Universidad de Deusto
Biblioteca

V.

NOVVM TESTAM.

Universidad de Deusto
Biblioteca

BIBLIA
SACRA
TOM. 5.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ

ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΑΠΑΝΤΑ.

ܟܠܗ ܚܕܬܐ ܩܝܡܐ

NOVVM IESV CHRISTI D. N. TESTAMENTVM.

FACULTAD
DE
TEOLOGIA
Univ. de Deusto
BILBAO

SACRORVM BIBLIORVM TOMVS QVINTVS.

Universidad de Deusto
Biblioteca

NOVISSIME DIEBVS HIS LOCVTVS EST NOBIS DEVS IN FILIO,
QVEM CONSTITVIT HÆREDEM VNIVERSORVM. *Heb. i.*

Ex Bibliotheca Ssti Victor. Part.

Universidad de Deusto
Biblioteca

AD PHILIPPVM II. POTEN-
TISSIMVM HISPANIARVM REGEM,
GVIDONIS FABRITII BODERIANI
EPISTOLA.

CVM apud doctiſſimos quoſque viros hoc iamdiu in more poſitum viderim, REX potentiſſime, vt nullus eorum ſuas lucubrationes promiſcuæ multitudinis iudicio, & vulgi ſermonibus permittat, niſi prius eas præſtantiſſimi & ornatiſſimi alicuius viri patrocinio atque tutelæ commendarit. Atque ideo cæterorum exemplo cùm mihi faciendũ ſtatuiſſem,& multum diuque ipſe mecum hac de re cogitaſſem;tandem neminem eſſe inter mortales exiſtimaui,cui potius quàm Regiæ M. T. huius laboris mei protectio atque tutela committi deberet. Conuenire ſiquidem mihi videbatur,vt quemadmodum ſuprema M. T.auctoritate & munificẽtia totum opus perfectum abſolutumq; eſt,ita etiam ſub tutelari & Catholico Regiæ dignitatis tuæ nomine ab omni inuidia & obtrectatione ſaluum & incolume in publicam lucem prodiret. Itaque iſtam meam lucubrationem, licet Regia ſublimitate tua indignam, tuæ tamen Maieſt. pietate & humanitate fretus, ſub eius inclyti nominis tutela, tanquã ſub Aiacis clypeo, liberiùs & ſecurè publicæ lucis diſcrimini committo. Non caſu, nec leui de cauſa,REX præſtantiſsime,ſed diuino planè conſilio factum eſt,vt Catholica M. T. ſacrorum Bibliorum hoc tempore talem fieri editionem curauerit. Cùm enim à diuina ſapientia, per quam reges regnant, & potentes decernunt iuſtitiam, tot regnorum ac populorum cura & gubernatio vni tuę Maieſtati commiſſa ſit,vt vix Alexandri Magni felicitas, & Cæſaris Dictatoris in nationibus domandis præclaræ res geſtæ comparari poſsint cum iis triumphis & victoriis quæ ad Antipodas vſque ſub inuictiſsimi Imperatoris Caroli v. patris tui,felicis auguſtæque memoriæ, tuæ Maieſtatis ſignis & auſpiciis reportatæ fuerunt: hoc vnum ad ſummam laudem, & tot tantorumque triumphorum cumulum deſiderari videbatur, vt ſpiritalia quoque arma comparari iuberes, quibus animorum ſimul & corporum victoria potireris. Ex vniuerſi orbis terrarum nationibus duas tantummodò gentes diuinus Spiritus in Abdiæ vaticinio cõmemorauit, quibus potiſsimùm vteretur ad exteras quaſque nationes Auſtri in ordinem ſub ſe redigendas, Gallicam ſcilicet & Hiſpanicam, vt ex ſequentibus Abdiæ verbis conſtat;

„ וגלת החיל הזה לבני ישראל אשר כנענים עד צרפת וגלת ירושלם אשר בספרד ירשו את ערי הנגב ועלו
„ מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו והיתה ליי׳ המלוכה׃

Quæ Latinè ad verbum expreſſa ſic ſonant: Et tranſmigratio exercitus huius filiorum Iſrael, qui Cananæi ſunt, (hoc eſt, humiliati & mercimoniis addicti) vſque in „ TZARPHATH,Galliam,& trãſmigratio Ieruſalem,quæ eſt in SEPHARAD, Hiſpania, „ hæreditate poſſidebunt ciuitates Auſtri. Et aſcendent ſalutem procurantes in montem „ Tzion,ad iudicandum montem Eſau, & erit Domino regnum. Quod quidem vaticinium nunc magna ex parte impletum, tum demum perfectè, & omnino impletum iri mihi mens præſagit, quando Catholicam tuam Maieſtatem, & Chriſtianiſsimum Galliarum Regem coniunctis animis ſua conſilia, ſuas opes, & conatus omnes ad extirpandam Turcarum & Maurorum, infeſtiſsimorum Chriſtiani nominis hoſtium, perniciоſiſsimam ſectam conuertere videbimus. Faxit Deus, vt & Rex Chriſtianiſsimus,prout hactenus fecit, ſplendori nominis ſui ſemper in poſterum reſpondeat, vtq;

verè Carol, quod Armenicè Potentem significat, ac verè קוריאל hoc est, Inuocatorem Dei se præbeat; atq; vt Hispani & Galli simul eorum omnium, qui densissima erroris caligine, falsisque diaboli præstigiis sunt obcæcati, salutem, & à diaboli tyrannide liberationem omnibus modis procurent. Sic demum futurum est, vt & gens Hispanica in dilatandis sub Christi imperio ditionis tuæ M. finibus, suum diuinitus acceptum Hebræum nomen, & omen, magis ac magis tueatur & illustret. Est enim ספרד, quo nomine Hispania Hebraicè appellatur, idem quod ספר רד portum seu limitem extendens. Syriacè verò à nauigãdi peritia sortita est denominationem. Dicitur enim ܐܣܦܢܝܐ Hisphania, & ܣܦܢܝܐ Sphania, à Sphiná Hebraicè & Chaldaicè, vnde Syris ܣܦܝܢܬܐ Sephinthó, & Arabibus Saphinathun, quod nauim seu nauium classem notat. Inde etiam naucleri ספנין Sapanin Chaldaicè, & ܣܦܢ Saponé Syriacè nuncupantur. Cuius duplicis etymologiæ gloriam quis nescit Hispanos iampridem esse consecutos? Quippe quorum partim res terra mariq; præclarè gestæ, partim harum fama & honorifica prædicatio, iisdem, quibus Solis cursus, regionibus ac terminis continentur. Nunc verò huius operis præstanti & futuris seculis admiranda dignitate quantum honoris & splendoris Celtiberorum nomini sit accessurum, nemo non videt. Verè namq; hoc Regiũ opus est ספרד, Hispanicúmue, seu ספר רדי Liber Dominans. Quandiu enim durabit mundus, cæteris omnibus libris dominabitur, sicut auibus cæteris aquila, quadrupedibus leo, piscibus delphis, arboribus palma, lilium floribus, brutis animantibus homo, cunctis verò hominibus Christus Iesus θεάνθρωπος. Imò, vt amplius dicam, in æternum durabit. Cælum enim & terra, inquit Veritas, præteribunt, verba autem mea nequaquam præteribunt. Istius dominatoris libri adiumento Iudæi, Turcæ, Tartari, Pseudo-christiani & hæretici, aliæq; Barbaræ nationes omnes Christo tandem diuina prouidentia subiicientur. Eius quoque felici propagatione & hoc oraculum

» implebitur, Ab Oriente emittam semen tuum, & ab Occidente congregabo te. Ab Ie-
» rusalem tanquam à centro (Deus enim operatus est salutem in medio terræ) Euange-

licum semen in totum orbem quõdam dispersum fuit. Nunc autem è צרפת siue Gallia repurgata, quemadmodum aurum in fornace repurgatur, & è ספרד siue Hispania longè lateq; fines suos diffundente, hic Sepharadæus & Tzarphathæus, hoc est, Dominans & Repurgans codex prodiens, ter triplicis linguæ beneficio ex septuaginta duabus nationibus orbis terrarum electos omnes, preciosum Dei semen, in vnum congregabit. Equidem auguror appropinquare nunc tempus acceptabile, & dies salutis, quibus Euangelium regni per vniuersarum terrarum orbem prædicabitur: futurumque breui vt omnis lingua confiteatur IESVM Christum humani generis instauratorem, vt in nomine eius omne genu flectatur, omne cor eundem amplectatur, mens omnis in eius beneficiis, & admirandis operibus contemplandis occupetur; denique vt omnis potestas ei subiiciatur. Cuius immensam bonitatem supplex oro, vt Catholicam tuam M. prospero & læto suarum rerum omnium successu vtentem, in multos annos conseruet incolumem: vtque pro mercede huius libri dominatoris, qui auspiciis tuis nunc in lucem prodit, Regium nomen tuum in libro vitæ descriptum, & in præsenti & in futuro seculo vera immortaliq; gloria resplendere faciat. Antverpiæ. cIↃ. IↃ. LXXI. Calendis Iulij.

AD SA-

AD SACRARVM LINGVARVM STVDIOSVM LECTOREM,

GVIDONIS FABRITII BODERIANI natione Galli, In Noui Testamenti Syriaci Latinam interpretationem,

PRÆFATIO.

RERVM omnium conditoris Dei tanta est bonitas, tanta tamque admirabilis prouidentia, tantus denique erga genus humanum amor, Lector, vt etiam ex rebus suapte natura malis atque noxiis, summum hominibus bonum frequenter eliciat. Quantum incommodi audax & impium facinus eorum, qui immani superbia turrim Babylonicam extruere sunt moliti, quantumque damni illa linguarum confusio & diuersitas, quæ inde nata est, humanæ societati inuexerit, nemo est, qui aliquam rerum huius mundi experientiam habeat, cui non sit compertum. Cùm enim omnium animantium, homines soli diuino beneficio rationis & orationis sint participes, ea primùm causa, vt Dei Opt. Max. miranda opera ratione considerantes, oratione ei gratias assiduè agant, eiusque clementiam summo prosequantur amore: deinde vt alij alios tanta eius in se beneficia doceant, ac mutuæ charitatis nexu simul deuincti, & societatem colant, vitæque præsentis commoda inter se communicent. Hanc societatem, mirum dictu, quantopere diremerit, & etiamnum hodie dirimat sermonis dissimilitudo. Rectè siquidem Augustinus, Linguarum diuersitas hominem alienat ab homine. Nam si duo sibimet inuicem fiant obuiam, neque præterire, sed simul esse aliqua necessitate cogantur, quorum neuter norit linguam alterius: faciliùs sibi animalia muta etiam diuersi generis, quàm illi cùm sint homines ambo, sociantur. Quando enim quæ sentiunt, inter se communicare non possunt, propter solam linguarum diuersitatem, nihil prodest ad consociandos homines tanta similitudo naturæ: ita vt libentiùs homo sit cum cane suo, quàm cum homine alieno. Cui consentiens Plinius, Tanta est, inquit, loquendi varietas, vt externus alieno non sit hominis vice. Quæ linguarum varietas si semel esset sublata, vniuersus terrarum orbis, tanquam ciuitas vna, omnibus sufficeret, omnesq; verè Cosmopolitani tunc essemus, quando vno & eodem idiomatis genere coniuncti, alij alios mutuò intelligeremus, quocunque proficisceremur. Et cùm Deus, in cuius cognitione, amore, & adoratione vera religio versatur, sit vnus essentia, omnes quoque res eò sint perfectiores, quò propiùs ad vnitatem accedunt, admodum perfectus ac felix, cælestique proximus esset rerum humanarum status, si omnes Deum mundi Creatorem, & supremum moderatorem, vno modo, vno ritu, vnoque sermonis genere colerent atque adorarent. Nec esset multum dissimilis ab eo, quem aliquando futurum vaticinatus est Sophonias propheta his verbis:

לכן דכו לי נאם יהוה ליום קומי לעד כי משפטי לאסוף גוים לקבצי ממלכות לשפך עליהם זעמי כל
חרון אפי כי באש קנאתי תאכל כל הארץ כי אז אהפך על עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם
יהוה לעבדו שכם אחד׃

Id est, Expectate me, inquit Dominus, in diem resurrectionis meæ in futurum: quia iudicium meum, vt congregem gentes, vt colligam regna, ad effundendum super ea indignationem meam, omnem iram furoris mei, quoniam in igne zeli mei deuorabitur vniuersa terra: quia tunc conuertam ad populos labium electum, vt inuocent omnes in nomine Domini, & seruiant ei humero vno. A cuius quidem felici statu præsentem rerum humanarum conditionem, proh dolor, plurimum abesse videmus. Sed vt vtilitatem vel ex ipso damno caperemus, ac diuisionis instrumentum in vnionis & collectionis organum commutaretur, summus ille & admirabilis artifex, qui ad impiorum hominum reprimendam audaciam linguarum confusionem immiserat, vt ad se miserum mortale genus bominum colligeret, à quo propter ingrati animi vitium descierat, ac procul seiunctum erat; postquam æternum suum verbum splendorem gloriæ, & figuram substantiæ suæ, vt nostram naturam assumeret; è sublimi Maiestatis throno misisset ad nos: diuina Spiritus sancti charismata, donumque linguarum omnium per totum orbem dispersarum in Apostolos & Discipulos suos effundere dignatus est; vt ipsi, quos ad id delegerat, omnes omnium gentium quantumuis longè dissitas nationes linguarum beneficio ad eum reducerent, ac vniuersas oues, pro quibus bonus ille pastor animam suam posuerat, in vnum ouile congregarent. Et quemadmodum in illa superbiæ & impietatis mole, in qua rebelles in Deum & naturam conspiratores conuenerant, linguarum chaos & permixta confusio contigerat: Sic in cœnaculo pacis, humilitatis, & pietatis, vbi congregati erant Apostoli & Discipuli, qui vno consensu animos ad Dominum, non contra Dominum erigebant, facta est in linguis igneis multiplicis sermonis distributio. Quo quidem insigni & admirabili miraculo, & suam immensam potentiam, & erga genus humanum ineffabilem charitatem Deus manifestè declarauit. Illa autem confusio 72. linguarum diuersa generum in totum orbem disseminauit, qui ob eam causam in 72. nationes diuisus est, per totidem duces & viros principes ex filiis & nepotibus Noachi, qui septuaginta duas colonias ex Armenia Saga in varias mundi partes deduxerunt,

De Ciuit. Dei lib. 19. cap. 7.

Universidad de Deusto
Biblioteca

duxerunt, vt vniuersam terram memoranda clade desertam, incolis & habitatoribus denuo replerent. Quanquam non sum nescius de numero nationũ discrepare doctorum virorũ sententias. Alij siquidem 70. tantùm, alij 71. alij 73. alij deniq; 74. recensent. Cõmunis tamen & magis recepta opinio cùm inter Hebræos, tum etiam inter Ecclesiæ proceres, septuaginta duas enumerat, vt & ipse testatur Augustinus. Quinimo ipsemet Moses idem videtur asserere, vbi Dei laudes decantans ait: Quando diuidebat Altissimus gentes, quando separabat filios Adam, constituit terminos populorum secundum numerum filiorum Israel: vel, vt interpretati sunt Græci, secundum numerum filiorum Dei. Certum est autem, siue Græcam interpretationem, siue Hebraicum ἀκριβέστερον sequamur, hoc loco numerum 72. esse designatum, neque maiorem, neque minorem. Constat enim populum Israeliticum, qui populus electus, peculium Dei, Deique hæreditas appellatur, primo ordine in duodecim semper diuisum fuisse, ac postea in septuaginta duo. In duodecim quidem tribus ac Polemarchos totidem, quorum vnusquisque sex præfectos alios sibi subditos habebat, qui simul collecti 72. efficiunt, eundem prorsus numerum, quo continebantur Israelitæ, quando ingressi sunt Ægyptum, vt ex hoc loco manifestissimè patet. Omnes animæ domus Iaacob, quæ ingressæ sunt in Ægyptum, fuêre septuaginta: quibus addendi sunt duo filij Ioseph, quos filia Putipherá sacerdotis Heliopoleos in eadem prouincia ei pepererat. Nam quemadmodum totus illius gentis politicus ordo à maximo illo Legislatore, qui ad supremi montis contemplationem ascendebat, oreque ad os cum Deo loquebatur, tanquam homo aliquis cum socio suo, descriptus ac distinctus fuit: Sic etiam ad formam & Ideam tam mundi Archetypi, quàm cæli spectabilis, cuius exemplar ostensum ei fuerat in monte, suis omnibus numeris constans effictius est & absolutus. Archetypi quidem mundi, in quo sacrosanctæ ac semper adorandæ Trinitatis imperio & legibus subsunt nouem Angelorum Hierarchiæ, ac septuaginta duo præcipui custodes 72. nationum, qui vniuersum orbem terrarum inhabitant, vt ex Daniele probatur, vbi mentionem facit Angeli Persarum; & ex Apocalypsi, per Angelos Ecclesiarum Asiæ tutores: prout & inter Hebræos antiquiores Simeon Ben-Iochai in Zohare, & Ioseph Ben-Karmitol in שערי צדק siue Portis Iustitiæ (quamuis iste 70. tantùm enumeret) clarissimè ac luculenter explicant. Cæli autem spectabilis, in quo sub 12. signis Zodiaci septuaginta duæ distinguntur partes, quæ à Græcis δωδεκατημόρια vocantur, & quarum vnicuique signo sex in Mathematicis tribuuntur. Hinc 12. lapides precioſi in pontificali veste Aharonis, quibus insculpta erant 12. tribuum nomina. Hinc 70. Seniores, siue magnæ Synagogæ viri, qui ab ipsis Iudæis סנהדרין, à Græcis verò συνέδριον dicuntur, quique cum duobus filiis Aharon 72. capita conficiunt. Ad hanc autem senatoriam dignitatem tantùm eligebantur viri moribus, ætate, atque sapientia clarissimi, & qui totidem linguarum, quot ipsi erant, cognitionem haberent, ne oporteret eos interpretes alios audire, vt ex veterum Iudæorum Commentariis notauit Galatinus. Hinc 72. interpretes ex 12. tribubus delecti, ex vnaquaque seni, & ab Eleazaro summo Iudæorum Pontifice ad Ptolemæum Philadelphum Ægypti regem missi, vt ex Hebræo in Græcum sermonem sacra Biblia transferrent. Hinc est denique cur Seruator mundi ac Sol iustitiæ Christus cùm perfectam & Hierarchicam Ecclesiæ suæ politiam constitueret, vltra duodecim Apostolorum numerum, delegerit 72. discipulos, quorum ministerio 72. nationes, totidemque linguas ad vnam fidem, vnam Euangelicam legem, vnumque baptisma sub vno Deo & vno Pastore vndique colligeret. Et per quos, tanquam per optimos architectos ædificaret, non portentosæ ac superbæ cuiusdam molis turrim, sed veram Noachi ex diluuij fluctibus erepti arcam, & sanctam Ierusalem duodecim portarum ciuitatem, cuius fundamenta super profundæ humilitatis aream iacta fuerunt, & cuius ædificium 12. columnis, quot bases habebat Salomonis concha, fultum & confirmatum, ad cælos vsque fastigium erexit. Inter omnes huiusmodi linguas, Lector, tres potissimùm maxima in admiratione, summoque in pretio semper habitæ fuerunt, Hebraica nempe, Græca, & Latina: tum quòd in ipsis tam diuinarum quàm humanarum scientiarum monumenta sint conseruata, & à maioribus ad posteros veluti per manus transmissa, tum etiam quòd gloriosæ crucis Regis regum, ac Domini dominantium IESV CHRISTI *Redemptoris nostri memorabili titulo honoratæ, eminentem quandam supra alias linguas dignitatem sint consecutæ. Porrò harum vnaquæque, veluti arbor quædam in tres diducta ramos in tres alias sermonis dialectos diffusa est. Hebraica quidem in Babylonicam siue Chaldaicam, in Syram siue Ierosolymitanam, & in Arabicam quam Iudæi vocant linguam Ismael. Græca Ionicáue in Atticam, Doricam, & Æolicam. Romana verò quæ & Latina, in Italicam, Hispanicam, & Francicam. Sic in his tribus linguis, vt in plerisque aliis huius mundi rebus, quæ vel intelligentia percipiuntur, vel sub sensum oculorum cadunt, diuina illa & adoranda Trinitas Potentiæ, Sapientiæ, & Bonitatis infinitæ relucet. Omnes autem simul collectæ mysticam iterum referunt nobis dodecadem. Proinde in tribus illis potissimùm linguis ter maximus ille, ac ter beatus Deus diuinam voluntatem suam nobis patefacere voluit, & sua sancta statuta & præcepta tradere, quæ nobis essent pro regula quadam bene beateque viuendi in huius mundi publica & amplissima ciuitate, quò tandem ad perennem & immortalem vitam peruenieremus, ac vnius diuinæ essentiæ Personarumque Trinitatis frueremur aspectu. In hoc igitur ter triplici idiomatum genere libri sacri ad nos peruenerunt, qui quidem sunt arcana monumenta, quibusuis thesauris longè precioſiora, in magna integritate atque puritate per tot sæculorum ætates diuinitus conseruata. Cæterum in Hebraica, quæ lingua extra omnem ingenij aleam posita est, quæque proculdubio omnium est prima & antiquissima, Lex vetus electo Iudæorum populo diuinitus data, partim digito ipsius Dei, partim manu Mosis, dictante Spiritu sancto, primùm fuit exarata. Eadem lingua sancta Prophetarum oracula eodem afflante Spiritu edita fuerunt. In*

De Ciuit. Dei lib. 16. cap. 3. Deut. 32.

Genes. 46.

Iust. Mart. in Orat. ad Gêt.

Origen. super Luc. Homil. 14. Basil. contra Eunomiũ. August serm. 48. ad fratres. Dan. 10 & ibi Hieronym. item Theodoti. in Epit. diui. dogma. Num. 11. cap.

Galat. libr. 4. de Arc. Cathol. cap. 5.

Ioseph. lib. 1. Antiq. Philo. libr. 2.

In Græcam verò iussu, & nulla vnquam obliuione delenda liberalitate ac munificentia Ptolemæi Philadelphi magnarum & excellentium rerum cognoscendarum auidi regis, ac mirabili seu diligentia, seu felicitate 72. virorum, quorum suprà meminimus, conuersi fuerunt vel quinque libri Mosis tantum, vt cum Hebræis Christianorum doctores nonnulli censent, vel (vt alij volunt, multique grauissimi auctores videntur innuere) omnes viginti quatuor libri, qui in canone Hebræorum continentur. Et in eadem à quibusdam aliis cætera penè omnia, quæ veteris Testamenti nomine comprehenduntur volumina, literis consignata fuerunt: quorum etiam nonnulla Hebraico & sermone & charactere nunc inueniuntur, quæ licet in pari auctoritate ac prima illa viginti quatuor apud Hebræos non habeantur, nihilominus tamen sanctorum Ecclesiæ Patrum decretis atque consensu recepta sunt & approbata, ac in sacrorum librorum ordinem relata. In Romanam denique linguam diu postea conuersi fuerunt & hi libri, qui ab Hebræis appellantur קדש יהי, *hoc est, Sanctitas Dei, & alij, qui Oecumenicorum Conciliorum auctoritate in sacrorum librorum catalogum sunt relati. Quo quidem idiomate à temporibus Apostolorum, ad nostra vsque sæcula vsa est semper in templis Ecclesia in plerisque prouinciis Europæ, Romanorum monarchia longissimè latissimeque patente, in qua prima fidei nostræ iacta sunt fundamenta, huius rei occasionem fortassis præbente, vel potius diuina Prouidentia, cuius imperuestigabiles viæ sunt, & admiranda iudicia; ita disponente, vt Romanæ linguæ instrumento magna illa statua ex variis metallis constata, pedibusque partim ferreis, partim fictilibus subnixa, euerteretur, ac explosa omni idolomania, ea lingua, quæ inscriptione tituli gloriosæ crucis Christi seruatoris nostri decorata & nobilitata fuerat, iam non amplius idolis seruiret, sed ad decantandas & celebrandas Dei laudes conuerteretur. Hic locus requireret, vt de ter triplicium harum linguarum dignitate & præstantia aliquanto fusius dissererem, ostenderemque quo tempore, & à quibus sacra Biblia in eis immortali memoriæ commendata fuerint, & quomodo, quaque serie tanta cum integritate ad nostra vsque tempora peruenerint, ita vt nec à Iudæorum peruersitate, nec à Græcanica Philosophorum leuitate; nec à veterum Romanorum superstitione, aut denique à barbaris vllis nationibus fuerint vnquam corrupta aut violata. Verùm quoniam Benedictus Arias Montanus, sacræ Theologiæ Doctor eximius & πολύγλωττος, (qui tum propter singularem & admirabilem eruditionem, tum propter Christianam pietatem, synceram fidem, morum integritatem, incredibilem diligentiam, aliasque animi dotes quamplurimas, vnus ex tot hominum millibus ad præsidendum huic Regiæ & memorabili Bibliorũ editioni à Catholica Maiestate sapienter delectus est) has partes in sua generali præfatione iure sibi assumpsit, hunc locum ei integrum relinquendum duxi. Hoc tantum breuiter de Hebraico Bibliorum contextu dicam, in eo esse tot sacramenta, quot sunt literæ, tot mysteria, quot puncta, totque arcana, quot apices: vt non immeritò ipsemet Christus dixerit, non præteriturum à Lege vnum Iod, aut vnum apicem donec omnia fiant. Et certè nihil in eo prætermittendum est, sed omnia, vel minima quæque, summa cum attentione considerari debent & expendi, omni tamen superstitione remota. Illic siquidem est profunda quædam secretorum abyssus, quæ nunquam potest exhauriri, & in qua doctissimi viri quò maiores progressus faciunt, eò magis suæ ignorantiæ sibimet conscij euadunt, nouis subinde diuitiis emergentibus, nouis micantibus gemmis, & in eorum oculos suæ lucis radios diffundentibus, nouis denique rutilantibus astris, & supra eorum mentis veluti horizontem apparentibus quotidie in illo limpidissimo cælo, in illo splendido Dei volumine, quod non secus diuinis characteribus distinctum & variatum mysteriis vndequaque coruscat, atque ingens & rotundum illud Naturæ volumen claris syderibus, quasi literis quibusdam aureis, exornatur. Quapropter lingua Hebraica meritò sancta est appellata, vt in qua trina Sanctitas, aut sancta Trinitas tam clarè vbique relucet, vt nullum sit thema (radicem vocant) quod tribus literis suis diuinæ Triadis quædam vestigia & non obscuras notas aspicientibus non referat. Neque ad res diuinas duntaxat cognoscendas, sed etiam ad humanas scientias facilè comparandas plurimùm conducit huius linguæ notitia. Si quis enim diligenter vim verborum eius perpendere voluerit, & etymologicam eorum energiam perceperit, constanter affirmare ausim, eum hoc modo plus profecturum in vera naturalium rerum cognitione, quàm si vniuersam doctrinam Aristotelis, Theophrasti, Plinij, Dioscoridis, & id genus auctorum fideli memoria complexus sit: vt interim taceam vim illam arcanam, qua pios & studiosos viros, non secus quàm magnes ferrum ad se trahit, & non commemorem mirabiles effectus eius in precatione illis tantùm cognitos, quos æquus non Iupiter, sed verè iuuans pater Deus amauit & elegit, quique vicissim eum amant, venerantur, atque in spiritu & veritate colunt & adorant. Hanc sanctam Hebræorum linguam omnium esse antiquissimã non solùm nostri affirmant, vt diuus Hieronymus, & B. Augustinus, duo Catholicæ Ecclesiæ clarissima lumina, sed etiam extraneorum suffragiis constat, ac maximè Græcorum, qui, si vlli alij, gloriæ & laudis humanæ fuerunt semper auidissimi: quorum eò maioris ponderis videri debet testimonium, quòd ipsa veritatis vi ab aduersariis proficiscatur. Eupolemus Græcus auctor, de Regibus Iudæa in præclaris historiæ suæ libris differens, scriptum reliquit, Mosem apprimè doctum fuisse, & literarum cognitionem certis Grammatices præceptionibus digestam & ordinatam Iudæis tradidisse, quam ipsi postea Phœnicibus ob vicinam largiti sunt, ac deinde Phœnices literarum ordinem & numerum Græcorum pueris dedisse ob mutua vtriusque gentis commercia. Artepanus & ipse auctor Græcus in ea est sententia, vt credat Mosem literas dedisse Ægyptiis, eumque cùm molestè ferret eorum*

de vita Mosis. Aristeæ libell. Hieronym. in cap. 1. Mich. Iust. Mart. in Orat. ad Gêt. Tertul. in Apolo. cap. 18. & 19. Epiph. de mẽsur. & pondet. Ireuæ. libr. 3. cap. 25. Augustin. de Ciuit. Dei lib. 18. ca. 42.

decimo sexto Geographiæ libro Mosem vnum ex Ægyptiis sacerdotibus fuisse scribit, eumque cùm molestè ferret

Universidad de Deusto
Biblioteca

eorum instituta, illinc ad Ierosolymam commigrasse. Docebat enim, inquit Strabo, quomodo Aegyptij non rectè sentirent, qui ferarum ac pecorum imagines Deo tribuerent; nec Libyes, nec Græci, qui deos hominum figuris insignirent. Qua in re quamuis vterq; deceptus fuerit, ille quòd Mosem cum Mercurio confuderit; hic autem quòd eundem Ægyptium Hierophantem putauerit, ambo tamen in huiusmodi opinionem ob id adducti sunt, quoniam certum est Mosem ibi educatum, ac omni scientia Ægyptiorum eruditum fuisse, vt scriptura testatur. Plato, nescio quo Genio impulsus, fateri non dubitauit primum nominum impositorem hominem Syrum fuisse, Adamum vel Mosem (vt Marsilius Ficinus rectè annotauit) intelligens. Et Plinius ille diligens totius antiquitatis perueſtigator, qui nullam bibliothecam prætermisisse videtur, quam non excusserit & perlustrarit, eò adductus est, vt existimaret literas semper Assyrias fuisse. Vnde Lucanus:

Plio libr. 7. nat. Hist. cap. 56. & cap. 12. lib. 5. Libr. 3.

Phœnices primi, famæ si credimus, ausi
Mansuram rudibus vocem signare figuris.

Diodorus præterea Siculus, qui primus, si Plinio credendum est, apud Græcos nugari desiit, quique triginta totis annis, vt ipsemet testatur, Asiam & Europam exquisita quadam diligentia peragrauit, spectatorque rerum plurimarum fuit, hoc inter cætera de Mose Græcis suis testimonium reliquit. Apud Iudæos Moses ab Iao, quem illi Deum inuocant, acceptas leges dare præ se ferebat, &c. Quo loco nomine Iao sacrosanctum Dei Tetragrammaton nomen יהוה à Diodoro designatum esse certum est. Græcos enim istud Dei nomen sic scripsisse, tum ex Macrobio reconditæ eruditionis viro, tum etiam ex Clemente Alexandrino clarissimè patet. Macrobius enim cùm Deorum omnium nomina ad vnum Deum referre vellet, hunc Orphei versiculum citat;

Εἷς Ζεὺς, εἷς ἅδης, εἷς ἥλιος, εἷς διόνυσος. Id est,
Iuppiter est vnus, Pluto vnus, Bacchus & vnus,
Vnus Sol. vel, vt Caninius vno versu reddidit,
Bacchus, Sol, Orcus, & Iuppiter vnus & idem.

Macrob. Satur. lib. 1. cap. 18.

Huius, inquit Macrobius, versus auctoritas fundatur oraculo Apollinis Clarij, in quo aliud quoque nomen Soli adicitur, qui in eisdem sacris versibus inter cætera vocatur ἰάω. Nam consultus Apollo Clarius, quis Deorum habendus sit, qui vocatur ἰάω, ita effatus est;

Ὄργια μὲν δὴ δεδαῶτες ἐχεῖν ὑπερφία κεύθειν,
Εν δ' ἀπάτῃ παύρη σύνεσις κεῖ νοῦς ἀλαπαδνός.
Φράζεο τῶν πάντων ὕπατον θεὸν ἔμμεν ἰάω.

Quorum versuum sententia sic à Caninio appenditur:

Orgia qui norunt, arcana recondere par est.
Fraudem mentis inops agitat, quem inscitia versat.
Diuorum summum cunctorum en accipe Iao.

Lib. 5. Strom.

Clemens autem Alexandrinus, Quatuor literarum, inquit, nomen mysticum est, quo illi circundabantur, qui soli adytum ingrediebantur. Dicitur autem ἰαὼ, quod exponitur Existens & futurus (ὁ ὢν.) Huc non adducam testimonia Appionis Grammatici, & Ptolemæi Mendesij, qui de rebus Aegyptiorum latè tractarunt; neque Polemonis, Hellanici, Philochori, Castoris, Thalli, Alexandri cognomento Polybistoris: quorum omnium monumenta de Mose illo Hebraicæ gentis antesignano non sine laude mentionem faciunt. Quinimò & ipsius Græciæ oraculum, cùm à quodam consuleretur, quinam vnquam extitissent verè pij & religiosi homines, tale responsum edidisse ex eorundem Græcorum testimonio scribit Iustinus Martyr, & philosophus Christianus;

In Orat. ad Græc.

Μόνοι Χαλδαῖοι σοφὴν λάχον, ἠδ' ἀρ' Ἑβραῖοι,
Αὐτογένητον ἄναχτα σεβαζόμενοι θεὸν αὐτόν. Id est,
Solus Chaldæus sapit, & Iudæus Apella,
Per seipsum genitum, regemque Deumque colentes.

Philo natione & sapientia Iudæus, Græcanicæ verò facundiæ leniter fluens amnis, aut in alueo scripturarum potius dulce canens cygnus, Hebraicæ linguæ originem ad Abraham tribuere videtur, quo nomine, meo quidem iudicio, Hebræum seu monem intelligit. Licet enim propriorum nominum notationes sint Hebraicæ, Chaldaicas tamen appellat, cùm ob vtriusque linguæ magnam inter se affinitatem, tum quòd Abrahamus media in Chaldæa Hebraico sermone vteretur, eumque per manus maiorum recepisset iam à temporibus Heber nepotis Sem, à quo Hebraicus est appellatus, eo quòd in confusione linguarum primum illud labium vniuersæ terræ in sola familia Heber purè fuerit conseruatum. Illa enim non consenserat impietati ac superbæ temeritati sceleratorum hominum, qui Gigantea quadam audacia diuinæ Prouidentiæ iura violare tentarunt, quique in cælos & cælites irruptionem & impetum voluisse facere videntur, ad quos sola humilitas & feruens charitas tutissimam viam sternit. Verissimum est enim & extra omnem controuersiam, Hebræam linguam multis ante Abrahamum seculis extitisse, imò Adamo fuisse familiarem atque vernaculam, quum Apostolus Iudas in sua Canonica librum Chanochi septimi ab Adamo viri, & eiusdem, vt fertur, amanuensis, prophetias citet, quas certum est Hebraico sermone fuisse conscriptas. Flauius item Iosephus primo antiquitatum Iudaicarum libro, narrat à filiis Seth duas erectas fuisse columnas, lapideam vnam, alteram lateritiam, in eisque quas inuenerant artes inscriptas fuisse, atque adeò columnam

lapideam ad sua vsque tempora in Syria permansisse. Quæ quidem inscriptio ad aliam linguam, quàm ad Hebraicam, referri non potest. Itaq; Solis luce clarius apparet, Hebræum idioma esse omnium primum & antiquissimum. Hæc breuiter dicta sint tam de veteri Testamento, quàm de antiquitate & excellentia linguæ Hebraicæ, quæ, vt suprà attigimus, vtriusque Chaldaicæ mater est & parens, imò omnium penè linguarum Orientis fons & origo. IAM verò, quòd ad nouum Testamentum attinet, maior suboritur quæstio & explicatu difficilior, qua lingua, videlicet, primùm, vel ipsum totum, vel aliqua eius volumina scripta fuerint. Res est enim etiamnum inter doctos plena controuersiæ. De Euangeliis quidem B. Iohannis, & B. Lucæ, de Actis Apostolorum, Epistolis tredecim Pauli, Canonicis Epistolis & Apocalypsi, nemo vel mediocriter doctus, vt arbitror, ambigit, quin ea Græco sermone, tempore nascentis Ecclesiæ, scripta sint. De Matthæi verò & Marci Euangelio, de Epistola item Pauli ad Hebræos, quonam sermone primùm scripta fuerint, disceptatur inter doctos, & adhuc sub iudice lis est. Origenes Adamantius, vir singularis doctrinæ, & in cognitione linguarum nulli doctorum Ecclesiæ cedens, testatur Matthæum Iudæis illis, qui nomina Christo dederat, Euangelium suum tradidisse Iudaico sermone. Gregorius Nazianzenus, cui ob excellentem sacrarum literarum peritiam, augustissimum Theologi nomen tribuit antiquitas, dum canonicos & sacros libros recenset, istud inter cætera de Euangelistis dicit:

Ματθαῖος μὲν ἔγραψεν Ἑβραίοις θαυμαστὰ χριστοῦ.
Μάρκος δ' ἐζελίξ, Λουκᾶς ἀχαΐδι.
Πᾶσι δ' Ἰωάννης κήρυξ μέγας, ἠεροφοίτης. Hoc est,
Matthæus quidem scripsit Hebræis miracula Christi.
Marcus autem Italiæ, Lucas Achaidi.
Omnibus autem Iohannes præco magnus, cælipeta.

At Diuus Hieronymus in catalogo scriptorum Ecclesiasticorum de Matthæo verba faciens, ad hunc modum ait: Matthæus qui & Leui, ex publicano Apostolus, primus in Iudæa propter eos qui ex circumcisione crediderant, Euangelium Christi Hebraicis literis verbisque composuit: quod quis postea in Græcum transtulerit, non satis certum est. Porrò ipsum Hebraicum habetur vsque hodie in Cæsariensi bibliotheca, quam Pamphilus martyr studiosissimè confecit. Mihi quoq; à Nazaræis, qui in Beroæa vrbe Syriæ hoc volumine vtuntur, describendi facultas fuit. De Epistola verò ad Hebræos, vbi de eius auctore quædã dubia mouit, statim de Paulo ita subiũgit: Scripserat vt Hebræus Hebræis Hebraicè, id est, suo eloquio disertissimè, vt ea quæ eloquenter scripta fuerant in Hebræo, eloquentius verterentur in Græcum, & hanc esse causam, quòd à cæteris Pauli Epistolis discrepare videatur. Hactenus Hieronymus. Cuius quidem auctoritas, cùm ob eius integerrimæ vitæ sanctimoniam, tum ob trium linguarum non mediocrem peritiam, quandam veluti præiudicationem in hac quæstione aliis attulisse videtur, ob idque antea ferè omnibus persuasum fuerat Euangelium Matthæi autographum, & epistolam ad Hebræos, ar-cano & primigenio Hebræorum sermone initio in lucem prodisse. Verum ex quo diuina Prouidentia nostro demum felici seculo, sua si bona norit, iisque rectè vti velit, linguas omnes peregrinas monumentis literarum consignatas quasi à morte ad vitam reuocauit, plerique in nostra Europa viri literati, multum temporis multumque operæ in eis addiscendis ita feliciter impenderunt, ac vniuersa veterum exotica monumenta ita sedulò cæperunt euoluere, vt quod hactenus densissimis tenebris erat obductum & inuolutum, nunc in media cognitionis luce versetur. Quorum in numero haud exiguum meretur honorem Albertus Vvidmanstadius Ferdinandi Romanorum Imperatoris, optimi ac sapientissimi principis, Cancellarius, qui quidem iussu & egregia liberalitate illius verè augusti Principis, noui Testamenti lingua & characteribus Syris pulcherrimè exornati, editioni præfuit. Quod opus ante hoc seculum (in quo omnia renasci videmus, vt & Christus renascatur in nobis) in regionibus Europæ nunquam visum fuerat, sed tantùm delituerat apud Ecclesias eorum Christianorum, qui tota Asia dispersi partim Turcarum tyranno, partim Sophi Persarum regi pendunt tributa, vt religionem suam tueantur & retineant. Is in præfatione quam operi illi præfixit, quæstionem istam in vtramque partem ita eleganter & doctè disputauit, ac suam demum sententiam, firmis argumentis roborauit, vt omnem inde eximisse scrupulum mihi videatur. Itaque cùm ille plurimis grauissimisque rationibus probauerit Matthæum Euangelium suum, Paulum verò ad contribules suos epistolam, Hebræorum quidem lingua, sed vulgari, hoc est, Syriaca, conscripsisse: nimis tempore & otio abuti viderer, si nodum tam dextrè solutum rursus excluere vellem, & actum, quod aiunt, agere. Mihi sanè omnia eius argumenta attentè consideranti, vnum imprimis abunde satisfacit, nempe linguam illam, quæ ab Euangelistis ipsis Hebraica appellatur, Syram Hierosolymitanam esse, tunc temporis Iudæis omnibus vernaculam. Quod facilè cognosci potest ex ramentis quibusdam & claris eius vestigiis, quæ in nouo Testamento, Græco & Latino remanserunt, ne quid de phrasibus dicam, & tota sermonis structura, quæ linguarum peritis Syriasmum planè redolet. Quis quæso est, eorum qui vtriusque linguæ, Hebraicæ videlicet & Syriacæ mediocrem cognitionem habent, qui hodie dubitare possit, quin βαρ-ιωνᾶ, βαρ-ιωνᾶ, γολγοθᾶ, sint vocabula merè Syriaca, quæ à Syris ita scribuntur & pronunciantur, בר־יונה Bar--Iauna, רקם Rekø, מתמונו Momouno, בן־עשר Oscher, vel רכוש Recousch, רק Rek, בן־יונה Ben--Gogoultho: pro quibus Hebræi dicerent גלגלת Golgoleth; hoc est, Inanis, Opulentia, filius Columbæ, Cranium? Contrà verò quis doctorum omnia, Ionah, ηλι ηλι λεμα σαβαχθανι, esse Hebraica nesciit hæc postrema Seruatoris verba, magna voce ab eo in cruce prolata,

Matth. 6. 16. 20. & 27.

Universidad de Deusto
Biblioteca

omnia, præter σαβαχθανὶ tantũ, quod Syriacum est, pro quo scripserat Regius vates suo eloquio, אלי אלי למה עזבתני Eli Eli lammah azavthani? Deus mi, Deus mi, cur deseruisti me? Vnde factum est, vt rudis & imperita multitudo, quæ arcanam linguam Hebraicam non intelligebat, putauerit eum vocasse Eliam, cuius nomen Hebraicè pronunciatur אליהו Eliahou, Syrè verò ܐܠܝܐ Iliió. Hoc autem hemistichium Syrè sic scribitur, ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ ܐܠ ܐܠ Il, Il, lemonó schevakthoni? Præterea licet fortassis Iudæus aliquis antiquæ linguæ Hebraicæ tantummodo peritus, Syriacæ verò ignarus, quamplurima alia per nouum Testamentum linguæ Apostolis vernaculæ dispersa verba pro Hebraicis propter affinitatem haberet, quin tamen Syriaca sint, nulla est dubitatio; cuiusmodi sunt בני רעם Benai-regheschi, quæ Græci scripserunt vt potuerunt Βοανεργὲς, & exposuerunt ὑοὺς βροντῆς, filios tonitru, qui Hebraicè dicerentur בני רעם Bené raam. Et θαλιθὰ κοῦμι, Syrè ܛܠܝܬܐ ܩܘܡܝ Telithó koumi, Hebraicè הנערה קומי Hanaarah koumi, verbo koumi ad vtramque linguam pertinente. Et βηθ-εσδά, Syrè ܒܝܬ ܚܣܕܐ Beth-chesdó, Hebraicè בית חסד Beth-chésed, domus seu locus misericordiæ. In quo Græci non potuerunt exprimere fortem aspirationem. Item ܓܦܦܝܬܐ Ghephiphtó, quod Græci scripserunt Γαββαθὰ, propter affinitatem β & φ eiusdem organi, nempe labiorum: interpretati sunt autem Λιθόστρωτον, quod est lapidibus stratum, seu peribolus, & à Vitruuio in ædificiis vocatur lorica. Syri per paraphrasim illud sic explicant, ܪܙܝܦܬܐ ܕܟܦܝܬ ܓܦܦܝܬܐ Razziphthó dekiphé, hoc est, pauimentum lapidum, etsi גפוף Ghipouph & ad id propriè pertineant, quod Hebræi appellant מסלה Mesillah. Item רבוני Rabbouni, ῥαββωνὶ, Hebraicè אדוני Adóni, aut lingua Thalmudica רבוני Ribbóni, Dominus meus. Et Ακελδαμὰ, Syrè ܚܩܠ ܕܡܐ Hakal-demó, Græcè χωρίον αἵματος, Hebraicè שדה דם Scadé-hadam, hoc est, ager sanguinis. Et ταλιθὰ, Syrè ܛܠܝܬܐ Tevithó, Hebræi dicerent הצביה Hazzeviah, id est, dama aut capreæ, vt à Græcis exponitur Δορκάς. Et μαρὰν-αθα, Syrè ܡܪܢ ܐܬܐ Moran-ethó, Hebraicè אדוננו בא Adonénu ba, id est, Dominus noster venit. Et Αββα, Syrè ܐܒܐ Abbá, Hebraicè אב Av, Pater. Vt obmittam, breuitatis causa, omnium tum Apostolorum, tum aliorum sanctorum nomina, quæ quidem, paucis exceptis, quorum origo ad Græcos refertur, omnia & genti & linguæ Syrorum debentur. Idcirco non est verisimile, Euangelium illud, quo vtebantur Ebionitæ, germanum fuisse Matthæi autographum, quòd iam à temporibus nascentis Ecclesiæ Syros primosque Christianos, qui Dominum nostrum viderant & audierant, constet, relictis antiquis characteribus scripturæ Hebraicæ, quibus à captiuitate Babylonica etiam in Chaldaismo Iudæi semper vsi fuerant, nouis à veteribus plurimùm discrepantibus, ne quid haberent commune cum Ebionitis & aliis hæreticis, vsos fuisse. Quumque Hebræi, Babylonij, & Arabes, primæ Sphæræ motum imitãtes, scriberent ab Oriente Occidentẽ versus, hoc est, à dextra versus sinistram: Græci verò & Latini, contrarium Planetarũ motum secuti, ab Occidente in Orientem, vel à sinistra ad dexteram versus characteres suos depingerent, primi illi Christiani neutrum imitati, sed mediam quandam in scribendo viam eligentes, literas lineatim inter se connexas & colligatas, versus pectus deduxerunt. Sic dum Orientales hinc, inde verò Occidentales calamum ducunt, Syri autem inter vtrosque medium tenent, ac transuersam inter vtrosque lineam describentes, perfectam salutiferæ crucis formam effingunt & absoluunt. Transuersam itaque lineam illam, quæ Geographis ὑποτείνουσα dicitur, & in qua, tanquam in cardine, tota Geographiæ disciplina vertitur, imitati Syri in depingendis suarum literarum notis, sacrosanctam crucis mysticam figuram compleuerunt, in memoriam illius qui sublatus in ea, manibus expansis, vniuersa ad se traxit secula. Illius, inquam, qui licet æterno Patri æqualis esset, propter nostram salutem tamen humanam assumpsit naturam, & habitauit in nobis; cuius ore sanctissimo hoc sanctum idioma Syrum immortalitati consecratũ est. In quo pacem & salutem hominibus annunciauit. In quo remissionem peccatorum palam prædicauit. In quo diuina diuinumque amorem spirantia præcepta tradidit. Quod etiam Deipara virgo eloquio suo nobilitauit, & in quo, vt credibile est, Angeli salutatio castis ipsius auribus suauiter insonuit. Quo tanquam materno & vulgari omnes Apostoli vsi sunt, tum in priuatis colloquiis, tum in publicis concionibus, quotiescunque Iudaicam plebem sunt allocuti. Quod ab eorum temporibus vsque ad nostram ætatem in omnibus Ecclesiis Christianorum totius Asiæ incorruptè asseruatum & custoditum fuit. Ex quo simul & ex Arabico Indica siue Æthiopica dialectus coaluit, communis omnibus Aphricæ populis, aut saltem literarum peritis, qui magni & Christiani principis, quem nos Presbyterum Iohannem, illi verò vulgari idiomate Iohannem Belul, vel Æthiopicè Iohannem Encoe, hoc est, Preciosum siue Altum vocant, imperio subiecti sunt. In quo denique peruenit ad nos Ferdinandi Imperatoris, vt dixi, munificentia, nouum Testamentum elegantibus typis exaratum. Quia verò nouum Testamentum, vt paulò antè dicebamus, initio Græcè scriptum fuit, Matthæi & Marci Euangeliis, & Epistola ad Hebræos duntaxat exceptis: duplex nunc rursum exoritur quæstio, altera, qua ratione Apostoli & Euangelistæ adducti, Græca potissimùm lingua scribere voluerint: altera, quis deinde in linguam Syrorum Testamentum nouum, vt nunc habemus, transtulerit. Quod ad priorem quæstionem attinet, verisimile est diuinâ prouidentiâ linguæ Græcæ hoc esse tributum, vt per eam euerteretur idololatria, ac falsorum Deorum vanitas, quam ipsa sua inani facundia & instructa quadam dicendi facilitate fabricarat atque inuexerat: vtque veri Dauidis, veri animarum pastoris, verique Iudæorum regis manu superbus ille Goliath, diuini numinis contemptor, proprio gladio iugularetur. Sed quando & à quo sacer iste codex in Syrum sermonem versus sit, nullius auctoris testimonio, saltem quem legerim, demonstrari potest. Syri tamen, à quibus eum habemus, constanter asserunt, S. Marcum Sancti Petri Apostolorum coryphæi discipulũ, & in cuius domo initio coaluisse Ecclesiam credunt plurimi,

Matt. 3. & 5. Iohan. 5. 19. & 20.

Num. 19. in Targ.

Act. 1. & 9.

1. ad Cor. 1. & ad Gala. 4.

plurimi, latinè primùm scripsisse Euangelium suum, quod etiamnum asseruari dicunt in inclyta Venetorum vrbe. Deinde eundẽ ipsum Marcum lingua patria, hoc est, Galilæa Syráue trãstulisse, non modò Euangelium suũ, sed etiã ceteros omnes noui Testamenti libros. Id mihi literis significauit Guilelmus Postellus, affirmauitque se ita à Syris ipsis accepisse, dum in Oriente præstantissimos linguæ Syriacæ & Arabicæ thesauros diligenter conquireret. Illi verò rem ita se habere ex anita traditione affirmabant. Porrò, nonnullis interiectis seculis, Alexandrini Patriarchæ B. Marci successores capita sectionibus quibusdam distinxerunt, eosque titulos qui nunc in ipsis leguntur, addiderunt: in quibus Ecclesiarum Orientis cum Romana principis Apostolorum sede consensus apertè conspicitur. Nec possunt ij dicere qui titulum sibi emendatorum Ecclesiæ vendicant, sacros ritus & ceremonias, quibus Romana vtitur Ecclesia, nouas esse Pontificum Romanorum traditiones, cùm tam apertè in ijs titulis mentio fiat commemorationis Sanctorum, precum pro mortuis, certorum & statorum dierum, qui sacri haberi debent; nec non ieiuniorum, venerationis sanctæ Crucis, & aliarum multarum generis eiusdem obseruationum, quas ab Apostolis acceptas, etiamnum Asiæ Ecclesiæ retinent. Nec verò in Asia tantùm apud Syros, sed etiam in Aphrica apud Abyssinos & Aethiopas, tales ceremoniæ vigent, quas ab Apostolis ipsis præscriptas fuisse, ac penes se esse Synodos Apostolorum octo voluminibus comprehensas (quas patrio idiomate מנרע Mandéa vocant, hoc est, scientiam κατ' ἐξοχὴν) iidem affirmant, vt ex eo libello facilè potest intelligi, quem Damianus à Goes Lusitanus in lucem prodierunt, & à nobis in Latinum conuersi sunt, iudicauimus præmittenda; quibus ad totius operis complementum & perfectionem Catholicæ nonnullæ Epistolæ, & Apocalypsis Iohannis nobis defuerunt. Illa enim nec in antiquis exemplaribus, quæ Moses Mardenus Mesopotamiæ Catholicus sacerdos attulerat, nec in vetustissimo alio exemplari manuscripto, quod cum Viennensi contulimus, vt infrà dicemus, extiterunt: quamuis apud Syros reperiantur, ac pro sacris & authenticis habeantur, sicut & cæteri libri Viennæ Austriacæ non ita pridem excusi. Porrò quum illud diuinum noui Testamenti Syriaci opus, in manus meas incidisset, meque totum in sui admirationem rapuisset, tum propter eius raritatem & nouitatem, tum maximè ob memoriam & amorem Iesu Christi Domini & Seruatoris nostri, illicò interna quadam vi sensi me extimulari, vt exscriptionẽ & interpretationem eius aggrederer. Non quòd tunc, vt verum ingenuè fatear, translationem meam vnquam in lucem edere cogitarem, sed exercitationis tantùm causa, vtque honestum illud otium, quo tunc temporis in re literaria mihi frui licebat, in hoc lucubrationis genus conferrem, atque hoc modo tempus mihi perire non sinerem. Quo in studio incredibilibus exantlatis laboribus, adeò vt bis in morbum summo cum vitæ discrimine inciderim, tandem diuini numinis gratia & auxilio, partim Falesiæ apud Normanos, vnde originem traxi, partim Lutetiæ omnium bonarum artium & doctorum hominum procreatricis fœcundissimæ, octodecim mensium spatio, noui Testamenti quatuor linguarum, Hebraicæ, videlicet, Syriacæ, Græcæ, & Latinæ peritissimi, eam non modò commendarent, sed etiam dignam quæ typis excusa in publicam lucem emitteretur, iudicarent; meque ad id faciendum & curandum vehementer hortarentur. Ad quorum auctoritatem Christophorus Plantinus, vir cùm multis aliis laudibus, tum verò typographica arte clarissimus, postea accessit. Is enim asserens sibi à sapientissimo Hispaniarum Rege Catholico, prouinciam noui & veteris Testamenti, sicut primùm vtrumque scriptum est, & olim versum fuit, imprimendi esse demandatam, & ad istam impressionem omnibus suis numeris explendam, eundem potentissimum Principẽ postulare, vt Syriaco nouo Testamento sua è regione adiungeretur Latina interpretatio, me vt huius versionis meæ copiam sibi facerem, & ad se in ista memorabili Bibliorum editione facienda, iuuandum Antuerpiam venirem, obnixè orauit. Horum igitur auctoritate atque precibus permotus, & Catholicæ Maiest. tam pia & laudabili voluntate, cui in re tam sancta deesse nephas ducebam, compulsus, statui, postpositis omnibus aliis negotiis atque curis, eiusdem Regis piæ & sanctæ voluntati satisfaciendum, & tot tantorumque virorum auctoritati cedendum esse, atque Christophorum Plantinum in tam pio & eximio opere, ad amplificandam Dei gloriam, & Ecclesiæ Catholicæ vtilitatem promouendam, mea qualicumque opera esse adiuuandum. Itaque vbi Antuerpiam venissem, partim in ædibus Plantini, partim Louanij in collegio Societatis IESV, integram tralationem meam Syrumque noui Testamenti contextum à me literis Hebræis descriptum, diligenter recognoui, atque cum vetustissimo exemplari Syro, iam ab anno 1500. regni Alexandri, à quo Syri annos suos numerant, manuscripto, religiosè contuli. Illud autem vetustissimum exemplar allatum fuerat ex Oriente à Postello, sumptibus, vt ipsemet scribit, viri optimi & doctissimi Danielis Bombergi, ex Antuerpia oriundi, cui Hebraicæ & Chaldaicæ linguæ promotionem acceptam ferre debemus; nobis autem commodatum est beneficio Danielis Bombergi, qui vt nominis, sic paternæ virtutis hæres ad rem literariam prouehendam studiosissimè incumbit. Quo emendatissimo codice manuscripto, plurimùm sanè adiuti fuimus, eiusque fidem secuti, loca plurima partim mutila & detruncata, partim perperam & mendosè in Viennensi exemplari scripta, restituimus, vt facilè animaduertere poterũt docti lectores, si huius

si huius editionis exemplar cum Viennensi sedulò contulerint. Addidimus præterea in margine difficiliorum vocum themata, & obscuriorum, aut omnino Syricarum radicum Hebraicam explicationem; tum vt huius linguæ studiosis consuleremus, tum etiam vt Iudæos linguæ sanctæ peritos ad noui Testamenti lectionem alliceremus. Propria verò nomina tam virorum, quàm regionum & locorum ex germana & Syrica prolatione in peregrinum sonum haud immutanda duximus. Inest enim in nominibus propriis, potissimùm Hebræis, Babyloniis, & Ierosolymitanis, vis quædam & significatio recondita, quæ si semel extraneam prolationem induerit, statim euanescit. Itaque Origenes ille vndequaque doctissimus contra Celsum scribens, propria nomina Hebraica in alienam linguam non esse transferenda, grauissimo iudicio censuit & affirmauit: quod profectò etiam in nominibus Syris locum habere debet, vt quæ & mysteriis & religione ad Hebraica proximè accedant. Cæterùm in totius operis recognitione tam religiosè, vt par erat in tam religiosis libris, versati sumus, vt affirmare ausim, Deumque hac de re testem inuocare, me ne vnam quidem literam, aut minimum apicem, proprio arbitrio immutasse, & quicquid mutatum est, ex auctoritate & fide antiquissimi manuscripti exemplaris Syri cum Græco apprimè congruentis, mutatum esse. Quæ porrò vel sic immutata, vel restituta & addita à nobis fuerunt, seorsum collegimus, & in calce huius operis imprimi curauimus. Cùm iam Epistolas Pauli recognoscerem, per literas nos monuit Andreas Masius illustrissimo Cluiensium Duci à consiliis, ob multarum linguarum cognitionem inter literatos celeberrimus, de quibusdam erratis, quæ inter excudendum Viennense exemplar in Paulinas epistolas irrepserant. Ea non tantùm huius doctissimi ac pij viri iudicio, cui multum tribuimus, sed etiam expresso suffragio exemplaris manuscripti, sustulimus atque emendauimus. In nonnullis verò locis, in quibus Syrus codex, aliquid minus quàm Græcus habere videbatur, inter ipsius interpretationis Latinæ versiculos quid deesset, indicauimus. In ipso etiam Græco illud diligenter est obseruatum, vt vbicunque aliquid additum est ex antiquis codicibus Græcis, quod in Complutensi editione non inueniebatur, quodq; alioqui cum vulgata versione consentiebat, obeliscus præfigeretur. Iohannes Harlemius sacræ Scripturæ & linguæ Hebraicæ in Societate IESV *professor, vir sanè pietate in Deum, & propensa in Remp. Christianam voluntate laudabilis, qui in Chaldæis, Syris, & Græcis non vulgares fecit progressus, plurimùm nos subleuauit, adiuuitque, tum in tralationis nostræ recognitione, tum etiam in vniuerso Bibliorum opere, eiusque appendicibus. Cum eo D.D. Augustinus Hunnæus, & Cornelius Reyneri Goudanus, sacræ Theologiæ ambo Doctores, atque professores in ciuitate Louanienſi, grauissimo iudicio & perattenta consideratione, omnia examinarunt, expenderunt, atque comprobarunt. Ij enim Catholicæ Maiestatis iussu, à tota Academia Louanienſi, ob illorum pietatem, & sacrarum literarum eximiam scientiam, variarumque linguarum peritiam ex omnibus delecti sunt, qui istius editionis sacra Bibliorum volumina, & appendices eorum perlustrarent, & diligenter priusquàm Plantiniano prælo committerëtur, recognoscerent. In quorum omnium impressione, indefesso labore, doctissimi ac diligentissimi correctoris officio functus est Franciscus Raphelengius, Plantini gener, cui, vt ornato multarum linguarum peritia, studiosi omnes acceptum ferre debent, quòd nunc habeant vniuersam paraphrasim Chaldaicam, longè emendatiorem quàm hactenus prodierat, punctorum affixione ad analogiam librorum Danielis & Esræ vbique reuocata. Postquam autem quotquot huic operi assiduè incubuerunt, sedulam in eo nauassent operam, B. Arias Montanus, Hispalensis, Doctor Theologus, pro munere sibi à Regia M. mandato, semper postremam adhibuit perlustrationem, examinationem, atque approbationem. Nostris igitur laboribus, Lector, vtere, & à Deo Opt. Max. nobiscum supplicibus precibus contende, vt ij ad Catholicæ Ecclesiæ vtilitatem, cui omnes sunt consecrati, continuo referantur. Vale.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

ARGVMENTVM IN EVANGELIVM SECVNDVM MATTHÆVM.

MAtthæus ex Iudæa ſicut in ordine primus ponitur, ita Euangelium in Iudæa primus ſcripſit, cuius vocatio ad Dominum ex publicanis actibus fuit; duorum in generatione Chriſti principia præſumens; vnius cuius prima circunciſio in carne; alterius, cuius ſecundùm cor electio fuit. Ex vtriſque enim patribus Chriſtus. Sicque quaterdenario numero triformiter poſito principium à credendi fide in electionis tempus porrigens, & ex electione vſque in tranſmigrationis diem dirigens, atque à tranſmigrationis die vſque in Chriſtum definiens, decurſam aduentus Domini oſtendit generationem; vt numero ſatisfaciens & tempori, & ſe quid eſſet oſtenderet, & Dei in ſe opus monſtrans, etiam in his, quorum genus poſuit, Chriſti operantis à principio teſtimonium non negaret. Quarum omnium rerum tempus, ordo, numerus, diſpoſitio vel ratio, quod fidei neceſſarium eſt, Deus Chriſtus eſt, qui factus eſt ex muliere, factus ſub lege, natus ex virgine, paſſus in carne, omnia in cruce fixit, vt triumphans ea in ſemetipſo reſurgens in corpore, & patris nomen in patribus filio, & filij nomen patri reſtituens in filijs, ſine principio, ſine fine; oſtendens vnum ſe cum Patre eſſe quia vnus eſt. In quo Euangelio vtile eſt deſiderantibus Deum ſic prima vel media vel perfecta cognoſcere, vt & vocationem Apoſtoli, & opus Euangelij, & dilectionem Dei in carne naſcentis per vniuerſa legentes intelligant, atque id in eo in quo reprehenſi ſunt & apprehendere appetunt, recognoſcant. Nobis enim in hoc ſtudio argumenti fuit, & fidem factæ rei tradere, & operantis Dei intelligendam diligenter eſſe diſpoſitionem à quærentibus non tacere.

Universidad de Deusto
Biblioteca

IN VIRTVTE DOMINI DEIQVE NOSTRI IESCHVA CHRISTI, incipimus scribere Librum sacrosancti Euangelii. Primumque Euangelium, Matai præconium, GVIDONE FABRICIO Exscriptore & Interprete.

DOMINICA ANTE NATIVITATEM.

CAPVT I.

1 LIBER *generationis* IESCHVA *Meschicho, filij Dauid, filij Abrohom.* 2 *Abrohom genuit Ischok, Ischok genuit Jaakoub, Jaakoub genuit Jhoudo & fratres eius.* 3 *Jhoudo genuit Parez, & Zarach de Thomor. Parez genuit Chesroun, Chesroun genuit Orom.* 4 *Orom genuit Aminodob, Aminodob genuit Nachsoun, Nachsoun genuit Salmoun.* 5 *Salnoun genuit Booz de Rochob, Booz genuit Oubid de Reouth; Oubid genuit Ischai;* 6 *Ischai genuit Dauid regem; Dauid genuit Schelemoun ex uxore Ourijo;* 7 *Schelemoun genuit Rechebam; Rechebam genuit Abio; Abio genuit Oso;* 8 *Oso genuit Jhouschophot; Jhouschophot genuit Jourom; Jourom genuit Ouzio;* 9 *Ouzio genuit Jouthom; Jouthom genuit Ochoz; Ochoz genuit Chezakio;* 10 *Chezakio genuit Menaschè; Menaschè genuit Amoun; Amoun genuit Jouschio;* 11 *Jouschio genuit Joucanio & fratres eius in exilio Babylonico.* 12 *Post exilium autem Babylonicum Joucanio genuit Schelatheil, Schelatheil genuit Zourbobel;* 13 *Zourbobel genuit Abbioud; Abbioud genuit Eliokim; Eliokim genuit Ozour.* 14 *Ozour genuit Zodouk; Zodouk genuit Achin; Achin genuit Elioud;* 15 *Elioud genuit Eliozar, Eliozar genuit Matan; Matan genuit Jaakoub;* 16 *Jaakoub genuit Jausephvirum Mariam, de qua natus est* IESCHVA, *qui vocatur Meschicho.*

SANCTVM IESV CHRISTI EVANGELIVM SECVNDVM MATTHÆVM.

CAPVT I.

1 LIBER Generationis Iesu Christi, filij Dauid, A filij Abraham.
2 Abrahá genuit Isaac; Isaac autem genuit Iacob; Iacob autem genuit Iudam & fratres eius.
3 Iudas autem genuit Phares & Zaram de Thamar; Phares autem genuit Esron; Esron autem genuit Aram.
4 Aram autē genuit Aminadab; Aminadab autem genuit Naasson; Naasson autem genuit Salmon;
5 Salmon autem genuit Booz de Rahab; Booz autem genuit Obed ex Ruth; Obed autem genuit Ieſſe;
6 Ieſſe autem genuit Dauid regem; Dauid autem rex genuit Salomonem ex ea quæ fuit Vriæ.
7 Salomon autē genuit Roboam; Roboam autem genuit Abiam; Abia autem B genuit Asa; 8 Asa autē genuit Iosaphat; Iosaphat autem genuit Ioram; Ioram autē genuit Oziam.
9 Ozias autē genuit Ioatham; Ioatham autem genuit Achaz; Achaz autem genuit Ezeciam; 10 Ezecias autem genuit Manassen; Manasses autem genuit Amon; Amon autem genuit Iosiam;
11 Iosias autem genuit Iechoniam & fratres eius, in transmigratione Babylonis.
12 Et post transmigrationem Babylonis Iechonias genuit Salathiel; Salathiel autē genuit Zorobabel;
13 Zorobabel autē genuit Abiud; Abiud autem genuit Eliacim; Eliacim autem genuit Azor; 14 Azor autem genuit Sadoc; Sadoc autem genuit Achim; Achim autem genuit Eliud;
15 Eliud autem genuit Eleazar; Eleazar autem genuit Mathan; Mathan autem genuit Iacob; 16 Iacob autem genuit Ioseph C virum Mariæ: de qua natus est Iesus, qui vocatur Christus.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

κεφ. α.

1 ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως ἰησοῦ χριστοῦ, υἱοῦ δαβὶδ, υἱοῦ ἀβραάμ.
2 ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν ἰσαάκ. ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰακώβ. ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.
3 ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν φαρὲς καὶ τὸν ζαρὰ ἐκ τῆς θαμάρ. φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν ἑσρώμ. ἑσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀράμ.
4 ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀμιναδάβ. ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησε τὸν ναασσών. ναασσὼν δὲ ἐγέννησε τὸν σαλμών.
5 σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν βοὸζ ἐκ τῆς ῥαχάβ. βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν ὼβὴδ ἐκ τῆς ῥούθ. ὼβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰεσσαί.
6 ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν δαβὶδ τὸν βασιλέα. δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ οὐρίου.
7 σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν ῥοβοάμ. ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀβιά. ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀσά.
8 ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσαφάτ. ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωρὰμ. ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν ὀζίαν.
9 ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωαθάμ. ἰωαθὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἄχαζ. ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐζεκίαν.
10 ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν μανασσῆ. μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν ἀμών. ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσίαν.
11 ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας βαβυλῶνος.
12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν βαβυλῶνος, ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν σαλαθιήλ. σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν ζοροβάβελ.
13 ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀβιούδ. ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλιακείμ. ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀζώρ.
14 ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν σαδώκ. σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀχείμ. ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλιούδ.
15 ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλεάζαρ. ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν ματθάν. ματθὰν δὲ ἐγέννησε τὸν ἰακώβ.
16 ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος χριστός.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * Hæ sunt ergo cunctæ generationes ab Abrohom vsque ad Dauid, generationes quatuordecim. A Dauid vsque ad exilium Babylonicum, generationes quatuordecim. Ab exilio Babylonico adusque Meschicho, generationes quatuordecim.

Reuelatio ipsius Iausepth.

18 * Generatio autem Ieschua Meschicho fuit huiusmodi. Quum desponsata esset Mariam mater eius ipsi Jauseph, priusquam societatē inirent, inuenta est in vtero habens de Spiritu Sanctitatis.

19 * Jauseph autem maritus eius quum iustus esset, noluit eam traducere, sed cogitabat clàm eam derelinquere.

20 * Quum autem hæc illi venissent in mentem, apparuit ei angelus Dommi in somnio, & ait illi: Jauseph fili Dauid, ne timeas accipere Mariam vxorem tuam, quod enim genitum est in ea, ex Spiritu sancto est.

21 * Pariet autem filium, & vocabis nomen eius IESCHVA; quippe qui seruaturus sit populum suum à peccatis ipsorum.

22 * Id autem omne factum est vt adimpleretur id quod dictum est à Domino per prophetam.

23 * Ecce virgo vterum feret, & pariet filium, & vocabunt nomen eius Amanuil, quod exponitur, Nobiscum Deus noster.

24 * Quum igitur surrexisset Jauseph à somno suo, egit sicuti præceperat illi Angelus Domini, & accepit vxorem suam.

25 * Neque cognouit eam donec peperit filium suum primogenitum, & vocauit illa nomen eius IESCHVA.

Ad vesperam Natalitiorum.

CAP. II.

1 QVum autem natus esset Jeschua in Bethlechē quæ est Jihoudæa in diebus Heroudis regis, aduenerūt Magi ab Oriente ad Ourischlē. 2 * Et inquiunt. Vbi natus est ille rex Jihoudæorum? vidimus enim stellam eius in Oriente, venimúsque vt adoremus eum.

3 * Quæ quum audisset rex Heroudes perterritus est, totáque Ourischlem cum eo.

4 * Et congregatis omnibus principibus sacerdotum, & scribis populi, percontatus est ab eis vbi Meschicho nasceretur.

17 * Omnes itaque generationes ab Abraham vsque ad Dauid, generationes quatuordecim. & à Dauid vsque ad trāsmigrationem Babylonis, generationes quatuordecim: & à transmigratione Babylonis vsque ad Christum, generationes quatuordecim.

18 * Christi autē generatio sic erat. Cùm esset desponsata mater eius Maria Ioseph, antequam conuenirent, inuenta est in vtero habens de Spiritu sancto.

19 * Ioseph autem vir eius cùm esset iustus, & nollet eam traducere; voluit occultè dimittere eam.

20 * Hæc autem eo cogitante, ecce angelus Domini apparuit in somnis ei, dicens: Ioseph fili Dauid, noli timere accipere Mariam coniugem tuā. quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est.

21 * Pariet autem filium, & vocabis nomen eius Iesum. ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum.

22 * (Hoc autem totum factū est, vt adimpleretur quod dictum est à Domino per prophetam dicentem:

23 * Ecce virgo in vtero habebit, & pariet filium: & †vocabunt nomē eius Emmanuel, quod est interpretatum, Nobiscum Deus.)

24 * Exurgens autem Ioseph à somno, fecit sicut præcepit ei angelus Domini, & accepit coniugem suam.

25 * Et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum: & vocauit nomen eius Iesum.

CAP. II.

1 CVm ergo natus esset Iesus in Bethlehem Iudę in diebus Herodis regis, ecce Magi ab Oriente venerunt Ierosolymam,

2 * dicentes: Vbi est qui natus est rex Iudęorum? vidimus enim stellam eius in Oriente, & venimus adorare eum.

3 * Audiens autem Herodes rex, turbatus est, & omnis Hierosolyma cum illo.

4 * Et congregans omnes principes sacerdotum & scribas populi, sciscitabatur ab eis vbi Christus nasceretur.

17 * πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαβὶδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 * Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν· μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσὴφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.

19 * Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν.

20 * Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων, Ἰωσὴφ υἱὸς Δαβὶδ μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν, ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου.

21 * τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

22 * Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου, διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος·

23 * ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.

24 * διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου· καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

25 * καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

β'.

1 * Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα,

2 * λέγοντες, Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

3 * ἀκούσας δὲ Ἡρῴδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ.

4 * καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 *Illi autem dixerunt, In Bethlechem quæ est Iihoudæ, sic enim scriptum est per prophetam.*

6 *Tu quoque Iihoudaica Bethlechem, nequaquam minima es inter reges Iihoudæ; ex te enim prodibit rex qui pascet populum illum meum Iſroiel.*

7 *Tum Heroudes clàm vocauit Magos, & exquisiuit ab eis quonam tempore stella eis apparuisset.* 8 *Eosque dimittens Bethlechem, ait illis: Exquirite diligenter super puerulo: postquam autem inueneritis eum, venite, renuntiate mihi, vt & ego proficiscar illum adoraturus.*

9 *Illis autem his à rege auditis abière, & ecce stella quam viderant in Oriente, præcedebat eos donec venit, stetitque super locum vbi erat puer ille.*

10 *Quum autem vidissent stellam, gauisi sunt gaudio magno admodum, domumque ingressi contemplati sunt puerulum cum Mariam matre eius.*

11 *Et procidentes adorarunt eum, suosq; thesauros aperuêre, ac obtulerunt ei oblationes, aurum, myrrham, & thus.*

12 *Et visum est eis in somnio, ne reuerterentur ad Heroudem; itaque per aliam viam profecti sunt in regionem suam.*

Ad Matutinam infanticidij.

13 *QVum autem abiissent, apparuit angelus Domini in somnio ipsi Iauseph, & ait illi, Surge, accipe puerulum & matrem eius, & in Ægyptum fugito, & illic esto vsquedum dixero tibi: futurum est enim vt Heroudes quærat puerum, vt illum perdat.*

14 *Iauseph itaque surgens accepit puerum & matrem eius noctu, fugáque in Ægyptum contendit.*

15 *Et fuit illic adusque mortem Heroudis: vt adimpleretur quod dictum est à Domino per prophetam dicentem, Ex Ægypto vocaui filium meum.*

16 *Tum Heroudes quum videret se à Magis illusum esse, vehementer excanduit, misitque qui interficerent omnes pueros Bethlechmitas, finitimosq; omnes à nato duos annos & infrà, secundùm tempus quod ex Magis exquisierat.*

5 ‡ At illi dixerunt ei, In Bethlehem Iudæ. Sic enim scriptum est per prophetam.

6 ‡ Et tu Beth-lehem Terra-Iuda, nequaquam minima es in principibus Iuda, ex te enim exiet dux qui regat populum meum Israel.

7 ‡ Tunc Herodes clàm vocatis Magis, diligenter didicit ab eis tempus stellæ, quæ apparuit eis.

8 ‡ Et mittens illos in Beth-lehem, dixit, Ite, & interrogate diligenter de puero: & cùm inueneritis, renuntiate mihi, vt & ego veniens adorem eum.

9 ‡ Qui cùm audissent regem, abierunt, & ecce stella quam viderat in Oriente, antecedebat eos, vsquedum veniés staret suprà vbi erat puer.

10 ‡ Videntes autem stellam, gauisi sunt gaudio magno valdè.

11 ‡ Et intrantes domum, inuenerunt puerum cum Maria matre eius. & procidentes adorauerunt eum: & apertis thesauris suis obtulerunt ei munera, aurum, thus, & myrrham.

12 ‡ Et responso accepto in somnis ne redirent ad Herodem, per aliam viam reuersi sunt in regionem suam.

13 ‡ Qui cùm recessissent, ecce angelus Domini apparuit in somnis Ioseph, dicens: Surge, & accipe puerum & matrem eius, & fuge in Ægyptum: & esto ibi vsque dum dicam tibi: Futurum est enim vt Herodes quærat puerum ad C perdendum eum.

14 ‡ Qui consurgens accepit puerum & matrem eius nocte, & secessit in Ægyptum.

15 ‡ Et erat ibi vsque ad obitum Herodis, vt adimpleretur quod dictum est à Domino per prophetam, dicentem: Ex Ægypto vocaui filium meum.

16 ‡ Tunc Herodes videns quoniam illusus esset à Magis, iratus est valde, & mittés occidit omnes pueros qui erant in Beth-lehem, & in omnibus finibus eius, à bimatu & infrà, secundùm tempus quod exquisierat à Magis.

5 ‡ ὁ δὲ εἶπον αὐτῷ, ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·

6 ‡ καὶ σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅς τις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

7 ‡ τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε πρὸς αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος·

8 ‡ καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε, πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

9 ‡ οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.

10 ‡ ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

11 ‡ καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν.

12 ‡ καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 ‡ Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ, λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοί· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό.

14 ‡ ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον.

15 ‡ καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 ‡ Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 *Tunc impletum est id quod dictum est per Irmeio prophetam, dicentem:*
18 *Vox audita est in Rometho, fletus & lamentum multum: Rochel plorans super filios suos, renuitque vllam accipere consolationem, eò quòd non sunt.*

Ad oblationem Infanticidij.

19 *Quum autem obiisset rex Heroudes, visus est angelus Domini in somnio ipsi Jausephin Aegypto, & ait illi:*
20 *Surge, assume puerum & matrem eius, & proficiscere in terram Israel, etenim mortui sunt illi, qui quærebant animam pueri.*
21 *Cùm itaque surrexisset Jauseph, assumpsit pueruin & matrem eius, & venit in terram Israel.*
22 *Quum autem audiuisset Archelaum in Iehoudæa, regem esse loco Heroudis patris sui, timuit illuc proficisci. Et visum est ei in somnio eundum esse in regionem Galilææ.*
23 *Quò cùm peruenisset, habitauit in ciuitate, quæ vocatur Nozerath; vt impleretur id quod dictum est per prophetam, fore vt Nazarenus vocaretur.*

Festo Epiphaniæ. CAP. III.

1 *Illis autem ipsis diebus venit Iouchanon Baptista, & prædicauit in deserto Iehoudææ, & dicebat:*
2 *Pœnitentiam agite, appropinquauit enim regnum cælorum.*
3 *Is enim est qui dictus est per Eschaio prophetam: Vox clamantis in deserto, parate vias Domini, & adæquate semitas eius.*
4 *Ipse autem Iouchanon habebat vestimentum suum è pilis camelorum, zonamque pelliceam circum lumbos suos, & cibus eius erant locustæ & mel agreste.*
5 *Tunc exiuit ad eum Ourischlem & tota Jihoudæa, totaque regio ambiens Iourdenon.*
6 *Et baptizabatur ab eo in Iourdenon flumine, postquam peccata sua fuerant confessi.*
7 *Quum aût videret multos è Perischæis & Zadoukeis venientes, vt baptisarêtur, ait illis: Generatio viperarum, quis vobis indicauit, vt fugeretis ab ira ventura?*
8 *Facite igitur fructus dignos pœnitentia.*
9 *Neque cogitetis & dicatis in animabus vestris, Est nobis pater Abrohō: etenim dico vobis, Deū posse ex lapidibus istis suscitare filios ipsi Abrohō.*

*Tunc adimpletum est quod dictum
est per Ieremiam prophetam, dicentem,
*Vox in Rama audita est, ploratus &
vlulatus multus, Rachel plorans filios
suos, & noluit consolari, quia non sunt.
*Defuncto autem Herode, ecce angelus Domini apparuit in somnis Ioseph in Ægypto,
*Dicens, Surge, & accipe puerum & matrem eius, & vade in terram Israel. defuncti sunt enim qui quærebant animam pueri.
*Qui consurgens, accepit puerum & matrem eius, & venit in terram Israel.
*Audiens autem quòd Archelaus regnaret in Iudæa pro Herode patre suo, timuit illò ire: & admonitus in somnis, secessit in partes Galilææ.
*Et veniens habitauit in ciuitate quæ vocatur Nazareth: vt adimpleretur quod dictum est per prophetas: Quoniam Nazaræus vocabitur.

CAP. III.

Marc. 1. 1. Luc. 3. 1. Ioan. 1. 19. Marc. 1. 2. Luc. 3. 4. quo dictum est.

*IN diebus autem illis venit Iohannes Baptista prædicans in deserto Iudææ,
*Et dicens, Pœnitentiam agite: appropinquauit enim regnum cælorum.
*Hic est enim †qui dictus est per Isaiã prophetam, dicentem, Vox clamantis in deserto, Parate viam Domini, rectas facite semitas eius.
*Ipse autem Iohannes habebat vestimentum de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos suos: esca autem eius erat locustæ & mel syluestre.
*Tunc exibat ad eum Ierosolyma & omnis Iudæa, & omnis regio circa Iordanem:
*Et baptizabantur ab eo in Iordane, confitentes peccata sua.
*Videns autem multos Pharisæorum & Sadducæorum venientes ad baptisB mum suum, dixit eis, Progenies viperarum, quis demonstrauit vobis fugere à ventura ira?
*Facite ergo fructum dignum pœnitentiæ.
*Et ne velitis dicere intra vos, Patrem habemus Abraham. dico enim vobis quoniam potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ.

17 *τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος·
18 *φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς· Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.
19 *τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ
20 *λέγων, ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.
21 *ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ.
22 *ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρῴδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας.
23 *καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

γ'.

1 *Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας·
2 *καὶ λέγων, μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
3 *οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος, φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
4 *αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες, καὶ μέλι ἄγριον.
5 *τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου·
6 *καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
7 *ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;
8 *ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας.
9 *καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

---

17 הידין אתמלי מרם דאתאמר בידד ארמיא נביא דאמר: 18 קלא אשתמע ברמתא בכיא ואליא סגיאא רחיל בכיא על בניה ולא צבית למתבייו סטל דלא איתיהון:

דקורבא דקלא דיוחנא

19 כד מיתו דין הרודס מלכא אתחזי מלאכא דמרא בחלמא ליוסף במצרין ואמר לה: 20 קום דבר לטליא ולאמה וזל לארעא דיסראל: מיתו להון גיר הנון דבעין נפשה דטליא: 21 ויוסף קם ודבר לטליא ולאמה ואתא לארעא דיסראל: 22 כד דין שמע דארכלאום הוא מלכא ביהוד תחל דנאזל לתמן ואתחזי לה בחלמא דנאזל לאתרא דגליל: 23 ואתא עמר במדינתא דמתקרי נצרה איך דתתמלי מדם דאתאמר בנביא דנעזיא נתקרא:

---

17 הדין] ס קפלאון ג 18 הובו] ס קרכה לה מלכותא דשמיא: 19 והנו גיר הו דאמיר ביד אשיה נביא קלא דקרא בחורבא פייבו אורחה דמריא 20 קקצא ודבשא דבראי: 21 הידין יוחנן אימוהי הוא לבשיא דסגרא דנפלא ואמר חצא דמשכא על חצוהי d ומאכלהה 22 ביורדנן נהרא כד שוריו בחשהין: 23 דאכדגא מגי חיוכון למערק מן זרוקיא דאתין למעבד אפר להון ילדא 24 תיבותא הוא בנפשכון דאנא איהלן אברהם אפר אנא לכון גיר דמשכח אלהא מן הליך כאפא למקמו בניא לאברהם:

a עמר הוא מכל b תב שניא c אכל d וגא e חיא f תיבותא הוא g קם

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * Ecce autem posita est securis ad radicem arborum, omnis igitur arbor quæ bonos fructus non facit, exciditur & in ignem cadit.

11 * Ego quidem baptizo vos aqua ad pœnitentiam, ille verò qui post me venit, fortior me est, cuius non sum dignus ferre calciamenta, ipse baptizaturus est vos in Spiritu sanctitatis & igne, * Cuius ventilabrum in manu ipsius, & repurgat areas suas, & triticum cogit in horrea sua, paleámque comburit igni inextinguibili.

13 * Tunc venit Jeschua è Galilæa in Jourdenon ad Iouchanon vt baptizaretur ab eo.

14 * Ipse autem Jouchanon prohibebat eum, & dicebat: Ego quidem necesse habeo baptizari à te, & tu venis ad me?

15 * At ipsemet Jeschuá respondens, ait illi: Sine nunc, sic enim decet nos adimplere omnem rectitudinem. & tunc omisit eum.

16 * Quum autem baptizatus fuisset Jeschua, statim ascendit ex aqua, & aperti sunt ei cæli, & suspexit spiritum Dei descendentem sicut columbam, & venientem super ipsum.

17 * Et ecce vox è cælis, dicens: Hic est filius meus dilectissimus in quo mihi complacui.

Dominica introitus ieiunij, & ad oblationem Quadragesimæ.

CAP. IIII.

1 TVnc Jeschuá subductus est à spiritu sanctitatis in desertum vt tentaretur ab accusatore. i. diabolo.

2 * Et ieiunauit quadraginta diebus & quadraginta noctibus, postea verò esurijt.

3 * Et accedens tentator ille, dixit ei: Si filius Dei es, dic vt isti lapides panis fiant.

4 * At ille respondit, & ait: Scriptum est, Non tantummodo pane viuit homo, sed omni verbo quod procedit ex ore Dei.

5 * Tunc transtulit eum accusator ille super sacrosanctam ciuitatem, & statuit eum super pinnaculum templi, & ait illi:

6 * Si filius Dei es, deorsum te dede præcipitem. Scriptum est enim, Angelis suis præcipiet de te, vt manibus suis te subleuent, ne offendas ad lapidem pedem tuum.

10 * Iam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor quæ nō C Isa. 7.b facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.

11 * Ego quidem baptizo vos in aqua in pœnitentiam. qui autem post me venturus est, fortior me est; cuius non sum dignus calceamenta portare. ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igni.

12 * Cuius ventilabrum in manu sua, & permundabit aream suam: & congregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igni inextinguibili.

13 * Tunc venit Iesus à Galilæa in Iordanem, ad Iohannem, vt baptizaretur ab eo. D

14 * Iohannes autem prohibebat eum, dicens: Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me.

15 * Respondens autem Iesus, dixit ei, Sine modò. sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Tunc dimisit eum.

16 * Baptizatus antem Iesus, confestim ascendit de aqua. & ecce aperti sunt ei cæli: & vidit spiritum Dei descendentem sicut columbam, & venientem super se.

17 * Et ecce vox de cælis, dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui.

CAP. IIII.

1 TVnc Iesus ductus est in * desertum à * Spiritu, vt tentaretur à diabolo A

2 * Et cùm ieiunasset quadraginta diebus & quadraginta noctibus, postea esuriit.

3 * Et accedens tentator, dixit ei: Si filius Dei es, dic vt lapides isti panes fiãt.

4 * Qui respondens dixit: Scriptum est, Nō in solo pane viuet homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei.

5 * Tunc assumpsit eũ diabolus in sanctam ciuitatem, & statuit eum super pinnaculum templi.

6 * Et dixit ei: Si filius Dei es, mitte te deorsum. Scriptum est enim: Quia angelis suis mandabit de te, & in manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.

10 * ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

11 * ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου ἐστὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ πυρί.

12 * οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

13 * τότε παραγίνεται ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς γαλιλαίας εἰς τὸν ἰορδάνην πρὸς τὸν ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

14 * ὁ δὲ ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων, ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με;

15 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην· τότε ἀφίησιν αὐτόν.

16 * καὶ βαπτισθεὶς ὁ ἰησοῦς, ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ ἰδοὺ ἠνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.

17 * καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

Δ'.

1 * Τότε ὁ ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

2 * καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα, καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασε.

3 * καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.

4 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε· γέγραπται, οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ.

5 * τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ.

6 * καὶ λέγει αὐτῷ, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γάρ, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

---

10 הָא דֵין נִרְגָּא סִים עַל עִקָּרָא דְאִילָנָא כָּל אִילָנָא דְּלָא עָבֵד פֵּרְיָא טָבָא לָא עָתִיד לְמִתְפְּסַק וְנִפַּל לְנוּרָא׃ 11 אֲנָא
סַעֲדָד אֲנָא לְכוֹן בְּמַיָּא לְחֵיכְוּתָא הוּא דֵין דְּבָתְרַי אָתָא תַּקִּין דְּלָא שְׁוָא אֲנָא סְנָנֵיתֵי לְמִשְׁקְלֵי הוּ סַעֲדָד לְכוֹן
בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא וְבִנוּרָא׃ 12 הוּ דְרַפְשָׁא בְּאִידֵיהּ וְדַכֵּא אִדְּרוֹתֵי וְחֵטֵא בֵּנֵשׁ לְאוֹצָרוֹתֵי וְתִבְנָא סוֹקַד בִּנוּרָא דְּלָא יַעֲכֵא׃ 13 הֵידֵין אָתָא יֵשׁוּעַ מִן גְּלִילָא לְיוֹרְדָנֵן לְוָת יוֹחָנֵן דְּנֶעְמַד מִנֵּהּ׃ 14 וְיוֹחָנֵן מְבַלֵּא לֵהּ וְאָמַר אֲנָא סְנִיק
אֲנָא דְּסָעֵד אִתְעַמֶּד וְאַנְתְּ לְוָתִי אָתַיְתְּ׃ 15 הוּדֵין יֵשׁוּעַ עָנֵא וְאָמַר לֵהּ שְׁבוֹק הָשַׁא הָכְנָא גַּיר יָאֵא לַן דְּנַסְלֵא כְּלֵּיהּ כְּאוֹנְהָא
וְהֵידֵין שְׁבָקֵהּ׃ 16 כַּד עֲמַד דֵּין יֵשׁוּעַ מַחֲרָא סְלֵק מִן מַיָּא וְאִתְפְּתַח לֵהּ שְׁמַיָּא וְחָזָא רוּחָא דֵאלָהָא דְּנָחֵת כְּאֵיךְ יוֹנָא
וְאָתֵי עֲלוֹהִי׃ 17 וְהָא קָלָא מִן שְׁמַיָּא דַּאֲמַר הָנוֹ בְּרִי חֲבִיבָא דְּבֵהּ

---

1 הֵידֵין יֵשׁוּעַ אִתְדַּבַּר מִן רוּחָא דְקוּדְשָׁא לְמַדְבְּרָא דְּנִתְנַסֵּא מִן אֲכָלְקְרָצָא׃ 2 וְצָם אַרְבָּעִין יוֹמִין וְאַרְבָּעִין לֵילִין
אַחֲרֵיהּ דֵּין כְּפֵן׃ 3 וְקָרֵב הוּא דְמְנַסֵּא וַאֲמַר לֵהּ אִן בְּרָה אַנְתְּ דֵאלָהָא אֱמַר דֵּין אַבְנַיָּא הָדֵין דְּנֶהְוֹן כִּכְּרָן׃
4 הוּדֵין עָנָא וַאֲמַר כְּתִיב דְּלָא הֲוָא כְּלֵחְמָא בִּלְחוֹד הֲיָא בְּרִנְשָׁא אֶלָּא בְּכֹל מִלְּתָא דְּנָפֵק מִן פּוּמָא דֵאלָהָא׃
5 הֵידֵין דַּבְּרֵהּ אֲכָלְקְרָצָא לְמַדִּינַת קוּדְשָׁא וְאַקִּימֵהּ עַל כְּנָפָא דְּהֵיכְלָא דְּמַקְדְּשָׁא׃ 6 וַאֲמַר לֵהּ
אִן בְּרָה אַנְתְּ דֵאלָהָא שְׁדִי נַפְשָׁךְ לְהַחַת כְּתִיב גַּיר דְּלְמַלְאֲכוֹהִי נְפַקֵּד עֲלָךְ וְעַל אִידֵיהוֹן נְשַׁקְלִנָּךְ דְּלָא תְּהַקֵּל

---

1 עלל גם
2 גבלקרצא פעמים
3 משיח
4 יום
5 היא מלל
6 דבר
7 שרא
8 איתא עדיאת יי
9 שקל תקל

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * Ait illi Jeschua, Rursus scriptum est: Non tentabis Dominum Deum tuum.
8 * Iterũ transtulit eum accusator in montem admodum sublimem, eique ostendit omnia regna mundi, & omnem eorum gloriam.
9 & ait illi: * Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me.
10 * Tum dixit ei Jeschua, Abi tibi inimice. Scriptum est enim, Dominum Deum tuum adorabis, illumque ipsum solumnodo coles.
11 * Tunc omisit eum accusator: & ecce angeli accesserunt, illique ministrauere.

Dominica post Epiphaniam.

12 * Quum autem audiuisset Jeschua Jouchanon coniectum fuisse in carcerem, reuersus est in Galilæam.
13 * Relictáque Nozerath venit & habitauit in Capharnachum iuxta mare in finibus Zebouloun & Naphtholi.
14 * Vt impleretur quod dictum est per Eschaio prophetam, dicentem:
15 * Terra Zebouloun terra Naphtholi, via maris trans Jourdenon, Galilæa gentium.
16 * Populus qui sedebat in tenebris lucem magnam conspicatus est, & ijs qui habitabant in regione & vmbra mortis, lux est exorta.
17 * Inde cœpit Jeschua prædicare, & dicere, Pœnitentiam agite, appropinquauit enim regnum cælorum.
18 * Quúmque iter faceret iuxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Schemeoun qui vocatur Kipho, & Andream fratrem eius in mare retia proijcientes (erant enim piscatores.)
19 * Et ait illis Jeschua, Venite post me, & faciam vos esse piscatores hominum.
20 * Illi autem confestim retia sua dimittentes, post eum iuere.
21 * Et quum illinc discederet, vidit duos alios fratres Jaakoub filium Zabdai & Jouchanon fratrem eius, in nauicula cum Zabdai ipsorum patre, resarcientes retia sua, & vocauit eos Jeschua.
22 * Illi autem statim reliquerunt nauiculam & patrem suum, ac sequuti sunt eum.
23 * Et perlustrabat Jeschua vniuersam Galilæam, docebatque in synagogis eorum, & prædicabat Euangelium regni, atque sanabat omnem dolorem, omnémque languorem in populo.

Deut. 6. c. 16 7 * Ait illi Iesus rursum, Scriptum est, Non tentabis Dominum Deum tuum.
8 * Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum valdè, & ostendit ei B omnia regna mundi, & gloriam eorum.
9 * Et dixit ei, Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me.
10 * Tunc dicit ei Iesus, Vade *retro me Satana: scriptum est enim, Dominum Deu tuum adorabis; & illi soli seruies.
Deut. 16 c. 13
11 * Tunc reliquit eum diabolus: & ecce angeli accesserunt, & ministrabant ei.

Mar. c. 1. Luc. 4. c. Ioh. 4. c. 43 12 * Cvm autem audisset Iesus quòd Iohannes traditus esset, secessit in Galilæam:
13 * Et relicta ciuitate Nazareth, vênit & habitauit in † Caphernaũ maritima, in finibus Zabulon & Nephthalim,
†ciuitate
14 * Vt adimpleretur quod dictum est per Isaiam prophetam, dicentem:
Mat. c. 4. 15 * Terra Zabulõ & terra Nephthalim, via maris trans Iordanem, Galilæa gentium:
16 * Populus qui †sedebat in tenebris, vidit lucem magnam: & sedentibus in regione, & vmbra mortis, lux orta est eis.
†ambulabat
17 * Exinde cœpit Iesus prædicare, & dicere, Pœnitentiam agite, appropinquauit enim regnum cælorum.
Mar. c. 1. 15
18 * Ambulans autem Iesus iuxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem qui vocatur Petrus, & Andream fratrem eius, mittentes rete in mare (erant enim piscatores.)
Mar. c. 1. 16. Luc. c. 5.
19 * Et ait illis, Venite post me: & faciá vos fieri piscatores hominum.
20 * At illi continuò relictis retibus secuti sunt eum.
21 * Et procedens inde, vidit alios duos fratres, Iacobum Zebedæi & Iohannem fratrẽ eius in naui cum Zebedæo patre eorum, reficientes retia sua: & vocauit D eos.
22 * Illi autẽ statim relictis retibus & patre, secuti sunt eum.
23 * Et circuibat Iesus totam Galilæam, docens in synagogis eorum, & prædicans Euangelium regni; & sanans omnem languorem & omnem infirmitatem in populo.

7 * ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, πάλιν γέγραπται, οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.
8 * πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν·
9 * καὶ λέγει αὐτῷ, ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.
10 * τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὕπαγε *ὀπίσω μου σατανᾶ· γέγραπται γὰρ, κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.
11 * τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον, καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

12 * Ακούσας δὲ ὁ ἰησοῦς ὅτι ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν γαλιλαίαν.
13 * καὶ καταλιπὼν τὴν ναζαρὲτ, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς καπερναούμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις ζαβουλὼν καὶ νεφθαλείμ,
14 * ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος·
15 * γῆ ζαβουλὼν καὶ γῆ νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ ἰορδάνου, γαλιλαία τῶν ἐθνῶν.
16 * ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.
17 * Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς κηρύσσειν, καὶ λέγειν, μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
18 * περιπατῶν δὲ ὁ ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφοὺς, σίμωνα τὸν λεγόμενον πέτρον, καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς·
19 * καὶ λέγει αὐτοῖς, δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
20 * ⓐ οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.
21 * καὶ προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.
22 * ⓐ οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.
23 * καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν γαλιλαίαν ὁ ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον, καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

---

7 אָמַר לֵהּ יְשׁוּעַ תּוּב כְּתִיב דְּלָא תְנַסֵּא לְמָרְיָא אֱלָהָךְ׃ 8 תּוּב דַּבְּרֵהּ אֲכַלְקְרָצָא לְטוּרָא רָמָא רַם וְחַוְיֵהּ כָּלְהֵין מַלְכְוָתָא מ"ן מַלְכְוָתָא
9 וַאֲמַר לֵהּ כָּל אִלֵּין אֶתֵּן לָךְ ° אֲחֵל אִן ° כַּפֵּל תִּסְגּוֹד לִי׃ 10 הֵדֵין אֲמַר לֵהּ יְשׁוּעַ ° זֵל לָךְ סָטָנָא ° נְכָל אֲזַל
כְּתִיב גֵּיר דְּלְמָרְיָא אֱלָהָךְ תִּסְגּוֹד וְלֵהּ בְּלַחּוֹדוֹהִי תִּפְלַח׃ 11 הֵדֵין שְׁבְקֵהּ אֲכַלְקְרָצָא וְהָא מַלְאֲכָא קְרִבוּ וְמְשַׁמְּשִׁין הֲווֹ לֵהּ׃
דְּחַד בְּשַׁבָּא דְּבַר ° דְּנָחָא ׃

12 כַּד שְׁמַע הֵין יְשׁוּעַ דְּיוֹחָנָן ° אִשְׁתְּלַם ° שַׁנִי לֵהּ לְגָלִילָא׃ 13 וְשַׁבְקֵהּ לְנָצְרַת וְאָתָא ° עְמַר בְּכַפַּרְנַחוּם עַל יַד יַמָּא
בְּתְחוּמָה דְזַבוּלוֹן וְדְנַפְתָּלִי׃ 14 דְּנָתְפְּלָא מַדֵּם דְּאֲמַר בְּיַד אֶשַׁעְיָא נְבִיָא דְאָמַר׃ 15 אַרְעָא דְזַבוּלוֹן אַרְעָא דְנַפְתָּלִי אוֹרְחָא
דְיַמָּא עֲבְרוֹהִי דְיַרְדְּנָן גְּלִילָא דְעַמְמַיָּא ׃ 16 עַמָּא דְיָתֵב בְּחֶשׁוֹכָא נְהִירָא רַבָּא חֲזָא וְאִילֵּין דְיָתְבִין בַּאֲתַר וְבְקוֹלְלָא רְמִיתָא. ° עֲמַר מעט ושב

17 מִן הֵידֵין שָׁרִי יְשׁוּעַ לְמִכְרֵז וְלְמֵאמַר הָבוּ קִרְבַת לָהּ גֵּיר מַלְכוּתָא דַשְׁמַיָּא ׃
18 וְכַד מְהַלֵּךְ עַל יַד יַמָּא דְגָלִילָא חֲזָא תְּרֵין אֲחֵין שִׁמְעוֹן דְאִתְקְרִי כֵּאפָא וְאַנְדְּרֵאוֹס אֲחוֹהִי דְרַמְיִן ° מְצִידָתָא בְּיַמָּא
אִיתַיְהוֹן הֲוֵי גַּיר צַיָּדֵא ׃ 19 וַאֲמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ ° תּוּ כְּתַרוּ וְאֶעְבֵּדְכוֹן דַּהֲווֹן צַיָּדֵא דְבְנֵינָשָׁא ׃
20 הֵנוֹן דֵּין מִכַּדֵּא שְׁבְקוּ מְצִידָתְהוֹן ° וְאִזְלוּ בָּתְרֵהּ ׃ 21 וְיַתְבַן אֲחוֹהִי בְּאַלְפָּא עִם זַבְדִּי אֲבוּהוֹן ° וְמַתְקְנִין מְצִידָתְהוֹן וְקָרָא אִנּוּן יְשׁוּעַ
הֵנוֹן דֵּין מִכַּדֵּא שְׁבְקוּ לְאַלְפָּא וְלְאֲבוּהוֹן וְאִזְלוּ בְּתְרֵהּ ׃ 22 בָּקְבוּשְׁתְהוֹן וְסִכְּרֵי תְּבְרֵהּ וְסַלְּכוּתָא ׀ וְסָאנֵא ° כְּאב ° וְכִירְתַן בְּעָמָא ׃ 23 וְסְחֵיבֵךְ הֲוָא יְשׁוּעַ בְּכֻלָּהּ גְּלִילָא ׀ וְסַלֵּף הֲוָא

ᵃ כְּרִי
ᵇ צֵר
ᶜ אַתָּא
ᵈ תִּקֵּן
ᵉ כְּרִיךְ מעט חור
ᶠ אַרְף אַתָּא
ᵍ כִּיוֵּב עברית בהצמד
ʰ בְּרִית

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 *Et audita est fama eius in tota Syria, & offerebantur ei omnes qui pessimè affecti erant infirmitatibus variis: quique cruciatibus cõstringebãtur, nec non dæmoniaci, & lunatici, & paralytici: eosque sanauit.*

25 *Et sequebantur eum turbæ multæ à Galilæa ac Decapoli, & ab Ouriſchlem & à Jihoudæa, & regionibus* ſitis *vltrà Jourdenon.*

Apoſtoſorum & Patrum.

CAP. V.

1 *QVum autem vidiſſet Jeſchua turbas, aſcendit in montem: quumque conſediſſet, acceſſerunt ad eum diſcipuli eius.*

2 *Et aperuit os ſuum eosque docuit, in-*
3 *quiens. Beati pauperes ſpiritu, quoniam ipſorum eſt regnum cælorum.*

4 *Beati lugentes, quippe qui conſolationem accepturi ſunt.*

5 *Beati mites, quippe qui hæreditatis iure poſſeſſuri ſunt terram.*

6 *Beati illi qui eſuriunt & ſitiunt iuſtitiam, quoniam ipſi ſaturabuntur.*

7 *Beati miſericordes, quoniam ſuper eos futuræ ſunt miſericordiæ.*

8 *Beati illi qui mundi ſunt corde, quippe*
9 *qui viſuri ſunt Deum. Beati pacifici, quippe qui filij Dei vocabuntur.*

10 *Beati illi qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cælorum.*

11 *Beati vos, quum exprobrauerint vobis, vosque perſecuti fuerint, & dixerint omne verbum malum, aduerſus vos propter me in mendacio.*

12 *Tunc gaudete & exultate, quoniam merces veſtra multa eſt in cælis, ſic enim perſecuti ſunt prophetas qui vos præceſſerunt.*

13 *Vos eſtis ſal terræ: quòd ſi ſal infatuatum fuerit, quo ſalietur? ad nullum venit vſum, niſi vt proijciatur foras, & conculcetur ab hominibus.*

14 *Vos eſtis lux mundi: impoſſibile eſt vt abſcondatur ciuitas, quæ ſuper montem ædificata eſt.*

15 *Neque lumen lucernæ admouent, vt ponant eam ſubter modium, ſed ſuper candelabrum: & lucet ijs omnibus qui ſunt in ædibus.*

24 *Et abijt opinio eius in totam Syriam, & obtulerunt ei omnes malè habentes, varijs languoribus & tormentis comprehenſos, & qui dæmonia habebant, & lunaticos, & paralyticos: & curauit eos.*

Matt. 3. 4. Luc. 6. 17 25 *Et ſecutæ ſunt eum turbæ multæ de Galilæa, & Decapoli, & de Ieroſolymis, & de Iudæa, & de trans-Iordanem.*

CAP. V.

1 VIdens autem turbas, aſcendit in montem: & cùm ſediſſet, acceſſerunt ad eum diſcipuli eius,

2 *Et aperiens os ſuum docebat eos, di-*
Luc. 6. 20 *cens,*

3 *Beati pauperes ſpiritu: quoniam ipſorum eſt regnum cælorum.*

4 *Beati qui lugent: quoniam ipſi conſolabuntur.*

Pſal. 36. 11 5 *Beati mites: quoniam ipſi poſſidebunt terram.*

Iſai. 61. 2. Ier. 6. 13. & 66. 10. Pſal. 22. 6. 9 6 *Beati qui eſuriunt, & ſitiunt iuſtitiam: quoniam ipſi ſaturabuntur.*

7 *Beati miſericordes: quoniam ipſi miſericordiam conſequentur.*

8 *Beati mundo corde: quoniam ipſi Deum videbunt.*

9 *Beati pacifici: quoniam ipſi filij Dei vocabuntur.*

2. Pet. 2. 4. 10. & 3. 3. 4. 4. 14. 10 *Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam: quoniam ipſorum eſt regnum cælorum.*

homi-nes 11 *Beati eſtis cùm maledixerint vobis†, & perſecuti vos fuerint, & dixerint omne malum aduerſum vos mentientes, propter me:*

12 *Gaudete & exultate, quoniam merces veſtra copioſa eſt in cælis. ſic enim B perſecuti ſunt prophetas, qui fuerunt ante vos.*

Matt. 5. 13. Luc. 14. 34. 13 *Vos eſtis ſal terræ. Quòd ſi ſal euanuerit, in quo ſalietur? ad nihilum valet vltrà, niſi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.*

14 *Vos eſtis lux mundi. Non poteſt ciuitas abſcondi ſupra montem poſita.*

Matt. 4. 6. Luc. 8. 16. & 11. 33. 15 *Neque accendunt lucernam, & ponunt eam ſub modio, ſed ſuper candelabrum, vt luceat omnibus qui in domo ſunt.*

24 καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν συρίαν, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σελληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

25 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, καὶ δεκαπόλεως, καὶ ἱεροσολύμων, καὶ ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου.

ε'.

1 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς, λέγων,

3 μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

4 μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

5 μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.

6 μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.

9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.

10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

11 μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς, καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ·

12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

14 ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπὶ ὄρους κειμένη.

15 οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 ‡ Ita luceat lux vestra coram hominibus vt videant bona opera vestra, euehantque laudibus patrem vestrum qui in cælis est.

17 ‡ Ne putetis me venisse vt soluam legem aut prophetas, non vt soluam, sed vt adimpleam.

18 ‡ Amin enim dico vobis ego, donec trāsierint cæli & terra, Ioud vnum, vnusue apex non præteribit à lege donec omnia fiant.

19 ‡ Quisquis igitur soluerit vnum ex mandatis hisce minimis, & ita docuerit homines, minimus vocabitur in regno cælorum. quisquis autem fecerit & docuerit, iste magnus vocabitur in regno cælorum.

20 ‡ Ego enim dico vobis, Nisi abundauerit iustitia vestra pluſquam Scribarum & Periſchæorum, non intrabitis in regnum cælorum.

Matutinis III. Feriæ Septimanæ præcedent. Ieiunium.

21 ‡ Audistis dictum fuisse antiquis, Non occides: & quisquis occiderit, reus erit iudicij.

22 ‡ Ego verò dico vobis, Quicunque irascetur fratri suo temerè, reus est iudicij; & quicunque dixerit fratri suo raka, reus est consessus: & quisquis dixerit fatue, reus erit gehennæ ignis.

23 ‡ Igitur si obtuleris munus tuum super altare, & illic recordatus fueris fratrem tuum retinere cōtra te inimicitiam aliquam:

24 ‡ Dimitte illic oblationem tuam super altare, & abi: primùm redi in gratiam cum fratre tuo, & tum veni, offer oblationem tuam.

25 ‡ Esto desiderabilis cum aduersario tuo citò, dum adhuc cum illo es in via, ne fortè aduersarius tuus tradat te iudici, & iudex tradat te exactori, & incidas in domum vinctorum.

26 ‡ Amin enim ego dico tibi, te illinc non egressurū donec reddideris octauū †numulum vltimum.

27 ‡ Audistis dictum fuisse, Non mœchaberis.

28 ‡ Ego verò dico vobis, Quisquis aspexerit mulierem vt eam concupiscat, illicò adulterauit eam in corde suo.

16 ‡ Sic luceat lux vestra coram hominibus: vt videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum qui in cælis est.

17 ‡ Nolite putare quoniam veni soluere legem aut prophetas. non veni soluere, sed adimplere.

18 ‡ Amen quippe dico vobis, donec transeat cælum & terra, iota vnum aut C vnus apex non præteribit à lege: donec omnia fiant.

19 ‡ Qui ergo soluerit vnum de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cælorum. qui autem fecerit, & docuerit: hic magnus vocabitur in regno cælorum.

20 ‡ Dico enim vobis, quia nisi abundauerit iustitia vestra plus quàm Scribarum & Pharisæorum, non intrabitis in regnum cælorum.

21 ‡ Audistis quia dictum est antiquis: Non occides. qui autem occiderit, reus erit iudicio.

22 ‡ Ego autem dico vobis, quia omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. D Qui autem dixerit fratri suo raca, reus erit concilio. Qui autem dixerit, fatue: reus erit gehennæ ignis.

23 ‡ Si ergo offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum te:

24 ‡ Relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius recōciliare fratri tuo: & tunc veniens offeres munus tuum.

25 ‡ Esto consentiens aduersario tuo citò dum es in via cum eo: ne fortè tradat te aduersarius iudici, & iudex tradat te ministro, & in carcerem mittaris.

26 ‡ Amen dico tibi, Non exies inde donec reddas nouissimum quadrantem.

27 ‡ Audistis quia dictum est antiquis, Non mœchaberis.

28 ‡ Ego autem dico vobis, Quia omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam mœchatus est eam in corde suo.

16 ‡ ἕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 ‡ μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.

18 ‡ ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἕν, ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.

19 ‡ ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

20 ‡ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

21 ‡ Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

22 ‡ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

23 ‡ ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ·

24 ‡ ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.

25 ‡ ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ.

26 ‡ ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

27 ‡ ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη† τοῖς ἀρχαίοις, οὐ μοιχεύσεις·

28 ‡ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

---

16 הֲכַנָּא נְנַהֲרוּן נְהוֹרְכוֹן קֳדָם בְּנֵינָשָׁא דְּנֶחֱזוֹן עֲבִדְיכוֹן טָבָא וְיִשְׁבְּחוּן לַאֲבוּכוֹן דְּבִשְׁמַיָּא׃

17 לָא תְּסָבְרוּן דְּאֲתֵאתַר לְקַדָּמַיָּא לָא תֶּקְטוֹל וְכָל דְּיִקְטוֹל מְחַיֵּב הוּ לְדִינָא׃

22 אֲנָא דֵין אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּכָל דִּן דְּנִרְגַּז עַל אֲחוּהִי אֵיקָא מְחַיֵּב הוּ לְדִינָא וְכָל דְּנֵאמַר לַאֲחוּהִי רֵקָא מְחַיֵּב הוּ לְכְנוּשְׁתָּא וְכָל מַן דְּנֵאמַר לְלָא סַחִיב הוּ לְגֵהִנָּא דְנוּרָא׃

23 אֲנָהוּ הָכֵיל דְּתַקְרֵב קוּרְבָּנָךְ עַל מַדְבְּחָא וְתִדְכַּר תַּמָּן דְּאִיחֵי עָלַיִךְ אֲחָךְ׃ 24 שְׁבוֹק תַּמָּן קוּרְבָּנָךְ עַל מַדְבְּחָא וְזֵל לִקְדָם אִתְרָעָא עִם אֲחָךְ וְתֵידִין תֵּא קְרֵב קוּרְבָּנָךְ׃ 25 הֲוֵית מְתָאוֵא עִם בַּעַל דִּינָךְ עַגָּל עַד עַמָּה אַנְתְּ בְּאוֹרְחָא דִּלְמָא יְהַב לָךְ בַּעַל דִּינָךְ נִשְׁלְמָךְ לְדַיָּנָא וְדַיָּנָא נִשְׁלְמָךְ לְבַנָּא וְתֶחְפֵּל לְבֵית אֲסִירָא׃ 26 אָמִין אֲמַר אֲנָא לָךְ דְּלָא תִּפּוֹק מִן תַּמָּן עַד דְּתָהֵב פַּרְעָנוּתָא שְׁלִים׃ 27 שְׁמַעְתּוּן דְּאִתְאֲמַר לָא תְּסַרְסַר׃ 28 אֲנָא דֵין אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּכָל דְּיֵחֱזֵי אִנְתְּתָא אֵינַח דְּיִרְגְּזִנַּהּ מְחָרָא

---

1 איתא לשון יון
2 דלא מעצמו פתוח
3 איב ופעמי שטעות
4 אתא עבראית אזה
5 דן גבא 6 נפל
7 נפקם 8 נתפל
9 ח' וקשטבה
10 גזר

22 אֲנָא דֵין אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּכָל דִּן דְּנִרְגַּז עַל אֲחוּהִי אֵיקָא מְחַיֵּב הוּ לְדִינָא וְכָל דְּנֵאמַר לַאֲחוּהִי רֵקָא מְחַיֵּב הוּ לְכְנוּשְׁתָּא וְכָל מַן דְּנֵאמַר לְלָא סַחִיב הוּ לְגֵהִנָּא דְנוּרָא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

29 * Si autem oculus tuus dexter offendiculo tibi fuerit, erue eum & proijce abs te: præstat enim tibi vt pereat vnum membrum tuum, quàm totum corpus tuum cadat in gehennam.

30 * Quòd si manus tua dextera offendiculo tibi fuerit, amputa & abijce eam abs te; satius enim tibi fuerit vt pereat vnum ex membris tuis, quàm totum corpus tuum incidat in gehennam.

31 * Dictum est, Quicunque dimiserit vxorem suam, det ei libellum repudij.

32 * Ego verò dico vobis, Quisquis dimiserit vxorem suam præter quàm ratione fornicationis, facit eam mœchari; & qui duxerit dimissam, adulterium committit.

33 * Rursum audistis dictum fuisse antiquis, Nō mentieris in iuramento tuo, sed persolues Domino iuramentum tuum.

34 * Ego verò dico vobis, Non iurabis omnino: non per cælum, quia thronus Dei est.

35 * Neque per terram, quia scabellum est subter pedes eius: nec etiam per Ouriſchlem quia ciuitas est summi regis.

36 * Nec etiam per caput tuum iurabis, quia non potes facere in eo, vel particulam vnius pili nigri vel albi.

37 * Sed erit sermo vester, Est, est: & non, non. id quod supra hæc abundat, à malo est.

38 * Audistis dictum fuisse, Oculum pro oculo, & dentem pro dente.

39 * Ego verò dico vobis, Ne insurgatis contra malum: sed quisquis percusserit te supra maxillam tuam dexteram, obuerte ei & alteram.

40 * Et ei qui voluerit litigare tecum, & auferet tunicam tuam, dimitte ei & pallium tuum.

41 * Quisquis traxerit te ad miliare vnum, abi cum eo duo.

42 * Petenti abs te dato, & volentem mutuari abs te, ne prohibeas.

43 * Audistis dictum fuisse, Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum.

Iuſt. 12. 8 Marc. 9. 47. 29 * Quòd si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, & proijce abs te: expedit enim tibi vt pereat vnum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum mittatur in gehennam.

30 * Et si dextra manus tua scandalizat te, abscinde eam, & proijce abs te: expedit enim tibi vt pereat vnum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum eat in gehennam.

Deut. 24. 31. Iuſt. 19. 9. 7. Matt. 10. 4. Luc. 16. 18. 1. Cor. 7. 10. 31 * Dictum est autem, Quicunque dimiserit vxorem suam, det ei libellum repudij.

32 * Ego autem dico vobis, quia omnis qui dimiserit vxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam mœchari: & qui dimissam duxerit, adulterat.

Leui. 19. c. 12. Exo. 20. 7. Deut. 5. 11. Iuſt. 23. c. 32. 33 * Iterum audistis, quia dictum est antiquis, Non periurabis: reddes autem Domino iuramenta tua.

34 * Ego autem dico vobis, non iurare omnino, neque per cælum: quia thronus Dei est.

35 * Neque per terram: quia scabellum est pedum eius. neque per Ierosolymā: quia ciuitas est magni regis.

36 * Neque per caput tuum iuraueris: quia non potes vnum capillum album facere aut nigrum.

Leui. 5. 4. 37 * Sit autem sermo vester, Est, est; non, non: quod autem his abundantius est, à malo est.

Exo. 21. Leui. 19. Deut. 19. 21. Luc. 6. c. 29. 38 * Audistis quia dictum est, Oculum pro oculo, & dentem pro dente.

39 * Ego autem dico vobis non resistere malo: sed si quis te percusserit in dexterā maxillam tuam, præbe illi & alteram.

40 * Et ei qui vult tecum in iudicio contendere, & tunicam tuam tollere: dimitte ei & pallium.

41 * Et quicunque te angariauerit mille passus, vade cum illo † alia duo.

42 * Qui petit à te, da ei: & volenti mutuari à te, ne auertaris.

43 * Audistis quia dictum est, Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum.

29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται σὺ τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.

30 καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται σὺ τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.

31 ἐρρέθη δὲ ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον.

32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.

33 πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου.

34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ θεοῦ.

35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱερουσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως.

36 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι.

37 ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ, ναί· οὒ, οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

38 ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.

39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅς τις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην.

40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον.

41 καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο.

42 τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι, μὴ ἀποστραφῇς.

43 ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.

35 וְלָא בְּאַרְעָא דְּכוּבְשָׁא הִי רַגְלוֹהִי אֶף לָא בְּאוּרְשְׁלֵם דְּמַדִּינְתָּה הִי דְּמַלְכָּא רַבָּא ׃
36 אֶף לָא בְּרִישָׁךְ תֵּאמָא דְּלָא מְשַׁכַּח אַנְתְּ לְמַעְבַּד בֵּהּ סָגְיָא חֲדָא דְּסַעֲרָא אוֹכְסָתָא אוֹ חִוָּרְתָּא ׃
37 אֶלָּא תְּהֵוֵא מַלֵּיכוּן אִין אִין וְלָא לָא מִדֵּם דְּמִן הַלֵּין יְתֵיר מִן בִּישָׁא הוּא ׃
38 שְׁמַעְתּוּן דְּאִתְאֲמַר עַיְנָא תְּחֵלַף שִׁנָּא ׃ 39 אֲנָא דֵין אֲמַר אֲנָא לְכוּן דְּלָא תְּקוֹמוּן לְקֳבֵל בִּישָׁא אֶלָּא מִן ᵃ דְּמִתְּחָא לָךְ עַל כְּפָךְ דְּיַמִּינָא
אַפְנֵא לַהּ אַף אָחֳרָנָא ׃ 40 וּמִן דְּצָבֵא דִּנְדִין עִמָּךְ וְנִשְׁקוֹל כּוּתִינָךְ שְׁבוֹק לַהּ אַף ᵇ פַּרְטוּפָךְ ׃
41 מִן דְּשַׁחַר לָךְ מִילָא חַד זִיל עִמֵּהּ תְּרֵין ׃ 42 מִן דְּשָׁאֵל לָךְ ᶜ תֵּן לַהּ וּמִן ᵈ דְּנָאזֵף מִנָּךְ לָא תְּכַלִּיתִי ׃
43 שְׁמַעְתּוּן דְּאִתְאֲמַר דְּרָחֵם לְקָרִיבָךְ וְנִסְנֵי לְבָעֵל דְּבָבָךְ ׃

ᵃ מְחָא ; עברית סגל ᵇ מְחֵי ; יוד ᶜ יְהַב ; עף ᵈ דְּנָפֵק

29 אֶן דִּין עֵינָךְ דְּיַמִּינָא מַכְשֶׁלָא לָךְ ᵍ חֲצִיהּ וְשַׁדְיֵהּ מִנָּךְ פַּקַּח לָךְ גֵּיר ᶠ דְּנָאבַד חַד מִן הַדְמָךְ וְלָא כֻלֵּהּ פִּגְרָךְ נֶפֶל בְּגֵהִנָּא ׃
30 וְאֶן אִידָךְ דְּיַמִּינָא מַכְשֶׁלָא לָךְ פְּסוֹק מִנָּךְ פַּקַּח לָךְ גֵּיר דְּנָאבַד חַד מִן הַדְמָךְ וְלָא כֻלֵּהּ פִּגְרָךְ נֶפֶל בְּגֵהִנָּא ׃
31 אִתְּאֲמַר דְּמַן דְּשָׁרֵא אִנְתְּתֵהּ נֶתֶל לַהּ ᵇ כְּתָבָא ᵍ דִּזְלִלָא ׃ 32 אֲנָא דִין אֲמַר אֲנָא לְכוּן כָּל דְּמַן דְּשָׁרֵא אִנְתְּתֵהּ
לָבַר מִן מִלְּתָא ᶠ דְּזְנְיוּתָא עָבַד לַהּ ᵈ וְהַגּוּרִי וּמַן דְּשַׁקַּל שְׁבִיקְתָא נָאֵר ׃
33 תּוּב שְׁמַעְתּוּן דְּאִתְאֲמַר לְקַדְמָיֵא וְלָא תְּרַגֵּל ᵉ בְּמוֹמָתָךְ תְּשַׁלֵּם דִּין לְמָרְיָא מוֹמָתָךְ ׃
34 אֲנָא דִין אֲמַר אֲנָא לְכוּן לָא ʰ תְּאַמְּנוּן ᵍ סַךְ לָא בְּשָׁמַיָּא דְּכוּרְסְיָא הוּא דְּאֱלָהָא ׃

ᶠ חֲצָא ᵍ שְׁרָא ; אֲבַר ; בעברית ספר ᵇ כריתות ᶜ זְנָא ᵈ גֶּר ᵉ זְנָא ᶠ יְזִנָּא ᵍ סגיא מאד

Universidad de Deusto
Biblioteca

44 * Ego verò dico vobis, Diligite inimicos vestros, & bene precemini ei qui imprecatur vobis, ac benefacite ei, qui odio vos prosequitur, & orate pro ijs qui vexant vos cum violentia & persequuntur vos.

45 * Vt sitis filij patris vestri qui in cælis est, qui facit oriri Solem suum super probos & improbos, & facit descendere pluuiam suam super æquos & iniquos.

46 * Etenim si dilexeritis eos qui diligunt vos, quænam vos manet merces? nonne & publicani idem faciunt?

47 * Et si postulaueritis pacem fratrum vestrorum tantummodo, quid vos amplius facitis? nonne & publicani itidem faciunt?

48 * Vos igitur estote perfecti, sicut pater vester qui est in cælis, perfectus est.

Matutinis IIII. Feriæ Septimanæ præcedent. Ieiunium.

CAP. VI.

1 * Attendite autem in eleemosina vestra ne erogetis eam coram hominibus vt spectemini ab eis, alioqui nulla vobis futura est merces apud patrem vestrum qui est in cælis.

2 * Quum igitur facturus es eleemosinam, ne proclamaueris cornu coram te vti faciunt acceptores vultus† hypocritæ in synagogis & plateis, vt celebrentur ab hominibus: equidem ego dico vobis, receperunt mercedem suam.

3 * Quum vero tu erogas eleemosinam nesciat sinistra tua quid agat dextera tua.

4 * Vt sit eleemosina tua in abscondito: & pater tuus qui videt in abscondito, ipse rependet tibi in propatulo.

5 * Et quum oras, ne sis sicut acceptores vultus† hypocritæ, qui amãt stare in synagogis, & in angulis platearum ad fundendum preces vt spectentur ab hominibus: equidẽ ego dico vobis, Receperunt mercedem suam.

6 * Tu vero quum oras introito in cubiculum tuum, clausoque ostio tuo ora patrem tuum qui est in abscondito, & pater tuus qui videt in abscondito, rependet tibi in propatulo.

44 * Ego autem dico vobis, Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos: & orate pro persequentibus & calumniantibus vos.

Luc. 6. d 27. Rom. 12. d 17. Luc. 23. c 34. Actor. 7. g 60. 1. Cor. 4. c 13.

45 * Vt sitis filij patris vestri qui in cælis est, qui Solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos.

46 * Si enim diligitis eos qui vos diligunt, quam mercedẽ † habebitis? nónne & publicani hoc faciunt?

habebitis

47 * Et si salutaueritis fratres vestros tantùm, quid amplius facitis? nónne & ethnici hoc faciunt?

48 * Estote ergo vos perfecti, sicut & pater vester cælestis perfectus est.

CAP. VI.

1 * Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, vt videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum qui in cælis est.

2 * Cùm ergo facis eleemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocritæ faciunt in synagogis & in vicis, vt honorificentur ab hominibus: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.

Rom. 12. d 17. 3 * Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua:

4 * Vt sit eleemosyna tua in abscondito, & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.

Dan. 14. c 12.

5 * Et cùm oratis, non eritis sicut hypocritæ, qui amant in synagogis & in angulis platearum stantes orare, vt videantur ab hominibus: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.

Matth. 14. d 23. Luc. 5. c 16. 6 * Tu autem cùm oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora patrem tuum in abscondito: & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.

ς'.

1 * Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 * ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

3 * σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου.

4 * ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

5 * καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

6 * σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, προσεύξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

---

44 אֲנָא דֵין אֲמַר אֲנָא לְכֹן אָחֲבוּ לַבְעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן וּבָרְכוּ לְמַן דְּמְלֵאִין לְכֹן וְעָבְדוּ רְשָׁפִיר לְמַן דְּסָנְאִין לְכֹן וְצַלּוּ עַל אִילֵּין
דְּדָבְרִין לְכֹן ᵐ בְּקִטֵירְיָא וְרָדְפִין לְכֹן׃ 45 אֵיכְנָא דְּתֶהֱווֹן בְּנָוהִי דְאֲבוּכוֹן דְּבִשְׁמַיָּא הוּ דְּמַדְּרַח שִׁמְשָׁה עַל בִּישֵׁא וְטָבִין
וּמַחֵת מָטְרָה עַל ᵒ כְּאנֵא וְעַל עַוְלָא׃ 46 אֵן גִּיר ᵖ סַחֲבִין אַנְתּוּן לְאִילֵּין דְּמְחַבְּבִין לְכֹן מַנָּא אַגְרָא אִיתְ לְכֹן לַאֲהָא
אַף מָכְסָא הֵי הַדָּא עָבְדִין׃ 47 וְאֵן שְׁאֵלְיתוּן בְּלְחוֹד כְּנָא יַתִּיר עָבְדִין אַנְתּוּן לָא הָא אַף מָכְסָא הֵי
הָדָא עָבְדִין׃ 48 הֱווֹ הָכֵיל אַנְתּוּן גְּמִירִין אֲבוּכוֹן דְּבִשְׁמַיָּא גְּמִיר הוּ׃

וְרַעֲפָרָא וְאַרְבְּעָא בְּשַׁבְּתָא דְּשַׁבְּתָא קַרְמָיְתָא וְרִבְיְתָא

1 * תּוּרוּ דֵין ᵖ בְּזְדַקְּכוֹן וְלָא תְּעַבְּדוּנָהּ קֳדָם בְּנֵינְשָׁא אֵיךְ דְּתֶהֱווֹן לְהוֹן נָאז לָא אַגְרָא לְכֹן לְוָת אֲבוּכוֹן דְּבִשְׁמַיָּא׃

ᵐ עקראיה בעשק ᵒ חר׳ עֵין ᵖ עקראיה בשת

ᵐ שְׁבָת ᵒ זְרַע ᵖ גְּלָא

44 אֲנָא דֵין אֲמַר לְכוֹן רְחִימוּ יָת בַּעֲלֵי דְבָבְכוֹן וּבָרְכוּ יָת דְּלָטְנִין לְכוֹן וְאִתְּטִבוּ לְסַנְאֵיכוֹן וְצַלּוּ עַל דְּמְקַטְרְגִין לְכוֹן וְדָאֲרְפִין לְכוֹן׃
45 בְּדֵין תְּהוֹן בְּנֵי דְּאֲבוּכוֹן דִּבְשְׁמַיָּא דְּיָת שִׁמְשֵׁיהּ מְסַלֵּק עַל בִּישַׁיָּא וְטָבַיָּא וּמְמַטֵּר עַל זַכָּאֵי וְעַל חַיָּבַיָּא׃ 46 אֲרֵי אִין
רְחִימְתּוּן יָת רְחִימֵיכוֹן מַה אַגְרְכוֹן הֲלָא אַף עַבְדֵי מַכְסָא הֲכֵין עָבְדִין׃ 47 וְאִין אִתְּתְבַּעְתּוּן בִּלְחוֹד יָת אֲחֹהֲתְכוֹן מָה יַתִּיר
עָבְדִין אַתּוּן הֲלָא אַף עַבְדֵי מַכְסָא הֲכֵין עָבְדִין׃ 48 תְּהוֹן אַתּוּן שְׁלִימִין כְּמָא דְּאֲבוּכוֹן דִּבְשְׁמַיָּא שְׁלִים הוּא׃

ᵐ חַנָּא עקראיה חדר

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 *Quumque preces funditis ne sitis mustitantes vt hypocritæ : putant enim in multiloquio sui exauditum iri.*

8 *Ne igitur illis assimilemini : etenim pater vester nouit quid requiratur vobis, antequam petatis ab eo.*

9 *Vos ita orate.* PATER *noster qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum,*

10 *Adueniat regnum tuum, fiat voluntas tua vt in cælo & in terra.*

11 *Da nobis panem indigētiæ nostræ hodie,*

12 *Et remitte nobis debita nostra, sicut nos etiam remittimus debitoribus nostris,*

13 *Et ne nos inducas in tentationem ; sed libera nos à malo. Quia tuum est regnum, & potentia, & gloria in sæcula sæculorum.*

14 *Si enim remiseritis hominibus errata ipsorum, remittet etiam vobis pater vester, qui est in cælis.*

15 *Sin autem non remiseritis hominibus, nec etiam pater vester remissurus est vobis errata vestra.*

Secunda Feria Septimanæ secundæ Ieiunij.

16 *Quum autem ieiunatis ne sitis atristi sicut acceptores vultus* hypocritæ, *deturpant enim vultus suos vt appareant hominibus ieiunantes : equidem ego dico vobis, receperunt mercedem suam.*

17 *Tu verò quum ieiunas, ablue vultum tuum, & vnge caput tuum.*

18 *Vt ne appareas hominibus tu ipse ieiunans, sed patri tuo qui est in abscondito: & pater tuus qui videt in abscondito, ipse rependet tibi.*

19 *Ne reponatis vobis thesauros in terra, loco vbi tinea & erugo corrumpunt, & vbi fures perfodiunt & furantur.*

20 *Sed reponite vobis thesauros in cælis, vbi nec tinea nec erugo corrumpunt, & vbi fures non perfodiunt, neque furantur.*

21 *Vbi enim est thesaurus vester, illic est etiam cor vestrum.*

22 *Lucerna corporis est oculus : si oculus tuus igitur fuerit simplex, etiam totum corpus tuum lucidum erit.*

7 *Orantes autem, nolite multum loqui, sicut ethnici : putant enim quòd in multiloquio suo exaudiantur.*

8 *Nolite ergo assimilari eis . scit enim pater vester quid opus sit vobis, antequam petatis eum.*

9 *Sic ergo vos orabitis : PATER noster qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum.*

10 *Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra.*

11 *Panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie.*

12 *Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.*

13 *Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen.*

14 *Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum : dimittet & vobis pater vester cælestis delicta vestra.*

15 *Si autem non dimiseritis hominibus, nec pater vester dimittet vobis peccata vestra.*

16 *CVM autem ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes. exterminat enim facies suas, vt appareat hominibus ieiunantes . Amen dico vobis quia receperunt mercedem suam.*

17 *Tu autem cùm ieiunas, vnge caput tuum, & faciem tuam laua,*

18 *Ne videaris hominibus ieiunans, sed patri tuo qui est in abscondito : & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.*

19 *Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra : vbi ærugo & tinea demolitur, & vbi fures effodiunt & furantur.*

20 *Thesaurizate autem vobis thesauros in cælo : vbi neque ærugo neque tinea demolitur, & vbi fures non effodiũt nec furantur.*

21 *Vbi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum.*

22 *Lucerna corporis tui, est oculus tuus. Si igitur oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 * Sinautem oculus tuus fuerit malus, totum corpus tuum tenebricosum erit: si ergo lumen quod est in te, tenebræ sunt, tenebræ tuæ quantæ futuræ sunt?

24 * Nemo potest duobus dominis seruire: aut enim vnum odio prosequetur, & alterum diliget, aut vnum honorabit, & alterum contemnet. non potestis Deo seruire & Mamouno, diuitijs.

Feria tertia Septimanæ præcedentis Ieiunium.

25 * Propterea ego dico vobis, Ne solliciti sitis animæ vestræ quid esuri sitis, & quid bibituri, nec corpori vestro qua re sitis induendi. nonne anima plus est quàm alimentum, & corpus plus quàm vestimentum?

26 * Aduertite ad volucres cæli, quæ nec serunt nec metunt, neque cogunt in horrea, & pater vester qui est in cælis alit eas; nonne vos estis eis præstantiores?

27 * Quis est autem ex vobis qui sollicitus possit addere ad staturam suam cubitum vnum?

28 * Ac de vestimento quid anxij estis? considerate lilia agri quomodo crescant, quæ neque laborant neque nent.

29 * Ego verò dico vobis, ne Shelemoun quidem in tota gloria sua sic amictum fuisse vt vnum ex eis.

30 * Quòd si gramen agri, quod hodie extat, & cras cadit in clibanum, Deus ita vestit, nonne vos multò magis, modica fide præditi?

31 * Ne igitur anxij sitis, néue dicatis, Quid edemus? quidue bibemus? quoue operiemur?

32 * Hæc enim omnia gentes huius mundi quærunt sibi. Pater autem vester qui in cælis est, nouit quòd & vobis requiruntur hæc omnia.

33 * Sed quærite primò regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adijciuntur vobis.

34 * Ne sitis igitur anxij de crastino, nam crastinus dies curam habebit suipsius: sufficit diei malum suum.

23 * Si autē oculus tuus fuerit nequam: totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est, tenebræ sunt: ipsæ tenebræ quantæ erunt?

24 * Nemo potest duobus dominis seruire: aut enim vnum odio habebit, & alterum diliget: aut vnum sustinebit, & alterum contemnet. Non potestis Deo seruire & Mammonæ.

25 * Ideo dico vobis, Ne soliciti sitis animæ vestræ quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini. Nónne anima plus est quàm esca: & corpus plus quàm vestimentum?

26 * Respicite volatilia cæli, quoniam non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea: & pater vester cæles- D tis pascit illa. Nónne vos magis pluris estis illis?

27 * Quis autem vestrum cogitans, potest adijcere ad staturam suam cubitum vnum?

28 * Et de vestimento quid soliciti estis? Cõsyderate lilia agri quomodo crescunt: non laborant neque nent.

29 * Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut vnum ex istis.

30 * Si autem fœnum agri, quod hodie est, & cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quantò magis vos modicæ fidei?

31 * Nolite ergo soliciti esse, dicentes, Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur?

32 * Hęc enim omnia gentes inquirunt. Scit enim pater vester quia his omnibus indigetis.

33 * Quærite ergo primùm regnum Dei & iustitiã eius: & hæc omnia adijcientur vobis.

34 * Nolite ergo soliciti esse in crastinum. Crastinus enim dies solicitus erit sibiipsi. sufficit diei malitia sua.

23 * ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται· εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοί σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον;

24 * οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

25 * διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;

26 * ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;

27 * τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;

28 * καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει.

29 * λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.

30 * εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;

31 * μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα;

32 * πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων.

33 * ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

34 * μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Feria tertia Septimanæ secundæ Ieiunij.

CAP. VII.

1 NE iudicaueritis, vt ne iudicemini.
2 Quo enim iudicio vos iudicatis, iudicabimini: & qua mensura vos metimini, mensurabitur vobis.
3 Quid autem intueris festucam, quæ est in oculo fratris tui, trabem autem quæ in oculo tuo est, non animaduertis?
4 Aut quomodo dicis fratri tuo, Sine educam festucam de oculo tuo, & ecce trabes in oculo tuo?
5 Acceptor vultus, [personate] educito primùm trabē de oculo tuo, & tunc perspicies ad educendam festucam de oculo fratris tui.
6 Ne dederitis sanctum canibus, nec proieceritis margaritas vestras ante sues, ne fortè conculcent eas pedibus suis, & conuersi dilacerent vos.
7 Petite, & dabitur vobis: quærite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis.
8 Quisquis enim petit, accipit: & qui quærit, inuenit: & ei qui pulsat, aperietur.
9 Sed quis est vir ex vobis, qui, si ab eo filius eius petat panem, lapidem porrigat ei?
10 Et, si piscem petierit, num colubrum porriget ei?
11 Quòd si ergo vos qui mali estis, nostris munera bona dare filijs vestris; quantò magis pater vester qui in cælis est, dabit bona ijs qui rogauerint eum?
12 Quæcunque igitur volueritis vt faciant vobis homines, ita & vos facite eis. Hoc enim est Lex & Prophetæ.

Matutinis Parasceues Sabbathi præcedentis Ieiunium.

13 Intrate per angustam portam, quoniam lata est porta & spaciosa via, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt illi qui abeunt per eam.
14 Quàm parua est porta & stricta via, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt illi, qui inueniunt eam!

CAP. VII.

1 NOlite iudicare, †vt nō iudicemini.
2 In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini; & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.
3 Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: & trabem in oculo tuo nō vides?
4 Aut quomodo dicis fratri tuo, Sine eijciam festucam de oculo tuo, & ecce trabs est in oculo tuo?
5 Hypocrita, eijce primùm trabem de oculo tuo, & tunc videbis eijcere festucam de oculo fratris tui.
6 Nolite dare sanctum canibus: neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne fortè conculcent eas pedibus suis, & †conuersi dirumpant vos.
7 Petite, & dabitur vobis: quærite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis.
8 Omnis enim qui petit, accipit; & qui quærit, inuenit: & pulsanti aperietur.
9 Aut quis est ex vobis homo, quem si petierit filius suus panem, nunquid lapidem porriget ei?
10 Aut si piscem petierit, nunquid serpentem porriget ei?
11 Si ergo vos, cùm sitis mali, nostis bona data dare filijs vestris: quantò magis pater vester qui in cælis est, dabit bona petentibus se?
12 Omnia ergo quæcunque vultis vt faciant vobis homines: †& vos facite illis. Hæc est enim Lex & Prophetæ.
13 Intrate per angustam portam: quia lata porta, & spaciosa via est quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam.
14 Quàm angusta porta, & arcta via est quæ ducit ad vitam: & pauci sunt qui inueniunt eam!

ζ.

1 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε.
2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.
3 τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου· τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;
4 ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;
5 ὑποκριτά ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
6 μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων· μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.
7 αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
8 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.
9 ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;
10 ἢ καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;
11 εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
12 πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
13 εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς.
14 τί στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Feria tertia Septimanæ secundæ Ieiunij.

CAP. VII.

1 NE iudicaueritis, vt ne iudicemini.
2 Quo enim iudicio vos iudicatis, iudicabimini: & qua mensura vos metimini, mensurabitur vobis.
3 Quid autem intueris festucam, quæ est in oculo fratris tui, trabem autem quæ in oculo tuo est, non animaduertis?
4 Aut quomodo dicis fratri tuo, Sine educam festucam de oculo tuo, & ecce trabes in oculo tuo?
5 Acceptor vultus, [personate] educito primùm trabē de oculo tuo, & tunc perſpicies ad educendam festucam de oculo fratris tui.
6 Ne dederitis sanctum canibus, nec proieceritis margaritas vestras ante sues, ne fortè conculcent eas pedibus suis, & conuersi dilacerent vos.
7 Petite, & dabitur vobis: quærite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis.
8 Quisquis enim petit, accipit: & qui quærit, inuenit: & ei qui pulsat, aperietur.
9 Sed quis est vir ex vobis, qui, si ab eo filius eius petat panem, lapidem porrigat ei?
10 Et, si piscem petierit, num colubrum porriget ei?
11 Quòd si ergo vos qui mali estis, nostis munera bona dare filijs vestris; quantò magis pater vester qui in cælis est, dabit bona ijs qui rogauerint eum?
12 Quæcunque igitur volueritis vt faciant vobis homines, ita & vos facite eis. Hoc enim est Lex & Prophetæ.

Matutinis Parasceues Sabbathi præcedentis Ieiunium.

13 Introite per angustam portam, quoniam lata est porta & spacioſa via, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt illi qui abeunt per eam.
14 Quàm parua est porta & stricta via, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt illi, qui inueniunt eam!

CAP. VII.

& nō iudicabimini. NOlite iudicare, †vt nō iudicemini. 1
In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini; & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. 2

Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: & trabem in oculo tuo nō vides? 3

Aut quomodo dicis fratri tuo, Sine eijciam festucam de oculo tuo, & ecce trabs est in oculo tuo? 4

Hypocrita, eijce primùm trabem de oculo tuo, & tunc videbis eijcere festucam de oculo fratris tui. 5

Nolite dare sanctum canibus: neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne fortè conculcent eas pedibus suis, & †conuersi dirumpant vos. 6

canes

Petite, & dabitur vobis: quærite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis. 7

Omnis enim qui petit, accipit; & qui quærit, inuenit: & pulsanti aperietur. 8

Aut quis est ex vobis homo, quem si petierit filius suus panem, nunquid la Bidem porriget ei? 9

Aut si piscem petierit, nunquid serpentem porriget ei? 10

Si ergo vos, cùm sitis mali, nostis bona data dare filijs vestris: quantò magis pater vester qui in cælis est, dabit bona petentibus se? 11

Omnia ergo quæcunque vultis vt faciant vobis homines: †& vos facite illis. Hæc est enim Lex & Prophetæ. 12

Intrate per angustam portam: quia lata porta, & spacioſa via est quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. 13

Quàm angusta porta, & arcta via est quæ ducit ad vitam: & pauci sunt qui inueniunt eam! 14

ζ.

1 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε.
2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσε(ται) ὑμῖν.
3 τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου· τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;
4 ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;
5 ὑποκριτά ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
6 μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων· μήποτε καταπατήσωσιν αὐτὰς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.
7 αἰτεῖτε, καὶ δοθήσε(ται) ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσε(ται) ὑμῖν.
8 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, & τῷ κρούοντι ἀνοιγήσε(ται).
9 ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;
10 ἢ & ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;
11 εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
12 πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν ⊕ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος & οἱ προφῆται.
13 εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, & πολλοί εἰσιν ⊕ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς.
14 τί στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν ⊕ εὑρίσκοντες αὐτήν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * Cauete à pseudoprophetis, qui ueniunt ad uos cum uestimentis ouium, intus autem ipsi sunt lupi rapaces.
16 * Sed à fructibus eorum cognoscetis eos. Num colliguntur ex spinis uuæ, aut ex tribulis ficus?
17 * Ita omnis arbor bona, fructus bonos facit: arbor autem mala, fructus malos facit.
18 * Impossibile est arborem bonam fructus malos facere, aut arborem malam fructus bonos facere.
19 * Omnis arbor quæ non facit fructus bonos, excidituꝛ, & in ignem cadit.
20 * Itaque à fructibus eorũ cognoscẽtis eos.
21 * Non quisquis dicit mihi, Domine mi, Domine mi, intraturus est in regnum cælorum; sed is qui facit uoluntatem patris mei qui in cælis est.
22 * Multi dicturi sunt mihi in illo die, Domine mi, Domine mi, nunquid in nomine tuo prophetauimus, & in nomine tuo dæmonia eiecimus, & in nomine tuo uirtutes multas edidimus?
23 * Tunc autem profitebor eis, Nunquam noui uos: discedite à me operarij iniquitatis.
24 * Quisquis igitur audit hos sermones meos, eosque exequitur, assimilatur uiro sapienti, qui quidem extruxit domum suam super petram.
25 * Et descendit pluuia, uenerúntque flumina: ac flauerunt uenti, & irruerunt in ipsam domum illam, neque cecidit, quippe cuius fundamenta super petram iacta fuerant.
26 * Et quisquis audit hos sermones meos, nec eos exequitur, assimilatur uiro stulto qui extruxit domum suam super arenam.
27 * Et descendit pluuia, uenerúntque flumina; ac flauerunt uenti, & irruerunt in domum illam, atque corruit, & fuit ruina eius magna.
28 * Et factum est, quum absoluisset Jeschua hos sermones ut obstupescerent turbæ super doctrina ipsius.
29 * Docebat enim eos, ut potestatem habens, non autem ut Scribæ ipsorum & Perischæi.

15 * Attendite à falsis prophetis, qui ueniunt ad uos in uestimentis ouium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces.
16 * A fructibus eorum cognoscetis eos. Nunquid colligunt de spinis uuas, aut de tribulis ficus?
17 * Sic omnis arbor bona, fructus bonos facit: mala autem arbor, malos fructus facit.
18 * Non potest† arbor bona, malos fructus facere: neque arbor mala bonos fructus facere.
19 * Omnis arbor quæ nõ facit fructum bonũ, excidetur, & in ignem mittetur.
20 * Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos.
21 * Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum: sed qui facit uoluntatem patris mei qui in cælis est, ipse intrabit in regnum cælorum.
22 * Multi dicent mihi in illa die, Domine, Domine, nónne in nomine tuo prophetauimus? & in nomine tuo dæmonia eiecimus, & in nomine tuo uirtutes multas fecimus.
23 * Et tunc confitebor illis, quia nunquã noui uos: discedite à me† qui operamini iniquitatem.
24 * Omnis ergo qui audit uerba mea hæc, & facit ea: assimilabitur uiro sapienti qui ædificauit domum suam super petram:
25 * Et descendit pluuia, & uenerunt flumina, & flauerunt uenti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit. fundata enim erat super petram.
26 * Et omnis qui audit uerba mea hæc, & non facit ea; similis erit uiro stulto qui ædificauit domũ suam super arenã:
27 * Et descendit pluuia, & uenerunt flumina, & flauerunt uenti, & irruerunt in domum illam, & cecidit, & fuit ruina illius magna.
28 * Et factum est, cùm cõsummasset Iesus uerba hæc, admirabantur turbæ super doctrina eius.
29 * Erat enim docens eos sicut potestatem habens, & non sicut Scribæ eorum & Pharisæi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lectio ad vesperam Dominicæ secundæ Ieiunij.

CAP. VIII.

1 QVum autem descendisset è monte, circundederunt eum turbæ multæ.
2 ‡ Et ecce leprosus unus veniens adorauit eum, & ait: Domine mi, si volueris, potes me mundare.
3 ‡ Et extendens manum suam Jeschua, admouit ei, & ait: Volo ego, mundus esto. & in illa ipsa hora mundata est lepra eius.
4 ‡ Et ait illi Jeschua, Vide ne vlli dixeris: sed abi, ostende temetipsum sacerdotibus, & offer oblationem sicuti præcepit Mousche, vt sit eis testimonio.
5 ‡ Quum autem ingressus fuisset Jeschua Capharnachum, accessit ad eum Centurio quidam, & rogauit eum, inquiens.
6 ‡ Domine mi, puer meus iacet domi & paralyticus est, & malè cruciatur.
7 ‡ Ait illi Jeschua, Ego iturus sum, & sanabo eum.
8 ‡ Respondit ille Centurio, & ait: Domine mi, non sum dignus, vt ingrediaris sub tugurium meum, sed tantum dic verbum & sanabitur puer meus.
9 ‡ Nam & ego sum homo sub potestate constitutus, & habeo sub manu mea milites, & dico huic, ito, itque: & alteri, veni, venitque: & seruo meo, hoc age, & agit.
10 ‡ Quod quum audisset Jeschua miratus est, & ait secum euntibus: Amin ego dico vobis, ne in Israel quidem inueni talem fidem.
11 ‡ Ego verò dico vobis, Multi venturi sunt ab Oriente, & ab Occidente, sessurique cum Abrohom, & Ischok, & Jakoub in regno cælorum.
12 ‡ Filij verò regni extrudentur in tenebras exteriores, illic erit fletus & stridor dentium.
13 ‡ Proinde ait Jeschua Centurioni illi, Abi, vt credidisti, fiat tibi: & sanitati restitutus est puer eius in illa ipsa hora.

CAP. VIII.

Iesus Marc. 1. 40. Luc. 5. 12. 1 CVm autem descendisset† de monte, sequutæ sunt eum turbæ multæ. A
2 ‡ Et ecce leprosus veniens, adorabat eum, dicens, Domine, si vis, potes me mundare.
3 ‡ Et extendens Iesus manum, tetigit eum, dicens, Volo. Mundare. Et confestim mundata est lepra eius.
4 ‡ Et ait illi Iesus, Vide nemini dixeris: sed vade, ostende te sacerdoti, & offer munus quod præcepit Moyses in testimonium illis.
Luc. 7. a. 5 ‡ Cùm autem introisset Capharnaum, accessit ad eum Centurio, rogans eum,
6 ‡ Et dicens: Domine, puer meus iacet in domo paralyticus, & malè torquetur.
7 ‡ Et ait illi Iesus, Ego veniam, & curabo eum.
Luc. 7. c 8 ‡ Et respondens centurio, ait, Domine non sum dignus vt intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & B sanabitur puer meus.
9 ‡ Nam & ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites: & dico huic, Vade, & vadit: & alij, veni, & venit: & seruo meo, fac hoc, & facit.
10 ‡ Audiens autem Iesus, miratus est: & sequentibus se dixit, Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Israel.
Esa. 49. 12. Psal. 106. 3. Luc. 13. c. 29. 11 ‡ Dico autem vobis, quòd multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, & Isaac, & Iacob in regno cælorum:
Iesa. 22. Psal. 111. 10. Luc. 13. 28. Apoc. 16. 10. 12 ‡ Filij autem regni eijcientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium:
13 ‡ Et dixit Iesus Centurioni, Vade, & sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer † in illa hora.

ν'.

1 ‡ Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.
2 ‡ καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, κύριε ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.
3 ‡ καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, θέλω· καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.
4 ‡ καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
5 ‡ εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς Καπερναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτόν,
6 ‡ καὶ λέγων, κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς βασανιζόμενος.
7 ‡ καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.
8 ‡ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη, κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
9 ‡ καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
10 ‡ ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.
11 ‡ λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ δυσμῶν ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.
12 ‡ οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
13 ‡ καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ, ὕπαγε, ὡς ἐπίστευσας, γενηθήτω σοι· καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lectio ad Oblationem Septimanæ præcedentis Ieiunium.

14 ‡ *Quúmque veniſſet Jeſchua in ædes Schemeon, vidit ſocrum eius iacentem ac febre correptam.*

15 ‡ *Et tetigit manum eius, & reliquit eam febris, ſurrexitque ac miniſtrauit eis.*

16 ‡ *Quum autem eſſet veſpera, obtulerunt coram eo dæmoniacos multos, & fecit exire dæmonia eorum verbo, eoſque omnes qui malè affecti erant, ſanauit.*

17 ‡ *Vt impleretur id quod dictum eſt per Eſchaio prophetam, dicentem: Ipſe accipiet dolores noſtros, & infirmitates noſtras ſuſtinebit.*

18 ‡ *Quum autem vidiſſet Jeſchua turbas multas quæ circuibant ſe, iuſſit eas abire in vlteriorem* ripam.

19 ‡ *Et acceſſit quidam Scriba, & dixit ei, Præceptor mi, ibo poſt te quocunque ieueris.*

20 ‡ *Ait illi Jeſchua, Vulpes habent luſtra, & volucres cæli nidos, filius autem hominis non habet vbi reclinet caput ſuum.*

21 ‡ *Alius autem ex diſcipulis eius, dixit ei: Domine mi, permitte mihi primùm ire ſepultum patrem meum.*

22 ‡ *Jeſchua verò dixit ei, Veni poſt me & relinque mortuos ſepelientes mortuos ſuos.*

Ad veſperam Dominicæ tertiæ Ieiunij.

23 ‡ *Et quum Jeſchua conſcendiſſet nauem, conſcenderunt cum eo diſcipuli eius.*

24 ‡ *Et ecce commotio magna facta eſt in mari, vſqueadeo vt nauis operiretur fluctibus: ipſe autem Jeſchua dormiebat.*

25 ‡ *Et acceſſerunt diſcipuli eius, qui excitarunt eum, & dixerunt ei: Domine noſter, libera nos, perimus.*

26 ‡ *Ait illis Jeſchua, Quid timidi eſtis modica fide præditi? tunc ſurrexit & cohibuit ventum ac mare, & facta eſt tranquillitas magna.*

27 ‡ *Homines verò mirati ſunt, dicentes: Quis eſt iſte, cui venti & mare obediunt?*

Marc. 1. 29. Luc. 4. 38. ‡ Et cùm veniſſet Ieſus in domum Petri, vidit ſocrum eius iacentem & febricitantem: 14

‡ Et tetigit manum eius, & dimiſit eam febris; & ſurrexit, & miniſtrabat ei. 15

Marc. 1. 32. Luc. 4. 40. ‡ Veſpere autem facto, obtulerunt ei multos dæmonia habentes: & eijciebat ſpiritus verbo, & omnes malè habentes curauit. 16

Eſai. 53. 4. 1. Petr. 2. 24. ‡ Vt adimpleretur quod dictum eſt per Iſaiam prophetam, dicentem, Ipſe infirmitates noſtras accepit: & ægrotationes †portauit. 17
noſtras

‡ Videns autem Ieſus turbas multas circum ſe, iuſſit † ire trans fretum. 18
diſci. Fulos

Luc. 9. 57. ‡ Et accedens vnus Scriba, ait illi, Magiſter, ſequar te, quocunque ieris. 19

‡ Et dicit ei Ieſus, Vulpes foueas habent, & volucres cæli nidos: filius autem C tem hominis non habet vbi caput †reclinet. 20
ſuum

‡ Alius autem de diſcipulis eius, ait illi, Domine, permitte me primùm ire, & ſepelire patrem meum. 21

‡ Ieſus autem ait illi, Sequere me, & dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos. 22

Marc. 4. 36. Luc. 8. 22. ‡ Et aſcendente eo in nauiculam, ſecuti ſunt eum diſcipuli eius: 23

‡ Et ecce motus magnus factus eſt in mari, ita vt nauicula operiretur fluctibus, ipſe verò dormiebat. 24

‡ Et acceſſerunt ad eum diſcipuli eius, & ſuſcitauerunt eum, dicentes, Domine, ſalua nos, perimus. 25

Ieſus ‡ Et dicit eis †, Quid timidi eſtis modicæ fidei? Túc ſurgens imperauit ventis & mari; & facta eſt tranquillitas magna. 26

‡ Porrò homines mirati ſunt, dicentes, Qualis eſt hic, quia venti & mare obediunt ei? 27

Universidad de Deusto
Biblioteca

28 ✝ ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܥܒܪܐ ܠܓܪܓܣܝ̈ܐ ܐܬܪ̈ܥܝܘ ܠܗ ܬܪ̈ܝܢ ܓܒ̈ܪܐ ܕܫܪ̈ܝܢ ܒܗ ܕܝܘ̈ܢ
ܡܢ ܒ̈ܝܬ ܩ̈ܒܪ̈ܐ ܢܦ̈ܩܝܢ ܠܩܒܠ ܚ̈ܕ ܥܠ ܚ̈ܕ ܩ̈ܫܝܐ ܠܡ̈ܐܕ ܠܡܥܒܪ ܒܗ ܐܪ̈ܚܐ ܗ̇ܘ ܬ̈ܪܝܢ
29 ✝ ܘܩ̈ܥܘ ܘܐ̈ܡܪ̈ܝܢ ܡ̈ܢܘ ܠܢ ܘ̈ܠܟ ܝ̈ܫܘܥ ܒ̈ܪ ܐ̈ܠܗܐ ܗ̇ܠ ܠܡ̈ܐ ܐ̈ܬܝܬ ܠ̈ܗܟ ܩ̈ܕ ܙ̈ܒܢܐ ܠ̈ܡܥܩ̈ܒܢ ܠ̈ܢ
30 ✝ ܘܪ̈ܚܩ ܡ̈ܢܗ̇ ܩ̈ܛܝܥ ܣ̈ܓܝ ܕ̈ܚ̈ܢܝܪ̈ܐ ܕ̈ܪ̈ܥܝܢ ✝ ܘ̈ܗ̇ܢܘܢ ܕ̈ܫܕ̈ܝܢ ܒ̈ܗ ܒ̈ܥ̈ܝܢ ✝ ܐ̈ܡܪ̈ܝܢ
31 ✝ ܐ̈ܢ ✝ ܦ̈ܛܪ̈ܢ ✝ ܠ̈ܢ ✝ ܠ̈ܐ ✝ ✝ ✝

Universidad de Deusto
Biblioteca

Feria quinta Septimanæ Candidatorum.

‡ *Quúmque Ieschua prætergrederetur illinc, vidit virum sedentem in ædibus telonariorum nomine Mathai, & ait illi: Veni post me. Surgens itaque iuit post eum.*

‡ *Et quum accumberent domi venerunt publicani & peccatores multi, & accubuerunt cum Ieschua, & cum discipulis eius.*

‡ *Quæ quum vidissent Perischæi, dixerunt discipulis ipsius, Quare cum publicanis flagitiosis que edit magister vester?*

‡ *Quod quum audisset Ieschua, dixit eis: Non indigent sani medico, sed ij qui malè affecti sunt.*

‡ *Ite, discite quid sit. Misericordiam volo & non sacrificium, non enim veni vt vocarem iustos, sed peccatores.*

‡ *Tunc accesserunt ad eum discipuli Iouchanon, & inquiunt, Quare nos & Perischæi multum ieiunamus, & discipuli tui nõ ieiunant?*

‡ *Dixit eis Ieschua, Nunquid possunt filij thalami ieiunare quandiu cum eis est sponsus? Venient autem dies quum tolletur ab eis sponsus, & tunc ieiunabunt.*

‡ *Nemo immittit fruſtum panni nouum in vestimentum attritum vetustate, ne quid detrahat supplementum ex illo vestimento, fiatque scissura maior.*

‡ *Neque inijciunt vinum recens in vtres veteres, ne rumpantur vtres, vinúmque effundatur, & vtres pereant; sed inijciunt vinum recens in nouos vtres, & ambo conseruantur.*

Commemoratione Defunctorum.

‡ *Quum autem hæc loqueretur cum eis, veniens princeps quidã, appropinquauit & adorauit eum, inquiens, Filia mea nunc mortua est, sed veni, impone manum tuam super eam & viuet.*

‡ *Surgens itaque Ieschua ac discipuli eius, abierunt post eum.*

‡ *Et ecce mulier quæ profluuio sanguinis laborabat à duodecim annis, venit à tergo illius, tetigitque fimbriam vestimenti eius.*

‡ *Dicebat enim in anima sua [apud se]. Si solùm tetigero vestimentũ eius, sanabor ego.*

Marc. 2. Luc. 5. ‡ Et cùm transiret inde Iesus, vidit hominem sedentem in telonio, Matthæum nomine. Et ait illi, Sequere me. & surgens, secutus est eum.

‡ Et factum est: discumbente eo in domo, ecce multi publicani & peccatores venientes, discumbebant cum Iesu & discipulis eius.

‡ Et videntes Pharisæi, dicebant discipulis eius: Quare cum publicanis & peccatoribus mãducat magister vester?

Marc. 2. Luc. 5. ‡ At Iesus audiens, ait, Non est opus valentibus medicus, sed malè habentibus.

Os. 6. 1. Reg. 15. Psal. 50. 1. Tim. 1. c. 15 ‡ Euntes autem discite quid est, Misericordiam volo, & non sacrificium. Non enim veni vocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiam.

Marc. 2. Luc. 5. Ioan. 3. ‡ Tunc accesserunt ad eum discipuli Ioannis dicentes, Quare nos & Pharisæi ieiunamus frequenter; discipuli autem tui non ieiunant?

‡ Et ait illis Iesus, Nunquid possunt filij sponsi lugere, quamdiu cum illis est sponsus? Venient autem dies cùm auferetur ab eis sponsus: & tunc ieiunabunt.

‡ Nemo autem immittit commissuram panni rudis in vestimentum vetus, tollit enim plenitudinem eius à vestimento, & peior scissura fit.

‡ Neque mittunt vinum nouum in vtres veteres: alioquin rumpũtur vtres, & vinum effunditur, & vtres pereunt. Sed vinum nouum in vtres nouos mittunt: & ambo conseruantur.

Mar. 5. Luc. 8. Mat. 9. ‡ Haec illo loquente ad eos, ecce princeps vnus accessit, & adorabat eum, dicens, Domine filia mea modò defuncta est, sed veni, impone manum tuam super eam, & viuet.

‡ Et surgens Iesus, sequebatur eum, & discipuli eius.

Mar. 5. Luc. 8. ‡ Et ecce mulier quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retrò, & tetigit fimbriam vestimenti eius. ‡ Dicebat enim intra se, Si tetigero tantùm vestimentũ eius: salua ero.

9 ‡ καὶ παράγων ὁ ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, ματθαῖον λεγόμενον, & λέγει αὐτῷ, ἀκολούθει μοι. & ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

10 ‡ καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι & ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες, συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

11 ‡ καὶ ἰδόντες οἱ φαρισαῖοι εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;

12 ‡ ὁ δὲ ἰησοῦς ἀκούσας, εἶπεν αὐτοῖς, οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.

13 ‡ πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν, ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

14 ‡ τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ ἰωάννου λέγοντες, διατί ἡμεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλὰ, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι;

15 ‡ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, & τότε νηστεύσουσιν.

16 ‡ οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

17 ‡ οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ, καὶ ὁ οἶνος ἐκχέεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

18 ‡ Ταῦτά αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἷς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων, ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ ζήσεται.

19 ‡ καὶ ἐγερθεὶς ὁ ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

20 ‡ καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.

21 ‡ ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.

ריש חשא בשבא דשבתא דמנא ׃

וכד עבר ישוע מן תמן חזא גברא דיתב בית מכסא דשמה מתי ואמר לה תא בתרי וקם אזל בתרה ׃ וכד חזו פרישא אסרין ואמרין ׃ למה עם כסיכין ובית מכסא ועם חטיא סגיא ׃ ושוע דין כד שמע אמר להון לא צריך חליא על אסיא אלא לחמיא ׃ זלו ולפו מנו חננא בעא אנא ולא דבחתה לא ניר אהיות דאקרא לזדיקא אלא לחטיא ׃ והוו תלמידוהי למנא עם כסיכין ולא צאמין ׃ ואתו יומי כד יתעדי מנהון חתנא ובעדנא ההיא יצומין ׃ ואמר להון ישוע דלמא משתתין בנוהי דחתנא צומא עמהון זמן דחתנא עמהון לא יצומין ׃ אתו יומי כד יתעדי מנהון חתנא ובעדנא ההיא יצומין ׃ ואף לא אנש רקמא אורקעתא חדתא על לבושא דלא אתתוף מלויתה מן הו נחתא ונהוא חבנא והידין גיזון ׃ ולא רמין חמרא חדתא בזקא בליטא דלא ׳פצטרין זקא ומתרא מתאשד וזקא אבדן אלא חדתא רמין חמרא חדתא בזקא חדתה ותרויהון מתנטרין ׃

ברוכתא דענינא כ

ולא אנש יכיל למעבד מדעם אלהא אלא מה דחזי לאבוהי ׃ מה דין חליין עמהון אנא ארכונא חד קרב סגד לה ואמר ברתי השא מיתת אלא תא שים ידך עלוהי ותחי ׃ וקם ישוע ותלמידוהי ואזלו בתרה ׃ והא אנתתא דדמא תניא דמה שנין חרחעמרא אתת מן בתרתר וקרבת לקרנא דלבושה ׃ אמרא חיו גיר בנפשה אפין בלחוד ולמאנה קרבא אנא ׃ מתאסיא אנא ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 *Jeschua autem conuersus respexit eam, & dixit ei: Bono sis animo, filia mea; fides tua seruauit te: & sanata est ilthac mulier ex illa hora.*

23 *Venitque Jeschua in domum principis illius, ac videns tibicines turbásque tumultum edentes,*

24 *Ait illis, Recedite vos, puella enim mortua non est, sed dormit. & subsannabant eũ.* *Quúmque eiecisset turbas, ingressus, prehendit eam manu eius. & surrexit puella.*

26 *Et exijt hæc fama in vniuersam illam terram.*

Feria sexta hebdomadæ quintæ Ieiunij.

27 *Quúmque prætergrederetur illinc Jeschua, sese adiunxerunt ei duo cæci, clamantes ac dicentes, Miserere nostri fili Dauid.*

28 *Et quum domum venisset, accesserunt ad eum cæci illi: dixit eis Jeschua, Creditis me posse hoc agere? dicunt ei, Etiam Domine noster.* *Tunc tetigit oculos eorum, & ait, Uti credidistis fiat vobis.*

30 *Et statim aperti sunt oculi eorum, & prohibuit eis Jeschua, dicens, Videte, nemo resciscat.*

31 *Illi autem egressi, famam eius sparserunt in vniuersam illam terram.*

32 *Quúmque exüisset Ieschua, obtulerunt ei mutum in quo erat dæmonium.*

33 *Et eiecto dæmonio locutus est mutus: & miratæ sunt turbæ, dicentes, Nunquam apparuit tale quicquam in Jsroel.*

34 *Perischæi verò dicebant, Per principem dæmoniorum eijcit dæmonia.*

35 *Et perlustrabat Jeschua urbes omnes & vicos, & docebat in synagogis eorum, atque prædicabat Euangelium regni, & sanabat omnes languores, omnésque dolores.*

Commemoratione Apostolorum Sanctorum.

36 *Quum autem videret Jeschua turbas, misertus est earum, quòd essent fatigatæ ac dispersæ tanquam oues non habentes pastorem.*

37 *Et ait discipulis suis: Messis multa & operarij pauci.*

38 *Petite igitur à domino messis vt emittat operarios in messem suam.*

22 At Iesus conuersus & videns eam, dixit, Confide filia, fides tua te saluam fecit: & salua facta est mulier ex illa hora.

23 Et cùm venisset Iesus in domum principis, & vidisset tibicines & turbam tumultuantem,

dixit ad eos. 24 † Dicebat, Recedite: non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum.

& dixit, Puella fur ge. 25 Et cùm eiecta esset turba, intrauit, & tenuit manum eius†. Et surrexit puella.

26 Et exijt fama hæc in vniuersam terram illam.

27 Et transeunte inde Iesu, secuti sunt eum duo cæci clamantes, & dicentes, Miserere nostri, fili Dauid.

28 Cùm autem venisset domum, accesserunt ad eum cæci, & dicit eis Iesus, Creditis quia hoc possum facere? Dicunt ei, Vtique Domine.

29 Tunc tetigit oculos eorum, dicens, Secundùm fidem vestram fiat vobis.

30 Et aperti sunt oculi eorum, & comminatus est illis Iesus, dicens, Videte ne quis sciat.

31 Illi autem exeuntes, diffamauerunt eum in tota terra illa.

Matt. 12. b. 32 Egressis autem illis, ecce obtulerunt ei hominem mutum, dæmonium habentem.

33 Et eiecto dæmonio, locutus est mutus: & miratæ sunt turbæ, dicẽtes, Nunquam apparuit sic in Israel.

34 Pharisæi autem dicebant, In principe dæmoniorum eijcit dæmones.

35 Et circuibat Iesus omnes ciuitates, & castella, docens in synagogis eorum, & prædicans euangelium regni, & curans omnem languorem, & omnem infirmitatem.

Matt. 9. 36 Videns autem turbas, misertus est eis: quia erant vexati, & iacentes sicut oues non habentes pastorem.

Matt. 10. Matt. 9. 37 Tunc dicit discipulis suis, Messis quidem multa, operarij autem pauci.

38 Rogate ergo Dominum messis vt mittat operarios in messem suam.

22 ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπιστραφείς, καὶ ἰδὼν αὐτὴν, εἶπε, θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

23 καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς, καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον,

24 λέγει αὐτοῖς, ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.

25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.

26 καὶ ἐξῆλθε φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες, καὶ λέγοντες, ἐλέησον ἡμᾶς υἱὲ δαβίδ.

28 ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ, ναὶ κύριε.

29 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.

30 καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λέγων, ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω.

31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον.

33 καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ ἰσραήλ.

34 οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον, ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

35 καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας, καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

36 ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

37 τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.

38 δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. X.

1 ET vocauit duodecim discipulos suos, ac dedit eis potestatem contra spiritus inquinatos vt eijcerẽt eos, sanarentque quemlibet dolorem & infirmitatem.

2 ‡ Ipsorum autem duodecim Apostolorum, nomina sunt hæc: Primus eorum Schemeoun qui vocatur Kipho, & Andreas frater eius: & Jaakoub filius Zabdai, & Jouchanon frater eius.

3 ‡ Nec nõ Philippus, & Bar-Thoulmai, & Thoumo, & Mathai publicanus: & Jaakoub filius Chalphai, & Labbi cognominatus Thaddi.

4 ‡ Et Schemeoun Zelotes, & Jhudo Scarioutо is qui prodidit eum.

5 ‡ Hos duodecim misit Jeschua, ac præcepit eis, dicens: In viam prophanorum, [Gentium] ne proficiscammi, nec in vrbes Samaritanorum ingrediamini.

6 ‡ Ite potius ad oues quæ perierunt ex domo Jsroiel.

7 ‡ Quumque proficiscimini, prædicate ac dicite: Appropinquauit regnum cælorum.

8 ‡ Infirmos sanate, & leprosos mundate, mortuos suscitate, dæmoniaque eijcite: gratis accepistis, gratis date.

9 ‡ Ne comparaueritis aurum, nec argentum, neque æs in marsupijs vestris.

10 ‡ Neque peram ad iter, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam: dignus enim est operarius cibo suo.

11 ‡ In quamcunque verò vrbem aut ciuitatem introieritis, petite quisnam in ea dignus sit, & illic estote vsquedum exeatis.

12 ‡ Et quum ingrediemini domum, postulate pacem domus.

13 ‡ Quòd si domus illa digna fuerit, pax vestra ad eam perueniet: sinautem indigna fuerit, pax vestra super vos reuertetur.

14 ‡ Quisquis autem non receperit vos, neque audierit sermones vestros, quum exieritis ex domo, aut ex ciuitate illa, excutite puluerem ex pedibus vestris.

15 ‡ Equidem ego dico vobis, terram Sedoum & Omouro futuram trãquilliorem in die iudicij, vrbe illa.

CAP. X.

Matt. 3. b 11. & 4. 23. Luc. 6. c 13. & 9. 1. & 10. 1.

1 ET conuocatis duodecim discipulis suis, dedit illis potestatem spirituum A immundorum, vt eijcerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem.

2 ‡ Duodecim autem Apostolorum nomina sunt hæc: Primus, Simon qui dicitur Petrus, & Andreas frater eius, Iacobus Zebedæi, & Iohannes frater eius,

3 ‡ Philippus & Bartholomæus, Thomas, & Matthæus publicanus, & Iacobus Alphei, & Lebbæus qui cognominatus est Thaddæus;

4 ‡ Simon Cananæus, & Iudas Iscariotes, qui & tradidit eum.

5 ‡ Hos duodecim misit Iesus: præcipiens eis, † dicens: In viam gentium ne abieritis, & in ciuitates Samaritanorum ne intraueritis:

Act. 13. b 46.

6 ‡ Sed potiùs ite ad oues quæ perierunt domus Israel.

7 ‡ Euntes autem prædicate, dicentes, Quia appropinquauit regnum cælorũ.

8 ‡ Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, dæmones eijcite. gratis accepistis, gratis date.

9 ‡ Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris:

Matt. 6. b 19. Luc. 9. 2. 1. & 10. 4. 1. Tim. 5 c 18. Matt. 6. b 10. Luc. 9. 2. & 10. 4.

10 ‡ Non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgã. dignus est enim operarius cibo suo. B

11 ‡ In quamcunque autem ciuitatem aut castellum intraueritis, interrogate quis in ea dignus sit, & ibi manete donec exeatis.

12 ‡ Intrantes autem in domum, salutate eam, dicentes, Pax huic domui.

13 ‡ Et si quidem fuerit domus illa digna, veniet pax vestra super eam. si autem non fuerit digna: pax vestra ad vos reuertetur. ‡ Et quicunque nõ receperit vos, neque audierit sermones vestros: exeuntes foras de domo vel ciuitate illa, excutite puluerem de pedibus vestris.

Matt. 6. b 15. 10. 15. 11. 24. Marc. 6. 11. Luc. 9. 5. & 10. 12.

15 ‡ Amen dico vobis, Tolerabilius erit terræ Sodomorum & Gomorrhæorum in die iudicij, quàm illi ciuitati.

ι.

1 ‡ Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον, καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

2 ‡ τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐισι ταῦτα· πρῶτος, σίμων ὁ λεγόμενος πέτρος, καὶ ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· ἰάκωβος ὁ τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ.

3 ‡ φίλιππος καὶ βαρθολομαῖος· θωμᾶς καὶ ματθαῖος ὁ τελώνης· ἰάκωβος ὁ τοῦ ἁλφαίου, καὶ λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς θαδδαῖος.

4 ‡ σίμων ὁ καναναῖος, καὶ ἰούδας ἰσκαριώθης, ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

5 ‡ τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων, εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε·

6 ‡ πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ.

7 ‡ πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

8 ‡ ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε. δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

9 ‡ μὴ κτήσησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν.

10 ‡ μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδους· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστιν.

11 ‡ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.

12 ‡ εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν. λέγοντες, εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.

13 ‡ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐισελθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. ‡ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15 ‡ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Commemoratione Martyrum Sanctorum.

16 * En ego mitto vos tanquam oues inter lupos: estote igitur prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.

17 * Cauete autem ab hominibus. tradent enim vos in domum iudiciorum [prætoria,] et in synagogis suis flagellabunt vos.

18 * Et coram præsidibus ac regibus, sistent vos propter me, in testimonium tum ipsorum, tum gentium.

19 * Quum autem tradiderint vos, ne solliciti fueritis quomodo quidue loquamini: dabitur enim vobis in illa ipsa hora quid loquamini.

20 * Non estis enim qui loquimini, sed Spiritus patris vestri loquitur in vobis.

21 * Tradet autem frater fratrem proprium ad mortem; & pater filium suum: & insurgent liberi in parentes suos, eosque ad mortem adigent.

22 * Et eritis exosi cuilibet homini propter nomen meum: ille verò qui perseuerauerit vsque ad finem, ipse seruabitur.

23 * Quum autem persequentur vos in hac vrbe, fugite vos in aliam. Amen enim dico vobis, Nequaquam absolueritis ipsas vniuersas ciuitates domus Israel, vsquedum venerit filius hominis.

24 * Non est discipulus præstantior magistro suo, neque seruus domino suo.

25 * Sufficit discipulo vt sit sicut magister ipsius, & seruo sicut dominus suus. Si semel dominum domus vocauerunt Beelzeboub, quanto magis filios domus ipsius?

26 * Ne igitur expauescatis ab eis. nihil est enim opertum quod non reueletur, nihilque absconditum quod non cognoscatur.

27 * Id quod dico vobis in tenebris, dicite in luce: & quod in aures vestras auditis, prædicate super tecta.

28 * Nec expauescatis ab ijs qui corpus interimunt, animam autem non possunt interimere: sed timete potius ab eo, qui potest animam & corpus perdere in gehennam.

Luc. 10. 23. 16 * Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.

17 * Cauete autem ab hominibus. Tradent enim vos in concilijs, & in synagogis suis flagellabunt vos.

18 * Et ad præsides & ad reges ducemini propter me, in testimonium illis & gentibus.

Marc. 13 b 11. Luc. 12. b 11. 19 * Cùm autem tradent vos, nolite cogitare quomodo aut quid loquamini. dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. C

20 * Non enim vos estis qui loquimini, sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis.

Luc. 21. 16. 21 * Tradet autē frater fratrem in mortem, & pater filium: & insurgent filij in parentes, & morte eos afficient.

homi nibus 22 * Et eritis odio omnibus † propter nomen meum. qui autem perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit.

23 * Cùm autem persequentur vos in ciuitate ista, fugite in aliam. Amen dico vobis, Non consummabitis ciuitates Israel, donec veniat filius hominis.

Luc. 6. 40. 12. 53. 14. 26. 22. 26. 24 * Nō est discipulus super magistrum nec seruus super dominum suum.

25 * Sufficit discipulo vt sit sicut magister eius: & seruo, sicut dominus eius. Si patremfamiliàs Beel-zebub vocauerunt: quantò magis domesticos eius?

Marc. 4. c. 22. Luc. 8. c. 17. 12. c. 2. 26 * Ne ergo timueritis eos. Nihil enim est opertum, quod non reueletur: & occultum, quod non sciatur.

27 * Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine: & quod in aure auditis, prædicate super tecta.

28 * Et nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius timete eum qui potest & animam & corpus perdere in gehennam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

29 ¶ ܠܐ ܬܬܒܥ ܬܪܝܢ ܨܦܪܝܢ ܒܐܣܦܪܝܘܢ ܘܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ ܒܠܐ ܐܒܘܟܘܢ ׃
30 ¶ ܘܐܦ ܫܥܪ ܪܫܟܘܢ ܟܠܗ ܡܢܝܢ ܐܝܬܝܗܘܢ ׃
31 ¶ ܠܗܕܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܣܓܝܐܝܬ ܨܦܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ׃
32 ¶ ܟܠ ܡܢ ܕܡܘܕܐ ܐܢܐ ܒܗ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܐܦ ܐܢܐ ܐܘܕܐ ܒܗ ܩܕܡ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ ׃
33 ¶ ܘܡܢ ܕܟܦܪ ܒܗ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܐܦ ܐܢܐ ܟܦܝܪ ܐܢܐ ܒܗ ܩܕܡ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ ׃

ܡܢܝܢ ܕܫܠܝܚܘܗܝ ✣ ܒ ✣

34 ¶ ܠܐ ܬܣܒܪܘܢ ܕܐܬܝܬ ܐܢܐ ܠܫܕܝܐ ܫܠܡܐ ܒܐܪܥܐ ܠܐ ܐܬܝܬ ܐܢܐ ܠܫܕܝܐ ܫܠܡܐ ܐܠܐ ܣܝܦܐ ׃
35 ¶ ܐܬܝܬ ܐܢܐ ܠܦܪܫ ܒܪܐ ܥܠ ܐܒܘܗܝ ܘܒܪܬܐ ܥܠ ܐܡܗ ܘܟܠܬܐ ܥܠ ܚܡܬܗ ׃
36 ¶ ܘܒܝܬ ܓܒܪܐ ܐܝܠܝܢ ܒܢܘܗܝ ܘܒܢܬܗܘܢ ׃
37 ¶ ܕܪܚܡ ܐܒ ܐܘ ܐܡ ܝܬܝܪ ܡܢܝ ܠܐ ܫܦܝܪ ܠܝ ܘܕܪܚܡ ܒܪ ܐܘ ܒܪܬ ܝܬܝܪ ܡܢܝ ܠܐ ܫܦܝܪ ܠܝ ׃
38 ¶ ܘܕܠܐ ܢܫܩܠ ܨܠܒܗ ܘܢܬܒܥܢ ܒܬܪܝ ܠܐ ܫܦܝܪ ܠܝ ׃
39 ¶ ܕܫܟܚ ܢܦܫܗ ܢܐܒܕ ܐܝܬܝܗ ܘܕܐܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܝ ܢܫܟܚܢܝܗ ׃
40 ¶ ܕܩܒܠ ܠܟܘܢ ܩܒܠ ܠܝ ܘܕܩܒܠ ܠܝ ܩܒܠ ܠܡܫܕܪܝ ׃
41 ¶ ܕܩܒܠ ܢܒܝܐ ܒܫܡ ܢܒܝܐ ܐܓܪܗ ܢܣܒ ܢܒܝܐ ܘܕܩܒܠ ܙܕܝܩܐ ܒܫܡ ܙܕܝܩܐ ܐܓܪܗ ܢܣܒ ܙܕܝܩܐ ׃
42 ¶ ܘܡܢ ܕܐܫܩܐ ܠܚܕ ܡܢ ܠܐܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܟܣ ܡܝ ܩܪܝܪܐ ܒܠܚܘܕ ܫܡ ܬܠܡܝܕ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܐܓܪܗ ׃

ܡܫܬܐ ܕܫܠܝܚܘܗܝ ✣ ܓ ✣

ܘܗܘܐ ܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܦܩܕܢܐ ܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܫܬܠܡ ׃ ✣ ¶ ✣ ׃ ✣ ¶ ✣ ׃ ✣ ¶ ✣

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * Túne ís es qui venturus erat, an alios expectamus?
4 * Respondit Jeschua, & ait illis: Ite renunciate ipsi Jouchanon ea quæ auditis & videtis.
5 * Cæci vident, & claudi ambulant, lepro-síque mundantur, & surdi audiunt, et mortui resurgunt, & pauperibus euangelizatur.
6 * Ac demùm felix ille qui non impegerit in me.
7 * Quum autem abissent, cœpit Jeschua verba facere ad turbas super Jouchanon: Quid existis in desertum visuri? arúdinem à vento agitatam?
8 * Sin minus, quid visuri existis? virum vestimentis mollibus indutum? ecce ij qui mollibus vestiuntur, in aulis regum degunt.
9 * Sin minus, quid visuri existis? prophetam? Certè dico vobis, & propheta præstantiorem.
10 * Ipse enim est de quo scriptum est: Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, qui parabit viam coram te.
11 * Verè ego dico vobis, Non surrexit inter natos mulierum maior Jouchanon Baptista, minimus autem in regno cælorum maior est eo.
12 * A diebus porrò Iouchanon Baptistæ, nunc vsque, regnum cælorum cum violentia accipitur, & violenti rapiunt illud.
13 * Nam cuncti prophetæ Léxque vsque ad Jouchanon vaticinati sunt.
14 * Et si vultis, recipite: quia is est Filio qui venturus erat.
15 * Qui habet aures ad audiendum, audiat.

Secunda Feria Septimanæ tertiæ Ieiunij.

16 * Sed cuinam assimilabo generationem hanc? Similis est pueris qui sedent in platea, & clamant ad socios suos.
17 * Et inquiunt, Cecinimus vobis, nec saltauistis; & lamentati sumus vobis, nec planxistis. 18 * Venit enim Jouchanō nec edens nec bibens, & aiunt, Dæmonium habet.
19 * Venit filius hominis edens & bibens, & aiunt, Ecce homo edax & bibax vini, amicúsque publicanorum ac flagitiosorum: et iustificata est sapientia à seruis suis.

3 * Ait illi, Tu es qui venturus es, an alium expectamus?
4 * Et respondens Iesus, ait illis, Euntes renuntiate Iohanni quæ audistis & vidistis:
5 * Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur.
6 * Et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me.
7 * Illis autem abeuntibus cœpit Iesus dicere ad turbas de Iohanne, Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam?
8 * Sed quid existis videre? hominem mollibus vestitum? Ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt.
9 * Sed quid existis videre? prophetam? Etiam dico vobis, & plus quàm prophetam.
10 * Hic est enim de quo scriptum est, Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.
11 * Amen dico vobis, Non surrexit inter natos mulierum maior Iohanne Baptista: qui autem minor est in regno cælorum, maior est illo.
12 * A diebus autem Iohannis Baptistæ vsque nunc, regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.
13 * Omnes enim Prophetæ & Lex, vsq; ad Iohannem prophetauerunt:
14 * Et si vultis recipere, ipse est Elias qui venturus est.

Qui habet aures audiendi, audiat. 15

16 * Cvi autem similem æstimabo generationem istam? Similis est pueris sedentibus in foro: qui clamantes coæqualibus;
17 * Dicunt, Cecinimus vobis, & non saltastis: lamẽtauimus, & nō planxistis.
18 * Venit enim Iohannes, neque manducans neque bibens: & dicunt, Dæmonium habet. 19 * Venit filius hominis manducans & bibens: & dicunt, Ecce homo vorax & potator vini, publicanorum & peccatorum amicus. Et iustificata est sapientia à filijs suis.

3 * εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;
4 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες ἀπαγγείλατε ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε.
5 * τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.
6 * καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.
7 * τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάννου, τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;
8 * ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν.
9 * ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.
10 * οὗτός γάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
11 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν, μείζων ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστιν.
12 * ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν.
13 * πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος, ἕως ἰωάννου προεφήτευσαν.
14 * καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.
15 * ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

16 * Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδίοις ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν.
17 * καὶ λέγουσιν, ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
18 * ἦλθε γὰρ ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσι, δαιμόνιον ἔχει.
19 * ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν, ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν· καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.

3 אַנְתְּ הוּ דְּאָתָא אוֹ לְאָחֳרִין הוֹ נְסַבִּינָן׃
4 עָנָא יְשׁוּעַ וְאָמַר לְהוֹן זְלַהּ אַשְׁתְּעוּ לְיוֹחָנָן אִילֵּין דִּשְׁמָעִין אַנְתּוּן
5 וְחָזַיִן סַמְיָא מְחַזְּיָן וְחַגְּיָא מְהַלְּכִין מְחַלְּכִין וְנַגְרָבָא מְתְדַּכְּיָן וְחַרְשָׁא שְׁמָעִין וּמֵיתָא קָיְמִין וּמִשְׁכִּיבֵי מִסְכֵּנֵי מִתְבַּשְּׂרִין׃
6 וְטוּבְהִי לְאִינָשׁ דְּלָא נִתְכַּשַּׁל בִּי׃
7 כַּד זִין אִזְלוּ שַׁרִי יְשׁוּעַ לְמֵאמַר לְכֻנְשָׁא עַל יוֹחָנָן מָנָא נְפַקְתּוּן לְחַזָּיָא לְמַדְבְּרָא קָנְיָא דְּמִתְנַעֲשָׁא בְּרוּחָא׃
8 אוֹ מָנָא נְפַקְתּוּן לְמֶחֱזֵא גֻּבְרָא רְכִיכָא לְבִישׁ הָא אִילֵּין דְּרְכִיכֵי לְבוּשִׁין בְּתֵי מַלְכֵי אִנּוּן׃
9 אוֹ מָנָא נְפַקְתּוּן לְמֶחֱזֵא נְבִיָּא אִין אֲמַר אֲנָא לְכוֹן וְיַתִּיר מִן נְבִיָּא׃
10 הוּ דְּנָיַר עֲלוֹהִי כְּתִיב הָא אֲנָא מְשַׁדַּר מַלְאֲכִי קֻדָּמָ פָּרְצוֹפָךְ דְּיִתְקַן אוֹרְחָא קֻדָּמָיִךְ׃
11 אֲמֵן אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּלָא קָם בֵּילוֹדֵי נָשָׁא דְּרַב מִן יוֹחָנָן מַעְמְּדָנָא וְזְעֵרָא בְּמַלְכוּת שְׁמַיָּא רַב הוּ מִנֵּהּ׃

12 מִן יוֹמֵי יוֹחָנָן דִּין מַעְמְּדָנָא וְעַד הָשָׁא מַלְכוּתָא דִּשְׁמַיָּא בְּקִטִירָא מָתְקַטְּרָא וְקַטִּירִין מְחַשְּׁפִין לַהּ׃
13 כָּל הִינּוֹן נְבִיָּא וְאוֹרַיְתָא עַד יוֹחָנָן אָתְנַבְּיוּ׃
14 וְאִן צָבְיִין אַנְתּוּן לְקַבָּלָא הוּא אֵלִיָּא דַּעֲתִיד לְמֵיתֵי׃
15 מַן דְּאִית לֵהּ אֻדְנָיִן דְּשָׁמַע נְשָׁמַע׃
16 לְמַן דִּין אֲדַמְיֵת לְשָׁרְכָתָא הָדָא דְּמָן לְטַלְיָא דְּיָתְבִין בְּשׁוּקָא וְקָעִין לְחַבְרֵיהוֹן׃ 17 וְאָמְרִין זְמַרְנָא לְכוֹן וְלָא רְקַדְתּוּן אֲנַחְנָא לְכוֹן וְלָא אֲרֵקַדְתּוּן׃ 18 אֲתָא גִיר יוֹחָנָן וְלָא שָׁתֵא וְאָמְרִין דְּיוֹא אִיתֵי לֵהּ׃
19 אֲתָא בְּרָה דְּאֱנָשָׁא אָכֵל וְשָׁתֵא וְאָמְרִין הָא גַּבְרָא אָכוֹלָא וְשָׁתֵא חַבְרָא וְרְחִימָא דְּסַכְּתָא וְחַטָּיָא וְאִזְדַּקְּטָא חָכְמְתָא מִן עוֹבְדֵיהָ׃

* דִּבְר
* קָמָא
* דִּיקָד פְּרוּשׁוֹ מִכְּבָר
* דִּיקָד אִבְּרָאִית אוֹתָן
* קָמָא
* הָכָא עִבְרָאִית זֶה
* קְבַר עִבְרָאִית קֶבֶר
* אֲחֵל עִבְרָאִית אֲשֶׁר
* הָכָא
* הָלֵל
* הָכָא עִבְרָאִית כֹּה

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * Tunc cœpit Jeschua exprobrare vrbibus illis in quibus editæ fuerant virtutes ipsius quàm plurimæ, neque pœnitẽtiam egerant. 21 * Et dicebat, Væ tibi Courazin, væ tibi Bethzaiodo, quoniam si in Tzour aut in Tzaidon editæ fuissent virtutes illæ, quæ in vobis editæ fuerunt, iam olim in cilicijs & cinere pœnitentiam egissent.

22 * Verùm ego dico vobis, Tzour & Tzaidon tranquilliores futuras in die iudicij, quàm vos.

23 * Tuque Capharnachum, quæ ad cælos vsque es euecta, vsque ad inferos deprimêris: quoniam si in Sedom editæ fuissent virtutes illæ, quæ in te editæ sunt, stetisset vsque ad hodiernum diem.

24 * Verùm ego dico tibi, terram Sedom tranquilliorem futuram in die iudicij, quàm tu.

Ad vesperam Dominica secunda post Epiphaniam.

25 * In illo tẽpore respondit Jeschua, & ait: Confiteor tibi pater mi, dominator cæli & terræ quòd abscondêris hæc à sapientibus & prudentibus, eáque reuelaueris puerulis.

26 * Etiam pater mi, quoniam talis fuit voluntas coram te.

27 * Omnia tradita sunt mihi à patre meo, & nemo nouit filium nisi pater, nemo quoque patrem nouit, nisi filius, & cui voluerit filius reuelare.

28 * Venite ad me ô vos omnes qui defessi estis, & baiulantes onera, & ego præbebo vobis requiem.

29 * Baiulate iugum meum super vos, & discite à me quòd mitis sim, & humilis in corde meo, & inuenietis requiem animabus vestris. 30 * Iugum enim meũ suaue est, & onus meum leue est.

CAP. XII.

1 IN illo tẽpore iter faciebat Jeschua in Sabbatho per sata, & discipuli eius esuriebant, cœperúntque vellere spicas & edere.

2 * Perischei verò cùm aspexissent eos, dicunt ei: Ecce discipuli tui id faciunt quod illicitum est factu in sabbatho.

3 * Ipse verò dixit eis, Legistisne quid fecit Dauid quum esurijt, & ij qui cum eo erant?

* Tunc cœpit exprobrare ciuitatibus, in quibus factæ sunt plurimæ virtutes eius, quia non egissent pœnitentiam.

* Væ tibi Corozain, væ tibi Beth-saida: quia si in Tyro & Sidône factæ essent virtutes quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio & cinere pœnitentiam egissent.

* Veruntamen dico vobis: Tyro & Sidôni remissius erit in die iudicij, quàm vobis.

* Et tu Caphernaum, nunquid vsque in cælum exaltaberis? vsque in infernum descẽdes. quia si in Sodomis factæ fuissent virtutes quæ factæ sunt in te, fortè mansissent vsque in hanc diem.

* Veruntamen dico vobis, quia terræ Sodomorum remissius erit in die iudicij, quàm tibi.

D

* In illo tempore respondens Iesus, dixit, Confiteor tibi pater Domine cæli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis.

* Ita pater: quoniam sic fuit placitum ante te.

* Omnia mihi tradita sunt à patre meo. Et nemo nouit filium nisi pater: neque patrem quis nouit, nisi filius, & cui voluerit filius reuelare.

* Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis: & ego reficiam vos.

* Tollite iugum meum super vos, & discite à me quia mitis sum & humilis corde: & inuenietis requiem animabus vestris.

* Iugum enim meum suaue est, & onus meum leue.

CAP. XII.

IN illo tempore abijt Iesus per sata, sabbatho: discipuli autem eius esurientes cœperunt vellere spicas, & manducare.

* Pharisæi autem videntes, dixerunt ei: Ecce, discipuli tui faciunt quod non licet † facere sabbathis.

* At ille dixit eis, Non legistis quid fecerit Dauid quãdo esurijt, & qui cum eo erant;

10 * τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν.

21 * οὐαί σοι, Χοραζίν, οὐαί σοι, Βηθσαϊδά, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.

22 * πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν.

23 * καὶ σύ Καπερναούμ, μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.

24 * πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.

25 * Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις.

26 * ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.

27 * πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

28 * δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες, καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

29 * ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.

30 * ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

ιβ.

1 * Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας, καὶ ἐσθίειν.

2 * οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ, ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.

3 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ·

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 * Quomodo sit ingressus ædem Dei, & panem mensæ Domini comedit, quem non erat ei licitum comedere, nec ijs qui cum eo erant, nisi sacerdotibus tantùm.

5 * Aut non legistis in Lege, sacerdotes in templo profanare ipsum sabbathum, nullóq; teneri crimine? 6 * Ego verò dico vobis maiorem templo hic esse.

7 * Quòd si nouissetis quid est, Misericordiam volo, & non sacrificium, non condemnassetis eos quum insontes sint.

8 * Dominus enim sabbathi est filius hominis.

Feria prima Septimanæ tertiæ Ieiunij.

9 * Et discessit illinc Jeschua, venitque in synagogam eorum.

10 * Erátque homo vnus illic, cuius manus aruerat, & interrogauerunt eum, dicentes, Licét ne in sabbatho sanare? vt accusarent eum.

11 * Ipse verò dixit eis, Quis est vir ex vobis qui habeat ouem vnam; & si ceciderit in foueam die sabbathi, non prehendat & erigat eam?

12 * Quantum autem oue præstantior est homo? Quare licet in sabbatho bene agere.

13 * Tunc dixit illi homini, Extende manum tuam. & extendit manum suam, & restituta est sicut socia sua.

14 * Et quum exissent Perischæi, consilium inierunt aduersus eum, vt perderent eum.

15 * Ieschua autem sciens, secessit illinc, & abierunt post eum turbæ multæ eásque omnes sanitati restituit.

16 * Et inhibuit eis, ne ipsum reuelarent.

17 * Vt impleretur quod dictũ est per Eschaio prophetam, dicentem,

18 * Ecce seruus meus in quo mihi complacui, dilectus meus in quo acquieuit anima mea; spiritum meum ponam super eum, & iudicium Gentibus prædicabit.

19 * Non litigabit neque clamabit, & nemo audiet vocem eius in platea.

20 * Arundinem quassatam non conteret, lucernam propè extinguendam non extinguet: vsquedum proferat iudicium ad victoriam.

21 * Et in eius nomine Gentes sperabunt.

4 * Quomodo intrauit in domum Dei, & panes propositionis comẽdit, quos non licebat ei edere, neque his qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus?

Leuit. 24. b. Num. 28 b 9. 5 * Aut non legistis in lege, quia sabbathis sacerdotes in templo sabbathum violant, & sine crimine sunt?

6 * Dico autem vobis, quia templo maior est hic.

Ose. 6. c 6. 7 * Si autem sciretis quid est, Misericordiam volo, & non sacrificium: nunquam condemnassetis innocentes.

8 * Dominus enim est filius hominis etiam sabbathi.

9 * Et cùm inde transisset, venit in synagogam eorum.

10 * Et ecce homo erat manum habens aridam, & interrogabant eum, dicentes, Si licet sabbathis curare? vt accusarent eum.

Mar. 3. a. 1. Luc. 6. b 6. Ioan. 5. a 4. 11 * Ipse autem dixit illis, Quis erit ex vobis homo qui habeat ouem vnam, & si ceciderit hæc sabbathis in foueam, nónne tenebit & leuabit eam?

12 * Quanto magis melior est homo oue? Itaque licet sabbathis benefacere.

13 * Tunc ait homini, Extende manum tuam. Et extendit, & restituta est sanitati sicut altera.

14 * Exeuntes autem Pharisei, consilium faciebant aduersus eum, quomodo perderent eum.

15 * Iesus autem sciens recessit indè, & secuti sunt eum multi, & curauit eos omnes. B

16 * Et præcepit eis ne manifestum eum facerent.

17 * Vt adimpleretur quod dictum est per Esaiam prophetam, dicentem,

18 * Ecce puer meus quem elegi, dilectus meus in quo bene complacuit animæ meæ. Ponam spiritum meum super eũ, & iudicium gentibus nuntiabit.

19 * Non contendet, neque clamabit: neque audiet aliquis in plateis vocem eius. 20 * Arundinem quassatam non confringet, & linum fumigans non extinguet: donec eijciat ad victoriã iudiciũ.

21 * Et in nomine eius Gẽtes sperabunt.

4 * πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις;

5 * ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι;

6 * λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε.

7 * εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν, ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους.

8 * κύριος γάρ ἐστι τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 * Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.

10 * καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τὴν χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

11 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν οὗτος ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;

12 * πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.

13 * τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.

14 * οἱ δὲ φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 * ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας.

16 * καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν·

17 * ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

18 * ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν ᾑρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου. θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.

19 * οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

20 * κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν.

21 * καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι.

---

4 אֵיכְנָא עַל לְבַיְתָא דֵאלָהָא וְלַחְמָא דְפְתוּרָה דְמַרְיָא אֲכַל הוּ וְלָא שַׁלִּיט הֲוָא לַהּ לְמֵאכַל וְלָא לְאִלֵּין דְעִמֵּה אֶלָּא אַן לְכָהֲנֵא בִּלְחוֹד׃ 5 אוֹ לָא קְרֵיתוּן בְּאוֹרָיְתָא דְכָהֲנֵא בְּהֵיכְלָא מְחַלְלִין לַהּ לְשַׁבְּתָא וְלָא עָלַי אִנּוּן׃ 6 אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דֵּין דְּרַב מִן הֵיכְלָא אִיתַ׳ הָהֵכָא׃ 7 אֶלָּו דֵּין יְדַעְתּוּן מַהוּ דֵּין דְּכְתִיב מִן בְּעוּתָא אֲבָא אֲנָא רְחֵימְתָא לָא דְבִיחָתָא לָא אַזְכִּיתוּן׃ 8 אֲמַר דֵּין יְהִיר בַּר אֱנָשָׁא מָרֵיהּ הוּא לְשַׁבְּתָא׃ 9 וְאִתְעֲדִי מִתַּמָּן וְאָתָא לְבֵית כְּנִשְׁתְּהוֹן׃ 10 וְהָא בַר אֱנָשָׁא דְיָבֵישׁ יְדֵהּ וְשָׁאֲלִין לַהּ וְאָמְרִין הַאִן לְשַׁבְּתָא מַתְרְפְּאִין לְמִתְבְּעוּת עִלָּתָא עֲלוֹהִי׃ 11 הוּא דֵּין אֲמַר לְהוֹן מַן הוּא גַבְרָא דְלָכוֹן דְאִית לֵהּ אִמְּרָא חַד וְאִם נְפַל בְּחַבְרָא בְיוֹמָא דְשַׁבְּתָא הֲלָא יְאַחֵיד בַּר וְיַקִּים לַהּ׃ 12 כְּמָא דִין יְהִיר בַּר אֱנָשָׁא מִן עָרְבָא מִדִּין שַׁלִּיט הוּ בְּשַׁבְּתָא לְמֶעְבַּד דְשַׁפִּיר׃ 13 הֵידִין אֲמַר לְהוֹי גַּבְרָא פְּשׁוֹט אִידָךְ וּפְשַׁט אִידַהּ וְהֶקְנַת אִיךְ חֲבְרַהּ׃ 14 וְנַפְקוּ פְּרִישָׁא וְהַלְּכָא נְסִבוּ עֲלוֹהִי צֵיךְ דְנְוַבְּרִינֵיהִי׃ 15 יְשׁוּעַ דֵּין יְדַע וְשַׁנִּי לַהּ מִן תַּמָּן וַאֲזַלוּ בָּתְרַהּ כַּנְשָׁא סַגִּיאָא וְאַסִּי לְכֻלְּהוֹן׃ 16 וְכָאֵא בְּהוֹן וְלָא גַלְוֵנֵיהִי׃ 17 דְּתֶתְקַיַּם מִלְּתָא דְאִתְאֲמַר בִּיד אֶשַׁעְיָא נְבִיָא דְאָמַר׃

18 הָא עַבְדִי דְאִצְטְבִית בֵּהּ חֲבִיבִי דְסַוִּיבִי נַפְשִׁי רוּחִי אֶתֵּן עֲלוֹהִי וְדִינָא לְעַמְמַיָּא יְכַרֵי׃ 19 לָא נְהַחֲרָא וְלָא נְקַיְּעָא וְלָא אֱנָשׁ נְשְׁמַע קָלֵהּ בְּשׁוּקָא׃ 20 קָנְיָא רְעִיעָא לָא נָתֵבַר וְשְׁרָגָא דְטַפְטָפַח לָא נְרַשֵּׁךְ עַדְמָא דְנַפֵּק דִינָא לְזָכוּתָא׃ 21 וּבְשְׁמֵהּ עַמְמַיָּא נְסַבְּרִין׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ad veſperam Dominicæ ante Ieiunium.

22 *Tunc obtulerunt ei dæmoniacum quendam mutum & cæcum, & ſanauit eum, ita vt mutus & cæcus loqueretur & videret.

23 *Et mirabantur omnes illæ turbæ, dicentes: Nónne iſte eſt filius Dauid?

24 *Periſchæi verò quum hæc audiſſent, aiunt, Ille non eijcit dæmonia niſi per Beelzeboub caput dæmoniorum.

25 *Ieſchua autem ſciens cogitationes eorum, ait illis, Omne regnum quod diuiſum fuerit aduerſus ſeipſum, vaſtabitur: & omnis domus & vrbs quæ contra ſemetipſam diuiſa fuerit, non ſtabit.

26 *Sed ſi Satanas Satanam eijcit, cõtra ſemetipſum diuiſus eſt: quomodo igitur ſtat regnum eius?

27 *Quòd ſi ego per Beelzeboub eijcio dæmonia, filij veſtri per quem eijciunt ea? propter hoc ipſi erunt vobis iudices.

28 *Sed ſi per ſpiritum Dei ego eijcio dæmonia, peruenit ad vos regnum Dei.

29 *Sed quomodo quis poteſt ingredi domum ſtrenui, & vaſa eius deprædari, niſi prius ligauerit ſtrenuum illum, & tunc domum eius deprædabitur?

30 *Qui non eſt mecum, contra me eſt: qui non colligit mecum, omnino diſpergit.

31 *Propter hoc ego dico vobis, Omnia quidem ſcelera & blaſphemiæ remittentur hominibus: blaſphemia verò in Spiritum, non remittetur hominibus.

32 *Et quiſquis loquutus fuerit ſermonem aduerſus filium hominis, remittetur ei: quiſquis autem in Spiritum Sanctitatis obloquetur, non remittetur ei nec in hoc ſeculo, nec in ſeculo futuro.

33 *Aut facite arborem bonam, & fructus eius bonos: aut facite arborem malam, & fructus eius malos. Nam à fructibus ſuis ipſa dignoſcitur arbor.

34 *Progenies viperarum quomodo poſſetis bene loqui, quum mali ſitis? quandoquidem ex abundantia cordis os loquitur.

22 *Tunc oblatus eſt ei dæmonium habens, cæcus & mutus: & curauit eum, ita vt loqueretur & videret.

23 *Et ſtupebant omnes turbæ, & dicebant, Nunquid hîc eſt Chriſtus filius Dauid?

24 *Phariſæi autem audientes dixerunt, Hic non eijcit dæmones niſi in Beel-zebub principe dæmoniorum.

25 *Ieſus autem ſciens cogitationes eorum, dixit eis, Omne regnum diuiſum contra ſe deſolabitur: & omnis ciuitas vel domus diuiſa contra ſe, non ſtabit.

26 *Et ſi ſatanas ſatanam eijcit, aduerſus ſe diuiſus eſt: quomodo ergo ſtabit regnum eius?

27 *Et ſi ego in Beel-zebub eijcio dæmones: filij veſtri in quo eijciunt? Ideò ipſi iudices veſtri erunt.

28 *Si autem ego in ſpiritu Dei eijcio dæmones: igitur peruenit in vos regnũ Dei.

29 *Aut quomodo poteſt quiſquam intrare in domum fortis, & vaſa eius diripere: niſi prius alligauerit fortem, & tunc domum illius diripiet?

30 *Qui non eſt mecum, contra me eſt: & qui non congregat mecum, ſpargit.

31 *Ideò dico vobis: Omne peccatum & blaſphemia remittetur hominibus, ſpiritus autem blaſphemia non remittetur.

32 *Et quicunque dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei. qui autem dixerit contra ſpiritum ſanctum: non remittetur ei neque in hoc ſeculo, neque in futuro.

33 *Aut facite arborem bonam, & fructum eius bonum: aut facite arborem malam, & fructum eius malum. ſiquidem ex fructu arbor agnoſcitur.

34 *Progenies viperarum, quomodo poteſtis bona loqui, cùm ſitis mali? ex abundantia enim cordis os loquitur.

22 *Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν.

23 *καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον, μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς Δαβίδ;

24 *Ὁ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ὲν τῷ Βεελζεβὰλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.

25 *εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς, πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται.

26 *καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;

27 *Καὶ εἰ ἐγὼ ὲν Βεελζεβὰλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ὲν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔνδικοι ἔσονται.

28 *εἰ δὲ ἐγὼ ὲν πνεύματι θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

29 *ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρὸν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει;

30 *ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.

31 *διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις.

32 *καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κτ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κτ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ὲν τῷ νῦν αἰῶνι, οὔτε ὲν τῷ μέλλοντι.

33 *ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν. ὲκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

34 *γεννήματα ἐχιδνῶν πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ὲκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

35 ‡ Vir bonus è thesauris bonis depromit bona: & homo malus è thesauris malis depromit mala.

36 ‡ Quare ego dico vobis, Quodcunque verbum ociosum loquuti fuerint homines, de eo reddituros rationem in die iudicij.

37 ‡ Nam ex sermonibus tuis iustificaberis, & ex sermonibus tuis condemnaberis.

Ad Vesperam commemoratione Deiparæ.

38 ‡ Tunc respondérunt aliqui ex Scribis & Pharisæis, & dicunt ei: Doctor velimus videre ex te signum.

39 ‡ Is autem respondens, ait illis, Generatio mala & adulterina signum postulat, nec signum dabitur ei, nisi signum Iaunon prophetæ.

40 ‡ Sicut enim fuit Iaunon in ventre piscis tribus diebus, tribúsque noctibus, ita erit filius hominis in corde terræ tribus diebus tribúsque noctibus.

41 ‡ Viri Niniuitæ surgent in iudicio cum hac generatione, & ream peragẽt eam, quippe qui pœnitentiam egerint prædicatione Iaunon, & ecce qui maior est Iaunon hic est.

42 ‡ Regina Austri surget in iudicio cum generatione hac, reamque peraget eam, quippe quæ venerit ab vlteriori terra vt audiret sapientiam ipsius Schelemoun; & ecce qui præstantior est Schelemoun, hic est.

43 ‡ Porrò quum spiritus immundus exierit ab homine, perlustrat loca aquis carentia, & quærit requiem, nec inuenit.

44 ‡ Tunc ait, Reuertar domum meam vnde exiui: & quum venit, repperit eam vacuam, verſámque ac præparatam.

45 ‡ Tunc abit ducens secum septem spiritus alios seipso nequiores: & ingressi habitant in eo: fitque vltima conditio hominis illius peior priore. ita erit generationi huic scelerate.

46 ‡ Quum autem ipse verba faceret ad turbas, venerunt mater & fratres eius stantes foris, & quærentes eum alloqui.

‡ Bonus homo de bono thesauro profert bona: & malus homo de malo thesauro profert mala.

‡ Dico autem vobis, Quoniam omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicij.

‡ Ex verbis enim tuis iustificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis.

‡ Tunc respondérunt ei quidam de Scribis & Pharisæis, dicentes, Magister, volumus à te signum videre.

Isa. 16. 2. Esd. 12. 4 Esd. 11. 4 Esd. 1. 4 Esd. 2. Ioan. 2. 21.

‡ Qui respondens, ait illis, Generatio mala & adultera signum quærit: & signum non dabitur ei, nisi signum Ionæ prophetæ.

‡ Sicut enim fuit Ionas in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus: sic erit filius hominis in corde terræ tribus diebus & tribus noctibus.

Ioan. 3. 5.

‡ Viri Niniuitæ surgent in iudicio cũ generatione ista, & condemnabunt eam: quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Ionæ. Et ecce plus quàm Ionas hîc.

‡ Regina Austri surget in iudicio cum generatione ista, & condemnabit eam: quia venit à finibus terræ audire sapientiam Salomonis, & ecce plus quàm Salomon hîc.

3 Reg. 10. 4 Esd. 8.

‡ Cùm autẽ immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca arida, quærens requiem, & non inuenit.

‡ Tunc dicit, Reuertar in domum meam vnde exiui. Et veniens inuenit eam vacantem, scopis mundatam, & ornatam.

‡ Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus secum nequiores se, & intrantes habitant ibi: & fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Sic erit & generationi huic pessimæ.

Matt. 12. Marc. 3. Luc. 8.

‡ Adhuc eo loquente ad turbas, Ecce mater eius & fratres stabant foris, quærentes loqui ei.

Universidad de Deusto
Biblioteca

47 * Dixit autem ei homo quidam, Ecce mater tua & fratres tui ſtant foris, & quærunt te alloqui.

48 * Ipſe verò reſpondit, & ait illi qui hoc ei renunciauerat, Quæ eſt mater mea, & qui ſunt fratres mei?

49 * Et protendit manum ſuam ad diſcipulos ſuos, & ait: Ecce mater mea, & ecce fratres mei.

50 * Quiſquis enim exequitur voluntatem patris mei qui in cælis eſt, is eſt frater meus, & ſoror mea, & mater mea.

Feria quarta Septimanæ ſecundæ Ieiunij.

CAP. XIII.

1 Illo verò die egreſſus eſt Ieſchua domo, ſedítque iuxta littus maris.

2 * Et congregatæ ſunt ad eum turbæ multæ, ita vt conſcenderit ſederíque in naui: totáque turba ſtabat ſupra littus maris.

3 * Et multa ad eos collocutus eſt in parabolis, dicens, Ecce exijt ſeminator ad ſeminandum. * Quúmque ſeminaret, contigit vt ſemen ceciderit iuxta viam, & venit auis & deuorauit illud.

5 * Aliúdque cecidit ſuper petram vbi non erat multum glebæ, & eodem momento apparuit, propterea quòd non erat profunda terra. * Quum autem exortus eſſet Sol, affectum eſt calore, & quia illud non habebat radicem, exaruit.

7 * Aliud verò cecidit inter ſpinas, & aſcenderunt ſpinæ, & ſuffocarunt illud.

8 * Aliud denique cecidit in terram bonam, & edidit fructus, aliud centenos, & aliud ſexagenos, & aliud tricenos.

9 * Qui habet aures ad audiendum, audiat.

10 * Et acceſſerũt diſcipuli eius & dixerunt ei, Quare in parabolis colloqueris eis?

11 * Ipſe verò reſpondit, & ait illis, Quia vobis datum eſt noſſe arcana regni cælorum; illis verò non datum eſt. * Nam qui habet, dabitur ei, & abundabit ſibi: qui verò non habet, & id etiã quod habet, tolletur ab eo.

13 * Propterea in parabolis colloquor eis, quippe qui videant & non videant, audiántque & non audiant, nec intelligant.

47 * Dixit autem ei quidam, Ecce mater tua & fratres tui foris ſtant, quærentes te alloqui.

48 * At ipſe reſpondens dicenti ſibi ait, Quæ eſt mater mea, & qui ſunt fratres mei?

49 * Et extendens manum in diſcipulos ſuos, dixit, Ecce mater mea & fratres mei.

50 * Quicunque enim fecerit voluntatẽ patris mei qui in cælis eſt: ipſe meus frater & ſoror, & mater eſt.

CAP. XIII.

1 IN illo die exiens Ieſus de domo, ſedebat ſecus mare.

2 * Et congregatæ ſunt ad eum turbæ multæ. ita vt in nauiculam aſcendens A ſederet: & omnis turba ſtabat in littore.

3 * Et locutus eſt eis multa in parabolis, dicens, Ecce exijt qui ſeminat, ſeminare.

4 * Et dum ſeminat, quædam ceciderunt ſecus viam, & venerunt volucres, † & comederunt ea.

5 * Alia autem ceciderunt in petroſa, vbi non habebant terram multam: & continuò exorta ſunt, quia non habebant altitudinem terræ.

6 * Sole autem orto æſtuauerunt: & quia non habebant radicem, aruerunt.

7 * Alia autem ceciderunt in ſpinas, & creuerunt ſpinæ, & ſuffocauerunt ea.

8 * Alia autem ceciderunt in terram bonam: & dabant fructum, aliud centeſimum, aliud ſexageſimum, aliud triceſimum.

9 * Qui habet aures audiendi, audiat.

10 * Et accedentes diſcipuli, dixerunt ei, Quare in parabolis loqueris eis?

11 * Qui reſpondens, ait illis, Quia vobis datum eſt noſſe myſteria regni cælorũ: B illis autem non eſt datum.

12 * Qui enim habet, dabitur ei, & abundabit: qui autem non habet, & quod habet auferetur ab eo.

13 * Ideo in parabolis loquor eis: quia videntes non vident, & audientes non audiunt, neque intelligunt.

47 * εἶπε δέ τις αὐτῷ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου & οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασι, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.

48 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ, τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;

49 * καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν, ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου & οἱ ἀδελφοί μου·

50 * ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφός, καὶ ἀδελφὴ, & μήτηρ ἐστίν.

ιγ'.

1 * Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν.

2 * καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει.

3 * καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων, ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.

4 * καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κατέφαγον αὐτά.

5 * ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς.

6 * ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 * ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά.

8 * ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

9 * ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

10 * καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ, διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;

11 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται.

12 * ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, & ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

13 * διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι.

7 וְאַחֲרָנָא נָפַל בֵּית כּוּבָא וְסַלְקוּ כּוּבָא וְחַנְקוּהִי׃ 8 וְאַחֲרָנָא נָפַל בְּאַרְעָא טָבְתָא וְיָהַב פֵּאראָ אִיתַדְמָאָא וְאִיתְ
דְשַׁתִין וְאִיתַ דַּחֲלְתִין׃ 9 מַן דְּאִיתְ לֵהּ אִדְנָא דְשָׁמַע נְשְׁמַע׃
10 וְקִרְבוּ תַלְמִידוֹהִי וְאָמְרִין לֵהּ לְמָנָא בְּפִלַאתָא מְמַלֵּל אִנּוּן עִמְּהוֹן׃
11 הוּדִין עָנָא וְאָמַר לְהוֹן דִּלְכוֹן הוּ יְהִיב "לְמַדָּע" אַרְזָא דְמַלְכוּתָא דְשְׁמַיָּא לְהָנוֹן דִּין לָא יְהִיב׃
12 לְמַן גִּיר דְאִיתְ לֵהּ "נְתִיהִב לֵהּ וְנֶהֱוֵה לֵהּ וְלְמַן דְּלֵית לֵהּ וְאַף מָה דְאִיתְ לֵהּ "נְשְׁתְּקַל מִנֵּהּ׃
13 מִשּׁוּם הָנָא בְּפִלַאתָא אֲמַלֵּל אִנּוּן עִמְּהוֹן מִשּׁוּם דְּחָזִין וְלָא חָזִין וְשָׁמְעִין וְלָא שָׁמְעִין וְלָא "מְסַתַּכְלִין׃

47 * ܐܡܪ ܠܗ ܓܒܪܐ ܚܕ ܗܐ ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܒܪܝܢ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ ܘܒܥܝܢ ܕܢܡܠܠ ܥܡܟ׃
48 * ܗܘ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܗܝ ܐܡܝ ܘܡܢ ܗܢܘܢ ܐܚܘܗܝ׃
49 * ܘܫܕܪ ܐܝܕܗ ܥܠ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܡܝ ܘܐܚܝ׃
50 * ܕܟܠ ܡܢ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ ܗܘ ܐܚܝ ܘܐܚܬܝ ܘܐܡܝ׃

ܟ"ג

1 * ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܒܝܬܐ ܘܝܬܒ ܥܠ ܦܬ ܝܡܐ׃
2 * ܘܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܝܐ ܣܓܝܐܐ ܕܥܡܐ ܕܥܠ ܒܐܟܐ ܘܝܬܒ ܘܟܠ ܥܡܐ ܩܐܡ ܥܠ ܦܬ ܝܡܐ׃
3 * ܘܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܣܓܝܐ ܒܡܬܠܐ ܘܐܡܪ ܗܐ ܢܦܩ ܙܪܥܐ ܠܡܙܪܥ׃
4 * ܘܒܙܪܥܗ ܕܙܪܥ ܢܦܠ ܥܠ ܐܘܪܚܐ ܘܐܬܘ ܥܘܦܐ ܘܐܟܠ ܠܗ׃
5 * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ ܟܐܦܐ ܕܠܝܬ ܠܗ ܐܪܥܐ ܣܓܝܐ ܘܡܢ ܗܠ ܕܠܝܬ ܠܗ ܥܡܩ ܐܪܥܐ ܡܢ ܗܠ ܕܠܝܬ ܠܗ ܥܡܩ ܐܪܥܐ ܡܢ ܗܠ ܕܠܝܬ ܠܗ ܥܡܩ ܐܪܥܐ׃
6 * ܘܟܕ ܙܪܚ ܫܡܫܐ ܐܬܚܡܡ ܘܡܢ ܗܠ ܕܠܝܬ ܠܗ ܫܪܫ ܝܒܫ׃
7 * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܝܢ ܣܘܟܐ ܘܣܘܟܐ ܣܠܩ ܘܚܢܩ ܠܗ׃
8 * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܘܝܗܒ ܦܪܝ ܚܕ ܡܐܐ ܘܚܕ ܫܬܝܢ ܐܠܦ ܘܚܕ ܬܠܬ ܡܐܐ׃
9 * ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢ ܠܡܫܡܥ ܢܫܡܥ׃
10 * ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܡܢܐ ܒܦܬܓܡܐ ܡܡܠܠ ܐܢܬ ܥܡܗܘܢ׃
11 * ܗܘ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܠܟܘܢ ܝܗܒ ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܗܒ׃
12 * ܠܡܢ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܝܗܒ ܠܗ ܘܢܗܘܐ ܠܗ ܘܠܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ ܐܦ ܡܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܫܬܩܠ ܡܢܗ׃
13 * ܡܫܘܡ ܗܢܐ ܒܦܬܓܡܐ ܐܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܡܫܘܡ ܕܚܙܝܢ ܘܠܐ ܚܙܝܢ ܘܫܡܥܝܢ ܘܠܐ ܫܡܥܝܢ ܘܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 ✱ Et completur in eis prophetia Eschaio, dicentis: Auditu quidem audietis, nec intelligetis, & videndo videbitis, neque cognoscetis.

15 ✱ Etenim nube offusum est cor populi huius, & auribus suis grauiter audiunt, & oculos suos occluserunt, nequando videant oculis, & audiant auribus, intelligantque corde, vt conuertantur & sanem eos.

16 ✱ Vestri verò felices sunt oculi, quòd cernant: & aures vestræ quòd audiant.

17 ✱ Amen enim dico vobis, Multi quidem prophetæ, & iusti perquàm desiderarunt videre id quod videtis, neque viderunt, & audire id quod auditis, nec audierunt.

18 ✱ Vos igitur audite parabolam seminis.

19 ✱ Quisquis audit sermonem regni, nec intelligit eum, venit Malus, & rapit verbum quod satum est in corde ipsius, illud est quod iuxta viam seminatur.

20 ✱ Illud verò quod super petram satum est, is est qui audit sermonem, & eodem momento cum gaudio excipit eum.

21 ✱ Verùm non agit radicem in ipsum, sed temporarius est: quúmque fuerit oppressio aut persecutio propter sermonem, statim offenditur.

22 ✱ Illud autem quod inter spinas satum est, is est qui sermonem audit: sed sollicitudo mundi huius, & fallaciæ diuitiarum suffocant ipsum sermonem, & infructuosus fit.

23 ✱ Illud autem quod super terram bonam satum est, is est qui audit sermonem meum, & intelligit, & edit fructus, profértque alius centenos, & alius sexagenos, alius denique tricenos.

Ad oblationem Dominicæ Sacerdotum.

24 ✱ Aliam parabolam ænigmaticè proposuit eis, inquiens: Simile est regnum cælorum viro seminanti semen bonum in agro suo.

25 ✱ Et quum dormirent homines, venit hostis eius, & seminauit zizania inter triticum, & abijt.

26 ✱ Quum autem germinasset herba, & edidisset fructus, tunc apparuerunt etiam zizania.

dicentis Isaiæ 6. c. 9. Matt. 4. b 12. Luc. 8. b 10. Ioh. 12. f 40. Act. 28. f 26. Rom. 11. b 8. Luc. 10. d 23.

14 ✱ Et adimpletur in eis prophetia Isaiæ, dicens†, Auditu audietis, & nō intelligetis: & videntes videbitis, & non videbitis.

15 ✱ Incrassatum est enim cor pōpuli huius, & auribus grauiter audierunt, & oculos suos clauserunt: nequando videant oculis, & auribus audiant, & corde intelligant & conuertantur, & sanem eos.

16 ✱ Vestri autem beati oculi quia vident, & aures vestræ quia audiunt.

17 ✱ Amen quippe dico vobis quia multi prophetæ & iusti cupierunt videre quæ videtis, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt.

18 ✱ Vos ergo audite parabolam seminantis.

Marc. 4. b 14. Luc. 8. b 11.

19 ✱ Omnis qui audit verbum regni & non intelligit, venit malus, & rapit quod C seminatum est in corde eius: hic est qui secus viam seminatus est.

20 ✱ Qui autem super petrosa seminatus est: hic est qui verbum audit, & continuò cum gaudio accipit illud:

21 ✱ Non habet autem in se radicem, sed est temporalis. facta autem tribulatione & persecutione propter verbum, continuò scandalizatur.

Dei

22 ✱ Qui autem seminatus est in spinis: hic est qui verbum† audit, & solicitudo seculi istius & fallacia diuitiarum suffocat verbum & sine fructu efficitur.

23 ✱ Qui verò in terram bonam seminatus est: hic est qui audit verbum, & intelligit, & fructum affert, & facit aliud quidem centesimum, aliud autem sexagesimum, aliud verò tricesimum.

Matt. 4. a 23.

24 ✱ Aliam parabolam proposuit illis, dicens, Simile factum est regnum cælorum homini qui seminauit bonum semen in agro suo.

Marc. 4. b 26.

25 ✱ Cùm autem dormirent homines, venit inimicus eius, & superseminauit D vênit inimicus eius, & superseminauit D zizania in medio tritici, & abijt.

26 ✱ Cùm autem creuisset herba, & fructum fecisset: tunc apparuerunt & zizania.

14 ✱ καὶ ἀναπληροῦται ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα, ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

15 ✱ ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.

16 ✱ ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.

17 ✱ ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

18 ✱ ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος.

19 ✱ παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς, καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς.

20 ✱ ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν·

21 ✱ οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.

22 ✱ ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

23 ✱ ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών, ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

24 ✱ ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.

25 ✱ ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἐπέσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν.

26 ✱ ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.

14 ✱ ܘܫܠܡܐ ܒܗܘܢ ܢܒܝܘܬܐ ܕܐܫܥܝܐ ܕܐܡܪ ܫܡܥܐ ܬܫܡܥܘܢ ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܚܕܝܢ ܘܚܙܝܐ ܬܚܙܘܢ ܘܠܐ ܬܕܥܘܢ׃

15 ✱ ܐܬܬܚܫܝ ܠܒܐ ܕܥܡܐ ܗܢܐ ܘܒܐܕܢܝܗܘܢ ܩܠܝܠ ܫܡܥܘ ܘܥܝܢܝܗܘܢ ܥܩܡܘ ܕܠܡܢܝܢ ܥܝܢܝܗܘܢ ܢܚܙܘܢ ܘܒܐܕܢܝܗܘܢ ܢܫܡܥܘܢ ܘܒܠܒܗܘܢ ܢܬܒܘܢ ܘܐܬܐ ܐܦܫܪ ܠܗܘܢ׃

16 ✱ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܛܘܒ ܠܥܝܢܝܟܘܢ ܕܚܙܝܢ ܘܠܐܕܢܝܟܘܢ ܕܫܡܥܝܢ׃

17 ✱ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܣܓܝܐܝܢ ܢܒܝܐ ܘܙܕܝܩܐ ܨܒܘ ܠܡܚܙܐ ܡܢܐ ܕܐܢܬܘܢ ܚܙܝܢ ܘܠܐ ܚܙܘ ܘܠܡܫܡܥ ܡܢܐ ܕܐܢܬܘܢ ܫܡܥܝܢ ܘܠܐ ܫܡܥܘ׃

18 ✱ ܐܢܬܘܢ ܗܫ ܫܡܥܘ ܠܡܬܠܐ ܕܙܪܥܐ׃

19 ✱ ܟܠ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܠܐ ܡܨܝܬ ܠܗ ܐܬܐ ܒܝܫܐ ܘܚܛܦ ܡܢ ܠܒܗ ܗܘ ܕܙܪܝܥ ܥܠ ܦܬܓܡ ܗܢܐ ܗܘ ܕܥܠ ܐܪܥܐ ܕܫܪܝ׃

20 ✱ ܘܗܘ ܕܥܠ ܟܐܦܐ ܕܙܪܝܥ ܗܢܐ ܗܘ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ ܘܒܗܕ ܫܥܬܐ ܒܚܕܘܬܐ ܩܒܠ ׃ ܗܘ

21 ✱ ܠܝܬ ܠܗ ܕܝܢ ܫܪܫܐ ܒܗ ܐܠܐ ܕܡܬܩܝܡ ܗܘ ܘܟܕ ܐܬܐ ܥܩܬܐ ܐܘ ܪܕܘܦܐ ܥܠ ܡܠܬܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܡܬܟܫܠ ׃

22 ✱ ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܝܢ ܣܘܟܐ ܙܪܝܥ ܗܢܐ ܗܘ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ ܘܗܡ ܕܗܪ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܓܪܝ ܥܘܬܪ ܘܡܫܬܐ ܕܡܠܟܘ ܚܢܩܝܢ ܠܡܠܬܐ ܘܠܐ ܥܒܕ ׃

23 ✱ ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܠ ܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܙܪܝܥ ܗܢܐ ܗܘ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ ܘܡܨܝܬ ܠܗ ܘܥܒܕ ܦܪܝ ܗܘ ܕܢܬܐ ܡܢܗ ܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܫܠܝܫ׃

24 ✱ ܐܚܪܢܬܐ ܡܬܠܐ ܐܣܬܟܠ ܠܗܘܢ ܠܡܐ ܕܡܬܕܡܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܓܒܪܐ ܕܙܪܥ ܙܪܥ ܫܦܝܪ ܒܚܩܠܗ׃

25 ✱ ܒܕܝܢ ܕܢܡܝܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܐܬܐ ܒܥܠ ܒܝܫܬܗ ܘܙܪܥ ܙܝܙܢܝܐ ܒܝܢ ܚܛܐ ܘܐܙܠ׃

26 ✱ ܟܕ ܕܝܢ ܢܒܥ ܥܒܕ ܘܥܒܕ ܦܪܝ ܗܕܝܢ ܐܬܚܙܝ ܐܦ ܙܝܙܢܝܐ׃

24 ✱ ܐܚܪܢܬܐ ܡܬܠܐ ܐܣܬܟܠ ܠܗܘܢ ܠܡܐ ܕܡܬܕܡܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܓܒܪܐ ܕܙܪܥ ܙܪܥ ܫܦܝܪ ܒܚܩܠܗ׃

25 ✱ ܒܕܝܢ ܕܢܡܝܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܐܬܐ ܒܥܠ ܒܝܫܬܗ ܘܙܪܥ ܙܝܙܢܝܐ ܒܝܢ ܚܛܐ ܘܐܙܠ׃

26 ✱ ܟܕ ܕܝܢ ܢܒܥ ܥܒܕ ܘܥܒܕ ܦܪܝ ܗܕܝܢ ܐܬܚܙܝ ܐܦ ܙܝܙܢܝܐ׃

ס"ה ס"ו

ס"ה ס"ו

ס"ה ס"ו

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 ✠ Et accesserunt serui patrisfamiliâs & dixerunt ei, Domine noster, nónne semẽ bonũ seminasti in agro tuo, vnde habet zizania?

28 ✠ Ipse autem ait illis: Homo inimicus hoc egit: cui subdunt serui ipsius, Vis vt eamus & colligamus eam?

29 ✠ At ille dixit eis, Ne fortè dum colligitis zizania, eradicetis cum eis etiam triticum.

30 ✠ Sinite crescant vtraque simul vsque ad messem: & tempore messis dicam ego messoribus, Colligite primùm zizania, & ligate ea in fasciculos vt comburantur: tritica verò illa cogite in horrea mea.

31 ✠ Aliam parabolam ænigmaticè proposuit eis dicens: Simile est regnum cælorum grano sinapis, quod acceptum homo seminat in agro suo.

32 ✠ Et hoc quidem minimum est omnium seminum: quum autem excreuerit maximum est omnium olerum, & fit arbor: ita vt veniat volatile cæli nidificatum in ramis eius.

33 ✠ Aliam parabolam dixit eis: Simile est regnum cælorum fermẽto illi, quod acceptum mulier abdidit in tribus satis farinæ vsque dum totum fermentetur.

34 ✠ Hæc omnia locutus est Jeschua in parabolis ad turbas, nec absque parabolis colloquebatur eis.

35 ✠ Vt adimpleretur id quod dictum est per prophetam dicentem: Aperiam os meum in parabolis, eructabo abscondita quæ fuerunt ante constitutionem mundi.

36 ✠ Tunc dimisit Jeschua turbas, venitque domum: & adierunt eum discipuli eius & dicunt ei, Explica nobis parabolam illam zizaniorum & agri.

37 ✠ Ipse verò respondit & ait illis: Is qui seminat semen bonum, est filius hominis, & ager est mundus.

38 ✠ Semen verò bonum sunt filij regni: Zizania verò sunt filij illius mali.

39 ✠ Inimicus autem qui seminauit ea, est ille Satanas: messis verò est ipsa consummatio mundi: messores autem Angeli.

27 ✠ Accedentes autem serui patris familiâs, dixerunt ei, Domine, nónne bonum semen seminasti in agro tuo? Vnde ergo habet zizania?

28 ✠ Et ait illis, Inimicus homo hoc fecit. Serui autem dixerunt ei, Vis igitur imus, & colligimus ea?

29 ✠ Et ait, Non: ne fortè colligentes zizania, eradicetis simul cum eis & triticum.

30 ✠ Sinite vtraque crescere vsque ad messem: & in tempore messis dicam messoribus, Colligite primùm zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregate in horreum meum.

Matt. 4. 4 Luc. 13. d 18. 31 ✠ Aliam parabolam proposuit eis, dicens, Simile est regnum cælorum grano sinâpis, quod accipiens homo seminauit in agro suo:

32 ✠ Quod minimum quidem est omnibus seminibus: cùm autem creuerit, maius est omnibus oleribus, & fit arbor, ita vt volucres cæli veniant, & habitent in ramis eius.

Luc. 13. 6 18. 33 ✠ Aliam parabolam locutus est eis. Simile est regnum cælorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ satis tribus: donec fermentatum est totum.

Matt. 4. 6 13. 34 ✠ Hæc omnia locutus est Iesus in parabolis ad turbas: & sine parabolis non loquebatur eis.

Psal. 77. 2. 35 ✠ Vt impleretur quod dictum erat per prophetam dicentem, Aperiam in parabolis os meum, eructabo abscondita à constitutione mundi.

36 ✠ Tunc dimissis turbis venit in domũ Iesus: & accesserunt ad eum discipuli eius, dicentes, Edissere nobis parabolam zizaniorum agri.

37 ✠ Qui respondens ait illis, Qui seminat bonum semen, est filius hominis.

38 ✠ Ager autem: est mundus. Bonum verò semen: hi sunt filij regni. Zizania autem: filij sunt nequam.

39 ✠ Inimicus autem qui seminauit ea: est diabolus. messis verò, consummatio seculi est. messores autem: angeli sunt.

27 ✠ προσελθόντες δὲ ⊙ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ, κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια;

28 ✠ ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν· οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά;

29 ✠ ὁ δὲ ἔφη, Οὔ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.

30 ✠ ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

31 ✠ ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.

32 ✠ ὃ μικρότερον μέν ἐστι πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων ἐστὶ καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε καλιὰν εἶν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

33 ✠ ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

34 ✠ ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·

35 ✠ ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

36 ✠ τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ ἰησοῦς, καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.

37 ✠ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἔστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

38 ✠ ὁ δὲ ἀγρός, ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ.

39 ✠ ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά, ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμός, συντέλεια τοῦ αἰῶνός ἐστιν· οἱ δὲ θερισταί, ἄγγελοί εἰσιν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

40 ‡ Sicut itaque colliguntur zizania, & comburuntur igni, sic erit in consummatione mundi huius.

41 ‡ Mittet Filius hominis Angelos suos, & colligent ex ipsius regno omnia scandala, omnésque agentes iniquitatem.

42 ‡ Et proijcient eos in fornacem ignis: illic erit fletus & stridor dentium.

43 ‡ Tunc iusti splendescent vt Sol in regno patris sui. Qui habet aures ad audiendum, audiat.

44 ‡ Rursus simile est regnum cælorum thesauro qui absconditus est in agro, quem inuentum vir abdit, & præ gaudio abit, vendit quæcunque habet, & emit agrum illum.

45 ‡ Rursus simile est regnum cælorum viro negotiatori qui quærebat margaritas optimas.

46 ‡ Quum autem inuenisset margaritam vnam pretiosissimi precij, abijt, vendidit quæcunque habebat, ac sibi comparauit eam.

47 ‡ Rursus simile est regnum cælorum sagenæ iactæ in mare, & ex omni genere congenti.

48 ‡ Quæ quum est impleta, subducunt eam ad littora maris, & sedentes colligunt, quæque bona sunt proijciunt in vasa; quæ verò mala, abijciunt foras.

49 ‡ Sic erit in consummatione mundi. Egredientur Angeli, & secernent flagitiosos à iustis.

50 ‡ Et proijcient eos in fornacem ignis: illic erit fletus & stridor dentium.

51 ‡ Ait illis Jeschua, Intelligistis hæc omnia? dicunt ei, Etiam Domine noster.

52 ‡ Ait illis, Propterea omnis scriba qui edoctus est ad regnum cælorum, similis est viro patrifamiliæ, qui depromit è thesauro suo noua & vetera.

Ad vesperam amputationis capitis Iouchanon.

53 ‡ Et factum est quum absoluisset Jeschua parabolas istas vt discesserit illinc:

54 ‡ Et vbi venisset in prouinciam suam, docuit eos in synagogis eorum, ita vt obstupescerent, dicerentque: Vnde huic sapientia ista & virtutes?

40 ‡ Sicut ergo colliguntur zizania, & igni comburuntur: sic erit in consummatione seculi.

41 ‡ Mittet filius hominis angelos suos, & colligent de regno eius omnia scandala, & eos qui faciunt iniquitatem:

42 ‡ Et mittent eos in caminum ignis. Ibi erit fletus & stridor dentium.

43 ‡ Tunc iusti fulgebunt sicut Sol in regno patris eorum. Qui habet aures audiendi, audiat.

44 ‡ Iterum simile est regnū cęlorum thesauro abscondito in agro: quē qui inuenit homo, abscondit, & præ gaudio illius vadit, & vendit vniuersa quæ habet, & emit agrum illum.

45 ‡ Iterum simile est regnum cælorum homini negotiatori, quærenti bonas margaritas.

46 ‡ Inuenta autem vna pretiosa margarita, abijt, & vendidit omnia quæ habuit, & emit eam.

47 ‡ Iterum simile est regnum cęlorū sagenæ missæ in mare, & ex omni genere piscium congreganti.

48 ‡ Quam, cùm impleta esset, educentes, & secus littus sedētes, elegerunt bonos in vasa, malos autem foras miserunt.

49 ‡ Sic erit in consummatione seculi. exibunt angeli, & separabunt malos de medio iustorum:

50 ‡ Et mittent eos in caminum ignis. ibi erit fletus & stridor dentium.

51 ‡ Intellexistis hæc omnia? Dicunt ei, Etiam Domine.

52 ‡ Ait illis, Ideo, omnis scriba doctus in regno cælorum, similis est homini patrifamiliâs, qui profert de thesauro suo noua & vetera.

53 ‡ Et factum est: cùm consummasset Iesus parabolas istas, transijt inde.

54 ‡ Et veniens in patriam suam, docebat eos in synagogis eorum, ita vt mirarentur, & dicerent, Vnde huic sapientia hæc, & virtutes?

40 ‡ ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ καίεται· ὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος·

41 ‡ ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν.

42 ‡ καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὸν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

43 ‡ τότε ὁ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

44 ‡ πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει, πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

45 ‡ πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας.

46 ‡ ὃς εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

47 ‡ πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·

48 ‡ ἣν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

49 ‡ ὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται ἄγγελοι, καὶ ἀφορίσουσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων.

50 ‡ καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὸν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

51 ‡ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ, ναὶ κύριε.

52 ‡ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὁμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 ‡ καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν.

54 ‡ καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς, καὶ λέγειν, πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις;

Universidad de Deusto
Biblioteca

55 ‡ Nónne iste est filius fabri? nónne mater eius vocatur Mariam, & fratres eius Iaakoub & Jousi, & Schemeoun et Jhoudo?
56 ‡ Et sorores eius omnes, nónne apud nos sunt? vnde huic ipsi ista omnia?
57 ‡ Et offendebantur in eo. Ipse verò Jeschua ait illis, Non est propheta despectus, nisi in prouincia sua & domo sua.
58 ‡ Neque edidit illic virtutes multas propter incredulitatem eorum.

CAP. XIIII.

1 Illo verò tempore audiuit Heroudes Tetrarcha famam Jeschua.
2 ‡ Et dixit seruis suis, Iste est Jouchanon Baptista, ipse surrexit è domo mortuorum, propterea virtutes operantur in eo.
3 ‡ Is autem Heroudes prehenderat Jouchanon, vinctúmque coniecerat in carcerem propter Heroudiadem vxorem Philippi fratris sui. ‡ Dicebat enim ei Iouchanon, Nõ licet tibi eam habere vxorem.
5 ‡ Et volebat eum interficere, sed timebat à populo, quippe qui vt prophetam habebant eum.
6 ‡ Quum autem esset domus natiuitatis Heroudis (id est, quum agerentur natalitia Heroudis) saltauit filia Heroudiadis coram assessoribus, & placuit Heroudi.
7 ‡ Propterea iureiurando spopondit ei, se daturum ei quicquid petiisset.
8 ‡ Ipsa verò propterea quòd edocta fuerat à matre sua, dixit, Da mihi hic in paropside caput Jouchanon Baptistæ.
9 ‡ Et ægrè tulit rex: sed propter iusurandum & assessores, præcepit ei dari.
10 ‡ Misítque qui amputaret caput Jouchanon Baptistæ in domo vinctorum.
11 ‡ Et allatum est caput eius in paropside, & datum est puellæ illúdque obtulit matri suæ. ‡ Quúmque accessissent discipuli eius, sustulerunt truncum eius, eúmque sepelierunt, ac venientes renunciarunt Jeschua.
13 ‡ Ieschua verò quum hoc audisset, discessit illinc nauicula in locum desertum ipse solus: quod quum audissent cœtus, abierunt post eum per aridam ab vrbibus. ‡ Et egressus Jeschua vidit turbas multas, & misertus est earum ac sanauit infirmos earum.

Ioh. 6. c. 42. ‡ Nónne hic est fabri filius? Nónne mater eius dicitur Maria: & fratres eius Iacobus & Ioseph, & Simon & Iudas? 55
‡ Et sorores eius, nónne omnes apud nos sunt? Vnde ergo huic omnia ista? 56
Marc. 6. a. b. Luc. 4. d. 24. Ioann. 4. f. 44. ‡ Et scandalizabantur in eo. Iesus autem dixit eis: Non est propheta sine honore nisi in patria sua, & in domo sua. 57
‡ Et non fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem illorum. 58

CAP. XIIII.

Marc. 6. b. 14. Luc. 9. a. 7. IN illo tempore audiuit Herodes tetrarcha famam Iesu: 1
‡ Et ait pueris suis, Hic est Iohannes Baptista: ipse surrexit à mórtuis, & ideò virtutes operantur in eo. A 2
Marc. 6. c. 17. Luc. 3. d. 19. ‡ Herodes enim tenuit Iohannem, & alligauit eum: & posuit in carcerem propter Herodiadem vxorem Philippi fratris sui. ‡ Dicebat enim illi Iohannes, Non licet tibi habere eam. 3 4
‡ Et volens illum occidere, timuit populum: quia sicut prophetam eum habebant. Ioh. 4. c. 44. 5
‡ Die autem natalis Herodis saltauit filia Herodiadis in medio: & placuit Herodi. 6
‡ Vnde cum iuramento pollicitus est ei dare quodcunque postulasset ab eo. 7
‡ At illa præmonita à matre sua, Da mihi, inquit, hîc in disco caput Iohannis Baptistæ. 8
‡ Et contristatus est rex: propter iuramentum autem & eos qui pariter recumbebant, iussit dari. 9
‡ Misítque, & decollauit Iohannem in carcere. 10
‡ Et allatum est caput eius in disco: & datum est puellæ, & tattulit matri suæ. illa 11
‡ Et accedentes discipuli eius, tulerunt corpus†, & sepelierunt illud: & venientes nuntiauerunt Iesu. eius Luc. 9. a. 9. Marc. 6. d. 29.
‡ Quod cùm audisset Iesus, secessit inde in nauicula, in locum desertum seorsum. & cùm audissent turbæ, secutæ sunt eum pedestres de ciuitatibus. 13
‡ Et exiens vidit turbam multam: & misertus est eis, & curauit languidos eorum. 14

55 ‡ οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἰάκωβος καὶ ἰωσῆς καὶ σίμων καὶ ἰούδας;
56 ‡ καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσιν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;
57 ‡ καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ· ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
58 ‡ καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

ιδ'.

1 ‡ Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν ἡρῴδης ὁ τετραάρχης τὴν ἀκοὴν ἰησοῦ.
2 ‡ καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, οὗτός ἐστιν ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, ⓒ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.
3 ‡ ὁ γὰρ ἡρῴδης κρατήσας τὸν ἰωάννην, ἔδησεν αὐτὸν, καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
4 ‡ ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ ἰωάννης, οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν.
5 ‡ καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.
6 ‡ γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ ἡρῴδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς ἡρῳδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσε τῷ ἡρῴδῃ.
7 ‡ ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται.
8 ‡ ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
9 ‡ καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς· διὰ δὲ τοὺς ὅρκους, ⓒ τοὺς συνανακειμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι.
10 ‡ καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.
11 ‡ καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κοριτσίῳ, καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς.
12 ‡ καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα, ⓒ ἔθαψαν αὐτὸ· ⓒ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ ἰησοῦ.
13 ‡ καὶ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες ⓐ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.
14 ‡ καὶ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον, ⓒ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀῤῥώστους αὐτῶν.

55 לָא הָוָא הָנָא בְּרָהּ דְנַגָּרָא לָא אִמֵּהּ מְתַקְרְיָא מַרְיָם וַאֲחוֹהִי יַעֲקוֹב וְיוֹסֵא וְשִׁמְעוֹן וְיְהוּדָא׃
56 וַאֲחָתָהָה
57 וְסַכְלִילִין הֲוָה בָּהּ הוֹן דֵּין שׁוּעַ אֲמַר לְהוֹן לֵית נְבִיָא
58 דְצִעוּר אֶלָּא אֵן בְּמַרְיוֹתָהּ וּבְבֵיתָהּ׃ וְלָא עֲבַד תַּמָּן חֵילָא סַגִּיאָא שְׁמָא דְלָא הֵימְנוּתְהוֹן׃
קפלאין יד
1 בְּהוּ דֵּין זִבְנָא שְׁמַע הֵרוֹדֵס טֶטְרַכָא שְׁמָעָה דְיֵשׁוּעַ׃
2 וַאֲמַר לְעַבְדוֹהִי הָנֵי יוּחָנָן מַעֲמְדָנָא הוּ קֹם מִן בֵּין מֵיתָא סְלִיק הָנָא חַיְלָא׃ סְתַעְרִין בֵּהּ׃ הוֹן דֵּין הֵרוֹדֵס
3 אַחַד הָוָא לְיוּחָנָן׃ וְאַסְרֵהּ וְאַרְמֵהּ בֵּית אֲסִירֵא סָטֶל הֵרוֹדְיָא אִנְתַּת פִּילִיפּוֹס אֲחוֹהִי׃ 4 אֲמַר הָנָא לֵהּ גְּיִר יוּחָנָן
5 לָא שַׁלִּיט דְּתֶהֱוֵא לָךְ אֲנָהָא׃ וְצָבָא הָוָא לְסָקְטָלֵהּ וְדָחֵל הָוָא מִן עַמָּא דְאֵין דַּיְלַנְבִיָא אֲחִידִין הֲוָה לֵהּ׃

תריא
1 יוּחָנָן
2 סָטֶל עבריאה עשת
3 אֲסַר
4 דְּאִנְתַּת כמותאל
5 סָטֶל

6 כַּד הֲוָא דֵּין יוֹמָא דְהֻלָּדֵה דְהֵרוֹדֵס רִקְדַת בְּרָתֵהּ דְהֵרוֹדְיָא קֳדָם סַמְכֵא וְשַׁפְּרָה לֵהּ לְהֵרוֹדֵס׃
7 כֹּל הָנָא דֵּין מָטֵל דְּתִתֵּן לָהּ כְּלְמָרֵהּ דְּחַשְׁאֵלִי׃ 8 הִי דֵּין סָטֶל דְּאִתְלְפָא הֲוָת לְאִמַּהּ אֲמָרָה הַב
לִי הָכָא וְבְמוּסְתָּא יְהַב לָהּ דְּתֶחֱל לְהֵרוֹדֵס דְּחַשְׁאֵלִי׃ 9 וְכָרְיָה לֵהּ לְמַלְכָּא סָטֶל דֵּין מוּסְתָּא וְסַפְּיָא פְּקַד וְיַתְּיְהַב לָהּ׃
10 וְשַׁדַּר פְּסַקָּה דְיוּחָנָן בֵּית אֲסִירָא׃ 11 וְאֵיתִי רֵישֵׁהּ בְּפִינְכָא וְאִתְיְהַב לְסַלְיָהּ וְאִיתְיְהַב לְאִמַּהּ׃
12 וְקָרִבוּ תַּלְמִידְוֹהִי שְׁקָלוּ שִׁלְדֵּהּ קְבָרוּ וְאָתוֹ חַוִּיוּ לְיֵשׁוּעַ׃
13 וְשׁוּעַ דֵּין כַּד שְׁמַע מִן תַּמָּן בְּאַלְפָּא לְאַתְרָא חוֹרְבָא כַּלְחוֹדְוֹהִי וְכַד שְׁמָעוּ כְּנֻשָּׁא אֲזָלוּ בַּתְרֵהּ בְּיַבְּשָׁא מֵן קִרְוָנָתָא׃
14 וְנָפַק יֵשׁוּעַ חָזָא כְּנֻשָּׁא סַגִּיאָא וְאִתְרַחֶם עֲלֵיהוֹן וַאסִי כְּרִיהֵיהוֹן׃

רכך שפר יקא
נתל אלף יחב
פרשין יז
כבר אתא
חלא כמו הגל
רחם

Universidad de Deusto
Biblioteca

Oblatio quotidiana.

15 * *Quum autem esset vespera, accesserunt ad eum discipuli eius, & dixerunt ei: Locus est desertus, & tempus præterijt: dimitte cœtus hominum, vt adeant villas, emántque sibi cibum.*

16 * *Ipse verò dixit eis, Nõ opus est illos abire, vos date illis ad comedendum.*

17 * *Ipsi verò dicunt ei, Non habemus hic nisi quinque placentas, & duos pisces.*

18 * *Dixit eis Ieschua, Afferte mihi ea huc.*

19 * *Et præcepit turbis vt discumberent humi, accepítque illos quinque panes & duos pisces, & suspexit in cælum, benedixítque & fregit, ac dedit discipulis suis, ipsi verò discipuli apposuerunt turbis.*

20 * *Et comederunt omnes & expleti sunt; & sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim cophinos plenos.*

21 * *Illi verò homines qui comederant fuêre quinques mille, exceptis mulieribus & pueris.*

22 * *Et statim coëgit discipulos suos conscendere nauim, & præire sibi in vlteriorem ripam, dum ipse dimitteret turbas.*

23 * *Quúmque dimisisset turbas, ascendit in montem solus vt oraret.*

Ad Vesperam feria prima hebdomadis secundæ post Resurrectionem.

Quum autem ingruissent tenebræ, solus erat illic.

24 * *Ceterùm nauis iam recesserat à terra stadiis multis, quum agitata est plurimum à fluctibus: ventus enim erat ei è regione.*

25 * *Quarta autem noctis vigilia venit ad eos Ieschua quum ambularet super aquas.*

26 * *Et viderunt eum discipuli eius ambulantem super aquas, atque conturbati sunt, et dicebãt, Est visio mendax [id est, spectrum:] ac præ timore suo clamarunt.*

27 * *Ipse verò Ieschua eodem momento collocutus est eis, inquiens, Bono estote animo, ego sum, ne timeatis.*

28 * *Et respondens Kipho, dixit ei, Domine mi, si tu es, iube me venire ad te super aquas.*

15 * Vespere autem facto accesserunt ad eum discipuli eius, dicentes, Desertus est locus, & hora iam præterijt: dimitte turbas, vt euntes in castella, emant sibi escas.

16 * Iesus autem dixit eis, Non habent necesse ire: date illis vos manducare.

Marc. 6. c. 37. Luc. 9. b. 13. Iohan. 6. b. 9.

17 * Respónderunt ei, Non habemus hîc nisi quinque panes & duos pisces.

18 * Qui ait eis, Afferte mihi illos huc.

19 * Et cùm iussisset turbam discumbere super fœnum: acceptis quinque panibus & duobus piscibus, aspiciés in cælum, benedixit & fregit, & dedit discipulis panes, discipuli autem turbis.

20 * Et manducauerunt omnes, & saturati sunt. Et tulerunt reliquias, duodecim cophinos fragmentorum plenos. C

21 * Manducantium autem fuit numerus, quinque millia virorum, exceptis mulieribus & paruulis.

Mat. 6. c. 45.

22 * Et statim compulit Iesus discipulos ascendere in nauiculam, & præcedere eum trans fretum, donec dimitteret turbas.

Iohan. 6. b. 17. Marc. 6. b. 46.

23 * Et dimissa turba, ascendit in montem solus orare.

Vespere autem facto solus erat ibi.

24 * Nauicula autem in medio mari iactabatur fluctibus. erat enim contrarius ventus.

25 * Quarta autem vigilia noctis, venit ad eos Iesus ambulans super mare.

26 * Et vidétes eum discipuli super mare ambulantem, turbati sunt, dicentes, Quia phantasma est. Et præ timore clamauerunt.

27 * Statímque Iesus locutus est eis, dicens, Habete fiduciam: ego sum, nolite timere.

28 * Respondens autem Petrus, dixit, Domine si tu es, iube me ad te venire super aquas.

15 * ὀψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.

16 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

17 * οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους, καὶ δύο ἰχθύας.

18 * ὁ δὲ εἶπε, φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.

19 * καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους· οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.

20 * καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις.

21 * οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 * καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.

23 * καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι.

Ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.

24 * τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

25 * τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς, ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

26 * καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες, ὅτι φάντασμά ἐστιν. καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.

27 * εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λέγων, θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

28 * ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ πέτρος εἶπε, κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

29 ‡ Jeschua verò dixit ei, Veni. & descendit Kipho è nauicula & ambulauit super aquas vt adiret Jeschua.

30 ‡ Sed quum vidisset ventum vehementem timuit, cœpitque demergi: & attollens vocem suam, dixit, Domine mi libera me.

31 ‡ Et in ipsius horæ punctlo porrigit manum suam Dominus noster, & prehendens eum, dixit ei, O exigua fide prædite, quare

32 dubitasti? ‡ Quumque conscendissent nauim, conquieuit ventus.

33 ‡ Et venerunt ij qui in naui erant, eúmq;

34 adorantes dixerunt, Verè filius Dei es. ‡ Et nauigarunt, venerúntque in terrã Genesar.

35 ‡ Et quum agnouissent eum viri regionis illius, miserunt in omnes vicos circumsecentes, & obtulerunt ei eos omnes qui malè, malè, inquam, affecti erant.

36 ‡ Et rogabant eum vt tangerent vel fimbriam tantum vestimenti eius: & ij qui tetigerunt, sanitati sunt restituti.

Dominica post Pentecosten.

CAP. XV.

1 TUnc adierunt Jeschua Perischæi, & Scribæ ab Ourischlem, & inquiunt,

2 ‡ Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum, nec abluunt manus suas quum edunt panem?

3 ‡ Respondit Jeschua & ait illis, Quare & vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Deus enim ait,

4 ‡ Honora patrem tuum & matrem tuam: & , Qui maledixerit patri suo, aut matri suæ, morte moriatur.

5 ‡ Vos autem dicitis, Quisquis dixerit patri aut matri, Oblatio mea est id quod tibi proderit ex me:

6 ‡ Nec honorauerit patrem suum aut matrem suam. Et abrogastis sermonem Dei propter traditionem vestram.

7 ‡ Acceptores vultus [hypocritæ] benè vaticinatus est super vos Eschaio propheta, in-

8 quiens. ‡ Populus hic labijs suis ipse honorat me, cor autẽ eorũ valdè elongatum est à

9 me. ‡ Et fruſtra me reuerentur quũ docent doctrinas, quæ sunt præcepta hominum.

10 ‡ Porrò conuocauit turbas, & dixit eis, Audite & intelligite.

29 ‡ At ipse ait, Veni. Et descendens Petrus de nauicula, ambulabat super aquã vt veniret ad Iesum.

30 ‡ Videns verò ventum validum, timuit: & cùm cœpisset mergi, clamauit dicens, Domine, saluum me fac.

31 ‡ Et continuò Iesus extendens manum, apprehendit eum: & ait illi, Modicæ fidei quare dubitasti?

32 ‡ Et cùm ascendissent in nauiculam, cessauit ventus.

33 ‡ Qui autem in nauicula erant venerunt, & adorauerunt eum, dicentes, Verè filius Dei es.

Matt. 6. 8. ‡ Et cùm transfretassent, venerunt in Terram-Genesar.

35 ‡ Et cùm cognouissent eum viri loci illius, miserunt in vniuersam regionem illam, & obtulerunt ei omnes malè habentes:

36 ‡ Et rogabant eum vt vel fimbriam vestimenti eius tangerent. Et quicunque tetigerunt, salui facti sunt.

CAP. XV.

Matt. 7. 1. TUnc accesserunt ad Iesum ab Ierosolymis Scribæ & Pharisæi, dicentes,

2 ‡ Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum? non enim lauant manus suas cùm panem manducant.

3 ‡ Ipse autem respondens ait illis, Quare & vos transgredimini mandatũ Dei propter traditionem vestram? Nam Deus dixit,

Matt. 19. 19. Marc. 7. 10. Luc. 18. 20. 4 ‡ Honora patrem & matrem. &, Qui maledixerit patri, vel matri, morte moriatur.

5 ‡ Vos autẽ dicitis, Quicunq; dixerit patri vel matri, Munus quodcunque est ex me, tibi proderit:

6 ‡ Et non honorificabit patrem suum aut matrẽ suam: & irritum fecistis mandatum Dei propter traditionẽ vestram.

7 ‡ Hypocritæ bene prophetauit de vobis Isaias, dicens,

8 ‡ Populus hic, labijs me honorat: cor autem eorum longè est à me.

9 ‡ Sine causa autem colunt me, docentes doctrinas, & mandata hominum.

10 ‡ Et conuocatis ad se turbis, dixit eis, Audite & intelligite.

29 ‡ ὁ δὲ εἶπεν, ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς τὸν ἰησοῦν.

30 ‡ βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων, κύριε, σῶσόν με.

31 ‡ καὶ εὐθέως ὁ ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;

32 ‡ καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

33 ‡ οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

34 ‡ καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν γεννησαρέτ.

35 ‡ καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες ἐκείνου τοῦ τόπου, ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας.

36 ‡ καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα καὶ μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν.

ιε.

1 ‡ Τότε προσέρχονται τῷ ἰησοῦ οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι, λέγοντες,

2 ‡ διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.

3 ‡ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, διατὶ καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;

4 ‡ ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο, λέγων, τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καὶ, ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

5 ‡ ὑμεῖς δὲ λέγετε, ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ, ἢ τῇ μητρὶ, δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ, ὠφεληθῇς·

6 ‡ καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.

7 ‡ ὑποκριταί, καλῶς προεφήτευσε περὶ ὑμῶν ἡσαΐας, λέγων,

8 ‡ ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.

9 ‡ μάτην δέ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

10 ‡ καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, ἀκούετε καὶ συνίετε.

29 ‡ ישוע דין אמר לה תא ונחת כאפא מן אלפא והלך על מיא דנאתא לות ישוע:
30 וכד חזא רוחא תקשיא טבע רם פרק אחר
31 ‡ ורשעתה פשט אידה מרן ואחזה ואמר לה זעור
32 ואתו תרין דאלפא סגרו לה ואמרו
33 ‡ ואשתחוו קדמוהי אנשא דאתוך ואמרו
34 ורגע ואתו לארעא דגנסר
35 ‡ וידעו לגלילין קורייא דחדריהון וקרבו לה כולהון אילין דביש עבדין:
36 ‡ ובעין מנו סגה דנקרבון אפן לכנפא בלחוד ואילין דקרבו אתסיו:

אם שאין כן
שלם
שיג ופרושו רחון
יקר אחא מוד
הנצא ופרושו הועל
סרק עבריאה ר קפ
אלף
מכל

היתין קרבו לות ישוע פרישא וסופרא דמן אורשלם ואמרין:
2 למנא תלמידיך עברין על משלמנותא דקשישא
ולא משיגין אידיהון מא דאכלין לחמא:
3 ענא ישוע ואמר להון למנא אף אנהון עברין אזנהון על פוקנא דאלהא
סטל כשלמנותכון אלהא גיר אמר:
4 יקר לאבוך ולאמך ומן דמצחא לאבוהי ולאמה סמת נפוח:
אמרין אנחון כל מן דנאמר לאבא או לאמא קורבני הדם דחהוא פני:
6 ולא נקר לאבוהי או לאמה ובטלתון
סלחא דאלהא סטל כשלמנותכון:
7 נסבי באפא שפיר אתנבי עליכון אשעיא נביא ואמר:
8 עמא הנא בספוהה
ויקרא
לבנשא ואמר להון שמעי ואסתכלו:

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * Nihil est quod intret per os polluens hominem, sed quod prodit ab ore, illud ipsum inquinat hominem.

12 * Tunc accesserunt discipuli eius, & dicunt ei, Nosti Pharisæos qui audierunt hunc sermonem offensos fuisse?

13 * Ipse verò respondit, & ait illis, Omnis illa plantatio quam non plantauerit Pater meus qui in cælis est, euelletur.

14 * Omittite eos, cæci sunt duces cæcorum: sed si cæcus cæcum ducat, ambo in foueam cadunt.

15 * Respondit autem Schemeoun Kipho, & dixit ei, Domine mi, interpretare nobis parabolam hanc.

16 * Ipse verò dixit eis, Adhuc & vos non
17 intelligitis? * Nostisne id quod intrat per os, in ventrem abire, & inde per expurgationem eiici foras?

18 * Id autem quod ab ore prodit, à corde manat, illúdque inquinat ipsum hominem.

19 * Nam à corde ipso manant cogitationes malæ, adulterium, cædes, scortatio, furtum, testimonium falsum, blasphemia.

20 * Hæc sunt quæ inquinant hominem. Sed si homo comederit illotis manibus, non inquinatur.

Ad vesperam Dominicæ quartæ Ieiunij.

21 * Et egressus est illinc Jeschua venitque in fines Tzour & Tzaidon.

22 * Et ecce mulier Cananithes à finibus illis exijt, clamans ac dicens, Miserere super me Domine mi, fili Dauid; filia mea malè vexatur à dæmonio.

23 * Ipse verò ne verbum quidem respondit. Et accesserunt discipuli eius rogantes eum & dicentes, Dimitte eam, quæ clamat post nos.

24 * Ipse verò respondit & ait illis, Non sum missus nisi ad oues quæ aberrarunt à domo Israel.

25 * Illa autem veniens adorauit eum, dicens, Domine mi, adiuua me.

26 * Dixit ei Jeschua, Non decorum est accipere panem liberorum, & obijcere canibus.

11 * Nō quod intrat in os, coinquinat hominem: sed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominem.

12 * Tunc accedentes discipuli eius dixerunt ei, Scis quia Pharisæi, audito verbo hoc, scandalizati sunt?

Iob. 15. 21. Luc. 6. 39. 13 * At ille respondens ait, Omnis plantatio quam non plantauit pater meus cælestis eradicabitur.

14 * Sinite illos: cæci sunt, duces cæcorum. cæcus autē si cæco ducatum præstet, ambo in foueam cadent.

15 * Respondens autem Petrus, dixit ei, Edissere nobis parabolam istam.

16 * At ille dixit, Adhuc & vos sine intellectu estis?

17 * Non intelligitis quia omne quod in os intrat, in ventrem vadit, & in secessum emittitur?

18 * Quæ autem procedunt de ore, de corde exeunt, & ea coinquinant hominem.

Mar. 6. 22. 7. 2. 3. 4. 21. 19 * De corde enim exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiæ.

20 * Hæc sunt quæ coinquinant hominem. Non lotis autem manibus manducare, non coinquinat hominem.

21 * Et egressus inde Iesus secessit in partes Tyri & Sidonis.

Mar. 7. 24. 22 * Et ecce mulier Chananæa à finibus illis egressa clamauit, dicens ei, Miserere mei Domine fili Dauid: filia mea malè à dæmonio vexatur.

23 * Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli eius rogabant eum, dicentes, Dimitte eam: quia clamat post nos.

Mat. 15. 24. Act. 13. 46. 24 * Ipse autem respondens, ait, Non sum missus nisi ad oues quæ perierunt domus Israel.

25 * At illa venit & adorauit eum, dicens, Domine, adiuua me.

26 * Qui respondens, ait, Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus.

11 * ου το εισερχόμενον εις το στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

12 * τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον αὐτῷ, οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἐσκανδαλίσθησαν;

13 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος, ἐκριζωθήσεται.

14 * ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται.

15 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην.

16 * ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;

17 * οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;

18 * τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

19 * ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.

20 * ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 * Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.

22 * καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, ἐκραύγασεν αὐτῷ λέγουσα, ἐλέησόν με κύριε, υἱὲ Δαβίδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

23 * ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτόν, λέγοντες, ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.

24 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.

25 * ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ, λέγουσα, κύριε βοήθει μοι.

26 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.

11 לא חֲנָא מִדְּעָל לְפוּמָא מְסָאֵב לְבַרְנָשָׁא אֶלָּא מִדְּנָפֵק מִן פּוּמָא הוּ הוּ מְסָאֵב לְבַרְנָשָׁא׃
12 יְדִין קִרְבוּ תַלְמִידוֹהִי וְאָמְרִין לֵהּ יָדַע אַנְתְּ דְּפְרִישָׁא דְשָׁמְעוּ מִלְּתָא הָדָא אִתְכַּשְׁלוּ׃
13 הוּא דִין עָנֵא וְאָמַר לְהוֹן כָּל נִצְבְּתָא אֲבִי דְבִשְׁמַיָּא׃ תִּתְעֲקַר׃ 14 שְׁבוּקוּ לְהוֹן מְסָיְא אִנּוּן
עִוְרִין עָנֵא וְאָמַר לְהוֹן כַּל עִוְרִין דְּבָעֲבָא אֲבִי דְבִשְׁמַיָּא׃ תִּתְעֲקַר׃ 15 וַעֲנָא שִׁמְעוֹן כֵּאפָא וְאָמַר לֵהּ פְּרִי פְּתָא לָן
מַתַּלָּא הָדָא׃ 16 הוּא דִין אָמַר לְהוֹן עַרְמָאֵי אַף אַנְתּוֹן לָא מְתַחְכְּלִין אֲנָחְנוֹ׃
17 לָא יָדְעִין אַנְתּוֹן דְּכָל דְּעָאל לְפוּמָא לְכַרְסָא הוּ אָזֵל וְנָפֵק לְבָתְרָא מְשְׁתַּבְּקָא בְּיַשְׁתָּא׃ 18 מִדְּנָפֵק מִן פּוּמָא הוּ נָיֵר נָפְקָן מִן לִבָּא וְאִנּוּן מְסָאֲבִין לְבַרְנָשָׁא׃
19 מִן לִבָּא הוּ נָיֵר נָפְקָן מְחַשְׁבָתָא בִּישְׁתָּא גְּנֵבְתָּא קְטָלָא זְנִיוּתָא גְּנֵבְתָּא סָהֲדוּתָא שְׁקַרְתָּא גְּדוּפָא׃

* עהל * מאב
* לחמ * מלא * כשל
* נצב * עקר * שקא
* קנר * מתל * עוף
* שכל * עול
* רקא * כתיבת ווי זכר
* שקא * חשב * עור
* יבא * נצב

22 * וְהָא אִתְּתָא כְּנַעֲנָיְתָא מִן תְּחוּמָא הָנוֹן נָפְקַת מִן
קָרְיָא וְאַרְהֲבָא אִתְרַחֵם עֲלַי מָרִי בְּרֵהּ דְּדָוִד בְּרִתִי בִּישָׁאִית מְתַבְּרָא מִן שֵׁדָא׃
23 הוּא דִין לָא פְּנָוָה אֲשְׁתְּרָרַת אֲלָא לְוָת
עָרְבָא דְּמִטּוּ מִן בֵּית יִסְרָיֵל׃ 25 הִי דִין אִתַּת סְגִדַת לֵהּ וְאָמְרַת מָרִי עֲדְרִינִי׃
26 אֲמַר לָהּ יֵשׁוּעַ לָא שַׁפִּיר לְמִסַּב לַחְמָא דְבָנַיָּא וְלִמְרְמֵי לְכַלְבָּא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 ✱ Illa verò dixit, Etiam Domine mi: quinimò canes edunt de micis quæ cadunt à mensis dominorum suorum, & viuunt.

28 ✱ Tunc dixit ei Ieschua, O mulier magna est fides tua, fiat tibi vt vis: & sanata est filia eius ex illa hora.

29 ✱ Et discessit illinc Ieschua, venitque iuxta crepidinem maris Galilææ: et conscendit montem, sedítque illic.

30 ✱ Et adierunt eum turbæ quamplurimæ habentes secum claudos & cæcos, mutósque ac mancos, & alios multos, atque obiecerunt eos ad pedes ipsius Ieschua, & sanauit eos.

31 ✱ Ita vt obstupescerent turbæ illæ quum viderent mutos loquentes, mancos sanitati restitutos, claudos ambulantes, cæcósque videntes: & laudibus euexére Deum Israel.

Oblatio quotidiana.

32 ✱ Ipse verò Ieschua vocauit discipulos suos, & ait illis: Ego misericordia cõmoueor erga turbam hanc, quippe qui iam triduum expectant apud me, nihilque habent quod edant: dimittere autem eos ieiunos nolo, ne fortè præ lassitudine deficiant in via.

33 ✱ Dicunt ei discipuli eius, Vndenam haberemus in deserto panem ad explendam totam hanc turbam?

34 ✱ Dicit eis Ieschua, Quot panes habetis? dicunt ei, Septem, & modicum piscium minutorum.

35 ✱ Et præcepit turbis vt discumberent humi.

36 ✱ Accepítque illos septem panes & pisces, & laudauit [Deum], fregítque ac dédit discipulis suis: discipuli verò dederunt turbis.

37 ✱ Et comederunt omnes & saturati sunt, sustulerúntque reliquias fragmentorum plenas septem sportas.

38 ✱ Illi autem qui comederant, fuêre quatuor mille viri præter mulieres & pueros.

39 ✱ Quum autem dimisissêt turbas, cõscendit nauim, venítque in fines Magedon.

27 ✱ At illa dixit, Etiam Domine: nam & catelli edunt de micis quæ cadunt de mensa dominorum suorum.

28 ✱ Tunc respondens Iesus, ait illi, O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora.

29 ✱ Et cùm transisset inde Iesus, venit secus mare Galilææ: & ascendens in montem, sedebat ibi.

Esai. 35. 5 & 6. Luc. 7. 22.

30 ✱ Et accesserunt ad eum turbæ multæ, habentes secum mutos, cæcos, claudos, debiles, & alios multos: & proiecerunt eos ad pedes eius, & curauit eos.

31 ✱ Ita vt turbæ mirarentur videntes mutos loquentes, debiles sanos, claudos ambulantes, cæcos videntes: & magnificabant Deum Israel. D

Marc. 8. 1. 2.

32 ✱ Iesus autem conuocatis discipulis suis, dixit, Misereor turbæ: quia triduo iam perseuerant mecum, & non habent quid manducent: & dimittere eos ieiunos nolo, ne deficiant in via.

33 ✱ Et dicunt ei discipuli, Vnde ergo nobis in deserto panes tantos, vt saturemus turbam tantam?

34 ✱ Et ait illis Iesus, Quot panes habetis? At illi dixerunt, Septem, & paucos pisciculos.

35 ✱ Et præcepit turbæ vt discumberent super terram.

36 ✱ Et accipiens septem panes, & pisces, & gratias agens fregit, & dedit discipulis suis, & discipuli dederunt populo.

37 ✱ Et comederunt omnes, & saturati sunt. Et quod superfuit de fragmentis, tulerunt septem sportas plenas.

38 ✱ Erant autem qui manducauerunt, quatuor millia hominum, extra parvulos & mulieres.

39 ✱ Et dimissa turba, ascendit in nauiculam, & venit in fines Magedan.

27 ✱ ὁ δὲ εἶπε, ναί κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.

28 ✱ τότε ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 ✱ καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.

30 ✱ καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς, τυφλούς, κωφούς, κυλλούς, καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔῤῥιψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς,

31 ✱ ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι βλέποντας, κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

32 ✱ ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε, σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

33 ✱ καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;

34 ✱ καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, πόσους ἄρτους ἔχετε; ⊙ δὲ εἶπον ὠπτῷ, ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.

35 ✱ καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.

36 ✱ καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ⊙ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ.

37 ✱ καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις.

38 ✱ οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

39 ✱ καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια μαγδαλά.

---

27 הֵידִין אָמְרָה אַף מָרַי אַף כַּלְבָא אָכְלִין מִן פְּרִיסָתָא דְּמָרֵיהוֹן ׀ וְחָאֵין׃ 28 תְּדִין אֲמַר לַהּ יְשׁוּעַ אִי אִנְתְּ רַבְּא הֵי הֵימָנוּתְכִי נְהֲוָא לָכִי אֵיךְ ׀ דְּצַבְיָא אַנְתִּי ׀ וְאִתְאַסְיָת בְּרִיחָה מִן הֵי שָׁעְתָא׃ 29 יְשׁוּעַ אֲזַל מִן הָכָן יְשׁוּעַ וְאָתָא עַל גֻּבָּךְ יַמָּא דְּגַלִּילָא וְסָלֵק לְטוּרָא ׀ וְיָתֵב הָכָן׃ 30 וַקְרִבוּ לְוָתֵהּ כַּנְשָׁא סַגִּיאָא דְּאִית הֲוֹוּ עִמְּהוֹן חַגְיָרִא וְסַמְיָא וְחָרְשָׁא וְפַשִׁינָא וְאָחֳרִינָא סַגִּיאָא ׀ וְאַרְמִיוּ אִנּוּן לַוָּת רַגְלוֹהִי דְּיֵשׁוּעַ וְאַסְיִי אִנּוּן׃ 31 אֵיךְ ׀ דְּתַהְמִרוּ כֻּלְּהוֹן כַּנְשָׁא הֲנוֹן ׀ דְּחָזִין חָרְשָׁא דְּמַמְלְלִין וּפַשִׁינָא דְּמִתְחַלְּקִין וְחַגְיָרִא דְּמְהַלְּכִין ׀ וְסַמְיָא דְּחָזִין וְשַׁבְּחוּ לֵאלָהָא דְּיִסְרָיֵל׃

מוּרְכָּא דְּקַיְשׁוּם לוּקָס

32 הוּדִין יְשׁוּעַ קְרָא לְתַלְמִידוֹהִי וַאֲמַר לְהוֹן ׀ מְתְרַחֲם אֲנָא עַל כְּנִשָׁא הָנָא דְּמָא הָלָא יוֹמִין ׀ קָיְמִין לְהוֹן וְלֵית לְהוֹן מָא דְּנֵאכְלוֹן ׀ וְדַאשְׁרֵא אֲנוּן כַּד ׀ צָיְמִין לָא צַבְיָא אֲנָא דְּלָמָא ׀ נְעוּפוּן בְּאוֹרְחָא׃ 33 אֲמְרִין לַהּ תַּלְמִידוֹהִי ׀ אֵיכְּכָא אִיתּ לַן בְּחוּרְבָא דְּנִסְבַּע כְּנִשָׁא הָנָא ׀ 34 וְפִקַּד לְכַנְשָׁא ׀ דְּיִקְרְקָא׃ אֲמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ כַּמָּא לְחִסִין אִיתּ לְכוֹן אֲמְרִין לַהּ שְׁבְעָא וְקַלִּיל נוּנָא׃ 35 וְפִקַּד לְכַנְשָׁא ׀ דְּיִתְּבוּן עַל אַרְעָא׃ 36 וְשָׁקַל לְחִסִין שְׁבְעָא לַחְסִין וּלְנוּנָא וְשַׁבַּח ׀ וְקַצָּא ׀ וְיָהַב לְתַלְמִידוֹהִי וְתַלְמִידוֹהִי יְהַבוּ לְכַנְשָׁא׃ 37 וְאָכְלוּ כֻלְּהוֹן וְסָבְעוּ וְשָׁקְלוּ ׀ הוּתְרָא ׀ דְּקַצָּיוּ ׀ מְלָא שְׁבְעָא ׀ אַסְפְּרִידִין׃ 38 הָנוּן דִּין דַּאֲכָלוּ ׀ הֲווֹ אַרְבְּעָא אַלְפִין גַּבְרָא סִגְּרָא מִן נְשָׁא וְטַלְיָא׃ 39 וְכַד שְׁרָא לְכַנְשָׁא מְלַךְ לְאַלְפָא ׀ וְאֲתָא לְתְחוּמָא דְּמַגְדָּלָא׃

ᵃ רחם
ᵇ קנא ᵍ אמר ᵍ שרא ᵍ עם
ᵈ עוף ᵉ מרשו מאין
ᶠ רקק אורקדס
ᵍ סמך ᵍ עברית קסין
ᵍ יתר ᵍ קנא ᵍ מלא
ᵍ מרשו יין ᵍ חתך
ᵍ אתה

ᵍ חטא
ᵍ צבא
ᵍ אמא ᵍ יתב כמו מה
ᵍ דקר ᵍ חטא
ᵍ סגא

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XVI.

1 ET accesserunt Perischei & Zadoukei, tentantes eum ac rogantes eum vt signum è cælo ipsis ostenderet.

2 Ipse verò respondit & ait illis, Quum fuerit vespera, dicitis, Serenitas erit, rubet enim cælum.

3 Manè verò dicitis, Hodie tempestas erit, rubet enim cælum triste. Acceptores vultus, faciem quidem cæli nostis scrutari; signa verò temporis huius non nostis discernere.

4 Generatio mala & adultera signum quærit, nec signum dabitur ei, nisi signum Jaunon prophetæ. & reliquit eos & abijt.

5 Quum autem venissent discipuli eius in vlteriorem ripam, obliti fuerant sumere secum panem.

6 Ipse verò dixis eis, Videte, cauete à fermento Perischæorum & Zadoukeorum.

7 Illi autem cogitabant apud se, & dicebant se panem non sumpsisse.

8 Jeschua verò id sciens, dixit eis, Quid cogitatis apud vos ô modica fide præditi, quòd panem non sumpsistis?

9 Nondum intelligitis nec in memoriam reuocatis illos quinq; panes, hominum quinque millia, & quot cophinos sustuleritis?

10 Neque illos septem panes, hominum quatuor millia, & quot sportas sustulistis?

11 Quomodo vos non intellexistis, me non de pane dixisse vobis, sed vt cauereris à fermento Perischæorum & Zadoukeorum?

12 Tunc intellexerunt eum non dixisse vt cauerent à fermento panis, sed à doctrina Perischæorum & Zadoukeorum.

Commemoratione Apostolorum Sanctorum.

13 Quum autem venisset Jeschua in regionem Cæsareæ Philippi, interrogauit discipulos suos, inquiens, Quid dicunt de me homines, me esse filium hominis?

CAP. XVI.

Mar. 8. ET accesserunt ad eum Pharisæi & Sadducæi tentantes: & rogauerunt eum vt signum de cælo ostenderet eis.

2 At ille respondens, ait illis, Facto vespere dicitis, Serenum erit, rubicundum est enim cælum.

3 Et manè, Hodie tempestas, rutilat enim triste cælum. Faciem ergo cæli dijudicare nostis: signa autem temporum non potestis?

Sap. 12. 4 Generatio mala & adultera signum quærit, & signum non dabitur ei nisi signum Ionæ prophetæ. Et relictis illis, abijt.

Ion. 2. 5 Et cùm venissent discipuli eius trans fretum, obliti sunt panes accipere.

Mar. 8. Luc. 12. 6 Qui dixit illis, Intuemini & cauete à fermento Pharisæorum & Sadducæorum.

7 At illi cogitabant inter se, dicentes, Quia panes non accepimus.

8 Sciens autem Iesus, dixit, Quid cogitatis inter vos modicæ fidei, quia panes non habetis?

Sap. 12. Ecc. 18. Sap. 11. 9 Nondum intelligitis, neque recordamini quinque panum, & quinque millium hominum, & quot cophinos sumpsistis?

10 Neque septem panum, & quatuor milliũ hominum, & quot sportas sumpsistis?

11 Quare non intelligitis quia non de pane dixi vobis, Cauete à fermento Pharisæorum & Sadducæorum?

12 Tunc intellexerunt quia non dixerit cauendum à fermento panum, sed à doctrina Pharisæorum & Sadducæorum.

Mar. 8. Luc. 9. 13 Venit autem Iesus in partes Cæsareæ Philippi: & interrogabat discipulos suos, dicens, Quem me dicunt homines esse, filium hominis?

ις'.

1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς.

2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὀψίας γινομένης λέγετε, εὐδία· πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός.

3 καὶ πρωΐ, σήμερον χειμών· πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν· τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;

4 γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἀπῆλθε.

5 καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν.

6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

7 οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν.

8 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε;

9 οὔπω νοεῖτε οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε;

10 οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε;

11 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν, προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων;

12 τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων, τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 ‡ Ipsi verò dixerunt, Sunt qui dicunt Iohanon Baptistam, alij verò Iliam, alij denique Ermio aut vnum ex prophetis.
15 ‡ Dixit eis, Vos autem quem me dicitis esse? 16 ‡ Respondit Schemeoun Kipho, & ait, Tu es Meschicho filius Dei viui.
17 ‡ Respõdit Jeschua, & dicit ei, Beatus es, Schemeoun Bere de-Jauno [fili columbæ,] siquidem caro & sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui in cælis est.
18 ‡ Quinetiam ego dico tibi, Tu es Kipho [petra,] & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferorum non præualebunt ei. ‡ Tibi dabo claues regni cælorũ; & quicquid ligaueris in terra, erit ligatum in cælis: & quod solueris in terra, erit solutum in cælis.
20 ‡ Tunc præcepit discipulis suis, vt nemini dicerent ipsum esse Meschicho.

Dominica secunda post Pentecosten.

21 ‡ Et ex eo tempore cœpit Jeschua indicare discipulis suis se profecturum Ourischlem, & multa passurum à Senioribus, & à principibus Sacerdotum, Scribísque, nec non interfectum iri, atque tertio die surrecturum. 22 ‡ Et prehendens eum Kipho, cœpit eum obiurgare, inquiens, Propitius esto tibi Domine mi, quominus hoc tibi contingat.
23 ‡ Ipse verò conuersus ait Kipho, Abi retrorsum à me Satana; offendiculo es mihi, quippe qui non sapias quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominis.
24 ‡ Tunc dixit Jeschua discipulis suis, Quisquis voluerit venire post me, abneget animam suam, & baiulet crucem suam, & veniat post me.
25 ‡ Quisquis enim voluerit seruare animam suam, perdet eam, & quisquis perdiderit animã suam propter me, inueniet eam.
26 ‡ Quid enim lucratur homo si mundũ vniuersum possideat, & anima eius detrimẽtum patiatur? aut quam dabit homo permutationem animæ suæ?
27 ‡ Futurum est enim vt veniat filius hominis in gloria patris sui cum Angelis suis sanctis. & tunc rependet vnicuique secundùm eius opera.

14 ‡ At illi dixerunt, Alij Iohannem Baptistam, alij autem Eliam, alij verò Ieremiá, aut vnũ ex prophetis. 15 ‡ Dicit illis Iesus, Vos autem quem me esse dicitis?
Ioh. 6. & 69. 16 ‡ Respondens autẽ Simon Petrus, dixit, Tu es Christus filius Dei viui.
17 ‡ Respondens autem Iesus, dixit ei, Iohan. 1. & 21. Beatus es Simon Bar-Iona: quia caro & sanguis nõ reuelauit tibi, sed pater meus qui in cælis est.
18 ‡ Et ego dico tibi, Quia tu es Petrus: & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, & portę inferi non præualebunt aduersus eam.
Iesa. 28. & 54. Ioan. 20. & 21. 19 ‡ Et tibi dabo claues regni cælorum. Et quodcunque ligaueris super terram, erit ligatum & in cælis; & quodcunque solueris super terram, erit solutum & in cælis.
20 ‡ Tunc præcepit discipulis suis vt nemini dicerent, quia ipse esset Iesus Christus.

21 ‡ Exinde cœpit Iesus ostendere discipulis suis quia oporteret eum ire Ierosolymam, & multa pati à senioribus & scribis, & principibus sacerdotum, & occidi, & tertia die resurgere.
22 ‡ Et assumens eum Petrus, cœpit increpare illum, dicens, Absit à te Domine: non erit tibi hoc.
Matt. 8. & 11. 23 ‡ Qui conuersus, dixit Petro, Vade post me satana, scandalum es mihi: quia non sapis ea quæ Dei sunt, sed ea quæ hominum.
Matt. 8. & 10. & 16. & 17. Luc. 9. & 14. & 17. Ioan. 12. 24 ‡ Tunc Iesus dixit discipulis suis, Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.
Psal. 48. Matt. 10. & 16. Luc. 9. & 12. & 17. Ioan. 12. 25 ‡ Qui enim voluerit animam suam saluam facere, perdet eam. qui autem perdiderit animam suam propter me, inueniet eam. 26 ‡ Quid enim prodest homini, si mundum vniuersum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur? Aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? 27 ‡ Filius enim hominis vẽturus est in gloria patris sui cum angelis suis: & tunc reddet vnicuique secundùm opera eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ad vesperam festo tabernaculorum.

28 * *Amin ego dico vobis, Sunt quidam hic astantes, qui non gustabunt mortem, donec viderint Filium hominis venientem in regnum suum.*

CAP. XVII.

1 * *ET post sex dies accepit Jeschua Kipho & Jaakoub, & Jouchanon fratrem eius, & adduxit eos in montem excelsum solos.*

2 * *Et transformatus est Jeschua coram eis, & splenduit facies eius vt Sol, vestimenta verò ipsius facta sunt candida vt lux.*

3 * *Et apparuerunt eis Mousche & Elijo, quum loquerentur cum eo.*

4 * *Respondit autem Kipho & dixit Jeschua; Domine mi, bonum est nos hic esse: & si vis, faciemus hic tria tabernacula, vnum tibi, vnúmque Mousche, & vnum Elijo.*

5 * *Et adhuc eo loquente, ecce nubes lucida operuit eos: & vox facta est de nube, dicens: Hic est filius meus dilectissimus, in quo mihi complacui; ipsum audite.*

6 * *Quod quum audissent discipuli, prociderunt in facies suas, & timuerunt valde.*

7 * *Et accessit ad eos Jeschua, & tetigit eos, inquiens, Surgite, ne timeatis.*

8 * *Sustulerúntque oculos suos, & neminem viderunt, nisi Jeschua solum.*

9 * *Quumque descenderent de monte, præcepit eis Jeschua, eisque dixit, Coram nemine dixeritis visionem hanc, donec surrexerit filius hominis à mortuis.*

10 * *Et interrogauerunt eum discipuli sui, & dicunt ei, Quid igitur Scribæ dicunt, quòd Elijo oporteat prius venire?*

11 * *Respondit Jeschua & dixit eis, Ilijo venturus est prius vt omnia restituat.*

12 * *Ego verò dico vobis, Jam venit Elijo neque nouerunt eum, & fecerunt in eum quicquid voluerunt: ita & filius hominis vim passurus est ab eis.*

13 * *Tunc intellexerunt discipuli eum de Jouchanon Baptista ipsis verba fecisse.*

Mar. 9. 1. Luc. 9. 27. 28 * Amen dico vobis, Sunt quidam de hîc stantibus qui non gustabunt mortem, donec videant filium hominis venientem in regno suo:

CAP. XVII.

Mar. 9. 2. Luc. 9. 28. 1 ET post dies sex assumit Iesus Petrum & Iacobum & Iohannem fratrem A eius, & ducit illos in montem excelsum seorsum:

2 * Et transfiguratus est ante eos. Et resplēduit facies eius sicut Sol: vestimenta autem eius facta sunt alba sicut nix.

3 * Et ecce apparuerunt illis Moyses & Elias cum eo loquentes.

4 * Respondens autem Petrus, dixit ad Iesum, Domine, bonum est nos hic esse: si vis, faciamus hic tria tabernacula, tibi vnum, & Moysi vnum, & Elię vnum.

5 * Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbrauit eos. Et ecce vox de nube dicens, Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui: ipsum audite.

2. Pet. 1. 17. Sup. 1. 17. 6 * Et audientes discipuli, ceciderunt in faciem suam, & timuerunt valdè.

7 * Et accessit Iesus, & tetigit eos: dixítque eis, Surgite, & nolite timere.

8 * Leuantes autem oculos suos, neminem viderunt, nisi solum Iesum.

9 * Et descendentibus illis de monte, præcepit eis Iesus, dicens, Nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis à mortuis resurgat. B

Mar. 9. 9. Luc. 9. 36. 10 * Et interrogauerunt eum discipuli, dicentes, Quid ergo Scribę dicunt quòd Eliam oporteat primùm venire?

11 * At ille respondens, ait eis, Elias quidem venturus est primùm, & restituet omnia.

12 * Dico autem vobis, Quia Elias iam venit, & non cognouerunt eum, sed fecerunt in eo quæcunque voluerunt. Sic & Filius hominis passurus est ab eis.

13 * Tunc intellexerunt discipuli, quia de Iohanne Baptista dixisset eis.

28 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

ιζ.

1 * Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ, παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον, καὶ ἰάκωβον, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν, κατ' ἰδίαν.

2 * καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

3 * καὶ ἰδοὺ ὤφθησαν αὐτοῖς μωσῆς καὶ ἠλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.

4 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπε τῷ ἰησοῦ, κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι. εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ μωσῆ μίαν, καὶ μίαν ἠλίᾳ.

5 * ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

6 * καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

7 * καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν, ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.

8 * ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον.

9 * καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λέγων, μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.

10 * καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

11 * ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ἠλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα.

12 * λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.

13 * τότε συῆκαν οἱ μαθηταὶ, ὅτι περὶ ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Feria secunda hebdomadis tertiæ Ieiunij.

14 *Quúmque venissent ad turbam, accessit ad eum homo, & procidens super genua sua, dixit ei :*

15 *Domine mi, miserere mei & filij mei, quippe qui lunaticus sit & malè afficiatur: sæpissimè enim in ignem cadit, & sæpissimè in aquam.*

16 *Cúmque obtuli discipulis tuis, nec potuerunt eum sanare.*

17 *Respondit Jeschua & ait, O vos generatio infidelis & peruersa, quousque tandem ero vobiscum, & quousque tandem tolerabo vos? adducite eum mihi huc.*

18 *Et increpauit eum Jeschua, & exijt ab illo dæmonium: & sanitati restitutus est puer ex illa hora.*

19 *Tunc adierunt discipuli Jeschua priuatim, & dixerunt ei, Quare nos non potuimus eum sanare?*

20 *Dixit eis Jeschua, Propter incredulitatem vestram. Amin enim ego dico vobis, Si fuisset in vobis fides instar grani sinapis, diceretis monti huic, Decede hinc, & decederet, & nihil præualeret vobis.*

21 *Hoc verò genus dæmoniorum non egreditur, nisi ieiunio & oratione.*

Feria tertia Septimanæ tertiæ Ieiunij.

22 *Quum autem conuersarentur in Galilæa, dixit eis Jeschua, Futurum est vt filius hominis tradatur in manus hominum.*

23 *Et interficient eum, die verò tertio resurget. Et tristitia affecti sunt valdè.*

24 *Quúmque venissent in Capharnachum accesserunt ad Kipho, ij qui accipiunt bina zuzim [binas drachmas] argenti capitatim, & dixerunt ei, Magister vester non tradit duas drachmas suas.*

25 *Dicit eis, Etiam. Et quum ingressus fuisset Kipho domum, præoccupauit eum Jeschua, & ait illi, Quid tibi videtur Schemeoun? Reges terræ à quo accipiunt tributum, aut pecuniam capitatim? à filijs suis, an ab extraneis?*

Matt. 9. & 16. Luc. 9. & 37.

14 *Et cùm venisset ad turbam, accessit ad eum homo genibus prouolutus ante eum,*

15 *Dicens, Domine miserere filio meo quia lunaticus est, & malè patitur: nam sæpe cadit in ignē, & crebrò in aquam. C*

16 *Et obtuli eum discipulis tuis; & nō potuerunt curare eum.*

17 *Respondens autem Iesus, ait, O generatio incredula & peruersa, quousque ero vobiscum? vsquequo patiar vos? Afferte huc illum ad me.*

18 *Et increpauit illum Iesus; & exijt ab eo dæmonium & curatus est puer ex illa hora.*

19 *Tunc accesserunt discipuli ad Iesum secretò, & dixerunt: Quare nos non potuimus eijcere illum?*

Luc. 17. & 6.

20 *Dixit illis Iesus, Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic, transi hinc illuc: & transibit; & nihil impossibile erit vobis.*

21 *Hoc autem genus non eiicitur nisi per orationem & ieiunium.*

Matt. 9. & 16. Luc. 9. & 37. Marc. 9.

22 *Conuersantibus autem eis in Galilæa, dixit illis Iesus: Filius hominis tradendus est in manus hominum:*

23 *Et occident eum, & tertia die resurget. Et contristati sunt vehementer. D*

24 *Et cùm venissent Caphernaum, accesserunt qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt ei, Magister vester non soluit didrachma?*

25 *Ait, Etiam. Et cùm intrasset in domum, præuenit eum Iesus, dicens, Quid tibi videtur Simon? Reges terræ à quibus accipiunt tributum vel censum? à filijs suis, an ab alienis?*

14 *Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτόν·*

15 *καὶ λέγων, κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.*

16 *καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.*

17 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν, ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.*

18 *καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.*

19 *τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον, διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;*

20 *ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ· καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.*

21 *τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.*

22 *Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.*

23 *καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται· καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.*

24 *ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς καπερναούμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ πέτρῳ, καὶ εἶπον, ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα;*

25 *λέγει, ναί. καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, λέγων, τί σοι δοκεῖ σίμων, ὁ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη, ἢ κήνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;*

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Dicit ei Schemeoun, Ab extraneis. Ait illi Jeschua, Ergo liberi sunt filij.

17 * Ne autem simus illis scandalo, abi ad mare, & injce hamum, & eius piscis qui primus ascenderit aperi os, & inueniesstatêrẽ, ipsum accipe & offer pro me & pro te.

Feria prima tertiæ hebdomadis post Pentecosten.

CAP. XVIII.

1 * EA ipsa hora accesserunt discipuli ad Jeschua, & inquiunt: Quisnam est maximus in regno cælorum?

2 * Et vocauit Jeschua puerulum, eúmque statuit inter ipsos.

3 * Et ait, Amin ego dico vobis, Nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut pueruli, non intrabitis in regnum cælorum.

4 * Quisquis ergo deprimit seipsum sicut iste puerulus, is erit maximus in regno cælorum.

5 * Et quisquis exceperit quasi puerulum hunc in nomine meo, is me excipit.

6 * Quisquis autem offendiculo fuerit vni ex istis minimis qui credunt in me, satius ei fuerit vt suspenderetur mola asinaria in collo eius, ac demergeretur in profundis maris.

7 * Væ mundo à scandalis: necesse est enim vt veniant scandala, væ autem homini per quem venient scandala.

8 * Si verò manus tua aut pes tuus offendiculo tibi fuerit, amputa eum, & abijce abs te. bonum enim tibi est vt ingrediaris ad vitam quum fueris claudus aut mancus, non autem quum habueris duas manus, duósue pedes ruas in ignem æternum.

9 * Quòd si oculus tuus tibi fuerit offendiculo, effode eum, & abijce abs te. bonum enim tibi est vt cum vno oculo ingrediaris ad vitam, non autem quum habueris duos oculos, cadas in gehennam ignis.

10 * Videte ne despiciatis vnum ex istis pusillis, ego enim dico vobis, Angeli eorum in omni tempore vident faciem patris mei qui in cælis est. 11 * Venit enim filius hominis vt seruet quicquid perierat.

16 * Et ille dixit, Ab alienis. Dixit illi Iesus, Ergo liberi sunt filij.

17 * Vt autem non scandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum: & eum piscem qui primus ascenderit, tolle: & aperto ore eius, inuenies statêrem: illum sumens, da eis pro me & te.

CAP. XVIII.

Marc. 9. § 33. Luc. 9. § 46. Infr. 20. b 23. 1. Cor. 14 d 20.

1 IN illa hora accesserunt discipuli ad * Iesum, dicentes, Quis, putas, maior A est in regno cælorum?

2 * Et aduocans Iesus paruulum, statuit eum in medio eorum:

3 * Et dixit, Amen dico vobis, nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum cælorum.

4 * Quicunque ergo humiliauerit se sicut paruulus iste, hic est maior in regno cælorum.

5 * Et qui susceperit vnum paruulum talem in nomine meo, me suscipit.

Matt. 9. f 42.

6 * Qui autem scandalizauerit vnum de pusillis istis qui in me credunt, expedit ei vt suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris.

Luc. 17. b 1.

7 * Væ mundo à scandalis. Necesse est enim vt veniant scandala: veruntamen væ homini illi per quem scandalum venit.

Deut. 13. e Infr. 5. 29. g 47. Marc. 9. f 42. k 43. eum

8 * Si autem manus tua, vel pes tuus scandalizat te: abscinde ea, & proijce abs te: bonum tibi est ad vitam ingredi debilem vel claudum, quàm duas manus vel duos pedes habentem mitti in ignem æternum.

9 * Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum, & proijce abs te: bonum tibi est B vnum oculum habentem in vitam intrare, quàm duos oculos habentẽ mitti in gehennam ignis.

Psal. 33. a 8. Luc. 15. b 10.

10 * Videte ne contemnatis vnum ex his pusillis: dico enim vobis, quia angeli eorum in cælis semper vident faciem patris mei qui in cælis est.

Luc. 19. b 10.

11 * Venit enim filius hominis saluare quod perierat.

15 * λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος, ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.

27 * ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβαίνοντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

ιη'.

1 * Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ, λέγοντες, τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

2 * καὶ προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν·

3 * καὶ εἶπεν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

4 * ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

5 * καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.

6 * ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

7 * οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

8 * εἰ δὲ ἡ χείρ σου, ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὰ, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα, βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

9 * καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ. καλόν σοί ἐστι μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

10 * ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

11 * ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

16 * ואמר לה שמעון מן נוכריא אמר לה ישוע מדין בני * תארא אנון בניא ׃ 17 * ואל דין נכשל לחד מן חלין זעירא * דמהימנין בי פקח חנא לה דיהנוא * חליא רחיא דחמרא בצוארה * ואזל ' רמא ' בגלא ' מן אודא ' דימא ' ואפיק ' מטבעא ' בעומקוהי ' ויהא ' ואסב ' ויהב ' אנון ' לוהי ' עמך ' ואנא ' ואנתה ' ׃ 18 ' בהי שעתא קרבו תלמידא לות ישוע ואמרין מנו כי רב במלכותא דשמיא ׃ 19 ' ואמר אמין אמר אנא לכון לא * תתהפכון ותהוון איך טליא לא ' תעלון למלכותא דשמיא ׃ 20 ' מן הכיל ' דמסכך נפשה איך הנא טליא הו נהוא רב במלכותא דשמיא ומן דיקבל ' איך טליא הנא בשמי לי הו ׃ 21 ' כל דינכשל לחד מן חלין זעירא * דמהימנין בי פקח חנא לה דיהנוא * חליא רחיא דחמרא בצוארה ' ואתבר רחיא ' מן חודא ' דימא ' ואפיק ' מטבעא ' בעומקוהי ' ויהא ' ואסב ' ויהב ' אנון ' לוהי ' עמך ' ואנא ' ואנתה ' ׃ 22 ' ואל דין נכשל אנון בניא ' לך לימא ' חר ' מחד ' ׃

16 * וְאָמַר לֵהּ שִׁמְעוֹן מִן נוֹכְרַיָּא אֲמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ מִדֵּין בְּנֵי * תַּאֲרָא אִנּוּן בְּנַיָּא ׃ 17 * וְלָא דֵּין נִכְשָׁל לְחַד מִן חֲלֵין זְעֵירָא * דְּמְהֵימְנִין בִּי פָּקַח חַנָּא לֵהּ דְּיֶהְנֵוָא * חֲלִיָּא רֵחְיָא דְּחַמְרָא בְּצַוָּארֵהּ וְאִתְבַּר רֵחְיָא ' מִן חוֹדָא ' דְּיַמָּא ' וְאַפֵּיק ' מַטְבְּעָא ' בְּעוֹמְקוֹהִי ' וְיָהֵב ' וְאַסֵּב ' וְיָהֵב ' אִנּוּן ' לְוָתִי ' עִמָּךְ ' וְאָנָא ' וְאַנְתָּה ' ׃ 18 ' בְּהֵי שַׁעְתָּא קְרִבוּ תַּלְמִידָא לְוָת יֵשׁוּעַ וַאֲמְרִין מַנּוּ כִּי רַב בְּמַלְכוּתָא דִּשְׁמַיָּא ׃ 19 ' וַאֲמַר אָמֵן אֲמַר אֲנָא לְכוֹן לָא * תִּתְהַפְכוּן וְתֶהְוֹן אֵיךְ טְלָיָא לָא ' תֵּעְלוֹן לְמַלְכוּתָא דִּשְׁמַיָּא ׃ 20 ' מִן הֵכֵיל ' דְּמַסְכֵּךְ נַפְשֵׁהּ אֵיךְ הָנָא טְלָיָא הוּ נֶהֱוֵא רַב בְּמַלְכוּתָא דִּשְׁמַיָּא וּמַן דְּיִקַּבֵּל ' אֵיךְ טְלָיָא הָנָא בִּשְׁמִי לִי הוּ ׃ 21 ' כָּל דְּיִנְכָּשֵׁל לְחַד מִן חֲלֵין זְעֵירָא * דְּמְהֵימְנִין בִּי פָּקַח חַנָּא לֵהּ דְּיֶהְנֵוָא * חֲלִיָּא רֵחְיָא דְּחַמְרָא בְּצַוָּארֵהּ ' וְאִתְבַּר רֵחְיָא ' מִן חוֹדָא ' דְּיַמָּא ' וְאַפֵּיק ' מַטְבְּעָא ' בְּעוֹמְקוֹהִי ' וְיָהֵב ' וְאַסֵּב ' וְיָהֵב ' אִנּוּן ' לְוָתִי ' עִמָּךְ ' וְאָנָא ' וְאַנְתָּה ' ׃ 22 ' וְלָא דֵּין נִכְשָׁל אִנּוּן בְּנַיָּא ' לָךְ לֵימָא ' חַר ' מֵחַד ' ׃

* וְתִטְבַּע ' בְּעוֹמְקוֹהִי ' דְּיַמָּא ׃ 7 * וְיָלְפָא פּוּמֵהּ וְיִדְיַן לְגַבְרָא דְּבְאִידָה * נַאֲחוֹן מַכְשׁוֹלָא ׃ 8 * אֵדֵין אִידָךְ אוֹ רַגְלָךְ מַכְשְׁלָא לָךְ * פְּסוֹקֵיהּ ' וְשַׁדֵּיהּ מִנָּךְ טָב הוּ לָךְ גֵּיר ' דְּתֵעוֹל לְחַיֵּא כַּד חַגֵּים אַנְתְּ אוֹ כַּד פְּשִׁיג וְלָא כַּד אִיתָךְ לָךְ תְּרֵין רַגְלִין ' חֲפֵל בְּנוּרָא דְּלָעְלַם ׃ 9 * וְאִן הוּ דְּעֵינָךְ מַכְשְׁלָא לָךְ ' תְּעִיהּ וְשַׁדֵּיהּ מִנָּךְ טָב הוּ לָךְ דְּכַחֲדָא עֵינָא תֵּעוֹל לְחַיֵּא כַּד אִירְתֵּי לָךְ תְּרֵין עֵינִין חֲפֵל בְּגֵהִנָּמָא דְּנוּרָא ׃ 10 * חֲזוֹ לָא ' תְּבַטְּלוּן עַל חַד מִן חֲלֵין זְעֵירָא אֲמַר אֲנָא לְכוֹן גֵּיר דְּמַלְאֲכֵיהוֹן בְּכָל זִמְנָן חָזִן פָּרְצוּפָהּ דַּאֲבִי דְּבִשְׁמַיָּא ׃ 11 * אִתָא גֵּיר בְּרֵהּ דַּאֲנָשָׁא ' דְּנָחֵת פָּרְקֵהּ ' דַּאֲבִיד תַּנְיָא ׃

* טבע ' עמק
* כרסוא דיד תחת לשון
* אתא ' פקח
* שרא ' על
* נפל ' חצא
* חנא ' נפא כמו בוז
* חיא ' אבר

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 ✱ *Quid vobis videtur? si fuerint homini centum oues, & errauerit vna ex eis, nonne relinquit nonaginta nouem in monte, & profectus quærit eam quæ aberrat?*

13 ✱ *Quòd si inuenerit eam: Amin ego dico vobis, maiori ob eam afficietur gaudio, quàm ob nonaginta nouem, quæ non aberrarunt.*

14 ✱ *Ita non est voluntas coram patre vestro qui in cælis est, vt pereat vnus ex istis pusillis.*

Feria prima quartæ post Pentecosten.

15 ✱ *Si verò errauerit in te frater tuus, ito, argue eum inter te & ipsum solum: si te audierit, lucratus es fratrem tuum.*

16 ✱ *Sin verò te non audierit, assume tecum vnum, duósue; vt in ore duorum aut trium testium constet omne verbum.*

17 ✱ *Sin verò nec eos quoque audierit, dic ecclesiæ: quòd si nec ecclesiam ipsam audierit, sit tibi tanquam publicanus & tanquam ethnicus.*

18 ✱ *Equidem ego dico vobis, Quicquid ligaueritis in terra, erit ligatum in cælis; & quicquid' soluueritis in terra, erit solutum in cælis.*

19 ✱ *Rursum ego dico vobis, si duo ex vobis vnanimes fuerint in terra, quicquid voluerint petere, fiet eis ab ipso patre meo qui in cælis est.*

20 ✱ *Vbi enim duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, illic sum inter eos.*

21 ✱ *Tunc accessit ad eum Kipho, & dixit ei, Domine mi, quoties si errauerit in me frater meus, remittam ei, vsque septies?*

22 ✱ *Ait illi Ieschua, Non dico tibi, vsque septies, sed vsque septuagesies septies.*

In parasceue Sabbathi secundi Ieiunij.

23 ✱ *Propterea assimilatum est regnum cælorum viro regi volenti recipere rationem à seruis suis.*

24 ✱ *Et quum incepisset recipere, obtulerunt ei quendam debitorem decies mille talentorum.*

Luc. 15. 4.4 ✱ Quid vobis videtur? si fuerint alicui centum oues, & errauerit vna ex eis: nónne relinquit nonaginta-nouem in montibus, & vadit quærere eam quæ errauit?

13 ✱ Et si contigerit vt inueniat eã: amen dico vobis, quia gaudet super eam magis, quàm super nonagintanouem quæ non errauerunt.

14 ✱ Sic non est voluntas ante patrem vestrum, qui in cælis est, vt pereat vnus de pusillis istis.

Leuit. 17 a.j. 15 ✱ Si autẽ peccauerit in te frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipsum solum. si te audierit, lucratus eris fratrem tuum.

16 ✱ Si autem te non audierit: adhibe tecum adhuc vnũ vel duos, vt in ore duorum vel trium testium stet omne verbum.

Leuit. 19 d.17 Eccli. 19. b.11. Leuit. 5. d.19. Deut. 19. a.15. 17 ✱ Quòd si non audierit eos: dic ecclesiæ. si autem ecclesiam non audierit: sit tibi sicut ethnicus & publicanus.

18 ✱ Amen dico vobis, quæcunq; alligaueritis super terram, erũt ligata & in cælo: & quecunque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo.

2. Cor. 13. a. Hebr. 10. d.28. 19 ✱ Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcunq; petierint, fiet illis à patre meo qui in cælis est.

Iohan. 8. d.17. 2. Thes. 3. d.4. 20 ✱ Vbi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.

2. Cor. 2. c.9. 21 ✱ Tunc accedens Petrus ad eum dixit: Domine, quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei? vsque septies?

Iohan. 20. d.23. 22 ✱ Dixit illi Iesus: Non dico tibi vsque septies: sed vsque septuagies septies.

Luc. 19. c.13 23 ✱ Ideo assimilatum est regnum cælorum homini regi, qui voluit rationem ponere cum seruis suis.

24 ✱ Et cùm cœpisset rationem ponere, oblatus est ei vnus qui debebat ei decem millia talenta.

12 ✱ τί ὑμῖν δοκεῖ, ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενηκονταεννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον;

13 ✱ καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενηκονταεννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις.

14 ✱ οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων.

15 ✱ Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου.

16 ✱ ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετά σου ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα.

17 ✱ ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης.

18 ✱ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ.

19 ✱ πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς, περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

20 ✱ οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 ✱ τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;

22 ✱ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά.

23 ✱ Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.

24 ✱ ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων.

---

12 ✱ מָה אַתּוֹן חָזְיִן לְכוֹן אִם הֲוָה לְגֻבְרָא חַד מְאָה עָנָן וְטָעָא חַד מִנְּהוֹן לָא שָׁבַק תִּשְׁעִין וְתִשְׁעָא בְּטוּרָא וְאָזַל בָּעָא לְהַוָּא דַּטָעָא ׃

13 ✱ וְאִן נְשַׁכְּחֵהּ אֲמִין אֲנָא לְכוֹן דְּהַדָּא בָּהּ יְהִיר מִן תִּשְׁעִין וְתִשְׁעָא דְּלָא טָעוֹ ׃

14 ✱ הָכְנָא לָא אִית ׀ צְבְיָנָא קֳדָם אֲבוּכוֹן דְּבִשְׁמַיָּא דְּנֶאבַד חַד מִן הַלֵּין זְעִירֵא ׃

15 ✱ וְאִם יְחֻבֵךְ לָךְ אֲחוּךְ ׀ אֶסְכֵּל בֵּךְ אֲחוּךְ ׀ אֶבֵּיתֵי בֵּינָיךְ וְלֵהּ בִּלְחוֹד אִן שְׁמַעָךְ ׀ יְהַדַּרְתְּ אֲחוּךְ ׃

16 ✱ אִן דִּין הוּ לָא שְׁמַעָךְ ׀ זֵל ׀ אֶכְסֵיהִי בֵּינָיךְ וְלֵהּ בַּלְחוֹד אִן תְּרֵין וְאִן תְּלָתָא סַהֲדִין ׀ יְקוּם כָּל מִלָּא ׃

17 ✱ אִן דִּין הוּ לָא לְהֵנוּן נְשַׁמַּע אֱמַר לְעִדְתָּא ׀ וְאִם לָא שְׁמָעָךְ וְכַר ׀ אִתּוֹהִי לָךְ אֵיךְ מָכְסָא וְאֵיךְ מַנְדָּא ׃

18 ✱ אָמִין אֲנָא לְכוֹן דְּכֹל מָא דְּתֶאסְרוּן בְּאַרְעָא ׀ יְהֵי אֲסִיר בִּשְׁמַיָּא וְכֹל מָא דְּתִשְׁרוֹן בְּאַרְעָא ׀ יְהֵי שְׁרִי בִּשְׁמַיָּא ׃

19 ✱ תּוּב אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּאִן תְּרֵין מִנְּכוֹן ׀ דְּיִתְּחַיְּן בְּאַרְעָא נְתְוַוּא שְׁרִי בִּשְׁמַיָּא ׃

20 ✱ אֵיכָא גֵּיר דְּתְרֵין אוֹ תְלָתָא כְּנִישִׁין בְּשׁוּמִי הָכֵן אֲנָא בֵּינֵיהוֹן ׃

21 ✱ הֵידֵין קְרֵב לְוָתֵהּ כֵּאפָא וַאֲמַר לֵהּ מָרִי כַּמָּא וְנִבְעִין אֵן ׀ אֶסְבֵּל בִּי אָחִי אֶשְׁבּוֹק לֵהּ עַדְמָא לְשַׁבְעָ זְבְעִין ׃

22 ✱ אֲמַר לֵהּ יְשׁוּעַ לָא אֲמַר אֲנָא לָךְ עַדְמָא לְשַׁבְעָ אֶלָּא עַדְמָא לְשַׁבְעִין זְבְעִין שַׁבְעָ שַׁבְעָ ׃

23 ✱ מְטַל הָנָא ׀ אִתְדַּמְיַת מַלְכוּתָא דְּשַׁמַיָּא לְגֻבְרָא מַלְכָּא דְּבָעָא ׀ לְנַסָּבָ חוֹשְׁבָּנָא מִן עַבְדְּהִי ׃

24 ✱ וְכַד שָׁרֵי לְמַסַּב קְרִבוּ לֵהּ חַד חַיָּב רְבוּ בַּבְרִין ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܘܐܝܟ ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܗ ܡܕܝ ܕܢܦܪܘܥ ܗܘ ܡܪܗ ܦܩܕ ܠܗ ܠܡܙܒܢ ܘܠܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܒܥ ܠܗ ܘܢܗܘܐ ܠܗ ׃ 25

ܘܟܕ ܫܡܥ ܗܘ ܥܒܕܐ ܢܦܠ ܘܣܓܕ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܗܒ ܠܝ ܙܒܢܐ ܘܐܢܐ ׃ 26
ܐܫܠܡ ܠܟ ܟܠ ܡܕܡ ׃ ܘܪܚܡ ܡܪܗ ܥܠ ܥܒܕܗ ܘܫܒܩ ܠܗ ܘܫܒܩ ܠܗ ׃ 27
ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ ׃ ܘܟܕ ܢܦܩ ܗܘ ܥܒܕܐ ܗܘ ܫܟܚ ܚܕ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ׃ 28
ܕܚܝܒ ܠܗ ܡܐܐ ܕܢܪ ׃ ܘܐܚܕ ܠܗ ܘܥܩ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܠܡ ܠܝ ܡܕܡ ׃ 29
ܕܐܢܐ ܠܟ ׃ ܘܢܦܠ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܕܚܒܪܗ ܘܣܓܕ ܠܗ ׃ 30
ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܗܒ ܠܝ ܙܒܢܐ ܘܐܢܐ ׃ ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘ ܐܠܐ ܐܙܠ ܘܫܕܪ ܠܗ ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ׃ 31
ܕܢܫܠܡ ܠܗ ܡܕܡ ׃ ܘܟܕ ܚܙܘ ܚܒܪܘܗܝ ܕܗܘ ܥܒܕܐ ܐܬܪܥܝܘ ܒܪܝܫ ׃ 32
ܘܐܬܘ ܘܐܡܪܘ ܠܡܪܗ ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ׃ ܗܐ ܗܘ ܩܪܐ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ׃ 33
ܥܒܕ ܒܝܫܐ ׃ ܡܐ ܠܐ ܚܝܒ ܐܢܬ ܠܡܪܟ ܕܐܦ ܐܢܐ ׃ ܚܘܣ ܗܘ ܥܠ ܥܒܕܟ ׃ 34
ܐܝܟ ܕܐܢܐ ׃ ܘܟܕ ܪܓܙ ܡܪܗ ܡܣܪ ܠܗ ܠܓܒܝ ܡܥܩܒ ׃ ܕܥܕ ܕܢܫܠܡ ܠܗ ׃ 35
ܟܠ ܡܕܡ ܕܝܗܒ ܠܗ ׃ ׃ ܗܟܢܐ ܐܒܐ ܕܝ ܒܫܡܝܐ ܢܥܒܕ ܠܟܘܢ ׃ ׃ ׃ 36
ܐܢ ܠܐ ܫܒܩܬܘܢ ܓܒܪ ܠܚܒܪܟܘܢ ׃ ׃ ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * Et dixit, Propterea relinquet vir patrem suum, matrémq; suam, & adiunget sese vxori suæ, erúntque ambo vna caro.

6 * Itaque non sunt duo, sed vnum corpus. quod ergo Deus coniunxit, homo ne disiungat.

7 * Dicunt ei, Quare igitur Mouſche præcepit dare libellũ repudij, & eam dimittere:

8 * Ait illis, Mouſche propter duriciam cordis veſtri conceſſit vobis dimittere vxores veſtras. veruntamen à principio non ita fuit.

9 * Dico autem vobis, Quiſquis dimiſerit vxorem ſuam non adulteram, & duxerit aliam, mœchatur. quique dimiſſam duxerit, mœchatur.

10 * Dicunt ei diſcipuli eius, Si tale eſt negotium inter virum & vxorem ſuam, præſtat non ducere vxorem.

11 * Ipſe verò dixit eis, Non quilibet ſufficienter capit hunc ſermonẽ, ſed cui datum eſt.

12 * Sunt enim eunuchi qui ab vtero matris ſuæ ita geniti ſunt: ſunt & eunuchi qui ab hominibus facti ſunt ſpadones: denique ſunt eunuchi qui fecere ſeipſos eunuchos propter regnum cælorum. Qui poteſt ſufficienter capere, capiat.

13 * Tunc obtulerunt ei puerulos, vt manum ſuam eis imponeret & oraret: & obiurgabant eos diſcipuli eius.

14 * Ipſe verò Jeſchua dixit eis, Sinite puerulos venientes ad me, neque prohibeatis eos: eorum enim qui ſunt ſicut iſti, eſt regnum cælorum.

15 * Et impoſuit eis manum ſuam, & abiit illinc.

Commemoratione patris Anthonij & Sanctorum ſociorum eius.

16 * Et venit quidam accedens, ac dixit ei, Doctor bone, quid boni faciam vt habeam vitam æternam?

17 * Ipſe verò dixit ei, Quid vocas me bonum? non eſt bonus, niſi vnus Deus. Si verò vis ad vitam ingredi, ſerua mandata.

18 * Dicit ei, Quænam? at ipſe Jeſchua dixit ei, Nõ occides, Neque mœchaberis, Neq; furaberis, Neque teſtaberis teſtimoniũ falſum,

5 * Et dixit, Propter hoc dimittet homo patrem & matrẽ, & adhærebit vxori suæ: & erunt duo in carne vna.

6 * Itaque iam nõ sunt duo: sed vna caro. Quod ergo Deus coniunxit, homo nõ seperet.

7 * Dicunt illi: Quid ergo Moyses mandauit dare libellum repudij, & dimittere eam?

8 * Ait illis: Quoniam Moyses ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere vxores vestras: ab initio autem non fuit sic.

9 * Dico autem vobis, quia quicunque dimiserit vxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur: & qui dimissam duxerit, mœchatur.

10 * Dicunt ei discipuli eius: Si ita est causa hominis cum vxore, non expedit nubere.

11 * Qui dixit illis: Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est.

12 * Sunt enim eunuchi qui de matris vtero sic nati sunt: & sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus: & sunt eunuchi qui seipsos castrauerũt propter regnum cælorum. Qui potest capere, capiat.

13 * Tunc oblati sunt ei paruuli, vt manus eis imponeret & oraret. Discipuli autem increpabant eos.

14 * Iesus verò ait eis: Sinite paruulos, & nolite eos prohibere ad me venire: taliũ est enim regnum cælorum.

15 * Et cùm imposuisset eis manus, abiit inde.

16 * Et ecce vnus accedens, ait illi: Magister bone, quid boni faciam vt habeam vitam æternam?

17 * Qui dixit ei: Quid me interrogas de bono? Vnus est bonus, Deus. Si autem vis ad vitam ingredi, serua mandata.

18 * Dicit illi: Quæ? Iesus autẽ dixit: Non homicidiũ facies, Non adulterabis, Non facies furtum, Nõ falsum testimonium dices.

5 * καὶ εἶπεν, ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα, καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

6 * ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

7 * λέγουσιν αὐτῷ, τί οὖν μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν;

8 * λέγει αὐτοῖς, ὅτι μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν, ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω.

9 * λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται.

10 * λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι.

11 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται.

12 * εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω.

13 * τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας θήσῃ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

14 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

15 * καὶ θεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 * Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν εἶπεν αὐτῷ, διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;

17 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ θεός· εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, τήρησον τὰς ἐντολάς.

18 * λέγει αὐτῷ, ποίας; ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε, τό, οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις·

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * Et, Honora patrem tuum, matrémque tuam; & diliges proximum tuum vt animam tuam [teipſum.]

20 * Dicit ei ille adoleſcens: Hæc omnia obſeruaui à pueritia mea, in quo defectuoſus ſum?

21 * Dixit ei Ieſchua, Si vis perfectus eſſe, ito, vende poſſeſſionem tuam, & eroga pauperibus, & futurus eſt tibi theſaurus in cælis, veníque poſt me.

22 * Audiens autem ille adoleſcens hunc ſermonem, abijt ægrè ferens, habebat enim poſſeſſionem multam.

23 * Ieſchua verò ait diſcipulis ſuis, Amin ego dico vobis, Difficile eſt diuiti ingredi regnum cælorum.

24 * Rurſus verò dico vobis, Facilius eſt camelum ingredi per foramen acus, quàm diuitem ingredi regnum Dei.

25 * Diſcipuli autem quum hæc audiſſent, obſtupuerunt vehementer, & inquiunt, Quis igitur poteſt ſeruari?

26 * Intuitus eſt eos Ieſchua, & dixit eis, Apud homines hoc eſt impoſſibile, apud Deum verò nihil non poſſibile eſt.

Matutinis feſto Petri Apoſtoli.

27 * Tunc reſpondit Kipho, & dixit ei, Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te, quid igitur nobis futurum eſt?

28 * Dixit eis Ieſchua, Amin ego dico vobis, Quòd vos qui venistis poſt me, in ſeculo nouo quum ſedebit filius hominis ſuper thronum gloriæ ſuæ, ſedebitis & vos ſuper duodecim ſedes, & iudicabitis duodecim tribus Iſroel.

29 * Et quiſquis reliquerit domos, aut fratres, aut ſorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut liberos, aut latifundia propter nomen meum, vnum in centum [centuplum] accipiet, & vitam æternam hæreditate poſſidebit. 30 * Multi autem primi erunt nouiſſimi, & nouiſſimi primi.

Lectio Pauli Apoſtoli.

CAP. XX.

1 SImile enim eſt regnum cælorum viro domino domus, qui exijt ſummo diluculo ad conducendos operarios pro vinea ſua.

19 * Honora patrem tuum & matrem tuam. Diliges proximum tuum ſicut teipſum.

20 * Dicit illi adoleſcens, Omnia hæc cuſtodiui à iuuentute mea: quid adhuc mihi deeſt?

21 * Ait illi Ieſus, Si vis perfectus eſſe, vade, vende quæ habes, & da pauperibus, & habebis theſaurum in cælo: & veni, ſequere me.

22 * Cùm audiſſet autem adoleſcēs verbum, abijt triſtis: erat enim habens multas poſſeſſiones.

23 * Ieſus autem dixit diſcipulis ſuis, Amen dico vobis, quia diues difficile intrabit in regnum cælorum.

24 * Et iterum dico vobis, Facilius eſt camêlum per foramen acus tranſire, quàm diuitem intrare in regnum cælorum.

25 * Auditis autem his, diſcipuli mirabantur valdè, dicentes, Quis ergo poterit ſaluus eſſe?

26 * Aſpiciens autem Ieſus, dixit illis, Apud homines hoc impoſſibile eſt: apud Deum autem omnia poſſibilia ſunt. D

Matth. 19 dict. * Tunc reſpondens Petrus, dixit ei, 27 Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te: quid ergo erit nobis?

Luc. 22. 28 * Ieſus autem dixit illis, Amen dico vobis, Quòd vos qui ſecuti eſtis me, in regeneratione cùm ſederit Filius hominis in ſede maieſtatis ſuæ, ſedebitis & vos ſuper ſedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Iſrael.

Luc. 22. 30. 29 * Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut ſorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum: centuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit.

Infr. 20. Marc. 10. Luc. 13. 30 * Multi autem erunt primi, nouiſſimi: & nouiſſimi, primi.

CAP. XX.

1 SImile eſt regnum cælorum homini patrifamiliâs, qui exijt primo mane conducere operarios in vineam ſuam.

19 * τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου· καὶ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

20 * λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ;

21 * ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.

22 * ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

24 * πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.

25 * ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;

26 * ἐμβλέψας δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι· παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά ἐστι.

27 * Τότε ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;

28 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ ἰσραήλ.

29 * καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.

30 * πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι.

κ'.

1 * Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωὶ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ‡ Pactus autem cum operariis denario in diem, misit eos in vineam suam.
3 ‡ Et exijt hora tertia, vidénsque alios stantes in platea, & otiosos:
4 ‡ Dixit eis, Ite & vos in vineam, & quodcunque oportuerit, dabo vobis.
5 ‡ Illi autem abierunt. Et egressus rursum sexta & nona hora fecit itidem.
6 ‡ Et circa vndecimam horam exijt, & inuenit alios stantes & otiosos, ac dixit eis, Quid statis totum diem etiam otiosi?
7 ‡ Dicunt ei, Quia nemo nos conducit. Quibus subdit, Ite & vos in vineam, & quodcunque oportuerit, accipietis.
8 ‡ Quum autem esset vespera, ait dominus vineæ, præfecto domus suæ, Voca operarios & da eis mercedem eorum, & incipe à nouissimis ad primos vsque.
9 ‡ Quúmque venissent illi vndecimæ horæ, acceperunt singuli denarium.
10 ‡ Et quum venissent primi sperabant se plus reportaturos, acceperunt autem singuli denarium ipsi quoque.
11 ‡ Et quum accepissent, obmurmurabant aduersus patremfamilias, dicentes.
12 ‡ Isti nouissimi vnam horam operati sunt, & adæquasti eos nobiscum, qui pertulimus
13 pondus diei & æstum. ‡ Ipse verò respondit & ait vni ex eis: Mi socie, iniquus non sum in te: nónne denario pactus es mecum?
14 ‡ Accipe quod tuum est, & abi. volo autem huic nouissimo dare vt & tibi.
15 ‡ Nónne mihi licet quod volo facere de ijs quæ ad me pertinent? an oculus tuus malus est, quia ego bonus sum?
16 ‡ Sic erunt nouissimi primi, & primi nouissimi. multi sunt vocati, & pauci electi.

Feria prima 5. post Pentecosten.

17 ‡ Ascensurus autem erat Jeschua ad Ourischlem, & assumpsit duodecim discipulos suos inter se & ipsos, [priuatim,] in via, & dixit eis,
18 ‡ Ecce ascēdimus ad Ourischlem, et Filius hominis tradendus est principibus Sacerdotum, & Scribarum; & addicent eum morti.
19 ‡ Tradéntque eum gentibus & illudent ei, & flagellis cædent eum, ac suffigent eum cruci: tertia verò die resurget.

1 ‡ Conuétione autem facta cum operarijs ex denario diurno, misit eos in vineam suam.
3 ‡ Et egressus circa horam tertiam, vidit alios stantes in foro otiosos.
meam 4 ‡ Et dixit illis, Ite & vos in vineam†: & quod iustum fuerit, dabo vobis.
5 ‡ Illi autem abierunt. Iterum autem exijt circa sextam & nonam horam, & fecit similiter.
6 ‡ Circa vndecimam verò exijt, & inuénit alios stantes, & dicit illis, Quid hîc statis tota die otiosi?
meam 7 ‡ Dicunt ei, Quia nemo nos conduxit. Dicit illis, Ite & vos in vineam†.
8 ‡ Cùm serò autem factum esset, dicit dominus vineæ procuratori suo, Voca operarios, & redde illis mercedem, incipiens à nouissimis vsque ad primos.
9 ‡ Quum venissent ergo qui circa vndecimam horam venerant, acceperunt singulos denarios.
10 ‡ Venientes autem & primi, arbitrati sunt quòd plus essent accepturi, acceperunt autem & ipsi singulos denarios.
11 ‡ Et accipientes murmurabant aduersus patremfamiliâs:
12 ‡ Dicentes, Hi nouissimi vna hora fecerunt: & pares illos nobis fecisti qui portauimus pondus diei & æstus.
13 ‡ At ille respondens, vni eorum dixit, Amice, non facio tibi iniuriam: nónne ex denario conuenisti mecum?
14 ‡ Tolle quod tuum est, & vade: volo autem & huic nouissimo dare sicut & tibi.
15 ‡ Aut non licet mihi quod volo, facere? an oculus tuus nequam est quia ego bonus sum?
16 ‡ Sic erunt nouissimi, primi: & primi, nouissimi. multi enim sunt vocati, pauci verò electi.

Matt. 16. 21. Mar. 8. 31. Luc. 9. 22. 18. 31.

17 ‡ Et ascendens Iesus Ierosolymam, assumpsit duodecim discipulos secretò, & ait illis: 18 ‡ Ecce ascendimus Ierosolymam, & Filius hominis tradetur principibus Sacerdotum & Scribis, & condemnabunt eum morte. C
19 ‡ Et tradent eum Gētibus ad illudendum & flagellandum, & crucifigēdum, & tertia die resurget.

1 ‡ συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 ‡ καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς.
4 ‡ κἀκείνοις εἶπεν, ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, δώσω ὑμῖν.
5 ‡ ὁ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως.
6 ‡ περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθών, εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς, τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;
7 ‡ λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι οὐδείς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς, ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε.
8 ‡ ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων.
9 ‡ καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
10 ‡ ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον.
11 ‡ λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου,
12 ‡ λέγοντες, ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα.
13 ‡ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν, ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε. οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι;
14 ‡ ἆρον τὸ σὸν, καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί.
15 ‡ ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; εἰ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;
16 ‡ οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

17 ‡ Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
18 ‡ ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι· καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ.
19 ‡ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι, καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

ʾ עבר ʾ שנא ʿ עקר ʾ חמא
ʾ עזר ʾ קץ או קצץ
ʾ נשב ʾ אזר ʾ עבא ʾ נטל
ʾ נבא ʾ קרא ʾ נבא
או בן רשין יין
ʾ נקם פיחושו עלמה
ʾ עמר ʾ סלק ʾ שלם ʾ כנס
ʾ חוב ʾ מות ʾ שלם
ʾ בוז ʾ נגר ʾ זקף ʾ קם

ʾ קצץ פיחושו כרת
ב׳ר דשק׳ הוזב אישי אחד מכב׳ ביהיר של כסף ואחד מכב׳ ביהיר של זהב
ʾ קם ʾ כשל ʾ אזל
ʾ ואל פיחושו אוזל
ʾ אנר ʾ אזל ʾ יחב
ʾ נשב ʾ אתא ʾ סבר
ʾ יתר ʾ שקל ʾ רשן

1 קַדִּין עִם פּוֹעֲלָא מִן דִּינָרָא בְּיוֹמָא וְשַׁדַּר אִנּוּן לְכַרְמֵהּ׃ 2 וּנְפַק בְּתַלְתָּא שָׁעִין וַחֲזָא אָחֳרָנֵא דְּקָיְמִין
3 בְּשׁוּקָא׃ וּבְשִׁלְיָן׃ 4 וַאֲמַר לְהֶן זִלוּ אַף אַנְתּוּן לְכַרְמָא וּמַה דְּהֲוָא חַב אֲנָא לְכוֹן׃ 5 הִנּוּן דִּין זְלוּ וּנְפַק
תוּב בְּשֵׁת וּבְחֵשְׁתָּ שָׁעִין וַעֲבַד כְּכַדְנָה׃ 6 וְלַאפֵּי חַד עַסְרָא שָׁעִין נְפַק וְאַשְׁכַּח אָחֳרָנֵא דְּקָיְמִין וּבְטָלִין וַאֲמַר לְהוֹן
מָנָא קָיְמִיתּוּן אִנְתּוּן יוֹמָא כֻּלָּה וּבְטָלִין׃ 7 אֲמָרִין לֵהּ דְּלָא אֲנָשׁ׃ אָגַרִן אֲמַר לְהוֹן זִלוּ אַף אִנְתּוּן לְכַרְמָא וּמַה
דְּלָא נְסַבִּין אִנְתּוּן יְהַב לְכוֹן׃ 8 כַּד דַּיְנָא דְּרַמְשָׁא אֲמַר מָרֵא כַּרְמָא לְרַבְּיְהֵהּ קְרִי לְפוֹעֲלָא׃ וְיַהֵב לְהוֹן אָגְרְהוֹן וְשָׁרֵא מִן
אָחֳרָנֵא׃ וְעַדְּקָא לְקַדְמָיָא׃ 9 וְאִתּוֹ הִנּוּן דְּחַד עַסְרָא שָׁעִין׃ וְנְסִבוּ דִּינָר דִּינָר׃ 10 וְכַד אִתּוֹ קַדְמָיָא׃ סְבָרוּ
דְּיִתְיְרוּן׃ וְנְסִבוּ דִּינָר דִּינָר׃ 11 וְכַד שְׁקִלוּ׃ רַטְנוּ עַל מָרֵא בַּיְתָא וְאָמְרִין׃ 12 הִלֵּין אָחֳרָנֵא חַדָּא

2 קצץ דין עם פעלא מן דינרא ביומא ושדר אנון לכרמה׃ 3 ונפק בתלתא שעין וחזא אחרנא דקימין
בשוקא׃ ובטילין׃ 4 ואמר להן זלו אף אנתון לכרמא ומה דהוא חב אנא לכון׃ 5 הנון דין זלו ונפק
תוב בשת ובחשת שעין ועבד ככדנה׃ 6 ולאפי חד עסרא שעין נפק ואשכח אחרנא דקימין ובטלין ואמר להון
מנא קימיתון אנתון יומא כלה ובטלין׃ 7 אמרין לה דלא אנש׃ אגרן אמר להון זלו אף אנתון לכרמא ומה
דלא נסבין אנתון יהב לכון׃ 8 כד דיינא דרמשא אמר מרא כרמא לרבייהה קרי לפועלא׃ ויהב להון אגרהון ושרא מן
אחרנא ועדקא לקדמיא׃ 9 ואתו הנון דחד עסרא שעין׃ ונסבו דינר דינר׃ 10 וכד אתו קדמיא׃ סברו
דיתירון׃ ונסבו דינר דינר׃ 11 וכד שקלו׃ רטנו על מרא ביתא ואמרין׃ 12 הלין אחרנא חדא

ʾ קצץ דין עם פעלא מן דינרא ביומא ושדר אנון לכרמה׃ 3 וחזא אחרנא דקימין בשוקא׃ ובטילין׃
4 ואמר להון זלו אף אנתון לכרמא ומה דהוא חב אנא לכון׃ 5 הנון דין זלו ונפק תוב בשת ובחשת
שעין ועבד ככדנה׃ 6 ולאפי חד עסרא שעין נפק ואשכח אחרנא דקימין ובטלין ואמר להון מנא
קימיתון אנתון יומא כלה ובטלין׃ 7 אמרין לה דלא אנש׃ אגרן אמר להון זלו אף אנתון לכרמא
ומה דלא נסבין אנתון יהב לכון׃ 8 כד דיינא דרמשא אמר מרא כרמא לרבייהה קרי לפועלא׃
ויהב להון אגרהון ושרא מן אחרנא ועדקא לקדמיא׃ 9 ואתו הנון דחד עסרא שעין׃ ונסבו דינר
דינר׃ 10 וכד אתו קדמיא׃ סברו דיתירון׃ ונסבו דינר דינר׃ 11 וכד שקלו׃ רטנו על מרא ביתא
ואמרין׃ 12 הלין אחרנא חדא

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 Tunc adiit eum mater filiorum Zabdai ipsa & filij eius, & adorauit eum, et petebat ab eo aliquid.

21 Ipse verò dixit ei: Quid vis? Ait ei: Dic vt sedeant hi duo filij mei, vnus à dextera tua, & alter à sinistra tua in regno tuo.

22 Respõdit Jeschua, et ait ei: Nescitis quid petatis. potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? aut baptismate quo ego baptizor, baptizabimini? Dicunt ei: Possumus.

23 Quibus subdit: Calicem meum bibetis, et baptismate quo ego baptizor, baptizabimini: vt sedeatis autem à dextera mea, aut à sinistra mea, non meum est vt dem, nisi iis, quibus paratum est à patre meo.

24 Quæ quũ audissent decem, indignati sunt aduersus illos duos fratres.

25 Et aduocauit eos Jeschua, & dixit ei: Scitis principes Gentium dominos eorum esse ac magnates eorum potestatẽ exercere in eas?

26 Verùm non ita erit inter vos: sed qui voluerit inter vos maximus fieri, sit vobis minister.

27 Et qui voluerit inter vos esse primus, sit vobis seruus.

28 Sicut filius hominis non venit vt sibi ministraretur, sed vt ministraret, daretque animam suam redemptionem pro multis.

Ad Oblationem Septimanæ quintæ Ieiunij.

29 Quumque exiret Jeschua ex Hirichow, veniebat post eum turba multa.

30 Et ecce duo cæci sedebant iuxta viam: qui quum audissent Jeschua præterire, ediderunt vocem dicentes: Miserere nostri Domine mi, fili Dauid.

31 Turbæ aũt obiurgabant eos vt tacerẽt: illi verò magis attollebant vocem suam dicentes, Domine noster miserere nostri fili Dauid.

32 Et substitit Jeschua & aduocauit eos inquiens: Quid vultis faciam vobis?

33 Dicunt ei, Domine noster vt aperiantur oculi nostri.

34 Et misericordia commotus est erga eos, tetegitque oculos eorum, & eo momento aperti sunt oculi eorum, & abiere post eum.

Mar. 10. f. 35. 20 Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filijs suis, adorans & petens aliquid ab eo.

21 Qui dixit ei, Quid vis? Ait illi, Dic vt sedeant hi duo filij mei, vnus ad dexteram tuam, & vnus ad sinistram in regno tuo.

22 Respondens autem Iesus, dixit, Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Dicunt ei, Possumus.

23 Ait illis, Calicem quidem meum bibetis: sedere autem ad dexteram meam & sinistram, non est meum dare vobis: sed quibus paratum est à patre meo.

Mar. 10. f. 41. Luc. 22. c. 25 24 Et audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus.

25 Iesus autem vocauit eos ad se: & ait, Scitis quia principes gentium dominantur eorum: & qui maiores sunt, potestatem exercent in eos.

26 Non ita erit inter vos: sed quicunque voluerit inter vos maior fieri, sit vester minister.

27 Et qui voluerit inter vos primus esse, erit vester seruus.

Phil. 2. 7. 28 Sicut filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam redemptionem pro multis.

Mar. 10. f. 46. Luc. 18. f. 35. 29 Et egredientibus illis ab Iericho, secuta est eum turba multa.

30 Et ecce duo cæci sedẽtes secus viam, audierunt quia Iesus transiret. & clamauerunt, dicentes, Domine, miserere nostri fili Dauid.

31 Turba autem increpabat eos vt tacerent. At illi magis clamabant: dicentes, Domine, miserere nostri, fili Dauid.

32 Et stetit Iesus, & vocauit eos, & ait, Quid vultis vt faciam vobis?

33 Dicunt illi, Domine, vt aperiantur oculi nostri.

34 Misertus autem eorum Iesus, tetigit oculos eorum. Et confestim viderunt, & secuti sunt eum.

20 τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.

21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, τί θέλεις; λέγει αὐτῷ, εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν, οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν· καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; λέγουσιν αὐτῷ, δυνάμεθα.

23 καὶ λέγει αὐτοῖς, τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου.

24 καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.

25 ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

26 οὐχ οὕτως δ' ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος.

27 καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος.

28 ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ ἰερειχὼ, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.

30 καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι ἰησοῦς παράγει, ἐκραύγασαν λέγοντες, ἐλέησον ἡμᾶς κύριε υἱὸς δαβίδ.

31 ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν. οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον, λέγοντες, ἐλέησον ἡμᾶς κύριε υἱὸς δαβίδ.

32 καὶ στὰς ὁ ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτούς, καὶ εἶπε, τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν;

33 λέγουσιν αὐτῷ, κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί.

34 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

ʾ ܩܪܒ ʾ ܒܢܝ ʾ ܫܐܠ

ʾ ܥܒܪ ʾ ܐܡܪ ʾ ܠܐ

ʾ ܫܡܥ ʾ ܐܡܪ ʾ ܠܐ

ʾ ܝܬܒ ʾ ܫܡܥ ʾ ܠܐ

ʾ ܢܬܠ ʾ ܫܡܫ ʾ ܠܐ

ʾ ܐܡܪ ʾ ܐܒܐ

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XXI.

1 ET quum appropinquassent Ieroſolymis, & veniſſent Beth-phage ad Mótem-oliueti, tunc Ieſus miſit duos diſcipulos,

2 dicens eis: Ite in caſtellũ quod contra vos eſt, & ſtatim inuenietis aſinam alligatam & pullum cum ea: ſoluite, & adducite mihi.

3 Et ſi quis vobis aliquid dixerit, dicite, quia Dominus his opus habet: & confeſtim dimittet eos.

4 Hoc autem factum eſt vt adimpleretur quod dictum eſt per Prophetam, dicentem:

5 Dicite filiæ Sion: Ecce rex tuus venit tibi manſuetus, & ſedens ſuper aſinam & pullum filium ſubiugalis.

6 Euntes autem diſcipuli, fecerunt ſicut præcepit illis Ieſus.

7 Et adduxerunt aſinam & pullum, & impoſuerunt ſuper eos veſtimenta ſua, & eum deſuper ſedere fecerunt.

8 Plurima autem turba ſtrauerunt veſtimenta ſua in via: alij autem cędebant ramos de arboribus,

9 Et ſternebant in via: turbæ autem quæ præcedebant & quæ ſequebantur, clamabant, dicẽtes: Hoſan-na filio Dauid: benedictus qui venit in nomine Domini: hoſan-na in altiſſimis.

10 Et cùm intraſſet Ieroſolymam, commota eſt vniuerſa ciuitas, dicens: Quis eſt hic?

11 Populi autem dicebãt, Hic eſt Ieſus propheta, à Nazareth Galilææ.

12 Et intrauit Ieſus in templum Dei, & eiiciebat omnes vendentes & ementes in templo, & mẽſas numulariorum, & cathedras vendentiũ colũbas euertit:

13 Et dicit eis: Scriptũ eſt, Domus mea domus orationis vocabitur: vos autem feciſtis illam ſpeluncam latronum.

14 Et acceſſerunt ad eum cæci & claudi in templo, & ſanauit eos.

15 Videntes autem principes Sacerdotũ & Scribę mirabilia quæ fecit, & pueros clamantes in templo, & dicentes, Hoſanna filio Dauid: indignati ſunt,

CAP. XXI.

κά.

1 * Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγὴ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητάς,

2 * λέγων αὐτοῖς, πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι.

3 * Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε, ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς.

4 * Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

5 * εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών, ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραΰς, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.

6 * πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·

7 * ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν.

8 * ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ.

9 * οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

10 * καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱερουσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα, τίς ἐστιν οὗτος;

11 * οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας.

12 * καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς.

13 * καὶ λέγει αὐτοῖς, γέγραπται, ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.

14 * καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

15 * ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ, ἠγανάκτησαν·

CAP. XXI.

1 ET quum appropinquaſſent Ieroſolymis, & veniſſent Beth-phage ad Mótem-oliueti, tunc Ieſus miſit duos diſcipulos,

2 dicens eis: Ite in caſtellũ quod contra vos eſt, & ſtatim inuenietis aſinam alligatam & pullum cum ea: ſoluite, & adducite mihi.

3 Et ſi quis vobis aliquid dixerit, dicite, quia Dominus his opus habet: & confeſtim dimittet eos.

4 Hoc autem factum eſt vt adimpleretur quod dictum eſt per Prophetam, dicentem:

5 Dicite filiæ Tzehioun, Ecce rex tuus venit tibi humilis & inſidens aſinæ ac pullo filio aſinæ.

6 Profecti ſunt itaque diſcipuli, ſecerunt̃q; ſicut præceperat eis Ieſchua.

7 Et adduxerunt aſinam & pullum, & impoſuerunt pullo veſtimenta ſua, & equitauit ſuper eum Ieſchua.

8 Plurimæ autem turbæ ſternebant pallia ſua in via: alij verò cædebant ramos ex arboribus, & proiiciebant in via.

9 Cæterùm turbæ illæ, quæ præcedebant eum, queque eum ſequebantur, clamabant dicentes: Ouſchano filio Dauid, benedictus ille qui venit in nomine Domini: Ouſchano in excelſis.

10 Quumque fuiſſet ingreſſus Ouriſchlem, commota eſt vniuerſa ciuitas, dicebantque: Quis hic eſt?

11 Turbæ verò dicebãt: Hic eſt Ieſchua propheta ille ex Notzrath Galileæ.

12 Et introuit Ieſchua in templum Dei, eiicitque eos omnes qui emebant & vendebãt in templo, & ſubuertit menſas trapezitarũ, ſedeſque eorum qui venundabant columbas.

13 Et ait illis: Scriptum eſt, Domus mea, domus orationis vocabitur. vos autem feciſtis eam ſpeluncam latronum.

14 Et adierunt eum in templo cæci & claudi, & ſanauit eos.

15 Quum autem vidiſſent principes ſacerdotum & Periſchæi miranda quæ fecerat, & puerulos qui clamabant in templo, & dicebant: Ouſchano filio Dauid, indignati ſunt.

דרכשא דחד כשבא דאשתעא נג קפליאון כא

וכד קרב לאורשלם ואתא לביית פגא על טורא דזיתא שדר ישוע תרין מן תלמידוהי ואמר להון ׃
ואזלו לקריתא דנא דלוקבלכון ומחנא אתנא קשיא ועילא עמה שרו ואיתו לי ׃ ואן איניש אמר לכון מדם אמרו דלמרן ושחנא משבחין אנחין מחנא ׃ הדא דין כלה דהוה דנתקיים מן נביא דאמר ׃
אמרו לבנית ציון הא מלכך אתה לכי מסכן ורכיב על אתנא ועל עילא בר אתנא ׃
ואזלו תלמידוהי ועבדו איכנא דפקדנא אינון ׃ ואיתיו לחמרא ועילא וסמו על עילא ויתבו עלוהי ישוע ׃
וסתנא רבנשא משגין מנו מאניהון קאורחא אחרנא דין סקוקין מנו סוכא מן אילנא וארמין קאורחא ׃

אתא קעא ישע
רום זוע רן
עלל נפק זכן
ערך עלא קרא
עבר מן לשון יון
קמא חנס אפא
חזא דמר קעא
אתנש נשא באש

כמוב למר אזל
שרש מרושו נשא
אסר טרא אתא
בעא מלא אסר
למר רבב אזל
נחת פנא שרא
פקח טור רמא

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Et dicunt ei: Audis quid dicant isti? dixit eis Ieschua, Etiam. nunquam legistis, Ex ore puerulorum & infantium direxisti laudem?

Lectio Feriæ quintæ hebdomadis quartæ Ieiunij.

17 * Porrò dereliquit eos, exiitque extra ciuitatem in Beth-Anio, & pernoctauit illic.

18 * Manè verò cùm reuersus fuisset in ciuitatem, esuriit.

19 * Vidensque ficum vnam in via, venit ad eam, nihilque in ea reperit nisi folia tantùm: & dixit ei, Non erùt in te amplius fructus in æternum. Et statim aruit ficus illa.

20 * Quod cùm vidissent discipuli, mirati sunt, dicentes: Quomodo in momento exaruit ficus?

21 * Respondit Ieschua & ait illis: Amin ego dico vobis, si fuerit in vobis fides, neque dubitaueritis, non solùm hoc de ficu facietis, verumetiam si monti huic dixeritis, Tollitor, & cade in mare, fiet.

22 * Et quicquid petieritis oratione, & credideritis, accipietis.

23 * Et quum venisset Ieschua in templum, adierunt eum principes Sacerdotum, & Seniores populi quum doceret, & dicunt ei: Quanam auctoritate ista facis? & quis dedit tibi potestatem hanc?

24 * Respondit Ieschua, & dixit eis: Interrogabo vos & ego verbum vnum, & si dixeritis mihi, ego quoque dicam vobis quanam potestate ista faciam.

25 * Baptisma Iouchanon vndè erat? è cælo, an ex hominibus?

26 * Illi verò cogitabant in animabus suis, dicentes: Si dixerimus è cælo, dicet nobis, Quare fidem ei non adhibuistis? Sin dixerimus, ab hominibus, timemus à turbis. omnes enim vt Prophetam habebant ipsum Iouchanon.

27 * Et respondentes ei, dicentes, Nescimus. Ait illis Ieschua, Nec ego dicam vobis quanam potestate ista faciam.

16 * Et dixerunt ei: Audis quid isti dicunt? Iesus autẽ dixit eis: Vtique. nunquam legistis, Quia ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem? Psalm. 8. 3

17 * Et relictis illis, abiit foras extra ciuitatem in Bethaniam: ibique mansit.

18 * Manè autem reuertens in ciuitatem, esuriit.

19 * Et videns fici arborem vnam secus viam, venit ad eam: & nihil inuenit in ea nisi folia tantùm. & ait illi: Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Et arefacta est continuò ficulnea. Mar. 11. 13

20 * Et videntes discipuli, mirati sunt, dicentes: Quomodo continuò aruit? Mar. 11. 20

21 * Respondens autem Iesus, ait eis: Amen dico vobis, si habueritis fidem, & non hæsitaueritis, non solùm de ficulnea facietis, sed & si monti huic dixeritis, Tolle & iacta te in mare, fiet.

22 * Et omnia quæcunque petieritis in oratione credentes, accipietis.

23 * Et cùm venisset in templum, accesserunt ad eum docentem principes Sacerdotum & seniores populi, dicentes: In qua potestate hæc facis? & quis tibi dedit hanc potestatem? Dan. 9. 7. Mar. 11. 27. Luc. 20. 1. Ioh. 3. Act. 4. 5. Act. 11. Act. 20. Act. 22.

24 * Respondens Iesus dixit eis: Interrogabo vos & ego vnum sermonem: quem Cfi dixeritis mihi, & ego vobis dicam in qua potestate hæc facio.

25 * Baptismus Iohannis vnde erat: è cælo, an ex hominibus? At illi cogitabant inter se, dicentes:

26 * Si dixerimus, è cælo, dicet nobis, Quare ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus, ex hominibus: timemus turbam. omnes enim †habẽt Iohannem sicut Prophetam. habebant Luc. 1. Mar. 6.

27 * Et respondentes Iesu, dixerunt: Nescimus. Ait illis & ipse: Nec ego dico vobis in qua potestate hæc facio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Statio secunda secundæ noctis Passionis.

28 ✱ *Quid autem vobis videtur? vir quidam habebat filios duos, & accedens ad primum dixit ei: Fili mi, abi, hodie cole vineam.*

29 ✱ *Is autem respondit & ait: Nolo. Postea verò respuit, & abijt.*

30 ✱ *Et accedès ad alterum, dixit ei itidem. Is verò respondit & ait: Ego Domine mi abeo: nec abijt.*

31 ✱ *Uter existis duobus executus est voluntatem patris sui? Dicunt ei: Prior ille. Ait illis Ieschua: Amin ego dico vobis, Publicanos & meretrices præituros vobis in regnũ Dei.*

32 ✱ *Venit enim ad vos Iouhanon via rectitudinis, neque credidistis ei. Publicani verò & meretrices crediderunt ei. Vos autem ne quidem quum hæc videretis, respuistis postea, vt crederetis ei.*

33 ✱ *Audite aliam parabolam. Fuit vir quidam dominus domus, qui plantauit vineam, & vndiquaque obuallauit eam maceria, foditque in ea torcular, & extruxit in ea turrim, & elocauit eã agricolis, ac peregrè profectus est.*

34 ✱ *Quum autem appropinquasset tempus fructuũ, misit seruos suos ad agricolas vt ad se mitterent de fructibus vineæ suæ.*

35 ✱ *Et prehenderunt agricolæ seruos eius, et alium quidem percusserunt, alium lapidibus obruerunt, alium denique trucidárunt.*

36 ✱ *Et rursum misit seruos alios plures prioribus, & itidem fecerunt eis.*

37 ✱ *Nouissimè autem misit ad eos filium suũ, quum diceret: Jam erubescent propter filium meum.*

38 ✱ *Agricolæ verò quum viderent ipsum filium dixerunt inter se: Hic est hæres, venite trucidemus eum, & obtinebimus hæreditatem eius.*

39 ✱ *Comprehensum itaque eiecerunt eum extra vineam, & interfecerunt.*

40 ✱ *Quum venerit igitur dominus vineæ, quid facturus est agricolis istis?*

41 ✱ *Dicunt ei: Malè malè* [inquam] *perdet eos, vineamque elocabit alijs agricolis, illi quidem reddent ei fructus in tempore suo.*

28 ✱ Quid autem vobis videtur? Homo quidam habebat duos filios: & accedẽs ad primum, dixit: Fili, vade hodie operare in vinea mea.

29 ✱ Ille autem respondens, ait, Nolo. Posteà autem pœnitentia motus, abiit.

30 ✱ Accedens autem ad alterum, dixit similiter. At ille respondens, ait: Eo Domine. & non iuit.

31 ✱ Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt ei: Primus. Dicit illis Iesus: Amen dico vobis, quia publicani & meretrices præcedunt vos in regnum Dei.

32 ✱ Venit enim ad vos Iohannes in via iustitiæ, & non credidistis ei: publicani autem & meretrices crediderunt ei: vos autem videntes nec pœnitentiam habuistis posteà, vt crederetis ei.

33 ✱ Aliam parabolam audite: Homo erat paterfamilias qui plãtauit vineam, & sepem circundedit ei, & fodit in ea torcular, & ædificauit turrim, & locauit eam agricolis: & peregrè profectus est.

34 ✱ Cùm autem tempus fructuum appropinquasset, misit seruos suos ad agricolas, vt acciperent fructus eius.

35 ✱ Et agricolæ apprehensis seruis eius, alium ceciderunt, alium occiderunt, alium verò lapidauerunt.

36 ✱ Iterũ misit alios seruos plures prioribus, & fecerunt illis similiter.

37 ✱ Nouissimè autem misit ad eos filium suum, dicens, Verebuntur fortè filium meum.

38 ✱ Agricolæ autem videntes filium, dixerunt intra se: Hic est hæres, venite occidamus eum, & habebimus hæreditatem eius.

39 ✱ Et apprehensum eum eiecerunt extra vineam, & occiderunt.

40 ✱ Cùm ergo venerit Dominus vineę, quid faciet agricolis illis?

41 ✱ Aiunt illi: Malos malè perdet: & vineam suam locabit aliis agricolis, qui reddent ei fructum temporibus suis.

28 ✱ τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος τις εἶχε τέκνα δύο· καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε, τέκνον ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου.

29 ✱ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθε.

30 ✱ καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, ἐγώ κύριε. καὶ οὐκ ἀπῆλθε.

31 ✱ τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν αὐτῷ, ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

32 ✱ ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ. οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

33 ✱ ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.

34 ✱ ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

35 ✱ καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.

36 ✱ πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.

37 ✱ ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων, ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

38 ✱ οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ κατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.

39 ✱ καὶ λαβόντες, ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν.

40 ✱ ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;

41 ✱ λέγουσιν αὐτῷ, κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

42 * *Dixit illis Ieschua: Nunquam legistis in Scriptura, Quem lapidem reprobauerant ædificantes, is factus est in caput anguli? Ab ipso Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris?*

43 * *Propterea dico vobis, ablatum iri à vobis regnum Dei, & datum iri Genti edituræ fructus.*

44 * *Et quisquis ceciderit super hunc lapidem, confringetur; super quemcunque verò ille ceciderit, dissipabit eum.*

45 * *Et quum audissent principes Sacerdotum & Perischæi parabolas eius, cognouerunt eum de seipsis loqui.*

46 * *Et quærebant eum prehendere, sed timuerunt à turba, quia tanquam Prophetam habebat eum.*

Ministerium præcedens noctem secundam passionis.

CAP. XXII.

1 * *Et respondit iterum Ieschua in parabolis inquiens:* 2 * *Assimilatur regnum cælorum viro regi, qui fecit connivium filio suo:*

3 * *Et misit seruos suos qui conuocarent inuitatos ad conuiuium, nec voluerunt venire.*

4 * *Et rursum misit seruos alios inquiens: Dicite inuitatis, Ecce conuiuium meum paratum est, tauri mei & altilia mea mactata sunt, cunctaque parata sunt, venite ad conuiuium.*

5 * *Illi autem spreuerunt, & abiere, alius quidē in villam suam, alius verò ad mercaturam suam.* 6 * *Reliqui autem comprehenderunt seruos eius, & opprobrio affecerunt, ac trucidarunt.* 7 * *Quod cùm audisset rex, excandit: missisque exercitibus suis perdidit homicidas illos, & ciuitatem eorum concremauit.* 8 * *Tunc dixit seruis suis, Conuiuium paratum est, illique qui inuitati fuerant, non erant digni.*

9 * *Ite ergo ad exitus viarum, & quemcunque inueneritis, vocate ad conuiuium.* 10 * *Et egressi serui illi in vias, congregarunt quoscunque repererunt malos & bonos. et impleta est domus conuiuij discumbentibus.* 11 * *Ingressus autem rex vt spectaret discumbentes, intuitus est illic hominem non indutum vestimento conuiualibus.* 12 * *Et dixit ei: Socie mi, quomodo huc ingressus es, cùm non habeas vestimenta conuiualia? Ille verò obmutuit.*

Psal. 117. 22. Act. 4. 11. Rom. 9. 33. 1. Pet. 2. 7. Luc. 20. 17. Mar. 12. 10. Zach. 12. 8. Dan. 2. 34

42 * Dicit illis Iesus: Nunquam legistis in scripturis, Lapidem quem reprobauerunt ædificantes, hic est factus in caput anguli? A Domino factū est istud & est mirabile in oculis nostris?

43 * Ideò dico vobis, quia auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus eius.

44 * Et qui ceciderit super lapidē istum, confringetur: super quem verò ceciderit, conteret eum.

45 * Et cùm audissent principes Sacerdotum & Pharisæi parabolas eius, cognouerunt quòd de ipsis diceret.

46 * Et quærentes eum tenere, timuerunt turbas: quoniam sicut Prophetam eum habebant.

CAP. XXII.

Luc. 14. 16. Apoc. 19. 9

ET respondens Iesus, dixit iterum in parabolis eis, dicens: A

2 * Simile factum est regnum cęlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo.

3 * Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias: & nolebant venire.

4 * Iterum misit alios seruos, dicens: Dicite inuitatis, Ecce prandium meum paratui, tauri mei & altilia occisa†, & omnia parata: venite ad nuptias. sunt

5 * Illi autem neglexerunt: & abierunt, alius in villam suam, alius verò ad negotiationem suam:

6 * Reliqui verò tenuerunt seruos eius, & contumeliis affectos, occiderunt.

7 * Rex autem cùm audisset, iratus est: & missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos, & ciuitatem illorum succendit.

8 * Tunc ait seruis suis: Nuptiæ quidem paratæ sunt: sed qui inuitati erant, non fuerunt digni.

9 * Ite ergo ad exitus viarum: & quoscunque inueneritis, vocate ad nuptias.

10 * Et egressi serui eius in vias, congregauerunt omnes quos inuenerunt, malos & bonos: & impletæ sunt nuptię discūbentium.

11 * Intrauit autem rex vt videret discumbentes: & vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali.

12 * Et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit.

42 * λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

43 * διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

44 * καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον, συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

45 * καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει.

46 * καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

κβ'.

1 * Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων,

2 * ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ,

3 * καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ, καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.

4 * πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, εἴπατε τοῖς κεκλημένοις, ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

5 * οἱ δ', ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ.

6 * οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν, καὶ ἀπέκτειναν.

7 * ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος, ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε.

8 * τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.

9 * πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.

10 * καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον πάντας οὓς εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς. καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων.

11 * εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου.

12 * καὶ λέγει αὐτῷ, ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε, μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * Tunc ait Rex ministris: Ligate manus ac pedes eius, eumque eicite in tenebras exteriores; illic erit fletus & stridor dentium.
14 * Multi siquidem vocati sunt, pauci verò electi.

Ad vesperam feria III. Septimanæ Passionis.

15 * Tunc abeuntes Perischæi, consilium inierunt quomodo aucuparentur eum in ser-
16 mone. * Mittuntque ad eum discipulos suos cum domesticis Heroudis, & dicunt ei: Doctor, nouimus te esse veracem, viamque Dei in veritate docere, ac nullius sustinere curã, nec enim es acceptor facierum hominũ, [nec enim delectum personarum habes.]
17 * Dic nobis igitur, vt tibi videtur, Licet dare pecuniam, capitatim Cæsari, nec ne?
18 * Jeschua verò cognoscens malitiam eorũ, ait: Quid me tentatis acceptores vultus? [hypocritæ]
19 * Ostendite mihi denarium argenti capitis [census.] Illi autem obtulerunt ei denarium.
20 * Et ait illis Jeschua: Cuius est imago ista & inscriptio?
21 * Dicunt, Cæsaris. Dixit eis: Date ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari; & quæ Dei, Deo.
22 * Quod quum audissent mirati sunt, & reliquerunt eum, atque abiêre.

Lectio Defunctorum.

23 IN die illo accesserunt Zadoukei, & dicunt ei, Nulla est viuificatio mortuorum: et interrogauerunt eum, dicentes ei:
24 * Doctor, Mousche dixit nobis: Si quispiam moriatur, quum non habeat liberos, accipiat frater eius vxorem ipsius, & faciat semen fratri suo.
25 * Fuerunt autem apud nos fratres septẽ: primus duxit vxorem, & mortuus est: quúque non habuisset liberos, reliquit vxorem suam fratri suo.
26 * Itidem quoque secundus & tertius, et vsque ad septem illos.
27 * Postomnes autem mortua est et mulier.
28 * In resurrectione ergo cuiusnam ex istis septem futura est vxor? omnes enim duxerunt eam.
29 * Respondit Jeschua & dixit eis: Errata, nescientes scripturas, neque virtutem Dei.

13 * Tunc dixit rex ministris: Ligatis manibus & pedibus eius, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium.
14 * Multi enim sunt vocati, pauci verò electi.

15 * Tunc abeuntes Pharisæi, consilium inierunt vt caperent eum in sermone.
16 * Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis, dicentes: Magister, scimus quia verax es, & viam Dei in veritate docces, & non est tibi cura de aliquo. non enim respicis personam hominum.
17 * Dic ergo nobis quid tibi videtur, licet censum dare Cæsari, an non?
18 * Cognita autem Iesus nequitia eorum, ait: Quid me tentatis hypocritæ?
19 * Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium.
20 * Et ait illis Iesus: Cuius est imago hęc, & superscriptio?
21 * Dicunt ei: Cæsaris. Tũc ait illis: Reddite ergo quæ sunt Cæsaris Cæsari, & Rom. 13, 7. quæ sunt Dei Deo.
22 * Et audientes mirati sunt, & relicto eo abierunt.

23 * In illo die accesserunt ad eum Sadducæi, qui dicunt non esse resurrectionem: & interrogauerunt eum,
24 * Dicentes: Magister, Moyses dixit: Si quis mortuus fuerit non habens filium: vt ducat frater eius vxorem illius, & suscitet semen fratri suo.
25 * Erant autem apud nos septem fratres: & primus vxore ducta defunctus est, & non habens semẽ reliquit vxorem suam fratri suo.
26 * Similiter secundus & tertius vsque ad septimum.
27 * Nouissimè autem omnium & mulier defuncta est.
28 * In resurrectione ergo cuius erit de septem, vxor? omnes enim habuerunt eam.
29 * Respondens autem Iesus, ait illis: Erratis, nescientes scripturas, neque virtutem Dei.

13 * τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, δήσαντες αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
14 * πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 * Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον, ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.
16 * καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν, λέγοντες, διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.
17 * εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ, ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ;
18 * γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε, τί με πειράζετε ὑποκριταί;
19 * ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.
20 * καὶ λέγει αὐτοῖς, τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη, καὶ ἡ ἐπιγραφή;
21 * λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς, ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ θεοῦ, τῷ θεῷ.
22 * καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

23 * Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν,
24 * λέγοντες, διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν, ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
25 * ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
26 * ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά.
27 * ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
28 * ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.
29 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ.

---

13 קְרֵב יחב שְׁמַע רֵאשָׁא הָנוֹן דֵּין מַלְכָּא לְסָרְבּוֹהִי דְּיַגְרְאוּ 20 וְאָמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ דְּסָמְכוּ צַלְמָא הָנָא וְכִתְבָא: 21 אָמְרִין דְּקֵסַר אָמַר לְהוֹן תְּבוּ
4 רְמַי שְׁבַק אַל הָכֵיל דְּקֵסַר לְקֵסַר וְדֵאלָהָא לֵאלָהָא 22 וְכַד שְׁמַעוּ אִתְדַּמְּרוּ וְשַׁבְקוּהִי וְאָזְלוּ: 2 קָרְיָא וְדַעְנָיָא נת
4 קְרָא עָנַר חֵיָא כְּהֵנָא יְוָקָא קָרְבוּ דְּוָקָא וְאָמְרִין לֵהּ לֵית 24 טַיְיתָא שְׁאֵלוּהִי וְאָמְרִין לָהּ: 24 מַלְפָּנָא מוּשֶׁא אֲמַר לָן דְּאִן אֲנָשׁ
6 מות שְׁאוֹל אֶלֶף נְסִיב כַּר לֵית לֵהּ בְּנָיָא 25 נְסַב אֲחוּהִי אִנְתֵּהּ וְנָקִים זַרְעָא לַאֲחוּהִי: 25 אִית הֲווֹן לְוָתָן אֲחָא שְׁבְעָא קַדְמָיֵא נְסַב
6 מות נְסִב קוּם אֲנְתֵּהּ וּמִית וְלֵית לֵהּ בְּנָיָא שְׁבְקַהּ אִנְתֵּהּ לַאֲחוּהִי: 26 וְכֵן דֵּין תִּנְיָנָא אַף תְּלִיתָאָה עַד שִׁבְעָתְהוֹן:
7 אַחַר מות קוּם לְשִׁבְעֲתֵיהוֹן: 27 בְּתַרְיְתְהוֹן דֵּין דְּכוּלְהוֹן מֵיתַת אַף אִנְתָּא 28 בְּקִימְתָא הֵיכָל לְאֵינָא מִן הִלֵּין שִׁבְעָא הֲוָאַת
8 חָא עֹנָא בְּתַב אֲנְתֵּהּ כְּלְהוֹן גְּיר נְסִבוּהָ: 29 עָנָא יְשׁוּעַ וְאָמַר לְהוֹן טָעַיִן אַנְתּוּן לָא יְדַעִין כְּתָבָא לָא חֵילָה דֵּאלָהָא

---

13 * שִׁמְשׁ אֲמַר יִרְ נְפַק
4 חֲשֵׁךְ נְכָא חֲנַק
4 שְׁנַן קְרָא וְנָבָא
4 חֲשֵׁשׁ אַזל בָּכָה
4 עֲזַר מְלָל שְׁדַר
4 לְכַר אֲלַף יְרַע שְׁרַר
4 שְׁקַל יְצַף חֲוָא
4 גְּמַל נְפָא חֲוָא

14 * Multi siquidem vocati sunt, pauci verò electi.

Ad vesperam feria III. Septimanæ Passionis.

15 * Tunc abeuntes Perischæi, consilium inierunt quomodo aucuparentur eum in ser-
16 mone. * Mittuntque ad eum discipulos suos cum domesticis Heroudis, & dicunt ei: Doctor, nouimus te esse veracem, viamque Dei in veritate docere, ac nullius sustinere curã, nec enim es acceptor facierum hominũ, [nec enim delectum personarum habes.]
17 * Dic nobis igitur, vt tibi videtur, Licet dare pecuniam, capitatim Cæsari, nec ne?
18 * Jeschua verò cognoscens malitiam eorũ, ait: Quid me tentatis acceptores vultus? [hypocritæ]
19 * Ostendite mihi denarium argenti capitis [census.] Illi autem obtulerunt ei denarium.
20 * Et ait illis Jeschua: Cuius est imago ista & inscriptio?
21 * Dicunt, Cæsaris. Dixit eis: Date ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari; & quæ Dei, Deo.
22 * Quod quum audissent mirati sunt, & reliquerunt eum, atque abiêre.

Lectio Defunctorum.

23 IN die illo accesserunt Zadoukei, & dicunt ei, Nulla est viuificatio mortuorum: et interrogauerunt eum, dicentes ei:
24 * Doctor, Mousche dixit nobis: Si quispiam moriatur, quum non habeat liberos, accipiat frater eius vxorem ipsius, & faciat semen fratri suo.
25 * Fuerunt autem apud nos fratres septẽ: primus duxit vxorem, & mortuus est: quúque non habuisset liberos, reliquit vxorem suam fratri suo.
26 * Itidem quoque secundus & tertius, et vsque ad septem illos.
27 * Postomnes autem mortua est et mulier.
28 * In resurrectione ergo cuiusnam ex istis septem futura est vxor? omnes enim duxerunt eam.
29 * Respondit Jeschua & dixit eis: Errata, nescientes scripturas, neque virtutem Dei.

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 * Nam in resurrectione mortuorum, neque ducunt vxores, nec mulieres habent viros; sed sunt instar angelorum Dei in cælis.

31 * De resurrectione verò mortuorum, non legistis id quod dictum est vobis à Deo, dicente:

32 * Ego sum Deus Abrohom, Deus Ischok, Deus Iaakoub. nec est Deus mortuorum, sed viuentium.

33 * Quod cùm audissent turbæ, admirabantur ob doctrinam eius.

Matutinis feria III. Septimanæ Passionis.

34 * Perischei verò quum audissent eum imposuisse silentium Zadoukeis, congregati sunt

35 simul. * Et interrogauit eum vnus ex eis peritus Legis, cùm tentaret eum,

36 * Doctor, quodnam est præceptum maximũ in Lege? * Ieschua autem dixit ei: Diliges

37 Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota virtute tua, & ex totamente tua.

38 * Istud est præceptum maximum & pri-

39 mum. * Et secundum simile est ei: Diliges proximũ tuum sicut animam tuam. [reipsum.]

40 * Ab istis duobus præceptis pendent Lex & Prophetæ.

41 * Quum autem congregati fuissent Perischei, interrogauit eos Ieschua inquiens:

42 * Quid dicitis de Meschicho? cuius est filius? Dicunt ei: Filius est Dauidis.

43 * Dicit eis: Quomodo ergo per spiritum

44 vocat eum Dominum? Ait enim: Dominus Domino meo: Sede à dextra mea, vsque dum ponam hostes tuos subter pedes

45 tuos. * Si ergo Dauid vocat eum Dominum,

46 quomodo filius eius est? * Et nemo poterat ei reddere rationem: nemoque ausus est amplius ab illo die interrogare eum.

CAP. XXIII.

1 TVnc Ieschua collocutus est turbis &

2 discipulis suis, & dixit eis: * Super cathedram Mouschе sederunt Scribæ & Peri-

3 schæi. * Quicquid igitur dicent vobis vt seruetis, seruate, ac peragite; sed iuxta opera eorum ne feceritis. dicunt enim et non faciũt.

4 * Ligantque onera grauia & imponunt humeris hominum: ipsi verò ne suo quidem digito volunt ea tangere.

30 * In resurrectione enim neque nubent, neque nubẽtur: sed †sunt sicut angeli Dei in cælo.

31 * De resurrectione autem mortuorum non legistis quod dictum est à Deo dicente vobis:

Exod. 3. b. c. 32 * Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob? Nõ est Deus mortuorum, sed viuentium. * Et audientes

33 turbæ, mirabantur in doctrina eius.

Mar. 12. d. 34 * Pharisæi autem audientes quòd silentium imposuisset Sadducæis, conuenerunt in vnum:

35 * Et interrogauit eum vnus ex eis legis doctor, tentans eum: * Magister,

36 quod est mandatum magnum in Lege?

Deu. 6. a. 5. Lev. 19. d. 37 * Ait illi Iesus: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua.

38 * Hoc est maximum & primũ mandatum.

Lev. 19. d. Mat. 22. c. 39 * Secundum autem simile est huic, Diliges proximum tuum sicut

Mat. 22. c. 5. Mat. 22. 40 teipsum. * In his duobus mandatis vniuersa Lex pendet & Prophetæ.

41 * Congregatis autem Pharisæis, interrogauit eos Iesus,

42 * dicẽs: Quid vobis videtur de Christo? cuius filius est? Dicunt ei, Dauid.

Psal. 109 a. 1. 43 * Ait illis: Quomodo ergo Dauid in Spiritu vocat eum Dominum, dicens:

44 * Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?

45 * Si ergo Dauid vocat eum Dominũ, quomodo filius eius est? * Et nemo po-

46 terat ei respondere verbum: neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.

CAP. XXIII.

1 TVnc Iesus locutus est ad turbas & ad

2 discipulos suos, * dicẽs: Super cathedram Moysi sederunt Scribę & Pharisęi.

Num. 15. d. Deu. 4. c. Luc. 11. c. Mat. 15. c. Mat. 16. b. Mat. 23. d. Mat. 5. c. Mat. 6. c. Mat. 7. c. Mat. 9. c. Mat. 12. c. Mat. 19. c. Mat. 22. c. Mat. 23. a. Mat. 24. c. Mat. 25. c. Mat. 26. c. Mat. 27. c. Mar. 1. c. Mar. 2. c. Mar. 3. c. Mar. 4. c. Mar. 5. c. Mar. 6. c. Mar. 7. c. Mar. 8. c. Mar. 9. c. Mar. 10. c. Mar. 11. c. Mar. 12. c. Mar. 13. c. Mar. 14. c. Mar. 15. c. Mar. 16. c. Luc. 1. c. Luc. 2. c. Luc. 3. c. Luc. 4. c. Luc. 5. c. Luc. 6. c. Luc. 7. c. Luc. 8. c. Luc. 9. c. Luc. 10. c. Luc. 11. c. Luc. 12. c. Luc. 13. c. Luc. 14. c. Luc. 15. c. Luc. 16. c. Luc. 17. c. Luc. 18. c. Luc. 19. c. Luc. 20. c. Luc. 21. c. Luc. 22. c. Luc. 23. c. Luc. 24. c. Joh. 1. c. Joh. 2. c. Joh. 3. c. Joh. 4. c. Joh. 5. c. Joh. 6. c. Joh. 7. c. Joh. 8. c. Joh. 9. c. Joh. 10. c. Joh. 11. c. Joh. 12. c. Joh. 13. c. Joh. 14. c. Joh. 15. c. Joh. 16. c. Joh. 17. c. Joh. 18. c. Joh. 19. c. Joh. 20. c. Joh. 21. c. Act. 1. c. Act. 2. c. Act. 3. c. Act. 4. c. Act. 5. c. Act. 6. c. Act. 7. c. Act. 8. c. Act. 9. c. Act. 10. c. Act. 11. c. Act. 12. c. Act. 13. c. Act. 14. c. Act. 15. c. Act. 16. c. Act. 17. c. Act. 18. c. Act. 19. c. Act. 20. c. Act. 21. c. Act. 22. c. Act. 23. c. Act. 24. c. Act. 25. c. Act. 26. c. Act. 27. c. Act. 28. c. Rom. 1. c. Rom. 2. c. Rom. 3. c. Rom. 4. c. Rom. 5. c. Rom. 6. c. Rom. 7. c. Rom. 8. c. Rom. 9. c. Rom. 10. c. Rom. 11. c. Rom. 12. c. Rom. 13. c. Rom. 14. c. Rom. 15. c. Rom. 16. c. 1 Cor. 1. c. 1 Cor. 2. c. 1 Cor. 3. c. 1 Cor. 4. c. 1 Cor. 5. c. 1 Cor. 6. c. 1 Cor. 7. c. 1 Cor. 8. c. 1 Cor. 9. c. 1 Cor. 10. c. 1 Cor. 11. c. 1 Cor. 12. c. 1 Cor. 13. c. 1 Cor. 14. c. 1 Cor. 15. c. 1 Cor. 16. c. 2 Cor. 1. c. 2 Cor. 2. c. 2 Cor. 3. c. 2 Cor. 4. c. 2 Cor. 5. c. 2 Cor. 6. c. 2 Cor. 7. c. 2 Cor. 8. c. 2 Cor. 9. c. 2 Cor. 10. c. 2 Cor. 11. c. 2 Cor. 12. c. 2 Cor. 13. c. Gal. 1. c. Gal. 2. c. Gal. 3. c. Gal. 4. c. Gal. 5. c. Gal. 6. c. Eph. 1. c. Eph. 2. c. Eph. 3. c. Eph. 4. c. Eph. 5. c. Eph. 6. c. Phil. 1. c. Phil. 2. c. Phil. 3. c. Phil. 4. c. Col. 1. c. Col. 2. c. Col. 3. c. Col. 4. c. 1 Thess. 1. c. 1 Thess. 2. c. 1 Thess. 3. c. 1 Thess. 4. c. 1 Thess. 5. c. 2 Thess. 1. c. 2 Thess. 2. c. 2 Thess. 3. c. 1 Tim. 1. c. 1 Tim. 2. c. 1 Tim. 3. c. 1 Tim. 4. c. 1 Tim. 5. c. 1 Tim. 6. c. 2 Tim. 1. c. 2 Tim. 2. c. 2 Tim. 3. c. 2 Tim. 4. c. Tit. 1. c. Tit. 2. c. Tit. 3. c. Philem. 1. c. Hebr. 1. c. Hebr. 2. c. Hebr. 3. c. Hebr. 4. c. Hebr. 5. c. Hebr. 6. c. Hebr. 7. c. Hebr. 8. c. Hebr. 9. c. Hebr. 10. c. Hebr. 11. c. Hebr. 12. c. Hebr. 13. c. Jac. 1. c. Jac. 2. c. Jac. 3. c. Jac. 4. c. Jac. 5. c. 1 Pet. 1. c. 1 Pet. 2. c. 1 Pet. 3. c. 1 Pet. 4. c. 1 Pet. 5. c. 2 Pet. 1. c. 2 Pet. 2. c. 2 Pet. 3. c. 1 Joh. 1. c. 1 Joh. 2. c. 1 Joh. 3. c. 1 Joh. 4. c. 1 Joh. 5. c. 2 Joh. 1. c. 3 Joh. 1. c. Jud. 1. c. Apoc. 1. c. Apoc. 2. c. Apoc. 3. c. Apoc. 4. c. Apoc. 5. c. Apoc. 6. c. Apoc. 7. c. Apoc. 8. c. Apoc. 9. c. Apoc. 10. c. Apoc. 11. c. Apoc. 12. c. Apoc. 13. c. Apoc. 14. c. Apoc. 15. c. Apoc. 16. c. Apoc. 17. c. Apoc. 18. c. Apoc. 19. c. Apoc. 20. c. Apoc. 21. c. Apoc. 22. c. 3 * Omnia ergo quęcunque dixerint vobis, seruate & facite: secundùm opera verò eorum nolite facere. dicunt enim, & non faciunt. * Alligant enim onera

4 grauia & importabilia, & imponunt in humeros hominum; digito autem suo nolunt ea mouere.

30 * ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσιν.

31 * περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, λέγοντος,

32 * ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.

33 * καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 * οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.

35 * καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς, πειράζων αὐ-

36 τὸν, καὶ λέγων, * διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ

37 νόμῳ; * ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.

38 * αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή.

39 * δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς

40 σεαυτόν. * ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

41 * συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰη-

42 σοῦς, * λέγων, τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστι; λέγουσιν αὐτῷ, τοῦ Δαβίδ.

43 * λέγει αὐτοῖς, πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων,

44 * εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

45 * εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι.

46 * καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐκέτι.

κγ'.

1 * Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,

2 * λέγων, ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.

3 * πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γάρ, καὶ οὐ ποιοῦσι.

4 * δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά.

40 בְּהַלֵּין תְּרֵין פּוּקְדָנִין ᵉ תַּלְיָא ᵇ אוֹרַיְתָא וְנְבִיָא : 41 כַּד ᶜ כְּנִישִׁין דִּין פְּרִישָׁא שְׁאַל אִנּוּן יְשׁוּעַ וְאָמַר :

42 מָשִׁיחָא ᵈ יְתֵב כְּמַן דְּיֵת סוּס ᵉ שְׁבַח ᶠ נְחֵל ᵍ לְמַר ʰ שְׁאַל ⁱ לְמַר ʲ יְהֵב ᵏ אָמַר ˡ עְבְדֵא ᵐ נְשַׁר ⁿ עֲבַר ᵒ אָמַר ᵖ יְבֵל ᵠ סוּס ʳ עְבְדָא ˢ תְּרֵב

בְּרֵהּ דְּדָוִד הוּא : 43 אָמַר לְהוֹן וְאֵיכְנָא דְּדָוִד בְּרוּחָא קָרֵיהּ לֵהּ מָרְיָא לְמֵימַר : 44 אָמַר מָרְיָא לְמָרִי ᵍ וְהַב לָךְ מִן יְמִינִי עַד אֲשִׁית סְנְאָךְ ʰ דְּאַסְיִם בְּעַלְדְּבָבָךְ הֵיהֵי רַגְלָיךְ : 45 אִן הָכֵיל דְּדָוִד קָרָא לֵהּ מָרְיָא אֵיכְנָא בְּרֵהּ הוּ לֵהּ אֱנָשׁ ⁱ אִשְׁתְּבַח ʲ דְּנֵחֵל לֵהּ פִּתְגָמָא : 46 וְלָא אֲבֵשׁ ᵏ אִכְּרַח הוּב מִן הַהִיא יוֹמָא ˡ לְמִשְׁאֲלוּתֵהּ ᵐ יְתְבוּ קְפַלָּאוֹן כג ² הֵידֵין יְשׁוּעַ מַלֵּל עִם כְּנִשְׁא וְעִם ᵗ תַּלְמִידוֹהִי וְאָמַר לְהוֹן : 2 עַל כּוּרְסְיָה דְּמוֹשָׁא ᵘ יְתְבוּ סָפְרָא וּפְרִישָׁא : 3 כֹּל מִדֵּם הֵכֵיל ᵛ וְנֵאמְרִין לָכֵן ᵂ וְתִטְּרוּן טְרוּ ˣ וְעִבְדוּ אֵיךְ דִּין עֲבִידִין וְדִין לָא תַּעְבְּדוּן אֲמְרִין גֵּיר וְלָא

עָבְדִין : 4 ʸ וְאָסְרִין ᶻ סוּבְלָא ᵃ יַקִּירָתָא ᵇ וְסָיְמִין עַל כַּהֲפָתָא דְּבְנֵי נָשָׁא הֵנוֹן דִּין בְּאֶצְבְּעֲהוֹן לָא ᶜ צְבִין ᵈ דְּנֶעְקְרוּן לְהוֹן :

ᵗ תַּלְמִידָא ᵘ אוֹר ᵛ כְּנֵשׁ ʷ מְשַׁח ˣ יְתֵב כְּמוֹ יְשֵׁב ʸ שְׁבַח ᶻ נְחַל ᵃ מְרֵה ᵇ שְׁאַל ᶜ לְמֵר ᵈ יְהֵב ᵉ אָמַר ᶠ נְשֵׁר ᵍ אֲמַר ʰ יְבֵל ⁱ עֶבֶד ʲ אָמַר ᵏ יְקַר ˡ סוּס ᵐ עְבְדָא ⁿ תֵּרֵב

ᵒ תֵּיבָא ᵖ אִית כְּמוֹ יֵשׁ ᵠ קְרָא ʳ אֲמַר ˢ מוֹרַת ᵗ תֵּיבָא ᵘ הָכֵם ᵛ אֱלָף

ᵃ חֲשֵׁשׁ ᵇ שְׁמַע ᶜ כְּנֵשׁ ᵈ שְׁאַל ᵉ נְפָא ᶠ פְּקַר ᵍ רְחֵם

ᵘ וְרַחֵם ᵛ וְמָא

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * Et omnia opera sua faciunt vt spectentur ab hominibus: dilatant enim phylacteria sua, et producunt fimbrias palliorum suorũ:
6 * Et amant primos accubitus in cœnis, et primos consessus in Synagogis.
7 * Et salutationem in plateis, & vocari ab hominibus Rabbi
8 * Vos autem ne vocemini Rabbi, vnus est enim magister vester, vos autem omnes fratres estis.
9 * Nec patrem vocetis vobis in terra, vnus enim est pater vester qui est in cælis.
10 * Neque vocemini Rectores, quoniam
11 vnus est rector vester Meschicho. * Qui autẽ maximus est inter vos, siat vobis minister.
12 * Quicunque enim efferet seipsum, deprimetur; & qui seipsum depresserit, efferetur.
Ad stationem præcedentem noctem tertiam passionis.
13 * Væ vobis Scribæ & Perischæi acceptores vultus [hypocritæ] quippe qui exedatis domos viduarum, ea occasione quòd producitis orationes vestras, propterea subituri estis iudicium supremum.
14 * Væ vobis Scribæ & Perischæi acceptores vultus [hypocritæ] quippe qui claudatis regnum cælorum coram hominibus. vos enim non introitis, nec eos qui introeunt sinitis introire.
15 * Væ vobis Scribæ & Perischæi acceptores vultus, quippe qui perlustretis mare & aridam, vt faciatis vnum proselytum: & quum factus est, facitis eum filium gehennæ duplo super vos.
16 * Væ vobis duces cæci, quippe qui dicatis: Quisquis iurat per templum, nihil est: quisquis autem iurat per aurum templi, reus
17 est. * Stulti & cæci, vtrum enim maius est aurũ aut templum, quod consecrat ipsum aurum? * Et, quisquis iurat per altare, nihil
19 est: quicunque verò iurat per oblationem quæ est super ipsum, reus est. * Stolidi & obcæcati, vtrum enim maius est oblatio an altare, quod consecrat oblationem?
20 * Qui ergo iurat per altare, iurat per ipsum ac per omnia quæ super eo sunt.
21 * Et qui iurat per templum, iurat per ipsum, & per eum qui habitat in eo.

Omnia verò opera sua faciunt, vt 5
Mar.12. videantur ab hominibus. dilatant enim
4.38 phylacteria sua, & magnificãt fimbrias.
Luc.11. Amant autem primos recubitus in 6
6.43.&
20.46 cœnis, & primas cathedras in synagogis,
Et salutationes in foro, & vocari ab 7
Luc.11. hominibus Rabbi.
43.&
Matth.23. Vos autem nolite vocari Rabbi. vnus 8
est enim magister vester, omnes autem vos fratres estis.
Et patrem nolite vocare vobis super 9
terram: vnus est enim pater vester qui in cælis est.
Nec vocemini magistri: quia ma- 10
gister vester, vnus est, Christus. B
Qui maior est vestrum, erit mini- 11
ster vester.
Luc.14. Qui autem se exaltauerit, humilia- 12
11.&18.14 bitur: & qui se humiliauerit, exaltabitur.

Mar.12. VAE autem vobis Scribę & Pha- 13
40.&Luc. risęi hypocritę: quia comeditis domos vi-
20.47 duarum, orationes longas orantes. propter hoc amplius accipietis iudicium.
Vę vobis Scribę & Pharisæi hypo- 14
critę, qui a clauditis regnum cęlorum ante homines. vos enim non intratis, nec introeuntes sinitis intrare.
Væ vobis Scribæ & Pharisęi hypo- 15
critæ: quia circuitis mare & aridam, vt faciatis vnum proselytum. & cùm fuerit factus, facitis eum filium gehennæ duplo quàm vos.
Væ vobis duces cæci, qui dicitis: 16
Quicunque iurauerit per templum, nihil est: qui autem iurauerit in auro templi, debitor est.
Stulti & cęci, quid enim maius est, 17
aurum, an templum quod sanctificat aurum?
Et quicunque iurauerit in altari, ni- 18
hil est: quicunq; autem iurauerit in dono quod est super illud, debet. Stulti 19
& cæci, quid enim maius est, donum, an altare quod sanctificat donum?
Qui ergo iurat in altari, iurat in eo 20
& in omnibus quæ super illud sunt. C
Et quicunque iurauerit in templo, 21
iurat in illo & in eo qui habitat in ipso.

5 * πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσι δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν·
6 * φιλοῦσί τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς,
7 * καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεὶ ῥαββεί.
8 * ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητὴς, ὁ χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.
9 * καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
10 * μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστιν ὁ καθηγητὴς, ὁ χριστός.
11 * ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν διάκονος.
12 * ὅστις δὲ ὑψώσῃ ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσῃ ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

13 * Οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχεσθε· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.
14 * οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.
15 * οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον· καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης, διπλότερον ὑμῶν.
16 * οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες, ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
17 * μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν;
18 * καὶ, ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
19 * μωροὶ καὶ τυφλοί· τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;
20 * ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.
21 * καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ κατοικήσαντι αὐτόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 * Quique iurat per cælos, iurat per thronum
23 Dei, & per eum qui sedet super ipsum. *Væ
vobis Scribæ & Periſchæi acceptores vul-
tus, quippe qui decimetis mentham, & ane-
thum, atque cuminum; & omittatis gravio-
ra Legis, iudicium, & misericordiam, atque
fidē: hæc autem oportet vt faciatis, & illa
24 non omittatis. *Duces cæci: qui excolatis cu-
lices, et deglutitis camelos. *Væ vobis Scribæ
25 & Periſchæi acceptores vultus, [perſonati,]
quippe qui emundetis exteriorē partē calicis
& quæ ſunt anſæ, intus autem plena ſunt ra-
26 pina & iniquitate. *Periſchæi obcæcati, emū-
date primùm quod eſt intra calicem & paro-
pſidem, vt & id quod extra eſt mundū fiat.
27 *Væ vobis Scribæ & Periſchæi acceptores
vultus, quippe qui ſimiles ſitis ſepulchris de-
albatis, quæ extrà quidem videntur pulcher-
rima, intus verò plena ſunt oſſibus mortuo-
28 rum, omnique immunditia. *Sic & vos extrà
quidem videmini hominibus tanquam iuſti,
intus autem pleni eſtis iniquitate, & accep-
tione facierum. [hypocriſi.]

Miniſterium ſecundę noctis tertiæ hebdomadis Paſſionis, Dominique Stephani.

29 *Væ vobis Scribæ & Periſchæi acceptores
vultus, quippe qui extruatis ſepulchra
Prophetarum, ac præparetis monumenta iu-
30 ſtorum. *Et dicitis: Si fuiſſemus in diebus
patrum noſtrorum, nequaquam fuiſſemus
eis ſocij in ſanguine Prophetarum.
31 *Itaque teſtimonium perhibetis contra
vosmetipſos, quippe qui filij eſtis eorum qui
32 interfecerunt Prophetas. *Vos quoque
complete menſuram patrum veſtrorum.
33 *Serpentes, progenies viperarum, qua-
34 modo effugietis à iudicio gehennę? *Propterea
ecce ego mitto ad vos Prophetas, & ſapien-
tes, & Scribas; & ex iis interfectūri eſtis,
& in crucem acturi, & ex iis flagellis ce-
ſuri eſtis in Synagogis veſtris, & perſeque-
mini eos à ciuitate in ciuitatem.
35 *Vt veniat ſuper vos omnis ſanguis iu-
ſtorum, qui effuſus eſt ſuper terram, à ſan-
guine Hobel iuſti, vſque ad ſanguinem Ze-
cario filij Berakio, quem trucidaſtis inter
templum & altare.

Exod. 3. 14 * Et qui iurat in cælo, iurat in throno 22
Dei, & in eo qui ſedet ſuper eum.
Luc. 11. 42 * Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypo- 23
critæ: quia decimatis mentam, & ane-
thum, & cyminum, & reliquiſtis quę gra
uiora ſunt Legis, iudicium, & miſericor-
diam, & fidem. hæc oportuit facere, &
illa non omittere.
* Duces cæci, excolantes culicem, ca- 24
melum autem glutientes.
Luc. 11. 39 * Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypo- 25
critæ: quia mundatis quod deforis eſt ca
licis & paropſidis, intus autem pleni e-
ſtis rapina & immunditia.
* Phariſæe cæce, munda priùs quod 26
intus eſt, calicis & paropſidis, vt fiat & id
quod deforis eſt, mundum.
* Væ vobis Scribæ & Phariſęi hypo- 27
critæ: quia ſimiles eſtis ſepulchris deal-
batis, quæ à foris parēt hominibus ſpe-
cioſa, intus verò plena ſunt oſſibus mor
tuorum, & omni ſpurcitia.
* Sic & vos à foris quidem paretis ho 28
minibus iuſti, intus autem pleni eſtis hy
pocriſi & iniquitate.

* Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypo- 29
critæ: quia ædificatis ſepulchra Prophe-
tarum, & ornatis monumēta iuſtorum:
* Et dicitis: Si fuiſſemus in diebus pa 30
trum noſtrorum, non eſſemus ſocij eo-
rum in ſanguine Prophetarum.
* Itaque teſtimonio eſtis vobiſmet- 31
ipſis, quia filij eſtis eorum qui Prophe-
tas occiderunt.
* Et vos implete menſuram patrum 32
veſtrorum.
Gen. 3. 7. dico vobis, * Serpentes genimina viperarū, quo- 33
modo fugietis à iudicio gehennæ?
* Ideò ecce ego mitto ad vos Prophe- 34
tas & ſapientes & Scribas, & ex illis occi-
cidetis & crucifigetis, & ex eis flagella-
bitis in Synagogis veſtris, & perſeque-
mini de ciuitate in ciuitatem:
Gen. 4. 8. 2. Par. 24. 21. Luc. 11. 51. * Vt veniat ſuper vos omnis ſanguis 35
iuſtus qui effuſus eſt ſuper terram, à ſan-
guine Abel iuſti vſque ad ſanguinē Za-
charię filij Barachiæ, quem occidiſtis in-
ter templum & altare.

22 * καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ,
καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
23 * οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύμινον·
καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔ-
λεον, καὶ τὴν πίστιν. ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀ-
φιέναι.
24 * ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κά-
μηλον καταπίνοντες.
25 * οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,
ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος,
ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας.
26 * Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ πο-
τηρίου, καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν
καθαρόν.
27 * οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,
ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν
μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν, καὶ
πάσης ἀκαθαρσίας.
28 * οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις
δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

29 * Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,
ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ
μνημεῖα τῶν δικαίων,
30 * καὶ λέγετε, εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων
ἡμῶν, οὐκ ἂν ἦμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προ-
φητῶν.
31 * ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων
τοὺς προφήτας.
32 * καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.
33 * ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως
τῆς γεέννης;
34 * διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας,
καὶ σοφοὺς, καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ
σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν·
35 * ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμε-
νον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἅβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ
αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ
τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

36 * Amin ego dico vobis, venient hæc omnia super generationem istam.
37 * Ouriſchlem, Ouriſchlē, trucidans Prophetas, & lapidibus obruens eos qui ad eam mittuntur: quoties volui congregare filios tuos, ſicut congregat gallina pullos ſuos ſub
38 alas ſuas, nec voluiſtis? * Ecce, relinquitur vobis domus veſtra deſerta.
39 * Ego enim dico vobis: Non videbitis me ab hoc tempore, vſque dum dicatis, Benedictus ille qui venit in nomine Domini.

Ad veſperam Feſto Crucis.

CAP. XXIIII.

1 ET exiit Jeſchua à templo vt abiret, et acceſſêre diſcipuli eius oſtendentes ei ædificium templi. 2 * Ipſe verò dixit eis: Ecce, nonne videtis hæc omnia? Amin ego dico vobis, non relinquetur hic lapis ſuper lapidem,
3 qui non deſtruatur. * Et quum ſederet Jeſchua ſuper montem Oliuarum, acceſſerunt diſcipuli eius, et aiunt inter ſe et eū [ſeorſim,] Dic nobis quando hæc fient: & quod erit ſignū aduentus tui, et conſummationis mundi?
4 * Reſpondit Ieſchua, & dixit eis: Cauete ne quis vos inducat in errorem:
5 * Multi ſiquidem venturi ſunt in nomine meo, dicturique, Ego ſum Meſchicho: multoſque in errorem inducent.
6 * Futurum eſt autem vt audiatis prælia, & rumorem bellorum: videte ne turbemini. oportet enim vt hæc omnia fiant: ſed necdum
7 finis. * Inſurget enim gens contra gentem, & regnum contra regnum: eruntque fames, & peſtilentiæ, & terræmotus in ſingulis locis. * Hæc autem omnia principium ſunt dolorum.
9 * Tunc tradent vos oppreſſioni, & interficient vos: eritisque exoſi omnibus gentibus propter nomen meum.
10 * Tunc impingent multi, & odio proſequetur alius alium, & alius alium prodet.
11 * Et multi pſeudoprophetæ ſurgent, multoſque inducent in errorem.
12 * Ac propter multitudinem iniquitatis, elangueſcet charitas multorum.
13 * Qui autem ſuſtinuerit ad finem vſque, is ſaluus erit.

36 * Amen dico vobis, venient hæc omnia ſuper generationem iſtam.
37 * Ieruſalem Ieruſalem, quæ occidis Prophetas, & lapidas eos qui ad te miſſi ſunt, quoties volui cōgregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos ſuos ſub alas, & noluiſti?
38 * Ecce relinquetur vobis domus veſtra deſerta.
39 * Dico enim vobis: Non me videbitis amodò, donec dicatis, Benedictus qui venit in nomine Domini.

CAP. XXIIII.

1 ET egreſſus Ieſus de templo, ibat. Et acceſſerunt diſcipuli eius vt oſtendere-
2 rent ei ædificationes templi. * Ipſe autem reſpondens, dixit illis, Videtis hæc omnia? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis ſuper lapidem
3 qui non deſtruatur. * Sedente autem eo ſuper Montem-oliueti, acceſſerunt ad eum diſcipuli ſecretò, dicentes: Dic nobis, quando hæc erunt? & quod ſignum aduentus tui, & conſummationis ſeculi?
4 * Et reſpondens Ieſus, dixit eis: Videte ne quis vos ſeducat.
5 * Multi enim venient in nomine meo, dicentes, Ego ſum Chriſtus: & multos ſeducent.
6 * Audituri enim eſtis prœlia & opiniones prœliorum. Videte ne turbemini, oportet enim hæc fieri: ſed nondum eſt finis.
7 * Conſurget enim gens in gentem, & regnum in regnum: & erunt peſtilentię, & fames, & terræmotus per loca.
8 * Hęc autem omnia initia ſunt dolorum.
9 * Tunc tradent vos in tribulationem, & occident vos: & eritis odium omnibus gētibus propter nomen meū.
10 * Et tunc ſcandalizabuntur multi: & inuicem tradent, & odio habebunt inuicem.
11 * Et multi pſeudoprophetæ ſurgent, & ſeducent multos.
12 * Et quoniam abundabit iniquitas, refrigeſcet charitas multorum.
13 * Qui autem perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit.

36 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.
37 * ἱερουσαλὴμ, ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε,
38 * ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.
39 * λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

κδ'.

1 * Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.
2 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται.
3 * καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες, εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;
4 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, βλέπετε μήτις ὑμᾶς πλανήσῃ.
5 * πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, ἐγώ εἰμι ὁ χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.
6 * μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω ἐστὶ τὸ τέλος.
7 * ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.
8 * πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.
9 * τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.
10 * καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους.
11 * καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς.
12 * καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.
13 * ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * Et prædicabitur hoc Euangelium regni in vniuerso mundo, in testimonium omnium gentium, & tunc veniet consummatio.
15 * Quum autem videritis portentum immundum vastationis, quod dictum est per Daniel Prophetam, stans in loco sancto, (is qui legit, intelligat:) * Tunc illi qui
16 in Iihoudæa fuerint, fugiant in montem:
17 * Et is qui fuerit in tecto, non descendat vt sumat quæ sunt in ædibus suis.
18 * Et qui in agro fuerit, non reuertatur retrò vt accipiat vestimentum suum.
19 * Væ autem prægnantibus, & iis quæ nutrices futuræ sunt in illis diebus.
20 * Orate verò ne fiat fuga vestra hyeme,
21 neque Sabbatho. * Erit enim tunc oppressio magna, qualis non fuit ab initio mundi, nunc vsque, nec erit.
22 * Et nisi decurtati fuissent dies illi, non viueret omnis caro: verùm propter electos decurtabuntur dies illi.
23 * Tunc si quis piam dixerit vobis, Ecce hic est Meschicho, aut hic: ne credite.
24 * Surgent enim pseudochristi, & pseudoprophetæ, edentque signa magnifica, adeò vt inducant in errorem (si fieri possit) etiam
25 electos. * Ecce prædixi vobis.
26 * Si ergo dixerint vobis, Ecce in deserto est, ne exieritis: aut ecce in cubiculo est, ne fidem adhibueritis.
27 * Quemadmodum fulgur exit ab Oriente, & videtur in Occidentem vsque, ita futurus est aduentus Filij hominis.
28 * Vbicunque verò erit cadaver, ibi congregabuntur aquilæ.
29 * Statim autem post oppressionem dierum illorum Sol obtenebrescet, & Luna non ostendet splendorem suum, & stellæ cadent è cælis, & virtutes cælorum commouebuntur.
30 * Tunc que apparebit signum Filij hominis in cælis: & tunc plangent omnes generationes terræ, & conspicient Filium hominis venientem super nubes cælorum cum virtute & gloria multa.
31 * Et mittet angelos suos cum classici clangore magno, & congregabunt electos eius à quatuor ventis, à summis cælorum vsque ad terminos eorum.

14 * Et prædicabitur hoc Euangelium regni in vniuerso orbe, in testimoniũ omnibus gentibus. & tunc veniet consum-
15 matio. * Cùm ergo videritis abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele propheta, stantem in loco sancto; (qui legit intelligat:) * Tunc qui 16
in Iudæa sunt, fugiant ad montes:
17 * Et qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua: * Et qui in a- 18
gro, non reuertatur tollere tunicã suam.
19 * Væ autẽ prægnantibus & nutrientibus in illis diebus.
20 * Orate autem, vt non fiat fuga vestra in hyeme vel Sabbatho.
21 * Erit enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi vsque modò, neque fiet.
22 * Et nisi breuiati fuissent dies illi, nõ fieret salua omnis caro: sed propter electos breuiabuntur dies illi.
23 * Tunc si quis vobis dixerit: Ecce hìc est Christus, aut illic: nolite credere.
24 * Surgent enim pseudochristi & pseudoprophetæ: & dabunt signa magna & prodigia, ita vt in errorẽ inducantur (si fieri potest) etiam electi.
25 * Ecce prædixi vobis.
26 * Si ergo dixerint vobis, Ecce in de- 26
serto est, nolite exire: ecce in penetralibus, nolite credere.
27 * Sicut enim fulgur exit ab Oriente, & paret vsque in Occidentem, ita erit 27
& aduentus filij hominis.
28 * Vbicunque fuerit corpus, illuc con- 28
gregabuntur & aquilæ.
29 * Statim autem post tribulationem dierum illorum Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & stellæ cadent de cælo, & virtutes cælorum commouebuntur.
30 * Et tũc parebit signum filij hominis in cælo. & tunc plangent omnes tribus terræ: & videbunt filium hominis venientem in nubibus cæli cum virtute multa & maiestate.
31 * Et mittet angelos suos cum tuba, & voce magna: & congregabunt electos eius à quatuor ventis, à summis cælorum vsque ad terminos eorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

32 ✣ A ficu autem discite parabolam: cuius quum iam rami tenerescunt, & pullulant folia, scitis aduentare æstatem. 33 ✣ Sic & vos quum videritis hæc omnia, scitote eam prouenisse ad portam. 34 ✣ Amin ego dico vobis, nequaquam præterierit generatio ista, 35 vsque dum hæc omnia fiant. ✣ Cælum & terra præteribunt, at sermones mei nequaquam præteribunt.

Lectio defunctorum.

36 ✣ De die autem illo, & de hora illa nemo nouit, ne Angeli quidem cælorum, sed Pater tantum.

37 ✣ Sicut autem diebus Nouach, ita futurus est aduentus filij hominis.

38 ✣ Sicut enim qui erant ante diluuium, edebant & bibebant, & ducebant vxores, dabantque viris, ad hüc vsque diem quo in-
39 gressus est Nouach in arcam: ✣ Neque cognouerunt donec venisset diluuium, & abstulisset omnes: sic futurus est aduentus filij ho-
40 minis. ✣ Tunc duo erunt in villa, vnus assumetur, & alter relinquetur.

41 ✣ Duæ molentes in pistrino, vna assumetur, & altera relinquetur.

42 ✣ Vigilate ergo, quia nescitis qua hora ven-
43 turus est dominus vester. ✣ Hoc autem scitote, si sciret dominus domus quanam vigilia fur venturus sit, vigilaret; nec sineret perfodi domum suam.

44 ✣ Propterea & vos estote parati: nam qua hora non putatis, venturus est filius hominis.

Oblatio Dominicæ Sacerdotum.

45 ✣ Quis igitur est seruus fidelis & sapiens quem constituit dominus suus super filios domus suæ, vt det eis cibum in tempore suo?

46 ✣ Felix ille seruus, quem quum venient dominus eius, inuenerit ita facientem.

47 ✣ Amin ego dico vobis, constituet eum super omnia quæ habet.

48 ✣ Sin autem dixerit seruus ille nequam in corde suo, Dominus meus tardat aduen-
49 tum: ✣ Cœperitque percutere conseruos suos, & comederit ac potauerit cum temu-
50 lentis: ✣ Veniet dominus serui illius, quo die non expectat, & qua hora non nouit.

32 ✣ Ab arbore autem fici discite parabolam, cùm iam ramus eius tener fuerit, & folia nata, scitis quia propè est æstas.
33 ✣ Ita & vos, cùm videritis hęc omnia, scitote quia propè est in ianuis.
34 ✣ Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia ista fiant.
Mar. 13. 31. Luc. 21. 33. 35 ✣ Cælum & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt.

36 ✣ De die autem illa & hora nemo scit, neque angeli cælorum, nisi Pater solus.
Luc. 17. 26. 37 ✣ Sicut autem in diebus Noe, ita erit & aduentus filij hominis.
Gen. 6. 1. Pet. 3. 20. 38 ✣ Sicut enim erant in diebus ante diluuium comedentes & bibentes, nubentes & nuptui tradentes, vsque ad eum diem quo intrauit Noe in arcam,
39 ✣ Et non cognouerũt donec venit diluuium, & tulit omnes: ita erit & aduentus filij hominis.
Luc. 17. 34. 40 ✣ Tunc duo erunt in agro: vnus assumetur, & vnus relinquetur.
41 ✣ Duæ molétes in mola: vna assume-
Duo in lectoy. nus assumetur, & vna relinquetur. †
42 ✣ Vigilate ergo, quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit.
43 ✣ Illud autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias qua hora fur venturus
Mat. 24. 43. Luc. 12. 39. esset, vigilaret vtique, & non sineret perfodi domum suam.
44 ✣ Ideò & vos estote parati, quia qua nescitis hora filius hominis veturus est.

Luc. 12. 42. 45 ✣ Quis putas, est fidelis seruus & prudens, quem constituit dominus suus super familiam suam, vt det illis cibum in tempore?
46 ✣ Beatus ille seruus, quem, cùm venerit dominus eius, inuenerit sic faciẽtem.
47 ✣ Amen dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet eum.
Apoc. 16. 15. 48 ✣ Si autem dixerit malus seruus ille in corde suo, Moram facit dominus meus
49 venire: ✣ Et cœperit percutere conseruos suos, manducet autem & bibat cum ebriosis:
50 ✣ Veniet dominus serui illius in die qua non sperat, & hora qua ignorat:

---

32 ✣ ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γλυκὺς) ἅπαλος, καὶ τὰ φύλλα ἐκφυῇ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος.
33 ✣ οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.
34 ✣ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται).
35 ✣ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

36 ✣ Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος.
37 ✣ ὥσπερ γὰρ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
38 ✣ ὥσπερ γάρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν·
39 ✣ καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
40 θρώπου. ✣ τότε δύο ἔσονται) ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παραλαμβάνεται), καὶ ὁ εἷς ἀφίεται.
41 ✣ δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται).
42 ✣ γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται).
43 ✣ ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.
44 ✣ διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται).

45 ✣ Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ;
46 ✣ μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος ἐπὶ δύρσει ποιοῦντα οὕτως.
47 ✣ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.
48 ✣ ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν·
49 ✣ καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθυόντων·
50 ✣ ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει

שִׁבְקָ עוֹר יַרְעָ
כְּטַר פְּלַשׁ פּוּרְיוֹנוֹ
דְּקִרְאֵי חֵקֶר
טַ״ב אִתָּא חֵימָן
כּוֹס כְּתַר כֶּסֶר
בִּלְשׁוֹן אכל
שְׁבָח בִּלְשׁוֹן מגא
אַחַר אַתָּא שְׂרָא
עָנָה תָּא

42 וְחַיָּתִין נָהִין סָתָנָן כַּרְחַיָּא חֲדָא סְחַדְבְּרָא וְחַדָא מְשַׁחְבְּקָא: 42 אִסְתְּעִירוּ הָכֵיל דְּלָא יְדָעִין אֵנָהִין בְּאִדָּא
שַׁעֲתָא אָתָא מָרְכוֹן: 43 הָדָא דִּין דְּעוּ דְּאִלּוּ יְדָע הָוָא מָרָא בַּיְתָא בְּאִדָּא מְסַרְהָא אַתָּא נַנְּקָא מְהָהֲעִיר הָוָא וְלָא שָׁבַק
דְּנָקְבְּלֵשׁ בֵּיתֵהּ: 44 מִסְּבֵל הָנָא אַף אֲנָהִין הָווֹ מְסַיְּבִין דְּבַשְׁעָתָא דְּלָא סְבָרִין אֵנָהִין מְאַתָּא בְּרָה דְּאֱנָשָׁא:
45 מַאן הוּא עַבְדָּא מְהֵימְנָא וְחַכִּימָא דְּמָרֵהּ שַׁוִּי עַל בֵּיתֵהּ דְּלֶהֱוֵי מְפַלְּגָא לְהוֹן מְזוֹנָא בְּעִדָּנֵהּ: 46 טִיבוּתֵהּ לְעַבְדָּא הַהוּא דְּכַד אֲתָא מָרֵהּ וְיַשְׁכַּח דְּהָכְנָא עָבֵד: 47 אֲמִין אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּעַל כֹּלָּא דְּאִית לֵהּ
48 יְשַׁוֵּי יָתֵהּ עַל כָּל נְכָסוֹהִי: 49 וְאִלֵּין דְּאָמַר בְּלִבֵּהּ דְּמָרִי מְבַשֵּׁל לְמֵיתֵי וְשָׁרֵי לְמִמְחֵי בְּעַבְדַּיָּא וְלְמֵיכַל וְלְמִשְׁתֵּי עִם שִׁכּוֹרַיָּא:
50 אֲתָא מָרֵהּ דְּעַבְדָּא בְּיוֹמָא דְּלָא מְצַפֵּי וּבְשַׁעְתָּא דְּלָא יָדַע:

שְׁבָק עוֹר יַרְעָ
כְּטַר פְּלַשׁ פּוּרְיוֹנוֹ
דְּקִרְאֵי חֵקֶר
טַ״ב אִתָּא חֵימָן
כּוֹס כְּתַר כֶּסֶר
בִּלְשׁוֹן אכל
שְׁבָח בִּלְשׁוֹן מגא
אַחַר אַתָּא שְׂרָא
עָנָה תָּא

Universidad de Deusto
Biblioteca

51 ‡ Et separabit eum, ponetque partem eius cum acceptoribus vultus [hypocritis.] illic erit fletus & stridor dentium.

Statio tertiæ noctis secundæ Septimanæ Passionis, & Mulierum sanctarum.

CAP. XXV.

1 TVnc assimilabitur regnum cælorum decem virginibus illis, quæ sumpserunt lampades suas, & exierunt in occursum Sponsi & Sponsæ. 2 Quinque autem ex eis erant sapientes erant, & quinque fatuæ. 3 Et ille fatuæ sumpserant quidem lampades suas, sed 4 non assumpserant secum oleum. 4 Hæ verò sapientes sumpserant oleum in vasis cum lampadibus suis. 5 Quum autem tardaret Sponsus, dormitarùt omnes, somnoque se dedere. 6 Et media nocte factus est clamor, Ecce, Sponsus venit: exite in occursum eius. 7 Tunc surrexerunt omnes illæ virgines, 8 & præpararunt lampades suas. 9 Dixerunt autem illæ fatuæ sapientibus, Date nobis ex oleo vestro, ecce enim lampades nostræ extin- 10 ctæ sunt. 9 Responderunt hæ sapientes & dicunt: Ne forte non sufficiat nobis & vobis, ite potius ad eos qui venundant, & e- mite vobis. 10 Quum autem proficiscerentur emptum, venit Sponsus: & hæ quæ paratæ erant introierunt cum eo in domum chori [ad nuptias:] clausaque est ianua.

11 Postremò verò venerunt et illæ virgines 12 aliæ, dicentes: Domine noster, Domine noster, aperi nobis. 12 Is verò respondit & ait eis: 13 Amin ego dico vobis, non noui vos. 13 Vigilate ergo, quia nescitis diem illum neque horam.

Dominica Sacerdotum.

14 Sicut enim vir qui peregrè profectus est, 15 vocauit famulos suos, & tradidit eis possessionem suam: 15 Et vni quidem dedit quinque talenta, alij autem duo, alij denique vni; vnicuique secundùm facultatem ipsius; & 16 peregrè profectus est illico. 16 Profectus autem ille qui quinque talenta acceperat, negotiatus est ex eis, & lucratus est quinque alia.

17 Et itidem is qui duo, negotiando lucra- 18 tus est duo alia. 18 Is autem qui acceperat vnum, profectus fodit in terram, et abdidit argentum domini sui.

51 ‡ Et diuidet eum, partemque eius ponet cum hypocritis. illic erit fletus & stridor dentium.

CAP. XXV.

1 TVnc simile erit regnum cælorum decem virginibus: quę accipientes lam A pades suas exierunt obuiam Sponso & Sponsæ.

2 ‡ Quinque autem ex eis erant fatuæ, & quinque prudentes.

3 ‡ Sed quinque fatuæ, acceptis lampadibus, non sumpserunt oleum secum:

4 ‡ Prudentes verò acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus.

5 ‡ Moram autem faciẽte Sponso, dormitauerunt omnes & dormierunt.

6 ‡ Media autem nocte clamor factus est, Ecce Sponsus venit, exite obuiam ei.

7 ‡ Tunc surrexerunt omnes virgines illæ, & ornauerunt lampades suas.

8 ‡ Fatuæ autem sapientibus dixerunt: Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ extinguuntur.

9 ‡ Responderunt prudentes, dicentes: Ne forte non sufficiat nobis & vobis, ite potius ad vendentes, & emite vobis.

10 ‡ Dum autẽ irent emere, venit Sponsus: & quæ paratæ erant, intrauerunt cũ eo ad nuptias: & clausa est ianua.

11 ‡ Nouissimè verò veniunt & reliquæ virgines, dicentes, Domine, Domine, aperi nobis.

12 ‡ At ille respondens, ait: Amen dico vobis, nescio vos.

13 ‡ Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam.

14 ‡ Sicut enim homo peregrè proficiscens, vocauit seruos suos, & tradidit illis bona sua.

15 ‡ Et vni dedit quinque talenta, alij autem duo, alij verò vnum; vnicuique secundùm propriam virtutem: & profectus est statim.

16 ‡ Abiit autem qui quinque taléta acceperat, & operatus est in eis, & lucratus est alia quinque.

17 ‡ Similiter & qui duo acceperat, lucratus est alia duo.

18 ‡ Qui autem vnum acceperat, abiens fodit in terram, & abscondit pecuniam domini sui.

51 ‡ καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

κέ.

1 ‡ Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου.

2 ‡ πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραί.

3 ‡ αἵτινες μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μετ' ἑαυτῶν ἔλαιον·

4 ‡ αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν, μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.

5 ‡ χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον.

6 ‡ μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν, ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται· ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

7 ‡ τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν.

8 ‡ αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον, δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται).

9 ‡ ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι, μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.

10 ‡ ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.

11 ‡ ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι, κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν.

12 ‡ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.

13 ‡ γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν, οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

14 ‡ Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν, ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

15 ‡ καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως.

16 ‡ πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα.

17 ‡ ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο.

18 ‡ ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

51 ‡ וְיַפְרִישִׁנֵּהּ וְיָשִׂים חֶלְקֵהּ עִם חַיָּבַיָּא תַּמָּן יְהֵא בָכְיָא וְחִרְקָא דְשִׁנַּיָּא׃

1 ‡ הֵידֵין יִתְדַּמֵּא מַלְכוּתָא דִשְׁמַיָּא לְעַשַׂר בְּתוּלָתָא דְנָסְבָן לַמְפָרְיְתִין וְנַפְקָן לְאוּרְעָא חֲנָנָא׃ 2 וְחַמֵּשׁ מִנְּהֶן סָכְלָן וְחַמֵּשׁ סָכְלָן׃ 3 סָכְלָן דְנָסְבָן לַמְפָרְיְתִין וְלָא נָסְבָן עִמְּהֶן מְשׁוּחְתָא׃ 4 וְחַכִּימָן נָסְבָן מְשׁוּחְתָא בְּמָנָא עִם לַמְפָרְיְתִין׃ 5 כַּד אִוחַר דֵּין חַתְנָא נְסַב כְּלְהֶן וּרְדֵכוּ׃ 6 וּבְפַלְגוּתָא דְלֵילְיָא הֲוָת קָלָא אִתְעֲבִיד הָא חַתְנָא אָתֵי פּוּקוּ לְאוּרְעָא׃ 7 הֵידֵין קָמוּ כְּלְהֶן בְּתוּלָתָא וְתַקָּנוּ לַמְפָרְיְתִין׃ 8 וְסָכְלָן אֲמָרוּ לְחַכִּימָן הַבוּ לָן מִן מְשׁוּחְתְּכוֹן אֲרֵי לַמְפָרְיְתִין דִּילָן כָּבַיָּן׃ 9 עָנוּ חַכִּימָן וַאֲמָרוּ דִּלְמָא לָא יִסְגֵּי לָנָא וְלָכוֹן אִיזְלוּ לְוָת לְוָתְכוֹן וְזַבְּנוּ לְכוֹן׃ 10 וְכַד אָזְלִי לְמִזְבַּן אֲתָא חַתְנָא וְאִתְּלִין דְמִסְתַּבְּלִין בְּהֵי עָלֵי עָמָה לְבֵירְתָא חֲלָלָא אִתְּחַתַּר הַרְגָא׃ 11 בְּהַרְהָא דֵּין אָתֵי אַף הַנִּין בְּתוּלָתָא אָחֳרַנְיָתָא וְאִתְמְרָן מָרָן מָרָן פְּתַח לָן׃ 12 הוּא דֵין עָנָא וְאֲמַר לְהֵין אֲמֵין אֲמַר אֲנָא לְכֵין דְּלָא יְדַע אֲנָא לְכֵין׃ 13 אִסְתְּעִירוּ הַכִּיל דְּלָא יְדָעִין אֲנָתּוּן לֵיוֹמָא הַדֵּין וְלָא לְשָׁעְתָא׃

14 ‡ אֵיךְ גְּבְרָא גֵּיר ‡ דְּאָזַל קְרָא לְעַבְדֵּיהּ וְאַשְׁלֵם לְהֵין קְנְיָנֵהּ׃ 15 אִיהּ דְיָהֵב לְהּ חַמֵּשׁ כִּכְרִין וְאִיהּ דְּתַרְתֵּין וְאִיהּ דְּחַד לְחַד כְּמָא דְּאִיהּ יָכִיל וְנָסַב מִיָּד שַׁלִּיחַ׃ 16 אָזַל דֵּין הַהוּא דְּנָסַב חַמֵּשׁ כִּכְרִין וְעָבַד בְּהוֹן וְשָׁבַח חַמֵּשׁ כִּכְרִין אָחֳרָנַיָּתָא׃ 17 וְהַהוּא דְּתַרְתֵּין הַכְנָא אַף הוּא רְבַח תַּרְתֵּין אָחֳרָנַיָּתָא׃ 18 וְהַהוּא דְּנָסַב חַד אָזַל חָפַר בְּאַרְעָא וְטַשִּׁי כַּסְפָּא דְמָרֵהּ׃

51 ‡ וְיַבְדִּילֵהוּ וְיָשִׂים חֶלְקוֹ עִם הַחַיָּבִים שָׁם יִהְיֶה בְכִי וְחָרוֹק שִׁנָּיִם׃

1 ‡ אָז תִּדָּמֶה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם לַעֲשֶׂר בְּתוּלוֹת אֲשֶׁר לָקְחוּ נֵרוֹתֵיהֶן וְיָצְאוּ לִקְרַאת הֶחָתָן׃ 2 וַחֲמִשָּׁה מֵהֶן הָיוּ סְכָלוֹת וַחֲמִשָּׁה חֲכָמוֹת׃ 3 הַסְּכָלוֹת לָקְחוּ נֵרוֹתֵיהֶן וְלֹא לָקְחוּ עִמָּהֶן שֶׁמֶן׃ 4 אֲבָל הַחֲכָמוֹת לָקְחוּ שֶׁמֶן בִּכְלֵיהֶן עִם נֵרוֹתֵיהֶן׃ 5 וּכְשֶׁאִחֵר הֶחָתָן נָמְנְמוּ כֻלָּן וַתִּישַׁנָּה׃ 6 וּבַחֲצוֹת הַלַּיְלָה נִשְׁמַע קוֹל צוֹעֲקִים הִנֵּה הֶחָתָן בָּא צְאוּ לִקְרָאתוֹ׃ 7 אָז קָמוּ כָּל הַבְּתוּלוֹת הָהֵן וְהֵכִינוּ אֶת נֵרוֹתֵיהֶן׃ 8 וְהַסְּכָלוֹת אָמְרוּ אֶל הַחֲכָמוֹת תְּנוּ לָנוּ מִשַּׁמְנְכֶם כִּי נֵרוֹתֵינוּ כָּבִים׃ 9 וַתַּעֲנֶינָה הַחֲכָמוֹת לֵאמֹר פֶּן לֹא יַסְפִּיק לָנוּ וְלָכֶם לְכוּ נָא אֶל הַמּוֹכְרִים וְקְנוּ לָכֶם׃ 10 וּבְעוֹדָן הוֹלְכוֹת לִקְנוֹת בָּא הֶחָתָן וְהַמּוּכָנוֹת נִכְנְסוּ עִמּוֹ לַחֲתֻנָּה וְנִסְגַּר הַפֶּתַח׃ 11 אַחַר בָּאוּ גַּם שְׁאָר הַבְּתוּלוֹת לֵאמֹר אֲדוֹנִי אֲדוֹנִי פְּתַח לָנוּ׃ 12 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אָמֵן אֹמֵר אֲנִי לָכֶם אֵינֶנִּי מַכִּירָכֶם׃ 13 עַל כֵּן שִׁקְדוּ כִּי לֹא תֵדְעוּ אֶת הַיּוֹם וְלֹא אֶת הַשָּׁעָה׃

‡ אזל ‡ זכן ‡ שוב
‡ עלל ‡ אחר ‡ אתא
‡ עור
‡ חזק פיתורנסף
‡ קנא ‡ הגר ‡ יתר
‡ קשא

‡ סום ‡ מנא
ופיתורו הלק
‡ בקא ‡ שבן ‡ רמא
‡ למפרד כמו למר
‡ נפק ‡ סום ‡ סכל
‡ עלל ‡ סום ‡ קעא
‡ יהב ‡ משח ‡ רעך
‡ אתא ‡ פתח

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * Post autem multum temporis venit dominus seruorum illorum, & recepit ab eis rationem.

20 * Et accessit is qui acceperat quinque talenta, obtulitque quinque alia, & ait, Domine mi, quinque talẽta dedisti mihi, ecce quinque alia negotiando lucratus sum supra ea.

21 * Dixit ei dominus eius: Bene est, serue bone & fidelis: in modico fidelis fuisti, super multa te constituam: intra in gaudium domini tui.

22 * Et accessit is qui duo talenta, & ait: Domine mi, duo talenta dedisti mihi; ecce alia duo negotiando lucratus sum supra ea.

23 * Dixit ei dominus eius: Bene est, serue bone & fidelis, in modico fidelis fuisti, super multa constituam te: intra in gaudium domini tui.

24 * Accessit autem & is qui acceperat vnum talentum, & ait: Domine mi, noueram te esse virum durum, teque metere vbi non seminasti, & colligere vnde non sparsisti.

25 * Ac timui, & abiens abscondi talentum tuum in terra, en habes quod tuum est.

26 * Respondit dominus eius, & dixit ei: Serue nequam ac piger, noueras me metere vbi non seminaui, & colligere vnde non sparsi:

27 * Oportuit te committere pecuniam meam mensæ, & ego venissem ac repetissem quod meum est cum fœnore.

28 * Tollite ergo ab eo talentum, & date ei qui habet decem talenta.

29 (* Ei enim qui habet, dabitur, & adiicietur ei: is verò qui non habet, id etiam quod habet auferetur ab eo.)

30 * Et seruum ociosum eijcite in tenebras exteriores: illic erit fletus, & stridor dentium.

Lectio in commemorationem rectorum & iustorum, Feriaque sexta Candidatorum.

31 * Quum venerit autem filius hominis in gloria sua, & omnes angeli eius sancti cum eo, tunc sedebit super thronum gloriæ suæ.

19 * Post multum verò temporis venit dominus seruorum illorum, & posuit rationem cum eis.

20 * Et accedens qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta, dicens: Domine, quinque talenta tradidisti mihi; ecce alia quinque superlucratus sum.

21 * Ait illi dominus eius: Euge serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: intra in gaudium domini tui.

22 * Accessit autem & qui duo talenta acceperat, & ait: Domine, duo talenta tradidisti mihi: ecce alia duo lucratus C sum.

23 * Ait illi dominus eius: Euge serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: intra in gaudium domini tui.

24 * Accedens autem & qui vnum talentum acceperat, ait: Domine, scio quia homo durus es, metis vbi non seminasti, & congregas vbi non sparsisti:

25 * Et timens abij, & abscondi talentum tuum in terra: ecce habes quod tuum est.

26 * Respondens autem dominus eius, dixit ei: Serue male, & piger, sciebas quia meto vbi non semino, & congrego vbi non sparsi:

27 * Oportuit ergo te committere pecuniam meam numulariis, & veniens ego recepissem vtique quod meum est cum vsura.

28 * Tollite itaque ab eo talentum, & date ei qui habet decem talenta.

29 * Omni enim habenti dabitur, & abundabit: ei autem qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo.

30 * Et inutilem seruum eiicite in tenebras exteriores. illic erit fletus & stridor dentium.

31 * Cùm autem venerit filius hominis in maiestate sua, & omnes angeli cum eo, tunc sedebit super sedem maiestatis suæ:

19 * μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν.

20 * καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέων, κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

21 * ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

22 * προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν εἶπε, κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

23 * ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

24 * προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς, εἶπε, κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρός εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·

25 * καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ. ἰδὲ ἔχεις τὸ σόν.

26 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ἤδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα.

27 * ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.

28 * ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα·

29 * τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

30 * τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 * Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ·

---

19 וּבָתַר זִבְנָא סַגִּיאָא אָתָא מָרֵהוֹן דְּעַבְדָּא הָנוֹן וְנַסַּב פַּגְחוֹן׃ 20 וְקָרֵב הַב דְּנַסַּב חֲמֵשׁ כִּכָּרִין וְאַיְתִי חֲמֵשׁ כִּכָּרִין אָחֳרָנִין וְאָמַר מָרִי חֲמֵשׁ כִּכָּרִין יְהַבְתְּ לִי הָא חֲמֵשׁ אָחֳרָנִין זְבַנִית׃ 21 אֲמַר לֵהּ מָרֵהּ יָאוּ עַבְדָּא טָבָא וְקַשִׁיטָא עַל קְלִיל הֲוֵיתָ קַשִׁיטָא עַל סַגִּי אֲקִימָךְ עַל לַחֲדוֹהִי דְּמָרָךְ׃ 22 וְקָרֵב הַב דְּתַרְתֵּין כִּכָּרִין וְאָמַר מָרִי תַּרְתֵּין כִּכָּרִין יְהַבְתְּ לִי הָא תַּרְתֵּין אָחֳרָנִין זְבַנִית׃ 23 אֲמַר לֵהּ מָרֵהּ יָאוּ עַבְדָּא טָבָא וְקַשִׁיטָא עַל קְלִיל הֲוֵיתָ קַשִׁיטָא עַל סַגִּי אֲקִימָךְ עַל לַחֲדוֹהִי דְּמָרָךְ׃ 24 וְקָרֵב אַף הַב דְּחַד כִּכָּרָא וְאָמַר מָרִי יְדַעְנָא דְּאֵישׁ קַשִׁיא אַתְּ דְּחָצֵד אֲנָא אֵיכָא דְּלָא זְרַעְתְּ וְכָנֵשׁ אֲנָא מִן אֵיכָא דְּלָא

---

19 בָּתַר זִבְנָא סַגִּיאָא אָתָא מָרֵהוֹן דְּעַבְדָּא הָנוֹן וְנַסַּב פַּגְחוֹן׃ 20 וְקָרֵב הַב דְּנַסַּב חֲמֵשׁ כִּכָּרִין וְאַיְתִי חֲמֵשׁ כִּכָּרִין אָחֳרָנִין וְאָמַר מָרִי חֲמֵשׁ כִּכָּרִין יְהַבְתְּ לִי הָא חֲמֵשׁ אָחֳרָנִין זְבַנִית׃ 21 אֲמַר לֵהּ מָרֵהּ יָאוּ עַבְדָּא טָבָא וְקַשִׁיטָא עַל קְלִיל הֲוֵיתָ קַשִׁיטָא עַל סַגִּי אֲקִימָךְ עַל לַחֲדוֹהִי דְּמָרָךְ׃ 22 וְקָרֵב אַף הַב דְּתַרְתֵּין כִּכָּרִין וְאָמַר מָרִי תַּרְתֵּין כִּכָּרִין יְהַבְתְּ לִי הָא תַּרְתֵּין אָחֳרָנִין זְבַנִית׃ 23 אֲמַר לֵהּ מָרֵהּ יָאוּ עַבְדָּא טָבָא וְקַשִׁיטָא עַל קְלִיל הֲוֵיתָ קַשִׁיטָא עַל סַגִּי אֲקִימָךְ עַל לַחֲדוֹהִי דְּמָרָךְ׃ 24 וְקָרֵב אַף הַב דְּחַד כִּכָּרָא וְאָמַר מָרִי יְדַעְנָא דְּאֵישׁ קַשִׁיא אַתְּ דְּחָצֵד אֲנָא אֵיכָא דְּלָא זְרַעְתְּ וְכָנֵשׁ אֲנָא מִן אֵיכָא דְּלָא

---

[a] חַבְרַן וכו'ישן יִשְׂרָאֵל בְּרָרָה׃ [b] רְמָא כתו הרכא [c] נְסַב [d] יְהַב [e] שְׁקַל [f] נְפַק [g] טְמַן [h] קְבָא [i] כון [j] יְתֵב בִּירוּשְׁלֵם בְּקְרָא אל לִשְׁכְּתָם

26 עָנֵא מָרֵהּ וַאֲמַר לֵהּ עַבְדָּא בִּישָׁא [a] וְחַבְרָנָא יָדַע דַּחֲיִית לִי דְּחָצֵד אֲנָא אֵיכָא דְּלָא זְרַעְתְּ וְכָנֵשׁ אֲנָא מִן אֵיכָא דְּלָא
בָּדָרָה׃ 27 וְלָא הֲוָא לָךְ [b] דְּתֶרְמֵא כַּסְפִּי עַל פַּרְזְלָא וַאֲנָא הֲוֵיתָ אָתֵי וְהָכֵין הֲוֵית דְּיָלִי עִם [c] רִבְיָתָה׃
28 [d] סְבוּ הָכֵּין מִנֵּהּ כִּכָּרָא [e] וְהָבוּהִי לְהוּדְאִירְתְּ לֵהּ עֲשַׂר כִּכָּרִין׃ 29 לְכֹל גֵּיר דְּאִית לֵהּ נִתְיְהֵב לֵהּ [f] וְנִתְחַדְּקְלֵהּ
הַהוּא דְּלֵית לֵהּ וְאַף הַהוּא דְּהוּדְאִית לֵהּ [g] נְשַׁתְּקֵל מִנֵּהּ׃ 30 [h] וְלַעַבְדָּא פַּטְילָא [i] אַפְקוּהִי לְחָשׁוֹכָא פְּרִיָא תַּמָּן נִתְגָּא [j] וְכֵרְיָא
[k] וְחִירְק שִׁנָּא׃

[k] קְרִיצָא כרוכיצא [l] וְכֵאנָא תַּרְוִיכְהָא עַדְעִירוּכְהָא דְּתַרְוָא סו

31 מָאן דְּאֵתָא בֵּין בְּרֵהּ דְּאֵנָשָׁא בְּשׁוּבְחֵהּ וְכָל[l]הוֹן מַלְאֲכוֹהִי קַדִּישָׁא עִמֵּהּ הֵידֵין [m] נֵתֵב עַל [n] תְּרִינוּם דְּשׁוּבְחֵהּ׃

[a] חַשֵׁב [b] יְתֵב [c] תְּנֵר כתו כרשון יון [d] חִשְׁא [e] יְתֵר [f] זְרַע [g] כְּנֵר כתו כנור [h] דְּחַל [i] מְשָׁא [j] חִנָּא [k] חֲשֵׁב [l] יְתֵב [m] חִשְׁא [n] זְרַע

Universidad de Deusto
Biblioteca

32 *Et congregabuntur coram eo omnes gentes, & separabit eas vnam ab altera, ſicut paſtor ſeparat oues ab hœdis.

33 *Et ſtatuet oues à dextera ſua, & hœdos à ſiniſtra ſua.

34 *Tunc dicet rex iis qui erunt à dextera ſua: Venite benedicti Patris mei, poſſidete regnum quod paratum eſt vobis à conſtitutione mundi.

35 *Eſuriui enim, & dediſtis mihi quod manducarem; ac ſitiui, & propinaſtis mihi: hoſpes eram, & excepiſtis me.

36 *Nudus eram, & operuiſtis me: infirmus eram, & viſitaſtis me: in domo vinctorum eram, & veniſtis ad me.

37 *Tunc dicent ei iuſti illi: Domine noſter, quando vidimus te eſurientem, & cibauimus te? aut ſitientem, et propinauimus tibi?

38 *Et quando vidimus te hoſpitem, & excepimus te? aut nudum, & operuimus te?

39 *Et quando vidimus te infirmum, aut in domo vinctorum, & venimus ad te?

40 *Et reſpondens rex dicet eis, Amin ego dico vobis, quotieſcunque feciſtis vni ex iſtis fratribus meis paruulis, mihi ipſi feciſtis.

41 *Tunc dicet & iis qui erunt à ſiniſtra ſua: Abite à me maledicti in ignem illum æternũ, qui paratus eſt criminatori [diabolo] et angelis eius.

42 *Eſuriui enim, nec dediſtis mihi quod manducarem: & ſitiui, nec propinaſtis mihi:

43 *Et hoſpes eram, nec excepiſtis me; & nudus eram, nec operuiſtis me: & infirmus eram, & in domo vinctorum eram, neque viſitaſtis me.

44 *Tunc reſpondebunt & illi, ac dicent: Domine noſter, quando vidimus te eſurientem, aut ſitientem, aut hoſpitem, aut nudum, aut infirmum, aut in domo vinctorum, nec miniſtrauimus tibi?

45 *Tunc reſpondebit & dicet eis, Amin ego dico vobis, quotieſcunque non feciſtis vni ex iſtis paruulis, nec mihi feciſtis.

46 *Et abibunt iſti in cruciatum æternum, iuſti verò in vitam æternam.

32 * Et congregabuntur ante eum omnes gentes, & ſeparabit eos ab inuicem, ſicut paſtor ſegregat oues ab hœdis:

33 * Et ſtatuet oues quidẽ à dextris ſuis, hœdos autem à ſiniſtris.

34 * Tunc dicet rex his qui à dextris eius erunt, Venite benedicti patris mei, poſſidete paratum vobis regnum à conſtitutione mundi.

35 Eſai.58. Ezech.18. Iob.7. * Eſuriui enim, & dediſtis mihi manducare. ſitiui, & dediſtis mihi bibere: hoſpes eram, & collegiſtis me.

36 Zach.7. Eſai.58. * Nudus, & operuiſtis me. infirmus, & viſitaſtis me. in carcere eram, & veniſtis ad me.

37 * Tunc reſpondebunt ei iuſti, dicentes: Domine, quando te vidimus eſurientem, & pauimus: ſitientem, & dedimus tibi potum?

38 * Quando autem te vidimus hoſpitem, & collegimus te? aut nudum, & cooperuimus te?

39 * Aut quando te vidimus infirmum, aut in carcere, & venimus ad te?

40 * Et reſpondens rex dicet illis: Amen dico vobis, quandiu feciſtis vni de his fratribus meis minimis, mihi feciſtis.

41 Pſal.6. Sap.7. Mat.25. Eſai.33. * Tunc dicet & his qui à ſiniſtris erunt, Diſcedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt diabolo & angelis eius.

42 * Eſuriui enim, & non dediſtis mihi manducare. ſitiui, & non dediſtis mihi potum.

43 * Hoſpes eram, & non collegiſtis me: nudus, & non operuiſtis me: infirmus, & in carcere, & non viſitaſtis me.

44 * Tunc reſpondebunt ei & ipſi, dicentes: Domine, quando te vidimus eſurientem, aut ſitientem, aut hoſpitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, & non miniſtrauimus tibi?

45 * Tunc reſpondit illis, dicens: Amen dico vobis, quamdiu non feciſtis vni de minoribus his, nec mihi feciſtis.

Iohã.5.c. 8.Mat.25. 2.Pet.2. 46 * Et ibũt hi in ſupplicium æternum: iuſti autem, in vitam æternam.

32 * καὶ ϲυναχθήϲονται ἔμπροϲθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἀφορίϲει αὐτοὺϲ ἀπ' ἀλλήλων, ὥϲπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων·

33 * καὶ ϲτήϲει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἔρίφια ἐξ ἀριϲτερῶν.

34 * τότε ἐρεῖ ὁ βαϲιλεὺϲ τοῖϲ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, δεῦτε ⊕ εὐλογημένοι τοῦ πατρόϲ μου, κληρονομήϲατε τὴν ἡτοιμαϲμένην ὑμῖν βαϲιλείαν ἀπὸ καταβολῆϲ κόϲμου.

35 * ἐπείναϲα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψηϲα, καὶ ἐποτίϲατέ με· ξένοϲ ἤμην, καὶ ϲυνηγάγετέ με.

36 * γυμνόϲ, καὶ περιεβάλετέ με· ἠϑένηϲα, καὶ ἐπεϲκέψαϑέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλϑετε πρόϲ με.

37 * τότε ἀποκριϑήϲονται αὐτῷ ⊕ δίκαιοι, λέγοντεϲ, κύριε, πότε ϲε εἴδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίϲαμεν;

38 * πότε δέ ϲε εἴδομεν ξένον, καὶ ϲυνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν, καὶ περιεβάλομεν;

39 * πότε δέ ϲε εἴδομεν ἀϑενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλϑομεν πρόϲ ϲε;

40 * καὶ ἀποκριϑεὶϲ ὁ βαϲιλεὺϲ ἐρεῖ αὐτοῖϲ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅϲον ἐποιήϲατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίϲτων, ἐμοὶ ἐποιήϲατε.

41 * τότε ἐρεῖ καὶ τοῖϲ ἐξ ἀριϲτερῶν, πορεύεϲϑε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι, εἰϲ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμαϲμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖϲ ἀγγέλοιϲ αὐτοῦ.

42 * ἐπείναϲα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψηϲα, καὶ οὐκ ἐποτίϲατέ με.

43 * ξένοϲ ἤμην, καὶ οὐ ϲυνηγάγετέ με· γυμνόϲ, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀϑενὴϲ, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεϲκέψαϑέ με.

44 * τότε ἀποκριϑήϲονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ λέγοντεϲ, κύριε, πότε ϲε εἴδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ ἀϑενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήϲαμέν ϲοι;

45 * τότε ἀποκριϑήϲεται αὐτοῖϲ, λέγων, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅϲον οὐκ ἐποιήϲατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίϲτων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήϲατε.

46 * καὶ ἀπελεύϲονται οὗτοι εἰϲ κόλαϲιν αἰώνιον· ⊕ οἱ δίκαιοι εἰϲ ζωὴν αἰώνιον.

40 וְעָנָא מַלְכָּא וְאָמַר לְהוֹן אָמֵין אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּכַמָּא דְעֲבַדְתּוּן לְחַד מִן אִלֵּין זְעִירָא לִי הוּ עֲבַדְתּוּן׃

41 הֵידֵין נְאֲמַר אַף לְהֻנּוֹן מִסְּהָלָה וְלוֹ לְכוֹן מִנִּי לְנוּרָא דְלָעְלַם הַיְדְמְשִׁיכָא לְאַבְלָקְרָצָא וְלְמַלְאָכוֹהִי׃

42 כְּפַנֵת גִיר וְלָא יְהַבְתּוּן לִי לְמֵאכַל וְצָהֵית וְלָא כַנְשְׁתּוּנְנִי וְעָרְטָלָא הֲוֵית

43 וְלָא כְסֵיתּוּנְנִי וְכַרְיָא הֲוֵית וּבֵית אֲסִירֵא הֲוֵית וְלָא סַעֲרְתּוּנְנִי׃

44 הֵידֵין כַּף נָאנָא וְאָמְרִין לַהּ הֻנּוֹן וְזַיְקָא מָרַן אֲמַתִי חֲזֵינָךְ אוֹ צָהֵי אוֹ עָרְטָלָא אוֹ כַרְיָא אוֹ בֵית אֲסִירֵא וְלָא שַׁמְשִׁנָךְ׃

45 הֵידֵין נְעָנֵא וְאָמַר לְהֻנּוֹן אָמֵין אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּכַמָּא דְלָא עֲבַדְתּוּן לְחַד מִן הָלֵין זְעִירָא לִי הוּ עֲבַדְתּוּן׃

46 וְאִזְלִין הָלֵין לְמַשְׁנֵיקָא דְלָעְלַם וְזַיְקָא לְחַיֵּא דְלָעְלַם׃

L 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

Die quinta Secretorum, & in consecratione Chrismatis.

CAP. XXVI.

1 ET factum est cùm absoluisset Ieschua hos omnes sermones, vt dixerit discipulis suis;
2 * Scitis post duos dies fore Pezcho, Filiúq; hominis traditum iri vt cruci suffigatur.
3 * Tunc congregati sunt principes Sacerdotum, et Scribæ ac Seniores populi in atriũ summi Sacerdotis qui vocabatur Kaiopho.
4 * Et consilium inierunt aduersus Ieschua vt dolo comprehenderent eũ, ac interficerent.
5 * Dicebant autem, Non in festo, ne fiat tumultus in populo.
6 * Quumque Ieschua esset in Beth-Anio, in ædibus Schemeoun leprosi,
7 * Accesserat ad eum mulier habens secum alabastrum vnguenti suauissimi magni pretij, & effuderat super caput ipsius Ieschua, cùm discumberet.
8 * Viderunt autem discipuli eius, & displicuit eis. & inquiunt, Quorsum perditio
9 hæc? * Potuit enim istud venundari magno, & dari egenis.
10 * Ieschua verò sciens, dixit eis: Quid fatigatis hanc mulierem? opus bonum operata
11 est erga me. * Nam in omni tempore egenos habebitis vobiscum, me verò non omni tempore habebitis.
12 * Id autem quod iniecit nempe aroma istud super corpus meum, tanquam ad sepeliẽdum
13 me fecit. * Equidem ego dico vobũ, Vbicunque prædicabitur hoc Euangelium meum in vniuerso mundo, recitabitur & id quod hæc fecit in memoriam ipsius.
14 * Tunc abiit vnus ex duodecim qui vocabatur Fihoudo Scariouto ad principes Sa-
15 cerdotum, * Et ait illis: Quid vultis mihi dare, & ego traditurus sum eum vobis? Illi autem constituerunt ei triginta argenteos.
16 * Et ex eo tempore quærebat sibi oportunitatem prodendi eum.

Die quinta hebdomadis Secretorum.

17 * Die verò prima Azymorum adierunt discipuli Ieschua, & dixerunt ei, Vbi vis paremus tibi ad manducandum Pezcho?

CAP. XXVI.

1 ET factum est cùm consummasset Iesus sermones hos omnes, dixit discipulis suis:
2 * Scitis quia post biduum Pascha fiet, & Filius hominis tradetur vt crucifigatur.
3 * Tunc congregati sunt principes Sacerdotum & seniores populi in atrium principis Sacerdotum, qui dicebatur Caiphas:
4 * Et consilium fecerunt vt Iesum dolo tenerent, & occiderent.
5 * Dicebant autem: Non in die festo, ne fortè tumultus fieret in populo.
6 * Cùm autem Iesus esset in Bethania in domo Simonis Leprosi,
7 * Accessit ad eum mulier habens alabastrum vnguenti pretiosi, & effudit super caput ipsius recumbentis.
8 * Videntes autem discipuli, indignati sunt, dicentes, Vt quid perditio hæc?
9 * Potuit enim istud venundari multo, & dari pauperibus.
10 * Sciens autem Iesus, ait illis: Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me.
11 * Nam semper pauperes habetis vobiscum, me autem nõ semper habetis.
12 * Mittens enim hæc vnguentum hoc in corpus meum, ad sepeliendum me, fecit.
13 * Amen dico vobis: Vbicunque prædicatum fuerit hoc Euangelium in toto mũdo, dicetur & quòd fecit hęc in memoriam eius.
14 * Tunc abiit vnus de duodecim, qui dicebatur Iudas Iscariotes, ad principes Sacerdotum:
15 * Et ait illis: Quid vultis mihi dare, & ego vobis eum tradam? At illi constituerunt ei triginta argenteos.
16 * Et exinde quęrebat oportunitatem vt eum traderet.
17 * Prima autem die Azymorum accesserunt discipuli ad Iesum, dicentes: Vbi vis paremus tibi comedere Pascha?

κϛ'.

1 * Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
2 * οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὰ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.
3 * τότε συνήχθησαν ⓗ ἀρχιερεῖς καὶ ⓗ γραμματεῖς καὶ ⓗ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, τοῦ λεγομένου καϊάφα·
4 * καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσι, καὶ ἀποκτείνωσιν.
5 * ἔλεγον δέ, μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος ᾖ γένηται ἐν τῷ λαῷ.
6 * τοῦ δὲ ἰησοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ, ἐν οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λεπροῦ·
7 * προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου.
8 * ἰδόντες δὲ ⓗ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, λέγοντες, εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη.
9 * ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς.
10 * γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ.
11 * πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
12 * βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.
13 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
14 * τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος ἰούδας ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς,
15 * εἶπε, τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; ⓗ οἱ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.
16 * Καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.
17 * Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον ⓗ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ, ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 * Is autem dixit eis: Proficiscimini in ciuitatem ad quempiam, & dicite ei, Magister noster inquit, Tempus meum aduenit: apud te facio Pezcho cum discipulis meis.

19 * Et discipuli eius egerunt sicuti præceperat eis Ieschua, & parauerunt Pezcho.

20 * Quumque esset vespera, discumbebat cum duodecim discipulis suis.

21 * Et quum ederent, ait: Amin ego dico vobis, vnus ex vobis prodit me.

22 * Et ægrè fuit eis vehementer: cœperuntque dicere ei singuli ex eis, Nunquid ego sum, Domine mi? * Is autem respondit & ait: Ille qui intingit manum suam mecum in patino, me proditurus est.

24 * Et filius hominis abit vt scriptum est de eo: væ autem homini illi per quem Filius hominis proditur: præstaret homini illi si natus non fuisset * Respondit Jthoudo proditor, & ait: Nunquid ego sum Rabbi? Dicit ei Ieschua, Tu dixisti.

26 * Quum autem ederent, accepit Jeschua panem, & benedixit; fregitque, ac dedit discipulis suis, & ait: Accipite, comedite, HOC EST CORPVS MEVM.

27 * Et accepit calicem, atque gratias egit, et dedit eis, dixitque: Accipite, bibite ex eo

28 vos omnes: * HIC EST SANGVIS MEVS FOEDERIS NOVI, QVI PRO MVLTIS EFFVNDITVR IN REMISSIONEM PECCATORVM.

29 * Ego dico vobis, Non bibam ab hoc tempore ex hoc genimine vitis, vsque ad diem quo bibam illud vobiscum nouum in regno Dei.

30 * Et dixerunt hymnodiam: exieruntque in montem Oliuarum.

Ad noctem parasceues Crucifixionis.

31 * Tunc ait illis Jeschua. Vos omnes offendemini in me hac nocte. Scriptum est enim: Percutiam pastorem, & dispergentur oues

32 gregis ipsius. * Postquàm autem surrexero, præcessurus sum vos in Galilæam.

33 * Respondit Kipho, & dixit ei, Etiam si omnis homo offendatur in te, ego nunquam offendar in te.

34 * Dixit ei Jeschua: Amin ego dico tibi, hac nocte antequàm cantauerit gallus, tribus vicibus abnegabis me.

18 * At Iesus dixit: Ite in ciuitatem ad quendam: & dicite ei, Magister dicit, Tempus meum propè est: apud te facio Pascha cum discipulis meis.

19 * Et fecerunt discipuli sicut cōstituit illis Iesus: & parauerunt Pascha.

Mar. 14. k. 17 20 * Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim discipulis suis.

Luc. 22. k. 14. Joh. 13. k. 21 21 * Et edentibus illis, dixit: Amen dico vobis, quia vnus vestrum me traditurus est. * Et contristati valdè, cœperunt singuli dicere, Nunquid ego sum Domine?

23 * At ipse respondens, ait: Qui intingit mecū manū in paropside, hic me tradet.

Psal. 40. k. 10 24 * Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo: Væ autem homini illi, per quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille. * Respondens autem Iudas qui tradidit eum, dixit: Nunquid ego

1. Cor. 11. k. 23 25 sum, rabbi? Ait illi, Tu dixisti.

26 * Cœnātibus autem eis, accepit Iesus panem, & benedixit, ac fregit: deditque discipulis suis, & ait: Accipite, & comedite: hoc est corpus meum.

27 * Et accipiens calicem, gratias egit, & dedit illis, dicens, Bibite ex hoc omnes.

28 * Hic est enim sanguis meus noui Testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

29 * Dico autē vobis, Non bibam à modò de hoc genimine vitis, vsque in diem illum, cùm illud bibam vobiscum nouum in regno Patris mei.

30 * Et hymno dicto, exierunt in montem Oliueti.

Mar. 14. k. 27. Joh. 16. k. 32. Zach. 13. k. 7. Luc. 22. k. 31. Joh. 13. k. 38. Mar. 14. k. 29. Joh. 16. k. 32.

31 * Tunc dicit illis Iesus: Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte. Scriptum est enim: Percutiam pastorem, & dispergentur oues gregis.

32 * Postquàm autem resurrexero, præcedam vos in Galilæam.

33 * Respondens autem Petrus, ait illi: Etsi omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor.

34 * Ait illi Iesus: Amen dico tibi, quia in hac nocte antequàm gallus cantet, ter me negabis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * Dixit ei Kipho : Si sit mihi moriendum tecum , non abnegabo te . & itidem etiam omnes discipuli dixerunt.

16 * Tunc venit cum eis Jeschua in locum qui vocatur Ghedsimon , & ait discipulis suis, Sedete hic vsque dum abiero oratum.

37 * Et assumpsit Kipho, & duos filios Zabdai , cœpitque commoueri , ac vehementer angi. 38 * Et ait illis , Ægritudo mi- anime meæ vsque ad mortem : expectate me hic , & vigilate mecum.

39 * Et recessit paululum , & procidit in faciem suam , precesque fudit , & ait , Pater mi, si possibile est, prætereat me calix iste: veruntamen non vt ego volo, sed vt tu.

40 * Venitque ad discipulos suos , & reperit dormientes . & ait Kipho , Itane non potuistis vna hora vigilare mecum?

41 * Expergiscimini , & orate , ne intretis in tentationem : spiritus quidem promptus est, corpus verò infirmum.

42 * Rursus abiens secundò preces fudit, & ait: Pater mi, si non potest iste calix præterire quin bibam eum, fiat voluntas tua.

43 * Veniensque iterum reperit eos dormientes: oculi enim eorum grauati erant.

44 * Et reliquit eos , & abiit. rursus orauit tertia vice, eundemque sermonem dixit.

45 * Tunc venit ad discipulos suos , & ait illis, Dormite adhuc & requiescite, ecce appropinquat hora, & Filius hominis traditur in manus peccatorum.

46 * Surgite , eamus , ecce appropinquat ille qui prodit me.

47 * Et adhuc ipso loquente , ecce Jihoudo proditor , vnus ex duodecim venit , & turbæ cum eo multæ cum ensibus ac fustibus , à principibus Sacerdotum & senioribus populi.

48 * Dederat autem eis signum Ithoudo ille proditor , dicens : Quemcunque osculatus fuero, hic est: ipsum prehendite.

49 * Et confestim accessit ad Jeschua, & ait: Pax Rabbi: eumque deosculatus est.

50 * Ipse verò Jeschua dixit ei: Ob id venisti socie mi? Tunc accesserunt , iniecerunt- que manus suas in Ieschua , & prehenderunt eum.

Ioh.13. d.38 * Ait illi Petrus : Etiam si oportuerit 35 me mori tecum, non te negabo. Similiter & omnes discipuli dixerunt.

Mar.14. d.32. Luc.22. d.39 * Tunc venit Iesus cum illis in villam 36 quę dicitur Geth-semani: & dixit discipulis suis , Sedete hîc , donec vadam illuc, & orem.

* Et assumpto Petro & duobus filiis 37 Zebedęi, cœpit cõtristari & mœstus esse.

* Tunc ait illis: Tristis est anima mea 38 vsque ad mortem: sustinete hîc, & vigilate mecum.

* Et progressus pusillum , procidit in 39 faciem suam, orans, & dicens: Pater mi, si possibile est , transeat à me calix iste. veruntamen non sicut ego volo , sed sicut tu.

* Et venit ad discipulos suos, & inue- 40 nit eos dormientes : & dicit Petro , Sic non potuistis vna hora vigilare mecum?

* Vigilate , & orate vt non intretis in 41 tẽtationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma.

* Iterum secundò abiit : & orauit, di- 42 cens, Pater mi, si nõ potest hic calix trãsire nisi bibam illum , fiat voluntas tua.

* Et venit iterùm, & inuenit eos dor- 43 mientes: erant enim oculi eorũ grauati.

* Et relictis illis, iterùm abiit: & orauit 44 tertiò, eundem sermonem dicens.

* Tunc venit ad discipulos suos , & 45 dicit illis : Dormite iam , & requiescite: ecce appropinquauit hora, & Filius hominis tradetur in manus peccatorum.

* Surgite, eamus: ecce appropinqua- 46 uit qui me tradet.

Mar.14. d.42. Luc.22. d.47. Ioh.18. d.3 * Adhuc eo loquente, ecce Iudas vnus 47 de duodecim venit, & cũ eo turba multa cum gladiis & fustibus, missi à principibus Sacerdotum & senioribus populi.

* Qui autem tradidit eum, dedit illis 48 signum , dicens : Quemcunque osculatus fuero , ipse est: tenete eum.

* Et confestim accedens ad Iesum, di- 49 xit, Aue rabbi. Et osculatus est eum.

* Dixitque illi Iesus: Amice, ad quid 50 venisti? Tunc accesserunt, & manus iniecerunt in Iesum: & tenuerunt eum.

---

11 אמר לה כיפא אן נהוא לי דמסרת עמך לא אכפור בך והכדנית אף כלהון׃ 16 הידין אתא לאתר דאסמה גשמן ואמר לתלמידוהי חבו הרכא עד אזל אצלא׃ 37 ודבר לכאפא דהוה אשתא עמהון ית׳ כיפא ובני זבדי ושרי לסתכסרו ולסתחצקו׃ 38 ואמר להון כרי אתהי מכאב נפשי לסמתא חבו הכא ואיקדו עמי׃ 39 ופרק קליל ונפל על אפותהי ומצלא הנא ואמר אבי אן משכחא נעברני כדא הנא לא אשתחתון הנא שעא ואתשכרון ואצלון׃ 41 אתתעירו ואצלון דלא תעלון לנסיונא רוחא מסתיבא פגרא דין קריהו׃ 42 הוב אזל דתתין זבנין צלי ואמר אבי אן לא משכחה הנא כדא דנעבר אלא אן אשתיתה נהוא צבינך׃ 43 ואתא הוב אשתכח אנון כד נסכין עיניהון גיר יקירן תמי׃ 44 ושבק אנון ואזל הוב צלי תלתא זבנין זלה׃ 45 הידין אתא לות תלמידוהי ואמר להון כדכו מכיל ואתתניחו הא קטה שעתא ובריה דאנשא אשתלם באידיהון דחטיאו׃ 46 קומו נאזל הא קטה הו דמשלם לי׃ 47 ועד הו מסהל הא יהודא קסלקנא חד מן תרעסרתא אתא וכנשא עמה סגיאא מן סטרא וחוטרא מן לות רבי כהנא וקשישא דעמא׃ 48 והוב הנא דאסמה גשמן אמר להון אתא משלמנא ואמר להון דנשק אנא הוא לה אחזו׃ 49 והתנא קרב לות ישוע ואמר שלם רבי ונשקה׃ 50 הו דין ישוע אמר לה עלתי דאתית חברי הידין אתקרבו ואדמיו אידיהון על ישוע ואחדוהי׃

---

* שמא ' עבדא
* שבה מלשון גבא
* יקר ' מלל ' נוח
* כמא ' שלם ' חשא
* קום ' אזל
* מרחשו תרגום
* עברוהי שבעתים
* אחר ' אתא ' רמא

35 * λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος , κἂν δέῃ με συν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι . ὁμοίως δὲ καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

36 * τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς , καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ.

37 * καὶ παραλαβὼν τὸν πέτρον, καὶ τοὺς δύο υἱοὺς ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

38 * τότε λέγει αὐτοῖς , περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου. μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.

39 * καὶ προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος, καὶ λέγων , πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο . πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.

40 * καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ πέτρῳ, οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ;

41 * γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον· ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

42 * πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν, προσηύξατο λέγων, πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.

43 * καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.

44 * καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἀπελθὼν πάλιν , προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

45 * τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, καθεύδετε τὸ λοιπὸν , καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν.

46 * ἐγείρεσθε· ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

47 * καὶ ἐπ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

48 * ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν , ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων, ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν.

49 * καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ ἰησοῦ, εἶπε , χαῖρε ῥαββεί. καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

50 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἑταῖρε, ἐφ' ᾧ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

51 * Et ecce vnus ex iis qui cum Ieschua erant extendit manum suam, distrinxitque gladium, ac percussit seruum summi Sacerdotis, & abstulit auriculam eius.

52 *Tunc dixit ei Ieschua: Conuerte gladium in locum suum. ij enim omnes qui acceperint gladios, gladiis morientur.

53 * An putas me non posse petere à Patre meo, vt nunc stat plusquàm duodecim legiones angelorum?

54 *Quomodo igitur implerentur Scripturæ, quum sic oporteat fieri?

55 * In illa hora dixit Ieschuaturbis: Tanquam aduersus sicarium exiuistis cum gladiis & fustibus, vt comprehendatis me. Quotidie apud vos in templo sedebam, & docebam, neque comprehendistis me.

56 * Hoc autem factum est vt implerentur Scripturæ Prophetarum. Tùc discipuli omnes reliquerunt eum, & aufugerunt.

57 * Illi autem qui prehenderunt Ieschua, abduxerunt eum ad Kaiopho summum Sacerdotem, vbi Scribæ & seniores congregati erant.

58 * Schemeoun autem Kipho ibat post eum procul vsque ad atrium summi Sacerdotij: & ingressus intrò sedebat cum ministris, vt videret finem.

59 * Principes autem Sacerdotum, & seniores, omnisque Synagoga, quærebant aduersus Ieschua testes, vt eum morti addicerent, nec inuenerunt.

60 * Et venerunt multi testes falsi: postremò verò accesserunt duo, & inquiunt:

61 * Iste dixit: Possum dissoluere templum Dei, & triduo ædificare ipsum.

62 * Et surrexit summus Sacerdos, & ait ei: Ne verbum quidem respondes? quid isti testificantur contra te?

63 * Ieschua verò tacebat. & subdens summus Sacerdos dixit ei: Adiuro te per Deum viuum, vt dicas nobis si tu es Meschicho filius Dei.

64 * Ait illi Jeschua: Tu dixisti. Ego dico vobis, ab hoc tempore videbitis Filium hominis sedentem à dextera potentiæ, & venientem super nubes cælorum.

65 * Tunc summus Sacerdos scidit vestimenta sua, & ait: En blasphemauit: quid amplius exquiruntur nobis testes? ecce nunc audistis blasphemiam eius.

51 * Et ecce vnus ex his qui erant cum Iesu, extendens manum, exemit gladium suum, & percutiēs seruum principis Sacerdotum, amputauit auriculam eius.

Gen. 9. 6. Apoc. 13. 10 52 * Tunc ait illi Iesus: Cōuerte gladium tuum in locum suum. omnes enim qui acceperint gladium, gladio peribunt.

modo 53 * An putas quia non possum rogare Patrem meū, & exhibebit mihi modò plusquàm duodecim legiones angelorū?

Ies. 53. 7. 10 54 * Quomodo ergo implebuntur Scripturæ, quia sic oportet fieri?

55 * In illa hora dixit Iesus turbis: Tanquam ad latronem existis cum gladiis & fustibus comprehendere me? quotidie apud vos sedebam docens in templo, & non me tenuistis.

Supr. 6. Mar. 14. Luc. 22. Ioan. 18. 56 * Hoc autem totum factum est, vt adimplerentur scripturæ Prophetarum. Tunc discipuli omnes, relicto eo, fugerunt.

57 * At illi tenentes Iesum, duxerūt ad Caipham principem Sacerdotum, vbi Scribæ & seniores conuenerant.

58 * Petrus autem sequebatur eum à longè, vsque in atrium principis Sacerdotum. Et ingressus intrò, sedebat cum ministris, vt videret finem.

Mar. 14. 55 59 * Principes autem Sacerdotū & omne cōcilium quærebát falsum testimonium contra Iesum, vt eum morti traderent:

60 * Et non inuenerunt, cùm multi falsi testes accessissent. Nouissimè autem venerunt duo falsi testes:

Ioh. 2. 19 61 * Et dixerunt: Hic dixit, Possum destruere templum Dei, & post triduum reædificare illud.

62 * Et surgens princeps Sacerdotum, ait illi: Nihil respondes ad ea quæ isti aduersum te testificantur?

63 * Iesus autem tacebat. Et princeps Sacerdotum ait illi: Adiuro te per Deum viuum, vt dicas nobis si tu es Christus filius Dei.

64 * Dicit illi Iesus, Tu dixisti. verumtamen dico vobis, à modo videbitis Filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cæli.

Dan. 7. 13. Act. 1. 11 65 * Tunc princeps Sacerdotum scidit vestimenta sua, dicens, Blasphemauit: Quid adhuc egemus testibus? ecce, nunc audistis blasphemiam.

51 * καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετ' ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

52 * τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἀπόστρεψον σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς. πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ ἀποθανοῦνται.

53 * ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων;

54 * πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτω δεῖ γενέσθαι;

55 * ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με. καθ' ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμην διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με.

56 * τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

57 * οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.

58 * ὁ δὲ πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως. καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος.

59 * οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι·

60 * καὶ οὐχ εὗρον· καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὗρον. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες,

61 * εἶπον, οὗτος ἔφη, δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν.

62 * καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

63 * ὁ δὲ ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

64 * λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, σὺ εἶπας. πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

65 * τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων, ὅτι ἐβλασφήμησε. τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἰδοὺ νῦν ἠκούσατε τὸ βλασφημίαν αὐτοῦ.

וְחַשׁ וּמִדְּחוֹ מִשְׁכְּחִין ׀ דְּחַשָׁא דְנָחֲתָא חַרְתָּא׃ ׀׀ רְבִי כַהֲנָא בַּיִן וְקַשְׁיֵשָׁא וְכָנוּשְׁתָּא כְּלָה בְּעַיִן חֲוֵי עַל יֵשׁוּעַ לְהַרְגָא אִיךְ דְּנִסְיְהוֹן׃

וְלָא אֲשְׁכַּחוּ אַתּוּ סַנִיאָא לְהַרְגָא אֲחֵרִית בַּיִן קְרֵבוּ תָּרִין׃ וְאָמְרִין הָנָא אָמַר דְּאֶשְׁתְּבָח בְּאַנָּא

דְאֶשְׁרֵא הֵיכְלָא דֶאלָהָא וְלִתְלָתָא יוֹמִין אֶבְנְיֵיהוֹן׃ וְקָם רַב כַּהֲנָא וְאָמַר לָהּ לָא תְּרֵם מִפְּנָא אֲנָּךְ פְּתָגְמָא

מָנָא מַסְהֲדִין עֲלָיךְ הָלֵין׃ יֵשׁוּעַ בַּיִן שְׁתִיק הֲוָא וַעֲנָא רַב כַּהֲנָא וְאָמַר לָהּ מוֹמָא אֲנָא לָךְ בְּאֱלָהָא חַיָּא

דְתֵאמַר לַן אֲנָּךְ הוּ מְשִׁיחָא בְּרֵהּ דֶאלָהָא׃ אֲמַר לָהּ יֵשׁוּעַ אֲנָּךְ אֲמַרְתָּ אֲמַר אֲנָא לְכוֹן בַּיִן דְּמִן הָשָׁא

לַבְרֵהּ דֶאנָשָׁא דְיֵתֵב מִן יְמִינָא דְחֵילָא וְאָתֵא עַל עֲנָנֵי שְׁמַיָּא׃ ׀׀ יְדִין רַב כַּהֲנָא ׀ צְרֵי מְאנְוֹהִי וַאֲמַר הָא גְדַף מָנָא מְכַל ׀ מָה הָשָׁא שַׁמְּעִתּוּן ׀ גְּדַפָּה׃

׳ וְחַשׁ וּמִדְּחוֹ מִשְׁכְּחִין וּמִשְׁכְּחִין
׳ קְרֵא ׳ קְחַד ׳ מוֹת
׳ שְׁכַח בִּשְׁיִן כמו
׳ אַתָּא ׳ שְׁכַח בִּשְׁיִן שֵׁל
׳ שְׁרֵא ׳ כְּנָא ׳ קוּם
׳ בְּנָא ׳ וְכְנָא ׳ אֲמַר
׳ חֲוֵא ׳ עֲרֵא
׳ קְעֲרֵא ׳ קְרַף
׳ יְשַׁשׁ ׳ אֲרֵג
׳ בְּאַפּוֹי ׳ מוֹת ׳ בְּעָא
׳ קוּם ׳ לְגִיוֹן מִן לְשׁוֹן יָוָן
׳ מְלָא ׳ כְּתֵב
׳ אַחֲרִי ׳ אַלְף
׳ יְבַל ׳ רְחַק
׳ גְּלַל

Universidad de Deusto
Biblioteca

66 * Quid vultis? Responderunt & aiunt:
67 Reus est mortis. * Tunc expuerunt in faciem eius, & infligebant ei colaphos: alij verò percutiebant eum, dicentes:
68 * Vaticinare nobis Meschicho quis te percusserit. * Kipho autem sedebat extrà in atrio: & accessit ad eum ancilla quædam, & ait illi, Tu quoque eras cum Jeschua Na-
70 zareno. * Is autem negauit coram omnibus, & dixit ei, Nescio quid dicas.
71 * Et quum exisset in vestibulum, vidit eum alia mulier, & ait illis qui illic aderant, Erat & iste cum Jeschua Nazareno.
72 * Et rursus negauit cum iureiurando, Nō
73 noui hominem illum. * Paulò post autem accesserunt ij qui adstabant, & dixerunt Kipho: Sanè & tu ex ipsis es: nam & locutio tua tete demonstrat.
74 * Tunc cœpit seipsum deuouere, ac iurare, Non noui illum hominem. Et in illa ipsa hora cantauit gallus. * Et recordatus est
75 Kipho sermonis Jeschua, qui dixerat ei, Antequàm cantet gallus tribus vicibus, abnegabis me. Et egressus foras fleuit amarè.

Matutinis feria sexta Passionis.

CAP. XXVII.

1 QUum autem esset diluculum, consilium iniere aduersus Jeschua principes Sacerdotum, & seniores populi, vt eum mortis
2 dicerent. * Et vincierunt eum, eumque adduxère, ac tradiderunt Pilato præfecto.
3 * Tunc Iehoudo proditor, quum videret damnatum iri Jeschua, pœnituit, & profectus retulit illos triginta argenteos ad principes Sacerdotum & seniores.
4 * Et ait: Peccaui, quippe qui prodiderim sanguinem iustum. At illi dixerunt ei: Quid ad nos? tu noueris.
5 * Et proiecit illos argenteos in templum, & discessit: abiensque strangulauit sese.
6 * Principes verò Sacerdotum tulerunt illud argentum, & aiunt: Non licet mittere ipsum in domum oblationis, quoniam pretium sanguinis est.
7 * Et consilium inierunt, emeruntque ex eo agrum figuli, in sepulturam peregrinorum.

66 * Quid vobis videtur? At illi respon-
Is. 50. b.c. Mar. 14. b.65 dentes dixerunt, Reus est mortis.
67 * Tunc expuerunt in faciem eius; & colaphis eum ceciderunt, alij autem palmas in faciem eius dederunt:
68 * Dicentes, Prophetiza nobis Christe, quis est qui te percussit?
Luc.22. f.15 Ioh.18. d.25 * Petrus verò sedebat foris in atrio: & 69 accessit ad eum vna ancilla, dicens, Et tu cum Iesu Galilæo eras.
70 * At ille negauit coram omnibus, dicens, Nescio quid dicis.
71 * Exeunte autem illo ianuam, vidit eũ alia ancilla: & ait his qui erant ibi, Et hic erat cum Iesu Nazareno.
72 * Et iterùm negauit cum iuramento, Quia non noui hominem.
73 * Et post pusillum accesserunt qui stabant, & dixerunt Petro: Verè & tu ex illis es: nam & loquela tua manifestum te facit.
74 * Tunc cœpit detestari & iurare quia non nouisset hominem. Et cõtinuò gallus cantauit.
75 * Et recordatus est Petrus verbi Iesu, quod dixerat, Prius quàm gallus cantet, ter me negabis. Et egressus foras, fleuit amarè.

CAP. XXVII.

1 MAnè autem facto consilium inierũt omnes principes Sacerdotum & se-
Mat.27. b.c. Mar.15. b.c. Luc.22. c.66. Ioh.18. c.28 niores populi aduersus Iesum, vt eum
2 morti traderent. * Et vinctum adduxerunt eum, & tradiderunt Pontio Pilato præsidi.
3 * Tunc videns Iudas qui eum tradidit quòd damnatus esset, pœnitẽtia ductus, retulit triginta argenteos principibus Sacerdotum & Senioribus:
4 * Dicens: Peccaui, tradens sanguinem iustum. At illi dixerunt, Quid ad nos? tu videris.
Act.1.c.18 5 * Et proiectis argenteis in templo, recessit: & abiens, laqueo se suspendit.
6 * Principes autem Sacerdotum acceptis argenteis, dixerunt: Non licet eos mittere in corbanam; quia pretium sanguinis est. 7 * Consilio autem inito, emerunt ex illis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum.

κζ.

1 * Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες ⓘ ἀρχιερεῖς καὶ ⓘ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε αὐτὸν θανατῶσαι.
2 * καὶ δήσαντες αὐτὸν, ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
3 * τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις,
4 * λέγων, ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῶον. ⓘ δὲ εἶπον, τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει.
5 * καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.
6 * ⓘ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπον, οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν· ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι.
7 * συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

וְכַד אִתְקְרִיבוּ לְאַתְרָא דְּאִתְקְרֵי גֻּלְגַּלְתָּא תְּלַת זַבְנִין חַכִּימִין דִּי נְקוֹדִים קְרָא חַרְנְגְלָא
75 * וְאִתְחַכַּר בְּאַפָּא סְלְהָה וְיֵשׁוּעַ דַּאֲמַר הֲוָא לֵהּ וְקוֹדֵם דִּי נְקוֹדִים קְרָא חַרְנְגְלָא תְּלַת זַבְנִין חַכִּימִין דִּי נְקוֹדִים לְבַר מִנָּא
כז
ד דְּרִירְאִיתְ׃ 2 כַּד דִּין הֲוָא צָפְרָא סְלְטָא נִסְבוּ עַל יֵשׁוּעַ רַבִּי כַּהֲנַיָּא וְקַשִּׁישֵׁי דְּעַמָּא אִיךְ 3 וְכַמְיהוּדָיֵהּ׃ הֵידִין יְהוּדָא מַשְׁלְמָנָא כַּד חֲזָא 4 דְּאִתְחַיַּב יֵשׁוּעַ אִתְחָיַב וְאָזַל אִתְפַּךְ תַּלִּין לְכַהֲנַיָּא וְקַשִּׁישֵׁי דְּעַמָּא׃ וְאָמַר חֲטֵיתִי דְּשַׁלְמִתְ דָּמָא זַכְיָא וַאֲמַרוּ לֵהּ לַן מָא נְפָשָׁה׃ 5 וְשַׁדִּיתִי כְּסָפָא בְּהֵיכְלָא וְשַׁנִי וְאָזַל קָנַק נַפְשֵׁהּ׃ 6 רַבִּי כַּהֲנַיָּא דִּין שְׁקִלוּהִי לְכְסָפָא וַאֲמַרוּ לָא שְׁלִיט לְמִשְׁדְּיֵהּ בְּקָרְבָּנָא דְּאִנּוּן דְּמָא הוּ׃ 7 וְנַסְבוּ כְּלָבָא דִּין וְזַבְנוּ בֵּהּ אֲגַרְהָה דְּפַחְרָא לְבֵית קְבוּרְיָא דַּאכְסְנָיֵא׃

---

* וְכַד כמו וכר
* מְלַל קרא מרר
* מְרַר מות אמר
* יְבַל שלם
* מן לשון יין
* חַיִב חטא חפך
* חֲטָא זכא
* רְמָיָא מן לשון יין
* פרושו שדה

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 * Propterea dictus est ager ille, Ager sanguinis, ad hunc vsque diem.

9 * Tunc impletum est quod dictum fuerat per Prophetam, dicentem: Et accepi triginta argenteos pretium illius honorandi, de quo pacti sunt à filiis Israel.

10 * Et dedi eos pro agro figuli, vti præceperat mihi Dominus.

11 * Ipse verò Ieschua stetit coram Præfecto: & interrogauit eum Præfectus, & dixit ei: Es tu rex ille Iehoudæorum? ait illi Ieschua, Tu dixisti.

12 * Quumque accusarent eum principes Sacerdotum & Seniores, ne verbum quidem ipse respondit.

13 * Tunc dixit Pilatus: Non audis quàm multa testificentur contra te?

14 * Neque reddidit ei rationem, ne verbum quidem vllum. & hac de re admirationi fuit valdè.

15 * Porrò in omni Festo consueuerat Præfectus dimittere vinctũ vnum populo, quem ipsi voluissent.

16 * Detinebatur autem ab eis vinctus famosus, qui vocabatur Bar-Abba.

17 * Quumque fuissent congregati, dixit eis Pilatus: Vtrum vultis dimittã vobis? Bar-Abba, an Ieschua qui vocatur Meschicho?

18 * Nouerat enim Pilatus quòd per inuidiam tradidissent eum.

19 * Quum autem sederet Præfectus pro tribunali suo, misit ad eum vxor ipsius, qui dicebat ei, Nihil tibi rei sit cum illo iusto. multa enim passa sum in somno meo hodie propter eum.

20 * Principes autem Sacerdotum & Seniores persuaserunt turbis, dimittendum illis esse Bar-Abba, Ieschua verò perdendum.

21 * Subdensque Præfectus, ait illis, Vtrum vultis dimittam vobis è duobus illis? Ipsi verò dixerunt, Bar-Abba.

22 * Dixit eis Pilatus: Ipsi verò Ieschua, qui vocatur Meschicho, quid faciam?

23 * Dicunt omnes, Crucifigatur. Ait illis Pilatus: Enimuerò quid mali fecit? Illi verò magis clamabant, & dicebant, Crucifigatur.

8 * Propter hoc vocatus est ager ille Haceldama, hoc est, ager sanguinis, vsq; in hodiernum diem.

9 * Tunc impletum est quod dictum est per Ieremiam prophetam, dicentem: Et acceperunt triginta argenteos pretiũ appretiati quem appretiauerunt à filiis Israel:

10 * Et dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus.

11 * Iesus autem stetit ante Præsidem, & interrogauit eum Præses, dicens: Tu es Rex Iudæorum? Dicit illi Iesus: Tu dicis.

12 * Et cùm accusaretur à principibus Sacerdotum & senioribus, nihil respondit. 13 * Tunc dicit illi Pilatus: Non audis quanta aduersum te dicunt testimonia?

14 * Et non respondit ei ad vllum verbũ: ita vt miraretur Præses vehementer.

15 * Per diem autem solennem consueuerat Præses populo dimittere vnũ vinctum quem voluissent.

16 * Habebãt autem tunc vinctum insignem, qui dicebatur Barabbas.

17 * Congregatis ergo illis, dixit Pilatus: Quem vultis dimittam vobis, Barabbam, an Iesum, qui dicitur Christus?

18 * Sciebat enim quòd per inuidiam tradidissent eum.

19 * Sedente autem illo pro tribunali, misit ad eum vxor eius, dicens: Nihil tibi & iusto illi. multa enim passa sum ho C die per visum propter eum.

20 * Principes autem Sacerdotum & Seniores persuaserunt populis vt peterent Barabbam, Iesum verò perderent.

21 * Respondens autem Præses, ait illis: Quem vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerunt, Barabbam.

22 * Dicit illis Pilatus: Quid igitur faciam de Iesu, qui dicitur Christus? Dicunt omnes, Crucifigatur.

23 * Ait illis Præses: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant, dicentes: Crucifigatur.

8 * διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον.

9 * τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ισραήλ·

10 * καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι κύριος.

11 * ὁ δὲ ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμών, λέγων, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, σὺ λέγεις.

12 * καὶ ἐν τῇ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.

13 * τότε λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτος, οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι;

14 * καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

15 * κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν τῷ ὄχλῳ ἕνα δέσμιον, ὃν ἤθελον.

16 * εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον βαραββᾶν.

17 * συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ πιλάτος, τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, βαραββᾶν, ἢ ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν;

18 * ἤδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.

19 * καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.

20 * οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν βαραββᾶν, τὸν δὲ ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.

21 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμών, εἶπεν αὐτοῖς, τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον, βαραββᾶν.

22 * λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος, τί οὖν ποιήσω ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; λέγουσιν αὐτῷ πάντες, σταυρωθήτω.

23 * ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη, τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες, σταυρωθήτω.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 * Pilatus autem quum videret se nihil proficere, sed magis tumultum fieri; accipiens aquam abluit manus suas in conspectu turbæ, & ait: Innoxius sum à sanguine istius iusti: 25 vos noueritis. * Et respondit omnis populus, & ait: Sanguis eius super nos, & super filios nostros.

Lectio ad tertiam horam.

26 * Tunc soluit eis Barabba, ac flagellis edidit Jeschua, eumq; tradidit vt crucifigeretur.
27 * Tunc milites Præfecti duxerunt Jeschuam in prætorium, & congregarunt aduersus eum
28 vniuersam cohortem. * Et exuerunt eum, ac
29 induerunt eum chlamyde coccinea. * Et cõtexuerunt coronam spineam, & imposuêre capiti eius, & arundinem in dexteram eius: et genuflectentes sese super genua sua coram eo, illudebant ei, dicentes: Pax, rex Iudæorũ.
30 * Et expuerunt in faciem eius, ceperuntque arundinem, ac percutiebant eum super caput
31 ipsius. * Quumque illusissent ei, exuerunt eum chlamyde, indueruntque vestimentis suis, &
32 abduxerunt eum vt crucifigeretur. * Et quũ exissent, inuenerunt virum Kourinæum nomine Schemeoun: hunc angariarunt vt baiu-
33 laret crucem eius. * Venerũntque in locum qui vocatur Gogoultho, cuius interpretatio
34 est Cranium. * Et dederunt ei acetum bibendum mistum cum felle. & gustauit, noluitque bibere.
35 * Quumque crucifixissent eum, partiti sunt vestimenta eius sorte; vt impleretur id quod dictum est per Prophetam: Partiti sunt vestimenta mea inter se, & su-
36 per vestem meam iecerunt sortem. * Et sedebant ac custodiebant eum illic.
37 * Et imposuerunt super caput eius occasionem mortis eius in scriptura: HIC EST IESCHVA REX ILLE IIHOVDAEORVM.

Ad sextam horam.

38 * Porrò crucifixi sunt cum eo duo latrones, vnus à dextera eius, & alter à sinistra eius.
39 * Illi autem qui transibant blasphemabant aduersus eum, & mouebant capita sua, dicentes:
40 * Destructor tẽpli, & ædificans ipsum triduo, libera animam tuam [teipsum]: si filius Dei es, & descende de cruce.
41 * Itidem et principes Sacerdotum illudebant ei cum Scribis, & Senioribus ac Perischeis, & dicebant:

24 * Videns autẽ Pilatus quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret, acceptа aqua, lauit manus coram populo, dicens: Innocens ego sum à sanguine iusti huius: vos videritis. * Et respondens 25 vniuersus populus, dixit: Sanguis eius super nos, & super filios nostros.

26 * Tunc dimisit illis Barabbam: Iesum autem flagellatum tradidit eis, vt crucifigeretur. 27 ‡ Tunc milites Præsidis
Mar. 15. Luc. 23. Ioh. 19. a. suscipientes Iesum in Prætorium, congregauerunt ad eum vniuersam cohortem: 28 * Et exuentes eum, chlamydem coccineam circundederunt ei: 29 * Et plectentes coronam de spinis, posuerũt super caput eius, & arundinem in dextera eius. & genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes: Aue Rex Iudæorum.
30 * Et expuentes in eum, acceperunt arundinem, & percutiebant caput eius.
31 * Et postquàm illuserunt ei, exuerunt eum chlamyde, & induerunt eum vestimentis eius, & duxerunt eum vt crucifi-
Mar. 15. Luc. 23. Ioh. 19. a. gerẽt. 32 * Exeuntes autem inuenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem:
Mar. 15. Luc. 23. hunc angariauerunt vt tolleret crucem
Mar. 15. Luc. 23. eius. 33 * Et venerunt in locum qui dicitur Golgotha, quod est Caluariæ locus.
34 * Et dederunt ei vinum bibere cum
Mar. 15. felle mixtum. & cùm gustasset, noluit bi-
Luc. 23. bere. 35 * Postquàm autem crucifixe-
Ioh. 19. runt eum, diuiserunt vestimẽta eius, sor-
Psal. 21. tem mittentes: vt impleretur quod dictum est per Prophetam, dicentem: Di-
Ioh. 19. uiserunt sibi vestimenta mea, & super
Ioh. 19. a. vestem meã miserunt sortem. 36 * Et sedentes seruabant eum. 37 * Et imposuerunt super caput eius causam ipsius scriptã: HIC EST IESVS REX IVDAEORVM.

38 * Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones, vnus à dextris, & vnus à sinistris.
39 * Prætereuntes autem blasphemabant
Ioh. 2. d. 19 eum mouentes capita sua: 40 * Et dicentes: Vah qui destruis templum Dei, & in triduo illud reædificas: salua temetipsum: si Filius Dei es, descende de cruce. 41 * Similiter & principes Sacerdotum illudentes cum Scribis & Senioribus, dicebant:

Universidad de Deusto
Biblioteca

42 * Alios seruauit, seipsum non potest seruare: si rex est Israel, descendat nunc de cruce, vt videamus, & credamus in eum.

43 * Confidit in Deo, redimat eum nunc, si vult eum. dixit enim: Filius Dei sum.

44 * Itidem & sicarij illi, qui erant crucifixi cum eo, exprobrabant ei.

Ad nonam horam.

45 * A sexta autem hora factæ sunt tenebræ super vniuersam terram vsque ad horam
46 nonam. * Et circiter horam nonam exclamauit Jeschua alta voce, & ait: Deus, Deus, quare dereliquisti me?

47 * Homines autem ex iis qui adstabant illic quum audissent, dicebant: Iste Ilio vocauit.

48 * Et in illa ipsa hora excurrit vnus ex eis, & accepit spongiam, eamque impleuit aceto, & circumposuit arundini, & propinauit ei.

49 * Reliqui verò dicebant: Sinite, videamus an veniat Ilijo vt redimat eum.

50 * Ipse verò Ieschua rursum exclamauit alta voce, & emisit spiritum suum.

51 * Et statim superficies ianuæ [velum] templi scissa est in duas partes à summo vsque ad imum, terraque commota est, et petræ scissæ.

52 * Et monumenta aperta sunt, & cadauera multa Sanctorum qui obdormierant,
53 surrexerunt. * Et exierunt, ac post resurrectionem suam ingressi sunt ciuitatem sanctam, & apparuerunt multis.

54 * Centurio autem, & qui cum eo seruabant Ieschua, quum vidissent terræmotum, & ea quæ facta fuerant, timuerunt vehementer, & dixerüt: Verè iste erat filius Dei.

55 * Erant autem illic mulieres multæ prospicientes eminus: illæ venerant post Jeschua à Galilea, & ministrauerant ei.

56 * Quarum vna erat Mariam Magdelotho, & Mariam mater Iaakoub & Iausi, & mater filiorum Zabdai.

Ad vesperam Sabbathi Annunciationis.

57 * Quum autem esset vespera, venit vir diues à Rometho nomine Iauseph, qui & ipse discipulus fuerat Jeschua.

42 * Alios saluos fecit, seipsum non po-
Sap. 2. d. 18 test saluum facere: si rex Israel est, descen
dat nunc de cruce, & credemus ei.
Psal. 21. b. 9 * Confidit in Deo: liberet nunc eum 43
si vult: dixit enim, Quia Filius Dei sum.
* Idipsum autem & latrones qui cru- 44
cifixi erant cum eo, improperabant ei.

* A sexta autem hora tenebræ factæ 45
sunt super vniuersam terram, vsque ad
horam nonam.
Psal. 21. a. 1 * Et circa horam nonam clamauit Ie- 46
sus voce magna, dicens, Eli, Eli, lamma-
sabacthani? hoc est, Deus meus, Deus
meus, vt quid dereliquisti me?
* Quidam autem illic stantes & au- 47
dientes, dicebant, Eliam vocat iste.
Psal. 68. a. 22 * Et continuò currens vnus ex eis, ac- 48
ceptam spongiam impleuit aceto, & im
posuit arundini, & dabat ei bibere.
* Cæteri verò dicebant: Sine, videa- 49
mus an veniat Elias liberans eum.
* Iesus autem iterum clamans voce 50
magna, emisit spiritum.
3. Reg. 7. d. 14 * Et ecce velum templi scissum est in 51
duas partes, à summo vsque deorsum. & terra mota est, & petræ scissæ sunt:
* Et monumenta aperta sunt: & mul- 52
ta corpora sanctorum qui dormierant, surrexerunt.
* Et exeuntes de monumentis post 53
resurrectionẽ eius, venerunt in sanctam ciuitatem; & apparuerunt multis.
* Centurio autem & qui cum eo e- 54
rant custodientes Iesum, viso terræmotu & his quæ fiebant, timuerunt valdè, dicentes: Verè filius Dei erat iste.
Mar. 15. d. 40 * Erant autem ibi mulieres multæ à 55
longè, quæ secutæ erant Iesum à Galilea, ministrantes ei:
* Inter quas erat Maria Magdalene, & 56
Maria Iacobi & Ioseph mater, & mater filiorum Zebedæi.

Mar. 15. d. 42. Luc. 23. d. 54. Ioh. 19. d. 31 * Cùm autem serò factum esset, ve- 57
nit quidam homo diues ab Arimathæa, G
nomine Ioseph, qui & ipse erat discipulus Iesu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

58 * Is adiit Pilatum, petiitque corpus Ieschua. & præcepit Pilatus vt daretur ei corpus illud. * Et accepit Iauseph corpus, & inuoluit illud linteo lini mundi.

59 * Illudque posuit in monumento suo nouo, quod exciderat in petra: & aduoluerunt saxum ingens, ac posuerunt super ostium monumenti, & abierunt.

60 * Erant autem illic Mariam Magdeloitho & Mariam altera, quæ sedebant è regione sepulchri.

Matutinis Sabbathi Annuntiationis.

61 * Die verò crastina quæ est post Parasceuem, congregati sunt principes Sacerdotum, & Perischæi ad Pilatum:

62 * Et dicunt ei: Domine noster, meminimus seductorem illum dixisse dum viueret, Tertio pòst die resurgam.

63 * Iube ergo custodiri sepulchrum vsque in tertium diem, ne fortè veniant discipuli eius & furentur eum noctu: dicantque populo, De domo mortuorum surrexit: & sit error nouissimus peior priore.

64 * Dixit eis Pilatus: Habetis custodes: ite, custodite sicut scitis.

65 * Illi autem profecti custodierunt sepulchrum, & obsignarunt saxum illud cum custodibus.

Ad vesperam Dominicæ Resurrectionis.

CAP. XXVIII.

1 VEsperè autem in Sabbatho, quum exoritura esset prima hebdomadis [Dominica,] venit Mariam Magdeloitho & Mariam altera, vt spectarent sepulchrum.

2 * Et ecce terremotus magnus factus est: Angelus enim Domini descendit de cælis, & accedens reuoluit saxum ab ostio, sedebatque super illud. * Erat autem aspectus eius sicut fulgur, & vestimentum eius candidum sicut nix. * Et præ timore ipsius contremuerunt ij qui custodiebant, & facti sunt instar mortuorum. * Respondit autem Angelus, & ait mulieribus, Vos ne timeatis. scio enim Ieschua, qui crucifixus est, vos quærere. * Non est hîc: surrexit enim prout dixit. venite, videte locum in quo positus fuerat Dominus noster.

58 * Hic accessit ad Pilatum, & petiit corpus Iesu. Tunc Pilatus iussit reddi corpus.

59 * Et accepto corpore, Ioseph inuoluit illud in sindone munda.

60 * Et posuit illud in monumento suo nouo quod exciderat in petra. Et aduoluit saxum magnum ad ostium monumenti, & abiit.

61 * Erat autem ibi Maria Magdalene, & altera Maria, sedentes contra sepulchrum.

62 * Altera autem die, quæ est post Parasceuen, conuenerunt principes Sacerdotum & Pharisæi ad Pilatum,

63 * Dicentes, Domine, recordati sumus quia seductor ille dixit adhuc viuēs, Post tres dies resurgam.

64 * Iube ergo custodiri sepulchrum vsque in diem tertium: ne fortè veniant discipuli eius, & furētur eum: & dicant plebi, Surrexit à mortuis: & erit nouissimus error peior priore.

65 * Ait illis Pilatus: Habetis custodiam. ite, custodite sicut scitis.

66 * Illi autem abeuntes, munierunt sepulchrum: signantes lapidem, cum custodibus.

CAP. XXVIII.

Matt. 16. Marc. 16. Luc. 24. Ioan. 20.

1 * VEsperè autem Sabbathi quæ lucescit in prima Sabbathi, venit Maria Magdalene, & altera Maria videre sepulchrū.

2 * Et ecce terremotus factus est magnus. Angelus enim Domini descendit de cælo: & accedens, reuoluit lapidem, & sedebat super eum:

3 * Erat autem aspectus eius sicut fulgur, & vestimentum eius sicut nix.

4 * Præ timore autē eius exterriti sunt custodes, & facti sunt velut mortui.

5 * Respondens autem angelus, dixit mulieribus, Nolite timere vos: scio enim quòd Iesum, qui crucifixus est, quæritis.

6 * Non est hîc: surrexit enim, sicut dixit. venite, & videte locum vbi positus erat Dominus.

58 * Οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ, ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.

59 * καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ.

60 * καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν.

61 * ἦν δὲ ἐκεῖ μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 * Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς πιλάτον,

63 * λέγοντες, κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.

64 * κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς, κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ, ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.

65 * ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ πιλάτος, ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.

66 * οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

κή.

1 * Ὀψὲ δὲ σαββάτων τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθε μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον.

2 * Καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας. ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.

3 * ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών.

4 * ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί.

5 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναιξί, μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε.

6 * οὐκ ἔστιν ὧδε. ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε. δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ κύριος.

---

58 אדין אזל לות פילטוס ושאל פגרה דישוע ופקד פילטוס דניהיב לה פגרא : 59 וכרכה כתיצא דנקנא : 60 וסמה בבית קבורא חדתא דילה דנקיר בכפא רמתא עלגלי כאפא דמתיו על תרעא דבית קבורא ואזלו : 61 איתי תמן מרים מגדליתא ומרים אחרתא דיתבן לקבלה דקבורא : 62 ליומא דין דמחר דאיהותי בתר יומא דמכנשו רבי כהנא ופרישא לות פילטוס : 63 ואמרין לה מרן אדכרן דהו מטעיא כד אמר חיא כבר חי ומיתין קאם אנא : 64 פקוד הכיל מסתרין דקבורא עדמא לתלתא יומין דלמא ייתון תלמידותי כנגבוניתי בלילא ואגברון לעמא דמן בית מיתא קום והויא טועת אחריתא : 65 אמר להון פילטוס איתי לכון קסטודנרא זלו אזדהרו איכנא דידעין אנתון : 66 אזלן

58 ἀδὴν προσελθὼν πιλάτῳ καὶ ἐκήδευσε τὸ σῶμα αὐτοῦ : 59 καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ : 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ μνημείῳ αὐτοῦ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν : 61 ἦν δὲ ἐκεῖ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη μαρία καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου : 62 τῇ δὲ ἐπαύριον ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς πιλάτον 63 λέγοντες κύριε ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι : 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης : 65 ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ πιλάτος ἔχετε κουστωδίαν ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε : 66 οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας :

---

[a] אזל [b] חתם [c] אתא [d] חזא [e] זוע [f] זיהל [g] זוע [h] זקף [i] מות [j] קום [k] אתא [l] חזא [m] טוס [n] נפק [o] אתא [p] חזא [q] מות [r] קום [s] אתא [t] חזא [u] מות [v] עלה כמו מעא [w] אתא [x] חזא [y] טוס [z] נפק [aa] עגל כמו גגל [bb] רמא [cc] יהב [dd] ערב

בישא מן קדמיתא : 65 אמר להון פילטוס איתי לכון קסטודנרא זלו אזדהרו איכנא דידעין אנתון : 66 אזלן ואטמרון ית אבנא בחתמא עם קסטודנרא :

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 ✠ Et profectæ citò dicite discipulis ipsius
Surrexit è domo mortuorum, & ecce præ-
cedit vos in Galilæam : illic videbitis eum:
ecce dixi vobis.
8 ✠ Et abiêre citò à sepulchro cum timore et
gaudio magno, & cursu contenderunt vt
dicerent discipulis ipsius.
9 ✠ Et ecce Jeschua fit eis obuiam, dixitque
eis, Pax vobis. Illæ autem accedentes pre-
henderunt pedes eius, & adorarunt eum.
10 ✠ Tunc dixit eis Jeschua: Ne timeatis: sed
abeuntes dicite fratribus meis, vt proficiscan
tur in Galilæam, & illic videbunt me.
11 ✠ Quum autem profectæ fuissent, venerunt homines ex custodibus illis in ciuitatem, & dixerunt principibus Sacerdotum quicquid factum fuerat.
12 ✠ Et congregati sunt cum Senioribus, & consilium inierunt, dederuntque pecuniam non modicam custodibus, dicentes eis:
13 ✠ Dicite, discipuli eius venientes furati sunt eum nocte quum dormiremus.
14 ✠ Quod si auditum hoc fuerit coram Præfecto, nos persuadebimus ei, vosque sollicitudine liberabimus.
15 ✠ Illi autem cùm accepissent pecuniam, egerunt sicut edocti fuerant. & exiit sermo iste inter Jhoudæos vsque in hodiernũ diem.
16 ✠ Discipuli autem vndecim profecti sunt in Galilæam in montem, prout constituerat eis Ieschua.
17 ✠ Et quum eum aspexissent, adorarunt eum: ex iis porrò nonnulli dubitabant.
18 ✠ Et accedens Ieschua allocutus est eos, & dixit eis: Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra. sicut autem misit me Pater meus, & ego mitto vos.
19 ✠ Ite ergo docete omnes gentes, & baptizate eas in nomine Patris, & Filij, et Spiritus Sanctitatis. ✠ Et docete eas vt seruent quicquid præcepi vobis. & ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem seculi. Amin.

Sancti Euangelij præconij Mathai, quod prædicauit Hebraicè in terra Palesthinæ,

FINIS.

7 ✠ Et citò euntes, dicite discipulis eius quia surrexit: & ecce præcedit vos in Galilæam. ibi eum videbitis. ecce prædixi vobis.
8 ✠ Et exierunt citò de monumento cum timore, & gaudio magno, currẽtes nunciare discipulis eius.
9 ✠ Et ecce Iesus occurrit illis, dicẽs: Auete. Illæ autem accesserunt, & tenuerũt pedes eius, & adorauerunt eum.
10 ✠ Tunc ait illis Iesus: Nolite timere. ite, nunciate fratribus meis vt eant in Galilæam, ibi me videbunt.
11 ✠ Quæ cùm abiissent, ecce quidam de custodibus venerunt in ciuitatẽ, & nunciauerunt principibus sacerdotum omnia quæ facta fuerant.
12 ✠ Et congregati cũ senioribus, consilio accepto, pecuniam copiosam dederunt militibus,
13 ✠ Dicẽtes: Dicite, Quia discipuli eius nocte venerũt, & furati sunt eum nobis dormientibus.
14 ✠ Et si hoc auditũ fuerit à præside, nos suadebimus ei, & securos vos faciemus.
15 ✠ At illi accepta pecunia, fecerũt sicut erant edocti. Et diuulgatum est verbum istud apud Iudæos, vsq; in hodiernũ diẽ.
16 ✠ Vndecim autem discipuli abierunt in Galilæam, in montem, vbi cõstituerat illis Iesus.
17 ✠ Et videntes eum adorauerunt, quidam autem dubitauerunt. D
18 ✠ Et accedens Iesus locutus est eis, dicens: Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra.
19 ✠ Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine patris & filij & spiritus sancti:
20 ✠ Docentes eos seruare omnia quæcunque mandaui vobis, & ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, vsque ad consummationem seculi.

7 ✠ καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν.
8 ✠ καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου & χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.
9 ✠ καὶ ἰδοὺ ὁ ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων, χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.
10 ✠ τότε λέγει αὐταῖς ὁ ἰησοῦς, μὴ φοβεῖσθε. ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται.
11 ✠ πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.
12 ✠ καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,
13 ✠ λέγοντες, εἴπατε, ὅτι ⊕ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων.
14 ✠ καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.
15 ✠ ⊕ οἱ λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ ἰουδαίοις, μέχρι τῆς σήμερον.
16 ✠ ⊕ οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς.
17 ✠ ⊕ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν αὐτῷ· ⊕ δὲ ἐδίσασαν.
18 ✠ καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων, ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.
19 ✠ πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος,
20 ✠ διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. ἀμήν.

---

15 וְהַכְנִין דִּין כַּד נְסִבוּ כַסְפָּא עֲבָדוּ אֵיךְ דְּאִלְּפוּ אִנּוּן וְנָפְקַת a סְלְהָא הָדָא בְּיַת יְהוּדָיֵא עַד־כְּעַן לְיוֹמָנָא׃
16 וְאַלְפוּ אִנּוּן דְּנָטְרִין כָּל מָא דְּפַקְּדִנּוּן וְאָזְלוּ אִנּוּן עַשְׂרֵי וְחַד לְגַלִּילָא לְטוּרָא אֵיכְדָא דְּזַמַּן יְשׁוּעַ׃
17 וְכַד b חֲזוֹהִי קְנָרוּ לֵהּ סְגִידוּ אֲבָל אִנּוּן שַׁכִּין׃
18 וְקְרֵב יְשׁוּעַ סַלֵּל עִמְּהוֹן וְאֲמַר לְהוֹן c אִתְיְהֵב לִי כָּל שׁוּלְטַן בְּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא וְאִכְּנָא דְּשַׁרְרָנִי׃
19 אֲזֵל אַף אִנּוּן תַּלְמְדוּ כָּל עַמְמַיָּא וְתַעְמְדוּנּוּן בְּשֵׁם אָבָא וּבְרָא וְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא׃
20 וְאַלְפוּ אִנּוּן דְּנָטְרִין כָּל מָא דְּפַקְּדְתְּכוֹן וְהָא אֲנָא עִמְּכוֹן אֲנָא כָּלְהוֹן יוֹמָתָא עַד־סָפָא d לְשׁוּלְטַן דְּעָלְמָא אָמֵן׃

a אַלָּף b חֲזַל c תְּלִיא d חֲתִים

שְׁלֵם אֲוֶנְגֶּלְיוֹן קַדִּישָׁא כְּרִיזוּתָא דְּמָרַן דְּאִכְרָז עֲבְרָאִית בְּאַרְעָא דְּפַלֶסְטִינִי׃

Τέλος τοῦ κατὰ Ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

PROLOGVS SANCTI HIERONYMI IN EVANGELIVM SECVNDVM MARCVM.

MARCVS Euangeliſta Dei electus,& Petri in Baptiſmate filius, atque in diuino ſermone diſcipulus, Sacerdotium in Iſrael agens,ſecundùm carnem Leuita,ad fidem Chriſti conuerſus,Euangelium in Italia ſcripſit; oſtendens in eo quid & generi ſuo deberet, & Chriſto. Nam initium principij in voce Propheticæ exclamationis inſtituens ordinem Leuiticæ electionis oſtendit, vt prædicans prædeſtinatum Iohannem filium Zachariæ in voce angeli annunciantis emiſſum, non ſolùm verbum carnem factum, ſed & corpus Domini in omnia per verbum diuinæ vocis animatum, in initio Euangelicæ prædicationis oſtenderet: vt qui hæc legens ſciret cui initium carnis in

IN VIRTVTE DOMINI DEIQVE NOSTRI IESCHVA CHRISTI incipimus ſcribere librum Euangelij ſacroſancti.

Euangelium Marci Euangeliſtæ.

Guidone Fabricio Boderiano exſcriptore et interprete.

Lectio Feſti Epiphaniæ.

CAPVT I.

PRincipium Euangelij Ieſchua Meſchichcho filij Dei: ‡Sicut ſcriptum eſt in Eſchaio propheta, Ecce mitto Angelum meum ante faciem tuam, qui diriget viã tuam. ‡ Vox clamantis in deſerto, Parate viam Domini,& adæquate ſemitas eius. ‡ Erat Iouchanon in deſerto baptizans, & prædicans Baptiſmum pœnitentiæ in remiſſionem peccatorum. ‡ Et exibat ad eum vniuerſa regio Iihoudææ, omneſque filij Ouriſchlem: & baptizabat eos in Iourdenon flumine, cùm eſſent confeſſi peccata ſua. ‡ Ipſe autem Iouchanon amiciebatur veſtimento ex pilis camelorum, & erat præcinctus lumbos corrigia pellicea. cibus eius erant locuſtæ, & mel agreſte. Et prædicabat ac dicebat: ‡Ecce venit poſt me qui fortior me eſt, cuius non ſum dignus qui incuruatus ſoluam corrigias calciamentorum. ‡ Ego baptizo vos aqua, ille verò baptizabit vos in Spiritu Sanctitatis.

Domino & Ieſu aduenientis habitaculum caro deberet agnoſcere, atque in ſe verbum vocis, quod in conſonantibus perdiderat, inueniret. Denique cùm perfecti Euangelij opus intrans, & à Baptiſmo Domini prædicare Deum inchoans, non laborauit natiuitatem carnis, quã in prioribus viderat dicere; ſed totius exprimens expoſitionem deſerti, ieiunij numerum, tentationem diaboli, congregationem beſtiarum, & miniſterium protulit angelorum: & inſtituens nos ad intelligendum,ſingula in breui compingens, ne auctoritatem factæ rei demeret, & perficiendi operis plenitudinem non negaret. Denique amputaſſe ſibi poſt fidem pollicem dicitur vt Sacerdotio reprobus haberetur: ſed tantum conſentiens fidei prædeſtinata potuit electio vt nec ſic in opere verbi perderet, quod prius meruerat in genere. nam Alexandriæ Epiſcopus fuit. cuius per ſingula opus fuit ſcire & Euangelij in ſe dicta diſponere, & diſciplinam Legis in ſe agnoſcere, & diuinam in carne Domini intelligere naturam. Quæ in nos primùm requiri oportet, dehinc inquiſita volumus agnoſci habentes mercedem exhortationis. quoniam qui plantat & qui rigat, vnum ſunt; qui autem incrementum præſtat, Deus eſt.

SANCTVM EVANGELIVM SECVNDVM MARCVM.

CAPVT I.

INitium Euangelij Ieſu Chriſti filij Dei. ‡Sicut ſcriptum eſt in Iſaia propheta: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te. ‡Vox clamantis in deſerto, Parate viã Domini, rectas facite ſemitas eius. ‡Fuit Iohannes in deſerto baptizans, & prædicans Baptiſmum pœnitentiæ in remiſſionem peccatorum. ‡ Et egrediebatur ad eum omnis Iudææ regio, & Ieroſolymitæ vniuerſi: & baptizabantur ab illo in Iordanis flumine, confitentes peccata ſua. ‡ Et erat Iohãnes veſtitus pilis camelí,& zona pellicea circa lumbos eius: & locuſtas & mel ſylueſtre edebat. ‡Et prædicabat,dicẽs: Venit fortior me poſt me, cuius non ſum dignus procumbens ſoluere corrigiam calciamentorum eius. ‡ Ego baptizaui vos aqua, ille verò baptizabit vos Spiritu ſancto.

TO KATA MAPKON ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

κεφαλ. ά.

Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ‡ ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.

‡ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

‡ ἐγένετο ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

‡ καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

‡ καὶ ἦν ὁ ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

‡ καὶ ἐκήρυσσε λέγων, ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.

‡ ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

עַמַּר מיהושו מכל
כְּרוֹ ' תֵּב כמו שיתּ
שְׁבַק ' יְהָא ' לְכֵּש
אֲכַל ' אִתָּא ' חֵיל
שְׁוָיָא ' נְחַן
מיהושו נרע ' קְרָא ' עַרְקָא דְּסַקְנוּתִי

‡ הָוָא יוֹחָנָן כְּמַדְבְּרָא ' מַעְמֵד ' וּמְכָרֵז מַטְמוּדִיתָא ' דְּתִיבוּתָא ' לִשְׁוּבְקָנָא דְּחַטָּתָא ׃
‡ וְנָפְקָא הֲוָת לְוָתֵהּ כָּלָּה כּוֹר דִּיהוּד וְכָלְהוֹן בְּנֵי אוּרְשְׁלֵם וְמִתְעַמְּדִין הֲוָא לְהוֹן כְּיַרְדְּנָן נַהֲרָא כַּד ' מְוַדְּיִן כְּחַטָּתֵיהוֹן ׃
‡ הוּדֵין יוֹחָנָן ' לְבִישׁ הֲוָא לִבְוּשֵׁהּ דְּסַעֲרָא וְאִסְכַּלְתָּא דְּמַשְׁכָּא ' וּמֵאכְלֵהּ אִיתֵיהּ חֲוָת ׃
‡ וְקָרֵז ' וְאָמַר ' אָתֵא ' בָּתַר דִּלְוָתִי ' דְּחַיָּלְתָּן מִנִּי הוּ דְּלָא ' שְׁוָא אֲנָא ' לְאִתְכַּנָּנָא ' אֲשְׁרָא
עַרְקָא דְּסַקְנוּתִי ׃ ‡ אֲנָא אַטְמְדִיכוֹן בְּמַיָּא הוּ דֵּין נְעַמְּדִכוֹן בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא ׃

עַל הַיְלָה דְּבַרְן וְאַלֵּהֵין יְשׁוּעַ מְשִׁיחָא מִשְׁרִינִן לְמִכְתַּב בְּתָבָא ' דְּאוֹנְגֶלְיוֹן קַדִּישָׁא
סְבְרוּהָא דְּסָרְקוֹם סָמְבְּרְנָא
מְרִינָא ' דְּאַזְרָא דְּדְנְחָא
מְפַּלְאוֹן א
קְרִישָׁא דְּאוֹנְגֶלְיוֹן דְּיְשׁוּעַ מְשִׁיחָא בְּרֵהּ דְּאֱלָהָא ׃ ‡ אִיךְ דְּכְתִיב בְּאֶשַׁעְיָא נְבִיָא דְּהָא מְשַׁדַּר אֲנָא מַלְאָכִי
קַדְמָךְ ' דְּיְתַקֵּן אוֹרְחָךְ ׃ ‡ קָלָא ' דְּקָרֵא בְּמַדְבְּרָא סַיְּבוּ אוֹרְחָה דְּמָרְיָא ' וְאַשְׁווּ שְׁבִילוֹהִי ׃
קְרָא ' וְקָרֵא ' מְרִיָא
קְבַר כמו כבר
קְרָא ' וְדַר
קְרָא ' מְרִיָא

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ✱ *Et factum est in diebus illis vt venerit Ieschua à Nozerath Galilææ: & baptizatus est in Iourdenon à Iouchanon.*

10 ✱ *Statimque vt ascendit ex aqua, vidit findi cælos, & Spiritum tanquam columbam qui descendebat super eum.*

11 ✱ *Et vox extitit de cælis, Tu es Filius meus dilectus: in te complacui mihi.*

12 ✱ *Et confestim eduxit eum Spiritus in*
13 *desertum.* ✱ *Fuitque illic in deserto diebus quadraginta, dum tentaretur à Satana: & degebat cum feris, atque ministrabant ei Angeli.*

Ad vesperam Dominicæ post Epiphaniam.

14 ✱ *Postquàm autem traditus fuit in custodiam Iouchanon, venit Ieschua in Galilæam, & prædicabat Euangelium regni Dei.*

15 ✱ *Ac dicebat, Completum est tempus, & appropinquauit regnum Dei: pœnitentiam agite, & credite Euangelio.*

16 ✱ *Quumque iter faceret circa mare Galilææ, conspexit Schemeoun & Andream fratrem eius iacientes retia in mare. (erant enim*
17 *piscatores.)* ✱ *Et dixit eis Ieschua: Venite post me, & efficiam vos piscatores hominum.*
18 ✱ *Et statim reliquerunt retia sua, ac post eum abiere.*

19 ✱ *Quumque prætergressus fuisset paulum, vidit Iaakoub filium Zabdai, & Iouchanon fratrem eius, qui & ipsi in nauicula*
20 *resarciebant retia sua:* ✱ *Et vocauit eos, statimque reliquerunt Zabdai patrem suum cum mercenariis, ac post eum abiere.*

21 ✱ *Et quùm ingressi fuissent Capharnachum, statim docebat in Sabbathis in Synagogis eo-*
22 *rum.* ✱ *Et mirabantur doctrinâ eius: etenim docebat eos vt potestate valens, non autem vt Scribæ ipsorum.*

23 ✱ *Erat porrò in Synagogis eorum homo in quo erat spiritus immundus: & vociferatus*
24 *est, & ait:* ✱ *Quid nobis & tibi Ieschua Nazarene? venisti nos perditurus? noui te, qui es Sanctus ille Dei.*
25 ✱ *Et obiurgauit eum Ieschua, & ait: Occlude os tuum, & egredere ex eo.*
26 ✱ *Et dilacerauit eum spiritus ille immundus, & exclamauit voce magna, atque exiit ab eo.*

Matt.4.12 Luc.3.19 Ioh.3.24

9 ✱ Et factum est, in diebus illis venit Iesus à Nazareth Galilææ: & baptizatus est à Iohanne in Iordane.

Luc.3.21 Matt.3.16

10 ✱ Et statim ascédens de aqua, vidit cælos apertos, & Spiritum tanquã columbam descendentem, & manentẽ in ipso.

Ioh.1.34

11 ✱ Et vox facta est de cælis, Tu es filius meus dilectus, in te complacui.

Matt.4.1 Luc.4.1 Marc.1.12

12 ✱ Et statim spiritus expulit eũ in desertum. 13 ✱ Et erat in deserto quadraginta diebus, & quadraginta noctibus: & tentabatur à satana. eratque cum bestiis, & angeli ministrabant illi.

Matt.4.12 Luc.3.19 Ioh.3.24

14 ✱ Postquàm autem traditus est Iohannes, venit Iesus in Galilæam, prædicans
Luc.4.c. 43. Euangelium regni Dei:

Matt.4.17 Luc.5.3.

15 ✱ Et dicens: Quoniam impletum est tempus, & appropinquauit regnũ Dei: pœnitemini, & credite Euangelio.

16 ✱ Et præteriens secus mare Galilææ, vidit Simonem & Andream fratrem eius, mittentes retia in mare. (erant enim piscatores.)

17 ✱ Et dixit eis Iesus: Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum.

18 ✱ Et protinus relictis retibus, secuuti sunt eum.

19 ✱ Et progressus indè pusillum, vidit Iacobum Zebedęi & Iohannem fratrem eius, & ipsos componẽtes retia in naui:

20 ✱ Et statim vocauit illos. Et relicto patre suo Zebedæo in naui cum mercenariis, secuti sunt eum.

Matt.4.23 Luc.4.31

21 ✱ Et ingrediuntur Capharnaum: & 22 statim Sabbathis ingressus in Synagogã, docebat eos.

✱ Et stupebant super doctrina eius. erat enim docens eos quasi potestatem habens, & non sicut Scribæ.

23 ✱ Et erat in Synagoga eorum homo in spiritu immundo: & exclamauit,

24 ✱ Dicens: Quid nobis & tibi Iesu Nazarene? venisti perdere nos? scio qui sis, Sanctus Dei.

25 ✱ Et comminatus est ei Iesus, dicens: Obmutesce, & exi de homine.

26 ✱ Et discerpens cum spiritus immundus, & exclamans voce magna, exiit ab eo.

9 ✱ Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν ὁ ἰησοῦς ἀπὸ ναζαρὲτ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ ἰωάννου εἰς τὸν
10 ἰορδάνην. ✱ καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανούς, καὶ τὸ πνεῦμα ὡσεὶ περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν·

11 ✱ καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

12 ✱ καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.
13 ✱ καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ. καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 ✱ Μετὰ δὲ τὸ παραδοθ�ῆναι τὸν ἰωάννην, ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ·
15 ✱ καὶ λέγων, ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 ✱ περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας, εἶδε σίμωνα καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.
17 ✱ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
18 ✱ καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

19 ✱ καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.
20 ✱ καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 ✱ καὶ εἰς καπερναούμ. καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε.
22 ✱ καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.
23 ✱ καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε,
24 ✱ λέγων, ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἰησοῦ ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.
25 ✱ καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, λέγων, φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ.
26 ✱ καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον. καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܘܐܬܬܕܗܪܘ ܟܠܗܘܢ ܕܢܫܐܠܘܢ ܒܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܘܐܡܪܝܢ ܡܢܘ ܗܢܐ ܗܘ ܗܠܝܢ ܠܐ ܚܕܬܐ ܕܝܠܦܢܐ ܗܕܐ ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܐܦ ܠܪܘܚܐ ܣܐܢܐ ܦܩܕ ܘܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ ׃ 27

ܘܦܢܝܬܗ ܐܙܠ ܠܗ ܫܡܥܗ ܒܟܠ ܐܬܪܐ ܕܓܠܝܠ ܐܦ ܒܟܠ ܐܬܪ ܩܪܝܒܐ ׃ 28

ܘܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ ܢܦܩܘ ܘܐܬܘ ܒܒܝܬ ܫܡܥܘܢ ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܥܡ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ ׃ 29

ܘܚܡܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܫܟܒܐ ܒܫܟܒܐ ܘܡܚܘ ܠܗ ܥܠ ܥܠܬܗ ׃ 30

ܘܩܪܒ ܘܐܚܕ ܒܐܝܕܗ ܘܐܩܝܡ ܐܝܬ ܘܫܒܩܬ ܠܗ ܚܡܬܗ ܘܫܪܬ ܠܗ ׃ 31

ܘܒܡܥܪܒ ܫܡܫܐ ܟܕ ܥܠ ܫܡܫܐ ܐܝܬܘ ܠܘܬܗ ܟܠ ܕܒܝܫ ܘܕܐܝܬ ܒܗ ܫܝܕܐ ׃ 32

ܘܟܠ ܩܪܬܐ ܐܬܟܢܫ ܥܠ ܬܪܥܐ ׃ 33

ܘܐܣܝ ܣܓܝܐ ܡܢ ܟܝܢ ܘܟܝܢ ܘܦܠܚ ܫܓܝܐ ܕܫܝܕܐ ܠܐ ܫܒܩ ܠܡܡܠܠ ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܗܘ ܠܗ ׃ 34

ܘܩܡ ܫܪܝ ܒܫܘܪܐ ܘܦܢܐ ܘܐܙܠ ܠܐܬܪ ܣܝܡ ܘܟܠ ܕܥܡܗ ׃ 35

ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܟܠ ܡܢ ܕܒܥܐ ܠܟ ׃ 36

ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܢܙܠ ܠܗ ܠܒܝܬ ܡܕܒܪܐ ܘܠܩܪܝܬ ܕܪܘܫ ܘܐܟܪܙ ܬܡܢ ׃ 37

ܘܐܙܠ ܟܪܙ ܒܟܠ ܓܠܝܠ ܒܒܝܬ ܟܢܫܝܗܘܢ ܘܫܕܐ ܫܝܛܐ ׃ 38

ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܡܫܬܟ ܘܟܪܥ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܟܠ ܡܢ ܕܒܥܐ ܠܟ ׃ 39

ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܡܫܬܟ ܘܟܪܥ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܟܠ ܡܢ ܕܒܥܐ ܠܟ ׃ 40

ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܒܥܐ ܐܢܬ ܬܟܠ ܡܢ ܠܡܕܟܝ ׃ 41

ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܥܝܬ ܐܢܐ ܬܬܕܟܝ ׃ 42

ܘܐܙܠ ܡܢ ܠܘܬܗ ܘܐܬܕܟܝ ׃ 43

ܘܐܙܠ ܐܡܪ ܠܗ ܚܙܝ ܕܠܐ ܠܐ ܠܐܢܫ ܡܕܡ ܐܠܐ ܐܙܠ ܐܪܐ ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ ܘܩܪܒ ܥܠ ܕܟܝܬܟ ܡܐ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܣܗܕܘܬܐ ׃ 44

CAP. I. Interpr. Syriaca.

27 *Et obstupuerunt omnes: & alius alium interrogabant, ac dicebant: Quid hoc est, & quænam est hæc doctrina noua, vt cum imperio & ipsismet spiritibus immundis præcipiat, & pareant ei?*

28 *Et statim exiit fama eius in vniuersam regionem Galilææ.*

29 *Et egressi è Synagoga venerunt domum Schemeoun & Andreæ cum Iaakoub et Ieuchanon.* 30 *Socrus autem Schemeoun iacebat ob febrim: & dixerunt ei de illa.*

31 *Accedensque prehendit eam manu, et erexit eam, & illicò dimisit eam febrii: & ministrabat eis.*

32 *Sub vespere autem in occasu Solis adduxerunt ad eum illos omnes qui erant malè affecti, necnon dæmoniacos.*

33 *Ciuitas autem vniuersa coacta erat ad* 34 *portam.* *Et sanauit quamplurimos qui malè affecti erant morbis variis: & dæmonia multa eiecit: nec permittebat dæmoniis illis vt loquerentur, propterea quòd ipsum nouerant.*

Matutinis Dominicæ secundæ Ieiunij.

35 *Et antelucano admodum diluculo surrexit, abiitque in locum desertum, &* 36 *illic orabat.* *Quærebant autem eum Schemeoun, quique cum eo erant.*

37 *Et quum inuenissent eum, dicunt ei: Omnes homines quærunt te.*

38 *Ait illis: Ite in oppida & vrbes proximas, vt & illic prædicem: ad hoc enim veni.*

39 *Et prædicabat in cunctis Synagogis eorum in vniuersa Galilea: & eiciebat dæ-* 40 *monia.* *Et venit ad eum leprosus, & procidit ad pedes eius, & precabatur eum, eique dicebat, Si vis, potes me mundare.*

41 *Ipse verò Ieschua misertus est eius: & extendens manum suam tetigit eum: & ait, Volo: mundus esto.*

42 *Et in illa ipsa hora discessit ab eo lepra eius, ac mundus effectus est.*

43 *Et inhibuit ei, & eiecit eum. Ac dixit* 44 *ei,* *Vide vt nemini dicas: sed abi, ostende teipsum Sacerdotibus, & offer oblationem pro purgatione tua, sicuti præcepit Mouschе, vt sit eis testimonio.*

27 ואתדהרו כלהון ו ובעין דנון חד עם חד ואמרין דמנא הו הנא ח דרשא חדתא ז בשולטנא אף לרוחתא מסתפקא ח ומשתמעין לה ׃ 28 ופהדא נפק טבה בכלא אתרא דגלילא ׃ 29 וכענישתא מן בית כנישתא ט אתו ביתה דשמעון ואנדראוס עם יעקוב ויוחנן ׃ 30 וחמתה דשמעון רמיא חוור ואמרו לה עליה ׃ 31 וקרב ו אחדה באידה ואקימה ופחדה חמי ואשתא ז ומשמשא הוות להון ׃ 32 כד שמשא ין בסערבי שמשא ו אייתיו לוהי כלהון אילין ו דבישאיה עכידין ודיוניא ׃ 33 ו כנישא הוות על תרעא ׃ 34 ואסי לסגיאא דבישאיה עכידין חיוי ו בכוותנא משתלפא ודיוניא סגיאא אפק ונא לחן לדיוניא ודמללין סטל דידעין הוו לה ׃

27 ואתדהרו כלהון ו ובעין דנון חד עם חד ואמרין דמנא הו הנא ח דרשא חדתא ז בשולטנא אף לרוחתא מסתפקא ח ומשתמעין לה ׃ 28 ופהדא נפק טבה בכלא אתרא דגלילא ׃ 29 וכענישתא מן בית כנישתא ט אתו ביתה דשמעון ואנדראוס עם יעקוב ויוחנן ׃ 30 וחמתה דשמעון רמיא חוור ואמרו לה עליה ׃ 31 וקרב ו אחדה באידה ואקימה ופחדה חמי ואשתא ז ומשמשא הוות להון ׃ 32 כד שמשא ין בסערבי שמשא ו אייתיו לוהי כלהון אילין ו דבישאיה עכידין ודיוניא ׃ 33 ו כנישא הוות על תרעא ׃ 34 ואסי לסגיאא דבישאיה עכידין חיוי ו בכוותנא משתלפא ודיוניא סגיאא אפק ונא לחן לדיוניא ודמללין סטל דידעין הוו לה ׃

ו אזם ז בלא ח רחר בשנא ט רשמא ׃

27 *Et mirati sunt omnes, ita vt conquirerent inter se, dicentes: Quidnam est hoc? quænam doctrina hæc noua: quia in potestate etiam spiritibus immundis imperat, & obediunt ei?*

28 *Et processit rumor eius statim in omnem regionem Galilææ.*

Matth. 8. Luc. 4. Luc. 6.

29 *Et protinus egredientes de Synoga, venerunt in domum Simonis & Andreæ cum Iacobo & Iohanne.*

30 *Decumbebat autem socrus Simonis febricitans: & statim dicunt ei de illa.*

31 *Et accedés eleuauit eam apprehensa manu eius: & continuò dimisit eam febris: & ministrabat eis.*

32 *Vespere autem facto cùm occidisset Sol, afferebant ad eum omnes malè habentes, & dæmonia habentes.*

33 *Et erat omnis ciuitas congregata ad* 34 *ianuam.*

Luc. 4. 40

Et curauit multos qui vexabantur variis languoribus: & dæmonia multa D eiiciebat: & non sinebat ea loqui, quoniam sciebant eum.

35 *Et diluculò valde surgens, egressus abiit in desertum locum: ibique orabat.* 36 *Et prosecutus est eum Simon, & qui* 37 *cum illo erant.*

Et quum inuenissent eum, dixerunt ei, Quia omnes quærunt te.

Luc. 4. 43

38 *Et ait illis: Eamus in proximos vicos & ciuitates, vt & ibi prædicem: ad hoc enim veni.*

39 *Et erat prædicans in Synagogis eorum, & in omni Galilæa: & dæmonia* Matt. 8. Luc. 5. Luc. 12. *eiiciens.*

40 *Et venit ad eum leprosus deprecans eum: & genu flexo dicit ei, Si vis, potes me mundare.*

41 *Iesus autem misertus eius, extendit manum suam: & tangens eum, ait illi, Volo, Mundare.* 42 *Et cùm dixisset, statim discessit ab eo lepra, & mũdatus est.*

43 *Et comminatus est ei, statimque eie-* 44 *cit illum:* *Et dicit ei: Vide nemini dixeris: sed vade, ostende te principi Sacerdotum, & offer pro emundatione tua quæ præcepit Moyses, in testimonium illis.*

Luc. 5. 14

ו אזם ז בלא ח רחר בשנא ט רשמא ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܘܥܠ ܡܫܝܚܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܚܝܠܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܚܝܠܐ ܕܫܘܠܛܢܐ ܘܚܝܠܐ ܕܝܩܪܐ ܘܚܝܠܐ ܕܫܘܒܚܐ ܘܚܝܠܐ ܕܬܫܒܘܚܬܐ ܘܚܝܠܐ ܕܟܠ ܒܪܝܬܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܘܕܒܬܚܘܬ ܐܪܥܐ ܘܕܒܝܡܐ ܘܕܟܠ ܕܒܗܝܢ ܐܝܬ ܢܦܫܐ ܚܝܐ ܫܒܚܝܢ ܠܗ ܘܠܡܪܝܡ ܘܠܡܗܘܠܠ ܠܥܠܡܝ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܘܐܡܝܢ ܘܢܦܠܘ ܩܫܝܫܐ ܘܣܓܕܘ ܠܗ ܘܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܘܐܡܝܢ ܘܐܡܪ ܐܡܝܢ ܘܣܓܕܘ ܩܫܝܫܐ ܘܣܓܕܘ ܠܗ ܘܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܘܐܡܝܢ ܘܐܡܪ

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * Quumque prætergrederetur, vidit Leui filium Chalphai ſedentem in domo Publicanorum: dixitque ei, Veni poſt me: & ſurgens poſt eum abiit. 15 * Factum eſt autem quum diſcumberet in ædibus illius, vt multi telonarij et peccatores diſcumberent cum Ieſchua, & cum diſcipulis eius. erant enim quamplurimi, & poſt eum venerant.

16 * Scribæ verò & Periſchæi quum viderent eum manducantem cum telonariis ac peccatoribus, dixerunt diſcipulis ipſius: Quid eſt quod cum telonariis & peccatoribus manducat & bibit? 17 * Quod quum audiſſet Jeſchua, ait illis: Non indigent ſani medico; ſed ij qui malè malè inquam affecti ſunt. Nõ veni vocatum iuſtos, ſed peccatores.

18 * Diſcipuli verò Iouchanon et Periſchæorum ieiunabant, veneruntque ac dicunt ei: Quare diſcipuli Iouchanon & Periſchæorũ ieiunant, tui verò diſcipuli, tui inquam non ieiunant? 19 * Ait illis Ieſchua, Nunquid poſſunt filij thalami, quandiu Sponſus cum eis eſt, ieiunare? minimè.

20 * Venient autem dies quũ auferetur Sponſus ab eis, tunc ieiunabunt in illo die.

21 * Nemo immittit panniculum nouum, & aſſuit veſtimento veteri, ne detrahat ſupplementum illud recens. ex vetere, fitque ſciſſura maior. 22 * Et nemo injicit vinum nouum in vtres veteres, ne vinum diſrumpat vtres; & vtres pereant, ac muſtum effundatur: ſed injiciunt vinum nouum in vtres recentes.

Hebdomade quarta Ieiunij.

23 * Et factum eſt quum iter faceret Ieſchua Sabbatho per ſata, vt diſcipuli eius inter ambulandum vellerent ſpicas. 24 * Et dicunt ei Periſchæi: Vide quid faciunt Sabbatho, id 25 nempe quod non licet. * Ait illis Jeſchua: Nunquam legiſtis quid fecerit Dauid quum egeret ac fameſceret, quique cum eo erant? 26 * Quomodo ingreſſus ſit ædem Dei quum Abithor eſſet ſummus Sacerdos, & panem menſæ Domini comederit, quem non licet comedere, niſi Sacerdotibus; & dederit iis etiam qui ſecum erant?

Matt. 9. 9. Luc. 5. 27. 14 * Et cùm præteriret, vidit Leui Alphæi ſedentem ad telonium: & ait illi, Sequere me. & ſurgens ſecutus eſt eum.

15 * Et factum eſt, cùm accumberet in domo illius, multi publicani & peccatores ſimul diſcumbebant cum Ieſu & diſcipulis eius. erant enim multi qui ſequebantur eum.

16 * Et Scribæ & Phariſæi videntes quia manducaret cum Publicanis & peccatoribus, dicebant diſcipulis eius, Quare cum Publicanis & peccatoribus manducat & bibit magiſter veſter?

17 * Hoc audito, Ieſus ait illis: Non neceſſe habent ſani medico; ſed qui malè habent. Non enim veni vocare iuſtos, ſed peccatores. 18 * Et erant diſcipuli Iohannis & Phariſæi ieiuniantes: & veniunt, & dicunt illi, Quare diſcipuli Iohannis & Phariſæorum ieiunant: tui autem diſcipuli non ieiunant?

19 * Et ait illis Ieſus: Nunquid poſſunt filij nuptiarum, quamdiu ſponſus cum illis eſt, ieiunare? Quanto tempore habent ſecum ſponſum, non poſſunt ieiunare. 20 * Venient autem dies, cùm auferetur ab eis ſponſus, & tunc ieiunabunt in illis diebus.

21 * Nemo aſſumentum panni rudis aſſuit veſtimento veteri: alioquin aufert ſupplementum nouum à veteri, & maior ſciſſura fit.

22 * Et nemo mittit vinum nouum in vtres veteres: alioquin dirumpet vinum vtres, & vinum effundetur, & vtres peribunt. ſed vinum nouum in vtres nouos mitti debet.

Matt. 12. 1. Luc. 6. Dñs diſcipuli tui 23 * Et factum eſt iterum cùm † Sabbathis ambularet per ſata, & diſcipuli eius cœperunt progredi & vellere ſpicas. 24 * Phariſæi autẽ dicebant ei: Ecce, quid faciunt † Sabbathis quod non licet?

25 * Et ait illis, Nunquã legiſtis quid fecerit Dauid, quando neceſſitatẽ habuit, & eſurijt ipſe & qui cum eo erant? 26 * Quomodo introiuit in domũ Dei ſub Abiathar principe Sacerdotum, & panes propoſitionis manducauit, quos non licebat manducare niſi † Sacerdotibus, & dedit eis & qui cum eo erant?

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܫܒܬܐ ܡܛܠ ܒܪܢܫܐ ܐܬܒܪܝܬ ܘܠܐ ܒܪܢܫܐ ܡܛܠ ܫܒܬܐ.
ܗܟܝܠ ܗܘ ܒܪ ܐܢܫܐ ܐܦ ܕܝܠܗ ܗܘ ܡܪܝܐ ܕܫܒܬܐ.

ܘܥܠ ܙܒܢ ܚܕ ܥܠ ܒܝܬ ܟܢܘܫܬܐ ܘܚܙܐ ܒܗ ܓܒܪܐ ܕܝܕܗ ܝܒܫܐ.
ܘܫܐܠ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܩܘܡ ܒܡܨܥܬܐ. ܘܩܡ ܘܐܬܝ ܘܩܐܡ ܩܕܡ ܝܫܘܥ.
ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܓܒܪܐ ܕܝܕܗ ܝܒܫܐ ܡܕ ܥܒܕ ܠܟ ܒܫܒܬܐ ܛܒ ܠܡܥܒܕ
ܒܫܒܬܐ ܒܝܫ ܠܡܥܒܕ ܢܦܫ ܛܒ ܠܡܛܪ ܢܦܫ ܒܝܫ ܠܡܩܛܠ ܢܦܫ ܐܘ ܠܡܚܝܬ
ܘܗܢܘܢ ܫܬܝܩܝܢ. ܘܚܙܐ ܒܗ ܒܟܝܢ ܘܐܡܪ ܠܗ ܦܫܛ ܐܝܕܟ ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ
ܘܐܬܦܫܛ ܐܝܕܗ ܘܗܦܟܬ ܐܝܕܗ ܠܗ ܐܝܕ ܠܐ ܐܝܕ ܐܚܪܬܐ.
ܘܢܦܩܘ ܦܪܝܫܐ ܘܗܘܘ ܥܡ ܗܪܘܕܣ ܥܠ ܝܫܘܥ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗ.
ܘܝܫܘܥ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܙܠ ܠܗ ܠܝܡܐ ܘܥܡܐ ܣܓܝܐ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܐܬܠܘ ܒܬܪܗ
ܘܡܢ ܝܗܘܕܐ. ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܢ ܐܕܘܡ. ܘܥܒܪ ܝܪܕܢܐ. ܘܡܢ ܛܘܪ ܘܨܝܕܘܢ
ܣܓܝܐ ܕܫܡܥܘ ܟܠ ܕܥܒܕ ܐܬܘ ܐܬܘ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܗܘܐ ܠܗ
ܐܘܪܝܐ ܙܥܘܪܐ ܒܓܠܠ ܕܠܐ ܢܬܪܡܘܢ ܒܗ ܣܓܝܐ. ܐܝ ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܝܕ
ܣܓܝܐ ܕܢܬܪܡܘܢ ܒܗ ܟܠ ܕܝܠܗ ܝܒܫܐ ܕܢܬܪܡܘܢ ܒܗ ܕܢܬܩܪܒ ܠܘܬܗ.
ܘܟܕ ܚܙܘ ܠܗ ܪܘܚܐ ܣܢܝܐ ܢܦܠ ܩܕܡܘܗܝ ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܗܘ ܒܪ ܐܠܗܐ.
ܘܐܬܪ ܗܢܐ ܐܙܗܪ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܕܗܘ ܡܫܝܚܐ.

ܘܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܛܘܪܐ ܘܩܪܐ ܠܗ ܠܡܢ ܕܨܒܐ ܗܘ ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ.
ܘܥܒܕ ܬܪܥܣܪ ܕܢܗܘܘܢ ܥܡܗ ܘܕܢܫܕܪܝܘܗܝ ܠܡܟܪܙ ܒܣܒܪܐ.
ܘܫܠܛܢ ܠܗ ܕܢܗܘܐ ܠܗ ܫܠܝܛ ܠܡܐܣܝ ܠܟܠ ܚܠܝ ܘܠܡܦܩ ܫܐܕܝܢ.
ܘܫܡ ܠܫܡܥܘܢ ܫܡ ܦܛܪܘܣ.

ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ ܙܒܕܝ ܘܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ ܕܝܠܗ ܝܒܫܐ ܘܫܡ ܠܗܘܢ ܒܢܝ ܪܓܫ.
ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܢܬ ܗܘ ܒܪ ܐܠܗܐ.
ܘܐܬܪ ܗܢܐ ܐܙܗܪ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܕܗܘ ܡܫܝܚܐ.

ܘܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܛܘܪܐ ܘܩܪܐ ܠܗ ܠܡܢ ܕܨܒܐ ܗܘ ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ.
ܘܥܒܕ ܬܪܥܣܪ ܕܢܗܘܘܢ ܥܡܗ ܘܕܢܫܕܪܝܘܗܝ ܠܡܟܪܙ ܒܣܒܪܐ.
ܘܫܠܛܢ ܠܗ ܕܢܗܘܐ ܠܗ ܫܠܝܛ ܠܡܐܣܝ ܠܟܠ ܚܠܝ ܘܠܡܦܩ ܫܐܕܝܢ.
ܘܫܡ ܠܫܡܥܘܢ ܫܡ ܦܛܪܘܣ.

ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ ܙܒܕܝ ܘܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ ܕܝܠܗ ܝܒܫܐ ܘܫܡ ܠܗܘܢ ܒܢܝ ܪܓܫ.
ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܢܬ ܗܘ ܒܪ ܐܠܗܐ.

27 * Et subdit eis, Sabbathum propter hominem creatum esse, non hominem propter
28 Sabbathum. * Dominus est ergo & Sabbathi quoque Filius hominis.

CAP. III.

1 ET ingressus est iterum Jeschua in Synagogam: eratque illic vir quidam cuius erat
2 arida manus. * Observabant autem eum an sanaret illum Sabbatho, vt deferrent
3 eum. * Et ait illi viro cuius erat arida manus: Surge in medium.
4 * Dixit autem iis quoque, Licet Sabbatho facere benè, vel malè? animam seruare, an perdere? ipsi verò tacebant.
5 * Et intuitus est eos cum indignatione, quum ægrè ferret propter duriciem cordis eorum: dixitque illi homini, Extende manum tuam. & extendit: & restituta est manus
6 eius. * Et egressi sunt Perischei eo ipso momento cum domesticis Heroudis, & consultum inierunt aduersus eum, quomodo perdi-
7 rent eum. * Ieschua verò cum discipulis suis profectus est ad mare, & plebs multa à Galilæa cinxit eum, & à Ithoudea:
8 * Et ab Ourischlem, & ab Edoum, & à regione quæ est trans Iourdenon, & à Tzour, et à Tzoidon cœtus multi, qui audierant quæcunque fecerat, venerunt ad eum.
9 * Et ait discipulis suis, vt proximè ad se adducerent nauiculam propter turbas, ne op-
10 sum opprimerent. * Multos enim sanauerat, adeò vt irruerent in eum vt ipsum
11 tangerent. * Illique qui habebant plagas spirituum immundorum, quum viderent eum, procidebant, & clamabant, dicentes:
12 * Tu es filius Dei. Et multum prohibebat eis, ne ipsum reuelarent.

Dominica ignis post Pentecosten.

13 * Et conscendit montem, & aduocauit quos voluit: ad eumque venerunt.
14 * Et delegit duodecim qui secum essent, et quos mitteret vt prædicarent:
15 * Haberentque potestatem curandi morbos, & eijciendi dæmonia.
16 * Et nominauit Schemeoun nomine Kiphe.

27 * Et dicebat eis: Sabbathum propter hominē factum est, & non homo propter Sabbathum.
28 * Itaque Dominus est Filius hominis etiam Sabbathi.

CAP. III.

Mat.12. 4.9 Luc.6. 6.10

1 ET introiuit iterum in Synagogam: & erat ibi homo habens manum a-
2 ridam. * Et obseruabant eum si Sabbathis curaret, vt accusarent illum.
3 * Et ait homini habenti manum aridam, Surge in medium.
4 * Et dicit eis: Licet Sabbathis benefacere, an malè? animam saluam facere, an perdere? At illi tacebant.
5 * Et circunspiciens eos cum ira, contristatus super cecitate cordis eorum, dicit homini, Extēde manum tuam. & extendit, & restituta est manus illi.
Mat.12. 14. Luc.6. 10. 6.19
6 * Exeuntes autem Pharisæi, statim cū Herodianis consilium faciebant aduersus eum quomodo eum perderent.
7 * Iesus autem cum discipulis suis secessit ad mare: & multa turba à Galilea, & Iudæa secuta est eum:
8 * Et ab Ierosolymis, & ab Idumæa, & trans Iordanem: & qui circa Tyrum & Sidonem, multitudo magna, audientes quæ faciebat, venerunt ad eum.
Iesus vt in ms vulgatis fibi de feruiret
9 * Et dixit discipulis suis, vt nauicula sibi deseruiret propter turbam, ne comprimerent eum.
10 * Multos enim sanabat, ita vt irruerent in eum vt illum tangerent quotquot habebant plagas.
11 * Et spiritus immundi, cùm illum videbant, procidebāt ei: & clamabant,
12 dicentes: * Tu es filius Dei. Et vehementer comminabatur eis ne manifestarent illum.

Mat.10. 4. Luc.6. 13. 9.1. Act.1. 13.

13 * Et ascendens in montem vocauit ad se quos voluit ipse: & venerunt ad eum.
14 * Et fecit vt essent duodecim cum illo: & vt mitteret eos prædicare.
15 * Et dedit illis potestatem curandi infirmitates, & eiiciendi dæmonia.
16 * Et imposuit Simoni nomen Petrus.

27 * καὶ ἔλεγλν αὐτοῖς, τὸ Σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ Σάββατον·
28 * ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τ̃ ἀνθρώπου & τοῦ Σαββάτου.

γ'.

1 * Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν, & ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα·
2 * καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς Σάββασι θεραπεύσει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτ̃.
3 * καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα, ἔγειραι εἰς τὸ μέσον.
4 * καὶ λέγει αὐτοῖς, ἔξεστι τοῖς Σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; ὁ δὲ ἐσιώπων.
5 * καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τ̃ καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτ̃ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
6 * καὶ ἐξελθόντες ὁ Φαρισαῖοι, εὐθέως μ̃ τῶν Ἡρῳδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτ̃, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.
7 * καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησε μ̃ τὴν θάλασσαν. καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τ̃ Γαλιλαίας ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ Ἰουδαίας,
8 * καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ὁ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν.
9 * καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν·
10 * πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτ̃ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας.
11 * καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, προσέπιπτον αὐτῷ, καὶ ἔκραζε λέγοντα, ὅτι σύ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
12 * καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσι.

13 * Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελον αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.
14 * καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' αὐτ̃, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν,
15 * καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.
16 * καὶ ἐπέθηκε τῷ σίμωνι ὄνομα πέτρον.

ואמר להון דשבתא מטל בר נשא אתברית ולא בר נשא מטל שבתא׃ 28 מרה הו מחכל ואף דשבתא
פרשן ב ועל הוב ישתע לכנושתהא ואית תמן גבר חד ויבישא אידה קום כמצעתא׃
ואסר להון גבר ייבישא אידה דימינה׃ 3 ואסר להו לגברא ייבישא אידה קום כמצעתא׃
אסר ליה לחיין שליט בשבתא למעבד טב או דבישׁ נפשא למחיי או למקטלה׃ 4 למחיי או
ורמר בשבתא דקטר׃ 5 פגישיקי
ואתחר בהון בתקוף ומתכאב על קשיות לבהון ואמר להו גברא פשוט אידך ופשט ואתקנת אידה׃
ונפקו פרישא בר שתהה עם דביה הרודס ומלכא נטבו עלוהי איכנא ודנוביוניי׃
וישתע עם חלמיוהי אזל לה לימא ועמא סגיאא מן גליל׃ ונקפה ומן יהוד׃

ומן אורשלם ומן אדום ומן עברא דיורדנן ומן צור ומן צידין כנשא סגיאא דשמעו הוו כל דעבד אתו לותה׃
ואמר להלמיוהי דנקרבן לה סבינתא מטל כנשא ולא גחבצוניי׃ 10 סגיאא גיר מאסא הוא עמא
דהוהן נפלין עלוהי מטל דנתקרבן לה׃ 11 ואילין דאית הוי להון מתותא דרוחא סנפתא כא מתחזתי נפלין
והוין וקעין ואמרין אנת הו ברה דאלהא׃ 12 וסגי כאנא מהון ולא גגלוניי׃

ואסר בשבאראשתא דקטר׃ פגישיקי
ואתא לטורא וקרא לאילין דצבא ואתו לותה׃ 14 ובצבא תרעסר דנתון עמה ודנשדר אנון ודכרון
ודשלטן שלישין לנתאסון כריזא ונפקון דיוא׃ 16 ושמי לשמעון שמא כאנפא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * Et Iaakoub filio Zabdai, & Iouchanen fratris ipsius Iaakoub, imposuit eis nomen Benai-reghesehi, quod est, Filij tonitrui.

18 * Et Andream, & Philippum, & Bar-Thoulmai, & Mathai, & Thouma, & Iaakoub filium Chalphai, & Thaddi, & Schemeoun Zeloten: * Et Iihoudo Scariotho, is qui ipsum prodidit. * Venerunt-que in domum. Et congregate sunt turbæ iterum, adeò vt ne possent quidem panẽ edere.

21 * Et audierunt patrueles eius, & exierunt vt prehenderent eum: dicebant enim eum extra mentem suam extisse.

22 * Scribæ autem illi qui ab Ourishlem descenderant, dicebant: Beelzeboub in eo est, ac per principem dæmoniorũ eijcit dæmonia.

23 * Et aduocauit eos Jeschua, & in parabolis dixit eis: Quomodo potest Satanas Satanam eijcere? * Nam si regnum contra se diuisum fuerit, non poterit stare regnum illud. * Et si domus contra se diuisa fuerit, non poterit domus illa subsistere.

26 * Et, si Satanas insurgit in seipsum, & diuisus est, non potest stare; sed finem habet.

27 * Nemo potest ingredi ædes strenui, & diripere vasa illius, nisi prius strenuum illum vinxerit, & tunc ædes eius diripiet.

28 * Amin dico vobis, omnia quidem peccata & blasphemiæ quibus blasphemauerint homines remittentur eis.

29 * At quisquis blasphemauerit in Spiritum Sanctitatis, non habebit remissionem æternum, sed reus erit iudicij æterni.

30 * Propterea quòd dicebant spiritum immundum in eo esse.

Matutinis Commemorationis Deiparæ Mariam.

31 * Porrò venerunt mater & fratres eius stantes foris, miseruntque qui vocarent eum
32 ad seipsos. * Sedebat autem circa eum turba: & dixerunt ei: En mater tua & fra-
33 tres tui foris quærunt te. * Et respondit ac dixit eis: Quæ est mater mea, & quinam
34 sunt fratres mei? * Et respexit in eos qui sedebant coram se, & ait: Ecce mater
35 mea, & ecce fratres mei. * Etenim quicunque executus fuerit voluntatem Dei, is est frater meus, & soror mea, & mater mea.

17 * Et Iacobum Zebedæi, & Iohannem fratrem Iacobi: & imposuit eis nomina Boanerges, quod est, Filij tonitrui.

18 * Et Andream, & Philippum, & Bartholomæum, & Matthæum, & Thomã, & Iacobum Alphæi, & Thaddæum, & Simonem Cananæum, * Et Iudam Iscariotem, qui & tradidit illum.

20 * Et veniunt ad domum: & conuenit iterum turba, ita vt non possent neque panem manducare.

21 * Et quum audissent sui, exierunt tenere eum. dicebant enim, Quoniam in furorem versus est.

22 * Et Scribæ qui ab Ierosolymis descenderant, dicebat, Quoniam Beel-zebub habet, & quia in principe dæmoniorum eiicit dæmonia.

23 * Et conuocatis eis, in parabolis dicebat illis, Quomodo potest Satanas Satanam eiicere? * Et si regnum in se diuidatur, nõ potest regnum illud stare.

25 * Et si domus super semetipsam dispertiatur, non potest domus illa stare.

26 * Et si Satanas consurrexerit in semetipsum, dispertitus est, & nõ poterit stare; sed finem habet.

27 * Nemo potest vasa fortis ingressus in domum eius diripere, nisi prius fortem alliget, & tunc domum eius diripiet.

28 * Amen dico vobis, quoniam omnia dimittentur filiis hominum peccata, & blasphemiæ quibus blasphemauerint.

29 * Qui autem blasphemauerit in Spiritum sanctum, non habet remissionem in æternum, sed reus erit æterni delicti.

30 * Quoniam dicebant, Spiritum immundum habet.

31 * Et veniunt mater eius & fratres: & foris stantes miserunt ad eum, vocantes
32 eum. * Et sedebat circa eum turba: & dicunt ei, Ecce mater tua & fratres tui
33 foris quærunt te. * Et respondens eis, ait, Quæ est mater mea & fratres mei?
34 * Et circunspiciens eos qui in circuitu eius sedebant, ait, Ecce mater mea & fratres mei.
35 * Qui enim fecerit voluntatem Dei, hic frater meus, & soror mea, & mater est.

17 * καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάνην τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα βοανηργὲς, ὅ ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς·

18 * καὶ ἀνδρέαν, καὶ φίλιππον, καὶ βαρθολομαῖον, καὶ ματθαῖον, καὶ θωμᾶν, καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ἀλφαίου, καὶ θαδδαῖον, καὶ σίμωνα τὸν καναίτην·

19 * καὶ ἰούδαν ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

20 * καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.

21 * καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ, ὅτι ἐξέστη.

22 * καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον, ὅτι βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ, ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

23 * καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν;

24 * καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·

25 * καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη.

26 * καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται στῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.

27 * οὐδεὶς δύναται τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.

28 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν·

29 * ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως·

30 * ὅτι ἔλεγον, πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 * Ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· καὶ ἔξω ἑστῶτες, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν φωνοῦντες αὐτόν.

32 * καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν. εἶπον δὲ αὐτῷ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου, καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσί σε.

33 * καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου;

34 * καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους, λέγει, ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου·

35 * ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτός ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφὴ μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

---

17 וַיָּשֶׂם שֵׁם לְיַעֲקֹב בֶּן זַבְדַּי וְלִיוֹחָנָן אֲחִי יַעֲקֹב שֵׁם לָהֶם בְּנֵי רְגֶשׁ דְּאִיתְהוֹן דְּיַעֲקֹב ׀ סֵם לְהוֹן שְׁמָא בְּנֵי רְגְשָׁא דְּאִיתְהוֹן בְּנֵי רַעֲשָׁא ׀

18 וְעַל אַנְדְּרֵיאוֹס וְעַל פִּילִפּוֹס וְעַל בַּר תַּלְמַי וְעַל מַתַּי וְעַל תּוֹמָא וְעַל יַעֲקוֹב בַּר חַלְפַּי וְעַל תַּדַּי וְעַל שִׁמְעוֹן קַנַּנָיָא ׀ וְעַל אַנְדְּרָאוֹס וְעַל פִּלִפּוֹס וְעַל בַּר תַּלְמַי וְעַל מַתַּי וְעַל תּוֹמָא וְעַל יַעֲקוֹב בַּר חַלְפַּי וְעַל תַּדַּי וְעַל שִׁמְעוֹן קַנַּנָיָא ׀

19 וְעַל יְהוּדָה אִישְׁכָּרְיוֹטָא דְּהוּא מְמַסְרֵהּ ׀ וְיְהוּדָה אִישְׁכָּרְיוֹטָא דְּהוּא מְמַסְרֵהּ ׀

20 וְאָתוֹ לְבַיְתָא וְאִתְכַּנְּשׁוּ כְנִשְׁא חוּב אִיכָּנָא דְּלָא לְמֵאכַל ׀ וְאָתוֹ לְבַיְתָא וְאִתְכַּנְּשׁוּ כְנִשְׁא חוּב אִיכָּנָא דְּלָא לְמֵאכַל ׀

21 וְשָׁמְעוּ אִנְשֵׁי בֵּיתֵהּ וְנָפְקוּ לְתָפְשׂוּתֵהּ אֲמָרִין הֲוֵי גַּיר דְּמָךְ אִיתַּיהּ ׀ וְשָׁמְעוּ אִנְשֵׁי בֵּיתֵהּ וְנָפְקוּ לְתָפְשׂוּתֵהּ אֲמָרִין הֲוֵי גַּיר דְּמָךְ אִיתַּיהּ ׀

22 וְסָפְרָא אִילֵּין דְּמִן אוּרְשְׁלֵם נָחֲתוּ נָפְקִין ׀ וְסָפְרָא אִילֵּין דְּמִן אוּרְשְׁלֵם נָחֲתוּ נָפְקִין ׀

23 וְקָרֵא אִנּוּן לְוָתְהוֹן וְאֲמַר לְהוֹן בְּמַתְלָא ׀ וְקָרֵא אִנּוּן לְוָתְהוֹן וְאֲמַר לְהוֹן בְּמַתְלָא ׀

24 אֵין מַלְכוּתָא גַּיר עַל נַפְשָׁהּ תְּתְפְּלַג לָא מְשֵׁכְתָא ׀ וְאִם גַּיר מַלְכוּתָא עַל נַפְשָׁהּ תְּתְפְּלַג לָא מְשֵׁכְתָא ׀

25 וְאִם בַּיְתָא עַל נַפְשָׁהּ תְּתְפְּלַג לָא מְשֵׁכְתָא לְמֶקֱם אֶלָּא תְּרֵתֵהּ הִי ׀ וְאִם גַּיר בַּיְתָא עַל נַפְשָׁהּ תְּתְפְּלַג לָא מְשֵׁכְתָא לְמֶקֱם אֶלָּא תְּרֵתֵהּ הִי ׀

26 וְאִם הוּ סָטָנָא קָם עַל נַפְשֵׁהּ וְאִתְפְּלַג לָא מְשֵׁכְתָא לְמֶקֱם אֶלָּא תְּרֵתֵהּ הִי ׀

27 לָא אֱנָשׁ מְשַׁבֵּח ׀ וְנַעֲיל לְבֵית חֲסִינָא וְנַחְטוֹף מָאנוֹהִי אֶלָּא אֵין לִיקְדֶם לְחַסִּינָא ׀ וְהֵידֵין בֵּיתֵהּ ׀ נְבַז ׀

28 אֲמִין אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּכָל חֲטָהָא ׀ וּגְדָפָא דְּגַדְּפוּן בְּנֵי נְשָׁא ׀ נְשְׁתְּבְקוּן לְהוֹן ׀ מִן גַּיר דְּגַדְּפוּן

29 דְּמָן דְּיִגְדְּפָא לַיְתָה שׁוּבְקָנָא לְעָלַם ׀ אֶלָּא מְחַיֵּב הוּ ׀ לְדִינָא דְּלָעָלַם ׀

30 מִטֻּל דַּאֲמָרִין הַוֵי דְּרוּחָא ׀

31 וְאִתּוֹ אִמֵּהּ וְאַחְוָתֵהּ ׀ וְקָיְמִין לְבַר וְשַׁדְּרוּ ׀ וְקָרְיִנְיהִי לְהוֹן ׀

32 וְיָתֵב הֲוָא בֵּין מְדַרְוָתוֹהִי כְּנִשְׁא וַאֲמְרוּ לֵהּ הָא

33 אִמָּךְ וְאַחְיָךְ לְבַר בָּעְיִן לָךְ ׀

34 וַעֲנָא וַאֲמַר לְהוֹן מַן הִי אִמִּי וְמַן אִנּוּן אַחַי ׀

35 וְחַר בְּאִילֵּין דְּיָתְבִין לְחֵוֶה

---

17 * ואקרא ליעקב בן זבדי וליוחנן אחי יעקב שם להם שמא בניירגש דאיתוהי דיעקב ׀ סם להון שמא בני רגשא דאיתוהי בני רעשא ׀

18 ועל אנדריאוס ועל פיליפוס ועל בר תלמי ועל מתי ועל תומא ועל יעקוב בר חלפי ועל תדי ועל שמעון קננייא ׀ ועל אנדראוס ועל פלפוס ועל בר תלמי ועל מתי ועל תומא ועל יעקוב בר חלפי ועל תדי ועל שמעון קננייא ׀

19 ועל יהודה אישכריוטא דהוא ממסרה ׀ ויהודא סכריוטא הוא דאשלמה ׀

20 ואתו לביתא ואתכנשו כנשא חוב איכנא דלא למאכל ׀ ואתו לביתא ואתכנשו כנשא חוב איכנא דלא למאכל ׀

21 ושמעו אינשי ביתה ונפקו לתפשותה אמרין הוי גיר דמך איתיה ׀ ושמעו אינשי ביתה ונפקו לתפשותה אמרין הוי גיר דמך איתיה ׀

22 וספרא אילין דמן אורשלם נחתו נפקין ׀ וספרא אילין דמן אורשלם נחתו נפקין ׀

23 וקרא אנון לותהון ואמר להון במתלא ׀ וקרא אנון לותהון ואמר להון במתלא ׀

24 אין מלכותא גיר על נפשה תתפלג לא משכתא ׀ ואם גיר מלכותא על נפשה תתפלג לא משכתא ׀

25 ואם ביתא על נפשה תתפלג לא משכתא למקם אלא תרתה הי ׀ ואם גיר ביתא על נפשה תתפלג לא משכתא למקם אלא תרתה הי ׀

26 ואם הו סטנא קם על נפשה ואתפלג לא משכתא למקם אלא תרתה הי ׀

27 לא אנש משבח ׀ ונעיל לבית חסינא ונחטוף מאנוהי אלא אן ליקדם לחסינא ׀ נבח ׀

28 אמין אמר אנא לכון דכל חטהא ׀ וגידפא דנגדפין בנינשא ׀ נשתבקון להון ׀ מן גיר דגדפון

29 דמן דיגדפא ליה לה שובקנא לעלם ׀ אלא מחייב הו ׀ לדינא דלעלם ׀

30 מטל דאמרין הוי דרוחא ׀

31 ואתו אמה ואחוהי ׀ וקימין לבר ושדרו ׀ וקרינו להון ׀

32 ויתב הוא בין מדרוהי כנשא ואמרו לה הא

33 אמך ואחיך לבר בעין לך ׀

34 וענא ואמר להון מן הי אמי ומן אנון אחי ׀

35 וחר באילין דיתבין לחוה

---

* עלל * אפר
* כנז * נקף
* סבם * נן
* דבר כמו זכר
* הלך * אתא * קום
* קרא * בעא
* חור * אבא

* סום * קנן * אתא
* שבח בלשון יון
* אחר * מירושו בשפת
* נקף
* חתל כמו חפל
* נקף
* קום

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. IIII.

1 RVrsus autem cœpit docere iuxta littus maris: & congregati sunt ad eum cœtus quamplurimi, ita vt ascenderet sederetque in naui in mari, & omnis turba stabat iuxta mare.

2 * Ac docebat eos in parabolis multa, dicebatque in doctrina sua:

3 * Audite, Ecce exiit seminator ad seminandum: 4 * Et quum seminaret, aliud quidem cecidit iuxta viam; venitque volucris, & deuorauit illud.

5 * Aliud autem cecidit super petram, vbi non erat terra multa, & in momento exortum est, quoniam non erat profunda terra.

6 * Quum autem exortus esset Sol, calore affectum est; & quia non habebat radicem, 7 aruit. * Aliud autem cecidit inter spinas, & ascenderunt spinæ, ac suffocauerunt illud, fructusque non edidit.

8 * Aliud autem cecidit in terram bonam; et ascendit creuitque, ac edidit fructus, aliud quidem tricenos, & aliud sexagenos, aliud denique centenos.

9 * Et dicebat, Qui habet aures ad audiendum, audiat.

10 * Quum autem essent soli, interrogauerunt eum ij qui cum eo erant vna cum duodecim ipsius de parabola hac.

11 * Et dixit eis Jeschua: Vobis datum est noſſe arcanum regni Dei: extraneis verò omnia in parabolis fiunt: * Vt quum videant, videant, & non videant; & quum audierint, audiant, & non intelligant; nequando conuertantur, & remittantur eis peccata 13 ipsorum. * Et dixit eis, Nescitis parabolam hanc, & quomodo cunctas parabolas scietis? 14 * Seminator qui seminat, sermonem seminat. 15 * Isti autem qui sunt iuxta viam, ij sunt in quibus seminatur sermo: sed quũ audierunt statim venit Satanas, tollitque ipsum sermonẽ qui seminatus est in corde eorum. 16 * Isti autem qui super petram semen excipiunt, ij sunt qui quum audierint sermonem, 17 statim cum gaudio recipiunt eum. * Et non habent radicem in animis suis, sed temporarij sunt: quumque fit oppressio aut persecutio propter sermonem, statim offenduntur.

CAP. IIII.

1 ET iterum cœpit docere ad mare, & congregata est ad eum turba multa, Ita vt nauim ascendens sederet in mari, & omnis turba circa mare super terram erat:

2 * Et docebat eos in parabolis multa, & dicebat illis in doctrina sua:

3 * Audite: ecce, exiit seminans ad seminandum. 4 * Et dum seminat, aliud cecidit circa viam, & venerunt volucres cæli, & comederunt illud.

5 * Aliud verò cecidit super petrosa, vbi nõ habuit terram multam: & statim exortum est, quoniam non habebat altitudinem terræ. 6 * Et quando exortus est Sol, exæstuauit: & eò quòd non habebat radicem, exaruit.

7 * Et aliud cecidit in spinas: & ascenderunt spinæ, & suffocauerunt illud, & fructum non dedit.

8 * Et aliud cecidit in terram bonam: & dabat fructum ascendentem & crescentem, & afferebat vnũ †triginta, & vnum †sexaginta, & vnum †centum.

9 * Et dicebat, Qui habet aures audiẽdi, audiat. 10 * Et cùm esset singularis, interrogauerunt eum hi qui cum eo erant duodecim, parabolam.

11 * Et dicebat eis, Vobis datum est noſſe mysterium regni Dei: illis autem qui foris sunt, in parabolis omnia fiunt:

12 * Vt videntes videant, & non videãt: & audientes audiant, & nõ intelligant: ne quando conuertantur, & dimittantur eis peccata.

13 * Et ait illis: Nescitis parabolam hãc? & quomodo omnes parabolas cognoscetis? 14 * Qui seminat, verbum seminat. 15 * Hi autem sunt qui circa viam: vbi seminatur verbum, & cùm audierint, confestim venit Satanas, & aufert verbum quod seminatum est in cordibus eorum. 16 * Et hi sunt similiter qui super petrosa seminantur: qui cùm audierint verbum, statim cum gaudio accipiunt illud: 17 * Et non habent radicem in se, sed temporales sunt: deinde orta tribulatione & persecutione propter verbum, confestim scandalizantur.

δ'.

1 * Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν.

2 * καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,

3 * ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν·

4 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτό.

5 * ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλὴν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς.

6 * ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 * καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτὸ, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.

8 * καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα, καὶ ἔφερεν εἷς τριάκοντα, καὶ εἷς ἑξήκοντα, καὶ εἷς ἑκατόν.

9 * καὶ ἔλεγεν, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

10 * ὅτε δὲ ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτησαν αὐτὸν ⊕ σὺν αὐτῷ σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν.

11 * καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὑμῖν δέδο᷈ται γνῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται,

12 * ἵνα βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα.

13 * καὶ λέγει αὐτοῖς, οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε;

14 * ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει.

15 * οἱ δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχε᷈ται ὁ Σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.

16 * καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἵ ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν·

17 * καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἶτα γενομένης θλίψεως, ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζονται.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 * Ifti porrò qui inter ſpinas ſemen excipiunt, hi ſunt qui audiunt ſermonem:
19 * At ſollicitudo mundi huius, & fallacia diuitiarum, & reliquiæ cupiditatum alias introeuntes ſuffocant ipſum ſermonem, & fit infructuoſus.
20 * Iſti denique qui in terram bonam ſemen exceperunt, ij ſunt qui audiunt ſermonem, recipiuntque, ac edunt fructus, in tricenis, & in ſexagenis, & in centenis.
21 * Et ſubdit eis: Nunquid venit lucerna vt ſubter modium ponatur, aut ſubter lectum: nonne facta eſt vt candelabro imponatur?
22 * Non eſt enim quicquam occultum quod non reueletur, nihilque fit in abſcondito quam
23 manifeſtetur. * Si quis habet aures ad audiendum, audiat.

Septimana Candidatorum.

24 * Porrò dixit eis: Videte quid audiatis: qua menſura metimini, remenſum erit vobis et adiicietur vobis, illis nempe qui audiunt.
25 * Qui enim habet, dabitur ei: & qui non habet, etiam id quod habet tolletur ab eo.
26 * Inſuper dicebat, Ita eſt regnum Dei, vt
27 ſi quis iaciat ſemen in terram: * Et dormiat, exurgatque noctu & interdiu, & ſemen germinet et aſſurgat, quum ipſe neſciat.
28 * Terra enim producit fructus, & primùm fit herba, & deinde ſpica, poſtremò autem frumentum perfectum in ſpica.
29 * Quum autem pinguis eſt fructus, ſtatim immittit falcem, quoniam adueniet meſſis.
30 * Item dicebat, Cuinam comparabimus regnum Dei, aut quanam collatione conferemus illud?
31 * Velut grano ſinapis illud ſimile eſt quod ſatum eſt in terra: minimum eſt omnium ſeminum quæ ſunt ſuper terram.
32 * Quumque ſatum eſt aſſurgit, euadítque maximum omnium olerum, editque ramos magnos, ita vt poſſit in vmbra eius volucres habitare.
33 * In parabolis hiſce ſimilibus alloquebatur eos Ieſchua per ſimilitudines, prout poterant audire.
34 * Nec abſque parabolis colloquebatur eis: ſuis autem diſcipulis inter ſe et eos [priuatim] interpretabatur omnia.

18 * καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες,
19 * καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.
20 * καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν.
21 * καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ;
22 * οὐ γάρ ἐστί τι κρυπτόν, ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ.
23 * εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

24 * Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν.
25 * ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
26 * καὶ ἔλεγεν, οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς,
27 * καὶ καθεύδῃ, καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ, καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός·
28 * αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυι.
29 * ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπός, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.
30 * καὶ ἔλεγε, τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν;
31 * ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.
32 * καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι τὰ ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.
33 * καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν.
34 * χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. v. Interpr. Syriaca.

Feria quinta hebdomadis quintæ Ieiunij.

35 * Porrò dixit eis in illo die sub vesperã, Transeamus in vlteriorem ripam.

36 * Et reliquerunt turbas, & acceperunt eum quum esset in naui: nauiculæ autem alię cum eis erant. * Et factus est turbo magnus, ventusque, & fluctus irruebant in nauim, ac propè implebatur.

38 * Ipse autem Ieschua super ceruical dormiebat in posteriori parte nauis: & venerunt ac excitarunt eum, dicuntque ei, Magister noster, non est tibi curæ quòd perimus?

39 * Surrexit itaque & obiurgauit ventum, aitq; mari, Quiesce, obmutesce tu. Et cõquieuit ventus, et facta est tranquillitas magna.

40 * Et dixit eis, Quid ita pauidi estis? & quare nulla est in vobis fides?

41 * Et timuerunt timore magno, & dicebant vnus ad alterum, Quisnam iste est, vt venti & mare obediant ei?

Matutinis v. Feria v. Ieiunij.

CAP. v.

1 * Venit autem vltra mare in regionem Gadarænorum. 2 * Quumque exiret è naui, occurrit ei de domo sepulchrorum homo habens spiritum immundum.

3 * Et degebat in monumentis, & catenis nemo poterat eum vincire.

4 * Propterea quòd quoties compedibus et catenis vinctus fuerat, catenas fregerat, compedésque abruperat; ac nemo poterat eum subiugare.

5 * Et in omni tempore noctu & interdiu in monumentis & in montibus erat, clamabátque, & allidebat seipsum lapidibus.

6 * Quum autem vidisset Ieschua procul, cursu contendit & adorauit eum:

7 * Et exclamauit voce magna, et ait, Quid mihi & tibi Ieschua fili Dei altissimi? adiuro te per Deum ne me crucies.

8 * Dicebat enim ei, Egredere ex homine, spiritus immunde. * Et interrogauit eum, Quod tibi nomen est? Dixit ei, Legio est nomen nostrum, siquidem multi sumus.

10 * Et efflagitabat ab eo multùm, ne emitteret ipsum extra illam regionem.

Mat. 8. Luc. 8.

35 * Et ait illis in illa die, cùm ferò esset factum, Transeamus contra.

36 * Et dimittentes turbam, assumunt eum ita vt erat in naui: & aliæ naues erant cum illo.

37 * Et facta est procella magna venti, & fluctus mittebat in nauim, ita vt impleretur nauis.

38 * Et erat ipse in puppi super ceruical dormiens: & excitant eum, & dicunt illi, Magister, non ad te pertinet quia perimus?

39 * Et exurgens comminatus est vento, & dixit mari, Tace, obmutesce. Et cessauit vētus: & facta est trãquillitas magna.

40 * Et ait illis, Quid timidi estis? nec-dum habetis fidem? 41 * Et timuerunt timore magno: & dicebant ad alterutrũ, Quis, putas, est iste, quia & ventus & mare obediunt ei?

CAP. v.

Mat. 8. Luc. 8.

1 ΚΑΙ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν.

2 * καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

3 * ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασι. καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι,

4 * διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἰσχυε δαμάσαι.

5 * καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων, καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.

6 * ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ,

7 * καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεὸν μή με βασανίσῃς.

8 * ἔλεγε γὰρ αὐτῷ, ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.

9 * καὶ ἐπηρώτα αὐτόν, τί σοι ὄνομα; καὶ ἀπεκρίθη λέγων, λεγεὼν ὄνομά μοι· ὅτι πολλοί ἐσμεν.

10 * καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ αὐτοῦ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.

35 * καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας γενομένης, διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.

36 * καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ πλοιάρια ἦν μετ' αὐτοῦ.

37 * καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλη, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι.

38 * καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ, ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων. καὶ διεγείρουσιν αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, διδάσκαλε, οὐ μέλει σοὶ ὅτι ἀπολλύμεθα;

39 * καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ, σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

40 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τί δειλοί ἐστε οὕτω; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;

41 * καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

ε.

1 * Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν.

2 * καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

3 * ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασι. καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι,

4 * διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἰσχυε δαμάσαι.

5 * καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων, καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.

6 * ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ,

7 * καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεὸν μή με βασανίσῃς.

8 * ἔλεγε γὰρ αὐτῷ, ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.

9 * καὶ ἐπηρώτα αὐτόν, τί σοι ὄνομα; καὶ ἀπεκρίθη λέγων, λεγεὼν ὄνομά μοι· ὅτι πολλοί ἐσμεν.

10 * καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ αὐτοῦ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * Erat autem illic ad montem grex magnus porcorum pascens.
12 * Et efflagitabant ab eo illi dæmones, dicentes, Mitte nos in istos porcos, vt in eos ingrediamur.
13 * Et permisit eis: exieruntque spiritus illi immundi, & ingressi sunt porcos: & excurrit ille grex in rupem, & ruit in mare, circiter bis mille, & suffocati sunt aquis.
14 * Illi autem qui pascebant eos fugerunt, & dixerunt in ciuitate & in pagis: & exierunt vt viderent id quod factum fuerat.
15 * Et venerunt ad Ieschua, & viderunt eum qui fuerat dæmoniacus vestitum, & verecundum, atque sedentem, eum inquam in quo fuerat legio: & perterriti sunt.
16 * Et renunciarunt eis qui viderant quomodo actum esset cum ipso dæmoniaco, necnon de illis porcis.
17 * Et cœperunt efflagitare ab eo, vt finibus ipsorum excederet.
18 * Quumque conscendisset nauim, petebat ab eo is qui dæmoniacus fuerat, vt cũ eo esset.
19 * Nec permisit ei: sed dixit ei, Abi domũ tuam ad homines tuos, & renuncia eis quæ fecerit tibi Dominus, quodque tui miserius fuerit.
20 * Abijt itaque & cœpit prædicare in Decapoli quid fecisset sibi Ieschua: cunctique mirabantur.

Lectio Martyrum & Defunctorum.

21 * Quumque traiecisset Ieschua naui in illam vlteriorem ripam, rursus congregati sunt iuxta eum cœtus plurimi dum esset iuxta littus maris.
22 * Venit autem quidam nomine Jayoroseh ex principibus Synagogæ: quumque vidisset eũ, procidit ad pedes eius,
23 * Et efflagitauit ab eo multum, ac dixit ei, Filia mea malè affecta est: veni, impone manum tuam, & sanabitur ac viuet.
24 * Et abiit Ieschua cum eo: & esse adiunxit ei turba multa, & comprimebant eum.
25 * Quedam autẽ mulier, quæ erat in profluuio sanguinis à duodecim annis:
26 * Quæ quidem multa fuerat perpessa à medicis plurimis, & expenderat quicquid habebat, nihilque adiuta fuerat, quinimo magis angebatur.

Matt.8. 30. Luc.8. 32. In agris
11 * Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus, pascens†:
12 * Et deprecabantur eum spiritus, dicentes, Mitte nos in porcos, vt in eos B introeamus.
13 * Et concessit eis statim Iesus. Et exeuntes spiritus immundi, introierunt in porcos: & magno impetu grex præcipitatus est in mare, ad duo millia, & suffocati sunt in mari.
14 * Qui autem pascebant eos, fugerũt, & nuntiauerũt in ciuitatem & in agros. Et egressi sunt videre quid esset facti.
venerũt
15 * Et† venũt ad Iesum, & vident illum qui à dæmonio vexabatur, sedentem, vestitum, & sanæ mentis: & timuerunt.
16 * Et narrauerunt illis, qui viderant, qualiter factum esset ei qui dæmonium habuerat: & de porcis.
Luc.8. 37. Act.16. 39
17 * Et rogare cœperunt eum, vt discederet de finibus eorum.
18 * Cumque ascenderet nauim, cœpit illum deprecari qui à dæmonio vexatus fuerat, vt esset cum illo.
19 * Et non admisit eum, sed ait illi, Vade in domum tuam ad tuos, & annuntia illis quanta tibi Dominus fecerit, & misertus sit tui.
20 * Et abiit, & cœpit prædicare in Decapoli quanta sibi fecisset Iesus: & omnes mirabantur.
Act.16. 40. Luc.8. 40. Matt.9. 18. Luc.8. 41. Matt.9. 20. Luc.8. 43.
21 * Et cùm† transcẽdisset Iesus in naui rursum trans fretum, conuenit turba C multa ad eum, & erat circa mare.
22 * Et venit quidam de archisynagogis nomine Iairus: & videns eum, procidit ad pedes eius:
23 * Et deprecabatur eum multùm, dicẽs, Quoniam filia mea in extremis est, veni, impone† manus super eam, vt salua sit & viuat.
24 * Et abiit cũ illo, & sequebatur eum turba multa, & comprimebant eum.
25 * Et mulier quæ erat in profluuio sanguinis annis duodecim;
26 * Et fuerat multa perpessa à complurib⁹ medicis, & erogauerat omnia sua, nec quicquam profecerat, sed magis deterius habebat:

11 * ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη.
12 * καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες ⓓ δαίμονες, λέγοντες, πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.
13 * καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ ἰησοῦς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν ὡσεὶ δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
14 * ⓓ δὲ βόσκοντες αὐτοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστὶ τὸ γεγονός.
15 * καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον, καὶ σωφρονοῦντα τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν.
16 * διηγήσαντο δὲ αὐτοῖς ⓓ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων.
17 * καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
18 * καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθείς, ἵνα ᾖ μετ' αὐτοῦ.
19 * ὁ δὲ ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ κύριος ⓢ ἐποίησε, καὶ ἠλέησέ σε.
20 * καὶ ἀπῆλθε. καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 * Καὶ διαπεράσαντος τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.
22 * καὶ ἰδοὺ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,
23 * καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλὰ, λέγων, ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ· καὶ ζήσει.
24 * καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.
25 * καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,
26 * καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα·

27 * Quumque traiecisset Ieschua naui in illam vlteriorem ripam, rursus congregati sunt iuxta eum cœtus plurimi dum esset iuxta littus maris.
28 * Venit autem quidam nomine Jayoroseh ex principibus Synagogæ: quumque vidisset eũ, procidit ad pedes eius,
29 * Et efflagitauit ab eo multum, ac dixit ei, Filia mea malè affecta est: veni, impone manum tuam, & sanabitur ac viuet.
30 * Et abiit Ieschua cum eo: & esse adiunxit ei turba multa, & comprimebant eum.
31 * Quedam autẽ mulier, quæ erat in profluuio sanguinis à duodecim annis:
32 * Quæ quidem multa fuerat perpessa à medicis plurimis, & expenderat quicquid habebat, nihilque adiuta fuerat, quinimo magis angebatur.

27 * Καὶ διαπεράσαντος τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.
28 * καὶ ἰδοὺ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,
29 * καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλὰ, λέγων, ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ· καὶ ζήσει.
30 * καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.
31 * καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,
32 * καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα·

20 וְאָזַל וְשָׁרֵי בְּטַבְרַיְתָא טְרִיצְתָא מַדְּם דַּעֲבַד לַהּ יֵשׁוּעַ וְכֻלְּהוֹן תְּמִיהִין הֲווֹ׃
21 וְכַד עֲבַר יֵשׁוּעַ בְּסַפְיְנְתָא לְהָן עֲבְרָא חוּד אִתְכַּנְּשׁוּ עֲלוֹהִי כְּנִשְׁתָּא סַגִּיאָא כַּד אִיתֵיהִי עַל יַד יַמָּא׃
22 וְהָא חַד מִשַּׁמָּהָת יְוָארְשׁ מִן רַבֵּי כְנִשְׁתָּא וְכַד חֲזִיהִי נָפַל לָהּ רַגְלוֹהִי׃
23 וּבְעָא הָוֵא טַבָּה סַגִּי וְאָמַר לַהּ בְּרָתִי כְּוָשְׁתָּא וְכַד אֵיתֵי עַל יְדָהּ שַׁוֵּי יְדָךְ עֲלַהּ וְתִתְחַיֵּי׃
24 וְאָזַל עִמֵּהּ יֵשׁוּעַ וְדָבִיק הָוֵא לַהּ כְּנִשְׁתָּא סַגִּיאָא וְכָנְשִׁין תַּרְהֲעִנְהִי׃
25 אִיתַּ הָוַת דְּאִיתֵיהִי דְּמָא לַהּ תְּרֵי עַסְרֵי שְׁנִין׃
26 וְכַמָּא סַגִּי סְבָלַת מִן כַּמָּה אֲסִיָּא וְאַנְפְּקַת כָּל מַמּוֹנַהּ וְלָא אִשְׁתְּוַת לַהּ וּפְרָם לָא אִתְיְהִיבַת אֶלָּא אִתְּרַע׃

20 * קרא ʿ ענך
21 * סנא ʿ חוא ʿ ביש
22 * אתא ʿ טום ʿ חלים
23 * חיא
24 * אית כמוש
25 * דרא ʿᵐ אסא ʿ נפק
26 * ערך כמו עזר
27 * ותר ʿ אנך

20 * וַאֲזַל וְשָׁרֵי מְכָרֵז בְּעֶשְׂרַת קְרִיוָתָא מַה דַּעֲבַד לֵהּ יֵשׁוּעַ וְכוּלְּהוֹן תְּמִיהִין הֲווּ׃
21 וְכַד עֲבַר יֵשׁוּעַ בְּסַפִּינְתָּא לְהָן עִבְרָא חַד אִתְכַּנְּשׁוּ עֲלוֹהִי כְּנִשְׁתָּא סַגִּיאָא כַּד אִיהִי עַל יַמָּא׃
22 וְהָא חַד מִשַּׁמָּשֵׁי כְנִשְׁתָּא יְוָארְשׁ מִן רַבְּנֵי כְנִשְׁתָּא וְכַד חֲזָאהִי נָפַל לָהּ רַגְלוֹהִי׃
23 וּבְעָא הָוֵא טַבָּה סַגִּי וְאָמַר לַהּ בְּרָתִי כְּוָשְׁתָּא וְכַד אֵיתֵי עַל יְדָהּ שַׁוֵּי יְדָךְ עֲלַהּ וְתִתְחַיֵּי׃
24 וְאָזַל עִמֵּהּ יֵשׁוּעַ וְדָבִיק הָוֵא לַהּ כְּנִשְׁתָּא סַגִּיאָא וְכָנְשִׁין תַּרְהֲעִנְהִי׃
25 אִיתַּ הָוַת דְּאִיתֵיהִי דְּמָא לַהּ תְּרֵי עַסְרֵי שְׁנִין׃
26 וְכַמָּא סַגִּי סְבָלַת מִן כַּמָּה אֲסִיָּא וְאַנְפְּקַת כָּל מַמּוֹנַהּ וְלָא אִשְׁתְּוַת לַהּ וּפְרָם לָא אִתְיְהִיבַת אֶלָּא אִתְּרַע׃

* קרא ʿ עבד
* סנא ʿ חוא ʿ ביש
* אתא ʿ טום ʿ חלים
* חיא
* אית כמוש
* דרא ʿᵐ אסא ʿ נפק
* ערך כמו עזר
* ותר ʿ אזל

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 * Quum audisset de Ieschua, venit in compressione turbæ à tergo eius, & tetigit vestimentum eius.

28 * Dicebat enim, Si vel vestimentum eius tetigero, seruabor.

29 * Et statim exaruit fons sanguinis eius: et sensit corpore suo se sanatam esse à plaga sua.

30 * Ieschua autem statim cognouit apud se virtutem exiisse à semetipso: & conuersus ad turbam, ait, Quis tetigit vestimenta mea?

31 * Dixerunt ei discipuli eius, Vides turbas quæ opprimunt te: & ais, Quis tetigit me?

32 * Et circunspiciebat vt videret quis hoc fecisset.

33 * Tunc mulier illa quum timeret ac tremeret, quippe quæ nosset quid actum fuisset cum ea, veniens procidit coram eo, & dixit ei omnem veritatem.

34 * Ipse verò dixit ei: Filia mea, fides tua te seruauit: abi in pace, & esto sana ex plaga tua.

35 * Et adhuc eo loquente, venerunt quidam è domo principis Synagogæ, & inquiunt, Filia tua mortua est, quid amplius facessis negotium Doctori?

36 * Ieschua autem audit sermonem quem dicebant: & ait illi principi Synagogæ, Ne timeas, tantummodo crede.

37 * Nec permisit vt quisquam iret secum, nisi Schemeoun Kipho, & Iaakoub, & Iouchanon frater Iaakoub.

38 * Et venerunt domum illius principis Synagogæ, viditque tumultuantes, & flentes ac eiulantes.

39 * Et introit, dixitque eis, Quid perstrepitis ac fletis? puella non est mortua, sed dormit.

40 * Et subsannabant eum. Ipse verò Ieschua eiecit omnes, accepitque patrem puellæ & matrem eius, & eos qui secum erant, & ingreditur eò vbi iacebat puella.

41 * Et prehendit manum puellæ, ac dixit ei, Puella surge:

42 * Et eo momento surrexit puella, & ambulabat. erat enim filia annorum duodecim. Et mirati sunt admiratione magna.

43 * Præcepit autem eis multùm, ne quis id resciscceret: dixítque vt darent ei quid ad manducandum.

27 * Cùm audisset de Iesu, venit in turba retrò, & tetigit vestimentum eius.

28 * Dicebat enim, Quia si vel vestimentum eius tetigero, salua ero.

29 * Et confestim siccatus est fons sanguinis eius: & sensit corpore quia sanata esset à plaga.

30 * Et statim Iesus in semetipso cognoscens virtutem quæ exierat de illo, conuersus ad turbam, aiebat, Quis tetigit vestimenta mea?

31 * Et dicebant ei discipuli sui, Vides turbam comprimentē te, & dicis, Quis D me tetigit?

32 * Et circunspiciebat videre eam quæ hoc fecerat.

33 * Mulier verò timens & tremens, sciēs quod factum esset in se, venit & procidit ante eum, & dixit ei omnem veritatem.

34 * Ille autem dixit ei: Filia, fides tua te saluam fecit: vade in pace, & esto sana à plaga tua.

35 * Adhuc eo loquente veniunt ad archisynagogum, dicentes, Quia filia tua mortua est: quid vltrà vexas magistrū?

36 * Iesus autem audito verbo quod dicebatur, ait archisynagogo, Noli timere: tantummodo crede.

37 * Et non admisit quenquam se sequi, nisi Petrum, & Iacobum, & Iohannem fratrem Iacobi.

38 * Et veniunt in domum archisynagogi, & videt tumultum, & flentes, & eiulantes multùm.

39 * Et ingressus ait illis, Quid turbamini & ploratis? puella non est mortua, sed dormit.

40 * Et irridebant eum. Ipse verò eiectis omnibus, assumit patrem & matrē puellæ, & qui secum erant, & ingrediuntur vbi puella erat iacens.

41 * Et tenens manum puellæ, ait illi, Talitha cumi, quod est interpretatum, Puella (tibi dico) surge.

42 * Et confestim surrexit puella, & ambulabat: erat autem annorum duodecim. & obstupuerunt stupore magno.

43 * Et præcepit illis vehemēter vt nemo id sciret: & dixit dari illi manducare.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ad oblationem Dominicæ sextæ post Epiphaniam.

CAP. VI.

1 ET egressus est illinc Jeschua, venitque in prouinciam suam, & sese adiunxerunt ei discipuli eius.

2 * Quumque esset Sabbathum, cœpit docere in Synagoga: multique qui audierunt admirati sunt, ac dicebant, Vndenam huic istæ, & quænam est hæc sapientia quæ data est ei, vt virtutes tales per manus eius fiant?

3 * Nonne iste est faber ille filius Mariam, & frater Iaakoub, & Jausi, & Iihoudo, et Schemeoun? &, nonne sorores eius hic apud nos sunt? & offendebantur in ipso.

4 * Et ait illis Jeschua: Non est Propheta despectus, nisi in prouincia sua, & in ædibus cognatorum suorum, & in domo sua.

5 * Et non poterat edere illic ne vnam quidem virtutem, nisi quòd ægrotis paucis imposuit manum suam, atque sanauit.

6 * Et mirabatur ob defectum fidei eorum.

Dominica VII. post Pentecosten.

Et perlustrabat pagos dum doceret.

7 * Et aduocauit duodecim suos, cœpitque mittere eos binos: ac dedit eis potestatem eiciendi spiritus immundos.

8 * Ac præcepit eis vt nihil ferrent ad iter, nisi virgam tantùm: non peram, nec panem, nec æs in ipsorum marsupiis.

9 * Sed vt calcearent sandalia, nec induerent duas tunicas.

10 * Et dixit eis, In quamcunque domum introieritis, illic estote vsquedum exeatis illinc.

11 * Et quicunque non receperint vos, nec audierint vos, quum egrediemini illinc, excutite puluerem qui subest pedibus vestris in testimonium ipsis. Equidem dico vobis tranquilliorem fore Sedoum & Omouro in die iudicij, ciuitate illa.

12 * Et egressi sunt ac prædicarunt vt pœnitentiam agerent homines.

13 * Dæmoniaque multa eiiciebant: vngebantque oleo infirmos multos, & sanabant eos.

CAP. VI.

Mat. 13. Luc. 4. Ioh. 6. 1 ET egressus indè, abiit in patriam suam: & sequebantur eum discipuli sui.

2 * Et facto Sabbatho, cœpit in Synagoga docere: & multi audientes admirabantur in doctrina eius, dicentes, Vnde huic hæc omnia? & quæ est sapientia quæ data est illi, & virtutes tales quę per manus eius efficiuntur?

Ioh. 6. 42 3 * Nonne hic est faber, filius Mariæ, frater Iacobi, & Ioseph, & Iudæ, & Simonis? nonne & sorores eius hìc nobiscum sunt? Et scandalizabantur in illo.

Mat. 13. Luc. 4. Ioh. 4. 44 4 * Et dicebat illis Iesus, Quia non est Propheta sine honore, nisi in patria sua, & in cognatione sua, & in domo sua.

5 * Et non poterat ibi virtutem vllam facere: nisi paucos infirmos, impositis manibus, curauit:

6 * Et mirabatur propter incredulitatem eorum.

Mat. 9. 35. Luc. 8. 1. Et circuibat castella in circuitu docens.

Mat. 10. Luc. 9. Ioh. 14. 7 * Et vocauit duodecim: & cœpit eos mittere binos; & dabat illis potestatem spirituum immundorum.

8 * Et præcepit eis ne quid tollerent in via, nisi virgam tantùm: non perā, non Bpanem, neque in zona æs:

Luc. 9. Act. 12. Isa. 3. 9 * Sed calceatos sandaliis, & ne induerentur duabus tunicis.

10 * Et dicebat eis: Quocunque introieritis in domum, illic manete donec exeatis indè.

Mat. 10. Luc. 9. Act. 13. 51 11 * Et quicunque non receperint vos, nec audierint vos, exeuntes indè excutite puluerem de pedibus vestris in testimonium illis.

Act. 17. 31. Iac. 5. 3 12 * Et exeuntes prædicabant vt pœnitentiam agerent:

Iac. 5. 14. sanabant 13 * Et dæmonia multa eiiciebant: & vngebant oleo multos ægros, & sanabant.

ϛ'.

1 * Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 * καὶ γενομένου Σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες, ἐξεπλήσσοντο λέγοντες, πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι;

3 * οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, καὶ Ἰωσῆ, καὶ Ἰούδα, καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.

4 * ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

5 * καὶ οὐκ ἠδυνάτο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε.

6 * καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.

7 * καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων.

8 * καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν·

9 * ἀλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας.

10 * καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε, ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.

11 * καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

12 * καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσι·

13 * καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους, καὶ ἐθεράπευον.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Matutinis amputationis capitis Iouchanon Baptistæ.

14 ✱ *Audiit autem Heroudes rex de Iesbua, (innotuerat enim ei nomen ipsius) & dicebat, Iouchanon Baptista surrexit è domo mortuorum, propterea virtutes operantur in eo.*

15 ✱ *Alij dicebant, Ilio est. & alij, Propheta est sicut vnus ex Prophetis.*

16 ✱ *Quum autem audisset Heroudes, ait, Iouchanon est, cuius amputaui caput: ipse surrexit è domo mortuorum.*

17 ✱ *Ipse enim Heroudes miserat prehensum Iouchanon, eumque coniecerat in domū vinctorum, propter Heroudiadem vxorem Philippi fratris sui, quam duxerat.*

18 ✱ *Dicebat enim Iouchanō Heroudi, Non licet tibi ducere vxorem fratris tui.*

19 ✱ *Ipsa autem Heroudias insidiabatur ei, & volebat eum interficere, nec poterat.*

20 ✱ *Namque Heroudes timebat à Iouchanon, propterea quòd sciebat eum esse virum iustum & sanctum: & obseruabat eū multaque audierat ab eo, feceratque; ac suauiter audiebat eum.*

21 ✱ *Et factus est dies notabilis dum Heroudes in domonatuitatis suæ cœnā faceret magnatibus suis, & chiliarchis, atque principibus Galilææ.*

22 ✱ *Et ingressa filia Heroudiadis saltauit: & placuit Heroudi, ijsque qui accumbebant cum eo: & ait rex puellæ, Pete à me quicquid volueris, & dabo tibi.*

23 ✱ *Ac iureiurando spopondit ei, Quodcunque petieris à me, dabo tibi, vsque ad dimidium regni mei.*

24 ✱ *Tunc exiit, dixitque matri suæ, Quid petam ab eo? Dixit ei, Caput Iouchanon Baptistæ.*

25 ✱ *Et statim ingressa est cum cupiditate ad regem, & dixit ei, Volo ego vt hac hora des mihi in disco caput Iouchanon Baptistæ.*

26 ✱ *Ægrè autem admodum id tulit rex: tamen propter iusturandum, ac propter accumbentes, noluit ei denegare.*

27 ✱ *Sed confestim misit rex carnificem, præcepitque vt afferret caput Iouchanon. Profectus itaque amputauit caput Iouchanon in domo vinctorum.*

Mat.14. 1. Luc.9. 7

14 ✱ Et audiuit rex Herodes (manifestū enim factum est nomē eius) & dicebat, Quia Iohannes Baptista resurrexit à mortuis, & propterea virtutes operantur in illo.

15 ✱ Alij autem dicebant, Quia Elias est. alij verò dicebāt, Quia Propheta est, Quasi vnus ex Prophetis.

Mat.14. 2

16 ✱ Quo audito, Herodes ait, Quem ego decollaui Iohannem, hic à mortuis resurrexit.

Luc.3. 19

17 ✱ Ipse enim Herodes misit ac tenuit Iohannem, & vinxit eum in carcerem propter Herodiadem vxorem Philippi fratris sui, quia duxerat eam.

Lev.18. 16

18 ✱ Dicebat enim Iohannes Herodi, Nō licet tibi habere vxorem fratris tui.

19 ✱ Herodias autem insidiabatur illi: & volebat occidere eum, nec poterat.

20 ✱ Herodes enim metuebat Iohānem, sciens eum virum iustum & sanctum: & custodiebat eum: & audito eo multa faciebat, & libenter eum audiebat.

21 ✱ Et cùm dies opportunus accidisset, Herodes natalis sui cœnam fecit principibus & tribunis & primis Galilææ.

22 ✱ Cumque introisset filia ipsius Herodiadis, & saltasset, & placuisset Herodi, simulque recumbentibus, rex ait puellæ, Pete à me quod vis, & dabo tibi.

Esth.5. 3. 6. 7

23 ✱ Et iurauit illi, Quia quicquid petieris dabo tibi, licet dimidium regni mei.

24 ✱ Quæ cùm exisset, dixit matri suæ, Quid petam? At illa dixit, Caput Iohannis Baptistæ.

25 ✱ Cumque introisset statim cum festinatione ad regem, petiuit dicens, Volo vt protinus des mihi in disco caput Iohannis Baptistæ.

26 ✱ Et contristatus est rex. Propter iusiurandum & propter simul discumbentes noluit eam contristare:

27 ✱ Sed misso spiculatore præcepit afferri caput eius in disco: & decollauit eum in carcere.

14 ✱ Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἡρῴδης· φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἔλεγεν, ὅτι ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.

15 ✱ ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ὅτι προφήτης ἐστὶν, ὡς εἷς τῶν προφητῶν.

16 ✱ ἀκούσας δὲ ὁ ἡρῴδης εἶπεν, ὅτι ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα ἰωάννην, οὗτος ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν.

17 ✱ αὐτὸς γὰρ ὁ ἡρῴδης ἀποστείλας, ἐκράτησε τὸν ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ διὰ ἡρῳδιάδα, τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.

18 ✱ ἔλεγε γὰρ ὁ ἰωάννης τῷ ἡρῴδῃ, ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.

19 ✱ ἡ δὲ ἡρῳδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο·

20 ✱ ὁ γὰρ ἡρῴδης ἐφοβεῖτο τὸν ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτὸν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε.

21 ✱ καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε ἡρῴδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς γαλιλαίας·

22 ✱ καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς ἡρῳδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης τῷ ἡρῴδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ, αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί.

23 ✱ καὶ ὤμοσεν αὐτῇ, ὅτι ὃ ἐάν μοι αἰτήσῃς, δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.

24 ✱ ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπε, τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτίσου.

25 ✱ καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο, λέγουσα, θέλω ἵνα μοι δῷς ἐξαυτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτίσου.

26 ✱ καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι.

27 ✱ καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ·

Universidad de Deusto
Biblioteca

28 ✠ And he brought the head in a dish, and gave it to the damsel, and the damsel gave it to her mother.

29 ✠ And when his disciples heard of it, they came and took away his body, and laid it in a tomb.

30 ✠ And the Apostles gathered themselves together unto Jesus, and told him all things that they had done, and all things that they had taught.

31 ✠ And he said unto them, Come ye yourselves apart into a desert place, and rest a while: for there were many coming and going, and they had no leisure so much as to eat.

32 ✠ And they departed into a desert place by ship privately.

33 ✠ And the people saw them departing, and many knew him, and ran afoot thither out of all cities, and outwent them, and came together unto him.

34 ✠ And Jesus when he came out, saw much people, and was moved with compassion toward them, because they were as sheep not having a shepherd: and he began to teach them many things.

35 ✠ And when the day was now far spent, his disciples came unto him, and said, This is a desert place, and the day is now far spent:

36 ✠ Send them away, that they may go into the country round about, and into the villages, and buy themselves bread: for they have nothing to eat.

37 ✠ He answered and said unto them, Give ye them to eat. And they said unto him, Shall we go and buy two hundred pennyworth of bread, and give them to eat?

38 ✠ He saith unto them, How many loaves have ye? go and see. And when they knew, they say, Five, and two fishes.

39 ✠ And he commanded them to make all sit down by companies upon the green grass.

40 ✠ And they sat down in ranks, by hundreds, and by fifties.

41 ✠ And when he had taken the five loaves and the two fishes, he looked up to heaven, and blessed, and brake the loaves, and gave to his disciples to set before them; and the two fishes divided he among them all.

42 ✠ And they did all eat, and were filled.

43 ✠ And they took up twelve baskets full of the fragments, and of the fishes.

28 ✠ Et attulit caput eius in disco: & dedit illud puellę, & puella dedit matri suę.

29 ✠ Quo audito, discipuli eius venerũt, & tulerunt corpus eius, & posuerunt illud in monumento.

30 ✠ Et congregati sunt Apostoli ad Iesum, & renunciauerunt ei omnia quæ egerant & docuerant. 31 ✠ Et ait illis: Venite seorsum in desertum locum, & requiescite pusillum. Erant enim qui veniebant & redibant multi, & nec spatium manducandi habebant.

Mat. 14. b. 11. Luc. 9. a. 10

32 ✠ Et ascendentes in nauim, abierunt in desertum locum seorsum. 33 ✠ Et viderunt eos abeuntes, & cognouerũt multi: E & pedestres de omnibus ciuitatibus cõcurrerunt illuc, & præuenerunt eos.

Mat. 14. d. 13. b. 14. Luc. 9. a. 14

34 ✠ Et exiens, vidit turbam multam Iesus: & misertus est super eos, quia erant sicut oues non habentes pastorem: & cœpit illos docere multa.

Mat. 14. b. 15

35 ✠ Et cùm iam hora multa fieret, accesserunt discipuli eius, dicentes, Desertus est locus hic, & iam hora præteriit:

Luc. 9. b. 12

36 ✠ Dimitte illos, vt euntes in proximas villas & vicos, emant sibi cibos quos manducent. 37 ✠ Et respondens ait illis, Date illis vos manducare. Et dixerũt ei, Euntes emamus ducentis denariis panes, & dabimus illis manducare.

Mat. 14. b. 16 Luc. 9. a. 13

38 ✠ Et dicit eis, Quot panes habetis? ite & videte. Et cùm cognouissent, dicunt, Quinque, & duos pisces.

Zabulon. c. 2. 3

39 ✠ Et præcepit illis vt accumbere facerent omnes, secundum contubernia super viride fœnum. 40 ✠ Et discubuerunt in partes per centenos & quinquagenos.

41 ✠ Et acceptis quinq; panibus & duobus piscibus, intuens in cælum, benedixit, & fregit panes, & dedit discipulis suis vt ponerent ante eos: & duos pisces diuisit omnibus.

42 ✠ Et manducauerunt omnes, & saturati sunt. 43 ✠ Et sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim cophinos plenos, & de piscibus.

28 ✠ καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

29 ✠ καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον, καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν τῷ μνημείῳ.

30 ✠ Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

31 ✠ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον· ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.

32 ✠ καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν.

33 ✠ καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας· καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτούς, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν.

34 ✠ καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὄχλον πολύν, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.

35 ✠ καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν, ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·

36 ✠ ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν.

37 ✠ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν· καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων δηναρίων ἄρτους, καὶ δώσομεν αὐτοῖς φαγεῖν;

38 ✠ ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσι, πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.

39 ✠ καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς διακλίναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.

40 ✠ καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαί, ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα.

41 ✠ καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι.

42 ✠ καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν·

43 ✠ καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.

Universidad de Deusto
Biblioteca

44 * Erant autem qui comederant panes quinquies mille viri.

45 * Et statim coegit discipulos suos conscendere nauem, & traiicere ante ipsum in vlteriorem ripam ad Beth-Zaiodo, donec ipse dimitteret turbas.

46 * Quumque ablegasset eos, profectus est in montem vt oraret.

Lectio quotidiana in vniuersum.

47 * Quum autem esset vespera, nauis erat in medio maris, & ipse solus in terra.

48 * Et vidit eos vexatos dum sulcarent mare (erat enim ventus eis contrarius) vigilia verò quarta noctis venit ad eos Jeschua dum ambularet super aquas: volebat-
49 que eos praeterire. * Illi autem viderunt eum ambulantem super aquas, & reputarunt apud se visionem esse fallacem [spectri]:
50 & exclamarunt. * (Omnes enim viderunt eum, & timuerunt) & ipso momento collocutus est eis, & dixit eis, Bono estote animo, ego sum: ne timeatis. * Et ascendit ad
51 eos in nauem, et conquieuit ventus: & vehementer admirabantur ac obstupefcebant
52 apud se. * Non enim intellexerant de pane illo, propterea quòd cor eorum offuscatum
53 erat nube. * Quumque trasecissent, venerunt in terram Ghenesar.

54 * Et quum exissent è naui, eo momento agnouerunt eum viri regionis illius.

55 * Et percurrerunt vniuersam terram illam, cœperuntque adducere eos qui malè, malè inquam affecti erant, baiulantes eos in grabatis, quò loci audiebant eum esse.

56 * Et quocunque ingrederetur in pagos & vrbes, in plateis ponebant infirmos, & efflagitabantque ab eo vt vel fimbriam vestimenti eius tangerent: & ij omnes qui tangebant eum, sanabantur.

Medio iciunio. CAP. VII.

1 ET congregati sunt ad eum Perisschei & Scribae qui veniebant ab Ourischlem.

2 * Et viderunt quosdam ex discipulis eius edentes panem, illotis ipsorum manibus, & conquesti sunt.

Mat. 14. 21. 44 * Erant autem qui manducauerant, quinque millia virorum.

Iob. 6. 10. 45 * Et statim coëgit discipulos suos ascendere nauim, vt precederent eum trãs fretum ad Bethsaidam: dum ipse dimitteret populum.

46 * Et cùm dimisisset eos, abiit in montem orare.

47 * Et cùm serò esset, erat nauis in medio mari, & ipse solus in terra.

48 * Et videns eos laborantes in remigando (erat enim ventus contrarius eis) & circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans supra mare: & volebat praeterire eos.

49 * At illi vt viderunt eum ambulantem supra mare, putauerunt phantasma esse: & exclamauerunt.

50 * Omnes enim viderunt eum, & turbati sunt. Et statim locutus est cum eis, & dixit eis, Confidite, ego sum: nolite timere.

51 * Et ascendit ad illos in nauim, & cessauit ventus. Et plus magis intra se stupebant.

Mar. 14. 25. 52 * Non enim intellexerunt de panibus: erat enim cor eorum obcæcatum.

53 * Et cùm transfretassent, venerunt in terram Genezareth: & applicuerunt.

54 * Cumque egressi essent de naui, continuò cognouerunt eum:

55 * Et percurrentes vniuersam regionem illam, cœperũt in grabatis eos qui se malè habebant, circunferre, vbi audiebant eum esse.

56 * Et quocunque introibat in vicos, vel in villas aut ciuitates, in plateis ponebant infirmos, & deprecabãtur eum, vt vel fimbriam vestimenti eius tangerent: & quotquot tangebant eum, salui fiebant.

CAP. VII.

conueniunt. ET † conueniunt ad eum Pharisæi & quidam de Scribis, venientes ab Ierosolymis.

1 * Et cùm vidissent quosdam ex discipulis eius communibus manibus, id est, non lotis, manducare panes, vituperauerunt.

44 * καὶ ἦσαν ⓘ φαγόντες τοὺς ἄρτους, πενταχιλιοι ἄνδρες.

45 * καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον.

46 * καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

47 * Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.

48 * καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς. καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς.

49 * οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν·

50 * πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

51 * καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, καὶ ἐθαύμαζον.

52 * οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις. ἦν γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν πεπωρωμένη.

53 * καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν γεννησαρέτ, καὶ προσωρμίσθησαν.

54 * καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτὸν,

55 * περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν.

56 * καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται. καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσῴζοντο.

ζ.

1 * Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν ⓘ φαρισαῖοι, καί τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ ἱεροσολύμων.

2 * καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσί, τοῦτ' ἔστιν, ἀνίπτοις, ἐσθίοντας ἄρτους, ἐμέμψαντο.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 ‡ *Omnes enim Iihoudæi & Perischei, nisi curiosè abluerint manus suas, non comedunt, propterea quòd tenent traditionem seniorum.*

4 ‡ *Et à plateis redeuntes nisi intincti non comedunt: & multa alia sunt ea quæ receperunt obseruanda,* nempe *lotiones calicum, et œnophororum, vasorumque æreorum, atque lectorum.*

5 ‡ *Et interrogarunt eum Scribæ & Perischei, Quare discipuli tui non ambulant iuxta traditionem Seniorum, sed quum non abluerint manus suas comedunt panem?*

6 ‡ *Ipse verò dixit eis, pulcrè vaticinatus est contra vos Eschaio propheta, ô acceptores vultus,* [hypocritæ] *sicut scriptum est, Populus iste labiis me honorat, cor autem eorum admodum elongatum est à me.*

7 ‡ *Fruſtraque reuerentur me, quòd docent doctrinas quæ sunt mandata filiorũ hominũ.*

8 ‡ *Quũ omittatis enim mandata Dei, & teneatis traditionem hominum, lotiones calicum & œnophororum, illaque multa his similia:* ‡ *Dixit eis, Bellè peruertitis mandatum Dei, vt confirmetis traditionem vestram.*

10 ‡ *Mouſche enim dixit, Honora patrem tuum & matrem tuam: &, Qui maledixerit patri aut matri, morte moriatur.*

11 ‡ *Vos autem dicitis, Si dixerit homo patri suo aut matri suæ, Donum meum est id quo ex me abundabis.*

12 ‡ *Nec permittitis ei vt quicquam faciat patri suo aut matri suæ.*

13 ‡ *Et abrogatis sermonem Dei propter traditionem quam tradidistis: & similia huiusmodi multa facitis.*

14 ‡ *Et aduocauit Ieschua turbam ruminatam, ac dixit eis, Audite me vos omnes, & intelligite:*

15 ‡ *Nihil est quod extra hominem sit & intret in eum, quod possit eum contaminare: sed quod exit ab eo, illud contaminat hominem.*

16 ‡ *Cui sunt aures ad audiendum, audiat.*

17 ‡ *Quum autem ingressus esset Ieschua domum præ turba, interrogarunt eum discipuli eius de hac parabola.*

3 ‡ Pharisæi enim & omnes Iudæi, nisi crebrò lauerint manus, non mãducant, tenentes traditionem Seniorum:

4 ‡ Et à foro†, nisi baptizentur, non comedunt. & alia mùlta sunt quæ tradita sunt illis seruare, baptismata calicum & vrceorum, & çramẽtorum, & lectorum.

5 ‡ Et interrogabant eum Pharisæi & Scribæ, Quare discipuli tui non ambulant iuxta traditionem seniorum, sed communibus manibus manducant panem?

6 ‡ At ille respondens, dixit eis, Bene prophetauit Isaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est: Populus hic labiis me honorat, cor autem eorũ longè est à me.

7 ‡ In vanum autem me colunt, docentes doctrinas † præcepta hominum.

8 ‡ Relinquentes enim mãdatum Dei, tenetis traditiones hominum, baptismata vrceorum & calicum: & alia similia his facitis multa.

9 ‡ Et dicebat illis, Bene irritum † facitis præceptum Dei, vt traditionem vestram seruetis.

10 ‡ Moyses enim dixit, Honora patrem tuum & matrem tuam: &, Qui maledixerit patri vel matri, morte moriatur.

11 ‡ Vos autem dicitis, Si dixerit homo patri aut matri, Corban, (quod est, donum) quodcunque ex me, tibi profuerit:

12 ‡ Et vltrà non dimittitis eum quicquam facere patri suo aut matri:

13 ‡ Rescindentes verbum Dei per traditionem vestram quam tradidistis. & similia huiusmodi multa facitis.

14 ‡ Et aduocans iterum † turbam, dicebat illis, Audite me omnes, & intelligite.

15 ‡ Nihil est extra hominem introiens in eum, quod possit eum coinquinare. sed quæ de homine procedunt, illa sunt quæ † communicant hominem.

16 ‡ Si quis habet aures audiendi, audiat.

17 ‡ Et cùm introisset in domum à turba, interrogabant eum discipuli eius parabolam.

3 ‡ ⓐ γὰρ φαρισαῖοι καὶ πάντες ⓐ ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων·

4 ‡ καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίζωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν, ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν.

5 ‡ ἔπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν ⓐ φαρισαῖοι καὶ ⓐ γραμματεῖς, διατί ⓓ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;

6 ‡ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι καλῶς προεφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται, οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.

7 ‡ μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

8 ‡ ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

9 ‡ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε.

10 ‡ μωσῆς γὰρ εἶπε, τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου· καί, ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

11 ‡ ὑμεῖς δὲ λέγετε, ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, κορβᾶ, ὅ ἐστι δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ, ὠφεληθῇς.

12 ‡ καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ,

13 ‡ ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

14 ‡ καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, ἀκούετέ μου πάντες καὶ συνίετε.

15 ‡ οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτόν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.

16 ‡ εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

17 ‡ καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν ⓓ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς.

3 ‡ כִּי פְּרוּשָׁאֵא וְכָל יְהוּדָאֵא אִן לָא מְשַׁיְּנִין אִידֵיהוֹן לָא יָכְלִין לְמֵכַל מִטֻּל דְּאִנּוּן מְקַבְּלִין תַּקָּנַת קַדְמָאֵי׃ 4 וּמִן שׁוּקָא אִן לָא עַמְדִין לָא לְמֵכַל וְכַד אִית עִמְּהוֹן וְכַד אִית עִמְּהוֹן כַּד מְשַׁיְּנִין אִידֵיהוֹן לָא יָכְלִין לְמֵכַל

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܣܟܠܝܢ ܐܬܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܡܢ ܒܪܐ ܢܦܩ ܠܓܘ ܠܐ ܡܛܡܐ ܠܗ ׃
ܐ ܡܛܡܐ ܗܘ ܕܡܢ ܒܪܐ ܢܦܩ ׃ ܡܛܡܐ ܗܘ ܕܡܢ ܒܪܐ ܢܦܩ ׃ ܐ ܠܐ ܠܒܐ ׃ ܐ ܠܐ ܠܒܐ ׃
ܐ ܠܐ ܠܒܐ ׃ ܐ ܠܐ ܠܒܐ ׃ ܐ ܠܐ ܠܒܐ

Universidad de Deusto
Biblioteca

35 * Atque in illa hora adapertæ sunt eius auriculæ, solutumque vinculum linguæ ipsius, & locutus est facillimè.

36 * Et admonuit eos ne id cuiquam diceret: sed quanto magis ipse interdixerat eis, tanto magis illi prædicabant.

37 * Magisque obstupescebant, dicentes, Omnia bene facit: surdos facit vt audiant, & non loquentes vt loquantur.

Ad oblationem quotidianam.

CAP. VIII.

1 IN illis autem diebus, quum turba multa esset, nec esset quicquam quod ederent, aduocauit discipulos suos, & ait illis:

2 * Misericordia commoueor super turbam hanc, quippe qui iam triduum congregati sint præstolentur apud me, nihilque habeant quod comedant.

3 * Quod si dimisero eos ad domum suam, quum ieiuni sint, deficient in via: quidam enim ex eis è longinquo venerunt.

4 * Dicunt ei discipuli eius, Vndenam poterit aliquis hic in deserto saturare pane illos omnes? 5 * Et interrogauit eos quot panes haberent. dicunt ei, Septem.

6 * Et præcepit turbis vt discumberent. benedixit, fregitque, ac dedit discipulis suis vt apponerent. & apposuerunt turbis.

7 * Erant & pisciculi pauci, super quos etiã benedixit, dixitque vt & eos apponerent.

8 * Et comederunt, & saturati sunt: caterùm sustulerunt reliquias fragmentorum septem sportas. 9 * Erant autem homines quasi quatuor millia. Et dimisit eos,

10 * conscenditque statim nauem cum discipulis suis, & venit in regionem Dalmonoutho.

Feria III. hebdomadis Candidatorum.

11 * Et exierunt Perischæi, cœperuntque disceptare cum eo: & rogabant eum signum è cælo, quum tentarent eum. * Et ingemuit spiritu suo, & ait, Cur postulat signum generatio ista? Amin dico vobis, non dabitur signum generationi huic.

* Et statim apertæ sunt aures eius: & solutum est vinculum linguæ eius, & loquebatur rectè.

36 * Et præcepit illis ne cui dicerent. Quantò autem eis præcipiebat, tantò magis plus prædicabant:

Gen. 1. 31. Eccl. 39. 21. Esa. 35. 5. 37 * Et eo amplius admirabantur, dicentes, Bene omnia fecit: & surdos fecit audire, & mutos loqui.

CAP. VIII.

Mat. 15. 32. cum Iesu IN diebus illis iterum cùm turba multa esset†, nec haberẽt quod manducarent: conuocatis discipulis, ait illis:

2 * Misereor super turbam: quia ecce iam triduo sustinent me, nec habent quod manducent.

3 * Et si dimisero eos ieiunos in domum suam, deficient in via: quidam enim ex eis de longè venerunt.

4 * Et respondерunt ei discipuli sui, Vnde illos quis poterit hîc saturare panibus in solitudine?

5 * Et interrogauit eos, Quot panes habetis? Qui dixerunt, Septem.

6 * Et præcepit turbæ discumbere super terram. Et accipiens septem panes, gratias agens, fregit: & dabat discipulis suis vt apponerent: & apposuerunt turbæ.

7 * Et habebant pisciculos paucos: & ipsos benedixit, & iussit apponi.

8 * Et manducauerunt, & saturati sunt: & sustulerunt quod superauerat de fragmentis, septem sportas.

9 * Erant autem qui manducauerant, quasi quatuor millia: & dimisit eos.

10 * Et statim ascendens nauim cum discipulis suis, venit in partes Dalmanutha.

Mat. 16. 1. Luc. 11. 16. 11 * Et exierunt Pharisæi, & cœperunt conquirere cum eo, quærẽtes ab illo signum de cælo, tentantes eum.

12 * Et ingemiscens spiritu, ait, Quid generatio ista signum quærit? Amen dico vobis, si dabitur generationi isti signum.

35 * καὶ διὰτέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς.

36 * καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν· ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον.

37 * καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

η'.

1 * Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, πάμπολλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς,

2 * σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι.

3 * καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ἥκασι.

4 * καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας;

5 * καὶ ἐπηρώτα αὐτούς, πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπον, ἑπτά.

6 * καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι. καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.

7 * καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας, εἶπε παραθεῖναι καὶ αὐτά.

8 * ἔφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθησαν. καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας.

9 * ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

10 * καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἦλθε νεὶς τὰ μέρη δαλμανουθά.

11 * Καὶ ἐξῆλθον οἱ φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.

12 * καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, λέγει, τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον.

Q

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * Et reliquit eos, conscenditque nauem, & abierunt in illam vlteriorem ripam.
14 * Oblitique fuerant assumere secum panem, nec nisi vnam placentam habebant secum in naui.
15 * Et præcepit eis, dixitque, Videte, cauete à fermento Perischæorum, & à fermento Heroudis.
16 * Disceptabant itaque vnus cum alio, & dicebant, Nempe panem non habemus.
17 * Ieschua autem cognouit, & ait illis, Quid disseritatis quòd panem non habetis? nondum cognoscitis, nec intelligitis? adhuc cor durum est vobis?
18 * Et sunt vobis oculi, nec videtis, sunt & aures vobis, nec auditis, nec meministis.
19 * Quū illos quinque panes fregi pro quinque millibus hominum, quot cophinos fragmentorum plenos sustulistis? dicunt ei, Duodecim.
20 * Subdit eis, Et quum septem pro quatuor millibus, quot sportas fragmentorum plenas sustulistis? dicunt, Septem.
21 * Ait illis, Quomodo necdum intelligitis?
22 * Venit autem Beth-zaiodo: & adduxerunt ei cæcum, efflagitabantque ab eo vt tangeret illum.
23 * Et prehendit manum cæci, & eduxit eum extra pagum: expuitque in oculos eius, ac imposuit manum suam; & interrogauit eum ecquid videret.
24 * Suspexit itaque, & ait, Video homines instar arborum ambulantium.
25 * Rursus imposuit manum suam oculis ipsius, & restitutus est, & videbat omnia dilucidè.
26 * Et dimisit eum ad domum suam, et ait, Nec in pagum illum introieris, neque dixeris cuiquam in pago.
27 * Prodiit autem Ieschua & discipuli eius in vicos Cæsareæ Philippi: & interrogabat discipulos suos in via, & dicebat eis, Quem me dicunt homines esse?
28 * Illi verò dixerunt, Iouchanon Baptistā, et alij Iliio, alij denique vnum ex Prophetis.
29 * Dixit eis Ieschua, Vos autem quem me dicitis esse? Respondit Schemeoun Kipho, & ait illi, Tu es Meschicho filius Dei viuentis.

13 * καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἐμβὰς πάλιν εἰς πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.
14 * καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.
15 * καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου.
16 * καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν.
17 * καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν;
18 * ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε,
19 * ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ, δώδεκα.
20 * ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; οἱ δὲ εἶπον, ἑπτά.
21 * καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, πῶς οὐ συνίετε;
22 * καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν· καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται.
23 * καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει.
24 * καὶ ἀναβλέψας ἔλεγε, βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὡς δένδρα περιπατοῦντας.
25 * εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι· καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας.
26 * καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, λέγων, μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.
27 * καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;
28 * οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν· καὶ ἄλλοι Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν προφητῶν.
29 * καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ Χριστός.

ʾאתא ʾמטא ʾבעא ʾרקם ʾטוס ʾחור ʾנחר כבר זחר ʾעלל ʾאמר ʾיזית כמרוש ʾעמד

22 וְאָתָא לְבֵית צַיְדָא וְאַיְתִיוּ לֵהּ סַמְיָא וּבָעַיִן מָנֵהּ דְּיִקְרוֹב לֵהּ ׃ 23 וְאָחַד בְּאִידֵהּ דְּסַמְיָא וְאַפְּקֵהּ לְבַר מִן קְרְיְתָא וְרָק בְּעֵינְוֹהִי וְסָם אִידֵהּ עֲלֵהּ וְשָׁאֲלֵהּ דְּמָנָא חֲזָא ׃ 24 וְחַר וְאָמַר חֲזָא אֲנָא בְּנֵינָשָׁא אֵיךְ אִילָנָא דְּמַהְלְכִין ׃ 25 הוּב תַּם שַׁוִּיהּ עֲלֵי עֵינְוֹהִי וְתָקֵן וְחָזָא כָּל מַרְם בְּהִירְאִית ׃ 26 וְשַׁדְּרֵהּ לְבֵיתֵהּ וְאָמַר אַף לָא לְקַרְיְתָא תֵּעוֹל וְלָא תֵּאמַר לְאִנָשׁ בְּקַרְיְתָא ׃ 27 וּנְפַק יְשׁוּעַ וְתַלְמִידְוֹהִי לִקְוֵירְיָא דְקֵסָרְיָא דְּפִילִפּוֹס וְשָׁאֵל לְתַלְמִידְוֹהִי בְּאוֹרְחָא וְאָמַר לְהוֹן מָנוּ אֲמָרִין עֲלַי אֲנָשָׁא דְּאֵיתַי ׃ 28 וְהֵנוּן אֲמָרוּ לֵהּ יוֹחָנָן מַעְמְדָנָא וְאָחֳרָנָא דְּאֵלְיָא וְאָחֳרָנָא חַד מִן נְבִיָּא ׃ 29 אָמַר לְהוֹן וְיְשׁוּעַ אֲנָהוֹן דִּין מָנוּ אֲמָרִין אֲנָהוֹן עֲלַי דְּאֵיתַי עָנָא שִׁמְעוֹן כֵּאפָא וְאָמַר לֵהּ אַנְתְּ הוּ מְשִׁיחָא בְּרֵהּ דְּאֱלָהָא חַיָּא ׃

ʾעמד ʾנפק ʾסום ʾחמר ʾנחר כבר זחר ʾעלל ʾאמר ʾעלה ʾחמר ʾקשי ʾקצא ʾכל

13 וְשַׁבַק אִנּוּן וְסַלִּיק לַסְּפִינְתָא וַאֲזַלוּ לְהוֹ עִבְרָא ׃ 14 וְעַמִּיקוּ אִנּוּן דְּנָסְבוּן עִמְּהוֹן לַחְמָא וְאִן לָא חַדָּא גְרִיסְתָּא לֵית עִמְּהוֹן בְּסַפִּינְתָא ׃ 15 וּפַקֵּד אִנּוּן וְאָמַר לְהוֹן חֲזוֹ אִזְדַּהֲרוּ מִן חֲמִירָא דְּפָרִישָׁא וּמִן חֲמִירָה דְּהֵרוֹדִיס ׃ 16 וְהָווֹ מִתְחַשְׁבִין חַד עִם חַד וְאָמְרִין דִּלְחְמָא לֵית לָן ׃ 17 וְיְשׁוּעַ יְדַע וְאָמַר לְהוֹן מָנָא מִתְחַשְׁבִין דִּלְחְמָא לֵית לָכוֹן לָא עַד כְּעַן אַתּוּן מְסַתְּכְלִין וְלָא מְשַׁכְּלִין אִתְקְשִׁיָא אִיתְכוֹן לִבְּכוֹן ׃ 18 וְעֵינַיְכוֹן אִית לְכוֹן וְלָא חֲזַיָן וְאָדְנַיְכוֹן אִית לְכוֹן וְלָא שְׁמָעִין אִנּוּן וְלָא הֲוָן דָּכְרִין ׃ 19 כַּד חַלֵּית חַמְשָׁא לְחִמִין לְחַמְשֶׁת אַלְפִין כַּמָּה קוּפִּין מְלֵיאִין פִּתָּא אִיתְכוֹן נְסִבִין וְאָמְרוּ לֵהּ תְּרֵיסַר ׃ 20 וְכַד שִׁבְעָא לְאַרְבָּעָא אַלְפִין כַּמָּה סַלִּין שְׁקַלְתּוּן אִמְרִין לֵהּ שִׁבְעָא ׃ 21 וְאָמַר לְהוֹן אֵיכוֹ לָא עַדַּמָּא לְהֵימָא לָכוֹן דְּלָא מְסַתְּכְלִין אִתְקְשִׁיָא אִיתְכוֹן לִבְּכוֹן ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 * Et inhibuit eis, vt nemini id dicerent de
31 se. * Cœpitque docere eos, nempe Filium hominis multa perpessurum, & reprobatum a Senioribus, & à principibus Sacerdotum, necnon à Scribis: interficiendum demique,
32 ac tertio die surrecturum. * Et aperte eum sermonem loquebatur. Et prehendit eum Kipho, cœpitque eum obiurgare. * Ipse vero
33 conuersus, & conspicatus discipulos suos, obiurgauit Schemeoun, & ait, Abi retrorsum a me Satana, quippe qui non mediteris quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominum.

Lectio Martyrum.

34 * Porrò aduocauit Jeschua turbas cum discipulis suis, & dixit eis, Quicunque voluerit venire post me, abneget semetipsum, & baiulet crucem suam, & veniat post me.
35 * Etenim quisquis voluerit seruare animam suam, perdet eam: quisquis autem perdiderit animam suam propter me, & propter
36 Euangelium meum, seruabit eam. * Quid enim vtilitatis percipiet homo si vniuersum orbem lucratus fuerit, animæ verò suæ detrimentum patiatur? * Aut quam dabit homo
37 cõpensationem animæ suæ? * Nam quemcunque puduerit mei, meorumque sermonum in generatione ista scelerata & adultera, Filium hominis etiam pudebit eius, quum venerit in gloriam Patris sui cum Angelis suis sanctis.

Ad oblationem festo Tabernaculorum.

CAP. IX.

1 PORrò dicebat eis, Amin dico vobis, sunt quidam hic adstantes, qui non gustabunt mortem, donec viderint regnum Dei venisse
2 cum virtute. * Post sex autem dies assumpsit Jeschua Kipho, & Iaakoub, & Iohannem, & subduxit eos in montem excelsum seorsum solos, ac transformatus est ante oculos
3 eorum. * Et coruscabat vestimentum eius, & factum est bene candidum ex nive, quale homines dealbare in terra non possunt.
4 * Et apparuerunt eis Mousche & Eliah, dum loquerentur cum Jeschua.
5 * Ac dixit ei Kipho, Rabbi, bonum est nobis hic esse: & faciamus tria tabernacula, nobis hic esse: & faciemus tria tabernacula, tibi vnum, & Mousche vnum, & Eliah vnum.

30 * Et commi: tus est eis ne cui dicerent de illo. * Et cœpit docere eos,
31 quoniam oportet Filium hominis pati multa, & reprobari à Senioribus & à summis Sacerdotibus & Scribis, & occidi, & post tres dies resurgere.
32 * Et palàm verbũ loquebatur. Et apprehendens eum Petrus, cœpit increpare eum. * Qui conuersus, & videns discipulos suos, comminatus est Petro, dicẽs, Vade retro me satana; quia non sapis quæ Dei sunt, sed quę hominum.

Mat. 10. 38. Luc. 14. 27.

34 * Et conuocata turba cum discipulis suis, dixit eis, Si quis vult me sequi, deneget semetipsum: & tollat crucẽ suam, & sequatur me.

Luc. 9. 24. 17. 33. Ioh. 12. 25.

35 * Qui enim voluerit animam suam saluam facere, perdet eam: qui autem perdiderit animam suam propter me & Euangelium, saluam faciet eam.
36 * Quid enim proderit homini, si lucretur mundum totum, & detrimẽtum animæ suæ faciat?
37 * Aut, quid dabit homo commutationis pro anima sua?

confer. Mat. 10. 33. Luc. 9. 26. 12. 8. 2. Tim. 2. 12. 1. Ioh. 2. 28.

38 * Qui enim me & cõfusus fuerit, & verba mea in generatione ista adultera & peccattrice: & Filius hominis † cõfundetur eum, cùm venerit in gloria patris sui cum angelis sanctis.

CAP. IX.

Mat. 16. 28. Luc. 9. 27.

1 ET dicebat illis, Amẽ dico vobis, quia sunt quidam de hîc stãtibus qui non A gustabunt mortem, donec videant regnum Dei veniens in virtute.
2 * Et post dies sex † assumit Iesus Petrũ, & Iacobum, & Iohannem: & ducit illos in montem excelsum seorsum solos, & transfiguratus est coram ipsis.
3 * Et vestimenta eius facta sunt splendentia & candida nimis velut nix, qualia fullo non potest super terram candida facere.
4 * Et apparuit illis Elias cum Moyse: & erant loquentes cum Iesu.
5 * Et respõdens Petrus ait Iesu, Rabbi, bonum est nos hîc esse: & faciamus tria tabernacula, tibi vnum, & Moysi vnũ, & Eliæ vnum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 * Nesciebat autem quid diceret: erant enim in timore.

7 * Et extitit nubes, eosque obumbrauit: & vox edita est è nube, dicens, Hic est Filius meus dilectus: ipsum audite.

8 * Et euestigio cùm circumspexissent discipuli, neminem viderunt, nisi Iesehua solum secum.

9 * Quum verò descenderent è monte, præcipiebat eis, ne cui dicerent quod viderant, nisi quù surrexisset Filius hominis à mortuis.

10 * Continuerunt itaque illum sermonem apud se: & quærebant quid esset hic sermo, Quum surrexisset è domo mortuorum.

11 * Et interrogabant eum, dicentes, Quid igitur dicunt Scribæ, Iliio oportere primùm venire?

12 * Dixit eis, Iliio venturus est primùm, vt reparet omnia: & sicut scriptum est de Filio hominis, vt multa patiatur, ac reprobetur.

13 * Sed dico vobis, & Iliio venit, & fecerunt in eum quicquid voluere, sicut scriptum est de eo.

Dominica hebdomadis quartæ Ieiunij.

14 * Quumque venisset ad discipulos suos, vidit cum eis turbam multam, & Scribas disceptantes cum eis.

15 * Et in eo momento omnis turba respexit eum, & obstupuit: & accurrentes postulabant pacem eius, [salutarunt eum.]

16 * Et interrogabat Scribas, Quid disceptatis cum eis?

17 * Et respondit vnus ex turba, & ait, Doctor, adduxi filium meum ad te, in quo est spiritus non loquens:

18 * Et vbicunque conculcauerit eum, comterit eum, discerpit, ac frendet dentibus suis, & exarescit: & dixi discipulis tuis vt ejicerent eum, nec potuerunt.

19 * Respondit Iesehua, & dixit ei, O generatio incredula, quousque tandem ero vobiscum? quousque tandem sustinebo vos? adducite eum ad me.

20 * Adduxerunt itaque ad eum: quumque vidisset eum spiritus, eo momento contrahebat eum, ceciditque in terram: & volutabatur, atque discerpebat.

6 * Non enim sciebat quid diceret: erant enim timore exterriti.

7 * Et facta est nubes obumbrans eos: Et venit vox de nube, dicens, Hic est filius meus charissimus: audite illum.

8 * Et statim circumspicientes, neminem amplius viderunt, nisi Iesum tantùm secum.

Mat. 17. Luc. 9. 9 * Et descendentibus illis de monte, præcepit illis ne cuiquam, quę vidissent, narrarent; nisi cùm Filius hominis à mortuis resurrexerit.

10 * Et verbum continuerunt apud se, conquirentes quid esset, Cùm à mortuis resurrexerit.

Mat. 16. 17. 11 * Et interrogabant eum, dicentes, Quid ergo dicunt Pharisæi, & Scribę, Quia Eliam oportet venire primum?

12 * Qui respondens, ait illis, Elias cùm venerit primò, restituet omnia: & quo modo scriptum est in Filium hominis, Mat. 27. Mar. 14. Luc. 22. Act. 4. Act. 17. Isa. 53. vt multa patiatur, & contemnatur.

13 * Sed dico vobis, quia & Elias venit, (& fecerunt illi quæcunque voluerunt) C sicut scriptum est de eo.

14 * Et veniens ad discipulos suos, vidit turbam magnam circa eos, & Scribas conquirentes cum illis.

15 * Et cofestim omnis populus videns Iesum, stupefactus est, & expauerunt: & accurrentes, salutabant eum.

16 * Et interrogauit eos, Quid inter vos conquiritis?

Mat. 17. Luc. 9. 17 * Et respondens vnus de turba, dixit, Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum mutum:

18 * Qui vbicunque eum apprehenderit, allidit illum, & spumat, & stridet dentibus, & aresci: & dixi discipulis tuis vt eiicerent illum, & non potuerunt.

19 * Qui respondens eis, dixit, O generatio incredula, quandiu apud D vos ero? quandiu vos patiar? afferte illum ad me.

20 * Et attulerunt eum. Et cùm vidisset eum, statim spiritus conturbauit illum: & elisus in terram, volutabatur spumãs.

6 * οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσῃ, ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο.

7 * καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς. καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτοῦ ἀκούετε.

8 * καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, εἰμὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

9 * καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.

10 * καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν, πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες, τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι;

11 * καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

12 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ἠλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα. καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ παθῇ καὶ ἐξουδενωθῇ.

13 * ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἠλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 * Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς.

15 * καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.

16 * καὶ ἐπηρώτησε τοὺς γραμματεῖς, τί συζητεῖτε πρὸς ἑαυτούς;

17 * καὶ ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπε, διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον·

18 * καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτὸν, καὶ ἀφίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.

19 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, εἶπεν, ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με.

20 * καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν. καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφίζων.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * Et interrogauit Ieschua patrem illius, Quantum temporis eſt iam ex quo ita eſt? dixit ei, Jam à pueritia ſua.

22 * Ac pluries abiecit eum in ignem & in aquas, vt perderet eum. ſed ſi quid potes, adiuua me, & miſerere mei.

23 * Dixit ei Ieſchua, Si tu potes credere, omnia poſſunt fieri credenti.

24 * Et confeſtim clamauit pater pueri flens, et ait, Credo ego, ſuccurre defectui fidei mee.

25 * Quum autem videret Ieſchua accurrentem populum, & congregatum ad ſe, obiurgauit ſpiritum illum immundum, & ait illi, Spiritus ſurde, & non loquens, ego præcipio tibi, Exi ab eo, nec amplius ingrediaris in eum.

26 * Et clamauit dæmonium illud multùm, atque contudit eum & exit: & factus eſt inſtar mortui, ita vt multi dicerent eum mortuum eſſe.

27 * Ipſe verò Ieſchua prehendit manum eius, & erexit eum.

28 * Quum autem Ieſchua ingreſſus eſſet domum, interrogarunt eum diſcipuli eius priuatim, Quare nos non potuimus eijcere illud?

29 * Dixit eis, Hoc genus nulla modo eijci poteſt, niſi ieiunio & oratione.

30 * Quumque exiſſet illinc, tranſibant in Galilæam, nolebatque quemquam id ſcire.

31 * Docebat enim diſcipulos ſuos, & dicebat eis, Filius hominis tradendus eſt in manus hominum, & interiment eum; quumque interemptus fuerit, die tertio reſurget.

32 * Illi verò neſciebant hunc ſermonem, timebantque eum interrogare.

Dominica quinta poſt Pentecoſten.

33 * Venerunt autem in Capharnaum. quumque domum ingreſſi fuiſſent, interrogabat eos, Quid diſceptabatis in via inter vos?

34 * Ipſi verò tacebant: contenderant enim in via vnus cum alio, quis eſſet maximus eorum.

21 * Et interrogauit patrem eius, Quantum temporis eſt ex quo ei hoc accidit? At ille ait, Ab infantia:

22 * Et frequenter eum in ignem & in aquas miſit, vt eum perderet. ſed ſi quid potes, adiuua nos, miſertus noſtri.

23 * Ieſus autem ait illi, Si potes credere, omnia poſſibilia ſunt credenti.

24 * Et continuò exclamans pater pueri, cum lachrymis aiebat, Credo Domine: adiuua incredulitatem meam.

25 * Et cùm vidiſſet Ieſus concurrentem turbam, comminatus eſt ſpiritui immundo, dicens illi, Surde & mute ſpiritus, ego præcipio tibi, exi ab eo: & amplius ne introeas in eum.

26 * Et exclamans, & multum diſcerpens eum, exiit ab eo: & factus eſt ſicut mortuus, ita vt multi dicerent, Quia mortuus eſt.

27 * Ieſus autem tenens manum eius, eleuauit eum: & ſurrexit.

28 * Et cùm introiſſet in domum, diſcipuli eius ſecretò interrogabant eum, Quare nos non potuimus eiicere eum?

29 * Et dixit illis, Hoc genus in nullo poteſt exire, niſi in oratione & ieiunio.

Mar. 10. 1. * Et indè profecti, prætergrediebantur Galilæam: nec volebat quenquam ſcire.

Luc. 9. 44. 2 * Docebat autem diſcipulos ſuos, & dicebat illis, Quoniam Filius hominis E tradetur in manus hominum, & occident eum; & occiſus tertia die reſurget.

32 * At illi ignorabant verbum: & timebant interrogare eum.

33 * Et venerunt Capharnaum. qui cùm domi eſſet, interrogabat eos, Quid in via tractabatis?

Mar. 12. 8. Luc. 9. 46. 34 * At illi tacebant. ſiquidem in via inter ſe diſputauerant, quis eorum maior eſſet.

21 * καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, πόσος χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπε, παιδιόθεν.

22 * καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς τὸ πῦρ ἔβαλε, καὶ εἰς τὸ ὕδωρ, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν. ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.

23 * ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, τὸ, εἰ δύνασαι πιστεῦσαι· πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.

24 * καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε, πιστεύω κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.

25 * ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγὼ σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.

26 * καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν, ἐξῆλθε. καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.

27 * ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τὴν χειρὸς αὐτοῦ, ἤγειρεν αὐτὸν, καὶ ἀνέστη.

28 * καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

29 * καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

30 * καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῷ.

31 * ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων· καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

32 * οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 * Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτοὺς, τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;

34 * οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων.

---

22 וְשָׁאַל יְשׁוּעַ לְאָבוּהִי דְּשַׂכָּא לֵהּ זִבְנָא הָא מִן זְהַכְנָא הוּ אֲמַר לֵהּ הָא מִן טְלֵיוּתֵהּ׃ 22 וְזִבְנִין סַגִּיאִין אַרְמְיָתֵהּ

23 וְכַמְיָא וְבִמְיָא דְּהַמְדִּיתֵהּ אֶלָּא מִדֵּם דְּמְשַׁכַּח אֲנָח עֲדַרְיָנִי וְאַתְרַחֵם עֲלַי׃ 23 אֲמַר לֵהּ יְשׁוּעַ אִן מְשַׁכַּח אֲנָח

24 וְזִבְנָא דְּשַׁעֲתָא קָאֲמָא אֲבוּהִי דְּטְלֵיוּתֵהּ בְּכָא וַאֲמַר מְהֵימִן אֲנָא 24 וּבְר שַׁעֲתָא קָאֲמָא אֲבוּהִי דְּטְלֵיוּתֵהּ בְּכָא וַאֲמַר מְהֵימִן אֲנָא

לְחֵסִירוּתִי תְּסַיְּעִנְנִי׃ 25 כַּד חֲזָא דֵּין יְשׁוּעַ דְּרָהֲטָא עַמָּא וּמְתַכְּנֵשׁ לְהַהוּ כְּאָבָא רוּחָא סְאֲבָא וּמְתַקְּפָא לְהַהוּ כְּאָבָא רוּחָא סְאֲבָא וּמְתַקְּפָא

לְמֵיתָא אֶלָּא מְסַהֲרָא אֲנָא פַּקֵּד אֲנָא לְכִי׃ פּוּקִי מִנֵּהּ וְחוּב לָא תֵּעֲלִינִי לֵהּ׃ 26 וְקָרַע וְנָפַק מִן הַהוּ עָבְרִין חַיָּוִי

וְנָפַק וְהָוָא אֵיךְ מֵיתָא דְּסַגִּיאִין נַאֲמְרִין דְּמֵית לֵהּ׃ 27 הוּ דֵּין יְשׁוּעַ אַחֲדֵהּ בְּאִידֵהּ וְאַקִּימֵהּ׃

כַּד עָלִין יְשׁוּעַ לְבֵיתָא שַׁאֲלוּהִי תַּלְמִידוֹהִי בַּלְחוֹדוֹהִי לְמָנָא חְנַן לָא אֶשְׁכַּחְנָן לְמִפְּקוֹהִי׃

---

49 אֲמַר לְהוֹן חֲנָא גְּנָבָא בְּמַרְמָא לָא מְשַׁכַּח לְמִפַּק אֶלָּא בְּצוּמָא וּבְצַלוֹתָא׃ 50 וְכַד נְפַק מִן הַהוּ עָבְרִין חַיָּוִי

בְּגָלִילָא וְלָא צָבָא דְּנָשׁ לְהֵיתֵי דְּכִרָה דְּאִנְשָׁא נְדַע כָּה׃ 51 מַלֵּף הֲוָא גִּיר לְתַלְמִידוֹהִי וְאָמַר לְהוֹן דְּכִרָה דְּאִנְשָׁא מְשַׁתְלַם

בְּאִידֵי בְּנֵי נְשָׁא וְנִקְטְלוּנֵיהִי וּמִבָּא דְּאִתְקְטַל בְּיוֹמָא דְּתְלָתָא נְקוּם׃ 52 הִנּוּן דֵּין לָא יְדָעִין מַה דְּאָמַר לְהוֹן

וְדַחֲלִין מֵהוֹ דְּנְשַׁאֲלוּנֵיהִי׃

דְּהַר כְּפָא רֵישׁ דְּכָתַר פְּנְטְקוֹסְטֵי כה

53 וְאַתָּא לְכַפַּר נָחוּם וְכַד עָלִי לְבֵיתָא מְשַׁאֲלִי לְהוֹן דַּתַּיְיהוֹן בְּאוֹרְחָא מָה עִם דְּתַּגְרֵי בְּיַנְתְּכוֹן׃

54 הִנּוּן דֵּין שְׁתִיקִין מֵהוֹ גִּיר בְּאוֹרְחָא חַד עִם חַד דְּתַּגְרֵי בְּהוֹן׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

35 ✠ Et consedit Jeschua, vocauitque duodecim, ac dixit eis, Qui voluerit esse primus, erit postremus omnium, et omnium minister.
36 ✠ Et accepit puerulum quendam, eumque statuit in medio: & quum recepisset eum super brachia sua, dixit eis:
37 ✠ Quisquis excipit quasi hunc puerulum in nomine meo, me excipit: & quisquis me excipit, non me excipit, sed eum qui misit me.
38 ✠ Dixit ei Iouchanon, Magister mi, vidimus hominem ejicientem dæmonia in nomine tuo, & prohibuimus eum, propterea quòd non adhæreat nobis.
39 ✠ Dixit eis Ieschua, Ne prohibeatis eum, nemo enim est qui edat virtutes in nomine meo, & possit citò maledicere de me.
40 ✠ Quicunque ergo non fuerit contra vos, pro vobis est.
41 ✠ Quisquis enim propinauerit vobis calicem aquæ, eo nomine quòd ipsius Meschicha sitis: Amin dico vobis, nequaquam perdiderit mercedem suam.
42 ✠ Et quisquis offendiculo fuerit vni ex istis paruulis qui credunt in me, satius ei fuisset, si impositus fuisset mola asini collo ipsius, fuissetque proiectus in mari.
43 ✠ Quod si offendiculo tibi fuerit manus tua, eam amputato: satius tibi fuerit manum ingredi ad vitam, quàm quum habueris duas manus, abeas in gehennam.
44 ✠ Vbi vermis eorum non moritur, nec ignis eorum extinguitur.
45 ✠ Et si pes tuus offendiculo tibi fuerit, abscinde eum: melius tibi fuerit ingredi ad vitam claudum, quàm quum habueris duos pedes cadas in gehennam.
46 ✠ Vbi vermis eorum non moritur, nec ignis eorum extinguitur.
47 ✠ Denique si oculus tuus offendiculo tibi fuerit, eum effodito: satius tibi fuerit vno oculo ingredi ad regnũ Dei, quàm quum habueris duos oculos cadas in gehennam ignis,
48 ✠ Vbi vermis eorum non moritur, nec ignis eorum extinguitur. ✠ Quilibet enim
49 igne salietur, & omne sacrificiũ sale salietur.
50 ✠ Bonus est sal: sed si sal insipidus fuerit, quonam salietur? Sit in vobis sal, & in pace estote vnus cum alio.

35 ✠ Et residens vocauit duodecim: & ait illis, Si quis vult primus esse, erit omniũ nouissimus, & omniũ minister.
36 ✠ Et accipiens puerum, statuit eum in medio eorum. quẽ cùm complexus esset, ait illis:
37 ✠ Quisquis vnum ex huiusmodi pueris receperit in nomine meo, me recipit: & quicunque me susceperit, non me suscipit, sed eum qui misit me.
Luc. 9. E. Matt. 18. 34. 38 ✠ Respondit illi Iohannes, dicens, Magister, vidimus quendam in nomine tuo Ejicientem dæmonia, qui non sequitur nos: & prohibuimus eum.
1. Cor. 12. 8. 39 ✠ Iesus autem ait, Nolite prohibere eum. nemo est enim qui faciat virtutẽ in nomine meo, & possit citò malè loqui de me. 40 ✠ Qui enim non est aduersum vos, pro vobis est.
Matt. 10. Matt. 18. Luc. 17. 41 ✠ Quisquis enim potum dederit vobis calicem aquæ in nomine meo, quia Christi estis: Amen dico vobis, non perdet mercedem suam.
Frigidæ. 42 ✠ Et quisquis scandalizauerit vnum ex his pusillis credẽtibus in me: bonum est ei magis si circundaretur mola asinaria collo eius, & in mare mitteretur.
Matt. 5. C. Matt. 18. 8. 43 ✠ Et si scandalizauerit te manus tua, abscinde illam: bonum est tibi debilem introire in vitam, quàm duas manus habentem ire in gehennam, in ignem inextinguibilem, 44 ✠ Vbi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.
Mc. 44. & 46. 45 ✠ Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum: bonum est tibi claudum introire in vitam æternam, quàm duos pedes habentem, mitti in gehennam ignis inextinguibilis:
46 ✠ Vbi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.
47 ✠ Quòd si oculus tuus scandalizat te, eiice eum. bonũ est tibi luscum introire in regnum Dei, quàm duos oculos habentem, mitti in gehennam ignis;
48 ✠ Vbi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.
Levit. c. 2. 13. Ezech. 43. 24. 49 ✠ Omnis enim igne salietur: & omnis victima sale salietur.
50 ✠ Bonum est sal. quòd si sal insulsum fuerit, in quo illud condietis? Habete in vobis sal, & pacem habete inter vos.

35 ✠ Ϛ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, Ϛ λέγει αὐτοῖς, εἴπερ θέλῃ πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος.
36 ✠ καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς,
37 ✠ ὃς ἐὰν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.
38 ✠ ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, λέγων, διδάσκαλε, εἴδομέν τινα τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν.
39 ✠ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, μὴ κωλύετε αὐτόν. οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με.
40 ✠ ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν.
41 ✠ ὃς γὰρ δὺ πολίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ὅτι τῷ ὀνόματί μου, ὅτι χριστοῦ ἐστέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ·
42 ✠ καὶ ὃς σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, καλὸν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περικεῖται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.
43 ✠ καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν σοί ἐστι κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον·
44 ✠ ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, Ϛ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται).
45 ✠ καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν ἐστί σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ σοὺ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον·
46 ✠ ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.
47 ✠ καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σοί ἐστι μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός·
48 ✠ ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.
49 ✠ πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται.
50 ✠ καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

43 אִן דִּין יַכְשְׁלָא לָךְ אִידָךְ פְּסוֹקֵיהּ פַּקַח הוּ לָךְ אַרְכָּא אִיהּ לָךְ הַרְחִין אִידִין לְאִתְּעַל לְגֵהִנָּא׃
44 אִיכָּא דְּהוּלְעָהוֹן לָא סָיְמָא וְנוּרְהוֹן לָא דְּעָכָא׃
45 וְאִן רַגְלָךְ יַכְשְׁלָא לָךְ פְּסוֹקֵיהּ פַּקַח הוּ לָךְ וְתֵיעוֹל לְחַיֵּי אַרְכָּא אִיהּ לָךְ הַרְחִין רַגְלִין מִן הֵפֵּל בְּגֵהִנָּא׃
46 אִיכָּא דְּהוּלְעָהוֹן לָא סָיְמָא וְנוּרְהוֹן לָא דְּעָכָא׃
47 וְאִן עֵינָךְ יַכְשְׁלָא לָךְ חֲצִיהּ פַּקַח הוּ לָךְ דְּבַהְדָא עֵינָא הְעוֹל לְמַלְכוּתָא דֵּאלָהָא מֵאִפֵּד אִידִין הַרְחִין עֵינִין חַד עֵינָא לְגַרְמָךְ מִן הֵפֵּל בְּגֵהִנָּא׃
48 אִיכָּא דְּהוּלְעָהוֹן לָא סָיְמָא וְנוּרְהוֹן לָא דְּעָכָא׃
49 כָּל גֵּיר בְּנוּרָא יִתְמְלַח וְכָל דַּבְחָא בְּמֶלְחָא יִתְמְלַח׃
50 שַׁפִּירָא הִי מֶלְחָא אֶן דִּין מֶלְחָא תְּפְסָרָה בְּמָנָא תְּתְקְנוּן הַהֵוּא בְּכוֹן מֶלְחָא וְעַל הָכֵי עֵיסָא בְּנַי תַּר עִם חוֹר׃

* פְּסַח ' אִזֵּל ' תְּרֵיץ ' מוּת ' דְּעַךְ ' נַפְשׁ ' חֲצִיָּא מִילּוֹתוֹ בִּיוָנִי ' מְרִיחַ ' דְּבִיר בְּמוּנְחָת ' גֵּיהִנָּם ' שְׁיָנָא מִילּוֹתוֹ שֶׁלּוֹם

35 ✠ ܘܝܬܒ ܫܬܥ ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢ ܨܒܐ ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ ܢܗܘܐ ܐܚܪܝܐ ܟܠܗܘܢ ܘܫܡܫܢܐ ܕܟܠܗܘܢ ܢܗܘܐ ׃
36 ✠ ܘܢܣܒ ܛܠܝܐ ܚܕ ܘܩܝܡ ܠܗ ܒܡܨܥܬܐ ܘܫܩܠܗ ܥܠ ܕܪܥܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ׃
37 ✠ ܡܢ ܕܩܒܠ ܛܠܝܐ ܚܕ ܟܗܕܐ ܒܫܡܝ ܐܢܐ ܩܒܠ ܘܡܢ ܕܐܢܐ ܩܒܠ ܠܝܬ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕ ܐܠܐ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ׃
38 ✠ ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܚܢܢ ܡܪܝ ܚܙܝܢ ܕܐܝܬ ܓܒܪܐ ܕܡܦܩ ܫܕܝܢ ܒܫܡܟ ܘܡܢܥܢ ܐܢܘܢ ܕܠܐ ܗܘ ܕܪ ܥܡܢ ׃
39 ✠ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܐ ܬܡܢܥܘܢ ܠܗ ܕܠܝܬ ܓܒܪܐ ܕܢܥܒܕ ܚܝܠܐ ܒܫܡܝ ܘܢܗܝܠ ܠܡܐܪ ܒܝܫ ܥܠܝ ׃
40 ✠ ܕܡܢ ܕܠܐ ܥܠܝܢ ܠܐ ܥܠ ܢ ܗܘ ׃
41 ✠ ܕܡܢ ܕܐܫܩܐ ܠܟܘܢ ܟܘܣ ܡܝ ܒܫܡܝ ܕܡܫܝܚܐ ܐܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܐ ܢܐܒܕ ܐܓܪܗ ׃
42 ✠ ܘܡܢ ܕܐܟܫܠ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ ܛܒ ܠܗ ܕܐܬܬܠ ܒܗ ܐܒܢ ܕܪܚܝܐ ܕܡܫܬܐ ܘܢܬܪܡܐ ׃
43 ✠ ܘܐܢ ܐܝܕܟ ܡܟܫܠܬ ܠܟ ܩܛܥ ܐܝܬ ܠܟ ܛܒ ܕܬܥܘܠ ܠܚܝܐ ܐܠܝܦ ܡܢ ܕܐܝܕ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܘܬܬܪܡ ׃
44 ✠ ܐܝܟ ܕܬܘܠܥܗܘܢ ܠܐ ܡܝܬ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟ ׃
45 ✠ ܘܐܢ ܪܓܠܟ ܡܟܫܠܬ ܠܟ ܩܛܥ ܐܝܬ ܠܟ ܛܒ ܕܬܥܘܠ ܠܚܝܐ ܐܠܝܦ ܡܢ ܕܪܓܠ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܘܬܬܪܡ ׃
46 ✠ ܐܝܟ ܕܬܘܠܥܗܘܢ ܠܐ ܡܝܬ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟ ׃
47 ✠ ܘܐܢ ܥܝܢܟ ܡܟܫܠܬ ܠܟ ܩܛܥ ܐܝܬ ܠܟ ܛܒ ܕܬܥܘܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܕܐܝܕ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܥܝܢܝܢ ܘܬܬܪܡ ׃
48 ✠ ܐܝܟ ܕܬܘܠܥܗܘܢ ܠܐ ܡܝܬ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟ ׃
49 ✠ ܟܠ ܓܝܪ ܒܢܘܪܐ ܢܬܡܠܚ ܘܟܠ ܕܒܚܐ ܒܡܠܚܐ ܢܬܡܠܚ ׃
50 ✠ ܫܦܝܪܐ ܗܝ ܡܠܚܐ ܐܢ ܕܝܢ ܡܠܚܐ ܬܦܣܪܗ ܒܡܢܐ ܬܬܩܢܘܢ ܗܗܘ ܒܟܘܢ ܡܠܚܐ ܘܥܠ ܗܟܝ ܥܝܣܐ ܒܢܝ ܬܪ ܥܡ ܚܘܪ ׃

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

Universidad de Deusto
Biblioteca

Benedictione Sponsi & Sponsæ.

CAP. X.

1 ET surrexit illinc, venitque in fines Iudææ vltra Iordenon: & adierunt eum illuc turbæ multæ, ac docebat eos iterum, vt consueuerat.

2 Accesserunt autem Perischæi tentantes eum, & interrogantes, an liceret viro vxorem dimittere vxorem suam.

3 Dixit eis, Quid præcepit vobis Mousches?

4 Illi verò dicunt, Mousche permisit nobis scribere libellum repudij, & dimittere.

5 Respondit Ieschua & dixit eis, Propter duritiem cordis vestri scripsit vobis præceptum istud.

6 Ab initio verò masculum & fœminam effinxit eos Deus.

7 Propterea relinquet vir patrem suum & matrem suam, & adhærebit vxori suæ,

8 Et erunt duo vna caro: nec amplius erunt duo, sed vna caro.

9 Quod ergo Deus copulauit, homo ne separet.

10 Et interrogarunt eum rursus discipuli sui domi hac de re.

11 Et dixit eis, Quicunque dimiserit vxorem suam, & duxerit aliam, mœchatur.

12 Quòd si mulier dimiserit maritum suum, fuerit que alterius, mœchatur.

13 Cæterùm obtulerunt ei pueros, vt tangeret eos: discipuli verò ipsius obiurgabant eos qui ipsos offerebant.

14 Ieschua verò quum hoc vidisset, displicuit ei: & ait illis, Sinite pueros venire ad me, nec prohibeatis eos: talium enim quales hi sunt, est regnum Dei.

15 Amin dico vobis, Quicunque non excoperit regnum Dei sicut puerulus, non ingredietur illud.

16 Quumque tulisset eos super brachia sua, impossuit eis manum suam, ac benedixit eis.

Ad vesperam Dominicæ quartæ post Epiphaniam.

17 Quumque iter faceret, accurrès quidam procidit in genua sua, & interrogabat eum, ac dicebat, Doctor bone, quid faciam vt vitam æternam?

CAP. X.

Mat. 19. & 1.

1 ET inde exurgens, venit in fines Iudææ vltra Iordanem: & conueniunt A iterum turbæ ad eum. & sicut consueuerat, iterum docebat illos.

2 Et accedentes Pharisæi, interrogabant eum, Si licet viro vxorem dimittere? tentantes eum.

3 At ille respondens, dixit eis, Quid vobis præcepit Moyses?

4 Qui dixerunt, Moyses permisit libellum repudij scribere & dimittere.

5 Quibus respondens Iesus, ait, Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptum istud.

Gen. 1. 4. Mat. 19. 4. Gen. 1. 2. 2. Cor. 6 5. 16.

6 Ab initio autem creaturę masculum & fœminam fecit eos Deus.

7 Propter hoc relinquet homo patrē suum & matrem; & adhærebit ad vxorem suam.

8 Et erunt duo in carne vna. Itaque iam non sunt duo, sed vna caro.

Rom. 6. 1. 1. Cor. 7 10.

9 Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.

10 Et in domo iterum discipuli eius de eodem interrogauerunt eum.

11 Et ait illis, Quicunque dimiserit vxorem suam & aliam duxerit: adulterium committit super eam. B

12 Et si vxor dimiserit virum suum, & alij nupserit, mœchatur.

Mat. 16. 13. 2. Cor. 11. 4 12.

13 Et offerebant illi paruulos, vt tangeret illos. Discipuli autem comminabantur offerentibus.

14 Quos cùm videret Iesus, indignè tulit, & ait illis, Sinite paruulos venire ad me: & ne prohibueritis eos. taliū enim est regnum Dei.

15 Amen dico vobis: Quisquis non receperit regnum Dei velut paruulus, non introibit in illud.

introibit

16 Et complexans eos, & imponens manus super illos, benedicebat eos.

Mat. 19. 16. Luc. 18. 18.

17 Et cùm egressus esset in via, procurrens quidam genu flexo ante eum, rogabat eum, dicēs, Magister bone, quid © faciam vt vitam æternam percipiam?

ι.

1 Κἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τ ἰουδαίας διὰ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδανου. καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτὸν, καὶ ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2 καὶ προσελθόντες οἱ φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι; πειράζοντες αὐτόν.

3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, τί ὑμῖν ἐνετείλατο μωσῆς;

4 οἱ δ εἶπον, μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι.

5 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.

6 ἀπὸ δ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ θεός· καὶ εἶπεν,

7 ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ.

9 ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

10 καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν.

11 καὶ λέγει αὐτοῖς, ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν.

12 καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.

13 καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.

14 ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τ θεοῦ.

15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, εὐλόγει αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, προσδραμών τις, καὶ γονυπετήσας αὐτὸν, ἐπηρώτα αὐτὸν, διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

9 זוֹר 12 וְאִן אִנְתְּיָא חֲשָׁרָא כְּעֲלָה וְחֵוֵיָא לְאַחֲרָנָא ׀ גַּיְרָא׃ 12 וְסַקְרְבִין חֲוִי לָהּ טְלָיָא וְדַקְרוּב לְהוֹן תַּלְמִידְוֹהִי
10 כְּאֵשׁ כְּאֵשׁ אִתָּא דִּין ׀ כְּאִצִּן חֲוִי בְּחֵלּוֹן דְּסַקְרִבִין לְהוֹן׃ 13 יְשׁוּעַ זַיְקַר חֲוָא ׀ אָתְכָּאשׁ לָהּ וַאֲמַר לְהוֹן שְׁבוּקוּ טְלָיָא ׀ אִנּוֹן לְוָתִי לְוָא
11 קְרָא קָרָא מְכֹּלְהוֹן אִנּוֹן אִיתַיְהִי סַלְכוּתָא דְאֱלָהָא׃ 14 אֶסְתִּין אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּכָל דְּלָא נְקַבֵּל מַלְכוּתָא דַאֱלָהָא אֵיךְ טְלָיָא לָא ׀ נֶעוּל לָהּ׃ 14 וְשַׁקַּל אִנּוֹן עַל
12 עוֹל עוֹל אִנּוֹן אִיתַיְהִי סַלְכוּתָא דְאֱלָהָא׃ 15 אֶסְתִּין אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּכָל דְּלָא נְקַבֵּל מַלְכוּתָא דַאֱלָהָא אֵיךְ טְלָיָא לָא ׀ נֶעוּל לָהּ׃ 15 וְשַׁקַּל אִנּוֹן עַל
13 סוּם וְדַעֲשִׂיהִי ׀ וְקַם אִיהִי עֲלַיְהוֹן וּבָרִיךְ אִנּוֹן׃
14 דקדק כמו זוזא דִּמְשָׁא דְּחַד דִּנְחַד ׀ דִּנְחָא כּוּ
15 ירא גרע אלף טוב 17 וְכַד ׀ נְפַק בְּאוֹרְחָא רְהַט חַד נְפַל עַל ׀ בּוֹרְכּוֹהִי וְשַׁאֲלַ לָהּ וַאֲמַר ׀ מַלְפָּנָא ׀ טָבָא פְּנָא אֶעְבַּד דְּאֲחֵי חַיֵּא לְעָלְמִין

R

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 * Dixit ei Feschua, Quid me vocas bonũ? non est bonus, nisi vnus Deus.

19 * Mandata nosti, Non mœchaberis, Non furaberis, Non occides, nec testaberis testimonium falsum, Non inferes iniuriam: Honora patrem tuum, & matrem tuam.

20 * Ille verò respondit, & dixit ei, Doctor, hæc omnia obseruaui à pueritia mea.

21 * Jeschua autem eum conspicatus, dilexit eum, & ait illi, Vnum tibi deest, Abi, vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & futurus est tibi thesaurus in cælis: & accipe crucem tuam ac post me venito.

22 * Ille verò contristatus est hoc sermone, & abijt quum esset vehementer anxius, habebat enim diuitias multas.

23 * Respiciens autẽ Jeschua discipulos suos, dixit eis, Quàm difficile est ijs quibus sunt diuitiæ ingredi regnum Dei!

24 * Discipuli verò obstupescebant ad hos sermones ipsius. Et subdit iterum Jeschua, & dixit eis, Filij mei quàm difficile est ijs qui confidunt diuitiis suis, ingredi regnum Dei!

25 * Facilius est camelum intrare per foramen acus, quàm diuitem in regnum Dei ingredi.

26 * Illi verò magis obstupescebant, & dicebant inter se, Quis potest seruari?

27 * Conspicatus autem eos Jeschua, dixit eis, Apud homines hoc possibile non est, sed apud Deũ: omnia enim possibilia sunt apud Deum.

Petri Apostoli.

28 * Cœpit autem Kipho dicere, Ecce nos reliquimus omnia, & adhæsimus tibi. Respondit Jeschua & ait,

29 * Amin dico vobis, Nemo est qui reliquerit domos, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut liberos, aut latifundia propter me, aut propter Euangelium meum:

30 * Quin accipiat vnũ in centum [renouatum] nunc tempore isto, domos, & fratres, & sorores, & matres, & liberos, & latifundia cum persecutione, & in seculo venturo vitam perennem.

31 * Multi autem primi sunt, qui erunt postremi, & postremi primi.

18 * Iesus autem dixit ei, Quid me dicis bonum? Nemo bonus, nisi vnus, Deus.

19 * Præcepta nosti, Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, Ne falsum testimoniũ dixeris, Ne fraudem feceris, Honora patrem tuum & matrem.

20 * At ille respondens, ait illi, Magister, hæc omnia obseruaui à iuuentute mea.

21 * Iesus autem intuitus eum, dilexit eum, & dixit ei, Vnum tibi deest: vade, quæcunque habes vende, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo, & veni, sequere me.

22 * Qui contristatus in verbo, abijt mœrens. erat enim habens multas possessiones.

23 * Et circunspiciens Iesus, ait discipulis suis, Quàm difficile qui pecunias habent, in regnum Dei introibunt!

24 * Discipuli autem obstupescebant in verbis eius. At Iesus rursus respondens Dait illis, Filioli, quàm difficile est confidentes in pecunijs, in regnum Dei introire!

25 * Facilius est camelum per foramen acus transire, quàm diuitem intrare in regnum Dei.

26 * Qui magis admirabantur, dicentes ad semetipsos, Et quis potest saluus fieri?

27 * Et intuens illos Iesus, ait, Apud homines impossibile est: sed non apud Deũ. omnia enim possibilia sunt apud Deum.

28 * Ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι.

29 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου·

30 * ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφούς, καὶ ἀδελφάς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγρούς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31 * πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

* Iesus autem dixit ei, Quid me dicis bonum? Nemo bonus, nisi vnus, Deus.

* Præcepta nosti, Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, Ne falsum testimoniũ dixeris, Ne fraudem feceris, Honora patrem tuum & matrem.

* At ille respondens, ait illi, Magister, hæc omnia obseruaui à iuuentute mea.

* Iesus autem intuitus eum, dilexit eum, & dixit ei, Vnum tibi deest: vade, quæcunque habes vende, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo, & veni, sequere me.

* Qui contristatus in verbo, abijt mœrens. erat enim habens multas possessiones.

* Et circunspiciens Iesus, ait discipulis suis, Quàm difficile qui pecunias habent, in regnum Dei introibunt!

* Discipuli autem obstupescebant in verbis eius. At Iesus rursus respondens Dait illis, Filioli, quàm difficile est confidentes in pecunijs, in regnum Dei introire!

* Facilius est camelum per foramen acus transire, quàm diuitem intrare in regnum Dei.

* Qui magis admirabantur, dicentes ad semetipsos, Et quis potest saluus fieri?

* Et intuens illos Iesus, ait, Apud homines impossibile est: sed non apud Deũ. omnia enim possibilia sunt apud Deum.

* Et cœpit ei Petrus dicere, Ecce nos dimisimus omnia: & secuti sumus te.

* Respondens Iesus, ait, Amen dico vobis, Nemo est qui reliquerit domum, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut filios, aut agros propter me & propter Euangelium:

* Qui non accipiet centies tantũ nunc in tempore hoc: domos, & fratres, & sorores, & matres, & filios, & agros, cum persecutionibus; & in seculo futuro vitam æternam.

* Multi autem erunt primi, nouissimi, & nouissimi, primi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

32 * *Quum ascenderent autem per viam ad Ourischlem, ipse Jeschua anteibat eũ, & perceellebantur, ibántque post eum timentes. Et assumpsit suos duodecim, cœpitque eis dicere id quod sibi futurum erat.*

33 * *Ecce ascendimus ad Ourischlem, & Filius hominis tradetur principibus Sacerdotum, Scribísque: & condemnabunt eum ad mortem ac tradent eum Gentibus.*

34 * *Et illudent ei, cædéntque flagellis, & conspuent in faciem eius, eum denique interficient, & tertia die resurget.*

Ad Oblationem Dominica VI. Ieiunij.

35 * *Accesserunt autem ad eum Jaakob & Jouchanon filij Zabdai, & dicunt ei, Magister, volumus vt quicquid postulaturumus, facias nobis.*

36 * *Dixit eis, Quid vultis vobis faciam?*

37 * *Dicunt ei, Da nobis vt vnus ad dextera tua, & alter à sinistra tua in gloria tua.*

38 * *Ipse verò dixit eis, Nescitis quid petatis. potestis bibere calicem, quem ego bibo, & baptismate quo ego baptizor, baptizari?*

39 * *Dicunt ei, Possumus subdit eis Jeschua, Calicem quem ego bibo, bibituri estis, & baptismate quo ego baptizor, baptizabimini.*

40 * *Vt sedeatis autem à dextera mea & à sinistra mea, non est meum dare, nisi quibus id paratum est.*

41 * *Quæ quum audissent decem, cœperunt obmurmurare cõtra Jaakob & Jouchanon.*

42 * *Et aduocauit eos Jeschua, & ait illis, Scitis eos qui existimantur principes Gentium, dominos earum esse, & magnates earum potestatem in eas exercere?*

43 * *At non ita erit inter vos, sed quicunque voluerit inter vos fieri magnus, erit vester minister.*

44 * *Et quisquis ex vobis voluerit fieri primus esse, erit seruus omnium.*

45 * *Nam & Filius hominis non venit vt ministraretur ei, sed vt ministraret, & daret animam suam redemptionem pro multis.*

32 * Erant autem in via ascendentes Ierosolymam: & præcedebat illos Iesus, & Mar. 10. c. 17. Luc. 18. c. 31. expauescebant: & sequentes timebant. Et assumens iterum duodecim, cœpit illis dicere quæ essent ei euenturæ.

33 * Quia ecce ascendimus Ierosolymam, & Filius hominis tradetur principibus Sacerdotum, & Scribis & senioribus, & damnabunt eum morte, & tradent eum gentibus.

34 * Et illudent ei, & conspuent eum, & flagellabunt eum, & interficient eum.

35 * Et tertia die resurget. Et accedunt Mat. 20. c. 20. ad eum Iacobus & Iohannes filij Zebedæi, dicentes, Magister, volumus vt quodcunque petierimus facias nobis.

36 * At ille dixit eis, Quid vultis vt faciam vobis?

37 * Et dixerunt, Da nobis vt vnus ad dexteram tuam, & alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua.

38 * Iesus autem ait eis, Nescitis quid petatis. potestis bibere calicem quem ego bibo: aut baptismo quo ego baptizor, baptizari?

39 * At illi dixerunt ei, Possumus. Iesus autem ait eis, Calicem quidem quem ego bibo bibetis, & baptismo quo ego baptizor baptizabimini:

40 * Sedere autem ad dexteram meam, vel ad sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est.

41 * Et audientes decem, cœperunt indignari de Iacobo & Iohanne.

42 * Iesus autem vocans eos, ait illis, Scitis quia hi qui videntur principari gentibus, dominantur eis: & principes eorum potestatem habent ipsorum.

43 * Non ita est autem in vobis: sed quicunque voluerit fieri maior, erit vester minister.

44 * Et quicunque voluerit in vobis primus esse, erit omnium seruus.

45 * Nam & filius hominis non venit vt ministraretur ei, sed vt ministraret, & daret animam suam redemptionem pro multis.

32 * ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο· καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν.

33 * ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι,

34 * καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

35 * Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης, οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου, λέγοντες, διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν.

36 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν;

37 * οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ ἀριστερῶν σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.

38 * ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι;

39 * οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, δυνάμεθα. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε.

40 * τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται.

41 * καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ ἰακώβου καὶ ἰωάννου.

42 * ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτούς, λέγει αὐτοῖς, οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

43 * οὐχ οὕτω δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος·

44 * καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος·

45 * καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

46 ‡ Venerunt autem Hirichou: quúmque exiret Jeschua ab Hirichou ipse & discipuli eius, turbáque multa, Timai filius Timæus cæcus sedebat iuxta viam, atque mendicabat.

47 ‡ Et audijt ipsum esse Jeschua illum Nazarenum, cæpitque clamare ac dicere, Fili Dauid miserere mei.

48 ‡ Et obiurgabant eum multi vt taceret: ille verò magis clamabat & dicebat, Fili Dauid miserere mei.

49 ‡ Substitit autem Jeschua, ac præcepit eum accersiri. accersunt itaque cæcum illum, & dicunt ei, Bono sis animo, surge, vocat te.

50 ‡ Ille verò cæcus reliquit pallium suum, & surgens venit ad Jeschua.

51 ‡ Dixit ei Jeschua, Quid vis faciam tibi? ille verò cæcus dixit ei, Domine mi, vt videam.

52 ‡ Ieschua autem dixit ei, Vide, fides tua te seruauit, & illicò recepit visum, & ambulabat per viam.

CAP. XI.

Matutinis Dominicæ Palmarum.

1 QVúmque appropinquaret per decliue Beth-Poghe & Beth-Anio ad montem Oliuarum, misit duos è discipulis suis, & dixit eis:

2 ‡ Ite in pagum illum qui est vobis è regione, & eo momento quo ingrediemini in eum, reperietis pullum vinctum, in quo nullus ex filijs hominum equitauit: soluite, ducite que adducite.

3 ‡ Quòd si quispiam dixerit vobis, Cur facitis hoc? dicite ei, Quia domino nostro requiritur, & statim huc mittet eum.

4 ‡ Profecti autem inuenere pullum vinctum iuxta portam foris in platea, quem soluerent,

5 ‡ Quidã ex ijs qui astabant dixerunt eis, Quid facitis, qui soluitis pullum?

6 ‡ Illi verò dixerunt eis, Prout præceperat eis Jeschua, & dimiserunt eos.

7 ‡ Adduxerunt que ipsum pullum ad Jeschua, & iniecerunt ei vestimenta sua & equitauit in eo Jeschua.

8 ‡ Multi verò sternebant pallia sua per viam, alij autem amputabant ramos ex arboribus, & sternebant in via.

Mat. 20. 29. Luc. 18. 35.

46 ‡ Et veniunt Iericho: & proficiscente eo de Iericho, & discipulis eius & plurima multitudine, filius Timæi Bartimæus cæcus, sedebat iuxta viam mendicans.

47 ‡ Qui cùm audiret quia Iesus Nazarenus est: cœpit clamare & dicere, Iesu fili Dauid, miserere mei.

48 ‡ Et comminabantur illi multi, vt taceret. At ille multò magis clamabat, Fili Dauid, miserere mei.

49 ‡ Et stans Iesus præcepit illum vocari. & vocant cæcum, dicentes ei, Animæquior esto, surge, vocat te.

50 ‡ Qui proiecto vestimento suo exiliens, venit ad eum.

51 ‡ Et respondens Iesus, dixit illi, Quid tibi vis faciam? Cæcus autem dixit ei, Rabboni vt videam.

52 ‡ Iesus autem ait illi, Vade, fides tua te saluum fecit. Et confestim vidit, & sequebatur eum in via.

CAP. XI.

Mat. 21. 1. Luc. 19. 29.

1 ‡ ET cùm appropinquarent Ierosolymæ & Bethaniæ ad montem oliuarum, mittit duos ex discipulis suis,

2 ‡ Et ait illis, Ite in castellũ quod contra vos est: & statim introeuntes illuc, inuenietis pullum ligatum, super quem nullus adhuc hominum sedit: soluite illum, & adducite.

3 ‡ Et si quis vobis dixerit, Quid facitis? dicite quia Domino necessarius est: & continuo illum dimittet huc.

4 ‡ Et abeuntes inuenerunt pullum ligatum ante ianuam foris in biuio: & soluunt eum.

5 ‡ Et quidam de illic stantibus, dicebant illis, Quid facitis soluentes pullum?

6 ‡ Qui dixerunt eis sicut præceperat illis Iesus: & dimiserunt eis.

7 ‡ Et duxerunt pullum ad Iesum: & imponunt illi vestimenta sua, & sedit super eum.

8 ‡ Multi autem vestimenta sua straverunt in via: alij autem frondes cædebant de arboribus, & sternebant in via.

16 ‡ καὶ ἤρχοντ) εἰς ἱερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ ἱερειχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαίτων.

47 ‡ καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κραυγάζειν καὶ λέγειν, Ὁ υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.

48 ‡ καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

49 ‡ καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖσε.

50 ‡ ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

51 ‡ καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί θέλεις ποιήσω σοι; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω.

52 ‡ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε. Καὶ ἠκολούθησε τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

ια'.

1 ‡ Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, εἰς Βηθσφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

2 ‡ καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν, εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

3 ‡ καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε, Ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ ὧδε.

4 ‡ ἀπῆλθον δὲ καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

5 ‡ καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων, ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;

6 ‡ Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.

7 ‡ καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ.

8 ‡ πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * Illique qui anteibant, quique post [sequebantur,] clamabant & dicebant, Hoschaano, Benedictus ille qui venit in nomine Domini.

10 * Et benedictum regnum illud veniens patris nostri Dauid. Houschaano in excelsis.

11 * Et ingressus est Jeschua in Ourischlem in templum, & conspexit omnia: quum autem esset tempus vespertinum, exijt in Bethania cum duodecim.

12 * Et postero die quũ exijsset è Beth-Ania, esurijt. 13 * Et cõspicatus ficum vnã è longinquo, in qua erant folia, venit ad eam, num reperiret in ea quicquam. quumque venisset, nihil reperit in ea nisi folia. non enim tempus erat ficuum.

14 * Et ait illi, Posthac & in aternum nemo ex te fructus comedat: & audierunt discipuli eius.

15 * Venerunt autem in Ourischlem, & ingressus est Jeschua in templum Dei: cœpit ejicere eos qui emebant & vendebant in templo, & subuertit mensas trapezitarum, & cathedras eorum qui vendebant columbas.

16 * Nec permittebat vt quisquam transferret vas intra templum.

17 * Docebatque ac dicebat eis, Nónne scriptum est, Domus mea, domus orationis vocabitur ab omnibus gentibus? vos autem eam fecistis speluncam latronum.

18 * Et audierunt principes Sacerdotum, & Scribæ, quærebántque quomodo perderent eum. timebant enim ab eo, propterea quod vniuersus populus percelleretur ob doctrinam eius.

Septimanæ secundæ Ieiunij.

19 * Quúmque esset vespera, exierunt extra ciuitatem.

20 * Manè autem quum transirent, viderunt ficum illam exaruisse radicitus.

21 * Et recordatus est Schemeon, & dixit ei, Domine mi, ecce ficus illa, cui imprecatus es, exaruit. 22 * Et respondit Jeschua, & ait illis, Sit in vobis fides Dei.

23 * Amin dico vobis, Quicunque dixerit huic monti, tollitor, & cade in mare, nec dubitauerit in corde suo, sed crediderit futurum id quod dicit, fiet ei quicquid dixerit.

Transl. B. Hieronymi. EVANG. MARC. ΕΥΑΓΓ. ΚΑΤΑ ΜΑΡΚ. ια. 201

* Et qui præibant, & qui sequebantur clamabant, dicentes, Hosan-na, benedictus qui venit in nomine Domini.

10 * Benedictum quod venit regnum patris nostri Dauid, Hosan-na in excelsis.

11 * Et introuit Ierosolymam in templum: & circunspectis omnibus, cùm iam vespera esset hora, exijt in Bethaniam cum duodecim.

12 * Et alia die cùm exirent à Bethania, esurijt.

13 * Cúmque vidisset à longè ficum habentem folia, vênit siquid fortè inueniret in ea. Et cùm venisset ad eam, nihil inuenit præter folia. non enim erat tempus ficorum.

14 * Et respondens dixit ei, Iam non amplius in æternum ex te fructum quisquam manducet. Et audiebant discipuli eius. 15 * Et veniunt Ierosolymã. Et cùm introisset in templum, cœpit eijcere vendentes & ementes in templo, & mensas numulariorum, & cathedras vendentium columbas euertit.

16 * Et non sinebat vt quisquam transferret vas per templum.

17 * Et docebat, dicens eis, Nónne scriptum est, Quia domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gentibus? Vos autem fecistis eam speluncam latronum.

18 * Quo audito, principes Sacerdotum & Scribæ, quærebant quomodo eum perderent. timebant enim eum: quoniam vniuersa turba admirabatur super doctrina eius.

19 * Et cùm vespera facta esset, egrediebatur de ciuitate.

20 * Et cùm manè transirent, viderunt ficum aridam factam à radicibus.

21 * Et recordatus Petrus, dixit ei, Rabbi, ecce ficus cui maledixisti, aruit.

22 * Et respondens Iesus ait illis, Habete fidem Dei.

23 * Amen dico vobis, Quia quicunque dixerit huic monti, Tollere & mittere in mare, & non hæsitauerit in corde suo, sed crediderit quia quodcunque dixerit, fiat: fiet ei.

9 * καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, ὡσαννά. εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·

10 * εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11 * καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἱερουσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 * καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ βηθανίας, ἐπείνασε·

13 * καὶ ἰδὼν συκῆν μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα εὑρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτῇ, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων.

14 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15 * καὶ ἔρχονται εἰς ἱερουσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψε.

16 * καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ.

17 * καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς, οὐ γέγραπται, ὅτι ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.

18 * καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 * Καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.

20 * καὶ πρωὶ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν.

21 * καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ πέτρος, λέγει αὐτῷ, ῥαββεί, ἴδε ἡ συκῆ ἣν κατηράσω, ἐξήρανται.

22 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς, ἔχετε πίστιν θεοῦ.

23 * ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται, ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ.

* אלף * אלא * קרא
* סימן יין
* בעא * אבד * חסרא
* אלף
* עוס * חנא
* דבר כמו זכר
* לוט * יבש * חיכן
* אמר * שקל * נמל

17 * ומלף הוא ואמר להון לא כתיב דביתי ביה * אלוהא * נהקרא לכלהון עממא אנהון דין עבדהוניתי מערתא * דלסטיא׃

18 * ושמעו רבי כהנא * וספרא * ובעיין הוון דיאיכדא * נוכבוניתי דחלין הוון מניה מנה מטול דכלה עמא * דילפותיה׃

19 * וכד הוא רמשא נפקו לבר מן מדינתא׃

20 * ובצפרא כד עברין * חזו תאנתא כד יבישא מן עקרה׃

21 * ואתדכר שמעון ואמר להּ רבי הא תאנא * די לטת * יבשת׃

22 * ואתיב ישוע ואמר להון * אמינא לכון דמן

23 * אמין אמינא לכון דמן * דיאמר לטורא הנא * דאשתקל והא נתפלג בלבה אלא נהימין דהוא הו מלם ואמר נתהוא להּ מלם ואמר׃

* קנא * ישע * דרך
* אתא * חס * עלל
* פירושו מעצים
* פירושו מעצים

וְתִתְגַּן דְּקַדָּמָיְתָא וְדְבָתְרָה * קָעַיִן הֲוֵי וְאָמְרִין * אוֹשַׁעְנָא * דְּרִיךְ הוּא דְּאָתֵי בְּשֻׁמָּה דְּמָרְיָא ׃

וְעָלַל יְשׁוּעַ לְאוּרְשְׁלֵם וְעָל לְהֵיכְלָא וְאִסְתַּכַּל בְּכֹלָּא וְחַזָא וְהָא שָׁפִיר עִדָּנָא מְאֻחַר וְנָפַק לְבֵית עַנְיָא עִם תְּרֵסְרֵסֵר ׃

וְיוֹמָא דְּבָתְרָא כַּד נְפַק מִן בֵּית עַנְיָא כְּפֵן ׃

וְחָזָא תְּאֵנָא דְּאִילָנָא מִן טְרָפָא * וְאָתָא לְוָתָהּ דִּלְמָא אַשְׁכַּח בָּהּ מִדָּמָא וְכַד אֲתָא לְוָתָהּ לָא אַשְׁכַּח בָּהּ אֶלָּא * עָרְיָא * אֲתָא * דְּתְאֵנִין

וְאָתֵב וְאָמַר לָהּ * מִכָּל וַלְעָלַם אֱנָשׁ מִנָּכִי פֵּרְיָא לָא * נֵאכוֹל וְשָׁמְעִי תַּלְמִידוֹהִי ׃

וְאָתוֹ לְאוּרְשְׁלֵם וְעָל יְשׁוּעַ לְהֵיכְלָא וְאַלְהָא וְשָׁרֵי * לְמִתְּפַּק לְאִילֵּין דְּזַבְּנִין וְזַבְּנִין בְּהֵיכְלָא וְהַפֵּךְ

וְלָא שָׁבֵק הֲוָא דְּאֱנָשׁ נָעֵבַר מָאנָא בְּגַו הֵיכְלָא ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 * Propterea dico vobis, Quicquid orantes petieritis, credite vos accepturos, & fiet vobis.

25 * Et quum adstiteritis ad fundendas preces, remittite si quid habetis aduersus aliquem, vt & Pater vester qui est in cælis remittat vobis offensas vestras.

26 * Si autem vos non remiseritis, nec etiam Pater vester qui in cælis est, remittet vobis offensas vestras.

27 * Et venerunt rursus in Ourischlem: quúmque ambularet in templo, venerunt ad eum principes Sacerdotum, & Scribæ, & Seniores, ac dicunt ei.

28 * Quanam auctoritate hæc facis? quis dedit tibi auctoritatem istam vt hæc facias?

29 * Ipse verò Ieschua ait illis, Interrogabo vos & ego verbum vnum, vt dicatis mihi & ego vobis dicam, quanam auctoritate hæc facio.

30 * Baptisma ipsius Iouchanon vndenam erat? è cælo, an ex hominibus? dicite mihi.

31 * Et ratiocinabantur apud se, ac dicebant, Si dixerimus ei, E cælo, dicet vobis: Quare ergo fidem ei non adhibuistis?

32 * Quòd si dixerimus, Ex hominibus, timebant populum. omnes enim habebant Iouchanon [existimabant] ipsum Iouchanon verè propheta fuisse.

33 * Respondentes itaque ac dicunt ipsi Ieschua, Nescimus. subdit eis: Nec ego dicam vobis, quanam auctoritate hæc facio.

CAP. XII.

1 * ET cœpit colloqui eis per parabolas: Vineam quidam plantauit, & obuallauit eam sepimento, & fodit in ea torcular, exstruxitque turrim, & elocauit eam agricolis, ac peregrè profectus est.

2 * Misitque seruum suum ad agricolas tempore, vt de fructibus vineæ acciperet.

3 * Illi verò percusserunt eum, vacuumque dimisere. 4 * Et misit rursus ad eos seruum alium: sed & illum lapidarunt & vulnerarunt, eúmque dimiserunt cum ignominia.

5 * Et misit rursus alium, sed & eum interfecerunt: multos denique seruos alios misit, quorum nonnullos percusserunt, ceteros verò trucidarunt.

24 * Propterea dico vobis, Omnia quæcunque orantes petitis, credite quia accipietis: & euenient vobis.

25 * Et cùm stabitis ad orandum, dimittite siquid habetis aduersus aliquem: vt & pater vester qui in cælis est, dimittat vobis peccata vestra.

26 * Quòd si vos non dimiseritis: nec pater vester qui in cælis est, dimittet vobis peccata vestra.

D

27 * Et veniunt rursus Ierosolymam. Et cùm ambularet in templo, accedunt ad eum summi Sacerdotes & Scribę, & Seniores,

28 * Et dicunt ei, In qua potestate hæc facis? & quis dedit tibi hanc potestatem vt ista facias?

29 * Iesus autem respondens, ait illis, Interrogabo vos & ego vnum verbum, & respondete mihi: & dicam vobis in qua potestate hæc faciam.

30 * Baptismus Iohannis, de cælo erat, an ex hominibus? respondete mihi.

31 * At illi cogitabant secum, dicentes, Si dixerimus, de cælo, dicet, Quare ergo non credidistis ei?

32 * Si dixerimus, ex hominibus; timebant populum. omnes enim habebant Iohannem quia verè propheta esset.

33 * Et respondentes dicunt Iesu, Nescimus. Et respondens Iesus ait illis, Neque ego dico vobis in qua potestate hæc faciam.

CAP. XII.

1 * ΚΑΙ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν, ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε.

2 * καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος.

3 * οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν.

4 * καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον.

5 * καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες.

24 * διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν.

25 * καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

26 * εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 * καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱερουσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι.

28 * καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν, ἵνα ταῦτα ποιῇς;

29 * ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, ἐπερωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

30 * τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι.

31 * καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

32 * ἀλλ' εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων· ἐφοβοῦντο τὸν λαόν. ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν.

33 * καὶ ἀποκριθέντες λέγουσι τῷ Ἰησοῦ, οὐκ οἴδαμεν· καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς, οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

ιβ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 *Tandem verò vnicum filium dilectum habebat, quem misit ad eos vltimum: dicebat enim, Iam reuerebuntur filium meum.

7 *Illi verò agricolæ dixerunt apud se, Hic est hæres, venite, interficiamus eum, & nostra erit hæreditas.

8 *Prehenderunt itaque, trucidarunt eum, eumque eiecerunt extra vineam.

9 *Quid ergo faciet dominus vineæ? veniet, perdet agricolas illos, dabitque vineam aliis.

10 *Ne hanc quidem scripturam legistis? Lapidem quem reprobauerunt ædificantes, hic
11 factus est in caput anguli. *A domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris.

12 *Et quærebant eum prehendere, sed timebant à populo: sciebât enim aduersus ipsos dixisse hanc parabolam, & reliquerunt
13 eum, atque abiere. *Porrò miserunt ad eum quosdam è Scribis, & ex domesticis Herodis vt aucuparentur eum in sermone.

14 *Illi autem venerunt, & interrogauerunt eum, Doctor, nouimus te veracem esse, nullíusque sustinere sollicitudinem [nempe curare] nec enim respicis in faciem hominis, sed in veritate viam Dei doces. Licet dare pecuniam capitatim Cæsari, nec ne? demus, an non demus?

15 *Ipse verò cognouit fraudem eorum, & ait illis, Quid me tentatis? adferte mihi de-
16 narium vt videam. *Et protulerunt. & ait illis, Cuius est imago hæc & inscriptio? Dicunt illi autem dixerunt, Cæsaris.

17 *Ait illis Iesua, Quæ sunt Cæsaris, date Cæsari, & quæ Dei, Deo. Et admirabantur super eo.

Ad Oblationem defunctorum.

18 *Venerunt porrò Zadoukæi ad eum, qui dicunt non esse resurrectionem: & interrogabant eum, dicentes.

19 *Doctor, Moyses scripsit nobis, Si mortuus fuerit frater alicuius, & reliquerit vxorem, liberos autem non reliquerit, accipiat ipsius frater vxorem eius, & suscitet semen fratri suo.

20 *Septem erãt fratres, primus duxit vxorem & mortuus est, nec reliquit semen.

21 *Et secundus accepit eam, & mortuus est, quum nec ipse reliquisset semen: & tertius itidem.

6 *Adhuc ergo vnum habens filium charissimum: & illum misit ad eos nouissimum, dicens, Quia reuerebuntur filium meum.

7 *Coloni autem dixerunt ad inuicem, Hic est hæres; venite, occidamus eum: & nostra erit hæreditas.

8 *Et apprehendêtes eum, occiderunt, & eiecerunt extra vineam.

9 *Quid ergo faciet Dominus vineæ? Veniet, & perdet colonos: & dabit vineam alijs.

10 *Nec scripturam hanc legistis? Lapidem quem reprobauerunt ædificantes, hic factus est in caput anguli:

11 *A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris.

12 *Et querebant eum tenere: & timuerunt turbam. cognouerunt enim quoniam ad eos parabolam hanc dixerit. Et relicto eo abierunt.

13 *Et mittunt ad eum quosdam ex Pharisæis & Herodianis: vt eum caperent in
14 verbo. *Qui venientes dicũt ei, Magister, scimus quia verax es, & nõ curas quenquam: nec enim vides in faciem homi-B num, sed in veritate viam Dei doces. licet dare tributum Cæsari: an non dabimus? *Qui sciens versutiam illorũ, ait
15 illis, Quid me tentatis? afferte mihi denarium vt videam.

16 *At illi attulerunt ei. Et ait illis, Cuius est imago hæc, & inscriptio? Dicunt ei, Cæsaris. *Respondẽs aũt Iesus dixit illis,
17 Reddite igitur quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. Et mirabantur super eo.

18 *Et venerunt ad eum Sadducæi qui dicunt resurrectionem non esse: & interrogabant eum, dicentes,

19 *Magister, Moyses nobis scripsit, vt si cuius frater mortuus fuerit, & dimiserit vxorem, & filios non reliquerit: accipiat frater eius vxorem ipsius, & resuscitet semen fratri suo. *Septem ergo fratres
20 erant: & primus accepit vxorem, & mor-
21 tuus est nõ relicto semine. *Et secundus accepit eam, & mortuus est: & nec iste reliquit semen. Et tertius similiter.

6 *ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων, ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

7 *ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς αὐτούς, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.

8 *καὶ λαβόντες αὐτὸν ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.

9 *τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται, καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

10 *οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
11 γωνίας· *παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

12 *καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

13 *καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρῳδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ.

14 *οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ, διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστι κῆνσον καίσαρι δοῦναι, ἢ οὔ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν;

15 *ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς, τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω.

16 *οἱ δὲ ἤνεγκαν· καὶ λέγει αὐτοῖς, τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, καίσαρος.

17 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἀπόδοτε τὰ καίσαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

18 *Καὶ ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες·

19 *διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. *ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν, καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε
21 σπέρμα. *καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 ‡ *Denique acceperunt eam septem illi, nec reliquerunt semen: postrema omnium mortua est & ipsa mulier.*

23 ‡ *In resurrectione ergo, cuiusnam ex eis futura est vxor? siquidem septem illi duxerunt eam.*

24 ‡ *Dixit eis Jeschua, An non propterea erratis, quòd nescíatis scripturas, neque virtutem Dei?*

25 ‡ *Quum enim resurrexerint à mortuis, nec ducunt vxores, nec sunt fœminæ virui, sed sunt instar Angelorum qui in cælis sunt.*

26 ‡ *De mortuis verò quod resurgant, nonne legistis in libro Mouschę, quomodo è rubo dixerit ei Deus, Ego sum Deus Abrohom, & Deus Ischok, & Deus Jaakoub?*

27 ‡ *Nec est Deus mortuorum, sed viuentium. vos ergo multùm erratis.*

Matutinis Dominicæ quartæ post Epiphaniam.

28 ‡ *Et accessit vnus è Scribis, & audijt eos disceptantes, vidítque eum illis perbelle reddidisse rationem, & interrogauit eum quodnam esset præceptum primum omnium.*

29 ‡ *Ait illi Jeschua, Primum omnium præceptorum est, Audi Jfroiel, Dominus Deus noster, Dominus vnus est.*

30 ‡ *Item, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua, ísthud est præceptum primum.*

31 ‡ *Et secundum ei simile, Diliges proximum tuum sicut animam tuam: præceptum aliud maius istis non est.*

32 ‡ *Dixit ei Scriba ille, Bene Domine mi, verúmque dixisti, siquidem vnus est Deus, nec est alius præter eum.*

33 ‡ *Quem si diligat homo ex toto corde, & ex tota mente, & ex tota anima, & ex tota virtute: diligátque proximum tanquam seipsum, plus est quàm omnia holocausta, & sacrificia.* 34 ‡ *Jeschua autem videns eum sapienter reddidisse rationem, respondit & ait illi, Non es procul à regno Dei. Et nemo amplius est amplius eum interrogare.*

35 ‡ *Et respondit Jeschua, & ait quum docteret in templo, Quomodo dicunt Scribæ Christum esse filium Dauid?*

22 ‡ Et acceperunt eam similiter septem, & non reliquerunt semen. Nouissima omnium defuncta est & mulier.

23 ‡ In resurrectione ergo cùm resurrexerint, cuius de his erit vxor? septé enim habuerunt eam vxorem.

24 ‡ Et respondens Iesus, ait illis, Nónne ideo erratis, non scientes scripturas, neque virtutem Dei? C

25 ‡ Cùm enim à mortuis resurrexerint, neque nubent, neque nubentur, sed sunt sicut angeli † in cælis. Dei

26 ‡ De mortuis autem quòd resurgant, non legistis in libro Moysi, super rubum quomodo dixerit illi Deus, inquiens, Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob? Exod. 3. b.a. Mar. 22. c.32. Luc. 20. c.37.

27 ‡ Non est Deus mortuorũ, sed viuorum. Vos ergo multum erratis.

28 ‡ Et accessit vnus de Scribis qui audierat illos conquirentes. & videns quoniam bene illis responderit, interrogauit eum quod esset primum omnium mandatum.

29 ‡ Iesus autem respondit ei, Quia primum omnium mandatum est, Audi Israel, Dominus Deus tuus, Deus vnus est. Deut. 6. a.4.

30 ‡ Et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua. Hoc est primum mandatum.

31 ‡ Secundum autem simile est illi, Diliges proximum tuum tanquam teipsum. Maius horũ aliud mandatum non est. Lev. 19. d.18. Mat. 22. c.39. Gal. 5. c.14. Iac. 2. c.8. Rom. 13. b.9.

32 ‡ Et ait illi Scriba, Bene Magister, in veritate dixisti, quia vnus est Deus, & non est alius præter eum.

33 ‡ Et vt diligatur ex toto corde, & ex toto intellectu, & ex tota anima, & ex tota fortitudine: & diligere proximum tanquam seipsum: maius est omnibus holocautomatibus & sacrificijs.

34 ‡ Iesus autem videns quòd sapienter respondisset, dixit illi, Non es longè à regno Dei. Et nemo iam audebat eum interrogare. Mat. 22. c.46. Luc. 20. c.40.

35 ‡ Et respondens Iesus, dicebat, docens in templo, Quomodo dicunt Scribæ Christum filium esse Dauid? Mat. 22. c.41. Luc. 20. c.41.

22 ‡ καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἐσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

23 ‡ ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

24 ‡ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ;

25 ‡ ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

26 ‡ περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ μωσέως, ἐπὶ τῆς βάτου ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς, λέγων, ἐγὼ ὁ θεὸς ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ, καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ;

27 ‡ οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ θεὸς ζώντων· ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.

28 ‡ Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτὸν, ποία ἐστὶ πρώτη πασῶν ἐντολή;

29 ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ, ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολή, ἄκουε ἰσραὴλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, κύριος εἷς ἐστι.

30 ‡ καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου· αὕτη πρώτη ἐντολή.

31 ‡ καὶ δευτέρα ὁμοία, αὕτη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι.

32 ‡ καὶ εἶπον αὐτῷ ὁ γραμματεύς, καλῶς διδάσκαλε ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστι θεὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ.

33 ‡ καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, πλεῖόν ἐστι πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.

34 ‡ καὶ ὁ ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35 ‡ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς ἔλεγε διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς ἐστι δαβίδ;

Universidad de Deusto
Biblioteca

36 * Quandoquidem ipſemet Dauid ait per ſpiritum Sanctitatis, Dixit Dominus Domino meo ſede à dextera mea, donec ponam hoſtes tuos ſcabellum ſubter pedes tuos.

37 * Ipſe ergo Dauid vocat eum Dominum meum: & quomodo filius eius eſt? & omnis turba audiebat eum periucundè.

38 * Porrò in doctrina ſua dicebat eis, Cauete à Scribis qui volunt cum ſtolis incedere, amántque ſalutationem in compitis.

39 * Primóſque conſeſſus in Synagogis: & primos accubitus in cœnis.

40 * Illi deuorant ædes viduarum, ea occaſione quòd prorogent preces ſuas. iſti recepturi ſunt iudicium maius.

Matutinis feſti Crucis.

41 * Dúmque ſederet Jeſchua è regione gazophylacij ſpectabat quomodo turbæ iniicerent pecuniam in gazophylacium, multíque diuites iniiciebant multum.

42 * Veniens autem vidua quædam pauperrima iniecit duo minuta, quod eſt octaua perima.

43 * Et aduocauit Jeſchua diſcipulos ſuos, & ait illis, Amin dico vobis, Illa vidua pauperrima plusquam omnes homines qui conſerunt, coniecit in gazophylacium.

44 * Cuncti ſiquidem ex eo quod ſibiipſis redundat coniecére, at iſta è penuria ſua quicquid habebat coniecit, omnem, inquam, ſubſeſſionem ſuam.

CAP. XIII.

1 * Quúmque exiret Jeſchua è templo, dixit ei vnus ex diſcipulis ſuis, Magiſter, ecce vide quales lapides, & qualia ædificia.

2 * Jeſchua autem dixit ei, Vides iſta ædificia magnifica? non relinquetur hic lapis ſuper lapidem qui non deſtruatur.

3 * Et quum ſederet Jeſchua in Monte oliuarum è regione templi, interrogarunt eum Kipho & Jaakoub, & Jouchanon, & Andreas ſoli:

4 * Dic nobis quando hæc futura ſunt, & quod eſt ſignum, quum appropinquabunt haec omnia ad conſummationem?

36 * Ipſe enim Dauid dicit in Spiritu ſancto, Dixit Dominus Domino meo, ſede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum.

37 * Ipſe ergo Dauid dicit eum Dominum: & vnde eſt filius eius? Et multa turba eum libenter audiuit.

38 * Et dicebat eis in doctrina ſua, Cauete à Scribis, qui volunt in ſtolis ambulare, & ſalutari in foro,

39 * Et in primis cathedris ſedere in ſynagogis, & primos diſcubitus in cœnis:

40 * Qui deuorant domos viduarum ſub obtentu prolixæ orationis: hi accipient prolixius iudicium.

41 * Et ſedens Ieſus contra gazophylacium, aſpiciebat quomodo turba iactaret æs in gazophylacium, & multi diuites iactabant multa.

42 * Cùm veniſſet autem vna vidua pauper, miſit duo minuta, quod eſt quadrans.

43 * Et conuocans diſcipulos ſuos, ait illis, Amen dico vobis, quoniam vidua hæc pauper plus omnibus miſit qui miſerunt in gazophylacium.

44 * Omnes enim ex eo quod abundabat illis, miſerunt: hæc verò de penuria ſua omnia quæ habuit, miſit totum victum ſuum.

CAP. XIII.

1 * Et cùm egrederetur de templo, ait illi vnus ex diſcipulis ſuis, Magiſter, Aſpice quales lapides, & quales ſtructuræ.

2 * Et reſpõdens Ieſus, ait illi, Vides has omnes magnas ædificationes? Non relinquetur lapis ſuper lapidem qui non deſtruatur.

3 * Et cùm ſederet in Monte oliuarum contra templum, interrogabant eum ſeparatim Petrus & Iacobus, & Iohannes, & Andreas.

4 * Dic nobis quãdo iſta fient? & quod ſignum erit quando hæc omnia incipient conſummari?

36 * αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν ἐν πνεύματι ἁγίῳ, λέγει ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου, ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

37 * αὐτὸς οὖν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.

38 * καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς·

39 * καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις.

40 * οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

41 * Καὶ καθίσας ὁ ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά.

42 * καὶ ἐλθούσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης.

43 * καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.

44 * πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

ιγ'.

1 * Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.

2 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.

3 * καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν πέτρος καὶ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης, καὶ ἀνδρέας·

4 * εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα πάντα συντελεῖσθαι.

---

36 הוא דויד אמר ברוחא דקודשא ואמר מרי לְמָרִי תֵּב לָךְ מִן יְמִינִי עַד מָתַי אָשִׁים בְּעַלְמָךְ כּוּרְסְיָא דְּרַגְלָךְ
37 הוא מֵיכַל דָּוִיד קָרֵי לֵהּ מָרִי וְאֵיכְנָא בְּרֵהּ אִיתְהוּדִי וְכָלָּה סָגֵי שָׁמַע מִנֵּהּ לֵהּ בְּסֵיפּוּתָא׃
38 וְאָמַר לְהוֹן בְּכְנִשְׁתָּא דִּילְמִין שְׁלָמָא בְּשׁוּקָא׃
39 וְרֵישׁ סְוָתְבָא בְּכְנִשְׁתָּא וְרֵישׁ סַמְכָא בְּחֲשָׁמְיָתָא׃
40 הָנֵין דְּאָכְלִין בָּתָּא דְּאַרְמַלְתָּא בְּעֵלְתָא דְּצַלּוֹתְהוֹן אֲרִיכָתָא הָנֵין יְקַבְּלוּן דִּינָא יְתִירָא׃
41 וְיָתֵב יְשׁוּעַ לְקִבֵּל כֵּירְ גִּזָּא וְחָזֵי אֵיכְנָא כְּנִשָּׁא מְרַמְּיִן עוּרְמָנָא בְּכֵירְ גִּזָּא וְסַגִּיאִין עֲתִירִין רָמְיִן אַתְרָא׃
42 וְאִתַּת אַרְמַלְתָּא חֲדָא מְסַכְּנְתָּא אַרְמִיַת תְּרִין סְנִין דְּאִיתְהוֹן שְׁוִיתָא׃
43 וְקָרָא יְשׁוּעַ לְתַלְמִידוֹהִי וְאָמַר לְהוֹן אָמִין אֲמַר לָכוֹן דְּוַדַּאי אַרְמַלְתָּא מְסַכְּנְתָּא יְתִיר מִן כָּלְהוֹן אֲנָשָׁא דְּרָמְיִן מִן כֵּירְ גִּזָּא׃
44 כָּלְהוֹן גִּיר מִן סַגְדּוּם דְּיַתִּיר לְהוֹן אַרְמִיו הַדָּא דֵּין מִן מַסְכִּינוּתָא כָּל מַדְּם דְּאִית לָהּ אַרְמִיַת כָּלָּה קְנָנָהּ׃

קפלאון יג

וְכַד נָפֵק יְשׁוּעַ מִן הֵיכְלָא אֲמַר לֵהּ חַד מִן תַּלְמִידוֹהִי מָרִי אִילֵין כְּאפָא וְאִילֵין בְּנְיָנָא׃
2 יְשׁוּעַ דֵּין אֲמַר לֵהּ חָזֵי אִנּוּן בְּנְיָנָא רַבְרְבָא לָא מְשְׁתְּבְקָא הָכָא כְּאפָא עַל כְּאפָא דְּלָא מְתְהַרְסָא׃
3 וְכַד יָתֵב יְשׁוּעַ בְּטוּרָא דְּזֵיתָא לוֹקְבֵל הֵיכְלָא שְׁאֲלוּהִי כֵּאפָא וְעֵיקוּב וְיוּחָנָן וְאַנְדְּרֵיאוֹס כְּלְהוֹן׃
4 אֲמַר לָן אֵמָתַי הָלֵין וּמָא סִימָנָא הֵי אֲמָא קָא דְּקָרִיבִין הָלֵין כְּלְהוֹן לְמִשְׁתַּלְמוּ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * Ipse verò Ieschua cœpit eis dicere, Videte, ne quis inducat vos in errorem.
6 * Multi siquidem venturi sunt in nomine meo, dicturique, Ego sum: & multos aberrare facient.
7 * Quum autem audieritis prælia, & rumorem bellorum, ne timeatis, futurum est enim vt hæc fiant, sed nondum finis.
8 * Surget enim gens in gentem, & regnum in regnum, fiéntque terræmotus in singulis locis, & erunt fames & tumultus. Hæc sunt initium dolorum.
9 * Cauete autem vobismetipsis: tradent enim vos in iudicia [prætoria] & in synagogis eorum flagellis cædemini, & coram regibus & præfectis sistemini propter me, vt sit eis testimonio.
10 * Prius autem prædicandum est Euangelium meum in omnibus gentibus.
11 * Quum autem tradendos vos adducent, ne sitis antè solliciti quid loquamini, neque meditemini: sed id ipsum quod datum fuerit vobis illa ipsa hora, eloquimini. non enim estis loquentes, sed Spiritus Sanctitatis.
12 * Tradet autem frater fratrem suum ad mortem, & pater filium suum: & insurgent filij contra patres suos, & enecabunt
13 eos. * Et eritis exosi omnibus propter nomen meum. Qui verò sustinuerit vsque in finem, hic saluus erit.
14 * Quum autem videritis portentum illud immundum vastationis, quod dictum est per Daniil prophetam, stans vbi non oportet (qui legit, intelligat) tunc qui in Iudæa fuerint, fugiant in montem.
15 * Et qui fuerit in tecto ne descendat, nec ingrediatur vt auferat quicquam ex ædibus
16 suis. * Et qui fuerit in agro, is ne reuertatur retro vt tollat vestimentum suum.
17 * Væ autem vterum ferentibus, & iis
18 quæ lactauerint per illos dies. * Orate vtrò ne fiat fuga vestra hyeme.
19 * Fiet enim in illis diebus oppressio, qualis non exstitit à principio creationis quam creauit Deus, nunc vsque nec erit.
20 * Et nisi breuiasset Dominus dies, nō fuisset salua omnis caro: sed propter electos quos elegit, breuiauit dies.

5 * Et respondens Iesus cœpit dicere illis, Videte, ne quis vos seducat.
6 * Multi enim venient in nomine meo dicentes, Quia ego sum: & multos seducent.
7 * Cùm audieritis autem bella & opiniones bellorum, ne timueritis. oportet enim hæc fieri: sed nondum finis.
8 * Exurget enim gens contra gentem, & regnum super regnum: & erūt terræmotus per loca, & fames. Initium dolorum, hæc.
9 * Videte autem vosmetipsos. Tradent enim vos in concilijs: & in synagogis vapulabitis, & ante præsides & reges stabitis propter me, in testimonium illis.
10 * Et in omnes gentes primùm oportet prædicari Euangelium.
11 * Et cùm duxerint vos tradentes, nolite præcogitare quid loquamini: sed quod datum vobis fuerit in illa hora, id loquimini. non enim vos estis loquentes: sed Spiritus sanctus.
12 * Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater filium: & consurgent filij in parentes, & morte afficient eos.
13 * Et eritis odio omnibus, propter nomen meum. Qui autem sustinuerit in finem, hic saluus erit.
14 * Cùm autem videritis abominationem desolationis stantem, vbi non debet (qui legit, intelligat) tunc qui in Iudæa sunt, fugiant in montes:
15 * Et qui super tectum, ne descendat in domum, nec introeat vt tollat quid de domo sua.
16 * Et qui in agro erit, non reuertatur retro, tollere vestimentum suum.
17 * Væ autem prægnātibus & nutrientibus in illis diebus.
18 * Orate verò vt hyeme non fiant.
19 * Erunt enim dies illi tribulationes tales, quales non fuerunt ab initio creaturæ quam condidit Deus vsque nunc, neque fient.
20 * Et nisi breuiasset Dominus dies, nō fuisset salua omnis caro: sed propter electos quos elegit, breuiauit dies.

Egbert. p. Ev. s. Thom. a. 30.

Matt. 10. 19. 20. Luc. 12. 11. 12. 21. 14. 14. 15.

Deut. 32. 35. Ps. 94. 1. Rom. 12. 19. Hebr. 10. 30.

Matt. 24. 15. Luc. 21. 20. Dan. 9. 27. 11. 31. 12. 11.

Luc. 17. 31.

5 * ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε μήτις ὑμᾶς πλανήσῃ.
6 * πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.
7 * ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος.
8 * ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοί· ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα.
9 * βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
10 * καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.
11 * ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.
12 * παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
13 * καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
14 * ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὸς ὅπου οὐ δεῖ· ὁ ἀναγινώσκων νοείτω· τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη.
15 * ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ εἰσελθέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.
16 * καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὤν, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
17 * οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
18 * προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος.
19 * ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἧς ἔκτισεν ὁ θεὸς, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.
20 * καὶ εἰ μὴ κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * Tunc siquis dixerit vobis, Ecce hic est Meschicho, & ecce illic, ne credatis.
22 * Surgent enim Pseudochristi, & pseudoprophetæ, & edent signa & miracula, & seducent, si possit fieri, etiam electos.
23 * Vos autem cauete, ecce prædixi vobis omnia.
24 * Porrò in illis diebus post oppressionem illam Sol obscurabitur, nec Luna dabit splendorem suum.
25 * Et stellæ cadent è cælo, & virtutes cælorum commouebuntur.
26 * Tùncque videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum virtute magna, & cum gloria.
27 * Et tunc mittet Angelos suos, & congregabit electos suos à quatuor ventis ab extremo terræ ad extremum vsque cæli.
28 * A ficu autem discite parabolam. Quum eius tenerescunt rami, & germinant folia, scitis aduenire æstatem.
29 * Ita & vos quum videritis hæc fieri, scitote propè esse ad ualuas.
30 * Amin dico vobis, Nequaquam præterierit generatio ista, vsque dum hæc omnia fiant.
31 * Cælum & terra præteribunt, nec sermones mei præteribunt.
32 * Cæterùm de die illo & illa hora nemo nouit, ne Angeli quidem cælorum, nec ipse Filius, sed Pater.
33 * Cauete, vigilate & orate: nescitis enim quando futurum sit hoc tempus.
34 * Est enim tanquam vir qui peregrè profectus est, reliquitque domum suam, ac dedit potestatem seruis suis, & vnicuique opus suum, ianitori verò præcepit vt vigilans esset.
35 * Vigilate ergo, quippe qui nescitis quando dominus domus veniat, serò, an media nocte, an in cantu galli, an manè.
36 * Ne cum venerit derepentè, inueniat vos dormientes.
37 * Quod autem vobis dico, vobis omnibus idipsum dico, estote vigilantes.

Mat. 24. 4. Luc. 21. 8.
21 * Et tunc si quis vobis dixerit, Ecce, hîc est Christus, ecce illic: ne credideritis.
22 * Exurgent enim pseudochristi & pseudoprophetæ: & dabunt signa & portenta ad seducendos, si fieri potest, etiam electos.
23 * Vos ergo videte, ecce prædixi vobis omnia.
Mat. 24. 29. Luc. 21. 25. Esa. 13. 10. Ezech. 32. 7. Ioel. 2. 10. 3. 15. Amos. 8. 9. Act. 2. 20.
24 * Sed in illis diebus post tribulationem illam Sol contenebrabitur, & Luna non dabit splendorem suum.
25 * Et stellæ cæli erunt decidentes, & virtutes quæ in cælis sunt, mouebuntur.
Mat. 24. 30. Luc. 21. 27. Apoc. 1. 7.
26 * Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus, cum virtute multa & gloria.
Mat. 24. 31.
27 * Et tunc mittet angelos suos, & congregabit electos suos à quatuor ventis, à summo terræ vsque ad summum cæli.
28 * A ficu autem discite parabolam. Cùm iam ramus eius tener fuerit, & nata fuerint folia: cognoscitis quia in proximo sit æstas.
29 * Sic & vos cùm videritis hæc fieri, scitote quòd in proximo sit in ostijs.
30 * Amen dico vobis, Quoniam non transibit generatio hæc, donec omnia ista fiant.
31 * Cælum & terra transibunt: verba autem mea non transibunt.
32 * De die autem illo vel hora nemo scit, neque Angeli in cælo, neque Filius: nisi Pater.
Mat. 24. 42. 25. 13.
33 * Videte, vigilate, & orate: nescitis enim quando tempus sit.
34 * Sicut homo qui peregrè profectus reliquit domum suam: & dedit seruis suis potestatem cuiusque operis, & ianitori præcepit vt vigilet.
35 * Vigilate ergo, nescitis enim quando dominus domus veniat, serò, an media nocte, an gallicantu, an manè.
36 * Ne cùm venerit repentè, inueniat vos dormientes.
37 * Quod autem vobis dico, omnibus dico, Vigilate.

21 * וכדין אם מן אנש לכון דהא מרכא הו משיחא והא * הרו תמן לא תהימנון׃
22 * קמיא מן שקרא ונביא דכדבתא * ויהבון אתותא ותושבחתא * לאגחאה אף לבחירוא׃
23 * אנתון דין זהו * הא קדמת אמרית לכון כל מדם׃
24 * בהנון דין יומתא בתר אולצנא הו שמשא נחשך וסהרא לא * יהב נהורה׃
25 * וכוכבא * נפלין מן שמיא * ויחילותא דשמיא * נתזעזעין׃
26 * והידין * נחזוניהי לברה דאנשא כד אתא * בעננא עם חילא רבא ושבחא׃
27 * והידין נשדר מלאכותי ונכנש * לבחירוהי מן ארבעתהין רוחא * מסיפי ארעא ועד סיפי שמיא׃
28 * מן תאנא דין * ילפו פלאתא דקא * דרך סוביה * ונפרעי טריהיה * ידעין דקריבא הי על תרעא׃
29 * הכנא אף אנתון כד תחזיתון הלין דהוין * דעו דקריבא הי על תרעא׃
30 * אמין אמר אנא לכון דלא תעבר שרבתא הדא עדמא דהלין כלהין * נהוין׃
31 * שמיא וארעא נעברון * ומלי לא נעברון׃
32 * על דין יומא הו ועל שעתא הי אנש לא ידע אף לא מלאכא דשמיא ולא ברא אלא אב׃
33 * חזו * אסתעירו * ובעו * דלא גיר ידעין אנתון אמתי הו זבנא׃
34 * איך גברא הו גיר * דרחיק ושבק ביתה ויהב * שולטנא לעבדוהי ולאנש עבדה ולתרעא פקד דנטור עירו׃
35 * אסתעירו בקיל דלא ידעין אנתון אמתי מרה דביתא * בפרסא או בפלגה * ובלויא או * בקרא תיגעלא׃
36 * דלמא * נאתא מן שלויא ונשכחכון כד נמכין אנתון׃
37 * מרום כלכון דין אמר אנא להוין * עירין׃

* חתא * מלל * חנוך * עור * קרא * אתיא * עלה

21 * καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, ἰδὲ ὧδε ὁ χριστός, ἢ, ἰδὲ ἐκεῖ, μὴ πιστεύσητε.
22 * ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.
23 * ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν πάντα.
24 * ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς.
25 * καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.
26 * καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης.
27 * καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.
28 * ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἁπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·
29 * οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.
30 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται.
31 * ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.
32 * περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
33 * βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν.
34 * ὡς ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.
35 * γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ·
36 * μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας·
37 * ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω, γρηγορεῖτε.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lectio in Consecratione Chrismatûm.

CAP. XIIII.

1 DVobus autem post diebus erat Pezcha Azymorum, & quærebant principes Sacerdotum, & Scribæ quomodo dolo prehenderent eum, & eum interficerent.

2 ‡ Dicebantque, Non in festo, ne fiat tumultus in populo.

3 ‡ Et quum ipse esset in Beth-Anio in ædibus Schemeoun leprosi, dum accumberet, venit mulier habens secum alabastrum aromatis nardi præstantissimæ, multi pretij: & aperuit illud, effuditque super caput ipsius Jeschua.

4 ‡ Erant autem quidam ex discipulis quibus id displicebat apud se, & dixerùt, Quorsum facta est perditio huius aromatis?

5 ‡ Poterat enim venundari amplius quàm trecentis denariis, & dari pauperibus, & murmurabant in eam.

6 ‡ Ipse verò Jeschua dixit, Omittite eam, quid ei molesti estis? bonum opus operata est in me.

7 ‡ Nam omni tempore pauperes habebitis vobiscum: & quandocunque volueritis, potestis eis benefacere: ego verò non omni tempore ero apud vos.

8 ‡ Hæc quod habuit, egit: & præoccupauit, tanquam ad sepulturam aromate condijt corpus meum.

9 ‡ Equidem dico vobis, Vbicunque prædicabitur hoc Euangelium meum in vniuerso mundo, id etiam quod ista egit, narrabitur in memoriam ipsius.

10 ‡ Iihoudo autem Scarioutо vnus ex duodecim, abijt ad principes Sacerdotum, vt proderet eis Jeschua.

11 ‡ Illi verò quum hæc audissent lætati sunt: & polliciti sunt argentum ei se daturos: quærebat quomodo illum opportunè traderet.

12 ‡ Et primo die Azymorum, quo sacrificabant Jihoudæi Pezcho, dicunt ei discipuli ipsius, Quò loci vis vt eamus tibi paraturi vt comedas Pezchoē?

13 ‡ Et misit duos ex discipulis suis, & dixit eis, Ite in ciuitatem: & occurret vobis homo baiulans vas aquæ, sequimini eum.

CAP. XIIII.

Mat.26. Luc.22. Ioh.11.

1 ΗΝ δὲ τὸ πάσχα, καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν.

2 ἔλεγον δέ, μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.

Mat.26. Luc.7. Ioh.12.

3 καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου, νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον, κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς.

Mat.26. Luc.22. Ioh.13.

4 ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς, καὶ λέγοντες, εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν;

5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.

6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργάσατο ἐν ἐμοί.

7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοῖς οὗ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

8 ὃ ἔσχεν αὕτη, ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.

9 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

Mat.26. Luc.22. Ioh.6.

10 καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα προδῷ αὐτὸν αὐτοῖς.

11 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. Καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως αὐτὸν προδῷ.

12 καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;

13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * Et quò loci ingressurus est, dicite domino domus, Magister noster ait, Vbi est domus conuiuij vbi comedam cum discipulis meis
15 Pezcho? * Et ecce ostēdet vobis cœnaculū magnum stratum ac præparatum: illic parate
16 nobis. * Exierūt itaque discipuli eius, & venerunt in ciuitatem, & repererunt prout dixerat eis, parauerūntque Pezcho.
17 * Quúmque esset vespera, venit cum duodecade sua.
18 * Et quum accumberent, ac māducarent, dixit Jeschua, Amin dico vobis, vnus ex vobis qui comedit mecum ipse prodet me.
19 * Illi verò cœperunt angi, & dicunt ei sigillatim, Nunquid ego sum?
20 * Ipse verò ait illis, Vnus è duodecim qui intingit mecum in paropside.
21 * Et Filius hominis abit sicut scriptum est de eo: Væ autem homini illi per quem prodetur Filius hominis: præstaret homini illi, si natus non fuisset.
22 * Quúmque illi manducarent, accepit Jeschua panem & benedixit, fregitque, ac dedit eis, & ait illis, Accipite, Hoc est ipsum corpus meum.
23 * Et accepit calicem, & gratias egit, benedixitque ac dedit eis, & biberunt ex eo omnes.
24 * Et dixit eis, Hic est sanguis meus testamenti noui, qui pro multis effundetur.
25 * Amin dico vobis me amplius non bibiturum ex generatione vitis, vsque ad diem illum, quo bibam eam recenter in regno Dei.
26 * Et laudes cantarunt, exieruntque in Montem oliuarum.

Nocte Crucifixionis.

27 * Et dixit eis Jeschua, Vos omnes effundemini in me ista nocte. Scriptum est enim, Percutiam pastorem, & dispergentur oues ipsius.
28 * Sed quum surrexero, præibo vobis in
29 Galilæam. * Dixit ei Kipho, Si omnes offendantur, ego verò non item.
30 * Ait illi Jeschua, Amin dico tibi, Hodie nocte ista priusquam cantauerit gallus duabus vicibus, ter negabis me.
31 * Ille verò magis dicebat, Etiamsi mihi moriendum sit tecum, non negabo te Domine mi. Similiter autem vt ipse & omnes discipuli dicebant.

14 * Et quocunque introierit, dicite domino domus, Quia magister dicit, Vbi est refectio mea, vbi pascha cum discipulis meis manducem?
15 * Et ipse vobis demonstrabit cœnaculum grande, stratum: & illic parate
16 nobis. * Et abierunt discipuli eius, & venerunt in ciuitatem: & inuenerūt sicut dixerat illis, & parauerunt pascha.
Matt. 26. 17 * Vespere autē facto, venit cum duōdecim. * Et discūbētibus illis & māducantibus, ait IESVS, Amen dico vobis, quia vnus ex vobis tradet me, qui manducat mecum.
19 * At illi cœperunt contristari, & dicere ei singulatim, Nunquid ego?
20 * Qui ait illis, Vnus ex duodecim qui intingit mecum manum in catino.
Psal. 40. 21 * Et Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de eo: væ autem homini illi per quem Filius hominis tradetur. bonum erat ei, si non esset natus homo ille. * Et manducantibus illis, ac-
22 cepit Iesus panem: & benedicens fregit, & dedit eis, & ait, Sumite, hoc est corpus meum. * Et accepto calice, gratias agens
23 dedit eis. & biberunt ex illo omnes.
24 * Et ait illis, Hic est sanguis meus noui testamenti, qui pro multis effundetur.
25 * Amen dico vobis, Quia iam non bibam de genimine vitis vsque in diem illum cùm illud bibam nouum in regno Dei. * Et hymno dicto exierunt in
26 Montem oliuarum.

Psal. 16. 27 * Et ait eis Iesus, Omnes scandalizabimini in me in nocte ista: quia scriptum est: Percutiam pastorē, & dispergentur oues.
Psal. 16. 28 * Sed posteaquam resurrexero, præcedam vos in Galilæam.
29 * Petrus autem ait illi, Etsi omnes scandalizati fuerint in te: sed non ego.
30 * Et ait illi Iesus, Amē dico tibi, Quia tu hodie in nocte hac, priusquam gallus vocem bis dederit, ter me es negaturus. * At ille amplius loquebatur, Et
31 si oportuerit me simul commori tibi, non te negabo. Similiter autem & omnes dicebant.

14 * καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει, ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω.
15 * καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ὑπερῷον μέγα ἐστρωμένον, ἕτοιμον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν.
16 * καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν· καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
17 * καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.
18 * καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.
19 * ὁ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς, μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος, μήτι ἐγώ;
20 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον.
21 * ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
22 * Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, καὶ εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε, λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.
23 * καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.
24 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον.
25 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
26 * καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

27 * Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, ὅτι γέγραπται, πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα.
28 * ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν
29 Γαλιλαίαν. * ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. * Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
30 ἀμὴν λέγω σοί, ὅτι σὺ σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς με ἀπαρνήσῃ.
31 * ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον, ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι· ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

Universidad de Deusto
Biblioteca

32 * Et venerunt in locum qui vocatur Gadsimon, atque discipulis suis, Sedete hic, donec preces fudero.

33 * Et duxit secum Kipho, & Jaakoub, & Jouchanon: cœpitque contristari & angi.

34 * Et ait illis, Ægritudo inest animæ meæ vsque ad mortem: expectate me hic, & vigilate.

35 * Et accessit paululum, procidítque in terram, & orabat, vt, si fieri posset, transiret ab eo illa hora.

36 * Et ait, Pater, Pater mi, tu potes omnia, transfer à me calicem istum: verumtamen non voluntas mea, mei, inquam, ipsius, sed tua fiat.

37 * Veniens autem inuenit eos dormientes, atque Kipho, Schemeoun dormis? non potuisti vna hora vigilare?

38 * Vigilate & orate, ne intretis in tentationem: Spiritus vult, & promptus est, sed est corpus infirmum. * Et profectus iterum

40 orauit, & eundē sermonē dixit. * Et conuersus rursum veniens inuenit eos dormientes, propterea quòd eorū oculi grauati erant, neque sciebant quid ei dicerent. * Venit autem tertia vice, & ait illis, Dormite adhuc & requiescite: propè est finis, venítque hora, & ecce traditur Filius hominis in manus flagitiosorum. * Surgite, eamus: ecce appropinquat is qui prodit me.

43 * Et adhuc ipso loquente venit Iehudah Scariouto vnus ex duodecim, & cū eo multi cum ensibus & fustibus, à principibus Sacerdotum, & Scribis & Senioribus.

44 * Dederat autē eis signum proditionis proditor ille, & dixerat, Quemcunque osculatus fuero, ipse est, prehēdite eumcautè, eumque abducite. * Et eo momēto appropinquans, dixit ei, Rabbi, Rabbi, eumque osculatus est. * Illi verò iniecerūt in eum manus, & prehenderunt eum.

47 * Vnus autē ex ijs qui adstabāt distrahens gladium ac percussit seruum principis Sacerdotum, abstulitq; eius auriculam. * Ipse verò Jeschuá respōdit & ait eis, Tanquam adversus sicarium existis contra me cum gladijs & fustibus vt prehendatis me.

49 * Quotidie apud vos eram dum docebam in templo, neque prehendistis me. Sed vt adimplerentur scripturæ hoc factum est.

Mat. 26. 4. 36. Luc. 22. 4. 40.

32 * Et veniunt in prædium, cui nomen Gethsemani. Et ait discipulis suis, Sedete hîc donec orem.

33 * Et assumit Petrum, & Iacobum, & Iohannem secum: & cœpit pauere & tædere. * Et ait illis, Tristis est anima mea vsque ad mortē: sustinete hîc & vigilate.

35 * Et cùm processisset paululum, procidit super terram: & orabat vt, si fieri posset, transiret ab eo hora.

36 * Et dixit, Abba, pater, omnia tibi possibilia sunt: transfer calicem hunc à me. sed non quod ego volo, sed quod tu.

37 * Et venit, & inuenit eos dormientes. Et ait Petro, Simon dormis? non potuisti vna hora vigilare?

38 * Vigilate, & orate vt non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro verò infirma.

39 * Et iterum abiens orauit eundem sermonem, dicens.

40 * Et reuersus, denuò inuenit eos dormientes (erant enim oculi eorum grauati) & ignorabant quid respōderent ei.

41 * Et venit tertiò, & ait illis, Dormite iam & requiescite. Sufficit, venit hora. Ecce Filius hominis tradetur in manus peccatorum. * Surgite, camus. ecce, qui me tradet, propè est.

43 * Et adhuc eo loquente, venit Iudas Scariotes vnus de duodecim, & cum eo turba multa cū gladijs & lignis, † à summis Sacerdotibus & Scribis, & Senioribus. * Dederat autem traditor eius signum eis dicens, Quemcunque osculatus fuero, ipse est: tenete eum, & ducite cautè. * Et cùm venisset, statim accedens ad eum, ait, Aue Rabbi. & osculatus est eum. * At illi manus iniecerunt in eum: & tenuerunt eum.

47 * Vnus autem quidam de circunstantibus educens gladium, percussit seruum summi Sacerdotis: & amputauit illi auriculam.

48 * Et respondens Iesus, ait illis, Tanquam ad latronem existis cum gladijs & lignis comprehendere me?

49 * Quotidie eram apud vos in templo docens, & non me tenuistis. sed vt impleantur scripturæ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

50 ‡Tunc dereliquerunt eum discipuli ipsius,
51 & aufugerunt. ‡ Quidã autẽ adolescens ve-
niebat post eum, erat que amictus sindone ma-
52 dus, & prehenderunt eum. ‡Ipse verò
reliquit sindonem, & aufugit nudus.
53 ‡ Et abduxerũt Jeschua ad Kaipho sum-
mum Sacerdotem: & congregati sunt apud
eum cuncti principes Sacerdotum, & Scri-
54 bæ, & Seniores. ‡ Schemeoun autẽ procul
veniebat post eum vsque ad atrium interius
summi Sacerdotis, & sedebat cum ministris,
55 atque calefaciebat se ante ignem. ‡Principes
autem Sacerdotum, & omnis eorum synago-
ga quærebant aduersus Jeschua testimonia,
vt eum morti addicerent, nec inueniebant.
56 ‡ Quum enim multi testificarentur ad-
uersus eum, non erant æqualia eorum testi-
57 monia. ‡ Quidam autem insurrexerunt in
eum testes falsi, & dixerunt.
58 ‡ Nos audiuimus eum dicentem, Ego dis-
soluo templum hoc manibus factum, & tri-
bus diebus ædifico aliud nõ factum manibus.
59 ‡ Sed ne sic quidem æquale erat eorum te-
60 stimonium. ‡ Porrò surrexit summus Sa-
cerdos in medium, & interrogauit Jeschua,
& ait, Ne verbum quidem respondes? quid
isti testificantur contra te?
61 ‡Ipse verò Jeschua tacebat, & nihil re-
spondit. Et rursus interrogauit eum summus Sacerdos, & ait, Tune es ille Messiæ filius Benedicti?
62 ‡ Ipse verò Jeschua, dixit ei, Ego sum, &
videbitis Filium hominis sedentem à dextra virtutis, & venientem super nubes cæ-
63 lorum. ‡ Summus autem Sacerdos scidit tu-
nicam suam, & ait, Quorsum amplius requi-
64 runtur nobis testes? ‡ En ex ore ipsius audi-
stis blasphemiam: quid vobis videtur? illi verò omnes iudicarunt eum esse reum mortis.
65 ‡ Et cœperunt quidam conspuere in vul-
tum ipsius, & velare faciem eius, & colaphis eum cædere, ac dicere, Vaticinare. Minis-
tri quoq; percutiebant eũ super maxillas ipsius.
66 ‡ Quumque Schemeoun esset inferius in
atrio, venit quædam adolescentula quæ erat
67 summi Sacerdotis. ‡Vidit eum calefacientem
se, & respiciens in eum dixit ei, Et tu cum
Jeschua Nazareno eras.

Translat. B. Hieronymi. EVANG. MARC. ΕΥΑΓΓ. ΚΑΤΑ ΜΑΡΚ. ιδ. 221

Mat. 26. Luc. 22.
50 ‡Tunc discipuli eius relinquẽtes eum, omnes fugerunt.
51 ‡ Adolescens autem quidam sequebatur eum amictus sindone super nudo: & tenuerunt eum. 52 ‡ At ille reiecta sindone, nudus profugit ab eis.
Luc. 22. Joh. 18. Infr. 15.
53 ‡ Et adduxerunt Iesum ad summum Sacerdotem: & cõuenerunt omnes Sacerdotes, & Scribæ, & Seniores.
54 ‡ Petrus autem à longè secutus est eũ vsque intrò in atrium summi Sacerdotis: & sedebat cum ministris ad ignem, & calefaciebat se.
Mat. 27. Infr. 15.
55 ‡ Summi verò Sacerdotes & omne concilium quærebant aduersus Iesum testimonium, vt eum morti traderent, nec inueniebant. 56 ‡Multi enim testimoniũ falsum dicebant aduersus eum: & conuenientia testimonia non erant.
57 ‡ Et quidam surgentes, falsum testimonium ferebant aduersus eum, dicentes, 58 ‡ Quoniam nos audiuimus eum
Infr. 15. Ioh. 2. Act. 6. 7.
dicentem, Ego dissoluam templum hoc manu factum, & per triduum aliud non manufactum, ædificabo.
59 ‡ Et non erat conueniens testimoniũ illorũ. 60 ‡Et exurgens summus Sacerdos in medium, interrogauit Iesum, dicẽs, Non respondes quicquã ad ea quæ tibi obiciuntur ab his?
61 ‡ Ille autem tacebat, & nihil respondit. Rursum summus Sacerdos interrogabat eum: & dixit ei, Tu es Christus filius Dei benedicti?
Mat. 16. Luc. 9. Joh. 1.
62 ‡ Iesus autem dixit illi, Ego sum, & videbitis Filium hominis sedentem à dextris virtutis, & venientem cum nubibus cæli. 63 ‡ Summus autem Sacerdos
Act. 7. Apoc. 1.
scindens vestimẽta sua, ait, Quid adhuc desideramus testes? 64 ‡ Audistis blasphemiam. quid vobis videtur? Qui omnes condemnauerunt eum esse reum mortis. 65 ‡ Et cœperunt quidam conspuere eum, & velare faciem eius, & colaphis eum cædere, & dicere ei, Prophetiza. & ministri alapis eum cædebant. 66 ‡ Et cùm
Mat. 26. Luc. 22. Joh. 18. Infr. 14. Act. 3. 4.
esset Petrus in atrio deorsum, venit vna ex ancillis summi Sacerdotis. 67 ‡ Et cùm vidisset Petrũ calefacientẽ se, aspiciens il
lum, ait, Et tu cum Iesu Nazareno eras.

50 ‡ καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον.
51 ‡ καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι.
52 ‡ ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.
53 ‡ καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς.
54 ‡ καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
55 ‡ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ ηὕρισκον.
56 ‡ πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.
57 ‡ καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες·
58 ‡ ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω.
59 ‡ καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.
60 ‡ καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον, ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων, οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
61 ‡ ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;
62 ‡ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, ἐγώ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.
63 ‡ ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαῤῥήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει, τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;
64 ‡ ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.
65 ‡ καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ, προφήτευσον· καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον.
66 ‡ καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως·
67 ‡ καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει, καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα.

69 וְקָם רַב כָּהֲנָא כְּמִצְעָתָא וְשָׁאֲלָה לִישׁוּעַ וְאָמַר לָא ׀ מְפָנָא אַנְתָּ פְּתְגָמָא כְּנָא מְסָהֲדִין עֲלָיךְ חַלִּין׃
70 וְהוּא יְשׁוּעַ שָׁתִיק וְהוּא וּמַרְכָּם לָא ׀ עָנְיֵהִי וְחוּב שְׁאֲלָה רַב כָּהֲנָא וְאָמַר אַנְתָּ הוּ מְשִׁיחָא בְּרָהּ ׀ דְּבָרְכָא׃
71 הוּא יְשׁוּעַ וְאָמַר לָהּ אֲנָא ׀ וְתֶחֱזוֹן לְבַרְהָ דְּאֱנָשָׁא וְיָתֵב מִן יְמִינָא דְּחַיְלָא וְאָתָא עַל עֲנָנֵי שְׁמַיָּא׃
72 רַב כָּהֲנָא זְיַן אַרְעָא כּוּתְנֵיהּ וְאָמַר כְּנָא מְכוֹל ׀ סְהָדָיָן לָן מְהַדְּרָא׃
73 הָא מִן פּוּמֵהּ שְׁמַעְתּוֹן ׀ גְּדִיפָא מָנָא מְסְתַּמְיָן׃ מָהֵי לְכוֹן הִנּוּן כְּלְהוֹן ׀ דְּנוּ דְּחַיָּב הוּ מוֹתָא׃
74 וְשָׁרְיוּ אֲנָשִׁין לְקִיזָן בְּפַרְצוּפֵהּ ׀ וְסַחְפִין שַׁפְּוּהִי ׀ וּפְקַפְּחִין לֵהּ וְאָמְרִין אֶתְנַבֵּא ׀ מָחֵיזָן הִנּוּן לֵהּ עַל ׀ פֻּמֵּהּ׃
75 וְכַד שָׁמְעִין לְמֵהַב דְּרְתָא ׀ אֲתָא חֲדָא מִן בְּנָת כָּהֲנַיָּא׃
76 וְחַמָּת לֵהּ דְּיָתֵב בְּחֵיל נוּרָא וְאִסְתַּכְּלָה בֵּיהּ וְאָמְרָה לֵהּ וְאַף אַנְתָּ עִם יְשׁוּעַ נָצְרָיָא׃

69 ‡ καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστῶσιν, ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.
70 ‡ ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει.
71 ‡ ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.
72 ‡ καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς· καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[68] ‡ At ille negauit, dicens, Neque scio, neque noui quid dicas. Et exijt foras ante atrium: & gallus cantauit.

Mat. 26. 69. [69] ‡ Rursus autem cùm vidisset illum ancilla, cœpit dicere circunstantibus, Quia hic ex illis est.

Luc. 22. 58. [70] ‡ At ille iterum negauit. Et post pusillum rursus qui astabant, dicebant Petro, Verè ex illis es: nam & Galilæus es.

Luc. 23. 59. [71] ‡ Ille autem cœpit anathematizare & iurare, Quia nescio hominem istum quem dicitis.

Mat. 26. 74. Luc. 22. 60. Ioh. 13. 38. [72] ‡ Et statim iterum gallus cantauit. Et recordatus est Petrus verbi quod dixerat ei Iesus, Prius quàm gallus cantet bis, ter me negabis. Et cœpit flere.

CAP. XV.

Mat. 27. 1. Luc. 22. 66. Ioh. 18. 28. Act. 3. 13. 4. 26. 13. 28. [1] ET confestim, manè cõsilium facientes summi Sacerdotes cum Senioribus, & Scribis, & vniuerso concilio, vincientes Iesum, duxerunt & tradiderunt Pilato.

Mat. 27. 11. Luc. 23. 3. Ioh. 18. 33. [2] ‡ Et interrogauit eum Pilatus, Tu es rex Iudæorum? At ille respondens, ait illi, Tu dicis.

Mat. 27. 12. Luc. 23. 10. Act. 13. 27. 1. Tim. 6. 13. [3] ‡ Et accusabant eum summi Sacerdotes in multis.

[4] ‡ Pilatus autem rursum interrogauit eum, dicens, Non respondes quicquam? vide in quantis te accusant.

[5] ‡ Iesus autem amplius nihil respondit: ita vt miraretur Pilatus.

[6] ‡ Per diem autem festum solebat dimittere illis vnum ex vinctis quemcunque petissent.

[7] ‡ Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum seditiosis erat vinctus, qui in seditione fecerant homicidium.

[8] ‡ Et cùm ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper faciebat illis.

[9] ‡ Pilatus autem respondit eis, & dixit, Vultis dimittam vobis regem Iudæorum?

[10] ‡ Sciebat enim quòd per inuidiam tradidissent eum summi Sacerdotes.

[11] ‡ Pontifices autem cõcitauerunt turbam, vt magis Barabbam dimitteret eis.

[68] ‡ ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων, οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

[69] ‡ καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν, πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν, ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.

[70] ‡ ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο· καὶ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ. καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιὰ σου ὁμοιάζει.

[71] ‡ ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.

[72] ‡ καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε· καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος ὃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δίς, ἀπαρνήσῃ με τρίς. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

ιε'.

[1] ‡ Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωὶ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν, καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ.

[2] ‡ καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, σὺ λέγεις.

[3] ‡ καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο.

[4] ‡ ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων, οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατα μαρτυροῦσιν.

[5] ‡ ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

[6] ‡ Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὃν παρῃτοῦντο.

[7] ‡ ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.

[8] ‡ καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.

[9] ‡ ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

[10] ‡ ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.

[11] ‡ οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.

[68] ‡ *Ipse verò inficiatus est, & ait, Ego nescio quid tu dicas. Et exiuit extrà in vestibulum, & cantauit gallus.*

[69] ‡ *Et rursus eum conspicata puella illa, cœpit dicere ijs qui adstabant, Iste quoque ex ipsis est.*

[70] ‡ *Ipse verò rursum negauit. Et paulò post iterum ij qui adstabant dixerunt Kipho, Verè & tu ex ipsis es; namque Galilæus es, & sermo tuus similis est.*

[71] ‡ *Ipse autem cœpit se deuouere, & iurare, Non noui hominem istum quem dicitis.* [72] ‡ *Et in illa ipsa hora gallus cantauit secunda vice. Et recordatus est Schemeonis ipsius Jeschua quem dixerat ei, Priusquam cantauerit gallus duabus vicibus, ter me negabis: cœpitque flere.*

Lectio ad Matutinas in Paraſceue Crucifixionis.

CAP. XV.

[1] ‡ *STatim autem diluculo consilium inierunt principes Sacerdotum cum Senioribus, & cum Scribis, & cum tota synagoga: ac vinxerunt Jeschua, eumque abduxêre, & tradiderunt Pilato præsidi.*

[2] ‡ *Interrogauit autem eum Pilatus, Tu es ille rex Jhoudæorum? Ipse verò respondit & ait ei, Tu dixisti.*

[3] ‡ *Et accusabant eum principes Sacerdotum in multis.*

[4] ‡ *Ipse verò Pilatus rursus interrogauit eum, & dixit ei, Ne verbum quidem respondes? vide quàm multa testificantur contrate.* ‡ *Ipse autem Jeschua nullum verbum protulit, ita vt miraretur Pilatus.*

[6] ‡ *Moris autem erat vt in quocunque festo dimitteretur eis vinctus vnus, quem ipsi postulassent.* ‡ *Erat autem aliquis qui vocabatur Bar-Abba vinctus cũ seditiosis illis* [8] *qui cædem in seditione fecerant.* ‡ *Et vocatus est populus, cœpitque postulare, prout consuetum erat ipsis facere.*

[9] ‡ *Ipse verò Pilatus respondit, & ait, Vultis dimittam vobis regem illum Jhoudæorum?* [10] ‡ *Nouerat enim Pilatus quòd per inuidiam tradiderant eũ principes Sacerdotum.* ‡ *Principes aũt Sacerdotum magis concitarunt turbas vt dimitteretur eis Bar-Abba.*

הוּא דִּין כְּפַר וְאָמַר לָא יְדַע אֲנָא מָנָא אֲמַרָא אַנְתְּ וְנְפַק לְבַר לְמַפְּא וְקָרָא תַּרְנְגְלָא : [69] וְחֲזָתֵהּ חוּר עַלְיוֹתָא
הוּא דִּין כְּפַר וּבְחַר קָלִיל חוּר עַיְלִין דְּקִיְמִין אֲמְרוּ [70] הוּא דִּין שְׁרִי חֲנָא מְחָרֵם וְיַמָּא דָמָא : [71] וְשָׁרִי לְאוֹלָיָא אֲנָךְ גְּלִילָיָא אַנְתְּ וְמַפְלָלֵךְ דָּמָא : [72] וּבְהּ בְּשַׁעְתָּא קָרָא תַּרְנְגְלָא וְחָדֵי אֲמַרִין אֲנָהִין : וְאִתְרְכַר שְׁמְעוֹן
וְאָמַר לֵהּ יְשׁוּעַ לְפַנְדָּא וְחָדֵי אֲמַרִין אֲנָהִין וְזִבְנִין חֲלָה תַּרְתֵּין וְזִבְנִין חֲלָה תְּלָתָא דְּתִכְפּוּר בִּי וְשָׁרֵי וְדַבְּבָא :
קרגא ' דפלאח סו ' דקיפותא ' דשרוכא ' דעפרא ' לו
וְשָׁרֵי לְמִבְכֵּי עֲלֵיהּ עַל דְּאָמַר לֵהּ תְּרֵין זִמְנִין עַד דְּלָא תִּכְפּוּן תְּלָתָא זִמְנִין דְּתִכְפּוּר בִּי וְאָזַל לְבֵיתֵהּ וְהָא יוֹמָא דְּעָבְדוּ מַלְכָּא רַבָּנָא עִם פַּפְּרָא וְעִם קַיָּפָא עִם פַּפְּרָא וְעִם כְּלָּה קְנוּשְׁתָּא וְאִסְרוּ לְיֵשׁוּעַ וְאוֹבְלוּהִי
מן לשון יון ' קנא בלשון קטלן ' חנא ' רמה ' נער ' שרא ' שרי ' שאל ' אבא ' שרי ' יחד ' פירוש קנוה ' שרא

וְשַׁאלָה פִּילְטוֹס מִנֵּהּ הוּ מִלְּבָא דִּיהוּדָיֵא הוּ דִּין עָנָא וְאָמַר לֵהּ אַנְתְּ אֲמַרְתְּ : [3] וְקַבְלִין חַיָּו קַרְצוּהִי רַבֵּי כָהֲנָא בְּסַגִּיאָתָא : [4] הוּדִין פִּילְטוֹס חוּב שְׁאֵלָה וְאָמַר לֵהּ לָא מִפְּנָא אֲמַרְתְּ
פְּתַנְמָא חֲזֵי כַּמָּא מְסָהֲדִין עֲלָיךְ : [5] הוּדִין יְשׁוּעַ מְדֵם פְּתַנְמָא לָא יְהַב אֵיכָא דְּתְהֵדַּר פִּילְטוֹס : [6] מֵעֵד הֲוָא דִּין לְכָל שַׁתָּא לְהַחַד אֲסִירָא חַד אֵינָא דְּשָׁאֲלִין : [7] וְאִיתּ הֲוָא חַד דְּסָהֲקָרָא בַּרְאַבָּא
נַאסִיר הֲוָא עִם עַבְדֵי אֲסְטַסִין הִנּוּן דְּקָטְלָא בַּאסְטַסִין עֲבַדוּ : [8] וְקַלְעוּ עַמָּא וְשָׁרוּ לְמִשְׁאַל אֵיךְ דְּמִעֵד הֲוָא
עֲבַד לְהוֹן : [9] הוּדִין פִּילְטוֹס עָנָא וְאָמַר צְבִין אִנְתּוּן וְאֶשְׁרָא לְכוֹן מַלְכָּא דִּיהוּדָיֵא : [10] יָדַע הֲוָא דִּין פִּילְטוֹס
דְּמִן חַסְדָּא אֲשְׁלְמוּהִי רַבֵּי כָהֲנָא : [11] רַבֵּי כָהֲנָא דִּין יְהִירָאִין הַפְּשׁוּ לְכֻנְשָׁא וְלָכֵן אַנָּא וְעָשְׂרָא לְהוֹן :
מן לשון יון ' קנא בלשון קטלן ' חנא ' רמה ' נער ' שרא ' קרא ' שרי ' שאל ' אבא ' שרי ' יחד ' פירוש קנוה ' שרא

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * At ipse Pilatus dixit eis: Quid igitur vultis faciam isti, quem vos vocatis Regem
13 Iihoudæorum? * Illi verò rursus vociferati sunt, Crucifige eum.
14 * Ipse autē Pilatus subdit eis: Quid enim mali fecit? Illi verò magis clamabant: Crucifige eum. * Pilatus autē voluit facere voluntatem turbarū, & soluit eis Bar-Abba, tradiditque eis Jeschua quum flagellatus esset vt crucifigeretur.
16 * Cæterùm milites abduxerunt eum in atrium interius quod est prætorium, & aduocauerunt totam cateruam.
17 * Et induerunt eum purpura, & implexā imposuerunt ei coronam spineam.
18 * Cœperuntque eum salutare: Aue Rex Iihoudæorum.
19 * Et percutiebant eum in caput ipsius calamo, & conspuebant in faciem eius, ac summittebant genua sua, & adorabant eum.
20 * Quumque illusissent ei, exuerunt eū purpura, & induerunt eum vestimentis ipsius, eumque eduxerunt vt cruci suffigerent.

Ad horam tertiam.

21 * Porrò angariarunt quendam prætereuntem Schemeoun Kourinæum (venientem ex pago, patrem Alexandri, & Rufi) vt baiularet crucem eius.
22 * Et adduxerūt eum in locum Golgoutho, qui exponitur Cranium capitis.
23 * Et dederunt ei bibendum vinum mistum cum myrrha: ipse verò non sumpsit.
24 * Quumque cruci suffixissent eum, partiti sunt vestimenta eius, & iecerunt super ea sortem, quid quis acciperet.
25 * Erat autem hora tertia, quum cruci affixerunt eum.
26 * Eratque inscripta occasio mortis ipsius inscriptione illa, HIC EST REX ILLE IIHOVDAEORVM.
27 * Insuper crucifixerunt cum eo duos latrones, vnū à dextera eius, & alterū ab eius sinistra. 28 * Et impleta est scriptura quæ dicit, Cum flagitiosis annumeratus est.

Media die.

29 * Quinetiā ij qui præteribant blasphemabant in eum, & motantes capita sua dicebant, O tu qui dissoluis templum & ædificas illud triduo!

12 * At ipse Pilatus dixit eis: Quid igitur vultis faciam isti, quem vos vocatis Regem
13 Iihoudæorum? * Illi verò rursus vociferati sunt, Crucifige eum.
14 * Ipse autē Pilatus subdit eis: Quid enim mali fecit? Illi verò magis clamabant: Crucifige eum. * Pilatus autē voluit facere voluntatem turbarū, & soluit eis Bar-Abba, tradiditque eis Jeschua quum flagellatus esset vt crucifigeretur.
16 * Cæterùm milites abduxerunt eum in atrium interius quod est prætorium, & aduocauerunt totam cateruam.
17 * Et induerunt eum purpura, & implexā imposuerunt ei coronam spineam.
18 * Cœperuntque eum salutare: Aue Rex Iihoudæorum.
19 * Et percutiebant eum in caput ipsius calamo, & conspuebant in faciem eius, ac summittebant genua sua, & adorabant eum.
20 * Quumque illusissent ei, exuerunt eū purpura, & induerunt eum vestimentis ipsius, eumque eduxerunt vt cruci suffigerent.

Ad horam tertiam.

21 * Porrò angariarunt quendam prætereuntem Schemeoun Kourinæum (venientem ex pago, patrem Alexandri, & Rufi) vt baiularet crucem eius.
22 * Et adduxerūt eum in locum Golgoutho, qui exponitur Cranium capitis.
23 * Et dederunt ei bibendum vinum mistum cum myrrha: ipse verò non sumpsit.
24 * Quumque cruci suffixissent eum, partiti sunt vestimenta eius, & iecerunt super ea sortem, quid quis acciperet.
25 * Erat autem hora tertia, quum cruci affixerunt eum.
26 * Eratque inscripta occasio mortis ipsius inscriptione illa, HIC EST REX ILLE IIHOVDAEORVM.
27 * Insuper crucifixerunt cum eo duos latrones, vnū à dextera eius, & alterū ab eius sinistra. 28 * Et impleta est scriptura quæ dicit, Cum flagitiosis annumeratus est.

Media die.

29 * Quinetiā ij qui præteribant blasphemabant in eum, & motantes capita sua dicebant, O tu qui dissoluis templum & ædificas illud triduo!

12 * Pilatus autem iterum respondens, ait illis, Quid ergo vultis faciam regi Iudæorum? 13 * At illi iterum clamauerūt, Crucifige eum.
14 * Pilatus verò dicebat illis, Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant, Crucifige eum.
15 * Pilatus autem volens populo satisfacere, dimisit illis Barabbam, & tradidit Iesum flagellis cæsum vt crucifigeretur. 16 * Milites autem duxerunt eum in atrium prætorij, & conuocant totam cohortem.
17 * Et induunt eum purpura, & imponunt ei, plectentes spineam coronam.
18 * Et cœperunt salutare eum, Aue rex Iudæorum.
19 * Et percutiebant caput eius arundine: & conspuebant eum, & ponentes genua, adorabant eum.
20 * Et postquam illuserunt ei, exuerunt illum purpura, & induerunt eum vestimentis suis, & educunt illum vt crucifigerent eum.

21 * Et angariauerunt prætereuntem quempiam, Simonem Cyrenæum venientem de villa, patrem Alexandri & Rufi, vt tolleret crucem eius.
22 * Et perducunt illum in Golgotha locum quod est interpretatum, Caluariæ locus.
23 * Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: & non accepit.
24 * Et crucifigentes eum, diuiserunt vestimenta eius, mittentes sortem super Cis, quis quid tolleret.
25 * Erat autem hora tertia: & crucifixerunt eum.
26 * Et erat titulus causę eius inscriptus, REX IVDAEORVM.
27 * Et cum eo crucifigūt duos latrones, vnum à dextris, & alium à siniſtris eius.
28 * Et impleta est scriptura quæ dicit, Et cum iniquis reputatus est.

29 * Et prætereuntes blasphemabant eum, mouentes capita sua, & dicentes; Vah qui destruis templum, & in tribus diebus reædificas.

12 * ὁ δὲ πιλᾶτος ἀποκριθεὶς, πάλιν ἔιπεν αὐτοῖς, τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν ἰουδαίων;
13 * ⟨Ⓒ⟩ ὁ πάλιν ἔκραξαν, σταύρωθι αὐτόν.
14 * ὁ δὲ πιλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς, τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; ⟨Ⓒ⟩ δὲ περισσοτέρως ἔκραξαν, σταύρωθι αὐτόν.
15 * ὁ δὲ πιλᾶτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βαραββᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν ἰησοῦν, φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ.
16 * ⟨Ⓒ⟩ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν.
17 * καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον.
18 * καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν, ⟨Ⓒ λέγειν⟩, χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.
19 * καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ.
20 * καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια· καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 * Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα σίμωνα κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα ἀλεξάνδρου καὶ ῥάφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
22 * καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, κρανίου τόπος.
23 * καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε.
24 * καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν, διεμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ.
25 * ἦν δὲ ὥρα τρίτη, ⟨Ⓒ⟩ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
26 * καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.
27 * καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο λῃστὰς, ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.
28 * καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.

29 * Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν.

אתא ' גלל
מיחוסו חסקום
ראב ' שמעון
חלקם בירושלם ומוב
רמתא ' מיחוסו ונהל
עלל ' מוד
וכן לשון יון
עגל
עור

22 הוּ דֵין פִּילָטוֹס אֲמַר לְהֵין מָנָא דֶּחֱל[a] צְבִין אֲנָחְנָא אֶעְבֵּד לְהַנָּא דִּקְרִין אַנְתּוּן מַלְכָּא דִּיהוּדָיֵא׃ 23 וְחַנִּין דֵּין מִיחַב
24 לְהוֹן חוֹב זְקוֹפְיהוּ׃ 24 הוּ דֵין פִּילָטוֹס אֲמַר לְהֵין מָנָא בִּישׁ עֲבַד וְחַנִּין[b] יַתִּירְאִית קַיְּמִין וְהוֹו זְקוֹפְיהוּ׃
25 פִּילָטוֹס דֵּין צְבָא דְּיֶעְבֵּד[c] צְבִינָא לְכֶנְשָׁא וְאַשְׁרָא לְהֵין לְבַר אַבָּא וְאִשְׁלֵם לְהֵין לְיֵשׁוּעַ בַּר בְּנָנֵי[d] דְּנִזְדַּקַּף׃
26 מִשְׁטַרְיוּתָא דֵּין צְוִיבְלְהוֹן[e] פְּרִשְׁטִין[f] וְקָרֵי לְכֻלְּהוֹן[g] אֲסַפִּירוּ׃
27 וְאַלְבְּשׁוּהִי לֶגוֹ וְרָהֲטָא וְאוֹתְיְהִי[h] פְּרִשְׁטִין[i] וְעַבְדָא וְשַׁוְיָא לְהִי כְּלִילָא דְּכוֹבָא׃
28 וְשָׁרִיוּ לְמִשְׁאֵל בִּשְׁלָמָא שְׁלֵם מַלְכָּא דִּיהוּדָיֵא׃ 29 וְחַנִּין דֵּין מְהַוְיָן לָהּ עַל רֵישָׁהּ בְּקָנְיָא[j] וְרָקִין הֲווֹ בְּאַפּוֹהִי וּכְרָכִין הֲווֹ עַל[k] בּוּרְכּוֹהִי וְסָגְדִין לָהּ׃
30 וְכַד בְּזוּהִי מִנָּהּ אַשְׁלְחוּהִי אַרְגְּוָנָא וְאַלְבְּשׁוּהִי מָאנוֹהִי[l] וְאַפְּקוּהִי[m] דְּנִזְקְפוּנֵיהִי׃

22 וְשַׁחֲרוּ חַד רָעֲבַר חַקְלָא שַׁמְעוֹן קוּרִינָיָא דְאַתָא חַנָא מִן קְרִיְתָא אֲבוּהִי
דְאַלְכְּסַנְדְּרוֹס וְרוּפוֹס וְזַקִּיפוּ זְקִיפָה׃ 23 וְאִיתְיְהִיבוּ לָהּ לְמִשְׁתֵּא מְהַרְהְרָא[b] וְלָא נְסַב׃
24 וְכַד זְקִפוּהִי פַּלְגוּ מְאוֹהִי[c] עֲלֵיהוֹן[d] פְּסָא מָנִי, מָנָא נְסַב׃ 25 אִיתּ הֲוָא דֵּין שָׁעֲתָא תְּלָתָא כַּד זְקִפוּהִי׃
בְּקַחְנָא הַנּוֹ מִלְכָּא דִּיהוּדָיֵא׃ 27 וְזַקִּפוּ עִמֵּהּ תְּרֵין[e] לְסִפְיָא חַד מִן יְמִינֵהּ וְחַד מִן סְמָלֵהּ׃
28 וְאִשְׁתְּלִים כְּתָבָא דְּאָמַר וְעִם עֲוָלֵא אִתְחְשַׁב׃ 29 וְעָבְרִין דְּמָרִין רֵישֵׁיהוֹן וְאָמְרִין אִין שָׁרֵא הֵיכְלָא וּבָנֵא לֵהּ לְיוֹמִין
תְּלָתָא שְׁזִיב

אתא ' גלל
מיחוסו חסקום
ראב ' שמעון
חלקם בירושלם ומוב
רמתא ' מיחוסו ונהל
עלל ' מוד
וכן לשון יון
עגל
עור

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 ‡ Libera teipsum, & descende de cruce.
31 ‡ Similiter autem & principes Sacerdotum ridebant vnus cum alio, nec non Scribæ, & dicebant, Alios seruauit, seipsum non potest seruare.
32 ‡ Meschicho ille rex Israel descendat nunc de cruce, vt videamus & credamus ei. Quinetiam illi qui erant crucifixi cum eo, exprobrabant ei.

Ad nonam horam.

33 ‡ Quúmque essent sex horæ, factæ sunt tenebræ super vniuersam terram vsque ad horam nonam.
34 ‡ Et hora nona exclamauit Jesebua alta voce, & ait, Jl, Jl, lemono schebakthoni, hoc est, Deus mi, Deus mi, quare dereliquisti me?
35 ‡ Quidam autem qui audierunt ex iis qui adstabant, dicebant, Jlijo vocauit.
36 ‡ Cucurrit autem quidam, & implens spongiam aceto, alligauitque calamo vt propinaret ei. Et dicebant, Sinite, videamus an veniat Jlijo descensum ei præbiturus.
37 ‡ Ipse verò Jesebua clamauit alta voce, & expirauit.
38 ‡ Et superficies valuarum templi scissa est in duas partes, à summo vsque ad imum.
39 ‡ Quum vidisset autem Centurio ille qui adstabat ex aduerso eius, eum ita clamasse, & expirasse, dixit: Verè homo iste erat filius Dei.
40 ‡ Erant autem mulieres procul spectantes, Mariam Magdeloitho, & Mariam matrem Iaakoub minoris & Josi, & Salome.
41 ‡ Illæ quum ipse esset in Galilea, adhæserant ei, & ministrauerant ei, aliæque quamplurimæ quæ ascenderant cum eo ad Ouranschlem.

Ad Vesperam Sabbathi.

42 ‡ Et quum esset vespera Parasceues, hoc est, ante Sabbathum:
43 ‡ Venit Jauseph ille ex Rometho honorabilis senator, qui & ipse præstolabatur regnum Dei: & confidens introijt ad Pilatum, petijtque corpus ipsius Jesebua.
44 ‡ Pilatus autem miratus est si iam mortuus esset, & aduocauit Centurionem, & interrogauit eum an iamdudum mortuus esset.

30 ‡ Saluum fac temetipsum descendens de cruce.
31 ‡ Similiter & summi Sacerdotes illudentes, ad alterutrum cum Scribis dicebant, Alios saluos fecit, seipsum non potest saluum facere.
32 ‡ Christus rex Israel descendat nunc de cruce: vt videamus & credamus. Et qui cum eo crucifixi erant, conuitiabantur ei.

33 ‡ Et facta hora sexta, tenebræ factæ sunt per totam terram vsque in horam nonam.
34 ‡ Et hora nona exclamauit Iesus voce magna, dicens, Eloi, eloi, lamma sabacta ni? quod est interpretatum, Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?
35 ‡ Et quidam de circunstantibus audientes dicebant, Ecce, Eliam vocat.
36 ‡ Currens autem vnus, & implens spongiam aceto, circunponénsque calamo potum dabat ei, dicens, Sinite: videamus si veniat Elias ad deponendum eum.
37 ‡ Iesus autem emissa voce magna expirauit.
38 ‡ Et velum templi scissum est in duo, à summo vsque deorsum.
39 ‡ Videns autem centurio qui ex aduerso stabat, quia sic clamans expirasset, ait, Verè hic homo filius Dei erat.
40 ‡ Erant autem & mulieres de longe aspicientes: inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Iacobi minoris, & Ioseph mater, & Salome:
41 ‡ Quæ, cùm esset in Galilea, sequebantur eum & ministrabant ei, & aliæ multæ quæ simul cum eo ascenderant Ierosolymam.

Ad Vesperam Sabbathi.

42 ‡ Et cùm iam serò esset factum quia erat Parasceue, quod est ante sabbathum:
43 ‡ Venit Ioseph ab Arimathæa nobilis decurio, qui & ipse erat expectãs regnũ Dei: & audacter introiuit ad Pilatum, & petijt corpus Iesu. ‡ Pilatus autẽ miratus est si iam obiisset. Et accersito centurione, interrogauit eum si iam mortuus esset.

30 ‡ σῶσον σεαυτὸν, & κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.
31 ‡ ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων, ἔλεγον, ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι.
32 ‡ ὁ χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ισραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν· καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

33 ‡ Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης.
34 ‡ καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ Ιησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, ἐλωὶ ἐλωὶ, λαμὰ σαβαχθανί; ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, ὁ θεός μου, ὁ θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες;
35 ‡ καί τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες, ἔλεγον, ἰδὺ ἠλίαν φωνεῖ.
36 ‡ δραμὼν δὲ εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθεὶς τε καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτὸν, λέγων, ἄφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἠλίας καθελεῖν αὐτόν.
37 ‡ ὁ δὲ Ιησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευσε.
38 ‡ καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.
39 ‡ ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτως κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν, ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν θεοῦ.
40 ‡ ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν μαρία ἡ μαγδαληνὴ, & μαρία ἡ τοῦ ιακώβου τοῦ μικροῦ, καὶ ἰωσῆ μήτηρ, καὶ σαλώμη.
41 ‡ αἳ & ὅτε ἦν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς ἱεροσόλυμα.
42 ‡ καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ, ὅ ἐστι προσάββατον
43 ‡ ἦλθεν ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, & τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς πιλάτον, & ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ιησοῦ.
44 ‡ ὁ δὲ πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· & προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε.

30 ‡ פְּרֵי נַפְשָׁךְ ‡ וְחוֹת מִן זְקִיפָא׃
31 ‡ הָכְנָא אַף רַבֵּי כָהֲנָא ‡ נַחֲכִין הַוֵי חַד עִם חַד וְסָפְרַיָא וְאָמְרִין אִחֳרָנָא
אִחֳרִין פְּרַשׁ לָא יְכִיל לְמִפְרַשׁ נַפְשֵׁהּ ‡ לְמֵימַר׃
32 ‡ מְשִׁיחָא כְּלַבָּא דְיִשְׂרָאֵל ‡ נְחוֹת הַשְׁתָּא מִן זְקִיפָא ‡ וְנֶחְזֵי וְנְהֵימִן בֵּהּ וְאַף הִנּוּן
דְּעִמֵּהּ מְחָרְפִין יָתֵהּ׃
33 ‡ וְכַד הֲוָה שַׁתָּא שְׁתִּיתָאָה ‡ הֲוָה חֲשׁוֹכָא עַל כָּל אַרְעָא עַד שַׁתָּא תְּשִׁיעָאָה׃
34 ‡ וּבְשַׁתָּא תְּשִׁיעָאָה קָרָא יֵשׁוּעַ בְּקָלָא רָם וְאָמַר אֱלָהִי אֱלָהִי לְמָא שְׁבַקְתָּנִי ‡ דְּאִתְּהִיבַת אֱלָהִי לְמָנָא שְׁבַקְתָּנִי׃
35 ‡ וְאִנּוּן דְּקָיְמִין תַּמָּן מִן הָנֵין ‡ כַּד שְׁמָעוּ אָמְרִין הָא לְאֵלִיָּה קָרֵי׃
36 ‡ וְרָהֵט חַד וְסָלֵא ‡ אֲסָפוּגָא ‡ חַלָּא וְאָשַׁר בְּקָנְיָא ‡ וְיַשְׁקִינֵהּ וְאָמַר שְׁבוּקוּ נֶחֱזֵי
הֲיְתֵי אֵלִיָּה לְאַנָּלָא יָתֵהּ׃
37 ‡ וְהוּא יֵשׁוּעַ קָרָא בְּקָלָא ‡ וְנָפַק רוּחֵהּ׃
38 ‡ וּפָרְסָא דְהֵיכְלָא ‡ אִתְבְּזַע לִתְרֵין מִלְּעֵל עַד לְתָּא׃
39 ‡ וְכַד חֲזָא דֵין קַנְטוּרְיָא הוּ דְקָאֵם לָוָהּ דְּהָכְנָא קָרָא וְנָפַק ‡ אֲמַר שְׁרִירָאִית
אִיתַי נְפַשְׁתָּא דֵין בַּר נָשָׁא הֲוָה דֵין ‡ לְמֵימַר׃
40 ‡ אִיתַי דֵין נְשִׁין מֵרָחֳקָא ‡ דְּחָזְיָן מִן מֵרִיחוֹק כְּגַוְונָא דְּנָפְקָא וּמִרְיָם מַגְדְּלִיתָא
וּמִרְיָם אִמָּא דְיַעֲקוֹב זְעִירָא וְדְיוֹסִי אִמָּא דְשָׁלוֹם׃
41 ‡ וְכַד הֲוָה בְּגָלִילָא ‡ נְקִיפוּ לָהּ וּמְשַׁמְּשִׁין לָהּ דְּאַתְרְעָיָא מַנְיָנָא
דְּסָלְקָן הֲוֵי עִמָּהּ לְאוּרְשְׁלֵם׃
42 ‡ וְכַד הֲוָא רְמָשָׁא ‡ דְּעָרוֹבְתָא דְאִיהִי עֲרֻבְתָּא ‡ סְנִיגְרָא ‡ נְקָרָא
43 ‡ אִיתָא יוֹסֵף הוּ דְמִן רָמְתָא ‡ סְנִיגְרָא ‡ נְקָרָא ‡ מְקַבֵּל מַלְכוּתָא
אִינָשׁ דְּאִיהוּ מְסַבֵּא הֲוָה לְמַלְכוּתָא דְאֱלָהָא וְאַזְרָח וְעַל לָוָהּ פִּילָטוּס וְשָׁאַל פִּגְרֵהּ דִּישׁוּעַ׃
44 ‡ פִּילָטוּס דֵין תְּמַהּ דְאַן כְּבָר ‡ מִיתַ וְקָרָא לְקַנְטוּרְיָא וְשָׁאֲלֵהּ דְאַן מִן קַדְמַת ‡ מְקָרֵא ‡ נְקָלְמָא

1 קום ‖ שרר
2 חנא ‖ רחם ‖ מנא
3 נקף פרישה דנקין
4 ערב
5 וקר פרישה כבר
6 פרישה יעקן הן לשון יין
7 מות
8 פרישה זכן אי עזה

30 ‡ Libera teipsum, & descende de cruce.
31 ‡ Similiter autem & principes Sacerdotum ridebant vnus cum alio, nec non Scribæ, & dicebant, Alios seruauit, seipsum non potest seruare.
32 ‡ Meschicho ille rex Jsroel descendat nunc de cruce, vt videamus & credamus ei. Quinetiam illi qui erant crucifixi cum eo, exprobrabant ei.

Ad nonam horam.

33 ‡ Quúmque essent sex horæ, factæ sunt tenebræ super vniuersam terram vsque ad horam nonam.
34 ‡ Et hora nona exclamauit Jesebua alta voce, & ait, Jl, Jl, lemono schebakthoni, hoc est, Deus mi, Deus mi, quare dereliquisti me?
35 ‡ Quidam autem qui audierunt ex iis qui adstabant, dicebant, Jlijo vocauit.
36 ‡ Cucurrit autem quidam, & implens spongiam aceto, alligauitque calamo vt propinaret ei. Et dicebant, Sinite, videamus an veniat Jlijo descensum ei præbiturus.
37 ‡ Ipse verò Jesebua clamauit alta voce, & expirauit.
38 ‡ Et superficies valuarum templi scissa est in duas partes, à summo vsque ad imum.
39 ‡ Quum vidisset autem Centurio ille qui adstabat ex aduerso eius, eum ita clamasse, & expirasse, dixit: Verè homo iste erat filius Dei.
40 ‡ Erant autem mulieres procul spectantes, Mariam Magdeloitho, & Mariam matrem Iaakoub minoris & Josi, & Salome.
41 ‡ Illæ quum ipse esset in Galilea, adhæserant ei, & ministrauerant ei, aliæque quamplurimæ quæ ascenderant cum eo ad Ouranschlem.

Ad Vesperam Sabbathi.

42 ‡ Et quum esset vespera Parasceues, hoc est, ante Sabbathum:
43 ‡ Venit Jauseph ille ex Rometho honorabilis senator, qui & ipse præstolabatur regnum Dei: & confidens introijt ad Pilatum, petijtque corpus ipsius Jesebua.
44 ‡ Pilatus autem miratus est si iam mortuus esset, & aduocauit Centurionem, & interrogauit eum an iamdudum mortuus esset.

Universidad de Deusto
Biblioteca

45 * Quúmque didicisset, dedit corpus ipsum Iausepho.

46 * Emítque Iauseph linteum, & ipsum detractum inuoluit eo: ac deposuit in sepulchro quod excisum erat in rupe: & aduoluit saxum ad ostium sepulchri.

47 * Mariam verò Magdeloitho, & Mariam illa Iousi mater spectabant vbi poneretur.

CAP. XVI.

1 ET quum præteriisset Sabbathum, Mariam Magdeloitho, & Mariam Iaakobi, & Scholoum, emerunt aromata, vt venientes eum vnicturæ.

Oblatio Dominicæ Resurrectionis.

2 * Diluculo verò prima sabbathi venerunt ad domum sepulchri quum Sol esset exortus.

3 * Et dicebant apud se, Sed quis reuoluturus est nobis saxum ab ostio domus sepulchri? 4 * Et respicientes vident reuolutum esse saxum. erat enim ingens admodum.

5 * Ingressæ itaque in domum sepulchri conspicantur adolescentem sedentem à dextera, & indutum stola candida, & perculsæ sunt.

6 * Is autem dixit eis, Ne timeatis, Iesúm Nazarenum quæritis illum qui fuit crucifixus: surrexit, non est hic: en locus vbi positus fuerat.

7 * Sed abite dicturæ discipulis ipsius, & Kipho, Ecce præit vobis in Galilæam, illic eum videbitis, sicut dixit vobis.

8 * Quod quum audissent, currentes exiluerunt è sepulchro: tenebat enim eas stupor & tremor, & nemini quicquam dicebant, quippe quæ expauescerent.

9 * Diluculo autem prima sabbathi resurrexit, & apparuit primùm ipsi Mariam Magdeloitho, ex qua septem dæmonia eiecerat.

10 * Et ea profecta annunciauit iis, qui cum eo fuerant, lugentibus ac flentibus.

11 * Qui quum audissent eas dicentes ipsum viuere, & apparuisse sibi, fidem eis haud quaquam adhibuere.

12 * Postea apparuit duobus ex ipsis alia figura, quum ambularent & proficiscerentur in villam.

13 * Et illi profecti dixerunt cæteris, qui nec illis quidem crediderunt.

45 * Et cùm cognouisset à centurione, donauit corpus Ioseph.

46 * Ioseph autem mercatus sindonem, & deponens eum inuoluit sindone, & posuit eum in monumento quod erat excisum de pétra, & aduoluit lapidem ad ostium monuimenti.

47 * Maria autem Magdalene, & Maria Ioseph aspiciebant vbi poneretur.

CAP. XVI.

Mat. 28. 1. Luc. 23. 56. Luc. 24. 1. Ioan. 20. 1. Luc. 24. 10.

1 ET cùm transisset sabbathum, Maria Magdalene, & Maria Iacobi, & Salome emerunt aromata, vt venientes vngerent Iesum.

2 * Et valde manè vna sabbathorum, veniunt ad monumentum, orto iam Sole.

3 * Et dicebant ad inuicem, Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumẽti?

4 * Et respicientes viderunt reuolutum lapidem. erat quippe magnus valde.

Mat. 28. 2. Luc. 24. 4. Ioan. 20. 12.

5 * Et introeuntes in monumentum, viderunt iuuenem sedentem in dextris, coopertum stola candida: & obstupuerunt.

6 * Qui dixit illis, Nolite expauescere: Iesum quæritis Nazarenum, crucifixum: surrexit, non est hîc, ecce locus vbi posuerunt eum.

7 * Sed ite, dicite discipulis eius & Petro quia † præcedit vos in Galilæam: ibi eum videbitis, sicut dixit vobis.

Mat. 28. 7. Mat. 26. 32.

8 * At illę exeuntes, fugerunt de monumento: inuaserat enim eas tremor & pauor: & nemini quicquam dixerunt. timebant enim.

9 * Surgens aũt Iesus manè prima sabbathi, apparuit primò Mariæ Magdalenæ, de qua ieccerat septem dæmonia.

10 * Illa vadens nũtiauit his qui cum eo fuerant, lugentibus & flentibus.

11 * Et illi audientes quia viueret, & visus esset ab ea, non crediderunt.

12 * Post hæc autem duobus ex his ambulantibus ostensus est in alia effigie, euntibus in villam.

13 * Et illi euntes nuntiauerunt cæteris: nec illis crediderunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

AdOblationem Ascensionis.

14 * *Postremò verò apparuit ipsis duodecim discumberent, & exprobrauit eorum fidem, & duriciē cordis ipsorū, quippe qui ijs qui conſpexerant eum ſuſcitatum, non credidiſſent.*

15 * *Et ait illis, Proficiſcimini in vniuerſum mundum, & prædicate Euangelium meum omni creaturæ.*

16 * *Qui crediderit & baptizatus fuerit, ſaluus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur.* 17 * *Signa autem eos qui crediderint hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia ejicient, & linguis nouis loquētur.* 18 * *Et ſerpentes tollent: & ſi toxicum mortiferum biberint, non nocebit eis. Manus ſuas imponent ægrotis, & ſanitati reſtituentur.*

19 * *Porrò Ieſchuà Dominus noſter poſtquam locutus cum eis fuiſſet, cælos conſcēdit, conſidítque à dextera Dei.* 20 * *Illi verò exierunt ac prædicarunt vbique, & Dominus noſter aduuabat eos, & confirmabat ſermones eorum per ſigna quæ ipſi edebant.*

Transl. B. Hieronymi. EVANG. MARC. ΕΥΑΓΓ. ΚΑΤΑ ΜΑΡΚ. ιϛ. 231

Luc. 24. a. 36. Ioh. 20. a. 19.

14 * Nouiſſimè recumbentibus illis vndecim apparuit: & exprobrauit incredulitatem eorum & duritiam cordis, quia ijs qui viderant eum reſurrexiſſe, non crediderunt.

Mat. 28. d. 19.

15 * Et dixit eis, Euntes in mundum vniuerſum, prædicate Euangelium omni creaturæ.

16 * Qui crediderit & baptizatus fuerit, ſaluus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur.

Act. 16. f. 18. Act. 2. a. 4. b. 10. g. 16. Act. 28. a. f. Act. 18. b. 8.

17 * Signa autem eos qui crediderint hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia ejicient, Linguis loquentur nouis.

18 * Serpentes tollent. Et ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit: ſuper ægros manus imponēt, & bene habebūt.

Luc. 24. b. 51.

19 * Et Dominus quidem Ieſus poſtquā loquutus eſt eis, aſſumptus eſt in cælum, & ſedit à dextris Dei.

20 * Illi autem profecti prædicauerunt vbique Domino cooperante, & ſermonem confirmante ſequentibus ſignis.

14 * Ὕστερον, ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον, οὐκ ἐπίστευσαν.

15 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.

16 * ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται.

17 * σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς·

18 * ὄφεις ἀροῦσι, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει· ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσι.

19 * ὁ μὲν οὖν κύριος μὲν τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ.

20 * ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες, ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. ἀμήν.

ܐܝܢ ܕܐܬܓܠܝ ܩܕܝܫܐ ܕܒܪܩܘܣ ܕܡܪܩܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܐܡܪ ܘܐܟܪܙ ܒܪܗܘܡܐ ܠܫܘܢܐ ܪܗܘܡܝܬܐ׃

Τέλος τοῦ κατὰ Μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

PROLOGVS SANCTI HIERONYMI IN EVANGELIVM SECVNDVM LVCAM.

LVCAS Syrus natione Antiochensis, arte medicus, discipulus Apostolorum, postea Paulum secutus vsque ad consummationem eius, seruiens Domino sine crimine: nam neque vxorem vnquam habens, neque filios; septuaginta & quatuor annorum obijt in Bithynia, plenus Spiritu sancto. Qui cùm iam scripta essent Euangelia, per Matthæum quidem in Iudæa, per Marcum autem in Italia; sancto instigante Spiritu in Achaiæ partibus hoc scripsit Euangeliũ, significans etiã ipse in principio ante suũ alia esse descripta. Cui extrà ea quæ ordo Euangelicæ dispositionis exposcit; ea maximè necessitas laboris fuit, vt primùm Græcis fidelibus omni prophetatione venturi in carnem Dei Christi manifestata humanitate, ne Iudaicis fabulis attenti in solo Legis desiderio tenerẽtur: vel, ne hæreticis fabulis, & stultis sollicitationibus seducti excíderent à veritate, elaboraret. Dehinc vt in principio Euangelij Iohannis natiuitate præsumpta, cui Euangelium scriberet, & in quo electus scriberet indicaret: contestans in se completa esse, quæ essent ab alijs inchoata. Cui ideo post baptismum filij Dei à perfectione generationis in Christo impletæ, repetendæ à principio natiuitatis humanæ potestas permissa est, vt requirentibus demonstraret, in quo apprehendens erat per Nathan filium Dauid, introitu recurrentis in Deum generationis admisso, indisparabilis Dei prædicans in hominibus Christum suum, perfecti opus hominis redire in se per filium faceret, quæ per Dauid patrem venientibus iter præbebat in Christo. Cui Lucæ non immeritò & scribendorum Actuum Apostolorum potestas in ministerio datur, vt Deo in Deum pleno, & filio perditionis extincto; oratione ab Apostolis facta, sorte Domini electionis numerus compleretur. Sicque Paulus consummationem Apostolicis actibus daret, quem diu contra stimulum recalcitrantem Dominus elegisset. Quod & legentibus ac requirentibus Deum, & si per singula expediri à nobis vtile fuerat: sciens tamen quòd operantem agricolam oporteat primùm de fructibus suis edere; vitauimus publicam curiositatem, ne non tam volentibus Deum demonstrasse videremur, quàm fastidientibus prodidisse.

IN NOMINE DOMINI DEIQVE NOSTRI IESCHVA Meschicho, sigillamus Euangelium sacrosanctum nuntium Lucæ Euangelistæ, quod locutus est, & annuntiauit Ionicè in Alexandria magna.

GVIDONE FABRICIO BODERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Lectio Matutinis Annuntiationis ipsius Zecario.

QVoniam plurimi voluerunt scribere narrationes earum actionum, quibus nos contenti acquieuimus, [a] Prout tradiderunt nobis ij, qui à principio spectatores ac ministri fuerunt ipsius sermonis: [b] Visum est etiam mihi quippe qui fuerim impensè proximus illis omnibus, ordine suo cuncta ad te scribere, victoriosissime [c] Theophile. [d] Vt recognoscas veritatem eorum sermonũ quibus eruditus fuisti. CAP. I.

EVIT in diebus Herodis regis Iudææ Sacerdos quidam nomine Zacharias de vice Abiæ: & vxor illius de filiabus Aaron, & nomen eius Elisabeth. [e] Erant autem iusti ambo coram Deo, & ambulantes in omnibus mandatis & iustificationibus Domini sine querela.

PROOEMIVM BEATI LVCAE IN EVANGELIVM SVVM.

QVoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem quæ in nobis completę sunt rerum; [a] Sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt & ministri fuerunt sermonis: [b] Visum est & mihi assequuto omnia à principio diligenter, ex ordine tibi scribere, optime Theophile. [c] Vt cognoscas eorum verborum, de quibus eruditus es, veritatem.

SANCTVM IESV CHRISTI EVANGELIVM SECVNDVM LVCAM.

CAP. I.

EVIT in diebus Herodis regis Iudææ, sacerdos quidam nomine Zacharias, de vice Abia, & vxor illius de filiabus Aaron, & nomen eius Elisabeth. [d] Erant autem iusti ambo ante Deum, incedẽtes in omnibus mandatis & iustificationibus Domini sine querela.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ ΕΙΣ ΤΟ ΑΥΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

[1] Επειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων·

[2] καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου,

[3] ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε·

[4] ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

[5] Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. [6] ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ κυρίου ἀμεμπτοι.

בשם מרן ואלהן ישוע משיחא חתמינן אונגליון קדישא סברתא

דלוקוס מסבראא דמלל ואכר יונאית באלבסנדריא רבתא׃

קרנא דפרא דסוכרה דזקרא׃ קפלאון א

הנך דמן קדם יוי זיקין הוי אלהא ומהלכין בכלהון פוקרנוהי דמריא ולא ערלי׃

V 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * Nullum porrò habebant filium, quandoquidem Elischebaa erat sterilis, ambóq; erant multorum dierum.

8 * Factum est autem quum ipse sacerdotio fungeretur in ordine ministerij sui coram Deo;

9 * Ritu sacerdotij accidit ei, vt compararet suffitus: & ingressus est templum Domini.

10 * Tota verò turba populi orabat foris tempore suffitus.

11 * Et apparuit ipsi Zecario Angelus Domini stans à dextera altaris suffimenti.

12 * Et conturbatus est Zecario quum vidisset eum, & tremor irruit in eum.

13 * Dixit autem ei Angelus, Ne timeas Zecario, quoniam exaudita est oratio tua, & vxor tua Elischebaa pariet tibi filium, & vocabis nomen eius Iouchanon.

14 * Eritque tibi gaudio & exultationi, ac plurimi gaudebunt ipsius natiuitate.

15 * Etenim futurus est magnus coram Domino; nec vinum, nec siceram bibet; & Spiritu Sanctitatis replebitur adhuc ipse in vtero matris suæ existens.

16 * Multósque ex filiis Israel conuertet ad Dominum Deum ipsorum.

17 * Et ipse præcedet eũ in Spiritu & virtute Elijo prophetæ, vt conuertat cor patrum in filios, eósque qui sunt immorigeri ad scientiam rectorum, ac præparet Domino populum perfectum.

18 * Et ait Zecario Angelo, Quomodo istud sciam? ego enim sum senex, & vxor mea prouecta in diebus suis.

19 * Et respondit Angelus ac dixit ei, Ego sum Gabriel qui adsto coram Deo, & missum sum vt te alloquar, & hæc tibi euangelizem.

20 * Nunc silebis, nec poteris loqui, ad eum vsque diem quo hæc fiant: quia non credidisti bisce sermonibus meis, qui implebuntur tempore suo.

7 * Et non erat illis filius: eò quòd esset Elisabet sterilis, & ambo processissent in diebus suis.

8 * Factum est autem: cùm sacerdotio fungeretur †in ordine vicis suæ ante Deum; Zacharias

9 * Secundùm consuetudinem sacerdotij, sorte exijt vt incẽsum poneret ingressus in templum Domini. Exo. 30. c. 27. Leuit. 16. d. 17.

10 * Et omnis multitudo populi erat orans foris hora incensi.

11 * Apparuit autem illi Angelus Domini, stans à dextris altaris incensi.

12 * Et Zacharias turbatus est, videns: & timor irruit super eum.

13 * Ait autem ad illum Angelus, Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita est deprecatio tua: & vxor tua Elisabet pariet tibi filium, & vocabis nomen eius Iohannem. Luc. 2. c.

14 * Et erit gaudium tibi & exultatio, & multi in natiuitate eius gaudebunt.

15 * Erit enim magnus coram Domino & vinum & siceram non bibet: & Spiritu sancto replebitur adhuc ex vtero matris suæ.

16 * Et multos filiorum Israel conuertet ad Dominum Deum ipsorum.

17 * Et ipse præcedet ante illum in Spiritu & virtute Eliæ: vt conuertat corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiam iustorum, parare Domino plebem perfectam. Mal. 3. c. 1. Mat. 11. c. 14. Mat. 17. c. 11. Mar. 9. c. 11. Luc. 1. c. 4.

18 * Et dixit Zacharias ad Angelum, Vnde hoc sciam? ego enim sum senex: & vxor mea processit in diebus suis.

19 * Et respondens angelus dixit ei, Ego sum Gabriel qui asto ante Deum: & missus sum loqui ad te, & hæc tibi euangelizare.

20 * Et ecce, eris tacens, & non poteris loqui vsque in diem quo hæc fiant: pro eo quòd non credidisti verbis meis, quę implebuntur in tempore suo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * Populus autem stabat, ac præstolabatur
ipsum Zecario, & mirabantur super retar-
datione ipsius in templo.
22 * Quum exiret autem Zecario non pote-
rat alloqui eos, & intellexerunt eum vi-
sionem vidisse in templo, & ipse nutu in-
nuebat eis: & mansit mutus.
23 * Quúmque impleti fuissent dies minist-
rij eius, venit domum suam.
24 * Et factum est post dies illos vt vterum
ferret Elischebaa vxor ipsius, & occulta ret
sese quinque mensibus, ac diceret.
25 * Nempe ista fecit mihi Dominus in
quibus respexit me vt auferret opprobrium
meum inter homines.

Ad Annuntiationem Deiparæ.

26 * Mense autem sexto missus est Gabriel
Angelus à Deo in Galilæam in vrbem nom-
ne Nozareth:
27 * Ad virginem desponsatam viro nomi-
ne Iauseph è domo Dauid, & nomen virgi-
nis erat Mariam.
28 * Et ingressus est ad eam, & dixit ei, Pax
tibi, ó plena gratia, Dominus noster tecum est:
benedicta es inter mulieres.
29 * Illa verò quum vidisset, turbata est eius
sermone, & meditabatur qualis esset pax ista
[salutatio.]
30 * Et dixit ei Angelus, Ne timeas Mariam,
inuenisti enim gratiam apud Deum.
31 * Ecce enim concipies vtero, & paries
filium, & vocabis nomen eius IESCHVA.
32 * Hic erit magnus, & filius Altissimi vo-
cabitur, eique dabit Dominus Deus thronum
Dauid patris ipsius.
33 * Et regnabit super domum Iaakob in
æternum, & regni eius non erit finis.
34 * Dixit Mariam ad Angelum, Quomo-
do fiet istud, quandoquidem vir non ego no-
cognitus?
35 * Respondit Angelus, & dixit ei, Spiritus
Sanctitatis veniet, & virtus Altissimi ob-
umbrabit super te: propterea is qui nas-
rus est ex te sanctus ipse, ac Filius Dei voca-
bitur.
36 * Et ecce Elischebaa cognata tua, & ipsa
concepit filium in senectute sua, & hic
mensis sextus ei quæ vocatur sterilis.

21 * Et erat plebs expectans Zachariam: & mirabantur quòd tardaret ipse in templo.
22 * Egressus autem nō poterat loqui ad illos, & cognouerunt quòd visionem vidisset in templo. Et ipse erat innuens illis, & permansit mutus.
23 * Et factum est: vt impleti sunt dies officij eius, abijt in domum suam.
24 * Post hos autem dies concepit Elisabet vxor eius: & occultabat se mensibus quinque, dicens:
25 * Quia sic fecit mihi Dominus in diebus quibus respexit auferre opprobrium meum inter homines.

26 * In mense autem sexto, missus est angelus Gabriel à Deo in ciuitatem Galilææ, cui nomen Nazareth,
27 * Ad virginem desponsatam viro, cui nomen erat Ioseph, de domo Dauid: & nomen virginis, Maria.
28 * Et ingressus angelus, ad eam dixit, Aue gratia plena, Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus.
29 * Quę cùm audisset, turbata est in sermone eius, & cogitabat qualis esset ista salutatio.
30 * Et ait angelus ei, Ne timeas Maria, inuenisti enim gratiam apud Deum.
31 * Ecce concipies in vtero, & paries filium: & vocabis nomen eius IESVM.
32 * Hic erit magnus, & filius Altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus sedem Dauid patris eius:
33 * Et regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis.
34 * Dixit autem Maria ad angelū: Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?
35 * Et respondens angelus, dixit ei: Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideoque & quod nascetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei.
36 * Et ecce Elisabet cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua: & hic mensis, sextus est illi quæ vocatur sterilis.

21 * καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.
22 * ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ. Καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός.
23 * καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
24 * μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα·
25 * ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις, αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὀνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 * Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα Ναζαρέτ,
27 * πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρί, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ.
28 * καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν, εἶπε, χαῖρε κεχαριτωμένη· ὁ κύριος μετά σου, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.
29 * ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος.
30 * καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, μὴ φοβοῦ Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ.
31 * καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
32 * οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
33 * καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.
34 * εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;
35 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἐκ σοῦ ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς θεοῦ.
36 * καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενίς σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ, τῇ καλουμένῃ στείρᾳ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

37 * Quoniam Deo nihil eſt difficile.
38 * Ait Mariam, Ecce ego ſum ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tuum. Et abijt Angelus ab ea.

Profectio ipſius Mariam ad Eliſchebaa.

39 * Surrexit autem Mariam in diebus illis, & profecta eſt ſtudioſe in montem in ciuita-
40 tem Iſhoudæ. * Et ingreſſa domum Zecarie, petijt pacem ipſius Eliſchebaa.
41 * Et factum eſt quum audiret Eliſchebaa ſalutationem ipſius Mariam, vt exultaret fœtus in vtero eius, & repleta eſt Spiritu ſan-
42 Sanctitatis. * Exclamauitque alta voce, & dixit ipſi Mariam: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus eſt fructus qui eſt in
43 vtero tuo. * Vndenam hoc mihi, vt mater Domini mei veniat ad me?
44 * Ecce enim quum incidit vox ſalutationis tuæ in aures meas, gaudio magno ſubſultauit fœtus in vtero meo.
45 * Et ô felix quæ credidit, quia futurum eſt complementum earum rerum, quæ dictæ
46 ſunt ei à Domino. * Et ait Mariam, Magnificat anima mea Dominum.
47 * Et exultauit ſpiritus meus in Deo Seruatore meo. * Quia reſpexit humilitatem
48 ancillæ ſuæ. ecce enim ex hoc tempore beatam me dicent omnes generationes.
49 * Quia egit apud me magnifica ille qui potens eſt, & ſanctum nomen eius.
50 * Et miſericordia eius à progenie in progenies timentibus eum.
51 * Fecit potentiam in brachio ſuo, diſperſit ſuperbos mente cordis ſui.
52 * Depoſuit potentes de ſede, & exaltauit humiles. * Eſurientes impleuit
53 bonis: & diuites dimiſit inanes.
54 * Suſcepit Iſrael puerum ſuum, memorari miſericordiæ ſuæ.
55 * Sicut locutus eſt ad patres noſtros, Abraham & ſemini eius in ſecula.
56 * Manſit autem Maria cum illa quaſi menſibus tribus: & reuerſa eſt in domum ſuam.

F

57 * Eliſabeth autē impletum eſt tempus pariendi: & peperit filium. * Et audie-
58 runt vicini & cognati eius quia magnificauit Dominus miſericordiam ſuam cum illa, & congratulabantur ei.

37 * Quia nō erit impoſſibile apud Deū omne verbum.
38 * Dixit autem Maria, Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuum. Et diſceſſit ab illa Angelus.

39 * Exurgens autem Maria in diebus illis, abijt in montana cum feſtinatione
40 in ciuitatem Iuda: * Et intrauit in domum Zachariæ, & ſalutauit Eliſabeth.
41 * Et factum eſt: vt audiuit ſalutationem Mariæ Eliſabeth, exultauit infans in vtero eius: & repleta eſt Spiritu ſanc-
42 to Eliſabeth. * Et exclamauit voce magna, & dixit, Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris
43 tui. * Et vnde hoc mihi vt veniat mater Domini mei ad me? * Ecce enim vt
44 facta eſt vox ſalutationis tuæ in auribus E meis, exultauit in gaudio infans in vtero meo. * Et beata quæ †credidit, quoniam
45 perficientur ea quæ dicta ſunt †ei à Domino.
46 * Et ait Maria:
Magnificat anima mea Dominum.
47 * Et exultauit ſpiritus meus in Deo ſa-
48 lutari meo. * Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ. ecce enim ex hoc beatā
me dicent omnes generationes.
49 * Quia fecit mihi magna qui potens eſt, & ſanctum nomen eius.
50 * Et miſericordia eius †à progenie in progenies, timentibus eum.
51 * Fecit potentiam in brachio ſuo: diſperſit ſuperbos mente cordis ſui.
52 * Depoſuit potentes de ſede, & exaltauit humiles. * Eſurientes impleuit
53 bonis: & diuites dimiſit inanes.
54 * Suſcepit Iſrael puerum ſuū, †memorari miſericordiæ ſuæ.
55 * Sicut locutus eſt ad patres noſtros, Abraham & ſemini eius in ſecula.
56 * Manſit autem Maria cum illa quaſi menſibus tribus: & reuerſa eſt in domum ſuam.

F

57 * Eliſabeth autē impletum eſt tempus pariendi: & peperit filium. * Et audie-
58 runt vicini & cognati eius quia magnificauit Dominus miſericordiam ſuam cum illa, & congratulabantur ei.

37 * ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα.
38 * εἶπε δὲ Μαριάμ, ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 * Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπορεύθη εἰς τὸ ὀρεινὸν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα.
40 * καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ.
41 * καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ.
42 * καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.
43 * καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρός με;
44 * ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
45 * καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα· ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.
46 * καὶ εἶπε Μαριάμ, Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον.
47 * καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί
48 μου· * ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί.
49 * ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
50 * καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις
51 αὐτόν. * ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν.
52 * καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς.
53 * πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς.
54 * ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,
55 * (καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν) τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ) εἰς τὸν αἰῶνα.
56 * ἔμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 * Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτόν, καὶ
58 ἐγέννησεν υἱόν. * Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.

37 * ליהוה לא יפלא כל דבר׃
38 * ותאמר מרים הנה אמה עבדת יהוה יהי לי כאמרתך ותלך ממנה המלאך׃

39 * ותקם מרים בימים האלה ותלך אל ההר במהרה אל עיר יהודה׃
40 * ותבא אל בית זכריה ותשלם את אלישבע׃
41 * ויהי כאשר שמעה אלישבע את שלמת מרים ותרקד העבר בבטן אלישבע ותמלא אלישבע רוח קדש׃
42 * ותקרא בקול גדול ותאמר ברוכה את בנשים וברוך הוא פרי בטנך׃
43 * ומאין לי זאת כי תבוא אם אדני אלי׃
44 * כי הנה כקול שלמתך באזני ברקד העבר בבטני׃
45 * ואשרי המאמינה כי תשלם למאמר אשר דבר אליה יהוה׃

46 * ותאמר מרים
47 * גדלה נפשי את יהוה׃
48 * ותגל רוחי באלהי מושיעי׃
49 * כי השעה בשפלות אמתו כי הנה מעתה יאשרוני כל הדורות׃
50 * כי עשה לי גדלות הגבור וקדוש שמו׃
51 * ורחמיו לדורות על יראיו׃
52 * עשה גבורה בזרועו פזר זדים במחשבת לבם׃
53 * הוריד גבורים מכסאות ויגבה שפלים׃
54 * רעבים מלא טוב ועשירים שלח ריקם׃
55 * עזר לישראל עבדו לזכר רחמים׃
56 * כאשר דבר אל אבותינו לאברהם ולזרעו עד עולם׃

57 * ותשלם מרים עמה כשלשה חדשים ותשב לביתה׃
58 * ואלישבע מלאו ימיה ללדת ותלד בן׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

59 * Et factum est die octauo vt venirent circuncisuri puerulum, & vocarunt eum nomine patris ipsius, Zecario. 60 * Et respondens mater eius, dixit: Non ita, sed vocabitur Iouchanon. 61 * Et dicunt ei, Nemo est in prosapia tua qui vocetur hoc nomine. 62 * Innuebant itaque patri eius quomodo vellet ei nomen imponi. 63 * Petitq; codicillos, & scripsit, inquiens, Iouchanon est nomẽ eius. Et miratus est vniuersique. 64 * Et illico apertum est os eius, & lingua eius, & loquutus est, benedicitque Deo. 65 * Et exstitit pauor super omnes vicinos eorum, & in vniuerso monte Iudææ diuulgabantur omnia verba hæc. 66 * Omnes autem qui audierunt cogitabant in corde suo, ac dicebant, Quisnam futurus est puerulus iste? & manus Domini erat cum eo. 67 * Et repletus est Zecario pater eius Spiritu Sanctitatis, ac vaticinatus est, dicens, 68 * Benedictus Dominus Deus Israel, quippe qui visitauerit populum suum, fecitque redemptionem eius. 69 * Et erexerit cornu salutis in domo Dauid serui sui. 70 * Sicut locutus est per os vatum sanctorum, qui à seculo fuerunt: 71 * Se nos liberaturum ab hostibus nostris, & è manu omnium, qui oderunt nos. 72 * Ac misericordia sua vsurum cum patribus nostris, seque memorem futurum testamenti sui sancti. 73 * Necnon iurisiurandi quod iurauit Abrahã patri nostro, se daturum nobis. 74 * Vt liberaremur de manu inimicorum nostrorũ & absq; timore seruiremus coram ipso, 75 * Omnibus diebus nostris cum iustitia. 76 * Tuque puerule, Propheta Altissimi vocaberis, quandoquidem ambulabit ante faciẽ Domini, vt pares viam eius. 77 * Vt detur cognitionẽ vitæ populo suo in remissionem peccatorum eorum. 78 * Per viscera misericordiæ Dei nostri quibus inuisit nos oriens ex alto: 79 * Vt luceat eis qui sunt in tenebris, & in vmbris mortis sedent, vt dirigat pedes nostros in viam pacis. 80 * Puerulus autem crescebat, & corroborabatur Spiritu, & erat in desertis vsque in diem ostensionis suæ ad Israel.

59 * Et factum est: in die octauo venerunt circuncidere puerum, & vocabant eum nomine patris sui, Zachariam. 60 * Et respondens mater eius, dixit: Nequaquam, sed vocabitur Ioannes. 61 * Et dixerũt ad illam: Quia nemo est in cognatione tua qui vocetur hoc nomine. 62 * Innuebant autẽ patri eius, quẽ vellet vocari eum. 63 * Et postulans pugillarem, scripsit dicens: Ioannes est nomen eius. Et mirati sunt vniuersi. 64 * Apertum est autem ilicò os eius, & lingua eius: & loquebatur benedicens Deũ. 65 * Et factus est timor super omnes vicinos eorum: & super omnia mõtana Iudææ diuulgabantur omnia verba hæc. 66 * Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo, dicentes: Quis, putas, puer iste erit? Etenim manus Dñi erat cum illo. 67 * Et Zacharias pater eius repletus est Spiritu sancto: & prophetauit, dicens: 68 * Benedictus Dominus Deus Israel: quia visitauit & fecit redemptionem ple G bis suæ. 69 * Et erexit cornu salutis nobis, in domo Dauid pueri sui. 70 * Sicut locutus est per os sanctorum, qui à seculo sunt, prophetarum eius; 71 * Salutem ex inimicis nostris, & de manu omnium qui oderunt nos: 72 * Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris: & memorari testamenti sui sancti. 73 * Iusiurandũ quod iurauit ad Abrahã patrẽ nostrum, daturum se nobis. 74 * Vt sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati, seruiamus illi, 75 * In sanctitate & iustitia corã ipso, omnibus diebus nostris. 76 * Et tu puer, propheta Altissimi vocaberis: præibis enim ante faciẽ Domini parare vias eius, 77 * Ad dandã sciẽtiam salutis plebicius, in remissionẽ peccatorũ eorum. 78 * Per viscera misericordiæ Dei nostri, in quibus visitauit nos Oriẽs ex alto, 79 * Illuminare his qui in tenebris, & in vmbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. 80 * Puer autem crescebat & confortaba tur spiritu, & erat in desertis vsque in diem ostensionis suæ ad Israel.

59 * καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, & ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 60 Ζαχαρίαν. * καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν, οὐχὶ ἀλλὰ κληθήσεται ἰωάννης. 61 * & εἶπον πρὸς αὐτὴν, ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. * ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. 63 * καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε, λέγων, ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 * ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ διηνοίχθη, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 * καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. 66 * καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες, ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες, τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. 67 * καὶ ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου, καὶ προεφήτευσε, λέγων. 68 * εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο, καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ. 69 * καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ δαυὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ. 70 * καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, 71 * σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς· 72 * ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ. 73 * ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ 74 δοῦναι ἡμῖν, * ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ, 75 * ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς 76 ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. * & σὺ παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ· 77 * τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁ- 78 μαρτιῶν αὐτῶν. * διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους· 79 * ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, 80 τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. * τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε & ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν ἰσραήλ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Matutinis festo Natiuitatis.

CAP. II.

1 ✣ FActum est autem in diebus illis, vt exiret edictum ab Augusto Cesare vt describeretur vniuersus populus possessionis eius.

2 ✣ Hæc descriptio prima facta est sub præfectura Kyreni in Syria.

3 ✣ Et proficiscebatur vnusquisque, vt describeretur, in suam ciuitatem.

4 ✣ Ascendit autem & ipse Ioseph à Nazareth Galilææ, ad Iehoudæam in ciuitatem Dauid, quæ vocatur Bethlechem (quia quidem erat ex domo, & ex prosapia ipsius Dauid.)

5 ✣ Cum Mariam sponsa sua vxorem, prægnantem, vt illic describeretur.

6 ✣ Et factum est dum illic essent, vt implerentur dies, quibus ipsa pareret.

7 ✣ Peperitque filium suum primogenitum, ac inuoluit eum fasciis, & reclinauit eum in præsepi, quia non erat eis locus vbi habitarent.

8 ✣ Erant autem pastores in ea regione qui degebant illic, & custodiebant custodias vigiles super gregem suum.

9 ✣ Et ecce Angelus Dei venit ad eos, gloriáque Domini illuxit eis, ac timuerunt timore magno.

10 ✣ Et dixit eis Angelus, Ne timeatis: ecce enim annuntio vobis gaudium magnum quod futurum est toti mundo.

11 ✣ Natus est enim vobis hodie Redemptor, qui est Dominus Meschicho in ciuitate Dauid.

12 ✣ Et hoc erit vobis signum, Inuenietis infantem inuolutum fasciis, & positum in præsepi.

13 ✣ Et derepentè apparuerunt cum angelo multi exercitus cælestes glorificantes Deum ac dicentes:

14 ✣ Gloria Deo in excelsis, & super terram pax, & voluntas bona hominibus.

15 ✣ Et factum est quum discederent ab eis Angeli in cælos vt locuti sint pastores vnus ad alium, dixerintq;, Proficiscamur vsq; in Bethlechem, & videamus sermonem istum qui factus est, prout Dominus patefecit nobis.

CAP. II.

1 FActum est autem, in diebus illis exijt edictum à Cæsare Augusto, vt describeretur vniuersus orbis.

2 ✣ Hæc descriptio prima, facta est à præside Syriæ Cyrino.

3 ✣ Et ibant omnes vt profiterentur, singuli in suam ciuitatem.

4 ✣ Ascendit autem & Ioseph à Galilæa de ciuitate Nazareth, in Iudæam, in ciuitatem Dauid quæ vocatur Beth-lehem: eo quòd esset de domo & familia Dauid:

5 ✣ Vt profiteretur cum Maria desponsata sibi vxore prægnante.

6 ✣ Factum est autem: cùm essent ibi, impleti sunt dies vt pareret.

7 ✣ Et peperit filium suum primogenitum, & pannis eum inuoluit, & reclinauit eum in præsepio: quia non erat eis locus in diuersorio.

8 ✣ Et pastores erant in regione eadem vigilantes, & custodientes vigilias noctis super gregem suum.

9 ✣ Et ecce, angelus Domini stetit iuxta illos, & claritas Dei circunfulsit illos, & timuerunt timore magno.

10 ✣ Et dixit illis angelus, Nolite timere: ecce enim euãgelizo vobis gaudiũ magnum, quod erit omni populo:

11 ✣ Quia natus est vobis hodie Saluator qui est Christus Dominus in ciuitate Dauid.

12 ✣ Et hoc vobis signum, Inuenietis infantem pannis inuolutum, & positum in præsepio.

13 ✣ Et subitò facta est cum angelo multitudo militiæ cælestis laudantiũ Deum, & dicentium:

14 ✣ Gloria in altissimis Deo: & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.

15 ✣ Et factum est vt discesserunt ab eis angeli in cælum, pastores loquebantur ad inuicem: Transeamus vsque Bethlehem, & videamus hoc verbum quod fecit & factum est, quod † Dominus † ostendit nobis.

β'.

1 ✣ Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ καίσαρος αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

2 ✣ αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς συρίας κυρηνίου.

3 ✣ καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

4 ✣ ἀνέβη δὲ καὶ ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ἐκ πόλεως ναζαρὲτ, εἰς τὴν ἰουδαίαν, εἰς πόλιν δαβίδ, ἥτις καλεῖται βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς δαβίδ,

5 ✣ ἀπογράψασθαι σὺν μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ ἐγκύῳ.

6 ✣ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν.

7 ✣ καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 ✣ καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὸν ποίμνιον αὐτῶν.

9 ✣ καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν.

10 ✣ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ.

11 ✣ ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι χριστὸς κύριος, ἐν πόλει δαβίδ.

12 ✣ καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.

13 ✣ καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν θεὸν, καὶ λεγόντων·

14 ✣ δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

15 ✣ καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν ⊙ ἄγγελοι καὶ ⊙ ἄνθρωποι ⊙ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους, διέλθωμεν δὴ ἕως εἰς βηθλεέμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Venerunt itaque festinanter, & inuenerunt Mariam, & Ioseph, & infantem positum in præsepi.
17 * Quumque vidissent, notum fecerunt sermonem, qui dictus eis fuerat super illo puerulo.
18 * Et omnes qui audierunt mirati sunt, per ijs quæ sibi dicta fuerant à pastoribus.
19 * Mariam verò conservabat hos omnes sermones, & voluebat in corde suo.
20 * Et reuersi sunt pastores illi glorificantes ac laudantes Deum super omnibus quæ viderant & audierat, prout dictum fuerat ad eos.

Matutinis Introitus Domini nostri in templum.

21 * Quumque completi fuissent octo dies, vt circuncideretur puerulus, vocatum est nomen eius IESCHVA, quod vocatum fuerat ab Angelo, priusquam conceptus fuisset in vtero.
22 * Et quum impleti fuissent dies purgationis eorum secundùm legem Mouschi, adduxerunt eum ad Ourischlem, vt sisterent eum coram Domino.
23 * Sicut scriptum est in Lege Domini, Omnis masculus aperiens vuluam, Sanctus Domini vocabitur.
24 * Et vt darent sacrificium, prout dictum est in Lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbæ.
25 * Erat autem vir quidam in Ourischlem, cuius nomen erat Schemeoun, & vir iste erat ei⁊ iustus, ac præstolabatur consolationem Israel: Spiritúsque Sanctitatis erat super eo.
26 * Ac dictum ei fuerat à Spiritu Sanctitatis ipsum non visurum mortem nisi prius vidisset Meschicho Domini.
27 * Hic ipse venerat per Spiritum in templum. quumque introducerent parentes Ieschua puerulum, vt agerent pro eo sicuti præceptum fuerat in Lege:
28 * Suscepit eum in vlnas suas, & benedixit Deo, & ait:
29 * Nunc dimitte seruum tuum, Domine mi, secundùm verbum tuum,
30 in pace. * Ecce enim viderunt oculi mei
31 illum tuum Misericordem. * Quem præparasti in conspectu omnium populorum.
32 * Lumen ad reuelationem Gentium, & gloriam populo tuo Israel.

16 * Et venerunt festinantes: & inuenerunt Mariam & Ioseph, & infantem positum in præsepio.
17 * Videntes autem, cognouerũt de verbo quod dictum erat illis de puero hoc.
18 * Et omnes qui audierãt, mirati sunt, & de his quę dicta erãt à pastoribus ad ipsos.
19 * Maria autem conseruabat omnia verba hæc, conferens in corde suo.
20 * Et reuersi sunt pastores, glorificantes & laudantes Deum in omnibus quæ audierant, & viderant sicut dictum est ad illos.

Gen. 17. Exod. 12. Leuit. 12. Exod. 13. Exod. 34. Num. 18. Luc. 1.
21 * Et postquam consummati sunt dies octo, vt circũcideretur puer: vocatũ est nomen eius IESVS, quod vocatum est ab Angelo, prius quàm in vtero conciperetur.
Leuit. 12. Luc. 2.
22 * Et postquam impleti sunt dies purgationis eius secundum legem Moysi, tulerunt illum in Ierusalem, vt sisterent eum Domino,
Exod. 13. Num. 3. Luc. 2.
23 * (Sicut scriptum est in lege Domini: Quia omne masculinũ adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur.)
Leuit. 12. Luc. 2.
24 * Et vt darent hostiã secundum quod dictũ est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum.
25 * Et ecce homo erat in Ierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste iustus & timoratus, expectans consolationem Israel: & Spiritus sanctus erat in eo.
26 * Et responsum acceperat à Spiritu sancto, non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini.
27 * Et venit in spiritu in templum. Et cùm inducerent puerum Iesum parentes eius, vt facerent secundum consuetudinem legis pro eo.
28 * Et ipse accepit eum in vlnas suas, & benedixit Deum, & dixit:
29 * Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace.
30 * Quia viderunt oculi mei salutare
31 tuum. * Quod parasti ante faciem omnium populorum.
32 * Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israel. E

Universidad de Deusto
Biblioteca

33 * Iauseph autem & mater eius mirabantur super ijs, quæ dicebantur de eo.
34 * Et benedixit eis Schemeoun, & dixit Mariam matri ipsius, Ecce hic positus est in ruinam, & resurrectionem multorum in Israel, & in signum contradictionis.
35 * Cæterùm animam tui ipsius trajicet lancea, vt reuelentur cogitationes cordium multorum.

Ad Oblationem Introitus Domini nostri.

36 * Porrò Channo Prophetissa filia Phanuil de tribu Aschir & ipsa erat decrepita diebus, annisque septem cum marito suo vixerat à virginitate sua.
37 * Et erat vidua quasi annorum octoginta quatuor, nec discedebat à templo: sed iugiter & oratione colebat [Deum] die noctúque.
38 * Quinetiam ipsa surrexit ea ipsa hora, & gratias egit Domino, ac loquebatur de illo cum quolibet præstolãte redemptionem ipsius Ourischlem.
39 * Quúmque perfecissent omnia secundùm Legem Domini, reuersi sunt, in Galilæam in Nozerath ciuitatem suam.
40 * Puerulus autem crescebat, & corroborabatur Spiritu, ac replebatur sapientia, & gratia Dei erat super eum.
41 * Et homines [parentes] eius quotannis adibant Ourischlem in festo Pascho.

Dominica post Natiuitatem.

42 * Quúmque esset filius annorum duodecim, ascenderunt prout consueuerant in festum.
43 * Et quum impleti fuissent dies, illi reuertebantur: Iesehua verò puer remansit in Ourischlem, Iauseph & matre eius nescientibus.
44 * Putabant enim eum esse cum filijs societatis ipsorum: quúmque venissent iter diei vnius, requirebant eum apud suos homines, & apud vnumquemque notum suum.
45 * Nec inuenerunt eum. Et reuersi sunt rursus ad Ourischlem, ac requirebant eum.

33 * Et erat Ioseph & mater eius mirantes super his quæ dicebantur de illo.
34 * Et benedixit illis Simeon: & dixit ad Mariam matrem eius, Ecce positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israel, & in signum cui contradicetur:
35 * (Et tuam ipsius animam pertransibit gladius) vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes.

36 * Et erat Anna prophetissa filia Phanuel, de tribu Aser: hæc processerat in diebus multis, & vixerat cum viro suo annis septem à virginitate sua.
37 * Et hæc vidua erat vsque ad annos octoginta quatuor: quæ non discedebat de templo, ieiunijs & obsecrationibus Feruiens nocte ac die.
38 * Et hæc ipsa hora superueniens confitebatur Domino: & loquebatur de illo omnibus qui expectabant redemptionem † Israel.
39 * Et vt perfecerunt omnia secundùm legẽ Domini, reuersi sunt in Galilæam, in ciuitatem suam Nazareth.
40 * Puer autem crescebat, & confortabatur spiritu, plenus sapientia: & gratia Dei erat in illo.
41 * Et ibant parentes eius per omnes annos in Ierusalem, in die solenni Paschæ.

42 * Et cùm factus esset annorum duodecim, ascendentibus illis in Ierosolymam secundùm consuetudinem diei festi.
43 * Consummatisque diebus cùm redirent, remansit puer Iesus in Ierusalem, & non cognouerunt parentes eius.
44 * Existimantes autem illum esse in comitatu, venerúnt iter diei: & requirebant eum inter cognatos & notos.
45 * Et non inuenientes, regressi sunt in Ierusalem, requirentes eum.

Iol. 2. c. 12. Rom. 9. Ephes. 5. 1. Pet. 2. 1. Ioh. 4. 1.

Ierusalem

Universidad de Deusto
Biblioteca

46 ‡ *Tribus verò pòst diebus inuenerunt eum in templo sedentem in medio doctorum, & audientem ab eis, ac interrogantem eos.*

47 ‡ *Et mirabantur ij omnes, qui audiebant eum ob sapientiam & responsa ipsius.*

48 ‡ *Vtque viderunt eum, mirati sunt, & ait illi mater ipsius, Fili mi, cur ita fecisti mihi? quoniam ecce ego & pater tuus cum multa anxietate quærebamus te.*

49 ‡ *Dixit eis; Cur quærebatis me? nescitis quòd in domo patris mei oportet me esse?*

50 ‡ *Illi verò non intellexerunt sermonem quem dixerat eis.*

51 ‡ *Et descendit cum eis, venitque Nazareth: & subiectus erat eis, mater verò ipsius conseruabat hos omnes sermones in corde suo.*

52 ‡ *Porrò Jeschua crescebat statura & sapientia sua, nec non gratia apud Deum & homines.*

Ad Oblationem festi Epiphaniæ.
CAP. III.

1 ‡ *ANno autem decimoquinto regni Tiberij Cæsaris, sub præfectura Pontij Pilati in Jhoudæa, dum esset Tetrarcha Herodes in Galilæa & Philippus frater eius Tetrarcha in Ituria, & in regione Tracouno: & Lysania Tetrarcha Abilenes.*

2 ‡ *In principatu Sacerdotii [pontificatus] Chanon & Kaiopho factus est sermo Dei ad Jouchanon filium Zecario, in deserto.*

3 ‡ *Venitque in vniuersam regionem circumiacentem Jourdenon, prædicans baptisma pœnitentiæ in remissionem peccatorum.*

4 ‡ *Sicut scriptum est in libro sermonum Eschaio prophetæ, dicentis, Vox clamantis in deserto, Parate viam Domini, & dirigite in planiciem semitas Dei nostri.*

5 ‡ *Omnes valles implebuntur, & omnes montes & colles deprimentur: & fient tumulus, humilis, & aspera regio plana.*

6 ‡ *Videbitque omnis caro salutem Dei.*

7 ‡ *Porrò dicebat turbis illis qui ad ipsum veniebant vt baptisarentur, Progenies viperarum quis indicauit vobis vt fugeretis à futura ira?*

46 ‡ Et factum est: post triduum inuenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum, audientem illos, & interrogantem eos.

47 ‡ Stupebant autem omnes qui eum audiebant, super prudentia & responsis eius.

48 ‡ Et videntes admirati sunt. Et dixit mater eius ad illum, Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus & ego dolentes quærebamus te.

49 ‡ Et ait ad illos; Quid est quod me quærebatis? nesciebatis quia in his quæ patris mei sunt, oportet me esse?

50 ‡ Et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad eos.

51 ‡ Et descendit cum eis, & venit Nazareth: & erat subditus illis. Et mater eius conseruabat omnia verba hæc in corde suo.

52 ‡ Et Iesus proficiebat sapientia & ætate, & gratia apud Deum & homines.

CAP. III.

1 ‡ ANno autem quintodecimo imperij Tiberij Cæsaris, procurante Pontio Pilato Iudæam, Tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre eius Tetrarcha Iturææ & Trachonitidis regionis, & Lysaniæ Abilinæ Tetrarcha,

2 ‡ Sub principibus Sacerdotum Anna & Caipha: factum est verbum Domini super Iohannem Zachariæ filium, in deserto.

3 ‡ Et venit in omnem regionem Iordanis, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum.

4 ‡ Sicut scriptum est in libro sermonum Isaiæ prophetæ: Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini, rectas facite semitas eius.

5 ‡ Omnis vallis implebitur: & omnis mons & collis humiliabitur. & erunt praua in directa; & aspera in vias planas.

6 ‡ Et videbit omnis caro salutare Dei.

7 ‡ Dicebat ergo ad turbas quę exibant vt baptizarentur ab ipso, Genimina viperarum, quis ostendit vobis fugere à ventura ira?

46 ‡ καὶ ἐγένετο, μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς.

47 ‡ ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ τοῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.

48 ‡ καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε, τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.

49 ‡ καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με;

50 ‡ καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.

51 ‡ καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

52 ‡ καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

γ.

1 ‡ Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος,

2 ‡ ἐπ' ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3 ‡ καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

4 ‡ ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

5 ‡ πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας.

6 ‡ καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.

7 ‡ ἔλεγε οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

וּבְגָלִילָא וּפִילִיפּוּס אֲחוּהִי רֵישָׁא דְּבֵית אִישׁוּרָיָא וּבְאוּתְרָא דְּטְרַכוֹנָא וְלוּסַנְיָא רֵישָׁא דְּאַבִילֵנֵא׃

בְּרִשְׁוּתָא דְּחַנָּן וְקָיָפָא הֲוָה פִּתְגָמָא דַּייָ עַל יוֹחָנָן בַּר זְכַרְיָא בְּמַדְבְּרָא׃

וְאֲתָא בְּכֻלְּהוֹ אַתְרָא דְּיַרְדְּנָא כָּרֵז מַעְמַדִיתָא דְּמִכְרַז מִטַּבְלָא דְּחִיבוּתָא לְשׁוּבְקָנָא דְּחוֹבָיָא׃

אֵיכְנָא דִּכְתִיב בְּסִפְרָא דְּמִלֵּי דְּאֶשַׁעְיָא נְבִיאָא דְּאָמַר קָלָא דְּקָרֵא בְּמַדְבְּרָא סַיְּבוּ אוֹרְחָה דְּמָרָיָא לְשַׁפָּיָא בְּפַקְעָתָא שְׁבִילָא לֵאלָהָן׃

כָּל לְחִין נְחִלָא נֶתְמַלְיָן וְכָל טוּרָא וְגֻרְמָא נֶתְמַכְכָּכָן וְהֲוֵה עַרְקָא לְשַׁפָּיָא וְאַתְרָא עַסְקָא לְפַקְעָתָא׃

וְנֶחְזֵא כָּל בִּסַר דַּאלָהָא׃

דֵּין הוּא מָרֵי דְּחַיָּתָא דְּאִתְיְהִיבוּ לְמִשְׁבַּק מִן רְגָזָא דְּאָתֵי׃

עִבְדוּ פֵּרִי דְּיָאוֹת לְתוּבָא וְלָא תְּשָׁרוֹן לְמֵימַר בֵּינֵיכוֹן אַבְרָהָם אֲבָנָא הוּא לָנָא דְּנִתְיְהִיב לֵיהּ לְמֵירַת מִן אַבְרָהָם׃

וְכַעַן אַף מִסְרָא עַל שָׁרְשָׁא דְּאִילָנַיָּא קָיְמָא דְּכָל אִילָנָא דְּלָא עָבֵד פֵּרִי דְּשַׁפִּיר מִתְקְצֵי וּמִתְרְמֵי לְנוּרָא׃

וְשָׁאֲלִין לֵיהּ עַמְמַיָּא מָה נַעְבֵּד׃

עָנֵי וְאָמַר לְהוֹן דְּאִית לֵיהּ תְּרֵין כְּתוֹנִין לֵיהַב לְדְלֵית לֵיהּ וְדִי אִית לֵיהּ מְזוֹנָא כְּוָתֵיהּ׃

וְאַף גָּבָאֵי מַכְסָא אֲתוֹ לְאִתְטְבָלָא וְאָמְרִין לֵיהּ מָרַנָא מָה נַעְבֵּד׃

אָמַר לְהוֹן לָא תְּגַבּוֹן יַתִּיר מִן דִּי מְמַלֵּל לְכוֹן׃

וְאַף אִנּוּן דְּחַיָּלָא שְׁאִלִין לֵיהּ וְאָמְרִין וְאַף אֲנַחְנָא מָה נַעְבֵּד וְאָמַר לְהוֹן לָא תְּעִיקוּן לְאֵנָשׁ וְלָא תְּסַלְּעוּן עַל אֲנָשׁ וְתִסְבְּקוּן עַל אֲגָרְכוֹן׃

וְכַד הֲוָה עַמָּא מְצַפְּיָן וְכָל אִנּוּן דְּמְהַרְהֲרִין בְּלִבְּהוֹן עַל יוֹחָנָן דִּלְמָא הוּא מְשִׁיחָא׃

עָנֵי יוֹחָנָן וְאָמַר לְכֹלְהוֹן אֲנָא בְּמַיָּא מַטְבִּילְנָא יָתְכוֹן וְאָתֵי תַּקִּיפָא מִנִּי דְּלָא אֲנָא כְּדַאי לְמִשְׁרֵי רְצוּעַת סַנְדָּלוֹהִי הוּא יְטַבִּלִנְכוֹן בְּרוּחָא קַדִּישָׁא וּבְנוּרָא׃

דְּרֵישֵׁהּ בְּיָדֵהּ וְיַדֵּי גוֹרְנֵהּ וְיִכְנוֹשׁ חִנְטֵהּ לְמַחְסְנָא וְיָת מוֹצָא יוֹקִיד בְּנוּרָא דְּלָא יְכוּכֵהּ׃

וּבְכֵן בְּסַגִּיאוּת מִלִּין אָחֳרָנִין הֲוָה מְבַשַּׂר לְעַמָּא׃

וְהֵרוֹדוֹס טַבְרָאֵי דְּאִתְכַּסַּף מִן הֵרוֹדְיָה אִנְתַּת אֲחוּהִי וּמִן כָּל בִּישָׁתָא דְּעָבַד הֵרוֹדוֹס בִּישָׁתָא׃

וְאַף עַל כֻּלְּהוֹן אוֹסִיף עַל בִּישָׁתֵהּ וְרָמָא יָת יוֹחָנָן בְּבֵית אֲסִירַיָּא׃

כַּד אִתְכְּנִשׁ כָּל עַמָּא וְיוֹחָנָן אִתְטְבַל וַהֲוָה צָלֵי וְאִתְפְּתַח שְׁמַיָּא׃

וְנָחַת עֲלוֹהִי רוּחָא קַדִּישָׁא בְּדִמְיוֹנָא דְּגוּפָא כְּיוֹנָה וְקָלָא הֲוָה מִן שְׁמַיָּא דְּאָמַר אַתְּ הוּא בְּרִי רְחִימָאי בָּךְ אִתְרְעֵיתִי׃

וְהוּא יֵשׁוּעַ כַּד שָׁרֵי לְמִפְלַח בְּלָבְלָהִין מָלֵי הֲוָה כְּבַר אִתְּתָא וְיָלְדַת יַת בְּרָא וְהוּא מִתְחַשַּׁב דְּבַר יוֹסֵף בַּר אֵלִי׃

דְּבַר מַתִּתְיָה בַּר יוֹחָנָן דְּבַר שִׁמְעִי בַּר יוֹסֵף דְּבַר מַתִּתְיָה בַּר עָמוֹס דְּבַר נַחוּם בַּר מַרְיָם דְּבַר אַסְלִי בַּר נַגַּי׃

דְּבַר מַעַת בַּר מַתִּתְיָה דְּבַר שְׁמֵעִין בַּר יוֹסֵף דְּבַר יְהוּדָה בַּר יוֹחָנָן דְּבַר יוֹחָנָן בַּר רֵישָׁא דְּבֵית פְּלֵטוּס בִּירְהוּד כַּר רֵישָׁא דְּבֵית דָּוִד׃

דְּבַר מַתִּתְיָה בַּר שְׁמֵעִי דְּבַר יוֹסֵף בַּר יוֹדָה דְּבַר יְהוּדָה בַּר יוֹחָנָן דְּבַר יוֹחָנָן בַּר רֵישָׁא דְּבֵית כַּר רֵישָׁא דְּבֵית דָּוִד׃

---

44 וְנֶחְזֵא ᵃ נחץ
45 עִבְדוּ ᵇ עכד ופ׳ דשו כפל
46 תֵּבֵל ᶜ עכראית שוב
47 יִתֵּרֵן ᵈ קראשאשר בקמץ
48 שְׁמַיָּא ᵉ שמי

44 ‡ וְנֶחְזֵא כָּל בִּסַר דַּאלָהָא׃

45 עִבְדוּ פֵּרִי דְּיָאוֹת לְתוּבָא וְלָא תְּשָׁרוֹן לְמֵימַר בֵּינֵיכוֹן אַבְרָהָם אֲבָנָא הוּא לָנָא דְּנִתְיְהִיב לֵיהּ לְמֵירַת מִן אַבְרָהָם׃

46 וְכַעַן אַף מִסְרָא עַל שָׁרְשָׁא דְּאִילָנַיָּא קָיְמָא דְּכָל אִילָנָא דְּלָא עָבֵד פֵּרִי דְּשַׁפִּיר מִתְקְצֵי וּמִתְרְמֵי לְנוּרָא׃

47 ‡ דֵּין הוּא מָרֵי דְּחַיָּתָא דְּאִתְיְהִיבוּ לְמִשְׁבַּק מִן רְגָזָא דְּאָתֵי׃

48 וְכַד הֲוָה עַמָּא מְצַפְּיָן וְכָל אִנּוּן דְּמְהַרְהֲרִין בְּלִבְּהוֹן עַל יוֹחָנָן דִּלְמָא הוּא מְשִׁיחָא׃

49 עָנֵי יוֹחָנָן וְאָמַר לְכֹלְהוֹן אֲנָא בְּמַיָּא מַטְבִּילְנָא יָתְכוֹן וְאָתֵי תַּקִּיפָא מִנִּי דְּלָא אֲנָא כְּדַאי לְמִשְׁרֵי רְצוּעַת סַנְדָּלוֹהִי הוּא יְטַבִּלִנְכוֹן בְּרוּחָא קַדִּישָׁא וּבְנוּרָא׃

50 דְּרֵישֵׁהּ בְּיָדֵהּ וְיַדֵּי גוֹרְנֵהּ וְיִכְנוֹשׁ חִנְטֵהּ לְמַחְסְנָא וְיָת מוֹצָא יוֹקִיד בְּנוּרָא דְּלָא יְכוּכֵהּ׃

51 וּבְכֵן בְּסַגִּיאוּת מִלִּין אָחֳרָנִין הֲוָה מְבַשַּׂר לְעַמָּא׃

52 וְהֵרוֹדוֹס טַבְרָאֵי דְּאִתְכַּסַּף מִן הֵרוֹדְיָה אִנְתַּת אֲחוּהִי וּמִן כָּל בִּישָׁתָא דְּעָבַד הֵרוֹדוֹס בִּישָׁתָא׃

53 וְאַף עַל כֻּלְּהוֹן אוֹסִיף עַל בִּישָׁתֵהּ וְרָמָא יָת יוֹחָנָן בְּבֵית אֲסִירַיָּא׃

54 כַּד אִתְכְּנִשׁ כָּל עַמָּא וְיוֹחָנָן אִתְטְבַל וַהֲוָה צָלֵי וְאִתְפְּתַח שְׁמַיָּא׃

55 וְנָחַת עֲלוֹהִי רוּחָא קַדִּישָׁא בְּדִמְיוֹנָא דְּגוּפָא כְּיוֹנָה וְקָלָא הֲוָה מִן שְׁמַיָּא דְּאָמַר אַתְּ הוּא בְּרִי רְחִימָאי בָּךְ אִתְרְעֵיתִי׃

56 וְהוּא יֵשׁוּעַ כַּד שָׁרֵי לְמִפְלַח בְּלָבְלָהִין מָלֵי הֲוָה כְּבַר אִתְּתָא וְיָלְדַת יַת בְּרָא וְהוּא מִתְחַשַּׁב דְּבַר יוֹסֵף בַּר אֵלִי׃

57 דְּבַר מַתִּתְיָה בַּר יוֹחָנָן דְּבַר שִׁמְעִי בַּר יוֹסֵף דְּבַר מַתִּתְיָה בַּר עָמוֹס דְּבַר נַחוּם בַּר מַרְיָם דְּבַר אַסְלִי בַּר נַגַּי׃

58 דְּבַר מַעַת בַּר מַתִּתְיָה דְּבַר שְׁמֵעִין בַּר יוֹסֵף דְּבַר יְהוּדָה בַּר יוֹחָנָן דְּבַר יוֹחָנָן בַּר רֵישָׁא דְּבֵית פְּלֵטוּס בִּירְהוּד כַּר רֵישָׁא דְּבֵית דָּוִד׃

59 דְּבַר מַתִּתְיָה בַּר שְׁמֵעִי דְּבַר יוֹסֵף בַּר יוֹדָה דְּבַר יְהוּדָה בַּר יוֹחָנָן דְּבַר יוֹחָנָן בַּר רֵישָׁא דְּבֵית כַּר רֵישָׁא דְּבֵית דָּוִד׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 ‡ Edite ergo fructus dignos pœnitentiæ, nec incipiatis dicere apud vosmetipsos: Et nos habemus patrem Abrahã. dico enim vobis, ex his lapidibus posse Deum suscitare filios Abrahæ.

9 ‡ Ecce autem securis posita est ad radicem arboris. omnis igitur arbor fructus bonos non edens, excidit, & in ignem mittitur.

10 ‡ Et interrogauerunt eum turbæ, dicentes: Quid igitur faciemus?

11 ‡ Respondit, & ait illis: Qui habet duas tunicas, det nõ habenti: & qui habet escas, itidem faciat.

12 ‡ Quinetiam venerunt publicani vt baptizarẽtur, ac dicunt ei: Doctor, quid faciemus?

13 ‡ Ipse verò dixit eis: Ne exegeritis plus quàm constitutum est vobis exigendum.

14 ‡ Et interrogauerunt eum cultores militiæ, dicuntque, Nos etiam quid faciemus? dixit eis: Neminem concusseritis, neque calumniam faciatis: & sufficiant vobis stipendia vestra.

15 ‡ Quum autem expectaret populus, & cogitarent in cordibus suis, quòd forsan esset Meschicho;

16 ‡ Respondit Iouchanon & ait illis: Ego quidem baptiso vos aqua, venit autem post me qui potẽtior me est, cuius non sum dignus soluam corrigiam calceamentorum, ipse baptizabit vos in Spiritu Sanctitatis, & igni.

17 ‡ Ipse tenet cribrum manu sua, & purgat aream suam, ac triticum colligit in horreum suum, & paleas comburet igni inextinguibili.

18 ‡ Quinetiam alia multa docebat, & annunciabat populo.

19 ‡ Heroudes autem Tetrarcha propterea quòd argueretur à Iouchanon de Herodiade uxore Philippi fratris eius, ac de omnibus flagitiis, quæ patrarat:

20 ‡ Addidit & hoc supra omnia, quòd concluserit Iouchanon in domo vinctorum.

21 ‡ Factum est autem quum baptizaretur omnis populus, vt & Iesehua baptizatus ac dum oraret, aperiretur cælum.

8 ‡ Facite ergo fructus dignos pœnitentiæ. & ne cœperitis dicere, Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis, quia potens est Deus de lapidibus istis, suscitare filios Abrahæ.

9 ‡ Iam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonũ, †excidetur, & in ignem † mittetur.

10 ‡ Et interrogabant eum turbæ, dicentes, Quid ergo faciemus?

11 ‡ Respondens autem, dicebat illis, Qui habet duas tunicas, det non habenti: & qui habet escas, similiter faciat.

12 ‡ Venerunt aũt & publicani vt baptizarentur: & dixerunt ad illum, Magister, quid faciemus?

13 ‡ At ille dixit ad eos, Nihil amplius quàm quod constitutum est vobis, faciatis.

14 ‡ Interrogabant autem eum & milites, dicentes, Quid faciemus & nos? Et ait illis, Neminem concutiatis, neque calumniam faciatis: & contenti estote stipendijs vestris.

15 ‡ Existimante autem populo, & cogitantibus omnibus in cordibus suis de Iohanne, ne forte ipse esset Christus:

16 ‡ Respondit Iohannes, dicens omnibus, Ego quidem aqua baptizo vos: veniet autem fortior me, cuius non sum dignus soluere corrigiam calceamentorum eius: ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, & igni.

17 ‡ Cuius ventilabrum in manu eius, & purgabit aream suam, & cõgregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igni inextinguibili.

18 ‡ Multa quidem & alia exhortans evangelizabat populo.

19 ‡ Herodes autem Tetrarcha cùm corriperetur ab illo de Herodiade vxore fratris sui Philippi, & de omnibus malis quæ fecit Herodes:

20 ‡ Adiecit & hoc super omnia, & inclusit Iohannem in carcerem.

21 ‡ Factum est autem cùm baptizaretur omnis populus, & Iesu baptizato & orante, apertum est cæium:

8 ‡ ποιήσατε οὖν καρπὸς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

9 ‡ ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

10 ‡ καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, τί οὖν ποιήσωμεν;

11 ‡ ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως ποιείτω.

12 ‡ ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν;

13 ‡ ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.

14 ‡ ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, καὶ ἡμεῖς τί ποιήσωμεν; καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

15 ‡ προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός,

16 ‡ ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασι λέγων, ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς, ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί.

17 ‡ οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ· τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 ‡ πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν.

19 ‡ ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετράρχης ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρῳδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ φιλίππου, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης·

20 ‡ προσέθηκε καὶ τοῦτο πᾶσι, καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

21 ‡ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος, καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν,

25 כִּי דִין מַסְבַּר הָנָא עִמָּא עַל יוּחָנָן וְכַלְהֵין סְחָסְבִין הֲוֵי בְּלִבְהוֹן דִּלְמָא הוּא מְשִׁיחָא׃

26 עָנָא יוּחָנָן וְאָמַר לְהוֹן אֲנָא הָא מַעֲמַד אֲנָא לְכוֹן בְּמַיָּא אֲתָא לְכוֹן בְּמַיָּא וְחַיָּל עָרְקָא דְּסַנְהוֹרִי הוּ נְעָדַרְכִין כְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא וְכַנּוּרָא׃

27 הוּא דְּאָחִיד רְפָשָׁא כְּאִידָה וְזַרְבָא אַרְזוּהִי וְסַמְיָא בְּגוֹ אֲרְזוּהִי וְסַמְיָא בְּגוֹ עָרְקָא דְּסַנְהוֹרִי וְכַנּוּרָא׃

28 אַף אֲתַרְנְיָא דִּין כְּנִישָׁא פִּילַף חֲנָא לְכוֹן בְּמַיָּא וְחַיָּל עָרְקָא דְּסַנְהוֹרִי וְכַנּוּרָא׃

29 הַרְהוּרִים דִּין סְחוֹרְכָא סְכַל דְּסַחְסְבִין הֲוָא כֵּן יוּחָנָן עַל הַרְהוּרֵיהוֹן אֲנָשָׁה פִּילִיפּוֹס אֲחוּהִי וְעַל כַּלְהֵין בִּישְׁתָּא דְּעָבַד חוֹיָא׃

30 אַף הוּא אֲסַר יָתֵהּ בְּבֵית אֲסִירֵיא׃

31 כַּד יְהִיב מַטְבֵּל עִמָּא וְיֵשׁוּעַ עֲמַד וְכַד מְצַלֵּא אֶתְפַּתַּחוּ שְׁמַיָּא׃

ב ‡ עִבְרוּ חֵכֶל פֵּארָא דְּשַׁיָּין לְחֵיבוּתָא וְלָא הִשְׁרִין לְמֵאמַר בְּנַפְשָׁכוֹן וְאָנָא אֵימַר לָכוֹן אֲמַר אָנָא לְכוֹן גֵּיר דְּאָפֵשׁ מְשִׁיחָא נְרָנָא מִיכָאֵל עַל עָקְרָא דְּאִילָנָא כָּל אִילָנָא דְּלָא מְעַבֵּד פֵּרִי טָב מְקַצְּעִין וְלַאֲשָׁא יָהֲבִין׃ ‡ הָא גֵּיר נְרָנָא מִיכָאֵל עַל עָקְרָא דְּאִילָנָא כָּל אִילָנָא דְּלָא מְעַבֵּד פֵּרִי טָב מְקַצְּעִין וְלַאֲשָׁא יָהֲבִין׃

ג ‡ וְשָׁאֲלִין הֲווֹ לֵהּ כְּנִישָׁא וְאָמְרִין מָנָא נַעְבֵּד אַף חַנָּן אָמַר לְהוֹן מַן דְּאִית לֵהּ תַּרְתֵּין כּוּתִינִין נְהַל לְמַן דְּלֵית לֵהּ וּמַן דְּאִית לֵהּ מְזוֹנָא כְּוָתֵהּ׃ ‡ וְאַף מַכְסָא לְמֶעְבַּד וְאָמְרִין לֵהּ רַבִּי מָנָא נַעְבֵּד׃ ‡ וְאָמַר לְהוֹן לָא תְּגַבּוֹן מִדַּם דְּלָא פְּקִידְתּוֹן׃ ‡ וְשָׁאֲלִין הֲווֹ לֵהּ פַּלְטֵי אַסְטְרַטְיָא וְאָמְרִין מָנָא נַעְבֵּד אַף חַנָּן אָמַר לְהוֹן לָא תְּעַשְׁקִין וְנָסְפָּקִין לְכוֹן אַפְּסָנְיָכוֹן׃

ב ‡ עִבְרוּ חֵכֶל פֵּארָא דְּשַׁיָּין לְחֵיבוּתָא וְלָא הִשְׁרִין לְמֵאמַר בְּנַפְשָׁכוֹן וְאָנָא אֵימַר לָכוֹן אֲמַר אָנָא לְכוֹן גֵּיר דְּאָפֵשׁ מְשִׁיחָא נְרָנָא מִיכָאֵל עַל עָקְרָא דְּאִילָנָא כָּל אִילָנָא דְּלָא מְעַבֵּד פֵּרִי טָב מְקַצְּעִין וְלַאֲשָׁא יָהֲבִין׃ ‡ הָא גֵּיר נְרָנָא מִיכָאֵל עַל עָקְרָא דְּאִילָנָא כָּל אִילָנָא דְּלָא מְעַבֵּד פֵּרִי טָב מְקַצְּעִין וְלַאֲשָׁא יָהֲבִין׃

ג ‡ וְשָׁאֲלִין הֲווֹ לֵהּ כְּנִישָׁא וְאָמְרִין מָנָא נַעְבֵּד אַף חַנָּן אָמַר לְהוֹן מַן דְּאִית לֵהּ תַּרְתֵּין כּוּתִינִין נְהַל לְמַן דְּלֵית לֵהּ וּמַן דְּאִית לֵהּ מְזוֹנָא כְּוָתֵהּ׃ ‡ וְאַף מַכְסָא לְמֶעְבַּד וְאָמְרִין לֵהּ רַבִּי מָנָא נַעְבֵּד׃ ‡ וְאָמַר לְהוֹן לָא תְּגַבּוֹן מִדַּם דְּלָא פְּקִידְתּוֹן׃ ‡ וְשָׁאֲלִין הֲווֹ לֵהּ פַּלְטֵי אַסְטְרַטְיָא וְאָמְרִין מָנָא נַעְבֵּד אַף חַנָּן אָמַר לְהוֹן לָא תְּעַשְׁקִין וְנָסְפָּקִין לְכוֹן אַפְּסָנְיָכוֹן׃

* שרא
* קם עראשת נתן
* אתפתחו שתין יו
* אתפתחו משתין יו

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 ✠ Descenderétque Spiritus Sanctitatis ſupra eum ſpecie corporea columbina, & vox audiretur de cælis, dicens: Tu es ille filius meus dilectus, in te mihi complacui.

Ad veſperam Dominicæ ſecundæ poſt Epiphaniam.

23 ✠ Ipſe verò Jeſchua erat quaſi filius annorum triginta: & exiſtimabatur filius Joſeph filij Heli.

24 ✠ Filij Matethath, filij Leui, filij Malchi, filij Jani, filij Jauſeph,

25 ✠ Filij Mathetha, filij Amoz, filij Nachoum, filij Cheſli, filij Nagi,

26 ✠ Filij Moth, filij Mathath, filij Samei, filij Iauſeph, filij Jihoudo,

27 ✠ Filij Jouchanon, filij Roſo, filij Zoubabel, filij Schelathiel, filij Niri:

28 ✠ Filij Malchi, filij Adai, filij Kosam, 29 filij Elmoudod, filij Jr: ✠ Filij Jouſi, filij Eliezar, filij Jouram, filij Mathitho, filij Leui:

30 ✠ Filij Schemeoun, filij Jihoudo, filij Joſeph, filij Iounon, filij Eliokim:

31 ✠ Filij Malio, filij Mani, filij Mathetha, filij Nothon, filij Daud:

32 ✠ Filij Iſchai, filij Oubid, filij Boos, filij Salmoun, filij Nachſchoum, ✠ Filij Aminodob, filij Orō, filij Cheſroun, filij Pares, filij Jihoudo:

33 34 ✠ Filij Jaakoub, filij Iſchok, filij Abrahom, filij Tharach, filij Nochour:

35 ✠ Filij Soroug, filij Areou, filij Polog, filij Hobor, filij Scholoch: ✠ Filij Kainan, filij Schelaphaxad, filij Schim, filij Nouach, filij Lamech:

36 37 ✠ Filij Mathouſlach, filij Chanouc, filij Jared, filij Mahaloloil, filij Kainan:

38 ✠ Filij Anouſch, filij Schith, filij Odom, qui ex Deo.

CAP. IIII.

1 Porrò Jeſchua quum plenus eſſet Spiritu Sanctitatis, reuerſus eſt à Jourdenon, & duxit eum Spiritus in deſertum,

2 ✠ Diebus quadraginta, vt tētaretur à criminatore [diabolo.] Neque comedit quicquam in illis diebus. quúmq; exacti eſſent, fame de-

3 mum eſuriit. ✠ Et dixit ei criminator: Si filius Dei es, dic lapidi huic vt fiat panis.

4 ✠ Reſpondit Jeſchua, & dixit ei: Scriptum eſt, non pane tantūmodo vnus filius hominis, ſed omni verbo Dei.

22 ✠ Et deſcendit Spiritus ſanctus corporali ſpecie ſicut columba in ipſum: & vox de cælo facta eſt: Tu es filius meus dilectus: in te complacuit mihi.

23 ✠ Et ipſe Ieſus erat incipiens quaſi annorū triginta, vt putabatur, filius Ioſeph, qui fuit Heli, 24 ✠ Qui fuit Matthat, qui fuit Leui, qui fuit Melchi, qui fuit 25 Ianne, qui fuit Ioſeph, ✠ Qui fuit Mattha thiæ, qui fuit Amos, qui fuit Naum, qui fuit Hesli, qui fuit Nagge, 26 ✠ Qui fuit Ma hath, qui fuit Matthathiæ, qui fuit Semei, qui fuit Ioſeph, qui fuit Iuda, 27 ✠ Qui fuit Iohanna, qui fuit Reſa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui fuit Neri, 28 ✠ Qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui fuit Coſam, qui fuit Elmadan, qui fuit Her, 29 ✠ Qui fuit Ieſu, qui fuit Eliezer, qui fuit Iorim, qui fuit Matthat, qui fuit Leui, 30 ✠ Qui fuit Simeon, qui fuit Iuda, qui fuit Ioſeph, qui fuit Iona, qui fuit Eliacim, 31 ✠ Qui fuit Melcha, qui fuit Menna, qui fuit Matthatha, qui fuit Nathan, qui fuit Dauid,

32 ✠ Qui fuit Ieſſe, qui fuit Obed, qui fuit Booz, qui fuit Salmon, qui fuit Naaſſon, 33 ✠ Qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Eſron, qui fuit Phares, qui fuit Iudæ, 34 ✠ Qui fuit Iacob, qui fuit Iſaac, qui fuit Abrahæ, qui fuit Thare, qui fuit Nachor, 35 ✠ Qui fuit Sarug, qui fuit Ragau, qui fuit Phaleg, qui fuit Heber, qui fuit Sale, 36 ✠ Qui fuit Cainan, qui fuit Arphaxad, qui fuit Sem, qui fuit Noë, qui fuit Lamech, 37 ✠ Qui fuit Mathuſale, qui fuit Henoch, qui fuit Iared, qui fuit Malaleel, qui fuit Cainan, 38 ✠ Qui fuit Henos, qui fuit Seth, qui fuit Adā, qui fuit Dei.

CAP. IIII.

1 Iesus autem plenus Spiritu ſancto, regreſſus eſt à Iordane: & agebatur in Spiritu in deſerto, 2 Diebus quadraginta, & tētabatur à diabolo. Et nihil manducauit in diebus illis: & cōſummatis illis poſtea eſuriit. 3 Dixit autē illi diabolus, Si filius Dei es, dic lapidi huic vt panis fiat. 4 Et reſpondit ad illum Ieſus, Scriptum eſt, Quia non in pane ſolo viuet homo, ſed in omni verbo Dei.

ΕΥΑΓΓ. ΚΑΤΑ ΛΟΥΚ. γ.

22 καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει, ὡσεὶ περιστερᾶν, ἐπ' αὐτὸν· καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν, σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὢν, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς Ἰωσὴφ τοῦ Ἡλὶ,

24 τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευὶ, τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἰαννὰ, τοῦ Ἰωσὴφ,

25 τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμὼς, τοῦ Ναοὺμ, τοῦ Ἐσλὶ, τοῦ Ναγγαὶ,

26 τοῦ Μααθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεὶ, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰούδα,

27 τοῦ Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥησὰ, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιὴλ, τοῦ Νηρὶ,

28 τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἀδδὶ, τοῦ Κωσὰμ, τοῦ Ἐλμωδὰμ, τοῦ Ἤρ,

29 τοῦ Ἰωσὴ, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρεὶμ, τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευὶ,

30 τοῦ Συμεών, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰωνὰμ, τοῦ Ἐλιακείμ,

31 τοῦ Μελεὰ, τοῦ Μαϊνὰμ, τοῦ Ματταθὰ, τοῦ Ναθὰμ, τοῦ Δαυὶδ,

32 τοῦ Ἰεσσαὶ, τοῦ Ἰωβὴδ, τοῦ Βοὸζ, τοῦ Σαλμὼν, τοῦ Ναασσὼν,

33 τοῦ Ἀμιναδὰβ, τοῦ Ἀρνὶ, τοῦ Ἑσρὼμ, τοῦ Φαρὲς, τοῦ Ἰούδα,

34 τοῦ Ἰακὼβ, τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ Ἀβραὰμ, τοῦ Θάρα,

35 τοῦ Ναχὼρ, τοῦ Σαρὰχ, τοῦ Ῥαγαὺ, τοῦ Φαλὲκ, τοῦ Ἑβὲρ, τοῦ Σαλὰ,

36 τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἀρφαξὰδ, τοῦ Σὴμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ,

37 τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνὼχ, τοῦ Ἰαρὲδ, τοῦ Μαλελεὴλ, τοῦ Καϊνὰμ,

38 τοῦ Ἐνὼς, τοῦ Σὴθ, τοῦ Ἀδὰμ, τοῦ Θεοῦ.

δ'.

1 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον,

2 ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου· καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ὕστερον ἐπείνασεν.

3 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος.

4 καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων, γέγραπται, ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ✠ Et subduxit eum Satanas in montem excelsum, & ostendit ei omnia regna terræ modico tempoe.

6 ✠ Aitq; ei criminator, Tibi dabo potestatem hanc vniuersam, & gloriam eius; quia mihi tradita est, & cuicunque voluero do eam.

7 ✠ Si ergo adorabis coram me, tua erunt omnia.

8 ✠ Respondit autem ei Jeschua, ac dixit ei, Scriptum est, Dominum Deum tuum adorabis, eique tantum seruies.

9 ✠ Et adduxit eum in Ouriselem, & statuit eum supra pinaculum templi, & ait ei, Si tu es Filius Dei, deijce teipsum hinc deorsum.

10 ✠ Scriptum est enim, Angelis suis præcipiet de te, vt custodiant te.

11 ✠ Et in vlnis suis tollent te, ne offendas pedem tuum lapide.

12 ✠ Subdit autem Jeschua, & ait ei, Dictum est, Non tentabis Dominum Deum tuum.

13 ✠ Quúmq; absoluisset criminator has omnes tentationes suas, secessit ab eo vsq; ad tempus.

Circuncisio Domini nostri.

14 ✠ Et reuersus est Ieschua cum virtute Spiritus in Galilæam, exiitq; de eo fama in vniuersam regionem circumiacentem.

15 ✠ Et ipse docebat in synagogis eorum, & celebrabatur ab omnibus.

16 ✠ Venit autem Nozerath, vbi fuerat nutritus, & ingressus est de more in synagogam die sabbathi, surrexitque ad legendum.

17 ✠ Et datus est ei liber Eschaia prophetæ, & aperit Jeschua librum, & inuenit locum vbi scriptum erat.

18 ✠ Spiritus Domini super me, & propterea vnxit me vt euangelizem pauperibus, & misit me vt sanitati restituam contritos corde.

19 ✠ Et prædicem captiuis remissionem, & cæcis visum, ac dimittã confractos in libertatem. Denique vt prædicem annum acceptum Domino. ✠ Et complicauit librum, & obtulit ministro, & sessum abijt. Omnium autem, qui erant in synagoga, oculi conspectabantur eum.

21 ✠ Et cœpit dicere ad eos, Hodie impleta est hæc scriptura in auribus vestris.

5 ✠ καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου.

6 ✠ καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν.

7 Σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σοῦ πᾶσα.

8 ✠ καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ· γέγραπται, Προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

9 ✠ καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·

10 ✠ γέγραπται γάρ, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε.

11 καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

12 ✠ καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι εἴρηται, οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.

13 ✠ καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 ✠ Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.

15 ✠ καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 ✠ καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ναζαρὲτ, ὅπου ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.

17 ✠ καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον ὅπου ἦν γεγραμμένον

18 ✠ Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με, εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν.

20 ✠ καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.

21 ✠ ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς, ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.

---

* גור
* אלף
* שכח ורבא
* קיר ועד
* יחד פירושו נתן
* משקף ומזה הוא שמע אשר השיגהו
* אקא חבר ונראית כי
* שבאה יחד שלם

ואתקפה מסנא לשרא ורמא וחויה בלהין מלכותא וארעא בערנא ושרא׃
ואמר לה אבל קדמי תסגוד קדמי יהוה אלהך ומנוח חבה אנא יהב לה׃
ין תכל תסגוד קדמי יהוה אלהך ושוכח הוא כלה ושוכח הוא דלי משלם ולמן דאצבא יהב אנא לה׃
ענא דין ישוע ואמר לה כתיב הוא דלהלהיא אלהך תסגוד ולה
ואיתיה לאורשלם ואקימה על כנפא דהיכלא ואמר לה אן ברה אנת דאלהא
כתיב גיד דלמלאכוהי נפקד עלך דינטרונך׃
ועל דדעתהון נשקלונך דלא תהקל רגלך בכאפא׃
ענא דין ישוע ואמר לה אמיר הוא דלא
וכד שלם אבל קרצא כלהין נסיונוהי פרק חן לוחה עד זבנא׃

יְהוּדָה׃ יג וְהוּא מְלַךְ תֵּימָן כְּכוּשְׁתְּחִתְמָן
וְתִפְךָ יְשׁוּעָ בְּחֵילָא דְרוּחָא לְגָלִילָא וְנַפַק עֲלוֹהִי טָבָא בְּכָלָּה אַתְרָא דְחַרְרִיהוֹן׃ יד
וּמְשַׁמְּחָה הֲוָא מִן כָּל אֱנָשׁ׃ טו וְאִתְּתֵב לְנָצְרַת אֵיכָא דְאִתְרְבִּי וְעָל אֵיכָּנָא דְמָטַר הֲוָא לְמִכְנְשָׁתָא בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא וְקָם
לְמִקְרָא׃ טז וְאִתְיְהִב לֵהּ סְפָרָא דְאֶשַׁעְיָא נְבִיָא וּפָתַח יְשׁוּעָ סִפְרָא וְאַשְׁכַּח דוּכְתָא אֵיכָּא דְכָתִיב׃ יז
עֲלַי יוֹסֵל רוּחָא דְיְיָ סְחֵנִי לְמִסְבַּר לְמִסְכְּנֵי שְׁלַחֲנִי לְמִכְרֵז לְשָׁבְיָא שׁוּבְקָנָא וְלִסְגִיאֵי
חֲזָיָא וְלִמְשַׁלַּח מְבַהֲתָא׃ יח וְכָרַךְ סִפְרָא וְיָהַבָּה לְמְשַׁמְּשָׁנָא וְאִתֵּב יָתְבָּ
כְּלְהוֹן בֵּין דְּכִבְיָשְׁתָּא עֵינֵיהוֹן חָיְרִין בָּוֵי בָּה׃ כב וְשָׁרֵי לְמֵימַר לְהוֹן דְּיוֹמָנָא מְשַׁתְּלַם כְּתָבָא הָנֵין דְּאַדְּנֵיכוֹן׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 * Et perhibebant ei testimonium cuncti, ac mirabantur ob sermones gratiæ qui prodibant ex ore ipsius, dicebántque, Nonne ipse fuit filius Iausephi?

23 * Ait illis Ieschua, Iam dicetis mihi hanc parabolam, Medice, cura teipsum: & quæcunque audiuimus te exequutum fuisse in Caphernachum, exequere & hic in cunctata tua.

24 * Ipse verò inquit, Amin dico vobis, nullum esse prophetam, qui recipiatur in prouincia sua.

25 * Veritatẽ etenim dico vobis, multæ extitisse viduas in domo Israel in diebus Eliæ, quando clausi sunt cæli annis tribus, & mensibus sex, ita vt fuerit fames magna in vniuersa terra [prouincia.]

26 * Sed ad nullam earũ missum fuisse Eliã, nisi ad Tzarphath Tzaidon ad mulierem viduam.

27 * Plurimique fuere leprosi in Israel diebus Elischa vatis, & ne vnus quidem ex eis purgatus est, nisi Naamon ille Aramæus.

28 * Quúmque hæc audissent ij qui erant in synagoga, cuncti repleti sunt furore.

29 * Et surrexerunt, ac eiecerunt eum extra ciuitatem, eúmque adduxere vsque ad verticem montis supra quem ciuitas eorum erat exstructa, vt eum deijcerent de rupe.

30 * Ipse verò transijt per medium eorum, & abijt.

Ad vesperas feria sexta hebdomadis sextæ Ieiunij.

31 * Et descendit in Caphernachum ciuitatem Galilææ, & docebat eos in Sabbathis.

32 * Et mirabantur ob doctrinam eius, quippe cuius sermo auctoritate polleret.

33 * Erat autem in synagoga vir habens spiritum dæmonij immundi, & exclamauit voce alta voce.

34 * Atque, Omitte me, quid nobis & tibi Ieschua Nazarene? venisti nos perditum? noui te, qui es sanctus ille Dei.

35 * Et ipsum obiurgauit Ieschua, dicens, Claude os tuum, & exi ab eo: cum iactasset abiecit dæmonium in medium, & exijt ab eo, nihil in eum peruersi agens.

22 * Et omnes testimonium illi dabant: & mirabantur in verbis gratiæ, quæ procedebãt de ore ipsius, & dicebant, Nonne hic est filius Ioseph?

23 * Et ait illis, Vtique dicetis mihi hanc similitudinem, Medice, cura teipsum: quãta audiuimus facta in Caphernaum, fac & hîc in patria tua.

24 * Ait autem, Amen dico vobis, quia nemo Propheta acceptus est in patria sua.

25 * In veritate dico vobis, Multę viduæ erant in diebus Eliæ in Israel, quando clausum est cælum annis tribus & mensibus sex, cùm facta esset fames magna in omni terra.

26 * Et ad nullam illarũ missus est Elias, nisi in Sarepta Sidoniæ, ad mulierem viduam.

27 * Et multi leprosi erant in Israel sub Elisæo propheta: & nemo eorum mundatus est nisi Naaman Syrus.

28 * Et repleti sunt omnes in synagoga ira, hæc audientes.

29 * Et surrexerunt, & eiecerunt illum extra ciuitatem: & duxerunt illum vsq; ad supercilium montis, super quem ciuitas illorum erat ædificata, vt præcipitarent eum.

30 * Ipse autem transiens per medium illorum, ibat.

31 * Et descendit in Caphernaum ciuitatem Galilææ: ibique docebat illos sabbathis.

32 * Et stupebant in doctrina eius: quia in potestate erat sermo ipsius.

33 * Et in synagoga erat homo habens dæmonium immundum: & exclamauit voce magna,

34 * Dicens, Sine, quid nobis & tibi Iesu Nazarene? venisti perdére nos? scio te qui sis, Sanctus Dei.

35 * Et increpauit illum Iesus, dicens, Obmutesce, & exi ab eo. Et cùm proiecisset illum dæmonium in medium, exijt ab illo, nihilque illum nocuit.

22 * καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, οὐχ υἱός ἐστιν ὁ Ἰωσήφ;

23 * καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν. ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.

24 * εἶπε δέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

25 * ἐπ' ἀληθείας λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

26 * καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα Σιδῶνος, πρὸς γυναῖκα χήραν.

27 * καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος.

28 * καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα.

29 * καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν.

30 * αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο.

31 * Καὶ κατῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι.

32 * καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 * καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ,

34 * λέγων, ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

35 * καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

36 * Et stupor inuasit omnes, ita vt collo-
querentur adinuicem, dicentes, Quidnam
est sermo iste, quòd cum imperio & virtute
præcipiat spiritibus immundis, & exeunt?
37 * Et peruasit de eo fama in totam regio-
nem circumiacentem.
38 * Quúmque egressus fuisset Iesebus è syn-
agoga, introiuit domum Schemeoun: socrus
autem ipsius Schemeoun premebatur febre
maxima, & rogarunt eum in gratiam illius.
39 * Adstans itaque supra eam, obiurgauit
febrem, & dimisit eam: statimque ipsa sur-
rexit, & ministrabat eis.
40 * Occidente verò Sole ij omnes qui habe-
bant infirmos variis affectos morbis, adduc-
cebant illos ad eum: ipse verò vnicuique
eorum manum suam imponebat, eósque sana-
tati restituebat.
41 * Quinetiam exibant dæmonia ex quam-
plurimis vociferantia ac dicētia, Tues Mes-
schicho ille filius Dei: & prohibebat eis, ne
sinebat ea loqui, quòd nossent ipsum esse
Meschicho.
42 * Sub diluculo autem diei egressus abijt
in locum desertum: & turbæ quærebant
eum, venerúntque vsque ad ipsum, & re-
nebant eum, ne ab ipsis discederet.
43 * Ipse verò Iesebus dixit eis, Quia &
alijs ciuitatibus oportet me annunciare re-
gnum Dei, qui ad hoc missus sim.
44 * Et is prædicabat in synagogis Galilæ.

Dominica secunda post
Surrectionem.

CAP. V.

1 * FActum est autem cùm coacta esset ad eum
turba ad audiendum sermonem Dei, ut
ipse staret iuxta littus maris Genesar.
2 * Et vidit duas naues stantes super crep-
dinē maris, & piscatores qui descenderant
ex ijs, eluebántque retia sua.
3 * Una autem earum erat Schemeoun Ke-
pho. quúmque descendisset Iesebus, sedit in
ea, & dixit vt proueherent eam paululum
ab arida in aquas: sedebátque ac docebat
turbam è naui.

36 * Et factus est pauor in omnibus, & colloquebantur ad inuicem, dicentes, Quod est hoc verbum, quia in potestate & virtute imperat immundis spiritibus, & exeunt?
37 * Et diuulgabatur fama de illo in omnem locum regionis.
38 * Surgens autem Iesus de synagoga, introiuit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus: & rogauerunt illum pro ea.
39 * Et stans super illam imperauit febri: & dimisit illam. Et continuò surgens, ministrabat illis.
40 * Cùm autem Sol occidisset, omnes qui habebant infirmos varijs languoribus, ducebant illos ad eum. At ille singulis manus imponens curabat eos.
41 * Exibant autem dæmonia à multis, clamantia & dicentia, Quia tu es filius Dei: & increpans non sinebat ea loqui, quia sciebant ipsum esse Christum.
42 * Facta autem die, egressus ibat in desertum locum: & turbæ requirebant eum, & venerunt vsque ad ipsum: & detinebant illum ne discederet ab eis.
43 * Quibus ille ait, Quia & alijs ciuitatibus oportet me euangelizare regnum Dei: quia ideo missus sum.
44 * Et erat prædicans in synagogis Galilææ.

CAP. V.

1 * FActum est autem, cùm turbæ irruerent in eum, vt audirent verbum Dei, & ipse stabat secus stagnum Genesareth.
2 * Et vidit duas naues stantes secus stagnum: piscatores autem descenderant, & lauabant retia.
3 * Ascendens autem in vnam nauem, quæ erat Simonis, rogauit eum à terra reducere pusillum. Et sedens docebat de nauicula turbas.

36 * καὶ ἐγένετο θάμβος ἅπασι τοῖς πολίταις, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;
37 * καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.
38 * ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος· πενθερὰ δὲ τοῦ σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ καὶ ἠρώτησαν αὐτὴν περὶ αὐτῆς.
39 * καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν. παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.
40 * δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς, ἐθεράπευεν αὐτούς.
41 * ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραζοντα καὶ λέγοντα, ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.
42 * γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι ἐζήτουν αὐτὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν.
43 * ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι.
44 * καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς γαλιλαίας.

ε'.

1 * Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην γεννησαρέτ.
2 * καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα.
3 * ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 * Quúmque cessasset loqui, dixit ipsi Schemeoun, Ducite in profundum, et projicite retia vestra ad piscandum.

5 * Respondit Schemeoun, & dixit ei, Rabbi, tota nocte fatigati sumus, nihilque cepimus, tamen iuxta sermonem tuum projiciemus retia.

6 * Et quum hoc fecissent, concluserunt multos admodum pisces, ita vt disrumperentur rete eorum.

7 * Et innuerunt sociis suis qui erant in alia nauicula, vt venirent sibi opem laturi. Quúmque venissent, impleuerunt ambas illas nauiculas, ita vt propè mergerentur.

8 * Quum autem hoc videret Schemeoun Kipho, procidit ante pedes ipsius Ieschua, & dixit ei, Peto à te Domine mi, vt discedas à me, quippe qui homo peccator sim.

9 * Etenim pauor inuaserat eum, omnesque qui cum eo erant, propter capturam illam piscium, quam comprehenderant.

10 * Itidem autem & Iaakoub & Ieuchanon filios Zabdai qui erant socij Schemeonis. Dixit autem Ieschua, Ne timeas, posthac homines eris homines ad vitam.

11 * Et impulerunt illas naues ad terram, omniáque reliquerunt, ac posthac eum abierunt.

Matutinis Dominicæ v. Ieiunij.

12 * Quúmque Ieschua esset in vna vrbium, veniens vir quidam plenus omnino lepra, vidit Ieschua, procidítque in faciem suam, & efflagitabat ab eo, ac dicebat ei, Domine mi, si vis, potes me mundare.

13 * Et extendens manum suam Ieschua, tetigit eum, & dixit ei, Volo ego, mundare. Et eo momento discessit ab eo lepra ipsius.

14 * Et præcepit ei, Nemini diceris, sed, Vade, ostende te sacerdotibus, & offer oblationem pro purgatione tui, sicut præcepit Moyses, hoc sit testimonio eis.

15 * Exijt autem de eo fama magis, vt congregaretur populus multus vt audirent, & curarentur ab infirmitatibus suis.

16 * Ipse verò secedebat in desertum, & orabat.

4 * Vt cessauit autem loqui, dixit ad Simônem, Duc in altum, & laxate retia vestra in capturam.

5 * Et respondens Simon, dixit illi, Præceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete.

6 * Et cùm hoc fecissent, concluserunt piscium multitudinem copiosam: rumpebatur autem rete eorum.

7 * Et annuerunt socijs qui erant in alia nauí vt venirent & adiuuarent eos. Et venerunt & impleuerunt ambas nauiculas: ita vt † mergerentur.

8 * Quod cùm videret Simon Petrus, procidit ad genua Iesu, dicens, Exi à me, Domine, quia homo peccator sum.

9 * Stupor enim circandederat eum & omnes qui cum illo erant, in captura piscium quam ceperant.

10 * Similiter autem Iacobum & Iohannem filios Zebedæi, qui erant socij Simonis. Et ait ad Simonem Iesus, Noli timere: ex hoc iam, homines eris capiens.

11 * Et subductis ad terram nauibus, relictis omnibus secuti sunt eum.

Mat. 8. 2 * Et factum est, cùm esset in vna ciuitatum, & ecce vir plenus lepra, & videns Iesum, & procidens in faciem †, rogauit eum dicens; Domine, si vis, potes me mundare.

13 * Et extendens manum, tetigit eum, dicens, Volo, Mundare. Et confestim lepra discessit ab illo.

14 * Et ipse præcepit illi vt nemini diceret: sed, Vade, ostende te sacerdoti, & offer pro emundatione tua sicut præcepit Moyses, in testimonium illis.

15 * Perambulabat autem magis sermo de illo, & conueniebant turbæ multæ vt audirent, & curarentur ab infirmitatibus suis.

16 * Ipse autem secedebat in desertum, & orabat.

4 * ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν σίμωνα, ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.

5 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ σίμων εἶπεν αὐτῷ, ἐπιστάτα, διὸλης τὴν νύκτα κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον.

6 * καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ· διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν.

7 * καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς. καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.

8 * ἰδὼν δὲ σίμων πέτρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι Ἰησοῦ, λέγων, ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ· ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε.

9 * θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων, ἣ συνέλαβον.

10 * ὁμοίως δὲ καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην, υἱὰς ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ σίμωνι· καὶ εἶπε πρὸς τὸν σίμωνα ὁ ἰησοῦς, μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.

11 * καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 * Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων, κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.

13 * καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, εἰπών, θέλω· καθαρίσθητι· καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.

14 * καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

15 * διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.

16 * αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.

וַהֲוָה כַּד שְׁכַק מִן מַמְלָלָה אֲמַר לְשִׁמְעוֹן דְּבַרִּי לְעוּמְקָא ° וְאַרְמוֹ מְצֵידְתְכוֹן לַצֵּידָא׃
וַעֲנָא שִׁמְעוֹן וְאָמַר לֵהּ רַבִּי ° כָּל לֵילְיָא יְגִיעִין הֲוֵינָא וְלָא כְּלָה גַּרְבָּא חָנָא לִישׁוּעַ וְנָפַל עַל אַפּוֹהִי וּקְעָא הָוָא קָדָּמוֹהִי ° וְאָמַר
וְכַד חֲזָא שִׁמְעוֹן כֵּיפָא לָא אֶתְחֲזֵי לִי מָרִי אֲנָא גַבְרָא חַד וְחַלָּא כְּלָה גַּרְבָּא חָנָא לִישׁוּעַ וְנָפַל עַל אַפּוֹהִי וּקְעָא הָוָא קָדָּמוֹהִי ° וְאָמַר
וְתַמְהָא הֲוָה מְצֵידְתְהוֹן וְכָל דִּי עִמֵּהּ ° וְרַמּוֹ לְחַבְרֵיהוֹן דִּבְכְפִינְקְהוֹן ° וְכַד חֲזָא שִׁמְעוֹן כֵּיפָא לָא אֶתְחֲזֵי לִי מָרִי אֲנָא גַבְרָא חַד וְחַלָּא כְּלָה גַּרְבָּא חָנָא לִישׁוּעַ וְנָפַל עַל אַפּוֹהִי וּקְעָא הָוָא קָדָּמוֹהִי ° וְאָמַר
כַּד חֲזָא אֲנָא דִּי אִתְחֲזֵי לִי מָרִי אֲנָא גַבְרָא חַד וְחַלָּא כְּלָה גַּרְבָּא חָנָא לִישׁוּעַ וְנָפַל עַל אַפּוֹהִי וּקְעָא הָוָא קָדָּמוֹהִי ° וְאָמַר
וְכֵן לְיַעֲקוֹב וְלִיוֹחָנָן בְּנֵי זַבְדַי דְּאִיתֵיהוֹן חַבְרִין בְּמַצְדְתָא דִּשְׁמְעוֹן אֲמַר לֵהּ יְשׁוּעַ לָא
תְּהֵי דָּחֵל מִכְּעַן אֲנָשִׁין אַתּוּן מְצִידִין ° וְכַד אַיְתִיו לְוָת אַרְעָא כְּבָרוּ כֹּלָּא וּתְבָעוּהִי ° וְאָמַר
וַהֲוָה כַּד הֲוָה בַּחֲדָא מִן קִרְוַיָּא וְהָא גַבְרָא מָלֵי כֻּלֵּהּ סְגִינָא ° וַחֲזָא לְיֵשׁוּעַ וְנָפַל עַל אַפּוֹהִי וְבָעָא קֳדָמוֹהִי וְאָמַר
מָרִי אִם צְבִית אַתְּ יָכֵל אַתְּ לְדַכָּאוּתִי ° וְאוֹשֵׁיט יְשׁוּעַ יְדֵהּ וּמְשַׁהּ לֵהּ וְאָמַר
צְבִינָא דְּתִדְכֵּי ° וְעִדָּנָא הָדָא אֲעַדִּי מִנֵּהּ כֵּיפָא ° וְאָמַר לֵהּ
לָא לְמֶאֱמַר לְאֵנָשׁ אֶלָּא אִיזֵל אִתְחַזֵּי לְכָהֲנָא וְקָרֵב עַל דְּכָאוּתָךְ כְּמָא דְּפַקֵּד מֹשֶׁה לְסָהֲדוּתְהוֹן ׃
וְאִתְפְּרַסַּם עֲלוֹהִי טִבְעָא וְכַנְשׁוּ סַגִּיאִין לְמִשְׁמַע וּלְאִתְרְפָאָה מִן מַרְעֵיהוֹן ׃
וְהוּא הֲוָה מִתְפָּרֵשׁ בְּמַדְבְּרַיָּא וּמְצַלֵּי ׃

* אָמַר * אֲזַל * וְקָא
* אָמַר * כְּמוֹ מִדְּבָר

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 ‡ Et factum est quodam die quum docere-
Jeschua vt sederent Perischæi, & Doctores
legis, qui venerant ex omnibus pagis Gali-
lææ, & Jihoudæ, & Ourischlem, & virtus
Domini adesset ei ad sanandum eos.

18 ‡ Quidam autem attulerunt in lecto ui-
rum quendam paralyticum, & quærebant
eum inferre, sistereque coram eo.

19 ‡ Quúmque non inuenirent quomodo in-
ferrent eum propter multitudinem popu-
ascenderunt in tectum, ac demiserunt eum
cum lecto ipsius è tabulato in medium coram
ipso Jeschua.

20 ‡ Quum vidisset autem Jeschua fidem eo-
rum, dixit paralytico illi, O homo, remittun-
tur tibi peccata tua.

21 ‡ Et cœperunt Scribæ & Perischæi ratio-
cinari, dicentes, Quis est iste, qui loquitur
blasphemiam? Quis potest remittere peccata,
nisi Deus solus?

22 ‡ Jeschua verò sciens cogitationes eo-
rum, ait illis, Quid cogitatis in cordibus
vestris?

23 ‡ Utrùm facilius est dicere, Remittun-
tur tibi peccata tua, aut dicere, Surge, am-
bula?

24 ‡ Vt autem cognoscatis Filium hominis po-
testatẽ habere in terra dimittendi peccata, (ait
paralytico, Tibi dico, Surge, tolle lectum tuum,
& abi domum tuam.

25 ‡ Et statim surrexit ad oculos eorum [in
spectantibus] tulitq; lectum suum, & abijt in
mum suam quum glorificaret Deum.

26 ‡ Stupor autem inuasit omnes, & glorifi-
cabant Deum: repletique sunt timore, &
inquiunt, Sanè vidimus hodie miranda.

27 ‡ Posthæc exijt Jeschua, & conspexit
publicanum nomine Leui sedentem inter pu-
blicanos dixit ei, Veni post me.

28 ‡ Itaque reliquit omnia, & surgens pro
eum, abijt.

29 ‡ Et fecit ei Leui domi suæ epulum opi-
rum, eratque cœtus multus publicanorum et
aliorum cum eis accumbentium.

30 ‡ Et murmurabant Scribæ & Perischæi,
dicebántque discipulis eius, Cur cum publi-
canis & peccatoribus editis & bibitis?

17 ‡ Et factum est in vna dierum, & ipse
sedebat docens. Et erant Pharisæi sedentes, & legis doctores qui venerant ex omni castello Galilææ, & Iudææ, & Ierusalem: & virtus Domini erat ad sanandum eos.

18 ‡ Et ecce viri portantes in lecto ho-
minem qui erat paralyticus: & quærebant eum inferre, & ponere ante eum.

19 ‡ Et non inuenientes qua parte illum
inferrent præ turba, ascenderunt supra tectum, & per tegulas summiserũt eum cum lecto in medium, ante † Iesum.

20 ‡ Quorum fidem vt vidit, dixit, Ho-
mo, remittuntur tibi peccata tua.

21 ‡ Et cœperunt cogitare Scribæ & Pha-
risæi, dicentes, Quis est hic qui loquitur blasphemias? quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus?

22 ‡ Vt cognouit autem Iesus cogitatio-
nes eorum, respondens dixit ad illos, Quid cogitatis in cordibus vestris?

23 ‡ Quid est facilius dicere, Dimittun-
tur tibi peccata: an dicere, Surge, & ambula?

24 ‡ Vt autem sciatis quia Filius homi-
nis habet potestatem in terra dimittendi peccata (ait paralytico) Tibi dico, Surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam.

25 ‡ Et confestim consurgens coram il-
lis, tulit † in quo iacebat: & abijt in domum suam, magnificans Deum.

26 ‡ Et stupor apprehendit omnes: &
magnificabant Deum. Et repleti sunt timore, dicentes, Quia vidimus mirabilia hodie.

27 ‡ Et post hæc exijt, & vidit publica-
num nomine Leui, sedentem ad Telo-Fi-
nium, & ait illi, Sequere me.

28 ‡ Et relictis omnibus, surgens secu-
tus est eum.

29 ‡ Et fecit ei conuiuium magnum Le-
ui in domo sua: & erat turba multa publicanorum, & aliorum qui cum illis erant discumbentes.

30 ‡ Et murmurabant Pharisæi & Scribę
corum, dicẽtes ad discipulos eius, Quare cum publicanis & peccatoribus manducatis & bibitis?

* גרע
* שרא ' אזל
* תמה
* מלא ' חזא ' דמר

‡ אלף
† שרא
* עול ' סם
שבח ופרישון כנגד
† שוב ופרישון חוזר
† שלל ' חימן ' שרא

Universidad de Deusto
Biblioteca

31 * Et respondit Jeschua, & ait illis, Non requiritur sanis medicus, sed ijs qui male habent.

32 * Non veni vocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiam.

33 * Illi autem dicunt ei, Quare discipuli ipsius Iouchanon ieiunant perseuranter, & orant, etiam Perischæorum: tui verò edunt & bibunt?

34 * Ipse autem dixit eis, Num potestis efficere vt filij thalami, quandiu sponsus cum ipsis est, ieiunent?

35 * Venient autem dies quum attolletur sponsus ab eis, tunc ieiunabunt illis diebus.

36 * Dicebatque eis parabolam, Nemo abscindit frustum è vestimento nouo, & immittit in vestem vetustate attritam, ne nouum findat, & attritum non repleat frustum è recenti.

37 * Et nemo iniicit vinum recens in vtres veteres, alioquin disrumpit vinum recens vtres, ipsúmque mustum effunditur, & vtres pereunt.

38 * Sed vinum recens in vtres nouos iniiciunt, & ambo conseruantur.

39 * Nemóque bibit vinum vetus, & statim petit nouum: dicit enim, Vetus est suauius.

Matutinis feria III. hebdom. v. Ieiunij.

CAP. VI.

1 FActum est autem Sabbatho quum ambularet Jeschua per sata, vt discipuli eius vellerent spicas, confricarentque manibus suis, atque comederent.

2 * Quidam autem ex Perischæis, dixerunt eis, Cur facitis quod Sabbatho illicitum est facto?

3 * Respondit Jeschua, & ait illis, Nec hoc legistis quod fecit Dauid cùm esuriret ipse, & ij qui cum eo erant?

4 * Quòd introierit in ædem Dei, & panem mensæ Domini sumpserit, ederit, dederitque ijs qui secum erant: id quod non licet comedere, nisi Sacerdotibus tantùm?

5 * Et subdit eis, Quin & dominus est Sabbathi Filius hominis.

31 * Et respondens Iesus, dixit ad illos, Non egent qui sani sunt, medico: sed qui malè habent.

32 * Non veni vocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiam.

33 * At illi dixerunt ad eum, Quare discipuli Iohannis ieiunant frequenter, & obsecrationes faciunt, similiter & Pharisæorum: tui autem edunt & bibunt?

34 * Quibus ipse ait, Nunquid potestis filios sponsi, dum cum illis est sponsus, facere ieiunare?

35 * Venient autem dies: & cùm ablatus fuerit ab illis sponsus, tunc ieiunabunt in illis diebus.

36 * Dicebat autem & similitudinem ad illos, quia nemo commissuram à nouo vestimento † immittit in vestimentum vetus: alioquin & nouum rumpit, & veteri non conuenit commissura à nouo.

37 * Et nemo mittit vinum nouum in vtres veteres: alioquin † rumpet vinum nouum vtres, & † ipsum effundetur, & vtres peribunt.

38 * Sed vinum nouum in vtres nouos mittendum est: & vtraque conseruantur.

39 * Et nemo bibens vetus, statim vult nouum. dicit enim, Vetus melius est.

CAP. VI.

1 FActum est autem in Sabbatho secundo primo, cùm transiret per sata, A vellebant discipuli eius spicas, & manducabant confricantes manibus.

2 * Quidam autem Pharisæorum, dicebant illis, Quid facitis quod non licet in Sabbathis?

3 * Et respondēs Iesus ad eos, dixit, Nec hoc legistis quod fecit Dauid, cùm esuriret ipse & qui cum illo erant:

4 * Quomodo intrauit in domum Dei, & panes propositionis sumpsit, & manducauit, & dedit his qui cum ipso erāt, quos non licet manducare nisi tantùm Sacerdotibus?

5 * Et dicebat illis, Quia Dominus est Filius hominis, etiam sabbathi.

31 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' Ⓒ κακῶς ἔχοντες.

32 * οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

33 * Ⓒ ὑμεῖς εἶπον πρὸς αὐτὸν, διατί Ⓒ μαθηταὶ ἰωάννου νηστεύουσι πυκνὰ, Ⓒ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;

34 * ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, μὴ δύνασθε υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν;

35 * ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

36 * ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.

37 * καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, Ⓒ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται·

38 * ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

39 * καὶ οὐδεὶς, πιὼν παλαιὸν, εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ, ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

ς'.

1 * Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί.

2 * τινὲς δὲ τῶν φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι;

3 * καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ ἰησοῦς, οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε δαβὶδ, ὅποτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες,

4 * ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;

5 * καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 ✠ *Factum est autem alio Sabbatho vt ingrederetur in synagogã, docerétque. Erat ibi homo, cuius manus dextera arida erat.*

7 ✠ *Et Scribæ & Perisæi observabant eum, an ipsum curaret sabbatho, vt inuenirent quomodo deferrent eum.*

8 ✠ *Ipse verò, qui cognoscebat cogitationes eorum dixit homini illi, cuius manus erat arida: Surge, prodi in mediũ synagogæ. Quumque venisset, staretque,*

9 ✠ *Ait illis Ieschua: Interrogabo vos, si licet sabbatho facere bene an male? animam seruare, an perdere?*

10 ✠ *Et intuitus est eos omnes, & dixit ei: Extende manum tuam. Extendítque, & restituta est manus eius sicut socia ipsius.*

11 ✠ *Illi verò repleti sunt inuidia, & colloquebantur vnus cum alio, quid facerent ipsi Ieschua.*

Apostolorum & Martyrum.

12 ✠ *Factum est autem in diebus illis vt exiret Ieschua in montem precandi gratia: illicque pernoctauit in oratione.*

13 ✠ *Et quum illuxisset, aduocauit discipulos suos, & selegit ex eis duodecim, quos & Apostolos nominauit.*

14 ✠ *Schemeoun illum, quem nominauit Kepho, & Andream fratrem eius: & Iaakobum & Iouchanon, & Philippũ, & Bar-Tholomæum,*

15 mat. ✠ *Et Mathai, & Thoma, & Iaakoub filium Chalphai, & Schemeoun qui vocatur Zelotes.*

16 ✠ *Et Iihoudo filium Iaakoub, & Iihoudo Secariouto illum qui fuit proditor.*

17 ✠ *Et descendit cum eis Ieschua, stetitque in planicie: & cœtus multus discipulorum eius, et multitudo turbæ populi ex tota Iudæa & ex Ourischlẽ, & è portu maris Tyri & Zaidon.*

18 ✠ *Qui venerant vt audirent sermonem eius, & sanarentur à morbis suis. Et qui vexabantur à spiritibus immundis, & curati resituti sunt.*

19 ✠ *Totáque turba quærebat eum tangere: quia virtus de illo exibat, & sanabat omnes.*

6 ✠ Factum est autem in alio sabbatho, vt intraret in synagogam, & doceret. Et erat ibi homo, & manus eius dextra erat atida.

7 ✠ Obseruabant autem Scribę & Pharisæi si in sabbatho curaret: vt inuenirent vnde accusarent eum.

8 ✠ Ipse verò sciebat cogitationes eorum: & ait homini qui habebat manũ atidam, Surge, & sta in medium. Et surgens stetit.

9 Erasmus ✠ Ait autem ad illos Iesus, †Interrogo vos, si licet sabbathis benefacere an malè? animam saluam facere an perdere?

10 ✠ Et circunspectis omnibus, dixit homini, Extende manum tuam. Et extendit: & restituta est manus eius.

11 ✠ Ipsi autem repleti sunt insipientia: & colloquebãtur ad inuicem, quidnam facerent de Iesu.

12 ✠ Factvm est autem in illis diebus, exijt in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.

13 ✠ Et cùm dies factus esset, vocauit discipulos suos: & elegit duodecim ex ipsis, quos & Apostolos nominauit.

14 ✠ Simonem quem cognominauit Petrum, & Andream fratrem eius, Iacobum & Iohannem, Philippum & Bartholomæum,

15 ✠ Matthæum & Thomam, Iacobum Alphæi & Simonem qui vocatur Zelotes,

16 Scarioth ✠ Et Iudam Iacobi, & Iudam †Iscariotem, qui fuit proditor.

17 Quæ ✠ Et descendens cum illis stetit in loco campestri, & turba discipulorũ eius, & multitudo copiosa plebis ab omni C Iudæa & Ierusalem; & maritima Tyri & Sidonis:

18 ✠ † Qui venerant vt audirent eum, & sanarentur à languoribus suis. Et qui vexabantur à spiritibus immundis, curabantur.

19 ✠ Et omnis turba quærebat eum tangere: quia virtus de illo exibat, & sanabat omnes.

6 ✠ ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά.

7 ✠ παρετήρουν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει· αὐτόν, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ.

8 ✠ αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπε τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, ἔγειραι καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη.

9 ✠ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, ἐπερωτήσω ὑμᾶς, τί ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι;

10 ✠ καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς, εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν οὕτω. καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.

11 ✠ αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

12 ✠ Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ.

13 ✠ καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε.

14 ✠ σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε πέτρον, καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἰάκωβον καὶ ἰωάννην, φίλιππον καὶ βαρθολομαῖον,

15 ✠ ματθαῖον καὶ θωμᾶν, ἰάκωβον τὸν τοῦ ἁλφαίου, καὶ σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν,

16 ✠ ἰούδαν ἰακώβου, καὶ ἰούδαν ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο προδότης.

17 ✠ καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς ἰουδαίας, καὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου τύρου καὶ σιδῶνος.

18 ✠ οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ ⟨τ⟩ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· καὶ ἐθεραπεύοντο.

19 ✠ καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δυνάμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας.

---

[a] נגרר
[b] בירושלמי קרוי כפר עם בירושלמי שמעתא
[c] שלם
[d] נחת כפו יוד
[e] מנא ומירושלמי מנן
[f] אסא עבראית רפא
[g] אלף
[h] קרב

[i] וְכִי [g] נִגְהָה קָרָא לְתַלְמִידוֹתָיו וְנָבָא מִנּוֹיִן תַּרְעֵמֶר הַגִּן דְּשַׁלִּיחָא [h] שְׁמִי אָנָן׃ [j] וְסָמֵי וְקָאוֹמָא וְקָקוֹר
[k] שְׁמָעוּן הוּ דְשָׁמִי כֵּאפָא וְאַנְדְּרֵאוּס אֲחוּהִי וְיַעֲקוֹב וְיוֹחָנָן וּפִילִיפּוּס וּבַר תּוֹלְמַי׃ [l] מִשְׁלָמְנָא׃
בַּר חַלְפַּי וְשִׁמְעוֹן דְּמֶתְקָרֵא טַנְנָא׃ [m] וִיהוּדָא בַּר יַעֲקוֹב וְיהוּדָא סְכָרְיוֹטָא הוּ דַּהֲוָא׃
[n] וְנָחֵת עִמְּהוֹן יְשׁוּעַ וְקָם בְּפִקְעָא דְּגִנְיָא וְכֻנְשָׁא דְּתַלְמִידוֹהִי וְכֻנְשָׁא סַגִּיאָא דְּכָל יְהוּדָה וְ
אוּרְשְׁלֵם וּמִן סְפַר יָמָא דְּצוּר וְצִיְדוֹן׃ [o] דְּאָתוּ דְּנִשְׁמְעִין מִנֵּיהּ וְלֶהֱוֹן מִתְאַסְיִין מִן כָּל רוּחֲיָא מְסָאבְיָא וּמִתְאַסְיָן מִנֵּיהּ׃
[p] וְכָל כֻּנְשָׁא בָּעֲיָן לְמִסְחַק בֵּיהּ מִטּוּל דְּסִיָּא הֲוָא מִנֵּיהּ וְלַכְלְהוֹן מַאסֵי הֲוָא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Feria VI. hebdomadis IIII.
Ieiunij.

20 * Et sustulit oculos suos super discipulos suos, & ait, O vos beati egeni, quorum vestrum est regnum Dei.

21 * O vos beati qui nunc esuritis, quippe qui saturabimini: ô vos beati, qui nunc fletis, quippe qui ridebitis.

22 * O vos beati quum oderint vos homines, & separauerint vos vobisque exprobrauerint, & eiecerint nomen vestrum tanquam improborum propter Filium hominis.

23 * Gaudete in illo die & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælo: sic enim faciebant patres eorum prophetis.

24 * Sed væ vobis diuitibus, quoniam habetis consolationem vestram.

25 * Væ vobis ô saturi, quoniam esurietis. Væ vobis nunc ridentibus, quoniam flebitis & lugebitis.

26 * Væ vobis, quum bene dixerint de vobis homines: sic enim fecerunt pseudoprophetis patres eorum.

27 * At vobis dico qui auditis, Diligite inimicos vestros & benefacite ijs qui oderunt vos.

28 * Et benedicite ijs, qui vobis male precantur, & orate pro ijs, qui vim vobis inferunt.

29 * Et qui percusserit tibi maxillam, præbe ei alteram: & ab eo qui abstulerit pallium tuum, ne tuam etiam tunicam prohibeto.

30 * Cuilibet poscenti à te, dato, & ab eo qui abstulerit quod tuum est, ne repetito.

31 * Et prout vultis faciant vobis homines, itidem & vos eis facite.

32 * Si enim diligitis eos qui diligunt vos, quænam est gratia vestra? quandoquidem & peccatores, eos à quibus diliguntur, amant.

33 * Et si benefeceritis ijs, qui benefaciunt vobis, quænam est gratia vestra? quandoquidem & peccatores itidem faciunt.

34 * Et si mutuum dederitis ei, à quo præsperatis recipere: quæ gratia est vobis repensum iri, quænam est gratia vestra? Nam etiam flagitiosi flagitiosis mutuum dant, vt æquè recipiant.

20 * Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos, dicebat, Beati pauperes: quia vestrũ est regnum Dei.

21 * Beati qui nunc esuritis, quia saturabimini. Beati qui nunc fletis: quia ridebitis.

22 * Beati eritis cùm vos oderint homines, & cùm separauerint vos, & exprobrauerint, & eiecerint nomen vestrum D tanquam malum, propter Filium hominis.

23 * Gaudete in illa die & exultate: ecce enim merces vestra multa est in cælo. secundum hæc enim faciebant Prophetis patres eorum.

24 * Veruntamen væ vobis diuitibus, quia habetis consolationem vestram.

25 * Vę vobis qui saturati estis: quia esurietis. Væ vobis qui ridetis nunc: quia lugebitis, & flebitis.

26 * Væ cùm benedixerint vobis omnes homines: secundum hæc enim faciebãt pseudoprophetis patres eorum.

27 * Sed vobis dico qui auditis, Diligite inimicos vestros: benefacite his qui oderunt vos.

28 * Benedicite maledicentibus vobis, & orate pro calumniantibus vos.

29 * Et qui te percutit in maxillam, præbe & alteram. & ab eo qui aufert tibi vestimentum, etiam tunicam noli prohibere.

30 * Omni autem petenti te, tribue: & qui aufert quæ tua sunt, ne repetas.

31 * Et prout vultis vt faciant vobis homines, & vos facite illis similiter.

32 * Et si diligitis eos qui vos diligunt: quæ vobis est gratia? nam & peccatores, diligentes se diligunt.

33 * Et si beneficeritis his qui vobis benefaciunt: quæ vobis est gratia? si qui- E dem & peccatores hoc faciunt.

34 * Et si mutuum dederitis his à quibus sperastis recipere: quæ gratia est vobis? nam & peccatores peccatoribus fœnerantur, vt recipiant æqualia.

20 * Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγε, μακάριοι οἱ πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

21 * μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν· ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε.

22 * μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν, ἕνεκεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

23 * χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ. κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

24 * πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις· ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

25 * οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι· ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

26 * οὐαὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

27 * ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσι, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς.

28 * εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν, προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.

29 * τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς.

30 * παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει.

31 * καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.

32 * καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.

33 * κὰν ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.

34 * καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

35 ‡ Verùm diligite inimicos vestros, & benefacite eis, mutuúmque date, nequeperperam mittatis vobis hominis expectationem: & erit copiosa merces vestra, eritisque filij Altissimi, quippe qui suauis sit erga improbos & ingratos.

36 ‡ Estote ergo misericordes, sicut & pater vester misericors est.

Ad vesperas quarta Feria præcedente Ieiunium, ac de Patribus.

37 ‡ Nè iudicate, & non iudicabimini: ne condemnate, & non condemnabimini; absoluite, & absoluemini.

38 ‡ Date & dabitur vobis: mensuram bonam & expansam profusamque mittent in sinum vestrum. Eadem enim mensura qua metimini, remensum fiet vobis.

39 ‡ Porrò dicebat eis paraboläm, Num potest cæcus cæcum ducere? nónne ambo in fouea cadent?

40 ‡ Non est discipulus præstantior magistro, verumenimuerò quisquis est perfectus, erit instar magistri sui.

41 ‡ Quid enim intueris festucam, quæ est in oculo fratris tui, trabs autem quæ in oculo tuo est, non apparet tibi?

42 ‡ Vel quomodo potes dicere fratri tuo, Frater mi, sine eijciam festucam ex oculo tuo, quum ecce trabs quæ est in oculo tui ipsius non appareat tibi? Acceptor vultus, [hypocrita,] educito primùm trabem ex oculo tuo, & tùm erit tibi visus ad eiucendum festucam ex oculo fratris tui.

43 ‡ Non est arbor bona, quæ edat fructus malos, nec arbor mala, quæ edat fructus bonos. ‡ Omnis enim arbor ex fructu suo dignoscitur. Cur enim colligent è spinis ficus? neque etiam è rubo demetunt vuas.

45 ‡ Vir bonus è bonis thesaurùs cordis sui depromit bona, & homo nequam ex thesauris malis cordis sui depromit mala: siquidem ex abundantia cordis loquuntur labia.

46 ‡ Quid me vocatis Domine mi, Domine mi, & quod dico non facitis?

47 ‡ Quicunque venit ad me, & audit sermones meos, eósque exequitur, ostendam vobis cui similis sit.

35 ‡ Veruntamen diligite inimicos vestros: benefacite & mutuum date, nihil inde sperantes: & erit merces vestra multa. & eritis filij Altissimi, quia ipse benignus est super ingratos & malos.

36 ‡ Estote ergo misericordes, sicut & Pater vester misericors est.

37 ‡ Nolite iudicare & non iudicabimini. nolite condemnare, & non condemnabimini. dimittite, & dimittemini.

38 ‡ Date, & dabitur vobis: mensuram bonam & confertam & coagitatam & superfluentem dabunt in sinum vestrũ. Eadem quippe mensura qua mensi fueritis, remetietur vobis.

39 ‡ Dicebat autem & illis similitudinem: Nunquid poteſt cæcus cæcum ducere: nónne ambo in foueam cadent?

40 ‡ Nõ est discipulus super magistrum: perfectus autem omnis erit, si sit sicut magister eius.

41 ‡ Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: trabem autem quę in oculo tuo est, non consyderas?

42 ‡ Aut quomodo potes dicere fratri tuo, Frater, sine, eijciam festucam de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem nõ videns? Hypocrita, eijce primùm trabem de oculo tuo: & tunc perspicies vt educas festucam de oculo fratris tui.

43 ‡ Non est enim arbor bona quæ facit fructus malos: neque arbor mala faciens fructum bonum.

44 ‡ Vnaquæque enim arbor de fructu suo cognoscitur. Neque enim de spinis colligunt ficus: neque de rubo vindemiant vuam.

45 ‡ Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum: & malus homo de malo thesauro profert malum. Ex abundantia enim cordis, os loquitur.

46 ‡ Quid autem vocatis me Domine, Domine: & non facitis quæ dico?

47 ‡ Omnis qui venit ad me, & audit sermones meos, & facit eos: ostendam vobis cui similis sit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

48 * Similis est viro ædificanti domum, qui fodit & excauauit, posuitque fundamentum super petram. Cùm aũt ingruisset inundatio, erupit inundatio in domum illam, nec potuit eam conquassare: positum enim erat fundamentum eius super petram.

49 * Is autem qui audit, & non exequitur, similis est viro ædificanti domum suam super puluerem absq; fundamento: quamq; erupit in eam flumen, illico cecidit, fuitque ruina domus illius maximus.

Ad oblationem Dominicæ IIII. Ieiunij.

CAP. VII.

1 QVámque absoluisset hos omnes sermones audiente populo, ingressus est Ieschua Capharnachoum.

2 * Seruus autem Centurionis cuiusdam malè affectus erat, qui quidem erat ipsi pretiosus, ac propè moribundus.

3 * Audijtque de Ieschua & misit ad eum Seniores Iehoudæorum, & efflagitabat ab eo vt veniret seruum suum seruaturus.

4 * Illi autem quum venissent ad Ieschua, efflagitabant ab eo studiosè, ac dicebant, Dignus est cui hoc facias.

5 * Diligit enim gentem nostram, quinetiam domum synagogæ exstruxit nobis.

6 * Porrò Ieschna iter faciebat cum eis. Quum autem non longè abesset à domo, misit ad eum Centurio amicos suos, qui dicerent ei, Domine mi, ne fatigeris, non enim dignus sum vt intres sub tectum meum.

7 * Propterea indignus fui qui venirem ad te: sed dic verbo, & sanabitur puer meus.

8 * Quandoquidem & ego sum homo sub potestate constitutus, sumque sub manibus meis milites, & dico huic, Ito, & abit: & alteri, Venito, venitque: & seruo meo, Fac hoc, facito, & facit.

9 * Quum autem hæc audisset Ieschua admiratus est eum, & conuersus dixit turbæ quæ se venienti: Ego dico vobis, ne in Israele quidem inueni fidem huic similem.

10 * Et reuersi sunt domum ij qui missi fuerant, inuenerintque seruum illum, qui ægrotabat, sanitati restitutum.

48 * Similis est homini ædificanti domum, qui fodit in altum, & posuit fundamentum supra petram. inundatione autem facta, illisum est flumen domui illi, & non potuit eam mouere: fundata enim erat supra petram.

49 * Qui autem audit, & non facit, similis est homini ædificanti domum suã supra terram sine fundamento; in quam illisus est fluuius: & continuò cecidit, & facta est ruina domus illius magna.

CAP. VII.

1 CVm autem implesset omnia verba * sua in aures plebis, intrauit Caphar- A naum.

2 * Centurionis autem cuiusdam seruus * malè habens, erat moriturus qui illi erat pretiosus.

3 * Et cùm audisset de Iesu, misit ad * eum seniores Iudæorum, rogans eum vt veniret, & saluaret seruum eius.

4 * At illi cùm venissent ad Iesum, ro- * gabant eum sollicitè, dicentes ei, Quia dignus est vt hoc illi præstes.

5 * Diligit enim gentem nostram: & * synagogam ipse ædificauit nobis.

6 * Iesus autem ibat cum illis. Et cùm iam non longè esset à domo, misit ad cum centurio amicos, dicens, Domine, noli vexari. Non enim sum dignus vt sub tectum meum intres.

7 * Propter quod & meipsum non sum dignum arbitratus vt venirem ad te: sed dic verbo, & sanabitur puer meus.

8 * Nam & ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites: & dico huic, Vade, & vadit: & alio, Veni & venit: & seruo meo, Fac hoc, & facit.

9 * Quo audito, Iesus miratus est: & * conuersus, sequentibus se turbis, dixit, Amen dico vobis, Nec in Israel tantam fidem inueni.

10 * Et reuersi qui missi fuerãt, domum, * inuenerunt seruum qui languerat, sanum.

1 * Επεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ.

2 * ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἔμελλε τελευταῖν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.

3 * ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ.

4 * οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο.

5 * ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν.

6 * ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατοντάρχης φίλους, λέγων αὐτῷ, κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς.

7 * διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

8 * καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

9 * ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν αὐτόν. καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.

10 * καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες, εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν δεδουλευκότα δοῦλον ὑγιαίνοντα.

* מְלַל
* אֲמָא * שַׁעְבַּד
מלשון יון
* אוּל, אִיתָא
* דְּמַר פרושו הסת
* מְנָא
* שְׁכִיב מלשון סנא
* חֵיפֵן * שְׁרַד * נְגַר
* דְּחָקֵבֵל לַהּ חַיָּא : * רַחֵם גַּיר לְעַמָּן וְאַף בַּיִת כְּנוּשְׁתָּא הוּ בְּנָא לָן :
דֵּין לָא סַגֵּי רַחִיק מִנַּ בֵּיתָא שַׁדַּר לְוָתֵהּ קַנְטוּרְיָנָא רַחֲקוּתֵי וְאָמַר לֵהּ מָרֵי לָא תֵּעָכֵּל
אֲנָא * דְּמִשְׁעַבַּד אֲנָא תְּחֵית שׁוּלְטָנָא וְאִיתָ תְּחֵית אִידַי * אֶסְתַּרְשִׁיוּמָא וְאָמַר אֲנָא לְהָנָא * וְהַל וְאָזַל וְאֲמַרְנָא * וְיָתָא וְאָמַר
אֲנָא לְכֹן דְּאַף לָא בַּיִת יִסְרָיֵל * אֲשְׁכַּחוּ אֵיךְ חַדָּא * הֵימְנוּתָא :
וְאִשְׁכַּחוּ לְעַבְדָּא מַר * דְּכָרִיהּ חָיָא כַּד חָלִים :

* מְלַל
* שְׁכַח * עַבֵּד
* חַיָּא * אֲמָא * שַׁעְבַּד
מלשון יון
* אוּל * אִיתָא
* דְּמַר פרושו הסת
* מְנָא
* שְׁכִיב מלשון סנא
* חֵיפֵן * שְׁרַד * נְגַר
* דְּחָקֵבֵל לַהּ חַיָּא : * רַחֵם גַּיר לְעַמָּן וְאַף בַּיִת כְּנוּשְׁתָּא הוּ בְּנָא לָן :
דֵּין לָא סַגֵּי רַחִיק מִנַּ בֵּיתָא שַׁדַּר לְוָתֵהּ קַנְטוּרְיָנָא רַחֲקוּתֵי וְאָמַר לֵהּ מָרֵי לָא תֵּעָכֵּל
אֲנָא * דְּמִשְׁעַבַּד אֲנָא תְּחֵית שׁוּלְטָנָא וְאִיתָ תְּחֵית אִידַי * אֶסְתַּרְשִׁיוּמָא וְאָמַר אֲנָא לְהָנָא * וְהַל וְאָזַל וְאֲמַרְנָא * וְיָתָא וְאָמַר
אֲנָא לְכֹן דְּאַף לָא בַּיִת יִסְרָיֵל * אֲשְׁכַּחוּ אֵיךְ חַדָּא * הֵימְנוּתָא :
וְאִשְׁכַּחוּ לְעַבְדָּא מַר * דְּכָרִיהּ חָיָא כַּד חָלִים :

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ad oblationem Dominicæ
v. Ieiunij.

11 ✣ *Et factum est postero die vt proficisceretur in ciuitatem nomine Nain, & discipuli eius cum eo, cœtúsque multus.*

12 ✣ *Quum autem appropinquauit portæ ciuitatis, vidit comitantes mortuum, qui vnicus fuerat matri suæ, ipsáque mater erat vidua, & turba multa filiorũ ciuitatis erat cum ea.*

13 ✣ *Vidit autem Ieschua, & misertus est eius, dixítque ei, Ne fleas.*

14 ✣ *Et profectus tetigit loculum. ij autem qui baiulabant eum substitere, & ait, Adolescens tibi dico, surge.*

15 ✣ *Et resedit defunctus ille, cœpítque loqui, & dedit eum matri suæ.*

16 ✣ *Et inuasit omnes tremor, & glorificabant Deum, ac dicebant, Sanè propheta magnus surrexit inter nos, & inuisit Deus populum suum.*

17 ✣ *Exijt de eo sermo iste in vniuersam Iehoudæam, & in vniuersam regionem circumiacentem.* 18 ✣ *Et renuntiarunt Iouchanon discipuli eius hæc omnia.*

Dominica post Epiphaniam.

19 ✣ *Et aduocauit Iouchanon duos ex discipulis suis, eósque misit ad Ieschua, & dixit, Túne is es qui venturus erat, an alium expectamus?*

20 ✣ *Et venerunt ad Ieschua, dicúntque ei, Iouchanon Baptista misit nos ad te, & dixit, Túne is es qui venturus erat, an alium expectamus?*

21 ✣ *Illa autem ipsa hora multos curauit morbis & à plagis, & à spiritibus malis, multísque cæcis tribuit visum.*

22 ✣ *Et respondit Ieschua & dixit eis, Ite, dicite Iouchanon quæcunque vidistis & audistis: quòd cæci videant, & claudi ambulent, & leprosi mundentur, & surdi audiant, & mortui suscitentur, pauperibus denique euangelizetur.*

23 ✣ *Et beatus est qui non impegerit in me.*

24 ✣ *Quum autem abijssent discipuli Iouchanon, cœpit Ieschua verba facere ad turbas super Iouchanon, Quid existis in desertum videri? arundinem vento agitatam?*

Ieſus

11 ✣ Et factum est deinceps ibat Ihin ciuitatem quæ vocatur Naim: & ibant cum eo discipuli eius, & turba copiosa.

12 ✣ Cùm autem appropinquaret portę ciuitatis, ecce defunctus efferebatur, filius vnicus matri suæ: & hæc vidua erat: & turba ciuitatis multa cum illa.

13 ✣ Quam cùm vidisset Dominus, misericordia motus super eam, dixit illi: Noli flere.

14 ✣ Et accessit, & tetigit loculum. hi autem qui portabant, steterunt. Et ait: Adolescens, tibi dico, surge.

15 ✣ Et resedit qui erat mortuus, & cœpit loqui. Et dedit illum matri suæ.

Luc. 4. b. Ioh. 6. c. 11. a. 12. a. Act. 3. a.

16 ✣ Accepit autem omnes timor, & magnificabant Deum, dicentes: Quia propheta magnus surrexit in nobis: & quia Deus visitauit plebem suam.

17 ✣ Et exiit hic sermo in vniuersam Iudæam de eo, & in omnem circa regionem.

18 ✣ Et nuntiauerunt Iohanni discipuli eius de omnibus his.

Mat. 11. a. b.

19 ✣ Et conuocauit duos de discipulis suis Iohannes, & misit ad Iesum, dicens: Tu es qui venturus es, an alium expectamus?

20 ✣ Cùm autem venissent ad eum viri, dixerunt: Iohannes Baptista misit nos ad te, dicens: Tu es qui venturus es, an alium expectamus?

Ieſus

21 ✣ In ipsa autem hora multos curauit à languoribus † & plagis, & spiritibus malis, & cæcis multis donauit visum.

22 ✣ Et respondens, dixit illis: Euntes renuntiate Iohanni quæ audistis & vidistis: Quia cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, D mortui resurgunt, pauperes euangelizantur.

23 ✣ Et beatus est quicunque non fuerit scandalizatus in me.

24 ✣ Et cùm discessissent nuntij Iohannis, cœpit de Iohanne dicere ad turbas: Quid existis in desertum videre, arundinem vento agitatam?

11 ✣ Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ ⊕ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ, καὶ ὄχλος πολύς.

12 ✣ ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, ⊕ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς, υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ.

13 ✣ καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, ⊕ εἶπεν αὐτῇ, μὴ κλαῖε.

14 ✣ καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ· ⊕ οἱ βαστάζοντες ἔστησαν· καὶ εἶπε, νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.

15 ✣ καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.

16 ✣ ἔλαβε δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν, λέγοντες, ὅτι προφήτης μέγας ἠγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

17 ✣ καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 ✣ καὶ ἀπήγγειλαν ἰωάνῃ ⊕ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων.

19 ✣ Καὶ προσκαλεσάμενος ⊕ δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν ἰησοῦν, λέγων, σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ⊕, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

20 ✣ παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, εἶπον, ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων, σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ⊕, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

21 ✣ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων, καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν.

22 ✣ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες ἀπαγγείλατε ἰωάνῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.

23 ✣ καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24 ✣ ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων ἰωάνου, ἤρξατο λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάνου, τί ἐξεληλύθατε εἰς τὸ ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 * Sin autem quid visum existis? hominem mollibus vestimentis indutum? ecce qui vestimentis gloriosis & delicatis vtuntur, in aulis regum degunt.

26 * Sin minus, quid visum existis? prophetam? Certè dico vobis & prophetâ præstantiorem.

27 * Hic est de quo scriptum est: Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, qui complanabit viam tuam coram te.

28 * Dico vobis, Non est propheta inter natos mulierum maior Iouchanon Baptista: minimus autem in regno Dei maior est eo.

29 * Et totus populus qui audierat, publicani quoque iustificarunt Deum, qui baptizati fuerant baptismo Iouchanon.

30 * Perischæi verò & Scribæ calumniati sunt apud se voluntatem Dei, qui non baptizati fuerunt ab eo.

31 * Cuinam igitur assimilabo homines generationis huius? & cui similes sunt?

32 * Similes sunt pueris sedentibus in plateis, & inclamantibus ad socios suos, dicentibúsque, Cecinimus vobis, neque saltastis: tibis, lamentum edidimus vobis, neque flevistis.

33 * Venit enim Iouchanon Baptista, panem non edens, nec bibens vinum, & dicitis, Dæmonium in eo est.

34 * Venit Filius hominis edens & bibens, & dicitis, Ecce vir helluo, & bibax vini, amicúsque publicanorum & flagitiosorum.

35 * Sed iustificata est sapientia ab omnibus filijs suis.

Ad horam tertiam Feria quinta Arcanorum.

36 * Venit autem vnus ex Perischæis vt gitans ab eo, vt secum manducaret. ingressúsque domum Perischæi illius discubuit.

37 * Et mulier peccatrix erat in illa ciuitate, quæ quum nosset in domo Perischæi eum discubuisse, accepit alabastrum vnguenti.

38 * Et stans retrò ad pedes eius, flebat, cœpitque lachrymis suis irrigare pedes eius, & deosculari capitis sui abstergebat eos, & delibutabatur pedes eius, & vngebat aromate.

25 * Sed quid existis videre? hominem mollibus vestimentis indutum? Ecce qui in veste pretiosa sunt & delitijs, in domibus regum sunt.

26 * Sed quid existis videre? prophetam? Vtique dico vobis, & plusquam prophetam.

27 * Hic est de quo scriptũ est: Ecce ego mitto angelum meũ ante faciem tuam qui præparabit viam tuam ante te.

28 * Dico enim vobis, maior inter natos mulierum propheta Iohanne Baptista nemo est. qui autem minor est in regno Dei, maior est illo.

29 * Et omnis populus audiens & publicani, iustificauerunt Deum, baptizati baptismo Iohannis.

30 * Pharisæi autem & legis periti consilium Dei spreuerunt in semetipsos, non baptizati ab eo.

31 * Ait autem Dominus, Cui ergo similes dicam homines generationis huius, & cui similes sunt?

32 * Similes sunt pueris sedentibus in foro, & loquentibus adinuicem, & dicentibus, Cantauimus vobis tibiis, & non saltastis: lamentauimus, & non plorastis.

33 * Venit autem Iohannes Baptista neque manducans panem, neque bibens vinum: & dicitis, Dæmonium habet.

34 * Venit Filius hominis manducans & bibens: & dicitis, Ecce homo deuorator & bibens vinum, amicus publicanorum & peccatorum.

35 * Et iustificata est sapientia ab omnibus filijs suis.

36 * Rogabat autem illum quidam de Pharisæis vt manducaret cum illo. Et ingressus domum Pharisæi discubuit.

37 * Et ecce mulier quæ erat in ciuitate, peccatrix, vt cognouit quòd † accubuit in domo Pharisæi, attulit alabastrum vnguenti.

38 * Et stans retrò secus pedes eius, lachrymis cœpit rigare pedes eius, & capillis capitis sui tergebat, & osculabatur pedes eius, & vnguento vngebat.

25 * ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.

26 * ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

27 * οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.

28 * λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστι.

29 * καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεὸν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου.

30 * οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.

31 * - εἶπε δὲ ὁ κύριος, τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι;

32 * ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν, ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε. ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

33 * ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, δαιμόνιον ἔχει.

34 * ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν.

35 * καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

36 * Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ φαρισαίου, ἀνεκλίθη.

37 * καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλός, ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου·

38 * καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

39 ‡ Quum autem vidisset Pharisæus qui vocauerat eum, cogitauit apud se, & ait, Iste si esset propheta, nosset quenam & qualis tumor peccatricis huius mulieris quæ tetigit ipsum.

40 ‡ Respondit autem Jeschua, & dixit ei, Schemeoun habeo quiddam quod tibi dicam. Ait ei, dic Rabbi.

41 ‡ Subdit ei Jeschua, Duo debitores erant vni domino debiti [creditori:] vnus debebat quingentos denarios, & alter quinquaginta.

42 ‡ Quumque essent non soluendo, vtrisque remisit debitū. vter igitur eorum magis eum diliget?

43 ‡ Respondit Schemeoun & ait, Puto eum cui multa remissa sunt. Dixit ei Jeschua, Recte iudicasti.

44 ‡ Et conuersus ad mulierem illam, dixit ipsi Schemeoun, Vides hanc mulierem? Intraui in domum tuā ingressus sum, aquam pedibus meis non dedisti, hæc autem lachrymis suis pedes meos lauit, & capillis suis abstersit eos.

45 ‡ Tu non es osculatus me, hæc autem ex quo ingressa est, non desijt pedes meos deosculari.

46 ‡ Tu oleo caput meum non vnxisti, hæc autem oleo aromatico pedes meos vnxit.

47 ‡ Propterea dico tibi, remissa esse ei scelera eius multa, propterea quòd multum dilexerit: is autem cui paululum remittitur, parum
48 lulum diligit. ‡ Et dixit mulieri illi, Remittuntur tibi scelera tua.

49 ‡ Cœperunt autem hi qui accumbebant apud se dicere, Quis est iste qui etiam scelera
50 remittit? ‡ Jeschua verò dixit ad mulierem, Fides tua te seruauit: ito in pace.

Feria v. Hebdomadis secundæ Ieiunij.

CAP. VIII.

1 ET factum est deinceps, & ipse iter faciebat per ciuitates & castella prædicans & euangelizans regnum Dei: & duodecim cum illo,

2 ‡ Necnon mulieres illæ quæ sanatæ fuerant à spiritibus malis, & infirmitatibus, Maria quæ vocatur Magdeloutho, de qua septem dæmonia exierant:

39 ‡ Videns autem Pharisæus qui vocauerat eum, ait intra se, dicens, Hic si esset propheta, sciret vtique quæ & qualis est mulier quæ tangit eum, quia peccatrix est.

40 ‡ Et respondens Iesus, dixit ad illum, Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait, Magister, dic.

41 ‡ Duo debitores erant cuidam fœneratori: vnus debebat denarios quingentos, & alius quinquaginta.

42 ‡ Non habentibus illis vnde redderent, donauit vtrisque. Quis ergo eum plus diligit?

43 ‡ Respondens Simon dixit, Æstimo quia is cui plus donauit. At ille dixit ei, Recte iudicasti.

44 ‡ Et conuersus ad mulierem, dixit Simoni, Vides hanc mulierem? Intraui in domum tuam, aquam pedibus meis non dedisti: hæc autem lachrymis rigauit pedes meos, & capillis suis terfit.

45 ‡ Osculum mihi non dedisti: hæc autem ex quo intraui, non cessauit osculari pedes meos.

46 ‡ Oleo caput meum non vnxisti: hæc autem vnguento vnxit pedes meos.

47 ‡ Propter quod dico tibi, Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur, minus diligit.

48 ‡ Dixit autem ad illam, Remittuntur tibi peccata.

49 ‡ Et cœperunt qui simul accumbebant, dicere intra se, Quis est hic qui etiam peccata dimittit?

50 ‡ Dixit autem ad mulierem, Fides tua te saluam fecit: vade in pace.

CAP. VIII.

1 ‡ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ,

2 ‡ καὶ γυναῖκές τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει·

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * Et Iouchan vxor Couza præfecti domui Herodis, & Schouschan, aliæque plurimæ, illæque ministrabant eis ex facultatibus suis.

4 * Quúmque multa turba coacta esset & ex omnibus ciuitatibus conuenirent ad eum, dixit per parabolas.

5 * Exijt seminator ad seminandum semen suum: quúmque seminaret, aliud cecidit iuxta viam, & conculcatum est, ac volucres comederunt illud.

6 * Aliud autem cecidit super petram, & illicò germinauit, & quia non habebat humorem, exaruit.

7 * Aliud autem cecidit inter spinas, & germinarunt cum eo spinæ, ac suffocarunt illud.

8 * Aliud denique cecidit in terram bonam & pulchram, ac germinauit, & edidit fructum vnum in cētum [centuplum.] Hæc quum dixisset clamabat, Qui habet aures ad audiendum, audiat.

9 * Et interrogarunt eum discipuli eius, quæ esset ista parabola.

10 * Ipse verò dixit eis, Vobis etenim datum est nosse arcana regni Dei, cæteris autem illis per parabolas dictum est, vt videntes non videant, & audientes non intelligant.

11 * Est autem hæc parabola: Semen est sermo Dei.

12 * Is autem qui secus viam, sunt qui audiunt sermonem, & veniens immicus tollit sermonem ex cordibus eorum, ne credant, & salui fiant.

13 * Qui autē super petram, ij sunt, qui quum audierint, cum gaudio excipiunt sermonem, & radicem non habent, sed temporaria sunt fides eorum, & tempore tentationis supergunt.

14 * Quod autem inter spinas cecidit, ij sunt qui audiunt sermonem, sed à solicitudine, & diuitijs, & voluptatibus vitæ, euntes, suffocantur, & non referunt fructum.

15 * Quod autem in terram bonam, ij sunt qui corde humili bonóque audiunt sermonem & amplectuntur, edúntque fructus in patientia.

3 * Et Iohanna vxor Chusæ procuratoris Herodis, & Susanna, & aliæ multæ quæ ministrabant ei de facultatibus suis.

4 * Cùm autem turba plurima conueniret, & de ciuitatibus properarent ad eum, dixit per similitudinem:

5 * Exijt qui seminat, seminare semen suum. & dum seminat, aliud cecidit secus viam, & conculcatum est, & volucres cæli comederunt illud.

6 * Et aliud cecidit supra petram: & natum aruit, quia non habebat humorem.

7 * Et aliud cecidit inter spinas: & simul exortæ spinæ suffocauerunt illud.

8 * Et aliud cecidit in terram bonam: & ortum, fecit fructum cētuplum. Hæc B dicens clamabat, Qui habet aures audiendi, audiat.

9 * Interrogabant autem eum discipuli eius, quæ esset hæc parabola.

10 * Quibus ipse dixit, Vobis datum est nosse mysterium regni Dei, cæteris autem in parabolis, vt videntes non videant, & audientes non intelligant.

11 * Est autem hæc parabola: Semen est verbum Dei.

12 * Qui autem secus viam: hi sunt qui audiunt, deinde venit diabolus, & tollit verbum de corde eorum, ne credentes salui fiant.

13 * Nam qui supra petram: qui cùm audierint, cum gaudio suscipiunt verbum. & hi radices non habent: † quia ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt.

14 * Quod autem in spinas cecidit, hi sunt qui audierunt, & à solicitudinibus & diuitijs, & voluptatibus vitæ, euntes, suffocantur, & non referunt fructum.

15 * Quod autem in bonam terram: hi sunt qui in corde bono & optimo audientes verbum retinent, & fructum afferunt in patientia.

3 * καὶ Ἰωάνα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

4 * συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς,

5 * Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.

6 * καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα.

7 * καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό.

8 * καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων ἐφώνει, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

9 * ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη.

10 * ὁ δὲ εἶπεν, ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.

11 * ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

12 * οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.

13 * οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἵτινες ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.

14 * τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου, καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι.

15 * τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cõmemoratione Deiparæ Mariam.

16 * Nemo accendit lucernam, & operit eam vase, aut ponit eam subter lectum, sed eam imponit candelabro, vt quicunque ingrediatur, videat lumen eius.

17 * Nihil est enim occultum quod non reuelatur, nec absconditum, quod nõ cognoscatur, & veniat in apertum.

18 * Videte quomodo audiatis. Qui enim habet dabitur ei, & qui non habet, etiam id quod putat habere, tolletur ab eo.

19 * Venerunt autem ad eum mater & fratres eius, nec poterant eum alloqui propter turbam.

20 * Et dicunt ei, Mater tua & fratres tui stant foris, volúntque te videre.

21 * Ipse verò respondit & ait illis, Ii sunt mater mea & fratres mei, qui audiunt sermonem Dei, eumque exequuntur.

Ad vesperam Dominicæ v. Ieiunij.

22 * Porrò factum est quodam die, vt Jeschua conscensa naui sederet in ea, & discipuli eius: & dixit eis, Transeamus in vteriorem ripam maris.

23 * Quumq; nauigarent, somno se dedit ipse Jeschua, & factus est turbo venti in mari, & propè erat nauis vt mergeretur.

24 * Et accedentes excitarunt eum, dicentes ei, Magister noster, Magister noster, perimus. Ipse verò surrexit, et obiurgauit ventos, & fluctuationes aquarum, & quieuerunt, & facta est tranquillitas.

25 * Et dixit eis, Vbi est fides vestra? Illi autem timentes, mirati sunt, & dicebant inter se: Quisnam iste est, vt & ventis imperet, fluctuationibusque, & obediant ei?

26 * Porrò nauigarunt venerúntque in regionem Godaræorum quæ est in vltiore ripa ex aduerso Galilææ.

27 * Quumque exisset in terram, occurrit ei homo quidam ex ciuitate, in quo erat dæmonium à tempore multo, & vestimento non amiciebatur, nec in domo habitabat, sed degebat in monumentis.

28 * Quum autem vidisset Jeschua, exclamauit & procidit coram eo, & alta voce dixit, Quid mihi & tibi Jeschua fili Dei Altissimi? peto à te ne me crucies.

Mat. 5. Mar. 4. Luc. 11. 8 Nemo autem lucernam accendens, operit eam vase, aut subtus lectum ponit: sed supra candelabrum ponit, vt intrantes videant lumen.

Mat. 10. Luc. 8. Mar. 4. 9 Non est enim occultum quod non manifestetur: nec absconditum quod non cognoscatur, & in palàm veniat.

Mat. 13. Luc. 8. Mar. 4. Luc. 19. 10 Videte ergo quomodo audiatis. Qui enim habet, dabitur illi: & quicunque non habet, etiam quod putat se habere, auferetur ab illo.

Mat. 12. Luc. 8. Mar. 3. Luc. 11. 11 Venerunt autem ad illum mater & fratres eius: & non poterant adire eum præ turba.

12 Et nuntiatum est illi: Mater tua & fratres tui stant foris, volentes te videre.

13 Qui respondens, dixit ad eos, Mater mea & fratres mei, hi sunt qui verbum Dei audiunt & faciunt.

Mat. 8. Luc. 8. Mar. 4. 14 FACTVM est autem in vna dierum: & ipse ascendit in nauiculam, & discipuli eius, & ait ad illos, Transfretemus trans stagnum. Et ascenderunt.

15 Et nauigantibus illis obdormiuit: & descendit procella venti, in stagnum, & D complebantur, & periclitabantur.

16 Accedentes aũt suscitauerunt eum, dicentes, Præceptor, perimus. At ille surgens, increpauit ventum & tempestatem aquæ: & cessauit: & facta est tranquillitas.

17 Dixit autem illis, Vbi est fides vestra? Qui timentes, mirati sunt ad inuicem, dicentes, Quis putas hic est, quia & ventis & mari imperat, & obediunt ei?

Mat. 8. Luc. 8. Mar. 5. Luc. 8. 26 Et nauigauerunt ad regionem Gerasenorum, quæ est contra Galilæam.

27 Et cùm egressus esset ad terram, occurrit illi vir quidam qui habebat dæmonium iam temporibus multis, & vestimento non induebatur, neque in domo manebat, sed in monumentis.

28 Is vt vidit Iesum, procidit ante illũ: & exclamans voce magna, dixit, Quid mihi & tibi est Iesu fili Dei altissimi? obsecro te ne me torqueas.

16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς.

17 οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ οὐ γνωσθήσεται, καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ.

18 βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε. ὃς γὰρ ἐὰν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἐὰν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.

20 καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες.

21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες, καὶ ποιοῦντες αὐτόν.

22 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν.

23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε, καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον.

24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν, λέγοντες, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.

25 εἶπε δὲ αὐτοῖς, ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας.

27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱματίου οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν.

28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

29 ‡ Præcipiebat enim Ieschua spiritui immundo vt exiret ab homine: multum enim iam temporis fuerat, ex quo captuum detinebat eum: & vinciebatur catenis, compedibúsque custodiebatur: & fregerat vincula sua, & ducebatur à dæmonio in desertum.

30 ‡ Interrogauit autem eum Ieschua, Quod est nomen tuum? dixit ei, Legio. quandoquidem dæmonia multa ingressa erant in eum.

31 ‡ Et efflagitabãt ab eo, ne præciperet ipsis abire in abyssum.

32 ‡ Erat autem ibi grex porcorum multarum pascens in monte, & efflagitabant ab eo vt permitteret ipsis in porcos ingredi. Et permisit eis.

33 ‡ Et exierunt dæmonia ex homine, & ingressi sunt in porcos: & rectà contendit impetus ille grex ad saxum, & ceciderunt in mare, ac suffocati sunt.

34 ‡ Quum autem vidissent pastores quod factum fuerat, fugerunt, renuntiarúntque in ciuitates, & in pagos.

35 ‡ Et exierunt quidam vt viderent quod factum fuerat, venerúntque ad Ieschua, & inuenerunt hominem illum à quo exierant dæmonia, vestitum, & verecundum, ac sedentem ad pedes ipsius Ieschua: & timuerunt.

36 ‡ Et recitarunt eis illi qui viderant quomodo sanitati restitutus fuerat homo ille dæmoniacus.

37 ‡ Et efflagitabant ab eo vniuersi circa Godareorum vt abscederet à se, quippe quos timor magnus inuaserat: ipse autem Ieschua conscendit nauem, & reuersus est ab ea.

38 ‡ Porrò vir ille à quo exierant dæmonia efflagitabat ab eo, vt cum eo esset, sed dimisit eum Ieschua, & dixit ei:

39 ‡ Reuertere domum tuam, & recita quod fecit tibi Deus. Abijt itaque & prædicabat per totam ciuitatem quod fecerat ei Ieschua.

Matutinis Dominicæ v. Ieiunij.

40 ‡ Quum autem rediisset Ieschua, excepit eum turba multa, omnes enim consperabantur eum.

29 ‡ Præcipiebat enim spiritui immũdo vt exiret ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum, & vinciebatur catenis, & compedibus custoditus: & ruptis vinculis agebatur à dæmonio in deserta.

30 ‡ Interrogauit autem illum Iesus, dicens, Quod tibi nomen est? At ille dixit, Legio, quia intrauerunt dæmonia multa in eum.

31 ‡ Et rogauerunt illum ne imperaret illis vt in abyssum irent.

32 ‡ Erat autem ibi grex porcorum multorum pascentium in monte: & rogabãt eum vt permitteret eis in illos ingredi: Et permisit illis.

33 ‡ Exierunt ergo dæmonia ab homine, & intrauerunt in porcos: & impetu abiit grex per præceps in stagnũ, & suffocatus est.

34 ‡ Quod vt viderunt factum qui pascebant, fugerunt: & nuntiauerunt in ciuitatem & in villas.

35 ‡ Exierunt autem videre quod factum est: & venerunt ad Iesum, & inuenerunt hominem sedẽtem à quo dæmonia exierant, vestitum, ac sana mente ad pedes eius: & timuerunt.

36 ‡ Nuntiauerunt autem illis & qui viderant, quomodo sanus factus esset à legione.

37 ‡ Et rogauerunt illum omnis multitudo regionis Gerasenorum vt discederet ab ipsis, quia magno timore tenebãtur. Ipse autem ascendens nauim, reuersus est.

38 ‡ Et rogauit illum vir à quo dæmonia exierant, vt cum eo esset. Dimisit autem eum Iesus, dicens:

39 ‡ Redi in domum tuã, & narra quanta tibi fecit Deus. Et abiit per vniuersam ciuitatem, prædicans quanta illi fecisset Iesus.

40 ‡ Factvm est autem: cùm rediisset Iesus, excepit illum turba. Erant autem omnes expectantes eum.

29 ‡ παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτὸν, καὶ ἐδέσμεῖτο ἁλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσσων τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους.

30 ‡ ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, λέγων, τί σοί ἐστιν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπε, λεγεών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν.

31 ‡ καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

32 ‡ ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

33 ‡ ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη.

34 ‡ ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονὸς, ἔφυγον. καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

35 ‡ ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονὸς, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν ἰησοῦν· καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν.

36 ‡ ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς.

37 ‡ καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆ περιχώρου τῶν γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν· ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο. αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν.

38 ‡ ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς λέγων,

39 ‡ ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς.

40 ‡ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

41 ¶ Ac vir quidam nomine Iuoroſch princeps ſynagogæ, procidit ante pedes ipſius Ieſchua, & poſtulabat ab eo, vt ingrederetur ædes ipſius.

42 ¶ Erat enim ei vnica filia circiter annos duodecim nata, ac prope erat vt moreretur. Quum autem abiret cum eo ipſe Ieſchua, turba multa comprimebat eum.

43 ¶ Quædam verò mulier cuius eruperat ſanguis ab annis duodecim, quæ quidem in medicos totam ſubſtantiam ſuam impenderat, nec poterat à quoquam curari:

44 ¶ Accеſſit à tergo ipſius, tetigitque oram veſtimenti eius, & ſtatim ſubſtitit profluuium ſanguinis eius. ¶ Et dixit Ieſchua,

45 Quis tetigit me? Quúmque omnes negarent, dixit ei Schemeoun Kipho, & qui cum eo erant, Magiſter noſter, turbæ te conſtringunt, & opprimunt: & dicis, Quis tetigit me?

46 ¶ Ipſe verò ſubdit, Aliquis tetigit me, ego ſiquidem noui virtutem à me exiiſſe.

47 ¶ Illa porrò mulier quum videret quòd eum non fefelliſſet, venit tremens, & procidens adorauit eum, dixitque in conſpectu totius populi quâ ob cauſam tetigiſſet, & quomodo ſtatim ſanitati fuiſſet reſtituta.

48 ¶ Ipſe verò Ieſchua dixit ei, Bono animo filia mea, fides tua te ſeruauit: abi in pace.

49 ¶ Et adhuc eo loquente venit quidam ab adibus principis ſynagogæ, & dixit ei, Mortua eſt filia tua, Ne laborem exhibeas Magiſtro tuo.

50 ¶ Ieſchua verò audijt, & dixit patri puellæ, Ne timeas, tantummodo credas, & ſeruabitur. ¶ Venit autem Ieſchua domum, nec permiſit quemquam introire ſecum, niſi Schemeoun, & Iaakoub, & Iouchanon, & patrem puellæ ac matrem eius.

52 ¶ Omnes autem flebant & plangebant eam. Ieſchua verò dixit, Ne fleueritis, nec per ea. enim mortua eſt, ſed ſoporata.

53 ¶ Et irridebant eum, quippe qui ſciret

54 eam mortuam eſſe. ¶ Ipſe verò eiecit omnes foras, & apprehendit manum eius, vocauitque

55 que & dixit, Puella, ſurge. ¶ Et reuerſus eſt ſpiritus eius, ac illicò ſurrexit: & præcepit vt darent ei quid manducandum.

41 ¶ καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ, ᾧ ὄνομα ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆ συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

42 ¶ ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν, οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

43 ¶ καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι·

44 ¶ προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς.

45 ¶ καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς, τίς ὁ ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, τίς ὁ ἁψάμενός μου;

46 ¶ ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, ἥψατό μου τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ.

47 ¶ ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.

48 ¶ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

49 ¶ ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ, ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον.

50 ¶ ὁ δὲ ἰησοῦς ἀκούσας, ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται.

51 ¶ εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν σὺδένα εἰμὴ πέτρον καὶ ἰωάνην καὶ ἰάκωβον, καὶ τὸν πατέρα τοῦ παιδὸς, καὶ τὴν μητέρα.

52 ¶ ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπε, μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

53 ¶ καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν.

54 ¶ αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε λέγων, ἡ παῖς ἐγείρου.

55 ¶ καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν.

---

41 וְהָא גְבַר דִּשְׁמֵהּ יָאִירְשׁ רֵישׁ כְּנוּשְׁתָּא נְפַל קֳדָם רַגְלֵיהִי דְּיֵשׁוּעַ וּבְעָא מִנֵּהּ מִפְנֵי דְּיֵעוֹל לְבֵיתֵהּ ׃

42 דִּבְרַת חַד לַהּ דִּשְׁמַהּ יְחִידְיְתָא אֵית לַהּ כְּבַר תְּרֵיסַר שְׁנִין וְהִיא מְסַכְּנָא לְמִמָּת וְכַד אָזֵל עִמַּהּ הוּ יֵשׁוּעַ כְּנָשָׁא סַגִּיאָא אַסְהֲדוּהִי עֲלוֹהִי ׃

43 וְאִתְּתָא חַד דַּהֲוָת לַהּ מִן תְּרֵיסַר שְׁנִין דַּהֲוָת נָגְדָא דְּדָמָהּ וְלָא אִשְׁתְּכַחַת דְּיָכְלָה לְאַסָּאָה ׃

44 אִתְקָרְבַת מִן בָּתְרֵיהּ וְקָרִיבַת לְכַנְפָא דְּמַאנְפֵהּ וְלָא אִשְׁתְּכַחַת דְּמֵסַן אֲנָשׁ דְּתַאסָּא ׃

45 וַאֲמַר יֵשׁוּעַ מַנוּ קָרֵב לִי וְכַד כָּלְהוֹן כָּפְרִין אֲמַר לָהּ שִׁמְעוֹן כֵּיפָא

46 הוּ אֵין אֲנָשִׁין קָרְבִין לִי וְכַד אֲנָא חָמֵי דְּנָגְדָא מִנִּי חֵילָא ׃

47 וְכַד חֲזָת אִתְּתָא דְּלָא אִסְתַּמְּרַת אֲתַת בִּרְעוּתָא וְנָפְלַת קֳדָמוֹהִי וְקֳדָם כָּל כְּנָשָׁא אַחֲוָת לֵהּ עַל מָה דְּקָרֵב לֵהּ וְכֵן אִתְרְפֵית מִיָּד ׃

48 וְהוּא אֲמַר לַהּ בְּרָתִי אֵמוּנְתִּיךְ שֵׁזְבַתְכִי אִיזְלִי בִּשְׁלָמָא ׃

49 וְעַד הוּ מְמַלֵּל אֲתָא אֲנָשׁ מִן בֵּית רִבְיָא רַב כְּנִשְׁתָּא וְאָמַר לֵהּ מִיתַת לָהּ בְּרָתָךְ לָא תַּעְבֵּל לְמַלְפָנָא ׃

50 וְיֵשׁוּעַ דִּין שְׁמַע וְאָמַר לַאֲבוּהָ דְּסָלִיקָא לָא תִּדְחַל בְּלַחוֹדָךְ לְהֵימָן וְתִתְיְהֵב לַהּ וְתִתְפְּרֵק ׃

51 אֲתָא דִּין לְבֵיתָא וְלָא שְׁבַק לְאִנָשׁ דְּנֵעוֹל עִמֵּהּ אֶלָּא לְשִׁמְעוֹן וְלִיעֲקוֹב וְלִיוֹחָנָן וְלַאֲבוּהָ

52 דְּבְרַת וְלִאִמָּהּ ׃ וְכָל אִנָשׁ מְבַכְּיָן עֲלַהּ וְאָמַר לָא תִּבְכוֹן לָא מִיתַת אֶלָּא שְׁנָתָא הִיא ׃

53 הוּדִין יְשׁוּעַ אֲמַר לָא

ʼעַל ʼאֲמַא ʼלְבַב
ʼהֵימָן ʼחַיָּא ʼאֵזֵל
ʼמוּת ʼעָבֵל ʼאֶלָּף
ʼעַל
ʼבְּנָא ʼדְּבַר פֵּירוּשׁוֹ שֶׁן
ʼנְפַק ʼאֲחַר ʼקוּם
ʼחֲפַד ʼנְהַר ʼאֲבַל

לַהּ וְאִסְתַּרַת לְעֵין עַמָּא כְּלָּה מְטַל אֵידָא ׃ עָלְמָא קַדְמָאָה ׃ אִתְאַסְיַת ׃

48 הוּדִין יְשׁוּעַ אֲמַר לַהּ

ʼתַּרְע פֵּירוּשׁוֹ מִן
ʼאַמָּא ʼתְּנָא ʼנְפַק
ʼשִׁבְתָּא כִּנּוּשׁוֹ שֶׁל
ʼקוּם ʼרְגָא ʼאֵזֵל
ʼחֵיל ʼחַיָּא ʼמוֹרֶת
ʼקְרָא ʼאֲתַת ʼרְחִיצָא

Universidad de Deusto
Biblioteca

56 * Et obstupuerunt parentes eius. Ipse verò admonuit eos, vt nemini dicerent quod factum fuerat.

Ad vesperam Dominicæ v. post Surrectionem, ac de Apostolis.

CAP. IX.

1 ET aduocauit Ieschua dodecadem suam, & dedit eis virtutem & imperium in omnia dæmonia, & morbos curandi.

2 * Misitque eos vt prædicarent regnum Dei, & sanarent infirmos.

3 * Et dixit eis, Nihil feretis ad iter, non scipionem, neque peram, neque panem, neque argentum, neque duas tunicas habebitis.

4 * Et in quamcunque domum introieritis, illic estote, & illinc exite.

5 * Et quicunque non exceperint vos, quum egrediemini ex illa ciuitate, etiam puluerem a pedibus vestris excutite aduersus eos in testimonium.

6 * Exierunt itaque Apostoli, & perlustrabant pagos & ciuitates, & euangelizabant, sanabántque in omni loco.

7 * Audijt autem Heroudes Tetrarcha quæcunque fiebant manu eius, & mirabatur. Propterea quòd quidam dicebant Iouchanan surrexisse à domo mortuorum.

8 * Alij verò dicebant Elijo apparuisse: alij demique prophetam ex prophetis antiquis resurrexisse.

9 * Et ait Heroudes, Caput Iouchanan ego amputaui, quis est autem iste de quo hæc audio? Et volebat eum videre.

10 * Quúmque reuersi essent Apostoli, retulerunt Ieschua quicquid fecerant. Et duxit eos solos in locum desertum Bethsaidæ.

11 * Turbæ autem quum cognouissent, secutæ sunt illum: & excepit eos, & loquebatur eis de regno Dei, eósque qui curatione egebant, sanabat.

Oblationis quotidianæ.

12 * Quum autem cœpisset dies inclinare, accesserunt discipuli eius, & dicunt ei, Dimitte cœtus vt proficiscantur in pagos circumiacentes & oppida, vt diuertant in ea, & inueniántque sibi cibum, quia in loco deserto sumus.

Translat. B. Hieronymi. EVANG. LVCAE. ΕΥΑΓΓ. ΚΑΤΑ ΛΟΥΚ. θ'. 289

56 * Et stupuerunt parentes eius, quibus præcepit ne alicui dicerent quod factum erat.

CAP. IX.

Mat. 10. Mar. 3. Luc. 9. Iesus

1 COnuocatis autem † duodecim Apostolis, dedit illis virtutem & potestatem super omnia dæmonia, & vt languores curarent.

Mat. 10. Mar. 6. Luc. 9.

2 * Et misit illos prædicare regnũ Dei, & sanare infirmos.

3 * Et ait ad illos, Nihil tuleritis in via, neque virgam, neque peram, neque panem, neque pecuniam, neque duas tunicas habeatis.

4 * Et in quamcunque domum intraueritis, ibi manete, & indè ne exeatis.

5 * Et quicunque non receperint vos: exeuntes de ciuitate illa, etiam puluerem pedum vestrorum excutite, in testimonium supra illos.

6 * Egressi autem circuibant per castella euangelizantes, & curantes vbique.

Mat. 14. Mar. 6. Luc. 9.

7 * Audiuit autem Herodes Tetrarcha omnia quæ fiebant ab eo: & hæsitabat eò quòd diceretur à quibusdam, Quia Iohannes surrexit à mortuis:

8 * A quibusdam verò, Quia Elias apparuit: ab aliis autem, Quia Propheta vnus de antiquis surrexit.

9 * Et ait Herodes, Iohannem ego decollaui: Quis est autem iste de quo ego talia audio? Et quærebat videre eum.

Mar. 14. Luc. 24.

10 * Et reuersi Apostoli, narrauerunt illi quæcunque fecerunt: & assumptis illis, secessit seorsum in locum desertum, qui est Berhsaidæ.

11 * Quod cùm cognouissent turbæ, secutæ sunt illũ: & excepit eos, & loquebatur illis de regno Dei: & eos qui curatione indigebant, sanabat.

Mat. 14. Mar. 6. Luc. 24.

12 * Dies autem cœperat declinare. Et accedentes duodecim, dixerunt illi, Dimitte turbas, vt euntes in castella vilasque quæ circa sunt, diuertant, & inueniant escas: quia hîc in loco deserto sumus.

56 * καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς. ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

θ'.

1 * Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν·

2 * καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι αὐτοὺς ἀσθενοῦντας·

3 * καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.

4 * καὶ εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.

5 * καὶ ὅσοι μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς.

6 * ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 * ἤκουσε δὲ ἡρῴδης ὁ τετραάρχης τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα, καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἀπὸ τῶν νεκρῶν·

8 * ὑπό τινων δὲ, ὅτι Ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δέ, ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

9 * καὶ εἶπεν ἡρῴδης, Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα, τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

10 * καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς, ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδά.

11 * οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες, ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξάμενος αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο.

12 * Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα, εἶπον αὐτῷ, ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς, καταλύσωσι, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * Dixit eis Ieschua: Date eis vos quod edendum. Ipsi verò dixerunt, Non sunt nobis plusquàm quinque panes & duo pisces, nisi proficiscamur et emamus cibum totì huic
14 populo. * Aderant enim quasi quinque millia virorum. Dixit eis Ieschua, Facite eos discumbere per singulos discubitus homines
15 quinquagenos. * Et ita fecerunt discipuli, & fecerunt discumbere illos omnes.
16 * Et accepit Ieschua istos quinque panes et duos pisces, & suspexit in cælum, benedixitque, & fregit ac dedit discipulis suis, vt ponerent turbis.
17 * Comederuntque omnes & expleti sunt. Et sustulerunt fragmentorum, quæ superfuerunt, duodecim cophinos.

Festo Apostolorum.

18 * Quumque oraret solus, et discipuli essent cum eo, interrogauit eos, & ait, Quem me dicunt esse cætus?
19 * Respondentes & dicunt ei, Iouchanan Baptistam, alij autem Ilio, alij denique Propheta ex antiquis Prophetis resurrexisse.
20 * Dixit eis, Vos autem quem me dicitis esse? Respondit Schemeoun, & ait, Messchicho Dei.
21 * Ipse verò prohibuit eis, eosque admonuit vt nemini hoc dicerent.
22 * Et ait illis, Futurum est vt Filius hominis multa perpetiatur, & reprobetur a Senioribus & principibus Sacerdotum, Scribisque, & vt interimant eum; ac die tertia resurgat.
23 * Dicebat autem coram omnibus, Quicunque voluerit venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & veniat post me.
24 * Quisquis enim voluerit animam suam seruare, perdet eam: quisquis autem perdiderit animam suam propter me, is seruabit eam.
25 * Quid enim iuuat hominem lucrari mundum vniuersum, animam verò suam perdere, aut detrimentum sui facere?
26 * Quem autem puduerit mei, meorumque sermonum, pudebit eius Filium hominis, quum venerit in gloria Patris sui, cum Angelis ipsius sacrosanctis.

Matt. 14. Marc. 6. Luc. 9. Ioan. 6.
13 * Ait autem ad illos, Vos date illis manducare. At illi dixerunt, Non sunt nobis plus quàm quinque panes, & duo pisces: nisi fortè nos eamus, & emamus in omnem hanc turbam escas.
14 * Erant autem ferè viri quinque millia. Ait autem ad discipulos suos, Facite illos discumbere per conuiuia quinquagenos.
15 * Et ita fecerunt. Et discumbere fecerunt omnes.
16 * Acceptis autem quinque panibus & duobus piscibus, respexit in cælum, & benedixit illis: & fregit, & distribuit discipulis suis, vt ponerent ante turbas.
17 * Et manducauerunt omnes, & saturati sunt. Et sublatum est quod superfuit illis, fragmentorum cophini duodecim.

Matt. 16. Marc. 8. Luc. 9.
18 * Et factum est, cùm solus esset orãs, erant cum illo & discipuli: & interrogauit illos dicens, Quem me dicunt esse turbæ? 19 * At illi respondentes, & dixerunt, Iohannem Baptistam, alij autem Eliam, alij verò quia vnus Propheta de prioribus surrexit.
20 * Dixit autem illis, Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit, Christum Dei.
21 * At ille increpans illos, præcepit ne cui dicerent hoc:
22 * Dicens, Quia oportet filium hominis multa pati, & reprobari à Senioribus & principibus Sacerdotum & Scribis, & occidi, & tertia die resurgere.
23 * Dicebat autem ad omnes, Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me.
24 * Qui enim voluerit animam suam saluam facere, perdet illam: nam qui perdiderit animam suam propter me, saluam faciet illam.
25 * Quid enim proficit homo, si lucretur vniuersum mundum, se autem ipsum perdat, & detrimentum sui faciat?
26 * Nam qui me erubuerit & meos sermones, hunc Filius hominis erubescet, cùm venerit in maiestate sua & Patris, & sanctorum Angelorum.

13 * εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν· ὁ δὲ εἶπον, οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.
14 * ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἀνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα.
15 * καὶ ἐποίησαν οὕτω, καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας.
16 * λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ.
17 * καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες. καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα.

18 * Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων, τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι;
19 * οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.
20 * εἶπε δὲ αὐτοῖς, ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε, τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.
21 * ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο·
22 * εἰπὼν, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.
23 * ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
24 * ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.
25 * τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς;
26 * ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Matutinis festo Tabernaculorum.

27 * Veritatem dico vobis, sunt quidam qui hic adstant, qui non gustabunt mortem donec quidem viderint regnum Dei.

28 * Factum est autem post hæc verba circiter octo dies, vt assumpserit Jeschua Schemeoun, et Iaakoub, & Jouchanon, conscenderitque montem vt oraret.

29 * Quumque precaretur, mutata est species vultus eius, & vestimenta eius facta sunt candida, atque coruscabant.

30 * Et ecce duo viri colloquebantur ei, qui erant Mousche & Ilio,

31 * Qui apparebant in gloria: caeterum verba faciebant de ipsius exitu, quem completurus erat in Ourischlem.

32 * Erant autem grauati somno Schemeoun & ij qui cum eo erant. vixque experrecti fuerant quum viderunt gloriam eius, et duos illos viros qui stabant cum eo.

33 * Quumque cæpissent discedere ab eo, dixit Schemeoun ipsi Jeschua, Magister, Bonum est nos hic esse: & faciamus tria tabernacula, vnum tibi, & vnum Mousche vnum, & Ilio vnum. & nesciebat quid diceret.

34 * Quumque hæc dixisset, extitit nubes, & operuit eos: & timuerunt quum ingrederentur Mousche & Ilio, qui ingrediebantur nubem.

35 * Et vox extitit de nube, dicens, Hic est Filius meus dilectus, eum audite.

36 * Quumque vox illa extitisset, inuentus est Ieschua solus: & illi siluerunt, nemini quæ dixerunt illis diebus quod conspexerant fuerant.

Feria II. hebdomadę II. Ieiunij.

37 * Et factum est postero die quum descenderent de monte, vt occurrerent eis turbæ multæ.

38 * Et vir quidam è turba exclamauit, dicens, Magister, peto à te respice in me pro filio meo, qui vnicus est mihi.

39 * Spiritus autem arripit eum, & dilacerpentè vociferatur, frendétque dentibus suis, ac discerpit; & vix discedit ab eo, quum minuerit eum.

Mat. 16. Mar. 8. Luc. 9.
27 * Dico autem vobis verè, Sunt aliqui hîc stantes, qui non gustabunt mortem donec videant regnum Dei.

Mat. 17. Mar. 9. Luc. 9.
28 * Factum est autem post hæc verba ferè dies octo, & assumpsit Petrum & Iacobum, & Iohannem, & ascendit in montem vt oraret.

29 * Et facta est, dum oraret, species vultus eius altera: & vestitus eius albus & refulgens.

30 * Et ecce duo viri loquebantur cum illo. erant autem Moyses & Elias,

31 * Visi in maiestate: & dicebant excessum eius, quem completurus erat in Ierusalem.

32 * Petrus verò, & qui cum illo erant, grauati erant somno. & euigilantes, viderunt maiestatem eius, & duos viros qui stabant cum illo.

33 * Et factum est, cùm discederent ab illo, ait Petrus ad Iesum, Præceptor, bonum est nos hîc esse: & faciamus tria tabernacula, vnum tibi, & vnum Moysi, & vnum Eliæ: nesciens quid diceret.

34 * Hæc autem illo loquente, facta est nubes, & obumbrauit eos: & timuerunt, intrantibus illis in nubem.

Mat. 3. 4 Pet. 2. Luc. 3.
35 * Et vox facta est de nube, dicens, Hic est Filius meus dilectus: ipsum audite.

36 * Et dum fieret vox, inuentus est Iesus solus. Et ipsi tacuerunt, & nemini dixerunt in illis diebus quicquam ex his quæ viderant.

Mat. 17. Mar. 9. Luc. 9.
37 * Factum est autem, in sequenti die, descendentibus illis de monte, occurrit illi turba multa.

38 * Et ecce vir de turba exclamauit, dicens, Magister, obsecro te, respice in filium meum, quia vnicus mihi est.

39 * Et ecce spiritus apprehendit eum, & subitò clamat, & elidit, & dissipat eum cum spuma, & vix discedit dilanians eum.

27 * λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστώτων, οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28 * ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

29 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων.

30 * καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας,

31 * οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ.

32 * ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ. διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.

33 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Διδάσκαλε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι. καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ, καὶ μίαν Μωσεῖ, καὶ μίαν Ἠλίᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.

34 * ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη, καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.

35 * καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε.

36 * καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὑρέθη Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.

37 * ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.

38 * καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησε, λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου· ὅτι μονογενής ἐστί μοι·

39 * καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντρίβον αὐτόν·

Universidad de Deusto
Biblioteca

40 ‡ Et efflagitaui à discipulis tuis vt eiicerẽt
41 eum, neque potuerunt. ‡ Respondit autem
Ieschua, & ait, O vos generatio incredula &
peruersa, quousque tandem ero apud vos, &
sustinebo vos? Adducito huc filium tuum.
42 ‡ Quumque adduceret eum, proster-
nebat eum dæmonium illud, & stridere fecit eum.
& obiurgauit Ieschua spiritum illi immun-
dum, & sanauit puerum, eumque reddidit
43 patri suo. ‡ Et admirabantur omnes ob ma-
gnificentiam Dei: quinque vnusquisque per-
celleretur super omnibus quæ faciebat Ie-
44 schua, dixit discipulis suis: ‡ Reponite vos
sermones istos in aures vestras: Futurum est
enim vt Filius hominis tradatur in manus
45 minum. ‡ Illi autem non assecuti sunt cog-
nitione hunc sermonem, propterea quòd erat
occultus ab eis ne cognoscerent eum: time-
bántque eum interrogare de hoc sermone.
46 ‡ Et intrauit in eos cogitatio, quisnam es-
47 set eorum maximus. ‡ At Ieschua cognouit
cogitationem cordis eorum, accepit puerum,
48 & statuit eum apud se. ‡ Et dixit eis, Qui-
cunque exceperit puerulum hunc similem in
nomine meo, me excipit: & quisquis me ex-
ceperit, excipit eum qui misit me. Etenim
qui minimus est inter vos omnes, is erit ma-
49 ximus. ‡ Et respondit Iouchanon, & ait,
Magister noster, vidimus quendam eiicen-
tem dæmonia in nomine tuo: & prohibuimus
eum, quia post te non venit nobiscum.
50 ‡ Dixit eis Ieschua, Ne prohibeatis: qui
enim non est aduersum vos, pro vobis est.

Ad vesperas Dominicæ sextæ post
Resurrectionem.

51 ‡ Et factum est quum implerentur dies
ascensionis eius, præparauit vultum suum
vt proficisceretur ad Ourischlem.
52 ‡ Misitque nuntios ante faciem suam, qui
profecti introierunt in pagũ Schamaritano-
53 rum, vt præpararent ei. ‡ Negue recepe-
perunt eum, quòd præ se ferret speciem pro-
54 ficiscentis ad Ourischlem. ‡ Quod quum
vidissent Iaakoub & Iouchanon eius discipu-
li, dixerunt ei, Domine noster, vis dicamus
vt descendat ignis de cælo, & consumat
eos, sicut & Elio fecit?

40 ‡ Et rogaui discipulos tuos vt eiicerẽt
illum, & non potuerunt.
41 ‡ Respondens autem Iesus, dixit, O
generatio infidelis & peruersa, vsque-
quo ero apud vos, & patiar vos? Adduc
huc filium tuum.
42 ‡ Et cùm accederet, elisit illũ dæmo-
nium, & dissipauit. Et increpauit Iesus
spiritum immundũ, & sanauit puerum:
& reddidit illum patri eius.
43 ‡ Stupebant autem omnes in magni-
tudine Dei: omnibusque mirantibus in
omnibus quę faciebat, dixit ad discipu-
los suos: ‡ Ponite vos in cordibus
44 vestris sermones istos, Filius enim ho-
minis futurum est vt tradatur in manus
hominum. ‡ At illi ignorabant ver-
45 bum istud, & erat velatum ante eos, vt F
non sentirent illud: & timebant eum
interrogare de hoc verbo.
46 ‡ Intrauit autem cogitatio in eos,
quis eorum maior esset.
47 ‡ At Iesus videns cogitationes cordis
illorum, apprehendit puerum, & statuit
illum secus se: ‡ Et ait illis, Quicun-
48 que susceperit puerum istum in nomine
meo, me recipit: & quicunque me rece-
perit, recipit eum qui me misit. Nam
qui minor est inter vos omnes, hic ma-
ior est.
49 ‡ Respondens autem Iohannes, dixit,
Præceptor, vidimus quendam in nomi-
ne tuo eiicientem dæmonia: & prohi-
buimus eum, quia non sequitur no-
biscum. ‡ Et ait ad illum Iesus, No-
vos vobis lite prohibere. qui enim non est aduer-
sum nos, pro nobis est.

‡ Factum est autem dum compleren-
51 tur dies assumptionis eius, & ipse facié
suam firmauit vt iret in Ierusalem.
52 ‡ Et misit nuntios ante conspectum
suum: & euntes intrauerunt in ciuita-
tem Samaritanorum, vt pararent illi.
53 ‡ Et non receperunt eum, quia facies
eius erat euntis in Ierusalem.
54 ‡ Cùm vidissent autem discipuli eius
Iacobus & Iohannes, dixerunt, Domi-
ne, vis dicimus vt ignis descendat de cę-
lo, & consumat illos?

40 ‡ καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλλωσιν αὐτὸ,
καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.
41 ‡ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διε-
στραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑ-
μῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου.
42 ‡ Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμό-
νιον, καὶ συνεσπάραξεν. ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύμα-
τι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν
τῷ πατρὶ αὐτοῦ.
43 ‡ Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.
πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶ-
πε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
44 ‡ θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.
45 ‡ οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμ-
μένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρω-
τῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.
46 ‡ εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μεί-
ζων αὐτῶν.
47 ‡ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐ-
πιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ,
48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχε-
ται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑ-
πάρχων, οὗτος ἔσται μέγας.
49 ‡ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα
ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ δαιμόνια, καὶ ἐκωλύ-
σαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μετ' ἡμῶν.
50 ‡ καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ
ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.

51 ‡ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀ-
νάλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ
πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλήμ·
52 ‡ καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ
πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοι-
μάσαι αὐτῷ.
53 ‡ καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πο-
ρευόμενον εἰς ἱερουσαλήμ.
54 ‡ ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπον,
κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ἀναλῶσαι αὐτούς, ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησε;

48 ואמר להון מן דמקבל טליא דין בשמי לי הו מקבל ומן דלי מקבל למן דשדרני ארום זעירא בגוא
בכלכון הנא ורבא הוה ׳ ענא יתמן ואמר רבן חזין אנש ׳ דמפק שארא כשמך ׳ ובליניהי על לא אשא
עמן כהדך ׳ ׳ אמר להון ישוע לא תכלון למן גיר לא הוא לוקבלכון מלפיכון הו ׳
דרמשא דמר בשבא דן דמתר ׳ קומתא לד
49 ׳ ואתי דבד ׳ מתלין ואמא ׳ דסולקה ׳ אוקמן פרעופה ׳ דנאזל לאורשלם ׳ ׳ ושדר מלאכא קדם פרעופה
ואזלו ועלו לקריתא דשמריא איך דנתקנון לה ׳ ׳ ולא קבלוהי משל דפרעופה לאורשלם סיס הוא למזל ׳ ׳ ויבד חד
יעקוב ויוחנן תלמידוהי אמרין לה מרן צבא אנתרגאמר ׳ ותחות נגא מן שמיא ׳ ותחיש אכון כאיך אליא עבד ׳

Universidad de Deusto
Biblioteca

55 * Et conuersus obiurgauit eos, & ait: Nescitis cuius spiritus vos estis.
56 * Filius enim hominis non venit vt perderet animas, sed vt seruaret. Profecti sunt
57 itaque in pagum alium. * Quumque ita facerent, dixit ei quidam, Post te vbicunque ieris, Domine mi.
58 * Dixit ei Ieschua, Vulpes lustra habent, & volucres cæli nidos; Filius autem hominis non habet vbi reclinet caput suum.
59 * Et ait ad alium, Post me venito. Ille verò dixit ei, Domine mi, permitte mihi prius abeam sepultum patrem meum.
60 * Dixit ei Ieschua, Sine mortuos sepelientes mortuos suos: tu verò, Ito, euangelica regnum Dei.
61 * Dixit ei alius, Post te ibo, Domine mi, sed permitte mihi prius vt proficiscar vale dicturus filiis domus mea, & veniam.
62 * Dixit ei Ieschua, Nemo admouens manum suam ad aratrum parà bouem, & respiciens tergo, aptus est ad regnum Dei.

Feria quarta Septimanæ Candidatorum.

CAP. X.

1 POst hæc secreuit Ieschua è discipulis suis alios septuaginta; misitque eos binos ante faciem suam in omnem locum & ciuitatem quò futurum erat vt ipse veniret.
2 * Et dixit eis, Messis quidem multa, operarij verò pauci: petite igitur à Domino messis, vt emittat operarios in messem suam.
3 * Ite, ecce ego mitto vos tanquam agnos inter lupos.
4 * Ne portaueritis vobis marsupia, neque peras, neque calceos: & pacem vbique via ne petieritis, [& neminẽ in via salutauerit].
5 * Et in quamcunque domum intraueritis, primùm dicite, Pax huic domui.
6 * Quod si fuerit illic filius pacis, requiescet super eum pax vestra: sin autem, ad vos reuertetur.
7 * In ea autem ipsa domo estote edentes & bibentes ex iis quæ ipsi habuerint. dignus enim operarius mercede sua. Nec transferte de domo in domum.

55 * Et cõuersus increpauit illos, dicens, Nescitis cuius spiritus estis.
56 * Filius hominis non venit animas perdere, sed saluare. Et abierunt in aliud castellum.
57 * Factum est autem ambulantibus illis in via, dixit quidã ad illum, Sequar te quocunque ieris†.
58 * Dixit illi Iesus, Vulpes foueas habent, & volucres cæli nidos: Filius autem hominis non habet vbi caput reclinet.
59 * Ait autem ad alterum, Sequere me. Ille autem dixit, Domine, permitte mihi primùm ire, & sepelire patrem meum.
60 * Dixitque ei Iesus, Sine vt mortui sepeliant mortuos suos: tu autem vade, & annuntia regnum Dei.
61 * Et ait alter, Sequar te Domine; sed permitte mihi primùm renuntiare his qui domi sunt.
62 * Ait ad illum Iesus, Nemo mittens manum suam ad aratrum, & aspiciens retrò, aptus est regno Dei.

CAP. X.

1 POst hæc autem designauit Dominus & alios septuaginta duos, & misit illos binos ante faciem suam in omnem ciuitatem & locum quò erat ipse venturus.
2 * Et dicebat illis, Messis quidem multa, operarij autem pauci. Rogate ergo dominum messis, vt mittat operarios in messem suam.
3 * Ite, ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos.
4 * Nolite portare facculum, neque peram, neque calceamenta: & neminem per viam salutaueritis.
5 * In quamcunque domum intraueritis, primùm dicite, Pax huic domui.
6 * Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra: sin autem, ad vos reuertetur.
7 * In eadem autem domo manete edentes & bibentes, quæ apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua. Nolite transire de domo in domum.

55 * σταφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, οὐκ οἴδατε οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς·
56 * ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι· καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.
57 * ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέ τις πρὸς αὐτόν, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ, κύριε.
58 * καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.
59 * εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον, ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπε, κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου.
60 * εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
61 * εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, ἀκολουθήσω σοι κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.
62 * εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

ι.

1 * Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.
2 * ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς, ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
3 * ὑπάγετε· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς, ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.
4 * μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδήματα, καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.
5 * εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
6 * καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.
7 * ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.

---

55 ואמר להון לא ידעין אנתון דאיזא אנתון רוחא׃ 56 ברה גיר דאנשא לא אתא לחובדו
נפשא אלא לפרקותהון ואזלו להן לקריתא אחרתא׃ 57 וכד אזלין באורחא אמר לה אנש חד לחרך לאתר
אתא בתרך לאתר אזל׃ 58 אמר לה ישוע שועלא נקעא אירא להן ולפלגתא נקעא אירא להן
ולברה דינשא לית אנש דישוי רישה׃ 59 ואמר לאחרנא תא בתרי הוין אמר לה מרי אפס לי לזקרם אזל
60 אמר לה ישוע שבוק מיתיהון מיתיהון קברין מיתיהון ואנתך זל מכרז מלכותה דאלהא׃
61 אמר לה אחרנא אתא בתרך מרי לזקרם דין אפס לי אזל אשלם לבני ביתי ואתא׃
62 אמר לה ישוע לא אנש דשם אידה על חרבא דפדנא ואתאר לבתרהרה ויהשה למלכותה דאלהא׃

ᵃ חיר ᵇ למר ᵍ נעא ᵈ נפק ᵉ עברית זאב ᶠ שאל ᵍ עול ʰ נוח ⁱ חפך ʲ שקא ᵏ שקנא
ˡ רחם ᵐ קפלון ⁿ ריום ארכיעא בשבא ושבתא ᵒ ורחמא לר
ᵖ בחר חלין פרש ישוע קם ᵍ חלטירוהי אחרנא שבעין ושדר אנון תרין תרין קדם פרצופה לכל אתר ורמיכא ואזיל
ʳ אמא ˢ אמר ᵗ מיידעו שנה ᵘ חלל עברית סוכל ᵛ פרח ʷ טכל ˣ קפד ʸ אתא ᶻ מן למען אין אזל ᵃᵃ אזל ᵇᵇ מיידעו מפרשה ᶜᶜ מר
ᵈᵈ אבד ᵉᵉ חיא ᶠᶠ נפא ᵍᵍ ברה גיר דאנשא לא אתא לחובדו

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 * Et in quamcunque ciuitatem intraueritis, & exceperint vos, edite quod apponitur vobis.

9 * Et sanate eos qui egroti fuerint in ea, & dicite eis, Appropinquauit ad vos regnum Dei.

10 * In quamcunque autem ciuitatem introieritis, nec exceperint vos, exite in plateas, & dicite:

11 * Sed & puluerem qui adhæsit nobis in pedibus nostris ex vrbibus vestris, excutimus vobis: veruntamen hoc scitote, appropinquasse ad vos regnum Dei.

12 * Dico vobis Sedoum pacatiorem fore in die illo, illa ciuitate.

13 * Væ tibi Kourazim, væ tibi Beth-saido: nam si in Tzour & Tzaidon editæ fuissent virtutes quæ editæ sunt in vobis, iamdiu cum sacco & cinere pœnitentiam egissent.

14 * Verùm Tzour & Tzaidon future sunt vobis tranquilliores in die iudicij.

15 * Et tu Kepharnachum, quæ ad cælum vsque exaltata es, ad inferos vsque deprimeris.

16 * Qui vos audit, me audit: & qui vos reiicit, me reiicit: & qui me reiicit, reiicit eum qui misit me.

17 * Porrò reuersi sunt septuaginta illi cum gaudio magno; & dicunt ei, Domine noster, etiam dæmonia subiiciuntur nobis in nomine tuo.

18 * Ipse verò dixit eis, Conspicabar Satanam instar fulguris cadentem è cælo.

19 * Ecce do vobis potestatem calcandi supra serpentes, & scorpiones, & omnem vim inimici: & nihil vos ledet.

20 * Verùm in hoc nolite gaudere, quia spiritus vobis subiiciuntur: gaudete verò quòd nomina vestra scripta sunt in cælis.

21 * Ea ipsa hora exultauit Ieschua Sanctitatis, & ait, Confiteor tibi, Pater mi, Domine cæli & terræ, quòd hæc absconderis à sapientibus, & prudentibus, & reuelaueris ea infantibus: etiam Pater, quia talis fuit voluntas coram te.

8 * Et in quamcunque ciuitatem intraueritis, & susceperint vos, manducate quæ apponuntur vobis:

9 * Et curate infirmos qui in illa sunt: & dicite illis, Appropinquauit in vos regnum Dei.

10 * In quamcunque autem ciuitatem intraueritis, & non susceperint vos, exeuntes in plateas eius, dicite,

Act.21. Ext. 11 * Etiam puluerem qui adhæsit nobis de ciuitate vestra, extergimus in vos. tamen hoc scitote, quia appropinquauit regnum Dei.

12 * Dico vobis, quia Sodomis in die illa remissius erit, quàm illi ciuitati.

Mat.11. Luc.10. 13 * Væ tibi Corozaim, væ tibi Bethsaida: quia si in Tyro & Sidone factæ fuissent virtutes quę factę sunt in vobis, olim in cilicio & cinere sedentes pœnitterent.

14 * Veruntamen Tyro & Sidoni remissius erit in iudicio, quàm vobis.

Mat.11. Luc.10. Bar.3.11. 15 * Et tu Capharnaum vsque ad cælum exaltata, vsque ad infernum demergêris.

16 * Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit. Qui autem me spernit, spernit eum qui misit me.

17 * Reuersi sunt autem septuaginta duo cum gaudio, dicentes, Domine, etiam dæmonia subiiciuntur nobis in nomine tuo.

18 * Et ait illis, Videbam Satanam sicut fulgur de cælo cadentem.

19 * Ecce, dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici: & nihil vobis nocebit.

20 * Veruntamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus vobis subiiciuntur: gaudete autem quòd nomina vestra scripta sunt in cælis.

In Codice Mss. 14. Actis 21 * In ipsa hora exultauit †spiritu†, & dixit, Confiteor tibi pater, Domine cæli & terræ, quòd absconditi hæc à sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea parvulis. Etiam Pater, quoniam sic placuit ante te.

8 * καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν,

9 * καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

10 * εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἴπατε,

11 * καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν, ἀπομασσόμεθα ὑμῖν. πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

12 * λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

13 * οὐαί σοι χωραζίν, οὐαί σοι βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν.

14 * πλὴν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν.

15 * καὶ σὺ καπερναούμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ.

16 * ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 * Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες, κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.

18 * εἶπε δὲ αὐτοῖς, ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.

19 * ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ.

20 * πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 * ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ναὶ ὁ πατήρ· ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.

ᵐ פרושובות או מאס
ᵃ שָׁלַח ᵇ חָפֵץ ᵈ רָצָא
ן עבד בתר שינוי
ᵉ שָׁלַט ᵍ חָתָא
ᶠ רוּחַ ᵈ רָצָא
ᵍ חָרָא ᵏ כְּתַב
ᵍ חָרָא ᵏ כְּתַב
ᵈ רָצָא ᵍ נְפָא
ᵍ גְּלָא ᵏ גָּלֵי ᵏ עָנָא

16 מַן דְּלָכוֹן שָׁמַע לִי שָׁמַע וּמַן דְּלָכוֹן ᵐ טָלֵם לִי הוּ טָלֵם וּמַן דְּלִי טָלֵם טָלֵם לְמַן ᵉ דְּשַׁלְחָנִי׃
17 ᵒ וְתָבוּ הַנּוּן שַׁבְעִין דְּשַׁדַּר ᵇ בְּחֶדְוְתָא רַבְתָּא וְאָמְרִין לֵהּ מָרָן אַף שֵׁדַיָּא ᵍ מִשְׁתַּעְבְּדִין לַן בְּשִׁמָּךְ׃
18 הוּ אֲנָא חֲזֵי לְהוֹן חֵזוּ דְּיָרִיחַ ᵉ דַּיְתָהוֹן דְּשָׂטָנָא דְּנָפֵל אֵיךְ בַּרְקָא מִן שְׁמַיָּא׃
19 הָא ᵇ יְהַב אֲנָא לְכוֹן ᵉ שׁוּלְטָנָא ᵉ דַּיְתָהוֹן דְּשִׁיחָוְתָא וְעַקְרָבָא וְכֹלָּה תֵּילָה דְּבָעֲלְבָּבָא וּמִדֶּם לָא ᵉ נְתַרְכוֹן׃
20 כְּרַם בְּהַדָּא לָא ᵉ תֶּחְדוֹן דְּשִׁעְבְּדִין לְכוֹן אֶלָּא ᵇ חֲדוֹ דְּשִׁמְהָתֵיכוֹן ᵍ אִיהַכְּבוּ בְּשְׁמַיָּא׃
21 כְּהּ בְּשָׁעְתָּא ᵍ רְוִי יְשׁוּעַ בְּרוּחָא ᵈ דְּקוּדְשָׁא וְאָמַר ᵈ מוֹדֵא אֲנָא לָךְ אֲבִי מָרְיָא דִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא ᵍ דְּכַסְיֹתְ הָלֵּין מִן חַכִּימַיָּא וְסַכְלְתָנֵא ᵍ וְגַלֵּיתְ אִנּוּן לְיַלְדָּא אִין אֲבִי דְּהָכְנָא הֲוָא ᵍ צְבְיָנָא קֳדָמָךְ׃

ᵃ ואתון סבורין דאיליין אנתון דסחסים לכון ᵇ לעמו מדם ᵈ דסקלסים לכון׃ ᵉ לאידא דין ᵈ סרינתא דאלהא׃ ᵍ ואסוגלאיליין דבריתין ᵍ ונקבלונכון ᵏ אפא ᵏ כרוז ᵏ כן ᵏ עול ᵏ קבל ᵏ נפץ ᵏ נוח
ᵐ פרישואבר ᵏ תב שכו שוב ᵏ נחת

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 * Et conuersus ad discipulos suos, dixit eis, Omnia tradita sunt mihi à Patre meo: & nemo nouit quis sit Filius, nisi Pater, & quis sit Pater, nisi Filius, & si cui voluerit Filius reuelare.

23 * Item conuersus ad discipulos suos seorsim, dixit, Felices oculi qui vident quod vos videtis.

24 * Etenim dico vobis, multos Prophetas & Reges voluisse videre quod videtis, neque vidisse: & audire quod auditis, nec audisse.

Ad vesperas Dominicæ sextæ feriæ.

25 * Ecce autem Scriba quidam surrexit vt tentaret eum, & ait, Doctor, quid faciam, vt hæreditate possideam vitam æternam?

26 * Ipse verò Ieschua dixit ei, In Lege quomodo scriptum est, quomodo legis?

27 * Respondit & dixit ei, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex totis viribus tuis, & ex tota mente tua: & proximum tuum sicut animam tuam, [reipsum.]

28 * Dixit ei Ieschua, Rectè dixisti: hoc age, & viues.

29 * Ille autem quum vellet iustificare semetipsum, dixit ei, Ecquis est proximus meus?

30 * Subdit ei Ieschua: Vir quidam descendebat ab Ourischlem in Hirichou; & irruerunt in eum latrones, & expoliarunt eum, vulneraruntque; & missum eum fecerunt quum vix subsisteret in eo anima: & abiere.

31 * Accidit autem vt Sacerdos quidam descenderet per illam viam; & vidit eum, & præteriit.

32 * Similiter & Leuita veniens ad locum illum; & vidit eum, ac præterit.

33 * Vir autem Schamaritanus, qui iter faceret, venit quò loci erat ipse; vidit eum, & misertus est eius.

34 * Accessit itaque, & obligauit vulnera eius; infudit que in ea vinum & oleum: ac imposuit eum suo iumento, adduxit eum in diuersorium, & eius curam egit.

35 * Manè autem diei proferens duos denarios, dedit hospiti; & dixit ei, Curam illius age: & siquid suprà impenderis, ego reuertar, ego reddam tibi.

22 * Omnia mihi tradita sunt à Patre meo. Et nemo scit quis sit Filius, nisi Pater: & quis sit Pater, nisi Filius, & cui voluerit Filius reuelare.

23 * Et conuersus ad discipulos suos, dixit, Beati oculi qui vident quæ vos videtis.

24 * Dico enim vobis, quòd multi Prophetæ & Reges voluerunt videre quæ vos videtis, & non viderunt; & audire quæ auditis, & non audierunt.

25 * Et ecce quidam Legisperitus surrexit tentans illum, & dicens, Magister, Equid faciendo vitâ æternam possidebo?

26 * At ille dixit ad eum, In Lege quid scriptum est? quomodo legis?

27 * Ille respondens, dixit, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mẽte tua: & proximum tuum sicut teipsum.

28 * Dixitque illi, Rectè respondisti: hoc fac, & viues.

29 * Ille autem volens iustificare seipsum, dixit ad Iesum, Et quis est meus proximus?

30 * Suscipiens autem Iesus, dixit, Homo quidam descendebat ab Ierusalem in Iericho, & incidit in latrones, qui etiã despoliauerunt eum: & plagis impositis, F abierunt semiuiuo relicto.

31 * Accidit autem vt Sacerdos quidam descenderet eadem via: & viso illo, præteriit.

32 * Similiter & Leuita, cùm esset secus locum, & videret eum, pertransiit.

33 * Samaritanus autem quidam iter faciens, venit secus eum: & videns eum, misericordia motus est.

34 * Et appropiãs alligauit vulnera eius, infundens oleum & vinum: & imponẽs illum in iumentum suum, duxit in stabulum, & curam eius egit.

35 * Et altera die protulit duos denarios, & dedit stabulario: & ait, Curam illius habe: & quodcunque supererogaueris, ego, cum rediero, reddam tibi.

22 * πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

23 * Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, κατ' ἰδίαν εἶπε, μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε.

24 * λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 * καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων, διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

26 * ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;

27 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

28 * εἶπε δὲ αὐτῷ, ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

29 * ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ τίς ἐστί μου πλησίον;

30 * ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.

31 * κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν.

32 * ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης, γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν.

33 * Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ' αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη·

34 * καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον. ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.

35 * καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με, ἀποδώσω σοι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

36 * Quis igitur horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in manus latronum?

37 * Ille verò dixit, Is qui misertus est eius. Subdit ei Ieschua, Abi, & tu fac similiter.

Lectio in commemorationem Mulierum sanctarum.

38 * Et factum est quum ipsi iter facerent, introierit in vicum quendã, & mulier Mortho nomine excepit eum domi sue.

39 * Erat autem ei soror nomine Mariam, quæ veniens consedit ad pedes Domini nostri, & audiebat sermones eius.

40 * Mortho autem distrahebatur multo ministerio: & veniens dixit ei, Domine mi, non est tibi curæ quòd soror mea reliquit me solam ministrare? dic ei opem mihi ferat.

41 * Respondit Ieschua, & dixit ei, Mortho, Mortho, sollicita es, & distraheris circa plurima.

42 * At vnum est quod requiritur. Mariam verò partem bonam elegit sibi, quæ non auferetur ab ea.

Ad vesperas Feria tertia hebdomadis præcedentis Ieiunium.

CAP. XI.

1 ET factum est quum ipse oraret quodam in loco, vt absolvit, dixit ei vnus ex discipulis suis, Domine noster, doce nos orare, sicut & Iouchanon docuit discipulos suos.

2 * Dixit eis Ieschua, Quum oratis, dicite: Pater noster qui es in cælis, Sanctificetur nomen tuum: Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua vt in cælo, & in terra.

3 * Da nobis panem indigentiæ nostræ quotidie.

4 * Et remitte nobis peccata nostra, quia & nos remittimus omnibus qui debent nobis. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo.

5 * Et subdit eis, Quis vestrum habebit amicum, & proficiscetur ad eum media nocte, & dicet ei, Amice mi, da mihi tres placentas:

6 * Quandoquidem amicus meus venit de via ad me, & non habeo quod apponam ei

36 * Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones?

37 * At ille dixit, Qui fecit misericordiã in illum. Et ait illi Iesus, Vade & tu fac similiter.

38 * Factum est autem dum irent, & ipse intrauit in quoddã castellum: & mulier quędam Martha nomine, excepit illum in domum suam:

39 * Et huic erat soror nomine Maria, quæ etiam sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius.

40 * Martha autem satagebat circa frequens ministerium. quæ stetit, & ait, Domine, non est tibi curæ quòd soror mea reliquit me solam ministrare? dic ergo illi, vt me adiuuet.

41 * Et respondens dixit illi Dominus, Martha, Martha, solicita es, & turbaris erga plurima.

42 * Porrò vnum est necessarium. Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.

CAP. XI.

1 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς ἐδίδαξε καὶ Ἰωάννης τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

2 * εἶπε δὲ αὐτοῖς, ὅταν προσεύχησθε, λέγετε, πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

3 * τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν.

4 * καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν. καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

5 * καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ, φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους,

6 * ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ·

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * *Et ille amicus eius intus respondeat & dicat ei, Ne mihi molestiam exhibeas: ecce enim ostium clausum est, & filij mei mecum sunt in lecto, non possum surgere vt det tibi.*

8 * *Dico vobis, Etiamsi propter amicitiam non dederit, at propter importunitatem surget, & dabit quantum ei requiritur.*

9 * *Ego quoque dico vobis, Petite, & dabitur vobis: quærite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis.*

10 * *Quisquis enim petit, accipit: & qui quærit, inuenit: & pulsanti aperietur.*

11 * *Quis enim ex vobis pater, si petierit a filio panem, nunquid lapidem porriget ei? & si piscem rogauerit eum, nunquid pro pisce porriget ei serpentem?*

12 * *Et si petierit ab eo ouum, nunquid porriget ei scorpionem?*

13 * *Si vos igitur quum sitis mali, nostis bona dare filiis vestris, quanto magis Pater vester è cælis dabit Spiritum Sanctum petentibus se?*

Feria tertia hebdomadis sextæ Ieiunij.

14 * *Quumque eiecisset dæmonium quod erat mutum, factum est postquam exisset dæmonium illud, vt loqueretur mutus: & mirati sunt cœtus.*

15 * *Quidam verò ex iis dixerunt, In Beelzeboub principe dæmoniorum eijcit ille dæmonia.*

16 * *Alij verò quum tentarent eum, signum è cælo petebant ab eo.*

17 * *Ieschua verò qui sciebat cogitationes eorum, dixit eis, Omne regnum diuisum aduersus semetipsum, vastabitur: & domus super se in seipsam diuisa est, cadet.*

18 * *Quod si Satanas in seipsum diuisus est, quomodo subsistet regnum eius? nam dicitis per Beelzeboub eiicere me dæmonia.*

19 * *Quòd si ego per Beelzeboub eiicio dæmonia, filij vestri per quem eiiciunt? Propterea ipsi erunt vobis iudices.*

20 * *Sin autem digito Dei eiicio dæmonia, profectò peruenit ad vos regnum Dei.*

7 * Et ille deintus respõdens dicat, Noli mihi molestus esse, iam ostiũ clausum est, & pueri mei mecum sunt in cubili: non possum surgere & dare tibi.

8 * Et ille si perseuerauerit pulsans: dico vobis, etsi non dabit illi surgens, eò quòd amicus eius sit, propter improbitatẽ tamẽ eius surget, & dabit illi quotquot habet necessarios.

9 * Et ego dico vobis, Petite, & dabitur vobis: quærite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis.

10 * Omnis enim qui petit, accipit: & qui quærit, inuenit; & pulsanti aperietur.

11 * Quis autem ex vobis patrem petit panem, nunquid lapidem dabit illi? aut piscem, nunquid pro pisce serpentem dabit illi?

12 * Aut si petierit ouum, nunquid porriget illi scorpionem?

13 * Si ergo vos, cùm sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris, quanto magis Pater vester de cælo dabit Spiritum bonum petentibus se?

14 * Et erat eiiciens dæmonium, & illud erat mutum. Et cùm eiecisset dæmonium, locutus est mutus: & admiratæ sunt turbæ.

15 * Quidam autem ex eis dixerunt, In Beelzebub principe dęmoniorum eiicit dæmonia.

16 * Et alij tentantes, signum de cælo quærebant ab eo.

17 * Ipse autẽ vt vidit cogitationes eorum, dixit eis, Omne regnum in se diuisum, † desolabitur, & domus supra domum † cadet.

18 * Si autem & Satanas in seipsum diuisus est, quomodo stabit regnum eius? quia dicitis in Beelzebub me eiicere dęmonia.

19 * Si autem ego in Beelzebub eiicio dæmonia, filij vestri in quo eiiciunt? Ideò ipsi iudices vestri erunt.

20 * Porrò si in digito Dei eiicio dęmonia, profectò peruenit in vos regnũ Dei.

7 * καὶ ἐκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ, μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι.

8 * λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει.

9 * κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

10 * πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.

11 * τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον δώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθὺν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;

12 * ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον;

13 * εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ, δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

14 * Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. ἐγένετο δὲ, τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι.

15 * τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

16 * ἕτεροι δὲ πειράζοντες, σημεῖον παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ.

17 * αὐτὸς δὲ εἰδὼς τὰ διανοήματα αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς, πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει.

18 * εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ, ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια.

19 * εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται.

20 * εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * Quum fortis armatus custodit atrium suum, in pace est possessio eius.
22 * Sin autem venerit aliquis fortior eo, eumque vicerit, vniuersam eius armaturam aufert qua ipse confidebat, & spolia eius diuidit.
23 * Qui non est mecum, contra me est: qui non colligit mecum, spargit spargendo.
24 * Spiritus impurus quum exierit de homine, profectus perlustrat per loca aquosa quærens requiem. quumque non inuenit, ait, Reuertar in domum meam vnde exiui.
25 * Si veniat autem inuenit eam scopatam & paratam.
26 * Tunc profectus assumit septem spiritus alios seipso nequiores: & ingrediuntur & degunt illic, fitque finis hominis illius deterior eius principio.

Lectio in Festo Deiparæ Mariam.

27 * Quumque hæc loqueretur, attollens mulier quædam vocem suam è turba, & dixit ei, Beatus vterus qui te portauit, & ubera quæ lactauerunt te.
28 * Dixit ei ipse, Beati illi qui audiunt sermonem Dei, & custodiunt eum.
29 * Quumque congregarentur catuli, coepit dicere, Generatio hæc sceleſta signum requirit, & signum non dabitur ei, nisi signum Jaunon Prophetæ.
30 * Quemadmodum enim fuit Jaunon signum Niniuitis, ita erit & Filius hominis generationi huic.
31 * Regina Austri surget in iudicio cum viris generationis ipsius, eosque reos pronunciaget, quippe quæ venerit ab vltimitatibus terræ partibus, vt audiret sapientiam Schelemoun: & ecce præstantior Schelemoun hic est.
32 * Viri Niniuitæ surgent in iudicio cum generatione ista, eamque peregrent reum, quippe qui pœnitentiam egerint prædicatione Jaunon: & ecce præstantior Jaunon hic est.
33 * Nemo accendit lucernam, eamque ponit in abdito, aut subter modium; sed super candelabrum, vt qui ingrediuntur, videant lumen eius.

21 * Cùm fortis armatus custodit atriũ suum, in pace sunt ea quæ possidet.
22 * Si autem fortior eo superueniens vicerit eum, vniuersa arma eius auferet in quibus confidebat, & spolia eius distribuet.
23 * Qui non est mecum, contra me est: & qui non colligit mecum, dispergit.
24 * Cùm immundus spiritus exierit de homine, perambulat per loca inaquosa, quærens requiem. Et non inueniens, dicit, Reuertar in domum meam vnde exiui.
25 * Et cùm venerit, inuenit eam scopis mundatam & ornatam.
26 * Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus nequiores se, & ingressi habitãt ibi. Et fiunt nouissima hominis illius Deteriora prioribus.

27 * Factum est autem, cùm hæc diceret, extollẽs vocem quædam mulier de turba, dixit illi, Beatus venter qui te portauit, & ubera quæ suxisti.
28 * At ille dixit, Quinimò beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud.
29 * Turbis autem concurrentibus cœpit dicere, Generatio hæc, generatio nequam est: signum quærit, & signum non dabitur ei, nisi signum Ionæ Prophetæ.
30 * Nam sicut fuit Ionas signum Niniuitis, ita erit & Filius hominis generationi isti.
31 * Regina Austri surget in iudicio cũ viris generationis huius, & condemnabit illos: quia venit à finibus terræ audire sapientiam Salomonis. & ecce plus quàm Salomon hîc.
32 * Viri Niniuitæ surgent in iudicio cũ generatione hac, & condemnabunt illam: quia pœnitentiam egerunt ad prædicationem Ionæ. & ecce plus quàm Jonas hîc.
33 * Nemo lucernam accendit, & in abscondito ponit, neque sub modio: sed supra candelabrum, vt qui ingrediuntur, lumen videant.

21 * ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
22 * ἐπὰν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτὸν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.
23 * ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.
24 * ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον, λέγει, ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον·
25 * καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.
26 * τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
27 * Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ, μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας.
28 * αὐτὸς δὲ εἶπε, μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.
29 * τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν, ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά ἐστι· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
30 * καθὼς γὰρ ἐγένετο ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς νινευίταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ.
31 * βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶντος ὧδε.
32 * ἄνδρες νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτούς· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε.
33 * οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

34 * Lucerna corporis tui est oculus tuus. quum igitur oculus tuus fuerit simplex, erit totum corpus tuum erit lucidum. sin autem fuerit malus, & totum corpus tuum erit te-
35 nebrosum. * Caue igitur ne lumen quod in
36 te est, tenebræ sint. * Verum enimuero si totum corpus tuũ lucidum fuerit, nec habuerit vllam partem tenebrosam, erit lucidum totũ instar lucernæ, quæ ardendo te illustrat.

Feria IIII. hebdomadis VI. Ieiunii.

37 * Quum autẽ locutus esset, egressus autem eo Perischæus quidam vt epularetur apud se, & ingressus discubuit.
38 * Ille verò Perischæus quum videret eum, miratus est, quòd non prius ablu-
39 sese ante prandium suum. * Dixit autem ei Jeschua, Nunc vos Perischæi exteriorem calicis paropsidisque partem purgatis; at quod intra vos est, plenum est rapina & scelere.
40 * Expertes rationis, nonne qui fecit quod foris est, idem & quod intus est fecit?
41 * Verùm id quod est date in eleemosynam, & ecce omnia erunt vobis munda.
42 * Sed væ vobis Perischæis, quippe qui decimetis mentham & rutam, & omne olus, præteritis autem iudicium & charitatem Dei. Hæc autem oportuit vt faceretis, illa non omitteretis.
43 * Væ vobis Perischæis, quippe qui diligatis primos consessus in Synagoga, & salutationem in plateis.
44 * Væ vobis Scribæ & Perischæi occultatores vultus, quippe qui situ instar sepulcrorum quæ non innotescunt, & super ea ambulant homines, nec norunt.
45 * Respondit autem vnus è Scribis, & dixit ei, Doctor, quum ista dicis, nos quoque
46 probro afficis. * Ipse verò dixit, Væ vobis Scribæ, quippe qui oneratis homines oneribus grauissimis, vos autem ne vno quidem ex digitis vestris attingitis onera illa.
47 * Væ vobis, quippe qui extruitis sepulcra
48 Prophetarum, quos Patres vestri interfecerunt. * Vos igitur testes estis, & acquiescitis operibus Patrum vestrorum. ij enim interfecerunt eos, vos autem exstruitis sepulcra eorum.

34 * Lucerna corporis tui, est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex, totũ corpus tuum lucidum erit: si autem nequam fuerit, etiam corpus tuum tenebrosum erit. * Vide ergo ne lumen quod in te est, tenebræ sint.
35 * Si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit, non habẽs aliquam partem tenebrarum, erit lucidum totum, & sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

37 * Et cùm loqueretur, rogauit illum quidam Pharisęus vt pranderet apud se. † Et ingressus recubuit.
38 * Pharisæus autem cœpit intra se reputans dicere, quare non baptizatus esset ante prandium.
39 * Et ait Dominus ad illum, Nunc vos Pharisęi quod deforis est calicis & catini mundatis; quod autẽ intus est vestrum, plenum est rapina & iniquitate.
40 * Stulti, nonne qui fecit quod deforis est, etiam id quod de intus est, fecit?
41 * Veruntamen quod supereſt, date eleemosynam; & ecce omnia mũda sunt vobis.
42 * Sed væ vobis Pharisæis, quia decimatis métam & rutam & omne olus, & præteritis iudicium & charitatem Dei. hæc autem oportuit facere, & illa non omittere.
43 * Væ vobis Pharisæis, quia diligitis primas cathedras in Synagogis, & salutationes in foro.
44 * Væ vobis Scribę & Pharisęi hypocritæ, quia estis vt monumenta quæ non apparent, & homines ambulantes suprà, nesciunt.
45 * Respondens autem quidam ex Legisperitis, ait illi, Magister, hæc dicens, etiam contumeliam nobis facis.
46 * At ille ait, Et vobis Legisperitis væ, quia oneratis homines oneribus quæ portare non possunt, & ipsi vno digito vestro non tangitis sarcinas. * Vę vobis,
47 qui ędificatis monumẽta Prophetarum, Patres autem vestri occiderunt illos.
48 * Profectò testificamini & consentitis operibus patrum vestrorum: quoniam ipsi quidẽ eos occiderunt, vos autem ędificatis eorum sepulchra.

34 * ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.
35 * σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, σκότος ἐστίν.
36 * εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

37 * Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ. εἰσελθὼν ὁ ἀνέπεσεν.
38 * ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.
39 * εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν, νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.
40 * ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε;
41 * πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν.
42 * ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ. ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.
43 * οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.
44 * οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν.
45 * ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν, λέγει αὐτῷ, διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.
46 * ὁ δὲ εἶπε, καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα· καὶ αὐτοὶ οὐ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις.
47 * οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.
48 * ἄρα μαρτυρεῖτε, καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα.

---

41 בְּרַם סְדֵם דְּאִית֫ "הַבְּוּהִי" בְּוּדְקֵהָא וְהָא כֹּל סְדֵם דְּכָא הִוֹ לְכוֹן׃ 42 אֶלָּא וַיְלְכוֹן פְּרִישָׁא דְּמִתְעַשְּׂרִין
אנחן נְנַעָא וּפְנָנָא וְכֹל יְרַק וַעֲבָרִין אִנּוּן עַל דִּינָא וְעַל חוּבָא דַּאלָהָא הֲלִין דִּין וְלָא הָנֵא "וְהִשְׁבָּרִין וְהָלִיכְלָא
הֲשִׁבְקוֹן׃ 43 וַיְלְכוֹן פְּרִישָׁא דְּרָחְמִין אִנּוּן רֵישׁ "מְוַתְבָא בְּכְנִשְׁתָּא וְשָׁלְמָא בְּשׁוּקָא׃ 44 וְעָנָא חַד מִן סָפְרַיָּא
וּפְרִישָׁא "וְאָמַר לֵהּ מָרִי הָכֵי אֲמַרְתְּ אַף לָן קָצְעַר אָנְתְּ׃ 45 הוֹ דֵין אָמַר אַף לְכוֹן סָפְרַיָּא וַיְלְכוֹן דְּמַטְעְנִין אִנּוּן
לְבְנִינְשָׁא "סְבִילָא "וְאַנְתּוּן קְיִרְתָא וְאִנּוּן בְּחֵדָא מִנְּ "אֶצְבְּעָתְכוֹן לָא קָרְבִין אִנּוּן לְמִטְעְנֵיהוֹן׃ 46 אָמַר לֵהּ דֵּין
קְרָבְיָא דְּאָמַרְתְּ הָכֵי מְחֵין לָן לְמִקְבַּל בְּעֶלְבָּא דְּאָמַרְתְּ הָכִין קְטַלְתּוּן אִנּוּן׃ 47 "הַוֵי דִּין סָהֲדִין אִנְתּוּן
דְּצָבְיָן אִנּוּן קְבָרֵיהוֹן "וַאֲבָהָתְכוֹן דַּקְטָלוּ אִנּוּן׃ 48 סָהֲדִין אִנְתּוּן הָכֵל "וְצָבְיָן אִנְתּוּן בְּעוֹבָדָא דַּאֲבָהָתְכוֹן דְּהִנּוּן קְטָלוּ אִנּוּן וְאַנְתּוּן
"בְּנִין אִנְתּוּן קִבְרֵיהוֹן׃

---

34 אִם עֵינָךְ אֲמַתַּי הָכֵל וְעֵינָךְ פְּשִׁישָׁא אַף כְּלָה פְּגָרָךְ נְהִיר אֶלָּא דְּעֵינָךְ בִּישָׁא אַף כְּלָה פְּגָרָךְ חֲשׁוֹכָא הִוֹ׃
35 אִסְתַּכַּל דְּלָא חֲשׁוֹכָא נְהִירָא דְּבָךְ לָא הִוֵי׃ 36 אֶלָּא אִם כְּלָה פְּגָרָךְ נְהִיר הִוֵי כְּכֹל דְּאִית בֵּהּ חֲשׁוֹכָא לָא
הֲוֵי נְהִיר כְּכֹל דְּנְהִירָא לְךָ כְּנְהוֹרָא דְּנָפְקָא מִן נְבִיבָא׃ 37 וְכַד מַלֵּל עָנָא מָנֵהּ פְּרִישָׁא חַד דְּנִשְׁתְּרָא לְוָתֵהּ וְעָל אֶסְתְּכַךְ׃
38 וְחָזֵי דֵּין פְּרִישָׁא כַּד הָזָא דְּלָא אִתְחַוֵּר לְוָתֵהּ׃ 39 אֲמַר לֵהּ דֵּין יְשׁוּעַ הָשָׁא אַנְתּוּן פְּרִישָׁא כְּרָא דְּכָסָא
וְדַפְּיָנְכָא כְּרָא דְּכָסָא וְגַוָּא מְלְיָן אִנּוּן מִן חֲטוֹפָא וּבִישָׁתָא׃ 40 חַסִירֵי רַעְיָנָא לָא הָזָא דֵּין דְּעָבַד דִּלְבַר וְדִלְגַוֹהּ עָבַד׃

---

34 * Lucerna corporis tui est oculus tuus. quum igitur oculus tuus fuerit simplex, erit totum corpus tuum erit lucidum. sin autem fuerit malus, & totum corpus tuum erit tenebrosum. * Caue igitur ne lumen quod in te est, tenebræ sint. * Verum enimuero si totum corpus tuũ lucidum fuerit, nec habuerit vllam partem tenebrosam, erit lucidum totũ instar lucernæ, quæ ardendo te illustrat.

Feria IIII. hebdomadis VI. Ieiunii.

37 * Quum autẽ locutus esset, egressus autem eo Perischæus quidam vt epularetur apud se, & ingressus discubuit.
38 * Ille verò Perischæus quum videret eum, miratus est, quòd non prius ablu-
39 sese ante prandium suum. * Dixit autem ei Jeschua, Nunc vos Perischæi exteriorem calicis paropsidisque partem purgatis; at quod intra vos est, plenum est rapina & scelere.
40 * Expertes rationis, nonne qui fecit quod foris est, idem & quod intus est fecit?
41 * Verùm id quod est date in eleemosynam, & ecce omnia erunt vobis munda.
42 * Sed væ vobis Perischæis, quippe qui decimetis mentham & rutam, & omne olus, præteritis autem iudicium & charitatem Dei. Hæc autem oportuit vt faceretis, illa non omitteretis.
43 * Væ vobis Perischæis, quippe qui diligatis primos consessus in Synagoga, & salutationem in plateis.
44 * Væ vobis Scribæ & Perischæi occultatores vultus, quippe qui situ instar sepulcrorum quæ non innotescunt, & super ea ambulant homines, nec norunt.
45 * Respondit autem vnus è Scribis, & dixit ei, Doctor, quum ista dicis, nos quoque
46 probro afficis. * Ipse verò dixit, Væ vobis Scribæ, quippe qui oneretis homines oneribus grauissimis, vos autem ne vno quidem ex digitis vestris attingitis onera illa.
47 * Væ vobis, quippe qui extruitis sepulcra
48 Prophetarum, quos Patres vestri interfecerunt. * Vos igitur testes estis, & acquiescitis operibus Patrum vestrorum. ij enim interfecerunt eos, vos autem exstruitis sepulcra eorum.

---

41 בְּרַם סְדֵם דְּאִית֫ "הַבְּוּהִי" בְּוּדְקֵהָא וְהָא כֹּל סְדֵם דְּכָא הִוֹ לְכוֹן׃ 42 אֶלָּא וַיְלְכוֹן פְּרִישָׁא "דְּמִתְעַשְּׂרִין
אנחן נְנַעָא וּפְנָנָא וְכֹל יְרַק וַעֲבָרִין אִנּוּן עַל דִּינָא וְעַל חוּבָא דַּאלָהָא הֲלִין דִּין וְלָא הָנֵא "וְהִשְׁבָּרִין וְהָלִיכְלָא
הֲשִׁבְקוֹן׃ 43 וַיְלְכוֹן פְּרִישָׁא דְּרָחְמִין אִנּוּן רֵישׁ "מְוַתְבָא בְּכְנִשְׁתָּא וְשָׁלְמָא בְּשׁוּקָא׃ 44 וְעָנָא חַד מִן סָפְרַיָּא
וּפְרִישָׁא "דְּאָמַרְתְּ הָכֵי מְחֵין לָן לְמִקְבַּל בְּעֶלְבָּא דְּאָמַרְתְּ הָכִין קְטַלְתּוּן אִנּוּן׃ 45 הוֹ דֵין אָמַר אַף לְכוֹן סָפְרַיָּא וַיְלְכוֹן דְּמַטְעְנִין אִנּוּן
לְבְנִינְשָׁא "סְבִילָא "וְאַנְתּוּן קְיִרְתָא וְאִנּוּן בְּחֵדָא מִנְּ "אֶצְבְּעָתְכוֹן לָא קָרְבִין אִנּוּן לְמִטְעְנֵיהוֹן׃ 46 אָמַר לֵהּ דֵּין
קְרָבְיָא דְּאָמַרְתְּ הָכֵי מְחֵין לָן לְמִקְבַּל בְּעֶלְבָּא דְּאָמַרְתְּ הָכִין קְטַלְתּוּן אִנּוּן׃ 47 "הַוֵי דִּין סָהֲדִין אִנְתּוּן
דְּצָבְיָן אִנּוּן קְבָרֵיהוֹן "וַאֲבָהָתְכוֹן דַּקְטָלוּ אִנּוּן׃ 48 סָהֲדִין אִנְתּוּן הָכֵל "וְצָבְיָן אִנְתּוּן בְּעוֹבָדָא דַּאֲבָהָתְכוֹן דְּהִנּוּן קְטָלוּ אִנּוּן וְאַנְתּוּן
"בְּנִין אִנְתּוּן קִבְרֵיהוֹן׃

---

34 אִם עֵינָךְ אֲמַתַּי הָכֵל וְעֵינָךְ פְּשִׁישָׁא אַף כְּלָה פְּגָרָךְ נְהִיר אֶלָּא דְּעֵינָךְ בִּישָׁא אַף כְּלָה פְּגָרָךְ חֲשׁוֹכָא הִוֹ׃
35 אִסְתַּכַּל דְּלָא חֲשׁוֹכָא נְהִירָא דְּבָךְ לָא הִוֵי׃ 36 אֶלָּא אִם כְּלָה פְּגָרָךְ נְהִיר הִוֵי כְּכֹל דְּאִית בֵּהּ חֲשׁוֹכָא לָא
הֲוֵי נְהִיר כְּכֹל דְּנְהִירָא לְךָ כְּנְהוֹרָא דְּנָפְקָא מִן נְבִיבָא׃ 37 וְכַד מַלֵּל עָנָא מָנֵהּ פְּרִישָׁא חַד דְּנִשְׁתְּרָא לְוָתֵהּ וְעָל אֶסְתְּכַךְ׃
38 וְחָזֵי דֵּין פְּרִישָׁא כַּד הָזָא דְּלָא אִתְחַוֵּר לְוָתֵהּ׃ 39 אֲמַר לֵהּ דֵּין יְשׁוּעַ הָשָׁא אַנְתּוּן פְּרִישָׁא כְּרָא דְּכָסָא
וְדַפְּיָנְכָא כְּרָא דְּכָסָא וְגַוָּא מְלְיָן אִנּוּן מִן חֲטוֹפָא וּבִישָׁתָא׃ 40 חַסִירֵי רַעְיָנָא לָא הָזָא דֵּין דְּעָבַד דִּלְבַר וְדִלְגַוֹהּ עָבַד׃

"יתב 'זרקא כמו זרק "ודא 'עסר "כמו בעשן ישמעאל 'לית 'לא כתיב בו יוד 'נקב 'אלף 'קטן "וכל 'עברית ואכלנה "סתר 'אבא 'בנא

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lectio ad oblationem Annunciationis Zecario.

49 * *Propterea & Sapientia dixit, Ecce ego mittam ad eos Prophetas & Apostolos, quorum alios persequentur, alios trucidabunt,*

50 * *Vt requiratur sanguis omnium Prophetarum qui effusus est ex quo conditus est mundus à generatione ista:*

51 * *A sanguine Hobil, vsque ad sanguinem Zecario illius, qui interfectus est inter templum & altare. Sanè dico vobis, requiretur ab ista generatione.*

52 * *Væ vobis Scribæ, quippe qui sustulistis claues scientiæ, nec vos introistis, nec introeuntes ipsos prohibuistis.*

53 * *Quumque hæc eis diceret, cæperunt Scribæ & Perischæi id ægrè ferre, & vehementer ripiebantur furore, & aucupabantur ex ore eius,* 54 * *Dolumque ei nectebant vt multis, dum quærerent carpere quidpiam ex ore ipsius, vt possent eum deferre.*

Lectio in commemorationem Martyrum.

CAP. XII.

1 * *QVum autem congregatæ essent multitudines cœtuum plurimorum, adeò vt alios conculcarent, cœpit Iesus dicere discipulis suis, In primis cauete vobis ipsis à fermento Perischæorum, quod est vultus accommodatio.* [personata simulatio.]

2 * *Nihil enim opertum est, quod non reuelabitur, neque occultum quod non innotescet.*

3 * *Quoniam quæcunque in tenebris dixistis, in luce audientur; & quod in penetralibus in aures susurrastis, supra tecta prædicabitur.* 4 * *Dico autem vobis amicis meis, Ne timueritis ab iis qui interficiunt corpus, & posteà non habent quod amplius faciant.*

5 * *Ostendam autem vobis quem timeatis: timete eum qui postquàm interfecerit, potestatem habet conijciat in gehennam: etiam dico vobis, hunc timete.* 6 * *Nonne quinque passeres veneunt duobus assaris? & vnus ex illis non datur obliuioni coram Deo:*

7 * *Quinimò omnes pili comæ capitis vestri numerati sunt: ne igitur timueritis, multitudine passerum præstantiores estis.*

49 * Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν, ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν.

50 * ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,

51 * ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἅβελ, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

52 * οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς· ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

53 * λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς σπέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων,

54 * ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, καὶ ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

ιβ.

1 * Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις.

2 * οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.

3 * ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.

4 * λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι.

5 * ὑποδείξω δὲ ὑμῖν, τίνα φοβηθῆτε. φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε.

6 * οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων δύο, καὶ οὐ δὲ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

7 * ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠριθμημέναι. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

Lectio ad oblationem Annunciationis Zecario.

49 * ܥܠ ܗܕܐ ܐܡܪ ܚܟܡܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܫܕܪ ܠܗܢ ܢܒܝܐ ܘܫܠܝܚܐ
ܘܡܢܗܘܢ ܩܛܠ ܘܪܕܦ ܢܫܬܒܩ ܕܡ ܟܠ ܢܒܝܐ ܕܐܬܦܟ ܡܢ ܫܪܒܗܐ ܕܥܠܡܐ
50 * ܥܡ ܕܪ ܗܕܐ ܕܢܬܒܥ ܕܡ ܟܠ ܢܒܝܐ ܕܐܬܦܟ ܡܢ ܫܪܒܗܐ ܕܥܠܡܐ
51 * ܡܢ ܕܡ ܗܒܠ ܥܕ ܕܡ ܙܟܪܝܐ ܕܐܒܕ ܒܝܢ ܡܕܒܚܐ ܘܒܝܬ ܡܩܕܫܐ
ܐܝܟ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܬܬܒܥ ܡܢ ܕܪ ܗܕܐ
52 * ܘܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܕܫܩܠܬܘܢ ܡܦܬܚܐ ܕܝܕܥܬܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܥܠܬܘܢ
ܘܠܐ ܫܒܩܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܠܝܢ ܠܡܥܠ
53 * ܘܟܕ ܗܘ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܠܗܘ ܫܪܝܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܝܐ ܠܡܩܦ ܥܠ ܗܕܐ
ܘܠܡܫܐܠ ܠܗ ܡܢ ܦܘܡܗ ܥܠ ܟܠ ܡܠܬܐ
54 * ܘܡܛܝܪܝܢ ܠܗ ܘܒܥܝܢ ܕܢܨܝܕ ܡܕܡ ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܢܫܬܟܚܘܢ ܠܗ

Lectio in commemorationem Martyrum.

CAP. XII.

1 * ܒܗܕ ܕܐܬܟܢܫܘ ܥܠ ܚܕ ܪܒܘܬܐ ܕܥܡܐ ܘܗܘ ܕܪܡܣ ܚܕ ܠܚܕ
ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܩܕܡ ܟܠ ܕܥܠ ܢܛܪܘ ܠܟܘܢ ܡܢ ܚܡܝܪܐ
ܕܦܪܝܫܝܐ ܕܗܝ ܪܝܐ
2 * ܠܝܬ ܓܝܪ ܟܣܝܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ ܘܣܬܝܪ ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ
3 * ܥܠ ܗܕܐ ܕܟܠ ܕܐܡܪܬܘܢ ܒܚܫܘܟܐ ܒܢܘܗܪܐ ܢܬܫܡܥ ܘܕܡ ܕܒܐܕܢܐ
ܡܠܠܬܘܢ ܒܟܘܬܐ ܒܓܢܙܐ ܢܬܟܪܙ ܥܠ ܓܓܐ
4 * ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܚܒܪܝ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܩܛܠܝܢ ܦܓܪܐ
ܘܒܬܪ ܗܕܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ ܕܝܬܝܪ ܡܕܡ ܕܢܥܒܕܘܢ
5 * ܐܒܝܢ ܕܝܢ ܠܟܘܢ ܡܢ ܕܬܕܚܠܘܢ ܕܚܠܘ ܡܢ ܕܡܫܠܛ ܒܥܕ ܕܩܛܠ
ܫܠܛܢܐ ܐܝܬ ܠܗ ܕܢܪܡܐ ܠܓܗܢܡ ܐܝܟ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܗܢܐ ܕܚܠܘ
6 * ܠܐ ܚܡܫ ܨܦܪܝܢ ܡܬܙܒܢܝܢ ܒܬܪܬܝ ܣܦܝ ܘܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܗܘ ܢܫܝ
ܩܕܡ ܐܠܗܐ
7 * ܐܦ ܫܥܪ ܪܫܟܘܢ ܟܠܗ ܡܢܝܢ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܠܗܕܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘ
ܡܛܠ ܗܟܝ ܣܓܝܐ ܨܦܪܝܢ ܐܬܘܢ ܐܢܬܘܢ

49 * ܒܢܦܫܟܝܢ ܡܢ ܚܝܐ ܕܦܪܝܫ ܐܢܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܚܟܡܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܫܕܪ ܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܘܫܠܝܚܐ
ܘܡܢܗܘܢ ܩܛܠ ܘܪܕܦ ܢܫܬܒܩ ܕܡ ܟܠ ܢܒܝܐ ܕܐܬܦܟ ܡܢ ܫܪܒܗܐ ܕܥܠܡܐ
50 * ܥܡ ܕܪ ܗܕܐ ܕܢܬܒܥ ܕܡ ܟܠ ܢܒܝܐ ܕܐܬܦܟ ܡܢ ܫܪܒܗܐ ܕܥܠܡܐ
51 * ܡܢ ܕܡ ܗܒܠ ܥܕ ܕܡ ܙܟܪܝܐ ܕܐܒܕ ܒܝܢ ܡܕܒܚܐ ܘܒܝܬ ܡܩܕܫܐ
ܐܝܟ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܬܬܒܥ ܡܢ ܕܪ ܗܕܐ
52 * ܘܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܕܫܩܠܬܘܢ ܡܦܬܚܐ ܕܝܕܥܬܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܥܠܬܘܢ
ܘܠܐ ܫܒܩܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܠܝܢ ܠܡܥܠ
53 * ܘܟܕ ܗܘ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܠܗܘ ܫܪܝܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܝܐ ܠܡܩܦ ܥܠ ܗܕܐ
ܘܠܡܫܐܠ ܠܗ ܡܢ ܦܘܡܗ ܥܠ ܟܠ ܡܠܬܐ
54 * ܘܡܛܝܪܝܢ ܠܗ ܘܒܥܝܢ ܕܢܨܝܕ ܡܕܡ ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܢܫܬܟܚܘܢ ܠܗ

ܒܢܦܫܟܝܢ ܡܢ ܚܝܐ ܕܦܪܝܫ ܐܢܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܚܟܡܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܫܕܪ ܠܗܘܢ ܫ ܢܒܝܐ ܘܫܠܝܚܐ
ܘܡܢܗܘܢ ܩܛܠ ܘܪܕܦ ܢܫܬܒܩ ܕܡ ܟܠ ܢܒܝܐ ܕܐܬܦܟ ܡܢ ܫܪܒܗܐ ܕܥܠܡܐ
ܥܡ ܕܪ ܗܕܐ ܕܢܬܒܥ ܕܡ ܟܠ ܢܒܝܐ ܕܐܬܦܟ ܡܢ ܫܪܒܗܐ ܕܥܠܡܐ
ܡܢ ܕܡ ܗܒܠ ܥܕ ܕܡ ܙܟܪܝܐ ܕܐܒܕ ܒܝܢ ܡܕܒܚܐ ܘܒܝܬ ܡܩܕܫܐ
ܐܝܟ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܬܬܒܥ ܡܢ ܕܪ ܗܕܐ
ܘܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܕܫܩܠܬܘܢ ܡܦܬܚܐ ܕܝܕܥܬܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܥܠܬܘܢ
ܘܠܐ ܫܒܩܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܠܝܢ ܠܡܥܠ
ܘܟܕ ܗܘ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܠܗܘ ܫܪܝܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܝܐ ܠܡܩܦ ܥܠ ܗܕܐ
ܘܠܡܫܐܠ ܠܗ ܡܢ ܦܘܡܗ ܥܠ ܟܠ ܡܠܬܐ
ܘܡܛܝܪܝܢ ܠܗ ܘܒܥܝܢ ܕܢܨܝܕ ܡܕܡ ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܢܫܬܟܚܘܢ ܠܗ

ב כסב ג גלא ש שקא
ד דע ש שמע פרחו
ה הדר א עבדוהי מלכא
ו לחש ז זכר ע עבד
ח חוא ר רבא ז זבן
ט טעא נכרית שכח
י יקא ס סנא
כ כתר ת תבר

ב בְּנַפְשָׁכוֹן מִן חַיְּיָא דְּפָרִישׁ דְּאִיהוֹדִי ׀ סַפְּרָא דְּלָא ׀ נִתְגְּלֵא וְלָא ׀ דְּמִשְׁתְּלָא
ג מִלְּתָא דְּשַׁרְיָא בַּחֲשׁוֹכָא אֶתְבְּרִיאַת בְּנְהוֹרָא וְדִי ׀ אִשְׁתְּמַע בְּאוּדְנָא ׀ בְּבָתֵּי
ד מִשְׁכְּבָא דְּמִתְכַּנְּשִׁין בְּבָתֵּי כְּנִשְׁתָּא אִתְּבְּרִיאַת בְּנְהוֹרָא וְדִי ׀ אִשְׁתְּמַע לְכָל
ה אֲנָשָׁא אֲמַר לְכוֹן רְעוּתִי לָא תִּדְחֲלוּן מִן דְּקָטְלִין לְגוּפָא וּבָתַר דְּלָא
ו יְכְלִין לְמֶעְבַּד לָכוֹן מִדָּעַם ׀ אֶלָּא אֲחַוֵּי לְכוֹן מִן דְּיִכְלִין לְמִקְטַל
ז לְגוּפָא וּלְנַפְשָׁא וּלְמִרְמֵי בְּגֵיהִנָּם אֲחַוֵּי לְכוֹן דְּמִן דָּא דְּחֲלוּ
ח הֲלָא תְּרֵין צִפֳּרִין מִתְּבָעִין בְּפַלְגָּא דְּאַסְתָּרָא וְחַד מִנְּהוֹן לָא
ט נָפֵל עַל אַרְעָא בְּלָא רְעוּת אֲבוּכוֹן ׀ וְאַף שַׂעֲרָא דְּרֵישׁכוֹן כֻּלְּהוֹן
י מְנוּיִן לָא תִּדְחֲלוּן אֲנְתוּן מִן דְּכָל צִפֳּרִין סַגִּיאָן אַנְתּוּן
יא וְכָל מַן דְּיוֹדֵי בִּי קֳדָם בְּנֵי אֲנָשָׁא אוֹדֵי בֵּיהּ בְּרַם מַן דְּיִכְפַּר
יב בִּי קֳדָם בְּנֵי אֲנָשָׁא אִתְכְּפַר לֵיהּ וְכָל מַן דְּיִמְרֵי עַל רוּחָא
יג דְּקוּדְשָׁא לָא יִתְכְּפַר לֵיהּ לָא בְּהַאי עָלְמָא וְלָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי
יד וְכַד מַיְתִיוּ יָתְהוֹן קֳדָם בָּתֵּי כְּנִשְׁתָּא וְקֳדָם שַׁלִּיטַיָּא וְקֳדָם
טו רַבְרְבַיָּא לָא תְּהוֹן מְהַתְּמִין עַל מָה אוֹ מָה תְּתְנוֹן תְּרַע
טז אוֹ מָה תֵּימְרוּן וְאוֹ מָה תֵּימְרוּן אֲרֵי רוּחָא דְּקוּדְשָׁא יְלַמֵּד
יז יָתְכוֹן בְּהַהִיא שַׁעְתָּא מָה דְּמִן קְבֵל דֵּין אִית לְכוֹן לְמֵימַר
יח וְאָמַר לֵיהּ חַד מִן כְּנִשְׁתָּא מָרִי אֱמַר לְאָחִי וְיַפְלֵג עִמִּי
יט בְּאוֹרָיְתָא וְאָמַר לֵיהּ מָן שָׂמַנִי דַּיָּן אוֹ פַּלְגָּא עֲלֵיכוֹן
כ וְאָמַר לְהוֹן חֲזוֹ וְאִסְתְּמָרוּ מִן כָּל רְחִיצוּתָא אֲרֵי לָא
כא בְּדִלְהוֹן דְּחֵילָא לְחַיֵּי אֲנָשָׁא מִן דִּי יְהֵא לְהוֹן סַגִּי
כב וְאָמַר לְהוֹן מַתְלָא חַד אֲנָשׁ עֲתִירָא דְּחַקְלֵהּ אַרְבִּי
כג לֵיהּ וְאָמַר בְּלִבֵּהּ מָה אֶעְבֵּד אֲרֵי לֵית לִי אֲתַר דְּאֶכְנֵשׁ
כד בֵּיהּ אֲבָרַי וְאָמַר דָּא אֶעְבֵּד אֶהֱרוֹס מַחְסָנַי וְאֶבְנֵי
כה רַבְרְבָן וְאֶכְנֵשׁ תַּמָּן כָּל עֲבָרַי וְאֵימַר לְנַפְשִׁי נַפְשִׁי
כו אִית לָךְ עֲבָרִין סַגִּיאִין מְנוּיִן לְשַׁנְיָן אִיתַיְהִיב לָךְ
כז וְכָעַן דִּי עֲבָרָךְ דִּי כְנַשְׁתְּ לְמָן יְהוֹן וְאָמַר לֵיהּ
כח אֱלָהָא שׁוֹטֵא הָדֵין לֵילְיָא נַפְשָׁךְ מִנָּךְ תְּתְבַּע וְדִי
כט כְנַשְׁתְּ לְמָן יְהוֹן כֵּן מַן דְּכָנֵשׁ לֵיהּ לְנַפְשֵׁהּ וְלָא
ל לֵאלָהָא עֲתִיר הוּא לְגַבֵּי אֱלָהָא וְאָמַר מָרִי לְתַלְמִידוֹהִי
לא עַל כֵּן אֲנָא אֵימַר לְכוֹן לָא תְּהוֹן מְהַתְּמִין לְנַפְשַׁתְכוֹן
לב מָה תֵּיכְלוּן וְלָא לְגוּפַתְכוֹן מָה תִּלְבְּשׁוּן הֲלָא נַפְשָׁא
לג יַתִּירָא הִיא מִן מָזוֹנָא וְגוּפָא יַתִּירָא הוּא מִן לְבוּשָׁא
לד חֲזוֹ עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא דְּלָא זָרְעִין וְלָא חָצְדִין וְלָא
לה כָנְשִׁין לְבֵית מַחְסָנִין וַאֲבוּכוֹן דִּשְׁמַיָּא מְזָנֵי יָתְהוֹן
לו הֲלָא אַתּוּן יַתִּירִין עֲלֵיהוֹן מִן דְּכָל עוֹפָא וּמַן דְּיִכְלִין
לז לְמִדְבַּק עַל אֲרַכְבְּתָא חֲדָא מִנְּכוֹן מִן דְּלִבּוּשָׁא
לח אַתּוּן מְהַתְּמִין וְאִסְתַּכְּלוּ בְּחַקְלָא דְּאִילָנַיָּא אֵיכְדֵין
לט אִינּוּן צָמְחִין לָא אִינּוּן עָבְדִין וְלָא אִינּוּן מְטַוְּיִין
מ וְכָל חַד וְחַד מִנְּהוֹן לָבִישׁ שִׁבְחָא מִן דְּכָל מַלְכוּתָא
מא דִּשְׁלֹמֹה לָא הֲוָה מִתְכַּסֵּי כְּחַד מִנְּהוֹן וְאִם עִשְׂבָּא
מב דְּחַקְלָא דִּי יוֹמָא הָדֵין אִיתַי וּלְמָחָר מִתְרְמֵי לְתַנּוּרָא
מג אֱלָהָא מְלַבְּשֵׁהּ כְּדֵין כַּמָּה יַתִּיר לְכוֹן קְלִילֵי הֵימָנוּתָא
מד וְאַתּוּן לָא תְּבַעוּן מָה תֵּיכְלוּן וּמָה תִּשְׁתּוֹן וְלָא תְּהוֹן
מה מְהַתְּמִין אֲרֵי יָת כָּל אִלֵּין עַמְמַיָּא דְּעָלְמָא מְבַקְּשִׁין
מו וַאֲבוּכוֹן יָדַע דִּמְחַסְּרִין אִנּוּן לְכוֹן מִן אִלֵּין כֻּלְּהוֹן
מז אֶלָּא תְּבַעוּן מַלְכוּתֵהּ וְאִלֵּין כֻּלְּהוֹן יִתּוֹסְפוּן לְכוֹן
מח לָא תִּדְחֲלוּן זְעֵירָא דְּחַיְלָא אֲרֵי רְעוּת אֲבוּכוֹן
מט לְמִתַּן לְכוֹן מַלְכוּתָא זַבְּנוּ מָה דִּי אִית לְכוֹן וְתִתְּנוּן
נ צְדָקָה עִבְדוּ לְכוֹן כִּיסִין דְּלָא מִתְבַּלְיָן גִּנְזָא דְּלָא
נא פָסֵק בִּשְׁמַיָּא דְּלָא קָרֵב גַּנָּבָא וְלָא סָאֲסָא מְחַבְּלָא
נב אֲרֵי בְּאַתְרָא דְּגִנְזְכוֹן תְּהֵא לִבְּכוֹן וְחַרְצֵיכוֹן
נג וְלִבְּכוֹן וְחַרְצֵיכוֹן לָא יִתְבַּלְיָן וְלָא יִתְחַסְּרוּן
נד וְלָא יִתְבַּזְּעוּן וְלָא יִתְגַּנְּבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא
נה יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
נו וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
נז וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
נח וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
נט וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
ס וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
סא וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
סב וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
סג וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
סד וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
סה וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
סו וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
סז וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
סח וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
סט וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
ע וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
עא וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
עב וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
עג וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
עד וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
עה וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
עו וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
עז וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
עח וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
עט וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
פ וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
פא וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
פב וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
פג וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
פד וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
פה וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
פו וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
פז וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
פח וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
פט וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
צ וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
צא וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
צב וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
צג וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
צד וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
צה וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
צו וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
צז וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
צח וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
צט וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
ק וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קא וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קב וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קג וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קד וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קה וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קו וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קז וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קח וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קט וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קי וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קיא וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קיב וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קיג וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קיד וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קטו וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קטז וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קיז וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קיח וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קיט וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קכ וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קכא וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קכב וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן וְלָא יִתְגְּנְבוּן וְלָא יִתְחַבְּלוּן
קכג וְלָא יִתְגְּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 * Dico autem vobis, quicunque confessus me fuerit coram hominibus, etiam Filius hominis confitebitur eum coram Angelis Dei.
9 * Qui verò abnegauerit me coram hominibus, abnegabitur ipse coram Angelis Dei.
10 * Et quisquis proferet sermonem aduersus Filium hominis, remittetur ei: qui verò aduersus Spiritum Sanctitatis blasphemauerit, non remittetur ei.
11 * Quum autem stiterint vos in Synagogis coram Principibus & Præsidibus, ne soliciti sitis quomodo deprometis sermonem, aut quid dicetis. [defensione vtemini]
12 * Spiritus enim Sanctitatis docebit vos illa ipsa hora, quæ vos oporteat dicere.

Feria sexta hebdomadæ III. Ieiunij.

13 * Dixit autem ei quidam è turba illi, Doctor, dic fratri meo, vt diuidat mecum hereditatem.
14 * Iesus autem dixit ei, Homo, quis me constituit super vos iudicem, aut partitorem?
15 * Et ait discipulis suis, Cauete ab omni auaritia: neque enim in abundantia diuitum est vita.
16 * Dixitque eis parabolam: Viri cuiusdam diuitis protulit terra multos prouentus:
17 * Et animo versabat, & dicebat, Quid faciam? nec enim habeo vbi cogam prouentus meos.
18 * Subditque, Hoc faciam, diruam horrea mea, & ædificabo ac dilatabo ea, & congregabo illic omnes fructus meos & bona mea.
19 * Et dicam animæ meæ, Anima mea, habes tibi bona plurima reposita in multos annos: requiesce, ede, bibe, oblectare.
20 * Dixit autem ei Deus, Expers rationis, hac nocte animam tuam repetunt à te: quæ autem parasti, cuiusnam futura sunt?
21 * Ita est qui reponit sibi thesaurum, & non est dives in Deum.
22 * Et ait discipulis suis, Propterea dico vobis, ne solliciti sitis de anima vestra, quid esuri sitis, nec de corpore vestro, quid induatis.
23 * Quandoquidem anima præstantior est cibo, & corpus indumento.

8 * Dico autem vobis, Omnis quicunque confessus fuerit me coram hominibus, & Filius hominis confitebitur illū coram angelis Dei.
9 * Qui autem negauerit me coram hominibus, negabitur coram angelis Dei.
10 * Et omnis qui dicit verbum in Filiū hominis, remittetur illi: ei autem qui in Spiritum sanctum blasphemauerit, non remittetur.
11 * Cùm autem inducent vos in synagogas, & ad magistratus & potestates, nolite solliciti esse qualiter, aut quid respondeatis, aut quid dicatis:
12 * Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora quid oporteat vos dicere.

13 * Ait autem ei quidam de turba, Magister, dic fratri meo vt diuidat mecum hereditatem.
14 * At ille dixit ei, Homo, quis me constituit iudicem aut diuisorem super vos?
15 * Dixitq; ad illos, Videte & cauete ab omni auaritia: quia non in abundantia cuiusquam vita eius est, ex his quę possidet.
16 * Dixit autem similitudinem ad illos, dicens, Hominis cuiusdam diuitis uberes fructus ager attulit.
17 * Et cogitabat intra se, dicens, Quid faciam, quia non habeo quò congregem C fructus meos?
18 * Et dixit, Hoc faciam: Destruam horrea mea, & maiora faciam: & illuc congregabo omnia quæ nata sunt mihi, & bona meæ
19 * Et dicam animę meæ, Anima habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, epulare.
20 * Dixit autem illi Deus, Stulte, hac nocte animam tuam repetunt à te: quæ autem parasti, cuius erunt?
21 * Sic est qui sibi thesaurizat, & non est in Deum dives.
22 * Dixitque ad discipulos suos, Ideo dico vobis, Nolite solliciti esse animæ vestræ quid mâducetis, neque corpori quid induamini.
23 * Anima plus est quàm esca, & corpus plus quàm vestimentum.

1 * λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ·
9 * ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ.
10 * καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται.
11 * ὅταν δὲ φέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς, καὶ τὰς ἀρχὰς, καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπητε.
12 * τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 * Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.
14 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς;
15 * εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ.
16 * εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς, λέγων, ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα,
17 * καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, τί ποιήσω; ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου.
18 * καὶ εἶπε, τοῦτο ποιήσω, καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου, καὶ τὰ ἀγαθά μου,
19 * καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀνάπαυου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.
20 * εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς, ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται;
21 * οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.
22 * εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσησθε.
23 * ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܐ ܕ ܐ ܕ ܐ ܕ

Universidad de Deusto
Biblioteca

38 * Et si vigilia secunda aut tertia vigilarit, & ita inuenerit, felices serui illi.

39 * Hoc autem scitote, si sciret dominus domus quanam vigilia venturus sit fur, vigilaret, nec sineret perfodi domum suam.

40 * Et vos igitur estote parati, quoniam qua hora non putatis, venturus est Filius hominis.

41 * Dixit ei Schemeoun Kipho, Domine, noster, nobis dicis parabolam hanc, an etiam omnibus?

42 * Dixit ei Ieschua, Quisnam est prafectus domus fidelis & sapiens, quem constituet dominus super famulitium suum, vt det illis mensum in tempore suo?

43 * Felix ille seruus, quem quum venerit dominus eius, inueniet ita facientem.

44 * Verè dico vobis, constituet eum super vniuersam possessionem suam.

45 * Sin autem dixerit seruus ille in corde suo, Dominus meus tardat adventum: & inciperit percutere seruos & ancillas domini sui, & cœperit edere, bibere, & inebriari:

46 * Veniet dominus serui illius die qua non putat, & hora quam non nouit: & separabit eum, & ponet partem eius cum infidelibus sunt infideles.

47 * Porrò seruus ille qui nouit voluntatem domini sui, nec se comparauit iuxta voluntatem ipsius, vapulabit multis.

48 * Is verò qui non nouit, & fecit dignas plagis, vapulabit plagis paucis. Nam cuique multum datum est, multum repetetur ab eo: & apud quem multum depositum est, plus reposcent ab ipsius manu.

Lectio petitionis.

49 * Ignem veni proiecturus in terram, & quid volo si iam accensus est?

50 * Sed baptismo baptizandus sum, & quoadusque constringor quousque adimpleatur?

51 * Putatis me pacem venisse vt mittam in terram? dico vobis, minimè, sed dissidium.

52 * Posthac enim erunt quinque in domo vna dissidentes tres aduersus duos, & duo aduersus tres.

38 * Et si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia venerit, & ita inuenerit: beati sunt serui illi.

39 * Hoc autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias qua hora fur veniret, vigilaret vtique, & non sineret perfodi domum suam.

40 * Et vos estote parati: quia qua hora non putatis, Filius hominis veniet.

41 * Ait autem ei Petrus, Domine, ad nos dicis hanc parabolam, an ad omnes?

42 * Dixit autem Dominus, Quis, putas, est fidelis dispensator & prudens, quem constituit Dominus supra familiam suam, vt det illis in tempore tritici mensuram?

43 * Beatus ille seruus, quem cùm venerit Dominus, inuenerit ita facientem.

44 * Verè dico vobis, quoniam supra omnia quæ possidet, constituet illum.

45 * Quòd si dixerit seruus ille in corde suo, Moram facit dominus meus venire: & cœperit percutere seruos & ancillas, & edere & bibere, & inebriari:

46 * Veniet dominus serui illius in die qua non sperat, & hora qua nescit, & diuidet eum, partemque eius cum infidelibus ponet.

47 * Ille autem seruus qui cognouit voluntatem domini sui, & non se præparauit, & non fecit secundùm voluntatem eius, vapulabit multis.

48 * Qui autem non cognouit, & fecit digna plagis, vapulabit paucis. Omni autem cui multum datum est, multum quæretur ab eo: & cui commendauerunt multum, plus petent ab eo.

49 * Ignem veni mittere in terram: & quid volo, nisi vt accendatur?

50 * Baptisma autem habeo baptizari: & quomodo coarctor, vsquedum perficiatur?

51 * Putatis quia pacem veni dare in terram? Non, dico vobis: sed separationem.

52 * Erunt enim ex hoc, quinq; in domo vna diuisi, tres in duos, & duo in tres.

Universidad de Deusto
Biblioteca

53 * Siquidem dissidebit pater aduersus filium suum, & filius aduersus patrem suum: mater aduersus filiam suam, & filia aduersus matrem suam: socrus aduersus nurum suam, & nurus aduersus socrum suam.

54 * Et dicebat turbis, Quando videritis nubem exorientem ab Occasu, statim dicitis, Venit pluuia: & ita fit.

55 * Quumque flantem Austrum, dicitis, Æstus erit: & fit.

56 * Acceptores vultus, [personas,] facium cæli & terræ nostis discernere, hoc autē tempus quomodo non diudicatis?

57 * Cur autem per vosmetipsos non iudicatis veritatem?

58 * Quum enim proficiscēris cum aduersario tuo ad magistratum, interea dum es in via, da mercedem vt libereris ab eo; ne forte trahat te ad iudicem, & iudex tradat te exactori, & exactor coniiciat te in carcerem.

59 * Equidem dico tibi, Non exibis illinc, donec quoquo reddideris vltimum æraſium.

Lectio Dominicæ secundæ post festum Crucis.

CAP. XIII.

1 * EO autem tempore venientes quidam nunciarunt ei de Galilæis illis, quorum Pilatus miscuerat sanguinem cum ipsorum sacrificiis.

2 * Et respondit Iesebua ac dixit eis, Putatis hos Galilæos sceleratiores fuisse omnibus Galilæis, quoniam talia passi sunt?

3 * Non, dico vobis, imò verò nisi vos omnes pœnitentiam egeritis, similiter peribitis.

4 * Aut illos octodecim super quos cecidit turris in Siloucho, & necauit eos, putatis quia flagitiosiores omnibus hominibus qui habitant in Ourischlem?

5 * Minimè: dico autem vobis, nisi pœnitentiam egeritis omnes, itidem peribitis.

6 * Porrò dixit parabolam hanc: Ficum habebat quidam plantatam in vinea sua, & venit quærens in ea fructus, nec inuenit.

7 * Et dixit agricolæ, Ecce tres fluxi sunt ex quo venio quærens fructus in ficu hac, & non inueni: exeinde eam, quorsum terram etiam detinet?

Translat. B. Hieronymi. EVANG. LVCAE. ΕΥΑΓΓ. ΚΑΤΑ ΛΟΥΚ. ιγ'. 319

53 * Diuidentur pater in filium, & filius in patrem suum; mater in filiam, & filia in matrem; socrus in nurum suam, & nurus in socrum suam.

54 * Dicebat autem & ad turbas, Cùm videritis nubem oriētem ab occasu, statim dicitis, Nimbus venit: & ita fit.

55 * Et cùm Austrum flantem, dicitis, Quia æstus erit: & fit.

56 * Hypocritæ, faciem cæli & terræ nosse probare: hoc autem tempus quomodo non probatis?

57 * Quid autem & à vobisipsis non iudicatis quod iustum est?

58 * Cùm autem vadis cum aduersario tuo ad principem, in via da operam liberari ab illo; ne fortè trahat te ad iudicem, & iudex tradat te exactori, & exactor mittat te in carcerem.

59 * Dico tibi, Non exies indè, donec etiam nouissimum minutum reddas.

CAP. XIII.

1 * ADerant autem quidam ipso in tempore, nuntiantes illi de Galilæis, A quorū sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum.

2 * Et respōdens dixit illis, Putatis quòd hi Galilæi præ omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia passi sunt?

3 * Non, dico vobis: sed nisi pœnitentiā habueritis, omnes similiter peribitis.

4 * Sicut illi decem & octo supra quos cecidit turris in Siloe, & occidit eos: putatis quia & ipsi debitores fuerint præter B omnes homines habitantes in Ierusalē?

5 * Non, dico vobis: sed si non pœnitentiā habueritis, omnes similiter peribitis.

6 * Dicebat autem hanc similitudinem: Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua: & venit quærens fructum in illa, & non inuenit.

7 * Dixit autem ad cultorem vineæ, Ecce anni tres sunt ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac, & non inuenio. Succide ergo illam: vt quid etiam terram occupat?

53 * διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρί, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.

54 * ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε, ὄμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται οὕτω.

55 * καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε, ὅτι καύσων ἔσται· καὶ γίνεται.

56 * ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε;

57 * τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;

58 * ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ βάλῃ σε εἰς φυλακήν.

59 * λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως καὶ τὸν ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

ιγ'.

1 * Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλᾶτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.

2 * καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι, ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν;

3 * οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.

4 * ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς· δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ;

5 * οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε.

6 * Ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· συκῆν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην, καὶ ἦλθε ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν.

7 * εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, ἰδοὺ τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 * Dixit ei agricola, Domine mi, dimitte eam & hoc anno, vsquequo excolam eam, & stercorauero: 9 Et si ediderit fructum, dimittes: sin minus, cur viueret? excindes eam.

Lectio ad vesperas hebdomadis v. Iciunij.

10 * Quum autem doceret in Sabbatho in 11 vna ex Synagogis, * Erat illic mulier habens Spiritum inualetudinis ab annis octodecim, & incuruata erat, nec poterat omnino extendi. 12 * Viditque eam Ieschua: & eam aduocauit, ac dixit ei, Mulier, absoluta es ab inualetudine tua.

13 * Et imposuit ei manum suam, & illa erecta est: & glorificauit Deum.

14 * Respondit autem princeps Synagogæ cum excanduisset, quòd sanasset Sabbatho Iesebua: & ait turbis, Sex sunt dies quibus oportet operari, in his venite sanitatem recipturi, & non in die Sabbathi.

15 * Ieschua verò respondit & dixit ei, Ac- 16 ceptor vultus [personæ] vnusquisque vestrum Sabbatho, nonne soluit bouem suum aut asinum suum à præsepi, & abit aquatum?

* Hanc autem, quæ est filia Abrahæ, quam vinxerat criminator [diabolus] tam ab octodecim annis, non oportuit solui ab vinculo die Sabbathi?

17 * Quumque hæc diceret, pudore suffusi sunt ij omnes qui adstabant ex aduersa parte: totus verò populus gaudebat super omnibus miraculis quæ fiebant per manum ipsius.

18 * Porrò dicebat Iesebua, Cuinam simile est regnum Dei, & cuinam assimilabo illud?

19 * Simile est grano synapi, quod acceptum vir proiecit in hortum suum, & creuit, & factum est in arborem magnam: & volucres cæli nidificauit in eius ramis.

20 * Rursum dixit Ieschua, Cuinam simile est regnum Dei?

21 * Simile est fermento quod acceptum mulier abdidit in farinæ satis tribus, donec totum fermentetur.

22 * Cæterùm peragrabat per pagos & urbes, dum doceret ac proficisceretur Ourischlem.

8 * At ille respondens dixit illi, Domine, dimitte illam & hoc anno, vsque dum fodiam circa illam, & mittam stercora.

9 * Et siquidem fecerit fructum: sin autem, in futurum succides eam.

C

10 * Erat autem docens in Synagoga eorum Sabbathis:

11 * Et ecce mulier quæ habebat spiritum infirmitatis annis decem & octo: & erat inclinata, nec omnino poterat sursum respicere.

12 * Quam cùm videret Iesus, vocauit eam ad se, & ait illi, Mulier, dimissa es ab infirmitate tua.

13 * Et imposuit illi manus, & confestim erecta est, & glorificabat Deum.

14 * Respondens autem Archisynagogus, indignans quia Sabbatho curasset Iesus, dicebat turbæ, Sex dies sunt in quibus oportet operari. in his ergo venite, & curamini, & non in die Sabbathi.

15 * Respondens autem ad illum Dominus, dixit Hypocritæ, vnusquisque vestrum Sabbatho non soluit bouem suum, aut asinum à præsepio, & ducit adaquare?

16 * Hanc autem filiam Abrahæ, quam alligauit Satanas, ecce, decem & octo annis, non oportuit solui à vinculo isto die Sabbathi?

17 * Et hæc cùm diceret, erubescebant omnes aduersarij eius: & omnis populus gaudebat in vniuersis quæ gloriosè fiebant ab eo.

18 * Dicebat ergo, Cui simile est regnũ Dei, & cui simile æstimabo illud?

19 * Simile est grano sinapis, quod accepturn homo misit in hortum suum, & creuit: & factum est in arborem magnam, & volucres cæli requieuerunt in ramis eius.

20 * Et iterùm dixit, Cui simile æstimabo regnum Dei?

21 * Simile est fermẽto, quod acceptum mulier abscondit in farinæ sata tria, donec fermentaretur totum.

F

22 * Et ibat per ciuitates & castella docẽs, & iter faciens in Ierusalem.

8 * ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτῷ, κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν, καὶ βάλω κόπρια,

9 * κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

10 * Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς Σάββασι·

11 * καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἣν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτὼ, καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.

12 * ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ, γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου.

13 * καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας, καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη· καὶ ἐδόξαζε τὸν θεόν.

14 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ Σαββάτῳ ἐθεραπεύσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου.

15 * ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος, καὶ εἶπεν, ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ Σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ, ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;

16 * ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς, ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου;

17 * καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 * ἔλεγε οὖν, τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν;

19 * ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὐξήθη, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

20 * καὶ πάλιν εἶπε, τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ;

21 * ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 * καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 ✱ Interrogauit autem eum quidam, Non pauci sint illi qui seruentur? Ipse autem dixit eis:

24 ✱ Contendite intrare per portam angustiquidem dico vobis, multi studebunt intrare, nec poterunt.

25 ✱ Ex qua hora surrexerit dominus domus & occluserit ostium, & eritis stantes foris & pulsantes ad ostium, & cœperitis dicere, Domine noster, domine noster, aperi nobis: tum is respondebit & inquiet, Dico vobis, non noui vnde vos sitis.

26 ✱ Et incipietis dicere, Coram te comedimus & bibimus, & in plateis nostris docuisti.

27 ✱ Et dicet vobis, Non noui vnde vos estis: discedite à me operatores mendacij.

28 ✱ Illic erit fletus & stridor dentium, quum videritis Abrohom, & Ischok, & Iaakoub, omnesque Prophetas in regno Dei, vos autem eiiciemini foras.

29 ✱ Et venient ab Oriente & ab Occidente, & à Meridie, & ab Aquilone, & accumbent in regno Dei.

30 ✱ Et ecce sunt vltimi qui erunt primi, & sunt primi qui erunt vltimi.

31 ✱ Eo ipso die accesserunt quidam ex Pharisæis, & dicunt ei, Exi, abi hinc, quoniam Heroudes vult te trucidare.

32 ✱ Dixit eis Ieschua, Ite, renunciate vulpi illi, Ecce eiicio dæmonia, & sanitates perago hodie & cras, & tertia die consummabor.

33 ✱ Veruntamen oportet me hodie & cras operari, & altera die iter faciam, quia fieri non potest vt Propheta pereat extra Ierusalem.

34 ✱ Ouriſchlem Ouriſchlem trucidans Prophetas, & lapidibus obruens eos qui ad eum missi sunt: quoties volui congregare filios tuos, sicut gallina congregat pullos suos subter alas suas, & noluisti.

35 ✱ En relinquitur vobis domus vestra deserta. Etenim dico vobis, non videbitis me, quousque dicatis, Benedictus ille qui venit in nomine Domini.

23 ✱ Ait autem illi quidam, Domine, si pauci sunt qui saluantur? Ipse autem dixit ad illos:

24 ✱ Contendite intrare per angustam portam: quia multi, dico vobis, quærét intrare, & non poterunt.

25 ✱ Cum autem intrauerit paterfamilias, & clauserit ostiũ, & incipietis foris stare, & pulsare ostium, dicẽtes: Domine, aperi nobis: & respondens dicet vobis, Nescio vos vnde sitis.

26 ✱ Tunc incipietis dicere, Manducauimus coram te & bibimus, & in plateis nostris docuisti.

27 ✱ Et dicet vobis, Nescio vos, vndè sitis: discedite à me omnes operarij iniquitatis.

28 ✱ Ibi erit fletus & stridor dentium: cùm videritis Abraham, & Isaac, & Iacob, & omnes Prophetas in regno Dei, vos autem expelli foras.

29 ✱ Et venient ab Oriente & Occidente, & Aquilone & Austro, & accumbẽt in regno Dei.

30 ✱ Et ecce sunt nouissimi qui † erunt primi, & sunt primi, qui † erunt nouissimi.

31 ✱ In ipsa die accesserunt quidam Pharisæorum, dicentes illi: Exi & vade hinc, quia Herodes vult te occidere.

32 ✱ Et ait illis, Ite, & dicite vulpi illi, Ecce eicio dæmonia, & sanitates Gperficio hodie & cras, & tertia die consummor.

33 ✱ Veruntamen oportet me hodie & cras & sequenti die ambulare: quia non capit Prophetam perire extra Ierusalem.

34 ✱ Ierusalem, Ierusalem quæ occidis Prophetas, & lapidas eos qui mittuntur ad te, quoties volui congregare filios tuos quemadmodum auis nidum suum sub pennis, & noluisti?

35 ✱ Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico autem vobis, quia non videbitis me, donec veniat cùm dicetis, Benedictus qui venit in nomine Domini.

23 ✱ εἶπε δέ τις αὐτῷ, κύριε, εἰ ὀλίγοι ④ ζωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς,

24 ✱ ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.

25 ✱ ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες, κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ.

26 ✱ τότε ἄρξεσθε λέγειν, ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας·

27 ✱ καὶ ἐρεῖ, λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ④ ἐργάται τῆς ἀδικίας.

28 ✱ ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω.

29 ✱ καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

30 ✱ καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι· καὶ εἰσὶ πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.

31 ✱ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι Ἡρῴδης θέλει σε ἀποκτεῖναι.

32 ✱ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἀπτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι·

33 ✱ πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἰερουσαλήμ.

34 ✱ Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλὴμ ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ ἑαυτῆς νοσσία ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε;

35 ✱ ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μή με ἴδητε ἕως ἥξῃ ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

---

23 בת הדמיא

30 והא אית אחריא דהוון קדמיא ואית קדמיא דיהוון אחריא׃ 31 אתר להין ישוע ואמרו

קרבו אנשא מן פרישא ואמרין לה ״פוק זל לך מכא סטל דהרודס צבא למקטלך׃ 32 משתמרא אנא׃

להנלא הנא ודקא ׳ספק אנא שאדא ״ואסוותא עבד אנא ויכנא וסחרויתא דיתלתא ״נאבד לכרכן אורשלם׃

33 ברם ולא ליריכנא וסחר ״אסעור ולזיכנא אחרנא אול מטל דלא משכחא דנביא ״אבוד׃

34 אורשלם אורשלם קטלה נביא ׳ורגטרה לאולין דשליחין לותה כמא זבנין ׳אבויה׃ 35 תכן נחוא כביא

חרנגולתא דכנשא ׳פרוגיה תחויה ״נפיק ולא אצייתון ׳לכנא׳ אמין ׳אמר לכון דיר

׳לא ״תחזונני עדמא דתאמרון ברוך הו דאתא בשמה דמריא׃

׳נפק ׳אזל ״מטל ׳קרא ׳אמא ״מלא

׳קער ״פדיהו עשה

׳אבר ״רעם

׳אבא ׳בעש

׳פרו ׳נפף

׳שבק ׳חויא

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lectio Feria III. hebdomadis IIII. Ieiunij.

CAP. XIIII.

1 ET factum est, quum ingressus fuisset domum vnius ex primoribus Perischæorum vt ederet panem die Sabbathi, & ipsi obseruarent eum.

2 Et ecce homo quidam qui congregabat aquas [hydropicus] erat coram eo.

3 Et respondit Ieschua, & dixit Scribis & Perischæis, Licétne Sabbatho sanare?

4 Illi verò tacuerunt. Et prehendit eum ipse, ac sanauit eum, dimisitque.

5 Et subdit eis, Quis est ex vobis filius qui deridet filius eius aut bos eius in puteum die Sabbathi, qui non statim hauriens educat eum?

6 Et non poterant ei dare responsum super hac re.

7 Dicebat autem parabolam iis qui fuerant illic inuitati, eò quòd conspicerent eos delegentes loca primorum accubituum.

8 Quum inuitatus fueris ab aliquo ad conuiuium, [ad nuptias,] ne abieris accubitum primo consessu, ne forte ille sit inuitatus aliquis te honoratior.

9 Veniatque is qui te & eum vocauit, ac dicat tibi, Da huic locū: & pudore suffundéris, quum assurrexeris & obtinueris alium locum.

10 Sed quum inuitatus fueris, vade, recumbe in vltimum locum, vt quum venerit qui te inuitauit, dicat tibi, Amice mi, ascende superius. & erit tibi gloria coram omnibus qui tecum discumbunt.

11 Quoniam omnis qui extollit sese, deprimetur; & qui sese deprimit, extollitur.

12 Porrò dixit ei qui ipsum vocauerat, Quum facis prandium aut cœnam, ne vocueris amicos tuos, nec etiam fratres tuos, nec cognatos tuos, neque vicinos tuos diuites, ne forte & ipsi te reinuitent, & fiat tibi retributio.

13 Sed quum facis epulum, voca pauperes, debiles, claudos, cæcos.

14 Et beatus eris: quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum.

CAP. XIIII.

1 ΕΤ factum est, cùm intrasset Iesus in domum cuiusdam principis Pharisæorum Sabbatho manducare panem, & ipsi obseruabant eum.

2 Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum.

3 Et respondens Iesus, dixit ad Legisperitos & Pharisæos, dicens, Si licet Sabbatho curare?

4 At illi tacuerunt. ipse verò apprehensum sanauit eum: ac dimisit.

5 Et respondens ad illos, dixit, Cuius vestrum asinus aut bos in puteum cadet, & non continuò extrahet illum die Sabbathi?

6 Et non poterant ad hæc respondere illi.

7 Dicebat autem ad inuitatos parabolam, intẽdens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos:

8 Cùm inuitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit inuitatus ab illo:

9 Et veniens is qui te & illum vocauit, dicat tibi, Da huic locum: & tunc incipias cum rubore nouissimum locum tenere.

10 Sed cùm vocatus fueris, vade, recumbe in nouissimo loco: vt cùm venerit qui te inuitauit, dicat tibi, Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus.

11 Quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.

12 Dicebat autem & ei qui se inuitauerat, Cùm facis prandium aut cœnam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos diuites, ne fortè & ipsi te reinuitent, & fiat tibi retributio.

13 Sed cùm facis conuiuium, voca pauperes, debiles, claudos, & cæcos;

14 Et beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum.

ιδ'.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων Σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.

2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

3 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων, εἰ ἔξεστι τῷ Σαββάτῳ θεραπεῦσαι;

4 οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν, καὶ ἀπέλυσε.

5 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε, τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται,

6 καὶ οὐκ εὐθέως ἀναβήσεται αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου; καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

7 Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς,

8 ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ καταπέσῃς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ,

9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι, δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.

10 ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε εἴπῃ σοι, φίλε, πρόσανάβηθι αὐτέρον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι.

11 ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

12 Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτὸν, ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους, μή ποτε καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα.

13 ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς.

14 καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * Hæc autem quum audisset quidam ex iis qui discumbebant, dixit ei, Beatus qui comedet panem in regno Dei.

16 * Dixit ei Iesebua, Vir quidam fecit cœnam magnam, & conuocauit multos.

17 * Misitque seruum suum tempore cœnæ, vt diceret iis qui conuocati erant, Ecce omnia parata sunt vobis; venite.

18 * Et cœperunt ab vno omnes se excusare. Dixit ei primus, Villam emi, & coactus sum exire eam visurus: peto à te, concede mihi vt sim excusatus.

19 * Alter dixit, Quinque iuga boum emi, & vado probatum eos. peto à te, concede mihi vt sim excusatus.

20 * Alius dixit, Vxorem duxi, & propterea non possum venire.

21 * Venit itaque seruus ille, & hæc renuntiauit Domino suo. Tunc excandit dominus domus, dixitque seruo suo, Exi citò in plateas domus, & vicos vrbis, huc que introducito pauperes & debiles affectos, claudosque & cæcos & dolore affectos.

22 * Et ait seruus, Domine mi, factum est vt præcepisti, & adhuc est locus.

23 * Et dixit dominus seruo suo, Exi in vias & sepes, & coge intrare, vt implentur domus mea.

24 * Dico enim vobis, ne vnum quidem ex iis hominibus qui vocati fuerant, gustabit cœnæ mea.

Lectio commemorationem Monachorum.

25 * Quumque iter facerent cum eo turbæ multæ, conuersus dixit eis:

26 * Qui venit ad me, & non odit patrem suum & matrem suam, & fratres suos & sorores suas, & vxorem suam & liberos suos, atque adeò animam suam, discipulus mihi esse non potest.

27 * Et qui non baiulat crucem suam, & venit post me, discipulus mihi non potest esse.

28 * Quis enim ex vobis velit ædificare turrim, quin prius sedens computet sumptus an habeat vnde perficiat eam?

29 * Ne quum posuerit fundamentum, & non potuerit perficere, omnes spectatores ludant ei:

15 * ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ, μακάριος ὃς φάγεται ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

16 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς·

17 * καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, ἔρχεσθε· ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα.

18 * καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.

19 * καὶ ἕτερος εἶπε, ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.

20 * καὶ ἕτερος εἶπε, γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.

21 * καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ δεῦρο πτωχοὺς, καὶ ἀναπήρους, καὶ τυφλοὺς, καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε.

22 * καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί.

23 * καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου.

24 * λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

25 * Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς·

26 * εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής.

27 * καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής.

28 * τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, ὁ θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν,

29 * ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες ὁ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 * Dicantque, Homo iste cœpit ædificare, & non potuit perficere.

31 * Aut quis rex proficiscens vt bellū decernat cum rege socio suo, non prius cogitat num possit cum decem millibus occurrere ei qui venit aduersus ipsum cū viginti millibus?

32 * Sin minus, dum adhuc est procul ab eo, mittit caduceatores, & expostulat pacem.

33 * Ita quisquis ex vobis non renunciat omnem possessionem suam, non potest meus esse discipulus.

34 * Bonus est sal: si verò & ipse sal insipidus fuerit factus, quo salietur?

35 * Neque in terram, neque in sterquilinium abit: foras eum abiiciunt. Qui habet aures ad audiendum, audiat.

CAP. XV.

1 ACcedebant autem ad eum Publicani & peccatores, vt ipsum audirent.

2 * Et Scribæ ac Pharisæi murmurabant, & dicebant, Iste peccatores suscipit, & comedit eis esitat.

3 * Et dixit eis Ieschua hanc parabolam,

4 * Quis est vir ex vobis habens centum oues, & perdiderit vnam ex illis, qui non relinquat nonaginta nouem in deserto, & proficiscatur quæsiturus eam quæ perijt, donec inuenerit eam?

5 * Quumque inuenit eam, lætatur, & imponit eam super humeros suos:

6 * & domum suam, & conuocat amicos suos & vicinos suos, et ait illis, Gaudete mecum, propterea qui inuenerim ouem meam quæ perierat.

7 * Dico vobis ita fore gaudium in cœlo super vno peccatore qui pœnitet, magis quam super nonaginta nouem iustis, qui non egent pœnitentia.

8 * Aut quænam est mulier habens drachmas [drachmas] & perdiderit vnam illis, quæ non accendat lucernam, & euerrat domum, quæratque sibi accuratissime, donec inuenerit eam?

9 * At quum inuenit eam, conuocat amicas & vicinas suas, & ait illis, Lætamini mecum, quippe quæ inuenerim drachmam quæ perdita fuerat.

10 * Dico vobis, ita fore gaudium coram angelis Dei super vno peccatore pœnitentiam agente.

30 * Dicentes, Quia hic homo cœpit ædificare, & non potuit consummare?

31 * Aut quis rex iturus committere bellum aduersus alium regem, non sedens Gprius cogitat, si possit cum decem millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se?

32 * Alioquin adhuc illo longè agēte, legationē mittens, rogat ea quę pacis sunt.

33 * Sic ergo omnis ex vobis qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus.

34 * Bonum est sal. Si autem sal euanuerit, in quo condietur?

35 * Neque in terram, neque in sterquilinium vile est, sed foras mittetur. Qui habet aures audiendi, audiat.

CAP. XV.

1 ERant autem appropinquantes ei publicani & peccatores, vt audirēt illū. A

2 * Et murmurabant Pharisæi & Scribæ, dicentes, Quia hic peccatores recipit, & manducat cum illis.

3 * Et ait ad illos parabolam istam, di-

4 * cens: Quis ex vobis homo qui habet centum oues, & si perdiderit vnam ex illis, nonne dimittit nonagintanouem in deserto, & vadit ad illam quæ perierat, donec inueniat eam?

5 * Et cùm inuenerit eam, imponit in humeros suos gaudens:

6 * Et veniens domum, conuocat amicos & vicinos, dicens illis, Congratulamini mihi, quia inueni ouē meam quæ perierat.

7 * Dico vobis, quòd ita gaudium erit in cælo super vno peccatore pœnitentiā agente, quàm super nonagintanouem iustis, qui non indigent pœnitentia.

8 * Aut quæ mulier habens drachmas decem: si perdiderit drachmam vnam, nonne accendit lucernam, & euerrit domum, & quærit diligenter, donec inueniat? 9 * Et cùm inuenerit, conuocat amicas & vicinas, dicens, Congratulamini mihi, quia inueni drachmā quam perdideram.

10 * Ita, dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei super vno peccatore pœnitentiam agente.

ιέ.

2 * Ησαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκοῦσαι αὐτοῦ.

2 * καὶ διεγόγγυζον οἵ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες, ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

3 * εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων,

4 * τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἐνενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως εὕρῃ αὐτό.

5 * καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων·

6 * καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς, συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.

7 * λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐνενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας.

8 * ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὸν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως οὗ εὕρῃ·

9 * καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα, συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα.

10 * οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ad vesperas Feria quinta hebdomadis præcedentis Ieiunium.

11 * Et dicebat eis rursum Ieschua, Vir quidam habebat filios duos:
12 * Et dixit minor eius minor natu, Pater mi, da mihi portionem quæ mihi contingit ex domo tua. Diuisitque eis possessionem suam.
13 * Paucis autem diebus collegit filius ille minor quæcunque ad se peruenerant, & profectus est in regionem longinquam; & ibi dilapidauit substantiam suam dum prodigè viueret.
14 * Quumque consumpsisset quicquid habebat, fuit fames magna in regione illa, & cœpit egere.
15 * Abiens itaque sese adiunxit vni ex filiis ciuitatis [ciuibus] regionis illius; & ille misit eum in villam, vt pasceret sues.
16 * Et concupiscebat implere ventrem suum ex siliquis illis quas edebant sues, & nemo ei dabat.
17 * Quumque ad se redisset, ait, Quot mercenarij in domo patris mei, qui abundant pane; ego verò hic fame pereo!
18 * Surgam, proficiscar ad patrem meum, & dicam ei, Pater mi, peccaui in cælum, & coram te:
19 * Neque amplius sum dignus qui vocer filius tuus: fac me vt vnum de mercenariis tuis.
20 * Surgens igitur venit ad patrem suum. Quumque adhuc longè abesset, vidit eum pater ipsius, & misertus est eius: & accurrens incidit in collum eius, & eum deosculatus est.
21 * Dixit autem ei filius eius, Pater mi, peccaui in cælum, & coram te; neque amplius sum dignus qui vocer filius tuus.
22 * Dixit verò pater ipsius seruis suis, Depromite stolam primam, & induite eum, & ponite annulum in manum eius, & calciamenta in pedes eius:
23 * Et adducite vitulum saginatum, & occidamus, & manducemus, & epulemur:
24 * Quia iste filius meus mortuus erat, & reuixit; perierat, & inuentus est. Et cœperunt epulari.
25 * Ipse autem filius eius senior erat in agro: & cum veniret & appropinquaret domui, audiuit symphoniam & chorum:
26 * Et aduocauit vnum de seruis, & interrogauit quid hæc essent.

11 * Αἶπε δὲ, ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς·
12 * καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλον αὐτοῖς τὸν βίον.
13 * καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.
14 * δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.
15 * καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.
16 * καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.
17 * εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε, πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι.
18 * ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐνώπιόν σου,
19 * καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου.
20 * καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη. καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
21 * εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς, πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου.
22 * εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας.
23 * καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν·
24 * ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη· καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.
25 * ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν.
26 * καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων, ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * Dixit ei, Frater tuus venit: & mactauit pater tuus bouem illum saginatum, quia
19 sanum eum receperit.
* Et indignatus est, noluitque introire. egressus autem pater
18 eius, efflagitauit ab eo.
* Ipse uero dixit patri suo, Ecce, tot annos seruio tibi seruitutem; nec vnquam transgressus sum mandatum
tuum, nec vnquam dedisti mihi hœdum, vt
oblectarer cum amicis meis.
30 * Huic autem filio tuo qui profuderit substantiam
sessionem tuam cum meretricibus, & vitulum
mactasti ei bouem illum saginatum.
32 * Dixit ei pater ipsius, Fili mi, tu semper
tempore tuo es mecũ; & omnia mea tua sunt.
* Oblectari autem nos oportebat & gaudere, quòd iste frater tuus mortuus erat, &
reuixit, perierat, & inuentus est.

Lectio matutinis Dominicæ antequam ingrediatur Ieiunium.

CAP. XVI.

1 POrrò dixit parabolam ad discipulos suos:
Homo quidam erat dives, & habebat procurato-
rem domus: & delatus est apud eum, tan-
quasi dissipasset substantiam eius profunderet.
2 * Itaque vocauit eum dominus suus, & ait illi,
Quid audio de te? redde rationem villicationis
tuæ: iam enim non poteris villicare.
3 * Dixit autem procurator domus apud se,
Quid faciam, quum dominus meus auferat à me
villicationem? fodere non valeo; mendicare
pudet.
4 * Noui quid faciam, vt quum exturbatus fuero à villicatione, recipiant me in domos
suas.
5 * Et conuocauit vnumquemque ex debitoribus domini sui: dixitque primo, Quantum
6 debes domino meo?
* Dixit ei, Centum cados olei. Ait illi, Accipe librum tuum, & recumbens
sede citò, scribe quinquaginta mensuras.
7 * Et dixit alij, Tu verò quantum debes
domino meo? Dixit ei, Centum coros frumenti. Ait illi, Accipe librum tuum, & scribe octoginta coros.
8 * Et laudauit Dominus noster procuratorem
domus iniquũ, quòd prudenter fecisset: quia filij huius seculi prudentiores filiis lucis in
hac generatione sua.

17 * Ipsique dixit illi, Frater tuus venit: & occidit pater tuus vitulum saginatum, quia salvum illum recepit.
18 * Indignatus est autem, & nolebat introire. Pater ergo illius egressus cœpit rogare illum.
19 * At ille respondens, dixit patri suo, Ecce tot annis seruio tibi, & nunquam G
mandatum tuum præteriui; & nũquam dedisti mihi hœdum, vt cũ amicis meis epularer:
30 * Sed postquam filius tuus hic, qui devorauit substantiam suam cum meretricibus, venit, occidisti illi vitulum saginatum.
31 * At ipse dixit illi, Fili, tu semper mecum es; & omnia mea tua sunt.
32 * Epulari autem & gaudere oportebat, quia frater tuus hic mortuus erat, & reuixit, perierat, & inuentus est.

CAP. XVI.

1 DIcebat autem & ad discipulos suos:
Homo quidam erat dives qui habebat villicum: & hic diffamatus est apud A
illum, quasi dissipasset bona illius.
2 * Et vocauit illum, & ait illi, Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ: iam enim non poteris villicare.
3 * Ait autem villicus intra se, Quid faciam, quia dominus meus auferet à me villicationem? fodere non valeo; mendicare erubescо.
4 * Scio quid faciam, vt cùm amotus fuero à villicatione, recipiant me in domos suas.
5 * Conuocatis itaque singulis debitoribus domini sui, dicebat primo, Quantum debes domino meo?
6 * At ille dixit, Centum cados olei. Dixitque illi, Accipe cautionem tuam: & B
sede, citò scribe quinquaginta.
7 * Deinde alio dixit, Tu verò quantum debes? Qui ait, Centum coros tritici. Ait illi, Accipe literas tuas, & scribe octoginta.
8 * Et laudauit dominus villicum iniquitatis, quia prudenter fecisset: quia filij huius seculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * Sed & hoc vobis dico: Facite vobis amicos ex hoc momouno [hîce diuitiis] iniquitatis, vt quum defecerit, illi recipiant vos in tabernacula sempiterna.

10 * Qui in modico fidelis est, & in multo fidelis est: & qui in modico iniquus est, & in multo iniquus est.

11 * Si ergo in momouno iniquitatis fideles non fuistis, verum quis credet vobis?

12 * Et si in eo quod vestrum non erat, non estis inuenti fideles, quod vestrum est quis dabit vobis?

13 * Nullus est seruus qui valeat duobus dominis seruire: aut enim vnum odio habebit, & alterum diliget; aut vnum honorabit, & alterum contemnet. Non potestis Deo seruire, & Momouno.

14 * Perischei autem quum hæc omnia audissent, propterea quòd amabant pecuniam, irridebant eum.

15 * Jeschua verò dixit eis, Vos estis qui iustificant sepsos coram hominibus: Deus autem nouit corda vestra. Quod elatum est inter homines, coram Deo abominationi est.

16 * Lex & Prophetæ vsque ad Iohannem: ab eo tempore regnum Dei euangelizatur, & quisquis ipsum corripit vt introeat.

17 * Facilius est autem cælum & terram transire, quàm elementum vnum è Legis præterire.

18 * Quisquis dimittit vxorem suam, & ducit aliam, mœchatur: & quisquis dimissam à viro ducit, mœchatur.

Lectio ad vesperas Dominicæ defunctorum.

19 * Porrò vir quidam diues erat, & induebatur byssо & purpura; & quotidiè splendidè epulabatur.

20 * Et pauper quidam erat nomine Lazarus, & proiectus fuerat ad portam illius diuitis, quum esset affectus vlceribus:

21 * Et desiderabat explere ventrem suum ex fragmentis quæ cadebant à mensa illius: sed & canes veniebant, & lingebant vlcera eius.

22 * Factum est autem vt moreretur pauper ille: et attulerunt eum angeli in sinum Abrohom: quinetiam diues ille mortuus est, ac sepultus.

9 * Et ego vobis dico, Facite vobis amicos de mămona iniquitatis: vt cùm defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

10 * Qui fidelis est in minimo, & in maiori fidelis est: & qui in modico iniquus est, & in maiori iniquus est.

11 * Si ergo in iniquo mammona fideles non fuistis, quod verum est quis credet vobis?

12 * Et si in alieno fideles non fuistis, quod vestrum est, quis dabit vobis?

13 * Nemo seruus potest duobus dominis seruire, aut enim vnum odiet, & alterum diliget: aut vni adhærebit, & alterum contemnet. non potestis Deo seruire & mammonæ.

14 * Audiebant autem omnia hæc Pharisæi, qui erant auari: & deridebant illum.

15 * Et ait illis, Vos estis qui iustificatis vos coram hominibus: Deus autem novit corda vestra. quia quod hominibus altum est, abominatio est ante Deum.

16 * Lex & Prophetæ, vsque ad Iohannem. ex eo regnum Dei euangelizatur, & omnis in illud vim facit.

17 * Faciliùs est autem cælum & terram præterire, quàm de Lege vnum apicem cadere.

18 * Omnis qui dimittit vxorem suam, & alteram ducit, mœchatur: & qui dimissam à viro ducit, mœchatur.

19 * Homo quidam erat diues, † & induebatur purpura & byssо; & epulabatur quotidiè splendidè.

20 * Et erat quidam mendicus nomine Lazarus, qui iacebat ad ianuam eius, vlceribus plenus:

21 * Cupiens saturari de micis quæ cadebant de mensa diuitis †: sed & canes veniebant, & lingebant vlcera eius.

22 * Factum est autē vt moreretur mendicus, & portaretur ab angelis in sinum Abrahæ. Mortuus est autem & diues, & sepultus est in inferno.

9 * καγὼ ὑμῖν λέγω, ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τ̃ μαμωνᾶ τ̃ ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπητε, δέξων)ται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

10 * ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικ⊖, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.

11 * εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;

12 * Ⓒ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει;

13 * οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν. ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

14 * ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ Ⓕ φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.

15 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς ἐστε Ⓕ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐστί.

16 * ὁ νόμ⊖ καὶ Ⓕ προφῆται ἕως ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.

17 * εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν Ⓒ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.

18 * πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν ἑτέραν, μοιχᾶται· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν, μοιχᾶται.

19 * Ἄνθρωπ⊖ δέ τις ἦν πλούσι⊖, καὶ ἐνεδιδύσκετ⊖ πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμεν⊖ καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.

20 * πτωχὸς δέ τις ὀνόματι λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμέν⊖,

21 * καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τ̃ τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ Ⓒ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ.

22 * ἐγένετ⊖ δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ⓕ ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσι⊖, καὶ ἐτάφη.

---

9 ואנה אמר אנא לכון דעבדו לכון רחמא מן ממונא חנא ועולא דמא נתר נתבלונכון בתפלתיהון
10 מן דמקלל מהימן אף בסני מהימן הו ומן דמקלל עולא אף בסני עולא הו׃
11 אוהכל דממונא דעולא מהימנא לא מהימנין שריא לכון מנו מהימנא׃
12 ואן כדלא דילכון לא אשתכחתון מנו כדלכון נהל לכון׃
13 לית עבדא דשכח לתרין מרנין למפלח לחדן נסנא ולאחרנא
נשוט לא משתחי אנחון למפלח לאלהא ולממונא׃
14 ושמעין אפר אנא דעבדין כל אלין ורחשין עלוהי דהוו רחמי ממונא׃
15 ואמר להון אנתון אנתון דמזככין נפשתכון קדם בני נשא אלהא נדיד הו׃

16 אורית ונביא עד יוחנן מן הידין מלכותא דאלהא מסבשרא וכל לה חבץ דנעול׃
17 משיך הוין
18 דשמיא וארעא נעברון או אתוקא חדא מן נמוסא אתעבר׃
19 כל מן דשרא אנתתה ונסב אחרנא נאר׃
20 ודנסב שביקתא נאר׃
21 גבראין חד עתירא והוא לבוש ארגונא וכילוים מתכבס הוא נאיתיה׃
22 חד איש הוא דשמה לעזר ורמא הוא לות תרעה דהו עתירא כר׃
23 פרסה מן פרחוהא דהו עתירא אלא אף כלבא סלחין ושחנוהי׃
24 הוא דין אסידת הו מסבנא ואובלוהי מלאכא לעטבה דאברהם אף תרין עתירא מיה ואתקבר׃

---

9 ספר בנו כשר חכין
10 עלל עבר שרא
11 נור שבק קדמא
12 עבר לכש כסם
13 נצח כמן רמיא
14 מיחא נאוב סלא
15 נפל אתא לחד
16 כשולק עמין מות
17 נכל

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 ✣ ܘܐܝܬ ܠܗ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܠ ܡܬܐ ܕܠܐ ܢܐܬܘܢ ܣܟܘܠܐ ܐܠܐ ܘܐܝ ܠܗ ܕܒܗ ܡܬܐ ܢܐܬܐ ܣܟܘܠܐ ܗܘ ܠܗ ܕܐܬܐ ܠܗ ܘܐܬܪܡ ܠܗ ܐܝܟ ܕܠܐ ܐܬܝ ܠܗ ܐܠܐ ܐܝ

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 * Dixit eis, Si haberetis fidem instar grani sinapis, diceretis huic sycamino, Eradicator, & plantator in mari, & obediret vobis.

7 * Quis ex vobis habet seruum ducentem iugum boum, aut pascentem oues, cùm quum venerit ab agro dicat statim, Transi, discumbe?

8 * Sed dicit ei, Para mihi quod cœnem, & præcinctus lumbos ministra mihi, vsquedum edero ac bibero, & postea tu quoque edes ac bibes.

9 * Nunquid gratiam recipit illius seruus, quia fecit quod ipsi iniunctum fuerat? Non puto.

10 * Ita et vos, quum feceritis ea omnia quæ iniuncta sunt vobis, dicite, Serui inutiles sumus. nam quod debuimus facere, fecimus.

Ad oblationem Dominicæ hebdomadis secundæ Ieiunij.

11 * Et factum est cùm proficisceretur Ieschua ad Ouriscblem, vt transiret per Schamaritanos in Galilæam.

12 * Quumque propè ingrederetur vicum quendam, occurrerunt ei decem viri leprosi, & steterunt procul.

13 * Et extulerunt vocem suam, dicentes, Magister noster Ieschua, miserere nostri.

14 * Et quum vidisset eos, dixit eis, Ite, ostendite vos Sacerdotibus. Et dum proficerentur, mundati sunt.

15 * Vnus autem ex ipsis, vt vidit se esse mundatum, reuersus est, & alta voce glorificabat Deum.

16 * Procidítque in faciem suam ante pedes Ieschua, gratias ei agens. Erat autè ille Schamaritanus.

17 * Respondit autem Ieschua, & ait, Nonne erant decem illi qui mundati sunt? vbi nunc nouem?

18 * Quare separati sunt, quin redierint ad turi gloriam Deo, nisi iste qui est ex populo extraneo?

19 * Et dixit ei, Surge, abi; fides tua te saluum fecit.

6 * Dixit autem Dominus, Si habueritis fidem sicut granũ sinapis, † diceretis huic arbori moro, Eradicare, & transplantare in mare, & obediret vobis.

7 * Quis autem vestrum habens seruum aranté aut pascentem†, qui regresso de agro dicat illi, Statim transi, †recumbe:

8 * Et non dicat ei, Para quod cœnem, & præcinge te, & ministra mihi donec manducem & bibam; & post hæc tu manducabis & bibes?

9 * Nunquid gratiam habet seruo illi, quia fecit quæ ei imperauerat? Non C puto.

10 * Sic & vos cùm feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite, Serui inutiles sumus: quod debuimus facere, fecimus.

11 * Et factum est, dum iret in Ierusalem, transibat per mediam Samariam & Galilæam.

12 * Et cùm ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decẽ viri leprosi, D qui steterunt à longè:

13 * Et leuauerunt vocem, dicentes, Iesu præceptor, miserere nostri.

14 * Quos vt vidit, dixit, Ite, ostendite vos Sacerdotibus. Et factum est, dum irent, mundati sunt.

15 * Vnus autem ex illis, vt vidit quia mundatus est, regressus est, cum magna voce magnificans Deum:

16 * Et cecidit in faciem ante pedes eius, gratias agens: & hic erat Samaritanus.

17 * Respondens autem Iesus, dixit, Nonne decem mundati sunt? & nouem vbi sunt?

18 * Non est inuentus qui rediret, & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena.

19 * Et ait illi, Surge, vade: quia fides tua te saluum fecit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 ✻ ✻ ✻

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XVIII. Interpr. Syriaca.

Lectio in vespera Sabbathi præcedentis Ieiunium.

CAP. XVIII.

1 DIxit autē etiā eis parabolam, vt omnes oporet orare semper, nec ipsis esset tedio.
2 Iudex quidam erat in quadam vrbe, qui nec Deum timebat, nec homines reuerebatur.
3 Porrò vidua quædam erat in illa vrbe, & venit ad eum, atque, Vindica me de aduersario meo.
4 Noluit autem per multum tempus: post hæc verò dixit apud se, Etsi Deum non timeam, nec homines reuereor:
5 Tamen quia molestiam exhibet mihi hæc vidua, vindicabo eam, ne omni tempore veniens, negotium mihi faccessat.
6 Et dixit Dominus noster, Audite quid dicat iudex ille iniquus.
7 Deus autem non magis faciet vindictam electorum suorum, clamantium ad se die ac nocte, et protrahet Spiritum suum [longanimis erit] in eos?
8 Dico vobis, faciet vindictam eorum citò. Veruntamen quum venerit Filius hominis, num reperturus est fidem in terra?
9 Porrò dicebat hanc parabolam aduersus eos qui sibi confidebant se esse iustos, omnesque despiciebant.
10 Duo homines ascenderunt in templum vt orarent, vnus Pharisæus, & alter Publicanus:
11 Et ecce Pharisæus stabat inter se & animam suā [secreto], et hæc precabatur: Deus, gratias ago tibi, quòd non sim sicut cæteri homines rapaces, & iniurij, & maledici, nec sicut iste Publicanus.
12 Sed ieiuno bis in hebdomade; & decimas do omnium quæ possideo.
13 Ille verò Publicanus stabat procul, nec lebatque vel oculos suos in cælum attollere, sed percutiebat pectus suum, dicebatque, Deus, propitius esto mihi peccatori.
14 Dico vobis, descendit iste iustificatus in domum suam, potius quàm Pharisæus ille. Nam quicunque se extollit, deprimetur, & quicunque se deprimit, extolletur.

Translat. B. Hieronymi. EVANG. LVCAE. ΕΥΑΓΓ. ΚΑΤΑ ΛΟΥΚ. μζ. 343

CAP. XVIII.

1 DIcebat autem & parabolam ad illos, quoniam oportet semper orare, & non deficere:
2 Dicens, Iudex quidam erat in quadam ciuitate, qui Deum non timebat, & hominem non reuerebatur.
3 Vidua autem quædam erat in ciuitate illa: & veniebat ad eum, dicēs, Vindica me de aduersario meo.
4 Et nolebat per multum tempus. Post hæc autem dixit intra se, Etsi Deum non timeo, nec hominem reuereor,
5 Tamen quia molesta est mihi hæc vidua, vindicabo illam, ne in nouissimo B veniens fugillet me.
6 Ait autem Dominus, Audite quid iudex iniquitatis dicit.
7 Deus autem non faciet vindictam electorum suorum, clamantium ad se die ac nocte, & patientiam habebit in illis?
8 Dico autem vobis, quia citò faciet vindictam illorum. Veruntamen Filius hominis veniens, putas, inueniet fidem in terra?
9 Dixit autem ad quosdam qui in se confidebant tanquam iusti, & aspernabantur cæteros, parabolam istam:
10 Duo homines ascēdebant in templum vt orarent, vnus Pharisæus, & alter Publicanus.
11 Pharisæus stans, hæc apud se orabat, Deus gratias ago tibi, quia nō sum sicut cæteri hominum, raptores, iniusti, adulteri, velut etiam hic Publicanus.
12 Ieiuno bis in Sabbatho: decimas do C omnium quæ possideo.
13 Et Publicanus à longè stans, nolebat nec oculos ad cælum leuare: sed percutiebat pectus suum, dicens, Deus propitius esto mihi peccatori.
14 Dico vobis, descendit hic iustificatos in domum suam ab illo. quia omnis qui se exaltat, humiliabitur, & qui se humiliat, exaltabitur.

ιή.

1 Ελεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐγκακεῖν,
2 λέγων, κριτής τις ἦν τις ἐν τινι πόλει, τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος.
3 χήρα δὲ ἦν τις ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.
4 καὶ οὐκ ἤθελησεν ἐπὶ χρόνον. μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι,
5 διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτὴν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με.
6 εἶπε δὲ ὁ κύριος, ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει.
7 ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς;
8 ναὶ λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;
9 εἶπε δὲ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην·
10 ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.
11 ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, ὁ θεὸς, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης.
12 νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.
13 καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων, ὁ θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.
14 λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ γὰρ ἐκεῖνος. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * Adferebant autem ad eum infantes, vt tangeret eos: & viderunt eos discipuli eius, eosque obiurgarunt.

16 * Ipse verò Ieschua aduocauit eos, dixitque eis, Sinite puerulos venire ad me, nec prohibeatis eos: eorum enim est, qui sicut isti sunt, eorum inquam regnum cælorum.

17 * Amin dico vobis, quicunque non acceperit regnum Dei tanquam puerulus, non ingredietur illud.

Lectio patris Antonij & conseruorum eius.

18 * Et interrogauit eum vnus ex principibus, dixitque ei, Doctor bone, quid faciam vt hæreditate possideam vitam æternam?

19 * Dixit ei Ieschua, Cur me vocas bonum? nemo bonus nisi vnus Deus.

20 * Mandata nosti: Non occides, Nec mœchaberis, Nec furaberis, Nec perhibebis testimonium falsum: Honora patrem tuum & matrem tuam.

21 * Dixit ei, Hæc omnia obseruaui à puertia mea.

22 * Quod quum audisset Ieschua, dixit ei, Vnum tibi deest, Vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus; & erit tibi thesaurus in cælo; atque post me venite.

23 * Ipse verò quum hæc audisset, mœrore affectus est: erat enim dues admodum.

24 * Quumque vidisset Ieschua eum mœrore affici, ait, Quàm difficile est iis qui habent diuitias ingredi regnum Dei!

25 * Facilius est camelum per foramen acus introire, quàm diuitem in regnum Dei.

26 * Dicunt ei ij qui audierant, Et quis potest saluus fieri?

27 * Ieschua verò ait, Ea quæ apud homines impossibilia sunt, apud Deum possunt fieri.

28 * Dixit ei Schemeoun Kipha, Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te.

29 * Dixit ei Ieschua: Amin dico vobis, nemo est qui reliquerit domum, aut parentes, aut fratres, aut vxorem, aut filios propter regnum Dei,

30 * Qui non recepturus sit duplicia in hoc tempore, & in seculo venturo vitam æternam.

15 * Afferebant autem ad illum & infantes, vt eos tangeret. Quod cùm viderent discipuli, increpabant illos.

16 * Iesus autem conuocans illos, dixit, Sinite pueros venire ad me, & nolite vetare eos: talium est enim regnum Dei.

17 * Amen dico vobis, quicunque non accepert regnum Dei sicut puer, nō introibit in illud.

18 * Et interrogauit eum quidam princeps, dicens, Magister bone, quid faciens vitam æternam possidebo?

19 * Dixit autem ei Iesus, Quid me dicis bonum? nemo bonus nisi solus Deus.

20 * Mandata nosti: Non occides, Non mœchaberis, Non furtum facies, Non falsum testimonium dices: Honora patrem tuum & matrem.

21 * Qui ait: Hæc omnia custodiui à iuuentute mea.

22 * Quo audito, Iesus ait ei, Adhuc vnum tibi deest: omnia quæcunque habes, vende, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo: & veni sequere me.

23 * His ille auditis, contristatus est: quia dines erat valdè.

24 * Videns autem Iesus illum tristem factum, dixit, Quàm difficilè, qui pecunias habent, in regnum Dei intrabunt!

25 * Facilius est enim camelum per foramen acus tranfire, quàm diuitem intrare in regnum Dei.

26 * Et dixerunt qui audiebant, Et quis potest saluus fieri?

27 * Ait illis: Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum.

28 * Ait autem Petrus, Ecce, nos dimisimus omnia, & secuti sumus te.

29 * Qui dixit eis, Amen dico vobis, nemo est qui reliquit domum, aut parentes, aut fratres, aut vxorem, aut filios propter regnum Dei,

30 * Et non recipiat multo plura in hoc tempore, & in seculo futuro vitam æternam.

15 * προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

16 * ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν, ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

17 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

18 * Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

19 * εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς, ὁ θεός.

20 * τὰς ἐντολὰς οἶδας, μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου.

21 * ὁ δὲ εἶπε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

22 * ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, ἔτι σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.

23 * ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.

24 * ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, εἶπε, πῶς δυσκόλως τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ·

25 * εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 * εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

27 * ὁ δὲ εἶπε, τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατά ἐστι παρὰ τῷ θεῷ.

28 * εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι.

29 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ,

30 * ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

Universidad de Deusto
Biblioteca

32 * Et accepit Ieschua dodecadem suam, & dixit eis, Ecce, ascendimus ad Ourischelem, & perficientur omnia quæ scripta sunt in Prophetis aduersus Filium hominis.
33 * Tradetur enim gentibus, & illudent ei, & conspuent in vultum eius, ac flagellis cædent eum. * Et afficient eum ignominia, eumque trucidabunt, ac die tertia resurget.
34 * Illi autem nihil horum intellexerunt: sed latebat eos sermo iste, & nescebant hæc quæ dicebantur eis.
35 * Porrò quum appropinquaret Hirichou, cæcus quidam sedebat iuxta viam, & mendicabat. * Et audiit vocem turbæ transeuntis; & scisciatus est quisnam hic esset.
37 * Dicunt ei, Ieschua Nazarenus transit.
38 * Clamauit itaque & ait, Ieschua fili Dauid, miserere mei.
39 * Ii autem qui iter faciebant ante ipsum Ieschua, obiurgabant eum vt taceret: illo verò magis clamabat, Fili Dauid, miserere mei.
40 * Et substitit Ieschua, iussitque eum ad se vocari. quumque ei appropinquasset,
41 * Dixitque ei, Quid tibi vis faciam? interrogauit eum, * At Ieschua dixit ei, Videam.
42 * Ait ei Ieschua, Respice: fides tua te seruauit.
43 * Eoque momento vidit; ac veniebat post eum, & glorificabat Deum: totusque populus quum hoc vidisset, tribuebat laudes Deo.

CAP. XIX.

1 QUumque ingressus esset Ieschua, & transiret per Hirichou:
2 * Vir quidam nomine Zaccai dives erat, & magister Publicanorum. * Et volebat videre Ieschuam quisnam esset, nec poterat præ turba, quia statura parua esset Zaccai.
4 * Et cucurrit ante Ieschua, conscendique ficum insipidam, (sycomorum) vt eum conspicaretur, quoniam futurum erat vt illac transiret.
5 * Vt autem venit ad eum locum, Ieschua vidit eum, & dixit ei, Zaccai, descende Zaccai, hodie enim oportet me domi tuæ adesse. * Festinans descendit, & excepit eum gaudens.

31 * Assumpsit autem Iesus duodecim, & ait illis, Ecce ascendimus Ierosolymã, & consummabuntur omnia quæ scripta sunt per Prophetas de Filio hominis.
32 * Tradetur enim gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur:
33 * Et postquam flagellauerint, occident eum, & die tertia resurget.
34 * Et ipsi nihil horum intellexerunt: & erat verbum istud absconditum ab eis, & non intelligebant quæ dicebantur.
35 * Factum est autem, cùm appropinquaret Iericho, cæcus quidam sedebat secus viam, mendicans:
36 * Et cùm audiret turbam prætereuntem, interrogabat quid hoc esset.
37 * Dixerunt autem ei, quòd Iesus Nazarenus transiret.
38 * Et clamauit, dicens, Iesu fili Dauid, miserere mei.
39 * Et qui præibant, increpabant eum vt taceret. Ipse verò multo magis clamabat, Fili Dauid, miserere mei.
40 * Stans autem Iesus, iussit illum adduci ad se. Et cùm appropinquasset, interrogauit illum,
41 * Dicens, Quid tibi vis faciam? At ille dixit, Domine, vt videam.
42 * Et Iesus dixit ei, Respice: fides tua saluum te fecit.
43 * Et confestim vidit: & sequebatur illum, magnificans Deum. Et omnis plebs, vt vidit, dedit laudem Deo.

CAP. XIX.

1 ET ingressus perambulabat Iericho.
2 * Et ecce vir nomine Zacchæus, & hic princeps erat publicanorum, & ipse Adines:
3 * Et quærebat videre Iesum quis esset, & non poterat præ turba, quia statura pusillus erat.
4 * Et præcurrens ascendit in arborem sycomorum, vt videret eum: quia inde erat transiturus.
5 * Et cùm venisset ad locum, suspiciens Iesus vidit illũ, & dixit ad illum, Zacchæe, festinans descende; quia hodie in domo tua oportet me manere.
6 * Et festinans descendit, & excepit illum gaudens.

32 * ἀπελθὼν δὲ ὁ εἷς τὴν κώμην, εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν, τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου·
33 * παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται,
34 * καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.
35 * καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
36 * ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς ἱεριχὼ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν·
37 * ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο.
38 * ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.
39 * καὶ ἐβόησε λέγων, Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.
40 * καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.
41 * σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτὸν,
42 * λέγων, τί θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε, κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.
43 * καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.
44 * καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

ιθ'.

1 * Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν ἱεριχώ.
2 * καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος,
3 * καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου· ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.
4 * καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν, ἵνα ἴδῃ αὐτὸν· ὅτι ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι.
5 * καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.
6 * καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων.

ואמר לה קנא אבא אנת איתי לך דו
ודין אמר קדמי ואחוא וישתע אמר לה חזי דיומתך אתיתך ובר שעתה חוא ואתא קדמיה
ואמר לה קנא קדמיך ישתע

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * Quum autem hoc vidissent, omnes murmurabant, dicentes, Apud hominem peccatorem ingressus diuertit.

8 * Stetit autem Zaccai, & dixit ipsi Ieschua, Ecce, Domine mi, dimidium facultatum mearum do pauperibus: & cuicunque aliquid per iniuriam eripuerim, quadruplum retribuo.

9 * Dixit ei Ieschua, Hodie facta est salus huic domui, eò quòd iste quoque est filius Abrohom. 10 * Venit enim Filius hominis vt quærat, & seruet quod perierat.

11 * Et quum hæc audirent, addidit sermoni parabolam, eo quòd esset prope Ourischlem, & quòd putarent fore vt eo momento appareret regnum Dei.

12 * Et ait, Vir quidam maximo stemmate natus, profectus est in regionem longinquam, vt acciperet sibi regnum, & reuerteretur.

13 * Et aduocauit decem seruos suos, dedítque eis decem minas, & dixit eis, Negotiamini donec veniam.

14 * Filij autem ciuitatis ipsius oderant eum, miseruntque legatos post eum, & inquiunt, Nolumus hunc regnare super nos.

15 * Quumque accepisset regnum, & reuersus fuisset, iussit vocari ad se seruos illos quibus dederat argentum, vt cognosceret quid vnusquisque ex eis negotiatus fuisset.

16 * Venit autem primus, & ait, Domine mi, mina tua decem minas lucrifecit.

17 * Dixit ei, Euge serue bone, quia in minimo inuentus es fidelis, dominaberis super decem vrbes [arces].

18 * Et venit secundus, & ait, Domine mi, mina tua quinque minas fecit.

19 * Dixit & isti, Tu quoque dominaberis super quinque ciuitates.

20 * Alius autem venit, & ait, Domine mi, ecce mina illa tua quæ penes me fuit posita in sindone.

21 * Timui enim à te, quippe qui homo austerus es: tollis quod non posuisti, & metis quod non seminasti.

22 * Dixit ei, Ex ore tuo te iudicabo, serue nequam. sciebas quòd ego homo austerum sum, tollens quod non posui, & metens quod non seminaui.

7 * Et cùm viderent omnes, murmurabant, dicêtes, quòd ad hominem peccatorem diuertisset.

8 * Stans autem Zacchæus, dixit ad Dominum, Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus: & siquid aliquem defraudaui, reddo quadruplum.

9 * Ait Iesus ad eum, Quia hodie salus domui huic facta est, eo quòd & ipse filius sit Abrahæ.

10 * Venit enim Filius hominis quærere, & saluum facere quod perierat.

11 * Hæcillis audientibus, adiiciens, dixit parabolam, eo quòd esset prope Ierusalem, & quia existimarêt quòd confestim regnum Dei manifestaretur.

12 * Dixit ergo, Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere C sibi regnum, & reuerti.

13 * Vocatis autem decem seruis suis, dedit eis decem mnas, & ait ad illos, Negotiamini dum venio.

14 * Ciues autem eius oderant eum: & miserunt legationem post illum, dicentes, Nolumus hunc regnare super nos.

15 * Et factum est vt rediret, accepto regno, & iussit vocari seruos quibus dedit pecuniam, vt sciret quantum quisque negotiatus esset.

16 * Venit autem primus, dicens, Domine, mina tua decem mnas acquisiuit.

17 * Et ait illi, Euge bone serue, quia in modico fuisti fidelis, eris potestatem habens supra decem ciuitates.

18 * Et alter venit, dicens, Domine, mna tua fecit quinque mnas.

19 * Et huic ait, Et tu esto super quinque ciuitates.

20 * Et alter venit, dicens, Domine, ecce mna tua quam habui repositam in sudario.

21 * Timui enim te, quia homo austerus es: tollis quod non posuisti, & metis quod non seminasti.

22 * Dicit ei, De ore tuo te iudico, serue nequam. sciebas quòd ego homo austerus sum, tollens quod non posui, & metens quod non seminaui:

7 * καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες, ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι.

8 * σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν κύριον, ἰδοὺ τὰ ἡμίσιά μου τῶν ὑπαρχόντων μου, κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς. καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.

9 * εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν.

10 * ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 * ἀκουόντων δὲ ἀυτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.

12 * εἶπεν οὖν, ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.

13 * καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, πραγματεύσασθε ἕως ἔρχομαι.

14 * οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.

15 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον, ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο.

16 * παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς.

17 * καὶ εἶπεν αὐτῷ, εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.

18 * καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.

19 * εἶπε δὲ καὶ τούτῳ, καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων.

20 * καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων, κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ·

21 * ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρός εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.

22 * λέγει δὲ αὐτῷ, ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε· ἤδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα·

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 * Quare non dedisti argentum meum super mensam, & ego venissem & illud reposuissem cum usuris meis?

24 * Illis autem qui adstabant coram se dixit, Tollite ab eo minam, & date ei qui decem minas habet.

25 * Dicunt ei, Domine noster habet decem minas.

26 * Ait illis, Dico vobis, Vnicuique habenti dabitur; ei autem qui nihil habet, ab eo etiam quod habet, auferetur ab eo.

27 * Verùm meos illos inimicos qui noluerunt me regnare supra se, adducite eos, & trucidate eos coram me.

Dominica Palmarum.

28 * Quumque hæc dixisset Iesebus, progressus est vt proficisceretur ad Ouuischleu.

29 * Et quum appropinquasset Beth-Page, & Beth-Anio iuxta verticem montis, qui vocatur Domus oliuarum, misit duos ex discipulis suis;

30 * Et dixit eis, Ite in pagum illum qui vobis est è regione: quumque ingressi fueritis, ecce inuenietis pullum alligatum, cui nemo vnquã insedit: soluite, adducite eum.

31 * Et si quis vos interrogauerit, Quare soluitis eum? sic dicetis ei, Domino nostro requiritur.

32 * Et profecti sunt ij qui missi fuerant, & inuenerunt prout dixerat eis.

33 * Quumque soluerent pullum illum, dixerunt eis domini eius, Quare soluitis pullum hunc?

34 * At dixerunt eis, Quia Dominus noster requiritur.

35 * Et adduxerunt eum ad Iesebus, & iecerunt super pullum pallia sua, & equitare fecerunt Iesebus in eo.

36 * Quum autem iter faceret, substernebant pallia sua in via.

37 * Quumque appropinquaret ad descensum montis Oliuarum, cœpit omnis cœtus discipulorum lætari, & glorificare Deum alta voce de omnibus virtutibus quas viderant.

38 * Et dicebant, Benedictus Rex ille qui venit in nomine Domini: pax in cælo, & gloria in excelsis.

23 * Et quare non dedisti pecuniam meam ad mensam, & ego veniens cum vsuris vtique exegissem illam?

24 * Et astantibus dixit, Auferte ab illo mnã, et date illi qui decem mnas habet.

25 * Et dixerunt ei, Domine, habet decem mnas.

26 * Dico autem vobis, quia omni habenti dabitur: ab eo autem qui non habet, & quod habet auferetur ab eo.

27 * Veruntamen inimicos meos illos qui noluerunt me regnare super se, adducite huc, & interficite ante me.

28 * Et his dictis, præcedebat ascendens Ierosolymam.

29 * Et factum est, cùm appropinquasset ad Bethphage & Bethaniam, ad montẽ qui vocatur Oliueti, misit duos discipulos suos:

30 * Dicens, Ite in castellum quod contra est: in quod introeuntes, inuenietis pullum asinæ alligatum, cui nemo vnquã hominum sedit: soluite illum, & adducite.

31 * Et siquis vos interrogauerit, Quare soluitis? sic dicetis ei, Quia Dominus operam eius desiderat.

32 * Abierunt autem qui missi erant: & inuenerunt sicut dixit illis, stantem pullum.

33 * Soluentibus autem illis pullum, dixerunt domini eius ad illos, Quid soluitis pullum?

34 * At illi dixerunt, Quia Dominus eũ necessarium habet.

35 * Et duxerunt illum ad Iesum. Et iacentes vestimenta sua supra pullum, imposuerunt Iesum.

36 * Eunte autem illo substernebant vestimenta sua in via.

37 * Et cùm appropinquaret iam ad descensum montis oliueti, cœperunt omnes turbæ † discentiũ gaudentes laudare Deum voce magna, super omnibus quas viderant virtutibus:

38 * Dicentes, Benedictus qui venit rex in nomine Domini, pax in cælo: & gloria in excelsis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

39 * Quidam autem ex Perischeis è media turba dicunt ei, Rabbi, obiurga discipulos tuos.

40 * Ait illis, Dico vobis, si siluerint isti, lapides clamabunt.

Ad vesperas secunda Feria hebdomadis Passionis.

41 * Quumque appropinquasset, vidisseique ciuitatem, fleuit super ea.

42 * Et ait, Nempe si tu nosses ea quæ sunt ad pacem tuam, vel saltem isto die tuo, nunc autem occulta sunt ab oculis tuis.

43 * Aduenient autem tibi dies, quibus obsidebunt te hostes tui, & cingent te ab omni loco. * Et euertent te, filiosque tuos intra te: neque relinquent in te lapidem super lapidem, eò quòd non noueris tempus visitationis tuæ.

45 * Quumque ingressus esset in templum, cæpit eijcere eos qui emebant in eo et vendebant.

46 * Et ait illis, Scriptum est, Domus mea, domus orationis est: vos autem fecistis eam spelunca latronum.

47 * Et ipse docebat quotidie in templo. Principes autem Sacerdotum, & Scribæ & Seniores populi studebant eum perdere.

48 * Nec inueniebant quid agerent ei: omnis enim populus pendebat ab eo, vt ipsum audiret.

CAP. XX.

Ad stationem tertiam noctis tertiæ Passionis.

1 * ET factum est quodã ex diebus illis, quum doceret in templo populum, & euangelizaret, vt insurrexerint in eum principes Sacerdotum & Scribæ cum Senioribus:

2 * Et dicunt ei, Dic nobis quanam potestate hæc facias, & quis est ille qui dedit tibi hanc potestatem?

3 * Respondit Ieschus, & dixit eis, Interrogabo vos & ego sermonem: itaque dicite mihi: * Baptisma Iouchanan è cælo erat, an ex hominibus?

5 * Illi autem cogitabant apud se, & dicebant, Si dixerimus, è cælo, dicet nobis, Quare ergo fidem ei non adhibuistis?

6 * Sin autem dixerimus ex hominibus, lapidibus obruet nos omnis populus: persuasum enim habent Iouchanon Prophetam esse.

39 * Et quidam Pharisæorum de turbis, dixerunt ad illum, Magister increpa discipulos tuos.

40 * Quibus ipse ait, Dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides clamabunt.

41 * Et vt appropinquauit, videns ciuitatem, fleuit super illam, dicens,

42 * Quia si cognouisses & tu, & quidẽ in hac die tua, quæ ad pacem tibi: nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis.

43 * Quia venient dies in te, & circundabunt te inimici tui vallo, & circunda bunt te, & coangustabunt te vndique.

44 * Et ad terram prosternent te, & filios tuos qui in te sunt: & non relinquent in te lapidem super lapidem: eò quòd nõ cognoueris tempus visitationis tuæ.

45 * Et ingressus in templum, cœpit eijcere vendentes in illo & ementes:

46 * Dicens illis, Scriptum est, Quia domus mea, domus orationis est. Vos autem fecistis illam speluncam latronum.

47 * Et erat docens quotidie in templo. Principes autem Sacerdotum & Scribæ & principes plebis quærebant illum perdere. * Et non inueniebant quid facerent illi. Omnis enim populus suspensus erat, audiens illum.

CAP. XX.

1 ET factum est, in vna dierum docente illo populum in templo & euangelizante, conuenerunt principes Sacerdotum & Scribæ cum Senioribus:

2 * Et aiunt dicentes ad illum, Dic nobis in qua potestate hæc facis? aut, Quis est qui dedit tibi hanc potestatem?

3 * Respondens autem Iesus, dixit ad illos, Interrogabo vos & ego vnum verbum, respondete mihi:

4 * Baptismus Iohannis de cælo erat, an ex hominibus?

5 * At illi cogitabant intra se, dicentes, Quia si dixerimus, de cælo, dicet, Quare ergo non credidistis illi?

6 * Si autem dixerimus ex hominibus, plebs vniuersa lapidabit nos: certi sunt enim Iohannem Prophetam esse.

39 * καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτὸν, διδάσκαλε, Ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.

40 * καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, ⓐ λίθοι κεκράξουσι.

41 * Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ,

42 * λέγων, ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ, καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.

43 * ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σε, καὶ περιβαλοῦσιν ⓐ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν,

44 * καὶ ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί· καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 * καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν οὓς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας·

46 * λέγων αὐτοῖς, γέγραπται, ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς ἐστιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.

47 * καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· ⓐ οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ⓐ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ ⓐ πρῶτοι τοῦ λαοῦ·

48 * καὶ οὐχ ηὕρισκον τὸ, τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

κ'.

1 * Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν ⓐ ἀρχιερεῖς καὶ ⓐ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις

2 * καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες, εἰπὲ ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην.

3 * ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι·

4 * τὸ βάπτισμα, Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;

5 * ⓐ οἱ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, διατί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

6 * ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς. πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 ‡ Et dixerunt ei, Nescimus vnde esset.
8 ‡ Ait illis Jesebua, Nec ego dico vobis quanam potestate hæc faciam.
9 ‡ Porrò cæpit dicere ad populum parabolam hanc: Vir quidam plantauit vineam, & elocauit eam agricolis, & peregrè abfuit multum tempus.
10 ‡ Et in tempore misit seruum suum ad agricolas, vt darent ei ex fructibus vineæ: agricolæ verò cæciderunt eum, ac dimiserunt inanem.
11 ‡ Et addidit misitque alterum seruum suum: illi verò eum verberarunt, & ignominia affecerunt, ac dimiserunt inanem.
12 ‡ Adiecit itaque & misit tertium: at illi & istum percusserunt atque eiecerunt.
13 ‡ Dixit Dominus vineæ, Quid faciam? mittam filium meum dilectum, forsitan reuerebuntur eum, & reuerebuntur.
14 ‡ Quum autem vidissent eum agricolæ, ratiocinati sunt apud se, & inquiunt: Iste est hæres; venite, trucidemus eum, nostræque futura est hæreditas.
15 ‡ Et eiecerunt eum extra vineam, & trucidarunt. Quid igitur eis faciet dñs vineæ?
16 ‡ Veniet, & perdet agricolas illos, dabitque vineam aliis. Hoc autem quum audissent, dixerunt, Nequaquam hoc fiet.
17 ‡ Ille verò intuitus eos, dixit, Ecquid est illud quod scriptum est, Lapis quem reprobauerunt ædificantes, ipse factus est in caput cornu anguli?
18 ‡ Et quisquis ceciderit super eum lapidem, confringetur; & in quemcunque cadet, dispersipabit eum.
19 ‡ Studebant autem principes Sacerdotum & Scribæ iniicere in eum manus eo momento, sed sibi timebant à populo. cognouerunt etenim contra ipsos eum dixisse hanc parabolam.
20 ‡ Et miserunt ad eum insidiatores qui se iustos esse simularent, vt aucuparentur eum in sermone, & traderent eum iudicio, & potestati Præsidis.
21 ‡ Itaque interrogarunt eum dicentes, ac dicunt ei, Doctor, scimus te recte loqui & docere, nec accipere facies, [nec delectum personarum habere,] sed in veritate viam Dei docere.
22 ‡ Licet nobis dare pecuniam capitum Cæsari, an non?

Translat. B. Hieronymi. EVANG. LVCAE. ΕΥΑΓΓ. ΚΑΤΑ ΛΟΥΚ. κ'. 355

7 ‡ Et respõderunt se nescire vnde esset.
8 ‡ Et Iesus ait illis, Neque ego dico vobis in qua potestate hæc facio.
9 ‡ Cœpit autem dicere ad plebem parabolam hanc: Homo † plãtauit vineam, & locauit eam colonis: & ipse peregre fuit multis temporibus.
10 ‡ Et in tempore misit ad cultores seruum, vt de fructu vineæ darent illi. Qui cæsum dimiserunt eum inanem.
11 ‡ Et addidit alterum seruum mittere. illi autem hunc quoque cædentes, & afficientes contumelia, dimiserunt inanẽ.
12 ‡ Et addidit tertium mittere: qui & illum vulnerantes eiecerunt.
13 ‡ Dixit autem dominus vineæ, Quid faciam? mittam filium meum dilectum: forsitan cùm hunc viderint, verebuntur.
14 ‡ Quem cùm vidissent coloni, cogitauerunt intra se, dicentes, Hic est hæres, occidamus illum, vt nostra fiat hæreditas.
15 ‡ Et eiectum illum extra vineam, occiderunt. Quid ergo faciet illis dominus vineæ?
16 ‡ Veniet, & perdet colonos istos, & dabit vineam aliis. Quo audito, dixerunt illi, Absit.
17 ‡ Ille autem aspiciens eos, ait, Quid ergo hoc quod scriptum est, Lapidem quem reprobauerunt ædificantes, hic factus est in caput anguli?
18 ‡ Omnis qui ceciderit super illum lapidem, conquassabitur: super quem autem ceciderit, comminuet illum.
19 ‡ Et quærebant principes Sacerdotum & Scribæ mittere in illum manus illa hora: & timuerunt populum. cognouerunt enim quòd ad ipsos dixerit similitudinem hanc.
20 ‡ Et obseruantes, miserunt insidiatores qui se iustos simularent, vt caperent eum in sermone, & traderent illum principatui & potestati Præsidis.
21 ‡ Et interrogauerunt eum, dicentes, Magister, scimus quia rectè dicis & docet: & non accipis personam, sed viam Dei in veritate doces.
22 ‡ Licet nobis tributum dare Cæsari, an non?

7 ‡ καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.
8 ‡ καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9 ‡ Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς.
10 ‡ καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν, ἐξαπέστειλαν κενόν.
11 ‡ καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν.
12 ‡ καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον.
13 ‡ εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται.
14 ‡ ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ, διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, οὗτος ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία.
15 ‡ καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;
16 ‡ ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπον, μὴ γένοιτο.
17 ‡ ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπε, τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;
18 ‡ πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλασθήσεται. ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.
19 ‡ καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.
20 ‡ καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.
21 ‡ καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις·
22 ‡ ἔξεστιν ἡμῖν καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὔ;

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 *Ipse verò animaduertit eorum astutiam, & ait, Quid me tentatis?

24 *Ostendite mihi denarium. Cuius habet imaginem & inscriptionem? Illi autem requiunt, Cæsaris.

25 *Dixit eis Jeschua, Reddite igitur quæ sunt Cæsaris, Cæsari; & quæ Dei, Deo.

26 *Nec potuerunt carpere ex eo sermonem coram populo: & mirati sunt super eius responso: & siluerunt.

Lectio Mulierum defunctarum.

27 *Cæterùm accesserunt quidam ex Sadducæis illis, qui dicunt nullam esse resurrectionem, & interrogarunt eum,

28 *Dicuntque ei, Doctor, Mousche scripsit nobis, Si cuius frater obierit habens uxorem sine liberis, ducat frater eius uxorem ipsius, & suscitet semen fratri suo.

29 *Septem autem fratres fuerunt, primusque duxit uxorem, & mortuus est sine liberis.

30 *Et duxit eam secùdus in uxorem suam, & iste mortuus est sine liberis.

31 *Rursum & tertius accepit eam: similiterque & illi septem, & mortui sunt, neque reliquerunt liberos.

32 *Et mortua est ad extremum ipsa quoque mulier.

33 *In resurrectione ergo cuius suam eorū fuerit uxor? illi enim septem duxerunt eam uxorem.

34 *Dixit eis Jeschua, Filij huius seculi ducunt uxores, & mulieres fiunt nuptui.

35 *Illi verò qui digni habebuntur seculo illo & resurrectione ex mortuis, neque F

resurrectione quæ est à domo mortuorum, non ducunt uxores, nec etiam mulieres fiunt nuptui.

36 *Nequaquam enim amplius mori possunt. sunt enim instar Angelorum, & sunt filij Dei, quum filij sint resurrectionis.

37 *Suscitari autem mortuos Mousche quoque demonstrauit: meminit enim in rubo, ubi ait, Dominus Deus Abrohom, & Deus Ischok, & Deus Jaakoub.

38 *Deus autem non est mortuorum, sed uiuorum: omnes enim viuunt ei.

39 *Respondentes autem quidam ex Scribis, dixerunt ei, Magister, bene dixisti.

40 *Nec amplius audebant interrogare eum ulla de re.

23 *Considerans autem dolum illorum, dixit ad eos, Quid me tentatis?

24 *Ostendite mihi denarium. Cuius habet imaginem & inscriptionem? Respondentes dixerunt, Cæsaris.

25 *Et ait illis, Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari; & quæ sunt Dei, Deo.

26 *Et non potuerunt verbum eius reprehendere coram plebe: & mirati in responso eius, tacuerunt.

27 *Accesserunt autem quidam Sadducæorum, qui negãt esse resurrectionem, E & interrogauerunt eum,

28 *Dicentes, Magister, Moyses scripsit nobis, Si frater alicuius mortuus fuerit habens vxorem, & hic sine liberis fuerit, ve accipiat eam frater eius vxorem, & fuscitet semen fratri suo.

29 *Septem ergo fratres erant, & primus accepit vxorẽ, & mortuus est sine filiis.

30 *Et sequens accepit illã, & ipse mortuus est sine filio.

31 *Et tertius accepit illam. similiter & omnes septem, & non reliquerunt semen, & mortui sunt.

32 *Nouissimè omniũ mortua est & mulier.

33 *In resurrectione ergo, cuius eorum erit vxor? siquidem septem habuerunt eam vxorem.

34 *Et ait illis Iesus, Filij huius seculi nubunt, & traduntur ad nuptias:

35 *illi verò qui digni habebuntur seculo illo & resurrectione ex mortuis, neq; F nubent, neque ducent vxores:

36 *Neque vltrà mori poterunt: æquales enim angelis sunt: & filij Dei sunt, cùm sint filij resurrectionis.

37 *Quòd verò resurgãt mortui, & Moyses ostendit secus rubum, sicut dicit Dominum, Deum Abrahæ, & Deum Isaac, & Deum Iacob.

38 *Deus autem non est mortuorum, sed viuorum. omnes enim viuunt ei.

39 *Respondentes autem quidam Scribarũ, dixerunt ei, Magister, bene dixisti.

40 *Et amplius nõ audebant eum quicquam interrogare.

23 * καταγνοὺς δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς, τί με πειράζετε;

24 * Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον. τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος.

25 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.

26 * καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ. καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

27 * Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν,

28 * λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

29 * ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν, καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος·

30 * καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος·

31 * καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον·

32 * ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

33 * ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; ἡ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

34 * καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται·

35 * οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμίζονται·

36 * οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσι· καὶ υἱοί εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.

37 * ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύριον τὸν Θεὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαάκ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ.

38 * Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.

39 * Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων, εἶπον, Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.

40 * οὐκ ἔτι ὑπ' ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

ܟ ܡܫܝܚܐ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܐܡܪܝܢ ܕܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܗܘ ܡܫܝܚܐ׃ ܟ ܘܗܘ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܕܘܝܕ ܒܪܡ ܐܝܟ ܩܪܐ ܠܗ ܒܪܘܚܐ ܡܪܝ ܠܡܪܝ ܬܘܒ ܠܝܡܝܢܝ׃ ܟ ܥܕ ܐܫܝܡ ܐܢܐ ܠܒܥܠܝܟ ܬܚܘܬ ܪܓܠܝܟ׃ ܟ ܗܫܐ ܕܕܘܝܕ ܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝ ܐܝܟ ܗܘ ܒܪܗ׃ ܟ ܘܠܐ ܝܟܠ ܐܝܬ ܠܐܝܢܘܢ ܕܢܬܒ ܠܗ ܡܠܬܐ ܚܕܐ ܘܠܐ ܡܢ ܝܘܡܐ ܗܘ ܕܠܐ ܫܐܠ ܐܝܢܘܢ ܠܗ ܥܘܕ׃

ܟ ܗܕܐ ܡܠܐ ܡܠܐ ܟ ܗܕܐ ܡܫܝܚܐ ܟ ܗܕܐ ܡܠܐ ܡܠܐ

ܟ ܗܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܫܝܚܐ ܕܐܢ ܐܢܐ ܒܥܐ ܠܡܫܒܩ ܠܟ ܒܝ ܠܐ ܬܬܟܠ ܥܠ ܫܩܪܐ ܕܐܢܫ ܐܠܐ ܥܠ ܡܠܬܐ ܕܡܢ ܦܘܡܐ ܕܐܠܗܐ ܢܦܩ׃ ܟ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܒܪ ܝܘܢܐ ܗܐ ܐܝܬ ܠܟ ܐܦ ܠܐ ܒܪ ܝܘܢܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܠܟ ܕܥܠ ܗܕܐ ܟܐܦܐ ܐܢܐ ܐܒܢܐ ܥܕܬܝ׃ ܟ ܘܫܥܪܐ ܕܫܝܘܠ ܠܐ ܢܚܣܢ ܠܗ׃ ܟ ܘܐܦ ܥܠ ܗܕܐ ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܒܪ ܝܘܢܐ ܐܬܪܒܝܬ ܠܝ׃ ܟ ܘܐܢܐ ܐܡܪ ܠܟ ܕܐܢܬ ܗܘ ܟܐܦܐ ܘܥܠ ܗܕܐ ܟܐܦܐ ܐܒܢܐ ܥܕܬܝ ܐܫܪܐ

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XXI. Interpr. Syriaca.

Ad oblationem Dominicæ quintæ post Epiphaniam.

41 * Porrò dicebat eis, Quomodo dicunt Scribæ de Meschicho, eum esse filium Dauid?

42 * Quum ipse Dauid dicat in libro Psalmorum, Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextera mea,

43 * Donec ponam hostes tuos sub pedibus tuis.

44 * Si Dauid ergo vocat eum, Dominum meum, quomodo filius eius est?

45 * Et audiente vniuerso populo, dixit discipulis suis:

46 * Cauete à Scribis qui volunt ambulare cum stolis, & amant salutationes in platea, primosque consessus in Synagogis, & primos accubitus in cœnis.

47 * Isti deuorant domos viduarum ea occasione quòd prorogent orationes suas: isti subibunt grauius iudicium.

CAP. XXI.

1 * COnspicatus autem Ieschua diuites eos qui conijciebant in erarium oblationes suas:

2 * Vidit etiam viduam quandam pauperrimam conijcientem octauas duas.

3 * Et ait, Verè dico vobis, hæc vidua pauper coniecit plusquàm omnes.

4 * Hi enim omnes ex eo quod redundabat eis, coniecerunt in domum oblationum: Ea hæc autem ex penuria sua quicquid possidebat coniecit.

Ad oblationem Festo Crucis.

5 * Quumque dicerent quidam de templo, quòd lapidibus pulcherrimis oblationibusque ornatum esset:

6 * Dixit eis Ieschua, In his quæ spectatis, venient dies quibus non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruatur.

7 * Et interrogabant eum, dicentes, Doctor, quando hæc futura sunt? & quod est signum quum hæc appropinquauerint vt fiant?

8 * Ipse verò dixit eis, Videte ne seducamini: multi siquidem venient in nomine meo, dicéntque, Ego sum Meschicho. & tempus illud prope est. ne igitur post eos abeatote.

41 * Dixit autem ad illos, Quomodo dicunt Christum filium esse Dauid?

42 * Et ipse Dauid dicit in libro Psalmorum, Dixit Dominus Domino meo, Sede dextris meis,

43 * Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?

44 * Dauid ergo Dominum illum vocat: & quomodo filius eius est?

45 * Audiente autem omni populo, dixit discipulis suis:

46 * Attendite à Scribis qui volunt ambulare in stolis, & amant salutationes in foro, & primas cathedras in Synagogis, & primos discubitus in conuiuiis:

47 * Qui deuorant domos viduarum, simulantes longam orationem. Hi accipient damnationem maiorem.

CAP. XXI.

1 * RESpiciens autem, vidit eos qui mittebãt munera sua in gazophylacium Adiunctes.

2 * Vidit autem & quandam viduam pauperculam, mittentem æra minuta duo.

3 * Et dixit, Verè dico vobis, quia vidua hæc pauper, plus quàm omnes misit.

4 * Nam omnes hi, ex abundanti sibi miserunt in munera Dei: hæc autem ex eo quod deest illi, omnem victum suum quem habuit, misit.

5 * Et quibusdam dicentibus de templo, quod bonis lapidibus & donis ornatum esset, dixit:

6 * Hæc quæ videtis, venient dies in quibus non relinquetur lapis supra lapidem, qui non destruatur.

7 * Interrogarunt autem illum, dicentes, Præceptor, quando hæc erunt: & quod signum cùm fieri incipient?

8 * Qui dixit, Videte ne seducamini. multi enim venient in nomine meo, dicentes, Quia ego sum: & tempus appropinquauit, nolite ergo ire post eos.

41 * Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, πῶς λέγουσι τὸν χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ εἶναι;

42 * καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

43 * ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

44 * Δαβὶδ οὖν αὐτὸν κύριον καλεῖ· καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;

45 * ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,

46 * προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·

47 * οἱ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

κά.

1 * Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους·

2 * εἶδε δέ τινα καὶ χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά·

3 * καὶ εἶπεν, ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν·

4 * ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα ὃν εἶχεν ἔβαλε.

5 * Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε,

6 * ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται.

7 * ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες, διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;

8 * ὁ δὲ εἶπε, βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε· μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

* ܘܡܛܠ ܕܬܫܡܥܘܢ ܩܪܒ ܐܠ ܬܗܘܘ ܕܚܠܝܢ ܠܐ ܬܗܘܘ ܕܚܠܝܢ ܠܡܗܘܐ ܕܗܠܝܢ ܐܬ ܠܐ

Universidad de Deusto
Biblioteca

26 * Et commotio quæ eiciet animas hominum præ timore eius quod inuasurum est terram: & commouebuntur virtutes cælorum.
27 * Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum virtute multa, magnaque gloria.
28 * Quum autem hæc incipient fieri, bono animo estote, & attollite capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra.

Ad vesperas Dominicæ post Festum Crucis.

29 * Porrò dicebat eis parabolam: Videte ficum & omnes arbores:
30 * Quæ quum pullulauerint, statim ex eis intelligitis propè esse æstatem.
31 * Ita & vos quum videritis hæc fieri, scitote propè esse regnum Dei.
32 * Amen dico vobis, haudquaquam præterierit generatio ista, quousque hæc omnia fiant.
33 * Cælum & terra transibunt, verba autem mea minimè transibunt.
34 * Cauete autē vobis ipsis ne quando grauentur corda vestra crapula, & ebrietate, & sollicitudine sæculi, & repentè vobis superuenat dies ille:
35 * Nam instar laquei illaqueabit eos omnes qui habitant in superficie vniuersæ terræ.
36 * Vigilate igitur omni tempore, & orate, vt digni habeamini qui effugiatis hæc omnia futura sunt, & consistatis coram filio hominis.
37 * Interdiu autem docebat in templo: noctu verò exiens, pernoctabat in monte qui vocatur Domus oliuarum.
38 * Et totus populus manè veniebat ad eum in templum, vt audirent sermonem eius.

Ad vesperam Feria VI. Crucifixionis.

CAP. XXII.

1 APpropinquabat autem festum Azymorum, quod vocatur Pascha.
2 * Et quærebant principes Sacerdotum & Scribæ quomodo eum interficerent, timebant enim à populo.
3 * Introiuit autem Satanas [aduersarius] in Iudam qui cognominabatur Iscariotes, vnum de numero duodecim.

25 * Arescentibus hominibus præ timore & expectatione, quæ superuenient vniuerso orbi. nam virtutes cælorum mouebuntur:
27 * Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nube cum potestate magna & maiestate.
28 * His autem fieri incipientibus, respicite & leuate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra.

29 * Et dixit illis similitudinem, Videte ficulneam & omnes arbores:
30 * Cùm producunt iam ex se fructum, scitis quoniam propè est æstas.
31 * Ita & vos cùm videritis hæc fieri, scitote, quoniam propè est regnum Dei.
32 * Amen dico vobis quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant.
33 * Cælum & terra transibunt: verba autem mea non transibunt.
34 * Attendite autem vobis, ne fortè grauentur corda vestra in crapula & ebrietate & curis huius vitæ: & superueniat in vos repentina dies illa.
35 * Tanquam laqueus enim superueniet in omnes, qui sedent super faciem omnis terræ.
36 * Vigilate itaque omni tempore orantes, vt digni habeamini fugere ista omnia quæ futura sunt, & stare ante filium hominis.
37 * Erat autem diebus docens in templo: nocibus verò exiens, morabatur in monte qui vocatur Olineti.
38 * Et omnis populus manicabat ad eũ in templo audire eum.

CAP. XXII.

1 APpropinquabat autem dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha:
2 * Et quærebant principes sacerdotum & Scribæ, quomodo eum interficerent, timebant verò plebem.
3 * Intrauit autem satanas in Iudam qui cognominabatur † Iscariotes, vnum de duodecim:

25 * ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ. αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
27 * καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.
28 * ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

29 * Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς· ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα·
30 * ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·
31 * οὕτω καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
32 * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται.
33 * ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· ⊕ οἱ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.
34 * προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη·
35 * ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς.
36 * ἀγρυπνεῖτε οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
37 * ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν.
38 * καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

κϛ.

1 * Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα·
2 * καὶ ἐζήτουν ⊕ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ⊕ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.
3 * εἰσῆλθε δὲ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ² Et abiens collocutus est cum principibus Sacerdotum & Scribis & Magistris militiæ templi, vt ipsis eum proderet.
5 ² Et gauisi sunt, ac pacti sunt se daturos ei pecuniam. ² Et spopondit eis: quærebatque sibi opportunitatem, vt proderet eum ipsis absque turba.
7 ² Aduenit autem dies Azymorum, in qua mori erat mactari Pezcho.
8 ² Et misit Ieschua Kipho & Iouchanne, dixitque eis, Ite parate nobis Pezcho, vt manducemus. ² Ipsi verò dixerunt ei, Vbi vis paremus?
10 ² Dixit eis, Ecce quum introieritis in ciuitatem, occurret vobis vir baiulans hydriam aquæ, abite post eum.
11 ² Et quò loci ingredietur, dicite domino domus, Magister noster ait, Vbinam est diuersorium [diuersorium] vbi edam Pezcho cum discipulis meis?
12 ² Et ecce hic ostendet vobis cœnaculum domus conuiuij, illic parate.
13 ² Profecti itaque inuenerunt prout dixerat eis: & parauerunt Pezcho.
14 ² Quumque adesset constitutum tempus, veniens Ieschua discubuit, & duodecim Apostoli cum eo.
15 ² Et dixit eis, Desiderio desideraui hoc Pezcho manducare vobiscum prius quàm patiar.
16 ² Dico enim vobis me non amplius comesturum illud, quousque compleatur in regno Dei.
17 ² Et accepit calicem, & gratias egit, ac dixit, Accipite hoc, & diuidite inter vos:
18 ² Dico enim vobis, me non bibiturum de generatione vitis, donec regnum Dei veniat.
19 ² Et accepto pane, gratias egit, & fregit, & dedit eis, dicens, Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur. hoc facite in mei memoriam.
20 ² Similiter etiam de calice, postquàm cœnassent, dixit, Hic est calix testamenti noui in sanguine meo, qui pro vobis effunditur.
21 ² Veruntamen ecce manus eius qui prodit me est in mensa.
22 ² Et Filius hominis definitum est: veruntamen væ homini illi per quem traditur.
23 ² Cœperũt autem disquirere inter se, quis esset ex eis qui hoc patraturus esset.

4 ² καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς τὸ, πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς.
5 ² Οἱ ἐχάρησαν, & συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι·
6 ² καὶ ἐξωμολόγησε, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἀτερόχλου.
7 ² Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα.
8 ² καὶ ἀπέστειλε πέτρον καὶ ἰωάννην, εἰπὼν, πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.
9 ² Ⓓ εἶπον αὐτῷ, ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν;
10 ² Ⓓ εἶπεν αὐτοῖς, ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων. ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν ἣ εἰσπορεύεται).
11 ² Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας, λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;
12 ² κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμμένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε.
13 ² ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
14 ² καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ Ⓓ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ·
15 ² καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν·
16 ² λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
17 ² Ⓒ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδοκεν αὐτοῖς, λέγων, τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν·
20 ² ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Ⓒ τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον.
21 ² πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης·
22 ² καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται) κατὰ τὸ ὡρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται.
23 ² καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ, τίς ἄρα ἐστὶν ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 * Exſtitit autem etiam contentio inter
eos, quisnam inter eos eſſet maior.
25 * Ipſe autem Ieſchua dixit eis, Reges gen-
tium ſunt domini earum; quique poteſtatem
in eas habent, benefici vocantur.
26 * Vos verò non item. ſed qui maximus
inter vos, ſit quaſi minimus: & qui prin-
ceps eſt, ſit tanquam miniſter.
27 * Veer enim maior eſt ille qui accumbit,
an ille qui miniſtrat? nonne eſt ille qui accumbit?
At ego ſum inter vos ſicut ille qui miniſtrat.
28 * Vos eſtis qui permanſiſtis mecum in ten-
tationibus meis.
29 * Et ego promitto vobis, prout promiſ-
mihi Pater meus, regnum;
30 * Vt edatis & bibatis in menſa regni
mei: & ſedeatis ſuper thronos, ac iudicetis
duodecim tribus Iſroel.

Lectio noctis Feria ſexta Crucifixionis.

31 * Porrò dixit Ieſchua, Schemeoun, ecce Sa-
tanas poſtulat vt ventilet vos ſicut triticum.
32 * Ego verò rogaui pro te, ne deficiat fides
tua: quin & tu quo tempore conuerſus fue-
ris, tum confirma fratres tuos.
33 * Schemeoun autem dixit ei, Domine, me-
tecum paratus ſum, & ad domum quidem
rum [carcerem,] & ad mortem.
34 * Dixit ei Ieſchua, Dico tibi Schemeoun,
non cantaturum hodie gallum, priſquam ter
negaueris, me tibi haud notum eſſe. Iuxta ea
xit eis: * Quando miſi vos abſque mar-
ſupio, & pera, calceiſque, num quid defuit
vobis?
36 * Dicunt ei, Sanè nihil. Dixit eis, Nunc
qui habet marſupium, accipiat; itidem qui
& peram: & qui non habet gladium, ven-
dat pallium ſuum, & comparet ſibi gladium.
37 * Dico enim vobis, etiam illud ſcriptum
oportere adimpleri in me, Cum ſceleratis nu-
meratus eſt. Nam omnia quæ de me ſcripta
fuerant, finem habent.
38 * At illi dixerunt ei, Domine meſſor, ec-
ce hic ſunt duo gladij. Dixit eis, Sufficunt.
39 * Et egreſſus eſt profectus que vt conſue-
uerat, in montem domus olinarum: & ad-
runt poſt eum etiam diſcipuli eius.

24 * Facta eſt autem & contentio inter
eos, quis eorum videretur eſſe maior.
25 * Dixit autem eis, Reges gentium do-
minantur eorum: & qui poteſtatem ha-
bent ſuper eos, benefici vocantur.
26 * Vos autem non ſic: ſed qui maior
eſt in vobis, fiat ſicut minor: & qui præ-
ceſſor eſt, ſicut miniſtrator.
27 * Nam quis maior eſt, qui recumbit,
an qui miniſtrat? nonne qui recumbit?
Ego autem in medio veſtrum ſum, ſicut
qui miniſtrat:
28 * Vos autem eſtis qui † permanſiſtis
mecum in tentationibus meis.
29 * Et ego diſpono vobis, ſicut diſpo-
ſuit mihi pater meus, regnum:
30 * Vt edatis & bibatis ſuper menſam
meam in regno meo, & ſedeatis ſuper
thronos iudicantes duodecim tribus
Iſrael.

31 * Ait autem Dominus†, Simon, Si-
mon, ecce ſatanas expetiuit vos vt cri-
bret ſicut triticum:
32 * Ego autem rogaui pro te, vt non de-
ficiat fides tua: & tu aliquando conuer-
ſus, confirma fratres tuos.
33 * Qui dixit ei, Domine, tecum para-
tus ſum & in carcerē, & in mortem ire.
34 * Et ille dixit, Dico tibi, Petre, non
cantabit hodie gallus, donec ter abne-
ges noſſe me.
35 * Et dixit eis, Quando miſi vos ſine
ſaccolo & pera, & calceamentis, nun-
quid aliquid defuit vobis?
36 * At illi dixerunt, Nihil. Dixit ergo
eis, Sed nunc qui habet ſaculum, tol-
lat, ſimiliter & peram: & qui non ha-
bet, vendat tunicam ſuam, & emat
gladium.
37 * Dico enim vobis, quoniam adhuc
hoc quod ſcriptum eſt, oportet impleri
in me, Et cum iniquis reputatus eſt.
Etenim ea quæ ſunt de me, finē habent.
38 * At illi dixerunt, Domine, ecce duo
gladij hic. At ille dixit eis, Satis eſt.
39 * Et egreſſus ibat ſecundùm conſue-
tudinem in montem oliuarum. Secuti
ſunt autem illum & diſcipuli.

24 * ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ
εἶναι μείζων.
25 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν
αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν, εὐεργέται καλοῦνται.
26 * ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω ὡς
ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακονῶν.
27 * τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ
ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ εἰμὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.
28 * ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς
πειρασμοῖς μου.
29 * κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ
μου, βασιλείαν·
30 * ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ μου, καὶ καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώ-
δεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.

31 * Εἶπε δὲ ὁ κύριος, Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ ὁ Σατανᾶς ἐξη-
τήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον.
32 * ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου.
καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριζον τοὺς ἀδελφούς σου.
33 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυ-
λακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.
34 * ὁ δὲ εἶπε, Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσει σήμερον ἀλέ-
κτωρ, πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.
35 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαν-
τίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ
εἶπον, Οὐδενός.
36 * εἶπεν οὖν αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω,
ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλήσει τὸ ἱμάτιον
αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν.
37 * λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τε-
λεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. καὶ γὰρ τὰ
περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.
38 * οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς, Ἱκανόν ἐστι.
39 * καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος
τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

40 ¶ Quumque peruenisset ad eum locum, dixit eis, Orate, ne intretis in tentationem.
41 ¶ Et ipse recessit ab eis quasi ad iactum lapidis, positisque genibus precabatur.
42 ¶ Et dicebat, Pater, si vis, praetereat me calix iste: veruntamen non voluntas mea, sed tua fiat. ¶ Et visus est ei Angelus de cælo confirmans eum.
44 ¶ Quumque esset in angore, intentius orabat; & erat sudor eius quasi grumi sanguinis, cadebátque in terram.
45 ¶ Et surrexit ab oratione sua, venitque ad discipulos suos, & inuenit eos dormientes præ angustia.
46 ¶ Et dixit eis, Quid dormitis? surgite, & precamini, ne intretis in tentationem.
47 ¶ Et adhuc eo loquente, ecce turba, & is qui vocabatur Jhoudo vnus ex duodecim, præibat eis; & accessit ad Jeschua, eumque deosculatus est. (Nam hoc signum dederat eis, Quēcunque osculatus fuero, ipse est.)
48 ¶ Dixit ei Ieschua, Jhoudo, osculo prodis Filium hominis?
49 ¶ Quum autem viderent ij qui eum circumstabant quod fiebat, dicunt ei, Domine magister, percutiemus eos gladiis?
50 ¶ Et percussit vnus ex eis seruum principis Sacerdotum, & abstulit ei auriculam eius dexteram.
51 ¶ Respondit Jeschua, & ait, Satis est vsque. Et tetigit auriculam vulneratam illius, & sanauit eum.
52 ¶ Et dixit Jeschua iis qui venerant contra seipsum, principibus Sacerdotum, & magistris militiæ templi, & maioribus, & magistris militiæ templi, Tanquam aduersus latronem existis aduersum me cum gladiis & fustibus, vt prehenderetis me.
53 ¶ Quotidie vobiscum eram in templo, nec extendistis in me manus: sed hæc est hora vestra & potestas tenebrarum.
54 ¶ Et comprehensum eum adduxerunt in domum principis Sacerdotum. Schemeoun autem procul veniebat post eum.
55 ¶ Caterum accenderunt ignem in medio atrij, & consederunt circa eum, sedebátque & ipse Schemeoun inter eos.
56 ¶ Et vidit eum puella quædam sedentem ad ignem; eumque intuita, dixit, Etiam hic cum eo erat. ¶ Ipse autem abnegauit, & dixit, Mulier, non noui eum.

40 * Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς, προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.
41 * καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο,
42 * λέγων, πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω.
43 * ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν.
44 * καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.
45 * Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης
46 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.
47 * Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. Τοῦτο γὰρ σημεῖον δεδώκει αὐτοῖς, ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν.
48 * ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;
49 * ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ, κύριε, εἰ παταξομεν ἐν μαχαίρᾳ;
50 * καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν.
51 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἐάτε ἕως τούτου. Καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν.
52 * εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων;
53 * καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.
54 * Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.
55 * ἁψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων ἀπῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ ἀπῶν.
56 * ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα ἀπῷ, εἶπε, καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.
57 * ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν, λέγων, γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν.

49 בד חזו דין אילין דעמה סרכדנוא אמרין לה מרן נמחא אנך כסיפא׳
50 והמא חד מנהון לעבדה
51 ענא ישוע ואמר כדו עדקא לחדא׳ ואקרב׳ לאדנה ואסיה׳
52 ואמר ישוע לקהנא רבי כהנא וסגיא רבי חילא דמיכלא אית לכון דנפקתון עלי אישטיהן ולגדפין׳ כאלו על גנבא׳
53 יומא׳ הוית עמכון בהיכלא ולא אישטיהן עלי אידיכון אלא הדא היא שעתכון וחשוכא׳
54 ואחדו איתיהי לביתה דרב כהנא ושמעון אזיל בתרהון מן רחיקא׳
55 קיעדו דנרא ויתבין הוו מתרעי ויתב אף הו שמעון כיניהון׳
56 וחזתה עליה חדא׳ נערא ואסתכלת ביה ואמרת אף הדין עמה הוא׳
57 והוא כפר ואמר לא ידע אנא לה׳

* חנא 'קרא' ארנא
כמ' אית
* בלע מיושבנא 'אקא
* מן ישיון זן
* אחר 'ישט' יתר
מיושבנא שקר
* בעבראלבתוך
* חנא 'יתב
* ואר

40 * Et cùm peruenisset ad locum, dixit illis, Orate, ne intretis in tentationem.
41 * Et ipse auulsus est ab eis quantum iactus est lapidis: & positis genibus, orabat.
42 * Dicens, Pater, si vis, transfer calicem istum à me. Veruntamen non mea voluntas, sed tua fiat.
43 * Apparuit autem illi angelus de cælo, confortans eum. Et factus in agonia, prolixius orabat.
44 * Et factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram.
45 * Et cùm surrexisset ab oratione, & veniisset ad discipulos suos, inuenit eos dormientes præ tristitia.
46 * Et ait illis, Quid dormitis? surgite, orate, ne intretis in tentationem.
47 * Adhuc eo loquente, ecce turba: & qui vocabatur Iudas, vnus de duodecim, antecedebat eos, & appropinquauit Iesu vt osculari eum.
48 * Iesus autem dixit illi, Iuda, osculo Filium hominis tradis?
49 * Videntes autem hi qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei, Domine, si percutimus in gladio?
50 * Et percussit vnus ex illis seruū principis Sacerdotum, & amputauit auriculam eius dexteram.
51 * Respondens autem Iesus, ait, Sinite vsque huc. Et cùm tetigisset auriculam eius, sanauit eum.
52 * Dixit autem Iesus ad eos qui venerant ad se, principes Sacerdotum & magistratus templi, & seniores, Quasi ad latronem existis cum gladiis & fustibus?
53 * Cùm quotidie vobiscum fuerim in templo, non extendistis manus in me: sed hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum.
54 * Comprehendentes autem eū, duxerunt ad domum principis Sacerdotum. Petrus verò sequebatur eum à longè.
55 * Accenso autem igne in medio atrij, & circunsedentibus illis, erat Petrus in medio eorum.
56 * Quem cùm vidisset ancilla quędam sedentem ad lumen, & eum fuisset intuita, dixit, Et hic cum illo erat.
57 * At ille negauit eum, dicens, Mulier, non noui illum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

58 ✠ Et paulò pòst vidit eum alius, & dixit ei, Tu quoque ex ipsis es. Kipho verò ait, Non sum.

59 ✠ Et post vnam horam alius contendebat, dicebatque, Verè & iste cum eo erat: nam & Galilæus est.

60 ✠ Dixit Kipho, O homo, nescio quid dicas. & statim dum ipse loqueretur, cantauit gallus.

61 ✠ Et conuersus Ieschua, intuitus est Kipho: & recordatus est Schemeoun sermonis Domini nostri, qui dixerat ipsi, Priusquàm cecinerit gallus, ter abnegabis me.

62 ✠ Et egressus foras Schemeoun, fleuit amarè.

63 ✠ Porrò homines illi qui tenebant Ieschua, illudebant ei.

64 ✠ Et obuoluebant eum, ac percutiebant eum in faciem ipsius, dicentes, Vaticinare quis te percussit.

65 ✠ Aliáque quamplurima blasphemabant ac dicebant in eum.

Lectio matutinis parasceues Crucifixionis.

66 ✠ Quumque illuxisset, congregati sunt Seniores, & Principes, & Scribæ, & subduxerunt eum in domum congregationis suæ.

67 ✠ Et inquiunt ei, Si tu es ille Messichus, nobis dic. Dixit eis, Si dixero vobis, non credetis mihi.

68 ✠ Quòd si interrogauero vos, nec dabitis mihi responsum, nec dimittetis me.

69 ✠ Ab hoc tempore erit Filius hominis sedens à dextera virtutis Dei.

70 ✠ Dicunt autem omnes, Tu ergo Filius Dei? ait illis Ieschua, Vos dicitis, quia ego sum.

71 ✠ Dicunt, Quid amplius requirimus testimonium? nos enim audiuimus ex oreipsius testes? nos enim audiuimus ex ore ipsius.

CAP. XXIII.

1 ET surrexit omnis cœtus eorum, & adduxerunt eum ad Pilatum.

2 ✠ Cœperuntque eum accusare, dicentes, Istum inuenimus seducêtem gentem nostram, & vetantem argentum capitatim dari Cæsari: & dicentem de seipso, se esse regem Messichum.

58 ✠ Et post pusillum alius videns eum, dixit, Et tu de illis es. Petrus verò ait, O homo non sum.

59 ✠ Et interuallo facto, quasi horæ vnius, alius quidam affirmabat, dicens, Verè & hic cum illo erat. nam & Galilæus est.

60 ✠ Et ait Petrus, Homo nescio quid dicis. Et continuò adhuc illo loquente G cantauit gallus.

61 ✠ Et conuersus Dominus respexit Petrum. Et recordatus est Petrus verbi Domini, sicut dixerat, Quia prius quàm gallus cantet, ter me negabis.

62 ✠ Et egressus foras, Petrus fleuit amarè.

63 ✠ Et viri qui tenebant Iesum, illudebant ei, cædentes.

64 ✠ Et velauerunt eum, & percutiebant faciem eius. & interrogauerunt eum, dicentes, Prophetiza, quis est qui te percussit?

65 ✠ Et alia multa blasphemantes dicebant in eum.

66 ✠ Et vt factus est dies, conuenerunt Seniores plebis & principes Sacerdotũ, & Scribæ, & duxerunt illum in concilium suum, dicentes,

67 ✠ Si tu es Christus, dic nobis. Et ait illis, Si vobis dixero, non credetis mihi:

68 ✠ Si autem & interrogauero, non respondebitis mihi, neque dimittetis.

69 ✠ Ex hoc autem erit Filius hominis sedens à dextris virtutis Dei.

70 ✠ Dixerunt autem omnes, Tu ergo es Filius Dei? Qui ait, Vos dicitis, quia ego sum.

71 ✠ At illi dixerunt, Quid adhuc desideramus testimonium? ipsi enim audiuimus de ore eius.

CAP. XXIII.

1 ET surgens omnis multitudo eorum, A duxerunt illum ad Pilatum.

2 ✠ Cœperunt autem illum accusare, dicentes, Hunc inuenimus subuertentem gentem nostram, & prohibentem tributa dari Cæsari: & dicentem se Christum regem esse.

58 ✠ καὶ μετ' βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη, καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ πέτρος εἶπεν, ἀνθρωπε, οὐκ εἰμί.

59 ✠ Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο, λέγων, ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.

60 ✠ εἶπε δὲ ὁ πέτρος, ἀνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ἀλέκτωρ.

61 ✠ καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψε τῷ πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ, ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς.

62 ✠ καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ πέτρος ἔκλαυσε πικρῶς.

63 ✠ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν, ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες.

64 ✠ καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, προφήτευσον τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;

65 ✠ καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 ✠ Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν,

67 ✠ λέγοντες, εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὲ ἡμῖν· εἶπε δὲ αὐτοῖς, ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·

68 ✠ ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε.

69 ✠ ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ.

70 ✠ εἶπον δὲ πάντες, σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι.

71 ✠ οἱ δὲ εἶπον, τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

κγ'.

1 ✠ Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἦγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλᾶτον.

2 ✠ ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι.

קרנא דפגרא דדוקנוהא כט
ואסרין להן אנת הו 67
ואסרין להון אנת הו
ואסרין להנא אשכחנן דפטנא עבדן וכנא דכסף דישא לקסר לא נהל ואמר על נפשה דמשיח מלכא הו
ואמרין אנתנא סנו מנהן: 68 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואחרנינא אמרין לה אף אנת מנהון הוית: 69 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 70 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 71 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 72 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 73 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 74 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 75 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 76 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 77 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 78 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 79 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 80 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 81 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 82 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 83 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 84 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 85 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 86 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 87 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 88 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 89 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 90 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 91 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 92 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 93 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 94 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 95 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 96 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 97 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 98 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 99 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:
ואמרין לה אף אנת מנהון הוית: 100 ואחרנינא סנו אנתא מגדפין היו ואסרין עלוהי:

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 ¶ Pilatus autem interrogauit eum, & dixit ei, Tu es Rex ille Iudæorum? at illi, Tu dixisti.

4 ¶ Et dixit Pilatus principibus Sacerdotum & turbæ, Nullam inuenio occasionem aduersus hominem istum.

5 ¶ At illi clamabant & dicebant, Commouebat gentem nostram dum docet per vniuersam Iudæam, incipiens à Galilæa huc vsque.

6 ¶ Pilatus verò quum audisset nomen Galilææ, interrogauit num vir Galilæus esset.

7 ¶ Quumque cognouisset eum ad potestatem Herodis pertinere, remisit eum ad Herodem, propterea quod in Ouriscblem esset illis diebus.

8 ¶ Herodes autem quum vidisset Iesum, gauisus est vehementer. desiderabat enim eum videre à multo tempore, eò quòd audierat de eo quamplurima: sperabatque signum aliquod ab eo visurum.

9 ¶ Et sermonibus multis interrogauit eum. Jesus verò nullum ei responsum dedit.

10 ¶ Stabant autem principes Sacerdotum & Scribæ, ac pertinaciter accusabant eum.

11 ¶ Herodes verò despicatus eum & illusit ipse & milites eius. quumque illusisset eum, induxit eum veste coccinea, & remisit eum ad Pilatum.

12 ¶ Et eo ipso die facti sunt amici Pilatus & Herodes inter sese: inimicitia enim fuerat antea inter eos.

13 ¶ Conuocauit autem Pilatus principes Sacerdotum, & magistratus populi;

14 ¶ Et ait illis, Obtulistis mihi hunc hominem, vt qui peruertat populum vestrum: ecce, ego interrogaui eum diligenter in conspectu vestro, nullamque causam inuenio in viro isto ex omnibus quibus detulistis eum.

15 ¶ Sed ne Herodes quidem. ipse enim remisi ad eum, & ecce nihil dignum morte factum est ei.

16 ¶ Eum igitur castigabo, dimittamque.

17 ¶ Mos enim erat dimittendi ei festo.

18 ¶ Exclamauit autem vniuersa turba, & dixit, Tolle hunc, & dimitte nobis Barabbam:

19 ¶ Qui quidem propter seditionem quandam factam in ciuitate & homicidium, missus in carcerem.

3 ¶ Pilatus autem interrogauit eum, dicens, Tu es rex Iudæorũ? At ille respondens ait, Tu dicis.

4 ¶ Ait autem Pilatus ad principes Sacerdotum & turbas, Nihil inuenio causæ in hoc homine.

5 ¶ At illi inualescebant, dicẽtes, †Commouet populum docens per vniuersam Iudæam, incipiens à Galilæa vsque huc.

6 ¶ Pilatus autem audiẽs Galilæam, interrogauit si homo Galilæus esset.

7 ¶ Et vt cognouit quòd de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui & ipse Ierosolymis erat illis diebus.

8 ¶ Herodes autem viso Iesu, gauisus est valdè: erat enim cupiens ex multo B tempore videre eum, eò quòd audiret multa de eo: & sperabat signum aliquod videre ab eo fieri.

9 ¶ Interrogabat autem eum multis sermonibus. at ipse nihil illi respondebat.

10 ¶ Stabant autem principes Sacerdotũ & Scribæ, constanter accusantes eum.

11 ¶ Spreuit autem illum Herodes cum exercitu suo: & illusit indutum veste alba, & remisit ad Pilatum.

12 ¶ Et facti sunt amici Herodes & Pilatus in ipsa die. nam antea inimici erant adinuicem.

13 ¶ Pilatus autem conuocatis principibus Sacerdotum, & magistratibus, & plebe, 14 ¶ Dixit ad illos, Obtulistis mihi hunc hominem, quasi auertentem populum: & ecce ego coram vobis interrogãs, nullam causam inueni in homine isto, ex his in quibus eum accusatis.

15 ¶ Sed neque Herodes. nam remisi vos ad illum, & ecce, nihil dignum morte actum est ei.

16 ¶ Emendatum ergo illum dimittam.

17 ¶ Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum, vnum.

18 ¶ Exclamauit autem simul vniuersa turba, dicens, Tolle hunc, & dimitte nobis Barabbam:

19 ¶ Qui erat propter seditionem quandam factam in ciuitate & homicidium, missus in carcerem.

3 ὁ δὲ πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, σὺ λέγεις.

4 ὁ δὲ πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους, οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.

5 οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες, ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἕως ὧδε.

6 πιλάτος δὲ ἀκούσας γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος γαλιλαῖός ἐστι.

7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας ἡρῴδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

8 ὁ δὲ ἡρῴδης ἰδὼν τὸν ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.

9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.

10 εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.

11 ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ πιλάτῳ.

12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ, τε πιλάτος καὶ ἡρῴδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ὄντες ἐχθροὶ πρὸς ἑαυτούς.

13 πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν,

14 εἶπε πρὸς αὐτοὺς, προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαὸν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ·

15 ἀλλ' οὐδὲ ἡρῴδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ.

16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

17 ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατ' ἑορτὴν ἕνα.

18 ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ λέγοντες, αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν βαραββᾶν·

19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον, βεβλημένος εἰς φυλακήν.

12 הֲרוֹדֵס וּפִילָטוֹס הוּ מִן יוֹמָא הַהוּא לְחַבְרַיָּא דַּהֲוָה בֵּינֵיהוֹן עֵדָאוָתָא ׀ וְכַד מִן קֳדָם כְּנִישְׁתָּא וְרַבָּנַיָּא וְעַמָּא ׀ אִתְרְחִישׁ לְהוֹן פִּילָטוֹס

13 וְכָהֲנַיָּא וְעַמָּא הֲוָה רָחֵשׁ פִּילָטוֹס לְרַבָּנַיָּא כָּהֲנַיָּא וְרַבָּנַיָּא עִם חַרְדָּא ׀ בְּעִלְוָבְבוּתָא הָדֵין גְּבַר מִן קֳדָם כְּנִישְׁתָּא וְעַמָּא אֵיךְ

14 עַמְכוֹן וְהָא אֲנָא ׀ עַקְבַתֵּהּ לְעֵינֵיכוֹן ׀ וְלָא אַרְכִּינְנָא ׀ פִּילָטוֹס לְרַבָּנַיָּא כָּהֲנַיָּא וְרַבָּנַיָּא וְעַמָּא ׀ אֲרֵי לָא

15 אֶלָּא אַף לָא הֲרוֹדֵס שַׁדְרֵיהּ גִּיר לְוָתֵהּ וְהָא לָא מְרַם ׀ דְּשׁוּא ׀ לְמִיתָא ׀ קָטִיר לֵהּ

16 קַטְלָא וְשָׁרִיר לְבַרְאָבָּא ׀ 17 עֵידָא גִּיר אִיתַ הֲוָא דְנָשְׁרָא לְהוֹן חַד בְּעִדְעָרָא ׀

18 וְאִשְׁתְּקִיוּהִי לְהָנָא וְשָׁרִיר לְבַרְאָבָּא ׀ 19 הוּ אִיגָא דְּקָטַל אִסְתַּסִּים וְקָטְלָא דַּהֲוָה כְּפִרְיָנְתָא דַּהֲוָה תַּיְיבָא אֲסִירָא ׀

* פלח בדיומו אנטי לחמה
* גבוה ' לבש ' נהרת
* בדיומו הלקח שני
* חשך ' עקב חקר
* עלל ' רשא ' עפר
* קנא ' נוות
* בכתי נרשון עמו
* רצא ' שבק
* בדיומו סנהדרין

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 * Rursum autem allocutus est eos Pilatus, dum vellet dimittere Ieschua.
21 * Illi verò vociferabantur, dicentes, Crucifige eum, crucifige eum.
22 * Ille autem tertiò dixit eis, Quid enim mali fecit iste? nullã occasionem dignam morte inuent in eo. castigabo eum igitur, & dimittam.
23 * At ipsi instabant alta voce, & rogabant eum, vt ipsum crucifigerent: & praualescebat vox eorum ac principum Sacerdotum.
24 * Pilatus autem iussit fieri postulationem eorum.
25 * Et dimisit eis illum qui propter seditionem & cædem coniectus fuerat in domum vinctorum [carcerem], illum quẽ petierant: Ieschua verò tradidit eorum voluntati.

Ad horam tertiam.

26 * Quumque abducerent eum, prehenderunt Schemeoun Kourinæum, qui veniebat ex villa, & imposuerunt ei crucem ferendam ponè Ieschua.
27 * Veniebat autem post eum multitudo populi, & mulierum illarum quæ plangebant & lamentabantur super eo.
28 * Et conuersus ad eas Ieschua, ait, Filiæ Ourischlem, ne flete super me, verùm super vobismipsis flete, & super filiis vestris.
29 * Ecce enim veniunt dies quibus dicent, Beatæ steriles, & uteri qui non pepererunt, & ubera quæ non lactauerunt.
30 * Tunc incipietis dicere montibus, Cadite super nos: & collibus, Operite nos.
31 * Quòd si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?
32 * Porrò veniebant cum eo duo alij malefici vt trucidarentur.
33 * Quumque venissent ad locum qui vocatur Caluaria, crucifixerunt eum illic, illosque maleficos, vnum à dextera, & alterum à sinistra.

Medio die.

34 * Ipse verò Ieschua dicebat, Pater, remitte eis, nesciunt enim quid faciunt. Et partiti sunt vestimenta eius, ac super eis iecerunt sortem.

20 * Iterùm autem Pilatus locutus est ad eos, volens dimittere Iesum.
21 * At illi succlamabant, dicentes, Crucifige, crucifige eum.
22 * Ille autem tertiò dixit ad illos, Quid enim mali fecit iste? nullã causam mortis inuenio in eo. corripiam ergo illum, & dimittam.
23 * At illi instabant vocibus magnis, postulantes vt crucifigeretur: & inualescebant voces eorum.
24 * Et Pilatus adiudicauit fieri petitionem eorum.
25 * Dimisit autem illis eum qui propter homicidiũ & seditionem missus fuerat in carcerem, quem petebant: Iesum verò tradidit voluntati eorum.

26 * Et cùm ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam Cyrenensem, venientem de villa: & imposuerunt illi crucem portare post Iesum.
27 * Sequebatur autem post illum multa turba populi & mulierum: quæ plangebant & lamentabantur eum.
28 * Conuersus autem ad illas Iesus, dixit, Filiæ Ierusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete, & super filios vestros.
29 * Quoniam, ecce, venient dies, in quibus dicent, Beatæ steriles, & ventres qui non genuerunt, & hubera quę non lactauerunt.
30 * Tunc incipient dicere montibus, Cadite super nos; & collibus, Operi-te nos.
31 * Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?
32 * Ducebantur autem & alij duo nequam cum eo, vt interficerentur.
33 * Et postquàm venerunt in locum qui vocatur Caluariæ, ibi crucifixerunt eum, & latrones, vnum à dextris, & alterum à sinistris.

34 * Iesus autem dicebat, Pater, dimitte illis. non enim sciunt quid faciunt. Dividentes verò vestimenta eius, miserunt sortes.

10 * πάλιν οὖν ὁ πιλάτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολῦσαι τὸν ἰησοῦν.
22 * οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες, σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν.
23 * ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρον ἐν αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.
23 * οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων.
24 * ὁ δὲ πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν.
25 * ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακήν, ὃν ἠτοῦντο· τὸν δὲ ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.

26 * Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι σίμωνός τινος κυρηναίου ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ ἰησοῦ.
27 * ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αἳ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.
28 * στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ ἰησοῦς εἶπε, θυγατέρες ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν·
29 * ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι, μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἐθήλασαν.
30 * τότε ἀρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, καλύψατε ἡμᾶς.
31 * ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;
32 * ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.
33 * καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν.

34 * Ὁ δὲ ἰησοῦς ἔλεγε, πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆρον.

Universidad de Deusto
Biblioteca

35 * Stabat autem populus conſpiciens. & ſubſannabant eum etiam proceres, & dicebant, Alios ſeruauit, ſeruet ſeipſum: ſi hic eſt Meſchicho ille electus Dei.

36 * Quinetiam illudebant ei milites dum accederent, & offerrent ei acetum: * Dicentes, Si tu es rex ille Iehoudæorum, ſerua teipſum. * Erat autem etiam inſcriptio ſcripta ſuper eum, Ionicè, & Romanè, & Hebraicè, HIC EST REX ILLE IEHOVDAEORVM.

39 * Vnus autè ex malefactis illis qui ſuſpenderant cum eo, blaſphemabat eum, dicebatque, Si tu es Meſchicho ille, ſerua teipſum, & ſeruanos quoque.

40 * At obiurgauit eum ſocius eius, & dixit ei, Ne Deum quidem times, qui & ipſe es in eodem iudicio?

41 * Et nos quidem iuſtè: nam prout dignum fuimus, & prout egimus, luimus pœnas: iſte verò nihil odioſum egit.

42 * Et dixit Ieſchua, Memento mei Domine mi, quum veneris in regnum tuum.

43 * Ait illi Ieſchua, Amin dico tibi, hodie mecum eris in paradiſo.

Ad nonam horam Feria ſexta Crucifixionis.

44 * Erat autem circiter hora ſexta, & factæ ſunt tenebræ ſuper vniuerſam terram, vſque ad horam nonam.

45 * Et Sol obſcuratus eſt, ſciſſaque ſuperficies portæ [velum] templi per medium.

46 * Et clamauit Ieſchua alta voce, dixitque, Pater mi, in manus tuas depono ſpiritum meum. hoc dixit, & tradidit ſpiritum.

47 * Quum vidiſſet autem Centurio quod factum fuerat, glorificauit Deum, & ait, Verè hic homo iuſtus erat.

48 * Omnéſque cœtus illi qui conuenerant ad hoc ſpectaculum, quum vidiſſent quod actum fuerat, reuerſi ſunt percutientes pectora ſua.

49 * Stabant autem procul omnes noti eius & fœminæ illæ quæ ſecutæ eum erant à Galilæa, iſtáque ſpectabant.

Crepuſculo Sabbathi Annunciationis.

50 * Porrò vir quidam nomine Ioſeph, ſenator à Romethe ciuitate Iehoudea, erat vir bonus & iuſtus:

35 * Et ſtabat populus ſpectans. & deridebant eum principes cum eis, dicentes, Alios ſaluos fecit, ſe ſaluum faciat, ſi hic eſt Chriſtus, Dei electus.

36 * Illudebant autem ei & milites, accedentes, & acetum offerentes ei:

37 * †Dicentes, Si tu es rex Iudæorum, ſaluum te fac.

38 * Erat autem & ſuperſcriptio ſcripta ſuper eũ literis Græcis, & Latinis, & Hebraicis, HIC EST REX IVDAEORVM.

39 * Vnus autem de his qui pendebant latronibus, blaſphemabat eum, dicens, Si tu es Chriſtus, ſaluum fac teipſum, & nos.

40 * Reſpondens autem alter, increpabat eum, dicens, Neque tu times Deum, quòd in eadem damnatione es?

41 * Et nos quidem iuſtè, nam digna factis recipimus: hic verò nihil mali geſſit.

42 * Et dicebat ad Ieſum, Domine, memento mei, cùm veneris in regnum tuum.

43 * Et dixit illi Ieſus, Amen dico tibi, Hodie mecum eris in paradiſo.

44 * Erat autem ferè hora ſexta: & tenebræ factæ ſunt in vniuerſam terram, vſque in horam nonam.

45 * Et obſcuratus eſt Sol: & velum templi ſciſſum eſt medium.

46 * Et clamans voce magna Ieſus, ait, Pater, in manus tuas commendo ſpiritum meum. Et hæc dicens, expirauit.

47 * Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificauit Deum, dicens, Gere hic homo iuſtus erat.

48 * Et omnis turba eorum qui ſimul aderant ad ſpectaculum iſtud, & videbant quæ fiebant, percutientes pectora ſua, reuertebantur.

49 * Stabant autem omnes noti eius à longè: & mulieres quæ ſecutæ eum erant à Galilæa hæc videntes.

50 * Et ecce vir nomine Ioſeph, qui erat decurio, vir bonus & iuſtus:

35 * καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός.

36 * ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ,

37 * καὶ λέγοντες, εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.

38 * ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν ἑλληνικοῖς καὶ ῥωμαϊκοῖς καὶ ἑβραϊκοῖς, ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

39 * εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν, λέγων, εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.

40 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων, οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;

41 * καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν. οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε.

42 * καὶ ἔλεγε τῷ ἰησοῦ, μνήσθητί μου κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

43 * καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

44 * Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης.

45 * καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐρράγη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.

46 * καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ ἰησοῦς, εἶπε, πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν.

47 * ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον, ἐδόξασε τὸν θεὸν, λέγων, ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.

48 * καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον.

49 * εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 * Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος·

Universidad de Deusto
Biblioteca

51 * Iste non consenserat voluntati & se-
cinori eorum: & expectabat regnum Dei.
52 * Iste inquam adijt Pilatum, & petiit cor-
53 pus Ieschua. * Et detraxit illud, mundet-
que linteo lineo, & posuit illud in monumen-
to exciso, in quo nemo adhuc positus fuerat.
54 * Caterum dies erat Parasceues, & Sab-
bathum pòst illucescebat.
55 * Accesserunt autem mulieres iste que cum
eo venerant à Galilea, & inspexerunt sepul-
chrum, & quomodo positus esset corpus eius.
56 * Reuersæ verò parauerunt vnguenta,
& aromata: ac Sabbatho quieuerunt, secun-
dùm præceptum est.

CAP. XXIIII.

1 PRimo autem hebdomadis aurora adhuc
obscura, venerunt ad monumentum, at-
tuleruntque aromata illa quæ parauerant: et-
iam autem cum eis mulieres aliæ.
2 * Et inuenerunt lapidem reuolutum à mo-
3 numento: * Et ingressæ sunt, nec inue-
nerunt corpus Ieschua.
4 * Factumque est dum ipsæ obstupescerent
super hoc, ecce duo viri astiterant super eis,
quorum coruscabat vestimentum.
5 * Et perterrefactæ sunt, inclinaruntque
facies suas in terram: at ipsi dixerunt eis,
Quid quæritis viuentem cum mortuis?
6 * Non est hic, surrexit. Reuocate in me-
moriam quæ locutus fuerit vobis dum ad-
7 esset in Galilæa, * Dicens, Quia
oportet Filium hominis tradi in manus
hominum sceleratorum, & crucifigi: &
die tertia resurgere.
8 * Et ipsæ recordatæ sunt verborum eius.
9 * Et reuersæ sunt à sepulchro, dicentes
hæc omnia illis vndecim & cæteris.
10 * Erant autem Mariam Magdalenitis,
& Iouchan, & Mariam matre Iacobi, & cæ-
teræ quæ cum eis erant, quæ hæc dicebant a-
postolis.
11 * Et visa sunt in oculis eorum verba illa
quasi deliria, neque crediderunt eis.
12 * Surrexit autem surrexit, & cucur-
rit ad sepulchrum, & introspexit: & ecce
lintea reposita tantummodo, abiitque ad se
miraretur apud se super hoc quod factum
fuerat.

51 * Hic non cõsenserat consilio & acti-
bus eorum, ab Arimathea ciuitate Iudęę,
qui expectabat & ipse regnum Dei.
52 * Hic accessit ad Pilatũ, & petiit cor-
pus Iesu: * Et depositum inuoluit in
53 lindone, & posuit eum in monumento
excisо, in quo nondum quisquam posi-
tus fuerat.
54 * Et dies erat parasceues, & Sabba-
thum illucescebat.
55 * Subsecutæ autẽ mulieres quæ cum
eo venerant de Galilęa, viderunt monu-
mentum, & quemadmodum positum
erat corpus eius.
56 * Et reuertentes parauerunt aromata
& vnguenta: & Sabbatho quidem si-
luerunt secundùm mandatum.

CAP. XXIIII.

1 VNa autem Sabbathi valdè diluculò
venerunt ad monumentum, portan-
tes quæ parauerant aromata.
2 * Et inuenerunt lapidem reuolutum
à monumento.
3 * Et ingressi, non inuenerunt corpus
Dominի Iesu.
4 * Et factum est, dum mente conster-
narentur essent de illo, ecce duo viri steterũt
secus illas in veste fulgenti.
5 * Cum timerent autem, & declinarẽt
vultum in terram, dixerũt ad illas, Quid
quæritis viuentem cum mortuis?
6 * Non est hic, sed surrexit. recorda-
mini qualiter locutus est vobis, cùm ad-
huc in Galilæa esset;
7 * Dicens, Quia
oportet Filium hominis tradi in manus
hominum peccatorum, & crucifigi: &
die tertia resurgere.
8 * Et recordatæ sunt verborum eius.
9 * Et regressæ à monumento, nuntia-
uerunt hæc omnia illis vndecim, & cæ-
teris omnibus.
10 * Erat autem Maria
Magdalene, & Iohanna, & Maria Iaco-
bi, & cæteræ quæ cum eis erant, quę di-
cebant ad Apostolos hæc.
11 * Et visa sunt ante illos sicut deliramẽ-
ta verba ista, & non crediderunt illis.
12 * Petrus autem surgens cucurrit ad
monumentum: & procũbens vidit lin-
teamina sola posita, & abiit secum mi-
rans quod factum fuerat.

51 * οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει
αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσ-
εδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ·
52 * οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ
Ἰησοῦ.
53 * καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθη-
κεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς
κείμενος.
54 * καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκε.
55 * κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συ-
νεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνη-
μεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ.
56 * ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. Καὶ
τῷ μὲν σαββάτῳ ἡσύχασαν, κατὰ τὴν ἐντολήν.

κδ'.

1 * Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἦλθον ἐπὶ
τὸ μνῆμα, φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα, καί τινες σὺν
αὐταῖς.
2 * εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου·
3 * καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
4 * καὶ ἐγένετο ἐν τῇ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ
ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆσιν ἀστρα-
πούσαις.
5 * ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρό-
σωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς, τί ζητεῖτε τὸν ζῶν-
τα μετὰ τῶν νεκρῶν;
6 * οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν
ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ,
7 * λέγων, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.
8 * καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ.
9 * καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦ-
τα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς.
10 * ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία
Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἱ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀ-
ποστόλους ταῦτα.
11 * καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα
αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.
12 * ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ πα-
ρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε,
πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Feria II. hebdomadis Candidatorum.

13 ✠ *Et ecce duo ex eis eo ipso die ibant fuscabant ad pagum nomine Emaus, distantem ab Ourischlem stadiis sexaginta.*

14 ✠ *Ipsique colloquebantur inter se de his omnibus quæ euenerant.*

15 ✠ *Dumque ipsi colloquerentur, & ipsi mutuò rogitarent, venit ipse Ieschua, & sequutus est eos, & iter faciebat cum eis.*

16 ✠ *Oculi autem eorum tenebantur, ne agnoscerent eum.*

17 ✠ *Et dixit eis, Qui sunt hi sermones quos loquimini vnus cum alio dum ambulatis, & estis tristes?*

18 ✠ *Et respondit vnus ex eis, cui nomen Kleioupha, & dixit ei, Tune solus es extraneus ab Ourischlem, qui nescias quid factum sit in ea istis diebus?*

19 ✠ *Dixit eis, Quid? Dicunt ei, De Iesu illo à Nozrath, qui fuit vir Propheta, potensque fuit in sermone & opere coram Deo, & coram vniuerso populo.*

20 ✠ *Quem tradiderunt principes Sacerdotum & Seniores iudicio mortis, & crucifixerunt eum.*

21 ✠ *Nos autem sperabamus eum esse qui redempturus esset Israel. & ecce tam tres sunt dies, ex quo hæc omnia facta sunt.*

22 ✠ *Sed & mulieres ex nobis obstupefecerunt nos, diluculò prævenientes fuerunt ad monumentum.*

23 ✠ *Quæ quum non inuenissent corpus eius, venerunt, dicentes nobis, se vidisse Angelos illic, qui dicunt eum viuere.*

24 ✠ *Quinetiam quidam ex nobis profecti sunt ad monumentum, & ita inuenerunt sicut prout dixerant mulieres; ipsum verò non viderunt.*

25 ✠ *Tunc dixit eis Ieschua, O expertes rationis, & graues corde ad credendum iis omnibus quæ locuti sunt Prophetæ!*

26 ✠ *Nonne hoc futurum erat, vt pateretur Meschicho, & ingrederetur in gloriam suam?*

27 ✠ *Et exorsus est à Mousche & ab omnibus Prophetis, & explicabat de se ex omnibus Scripturis.*

28 ✠ *Et appropinquabant pagò eò in quem proficiscebantur; et ipse fingebat se quasi in locum longinquum iter habere.*

Translat. B. Hieronymi. EVANG. LVCAE. ΕΥΑΓΓ. ΚΑΤΑ ΛΟΥΚ. κδ'. 381

13 ✠ *Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Ierusalé, nomine Emmaus.*

14 ✠ *Et ipsi loquebantur ad inuicem de his omnibus quæ acciderant.*

15 ✠ *Et factum est, dum fabularentur & secum quærerent, & ipse Iesus appropinquans ibat cum illis.*

16 ✠ *Oculi autem illorum tenebantur, ne eum agnoscerent.*

17 ✠ *Et ait ad illos, Qui sunt hi sermones quos confertis ad inuicem ambulantes, & estis tristes?*

18 ✠ *Et respondens vnus, cui nomen Cleophas, dixit ei, Tu solus peregrinus es in Ierusalem, & non cognouisti quæ facta sunt in illa his diebus?*

19 ✠ *Quibus ille dixit, Quæ? Et dixerunt, De Iesu Nazareno, qui fuit vir Propheta, potens in opere & sermone coram Deo & omni populo.*

20 ✠ *Et quomodo eũ tradiderũt summi Sacerdotes & principes nostri in damnationem mortis, & crucifixerunt eum.*

21 ✠ *Nos autẽ sperabamus quia ipse esset redempturus Israel: & nũc super hęc omnia, tertia dies est hodie quòd hæc facta sunt.*

22 ✠ *Sed & mulieres quædam ex nostris terruerunt nos, quę ante lũcem fuerunt D ad monumentum:*

23 ✠ *Et non inuento corpore eius, venerunt, dicentes se etiam visionem angelorum vidisse, qui dicunt eum viuere.*

24 ✠ *Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum, & ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt; ipsum verò non inuenerunt.*

25 ✠ *Et ipse dixit ad eos, O stulti, & tardi corde ad credendum in omnibus quę locuti sunt Prophetæ.*

26 ✠ *Nonne hęc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam?*

27 ✠ *Et incipiens à Moyse & omnibus Prophetis, interpretabatur illis in omnibus Scripturis quæ de ipso erant.*

28 ✠ *Et appropinquauerunt castello quò ibant: & ipse se finxit longiùs ire.*

13 ✠ Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς·

14 ✠ καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

15 ✠ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς·

16 ✠ ὁ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.

17 ✠ εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ ἐστὲ σκυθρωποί;

18 ✠ ἀποκριθεὶς δὲ εἷς ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν, σὺ μόνος παροικεῖς Ἰερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;

19 ✠ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ποῖα. ὁ δὲ εἶπον αὐτῷ, τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ·

20 ✠ ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν ὁ ἀρχιερεὺς καὶ ὁ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

21 ✠ ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.

22 ✠ ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον,

23 ✠ καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον, λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν.

24 ✠ καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.

25 ✠ καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς, ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται·

26 ✠ οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;

27 ✠ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ.

28 ✠ καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

29 * At coegerunt eum; dicuntque ei, Mane apud nos, quoniam dies nunc inclinat: ad te nebras. & ingressus est vt maneret cum eis.

30 * Factum est autem quum discubuisset cum eis, accepit panem & benedixit, frege-que & dedit eis.

31 * Et illicò aperti sunt oculi eorum, & agnouerunt eum: ipse verò ablatus est ab eis.

32 * Et dicebant alter alteri, Nonne cor nostrum ardebat in nobis dum colloqueretur nobis in via, & explicaret nobis Scripturas?

33 * Et surrexerunt ea ipsa hora, & reuersi sunt ad Ourischlem; & inuenerunt vndecim congregatos, & eos qui cum ipsis erant,

34 * Dicentes, Verè surrexit Dominus Magister, & apparuit Schemeoun.

35 * Quinetiam ipsi renunciarunt ea quæ contigerunt in via; & quomodo innotuerunt ei dum frangeret panem.

Ascensionis Domini nostri.

36 * Quumque hæc loquerentur, Ipse astitit inter eos, & dixit eis, Pax vobis: ego sum, ne timeatis.

37 * At ipsi perterrebantur & expauescebant: putabant enim se Spiritum videre.

38 * Dixit eis Jeschua, Quid commouemini, & quare ascendunt cogitationes in cordibus vestra?

39 * Videte manus meas & pedes meos, quia ego sum. contrectate me, & agnoscite, quia Spiritus carnem & ossa non habet, prout me videtis habere.

40 * Et quum hæc dixisset, ostendit eis manus suas pedésque suos.

41 * Quumque adhuc non crederent præ gaudio suo, & mirarentur, dixit eis, Habetis hic quid manducandum?

42 * Ipsi verò dederunt ei partem piscis assi,
43 & ex fauo mellis.

44 * Et dixit eis, His sunt sermones quos locutus sum vobiscum dum apud vos essem, quoniam oportere impleri quicquid scriptum est in Lege Mouschi & in Prophetis & Psalmis de me.

45 * Tunc aperuit eorum mentem vt intelligerent Scripturas.

29 * Et coëgerunt illum, dicentes, Mane nobiscum! quoniã aduesperascit, & inclinata est iam dies. Et intrauit cum illis.

30 * Et factum est, dum recũberet cum eis, accepit panem, & benedixit, ac fregit, & porrigebat illis.

31 * Et aperti sunt oculi eorum, & cognouerunt eum: & ipse euanuit ex oculis eorum.

32 * Et dixerunt ad inuicem, Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loquereturin via, & aperiret nobis Scripturas?

33 * Et surgentes eadem hora, regressi sunt in Ierusalem: & inuenerunt congregatos vndecim, & eos qui cum illis erant,

34 * dicentes, Quòd surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni. E

35 * Et ipsi narrabant quæ gesta erant in via: & quomodo cognouerunt eum in fractione panis.

36 * Dum autem hæc loquuntur, stetit Iesus in medio eorum, & dicit eis, Pax vobis: ego sum, nolite timere.

37 * Conturbati verò & conterriti, existimabant se spiritum videre.

38 * Et dixit eis, Quid turbati estis, & cogitationes ascendunt in corda vestra?

39 * Videte manus meas & pedes, quia ego ipse sum. palpate & videte, quia spi- F ritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere.

40 * Et cùm hoc dixisset, ostendit eis manus & pedes.

41 * Adhuc autẽ illis non credentibus, & mirantibus præ gaudio, dixit, Habetis hîc aliquid quod manducetur?

42 * At illi obtulerunt ei partem piscis assi, & fauum mellis.

43 * Et cùm manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis.

44 * Et dixit ad eos, Hæc sunt verba quæ locutus sum ad vos cùm adhuc essem vobiscum, quoniam necesse est impleri om G nia quæ scripta sunt in Lege Moysi, & Prophetis, & Psalmis de me.

45 * Tunc aperuit illis sensum, vt intelligerent Scripturas.

29 * καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν, λέγοντες, μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ, καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς.

30 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς.

31 * αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.

32 * καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;

33 * καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,

34 * λέγοντας, ὅτι ἠγέρθη ὁ κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σίμωνι·

35 * καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 * Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, εἰρήνη ὑμῖν.

37 * πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.

38 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τί τεταραγμένοι ἐστὲ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

39 * ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου· ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι. ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.

40 * καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.

41 * ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ὑπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;

42 * οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου·

43 * καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

44 * εἶπε δὲ αὐτοῖς, οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς, ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.

45 * τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς,

Universidad de Deusto
Biblioteca

44 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι μου οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ τοῖς προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.

45 * τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς.

46 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ.

47 * καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.

48 * ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων.

49 * καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλήμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

50 * Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς.

51 * καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν.

52 * καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης.

53 * καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν· ἀμήν.

---

44 * Et dixit eis, Quoniam sic scriptum est, & sic oportebat Christum pati, & resurgere à mortuis tertia die.

47 * Et prædicari in nomine eius pœnitentiam & remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Ierosolyma.

48 * Vos autem testes estis horum.

49 * Et ecce ego mitto promissum patris mei in vos: vos autè sedete in ciuitate, quoad vsque indnamini virtute ex alto.

50 * Eduxit autem eos foras in Bethaniam: & eleuatis manibus suis benedixit eis.

51 * Et factum est: dum benediceret illis, recessit ab eis, & ferebatur in cælum.

52 * Et ipsi adorantes regressi sunt in Ierusalem cum gaudio magno.

53 * Et erant semper in templo, laudantes & benedicentes Deum. Amen.

Τέλος τοῦ κατὰ λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου.

46 * Et dixit eis, Ita scriptum est, & expediebat pati Meschicho, & resurgere à domo mortuorum tertio die:

47 * Et prædicari in eius nomine pœnitentiam in remissionem peccatorum in cunctis gentibus, ita vt exordium esset ab Ourischlem.

48 * Vos autem estis testes horum.

49 * Et ego mittam super vos promissum Patris mei: vos autem expectate in Ourschlem ciuitate, vsquequò induamini virtute ex alto.

50 * Et eduxit eos vsque in Beth-Anie, & eleuauit manus suas, eisque benedixit.

51 * Et factum est dum benediceret eis, separatus est ab eis, & conscendit cælos.

52 * Ipsi autem adorauerunt eum, et reuersi sunt ad Ourischlem cum gaudio magno.

53 * Et omni tempore erant in templo glorificantes & benedicentes Deum. Amen.

Absolutum est Euangelium sanctum Lucæ Euangelistæ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

PROLOGVS IN EVANGELIVM SECVNDVM IOHANNEM.

HIC EST Iohannes Euãgelista vnus ex discipulis Domini, qui virgo à Deo electus est: quem de nuptijs volentẽ nubere vocauit Deus. Cui virginitatis in hoc duplex testimoniũ datur in Euãgelio, quòd & præ cęteris dilectus à Deo dicitur, & huic matrẽ suam pendens in cruce cõmẽdauit Dominus, vt virginem virgo seruaret. Denique manifestãs in Euangelio quod erat ipse incorruptibilis verbi opus inchoans, solus verbũ carnem factum esse, nec lumen à tenebris comprehensum fuisse testatur, primum signũ ponens quod in nuptijs fecit Dominus, ostẽdens quòd ipse erat; vt legentibus demonstraret, quòd vbi Dominus inuitatus sit, deficere nuptiarum vinum

EVANGELIVM SANCTVM
FRAECONIVM IOVCHANON
quod locutus est ac prædicauit Iouiã Ephe

IN NOMINE DOMINI
DEIQVE NOSTRI IESCHV
Christi obsignamus Euangelium fac
ctum, prædicationem Iouchanon pr

GVIDONE FABRICIO BVRGE
EXSCRIPTORE ET INTERPRETE

Lectio in festo Natiuitatis Domini
nostri. CAP. I.

IN PRINCIPIO
Verbum, &
bum erat apud Deum, &
Deus erat illud Verbum.
*Hoc erat in principio apud Deum.
*Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factum est nihil quod factum est.
*In ipso vita erat, & vita erat lux hominum:
*Et lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.
*Fuit homo missus à Deo, cui nomen Iouchanon.
*Hic venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine, vt omnes crederent per illum.
*Non erat ille lux, sed vt testimonium perhiberet de lumine.
*Erat lux vera, quæ illuminat omnẽ hominem venientem in hunc mundũ.
*In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognouit.
*In propria venit, & sui eum non receperunt.
*Ad suos venit, & sui eum non

debeat, & veteribus immutatis, noua omnia quę à Christo instituũtur appareant. Hoc autem Euangeliũ scripsit in Asia, postea quàm in Pathmos insula Apocalypsim scripserat, vt cui in principio canonis incorruptibile principiũ prænotatur in Genesi, ei etiã incorruptibilis finis per virginẽ in Apocalypsi redderetur, dicẽte Christo: Ego sum alpha & Ω mega. Et hic est Iohannes qui sciens superuenisse diem recessus sui, cõuocatis discipulis suis in Ephesῳ, per multa signorũ experimenta promens Christum, descendẽs in defossum sepulturę locum, facta oratione positus est ad patres suos; tã extraneus à dolore mortis quàm à corruptione carnis inuenitur alienus. Tum post omnes Euangelium scripsit: & hoc virgini debebatur. Quorum tamen vel scriptorum temporis dispositio vel librorũ ordinatio ideò à nobis per singula non exponitur, vt sciendi desiderio collato & quærẽtibus fructus laboris & Deo magisterij doctrina seruetur.

SANCTVM IESV CHRISTI
EVANGELIVM SECVNDVM
IOHANNEM.

CAP. I.

IN PRINCIPIO erat Verbum, & Verbum erat apud Deũ, & Deus erat verbum.
Hoc erat in principio apud Deum.
Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factum est nihil.
In ipso vita erat, & vita erat lux hominum:
Et lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.
Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Iohannes.
Hic venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine, vt omnes crederent per illum.
Non erat ille lux: sed vt testimonium perhiberet de lumine.
Erat lux vera, quæ illuminat omnẽ hominem venientem in hunc mundũ.
In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognouit.
In propria venit, & sui eum non receperunt.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ
ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

κεφαλ. α΄.

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν
πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.
οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν.
πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς
αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονεν.
ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων.
καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ ἰωάννης.
οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ.
οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.
ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.
εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

12 * Iis autem qui receperunt eum, dedit potestatem vt filij Dei fierent, his[inquam,]qui credunt in nomen eius.

13 * Ji qui non ex sanguine, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo genti sunt.

14 * Et verbum caro factum est, & habitauit in nobis, & spectauimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti à Patre, plenum gratia ac veritatis.

15 * Jouchanon testatus est de eo, & clamauit & ait, Hic est de quo dicebam, Venit qui venit, & fuit ante me, quoniã prior me erat.

16 * Et ex plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia.

17 * Quandoquidem Lex per Moysen data est, veritas autem & gratia per IESCHVA Meschicho fuit.

Matutinis Dominicæ post Epiphaniam.

18 * Deum nemo vidit vnquam: vnigenitus ille Deus qui est in sinu Patris sui, ipse annunciauit.

19 * Et hoc est testimonium ipsius Jouchanan quando miserunt ad eum Jehoudai ab Orschelem, Sacerdotes & Leuitas vt interrogarent eum, Tu quis es?

20 * Et confessus est, neque negauit: & confessus est, Non sum ego Meschicho.

21 * Et interrogauerunt eum rursus, Quid ergo? Jlijo es? & ait, Non sum. Es tu propheta? & ait, Minime.

22 * Dixerúntque ei, Ecquis es? vt demus responsum ijs qui miserunt nos: quid dicis de teipso?

23 * Ait, Ego sum Vox clamantis in deserto, Complanate viam Domini prout dixit Eschaio propheta.

24 * Jlli autem qui missi fuerant erant ex Perischeis erant.

25 * Et interrogauerunt eum ac dixerunt ei, Quid igitur baptizas si tu non es Meschicho, neque Jlijas, neque propheta?

26 * Respondit Jouchanan, & dixit eis, Ego baptizo in aqua, sed inter vos stat ille, quem vos nescitis.

27 * Js est qui post me venit, & fuit ante me: is,[inquam,]cuius nõ sum dignus quem soluam corrigias calceamentorum.

28 * Hæc in Beth-Anio facta sunt trans Jordanem, vbi baptizabat Jouchanon.

12 * Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius.

13 * Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.

14 * Et verbum caro factum est, & habitauit in nobis; & vidimus gloriam eius gloriam quasi vnigeniti à patre, plenum gratiæ & veritatis.

15 * Iohannes testimonium perhibet de ipso, & clamat dicens, Hic erat quem dixi, Qui post me venturus est, ante me factus est, quia prior me erat.

16 * Et de plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia.

17 * Quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christũ facta est.

18 * Deum nemo vidit vnquam: vnigenitus Filius qui est in sinu Patris ipse C enarrauit.

19 * Et hoc est testimonium Iohannis, quando miserunt Iudæi ab Ierosolymis sacerdotes & Leuitas ad eum, vt interrogarent eum, Tu quis es?

20 * Et confessus est, & non negauit: & confessus est, Quia non sum ego Christus.

21 * Et interrogauerunt eum, Quid ergo? Elias es tu? Et dixit, Non sum. Propheta es tu? Et respondit, Non.

22 * Dixerunt ergo ei, Quis es, vt responsum demus his qui miserunt nos? quid dicis de teipso?

23 * Ait, Ego vox clamantis in deserto, dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias Propheta. * Et qui missi fuerant, erant ex Pharisæis.

24 * Et interrogauerũt eum, & dixerunt ei, Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta?

25 * Respondit eis Iohannes, dicens, Ego baptizo in aqua: medius autem vestrum D stat quem vos nescitis.

26 * Ipse est qui post me venturus est, qui ante me factus est: cuius ego non sum dignus, vt soluam eius corrigiam calceamenti.

27 * Hæc in Bethania facta sunt trans Iordanem, vbi erat Iohannes baptizans.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ad Oblationem Dominicæ post Ephaniam.

29 * Postero autem die vidit Iouchanon Ieschua venientem ad se, & ait, Ecce Agnus Dei qui tollit peccatum mundi.

30 * Hic est de quo dicebam, Post me venit vir, & fuit ante me, quoniam prior me est.

31 * Et ego non noueram eum, sed vt manifestetur Israeli, propterea veni aqua baptizatum.

32 * Et testatus est Iouchanon, dixitque, Contemplatus sum Spiritum descendentem de cælo quasi columbam, mansitque super eum.

33 * Et ego non noueram eum, sed qui misit me vt baptizarem aqua, ille mihi dixerat, Super quem videris descendentem Spiritum & commorantem super eum, hic baptizat in Spiritu Sanctitatis.

34 * Et ego vidi, & testor hunc esse Filium Dei.

35 * Cæterùm alio die stabat Iouchanon, & duo ex discipulis eius.

36 * Et intuitus Ieschua ambulantem, ait, Ecce Agnus Dei.

37 * Audierúntque duo eius discipuli dicentem, & abierunt post Ieschua.

38 * Et conuersus Ieschua respexit eos venientes post se, dixitque eis, Quid quæritis? Dicunt ei, Magister noster vbi degis?

39 * Dixit eis, Venite, & videbitis. Venerunt autem venerunt & viderunt vbi degeret, & apud eum fuerunt die illo: & erat quasi hora decima.

40 * Vnus autem ex ijs qui hæc audierant à Iouchanon & abierant post Ieschua, erat Andreas frater Schemeoun.

41 * Iste vidit prius Schemeon fratrem suum, & dixit ei, Inuenimus Messiham.

42 * Et adduxit eum ad Ieschua. Intuitus autem eum Ieschua, ait, Tu es Schemeon filius Ioana [Columbæ] tu vocaberis Kephas [Petra].

Ad Oblationem Dominicæ post Epiphaniam.

43 * Postrò die altero voluit Ieschua exire in Galilæam, & inuenit Philippum, dixitque ei, Post me veni.

29 * Altera die vidit Iohannes Iesum venientem ad se, & ait: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit † peccatum mundi.

30 * Hic est de quo dixi, Post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat.

31 * Et ego nesciebam eum, sed vt manifesterur † in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans.

32 * Et testimonium perhibuit Iohannes, dicens: Quia vidi spiritum descendentem quasi columbam de cælo, & mansit super eum.

33 * Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit, Super quem videris Spiritum descendentem & manétem super eum, hic est qui baptizat in spiritu sancto.

34 * Et ego vidi: & testimonium perhibui, quia hic est Filius Dei.

35 * Altera die iterum stabat Iohánes, & ex discipulis eius duo.

36 * Et respiciens Iesum ambulantem, dicit: Ecce Agnus Dei.

37 * Et audierunt eum duo discipuli loquentem, & secuti sunt Iesum.

38 * Conuersus autem Iesus, & videns eos sequentes se, dicit eis: Quid quæritis? Qui dixerunt ei, Rabbi quod dicitur interpretatum Magister, vbi habitas?

39 * Dicit eis: Venite, & videte. Venerũt, & vidérunt vbi maneret, & apud eum mansérũt die illo: hora autem erat quasi decima.

40 * Erat autem Andreas frater Simonis Petri, vnus ex duobus qui audierant à Iohanne, & secuti fuerant eum.

41 * Inuenit hic primùm fratrem suum Simónem, & dicit ei; Inuenimus Messiam, quod est interpretatum, Christus.

42 * Et adduxit eum ad Iesum. Intuitus autem eum Iesus, dixit: Tu es Simon filius Iona: tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus.

43 * In crastinum voluit exire in Galilæam: & inuenit Philippum. Et dicit ei Iesus, Sequere me.

29 * Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ ἰωάνης τὸν ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει, ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

30 * οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον, ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.

31 * κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτὸν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων.

32 * καὶ ἐμαρτύρησεν ἰωάνης, λέγων, ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.

33 * κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτὸν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

34 * κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

35 * τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

36 * καὶ ἐμβλέψας τῷ ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει, ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ.

37 * καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ.

38 * στραφεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, ῥαββεὶ, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον, διδάσκαλε, ποῦ μένεις;

39 * λέγει αὐτοῖς, ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην. ὥρα ἦν ὡς δεκάτη.

40 * ἦν ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.

41 * εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, εὑρήκαμεν τὸν μεσσίαν· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον ὁ χριστός.

42 * καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν. ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς εἶπε, σὺ εἶ σίμων ὁ υἱὸς ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται πέτρος.

43 * Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἀκολούθει μοι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

44 * Ipse verò Philippus erat ex Beth-saida [domo piscationis,] ex ciuitate Andreæ & Schemeoun.

45 * Philippus autem inuenit Nathanael, & dixit ei, Illum de quo scripsit Mosches in Lege, & in Prophetis, inuenimus, qui est Jeschua ille filius Jausephi ex Nozrath.

46 * Dixit ei Nathanael, A Nozrath potest quicquam boni esse? Dixit ei Philippus, Veni, & videbis.

47 * Vidit autem Jeschua ipsum Nathanael venientem ad se, & ait de eo, Ecce verè filius Israel, in quo dolus non est.

48 * Dixit ei Nathanael, Vnde me cognouisti? Respondit Jeschua, Priusquam te vocaret Philippus, quum esses sub ficu, vidi te.

49 * Respondit Nathanael & dixit ei, Magister mi, tu es ille filius Dei, tu es ille rex Israel.

50 * Dixit ei Jeschua, Propterea quòd dixi tibi, Vidi te sub ficu, credis? maiora his videbis.

51 * Dixit ei, Amin amin dico vobis, Videbitis cælos apertos, & Angelos Dei ascendentes & descendentes ad Filium hominis.

Matutinis Dominicæ qua ingreditur Ieiunium.

CAP. II.

1 Cæterùm die tertio factum est connubium in Kotne ciuitate Galilææ: matérque Jeschua illic aderat.

2 * Quin & ipse Jeschua, ac discipuli eius, vocatus est ad illud conuiuium.

3 * Et defecerat vinum, quum dixit ei mater ipsius Jeschua, Vinum non habent.

4 * Dixit ei Jeschua, Quid mihi & tibi mulier? nondum venit hora mea.

5 * Dixit eius mater ministris, Quodcunque dixerit vobis, facite.

6 * Erant autem ibi hydriæ lapideæ sex positæ fuerant ad purgationem Iudæorum, capientes singulæ metretas binas vel ternas.

7 * Dixit eis Jeschua, Implete has hydrias aqua: & impleuerunt eas ad summum vsque.

44 * Erat autem Philippus à Bethsaida, ciuitate Andreæ & Petri.

45 * Inuenit Philippus Nathanael, & dixit ei, Quem scripsit Moyses in Lege & Prophetæ, inuenimus Iesum filium Ioseph, à Nazareth.

46 * Et dixit ei Nathanael, A Nazareth potest aliquid boni esse? Dicit ei Philippus, Veni & vide.

47 * Vidit Iesus Nathanael venientem ad se, & dicit de eo, Ecce verè Israelita, in quo dolus non est.

48 * Dicit ei Nathanael, Vnde me nosti? Respondit Iesus & dixit ei, Prius quàm te Philippus vocaret, cùm esses sub ficu, vidi te.

49 * Respondit ei Nathanael, & ait: Rabbi, tu es filius Dei, tu es rex Israel.

50 * Respondit Iesus, & dixit ei, Quia dixi tibi, Vidi te sub ficu, credis: maius his videbis.

51 * Et dicit ei, Amen, amen dico vobis, Amodò videbitis cælum apertum, & angelos Dei ascendentes, & descendentes, supra Filium hominis.

CAP. II.

1 ET tertia die nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ: & erat mater Iesu ibi.

2 * Vocatus est autem & Iesus, & discipuli eius ad nuptias.

3 * Et deficiente vino, dicit mater Iesu ad eum, Vinum non habent.

4 * Et dicit ei Iesus, Quid mihi & tibi mulier? nondum venit hora mea.

5 * Dicit mater eius ministris, Quodcunque dixerit vobis, facite.

6 * Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex positæ, secundùm purificationẽ Iudæorum, capientes singulæ metretas binas vel ternas.

7 * Dicit eis Iesus, Implete hydrias aqua. Et impleuerunt eas vsque ad summum.

44 * ἦν δὲ ὁ φίλιππος ἀπὸ βηθσαϊδὰ ἐκ τῆς πόλεως ἀνδρέου καὶ πέτρου.

45 * εὑρίσκει φίλιππος τὸν ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ, ὃν ἔγραψε μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, ἰησοῦν τὸν υἱὸν ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ ναζαρέτ.

46 * καὶ εἶπεν αὐτῷ ναθαναὴλ, ἐκ ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ φίλιππος, ἔρχου καὶ ἴδε.

47 * εἶδεν ὁ ἰησοῦς τὸν ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, ἴδε ἀληθῶς ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.

48 * λέγει αὐτῷ ναθαναὴλ, πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, πρὸ τοῦ σε φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε.

49 * ἀπεκρίθη ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ, ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ.

50 * ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι εἶπόν σοι, εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις· μείζω τούτων ὄψει.

51 * καὶ λέγει αὐτῷ, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

β.

1 * Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν κανᾷ τῆς γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ ἐκεῖ.

2 * ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.

3 * καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ πρὸς αὐτὸν, οἶνον οὐκ ἔχουσι.

4 * λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου.

5 * λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε.

6 * ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.

7 * λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω.

אֲנָא לְכוֹן דְּמִן הָשָׁא הֲזוֹן שְׁמוּא ' דְּפִתְיוֹחִין וְסַלְאכְיָתְהָא כַּד סָלְקִין ' וְנַחֲתִין לְוָתָהּ בְּרַת וְאֶנְשָׁא ׃

וְלֵיוֹמָא דְּתַלְתָּא חֲנוֹ ' מְשְׁתַּתָּא בְּקַטְנָא סְרִינְקָא דְּגַלְיָלָא וְאִמֵּהּ דְּיֵשׁוּעַ תַּמָּן הֲוָת ׃

וְאִזְמַר לָהּ לְמֵשְׁתַּיָתָא ' אֲתָת לְוָתֵהּ וְאָמְרָא לָהּ אֲמָה לֵישׁוּעַ חַסְרָא לוֹת לְחֹן ׃

אֲמַר לָהּ יֵשׁוּעַ מָא לִי וְלָכִי אִנְתְּהָא לָא עַדְכִיל ' אִתַּת שְׁעָתִי ׃

אֲמְרָא אִמֵּהּ ' לְמְשַׁמְשָׁנֵא מַדְמָא דְּאֲמַר לְכוֹן עֲבִדוּ ׃

אִיתּ תַּמָּן תַּמְנָא כַּרְאֲפָא שׁוּת ' דְּמִסְתַּן ' לְתַדּוּכְיָתָא דְּיְהוּדָיֵא ' דְּאָחֲדָן תַּרְתִּין תְּרַיָּן סָאִין

אֲמַר לְהוֹן מַלְיוּ אַנְיָן מַיָּא לְאַנְפָא וְמַלְיוּ אֲנְיָן עַרְמָא לְעֵל ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܐ ܐܡܪ ܠܗ̇ ܝ̈ܫܘܥ ܗܐ ܥܕ ܗܫܐ ܐܬܝ ܘܫܪܝ ܘܢܣܒ ܟܣ̈ܐ ܘܢܫܬܐ ܠܟ ܘܐܢܬ ܐܡܪ ܠܐ ܐܬܝ ܐܠܐ ܕܐܢ ܐܬܝ ܐܢܐ ܐܫܬ̈

Universidad de Deusto
Biblioteca

Matutinis Dominicæ post Epiphaniam & de Baptismo.

23 * Quum autem esset Jeschua in Ourschelem in Pezcho die festo, multi crediderũt in eum, qui viderunt signa quæ edebat.

24 * Ipse autem Jeschua non credebat ei semetipsum, quippe qui nosset omnes.

25 * Nec indigeret vt quisquam ei testaretur de quouis homine, ipse enim nouerat quid esset in homine.

CAP. III.

1 ERat autem ibi vnus ex Perischeis, cui nomen erat Nikodimous princeps Iudæorum.

2 * Hic venit ad Jeschua noctu, & dixit ei, Magister mi, scimus te à Deo missum, qui doctorem: nemo enim potest hæc signa facere quæ tu edis, nisi qui Deum habeat secum.

3 * Respondit Jeschua, & dixit ei, Amen amen dico tibi, Nisi quis genitus fuerit denuò, non potest videre regnum Dei.

4 * Dixit ei Nikodimous, Qui fieri potest vt nascatur homo senex? nunquid potest in vterum matris suæ duabus vicibus introire & gigni?

5 * Respondit Jeschua & dixit ei, Amen amen dico tibi, Nisi quis genitus fuerit ex aqua & Spiritu, non potest ingredi regnum Dei.

6 * Quod natum est ex carne, caro est: quod natum est ex Spiritu, Spiritus est.

7 * Ne mireris quòd dixerim tibi, Oportet vos nasci denuò.

8 * Spiritus quò loci vult spirat, & vocem eius audis, sed nescis vnde veniat & quò vadat: ita est quisquis genitus est ex Spiritu.

9 * Respondit Nikodimous, & dixit ei, Quomodo possunt hæc fieri?

10 * Respondit Jeschua & dixit ei, Tu es Ector in Jsroel, & hæc nescis?

11 * Amin amin dico tibi, Quod scimus loquimur, & quod vidimus testamur, & testimonium nostrum non recipitis.

23 * Cùm autem esset Ierosolymis in Pascha in die festo, multi crediderunt in nomine eius, videntes signa eius quę faciebat.

24 * Ipse autem Iesus non credebat semetipsum eis, eò quòd ipse nosset omnes.

25 * Et quia opus ei nõ erat vt quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine.

CAP. III.

1 * Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων.

2 * οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ῥαββεῖ, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ.

3 * ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

4 * λέγει πρὸς αὐτὸν νικόδημος, πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι;

5 * ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

6 * τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστι· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμά ἐστι.

7 * μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.

8 * τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.

9 * ἀπεκρίθη νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ, πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;

10 * ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;

11 * ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * Si terrena dixi vobis, neque creditis quomodo, si dixero vobis cælestia, credetis mihi?

Matutinis mediij ieiunij.

13 * Porrò nemo ascendit in cælum nisi qui descendit è cælo, Filius hominis qui ipse est in cælo.

14 * Et quemadmodum extulit Moyses serpentem in deserto, ita futurum est vt exaltatur Filius hominis.

15 * Vt quisquis credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.

16 * Ita enim dilexit Deus mundum vt Filium suum vnicum dederit, vt quisquis credit in eum, nō pereat, sed habeat vitā æternā.

17 * Non enim misit Deus Filium suum in mundum vt condemnet mundum, sed vt seruetur mundus per eum.

18 * Qui credit in eum non condemnatur, qui verò non credit, iam condemnatus est, quia qui non credit in nomen vnigeniti Filij Dei.

19 * Hæc est autem condemnatio, quia Lux venit in mundum, & dilexerunt homines tenebras potius quàm Lucem, fuerunt enim eorum opera mala.

20 * Quisquis enim odiosa mala agit, odit Lucem: nec venit ad Lucem, ne arguantur opera eius. 21 * Qui verò agit veritatem, venit ad Lucem vt innotescant opera ipsius, quia in Deo facta sint.

Ad Oblationem Eucæristiæ Ecclesiæ.

22 * Postea venit Jeschua & discipuli eius terram Jihoudææ, & illic conuersabatur cum eis, & baptizabat.

23 * Baptizabat autem & Iouchanon in Enoun, quod est iuxta crepidinem Schalim: quoniam aquæ erant illic multæ: & veniebant & baptizabantur.

24 * Nondum enim coniectus fuerat Iouchanon in domum vinctorum. 25 * Orta est autem quæstio ex discipulis Iouchanon cū Iudæo quodam de purgatione.

26 * Et venerunt ad Iouchanon, & dixerunt ei, Magister noster, Is qui tecum erat trans Iourdenon, de quo testimonium perhibuisti, en ipse baptizat, multique veniunt ad eum.

12 * Si terrena dixi vobis, & non creditis: quomodo si dixero vobis cælestia, credetis?

13 * Et nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis qui est in cælo.

14 * Et sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto: ita exaltari oportet Filium hominis:

15 * Vt omnis qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam.

16 * Sic enim Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret: vt omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.

17 * Non enim misit Deus filium suum in mundum, vt iudicet mundum, sed vt saluetur mundus per ipsum.

18 * Qui credit in eum, non iudicatur. qui autem non credit, iam iudicatus est: quia non † credidit in nomine vnigeniti Filij Dei.

19 * Hoc est autem iudicium: quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras quàm lucem: erant enim eorum mala opera.

20 * Omnis enim qui †malè agit, odit lucem, & non venit ad lucem, vt non arguantur opera eius.

21 * Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, vt manifestentur opera eius, quia in Deo sunt facta.

22 * Post hæc venit Iesus & discipuli eius in terram Iudæam: & illic morabatur cum eis, & baptizabat.

23 * Erat autem & Iohannes baptizans in Ænon iuxta Salim: quia aquæ multæ erant illic, & veniebant, & baptizabantur. 24 * Nondum enim missus fuerat Iohannes in carcerem.

25 * Facta est autem quæstio ex discipulis Iohannis cū Iudæis de purificatione.

26 * Et venerunt ad Iohannem, & dixerunt ei, Rabbi, qui erat tecum trans Iordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, & omnes veniunt ad eum.

12 * εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε;

13 * Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.

14 * καὶ καθὼς μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου·

15 * ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

16 * οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

17 * οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

18 * ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ.

19 * αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.

20 * πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

21 * ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα· ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.

22 * Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν.

23 * ἦν δὲ καὶ ἰωάννης βαπτίζων ἐν αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.

24 * οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ ἰωάννης.

25 * ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν ἰωάννου μετὰ ἰουδαίων περὶ καθαρισμοῦ.

26 * καὶ ἦλθον πρὸς τὸν ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ, ῥαββεί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * Respondit Iouchanon, & dixit eis: Non
potest homo recipere quicquam ex animi sui
voluntate, nisi datum ei fuerit de cælo.
18 * Vos estis mihi testes me dixisse: Non sum
Meschicho, sed missus sum coram eo.
19 * Qui habet Sponsam, Sponsus est: amicus
autem Spōsi illius, qui stat & audit eum, gau-
dio magno gaudet propter vocem Sponsi. Hoc
ergo gaudium meum ecce impletum est.
20 * Illum oportet crescere, me verò minui.
21 * Is enim qui supernè venit, supra omnes
est: is autem qui de terra, de terra est, &
terrena loquitur: is qui è cælo venit, supra
22 omnes est. * Et quod vidit & audiuit, testa-
tur: & testimonium eius nemo recipit.
23 * Qui autem recipit eius testimonium, ob-
24 signauit Deum esse verace. * Is enim quem
Deus misit, verba ipsius Dei loquitur: non
enim in mensura dedit Deus Spiritum.
25 * Pater diligit Filium, & omnia dedit in
manus eius.
26 * Qui credit in Filium, habet vitam
æternam: qui verò nō †satisfactus est de Filio,
non videbit vitam, sed ira Dei commanet
super eum.
† ܕܥܘܢ hoc in loco plura significat quàm ve-
rbo exprimi possit.

CAP. IIII.

1 COgnouit autem Jeschua audisse Pha-
risæos ipsum discipulos multos facere,
magisque baptizare quàm Iouchanen:
2 (Quamquam ipse Jeschua non baptiza-
ret sed discipuli eius.)
3 * Et reliquit Jihoudaam, & reuer-
sus est rursum in Galilæam.

Nocte diei genuflexionis Pentecostes.

4 * Opus autem erat ei vt veniens tran-
siret per Schamaritanos.
5 * Venit itaque in vrbem Schamarita-
norum, quæ vocatur Schocar, iuxta tene-
mentum agri, quem dedit Jaakoub Josephi filio
suo.
6 * Eratque ibi fons aquarum Jaakobi.
Jeschua autem fatigatus erat ex labore
itineris, sedebatque ad fontem, & erat ho-
ra sexta.

17 * Respondit Iohannes & dixit, Non
potest homo accipere quicquam, nisi
fuerit ei datum de cælo.
18 * Ipsi vos mihi testimoniū perhibe-
tis, quod dixerim, Non sum ego Chri-
stus: sed quia missus sum ante illum.
19 * Qui habet sponsam, sponsus est:
amicus autem sponsi qui stat & audit
eum, gaudio gaudet propter vocē spon-
si. Hoc ergo gaudium meum impletum
est.
20 * Illum oportet crescere: me autem
minui.
21 * Qui desursum venit, super omnes
est. Qui est de terra, de terra est, & de
terra loquitur. Qui de cælo venit, super
22 omnes est.
* Et quod vidit & audiuit, hoc te-
statur: & testimonium eius nemo ac-
cipit.
23 * Qui †accepit eius testimonium, si-
gnauit quia Deus verax est.
24 * Quem enim misit Deus, verba Dei
loquitur, non enim ad mensuram dat
Deus Spiritum.
25 * Pater diligit filium: & omnia dedit
in manu eius.
26 * Qui credit in Filium, habet vitam
æternam: qui autem incredulus est filio,
non videbit vitam, sed ira Dei manet su
per eum.

CAP. IIII.

1 VT ergo cognouit Iesus quia audie-
runt Phariſæi quòd Iesus plures di-
scipulos facit, & baptizat, quàm Iohan-
2 nes.
* Quanquam Iesus non baptizaret,
sed discipuli eius:
3 * Reliquit Iudæam, & abijt iterum in
Galilæam.

4 * OPORTEBAT autē eum transire
per Samariam.
5 * Venit ergo in ciuitatem Samariæ
quæ dicitur Sichar, iuxta prędium quod
dedit Iacob Ioseph filio suo.
6 * Erat autem ibi fons Iacob. Iesus er-
go fatigatus ex itinere, sedebat sic supra
fontem, hora erat quasi sexta.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 Venit autem mulier ex Schomeronis hauriret aquam: & dixit ei Jeschua, Da mihi aquam bibendam.

8 Porrò discipuli eius introierant in urbem vt emerent sibi cibum.

9 Dicit ei mulier illa Schamaritana, Quomodo tu, Jihoudæus cùm sis, à me petis potum quæ sum mulier Schamaritana? nulla enim intercedit familiaritas Jihoudæis cũ Schamaritanis.

10 Respondit Jeschua & dixit ei, Si scires donum illud Dei, & quis est ille qui dicit tibi, Da mihi potum, tu petijsses ab eo, & dedisset tibi aquas viuas.

11 Dicit ei mulier illa, Domine mi, fistulam non habes, & puteus profundus est, vnde nam tibi sunt aquæ viuæ?

12 Nunquid tu es maior patre nostro Jaakoub, is qui dedit nobis puteum hunc, vt ipse ex eo bibit & filij eius ac eius cauti?

13 Respondit Jeschua & dixit ei, Quisquis bibet ex istis aquis, iterum sitiet.

14 Quisquis autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternũ: sed aquæ quas ego dabo ei, fient in eo fons aquarum salientium in vitam æternam.

15 Dicit ei mulier illa, Domine mi, da mihi ex his aquis, ne rursus sitiam, nec veniam hinc hauſtum.

16 Dixit ei Jeschua, Abi voca virum tuum, & veni huc.

17 Dicit ei, Non habeo maritum. dixit ei Jeschua, Benè dixisti, Non habeo maritum.

18 Quinque enim maritos habuisti, & qui quem nunc habes, non est maritus tuus, hoc verum dixisti.

19 Dixit ei mulier illa, Domine mi, video te esse prophetam.

20 Patres nostri in hoc monte adorarunt, vos autem dicitis in Ourischlem esse locum vbi oportebat adorare.

22 Dicit ei Jeschua, Mulier crede mihi, venit hora, quum neque in hoc monte, neque in Ourischlem adorabitis Patrem.

7 Venit mulier de Samaria haurire aquam. Dicit ei Iesus, Da mihi bibere.

8 Discipuli enim eius abierant in ciuitatem vt cibos emerent.

9 Dicit ergo ei mulier illa Samaritana: Quomodo tu, Iudæus cùm sis, bibere à me poscis, quæ sum mulier Samaritana? non enim coëuntur Iudæi Samaritanis.

10 Respondit Iesus & dixit ei: Si scires donum Dei, & quis est qui dicit tibi, Da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquam viuam.

11 Dicit ei mulier, Domine, neque in quo haurias habes, & puteus altus est: vnde ergo habes aquam viuam?

12 Nunquid tu maior es patre nostro Iacob, qui dedit nobis puteum, & ipse ex eo bibit, & filij eius, & pecora eius?

13 Respondit Iesus, & dixit ei, Omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum: qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum:

14 Sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.

15 Dicit ad eum mulier, Domine, da mihi hanc aquam, vt non sitiam: neque veniam huc hauſturę.

16 Dicit ei Iesus, Vade, voca virum tuum, & veni huc.

17 Respondit mulier, & dixit, Non habeo virum. Dicit ei Iesus, Bene dixisti, quia non habeo virum.

18 Quinque enim viros habuisti: & quem nunc habes, non est tuus vir, hoc verè dixisti.

19 Dicit ei mulier, Domine, video quia Propheta es tu.

20 Patres nostri in monte hoc adorauerunt, & vos dicitis, quia Ierosolymis est locus vbi adorare oportet.

21 Dicit ei Iesus, Mulier crede mihi, quia venit hora, quando neq; in monte hoc neque in Ierosolymis adorabitis Patrem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 Vos adoratis quod nescitis, nos autem adoramus, quod scimus; nam vita [salus] ex Jhoudæis est.

23 Sed venit hora & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in Spiritu & veritate; etenim Pater tales adoratores poscit.

24 Spiritus enim est Deus, & ij qui adorant eum in Spiritu & veritate oportet vt adorent.

25 Dicit ei mulier illa, Scio Meschicho ese venturum, & quum venerit ille docebit nos omnia.

26 Dixit ei Jeschua, Ego sum qui loquor tecum.

27 Eoq; loquente venerunt discipuli eius, & mirati sunt eum cum muliere loquentem: autem dixit, Quid quæris? aut quid loqueris cum ea?

28 Et reliquit hydriam suam mulier, & profecta est in vrbem, dixitque:

29 Venite, videte virum qui dixit mihi quicquid feci: numquid ipse est Meschicho?

30 Itaq; exierunt ex vrbe quidam, venerunt ad eum.

31 Et interea efflagitabant ab eo discipuli eius dicentes ei, Magister noster comede.

32 Ipse verò dixit eis, Est mihi cibus vt comedam quem vos nescitis.

33 Dicunt discipuli inter se, Num quis attulit ei quid edendum?

34 Ait illis Jeschua, Cibus meus est vt faciam voluntatem eius qui misit me, & perficiam eius opus.

35 Nonne dicitis, Post quatuor menses venit messis? Ecce dico vobis, Attollite oculos vestros, & spectate terras, quippe quæ albescant, & iam peruenerint ad messem.

36 Porro is qui metit, mercedem accipit, congregatq; fructus in vitam æternam: vt & qui seminat, simul gaudeat & qui messem parsiter gaudebunt.

37 In hoc enim sermo ille verus est, Alius est qui seminat, & alius qui metit.

38 Ego misi vos ad id metendum in quo non laborastis: alij siquidem laborauerunt, & vos introistis in laborem eorum.

22 Vos adoratis quod nescitis: nos adoramus quod scimus, quia salus ex Iudæis est.

23 Sed venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate. Nam & Pater tales quærit, qui adorent eum.

24 Spiritus est Deus: & eos qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare.

25 Dicit ei mulier, Scio quia Messias venit, qui dicitur Christus. cum ergo venerit, ille nobis nunciabit omnia.

26 Dicit ei Iesus, Ego sum qui loquor tecum.

27 Et continuò venerunt discipuli eius: & mirabantur, quia cum muliere loquebatur. Nemo tamen dixit, Quid quæris, aut quid loqueris cum ea?

28 Reliquit ergo hydriam suam mulier: & abiit in ciuitatem, & dicit illis hominibus:

29 Venite & videte hominem qui dixit mihi omnia quæcunque feci: nunquid ipse est Christus?

30 Exierunt ergo de ciuitate, & veniebant ad eum.

31 Interea rogabant eum discipuli, dicentes, Rabbi, manduca.

32 Ille autem dixit eis, Ego cibum habeo manducare, quem vos nescitis.

33 Dicebant ergo discipuli adinuicem, Nunquid aliquis attulit ei manducare?

34 Dicit eis Iesus, Meus cibus est vt faciam voluntatem eius qui misit me, vt perficiam opus eius.

35 Nonne vos dicitis, quòd adhuc quatuor menses sunt, & messis venit? Ecce dico vobis, Leuate oculos vestros, & videte regiones, quia albæ sunt iam ad messem.

36 Et qui metit, mercedem accipit, & congregat fructum in vitam æternam: vt & qui seminat, simul gaudeat & qui metit.

37 In hoc enim est verbum verum: quia alius est qui seminat, & alius est qui metit.

38 Ego misi vos metere quod vos non laboraſtis: alii laborauerunt, & vos in labores eorum introistis.

22 ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὁ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐστίν.

23 ἀλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν.

24 πνεῦμα ὁ θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.

25 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, οἶδα ὅτι μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.

6 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

27 καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπε, τί ζητεῖς; ἢ, τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;

28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις,

29 δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός;

30 ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

31 ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, ῥαββεί, φάγε.

32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;

34 λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.

35 οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι τετράμηνός ἐστι καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη.

36 καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.

37 ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.

38 ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

22 אַנְתּוּן סָגְדִין אֲנַחְנָן לְמָרֵיהּ דְּלָא יָדְעִין אֲנַחְנָן לְמָא יְהוּדָיֵא מִן יְהוּדָיֵא אִנּוּן׃
23 אֶלָּא אָתְיָא שָׁעְתָּא וְהָשָׁא אִיתַיְהִי כַּדְכֵּן דְּסָגְדָא שְׁרִירָא נִסְגְּדוּן לַאֲבָא בְּרוּחָא וּבְשְׁרָרָא אֲף אֲבָא גַּיר דָּא דְּיָהִיב חַיֵּין
24 לְרוּחָא הִי וְרוּחָא הוּ גַּיר אֱלָהָא וְאִילֵּין דְּסָגְדִין לֵהּ בְּרוּחָא וּבְשְׁרָרָא לָזְמִין לְמִסְגַּד׃
25 אָמְרָא לֵהּ אִתְּתָא אֲנָא יְדַעְנָא דְּמְשִׁיחָא אָתָא הוּ דְּאִתְקְרֵי כְּרִיסְטוֹס כַּד אָתֵי הוּ נְחַוֵּי לָנָא כֹּלָּא׃
26 אָמַר לָהּ יְשׁוּעַ אֲנָא אֲנָא דְּמְמַלֵּל עִמָּךְ׃
27 וּבְהֵין אַתְרֵין תַּלְמִידוֹהִי וְאִתְרִיוּן לֵהּ רַבָּן לְמָא׃ אֶלָּא לָא אֲמַר לְהֵין אִיתַי לָהּ מָרֵיהּ אוֹ לְמָא אַנְתְּ מְמַלֵּל עִמַּהּ׃
28 וְשַׁבְקַת קוּלְחָנָהּ אִתְּתָא אֲזִלַת לְקַרְיְתָא וְאָמְרָא לְקַרְיְתָא׃
29 תָּא חֲזוֹ גְּבַר דְּאָמַר לִי כֹּל מִדְּעֲבַדִית אִי הוּ מְשִׁיחָא׃
30 נְפְקוּ אֲנָשָׁא מִן קַרְיְתָא וַאֲתַיִן לְוָתֵהּ׃
31 וּבֵינַיְתָא תַּלְמִידוֹהִי בָּעַיִן מִנֵּהּ לְמֵימַר רַבִּי אֵיכוֹל׃
32 וְהוּא אָמַר לְהֵין אִיתַי לִי מֵיכְלָא לְמֵיכַל דְּאַתּוּן לָא יְדַעִין אַנְתּוּן׃
33 אָמְרִין מַלְיָא לְהֵין אִישׁ לְחַבְרֵיהּ אִי אִיתַי לָהּ מָרֵיהּ מֵיכְלָא׃
34 אָמַר לְהֵין יְשׁוּעַ מֵיכְלִי דְּעֲבַד רְעוּתָא דְּשַׁלְחַנִי וְעָבְדָא דִּלֵּיהּ אֶשְׁלֵם׃
35 לָא אַנְתּוּן אָמְרִין דְּבַר אַרְבְּעָא יַרְחִין אִתָּא חֲצָדָא אֲנָא הָא אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּאִרְיוּ עֵינֵיכוֹן וְחֲזוֹ אַרְעָא דְּחִוְרָא
36 וְשַׁיְרָא לְחֲצָדָא הִי כְּבָר׃ וְהוּא דְּחָצֵד אַגְרָא נְסֵב וְכָנֵשׁ פֵּארָא לְחַיֵּי דְּלָעְלַם וְחֲדֵי אַף זָרְעָא וְחָצְדָא כַּחֲדָא׃
37 גַּיר אִיתַי בְּהָדָא מִלְּתָא דִּקְשׁוֹט הוּ דְּזָרְעָא אָחֳרָנָא הוּ וְחָצְדָא אָחֳרָנָא׃
38 אֲנָא שַׁדַּרְתְּכוֹן לְחֲצָדָא דְּלָא אַנְתּוּן אַפְלַחְתּוּן בֵּהּ אָחֳרָנֵי אַפְלְחוּ וְאַנְתּוּן עַל פֻּלְחָנְהוֹן עֲלֵיתוּן׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

39 * Ex illa autem vrbe multi crediderunt in eũ Schamaritani propter sermonem mulieris illius quæ testata fuerat: Dixit mihi quæcunq; 40 fecit. * Quumq; venissent ad eum illi Schamaritani efflagitarunt ab eo vt apud ipsos maneret, & mansit apud eos biduum.
41 * Et plurimi crediderunt in eum propter sermonem ipsius.
42 * Ac dicebant mulieri illi, Non amplius propter sermones tuos credimus in eum, nos enim audiuimus & scimus hunc esse verum mè Meschicho illam Seruatorem orbis.

Vespere feriæ III. Hebdomadis v. Ieiunij.

43 * Duobus autem pòst diebus exiit Iesus illinc & abijt in Galilæam.
44 * Ipse enim Ieschua testatus fuerat Prophetam in ciuitate sua inhonorum esse.
45 * Quum autem venisset in Galilæam, receperunt eum Galilæi, qui viderant ea quæ omnia, quæ ediderat in Ourschlem in die festo: nam & ipsi venerant ad diem festum.
46 * Venit autem iterum Ieschua in Kana Galilææ, vbi fecerat ex aqua vinum. Et erat quidam regulus in Capharnachum seruus regius quidam cuius filius ægrotabat.
47 * Iste audijt venisse Ieschua ex Iehudea in Galilæam, et profectus est ad eum; petijtq; ab eo vt descenderet & sanaret filium suum, propèenim erat vt moreretur.
48 * Dixit ei Ieschua, Nisi signa & miracula videritis, non credetis.
49 * Dixit ei seruus ille regius, Domine, descende priusquam mortuus sit puer.
50 * Dixit ei Ieschua, Vade, filius tuus viuit. Et credidit vir ille sermoni quem dixerat ei Ieschua, & abijt.
51 * Quum autem descenderet, obuiam facti sunt ei serui ipsius & annunciarũt ei dicentes, Filius tuus viuit.
52 * Et scisciatus est ab eis quonam tempore sanitati restitutus fuisset. Dixerunt ei, Heri septima hora reliquit eum febris.
53 * Et agnouit pater eius id congruere ei horæ qua dixerat ei Ieschua Filius tuus viuit. & credidit ipse, & domus eius tota.
54 * Hoc signum secundum rursus edidit Ieschua quum venisset à Iehudea in Galilæam.

39 * Ex ciuitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum, propter verbũ mulieris testimonium perhibẽtis, Quia dixit mihi omnia quęcunque feci.
40 * Cùm venissent ergo ad illum Samaritani, rogauerunt eum vt ibi maneret. Et mansit ibi duos dies.
41 * Et multò plures crediderunt in eum propter sermonem eius.
42 * Et mulieri dicebant, Quia iam non propter tuam loquelam credimus: ipsi enim audiuimus, & scimus quia hic est verè Saluator mundi.

43 * Post duos autem dies exiit inde: & abiit in Galilæam.
44 * Ipse enim Iesus testimonium perhibuit quia Propheta in sua patria honorem non habet.
45 * Cùm ergo venisset in Galilæam, exceperunt eum Galilæi, cùm omnia vidissent quæ fecerat Ierosolymis in die festo: & ipsi enim venerant ad diem festum.
46 * Venit ergo iterum in Cana Galilææ, vbi fecit aquam vinum. Et erat quidam Regulus cuius filius infirmabatur Capharnaum.
47 * Hic cùm audisset quia Iesus adueniret à Iudæa in Galilæam, abiit ad eum, & rogabat eum vt descenderet & sanaret filium eius: incipiebat enim mori.
48 * Dixit ergo Iesus ad eum, Nisi signa & prodigia videritis, non † creditis.
49 * Dicit ad eum Regulus, Domine, descende priusquàm moriatur filius meus.
50 * Dicit ei Iesus, Vade, filius tuus viuit. Credidit homo sermoni quem dixit ei Iesus, & ibat.
51 * Iam autem eo descendente, serui occurrerunt ei: & nuntiauerunt dicentes, quia filius eius viueret.
52 * Interrogabat ergo horam ab eis, in qua melius habuerit. Et dixerunt ei, Quia heri hora septima reliquit eum febris.
53 * Cognouit ergo pater, quia illa hora erat qua dixit ei Iesus, Filius tuus viuit. & credidit ipse & domus eius tota.
54 * Hoc iterum secundum signum fecit Iesus, cùm venisset à Iudæa in Galileam.

39 * ὁκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τ γυναικὸς, μαρτυρούσης, ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα.
40 * ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν ⓓ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι πρὸ αὐτούς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.
41 * καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν διὰ τὸν λόγον αὐτ.
42 * τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ τ κόσμου, ὁ χριστός.

43 * Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν.
44 * αὐτὸς γὰρ ὁ ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.
45 * ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν ⓓ γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.
46 * ἦλθεν οὖν πάλιν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κανὰ τῆς γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον· καὶ ἦν τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν καπερναούμ.
47 * οὗτος ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ἥκει ἐκ τ ἰουδαίας εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν.
48 * εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
49 * λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικὸς, κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.
50 * λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο.
51 * ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, ⓓ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγελλαν λέγοντες, ὅτι ὁ παῖς σου ζῇ.
52 * ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ, ὅτι χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.
53 * ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς, καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.
54 * Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν γαλιλαίαν.

45 אתא דין מיהו ישוע לקטנא דגליל איכא דעבד מיא חמרא ואיהו הוא בכפרנחום עבד מלכא חד דבריה שרי
46 הוא׃ 47 הנא שמע דאתא הוא ישוע מן יהוד לגליל ואזל לותיה ובעא הנא דנחות ודנחה ית ברה
48 דמית׃ 49 אמר לה הוו עבד מלכא מרי חות עולא ומות ברי׃ 50 אמר לה ישוע זל כדך חי ברך ומן
49 דמיא׃ 51 כדדין נחתה הנא ארעותי עבדוהי דמסרהו׃ ואמרין לה דחי ברך׃ 52 ושאל אנין דבאינא עדנא
50 דתחלם אמרין לה אתמול בשבע שעין שבקתה אשבעא׃ 53 וידעין אבוהא בהוא עדנא דאמר לה ישוע דברך חי
51 והימן הוא וביתה כלה׃ 54 הדה תוב אתא דחדתין עבד ישוע כד אתא מן יהוד
לגליל׃

ⁿ גרה ⁿ נחת ⁿ אתא ⁿ חנא ⁿ מרת ⁿ דכר ⁿ נחת ⁿ מות ⁿ שלח ⁿ חיא ⁿ מלל ⁿ ארע בגו גגא ⁿ כבר בגו כפר ⁿ יתב ⁿ אש ⁿ יבש ⁿ מיחמן ⁿ סחר ⁿ אתא ⁿ חנא ⁿ עבד ⁿ מלל ⁿ שרר ⁿ חיא ⁿ עוש ⁿ יקר ⁿ מיחמן בגו ⁿ חנא ⁿ אתא ⁿ חנא ⁿ עבד

Universidad de Deusto
Biblioteca

Matutinis Dominicæ 111.
Ieiunij.

CAP. V.

1 POst hæc erat dies festus Iihoudæorum, & ascendit Ieschua ad Ourischlem.

2 Est autem illic in Ourischlem locus quidam baptisterij qui vocatur Hebraicè Beth-Chesdo [domus misericordiæ:] eràntque in eo quinque porticus.

3 Et in his iacebant plebs multa ægrotantium, & cæcorum, claudorumque & aridorum, ac expectabant motum aquarum.

4 Angelus enim aliquando descendebat in baptisterium & turbabat eas aquas: ille qui primus descendebat post turbationem aquarum, sanitati restituebatur à quacunque dolore afficeretur.

5 Erat autem illic homo quidam qui trecesimum octauum annum agebat in malo valetudine.

6 Hunc vidit Ieschua iacentem, & cognouit eum multo tempore egisse in morbo, dixitque ei, Vis sanitati restitui?

7 Respondit ægrotus ille, & ait, Etiam Domine mi. nemo est autem quem turbatæ fuerint aquæ qui mittat me in baptisterium, sed prius quàm ego veniam, alius ante me descendit.

8 Dixit ei Ieschua, Surge, tolle lectum tuum, & ambula.

9 Eóque momento sanitati restitutus est vir ille, ac surgens sustulit lectum suum & abijt. erátque dies ille Sabbathum.

10 Dicunt autem Iihoudæi ei qui sanatus fuerat, Sabbathum est, non licet tibi tollere lectum tuum.

11 Ille verò respondit, Ille qui effecit me sanum, ipse dixit mihi, Tolle lectum tuum & ambula.

12 Et interrogauerunt eum, Quis est ille qui dixit tibi, Tolle lectum tuum & ambula?

13 Is autem qui sanatus fuerat, nesciebat quis esset. Ieschua enim subduxerat se à turba multa quæ erat in illo loco.

14 Post aliquod tempus inuenit eum Ieschua in templo, & dixit ei, Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne quid deterius tibi contingat quàm à principio.

CAP. V.

1 POst hæc erat dies festus Iudæorum, & ascendit Iesus Ierosolymam.

2 Est autem Ierosolymis super Probatica, piscina quæ cognominatur Hebraice Bethsaida, quinque porticus habens.

3 In his iacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum expectantium aquæ motum.

4 Angelus autem Domini descendebat secundum tempus in piscinam: & mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat à quacunque detinebatur infirmitate.

5 Erat autem quidam homo ibi triginta & octo annos habens in infirmitate sua.

6 Hunc cùm vidisset Iesus iacentem, & cognouisset, quia iam multum tempus haberet, dicit ei, Vis sanus fieri?

7 Respondit ei languidus, Domine, hominem non habeo, vt cùm turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam: dum venio enim ego, alius ante me descendit.

8 Dicit ei Iesus, Surge, tolle grabatum tuum, & ambula.

9 Et statim sanus factus est homo ille: & sustulit grabatum suum, & ambulabat. Erat autem sabbathum in die illo.

10 Dicebant ergo Iudæi, illi qui sanatus fuerat, Sabbathum est, non licet tibi tollere grabatum tuum.

11 Respondit eis, Qui me sanum fecit, ille mihi dixit, Tolle grabatum tuum, & ambula.

12 Interrogauerunt ergo eum, Quis est ille homo qui dixit tibi, Tolle grabatum tuum, & ambula?

13 Is autem qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Iesus enim declinauit à turba constituta in loco.

14 Postea inuenit eam Iesus in templo, & dixit illi, Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.

ι.

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα.

2 ἔστι δὲ ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη ἑβραϊστὶ βηθεσδὰ, πέντε στοὰς ἔχουσα.

3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.

4 ἄγγελος γὰρ κυρίου κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ. ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατεχέτο νοσήματι.

5 ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριακονταοκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.

6 τοῦτον ἰδὼν ὁ ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι;

7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.

8 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἔγειραι, ἆρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει.

9 καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράβαττον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

10 ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, σάββατόν ἐστιν· οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράβαττον.

11 ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, ἆρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει.

12 ἠρώτησαν οὖν αὐτὸν, τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, ἆρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει;

13 ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

14 μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * Et profectus est homo ille, dixitque Iudæis Ieschua eum esse qui sanauerat eum.
16 * Ac propterea persequebantur Iudæi Ieschua, & studebant eum interficere, quòd ista fecisset Sabbatho.
17 * Ipse verò Ieschua dixit eis; Pater meus vsque adhuc operatur, & ego operor.
18 * Et propterea magis studebant Iudæi eum interficere, non tantum quòd solueret sabbathum, sed etiam quòd Deum patrem suum esse dixisset, ac seipsum coæqualem faceret Deo.

Lectio defunctorum.

Respondit autem Ieschua & dixit eis,
19 * Amin amin dico vobis, Non potest Filius quid agere ex voluntate suaipsius, nisi quod viderit Patrem agentem: ea enim quæ Pater facit, hæc itidem & Filius facit.
20 * Pater siquidem diligit Filium, & quæcunque agit ostendit ei, & quæ sunt maiora istis opera demonstrat ei, vt vos miremini.
21 * Sicut enim Pater suscitat mortuos & viuificat eos, ita & Filius quos vult viuificat.
22 * Non enim Pater iudicat quenquam, sed omne iudicium dedit Filio.
23 * Vt vnusquisque honoret Filium, sicut honorat Patrem, qui non honorat Filium, non honorat Patrem qui misit eum.
24 * Amin amin dico vobis, Si qui audit sermonem meum, & credit ei qui misit me, habet vitam æternam, nec subibit iudicium, sed transiit à morte in vitam.
25 * Amin amin dico vobis, Venit hora & nunc est quando mortui audient vocem Filij Dei, & ipsi qui audierint, viuent.
26 * Quemadmodum enim Pater habet vitam in seipso, sic etiam dedit Filio vt habeat vitam in seipso.
27 * Ac tribuit ei potestatem exercendi quoque iudicij.
28 * Quod verò Filius hominis sit, ne miremini, nam venit hora, quando qui sunt in sepulchris audient vocem eius
29 * Et prodibunt ij qui bona fecerunt in resurrectionem vitæ: ij autem qui mala fecerunt, in resurrectionem damnationis.

15 * Abiit ille homo, & nuntiauit Iudæis quia Iesus esset qui fecit eum sanum.
16 * Propterea persequebantur Iudæi Iesum, quia hæc faciebat in Sabbatho.
17 * Iesus autem respondit eis, Pater meus vsque modò operatur: & ego operor. * Propterea ergo magis quærebant
18 eum Iudæi interficere: quia non solùm soluebat sabbathum, sed & patrē suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo.

* Respondit itaque Iesus, & dixit eis:
19 Amen, amen dico vobis, non potest Filius à se facere quicquam, nisi quod viderit Patrem facientem: quæcunque enim ille fecerit, hæc & Filius similiter facit.
20 * Pater enim diligit Filium, & omnia demonstrat ei quæ ipse facit, & maiora his demonstrabit ei opera, vt vos miremini.
21 * Sicut enim Pater suscitat mortuos & viuificat: sic & Filius quos vult viuificat.
22 * Neque enim Pater iudicat quenquam: sed omne iudicium dedit Filio.
23 * Vt omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem. qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem, qui misit illum.
24 * Amen, amen dico vobis, quia qui verbum meum audit, & credit ei qui me misit, habet vitam æternam, & in iudicium nō venit: sed † transiet à morte in vitam.
25 * Amen, amen dico vobis, quia venit hora & nunc est, quando mortui audient vocem Filij Dei, & qui audierint, viuent.
26 * Sicut enim Pater habet vitam in semetipso, sic dedit & Filio habere vitam in semetipso.
27 * Et potestatē dedit ei etiam iudicium facere, quia Filius hominis est.
28 * Nolite mirari hoc, quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt, audient vocem Filij.
29 * Et procedent qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ: qui verò mala egerunt, in resurrectionem iudicij.

15 * ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι
Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.
16 * καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν
αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.
17 * ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι
ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι.
18 * διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ Σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα
ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

19 * Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μὴ
τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.
20 * ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ
αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς
θαυμάζητε.
21 * ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς, καὶ ζωοποιεῖ,
οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ·
22 * οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν
δέδωκε τῷ υἱῷ,
23 * ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα
αὐτόν.
24 * ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων,
καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς
κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς
τὴν ζωήν.
25 * ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν,
ὅτε ⟨οἱ⟩ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ⟨οἱ⟩
ἀκούσαντες ζήσονται).
26 * ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε τῷ
υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ·
27 * καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί.
28 * μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ
ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται) τῆς φωνῆς αὐτοῦ.
29 * καὶ ⟨ἐκπορεύσονται⟩ οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Matutinis Dominicæ III. post Epiphaniam.

30 * Non possum ex voluntate meipsius quicquam agere, sed prout audio, iudico: & iudicium meum rectum est: non enim quæro voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me.

31 * Si ego testor de meipso, testimonii meum non est verum.

32 * Alius est ille qui testatur de me, & scio verum esse eius testimonium quod testatur de me.

33 * Vos misistis ad Iouchanon, & testimonium præbuit veritati.

34 * Ego verò ab homine non capio testimonium, sed hæc dico vt vos seruemini.

35 * Ille erat Lucerna ardens & lucens: vos autem voluistis vosmetipsos glorificare ad horam in eius luce.

36 * Ego autem habeo testimonium maius testimonio Iouchanon, opera enim quæ dedit mihi Pater meus vt ea perficerē, ipsa opera quæ perago, testantur de me quod Pater meus miserit me.

37 * Et Pater qui misit me, ipse testatur de me. nec vocem eius vnquam audistis neq; speciem eius vidistis.

38 * Et sermo eius non manet in vobis qui in eum quem misit ille, vos non creditis.

39 * Scrutamini scripturas, quia vos putatis vitam æternam habere, & ipsæ sunt quæ testificantur de me.

40 * Nec vultis venire ad me vt vitam æternam habeatis.

41 * Gloriam ab hominibus non capio.

42 * Sed noui vos dilectionem Dei non habere in vobis. 43 * Ego veni in nomine Patris mei, neque recipitis me: si alius venerit in nomine proprio, illum recipietis.

44 * Quomodo potestis credere qui gloriam alius ab alio captetis, & gloriam quæ à solo Deo est, non quæritis? 45 * Num putatis me accusaturum vos coram Patre? est qui accusat vos Mouses ille in quo sperastis.

46 * Si enim Mousche crederetis, mihi quoque crederetis, Mousche enim de me scripsit.

47 * Quòd si scriptis illius non creditis, quomodo verbis meis credetis?

30 * Non possum ego à meipso facere quicquam. Sicut audio, iudico: & iudicium meum iustum est. quia non quæro voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me.

31 * Si ego testimonium perhibeo de meipso, testimonium meum non est verum.

32 * Alius est qui testimonium perhibet de me: & scio quia verum est testimonium † quod perhibet de me.

33 * Vos misistis ad Iohannem: & testimonium perhibuit veritati.

34 * Ego autē non ab homine testimonium accipio: sed hæc dico vt vos salui sitis.

35 * Ille erat lucerna ardens & lucens. Vos autem voluistis ad horā exultare in luce eius. 36 * Ego autē habeo testimonium maius Iohanne. Opera enim quæ dedit mihi Pater vt perficiam ea: ipsa opera quæ ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me.

37 * Et qui misit me Pater, ipse testimonium perhibuit de me. neque vocem eius vnquam audistis, neque speciem F eius vidistis.

38 * Et verbum eius non habetis in vobis manens, quia quem misit ille, huic vos non creditis.

39 * Scrutamini scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere: & illæ sunt quæ testimonium perhibent de me. 40 * Et non vultis venire ad me vt vitam habeatis. 41 * Claritatem ab hominibus non accipio.

42 * Sed cognoui vos, quia dilectionem Dei non habetis in vobis.

43 * Ego veni in nomine Patris mei, & non † accipitis me: si alius venerit in nomine suo, illum accipietis.

44 * Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab inuicem accipitis: & gloriam quæ à solo Deo est, non queritis?

45 * Nolite putare quia ego accusaturus sim vos apud Patrē. est qui accusat vos, Moyses, in quo vos sperastis.

46 * Si enim crederetis Moysi, crederetis forsitan & mihi. de me enim ille scripsit.

47 * Si autem illius literis non creditis, quomodo verbis meis credetis?

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ad Oblationem Dominicæ IIII. post Epiphaniam.

CAP. VI.

1 POst hæc profectus est Iesebua trans mare Galilææ quod est Tiberiadis.

2 Et post eum abierunt cœtus multi; quoniam videbant signa quæ edebat in ægrotis.

3 Et ascendit Iesebua in montem, ibique sedebat cum discipulis suis.

4 Propè autem erat festum Pescho Iudæorum.

5 Et sustulit Iesebua oculos suos, videtque turbam multam venientem ad se, & dicit Philippo, Unde ememus panem vt isti edant?

6 Hoc autem dicebat dum tentaret eum, ipse enim sciebat quid esset facturus.

7 Dixit ei Philippus, Ducentorum denariorum panis nō sufficeret eis quam quid minimum singuli eorum acciperent.

8 Dixit ei, Unus ex discipulis suis Andreas frater Schemeoun Kipho.

9 Est hic puer quidam habens ſicum quinque placentas hordeaceas, & duos pisces, sed hæc quid sunt ad hos omnes?

10 Dixit eis Iesebua, Efficite vt omnes homines discumbant, erat autem gramen multum in illo loco. Et discubuerunt viri numero quinquies mille.

11 Et accepit Iesebua panem, & benedixit ac distribuit illis qui discumbebant. similiter etiam de piscibus quantum volebant.

12 Quumque saturati fuissent dixit discipulis suis, Colligite fragmenta quæ superfuerunt, ne quid depereat.

13 Collegerunt itaque & impleuerunt duodecim cophinos fragmentis illis quæ superfuerunt his qui comederunt ex quinque panibus hordeaceis.

14 Isti autem homines quum vidissent signum quod ediderat Iesebua, dicebant, Vere hic est Propheta ille qui venturus erat in mundum.

15 Iesebua verò cognouit eos venturos ad corripiendum eum vt ipsum facerent regem, & subduxit sese in montem illum solum.

Feria IIII. hebdomadis V. Ieiunij.

16 Quum autem esset vesperæ, descenderunt discipuli eius ad mare.

CAP. VI.

POst hæc abijt Iesus trans mare Galilææ, quod est Tyberiadis:

Et sequebatur eum multitudo magna, quia videbant signa quæ faciebat A super his qui infirmabantur.

Subijt ergo in montem Iesus: & ibi sedebat cum discipulis suis.

Erat autem proximum Pascha, dies festus Iudæorum.

Cùm subleuasset ergo oculos Iesus, & vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, dicit ad Philippum, Vnde ememus panes, vt manducent hi?

Hoc autem dicebat tentans eum. ipse enim sciebat quid esset facturus.

Respondit ei Philippus, Ducentorum denariorum panes nō sufficiunt eis, vt vnusquisque modicum quid accipiat.

Dicit ei vnus ex discipulis eius, Andreas frater Simonis Petri.

Est puer vnus hic qui habet quinque panes ordeaceos, & duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos?

Dicit ergo Iesus, Facite homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Discubuerunt ergo viri, numero B quasi quinque millia.

Accepit ergo Iesus panes: & cùm gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter & ex piscibus quantum volebant.

Vt autem impleti sunt, dixit discipulis suis, Colligite quæ superauerunt fragmenta, ne pereant.

Collegerunt ergo, & impleuerunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus ordeaceis†, quę superfuerunt his qui manducauerant.

Illi ergo homines cùm vidissent quod Iesus fecerat signum, dicebant, Quia hic est verè Propheta qui venturus est in mundum.

Iesus ergo cùm cognouisset quia venturi essent vt raperent eum, & facerent eum regem, fugit iterum in mōtem ipse solus.

Vt autem serò factum est, descenderunt discipuli eius ad mare.

ς'.

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς γαλιλαίας τῆς τιβεριάδος.

2 καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς· ὅτι ἑώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.

3 ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

4 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων.

5 ἐπάρας οὖν ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς τὸν φίλιππον, πόθεν ἀγορασωμεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι;

6 τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτὸν· αὐτὸς γὰρ ἤδει τί ἤμελλε ποιεῖν.

7 ἀπεκρίθη αὐτῷ φίλιππος, διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ.

8 λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνδρέας ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου,

9 ἔστι παιδάριον ὃν ὧδε ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους;

10 εἶπε δὲ ὁ ἰησοῦς, ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ· ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι.

11 ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον.

12 ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται.

13 συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν.

14 οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ ἰησοῦς, ἔλεγον, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.

15 ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι, καὶ ἁρπάζειν αὐτόν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, πάλιν ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν·

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 ‡ Et conſederunt in naui & tranſibant ad
Capharnachum : porrò tenebræ ingruerant,
nec venerat ad eos Feſchua.

18 ‡ Mare autem intumeſcebat aduerſus ea,
propterea quòd ventus magnus perflabat.

19 ‡ Et prouecti erant quaſi ſtadia viginti
quinque aut triginta quum aſpexerunt Ie-
ſchua ambulantem ſuper mare, dumque ap-
propinquaret ipſorum naui, timuerunt.

20 ‡ Ipſe verò Feſchua dixit eis, Ego ſum, nolite
timeatis.

21 ‡ Cupiebant autem excipere eum in na-
uim, & eo momento nauis illa adfuit regioni
illi in quam proficiſcebantur.

22 ‡ Poſtero autem die turba illa quæ ſtabat
trans mare, viderunt nullam aliam eſſe nau-
im illic præter eam quam conſenderant diſ-
cipuli, & non ingreſſum fuiſſe eũ cũ Feſchua
cum diſcipulis ſuis in nauim.

23 ‡ Veniebant autem naues aliæ ex Tibe-
riade ad crepidinem loci illius vbi comede-
rant panem quum benedixiſſet Feſchua.

24 ‡ Quumque vidiſſet turba illa illic non
eſſe Feſchua, nec etiam diſcipulos eius, conſcen-
derunt illas naues, venerũntque in Caphar-
nachum, & quærebant Feſchua.

25 ‡ Quum autem inuenĩſſent eum trans ma-
re, dicunt ei, Magiſter noſter quando huc ve-
niſti?

26 ‡ Reſpondit Feſchua & dixit eis, vera-
amin dico vobis, quòd quæritis me non quia
vidiſtis ſigna, ſed quia comediſtis panem
& expleti ſitis.

27 ‡ Ne operemini cibum qui perit, ſed cibum
illum qui permanet in vitam æternam, quem
Filius hominis dabit vobis. hunc enim Pater
ſignauit Deus.

28 ‡ Dicunt ei, Quid faciemus vt operemur
opera Dei.

29 ‡ Reſpondit Feſchua & dixit eis, Hoc eſt
opus illud Dei, vt credatis in eum quem mi-
miſit.

Oblationis quotidianæ.

30 ‡ Dicunt ei, Quodnam ſignum edis vt
videamus & credamus tibi? quid operaris?

17 ‡ Et cùm aſcendiſſent nauim, vene-
runt trans mare in Capharnaum. & te-
nebræ iam factæ erant: & non venerat
ad eos Iesus.

18 ‡ Mare autem, vento magno flante,
exurgebat.

19 ‡ Cùm remigaſſent ergo quaſi ſtadia
viginti quinque aut triginta, vident Ie-
ſum ambulantem ſupra mare, & proxi-
mum naui fieri: & timuerunt.

20 ‡ Ille autem dicit eis, Ego ſum, nolite
timere.

21 ‡ Voluerunt ergo eum accipere in na-
uim: & ſtatim nauis fuit ad terram quã
ibant.

22 ‡ Altera die, turba quæ ſtabat trans
mare, vidit quia nauicula alia non erat
ibi niſi vna, & quia non introiſſet cum
diſcipulis ſuis Iesus in nauim, ſed ſoli di-
ſcipuli eius abiiſſent:

23 ‡ Aliæ verò ſuperuenerunt naues à Ty-
beriade iuxta locum vbi manducaue-
rant panem, gratias agentes Domino.

24 ‡ Cùm ergo vidiſſet turba quia Iesus
non eſſet ibi, neque diſcipuli eius, aſcen-
derunt in nauiculas, & venerũt Caphar-
naum quærentes Iesum.

25 ‡ Et cùm inuenĩſſent eum trans ma-
re, dixerunt ei, Rabbi, quando huc ve-
niſti?

26 ‡ Reſpondit eis Iesus, & dixit, Amen
amen dico vobis, Quæritis me non quia
vidiſtis ſigna, ſed quia manducaſtis ex
panibus, & ſaturati eſtis.

27 ‡ Operamini non cibum qui perit, ſed
qui permanet in vitam æternam, quem
Filius hominis dabit vobis. Hunc enim
Pater ſignauit Deus.

28 ‡ Dixerunt ergo ad eum, Quid facie-
mus vt operemur opera Dei?

29 ‡ Reſpondit Iesus, & dixit eis, Hoc eſt
opus Dei, vt credatis in eum quem mi-
ſit ille.

30 ‡ DIXERVNT ergo ei, Quod ergo
tu facis ſignum, vt videamus & creda-
mus tibi? quid operaris?

17 ‡ καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσ-
σης εἰς καπερναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐλη-
λύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς·

18 ‡ ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο.

19 ‡ ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσπέντε ἢ τριάκοντα,
θεωροῦσι τὸν ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ
ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν.

20 ‡ ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

21 ‡ ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον
ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 ‡ τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης,
ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς
ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον.

23 ‡ ἄλλα δὲ ἦλθε πλοάρια ἐκ τιβεριάδος ἐγγὺς ἔνθα
ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου.

24 ‡ ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς κα-
περναούμ ζητοῦντες τὸν ἰησοῦν.

25 ‡ καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ,
ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονας;

26 ‡ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν, ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε
ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε.

27 ‡ ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ
τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ
θεός.

28 ‡ εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, τί ποιοῦμεν ἵνα ἐργαζώμεθα
τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ;

29 ‡ ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον
τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.

30 ‡ εἶπον οὖν αὐτῷ, τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν
καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;

---

17 ‡ וְעָלוּ בַּסְפִינְתָּא ׀ וְאָתוֹ לְעִבְרָא לְכַפַּרְנַחוּם וְחַשְׁכָא הֲוָא וְלָא אֲתֵי הֲוָא לְוָתְהוֹן יְשׁוּעַ׃
18 וְרוּחָא רַבְּתָא מְהוֹ נְשִׁבָא וְלָא הֲוָא מַקֵּין יְשׁוּעַ אַף לָא ׀ 19 חַלְמִידְוהִי סְלִקוּ לְהַלִּין אֶלָּפָא וְאַחַד לְפַרְסָחוּם וַחֲזַיִן
לְיֵשׁוּעַ דְּקָרֵב הוּא עַל סְפִינְתָּא וְדָחֲלוּ׃ 20 וְאָמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ אֲנָא הוּא לָא תִדְחֲלוּן׃ 21 וְצַבִּין הֲווֹ לְקַבָּלוּתֵיהּ
בְּסְפִינְתָּא וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא הֲוָת סְפִינְתָּא עַל אַרְעָא דְּאִזְלִין הֲווֹ לַהּ׃ 22 בְּתַר יוֹמָא דְּנָפַל עַל אַרְעָא דְּלָא
סְפִינְתָּא אָחֳרִיתָא אֶלָּא חֲדָא וְדִי לָא עָלַן יְשׁוּעַ עִם תַּלְמִידְוהִי לְסְפִינְתָּא אֶלָּא תַּלְמִידְוהִי לְחוֹדֵיהוֹן אִזְלוּ׃
23 אֲבָל אָתוֹ סְפִינְתָּא מִן טִבֶּרְיוֹס עַל גְּנֵב דְּוֻכְתָּא דְּאֲכָלוּ לַהּ לְחֶמָא מַר יְשׁוּעַ׃ 24 כַּד חֲזָא כְּנִשְׁתָּא דְּלָא
יְשׁוּעַ תַּמָּן וְלָא תַּלְמִידְוהִי עָלוּ לְסְפִינְתָּא וַאֲתוֹ לְכַפַּרְנַחוּם וְתָבְעִין לְיֵשׁוּעַ׃ 25 וְכַד אַשְׁכְּחוּהִי בְּעִבְרָא דְּיַמָּא
אֲמָרוּ לַהּ לְיֵשׁוּעַ רַבִּי אֵימָתַי הָכָא אֲתֵיתָ׃ 26 אֲמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן אֲנָא לְכוֹן דְּבָעִין אַתּוּן לִי לָא מִן
דַּחֲזֵיתוֹן אָתְוָתָא אֶלָּא מִן דַּאֲכַלְתּוֹן מִן לַחְמָא וְסַבְעִין׃ 27 לָא תַּפְלְחוּן לְמִבְעֵי מָזוֹנָא דְּאָבֵד אֶלָּא לְמָזוֹנָא
דְּקָאֵם לְחַיֵּי עָלְמָא דִּי לְכוֹן יִתֵּן בַּר אֱנָשָׁא הָדֵין דְּעָלֵיהּ אֲבוּהִי חָתַם אֱלָהָא׃ 28 אֲמַרִין לֵהּ מָא נַעְבַּד
וְנִתְפְּלַח עֲבִידַת אֱלָהָא׃ 29 עָנָה יְשׁוּעַ וַאֲמַר לְהוֹן דָּא הִיא עֲבִידַת אֱלָהָא דְּתְהֵימְנוּן בְּדִי דְּהוּא שְׁדַר׃

---

24 וכר חזא כנשא דלא ישוע תמן ולא תלמידוהי סלקו לספרנחום ואתו לספרנחום
תבעין מן ישוע׃ 25 וכר אשכחוהי בעברא דימא אמרו לה לישוע׃ 26 ענה ישוע ואמר להון אמין אמין
אנא לכון דבעין אנתון לי לא מן דחזיתון אתותא אלא מאכלתון מן לחמא ושבעתון׃ 27 לא תפלחון
למבעי מזונא דאבד אלא למזונא דקאם לחיי עלמא די לכון יתן בר אנשא הדין דעליה אבוהי חתם אלהא׃
28 אמרין לה מא נעבד ונתפלח עבידת אלהא׃ 29 ענה ישוע ואמר להון דא היא עבידת אלהא דתהימנון
בדי דהוא שדר׃

ᵃ ל"מ ' בעגא
ᵇ קטה בלשון כוש
ᶜ אתא
ᵈ היא ' אתא כוש
ᵉ אבל ' קרא
ᶠ נהל ' פרח
ᵍ חתם ' חתן
ʰ סוף פרוסה עשה

ᵃ וחכו בספינתא ᵇ ואתין הוו לעברא לכפרנחום וחשכתא הוא לה ולא אתי הוא לותהון ישוע׃
ᶜ וחכמתא אזדקף הוא עליהון קטל דרוחא רבתא נשבת הוה׃ ᵈ ומבדו איך ᵉ אסקפונתא עסרין וחמשא או
ᶠ חמשין ᵍ ומחמשא עסרין ועד תלתין ישוע אתי מהלך על מתניך ים וקרב ליות ספינתהון דחלו׃
ʰ והוין ישוע אמר להון אנא הוא לא ᵏ תדחלון׃ ᵏ ורצו הוו קרב לית ספינתהון דחלו׃
ᵏ וכבל ᵏ וקום ᵏ ואתא ᵏ ונגב כוש ונעש

ᵃ ל"מ ' בעגא
ᵇ קטה בלשון כוש
ᶜ אתא
ᵈ היא ' אתא כוש
ᵉ אבל ' קרא
ᶠ נהל ' פרח
ᵍ חתם ' חתן
ʰ סוף פרוסה עשה

Universidad de Deusto
Biblioteca

31 * Patres nostri Manna comederunt in deserto, sicut scriptum est, Panem de cælo dedit eis ad comedendum.

32 * Dixit eis Jeschua, Amin amin dico vobis, Mouschе non dedit vobis panem illum de cælo, sed Pater meus dat vobis panem illum veritatis è cælo.

33 * Panis enim Dei, is est qui descendit de cælo, & dat vitam mundo.

34 * Dicunt ei, Domine noster, semper da nobis panem istum.

35 * Dixit eis Jeschua, Ego sum panis vitæ: qui venit ad me, haudquaquam esuriet; & qui credit in me, non sitiet in æternum.

36 * Sed dixi vobis, Vidistis me nequaquam creditis.

37 * Quicquid dat mihi Pater meus, ad me veniet, & eum qui venit ad me, non ejiciam foras.

38 * Quia descendi è cælo, non vt faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me.

39 * Hæc est autem voluntas eius qui misit me, vt quicquid dedit mihi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud vltimo illo die.

40 * Hæc est enim voluntas Patris mei, quisquis videt Filium & credit in eum, habeat vitam æternam, & ego resuscitabo eum vltimo illo die.

41 * Iihoudæi verò murmurabant de eo, quòd dixisset, Ego sum panis qui descendi de cælo.

42 * Et dicebant, Nónne hic est Jeschua filius Josephi, cuius nos nouimus patrem & matrem? Et quomodo dicit iste, E cælo descendi?

43 * Respondit Jeschua & dixit eis, Ne murmuretis vnus cum alio.

44 * Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me: & ego suscitabo eum vltimo illo die.

45 * Scriptum est enim in Prophetis, Fuerunt omnes doctos à Deo. Quisquis igitur audiuit à Patre, & didicit ab eo, venit ad me.

46 * Non quòd viderit quisquam Patrem, nisi is qui à Deo est, ipse vidit Patrem.

Oblationis quotidianæ.

47 * Amin amin dico vobis, Qui credit in me, habet vitam æternam.

31 * Patres nostri manducauerunt manna in deserto, sicut scriptum est, Panem de cælo dedit eis manducare.

32 * Dixit ergo eis Iesus, Amen amen dico vobis, nō Moyses dedit vobis panem de cælo, sed Pater meus dat vobis panem de cælo verum.

33 * Panis enim † Dei est qui de cælo descendit, & dat vitam mundo.

34 * Dixerunt ergo ad eum, Domine, semper da nobis panem hunc.

35 * Dixit autem eis Iesus, Ego sum panis vitæ, qui venit ad me, non esuriet: & qui credit in me, non sitiet † vnquam.

36 * Sed dixi vobis, quia & vidistis me & non creditis. 37 * Omne quod dat mihi Pater, ad me veniet: & eum qui venit ad me, non eijciam foras.

38 * Quia descendi de cælo, non vt faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me.

39 * Hæc est enim voluntas eius qui misit me, Patris: vt omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud in nouissimo die.

40 * Hæc est autem voluntas Patris mei qui misit me: vt omnis qui videt Filium, & credit in eum, habeat vitam æternam, & ego resuscitabo eum in nouissimo die.

41 * Murmurabant ergo Iudæi de illo, quia dixisset, Ego sum panis viuus qui de cælo descendi.

42 * Et dicebant, Nónne hic est Iesus filius Ioseph, cuius nos nouimus patrem & matrem? Quomodo ergo dicit hic: Quia de cælo descendi?

43 * Respondit ergo Iesus, & dixit eis, Nolite murmurare inuicem:

44 * Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum, & ego resuscitabo eum in nouissimo die.

45 * Est † scriptum in Prophetis, Et erunt omnes docibiles Dei. Omnis qui audiuit à Patre, & didicit, venit ad me.

46 * Non quia Patrē vidit quisquam, nisi is qui est à Deo: hic vidit Patrem.

47 * Amen amen dico vobis, Qui credit in me, habet vitam æternam.

31 * Ὁ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον, ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.

32 * εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.

33 * ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.

34 * εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

35 * εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. ὁ ἐρχόμενος πρός με, οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.

36 * ἀλλ' εἶπον ὑμῖν, ὅτι καὶ ἑωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε.

37 * πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρός ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω.

38 * ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.

39 * τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

40 * τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

41 * ἐγόγγυζον οὖν οἱ ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·

42 * καὶ ἔλεγον, οὐχ υἱός ἐστιν ἰωσὴφ οὗτος ὁ ἰησοῦς, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος, ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;

43 * ἀπεκρίθη οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.

44 * οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

45 * ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ. πᾶς οὖν ὁ ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρός με.

46 * οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἑώρακεν, εἰ μὴ ὢν παρὰ θεοῦ· οὗτος ἑώρακε τὸν πατέρα.

47 * ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.

Universidad de Deusto
Biblioteca

48 ✠ Ego sum panis vitæ.
49 ✠ Patres vestri comederunt Manna in deserto, & mortui sunt.
50 ✠ Hic est autem panis ille, qui descendit de cælo, vt comedat homo ex eo, & nõ moriatur.
51 ✠ Ego sum panis viuus, qui de cælo descendi: & si quis ederit ex hoc pane, viuet in æternum. & panis quem ego dabo, caro mea est, quod pro vita mundi do.
52 ✠ Rixabantur autem Iudæi adinuicem alius cum alio, & dicebant: Quomodo potest iste carnem suum dare nobis ad comedendum?
53 ✠ At dixit eis Iesus: Amen amen dico vobis, nisi comederitis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, nõ habebitis vitam in vobis.
54 ✠ Porro qui comedit ex carne mea, & bibit ex meo sanguine, habet vitam æternam, & ego suscitabo eum in nouissimo illo die.
55 ✠ Caro enim meũ verè est cibus, & sanguis meus verè est potus.
56 ✠ Qui comedit carnem meum, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo.
57 ✠ Sicut misit me Pater viuens, & ego viuo propter Patrem; & qui comedit me, etiam ipse viuet propter me.
58 ✠ Hic est panis ille qui descendit de cælo, non est sicut illud quod comederunt patres vestri Manẽo, et mortui sunt: qui comederit ex hoc pane, viuet in eternum.
59 ✠ Hæc dixit in synagoga dum doceret in Capharnaum.
60 ✠ Multi autem, qui audierunt, ex discipulis eius dicunt: Durus est hic sermo, quis potest eum audire?

Matutinis feriæ quartæ Septimanæ Passionis.

61 ✠ Jeschua verò sciens apud se murmurare de hoc discipulos suos, dixit eis: Hoc vos offendit?
62 ✠ Si videritis igitur Filium hominis ascendentem eò loci vbi erat à principio?
63 ✠ Spiritus est qui viuificat, caro non prodest quicquã. verba quæ ego loquor vobis, spiritus sunt, & vita sunt.

48 ✠ Ego sum panis vitæ.
49 ✠ Patres veltri manducauerunt manna in deserto: & mortui sunt.
50 ✠ Hic est panis de cælo descendens: vt siquis ex ipso manducauerit, non moriatur.
51 ✠ Ego sum panis viuus, qui de cælo descendi. Siquis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum: & panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi F vita.
52 ✠ Litigabant ergo Iudæi adinuicem, dicentes, Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum?
53 ✠ Dixit ergo eis Iesus, Amen amen dico vobis, Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis.
54 ✠ Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: & ego resuscitabo eum in nouissimo die.
55 ✠ Caro enim mea, verè est cibus, & sanguis meus verè est potus.
56 ✠ Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.
57 ✠ Sicut misit me viuens Pater, & ego viuo propter Patrem: & qui manducat me, & ipse viuet propter me.
58 ✠ Hic est panis qui de cælo descendit. Non sicut manducauerunt patres vestri manna: & mortui sunt. Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.
59 ✠ Hæc dixit in synagoga docẽs in Capharnaum.
60 ✠ Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerunt, Durus est hic sermo. & quis potest eum audire?

61 ✠ Sciens autem Iesus apud semetipsum quia murmurarent de hoc discipuli eius, dixit eis: Hoc vos scandalizat?
62 ✠ Si ergo videritis Filium hominis ascendentem, vbi erat prius?
63 ✠ Spiritus est qui viuificat: caro non prodest quicquam. verba quę ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt.

48 ✠ ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.
49 ✠ ὑμῶν οἱ πατέρες ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον.
50 ✠ οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ.
51 ✠ ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς. ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.
52 ✠ ἐμάχοντο οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;
53 ✠ εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.
54 ✠ ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
55 ✠ ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι πόσις.
56 ✠ ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ.
57 ✠ καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ.
58 ✠ οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον. ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.
59 ✠ ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν καπερναούμ.
60 ✠ πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον, σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;
61 ✠ εἰδὼς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;
62 ✠ ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
63 ✠ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν. τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάλημκα ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι, καὶ ζωή ἐστιν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

64 ‡ Sed sunt quidam ex vobis qui non credunt. nouerat enim à principio quinam essent ij qui non credebant, & quis eum proditurus esset.

65 ‡ Et dicebat eis, Propterea dixi vobis, neminem posse venire ad me, nisi datum fuerit ei à Patre meo.

66 ‡ Propter hunc sermonem multi ex discipulis eius abierunt retrorsum, nec ambulabant cum eo.

67 ‡ Dixit autem Jeschua dodecadi suæ, Num & vos vultis abire?

68 ‡ Respondit Schemeoun Kipho, & ait, Domine mi, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes.

69 ‡ Nosque credimus & scimus te esse Meschicho Filium Dei viuentis.

70 ‡ Dixit eis Jeschua, Nónne ego elegi vos duodecim, & ex vobis vnus Satanas [adversarius] est?

71 ‡ Loquebatur de Iihoudo filio Schemeoun Scarioutæ, futurum enim erat vt ipse proderet eum, vnus ex duodecim.

Matutinis feriæ IIII. hebdomadis v. Ieiunij.

CAP. VII.

1 ‡ Post hæc ambulabat Jeschua in Galilæa, non enim volebat ambulare [versari] in Jihoudæa propter Jihoudæos, quippe qui studerent eum trucidare.

2 ‡ Prope autem erat festum Jihoudæorum Conopea.

3 ‡ Et dixerunt ei fratres ipsius Jeschuæ, Recede hinc & vade in Jihoudæam, vt & discipuli tui videant opera tua quæ facis.

4 ‡ Nemo enim quicquam facit in occulto, & vult ipse in aperto esse: si hæc facis, manifesta teipsum mundo.

5 ‡ Nam ne fratres quidem eius credebant in ipsum Jeschua.

6 ‡ Dixit eis Jeschua, Tempus meum nondum adest: tempus autem vestrum semper paratum.

7 ‡ Non potest mundus vos odisse: me autem odit, quoniam ego testor de eo, opera eius mala esse.

64 ‡ Sed sunt quidam ex vobis, qui non credunt. Sciebat enim ab initio Iesus qui essent non credentes, & quis traditurus esset eum.

65 ‡ Et dicebat, Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum à Patre meo.

66 ‡ Ex hoc multi discipulorũ eius abierunt retrò: & iam non cum illo ambulabant.

67 ‡ Dixit ergo Iesus ad duodecim, Nunquid & vos vultis abire?

68 ‡ Respondit ergo ei Simõ Petrus, Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes.

69 ‡ Et nos credimus & cognouimus quia tu es Christus filius Dei.

70 ‡ Respondit eis Iesus, Nónne egó vos duodecim elegi: & ex vobis vnus diabolus est?

71 ‡ Dicebat autẽ †Iudam Simonis †Iscariotem: hic enim erat traditurus eum, cùm esset vnus ex duodecim.

CAP. VII.

1 POst hæc autẽ ambulabat Iesus in Galilæam, non enim volebat in Iudæam ambulare: quia quærebant eum Iudæi interficere.

2 ‡ Erat autem in proximo dies festus Iudæorum, Scenopegia.

3 ‡ Dixerunt autem ad eum fratres eius, Transi hinc, & vade in Iudæam, vt & discipuli tui videant opera tua quæ facis eis.

4 ‡ Nemo quippe in occulto quid facit, & quærit ipse in palàm esse. si hæc facis, manifestũ teipsum mundo.

5 ‡ Neque enim fratres eius credebant in eum.

6 ‡ Dicit ergo eis Iesus, Tempus meum nondum aduenit: tempus autem vestrum semper est paratum.

7 ‡ Non potest mundus odisse vos. me autem odit: quia egò testimonium perhibeo de illo quia opera eius mala sunt.

64 ‡ ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν· ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν.

65 ‡ καὶ ἔλεγε, διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου.

66 ‡ ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν.

67 ‡ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;

68 ‡ ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος, κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις.

69 ‡ καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.

70 ‡ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν;

71 ‡ ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

ζ.

1 ‡ Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.

2 ‡ ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία.

3 ‡ εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς·

4 ‡ οὐδεὶς γάρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ·

5 ‡ οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

6 ‡ λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος.

7 ‡ οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 * Vos ascendite ad festum hoc, ego non ascēdo ad hoc festum: quia tempus meum nondum impletum est.

9 * Hæc dixit, & quieuit in Galilea.

10 * Quum autem ascendissent fratres eius ad festum, tunc & ipse ascendit, non manifestè, sed velut in occulto.

11 * Iihoudei autem quærebant eum in festo, & dicebant, Vbi est ille?

12 * Et murmur multum propter eum fuit in turba. erant enim qui dicebant, Bonus est: alij verò dicebant, Minimè, sed seductor populum.

13 * Nemo autem palàm loquebatur de eo propter metum Iihoudæorum.

14 * Quum autem dimidiati essent dies festi, ascendit Jeschua in templum, & docebat.

15 * Et mirabantur Iihoudæi, dicentes, Quomodo nouit iste literas quum non didicerit?

16 * Respondit Jeschua & ait, Doctrina mea non mea est, sed eius qui misit me.

17 * Qui voluerit exequi voluntatem eius, intelliget doctrinam meam num ex Deo sit, an ego ex voluntate mei ipsius loquar.

18 * Qui ex voluntate mentis sua loquitur, gloriam suipsius quærit. si autem qui gloriam eius qui misit ipsum quærit, verax est, & iniquitas in corde eius non est.

19 * Nónne Mouschè dedit vobis Legem, nemo autem ex vobis custodit Legem. * Quid quæritis me interficere? Respondit turba & ait, Dæmonium habes: quis quærit te interficere?

21 * Respondit Jeschua, & dixit eis, Vnum opus operatus sum, & omnes miramini.

22 * Propterea Mouschè dedit vobis circumcisionem, non quòd ex ipso Mouschè fuerit, sed ex Patribus est, & Sabbatho circumcidetis hominem.

23 * Quòd si homo circumciditur die Sabbathi, ob idque non soluitur Lex Mouschè, ad murmuratis quia totum hominem sanauerim die Sabbathi?

24 * Ne iudicaueritis per acceptionem personarum [personarum], sed iudicio recto iudicate.

25 * Dicebant autem quidam ex Hierosolymis, Nónne hic est quem quærunt interficere?

8 * Vos ascendite ad diem festum hunc. * ego non ascēdo ad diem festum istum: B quia meum tempus nondum impletum est.

9 * Hæc cùm dixisset, ipse mansit in Galilæa.

10 * Vt autem ascenderunt fratres eius: tunc & ipse ascendit ad diem festum, nō manifestè, sed quasi in occulto.

11 * Iudæi ergo quærebant eum in die festo, & dicebant: Vbi est ille?

12 * Et murmur multus erat in turba de eo. Quidam enim dicebāt: Quia bonus est. Alij autem dicebant: Non, sed seducit turbas.

13 * Nemo tamen palam loquebatur de illo, propter metum Iudæorum.

14 * Iam autem die festo mediante, ascēdit Iesus in templum, & docebat.

15 * Et mirabantur Iudęi, dicentes: Quomodo hic literas scit, cùm non didicerit?

16 * Respondit eis Iesus, & dixit: Mea doctrina non est mea, sed eius qui misit me.

17 * Si quis voluerit voluntatem eius facere, cognoscet de doctrina, vtrū ex Deo C sit an ego à meipso loquar.

18 * Qui à semetipso loquitur, gloriam propriam quærit: qui autem quærit gloriam eius qui misit eum, hic verax est, & iniustitia in illo non est.

19 * Nónne Moyses dedit vobis legem: & nemo ex vobis facit legem?

20 * Quid me quæritis interficere? Respō dit turba, & dixit: Dæmoniū habes: quis te quærit interficere?

21 * Respondit Iesus, & dixit eis: Vnum opus feci: & omnes miramini.

22 * Propterea Moyses dedit vobis circūcisionem, non quia ex Moyse est, sed ex D patribus, & in sabbatho circunciditis hominem.

23 * Si circumcisionem accipit homo in sabbatho, vt non soluatur lex Moysi: mi hi indignamini, quia totum hominem sanum feci in sabbatho?

24 * Nolite iudicare secundum faciem: sed iustum iudicium iudicate.

25 * Dicebant ergo quidam ex Ierosolymis, Nónne hic est quem quærunt interficere?

Universidad de Deusto
Biblioteca

26 * Et ecce palàm loquitur, & nihil ei dicunt: nunquid norunt Seniores noſtri hunc verè eſſe Meſchicho?
27 * Sed nouimus vnde hic ſit: Meſchicho autem quum venerit nemo cognoſcitur eſt vnde ſit.
28 * Et extulit Jeſchua vocem ſuam dum doceret in templo, aitque: Et me noſtis, & vnde ſim noſtis: & ex voluntate mei ipſius non veni, ſed verax eſt qui miſit me, quem vos non noſtis.
29 * Ego verò noui eum, quippe qui ab ipſo ſim, & ipſe me miſit.
30 * Itaque quærebant eum prehendere, nemo autem iniecit in eum manus, quoniam nondum venerat hora eius.
31 * Multi autem ex turba crediderunt in eum, dicuntque: Meſchicho quum venerit, num maiora ſigna edet his quæ iſte edit?
32 * Et audierunt Peripſebæi turbas loquantes de eo iſta, ipſique miſerunt & principes Sacerdotum miniſtros vt prehenderent eum.
33 * Et ait Jeſchua, Modicum adhuc tempus vobiſcum ſum, & abibo ad eum qui me miſit.
34 * Et quæretis me, nec me inuenietis: & vbi ego ſum, non poteſtis venire.
35 * Dicunt Jihoudæi apud ſe, Quò futurus eſt vt iſte proficiſcatur, vt nos non inueniamus eum? num ergo ad regiones Gentium profecturus eſt, & docturus Ethnicos?
36 * Quis eſt hic ſermo quem dixit, Quæretis me, & me non inuenietis, & vbi ego ſum, vos non poteſtis venire?

Lectio in Commemorationem Doctorum Eccleſiæ.

37 * Die autem illo magno qui erat vltimus feſti, ſtabat Jeſchua & clamabat, dicens, Si quis ſitit, veniat ad me & bibat.
38 * Quiſquis credit in me, ſicut dicit Scriptura, flumina aquæ viua fluent ex ventre eius.
39 * Hoc autem dicebat de Spiritu, quem acceperi erant ij qui crederent in eum: nondum enim datus fuerat Spiritus, quia nondum glorificatus fuerat Jeſchua.

26 * Et ecce, palàm loquitur; & nihil ei dicunt. Nunquid verè cognouerũt principes quia hic eſt Chriſtus?
27 * Sed hunc ſcimus vnde ſit: Chriſtus autem cùm venerit, nemo ſcit vnde ſit.
28 * Clamabat ergo Ieſus in templo docens, & dicens, Et me ſcitis, & vnde ſim ſcitis. & à meipſo non veni, ſed eſt verus qui miſit me, quem vos neſcitis.
29 * Ego ſcio eum, & ſi dixero, quia neſcio eum, ero ſimilis vobis mendax. ſed ſcio eum: quia ab ipſo ſum, & ipſe me miſit.
30 * Quærebant ergo eum apprehendere: & nemo miſit in illum manus, quia nondum venerat hora eius.
31 * De turba autem multi crediderunt in eum, & dicebant, Chriſtus cùm venerit, nunquid plura ſigna faciet quàm quę hic fecit?
32 * Audierunt Phariſæi turbam murmurantem de illo hæc: & miſerunt principes † & Phariſæi miniſtros, vt apprehenderent † eum.
33 * Dixit ergo eis Ieſus, Adhuc modicũ tempus vobiſcum ſum: & vado ad eum qui me miſit.
34 * Quæretis me, & non inuenietis: & vbi ego ſum, vos non poteſtis venire.
35 * Dixerunt ergo Iudæi ad ſemetipſos, Quò hic iturus eſt, quia non inueniemus eum? nunquid in diſperſionem Gentium iturus eſt, & docturus Gentes?
36 * Quis eſt hic ſermo quem dixit, Quæretis me, & non inuenietis: & vbi ſum Ego, vos non poteſtis venire?

37 * In nouiſſimo autem die magno feſtiuitatis ſtabat Ieſus, & clamabat, dicens, Si quis ſitit, veniat ad me, & bibat.
38 * Qui credit in me, ſicut dicit Scriptura: flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ.
39 * Hoc autem dixit de Spiritu quem accepturi erant credentes in eum. nondum enim erat Spiritus † datus: quia Ieſus nondum erat glorificatus.

26 * καὶ ἴδε παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι· μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν ④ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός;
27 * ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.
28 * ἔκραξεν οὖν ὁ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ ἰησοῦς καὶ λέγων, κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.
29 * ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν.
30 * ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας· ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
31 * πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, ὅτι ὁ χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν;
32 * ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντα περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας οἱ φαρισαῖοι καὶ ④ ἀρχιερεῖς, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.
33 * εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς, ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.
34 * ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
35 * εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς ἕλληνας;
36 * τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37 * Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ ἰησοῦς καὶ ἔκραξε, λέγων, ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με, καὶ πινέτω.
38 * ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.
39 * τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος, οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον, ὅτι ὁ ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.

Universidad de Deusto
Biblioteca

40 * Multi autem ex turba quum audissent sermones eius dicebant, Hic verè est Propheta.
41 * Alij dicebant, Iste est Meschicho. Alij dicunt, Num ex Galilea veniet Meschicho?
42 * Nónne Scriptura dicit, Ex semine Dauid & ex Beth-lechem pago ipsius Dauid venturum Meschicho?
43 * Et factum est dissidium propter eum in turba.
44 * Erant autem quidam ex eis qui volebant eum prehendere, sed nemo iniecit in eum manus.

Matutinis diei sabbathi hebdom. v. Ieiunij.

45 * Et venerunt ministri illi ad summos sacerdotes & Pharisæos, dixerúntque eis Sacerdotes, Quare non adduxistis eum?
46 * Dicunt eis ministri, Nunquam ita locutus est homo vt loquitur vir iste.
47 * Dicunt eis Pharisæi, Num & vos seducti estis?
48 * Num quis ex proceribus aut ex Pharisæis credidit in eum?
49 * Nisi populus iste qui nescit Legem maledicti sunt.
50 * Dixit eis Nikodimous vnus ex ipsis, qui venerat ad Iesehua noctu:
51 * Num Lex nostra reum peragit quempiam, nisi audierit ab eo prius, & cognouerit quid faciat?
52 * Responderunt ac dicunt ei, Nunquid & tu ex Galilea es? scrutare & vide quia à Galilea prophetam non surrexisse.

Deest hoc in loco in exemplari Syriaco historia Adulteræ undecim versiculis comprehensa.

40 * Ex illa ergo turba cùm audissent hos sermones eius, dicebant, Hic est verè Propheta.
41 * Alij dicebant, Hic est Christus. Quidam autem dicebant, Nunquid à Galilea venit Christus?
42 * Nónne scriptura dicit, quia ex semine Dauid, & de Beth-lehem castello vbi erat Dauid, venit Christus?
43 * Dissensio itaque facta est in turba propter eum.
44 * Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum: sed nemo misit super eum manus.
45 * Venerunt ergo ministri ad Pontifices & Pharisæos. Et dixerũt eis illi: Quare non adduxistis illum?
46 * Respónderunt ministri, Nunquã sic locutus est homo, sicut hic † homo.
47 * Respónderunt ergo eis Pharisæi: Nunquid & vos seducti estis?
48 * Nunquid ex principibus aliquis credidit in eum, aut ex Pharisæis?
49 * Sed turba hæc quæ non nouit legem, maledicti sunt.
50 * Dixit Nicodemus ad eos, ille qui venerat ad eum nocte, qui vnus erat ex ipsis:
51 * Nunquid lex nostra iudicat hominẽ nisi prius audierit ab ipso, & cognouerit quid faciat?
52 * Respónderunt, & dixerunt ei, Nunquid & tu Galilæus es? Scrutare, & vide quia à Galilæa propheta non surrexit.
53 * Et reuersi sunt vnusquisque in domum suam.

CAP. VIII.

1 * Iesus autem perrexit in montem Oliueti.
2 * Et diluculo iterũ venit in templum, & omnis populus venit ad eum, & sedens docebat eos.
3 * Adducunt autem Scribæ & Pharisæi mulierẽ in adulterio deprehensam: & statuerunt eam in medio:
4 * Et dixerunt ei, Magister, hæc mulier modò deprehẽsa est in adulterio.
5 * In lege autem Moyses mandauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis?
6 * Hoc autem dicebant tentantes eum vt possent accusare eum. Iesus autem inclinans se deorsum, digito scribebat in terra.
7 * Cùm ergo perseuerarent interrogantes eum: erexit se, & dixit eis, Qui sine peccato est vestrum, primus in illum lapidem mittat.
8 * Et iterum se inclinans, scribebat in terram.
9 * Audientes autem, vnus post vnum exibant, incipientes à senioribus: & remansit solus Iesus, & mulier in medio stans.
10 * Erigens autem se Iesus, dixit ei, Mulier, vbi sunt qui te accusabant? * Nemo te condemnauit?
11 * Quæ dixit: Nemo Domine. Dixit autem Iesus, Nec ego te comdemnabo, Vade, & iam amplius noli peccare.

10 * πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον
41 Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. * ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ
χριστός· ἄλλοι ἔλεγον, μὴ γὰρ ἐκ τῆς γαλιλαίας ὁ χριστὸς
42 ἔρχεται; * οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυὶδ,
καὶ ἀπὸ βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυὶδ, ὁ χριστὸς ἔρχεται;
43 * σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν.
44 * τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέ-
45 βαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας. * ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς
τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, διατί
46 οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; * ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, οὐδέπο-
τε οὕτως ἐλάλησεν οὐθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.
47 * ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ φαρισαῖοι, μὴ καὶ ὑμεῖς
48 πεπλάνησθε; * μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν
49 φαρισαίων; * ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπάρατοί
50 εἰσι. * λέγει νικόδημος πρὸς αὐτὸν, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς
51 πρὸς αὐτὸν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν, * μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ
πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ;
52 * ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς γαλι-
λαίας εἶ; ἐραύνησον, καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς γαλιλαίας
53 οὐκ ἐγήγερται. * καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

η'.

1 * Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
2 * ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.
3 * ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν
γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν
4 ἐν μέσῳ, * λέγουσιν αὐτῷ, διδάσκαλε, ταύτην κατειλήμμεθα ἐπαυτο-
φώρῳ μοιχευομένην.
5 * ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῖν μωσῆς ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας
λιθοβολεῖσθαι. σὺ οὖν τί λέγεις;
6 * τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχωσι κατηγο-
ρίαν κατ' αὐτοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν
7 εἰς τὴν γῆν, μὴ προσποιούμενος. * ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες
αὐτὸν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς, ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν,
πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω.
8 * καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.
9 * οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι
ἐξήρχοντο εἷς καθεῖς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως
τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν
10 μέσῳ οὖσα. * ἀνακύψας δὲ ὁ ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμε-
νος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κα-
τήγοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν;
11 * ἡ δὲ εἶπεν, οὐδείς, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, οὐδὲ ἐγώ
σε κατακρίνω. πορεύου, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ad Oblationem Dominicæ 11. post Epiphaniam.

CAP. VIII.

12 * Rursum autem allocutus est eos Jeschua, & ait, Ego sum Lux mundi: qui post me venit, non ambulabit in tenebris, sed habebit sibi lumen vitæ.

13 * Dicunt ei Perischæi, Tu de teipso testificaris, testimonium tuum non est verum.

14 * Respondit Jeschua & dixit eis, Etiamsi ego testificer de meipso, verum est testimonium meum, quippe qui noverim unde venerim & quò vadam: vos autem nescitis unde veniam, neque quò vadam.

15 * Vos corporaliter iudicatis, ego neminem iudico.

16 * Veruntamen si iudicauero, iudicium meum verum est: quia non sum solus, sed ego & Pater meus qui misit me.

17 * Sed & in Lege vestra scriptum est, testimonium duorum virorum verum esse.

18 * Ego sum qui testificor de meipso, & Pater meus qui misit me testatur de me.

19 * Dicunt ei, Vbi est tuus Pater? respondit Jeschua & dixit eis, Neque me nostis, neque Patrem meum: si me nossetis, & Patrem meum nossetis.

20 * Hæc verba locutus est in Gazophylacio docens in templo: & nemo prehendit eum, nondum enim venerat hora eius.

21 * Dixit eis iterum Jeschua, Ego vado, quæretis me, & moriemini in peccatis vestris: & quò vado, vos non potestis venire.

22 * Dicunt Jihoudæi, Num ergo interficturus est seipsum, qui dicat quo ego vado, vos non potestis venire?

23 * At dixit eis, Vos ex inferis estis, & ego ex supernis: Vos estis ex hoc mundo, ego non sum ex hoc mundo.

24 * Dixi vobis vos morituros esse in peccatis vestris: nisi enim crediderit is me esse illum, moriemini in peccatis vestris.

25 * Dicunt ei Jihoudæi, Tu quis es? Dixit eis Jeschua, Etiamsi quod incœpi loqui vobiscum.

12 * Iterum ergo locutus est eis Iesus, dicens, Ego sum Lux mundi. qui sequitur me, non ambulat in tenebris: sed habebit lumen vitæ.

13 * Dixerunt ergo ei Pharisæi, Tu de temetipso testimonium perhibes: testimonium tuum non est verum.

14 * Respondit Iesus, & dixit eis, Etsi ego testimonium perhibeo de meipso, verum est testimonium meum: quia scio unde veni, & quò vado: vos autem nescitis unde venio, aut quò vado.

15 * Vos secundum carnem iudicatis: ego non iudico quenquam.

16 * Etsi iudico ego, iudicium meum verum est: quia solus non sum, sed ego & qui misit me, Pater.

17 * Et in lege vestra scriptum est, quia duorum hominum testimonium verum est.

18 * Ego sum qui testimonium perhibeo de meipso: & testimonium perhibet de me, qui misit me, Pater.

19 * Dicebant ergo ei, Vbi est Pater tuus? Respondit Iesus, Neque me scitis, neque Patrem meum. si me sciretis: forsitan & Patrem meum sciretis.

20 * Hæc verba locutus est Iesus in gazophylacio, docens in templo: & nemo apprehendit eum, quia necdum venerat hora eius.

21 * Dixit ergo iterum eis Iesus, Ego vado, & quæretis me, & in peccato vestro moriemini. Quò ego vado, vos non potestis venire.

22 * Dicebant ergo Iudæi, Nunquid interficiet semetipsum, quia dicit, Quò ego vado, vos non potestis venire?

23 * Et dicebat eis, Vos de deorsum estis, ego de superius sum. Vos de mundo hoc estis: ego non sum de hoc mundo.

24 * Dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris. si enim non credideritis quia ego sum, moriemini in peccatis vestris.

25 * Dicebant ergo ei, Tu quis es? Dixit eis Iesus, * Principium qui & loquor vo-

12 * Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐλάλησε, λέγων, ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί, οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

13 * εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ φαρισαῖοι, σὺ περὶ σαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

14 * ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθὴς ἐστὶν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω.

15 * ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα·

16 * καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ, καὶ ὁ πέμψας με πατήρ.

17 * καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.

18 * ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.

19 * ἔλεγον οὖν αὐτῷ, ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς, οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου. εἰ ἐμὲ ἤδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἤδειτε ἄν.

20 * Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτὸν ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

21 * εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.

22 * ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι, μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει, ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

23 * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

24 * εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

25 * ἔλεγον οὖν αὐτῷ, σὺ τίς εἶ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Multa habeo quæ de vobis dicam & iudicem: sed is qui me misit, verax est: & ego quæ audiui ab eo, hæc ipse loquor in mundo.

17 * Neque nouerunt eum de Patre ipse verba facere.

Lectio feriæ IIII. hebdomadis Candidatorum.

18 * Dixit eis iterum Jeschua, Quum extuleritis Filium hominis, tunc agnoscetis me eum esse, nihilque ex voluntate mei ipsius facere: sed sicut docuit me Pater meus, similiter ipse loquor.

19 * Et qui me misit mecum est, neque me reliquit solum Pater meus, quoniam ego quæ gratum est ei, facio semper.

20 * Quumque hæc loqueretur, multi crediderunt in eum.

21 * Dixit autem Jeschua Jehoudæis illis qui crediderunt in ipsum, Si vos permanseritis in sermone meo, verè discipuli mei estis.

22 * Et cognoscetis Veritatem, & ipsa Veritas asseret vos in libertatem.

23 * Dicunt ei, Semen sumus Abrohom, & nunquam seruitutem cuiquam seruiuimus: quomodo dicis, Eritis mihi ingenui?

24 * Dixit eis Jeschua, Amen amen dico vobis, Quisquis committit peccatum seruus est peccati.

25 * Seruus autem non permanet in domo in æternum: filius verò manet in æternum.

26 * Si ergo vos Filius liberauerit, verè liberi eritis.

27 * Scio quia filij Abrahæ estis: sed quæritis me interficere, propterea quòd sermoni meo capiendo non sufficiatis.

28 * Ego id quod vidi apud Patrem meum loquor; vos autem id quod vidistis apud Patrem vestrum, agitis.

29 * Respondentes & dicunt ei, Pater noster Abrohom est. dixit eis Jeschua, Si essetis Abrohom, opera Abrohom faceretis.

40 * Nunc autem ecce studetis me interficere virum qui veritatem locutus sum vobiscum, quam audiui à Deo: hoc Abrohom non fecit.

16 * Multa habeo de vobis loqui & iudicare: sed qui me misit, verax est: & ego quæ audiui ab eo, hæc loquor in mundo.

17 * Et non cognouerunt quia patrem eis dicebat Deum.

18 * Dixit ergo eis Iesus, Cùm exaltaueritis Filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum, & à meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater, hæc loquor.

19 * Et qui me misit, mecum est: & non reliquit me solum, quia ego quæ placita sunt ei, facio semper.

20 * Hæc illo loquente, multi crediderunt in eum.

21 * Dicebat ergo Iesus ad eos qui crediderunt ei, Iudæos: Si vos manseritis in sermone meo, verè discipuli mei eritis:

22 * Et cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos.

23 * Responderunt ei, Semen Abrahæ sumus, & nemini seruiuimus vnquam: quomodo tu dicis, Liberi eritis?

24 * Respondit eis Iesus, Amen amen dico vobis, Quia omnis qui facit peccatum, seruus est peccati.

25 * Seruus autem non manet in domo in æternum: filius † manet in æternum.

26 * Si ergo vos Filius liberauerit, verè liberi eritis.

27 * Scio quia filij Abrahæ estis: sed quæritis me interficere, quia sermo meus nō capit in vobis.

28 * Ego quod vidi apud Patrem, loquor: & vos quæ vidistis apud Patrē vestrum, facitis.

29 * Responderunt & dixerunt ei, Pater noster, Abraham est. Dicit eis Iesus, Si filij Abrahæ estis, opera Abrahæ facite.

40 * Nunc autem, quæritis me interficere hominem, qui veritatem vobis locutus sum, quam audiui à Deo. hoc Abraham non fecit.

16 * πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν, ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι. κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον.

17 * οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγε.

18 * Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ.

19 * καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατήρ· ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

20 * Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

21 * ἔλεγε οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ ἰουδαίους, ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ.

22 * καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.

23 * ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, σπέρμα ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις, ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

24 * ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας.

25 * ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

26 * ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.

27 * οἶδα ὅτι σπέρμα ἀβραάμ ἐστε, ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

28 * ἐγὼ ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ ἑωρᾶκατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.

29 * ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀβραάμ ἐστι. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, εἰ τέκνα τοῦ ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ ἀβραὰμ ἐποιεῖτε.

40 * νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

41 * Vos autem facitis opera Patris vestri. dicunt ei, Nos ex scortatione nõ sumus, unus est nobis Pater Deus.

42 * Dixit eis Jeschua, Si Deus esset Pater vester, diligeretis me: ego enim à Deo exij et venj: neque ex voluntate mea ipsius venj, sed ille misit me.

43 * Quare sermonem meum non agnoscitis? quia non potestis audire eloquium meum.

44 * Vos ex patre criminatore [diabolo] estis, et cupiditatem patris vestri vultis exequi. Ille est qui à principio fuit homicida, et in veritate non perstitit, quia non est veritas in eo. Et quotiescunque loquitur mendacium, de suo loquitur, quoniam mendax est, et pater ejus mendacij.

45 * At quoniam ego veritatem loquor, non creditis mihi.

46 * Quis ex vobis arguet me de peccato? quòd si veritatem loquor, vos quare non creditis mihi?

47 * Qui ex Deo est, verba Dei audit. propterea vos non auditis quia ex Deo non estis.

48 * Responderunt Jihoudei, et dixerunt ei, Nónne bene dicimus te Schamaritanum esse et dæmonium habere?

49 * Dixit eis Jeschua, Dæmonium non habeo, sed Patrem meum honoro, vos autem opprobrio me afficitis.

50 * Ego verò non quæro gloriam meam: est qui quærat et judicet.

51 * Amin amin dico vobis, Quicunque sermonem meum custodierit, mortem non videbit in eternum.

52 * Dicunt ei Jihoudei, Nunc manifestum est quia dæmonium habere. Abrahom mortuus est et propheta: et tu dicis, Qui sermonem meum custodierit, non gustabit mortem in eternum?

53 * Num tu major es patre nostro Abrahom qui mortuus est, et prophetis, qui mortui sunt? quem tu teipsum facis?

54 * Dixit eis Jeschua, Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est. Est pater meus qui me glorificat, de quo dicitis, Deus noster est.

41 * Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaque ei, Nos ex fornicatione non sumus nati. vnum patrem habemus Deum.

42 * Dixit ergo eis Iesus: Si Deus pater vester esset: diligeretis vtique me. ego enim ex Deo processi, & veni: neque enim à meipso veni, sed ille me misit.

43 * Quare loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonem meum.

44 * Vos ex patre diabolo estis: & desideria patris vestri vultis facere. ille, homicida erat ab initio, & in veritate non steterit quia non est veritas in eo. cùm loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax est, & pater eius.

45 * Ego autem† quia veritatem dico, nõ creditis mihi.

46 * Quis ex vobis †arguet me de peccato? Si veritatem dico: quare vos non creditis mihi?

47 * Qui ex Deo est, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.

48 * Responderunt ergo Iudæi, & dixerunt ei, Nónne benedicimus nos quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes?

49 * Respondit Iesus, Ego dæmonium non habeo: sed honorifico patrẽ meum, & vos inhonoratis me.

50 * Ego autem non quæro gloriam meã: est qui quærat, & iudicet.

51 * Amen, amen dico vobis, si quis sermonem meum seruauerit, mortem non videbit in æternum.

52 * Dixerunt ergo Iudæi, Nunc cognouimus quia dæmonium habes. Abraham mortuus est & Prophetæ: & tu dicis, Si quis sermonem meum seruauerit, non gustabit mortem in æternum.

53 * Numquid tu maior es patre nostro Abraham, qui mortuus est? & Prophetæ mortui sunt. Quem teipsum facis?

54 * Respondit Iesus, Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est; est pater meus qui glorificat me, quem vos dicitis quia Deus vester est.

41 * ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον οὖν αὐτῷ, ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν.

42 * εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.

43 * διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.

44 * ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

45 * ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι.

46 * τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι;

47 * ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει. διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ.

48 * ἀπεκρίθησαν οὖν ⓓ ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ, οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;

49 * ἀπεκρίθη ἰησοῦς, ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με.

50 * ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.

51 * ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

52 * εἶπον οὖν αὐτῷ ⓓ ἰουδαῖοι, νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ ⓓ προφῆται· καὶ σὺ λέγεις, ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα;

53 * μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ ⓓ προφῆται ἀπέθανον. τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς;

54 * ἀπεκρίθη ἰησοῦς, ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ὑμῶν ἐστι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

55 ‡Neque nouistis eum: ego verò noui eum: & si dixero me eum non nosse, ego ero mendax sicut vos: sed noui eum, & sermonem eius seruo.

56 ‡Abrahom pater vester desiderabat vt videret diem meum, vidit que, & gauisus est.

57 ‡Dicunt ei Iehoudæ, Nondum quinquaginta annos natus es, & Abrohom vidisti?

58 ‡Dixit eis Iesehua, Amin amin dico vobis, antequam fieret Abrohom, ego sum.

59 ‡Et sustulerunt lapides vt obruerent eum: Iesehua verò abdidit sese, & exiuit è templo, transijtque per medium eorum, & abijt.

Matutinis Dominicæ ignis Ieiunij.

CAP. IX.

1 ‡QVumque prateriret vidit hominem cæcum ab vtero matris sua.

2 ‡Et interrogauerunt eum discipuli eius, dicentes, Magister noster, quis peccauit, hic, an parentes eius, vt cæcus nasceretur?

3 ‡Dixit eis Iesehua, Neque iste peccauit, neque parentes eius: sed vt ipse clarescat in eo opera Dei.

4 ‡Oportet me operari opera eius, qui misit me donec dies est: venit nox quam nemo potest operari.

5 ‡Quandiu in mundo fuero, Lux sum mundi.

6 ‡Quumque hec dixisset, conspuit in terram, & pinsuit lutum ex spuro, & illeuit lutum oculis illius cæci.

7 ‡Dixitque ei, Vade, laua, in baptisterio Schilouche [Missus]: abijt itaque, lauit, & venit videns.

8 ‡Vicini autem eius, & ij, quibus prius fuerat prius quam mendicaret, dicebant, Nónne hic est qui sedebat & mendicabat?

9 ‡Et erant qui dicerent, Ipse est: erant qui dicerent, Non, sed quasi ipsius similis. Ipse verò dicebat, Ego sum.

10 ‡Dicunt ei, Quomodo aperti sunt oculi tui?

11 ‡Respondit & dixit ei, Vir nomine Iesehua, fecit lutum, & illeuit oculos meos, ac dixit mihi, Vade ad natatoriam Siloahe, & laua. Et abij, & lauatus recepi.

12 ‡Dicunt ei, Vbi est ille? ait illi, Nescio.

55 ‡Et non cognouistis eum, ego autem noui eum. Et si dixero quia non scio eum: ero similis vobis, mendax. Sed scio eum, & sermonem eius seruo.

56 ‡Abraham pater vester exultauit vt videret diem meum: & vidit, & gauisus est.

57 ‡Dixerunt ergo Iudæi ad eum, Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti?

58 ‡Dixit eis Iesus, Amen amen dico vobis, Antequam Abraham fieret, ego sum. ‡Tulerunt ergo lapides, vt iacerent in eum: Iesus autem abscondit se, & exiuit de templo.

CAP. IX.

1 ΕΤ præteriens Iesus vidit hominem ‡ cæcum à natiuitate:

2 ‡Et interrogauerunt eum discipuli eius, dicentes, Rabbi, quis peccauit, hic, aut parentes eius, vt cæcus nasceretur?

3 ‡Respondit Iesus, Neque hic peccauit, neque parentes eius: sed vt manifestentur opera Dei in illo.

4 ‡Me oportet operari opera eius qui misit me, donec dies est. venit nox, quando nemo potest operari.

5 ‡Quandiu sum in mundo, lux sum mundi.

6 ‡Hæc cùm dixisset, expuit in terram, & fecit lutum ex spuro, & liniuit lutum super oculos eius:

7 ‡Et dixit ei, Vade, laua in natatoria Siloe, quod interpretatur Missus. Abijt ergo, & lauit: & venit videns.

8 ‡Itaque vicini & qui viderant eum prius quia mendicus erat, dicebant, Nónne hic est qui sedebat, & mendicabat?

9 ‡Alij dicebant, Quia hic est. Alij autem, Nequaquam, sed similis ei est. Ille verò dicebat, Quia ego sum.

10 ‡Dicebant ergo † ei, Quomodo aperti sunt tibi oculi?

11 ‡Respondit, ille homo qui dicitur Iesus, lutum fecit: & vnxit oculos meos, & dixit mihi, Vade ad natatoriam Siloe, & laua. Et abij, & laui, & †vidi.

12 Et dixerunt ei, Vbi est ille? Ait, Nescio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 ² Et adduxerunt eum, qui prius cæcus fuerat, ad Perischæos.
14 ² Erat autem sabbathum, quum fecit lutum Jeschua, & aperuit ei oculos ipsius.
15 ² Rursus autem interrogarunt eum Perischæi, Quomodo visum recepisti? ille vero dixit eis, Lutum imposuit oculis meis, & lavi, & recepi visum.
16 ² Et dicebant quidam ex Perischæis, Homo iste non est à Deo qui sabbathum non custodiat. Alij autem dicebant, Quomodo potest homo peccator hæc signa edere? & dissidium erat inter eos.
17 ² Dicunt rursus cæco illi, Tu quid dicis de eo qui aperuit tibi oculos tuos? ait illi, Ego dico eum prophetam esse.
18 ² Nec verò credebant de eo Jehoudis quòd cæcus fuisset, visumque recepisset, donec vocarunt parentes illius qui visum recuperat.
19 ² Et interrogarunt eos, Hiccine est filius vester, quem vos dicitis cæcum natum esse, quomodo nunc videt?
20 ² Responderunt autem parentes eius, & dixerunt, Scimus hunc esse filium nostrum, & cæcum natum esse.
21 ² Quomodo autem nunc videat, aut quis aperuerit oculos eius nescimus, quinetiam ipse ad annos suos progressus est, cum interroga, ipse pro semetipso loquatur.
22 ² Hæc dixerunt parentes eius, quòd timebant à Jehoudeis: constituerant enim Jehoudei, ut si quis confiteretur eum esse Messiacho, ab ipsis ejiceretur è synagoga.
23 ² Propterea dixerunt parentes eius, adhuc annos suos progressus est, ipsum interroga.
24 ² Et vocauerunt secundò vicè virum illum qui fuerat cæcus, ac dicunt ei, Glorifica Deum. nos enim noumus hunc peccatorem esse.
25 ² Respondit ille, & dixit eis, An peccator sit, nescio, sed vnum scio me cæcum fuisse, & ecce nunc video.
26 ² Dicunt ei iterum, Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos tuos?
27 ² Ait illis, Dixi vobis, nec audiuistis. quidnam vultis audire? num & vos discipuli eius vultis fieri?

Translat. B. Hieronymi. EVANG. IOHAN. ΕΥΑΓΓ. ΚΑΤΑ ΙΩΑΝ. θ. 439

13 ¹Adducunt eum ad Phariſæos qui cæcus fuerat. 14 ²Erat autem ſabbathum quando lutum fecit Ieſus, & aperuit oculos eius.
15 ¹Iterum ergo interrogabát eum Phariſæi quomodo vidiſſet. Ille autem dixit eis, Lutum mihi poſuit ſuper oculos, & Lauit & video.
16 ¹Dicebant ergo ex Phariſæis quidam, Non eſt hic homo à Deo, qui ſabbathum non cuſtodit. Alij autem dicebant, Quomodo poteſt homo peccator hæc ſigna facere? Et ſchiſma erat inter eos.
17 ¹Dicunt ergo cæco iterum, Tu, quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit, Quia prophetа eſt.
18 ¹Non crediderunt ergo Iudæi de illo, quia cæcus fuiſſet & vidiſſet: donec vocauerunt parentes eius qui viderat.
19 ¹Et interrogauerunt eos, dicentes, Hic eſt filius veſter, quem vos dicitis quia cæcus natus eſt? Quomodo ergo nunc videt?
20 ¹Reſpondurunt eis parentes eius, & dixerunt, Scimus quia hic eſt filius noſter, & quia cæcus natus eſt:
21 ¹Quomodo autem nunc videat, neſcimus, aut quis eius aperuit oculos, nos neſcimus, ipſum interrogate: ætatem habet, ipſe de ſe loquatur.
22 ¹Hæc dixerunt parentes eius, quoniam timebant Iudæos. iam enim conſpiraueſant Iudæi, vt ſi quis eum confiteretur eſſe Chriſtum, extra ſynagogam fieret.
23 ¹Propterea parentes eius dixerunt, Quia ætatem habet, ipſum interrogate.
24 ¹Vocauerunt ergo rurſum hominem qui fuerat cæcus, & dixerunt ei, Da gloriam Deo: nos ſcimus quia hic homo peccator eſt.
25 ¹Dixit ergo eis ille, Si peccator eſt, neſcio: vnū ſcio, quia cæcus cùm eſſem modo video.
26 ¹Dixerunt ergo illi, Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos?
27 ¹Reſpondit eis; Dixi vobis iam, & auditiſti quid iterum vultis audire? numquid & vos vultis diſcipuli eius fieri?

3 ¹ ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν.
4 ¹ ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.
15 ¹ πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν· ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, πηλὸν ἐπέθηκέ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.
16 ¹ ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν φαρισαίων τινες, οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ θεοῦ ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον, πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.
17 ¹ λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν, σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἠνέῳξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι προφήτης ἐστίν.
18 ¹ οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος.
19 ¹ καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες, οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει;
20 ¹ ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον, οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη.
21 ¹ πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν. αὐτὸν ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει.
22 ¹ ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται.
23 ¹ διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον, ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.
24 ¹ ἐφώνησαν οὖν ὁμ δεύτερον τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ, δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν.
25 ¹ ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν, εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν, ἄρτι βλέπω.
26 ¹ εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν, τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἀνέῳξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;
27 ¹ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;

Universidad de Deusto
Biblioteca

28 Ipsi autem ei conuitiati sunt, dixerunt-
que ei, Tu es discipulus eius: nos enim discipuli
sumus Mouſche.
29 Et scimus Mouſche Deum colloquutum
fuisse, hunc autem nescimus vnde sit.
30 Respondit vir ille & ait illis, In hoc e-
go mirandum est, quòd vos nescitis vnde sit,
& oculos meos, meos inquam, aperuerit.
31 Scimus autem Deum vocem peccatorum
non exaudire: sed qui eum reueretur & exe-
quitur voluntatem eius, hunc exaudit.
32 Ab æuo auditum non est aliquem aperui-
se oculos cæci nati.
33 Nisi à Deo esset iste, non potuisset hoc fa-
cere.
34 Respondentes ac dicunt ei, Tu totus in
peccatis natus es, & tu doces nos? & eie-
runt eum foras.
35 Et audijt Jeschua eum eiectum fuisse fo-
ras: & inuenit eum ac dixit ei, Tune credis
in filium Dei?
36 Respondit ille qui sanatus fuerat & ait,
Quis est Domine mi, vt credam in eum?
37 Dixit ei Jeschua, Vidisti eum, & qui
loquitur tecum, ipse est.
38 At ille ait, Credo, Domine mi: & pro-
cidens adorauit eum.
39 Et dixit Jeschua, Ad iudicium ego in
hunc mundum veni, vt ij qui non vident, videant, & ij
qui vident, cæci fiant.
40 Et hæc audierunt ex Perischæis illi qui
cum eo erant, ac dixerunt ei, Num & nos cæ-
ci sumus?
41 Ait illis Jeschua, Si cæci essetis, non
peccatum vobis: nunc autem dicitis, Vide-
mus: propterea peccatum vestrum perstat.

Vespere sanctificationis Ecclesiæ, &
Consecrationis Episcoporum.

CAP. X.

1 AMen amen dico vobis, Qui non in-
trat per ostium in caulam ouium, sed ascendit
per locum alium, ipse fur est & latro.
2 Is verò qui intrat per ostium, pastor
ouium.
3 Atque huic custos ostij [ianitor] reserat
ostium, & oues audiunt vocem eius: & oues
suas vocat nominibus suis, & educit eas.

28 Maledixerunt ergo ei, & dixerunt,
Tu discipulus illius sis: nos autem Moysi
discipuli sumus.
29 Nos scimus quia Moysi locutus est
Deus: hunc autem nescimus vnde sit.
30 Respondit ille homo, & dixit eis, In
hoc enim mirabile est, quia vos nescitis
vnde sit, & aperuit meos oculos.
31 Scimus autem quia peccatores Deus
non audit: sed si quis Dei cultor est, &
voluntatem eius facit, hunc exaudit.
32 A seculo non est auditum quia quis
aperuit oculos cæci nati.
33 Nisi esset hic à Deo, non poterat fa-
cere quicquam.
34 Respondentes, & dixerunt ei, In pec-
catis natus es totus, & tu doces nos? Et
eiecerunt eum foras.
35 Audiuit Iesus quia eiecerunt eum fo-
ras: & cùm inuenisset eum, dixit ei, Tu Ge-
credis in filium Dei?
36 Respondit ille, & dixit, Quis est Do-
mine, vt credam in eum?
37 Dixit ei Iesus, Et vidisti eum: & qui
loquitur tecum, ipse est.
38 At ille ait, Credo Domine. Et procì-
dens adorauit eum.
39 Et dixit ei Iesus, In iudicium ego in
hunc mundum veni: vt qui non vident,
videant; & qui vident, cæci fiant.
40 Et audierunt quidam ex Pharisæis
qui cum ipso erant: & dixerunt ei, Num-
quid & nos cæci sumus?
41 Dixit eis Iesus, Si cæci essetis, non
haberetis peccatum. nunc verò dicitis,
Quia videmus. Peccatum vestrum ma-
net.

CAP. X.

1 AMen, amen dico vobis, Qui non in-
trat per ostium in ouile ouium, sed A
ascendit alunde: ille fur est & latro.
2 Qui autem intrat per ostium, pastor
est ouium.
3 Huic ostiarius aperit: & oues vocem
eius audiunt: & proprias oues vocat no-
minatim, & educit eas.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ² Quumque emiserit oues suas, præcedo eas, & oues eius sequuntur eum, quippe qui norint vocem eius.

5 ² Extraneum verò nequaquam sequentur oues, sed fugiunt ab eo, quia non norunt vocem extranei.

6 ² Hanc parabolam dixit eis Jeschua: illi verò non cognouerunt quid colloqueretur eis.

7 ² Dixit autem eis iterum Jeschua, Amen amin dico vobis, Ego sum ostium ouium.

8 ² Ffque omnes qui venerunt, fures sunt & latrones: sed non audierunt eos oues.

9 ² Ego sum ostium: & per me ſiquis introierit, seruabitur: ingredieturque ac egredietur, & pascua inuenier.

10 ² Fur non venit nisi vt furetur, & vt trucidet, & perdat: ego veni vt vitam habeant, & quod abundantius est, habeant.

11 ² Ego sum pastor ille bonus: & pastor bonus animam suam ponit pro ouibus.

12 ² Mercenarius autem qui non est pastor, & cuius non sunt oues, quum videt lupum venientem, deserit oues, & fugit: venit autem lupus, rapit & dissipat eas oues.

13 ² Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non est ei cura ouium.

14 ² Ego sum pastor bonus, & agnosco meas, & agnoscor à meis.

15 ² Sicut nouit me Pater meus, & ego agnosco Patrem meum, & animam meam pono pro ouibus.

16 ² Habeo autem & oues alias quæ non sunt ex hoc ouili, eas quoque oportet me adducere, & audient vocem meam, fietque grex vnus omnium, vnusque pastor.

17 ² Propterea Pater meus diligit me, quia ego pono animam meam, vt iterum eam sumam.

18 ² Nemo tollit eam à me, sed ego pono eam ex mea voluntate: possum enim eam ponere, possumque rursus eam assumere: quia hoc mandatum accepi à Patre meo.

19 ² Et factum est iterum dissidium inter Iudæos propter hos sermones.

20 ² Et dicebant multi ex eis, Dæmonium habet, & insaniendo insanit. quid audiatis eum?

4 ² Et cùm proprias oues emiserit, ante eas vadit: & oues illum sequuntur, quia sciunt vocem eius.

5 ² Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo: quia non nouerũt vocem alienorum.

6 ² Hoc prouerbium dixit eis Iesus. Illi autem non cognouerunt quid loqueretur eis.

7 ² Dixit ergo eis iterum Iesus, Amen amen dico vobis, quia ego sum ostium B ouium.

8 ² Omnes quotquot venerunt, fures sunt & latrones: sed non audierunt eos oues.

9 ² Ego sum ostium. Per me si quis introierit, saluabitur: & ingredietur, & egredietur & pascua inuenier.

10 ² Fur non venit nisi vt furetur & mactet & perdat. Ego veni vt vitã habeant, & abundantius habeant.

11 ² Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animã suam ponit pro ouibus suis.

12 ² Mercenarius autem & qui non est pastor, cuius non sunt oues propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oues, & fugit: & lupus rapit, & dispergit oues.

13 ² Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de C ouibus. 14 ² Ego sum pastor bonus: & cognosco meas, & cognoscunt me meę.

15 ² Sicut nouit me pater, & ego agnosco patrem: & animam meam pono pro ouibus meis.

16 ² Et alias oues habeo, quæ non sunt ex hoc ouili: & illas oportet me adducere: & vocẽ meam audient, & fiet vnum ouile & vnus pastor.

17 ² Propterea me diligit pater: quia ego pono animam meam, vt iterum sumam eam.

18 ² Nemo tollit eam à me: sed ego pono eam à meipso. potestatem habeo ponendi eam: & potestatem habeo iterum sumendi eam. Hoc mandatum accepi à patre meo.

19 ² Dissidium iterum facta est inter Iudæos propter sermones hos. 20 ² Dicebant autem multi ex ipsis, Dæmonium habet & insanit: quid eum auditis?

4 ² καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ· ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

5 ² ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.

6 ² ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

7 ² εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.

8 ² πάντες ὅσοι ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα.

9 ² ἐγώ εἰμι ἡ θύρα. δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει.

10 ² ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν.

11 ² ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων.

12 ² ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα.

13 ² ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει· ὅτι μισθωτός ἐστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.

14 ² ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν.

15 ² καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.

16 ² καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν.

17 ² διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.

18 ² οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.

19 ² σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους.

20 ² ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;

ג אנר' ירע' סום
ד פ"ת וכו' בכולא
ה פ"ת וכו' קרך
ו אתא' קמע' כמו' נסך
ז ר"א' כום "נסך
ח אבא" סום
ט הלל" הלל
י פ"ת וכו' שוק

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * Alij autem dicebant, Hæc verba non sunt damoniaci; nunquid damonium potest oculos cæci aperire?

Lectio Encænijs Ecclesiæ.

22 * Factum est autem festum Encæniorum in Ouriſchlem, erátque hyems.

23 * Et ambulabat Jeschua in templo in porticu Schelemoun.

24 * Et cinxerunt eum Jihoudæi, dicentes ei, Quousque tandem retines animam nostram? Si tu es Meschicho dic nobis aperte.

25 * Respondit Jeschua, & dixit eis, Dixi vobis, neque credidistis. at opera quæ ego facio in nomine Patris mei, ipsa testantur de me.

26 * Sed vos non creditis quia non estis ex ouibus meis quemadmodum dixi vobis.

27 * Oues meæ vocem meam audiunt, & ego cognosco eas, ipseque post me veniunt.

28 * Et ego do eis vitam æternam, neque peribunt in æternum, ac nemo rapiet eas de manu mea.

29 * Pater enim meus qui dedit mihi, omnibus maior est, nullúsque potest è manu Patris mei rapere.

30 * Ego & Pater meus vnum sumus.

31 * Et sustulerunt rursus Jihoudæi lapides ut obruerent eum.

32 * Dixit eis Jeschua, Multa opera præclara à Patre meo ostendi vobis, propter quod eorum opus illorum lapidatis me?

33 * Dicunt ei Jihoudæi, Non propter opera bona lapidibus petimus te: sed quoniam blasphemas, & quum tu sis homo, facis teipsum Deum.

34 * Dixit eis Jeschua, Nonne ita scriptum est in Lege vestra, Ego dixi, Dij estis.

35 * Si eos dixit Deos, propterea quod ad eos factus est sermo Dei, & non potest Scriptura solui;

36 * Quem Pater sanctificauit & misit in mundum, dicitis ei, Tu blasphemas, quia dixi vobis me esse filium Dei?

37 * Quod si non facio opera Patris mei, ne credatis mihi.

21 * Alij dicebant, Hæc verba non sunt dæmonium habentis. nunquid dæmonium potest cæcorum oculos aperire?

22 * Facta sunt autem Encænia in Ierosolymis: & hyems erat.

23 * Et ambulabat Iesus in templo, in porticu Salomonis.

24 * Circumdederunt ergo eum Iudæi, & dicebant ei, Quousque animam nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis palàm.

25 * Respondit eis Iesus, Loquor vobis: & non creditis. opera quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me:

26 * Sed vos non creditis, quia non estis ex ouibus meis sicut dixi vobis.

27 * Oues meæ vocem meam audiunt: & ego cognosco eas, & sequuntur me.

28 * Et ego vitam æternam do eis: & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquam de manu mea.

29 * Pater meus qui dedit mihi, maior omnibus est: & nemo potest rapere de manu Patris mei.

30 * Ego & pater vnum sumus.

31 * Sustulerunt ergo iterum lapides Iudæi, vt lapidarent eum.

32 * Respondit eis Iesus, Multa bona opera ostendi vobis ex Patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis?

33 * Responderunt ei Iudæi, De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia, & quia tu homo cùm sis, facis teipsum Deum.

34 * Respondit eis Iesus, Nónne scriptum est in Lege vestra, quia Ego dixi, dij estis?

35 * Si illos dixit deos, ad quos sermo Dei factus est, & non potest solui scriptura:

36 * Quem Pater sanctificauit & misit in mundum, vos dicitis, Quia blasphemas: Quia dixi, Filius Dei sum?

37 * Si non facio opera Patris mei: nolite credere mihi.

21 * ἄλλοι ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

22 * Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμὼν ἦν.

23 * καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος.

24 * ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.

25 * ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ·

26 * ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν.

27 * τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι·

28 * κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου.

29 * ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέ μοι μείζων πάντων ἐστί, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου.

30 * ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμεν.

31 * ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.

32 * ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με;

33 * ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν θεόν.

34 * ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ἐγὼ εἶπα, Θεοί ἐστε;

35 * εἰ ἐκείνους εἶπε θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή·

36 * ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, Υἱός τοῦ θεοῦ εἰμι;

37 * εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

38 * Sin autem facio, etiamsi mihi non credi-
tis, illis operibus credite: vt sciatis & credatis Patrem meum in me esse, meque in Patre meo.
39 * Et studebant iterum prehendere eum: at euasit ex eorum manibus.
40 * Et abijt trans Iordenon in eum locum vbi fuerat Iouchanon, prius dum baptizaret; fuitque illic.
41 * Veniebant autem homines quam plurimi ad eum, & dicebant, Iouchanon nullum quidem signum edidisse: quæcunque autem Iouchanon dixerat de viro isto, vera esse.
42 * Multique crediderunt in eum.

Ad Oblationem Quadragesimæ.

CAP. XI.

1 * ERat autem quidam, qui morbo detinebatur, Loozar, ex Beth-Anio [domo afflictionis,] pago, frater Mariam & Morthæ.
2 * Porrò ista Mariam ea erat quæ vnxit aromate pedes ipsius Jeschua, abstersitque capillis suis: erat frater istius Loozar qui nunc laborabat.
3 * Miserunt autem ambæ sorores eius ad Jeschua & dicũt, Domine noster, ecce is quem tu diligis valetudine laborat.
4 * Jeschua verò dixit, Iste morbus lethalis non est, sed pro gloria Dei: vt glorificetur filius Dei propter eum.
5 * Diligebat autem ipse Jeschua Morthæ, et Mariam & Loozar.
6 * Quumque audisset eum ægrotare, mansit in eo loco vbi erat duos dies.
7 * Postea verò dixit discipulis suis, Veniamus rursum in Jhoudæam.
8 * Dicunt ei discipuli eius, Magister noster, modò Jhoudæi quærebant te lapidibus obruere, & rursum illuc abis?
9 * Dixit eis Jeschua, Nonne sunt horæ duodecim in die? & si quis ambulauerit interdiu, non impingit, quippe qui videat lucem mundi huius.
10 * Si quis verò noctu ambulauerit impingit, quippe cui lux non adsit.
11 * Hæc dixit Jeschua: & postea subdit ei, Looz ar amicus noster dormit, sed profectus sum eum excitaturus.

38 * Si autem facio: & si mihi non vultis credere, operibus credite: vt cognoscatis & credatis quia Pater in me est, & ego in Patre.
39 * Quærebant ergo eum apprehendere: & exiuit de manibus eorum.
40 * Et abijt iterum trans Iordanem in eum locum vbi erat Iohannes baptizans primùm: & mansit illic.
41 * Et multi venerunt ad eum, & dicebant, Quia Iohannes quidem signum fecit nullum. Omnia autem quæcunque dixit Iohannes de hoc, vera erant.
42 * Et multi crediderunt in eum.

CAP. XI.

1 * ERat autem quidam languens Lazarus à Bethania, de castello Mariæ & Marthæ sororis eius.
2 * Maria autem erat quæ vnxit Dominum vnguento, & exterfit pedes eius capillis suis: cuius frater Lazarus infirmabatur.
3 * Miserunt ergo sorores eius ad eum dicentes, Domine, ecce quem amas, infirmatur.
4 * Audiens autem Iesus, dixit eis, Infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei: vt glorificetur filius Dei per eum.
5 * Diligebat autem Iesus Martham, & sororem eius Mariam & Lazarum.
6 * Vt ergo audiuit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus.
7 * Deinde post hæc dicit discipulis suis, Eamus in Iudæam iterum.
8 * Dicunt ei discipuli, Rabbi, nunc quærebant te Iudæi lapidare: & iterum vadis illuc?
9 * Respondit Iesus, Nónne duodecim sunt horæ diei? Si quis ambulauerit in die, non offendit: quia lucem huius mundi videt.
10 * Si autem ambulauerit in nocte, offendit, quia lux non est in eo.
11 * Hæc ait: & post hæc dicit eis, Lazarus amicus noster dormit: sed vado vt à somno excitem eum.

38 * εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύατε· ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ.
39 * ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.
40 * καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ.
41 * καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν.
42 * καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

ια'.

1 * Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.
2 * ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.
3 * ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.
4 * ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς.
5 * ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον.
6 * ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας.
7 * ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.
8 * λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;
9 * ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, οὐχὶ δώδεκά εἰσιν τῆς ἡμέρας ὧραι; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει· ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει.
10 * ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει· ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.
11 * ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 ‡ Dicunt ei discipuli eius, Domine, si dormit benè valebit.
13 ‡ Hoc autem Jeschua dixerat de morte ei-
ius: at illi putarùt de dormitione somni ipsum
14 dixisse. ‡ Tunc dixit eis Jeschua explicatè,
Loozar mortuus est.
15 ‡ Et gaudeo me illic non fuisse propter vos
vt credatis. sed illuc proficiscamur.
16 Thouma, qui dicitur Gemellus, discipulis su-
is, Eamus & nos, vt moriamur cum eo.
17 ‡ Venit autem Jeschua in Beth-Anie,
[domũ afflictionis] & inuenit eum iam quat-
tum diè agere in domo sepulchri[monumen-
18 ‡ Erat autem Beth-Anio iuxta tumulum
Ourischlem distans ab ea quasi stadiis quin-
19 decim. ‡ Et multi ex Jehoudæis venerant
ad Mortho & Mariam vt lenirent cordis e-
rum propter ipsarum fratrem.
20 ‡ Mortho autem vt audiuit Jeschua ve-
nire, exijt ei obuiam: Mariam verò domi se-
debat.
21 ‡ Et dixit Mortho ipsi Jeschua, Domine mi,
si hic fuisses, mortuus non fuisset frater meus.
22 ‡ Sed & nunc scio fore, vt quæcunque po-
tieris à Deo det tibi.
23 ‡ Dixit ei Jeschua, Surrecturus est frater
24 tuus. ‡ Dixit ei Mortho, Scio resurrectio-
rum in consolatione [resurrectione] die illo ex-
25 uissimo. ‡ Dixit ei Jeschua, Ego sum Cre-
latio [Resurrectio] & Vita: & qui credidit
in me, etiamsi mortuus fuerit, viuet.
26 ‡ Porrò quisquis viuit & credit in me,
in æternum non morietur. Credis hoc?
27 ‡ Dixit ei, Etiam Domine mi, Ego credi-
te esse Meschicho Filium Dei, qui venturus
erat in mundum.
28 ‡ Quumque hæc dixisset, abijt vocauitq;
Mariam sororem suam clanculum, & dixit
ei, Magister noster venit, & vocat te.
29 ‡ Mariam autem quum audijsset, surrexit
citò, & veniebat ad eum.
30 ‡ Ipse verò Jeschua nondum venerat in
pagum: sed erat in eo ipso loco vbi occurrerat
31 ei Mortho. ‡ Quinetiam illi Jehoudæi qui
erant cum ea domi & consolabantur eam, vi-
derunt Mariam citò surrexisse & exijsse, &
abierunt post eam. arbitrabantur enim eam
abijsse ad monumentum vt fleret.

‡ Dixerunt ergo discipuli eius, Domi- 12
ne, si dormit, saluus erit.
‡ Dixerat autem Iesus de morte eius: 13
illi autem putauerunt quia de dormitio-
ne somni diceret.
‡ Tunc ergo Iesus dixit eis manifestè, 14
Lazarus mortuus est:
‡ Et gaudeo propter vos, vt credatis, 15
quoniam non eram ibi, sed eamus ad eũ.
‡ Dixit ergo Thomas qui dicitur Di- 16
dymus ad condiscipulos, Eamus & nos,
& vt moriamur cum eo.
‡ Venit itaque Iesus: & inuenit eum 17
quatuor dies iam in monumento ha-
bentem.
‡ Erant autem Bethania iuxta Ieroso- 18
lymam quasi stadijs quindecim.
‡ Multi autem ex Iudæis venerant ad 19
Martham & Mariam, vt consolarentur
eas de fratre suo.
‡ Martha ergo vt audiuit quia Iesus ve- 20
nit, occurrit illi: Maria autem domi se-
debat. ‡ Dixit ergo Martha ad Iesum, 21
Domine si fuisses hic, frater meus non
fuisset mortuus.
‡ Sed & nunc scio, quia quæcunque 22
poposceris à Deo, dabit tibi Deus.
‡ Dicit illi Iesus, Resurget frater tuus. 23
‡ Dicit ei Martha, Scio quia resurget in 24
resurrectione, in nouissimo die.
‡ Dixit ei Iesus, Ego sum resurrectio 25
& vita: qui credit in me, etiam si mor-
tuus fuerit, viuet.
‡ Et omnis qui viuit, & credit in me, 26
non morietur in æternum. Credis hoc?
‡ Ait illi, Vtique Domine, ego credidi 27
quia tu es Christus Filius Dei, qui in D
hunc mundũ venisti. ‡ Et cùm † hæc dixis- 28
set, abijt, & vocauit Mariam sororem suã
clanculum, dicens, Magister adest, & vocat
te. ‡ Illa vt audiuit † surgit citò, & venit 29
ad eum.
‡ Nondum enim venerat Iesus in ca- 30
stellum: sed erat adhuc in illo loco vbi
occurrerat ei Martha.
‡ Iudæi ergo qui erant cum ea in do- 31
mo, & consolabantur eam, cùm vidissent
Mariam, quia citò surrexit & exijt, secuti
sunt eam, dicentes, Quia vadit ad mo-
numentum, vt ploret ibi.

32 ² Ipsa verò Mariam quum venisset ubi erat Jeschua, vt vidit eum, procidit ad pedes eius, & dixit ei, Si hic fuisses Domine tu, mortuus non fuisset frater meus.

33 ² Jeschua verò quum vidisset eam flentem, & Jhoudæos illos qui venerant cum ea flentes, infremuit spiritu suo & turbauit seipsum.

34 ² Et dixit, Vbi posuistis eum? & dicunt ei, Domine noster, veni, vide.

35 ² Et obuenerunt lachrymæ ipsi Jeschuæ.

36 ² Itaque dicebant Jhoudæi, Videte quantum amabat eum.

37 ² Quidam autem ex ipsis dixerunt, Non poterat hic qui aperuit oculos cæci illius efficere, vt & iste non moreretur?

38 ² Jeschua verò cum infremuisset intra semetipsum, tum venit ad monumentum. Erat autem spelunca, & lapis erat eius impositus ostio.

39 ² Et dixit Ieschua, Tollite lapidem hunc. Dixit ei Mortho soror ipsius mortui, Domine mi, iam fœtet, quatuor enim dierum est.

40 ² Dixit ei Ieschua, Nonne dixi tibi si credideris, fore, vt videas gloriam Dei?

41 ² Proinde sustulerunt lapidem. Et ipse Jeschua eleuauit oculos suos sursum & dixit, Pater, gratias ago tibi quod me audiueris.

42 ² Ego verò sciebam me semper à te exaudiri, sed propter hanc turbam adstantem hæc dixi, vt credant me à te missum esse.

43 ² Quumque hæc dixisset, clamauit alta voce, Loozar, veni foras.

44 ² Et exijt mortuus ille manus & pedes vinctus fasciis, vultumque sudario. Dixit eis Jeschua, Soluite eum & sinite abire.

45 ² Itaque multi ex Jhoudæis qui venerant ad Mariam, quum vidissent quod fecerat Jeschua, crediderunt in eum.

46 ² Quidam autem ex eis profecti sunt ad Perischæos, & dixerunt eis quæcunque fecerat Jeschua.

Matutinis feriæ IIII. Passionis.

47 ² Et congregati sunt principes Sacerdotum & Perischæi, & dicebant, Quid nam vir iste signa multa edit.

32 ² Maria ergo cùm venisset vbi erat Iesus, videns eum, cecidit ad pedes eius, & dicit ei, Domine si fuisses hîc, non esset mortuus frater meus.

33 ² Iesus ergo vt vidit eam plorantem, & Iudæos qui venerant cum ea, plorantes, infremuit spiritu, & turbauit

E seipsum:

34 ² Et dixit, Vbi posuistis eum? Dicunt ei, Domine, veni & vide.

35 ² Et lachrymatus est Iesus.

36 ² Dixerunt ergo Iudæi, Ecce quomodo amabat eum.

37 ² Quidam autem ex ipsis, dixerunt, Non poterat hic qui aperuit oculos cæci facere vt hic non moreretur?

38 ² Iesus ergo rursum fremens in semetipso, venit ad monumentum. erat autem spelunca: & lapis superpositus erat ei.

39 ² Ait Iesus, Tollite lapidem. Dicit ei Martha sotor eius qui mortuus fuerat, Domine, iam fœtet, quatriduanus est enim.

40 ² Dicit ei Iesus, Nónne dixi tibi quoniam si credideris, videbis gloriam Dei?

41 ² Tulerunt ergo lapidem. Iesus autem eleuatis sursum oculis, dixit, Pater, gratias ago tibi quoniam audisti me.

42 ² Ego autem sciebam quia semper me audis, sed propter populum qui circumstat, dixi, vt credant quia tu me misisti.

43 ² Hæc cùm dixisset, voce magna clamauit Lazare, veni foras.

44 ² Et statim prodijt qui fuerat mortuus, ligatus pedes & manus institis, & Facies illius sudario erat ligata. Dixit eis Iesus, Soluite eum & sinite abire.

45 ² Multi ergo ex Iudæis qui venerant ad Mariam & Martham, & viderant, quæ fecit Iesus, crediderunt in eum.

46 ² Quidam autem ex ipsis abierunt ad Phariſæos, & dixerunt eis quæ fecit Iesus.

47 ² COLLEGERVNT ergo Pontifices & Phariſæi concilium, & dicebant, Quid facimus, quia hic homo multa signa fa-

32 ² ἡ οὖν μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπεσεν αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ, κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.

33 ² ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν

34 ² καὶ εἶπε, ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ, κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε.

35 ² ἐδάκρυσεν ὁ ἰησοῦς.

36 ² ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι, ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.

37 ² τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, οὐκ ἠδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοῦ τυφλοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;

38 ² ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ.

39 ² λέγει ὁ ἰησοῦς, ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος μάρθα, κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι.

40 ² λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὄψει τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ;

41 ² ἦραν οὖν τὸν λίθον, ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπε, πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς μου.

42 ² ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις, ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

43 ² καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε, λάζαρε, δεῦρο ἔξω.

44 ² καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν.

45 ² πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν μαρίαν, καὶ θεασάμενοι ὅσα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς

46 αὐτόν. ² τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς.

47 ² Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον, τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

48 * Quòd sicut audiuimus eum, omnes homines credent in eum: & venient Romani, & tollent locum nostrum ac Gentem nostram.

49 * Vnus autem ex eis cuius nomen est Caipho, erat summus Sacerdos anni illius, & dixit eis, Vos nihil scitis.

50 * Neque cogitatis expedire nobis vt vnus homo moriatur pro populo, & tota gens non pereat.

51 * Hoc autem ex propria voluntate non dixit, sed quia erat summus Sacerdos anni illius, vaticinatus est fore vt Ieschua pro gente moreretur.

52 * Nec tantum pro illa gente, sed etiam vt filios Dei, qui dispersi sunt, congreget vnà.

53 * Itaque ab illa die machinabantur vt interficerent eum.

54 * Ipse verò Ieschua non ambulabat palàm inter Iudæos: sed profectus est illinc in regionem quæ est prope desertum in arcem quæ vocatur Ephrem, & illic versabatur cum discipulis suis.

Matutinis septimanæ suscitationis Loozar.

55 * Propè autem erat Pesche Iudæorum: & ascenderunt multi ex Iudæa ad Ourischlem ante festum, vt purificarent seipsos.

56 * Et quærebant ipsum Ieschua, & dicebant alius ad alium in templo, Quid putatis non venturum esse ad festum?

57 * Principes autem Sacerdotum & Pharisæi præceperant vt si quis nosset vbi esset, indicaret eis vt prehenderent eum.

CAP. XII.

1 IEschua verò sex ante Pesche diebus venit Beth-Anio vbi erat Looz ar ille, quem suscitauerat à mortuis ipse Ieschua.

2 * Et fecerunt ei illic cœnam, & Martha ministrabat. Looz ar autem vnus ex discumbentibus erat cum eo.

3 * Mariam autem accepit alabastrum unguenti nardi pistici, pretiosi, & vnxit pedes Ieschua, extersitque capillis suis: & impleta est domus odore aromatis.

Transl. B. Hieronymi. EVANG. IOHAN. ΕΥΑΓΓ. ΚΑΤΑ ΙΩΑΝ. κβ. 453

48 * Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum: & venient Romani, & tollent nostrum † locum & gentem.

49 * Vnus autem ex ipsis Caiphas nomine, cum esset pontifex anni illius, dixit eis, Vos nescitis quicquam.

50 * Nec cogitatis quia expedit nobis vt vnus moriatur homo pro populo, & nō tota gens pereat.

51 * Hoc autem à semetipso non dixit: sed cùm esset pontifex anni illius, prophetauit quia Iesus moriturus erat pro gente.

52 * Et non tantùm pro gente, sed vt filios Dei qui erant dispersi, congregaret in vnum.

53 * Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerent eum.

54 * Iesus ergo iam non palàm ambulabat apud Iudæos, sed abijt inde in regionem iuxta desertum in ciuitatem quæ dicitur Ephrem, & ibi morabatur cum discipulis suis.

55 * PROXIMVM autem erat Pascha Iudæorum: & ascenderunt multi Ierosolymam de regione ante Pascha, vt sanctificarent seipsos.

56 * Quærebant ergo Iesum: & colloquebantur adinuicem, in templo stantes, Quid putatis, quia non venit ad diem festum?

57 * Dederant autem Pontifices & Pharisæi mandatum, vt si quis cognouerit vbi sit, indicet vt apprehendant eum.

CAP. XII.

1 IEsus ergo ante sex dies Paschæ venit * Bethaniam, vbi Lazarus fuerat mortuus quem suscitauit Iesus.

2 * Fecerunt autem ei cœnam ibi: & * Martha ministrabat: Lazarus verò vnus erat ex discumbentibus cum eo.

3 * Maria ergo accepit libram vnguenti nardi pistici, pretiosi, & vnxit pedes Iesu, & extersit pedes eius capillis suis: & domus impleta est ex odore vnguenti.

48 * ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται ὁ ῥωμαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

49 * εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν.

50 * οὐδὲ διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.

51 * τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν ὁ ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους.

52 * καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συνάγαγῃ εἰς ἕν.

53 * ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 * ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

55 * Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς.

56 * ἐζήτουν οὖν τὸν ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες, τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;

57 * δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

κβ.

1 * Ὁ οὖν ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς βηθανίαν, ὅπου ἦν λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.

2 * ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ λάζαρος εἷς ἦν τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ.

3 * ἡ οὖν μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.

48 ‡ ואן שבקינן לה הכנא כלהון אמנין בה ואתין רומיא ושקלין אתרן וענן׃
49 ‡ חד דין מנהון קיפא רב כהנא חנא דשתא ההוא אמר להון לא ידעין אנתון כלום׃
50 ‡ ולא מחשבין אנתון דספקת לן דחד גברא ימות על עמא ולא כלה עמא׃
51 ‡ האדין לא מן נפשה אמר הדא אלא כהנא רב הוה דשתא ההוא ואמר להון אנבואה׃
52 ‡ ולא בלחוד חלף עמא אלא ואף בניא דאלהא דמבדרין נכנש לחדא׃
53 ‡ ומן יומא ההוא אחשבו חד עם חבריה דניקטלונהי׃
54 ‡ הדין ישוע לא מהלך הוה ‖ גליאות בית יהודיא אלא אזל לכרכא דקריב ‖ לחורבא לכרכא דמתקרא אפרים ותמן ‖ מיתנהג הוה עם תלמידוהי׃
55 ‡ וקריב הוה דין ‖ פצחא יהודאי ומלקו סגיאה מן קריא לאורשלם קדם ‖ עדעדא ‖ דידכון נפשתון׃
56 ‡ ובעין הוון לה לישוע ואמרין הוי חד לחד מהיכלא מנא סברין אנתון דלא אתא לעדעדא׃
57 ‡ וישוע דין קדם ‖ שמא יומין דפצחא אתא לביה עניא איכא ‖ דאיתוהי הוא ‖ ואמיס מן דין ‖ שמיה׃

‡ ‡ ‡

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ‡ Et dixit Jihoudo Scarioutо vnus ex discipulis eius, is qui eum erat proditurus.
5 ‡ Quare non venijt vnguentum illud trecentis denarijs, & datum est pauperibus?
6 ‡ Hoc autem dixit non quòd de pauperibus curam haberet, sed quia fur erat, & marsupium haberet, & quicquid conijciebatur in illud, ipse portabat.
7 ‡ Dixit autem Jeschua, Omitte eam, in diem sepulturæ meæ seruauit illud.
8 ‡ Semper enim pauperes habebitis vobiscum, me verò non semper habebitis.
9 ‡ Et audierunt cœtus multi ex Jihoudæis illic esse Jeschua: venerúntque non tantùm propter Jeschua, sed etiam vt viderent Lazar illum, quem excitauerat à mortuis.
10 ‡ Et consilium inierunt principes Sacerdotum vt & Loozar interficerent.
11 ‡ Siquidem plurimi ex Jihoudæis propter eum abibant, & credebant in Jeschua.

Dominica Palmarum.

12 ‡ Cæterum postero die turba illa multa quæ venerat ad festum, quum audissent Jeschuam venire ad Ourischlem:
13 ‡ Tulerunt ramos palmarum, & exierunt ei obuiam, clamabántque ac dicebant, Oschano, [Serua quæso] Benedictus ille qui venit in nomine Domini Rex Israel.
14 ‡ Inuenit autem Jeschua asinum & insedit ei, sicut scriptum est.
15 ‡ Ne timeas filia Tzehioun, Ecce rex tuus venit ad te, & equitat super pullum filiæ asinæ.
16 ‡ Hæc autem nesciebant discipuli eius illo tempore: sed quum glorificatus esset Jeschua; recordati sunt discipuli eius quòd essent scripta de eo, & hæc fecissent ei.
17 ‡ Porrò testabatur turba illa quæ cum erat, quòd vocasset Loozar è sepulchro, & suscitasset eum à mortuis.
18 ‡ Ac propterea exierant ei obuiam cœtus multi, qui audierant eum signum hoc fecisse.
19 ‡ Perischei verò dicebant aliis ad alios: Videtis vos nihil proficere? ecce enim totus mundus post eum abijt.

4 ‡ Dixit ergo vnus ex discipulis eius Iudas † Iscariotes, qui erat eum traditurus:
5 ‡ Quare hoc vnguentum non venit trecentis denariis, & datum est egenis?
6 ‡ Dixit autem hoc, non quia de egenis pertinebat ad eum: sed quia fur erat, & loculos habens, ea quæ mittebantur portabat.
7 ‡ Dixit ergo Iesus, †Sine illam, vt in diem sepulturæ meæ seruet illud.
8 ‡ Pauperes enim semper habetis vobiscum: me autem non semper † habebitis.
9 ‡ Cognouit ergo turba multa ex Iudæis quia illic est: & venerunt, non propter Iesum tantùm, sed vt Lazarum viderent, quem suscitauit à mortuis.
10 ‡ Cogitauerunt autem principes sacerdotum vt & Lazarum interficerent:
11 ‡ Quia multi propter illum abibant ex Iudæis, & credebant in Iesum.

12 ‡ In crastinum autem turba multa quæ venerat ad diem festum, cùm audissent quia venit Iesus Ierosolymam:
13 ‡ Acceperunt ramos palmarum, & processerunt obuiam ei, & clamabant, Hosan-na, benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israel.
14 ‡ Et inuenit Iesus asellum, & sedit super eum, sicut scriptum est,
15 ‡ Noli timere filia Sion: ecce rex tuus venit sedens super pullum asinæ.
16 ‡ Hæc non cognouerunt discipuli eius primùm: sed quando glorificatus est Iesus: tunc recordati sunt quia hæc erant scripta de eo, & hæc fecerunt ei.
17 ‡ Testimonium ergo perhibebat turba quæ erat cum eo quando Lazarum vocauit de monumento, & suscitauit eum a mortuis.
18 ‡ Propterea & obuiam venit ei turba: quia audierunt eum fecisse hoc signum.
19 ‡ Pharisæi ergo dixerũt ad semetipsos, Videtis quia nihil proficimus? ecce mũdus totus post eum abiit.

4 ‡ λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας σίμωνος ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι,
5 ‡ διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;
6 ‡ εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν.
7 ‡ εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς, ἄφες αὐτὴν εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό.
8 ‡ τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
9 ‡ ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστι. καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.
10 ‡ ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἀποκτείνωσιν·
11 ‡ ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν ἰησοῦν.

12 ‡ Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ ἰησοῦς εἰς ἱερουσόλυμα,
13 ‡ ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον, ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ.
14 ‡ εὑρὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστι γεγραμμένον,
15 ‡ μὴ φοβοῦ θύγατερ σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος πώλου ὄνου.
16 ‡ ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.
17 ‡ ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτε τὸν λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
18 ‡ διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.
19 ‡ οἱ οὖν φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς, θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἰδοὺ ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 ² Erant autem & quidam ex Gentibus, qui ascenderant vt adorarent in festo.
21 ² Isti quum venissent, accesserunt ad Philippum illum qui erat à Beth-zaudo [domus piscationis] Galilææ, & rogabant eum, & dicebant ei, Domine mi, vellemus videre Jeschua.
22 ² Venit autem ipse Philippus, & dixit Andreæ, Andreas verò & Philippus dixerunt Jeschua.

Matutinis II. Feriæ hebdom. Passionis.

23 ² Porrò Jeschua respondit & dixit eis, Venit hora qua glorificetur Filius hominis.
24 ² Amin amin dico vobis, Nisi granum frumenti ceciderit, & mortuum fuerit in terra, ipsum solum manet: sin autem mortuum fuerit, fructus multos affert.
25 ² Qui amat animam suam, perdet eam: qui verò odit animam suam in hoc mundo, conseruabit eam in vitam æternam.
26 ² Si quis mihi ministrat, post me veniat, & vbi ego fuero, illic erit etiam minister meus: qui mihi ministrauerit, honorabit eum Pater.
27 ² Nũc anima mea ecce turbata est: & quid dicam? Pater mi, libera me ab hac hora: sed propterea veni in hanc horam.
28 ² Pater glorifica nomen tuum. Et vox venit de cælo, Glorificaui, & iterum glorificaturus sum.
29 ² Turba autem quæ adstabat audijt, & dixit, Tonitru esse factum. Alij autem dicebant, Angelus collocutus est ei.
30 ² Respondit Jeschua & dixit eis, Non propter me extitit hæc vox, sed propter vos.
31 ² Nunc iudicium est mundi: nunc princeps huius mundi eijcietur foras.
32 ² Et ego quum sublatus fuero à terra, omnes ad me. ² Hoc autem dixit, significans qua morte esset moriturus.
33
34 ² Dicunt ei turbæ, Nos audiuimus ex Lege, quia Christus manet in æternũ: & quomodo tu dicis, Oportet exaltari filium hominis? ¶ Quis est iste filius hominis?
35 ² Dixit ergo eis Jesus, Adhuc modicũ lumen in vobis est. Ambulate dum lucẽ habetis, vt non vos tenebræ cõprehendant: & qui ambulat in tenebris, nescit quò vadat.

20 ² Erant autem quidam Gentiles ex his qui ascenderant vt adorarẽt in die festo. D
21 ² Hi ergo accesserunt ad Philippum qui erat à Bethsaida Galilææ, & rogabãt eum, dicentes, Domine, volumus Iesum videre.
22 ² Venit Philippus, & dicit Andreæ. Andreas rursum & Philippus dixerunt Iesu.

23 ² Iesus autem respondit eis, dicens, Venit hora, vt clarificetur filius hominis.
24 ² Amen, amẽ dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet, si autẽ mortuum fuerit, multum fructum affert.
25 ² Qui amat animam suã, perdet eam: & qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodiet eam.
26 ² Si quis mihi ministrat, me sequatur: & vbi sum ego, illic & minister meus erit. Si quis mihi ministrauerit, honorificabit eum Pater meus.
27 ² Nũc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, salutifica me ex hac hora. Sed propterea veni in horam hanc. E
28 ² Pater, clarifica nomen tuum. Vẽit ergo vox de cælo: Et clarificaui, & iterũ clarificabo.
29 ² Turba ergo quæ stabat & audierat, dicebat tonitruum esse factum. Alij vero dicebant, Angelus ei locutus est.
30 ² Respondit Iesus, & dixit, Non propter me hæc vox vẽnit, sed propter vos.
31 ² Nunc iudicium est mundi: nunc princeps huius mundi eijcietur foras.
32 ² Et ego si exaltatus fuero à terra, omnem trahã ad meipsum.
33 ² Hoc autem dicebat significans qua morte esset moriturus.
34 ² Respondit ei turba, Nos audiuimus ex lege, quia Christus manet in æternũ: & quomodo tu dicis, Oportet exaltari filium hominis? ¶ Quis est iste filius hominis?
35 ² Dixit ergo eis Iesus, Adhuc modicũ lumen in vobis est. Ambulate dum lucẽ habetis, vt non vos tenebræ cõprehendant: & qui ambulat in tenebris, nescit quò vadat.

10 ² ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ.
11 ² οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ βηθσαϊδὰ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες, κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.
22 ² ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ.

23 ² Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
24 ² ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.
25 ² ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.
26 ² ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.
27 ² νῦν ἡ ψυχή μου τετάραχται· καὶ τί εἴπω; πάτερ σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.
28 ² πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω.
29 ² ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον, ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν.
30 ² ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.
31 ² νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω. ² κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν.
33 ² τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
34 ² ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;
35 ² εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστι. περιπατεῖτε, ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει.

Universidad de Deusto
Biblioteca

36 * Dum lucem habetis, credite in lucem, vt filij lucis sitis. Hæc locutus est Iesus: & profectus occultauit se ab eis.

37 * Quùmque hæc omnia signa edidisset coram eis, non credebant in eum.

38 * Vt impleretur sermo Eschaiæ prophetæ dicentis, Domine ms, quis credidit auditui nostro, & brachium Domini cui reuelatum est?

39 * Propterea non poterant credere, quia rursus dixit Eschaias.

40 * Obcæcauit oculos eorum, & induravit eorum cor, ne videant oculis, & intelligant corde, & conuertantur, & sanem eos.

41 * Hæc dixit Eschaias, quando vidit gloriam eius, & locutus est de eo.

42 * Veruntamen etiam ex principibus multi crediderunt in eum: sed propter Pharisæos non confitebantur, ne extra synagogam ejicerentur.

43 * Dilexerunt enim gloriam hominum potius quàm gloriam Dei.

44 * Iesus verò clamauit & ait, Qui credit in me, non in me credit, sed in eum qui misit me.

45 * Et qui me videt, videt eũ qui misit me.

46 * Ego Lux veni in mundum, vt quicunque crediderit in me, non maneat in tenebris.

47 * Et qui audierit sermones meos & non custodierit eos, ego non condemno eum: non enim veni vt condemnem mundum, sed vt seruem mundum.

48 * Qui reijcit me, nec recipit sermones meos, habet qui condemnet eum: sermo quem locutus sum, ille iudicabit eum in nouissimo die.

49 Quia ego ex meipso non sum locutus, sed Pater meus qui misit me: ipse dedit mihi mandatum quid dicam, & quid loquar.

50 * Et scio mandatum eius vita æterna esse: quæ igitur loquor, prout dixit mihi Pater meus, ita loquor.

Lectio in Lotione secreta.

CAP. XIII.

1 ANte festum autẽ Pezcho sciebat Iesus venisse horam vt discederet ex hoc mundo ad Patrem suum, & cùm dilexisset suos qui erant in hoc mundo, vsque in finem dilexit eos.

36 * Dum lucem habetis, credite in lucem, vt filij lucis sitis. Hæc locutus est Iesus: & abiit, & abscondit se ab eis.

37 * Cùm autem tanta signa fecisset coram eis, non credebant in eum.

38 * Vt sermo Isaiæ Prophetæ implere-tur, quem dixit, Domine, quis credidit auditui nostro? & brachiũ Domini cui reuelatum est?

39 * Propterea non poterãt credere, quia iterum dixit Isaias.

40 * Excæcauit oculos eorum, & indurauit cor eorum: vt non videant oculis, & non intelligant corde, & cõuertantur, & sanem eos.

41 * Hæc dixit Isaias, quando vidit gloriam eius, & locutus est de eo.

42 * Veruntamen & ex principibus multi crediderunt in eum: sed propter Pharisæos nõ confitebantur, vt de synagoga non ejicerentur.

43 * Dilexerunt enim gloriam hominum magis, quàm gloriam Dei.

44 * Iesus autem clamauit, & dixit, Qui credit in me, nõ credit in me, sed in eum qui misit me.

45 * Et qui videt me, videt eum qui misit me.

46 * Ego lux in mundũ veni: vt omnis qui credit in me, in tenebris nõ maneat.

47 * Et si quis audierit verba mea, & non custodierit, ego non iudico eum, non enim veni vt iudicem mũdum, sed vt saluficem mundum.

48 * Qui spernit me, & non accipit verba mea, habet qui iudicet eum: sermo quem locutus sum, ille iudicabit eum in nouissimo die.

49 * Quia ego ex me ipso non sum locutus, sed qui misit me Pater, ipse mihi mandatum dedit quid dicam, & quid loquar.

50 * Et scio quia mandatum eius vita æterna est. Quæ ergo ego loquor: sicut dixit mihi Pater, sic loquor.

CAP. XIII.

1 * ANte diem autẽ festum Paschæ, sciens Iesus quia venit hora eius vt trãseat ex hoc mundo ad Patrem: cùm dilexisset suos qui erãt in mundo, in finem dilexit eos.

35 * ἔως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 * Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν,

38 * ἵνα ὁ λόγος Ησαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε, κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;

39 * διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ησαΐας·

40 * τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.

41 * Ταῦτα εἶπεν Ησαΐας ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ.

42 * ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται.

43 * ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

44 * ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με.

45 * καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.

46 * ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ.

47 * καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον.

48 * ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

49 * ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε, τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.

50 * καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγώ, καθὼς εἴρηκέ μοι ὁ πατὴρ, οὕτω λαλῶ.

ιγ'.

1 * Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ¶ Quúmque facta esset cœna, iniecerat iam Satanas in cor Iihoudo filij Schemeonis Scarioutho, vt proderet eum.

3 ¶ Ipse autem Ieschua quum sciret Patrem omnia dedisse sibi in manus, et se à Deo exisse, & ad Deum abire:

4 ¶ Surgit à cœna, & deponit vestimenta sua, acceptáq; sindone, præcinxit lumbos suos.

5 ¶ Et iniecit aquam in peluim, & cœpit abluere pedes discipulorum suorum, & abstergere sindone quæ erat lumbos præcinctus.

6 ¶ Quum autem venisset ad Schemeonem Kipho, dixit ei Schemeoun, Tu Domine mi, pedes meos lauabis mihi?

7 ¶ Respondit Ieschua & dixit ei, Quod ego facio, tu nescis nunc; postea verò cognoscetis.

8 ¶ Dixit ei Schemeoun Kipho, In æternum non lauabis mihi pedes meos. Dixit ei Ieschua, Nisi lauero te, nullam habes partem mecum.

9 ¶ Dixit ei Schemeoun Kipho, Ergo Domine mi, non solùm pedes meos laues mihi, sed & manus meas, sed & caput meum.

10 ¶ Dixit ei Ieschua, Is qui lotus est, non indiget, nisi vt pedes suos tantùm lauet: totus enim mundus est, & vos mundi estis, sed non omnes.

11 ¶ Nouerat enim Ieschua eum qui ipsum prodebat: propterea dixit, Vos omnes mundi non estis.

12 ¶ Quum autem abluisset pedes eorum, & sumsit vestimenta sua, & discubuit, dixit eis, Scitis quid fecerim vobis?

13 ¶ Vos vocatis me Magister noster, & Domine noster, & bene dicitis, sum etenim.

14 ¶ Si ego igitur Dominus vester & Magister vester ablui vobis pedes vestros, quanto magis vos debetis alij aliorum pedes lauare?

15 ¶ Hoc enim exemplum dedi vobis, vt quemadmodum feci vobis, vos etiam faciatis.

16 ¶ Amin amin dico vobis, Non est seruus maior domino suo, neque Apostolus maior eo qui ipsum misit.

17 ¶ Si hæc noueritis, Beati estis si ea feceritis.

1 ¶ Et cœna facta, cùm diabolus iam misisset in cor, vt traderet eum Iudas Simonis Iscariotes,

3 ¶ sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exiuit, & ad Deum vadit:

4 ¶ Surgit à cœna, & ponit vestimenta sua: & cùm accepisset linteum, præcinxit se.

5 ¶ Deinde misit aquam in peluim, & cœpit lauare pedes discipulorum, & extergere linteo quo erat præcinctus.

6 ¶ Venit ergo ad Simonem Petrum. Et dicit ei Petrus, Domine, tu mihi lauas pedes?

7 ¶ Respondit Iesus, & dixit ei, Quod ego facio, tu nescis modò, scies autem postea.

8 ¶ Dicit ei Petrus, Non lauabis mihi pedes in æternum. Respondit ei Iesus, Si non lauero te, non habebis partem mecum.

9 ¶ Dicit ei Simon Petrus, Domine, non tantùm pedes meos, sed & manus & caput.

10 ¶ Dicit ei Iesus, Qui lotus est, non indiget nisi vt pedes lauet, sed est mundus B totus. Et vos mundi estis, sed nō omnes.

11 ¶ Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum: propterea dixit, Non estis mundi omnes.

12 ¶ Postquam ergo lauit pedes eorum, & accepit vestimenta sua, & cùm recubuisset, iterum dixit eis, Scitis quid fecerim vobis?

13 ¶ Vos vocatis me Magister, & Domine: & bene dicitis, sum etenim.

14 ¶ Si ergo ego laui pedes vestros, Dominus & Magister, & vos debetis alter alterius lauare pedes.

15 ¶ Exemplū enim dedi vobis, vt quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis.

16 ¶ Amen amen dico vobis, Non est seruus maior domino suo, neque Apostolus maior eo qui misit illum.

17 ¶ Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea.

1 ¶ καὶ δείπνου γενομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῷ·

3 ¶ εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει·

4 ¶ ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια· καὶ λαβὼν λέντιον, διέζωσεν ἑαυτόν.

5 ¶ εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ, ᾧ ἦν διεζωσμένος.

6 ¶ ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας;

7 ¶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ τοῦτο.

8 ¶ λέγει αὐτῷ Πέτρος, οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα· ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.

9 ¶ λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν.

10 ¶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὁ λελουμένος οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος. καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.

11 ¶ ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν, διὰ τοῦτο εἶπεν, οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε.

12 ¶ ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν;

13 ¶ ὑμεῖς φωνεῖτέ με, ὁ διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.

14 ¶ εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας.

15 ¶ ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.

16 ¶ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.

17 ¶ εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε, ἐὰν ποιῆτε αὐτά.

Q q 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 * Non de vobis omnibus dico, ſcio quos elegerim: ſed vt Scriptura adimpleatur. Is qui edit mecum panem, ſuſtulit aduerſum me calcaneum ſuum.

19 * Iam nunc dico vobis priuſquam fiat, vt quum factum fuerit, credatis me eum eſſe.

20 * Amen amen dico vobis, Quiſquis recipit quem ego miſero, me recipit: & qui me recipit, recipit eum qui miſit me.

21 * Hæc dixit Ieſchua & infremuit ſpiritu, & teſtatus eſt, dixitque; Amen amen dico vobis, Vnus ex vobis prodet me.

22 * Intuebantur autem diſcipuli alius alium, quippe qui non noſſent de quonam diceret.

23 * Erat autem ex diſcipulis ipſius vnus recumbens in ſinu eius, is quem amabat Ieſchua.

24 * Huic innuit Schemeoun Kipho vt ſciſcitaretur ab eo quisnam eſſet de quo diceret.

25 * Incubuit itaque diſcipulus ille prope ipſius Ieſchua, & dixit ei, Domine mi, quisnam iſte eſt?

26 * Reſpondit Ieſchua & ait, Ille eſt cui ego intinctum panem dedero. Promde intinxit Ieſchua panem, deditque Iſhoudo filio Schemeoun Schariouto.

27 * Ac poſt panem tunc ingreſſus eſt in eum Satanas. Et dixit ei Ieſchua; Quod facis, facito citò.

28 * Hoc autem nemo ſciebat ex diſcumbentibus illis de quare dixerat ei.

29 * Quidam enim ex eis putabant propterea quòd marſupium ad Ietus eſſet ipſius Iſchua, quòd, præcipiendo præcepiſſe ei Ieſchua, ut emeret quod requirebatur ad feſtum, aut ut daret quidpiam pauperibus.

30 * Ipſe verò Iſhoudo accepit panem ex momento, & exiit foras. Nox autem erat quum exiit.

Matutinis Dominicæ v. poſt Reſurrectionem.

31 * Porrò dixit Ieſchua, Nunc glorificatus eſt Filius hominis, & Deus glorificatus eſt in eo.

32 * Quòd ſi Deus glorificatus eſt in eo, Deus quoque glorificat eum in ſeſe, & ſtatim glorificabit eum.

18 * Nõ de omnibus vobis dico: ego ſcio quos elegerim. Sed vt adimpleatur ſcriptura, Qui mãducat mecum panem, leuat contra me calcaneum ſuum.

19 * Amodo dico vobis, priùs quàm fiat: vt cùm factum fuerit credatis, quia ego ſum.

20 * Amen, amen dico vobis, qui accipit ſiquem miſero, me accipit: qui autẽ me accipit, accipit eum qui me miſit.

21 * Cùm hæc dixiſſet Ieſus, turbatus eſt ſpiritu & proteſtatus eſt, & dixit: Amen, amen dico vobis: quia vnus ex vobis tradet me.

22 * Aſpiciebant ergo ad inuicem diſcipuli, hæſitantes de quo diceret.

23 * Erat ergo recumbens vnus ex diſcipulis eius in ſinu Ieſu, quem diligebat Ieſus.

24 * Innuit ergo huic Simon Petrus, & dixit ei, Quis eſt de quo dicit?

25 * Itaque cùm recubuiſſet ille ſupra pectus Ieſu, dicit ei, Domine, quis eſt?

26 * Reſpondit Ieſus: Ille eſt cui ego intinctum panem porrexero. Et cùm intinxiſſet panem, dedit Iudæ Simõnis, Iſcariotæ.

27 * Et poſt buccellam, tunc introiuit in eum Satanas. Et dicit ei Ieſus, Quod facis, fac citius.

28 * Hoc autem nemo ſciuit diſcumbentium ad quid dixerit ei.

29 * Quidam enim putabant, quia loculos habebat Iudas, quòd dixiſſet ei Ieſus, Eme ea quæ opus ſunt nobis ad diem feſtum: aut egenis vt aliquid daret.

30 * Cùm ergo accepiſſet ille buccellam, ſtatim exiit continuò. erat autem nox.

31 * Cùm ergo exiſſet, dixit Ieſus, Nunc clarificatus eſt filius hominis: & Deus clarificatus eſt in eo.

32 * Si Deus clarificatus eſt in eo, & Deus clarificabit eum in ſemetipſo: & continuo clarificabit eum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

35 * Filioli mei paulisper adhuc vobiscum
sum: & quæretis me. sed quemadmodum di-
xi Iudæis; Quò ego vado, vos non pote-
stis venire: etiam vobis nunc dico.

34 * Præceptum nouum do vobis vt diliga-
tis alius alium: prout ego dilexi vos, vt
quoque diligatis alius alium.

35 * In hoc nouerit vnusquisque discipulo-
meos vos esse, si dilectio fuerit in vobis vnus
ad alium.

36 * Dixit ei Schemeoun Kipho, Domine ma-
gister quò vadis? Respondit Jeschua & dixit
ei, Quò vado non potes nunc venire post me,
tandem verò venies.

37 * Dixit ei Schemeoun Kipho, Domine mi,
quare non possum post te ire nunc? animam
meam pro te ponam.

38 * Dixit ei Jeschua, Animam tuam pro me
ponesne? Amin amin dico tibi, non cantabit gal-
lus vsque quò me abnegaueris tribus vicibus.

In commemoratione Thomæ
Apostoli & Philippi.
CAP. XIIII.

1 * NOn turbetur cor vestrum: credite in
Deum, & in me credite.

2 * Multæ sunt mansiones in domo Patris
meis: alioquin dixissem vobis; Proficiscor pa-
raturus vobis locum.

3 * Et si proficiscor paraturus vobis locum,
rursus veniam & assumam vos ad me, vt
vbi ego sum, & vos quoque sitis.

4 * Et quò vado scitis, & viam scitis.

5 * Dixit ei Thouma, Domine noster, nesci-
mus quò abeas: & quomodo possumus viam
scire?

6 * Dixit ei Jeschua, Ego sum Via, & Ve-
ritas, & Vita: nemo venit ad Patrem nisi
7 nisi per me. * Si me nossetis, etiã Patrem meum
nossetis: & iam nunc cognoscitis eum, & vi-
distis eum.

8 * Dixit ei Philippus, Domine noster osten-
de nobis Patrem & sufficit nobis.

9 * Dixit ei Jeschua, Hoc toto tempore vo-
biscum sum, & non cognouisti me? Philip-
pe, qui videt me, videt Patrem: quomodo tu
dicis, Ostende nobis Patrem?

35 * Filioli, adhuc modicum vobiscum
sum. Quæretis me: & sicut dixi Iudæis:
Quò ego vado, vos non potestis venire:
& vobis dico modò.

34 * Mandatum nouum do vobis, vt di-
ligatis inuicem: sicut dilexi vos, vt & vos
diligatis inuicem.

35 * In hoc cognoscent omnes quia di-
scipuli mei estis, si dilectionem habueri-
tis ad inuicem.

36 * Dicit ei Simon Petrus, Domine, quò
vadis? Respondit Iesus, Quò ego vado,
non potes me modò sequi; sequêris au-
tem postea.

37 * Dicit ei Petrus, Quare non possum
te sequi modò? animam meam pro te
ponam.

38 * Respondit ei Iesus, Animam tuam
pro me pones? Amen, amen dico tibi,
non cantabit gallus, donec ter me neges.

CAP. XIIII.

1 * NOn turbetur cor vestrum †. Creditis *
in Deum, & in me credite.

2 * In domo Patris mei mansiones mul- *
tæ sunt, si quo minùs; dixissem vobis,
Quia vado parare vobis locum.

3 * Et si abiero, & præparauero vobis *
locum: iterum venio & accipiam vos ad
meipsum, vt vbi sum ego, & vos sitis.

4 * Et quò ego vado scitis, & viã scitis. *

5 * Dicit ei Thomas, Domine nesci- *
mus quo vadis: & quomodo possumus
viam scire?

6 * Dicit ei Iesus, Ego sum Via, & Veri- *
tas, & Vita. nemo venit ad Patrem, nisi
per me.

7 * Si cognouissetis me, & Patrem meũ *
vtique cognouissetis: & amodò cogno-
scetis eum, & vidistis eum.

8 * Dicit ei Philippus, Domine, ostende *
nobis Patrem, & sufficit nobis.

9 * Dicit ei Iesus, Tãto tempore vobis- *
cum sum: & non cognouistis me? Phi-
lippe, qui vidit me, vidit Patrem: & quo-
modo tu dicis, Ostende nobis Patrem?

33 * τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι· ζητήσετέ με, καὶ
καθὼς εἶπον τοῖς ἰουδαίοις, ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ
δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.

34 * ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

35 * ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 * λέγει αὐτῷ σίμων πέτρος, κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι.

37 * λέγει αὐτῷ πέτρος, κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω.

38 * ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

ιδ'.

1 * Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία. πιστεύετε εἰς τὸν θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

2 * ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν. εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν, πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.

3 * καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, κἀκεῖ ὑμεῖς ἦτε.

4 * καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε.

5 * λέγει αὐτῷ θωμᾶς, κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;

6 * λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή. οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.

7 * εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἄν, καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν, καὶ ἑωράκατε αὐτόν.

8 * λέγει αὐτῷ φίλιππος, κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.

9 * λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα. καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;

* דכר כמוהי * ענך
פירוש אחרים
* דבר בנשתן לקח * את
* נרש ע פירוש אחם
* חנא * חיא
* קרי נמוהי * יע

* ברוכנא דתאמא שלוחא ופילופוס לה קפלאון יד * לא * נחזד לבבון חימנו באלהא הכי ובי
* סגיאין אנת * אנא בית אבי ואן לא אמר חויית לכן דאזל אנא ואשוב לכון אתרא ו * ואן אזל אנא אתקן לכון
אתרא הוב אתא * ואדברכן לזוהי דאיכא דאנא * אימי ואף אנתון תקטין ; * ולאיכא דאזל אנא אתקן תקטין
ידעין אנתון ; * אמר לה תאומא סרן לא ידעינן לאיכא אזל אנת ואיכנא משכחינן אורחא ; * לפרש :
ישוע אנא אנא אורחא * ושררא וחיא לא אנש אתא לות אבי אלא אן בי ; * אלו לי ידעין הויתון אף לאבי ידעין
הויתון ומן השא ידעין אנתון לה * ואחזיתוניה ; * אמר לה פילופוס כרן * חן אנא וכרי לן ;
בלה וכנא עסכן אנא ולא * ידעתני פילופא סן דלי חזא לאנא ואיכנא אנת אמר אנת חן אנא

* תנא * אמא * אף
* חברת כמו וחוש
* זנא * אחד
* ידע * כמו אמנא
* אתא
* סוף כלשון של
* קרא בלשון שני
נקפר

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * Non credis me in Patre meo, & Patrem meum in me esse? porrò verba illa quæ ego loquor, à meipso non loquor: Pater autem meus, qui in me manet, ipse facit opera illa.

11 * Credite me esse in Patre meo, & Patrem meum in me.

12 * Sin minus, saltem propter opera credite. Amin amin dico vobis, Qui credit in me, opera illa quæ ego facio, & ipse faciet, ac maiora his faciet, nam ego ad patrē meum proficiscor.

13 * Et quicquid petieritis in nomine meo, faciam vobis, vt glorificetur Pater in filio suo.

14 * Quod si petieritis à me in nomine meo, ego faciam.

Vespere Dominicæ Pentecostes.

15 * Si diligitis me, mandata mea seruate.

16 * Et ego postulabo à Patre meo, & alium Consolatorem dabit vobis, vt sit vobiscum in æternum.

17 * Spiritum veritatis, quem mundus non potest recipere, propterea quòd non videt eum nec eum nouit: vos autem cognoscitis eum, quoniam apud vos manet, & in vobis erit.

18 * Non relinquam vos orphanos: veniam vos.

19 * Et mundus non videbit me, vos autem videbitis me: quia viuo ego, & vos viuetis.

20 * In illo die scietis me esse in Patre meo, & vos in me, & me in vobis.

21 * Apud quem sunt præcepta mea, & custodit ea, is ille est qui diligit me: is autem qui diligit me, diligetur à Patre meo: & ego diligam eum, ac ostendam ei meipsum.

22 * Dixit ei Iehoudo non ille Scarioates, Domine mi, quare nobis ostensurus es teipsum, non autem mundo?

23 * Respondit Iesebus & dixit ei, Qui diligit me, sermonem meum seruabit: & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, mansionemque apud eum faciemus.

24 * Is autem qui non diligit me, sermones meum non seruat: & sermo ille quem auditis, meus non est, sed Patris qui misit me.

25 * Hæc locutus sum vobis apud vos cum adhuc essem.

10 * Non credis quia ego in patre, & pater in me est? verba quæ ego loquor vobis, à meipso non loquor. Pater autem in me manens, ipse facit opera.

11 * Non creditis quia ego in patre & pater in me est?

12 * Alioquin propter opera ipsa credite. Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet, quia ego ad patrem vado.

13 * Et quodcumque petieritis † in nomine meo, hoc faciam: vt glorificetur Pater in filio.

14 * Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.

15 * Si diligitis me: mãdata mea seruate.

16 * Et ego rogabo patrem, & alium paracletum dabit vobis, vt maneat vobiscum in æternum.

17 * Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere, quia nõ videt eum, nec scit eum: vos autem † cognoscitis eum: quia apud vos manet, & in vobis erit.

18 * Non relinquam vos orphanos: veniam ad vos.

19 * Adhuc modicũ: & mundus me iam non videt. Vos autem videtis me: quia ego viuo, & vos viuetis.

20 * In illo die vos cognoscetis quia ego sum in patre meo, & vos in me, & ego in vobis.

21 * Qui habet mandata mea, & seruat ea: ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur à patre meo: & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum.

22 * Dicit ei Iudas, non ille † Iscariótes, Domine, quid factum est, quia manifestaturus es nobis teipsum, & nõ mundo?

23 * Respondit Iesus, & dixit ei, Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, & Pater meus diliget eũ, & ad eum veniemus, & mansionem apud eũ faciemus.

24 * Qui non diligit me, sermones meos non seruat. Et sermonem quem audistis, non est meus: sed eius qui misit me, Patris.

25 * Hæc locutus sum vobis apud vos manens.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Ipse verò Consolator Spiritus ille Sanctitatis, quem missurus est Pater meus in nomine meo, ille docebit vos omnia, & suggeret vobis quæcunque dico vobis.

17 * Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non prout dat mundus, ego do vobis. Ne turbetur cor vestrum, nec expauescat.

18 * Audistis me dixisse vobis, Abeo, & reuenio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis vtique abire ad Patrem meum, quia Pater meus maior me est.

19 * Nunc autem ecce dixi vobis priusquam fiat, vt quum factum fuerit, credatis.

30 * Amplius non loquor vobiscum multa, venit enim princeps huius mundi, & in me non habet quicquam.

31 * Sed vt sciat mundus me diligere Patrem meum, & prout præcepit mihi Pater meus, similiter facio. Surgite, abeamus hinc.

CAP. XV.

1 EGo sum Vitis illa Veritatis, & Pater meus est agricola.

2 * Omnem palmitem qui in me fructum non edit, tollit: eum autem qui edit fructum, purgat, vt fructus plurimos adferat.

3 * Vos iam mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobiscum.

4 * Manete in me, & ego in vobis, quemadmodum palmes non potest edere fructum à semetipso nisi permanserit in vite: ita nec vos nisi permanseritis in me.

5 * Ego sum Vitis, & vos palmites: qui permanet in me, & ego in eo, hic affert fructus quamplurimos, quoniam sine me nihil potestis facere.

6 * Nisi verò quis in me permanserit, proiicitur foras instar palmitis arescentis, & colligent eum & in ignem mittent, & comburetur.

7 * Sed si permanserint in me vobis, sermones mei permanserint in vobis, quicquid volueritis postulare, fiet vobis.

Matutinis Dominicæ Pentecostes.

8 * In hac glorificatus est Pater, vt feratis multos adferatis, & eritis discipuli mei.

9 * Prout dilexit me Pater meus, & ego dilexi vos: permanete in charitate mea.

16 * Paraeletus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis D omnia quæcunque dixero vobis.

17 * Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis. non quomodo mundus dat, ego do vobis. Nō turbetur cor vestrum, neque formidet.

18 * Audistis quia ego dixi vobis, Vado & venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis vtique, quia vado ad Patrem: quia Pater maior me est.

19 * Et nunc dixi vobis priùs quàm fiat: vt cum factum fuerit, credatis.

30 * Iam non multa loquar vobiscum. venit enim princeps mundi huius, & in me non habet quicquam.

31 * Sed vt cognoscat mundus quia diligo Patrem: & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Surgite, eamus hinc.

CAP. XV.

1 EGo sum Vitis vera: & Pater meus * agricola est.

2 * Omnem palmitem in me, non fe- A rentem fructum, * tollet eum: & omnem qui fert fructum, purgabit eum, vt fructum plus afferat.

3 * Iam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis.

4 * Manete in me: & ego in vobis. Si- cut palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi manserit in vite: sic nec vos nisi in me manseritis.

5 * Ego sum Vitis: vos palmites. qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere.

6 * Si quis in me non manserit: mittetur foras sicut palmes, & arescet, & colligent eum, & in ignem mittēt, & ardet.

7 * Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint: quodcunque volueritis petetis, & fiet vobis.

8 * In hoc clarificatus est Pater meus: * vt fructum plurimum afferatis, & efficiamini mei discipuli.

9 * Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos. Manete in dilectione mea.

16 * ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν.

17 * εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω.

18 * ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἄν, ὅτι εἶπον, πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μού ἐστι.

19 * καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γένεσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε.

30 * οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν.

31 * ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

ιε'.

1 * Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι.

2 * πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ.

3 * ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν.

4 * μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε.

5 * ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ· οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.

6 * ἐάν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ, καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται.

7 * ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν.

8 * Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε, καὶ γένησεσθε ἐμοὶ μαθηταί.

9 * καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ² Si præcepta mea custodieritis, manebitis in meipsius dilectione, quêadmodum ego custodiui præcepta Patris mei, & permaneo in dilectione eius.

11 ² Hæc locutus sum vobiscum, vt gaudium meum sit in vobis, & impleatur gaudium vestrum. 12 ² Hoc est præceptum meum, vt diligatis alius alium, prout ego dilexi vos.

13 ² Charitas maior ista nulla est, quâ quis animam suam ponat pro amicis suis.

14 ² Vos amici mei estis, si feceritis quæcunque præcipio vobis.

15 ² Non amplius vocaturus sum vos seruos, quandoquidem seruus nescit quid faciat dominus ipsius. amicos autem meos vocaui vos, quòniam quicquid audiui à patre meo, notum feci vobis.

16 ² Non vos elegistis me, sed ego elegi vos, atque posui vos: vt & vos abeuntes afferatis fructus, & fructus vestri permaneant: vt quicquid rogaueritis Patrem meum in nomine meo, det vobis. ² Hæc præcipio vobis vt diligatis alius alium.

18 ² Quòd si mundus oderit vos, scitote quòd prius quàm vos, me odio habuerit.

19 ² At si ex mundo fuissetis, mundus quod suum est amaret: sed non estis ex mundo, propterea odit vos mundus. ² Memẽtote sermonis quẽ ego dixi vobis, Non est seruus maior hero suo. Si me persecuti sunt, & vos insectabuntur: si sermonem meum seruarunt, vestrum quoque seruabunt. ² Sed hæc omnia agent in vos propter nomen meum, quippe qui non nouerint eum qui misit me.

22 ² Nisi ego venissem & allocutus essem eos, non haberent peccatum: nunc autem excusationẽ non habent de peccato suo.

23 ² Is qui me odit, & Patrem meum odit.

24 ² Quòd si opera non fecissem in eis quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent. nunc autem & viderunt & oderunt & me & Patrem meum.

25 ² Sed vt adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est: Quia odio habuerunt me immeritò.

26 ² Quum autem venerit Consolator ille quem ego mittam vobis à Patre meo, Spiritus veritatis qui à Patre meo prodit, ille testabitur de me.

10 ² Si præcepta mea seruaueritis, manebitis in dilectione mea, sicut & ego Patris mei præcepta seruaui, & maneo in eius dilectione. 11 ² Hæc locutus sum vobis: vt gaudium meum in vobis sit, & gaudium vestrum impleatur.

12 ² Hoc est præceptum meum, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos.

13 ² Maiorẽ hac dilectionem nemo habet, vt animam suam ponat quis pro amicis suis. 14 ² Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis.

15 ² Iam non dico vos seruos: quia seruus nescit quid faciat dominus eius. Vos autem dixi amicos: quia omnia quæcunque audiui à Patre meo, nota feci vobis.

16 ² Non vos me elegistis: sed ego elegi vos, & posui vos, vt eatis, & fructũ afferatis, & fructus vester maneat: vt quodcunque petieritis Patrẽ in nomine meo, det vobis.

17 ² Hæc mando vobis, vt diligatis inuicem. 18 ² Si mundus vos odit: scitote quia me priorem vobis odio habuit.

19 ² Si de mundo fuissetis: mundus quod suum erat diligeret. quia verò de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus.

20 ² Memẽtote sermonis mei quẽ ego dixi vobis. Non est seruus maior domino suo. Si me persecuti sunt: & vos persequentur. si sermonem meum seruauerunt & vestrum seruabunt.

21 ² Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum: quia nesciunt eum qui misit me.

22 ² Si non venissem, & locutus fuissem eis, peccatũ non haberent: nunc autem excusationẽ non habent de peccato suo.

23 ² Qui me odit: & Patrem meum odit.

24 ² Si opera non fecissem in eis quæ nemo alius fecit: peccatum non haberent. nunc autem & viderunt & oderunt & me & Patrem meum.

25 ² Sed vt adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est: Quia odio habuerunt me gratis.

26 ² Cùm autem venerit paracletus, quẽ ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis, qui à Patre procedit, ille testimoniũ perhibebit de me.

10 ² ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.

11 ² Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

12 ² αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς.

13 ² μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.

14 ² ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.

15 ² οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν.

16 ² οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ, τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν.

17 ² ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

18 ² εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν.

19 ² εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

20 ² μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν.

21 ² ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με.

22 ² εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.

23 ² ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ.

24 ² εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου.

25 ² ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν, ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.

26 ² ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܐ ܐ ܐ

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 * Dicebant igitur, Quid illud est quod dicit? nescimus quid loquitur.

19 * Ieschua verò sciens eos velle ipsum interrogare, dixit eis, De hoc quæritis inter vos, quia dixerim vobis, Paulliſper & non videbitis me, & iterum paulliſper, & videbitis me.

20 * Amen amen dico vobis, flebitis vos & lamentabimini, mundus autem lætabitur, vosque ægritudine afficiemini, sed ægritudo vestra in gaudium evadet.

21 * Mulier quum parit ægritudine afficitur, quia venit dies partus eius: quum autem pepererit filium, non meminit angoris sui propter gaudium illud quòd natus sit homo in mundo.

22 * Et vos quidem nunc ægritudine afficiemini. sed iterum videbo vos, & lætabitur cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.

23 * Et in illo die me non interrogabitis quicquam. Amen amen dico vobis, quicquid petieritis Patrem meum in nomine meo, dabit vobis. 24 * Adhuc vsq; nihil petiistis in nomine meo. petite & accipietis, vt sit gaudium vestrum plenum.

25 * Hæc in parabolis locutus sum vobis: venit autem hora quando non loquar vobiscum in parabolis, sed aperte renuntiabo vobis de Patre. 26 * In illo die petetis in nomine meo: & non dico vobis me postulaturum Patre pro vobis. 27 * Ipse enim Pater amat vos, quippe qui dilexeritis me, & credideritis me à Patre exisse.

28 * Prodij à Patre, & veni in mundum, & profiteor & iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem. 29 * Dicunt ei discipuli eius, Ecce nunc apertè loqueris, nec parabolam vllam dicis. 30 * Nunc scimus te omnia scire, nec indiges vt quis te interroget: per hoc credimus te à Deo exiuisse.

Matutinis Dominicæ ignis post resurrectionem & consecrationem Pyreorum byterorum.

31 * Dixit eis Iesus, Modò creditis? 32 * Ecce veniet hora, & iam venit, vt dispergamini vnusquisque in propria, & me solum relinquatis: & nō sum solus, quia Pater mecum est.

18 * Dicebant ergo, Quid est hoc quod dicit, Modicū? nescimus quid loquitur.

19 * Cognouit autem Iesus, quia volebāt eum interrogare: & dixit eis, De hoc quæritis inter vos, quia dixi, Modicum, & nō videbitis me, & iterum, modicum, & videbitis me.

20 * Amen amen dico vobis, quia plorabitis, & flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.

21 * Mulier cùm parit, tristitiam habet, quia venit hora eius: cùm autem peperit puerum, iam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum.

22 * Et vos igitur, nūc quidem tristitiam habetis, iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum: & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.

23 * Et in illo die me non interrogabitis quicquam. Amen amen dico vobis, Si quid petieritis Patrem in nomine meo, Dabit vobis.

24 * Vsque modò nōn petijstis quicquam in nomine meo. Petite & accipietis: vt gaudium vestrum sit plenum.

25 * Hæc in prouerbijs locutus sum vobis. Venit hora cùm iam non in prouerbijs loquar vobis, sed palàm de Patre annuntiabo vobis.

26 * In illo die in nomine meo petetis: & non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis.

27 * Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia ego ex Deo exiui.

28 * Exiui à Patre, & veni in mundum: iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem. 29 * Dicunt ei discipuli eius, Ecce, nunc palàm loqueris, & prouerbium nullū dicis. 30 * Nunc scimus quia scis omnia, & non opus est tibi vt quis te interroget. in hoc credimus quia à Deo exiisti.

31 * Respondit eis Iesus, Modò creditis? 32 * Ecce, venit hora, & iam venit, vt dispergamini vnusquisque in propria, & me solum relinquatis: & nō sum solus, quia Pater mecum est.

18 * ἔλεγον οὖν, Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει, τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ.

19 * ἔγνω οὖν ὁ ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με;

20 * ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς· ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται.

21 * ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.

22 * καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε, πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν.

23 * καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν.

24 * ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

25 * Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀναγγελῶ ὑμῖν.

26 * ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·

27 * αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον.

28 * ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

29 * λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἴδε νῦν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.

30 * νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.

31 * Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, ἄρτι πιστεύετε;

32 * ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

33 ‡ Hæc dixi vobis, vt in me habeatis pacem, in mundo vobis futura est oppressio: sed bono animo estote, ego vici mundum.

CAP. XVII.

1 HÆc locutus est Ieschua, & sustulit oculos suos in cælum, dixitque, Pater venit hora illa, glorifica Filium tuum, vt Filius tuus glorificet te.

2 ‡ Quemadmodum dedisti ei potestatem super omnem carnem, vt quotquot dedisti ei, det eis vitam æternam.

3 ‡ Hæc est autem vita æterna, vt cognoscant te esse Deum Veritatis solum, & quem misisti Ieschua Meschicho.

4 ‡ Ego te glorificaui in terra: opus quod mihi dederas faciendum, absolui.

5 ‡ Nunc itaque glorifica me tu Pater apud temetipsum, ea gloria quam habui apud te priusquam fieret mundus.

6 ‡ Patefeci nomen tuum hominibus illis, quos dedisti mihi è mundo. tui erant & mihi eos dedisti, & seruarunt sermonem tuum.

7 ‡ Nunc noui quicquid dedisti mihi, à te esse.

8 ‡ Quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis, ipsique receperunt, & verè norunt me à te exisse, & crediderūt me à te missum fuisse.

9 ‡ Ego verò pro eis rogo: non pro mundo rogo, sed pro iis quos dedisti mihi, quia tui sunt, & tua mea sunt, & glorificatus sum in eis.

10 ‡ Et omnia mea tua sunt, & tua mea sunt, & glorificatus sum in eis.

11 ‡ Amplius non sum in mundo, illi autem in mundo sunt, & ego ad te venio. Pater sancte, serua eos in nomine tuo illo quod dedisti mihi, vt sint vnum sicut & nos.

12 ‡ Quum essem cum eis in mundo, ego seruabam eos in nomine tuo: illos quos dedisti mihi custodiui, & nemo ex eis periit, nisi filius perditionis vt impleretur Scriptura.

Dominica III. post festum Crucis.

13 ‡ Nunc autem ad te venio, & hæc loquor in mundo, vt sit gaudium meum plenum in eis.

33 ‡ Hæc locutus sum vobis, vt in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis: sed confidite, ego vici mundum.

CAP. XVII.

HÆc locutus est Iesus: & subleuatis oculis in cælum, dixit, Pater, venit A hora, clarifica filium tuum, vt filius tuus clarificet te.

2 ‡ Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, vt omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam.

3 ‡ Hæc est autem vita æterna, vt cognoscant te, solum Deum verum, & quē misisti Iesum Christum.

4 ‡ Ego te clarificaui super terram: opus consummaui quod dedisti mihi vt faciam.

5 ‡ Et nunc clarifica me tu Pater apud temetipsum, claritate quam habui prius quam mundus fieret, apud te.

6 ‡ Manifestaui nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant & mihi eos dedisti, & sermonem tuum seruauerunt.

7 ‡ Nunc cognouerunt quia omnia quę dedisti mihi, abs te sunt:

8 ‡ Quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis: & ipsi acceperunt, & cognouerunt verè quia à te exiui, & crediderunt quia B tu me misisti.

9 ‡ Ego pro eis rogo: non pro mundo rogo: sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt.

10 ‡ Et mea omnia, tua sunt: & tua mea sunt: & clarificatus sum in eis.

11 ‡ Et iam non sum in mundo: & hi in mundo sunt, & ego ad te venio. Pater sancte, serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi vt sint vnum, sicut & nos.

12 ‡ Cum eram cum eis, ego seruabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi, ego custodiui: & nemo ex eis perijt, nisi filius perditionis, vt scriptura impleatur.

13 ‡ Nvnc autem ad te venio: & hæc loquor in mundo, vt habeant gaudium meum impletum in semetipsis.

ιζ.

1 ‡ Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε, πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε.

2 ‡ καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.

3 ‡ αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν χριστόν.

4 ‡ ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω·

5 ‡ καὶ νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρά σοι.

6 ‡ ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, κἀμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι.

7 ‡ νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρά σού εἰσιν.

8 ‡ ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρά σου ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

9 ‡ ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι.

10 ‡ καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς.

11 ‡ καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, κἀγὼ πρός σε ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς.

12 ‡ ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.

13 ‡ Νῦν δὲ πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

ב ‡ וְאָמַר אֲבוּן הָא עִדָּנָא אֲתָת שַׁבַּח יָת בְּרָךְ דְּיֵתְגְּלֵי בְּרָךְ בְּגִין דִּבְרָךְ יִתְגְּלֵי לָךְ׃ ג ‡ כְּמָא דְיָהַבְתְּ לֵיהּ שָׁלְטָן עַל כָּל בִּסְרָא דְּכָל מָא דְיָהַבְתְּ לֵיהּ לְהוֹן יְהַב לְהוֹן חַיֵּי עָלְמָא׃ ד ‡ וְדָא הִיא חַיֵּי עָלְמָא דְּיִנְדְּעוּן יָתָךְ דְּאַנְתְּ הוּא אֱלָהָא קְשׁוֹט בִּלְחוֹדָךְ וְיָת מְשִׁיחָא דִּשְׁלַחְתָּ יְשׁוּעַ׃ ה ‡ אֲנָא שַׁבַּחְתָּךְ עַל אַרְעָא גְּמַרִית עוֹבָדָא דִּיְהַבְתְּ לִי דְּאֶעְבֵּד׃ ו ‡ וּכְעַן שַׁבְּחִנִּי אַנְתְּ אֲבוּן בְּוָתָךְ בְּיָקָרָא דִּי הֲוֵית לִי עִמָּךְ עַד לָא הֲוָה עָלְמָא׃ ז ‡ אוֹדַעְתְּ שְׁמָךְ לִבְנֵי נָשָׁא דִּיהַבְתְּ לִי מִן עָלְמָא דִּילָךְ הֲווֹ וְלִי יְהַבְתִּנּוּן וְקָדָמַי נָטְרוּ יָת מֵימְרָךְ׃ ח ‡ כְּעַן יְדָעוּ דְּכָל מָא דִּיְהַבְתְּ לִי מִן לְוָתָךְ הוּא׃ ט ‡ אֲרֵי פִּתְגָמַיָּא דִּי יְהַבְתְּ לִי יְהַבִית לְהוֹן וְהִנּוּן קַבִּלוּ וְיָדְעוּ שְׁרִירָאִית דְּמִן לְוָתָךְ נְפָקִית וְהֵימִינוּ דְּאַנְתְּ שְׁדַרְתָּנִי׃ י ‡ קֳדָמַיָּא דִּילְהוֹן בְּעָא אֲנָא לָא עַל עָלְמָא בְּעָא אֲנָא אֶלָּא עַל הִנּוּן דִּיְהַבְתְּ לִי דִּדִילָךְ אִנּוּן׃ יא ‡ וְכָל דִּילִי דִּילָךְ הוּ וְדִילָךְ דִּילִי הוּ וְאִתְיַקַּרְנַת בְּהוֹן׃ יב ‡ וְלָא הֲוֵית עוֹד בְּעָלְמָא וְאִנּוּן בְּעָלְמָא אֲנָא לְוָתָךְ אָתֵי אֲבוּן קַדִּישָׁא טַר אִנּוּן בְּשׁוּמָךְ דִּי יְהַבְתְּ לִי דִּנְהֵווֹן חַד אֵיכְּנָא דְּחָנָן׃ יג ‡ כַּד הֲוֵית עִמְּהוֹן בְּעָלְמָא אֲנָא נָטַרְנָא יָת אִנּוּן בְּשׁוּמָךְ דִּי יְהַבְתְּ לִי וְרָחֵימְנָא יָתְהוֹן וְלָא אֲבַד מִנְּהוֹן חַד אֶלָּא בַּר טָלְיָא דְּאִתְחַיַּב לְמִתְקְטָלָא דְּתִתְקַיַּם כְּתָבָא׃ יד ‡ וּכְעַן לְוָתָךְ אֲנָא אָתֵי וְאִלֵּין מִתְמַלֵּל אֲנָא בְּעָלְמָא דְּיֶהֱוֹן חֶדְוָתִי שְׁלִימָא בְּהוֹן׃

ב ‡ אֲבוּן ' בְּרָךְ ' יִתְגְּלֵי ' לָךְ ג ‡ כְּמָא ' בִּסְרָא ' חַיֵּי ד ‡ וְדָא ' חַיֵּי ' יִנְדְּעוּן ' אֱלָהָא ' קְשׁוֹט ' יָת ' מְשִׁיחָא ' יְשׁוּעַ ה ‡ שַׁבַּחְתָּךְ ' גְּמַרִית ' עוֹבָדָא ' יְהַבְתְּ ' לְמֶעְבֵּד ו ‡ שַׁבְּחִנִּי ' בְּוָתָךְ ' בְּיָקָרָא ' עִמָּךְ ז ‡ אוֹדַעְתְּ ' יָת ' שְׁמָךְ ' יְהַבְתְּ ' מִן ' עָלְמָא ' דִּילָךְ ' וְלִי ' יְהַבְתִּנּוּן ' וְקָדָמַי ' נָטְרוּ ' יָת ' מֵימְרָךְ ח ‡ כְּעַן ' יְדָעוּ ' כָּל ' יְהַבְתְּ ' מִן ' לְוָתָךְ ט ‡ פִּתְגָמַיָּא ' יְהַבְתְּ ' יְהַבִית ' וְהִנּוּן ' קַבִּלוּ ' וְיָדְעוּ ' שְׁרִירָאִית ' נְפָקִית ' וְהֵימִינוּ ' שְׁדַרְתָּנִי י ‡ קֳדָמַיָּא ' בְּעָא ' עָלְמָא ' בְּעָא ' עַל ' הִנּוּן ' יְהַבְתְּ ' דִּדִילָךְ יא ‡ וְכָל ' דִּילִי ' וְדִילָךְ ' דִּילִי ' וְאִתְיַקַּרְנַת ' בְּהוֹן יב ‡ וְלָא ' עוֹד ' בְּעָלְמָא ' וְאִנּוּן ' בְּעָלְמָא ' לְוָתָךְ ' אָתֵי ' קַדִּישָׁא ' טַר ' בְּשׁוּמָךְ ' דִּי ' יְהַבְתְּ ' לִי ' דִּנְהֵווֹן ' חַד ' כְּוָתָן יג ‡ כַּד ' עִמְּהוֹן ' בְּעָלְמָא ' נָטַרְנָא ' יָת ' בְּשׁוּמָךְ ' דִּי ' יְהַבְתְּ ' לִי ' וְרָחֵימְנָא ' יָתְהוֹן ' וְלָא ' אֲבַד ' מִנְּהוֹן ' אֶלָּא ' בַּר ' דִּתְקַיַּם ' כְּתָבָא יד ‡ וּכְעַן ' לְוָתָךְ ' אָתֵי ' וְאִלֵּין ' בְּעָלְמָא ' דְּיֶהֱוֹן ' חֶדְוָתִי ' בְּהוֹן

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * Ego dedi eis sermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quippe qui non sint ex mundo, sicut & ego non sum ex mundo.
15 * Non vt tollas eos ex mundo, rogo, sed vt serues eos à malo.
16 * Non sunt enim ex mundo, sicut & ego non sum ex mundo.
17 * Pater sanctifica eos in veritate tua, sermo tuus veritas est.
18 * Prout me misisti in mundum, & ego misi eos in mundum.
19 * Et pro eis ego sanctifico animam meam [meipsum] vt sint & ipsi sanctificati in veritate.
20 * Neque pro eis rogo tantummodo, sed & pro iis qui crediturí sunt in me per sermonem eorum.
21 * Vt omnes sint vnum, sicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnum sint, vt credat mundus me à te missum esse.
22 * Et ego gloriam quam dedisti mihi dedi eis, vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus.
23 * Ego in eis, & tu in me, vt sint perfecti in vnum, & vt cognoscat mundus me à te missum esse, teque eos diligere, prout & me dilexisti.
24 * Pater, eos quos dedisti mihi, volo vbi sum ego, & illi sint mecum: vt videant claritatem meam quam dedisti mihi, quoniam dilexisti me ante iacta mundi fundamenta.
25 * Pater mi iuste, & mundus non novit te, ego verò te noui, & ipsi norunt me à te missum esse.
26 * Et patefeci eis nomen tuum, ac patefaciam, vt dilectio illa qua dilexisti me, sit in eis, & ego ero in eis.

Nocte Paraseues Crucifixionis.

CAP. XVIII.

1 HÆc dixit Jeschua, & egressus est cum discipulis suis trans vadum Kedron, vbi erat hortus, in quem introiit ipse & discipuli eius.
2 * Nouerat autem & Jehouda ille proditor locum illum, quia sæpissimè conuenerat ibi Jeschua cum discipulis suis.

14 * Ego dedi eis sermonem tuũ, & mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut & ego non sum de mundo.
15 * Non rogo vt tollas eos de mundo, sed vt serues eos à malo.
16 * De mundo nõ sunt: sicut & ego non sum de mundo.
17 * Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est.
18 * Sicut tu me misisti in mundum: ita & ego misi eos in mundum,
19 * Et pro eis ego sanctifico meipsum: vt sint & ipsi sanctificati in veritate.
20 * Non pro eis autem rogo tantùm, sed & pro eis qui crediturí sunt per verbum eorum in me.
21 * Vt omnes vnum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnũ sint: vt credat mundus quia tu me misisti.
22 * Et ego claritatem quam dedisti mihi, dedi eis: vt sint vnum, sicut & nos D vnum sumus.
23 * Ego in eis, & tu in me: vt sint consummati in vnum: & cognoscat mũdus quia tu me misisti; & dilexisti eos, sicut & me dilexisti.
24 * Pater, quos dedisti mihi, volo, vt vbi sum ego, & illi sint mecum: vt videant claritatem meam quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi.
25 * Pater iuste, mundus te non cognouit: ego autem te cognoui: & hi cognouerunt, quia tu me misisti.
26 * Et notum feci eis nomen tuum, & notũ faciam: vt dilectio qua dilexisti me in ipsis sit, & ego in ipsis.

CAP. XVIII.

1 HÆc cùm dixisset Iesus, egressus est cum discipulis suis trans Torrentem Cedron, vbi erat hortus, in quem introiit ipse & discipuli eius.
2 * Sciebat autem & Iudas, qui tradebat eum, locum: quia frequenter Iesus conuenerat illuc cum discipulis suis.

14 * ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
15 * οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.
16 * ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσί, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί.
17 * ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι.
18 * καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον.
19 * καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.
20 * οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ.
21 * ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
22 * καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς ἓν ἐσμεν.
23 * ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἕν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτούς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.
24 * πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν δέδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.
25 * πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων· καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
26 * καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

ιη'.

1 * Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
2 * ᾔδει δὲ καὶ ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνῆχθη ὁ ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

ורע אוֹתֹ אוֹ חֹבב
חֹזֹאֹ רֹמֹאֹ
בֹרֹכֹשֹן אֹרֹעֹ יֹרֹעֹ
יֹרֹעֹ חֹבֹכֹ עֹרֹבֹ
זֹקֹפֹ רֹגֹלֹ מֹנֹסֹ
גֹנֹן שֹלֹם
פֹרֹשֹוֹ חֹסֹקֹוֹם
לֹמֹד

אֲנָא בְּהוֹן כִּי דְכֻתְהוֹן נְסִירִין לְחַד וְעָלְמָא דְאַנְתְּ שַׁדַּרְתָּנִי וְאַחְבֵּת אִנּוּן אֵיכְנָא דְאַף לִי אַחְבַּתְּ
אֲנָא בְּהוֹן וְיַהֲבַת לִי צִבְיָנָא דְאַנְתְּ נָהֲנִין עִמִּי דְּתֶהֱוֹן עִמִּי וְחֵזַן שׁוּבְחָא דִילִי הַן דִּיהַבְתְּ לִי דְּאֶהֱוֵי
מִן קֳדָם וְחַיָּתְהוֹן דְּעָלְמָא וְאָבִי כְּאֲנָא וְעָלְמָא לָא יְדָעָךְ אֲנָא דִּין וְיִדְעָךְ וְהִנּוּן יְדָעוּ דְאַנְתְּ שַׁדַּרְתָּנִי
וְאוֹדַעְתְּ אִנּוּן שְׁמָךְ וְיִדַּע אֲנָא וְחוּבְתָא דְּהוּ דְאַחְבַּתְּנִי נְהֶוֵא בְּהוֹן וְאֲנָא אֱהֶוֵא בְּהוֹן׃

חֲלִיפָא דְּצוּבְתָא דְּקִדְרוֹנָא כִּב קְפַלְאוֹן יח

1 וְכַד אֲמַר יֵשׁוּעַ וְנָפַק עִם תַּלְמִידוֹהִי לְעִבְרָא דְּקִדְרוֹן אֲתַר דְּאִיתַי גִּנְתָּא 2 וְגַם יְהוּדָא דְּמַסְלְמָנָא יְדַע אַף יְהוּדָא דְּאֲתַר יֵשׁוּעַ עִם

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 * Ille ergo Jihoudo assumpsit caterua, & à principibus Sacerdotum, & Perfichæi assumpsit mimstros, venitque illuc cum lanternis, & facibus, & armis.

4 * Jeschua verò quum sciret omnia quæ illi obuentura erant, exijt, ac dixit eis, Quem queritis?

5 * Dicunt ei, Jeschua Nazarenum. Dicit eis Jeschua, Ego sum. Stabat autem & Jehoudo proditor cum eis.

6 * Quúmque dixisset eis Ieschua, Ego sum, abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram.

7 * Et iterũ interrogauit eos Ieschua, Quem queritis? Illi autem dixerunt, Jeschua Nazarenum.

8 * Ait illis Jeschua, Dixi vobis me ego esse. quòd si queritis me, sinite hos abire.

9 * Vt impleretur sermo quem dixerat, Ex ijs quos dedisti mihi ne vnum quidem perdidi.

10 * Schemeoun autẽ Kipho habens gladium, distrinxit illum & percussit seruum principis Sacerdotum, & abstulit auriculam eius dexteram. Erat autem nomen serui Molec.

11 * At dixit Jeschua Kipho, Mitte gladium in vaginam eius: Calicem quem dedit mihi Pater, an non bibam illum?

12 * Tunc caterua & Chiliarchæ, & ministri Jihoudæorum comprehenderunt Jeschuam & vinxerunt eum.

13 * Et eum adduxerunt ad Chanan primum: quippe qui socer esset Kaiophe qui erat pontifex anni illius.

14 * Erat autem Kaiophe is qui consilium dederat Jihoudeis expedire vnum virum mori pro populo.

15 * Schemeoun autem Kipho, & discipulus alius veniebant post Jeschuam. Discipulus autẽ discipulũ cognoscebat principem Sacerdotum, & introijt vnà cum Jeschua in atrium principis Sacerdotum.

16 * Schemeoun autem stabat foris ad ostium. exijt itaque alter ille discipulus quem cognoscebat princeps Sacerdotum, & dixit ostiariæ [ostiariæ] & introduxit Schemeoun.

17 * Dixit autem adulescentula ostiaria Schemeoun, Nunquid & tu ex discipulis es istius hominis? Dicit ei, Minimè.

3 * Iudas ergo cùm accepisset cohortẽ, & à Pontificibus & Phariſæis miniſtros, venit illuc cum laternis & facibus, & armis.

4 * Iesus itaque sciens omnia quæ ventura erant super se, processit, & dixit eis, Quem quæritis?

5 * Respondérunt ei, Iesum Nazarenum. Dicit eis Iesus, Ego sum. Stabat autem & Iudas qui tradebat eum, cũ ipsis.

6 * Vt ergo dixit eis, Ego sum, abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram. B

7 * Iterum ergo interrogauit eos, Quẽ quæritis? Illi autem dixerunt, Iesum Nazarenum.

8 * Respondit Iesus, Dixi vobis, quia ego sum. si ergo me quæritis, sinite hos abire.

9 * Vt impleretur sermo quem dixit, Quia quos dedisti mihi, non perdidi ex eis quenquam.

10 * Simon ergo Petrus habẽs gladium, eduxit eum; & percussit Pontificis seruum, & abscidit auriculam eius dexterã. Erat autem nomen seruo Malchus.

11 * Dixit ergo Iesus Petro, Mitte gladium tuum in vaginam: Calicem quem dedit mihi Pater, non † bibam illum?

12 * Cohors ergo & tribunus & ministri Iudæorum comprehenderũt Iesum, C & ligauerunt eum:

13 * Et adduxerunt eum ad Annam primum: erat enim socer Caiphæ, qui erat Pontifex anni illius.

14 * Erat autem Caiphas, qui consilium dederat Iudæis, Quia expedit vnum hominem mori pro populo.

15 * Sequebatur autẽ Iesum Simon Petrus & alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus Pontifici: & introiuit cum Iesu in atrium Pontificis.

16 * Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiit ergo discipulus alius qui erat notus Pontifici, & dixit ostiariæ: & introduxit Petrum.

17 * Dicit ergo Petro ancilla ostiaria, Nunquid & tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille, Non sum.

5 * ὁ δὲ ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔστηκε μετ' αὐτῶν.

6 * ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί.

7 * πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε, τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.

8 * ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, εἶπον ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν.

9 * ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.

10 * Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν αὐτὴν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.

11 * εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατὴρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

12 * ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν.

13 * καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.

14 * ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

15 * Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως·

16 * ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον.

17 * λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ, μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος, οὐκ εἰμί.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 * Porrò ſtabant ſerui & miniſtri, et compo-
nebant ignem vt calfacerent ſe, quia frigus
erat. Stabat autem & Schemeoun cum
eis, & calfaciebat ſe.

19 * Princeps autem Sacerdotum interro-
gauit Ieſchua de diſcipulis et doctrina ipſius.

20 * Et dixit ei Ieſchua, Ego palàm locu-
ſum ad populũ, ſemperque docui in Synago-
& in templo, quò omnes Ihoudei conue-
niunt, & nihil in occulto locutus ſum.

21 * Quid me interrogas? interroga eos
audierũt quid collocutus ſim eis. ecce hi ſciũt
quæcunque dixerim.

22 * Quumque hæc dixiſſet, vnus ex mi-
ſtris qui adſtabat, percuſſit maxillam Ie-
Ieſchua, & dixit ei, Itáne das reſpon-
principi Sacerdotum?

23 * Reſpondit Ieſchua, & dixit ei, Si ma-
locutus ſum, teſtificare de malo, ſin autem be-
nè, cur me cædis?

24 * Chaiòn autem miſit Ieſchua vinctum
ad Kaiopho ſummum Sacerdotem.

25 * Et Schemeoun Kipho ſtabat & ca-
ciebat ſe; & dicunt ei, Nunquid & tu
ex diſcipulis eius es? At ille negauit, & di-
xit, Non ſum.

26 * Dicit ei vnus ex ſeruis ſummi Sa-
dotis, cognatus illius cuius Schemeoun au-
putarat auriculam, Nonne ego te vidi in
eo in horto?

27 * Et iterum inficiatus eſt Schemeoun: et
in ea ipſa hora emiſit vocem gallus.

Matutinis v i. Feriæ Crucifixionis.

28 * Porrò abduxerunt Ieſchua à Kaipho in
prætorium, eratque manè. ipſi autem non in-
troierunt in prætorium, ne pollueretur pro-
quàm comediſſent Pezcho.

29 * Exiuit autem Pilatus foras ad eos, &
dixit eis, Quam accuſationem affertis ad-
ſus hunc virum?

30 * Reſponderunt ac dicunt ei, Niſi eſſet ma-
leficus, ne tibi quidem tradidiſſemus eum.

31 * Dixit eis Pilatus, Accipite eum vos,
eumque iudicate ſecundum legem veſtram.
Dicunt ei Iihoudei, Non licet nobis vllum in-
cere quenquam.

18 * Stabant autem ſerui & miniſtri ad
prunas, quia frigus erat, & calefaciebant
ſe. erat autem cum eis & Petrus, ſtans &
calefaciens ſe.

19 * Pontifex ergo interrogauit Ieſum
de diſcipulis ſuis, & de doctrina eius.

20 * Reſpondit ei Ieſus, Ego palàm locu-
tus ſum mundo, ego ſemper docui in
Synagoga, & in templo quò omnes Iu-
dæi conueniunt: & in occulto locutus
ſum nihil.

21 * Quid me interrogas? interroga eos
qui audierunt quid locutus ſim ipſis:
ecce, hi ſciunt quæ dixerim ego.

22 * Hæc autem cùm dixiſſet, vnus aſſi-
ſtens miniſtrorum, dedit alapam Ieſu,
dicens, Sic reſpondes Pontifici?

23 * Reſpondit ei Ieſus, Si malè locutus
ſum, teſtimonium perhibe de malo: ſi
autem bene, quid me cædis?

24 * Er miſit eũ Annas ligatum ad Cai-
phàm pontificem.

25 * Erat autem Simon Petrus ſtans, &
calefaciens ſe. Dixerunt ergo ei, Nũquid E
& tu ex diſcipulis eius es? Negauit ille, &
dixit, Non ſum.

26 * Dicit ei vnus ex ſeruis Pontificis,
cognatus eius cuius abſcidit Petrus au-
riculam, Nonne ego te vidi in horto
cum illo?

27 * Iterum ergo negauit Petrus: & ſta-
tim gallus cantauit.

28 * Adducunt ergo Ieſum à Caipha in
prætorium. Erat autem manè: & ipſi
non introierunt in prætorium, vt non
contaminarentur, ſed vt manducarent
Paſcha.

29 * Exiuit ergo Pilatus ad eos foras, &
dixit, Quam accuſationem affertis ad-
uerſus hominem hunc?

30 * Reſponderunt, & dixerunt ei, Si
non eſſet hic malefactor, non tibi tradi-
dimus eum.

31 * Dixit ergo eis Pilatus, Accipite eum
vos, & ſecundùm legem veſtram iudi-
cate eum. Dixerunt ergo ei Iudæi, Nobis
non licet interficere quenquam.

18 * εἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται, ἀνθρακιὰν
πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο. ἦν δὲ μετ'
αὐτῶν ὁ πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος.

19 * ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν ἰησοῦν περὶ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.

20 * ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἐγὼ παρρησίᾳ ἐλάλησα τῷ
κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ
ἱερῷ, ὅπου πάντοτε οἱ ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπ-
τῷ ἐλάλησα οὐδέν.

21 * τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλά-
λησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.

22 * ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς
ἔδωκε ῥάπισμα τῷ ἰησοῦ, εἰπών, οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρ-
χιερεῖ;

23 * ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύ-
ρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρῃς;

24 * ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ ἄννας δεδεμένον πρὸς καϊάφαν
τὸν ἀρχιερέα.

25 * ἦν δὲ σίμων πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος· εἶπον
οὖν αὐτῷ, μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο οὖν
ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν, οὐκ εἰμί.

26 * λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν
οὗ ἀπέκοψε πέτρος τὸ ὠτίον, οὐκ ἐγώσε εἶδόν σε ἐν τῷ κήπῳ
μετ' αὐτοῦ;

27 * πάλιν οὖν ἠρνήσατο πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ
ἐφώνησεν.

28 * ἄγουσιν οὖν τὸν ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ καϊάφα εἰς τὸ πραιτώ-
ριον. ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον,
ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα.

29 * ἐξῆλθεν οὖν ὁ πιλάτος πρὸς αὐτοὺς, καὶ εἶπε, τίνα
κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

30 * ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιὸς,
οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.

31 * εἶπον οὖν αὐτοῖς ὁ πιλάτος, λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ
κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰου-
δαῖοι, ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܐ ܗ ܐ ܗ ܐ ܗ

32 * Vt impleretur sermo quem dixerat Jeschua, quum patefaceret qua morte esset moriturus. * Introiit autem Pilatus in prætorium, & vocauit Jeschua, ac dixit ei, Tu es rex Ihoudæorum?

34 * Dixit ei Ieschûa, A temetipso dicis hoc, an alij dixerunt tibi de me?

35 * Dixit ei Pilatus, Num ego Ihoudæus sum? filij gentis tuæ, & principes Sacerdotum tradiderunt te mihi: quid fecisti?

36 * Dixit ei Jeschua, Regnum meum non est ex hoc mundo: si ex hoc mundo esset regnum meum, decertarent ministri mei ne traderer Ihoudæis: Nunc autem regnum meum, meum inquam non est hinc.

37 * Dixit ei Pilatus, Ergo rex es? Dixit ei Jeschua, Tu dicis me regem esse. Ad hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhibeam de veritate. Quisquis est ex veritate, audit vocem meam.

38 * Dixit ei Pilatus, Quid est veritas? Et quum hoc dixisset, exiit rursus ad Ihoudæos, & dixit eis, Ego ne vnam quidem causam inuenio in eo.

39 * Moris est autem vobis, vt vnum dimittã vobis in Pezcho: vultis igitur dimittam vobis hunc regem Ihoudæorum?

40 * At clamauerunt omnes, dicentesque, Non hunc, sed Bar-Abba. Erat autem ipse Bar-Abba latro.

CAP. XIX.

1 TVnc Pilatus flagellauit Jeschua.

2 * Et milites complicuerunt coronam e spinis, & imposuerunt eam capiti ipsius, & amicierunt eum vestimento coccineo.

3 * Et dicebant, Pax tibi, [Salue] rex Ihoudæorum. Et percutiebant eum in maxillas ipsius.

4 * Porrò exiuit iterum Pilatus foras, & dixit eis, En adduco eum vobis foras, vt noueritis me non inuenire posse eum [in eo] vllam quidem occasionem.

Ad horam tertiam.

5 * Exiit itaque Ieschua foras, existimatus per eum corona spinea, & vestimento coccineo: & dixit eis Pilatus, Ecce homo.

32 * Vt sermo Iesu impleretur quem dixit, significans qua morte esset moriturus.

33 * Introiuit ergo iterùm in prætorium Pilatus, & vocauit Iesum, & dixit ei, Tu es rex Iudæorum?

34 * Respondit Iesus: A temetipso hoc dicis, an alij dixerunt tibi de me?

35 * Respondit Pilatus: Nunquid ego Iudæus sum? Gens tua, & Pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti?

36 * Respondit Iesus, Regnum meum non est de hoc mundo. si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei vtique decertarent, vt non traderer Iudæis: Nunc autem regnum meum non est hinc.

37 * Dixit itaque ei Pilatus, Ergo rex es tu? Respondit Iesus, Tu dicis, quia rex Gsum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhibeam veritati: omnis qui est ex veritate, audit vocem meam.

38 * Dicit ei Pilatus, Quid est veritas? Et cum hoc dixisset, iterum exiuit ad Iudæos, & dicit eis, Ego nullam inuenio in eo causam.

39 * Est autem consuetudo vobis vt vnum dimittam vobis in Pascha: vultis ergo dimittam vobis regem Iudæorum?

40 * Clamauerunt ergo rursum omnes, dicentes, Non hunc, sed Barabbam. Erat autem Barabbas latro.

CAP. XIX.

1 TVnc ergo apprehendit Pilatus Iesum, & flagellauit.

2 * Et milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti eius: & veste purpurea circumdederunt eum.

3 * Et veniebant ad eum, & dicebant, Aue rex Iudæorum: & dabant ei alapas.

4 * Exiuit ergo iterùm Pilatus foras, & dicit eis, Ecce adduco vobis eum foras, vt cognoscatis quia nullam inuenio in eo causam.

5 * Exiuit ergo Iesus foras, portans coronam spineam, & purpureum vestimentum. Et dicit eis, Ecce homo.

32 * ἵνα ὁ λόγος τοῦ ἰησοῦ πληρωθῇ ὃν εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.

33 * εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων;

34 * ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;

35 * ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος, μήτι ἐγώ ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί. τί ἐποίησας;

36 * ἀπεκρίθη ἰησοῦς, ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς ἰουδαίοις. νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.

37 * εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ πιλάτος, οὐκοῦν βασιλεύς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς, σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

38 * λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτος, τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ.

39 * ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων;

40 * ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες, μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ βαραββᾶς λῃστής.

ιθ'.

1 * Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ πιλάτος τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε.

2 * καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν·

3 * καὶ ἔλεγον, χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα.

4 * ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω.

5 * Ἐξῆλθεν οὖν ὁ ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς, ἴδε ὁ ἄνθρωπος.

ו בירוש אמר יכול שלוח
ז נעד ' קרא ' אבא
ח קלא ' אורח
ט [illegible] אבוי
י פלוטס
יא כמו ' בקא
יב סיר לנושי
יג כנוי אראמאי
יד קרא ' סיר לחוץ
טו קפק ' יבש ' צלל
טז גחרת

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 * Quum autem vidissent eum principes Sacerdotum & ministri, clamarunt, dicentes, Crucifige eum, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Accipite vos, eumque crucifigite. ego enim nullam inuenio in eo causam.

7 * Dicunt ei Iehoudai, Nos legem habemus, & prout est in lege nostra, reus est mortis, quippe qui seipsum faciat Filium Dei.

8 * Quum autem audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit.

9 * Et introit rursus in prætorium, & dixit Ieschua, Undenam es? Ieschua verò responsum non dedit ei.

10 * Subdit ei Pilatus, Mecum non loqueris? Nescis me habere potestatem dimittendi te, & potestatem crucifigendi te?

11 * Dixit ei Ieschua, Non haberes potestatem aduersus me vllam, nisi datum esset tibi desuper: propterea is qui me tradidit tibi, maius peccatum habet quàm tuum.

12 * Ob idque volebat Pilatus eum dimittere. Jhoudai verò clamabant, Si hunc dimiseris, non es amicus Cæsari. nam quicunque se regem facit, inimicus est Cæsari.

13 * Quum audisset autem Pilatus hunc sermonem, adduxit Ieschua foras, & sedit pro tribunali in loco qui vocatur Rasi [pauimentum] lapidum, Hebraicè verò dicitur Gaphiphtho [petrobus].

14 * Et erat Parasceue Pesche.

Ad horam sextam.

Erat autem circiter hora sexta: & dixit Iehoudæis, Ecce Rex vester.

15 * Illi verò clamabant, Tolle eum, tolle eum; crucifige eum, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Regem vestrum crucifigam? Respondent principes Sacerdotum, Non habemus Regem, nisi Cæsarem.

16 * Tunc tradidit eum ipsis vt crucifigerent. Acceperunt itaque Ieschuam.

17 * Et abduxerunt eum, quum baiulans crucem suam, ad locum qui vocatur Kaphtho, [Calvariæ] Hebraicè verò dicitur Golgoultho [Cranium capitis].

18 * Vbi crucifixerunt eum, & cum eo alios duos hinc & hinc, medium autem in medio.

6 * Cùm ergo vidissent eum Pontifices & ministri, clamabant, dicentes, Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Accipite eum vos, & crucifigite. ego enim non inuenio in eo causam.

7 * Responderunt ei Iudæi, Nos legem habemus: & secundùm legem nostram debet mori, quia Filium Dei se fecit.

8 * Cùm ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit.

9 * Et ingressus est prætorium iterum: & dicit ad Iesum, Vndè es tu? Iesus autem responsum non dedit ei.

10 * Dicit ergo ei Pilatus, Mihi non loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere te?

11 * Respondit Iesus, Non haberes potestatem aduersum me vllam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi, maius peccatum habet.

12 * Exindè quærebat Pilatus dimittere eum. Iudæi autem clamabant, dicentes, Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris. Omnis * qui se Regem facit, contradicit Cæsari.

13 * Pilatus autem cùm audisset hos sermones, adduxit foras Iesum: & sedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lithostroton, Hebraicè autem Gabbatha.

14 * Erat autem parasceue Paschæ,

Hora quasi sexta: & dicit Iudæis, Ecce rex vester.

15 * Illi autem clamabant, Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Regem vestrum crucifigam? Respondérunt Pontifices, Non habemus Regem, nisi Cæsarem.

16 * Tunc ergo tradidit eis illum, vt crucifigeretur. Susceperunt autem Iesum, & eduxerunt *.

17 * Et bajulans sibi crucem exiuit in eum qui dicitur Caluariæ locum, Hebraicè * Golgotha:

18 * Vbi crucifixerunt eum, & cum eo alios duos hinc & hinc, medium autem Iesum.

6 * ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες, σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος, λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.

7 * ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι, ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν θεοῦ ἐποίησεν.

8 * ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη·

9 * καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.

10 * λέγει οὖν αὐτῷ ὁ πιλάτος, ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε;

11 * ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

12 * ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν. οἱ δὲ ἰουδαῖοι ἔκραζον, λέγοντες, ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ καίσαρι.

13 * ὁ οὖν πιλάτος ἀκούσας τοὺς τοὺς λόγους, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον λιθόστρωτον, ἑβραϊστὶ δὲ γαββαθᾶ.

14 * ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα,

Ὡρα ἦν ὡσεὶ ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς ἰουδαίοις, ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.

15 * οἱ δὲ ἐκραύγασαν, ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος, τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, οὐκ ἔχομεν βασιλέα, εἰ μὴ καίσαρα.

16 * τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ. παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον.

17 * καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτῷ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται ἑβραϊστὶ γολγοθᾶ,

18 * ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * Quinetiam scripsit tabulam Pilatus, et impositi cruci eius. Erat verò scriptum erat: HIC EST IESCHVA NAZARENVS REX ILLE IIHOVDAEORVM.

20 * Hunc porrò titulum multi ex Iihoudæis legerunt; quia prope ciuitatem erat locus in quo crucifixus fuit Ieschua. Et scriptum erat Hebraicè, & Ionicè, & Romanè.

21 * Dixerunt autem principes Sacerdotum Pilato, Ne scribas, Rex ille Iihoudæorum: sed illum dixisse, Rex sum Iihoudæorum.

22 * Dixit Pilatus, Quod scripsi scripsi.

Ad horam nonam.

23 * Cæterùm milites quum crucifixissent Ieschua, sustulerunt vestimenta eius, & fecerunt quatuor partes, partem vnicuique ex militibus: porrò tunica eius erat absque sutura, à summo contexta tota.

24 * Dixerunt itaque alius ad alium, Non scindamus eam; sed sorte experiamur de illa cuius futura sit. Et impleta est Scriptura, quæ dicit, Partiti sunt vestimenta mea inter se, & super vestem meam iecerunt sortem. Hæc fecerunt milites.

25 * Stabant autem ad crucem Ieschua mater eius & soror matris eius, & Mariam Kleopha, & Mariam Magdelenitho.

26 * Ieschua verò conspicatus matrem suam, & discipulum illum quem ipse amabat, adstantem, dixit matri suæ, Mulier, ecce filius tuus.

27 * Dixit autem discipulo illi, Ecce mater tua. Et ex illa hora recepit eam discipulus ille apud se.

28 * Posteà sciens Ieschua omnia absoluta esse, & vt impleretur Scriptura, dixit, Sitio.

29 * Vas autem positum erat plenum aceto. Illi verò impleuerunt spongiam aceto, & impositam cum hyssopo admouerunt ori eius.

30 * Quum autem accepisset illud acetum Ieschua, dixit, Ecce consummatum est. Et inclinauit caput suum, ac tradidit spiritum.

19 * Scripsit autem & titulum Pilatus: & posuit super crucem. Erat autem D scriptum, IESVS NAZARENVS REX IVDÆORVM.

20 * Hunc ergo titulū multi Iudæorum legerunt: quia prope ciuitatem erat locus, vbi crucifixus est Iesus: Et erat scriptum Hebraicè, Græcè & Latinè.

21 * Dicebant ergo Pilato Pontifices Iudæorum, Noli scribere, Rex Iudæorum: sed quia ipse dixit, Rex sum Iudæorum.

22 * Respondit Pilatus: Quod scripsi scripsi.

23 * Milites ergo cùm crucifixissent eū, acceperunt vestimenta eius (& fecerunt quatuor partes: vnicuique militi partē) & tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum.

24 * Dixerūt ergo ad inuicem, Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cuius E sit: Vt scriptura impleretur, dicens, Partiti sunt vestimenta mea sibi: & in vestē meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt.

25 * Stabant autem iuxta crucem Iesu matet eius, & soror matris eius, Maria Cleopæ, & Maria Magdalene.

26 * Cùm vidisset ergo Iesus matrem, & discipulum astantem, quem diligebat, dicit matri suæ, Mulier, ecce filius tuus.

27 * Deinde dixit discipulo, Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in F suos.

28 * Postea sciens Iesus, quia omnia iam consummata sunt, vt consummaretur Scriptura, dicit, Sitio.

29 * Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi verò spongiam plenam aceto, hyssopo circumponētes, obtulerunt oris eius.

30 * Cùm ergo accepisset Iesus acetum, dixit, Consummatum est. Et inclinato capite, trādidit spiritum.

19 * ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον, ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

20 * τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον ἑβραϊστί, ἑλληνιστί, ῥωμαϊστί.

21 * ἔλεγον οὖν τῷ πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, μὴ γράφε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε, βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων.

22 * ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος, ὃ γέγραφα, γέγραφα.

23 * Οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος· καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου·

24 * εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα, διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. καὶ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

25 * εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μαρία ἡ τοῦ κλωπᾶ, καὶ μαρία ἡ μαγδαληνή.

26 * Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ, γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου.

27 * εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.

28 * μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει, διψῶ.

29 * σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν. οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.

30 * ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, τετέλεσται. καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

---

19 וכתב אף לוחא פילטוס וסם על קניפה כתיב הנא זין הכנא הנא ישוע נצריא מלכא דיהודיא׃
20 וקרו הדין לוחא סגי מן יהודיא ארי קריבא הות קרתא דצלבו בה ישוע והות כתיבא בסורסיא
ויונית ולעז׃
21 ואמרו רבי כהנא לפילטוס לא תכתוב דמלכא הו דיהודיא אלא דהו אמר
אנה מלכא דיהודיא׃
22 אמר פילטוס סגי כתבת כתבת׃
23 והשתשלין מן
24 ואמרו חד לחד לא ננסרנה אלא נפס עליה פפם דמני חזוא ושלם כדבא דאמר דפלגו גלוי
ועל לבושי׳ אדמיו פסא הלין עבדו אסקרטיותא׃
25 קיסין הוי דין לות זקיפה דישוע אסת ומרים מגדליא׃
26 וישוע דין חזה לאמה ולתלמידא הו דרחים ליה אמר
לאמה אנתא הא ברכי׃
27 ואמר לתלמידא הו אמך הן שעתא ודבלה תלמידא הו לותה׃
28 בתר הלין ידע ישוע דכלהם אשתלם ודנחמלא כתבא אמר אזא אנא׃
29 וקאנא סים חזא דכלא חלא הנון דין סלו חלא וסמו על אספונגא מן חלא ושמו אזופא וקרבו לות פומה׃
30 כד דין שקל הו חלא ישוע אמר הא אשתלם ואכבן רישה ואשלם רוחה׃

ל׳ סרקן ב׳ פים ג׳ רמא
ד׳ קום ה׳ למד ו׳ קום
ז׳ דבר נלפון לוקוס
ח׳ שלם ט׳ מלא י׳ עמא
כמו אמא ו כל כה
יא׳ קום יב׳ מלא
יג׳ סום יד׳ פי׳ אחוב
טו׳ ארבן פי׳ נסה
טז׳ סום יז׳ פי׳ חסר
יח׳ חסר פי׳ חסר
יט׳ זקף

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vesperè Sabbathi Annunciationis.

31 * Iudæi verò quoniam Parasceue erat, dicunt, Nequaquam pernoctabunt corpora ista in cruce, quandoquidem Sabbathi illucescet dies (erat enim magnus dies Sabbathi illius) & efflagitarunt à Pilato, vt confringerent crura eorum suspensorum, atque tollerent eos.

32 * Venerunt itaque milites, & confregerunt crura prioris, & eius alterius qui crucifixus erat cum eo.

33 * Quumque venissent ad Ieschua, vidérunt eum iam esse mortuum; neque confregérunt eius crura.

34 * Sed vnus ex militibus ferit eum in latere ipsius lancea, & illico exiit sanguis & aqua.

35 * Et qui vidit, testatus est, & verum est testimonium eius, & ipse nouit se vera dicere, vt et vos credatis.

36 * Hæc autè facta sunt vt impleretur Scriptura, dicens, Os non comminuetur in eo.

37 * Et rursus alia Scriptura dicit, Respicient in eum quem perfoderunt.

38 * Posthæc Iauseph ille ex Rometho efflagitauit à Pilato, (siquidem discipulus fuerat Ieschua, sed occultus propter metum Iudæorum) vt tolleret corpus Ieschua: & permisit Pilatus. proinde venit, & sustulit corpus Ieschua.

39 * Venit autem & Nicodimus, (is qui primùm venerat ad Ieschua noctu) & attulit secum misturæ myrrhæ & aloes quasi centum libras.

40 * Sustulerunt itaque corpus Ieschua, & obuoluerunt illud linteis et aromatibus, prout mos est Iudæis sepelire.

41 * Erat eo in loco, in quo crucifixus est Ieschua, hortus, & in ipso horto monumentum nouum, in quo nemo adhuc positus fuerat.

42 * Itaque posuerunt illic Ieschua, propterquòd Sabbatum intrabat, quoniam prope esset monumentum.

Lectio matutina Dominicæ Resurrectionis.

CAP. XX.

1 PRrimo autem hebdomadis venit Maria Magdalenetho diluculo, quum adhuc tenebræ essent, ad monumentum: & videbat lapidem sublatum à sepulchro.

31 * Iudæi ergo (quoniá Parasceue erat) vt non remanerẽt in cruce corpora Sabbatho (erat enim magnus dies ille Sabbathi) rogauerunt Pilatum vt frangeren tur eorum crura, & tollerentur.

32 * Venérũt ergo milites: & primi quidem fregerunt crura, & alterius qui crucifixus est cum eo.

33 * Ad Iesum autem cùm venissent, vt viderunt eum iam mortuum, non fregerunt eius crura:

34 * Sed vnus militum lancea latus eius aperuit, & continuò exiuit sanguis & aqua.

35 * Et qui vidit, testimoniũ perhibuit: & verum est testimonium eius. Et ille scit quia vera dicit: vt & vos credatis.

36 * Facta sunt enim hęc vt scriptura impleretur, Os non comminuetis ex eo.

37 * Et iterum alia scriptura dicit, Videbunt in quem transfixerunt.

38 * Post hæc autem rogauit Pilatum Ioseph ab Arimathæa (eo quòd esset discipulus Iesu, occultus autem propter metum Iudæorum) vt tolleret corpus Iesu. * Et permisit Pilatus. Venit ergo, & tulit corpus Iesu.

39 * Venit autem & Nicodemus, qui venerat ad Iesum nocte primùm, ferẽs mixturam myrrhæ & aloës, quasi libras centum.

40 * Acceperunt ergo corpus Iesu, & ligauerunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Iudæis sepelire.

41 * Erat autem in loco vbi crucifixus est, hortus: & in horto monumentum nouum, in quo nondum quisquam positus erat.

42 * Ibi ergo propter Parasceuen Iudęorum, quia iuxtà erat monumentum, posuerunt Iesum.

CAP. XX.

1 VNa autem Sabbathi, Maria Magdalene venit manè, cùm adhuc tenebræ essent, ad monumentum: & vidit lapidem sublatum à monumento.

31 * ⟨Ἰ⟩ουδαῖοι οὖν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ Σαββάτῳ· ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνη τοῦ Σαββάτου· ἠρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν.

32 * ἦλθον οὖν ⟨οἱ⟩ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου καὶ ἑτέρου τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ·

33 * ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη·

34 * ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

35 * καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πιστεύσητε.

36 * ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ.

37 * καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 * Μετὰ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλᾶτον ὁ Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

39 * ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν.

40 * ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.

41 * ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη.

42 * ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

κ'.

1 * Τῇ δὲ μιᾷ τῶν Σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωΐ σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.

---

31 וְיְהוּדָיֵא דְּאֲרִי עֲרוּבְתָא הֲוָה אֲשְׁרָנָא לָא[a] נִשְׁבְּקוּן פִּגְרַיָּא עַל צְלִיבָא בְּשַׁבְּתָא אֲרֵי רַבָּא הֲוָה יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא הַהִיא וְבָעוּ מִן פִּילָטוֹס דְּיִתְבְּרוּן שָׁקֵיהוֹן דְּאִנּוּן תְּלִיָן וְיִתְרְמוּן׃

32 וַאֲתוֹ אֶסְטְרָטְיוֹטָא[b] וְתַבְּרוּ שָׁקֵי קַדְמָיָא וְשָׁקֵי אָחֳרָנָא דְּתְלִיא עִמֵּיהּ׃

33 וְכַד אֲתוֹ לְוָת יֵשׁוּעַ חֲזוֹ דְּמֵיתָ הֲוָה וְלָא תַּבְּרוּ שָׁקוֹהִי׃

34 אֶלָּא חַד מִן אֶסְטְרָטְיוֹטָא[c] דָּקַר לְסִטְרֵיהּ בְּרֻמְחָא[d] וְאִתְנְגִיד מִנֵּיהּ דָּם וּמַיָּא׃

35 וְדַחֲזָא הוּא סָהִיד[e] וְסַהֲדוּתֵיהּ קְשׁוֹטָא[f] הִיא וְיָדַע הוּא אֲרֵי קְשׁוֹט הוּא דְּאָמַר דַּאֲנָשׁ דְּתַהֲמְנוּן אַנְתּוּן׃

36 אֲרֵי אִלֵּין הֲוָיָן דְּאִשְׁתְּלִימַת כְּתָבָא לָא תִּתְבְּרוּן בֵּיהּ עֶצֶם׃

37 וְתוּב כְּתָבָא אָחֳרָנָא דַּאֲמַר דַּנְחָזוּן בְּמַן דְּדָקָרוּ׃

38 בָּתַר דְּנָה בָּעָא יוֹסֵף הוּא דְּמִן רַמְתָא[g] בְּעָא מִן פִּילָטוֹס דְּיִשְׁבְּקִנֵּיהּ לְגוּפֵיהּ דְּיֵשׁוּעַ וְשָׁבְקֵיהּ פִּילָטוֹס וְאָתָא וְשָׁקַל פִּגְרָה דְּיֵשׁוּעַ׃

39 וְאִתָּא אַף נִיקוֹדִימוֹס הוּא דַּאֲתָא לְוָת יֵשׁוּעַ בְּלֵילְיָא[h] וְאֵיתִי עִמֵּהּ[i] חִנְטָא דְּמוֹרָא וְעַרְעָרָא[j] אֵין מְאָה לְיִטְרִין׃

40 וְשַׁקְלוּ לְגוּפֵיהּ דְּיֵשׁוּעַ וְכַפְּנוּהִי בְּלִינְיָא[k] וְאִיתִי עִמְּהוֹן בְּחִנְטָא כְּמָא דְּאוֹרְחָא לְיִקְרָן׃

41 וַהֲוָה בְּאַתְרָא דְּאִתְצְלִיב תַּמָּן גִּנְתָּא[l] וּבְגִנְתָּא בֵּית קְבוּרָא חַדְתָּא דְּאִנְשׁ עֲדַיִן לָא[m] אִתְחֲשִׁיב בֵּהּ׃

42 וְתַמָּהִי מִפְּנֵי יוֹמָא דְּיוֹמָא דְּעָרְבָתָא[n] הוּא דַּאֲתָרָא קָרִיב הֲוָה שָׁוְיוּ תַּמָּן לְיֵשׁוּעַ׃

---

[a] לְמָר [b] אַסְטְרָטִילָטָא [c] רִיחָל [d] אַתָּא [e] חָנֵט [f] עֲלָה [g] קְטוֹם מִן בְּשִׂמִים [h] מִן לֵילְיָא [i] כְּרֵךְ פִּי׳ גַּלְגַּל [j] עִקַּר פִּי׳ מוֹט [k] לְפִי סְדוֹק [l] גִּנַּן חֲדַרְתָּ [m] סוּם [n] עוֹל [o] קְרִיבָא [p] קוּם [q] אַתָּא [r] חֲנִיטָא

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 * Cucurrit ergo & venit ad Schemeon Kipho, & ad illum alium discipulum quem amabat Jeschua: atque illis, Sustulerũt Dominum nostrum ab illo monumento, & nescio ubi posuerint eum.

3 * Exiit itaque Schemeon & ille discipulus alius, venerunt ad monumentum.

4 * Currebant autem duo illi simul, sed ille discipulus cursu præcessit Schemeon, venitque prior ad monumentum.

5 * Et prospiciens vidit linteamina posita, introeundo autem non introiuit.

6 * Venit autem Schemeon post eum, & introiit in monumentum, conspexitque linteamina posita,

7 * Et sudarium illud quo compre-
hensum fuerat caput eius, non cum linteaminibus
sed inuolutum, positumque seorsum in vno
loco.

8 * Tunc introiuit etiam discipulus
ille qui venerat prior ad sepulchrum, & vidit & credidit.

9 * Nondum enim nouerant ex Scriptura, eum resurrecturum esse à mortuis.

10 * Abierunt itaque illi discipuli iterum ad locum suum.

11 * Maria autem stabat ad sepulchrum,
flebátque. Dum igitur fleret, prospexit in
12 * sepulchrum: Videtque duos Angelos in albis sedentes vnum à cernicali, & alterum à pedibus eius, vbi positum fuerat corpus Je-
13 schua: * Et dicunt ei, Mulier, quid ploras? Dixit eis, Quia sustulerunt Dominũ meum, nec scio vbi posuerint eum.

14 * Hæc dixit, & conuersa est retrorsum, viditque Ieschua stantem, nec sciebat Jeschua esse.

15 * Dixit ei Jeschua, Mulier, quid ploras? & quem quæris? Illa verò putabat hortulanum esse. & dixit ei, Domine mi, si tu sustulisti eum, dic mihi vbi eum posueris, & ego
eiscareum sublatura.

16 * Dixit ei Jeschua, Maria. & conuersa est, ac dixit ei Hebraicè, Rabboni, quod dicitur, Magister.

17 * Dicit ei Jeschua, Ne me tetigeris, nondum enim ascendi ad Patrem meum: sed perge ad fratres meos, & dic eis, Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum, & Deum meum, & Deum vestrum.

1 * Cucurrit ergo, & venit ad Simonẽ Petrum, & ad alium discipulum quem diligebat Iesus, & dicit illis, Tulerũt Dominum de monumento, & nescimus vbi posuerunt eum.

3 * Exiit ergo Petrus & ille alius discipulus, & venerunt ad monumentum.

4 * Currebant autem duo simul, & ille alius discipulus præcucurrit citius Petro, & venit primus ad monumentum.

5 * Et cùm se inclinasset, vidit posita linteamina: non tamen introiuit. B

6 * Venit ergo Simon Petrus sequens eum, & introiuit in monumentum, & vidit linteamina posita:

7 * Et sudarium quod fuerat super caput eius, non cum linteaminibus positum, sed separatim inuolutum in vnum locum.

8 * Tunc ergo introiuit & ille discipulus qui venerat primus ad monumentum: & vidit, & credidit.

9 * Nondum enim sciebant Scripturã, quia oportuit eum à mortuis resurgere.

10 * Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos.

11 * Maria autẽ stabat ad monumentum foris, plorãs. Dum ergo fleret, inclinauit C
se, & prospexit in monumentum:

12 * Et vidit duos angelos in albis, sedẽtes, vnum ad caput, & vnum ad pedes, vbi positum erat corpus Iesu.

13 * Dicunt ei illi, Mulier, quid ploras? dicit eis, Quia tulerunt Dominũ meum, & nescio vbi posuerunt eum.

14 * Hæc cùm dixisset, conuersa est retrorsum, & vidit Iesum stantem: & non sciebat quia Iesus est.

15 * Dicit ei Iesus, Mulier, quid ploras? quem quæris? Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei, Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi vbi posuisti eum, & ego eum tollam.

16 * Dicit ei Iesus, Maria. Cõuersa illa, dicit ei, Rabboni (quod dicitur Magister.)

17 * Dicit ei Iesus, Noli me tangere (nõ dum enim ascendi ad Patrem meum.) vade autem ad fratres meos, & dic eis, Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum, Deum meum & Deũ vestrum.

1 * τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς σίμωνα πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς, ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

3 * ἐξῆλθεν οὖν ὁ πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.

4 * ἔτρεχον δὲ ὁ δύο ὁμοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον.

5 * καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐμὴν εἰσῆλθεν.

6 * ἔρχεται οὖν σίμων πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,

7 * καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆ κεφαλῆ αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.

8 * τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν.

9 * οὐδέπω γὰρ ἤδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

10 * ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

11 * μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω. ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον

12 * καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ.

13 * καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς, ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

14 * καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ ἰησοῦς ἐστι.

15 * λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ.

16 * λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, μαρία. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ, ῥαββουνί, ὃ λέγεται, διδάσκαλε.

17 * λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου. πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 * Tunc venit Mariam Magdeloitho, & euangelizauit discipulis se vidisse Dominum nostrum, eaque sibi dixisse.

Lectio vespertina Dominicæ nouæ.

19 * Quum autem esset vespera diei illius primi hebdomadis, & ianuæ essent clausæ vbi erant discipuli propter metum Iudæorum, venit Ieschua, stetitque inter eos, & dixit eis, Pax vobiscum.

20 * Hoc dixit, & ostendit eis manus suas & latus suum. Gauisi sunt itaque discipuli quum viderunt Dominum nostrum.

21 * Dixit autem eis Ieschua, Pax vobiscum. sicut misit me Pater meus, & ego mitto vos.

22 * Quûque hæc dixisset, insufflauit in eos, & dixit eis, Accipite Spiritum Sanctum.

23 * Si remiseritis peccata cuiquam, remittentur ei; sin alicuius retinueritis, erunt retenta.

24 * Thouma autem vnus ex duodecim, qui dicitur Gemellus, non erat vbi cum eis quum venit Ieschua.

25 * Et dicunt ei discipuli, Vidimus Dominum nostrum. Ille verò dixit eis, Nisi videro in manibus eius locum clauorum, & immiserò digitos meos, & immiserò manum meam in latus eius, nequaquam credaturus sum.

Lectio matutina Dominicæ nouæ.

26 * Octo itaque post diebus, rursum intus erant discipuli, & Thouma cum eis, venit Ieschua quum clausæ essent valuæ, stetitque in medio, ac dixit eis, Pax vobiscum.

27 * Dicitque Thomæ, Infer digitum tuum huc, & aspice manus meas, & profer manum tuam, & immitte in latus meum, ne sis incredulus, sed fidelis.

28 * Et respondit Thouma, dixitque ei, Dominus mi, & Deus mi.

29 * Dixit ei Ieschua, Nunc quia vidisti me, credidisti: Beati illi qui non viderunt, & crediderunt.

30 * Multa porrò signa alia edidit Ieschua coram discipulis suis, quæ non sunt scripta in hoc libro.

18 * Venit Maria Magdelene annuncians discipulis, Quia vidi Dominum; & hæc dixit mihi.

19 * Cùm ergo serò esset die illo, vna Sabbathorum, & fores essent clausæ, vbi erant discipuli cõgregati propter metum Iudæorum: venit Iesus, & stetit in medio, & dixit eis, Pax vobis.

20 * Et cùm hoc dixisset, ostẽdit eis manus & latus. Gauisi sunt ergo discipuli viso Domino.

21 * Dixit ergo eis Iesus iterũ, Pax vobis. Sicut misit me Pater, & ego mitto vos.

22 * † Hoc cùm dixisset, insufflauit: & dicit eis, Accipite Spiritum sanctum:

23 * Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt.

24 * † Thomas autem vnus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Iesus.

25 * Dixerunt ergo ei alij discipuli, Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis, Nisi videro in manibus eius † fixuram clauorum, & mittam digitũ meum in locum clauorum, & mittã manum meam in latus eius, non credam.

26 * Et post dies octo, iterum erant discipuli eius intus, & Thomas cum eis. Venit Iesus ianuis clausis, & iterit in medio, & dixit: Pax vobis.

27 * Deinde dicit Thomę, Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum: & noli esse incredulus, sed fidelis.

28 * Respondit Thomas, & dixit ei: Dominus meus, & Deus meus.

29 * Dicit ei Iesus: Quia vidisti me Thoma, credidisti: beati qui non viderunt & crediderunt.

30 * Multa quidem & alia signa fecit Iesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

31 * Quin & hæc scripta sunt, vt credatis Iesum esse Meschicho Filium Dei: & quem crediderit is habeatis in nomine eius vitam æternam.

Ad oblationem Dominicæ nouæ.

CAP. XXI.

1 POstea rursus ostendit sese Ieschua discipulis suis ad mare Tiberiadis: ostendit autem sic:

2 * Erant simul Schemeoun Kipho & Thoma qui dicitur Gemellus, & Nathanael de qui erat ex Kotne Galilææ, & filij Zebedæi, duoque alij ex discipulis.

3 * Dixit eis Schemeoun Kipho, Abeo venatum pisces. Dicunt ei, Nos quoque mecum. Exierunt itaque & conscenderunt nauiculam; & in illa nocte nihil prendiderunt.

4 * Quum autem esset manè, stetit Ieschua ad littus maris: neque nouerunt discipuli Ieschua esse.

5 * Et dixit eis Ieschua, Pueri, num habetis quid ad manducandum? Dicunt ei, Non.

6 * Ait illis, Conicite rete à latere dextro nauiculæ, & inuenietis. Conjecerunt igitur, nec poterant attrahere rete præ multitudine piscium quos continebat.

7 * Dixit autem discipulus ille, quem amabat Ieschua, ipsi Kipho, Hic est Dominus noster. Ille verò Schemeoun, quum audisset Dominum nostrum esse, accepta tunica (præcinxit lumbos suos, (quamdoquidem nudus erat) & dejecit se in mare, vt veniret ad Ieschua.

8 * Alij autem discipuli nauicula venerunt, (non enim multùm aberant à terra, sed citer ducentis cubitis) & trahebant rete piscium.

9 * Quum autem descendissent in terram, conspiciunt prunas positas, & piscem in eis positum, & panem.

10 * Et dixit eis Ieschua, Afferte ex piscibus quos modò piscati estis.

31 * Hæc autem scripta sunt, vt credatis quia Iesus est Christus filius Dei: & vt credentes, vitam habeatis in nomine eius.

CAP. XXI.

1 POstea manifestauit se iterum Iesus discipulis suis ad mare Tiberiadis. Manifestauit autem sic:

2 * Erant simul Simon Petrus & Thomas qui dicitur Didymus, & Nathanael qui erat à Cana Galilææ, & filij Zebedæi & alij ex discipulis eius duo.

3 * Dicit eis Simon Petrus, Vado piscari. Dicunt ei, Venimus & nos tecum. Exierunt & ascenderunt in nauim: & illa nocte nihil prendiderunt.

4 * Manè autem iam facto stetit Iesus in litore: non tamen cognouerunt discipuli quia Iesus est.

5 * Dicit ergo eis Iesus, Pueri, nunquid pulmentarium habetis? Responderunt ei, Non.

6 * Dicit eis, Mittite in dexteram naui rete, & inuenietis. Miserunt ergo, & iam non valebant illud trahere præ multitudine piscium.

7 * Dicit ergo discipulus ille, quem diligebat Iesus, Petro, Dominus est. Simon Petrus cùm audisset quia Dominus Best, tunica succinxit se (erat enim nudus) & misit se in mare.

8 * Alij autem discipuli nauigio venerunt (non enim longè erant à terra, sed quasi cubitis ducentis) trahentes rete piscium.

9 * Vt ergo descenderunt in terram, vident prunas positas, & piscem superpositum, & panem.

10 * Dicit eis Iesus, Afferte de piscibus quos prendidistis nunc.

31 * Ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

κα'.

1 * Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος. ἐφανέρωσε δὲ οὕτως·

2 * ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο·

3 * λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, Ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

4 * πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης ἔστη Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν, οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι.

5 * λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, οὔ.

6 * ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

7 * λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ, ὁ κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο· ἦν γὰρ γυμνός· καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν.

8 * οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον· οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.

9 * ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον.

10 * λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν.

Tr 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * Et ascendit: Schemeoun Kipho, traxitque rete in terram plenum piscibus magnis, centum & quinquaginta tribus: & tam illo onere non scissum est rete illud.

12 * Et dixit eis Jeschua, Venite, prandite. Nemo autem ex discipulis audebat interrogare eum quis esset, quum scirent Dominum nostrum esse.

13 * Accessit autem Jeschua, & accepit panem & pisces, dedítque eis.

14 * Hac iam tertia vice apparuit Jeschua discipulis suis, quum resurrexisset à mortuis.

In commemoratione Schemeoun Petri, & sanctificatione Ecclesiæ, consecratioque Episcopi.

15 * Quum autem prandissent, dixit Jeschua Schemeoun Kipho, Schemeoun Barjona, [filii Columbæ] amas me plusquàm hi? Dicit ei, Etiam Domine mi; tu nosti quòd amem te. Dixit ei Jeschua, Pasce meos agnos meos.

16 * Dixit ei iterũ secunda vice, Schemeoun Barjouna, amas me? Dicit ei, Etiam Domine mi; tu scis quòd amem te. Dixit ei Jeschua, Pasce mihi oues meas.

17 * Dixit ei Jeschua rursum tertia vice, Schemeoun Barjouna amas me. At tristis factus Kipho, quòd dixisset ipsi tertia vice, num amas me? proinde dixit ei, Domine mi, Tu omnia nosti, tu nosti quòd amem te. Ait illi Jeschua, Pasce mihi ouiculas meas.

18 * Amin amin dico tibi, quum puer esses, tu ipse cingebas lumbos tuos, & ibas quò volebas, quum autem senueris, extendes manus tuas, aliusque cinget tibi lumbos tuos, & ducet te quò nolles.

19 * Hoc autem dixit, vt indicaret qua morte clarificaturus esset Deum. Et quum hoc dixisset, ait illi, Post me veni to.

11 * Ascendit Simon Petrus, & traxit rete in terram, plenum magnis piscibus, centum quinquaginta tribus. Et cùm tanti essent, non est scissum rete.

12 * Dicit eis Iesus, Venite, & prandete. Et nemo audebat †discumbentium interrogare eum, Tu qui es? sciêtes quia Dominus est.

13 * Et venit Iesus, & †accipit panem, & dat eis, & piscem similiter.

14 * Hoc iam tertio manifestatus est Iesus discipulis suis, quum surrexisset à C mortuis.

15 * Cùm ergo prandissent, †dicit Simonii Petro Iesus, Simon † Iohannis, diligis me plus his? Dicit ei, Etiam Domine: tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos.

16 * Dicit ei iterum, Simon † Iohannis, diligis me? Ait illi, Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei†, Pasce agnos meos.

17 * Dicit ei tertiò, Simon † Iohannis amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertiò, Amas me? & dixit ei, Domine, tu omnia †scis: tu scis quia amo te. Dicit ei Iesus, Pasce oues meas.

18 * Amen, amen dico tibi, cùm esses iunior, cingebas te, & ambulabas vbi volebas. cùm autem senueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, & ducet quò tu non vis.

19 * Hoc autem dixit, significans qua morte clarificaturus esset Deum. Et cùm hoc dixisset, dicit ei, Sequere me.

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 * Επιστραφεὶς ὁ πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε, κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε;
21 * τοῦτον ἰδὼν πέτρος λέγει τῷ ἰησοῦ, κύριε, οὗτος δὲ τί;
22 * λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε; σὺ ἀκολούθει μοι.
23 * ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ', ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε;
24 * οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.
25 * ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. ἀμήν.

20 * Conuersus Petrus, vidit illum discipulum quem diligebat Iesus, sequẽtem, qui & recubuit in cœna super pectus eius, & dixit, Domine, quis est qui tradet te?
21 * Hunc ergo cùm vidisset Petrus, dicit Iesu, Domine, hic autem quid?
22 * Dicit ei Iesus, †Si eum volo manere donec veniam, quid ad te? tu me sequere.
23 * †Exiuit ergo sermo iste inter fratres, quia discipulus ille non moritur. & non dixit ei Iesus, Nõ moritur: sed, †Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te?
24 * Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de his, & scripsit hæc: & scimus quia verum est testimoniũ eius.
25 * Sunt autem & alia multa quæ fecit Iesus: quæ si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos qui scribendi sunt, libros.

Finis libri quatuor Euangelistarum literis & lingua Syrorum, quem approbauit cum accurata diligentia Benedictus Arias Montanus à Philippo rege Catholico delegatus Doctor Theologus.

B. Arias Montanus

In Commemorationem Iouchanon Euangelistæ.

20 * Conuersus autem Schemeonu vidit discipulum illum, quem amabat Jeschua proveniẽtem, qui recubuerat in cœna super pectus ipsius Jeschua, dixeratque: Domine mi, quis est ille qui te prodit?
22 * Hunc quũ vidisset Kipho dixit Jeschuæ Domine mi, hic autem quid?
22 * Dixit ei Jeschua: Si velim hunc manere vsquedum veniam, quid ad te? tu me sequere.
23 * Exiuit itaque hic sermo inter fratres, illum discipulum non esse moriturum: Jeschua autem nequaquam dixerat, Non morietur, sed: Si velim hunc manere vsque dum veniam, quid ad te?
24 * Hic est discipulus ille, qui testatur de his omnibus, quique scripsit hæc: & scimus verum esse testimonium eius.
25 * Sunt autem & alia quamplurima, quæ fecit Jeschua: quæ si figillatim scriberentur, ne ipse mundus quidem, vt puto, sufficeret iis qui scriberentur libris.

Finitum est Euangelium sacrosanctum Prædicatio Iohannis Euangelistæ, quod locutus est Ionicè Ephesi.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

PRAEFATIO BEATI HIERONYMI PRESBYTERI IN LIBRVM ACTVVM APOSTOLORVM.

CANIT Psalmista: Ambulabunt de virtutibus in virtutes. Post Apostoli Pauli epistolas dudum vobis vno volumine translatas, Dommon & Rogatiane charissimi, Actus Apostolorum compellitis vt transferam in Latinum: quem librum nulli dubium est à Luca Antiocheno arte medico, qui postea inseruiens Paulo Apostolo Christi factus est discipulus, fuisse editum. Ceruices premit imposita sæpius oneris magnitudo: quia studia inuidorum reprehensione digna putant ea quæ scribimus. Illorũ nunquam odio & detractione, iuuante Christo, meum silebit eloquium.

Actus Apostolorum nudam quidem videntur sonare historiam, & nascentis Ecclesiæ infantiam texere, sed si nouerimus scriptorẽ eorum Lucam esse medicum, cuius laus est in Euangelio: animaduertemus pariter omnia verba illius animæ languentis esse medicinam.

ALIVS PROLOGVS.

LVCAS Antiochensis natione Syrus, cuius laus in Euangelio canitur, apud Antiochiã medicinæ artis egregius, & Apostolorum Christi discipulus fuit: postea vsque ad confessionem Paulum secutus Apostolum, sine crimine in virginitate permanens, Deo maluit seruire. Qui septuaginta & quatuor annos ætatis agens in Bithynia obiit plenus Spiritu sancto; quo instigante in Achaiæ partibus Euangelium scribens Græcis fidelibus incarnationem Domini fideli narratione ostendit: eundemque ex stirpe Dauid descendisse monstrauit. Cui non immerito scribendorum Actuum Apostolicorum potestas in ministerio datur, vt Deo in Deum pleno & filio perditionis extincto, oratione ab Apostolis facta sorte dominicæ electionis numerus compleretur: sicque Paulus consummationem apostolicis actibus daret, quem diu contra stimulum calcitrantem Dominus elegisset. Quod legentibus & requirentibus Deum breui potius voluit ostendere sermone; quàm prolixius aliquid fastidientibus prodidisse: sciens quòd operantem agricolam oporteat primum de suis fructibus edere. Quem ita diuina subsecuta est gratia, vt non solùm corporibus; sed etiam animabus eius proficeret medicina.

Universidad de Deusto
Biblioteca

LIBER ACTVVM, HOC AVTEM EST HISTORIA APOstolorum beatorū quam collegit sanctis Dominus meus Lucas Euāgelista, GVIDONE FABRICIO BODERIANO exscriptore & interprete.

Ascensionis Domini nostri CAP. 1.

PRIMVM librum scripsi ô Theophile, de his omnibus que cepit Dominus noster Jeschua Meschiha facere & docere.

* Vsque ad diem illum quo sublatus est, postquàm mandata dedisset Apostolis illis quos elegit per Spiritū Sanctum.

* Quibus insuper ostendit seipsum vivum post passionem suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparens eis, & loquens de regno Dei.

* Et congregans, præcepit eis, ab Jerosolymis ne discederent, sed expectarēt promissionem Patris, quam audistis (inquit) per os meum:

* Quia Iohannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post multos hos dies.

* Igitur qui convenerant, interrogabant eum, dicentes, Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israel?

* Dixit autem eis, Non est vestrum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate:

* Sed accipietis virtutē supervenientis Spiritus sancti in vos, & eritis mihi testes in Jerusalem, & in omni Iudæa, & Samaria, & vsque ad vltimum terræ.

* Et cum hæc dixisset, videntibus illis, elevatus est; & nubes suscepit eum ab oculis eorum.

* Quumque intuerentur in cœlum euntem illum, ecce duo viri astiterunt iuxta illos in vestibus albis:

* Qui & dixerunt, Viri Galilæi, Quid statis aspicientes in cœlum? hic Iesus qui assumptus est à vobis in cælum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cælum.

* Tunc reversi sunt Jerosolymam à monte qui vocatur Olivieti, qui est iuxta Jerusalem, Sabbathi habens iter.

ACTA APOSTOLORVM, BEATI LVCAE EVANGELISTAE.

CAPVT PRIMVM.

PRIMVM quidem sermonem feci de omnibus, ô Theophile, quæ cœpit Iesus facere & docere,

* Vsque in diem qua præcipiens Apostolis per Spiritum sanctum, quos elegit, assumptus est:

* Quibus & præbuit seipsum vivum post passionem suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparens eis, & loquens de regno Dei.

* Et conuescens, præcepit eis, ab Jerosolymis ne discederent, sed expectarēt promissionem Patris, quam audistis (inquit) per os meum:

* Quia Iohannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post multos hos dies.

* Igitur qui convenerant, interrogabant eum, dicentes, Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israel?

* Dixit autem eis, Non est vestrum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate:

* Sed accipietis virtutē supervenientis Spiritus sancti in vos, & eritis mihi testes in Jerusalem, & in omni Iudæa, & Samaria, & vsque ad vltimum terræ.

* Et cum hæc dixisset, videntibus illis, elevatus est; & nubes suscepit eum ab oculis eorum.

* Quumque intuerentur in cœlum euntem illum, ecce duo viri astiterunt iuxta illos in vestibus albis:

* Qui & dixerunt, Viri Galilæi, Quid statis aspicientes in cœlum? hic Iesus qui assumptus est à vobis in cælum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cælum.

* Tunc reversi sunt Jerosolymam à monte qui vocatur Olivieti, qui est iuxta Jerusalem, Sabbathi habens iter.

ΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ.

κεφαλ. α'.

ΤΟΝ μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,

* ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη,

* οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ·

* καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός, ἣν ἠκούσατέ μου·

* ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

* Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;

* εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιρούς, οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ·

* ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἔν τε Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

* καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

* καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρεστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ.

* οἳ καὶ εἶπον, ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

* τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.

ܣܦܪ ܕܡܥܒܕ̈ܬܐ ܕܫ̈ܠܝܚ̈ܐ ܩ̈ܕܝ̈ܫܐ ܕܒܚܪ ܡܪܝ ܠܘܩܐ ܐܘܢܓ̈ܠܝܣܛܐ

ܒܫ̈ܡ ܓܝܕܘܢ ܦܒ̈ܪܝܩܝܘܣ ܒܘܕ̈ܪܝܐܢܘ ܡܦ̈ܫܩܢܐ

ܘܡܬܪ̈ܓܡܢܐ ܒܫ̈ܡ ܝܘܚܢܢ ܐܦ̈ܣܩܦܐ ܕܒ̈ܝܬ ܥ̈ܢܝܐ

1 ܟܬ̈ܒ ܩܕ̈ܡ ܥܒ̈ܕ ܠܟ ܬܐ̈ܦܝܠܐ ܥ̈ܠ ܟܠ ܗ̈ܠܝܢ ܕ̈ܒܪ̈ܝ̈ܫ ܥ̈ܒ̈ܕ ܝ̈ܫܘܥ ܡ̈ܫܝ̈ܚܐ ܥ̈ܠ ܟܠ ܗ̈ܠܝܢ ܕ̈ܒܪ̈ܝ̈ܫ ܥ̈ܒ̈ܕ ܝ̈ܫܘܥ ܡ̈ܫܝ̈ܚܐ

2 ܥ̈ܕ ܝ̈ܘ̈ܡܐ ܕ̈ܐ̈ܬܪ̈ܗ ܕ̈ܐ̈ܬܪ̈ܗ ܕ̈ܐ̈ܬܪ̈ܗ

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * Et postquam introissent, ascenderunt in cenaculum illud in quo degebant Petrus & Iouchanon, & Jaakoub, & Andreas, & Philippus, & Thouma, & Mathai, & Bartholmai, & Thoulmai, & Iaakoub filius Chalphai, & Schemeoñ Zelotes, & Jihoudo filius Iaakoub.

14 * Hi omnes perdurabant in oratione animo vno [vnanimes] cum mulieribus, & cum Mariâ matre Jeschua, et cũ fratribus ipsius.

Ad oblationem feriæ v. Secretorum.

15 * Porrò in diebus illis assurgẽs Schemeon Kipho in medio discipulorum (erat autem cœtus hominũ quasi centum et viginti) dixit:

16 * Viri fratres, æquum fuit impleri Scripturam illam quam prædixit Spiritus sanctus per os Dauid, de Jhoudo illo, qui fuit dux ijs, qui comprehenderunt Jeschua.

17 * Quia annumeratus erat nobiscum, habuitque sortem in hoc ministerio.

18 * Is est qui acquisiuit sibi fundum ex mercede sceleris: et ceciditin faciem suam hians, & crepuit per medium sui, & effusa sunt omnia viscera eius.

19 * Idque notum est omnibus habitantibus in Ourischlem, ita vt fundus ille vocetur in lingua regionis Hakal-demo; cuius expositio, Ager sanguinis.

20 * Scriptum est enim in libro Psalmorum: Habitaculum eius fiat desertum, & non sit in eo: Et, Ministerium eius accipiat alius.

21 * Oportet igitur vnũ ex his viris qui fuerunt nobiscum per totum hoc tempus quo introijt exijtque à nobis [veritatis scilicet] Dominus noster Ieschua.

22 * Qui circuiuit [exortus est] à baptismate Jouchanon, ad hunc vsque diem quo elatus est à nobis, fieri nobiscum testem resurrectionis eius.

23 * Statuerunt itaque duos, Jamsephum qui vocabatur Bar-Schabbo, qui cognominatus est Justus, & Mathia.

24 * Et inter orandum dixerunt: Tu Domine, nosti corda omnium, ostende vtrum ex his duobus vnum elegeris

13 * Et cùm introissent in cœnaculum, ascenderunt vbi † manebant Petrus & Iohánes, & Iacobus & Andreas, Philippus & Thomas, Bartholomæus & Matthæus, Iacobus Alphæi & Simon Zelotes, & Iudas Iacobi.

14 * Hi omnes erant perseuerantes vnanimiter in oratione cum mulieribus & Maria matre Iesu, & fratribus eius.

15 * In diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum, dixit, (erat autem turba hominum simul, ferè centum viginti:)

16 * Viri fratres, oportet impleri Scripturam quam prædixit Spiritus sanctus per os Dauid de Iuda, qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Iesum:

17 * Qui connumeratus erat in nobis, & sortitus est sortem ministerij huius.

18 * Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, & suspensus crepuit medius, & diffusa sunt omnia viscera eius.

19 * Et notum factum est omnibus habitantibus Ierusalem: ita vt appellaretur ager ille lingua eorum, Haceldema, hoc est, Ager sanguinis.

20 * Scriptum est enim in libro Psalmorum: Fiat commoratio † eorum deserta, & non sit qui inhabitet in ea. Et Episcoparum eius accipiat alter.

21 * Oportet ergo ex his viris qui nobiscum sunt congregati, in omni tempore in quo intrauit & exiuit inter nos Dominus Iesus,

22 * Incipiens à baptismate Iohannis vsque in diem qua assumptus est à nobis, testem resurrectionis eius nobiscum fieri vnum ex istis.

23 * Et statuerunt duos, Ioseph, qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Iustus, & Matthiam.

24 * Et orantes dixerunt; Tu Domine, qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus vnum,

13 * καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον, οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὅ, τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου.

14 * οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 * Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτό, ὡς ἑκατὸν εἴκοσι·

16 * ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν Ἰησοῦν,

17 * ὅτι κατεριθμημένος ἦν σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.

18 * οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ·

19 * καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν, Ἀκελδαμά, τοῦτ' ἔστι, χωρίον αἵματος.

20 * γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ Ψαλμῶν, Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ· καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος.

21 * δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς,

22 * ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων.

23 * καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν·

24 * καὶ προσευξάμενοι εἶπον, σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα,

---

13 ומדבר דעלו סלקו להון 14 לעליתא די דתנין הוו בה פטרוס ויוחנן ויעקוב ואנדראוס ופיליפוס ותומא ומתאי ברתלמי ויעקוב בר חלפי ושמעון קנאה ויהודה בר יעקוב: 14 הנין כלהון מתקיימין בצלותא בחדא נפש עם נשא ועם מרים אמה דישוע ועם אחוהי: 15 והוה בימיא האנין קם שמעון כאפא בגאה דין חמן כנשא ואנשא איך מאה ועסרין ואמרין 16 גבר אחי ב דקרקא ואתמשא ' ואמרא

17 סגל בסנא הוא עמן ואית הנא לה פתא בהשתא הדא: 18 הנא הו דקנא לה קריתא מן אגרא דחטיתא ונפל על אפיוהי על ארעא ואתפרח מן מצעתה ואתשדר כלה 19 ונגיה ' 20 וחיהרא ' אתיהבת לבלהון ' דעמרין באורשלם והכנא אתקריאת קריתא הי בלשנהון ' חקל דמא ראיתהי הורגמה קדישה הם: 21 ולא הי הכול למהן מן הלין גברא דחוה עמן בכל עדן דעלו ונחו עלן מרן ישוע: 22 דאקף מן מעמודיתה דיוחנן עדמא ' דאסחלק מן עלן הוא חד מן אלין דיקומון עמן בקיומה ' 23 וקם ' עליו אפרו אנת מריא ידע רבלבוהא דכל חוא הד איגא דנבא אנת מן הלין חד דיהון

' גרת מ׳ נקע ' אשר ' מ׳ מגי ' ועא " עמר ' נשת חשב ' קרא ' ו מ׳ מדה הם ' הרגים ' מ׳ מיחד ' מ׳ ישב ' שמם ' גיא ' מ׳ אדך ' אקף מ׳ התחל ' עמר ' קלס ' קום ' קרא ' שמי ' צלא משון הגא

' גלל ' עלה מ׳ הוד ' מקן מ׳ בנו קנא ' אקף מ׳ אדך ' קלא ' הגי מ׳ הוד ' אחי ' מ׳ מגי ' שמם

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 * Vt ille accipiat sortem ministerij & apostolatus, à quo decessit Iudas, vt iret in locum suum.

26 * Coniecerunt igitur sortes, & sors excidit ad Mathia, proinde annumeratus est cum vndecim Apostolis.

Engonasi, positionéue genuum.

CAP. II.

1 * PORrò quum impleti essent dies Pentecostes, dum congregati essent omnes simul:

2 * Extitit de repente è cælo sonus tanquam venti vehementis, eóque repleta est tota domus illa, in qua sedebant.

3 * Et visæ sunt eis linguæ quæ dispertite erant instar ignis, sederúntque super vnumquemque eorum.

4 * Et repleti sunt omnes Spiritu sanctitatis, cœperúntque loqui singulis linguis, prout Spiritus ille dabat eis eloqui.

5 * Erant autem viri quidam commorantes in Ourischlem, timentes Deum Iudæis ex omnibus gentibus quæ sub cælo sunt.

6 * Quumque extitisset sonitus ille, cóuenit totus populus, & commotus est, quòd audiret vnusquisque ex eis propria sua lingua loquentes.

7 * Percellebantur ac mirabantur, dicentes alius ad alium: Hi omnes qui loquuntur, nonne Galilæi sunt?

8 * Quomodo nos audiuimus eos sua propriaque lingua qua nati sumus?

9 * Parthi, Medi, & Elamei, & qui habitamus inter fluuios [Mesopotamiæ] Iudoei, & Cappadoces, nec non ex regione Ponti, & Asiæ:

10 * Et ex regione Phrygiæ, & Pamphyliæ, & Mezren [Ægypti] partibusque Libyæ quæ sunt prope Cyrenen, & ij qui à Roma venerunt;

11 * Iihoudei & proselyti: à Creta denique & Arabia, ecce audimus eos loquentes nostris linguis magnalia Dei.

12 * Admirabantur autem omnes, & perplexebantur dicentes alius ad alium: Quidnam sibi vult?

13 * Alij verò irridebant eos, dicentes: Illi mustum biberunt, & inebriati sunt.

25 * Accipere locum ministerij huius & Apostolatus, de quo prævaricatus est Iudas vt abiret in locum suum.

26 * Et dederunt sortes eis, & cecidit sors super Mathiam, & annumeratus est cũ vndecim Apostolis.

CAP. II.

1 ET cùm complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem A loco.

2 * Et factus est repentè de cælo sonus, tanquam aduenientis spiritus vehementis, & repleuit totam domum vbi erant sedentes.

3 * Et apparuerunt illis dispertitæ linguæ tanquam ignis, seditque supra singulos eorum:

4 * Et repleti sunt omnes Spiritu sancto, & cœperũt loqui variis linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis.

5 * Erant autem in Ierusalem habitantes Iudæi, viri religiosi ex omni natione quæ sub cælo est.

6 * Facta autẽ hac voce conuenit multitudo, & mente confusa est, quoniam audiebat vnusquisque lingua sua illos loquentes.

7 * Stupebant autem omnes, & mirabantur dicentes: Nonne, ecce, omnes isti qui loquuntur, Galilæi sunt,

8 * Et quomodo nos audimus vnusquisque linguam nostram, in qua nati fumus?

9 * Parthi, & Medi, & Aelamitæ, & qui habitant Mesopotamiam, Iudæam, & Cappadociam, Pontum, & Asiam:

10 * Phrygiam, & Pamphyliam, Ægyptũ & partes Libyæ quæ est circa Cyrenen, & aduenæ Romani,

11 * Iudæi quoque, & proselyti; Cretes, & Arabes; audimus eos loquentes nostris linguis magnalia Dei.

12 * Stupebant autem omnes, & mirabantur admodũm dicentes: Quidnam vult hoc esse?

13 * Alij autem irridẽtes dicebant: Quia mustio pleni sunt isti.

λαβεῖν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.

26 * καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συνκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

β'.

1 * Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό·

2 * καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι.

3 * καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν·

4 * καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι.

5 * ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

6 * γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν.

7 * ἐξίσταντο δὲ καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, οὐχ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι

8 * καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν;

9 * Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν,

10 * Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι,

11 * Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

12 * Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;

13 * ἕτεροι δὲ χλευάζοντες ἔλεγον, ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσί.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * Posteà verò stans Schemeon Kepha cũ vndecim Apostolis, extulit vocem suam, & ait illis, Viri Iihoudai, omnesque qui habitatis in Ourischlem, hoc vobis notum sit, & auscultate sermones meos.

15 * Non enim vt vos putatis, isti ebrij sunt, quum ecce adhuc sit hora tertia.

16 * Sed hoc illud est quod dictũ est per Ioel

17 Prophetam: * Futurum est diebus nouissimis, vt effundam Spiritum meum super omnem carnem: & vaticinabuntur filij vestri & filiæ vestræ, & iuuenes vestri visiones videbunt, & seniores vestri somnia somniabunt.

18 * Ac super seruos meos & super ancillas meas effundam Spiritum meum in diebus illis, & vaticinabuntur.

19 * Et edam signa in cælo, & virtutes per terram, sanguinem, & ignem, & vaporem fumi.

20 * Sol conuertetur in caliginem, & Luna in sanguinem, priusquàm veniat dies Domini magnus & tremendus.

21 * Et futurum est, vt quicunque inuocauerit nomen Domini, seruetur.

Crepusculo Dominicæ magnæ Resurrectionis.

22 * Viri filij Israel, audite hæc verba: Iesum Nazarenum virum approbatum à Deo in vobis, virtutibus & prodigiis & signis quæ fecit Deus per illum in medio vestri, sicut vos scitis:

23 * Hunc inquam quum ad hoc expositus esset præscientia & voluntate Dei, tradidistis manibus sceleratis, cruciisque affixistis, atque trucidastis.

24 * Deus autem suscitauit eum, soluentes funes inferorum, siquidem impossibile esset eum retineri in inferis.

25 * Dauid enim dixit de eo, Coram me prospiciebam Dominum meum semper, quia à dextera mea sit, ne commouear.

26 * Propterea lætatum est cor meum, & exultauit gloria mea, atque adeò corpus meum commorabitur in spe. * Quia non derelinques animam meam in inferis, nec dabis Sanctum tuum videre corruptionem.

28 * Notas mihi fecisti vias vitæ: replebis me iucunditate cum facie tua.

14 * ܘܩܡ ܟܐܦܐ ܥܡ ܚܕ ܥܣܪ ܫܠܝܚܐ ܐܪܝܡ ܩܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܝܗܘܕܝܐ ܘܟܠ ܕܝܬܒܝܢ ܒܐܘܪܫܠܡ ܗܕܐ ܢܗܘܐ ܝܕܝܥ ܠܟܘܢ ܘܐܨܛܒܝ ܠܡܠܝ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܐܝܟ ܕܐܢܬܘܢ ܣܒܪܝܢ ܗܠܝܢ ܫܟܝܪܝܢ ܗܢ ܕܫܥܬܐ ܬܠܬܝܬܐ ܗܝ ܕܝܘܡܐ ܗܕܐ ܐܠܐ ܗܢܘ ܗܘ ܕܐܡܝܪ ܒܢܒܝܐ ܝܘܐܝܠ ܕܗܟܝ ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܗܘܐ ܒܐܚܪܝܬ ܝܘܡܝܢ ܐܦܝܟ ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܐܫܪܐ ܡܢ ܪܘܚܝ ܥܠ ܟܠ ܒܣܪܐ ܘܢܬܢܒܐܘܢ ܒܢܝܟܘܢ ܘܒܢܬܟܘܢ ܘܥܠܡܝܟܘܢ ܚܙܘܢ ܚܙܝܢ ܘܣܒܝܟܘܢ ܚܠܡ ܢܚܠܡܘܢ ܘܐܦ ܥܠ ܥܒܕܝ ܘܥܠ ܐܡܗܬܝ ܐܫܪܐ ܡܢ ܪܘܚܝ ܒܝܘܡܝܢ ܗܢܘܢ ܘܢܬܢܒܐܘܢ ܘܐܬܠ ܐܬܐ ܐܬ ܒܫܡܝܐ ܘܐܬ ܐܝܬ ܠܐܪܥܐ ܬܡܗ ܘܐܫ ܘܥܫܢ ܕܬܢ ܫܘܠܡܐ ܢܗܘܐ ܠܚܫܘܟܐ ܘܕܡܐ ܠܝܪܚܐ ܩܕܡ ܕܢܬܐ ܝܘܡܐ ܕܡܪܝܐ ܪܒܐ ܘܬܪܝܨܐ ܘܗܘܐ ܟܠ ܕܢܫܪܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܢܬܦܪܩ ܓܒܪܐ ܝܣܪܝܠܝܐ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܓܒܪܐ ܕܡܫܬܒܚ ܐܠܗܐ ܒܟܘܢ ܒܚܝܠܐ ܘܒܬܡܗܐ ܘܒܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܒܝܕܗ ܒܓܘ ܐܝܟ ܕܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܗܘ ܕܐܫܠܡ ܐܬܡܣܪ ܒܝܕ ܥܬܝܕܐ ܘܒܫܘܠܛܢ ܘܒܝܕ ܐܠܗܐ ܩܛܠܬܘܢ ܘܨܠܒܬܘܢ ܒܝܕ ܥܘܠܐ ܘܐܦ ܗܘ ܫܪܐ ܐܠܗܐ ܐܬ ܕܫܪܐ ܠܗ ܘܫܪܐ ܠܗ ܡܢ ܫܘܠܛܢ ܕܫܐܘܠ ܕܠܐ ܐܦܫܪ ܠܗ ܕܢܬܚܙܩ ܒܗ ܕܐܡܪ ܗܘ ܕܐܡܝܪ ܕܘܝܕ ܒܗ ܚܙܝܬ ܕܡܪܝܐ ܩܕܡܝ ܕܗܘ ܒܝܡܝܢܝ ܕܠܐ ܐܬܙܥ ܠܡܢ ܕܢܦܠ ܒܝܢ ܐܝܡܝܢ ܒܝܢ ܫܡܐܠ ܕܠܐ ܢ

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * Viri fratres, licet palàm dicere ad vos de patriarcha Dauid, quoniam E defunctus est, & sepultus est: & sepulchrum eius est apud nos, vsq; in hodiernum diem.

30 * Etenim Propheta fuit, & sciebat iureiurando sibi iurasse Deum: De fructu ventris tui collocabo super solium tuum.

31 * Prospexitque & locutus est de resurrectione Meschicho, eum non irideretur in inferis, ne corpus quidem ipsius visurum esset corruptionem.

32 * Hunc Ieschua suscitauit Deus, & nos omnes sumus testes ipsius.

33 * Porrò ille dextera Dei exaltatus est, & accepit à Patre promissum quod est de Spiritu Sanctitatis, & effudit hoc donum, quod nos videtis & auditis.

34 * Non enim Dauid ascendit in cœlum, quandoquidem ipse ait: Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextera mea.

35 * Vsquidum ponam inimicos tuos scabellum pedibus tuis.

36 * Certò sciat igitur tota domus Israël, Dominum & Meschicho fecisse Deum hunc Ieschua, quem vos in crucem egistis.

Feria secunda hebdomadis VI. Ieiunij.

37 * Quumque hæc audissent, compuncti sunt corde, dixeruntque Schemeoun & cæteris Apostolis, Quid faciemus fratres?

38 * Dixit eis Schemeoun: Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Domini Ieschua in remissionem peccatorum, vt recipiatis donum Spiritus Sanctitatis.

39 * Vobis enim factum est promissum, & filiis vestris, & iis omnibus qui longè sunt, quoscunque aduocauerit Dominus Deus noster.

40 * Aliis etiam verbis plurimis testificatus est, & exhortabatur eos, dicens, Saluamini à generatione ista praua.

41 * Qui ergo receperunt sermonem eius, baptizati sunt: & appositi sunt in die illa animæ circiter tria millia.

42 * Erant autem perseuerantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus.

29 * ἀνδρες ἀδελφοὶ, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παῤῥησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας τούτης.

30 * προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χριστὸν, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ,

31 * προϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ, ὅτι οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾅδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν.

32 * τοῦτον τὸν ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεὸς, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες.

33 * τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεε τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε.

34 * οὐ γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτὸς, εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

35 * ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

36 * ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος ἰσραὴλ, ὅτι καὶ κύριον καὶ χριστὸν αὐτὸν ὁ θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 * Ακούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ, εἶπόν τε πρὸς τὸν πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί;

38 * πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος.

39 * ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν οἷσις, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

40 * ἑτέροις τε λόγοις πλείοσι διεμαρτύρετο καὶ παρεκάλει, λέγων, Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.

41 * οἱ μὲν οὖν ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι.

42 * ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων, καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

19 * Viri fratres, licet palàm dicere apud vos de patriarcha Dauid, eum & mortuum esse & sepultum, & monumentum eius vsq; apud nos ad hunc vsque diem.

30 * Etenim Propheta fuit, & sciebat iureiurando sibi iurasse Deum: De fructu ventris tui collocabo super solium tuum.

31 * Prospexitque & locutus est de resurrectione Meschicho, eum non irideretur in inferis, ne corpus quidem ipsius visurum esset corruptionem.

32 * Hunc Ieschua suscitauit Deus, & nos omnes sumus testes ipsius.

33 * Porrò ille dextera Dei exaltatus est, & accepit à Patre promissum quod est de Spiritu Sanctitatis, & effudit hoc donum, quod nos videtis & auditis.

34 * Non enim Dauid ascendit in cœlum, quandoquidem ipse ait: Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextera mea.

35 * Vsquidum ponam inimicos tuos scabellum pedibus tuis.

36 * Certò sciat igitur tota domus Israël, Dominum & Meschicho fecisse Deum hunc Ieschua, quem vos in crucem egistis.

Feria secunda hebdomadis VI. Ieiunij.

37 * Quumque hæc audissent, compuncti sunt corde, dixeruntque Schemeoun & cæteris Apostolis, Quid faciemus fratres?

38 * Dixit eis Schemeoun: Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Domini Ieschua in remissionem peccatorum, vt recipiatis donum Spiritus Sanctitatis.

39 * Vobis enim factum est promissum, & filiis vestris, & iis omnibus qui longè sunt, quoscunque aduocauerit Dominus Deus noster.

40 * Aliis etiam verbis plurimis testificatus est, & exhortabatur eos, dicens, Saluamini ab hac generatione peruersa.

41 * Et quidam ex eis prompte exceperunt sermonem eius, crediderunt quia, ac baptizati sunt: ita vt additæ sint die illo animæ circiter mille.

42 * Et perseuerabant in doctrina Apostolorum, & communicabant in oratione, & in fractione Eucharistiæ.

עור ᵃ נֶגֶד פּוּר נדק ᵇ חזר כתוב ᵇ קבץ ᵇ חשב ᵇ יהב ᵇ בא ואזל אשתיירא ᵇ קחר ᵇ מלל ᵇ קחר ᵇ בעא ᵇ ויהא ᵇ עקם ᵇ עתר ᵇ כלל ᵇ יקר ᵇ אמן ᵇ אלף ᵇ שתף ᵇ אלא קדמא מן ואחרן מן

Universidad de Deusto
Biblioteca

43 * Exiterat autem timor in vnaquaque anima; & signa multa virtutesque edebantur per Apostolos in Ourischlem.

44 * Cunctique qui credebant vnà commorabantur; & quæcunque habebant erant societatis.

45 * Et ij qui habebant possessiones, vendebant eam, ac diuidebant vnicuique prout egebat.

46 * Atque quotidie perseuerabant in templo vnanimes, & frangebant munus hoc dictum, capiebantque cibum exultantes:

47 * Et cum puritate cordis laudabant Deum quum inijssent gratiam coram vniuerso populo. Ac Dominus noster augebat quotidie eos, qui salui fiebant in Ecclesia.

Feria sexta Auri.

CAP. III.

1 * FActum est autem quum ascenderent Schemeoun Kipho & Iouchanon simul in templum tempore precationis horæ nonæ:

2 * Vt ecce virum quendam claudum ab vtero matris suæ baiularent homines: qui soliti erant eum afferre & ponere ad portam templi, quæ vocatur Speciosa, vt peteret eleemosynam ab iis, qui introibant in templum.

3 * Is quum vidisset Schemeoun & Iouchanon introeuntes in templum, petijt ab eis vt darent ipsi eleemosynam.

4 * Et respexerunt in eum Schemeoun & Iouchanon, dixeruntque ei, Intuere nos.

5 * Ipse autem intuitus est eos, sperans se ab eis aliquid accepturum.

6 * Ait illi Schemeoun, Aurum & argentum non habeo: sed quod habeo do tibi: In nomine Domini nostri Iesu Messiæ Nazareni surge, & ambula.

7 * Et apprehendit manum eius dexteram, & erexit eum: eoque momento confirmati sunt pedes eius ac plantæ.

8 * Prorsus exiliens stetit & ambulauit, & ingressus est cum eis templum, ambulans, & saliens, & glorificans Deum.

9 * Viditque totus populus ambulantem, & glorificantem Deum.

43 * Fiebat autem omni animæ timor: multa quoque prodigia & signa per Apostolos in Ierusalem fiebant, & metus erat magnus in vniuersis.

44 * Omnes etiam qui credebant, erant pariter, & habebant omnia communia.

45 * Possessiones & substantias vendebant, & diuidebant illa omnibus, prout cuique opus erat.

46 * Quotidie quoque perdurâtes vnanimiter in templo, & frangentes circa domos panem, sumebant cibum cum exultatione & simplicitate cordis:

47 * Collaudantes Deũ, & habentes gratiã ad omnem plebem. Dominus autem augebat qui salui fiebant quotidie in idipsum.

CAP. III.

1 PEtrus autem & Iohannes ascendebãt in templum ad horam orationis nonam.

2 * Et quidam vir qui erat claudus ex vtero matris suæ, baiulabatur: quem ponebant quotidie ad portam templi, quæ dicitur Speciosa, vt peteret eleemosynam ab introeuntibus in templum.

3 * Is cùm vidisset Petrũ & Iohannem incipientes introire in templum, rogabat vt eleemosynam acciperet.

4 * Intuens autem in eum Petrus cum Iohanne, dixit, Respice in nos.

5 * At ille intendebat in eos, sperans se aliquid accepturum ab eis.

6 * Petrus autem dixit, Argentum & aurum non est mihi: quod autem habeo, hoc tibi do: In nomine Iesu Christi Nazareni surge, & ambula.

7 * Et apprehensa manu eius dextera, allevauit: & protinus consolidatæ sunt B hales eius & plantæ.

8 * Et exiliens stetit, & ambulabat: & intrauit cum illis in templum ambulãs, & exiliens, & laudans Deum.

9 * Et vidit omnis populus eum ambulantem, & laudantem Deum.

γ'.

1 * Επιβαυε δ πετρ@· και ιωαννης απ' εβαινον εις το ιερον, επι τλυ ωραν τ προσευχης τλυ ενατλυ·

2 * και τις φνης χωλος εκ κοιλιας μητρος αυτυ υπαρχων εβασαζετο, ον ετιτουν καθ' ημεραν προς τλυ θυραν τυ ιερυ τλυ λεγομενλυ ωραιαν, του αιτειν ελεημοσυνλυ παρα των εισπορευομενων εις το ιερον·

3 * ος ιδων πετρον και ιωαννλυ μελλοντας εισιεναι εις το ιερον, ηρωτα ελεημοσυνλυ.

4 * ατενισας δ πετρος εις αυτον συν τ ιωαννη, ειπε, βλεψον εις ημας.

5 * ο δ επειχεν αυτοις, προσδοκων τι παρ' αυτων λαβειν.

6 * ειπε δ πετρος· αργυριον και χρυσιον ουχ υπαρχει μοι· ο δ εχω, τουτο σοι διδωμι· εν τ ονοματι ιησυ χριστυ του ναζωραιου εγειραι και περιπατει.

7 * και πιασας αυτον τ δεξιας χειρος ηγειρε· παραχρημα δ εστερεωθησαν αυτυ αι βασεις και τα σφυρα·

8 * και εξαλλομενος εστη, και περιεπατει, και εισηλθε συν αυτοις εις το ιερον περιπατων και αλλομενος και αινων τον θεον.

9 * και ειδον αυτον πας ο λαος περιπατουντα και αινουντα τον θεον.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ‡ Cognoscebant autem illum, quòd ipse erat qui ad eleemosynam sedebat ad Speciosam portam templi: & impleti sunt stupore & extasi in eo quod contigerat illi.

11 ‡ Cùm teneret autem Petrum & Iohannem, cucurrit omnis populus ad eos ad porticum quæ appellatur Salomonis, stupentes.

12 ‡ Videns autem Petrus, respondit ad populum: Viri Israelitæ, quid miramini in hoc, aut nos quid intuemini, quasi no stra virtute aut pietate fecerimus hunc ambulare?

13 ‡ Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob, Deus Patrum nostrorum, C glorificauit filium suũ Iesum, quem vos quidẽ tradidistis & negastis ante faciem Pilati, iudicante illo dimitti.

14 ‡ Vos autem sanctum & iustum negastis, & petistis virum homicidam donari vobis:

15 ‡ Authorem verò vitæ interfecistis, quem Deus suscitauit à mortuis, cuius testes sumus.

16 ‡ Et in fide nominis eius, hunc quem vos videtis & nostis, cõfirmauit nomen eius: & fides, quæ per eum est, dedit illi integram sanitatem istam in conspectu omnium vestrum.

17 ‡ Et nunc fratres scio quia per ignorantiam fecistis, sicut & principes vestri.

18 ‡ Deus autem quæ prænuntiauit per os omnium Prophetarũ, pati Christum suum, sic implevit.

19 ‡ Pœnitemini igitur, & conuertimini, vt deleantur peccata vestra:

20 ‡ Vt cum venerint tempora refrigerij à conspectu Domini, & miserit eum qui prædicatus est vobis, Iesum Christum,

21 ‡ Quem oportet quidem cælum suscipere vsque in tempora restitutionis omnium, quæ locutus est Deus per os sanctorum suorum à seculo Prophetarum.

22 ‡ Moyses quidem dixit: Quoniã Prophetã suscitabit vobis Dominus Deus vester de fratribus vestris tanquam me: ipsum audietis iuxta omnia quęcunque locutus fuerit vobis.

10 ‡ ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι οὗτός ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 ‡ κρατοῦντος δὲ τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Ἰωάννου, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος, ἔκθαμβοι.

12 ‡ ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν, ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν;

13 ‡ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν.

14 ‡ ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν

15 ‡ τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν.

16 ‡ καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

17 ‡ καὶ νῦν ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατ' ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν.

18 ‡ ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παθεῖν τὸν χριστόν, ἐπλήρωσεν οὕτω.

19 ‡ μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας,

20 ‡ ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου, καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Ἰησοῦν χριστόν,

21 ‡ ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος.

22 ‡ μωσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν, ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς.

* קום ' מות ' סהד
' חיכן ' תוא ' שרר
' אקא ' יתב
ע"פ רפאות
מערה כמו מקרא
במבר ראשונים
' חמש ' תוב ' מבא
' עמא סי' כתה
' נוח שיב ' קרא ' קום
ע"פ במנוי

ולה ' אקים מן בית ' סיתא ' וחנן כלן ' סהדוותי : 21 ' והימיכנותא דשמה להנא ' ותתון אנתון ותיתן
אנתון הו ' אשר ' ואסי והימיכנותא דבה ' יהבה לה הנא ' חליומתא קדם כלכון : 17 ברם השתא אחוי
אנא ' ובמטעה עבדתון הנא איך דעבדו ' רישיכון : 18 ואלהא איך מדם דקדם אכרין פומה קדישוהי דכל נבוא
' דמשח משיחה מרי והכנא : 19 ' חובו הכול ' ואתפנו אינכא ' ותתעטון מהחויכון : 20 ' ויתשלח לכון ומבא
' ויתחא מן קדם פרעופה ויתריא ונשדרלכון לאינא ' דמסיב הנא לכון לישוע משיחא : 21 ' הלה ולא לשמיא
דלקבלין עדמא ' למוליא דמבנא דכולהין אילין דמלל אלהא בפומא דנביהוי קדישיא דהן עלם :
22 מושא גיר אמר דנבוא ' נקים לכון מרים מן אחיכון ' אכותי לה שמעו בכלמא דנמלל עלוהן :

b 2

10 ‡ Et agnouerunt eum esse qui meridiem sedebat quotidie & petebat eleemosynam ad portam quæ vocatur Speciosa: & impleti sunt stupore & admiratione super eo quod acciderat.

Feria secunda Candidatorum.

11 ‡ Quumque ipse teneret Schemeum & Fouchanon, cucurrit totus populus mirabundus ad eos in porticũ quæ dicitur ipsius Schelemoun. 12 ‡ Quod quum vidisset Schemeum, respondit & dixit eis: Viri filij Israel, quid miramini propter hoc, aut cur nos intuemini, quasi virtute nostra aut propria pietate hoc effecerimus vt iste ambulet?

13 ‡ Deus ille Abrohom, Yschek & Iacob, Deus Patrum nostrorum glorificauit Filium suum Ieschua, illum quem vos prodidistis & abnegastis in conspectu Pilati, quum ipse quum iudicaret eum esse absoluendum.

14 ‡ Vos autem sanctum & iustum abnegastis, & postulastis vobis virum homicidam vt daretur vobis.

15 ‡ Illum verò principem vitæ interfecistis, quem suscitauit Deus à mortuis; & nos sumus testes eius.

16 ‡ Et in fide nominis ipsius hunc quem videtis & nostis, ille confirmauit & fides & nostis ille confirmauit & fides quæ per ipsum est, dedit huic illam sanitatem coram vobis omnibus.

17 ‡ Nunc autem, fratres mei, scio per ignorantiam vos hoc feciste, prout fecerunt & principes fratres vestri.

18 ‡ At Deus sicuti prænunciauerat per omnium Prophetarum, passurum Messiam, ita impleuit.

19 ‡ Pœnitentiam ergo agite, & conuertimini, vt deleantur peccata vestra,

20 ‡ Et obueniant vobis tempora refrigerij à conspectu Domini; mittátque vobis Iesum qui paratus erat vobis, Ieschua Messiahum.

21 ‡ Quem oportet cælo capi vsque ad complementum temporum illorum omnium, quibus locutus est Deus per os sanctorum suorum à sæculo.

22 ‡ Mousche enim dixit: Prophetam suscitabit vobis Dominus ex fratribus vestris tanquam me: hunc audite in omnibus quæ vobis locutus fuerit vobis.

10 ‡ ܘܝܕܥܘ ܠܗ ܕܗܘ ܗܘ ܕܝܬܒ ܒܨܠܝܢ ܘܫܐܠ ܗܘ ܒܠܝܡ ܥܠ ܕܪܥܐ ܕܡܬܩܪܐ ܫܦܝܪܐ ܘܐܬܡܠܝ ܟܠ ܥܡܐ ܕܬܡܗ ܥܠ ܗܘ ܕܐܪܥܬ ܠܗ ܀

11 ‡ ܘܟܕ ܐܚܕ ܗܘ ܟܐܦܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܘܚܢܢ ܪܗܛ ܟܠ ܥܡܐ ܠܘܬܗܘܢ ܒܬܪܨܝܢ ܒܣܛܘܐ ܕܫܠܡܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܫܠܝܠܝܬܐ ܀ 12 ‡ ܘܟܕ ܚܙܐ ܗܘ ܟܐܦܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܐܝܣܪܝܠܝܐ ܡܢܐ ܕܡܬܕܡܪ ܐܢܬ ܥܠ ܗܕܐ ܐܘ ܡܢܐ ܐܢܚܢ ܡܣܬܟܠ ܐܢܬ ܠܢ ܕܐܝܟ ܕܒܚܝܠܢ ܐܘ ܒܙܕܝܩܘܬܢ ܥܒܕܢ ܗܕܐ ܕܗܠܟ ܗܢܐ ܀

13 ‡ ܐܠܗܐ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܝܣܚܩ ܘܝܥܩܘܒ ܐܠܗ ܐܒܗܬܢ ܫܒܚ ܠܥܒܕܗ ܠܝܫܘܥ ܕܐܢܬܘܢ ܡܫܠܡܬܘܗܝ ܘܟܦܬܘܢ ܩܕܡ ܦܝܠܛܘܣ ܟܕ ܗܘ ܕܝܢ ܕܫܪܐ ܠܡܫܒܩܘܬܗ ܀

14 ‡ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܩܕܝܫܐ ܘܙܕܝܩܐ ܟܦܬܘܢ ܘܫܐܠܬܘܢ ܓܒܪܐ ܩܛܠܐ ܕܢܫܒܩ ܠܟܘܢ ܀

15 ‡ ܘܪܒܢܐ ܕܚܝܐ ܩܛܠܬܘܢ ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܐܠܗܐ ܡܢ ܡܝܬܐ ܕܗܢܘܢ ܣܗܕܐ ܐܢܚܢ ܀

16 ‡ ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܫܡܗ ܗܢܘ ܕܚܙܝܬܘܢ ܘܝܕܥܬܘܢ ܐܬܬܩܢ ܫܡܗ ܘܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܗ ܗܝ ܐܬܬ ܠܗ ܗܕܐ ܫܠܡܘܬܐ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܀

17 ‡ ܘܗܫܐ ܐܚܝ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܒܣܛܘܐ ܥܒܕܬܘܢ ܗܕܐ ܐܝܟ ܕܥܒܕܘ ܪܫܝܟܘܢ ܀

18 ‡ ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܗܝ ܕܐܟܪܙ ܒܦܘܡ ܟܠ ܢܒܝܐ ܕܢܫܒܩ ܡܫܝܚܗ ܐܬܡ ܗܟܢܐ ܀

19 ‡ ܬܘܒܘ ܗܟܝܠ ܘܗܦܟܘ ܕܬܬܡܚܐ ܚܛܗܬܟܘܢ ܀

20 ‡ ܕܡܢ ܕܐܬܝܢ ܙܒܢܐ ܕܢܣܬܪ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܢܫܕܪ ܠܟܘܢ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܐܬܩܪܒ ܠܟܘܢ ܀

21 ‡ ܕܗܘ ܕܝܢ ܕܢܣܒ ܫܡܝܐ ܥܕ ܙܒܢ ܬܫܡܫ ܟܠ ܡܐ ܕܡܠܠ ܐܠܗܐ ܒܦܘܡ ܟܠ ܢܒܝ ܩܕܝܫܘܗܝ ܡܢ ܥܠܡ ܥܠܡ ܀

22 ‡ ܡܘܫܐ ܐܡܪ ܕܢܩܝܡ ܠܟܘܢ ܡܪܝ ܐܠܗܟܘܢ ܢܒܝܐ ܡܢ ܐܚܝܟܘܢ ܐܝܟ ܕܝ ܠܗ ܬܫܡܥܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܢܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܀

ܐܝܬ ܐܫܬܡܘܕܥ ' ܗܘ ' ܗܘ ' ܕܝ ' ܗܘ ' ܕ ' ܗܘ ' ܕ ' ܗܘ ' ܕ

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 * Et futurum est vt omnis anima quæ non audierit Prophetam illum, animæ illa pereat à populo suo.

24 * Et Prophetæ omnes à Schemoüil & iis qui post eum fuerunt, locuti sunt ac prædixerunt de diebus istis.

25 * Vos estis filij Prophetarum & fœderis quod iniit Deus cum Patribus nostris, dum dixit Abrohom, In semine tuo benedicentur consequentur omnes familiæ terræ.

26 *Vobis primùm suscitauit, misitque Deus Filiũ suum qui benedicere vobis, si conuerti fueritis & egeritis pœnitentiam de fugitiuis vestris.

In commemoratione Martyrum.

CAP. IIII.

1 QUumque illi hos sermones loquerentur ad populum, insurrexerunt in eos Sacerdotes & Zadoukei, & præfecti templi.

2 *Quum excandescerent in eos, quippe qui docerent populum, & prædicarent in Nobscho resurrectionem à mortuis.

3 *Proinde iniecerunt in eos manus, & custodierunt eos in diem posterum, quòd iam esset vespera.

4 *Multi autem qui audierant sermonem, crediderunt: et erant numero circiter quinque mille viri.

5 *Cæterũ postero die congregati sunt Principes, & Seniores & Scribæ: *Ioiarqui Chanon summus Sacerdos, & Kaiaphon, & Iouchanon, & Alexander, & quotquot erant ex genere summorum Sacerdotum:

7 *Quumque statuissent eos in medio, interrogabant eos, Quanam virtute, aut quo nomine hoc feciſtis?

8 *Tunc Schemeoun Kipho repletus est Spiritu Sanctitatis, & dixit eis: *Principes populi, & Seniores domus Iſroel, audite:

9 *Si nos hodie in iure vocamur à nobis propter beneficium quod collatum est in hominem ægrotum, quomodo iste sanitati restitutus fuerit & egeritis pœnitentiam de fugitiuis vestris.

10 *Notum sit vobis, & omni populo Iſroel, quòd in nomine Iesũ Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus excitauit à mortuis, in hoc ipso inquam ecce stat iste coram vobis sanus.

23 * Erit autem, omnis anima quæ non audierit Prophetam illum, exterminabitur de plebe.

24 * Et omnes Prophetæ à Samuel, & deinceps qui locuti sunt, † annunciauerunt dies istos.

25 * Vos estis filij Prophetarum, & Testamenti quod disposuit Deus ad Patres nostros, dicẽs ad Abraham, Et in semine tuo benedicentur omnes familiæ terræ.

26 * Vobis primùm Deus suscitans Filium suum, misit eum benedicentem vobis, vt conuertat se vnusquisq; à nequitia sua.

CAP. IIII.

1 LOquentibus autem illis ad populum, superuenerunt Sacerdotes & magistratus templi & Sadducæi,

2 * Dolentes quòd docerent populum, & annũtiarent in † Iesum resurrectionem ex mortuis.

3 * Et iniecerunt in eos manus, & posuerunt eos in custodiam in crastinum. erat † enim iam vespera.

4 * Multi autem eorum qui audierant verbum, crediderunt: & factus est numerus virorum quasi quinque millia.

5 * Factum est autem in crastinum, vt congregarentur Principes eorum & Seniores & Scribæ in Ierusalem:

6 * Et Annas princeps Sacerdotum, & Caiphas, & Iohannes, & Alexander, & quotquot erant de genere Sacerdotali:

7 * Et statuentes eos in medio, interrogabant, In qua virtute aut in quo nomine feciſtis hoc vos?

8 * Tũc repletus Spiritu sancto Petrus, dixit ad eos: Principes populi & seniores Iſrael: †

9 * Si nos hodie diiudicamur in beneficio hominis infirmi, in quo iste saluus factus est,

10 * Notum sit omnibus vobis, & omni plebi Iſrael, quia in nomine † Iesu Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitauit à mortuis, in hoc iste adstat coram vobis sanus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * Hic est lapis ille quem vos reprobastis
ædificantes, qui factus est in caput anguli:
12 * Nec est in quoquam alio redemptio. Non
enim est nomen aliud sub cælo quod datum sit
hominibus, in quo oporteat eos seruari.
13 * Quumque audissent sermonem Sche-
meon & Iouchanon quem palàm dixerant,
intellexerunt eos esse literarum imperitos, et
idiotas, eosque admirati sunt; atque agnouc-
runt ipsos cum Ieschua versatos fuisse.
14 * Conspiciebant porrò adstantem cum eis
claudum illum qui sanatus fuerat; nihilque
poterant eis contradicere
15 * Tunc iusserunt eos exire è Synagoga sua,
dicebántque alius ad alium:
16 * Quid faciemus hominibus istis? Est e-
nim signum illud manifestum, quod factum
est per eos omnibus incolis Ourisalem notum
est; nec possumus inficiari.
17 * Sed ne magis fama istius pernagetur,
interminemur eis, ne amplius loquantur in
nomine isto vlli hominum.
18 * Proinde aduocarunt eos, & præcepe-
runt eis, ne omninò loquerentur aut docu-
rent in nomine Iesebua.

Martyrum.

19 * Responderunt Schemeoun Kipho &
Iouchanon, ac dixerunt eis, An rectum sit
apud Deũ, vobis obedire potius, quàm Deo,
iudicate.
20 * Non enim possumus quod vidimus &
audiuimus non loqui.
21 * Et interminati sunt eis, ac dimiserunt
eos. Non enim inuenerunt causam quam ex-
pitt eorum imponerent propter populũ; quia
omnes clarificabant id quodcunque factum fuerat super eo quod factum fuerat.
22 * Erat enim plusquàm quadraginta an-
nos natus homo ille, in quo editum fuerat hoc
signum sanationis.
23 * Quumque dimissi essent, venerunt ad
fratres suos, & renuntiarunt eis quæcunque
dixerant Sacerdotes & Seniores.
24 * Isti autem quum audissent, simul extu-
lerunt vocem suam ad Deum, dixerunt: Tu
Domine, tu es Deus qui fecisti cælum et ter-
ram, mare & omnia quæ in eis sunt:

11 * Hic est lapis qui reprobatus est à vo-
bis ædificantibus, qui factus est in ca-
put anguli.
12 * Et non est in alio aliquo salus. Nec
enim aliud nomen est sub cælo datum
hominibus, in quo oporteat nos saluos
fieri.
13 * Videntes autem Petri constantiam
& Iohannis, comperto quòd homines e
essent sine literis & idiotæ, admirabantur, & cognoscebant eos, quoniam cum
Iesu fuerant:
14 * Hominem quoque videntes stan-
tem cũ eis qui curatus fuerat, nihil po-
terant contradicere.
15 * Iusserunt autem eos foras extra con-
cilium secedere: & conferebant adimi-
cem, 16 * Dicentes: Quid faciemus homi-
nibus istis? quoniam quidem notum
signum factum est per eos, omnibus ha
bitantibus Ierusalem manifestum est, &
non possumus negare.
17 * Sed ne amplius diuulgetur in popu
lum, comminemur eis, ne vltrà loquan-
tur in nomine hoc vlli hominum.
18 * Et vocantes eos, denuntiauerunt ne
omnino loqueretur, neque docerent in D
nomine Iesu.

19 * Petrus verò & Iohannes respon-
dentes, dixerunt ad eos, Si iustum est in
conspectu Dei, vos potius audire, quàm
Deum, iudicate.
20 * Non enim possumus quæ vidimus
& audiuimus, non loqui.
21 * At illi cõminantes, dimiserunt eos,
non inuenientes quomodo punirẽt eos,
propter populum; quia omnes clarifica-
bant id quod factum fuerat, in eo quod
acciderat.
22 * Annorum enim erat amplius qua-
draginta homo in quo factum fuerat
signum illud sanitatis.
23 * Dimissi autem venerunt ad suos, &
pos Sacerdotum & Seniores dixissent.
24 * Qui cùm audissent, vnanimiter le-
uauerunt vocem ad Deum, & dixerunt:
Domine, tu Deus qui fecisti cælum &
terram, mare & omnia quæ in eis sunt:

11 * οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκο-
δομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας·
12 * καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία. οὐδὲν γὰρ ὄνομα
ἕτερόν ἐστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις,
ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.
13 * θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παῤῥησίαν καὶ Ἰω-
άννου, καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποί εἰσιν ἀγράμματοι καὶ
ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν
τῷ Ἰησοῦ ἦσαν·
14 * τὸν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τε-
θεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.
15 * κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν,
συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους,
16 * λέγοντες, τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι
μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κα-
τοικοῦσιν Ἰερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρ-
νεῖσθαι·
17 * ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπει-
λῇ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπῳ.
18 * καὶ καλέσαντες αὐτοὺς, παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ κα-
θόλου μὴ φθέγγεσθαι, μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τοῦ Ἰησοῦ.

19 * Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς αὐ-
τοὺς εἶπον, εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς μᾶλ-
λον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε.
20 * οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν,
μὴ λαλεῖν.
21 * οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν
εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωσιν αὐτοὺς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάν-
τες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι.
22 * ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ'
ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.
23 * Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγ-
γειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβυτε-
ροι εἶπον.
24 * οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν
θεὸν, καὶ εἶπον, δέσποτα σὺ ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ
τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 * Tuque ù es qui locutus es per Spiritum Sanctitatis per os Dauid serui tui, quare fremuerunt gentes, & populi meditati sunt inane?

26 * Astiterunt reges terræ principesque, & consilium inierunt simul aduersus Dominum & aduersus Meschicho eius.

27 * Congregati sunt enim verè in hac ciuitate aduersus sanctum filium tuum Iesum quem tu vnxisti, Herodes & Pontius Pilatus cum gentibus & Synagoga Israel,

28 * ut facerent quæcunque manus tua, & consilium tuum prius designauerat esse faciendâ.

29 * Sed & nunc Domine intuere & respice minas eorum, & da seruis tuis vt cum omni fiducia prædicent sermonem tuum.

30 * Quum manum tuam porrigas ad sanandum, vtque virtutes edantur in nomine Filij tui sancti Ieschua.

31 * Et quum orassent ac fuissent ex illis preces, commotus est locus in quo erant congregati: & repleti sunt omnes Spiritu Sanctitatis, ac loquebantur palam sermonem Dei.

Feria tertia Candidatorum.

32 * Erat autem cœtus hominum illorum qui crediderant, anima vna, & vna mens: neque ex eis dicebat de facultatibus quas possidebat suas esse, sed omnia quæ habebant erant societatis.

33 * Magnáque virtute testabantur apostoli de resurrectione Ieschuæ Messiæ: & gratia magna inerat illis omnibus.

34 * Caterum nemo erat inter eos egenus: enim qui possidebant fundos & domos vendebant, & adferebãt pretia eorum quæ vendebant,

35 * Deponebántque ad pedes Apostolorum: & hoc dabatur vnicuique prout egebat.

36 * Iauseph autem ille qui cognominatus est Barnabba ab Apostolis (quod exponitur Filius consolationis) Leuita, ex regione Cyprius genere,

37 * Habebat agrum, & vendidit eum: tulitque pretium & deposuit ante pedes Apostolorum.

Defunctorum. CAP. VI.

1 * PORrò vir quidam, cuius nomen erat Chananias, cum vxore sua nomine Sabphira vendiderat fundum suum.

25 * Qui Spiritu sancto per os patris nostri Dauid pueri tui dixisti, Quare fremuerunt gentes, & populi meditati sunt inania? 26 * Aduersus reges terræ, & principes conuenerunt in vnum aduersus Dominum, & aduersus Christum eius.

27 * Conuenerunt enim verè in ciuitate ista aduersus sanctum puerum tuum Iesum, quem vnxisti, Herodes, & Pontius Pilatus, cum gentibus & populis Israel,

28 * Facere quæ manus tua & consilium tuum decreuerunt fieri.

29 * Et nunc Domine respice in minas eorum, & da seruis tuis cum omni fiducia loqui verbum tuum:

30 * In eo quòd manum tuam extendas ad sanitates & signa & prodigia fieri per nomen sancti filij tui Iesu.

31 * Et cùm orassent, motus est locus in quo erant congregati: & repleti sunt omnes Spiritu sancto, & loquebantur verbum Dei cum fiducia.

32 * Multitudinis autem credentium erat cor vnum & anima vna: nec quisquam eorum quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia.

33 * Et virtute magna reddebant Apostoli testimonium resurrectionis Iesu Christi Domini nostri: & gratia magna erat in omnibus illis.

34 * Neque enim quisquam egens erat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum aut domorum erant, vendêtes deferebant pretia eorum quę vendebant,

35 * Et ponebant ante pedes Apostolorum. Diuidebatur autem singulis prout cuique opus erat.

36 * Ioseph autem, qui cognominatus est Barnabas ab Apostolis, (quod est interpretatum, Filius consolationis) Leuites, genere, Cyprius;

37 * Cùm haberet agrum, vendidit eum; & attulit pretium, & posuit ante pedes Apostolorum.

CAP. V.

1 VIr autem quidam nomine Ananias, cum Saphira vxore sua vendidit agrum:

23 * ὁ διὰ στόματος Δαβὶδ παιδός σου εἰπών, ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

26 * παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ.

27 * συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, ἡρῴδης τε καὶ πόντιος πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς ἰσραήλ,

28 * ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισε γενέσθαι.

29 * καὶ τὰ νῦν κύριε ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παῤῥησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,

30 * ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου ἰησοῦ.

31 * καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παῤῥησίας.

32 * Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πεπιστευκότων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.

33 * καὶ μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς·

34 * οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων,

35 * καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν.

36 * ἰωσῆς δὲ ὁ ἐπικληθεὶς βαρνάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, υἱὸς παρακλήσεως, λευίτης, κύπριος τῷ γένει,

37 * ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

ε.

1 * Ἀνὴρ δέ τις ἀνέσυρε σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησε κτῆμα·

ד יסף תלתא ' ויתרא ' ויסף תלתא ' איה חנא דין לכנשא ואנשא אילין ' דהיסבי חנו חרא נפש חד ' רעיון לא אקם
ה פאלין ה ' וגברא חד רשמה חנא חנניא עם ספירה חנתה ' ושמה חד מן אחסתה רשמה חנא שף ' וזבן חנא מן
ו דאגרית יא ' אחסתה ' ואתחכים מן אתתיה ' וקרטא חד מן אחסתה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
ז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
ח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
ט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
י בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
יא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
יב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
יג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
יד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
טו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
טז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
יז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
יח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
יט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
כ בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
כא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
כב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
כג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
כד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
כה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
כו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
כז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
כח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
כט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
ל בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
לא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
לב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
לג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
לד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
לה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
לו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
לז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
לח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
לט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
מ בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
מא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
מב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
מג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
מד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
מה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
מו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
מז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
מח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
מט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
נ בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
נא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
נב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
נג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
נד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
נה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
נו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
נז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
נח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
נט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
ס בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
סא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
סב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
סג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
סד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
סה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
סו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
סז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
סח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
סט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
ע בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
עא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
עב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
עג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
עד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
עה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
עו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
עז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
עח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
עט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
פ בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
פא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
פב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
פג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
פד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
פה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
פו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
פז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
פח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
פט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
צ בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
צא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
צב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
צג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
צד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
צה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
צו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
צז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
צח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
צט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
ק בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קי בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קיא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קיב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קיג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קיד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קטו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קטז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קיז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קיח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קיט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קכ בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קכא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קכב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קכג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קכד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קכה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קכו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קכז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קכח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קכט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קל בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קלא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קלב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קלג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קלד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קלה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קלו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קלז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קלח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קלט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קמ בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קמא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קמב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קמג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קמד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קמה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קמו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קמז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קמח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קמט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קנ בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קנא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קנב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קנג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קנד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קנה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קנו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קנז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קנח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קנט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קס בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קסא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קסב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קסג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קסד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קסה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קסו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קסז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קסח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קסט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קע בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קעא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קעב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קעג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קעד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קעה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קעו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קעז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קעח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קעט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קפ בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קפא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קפב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קפג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קפד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קפה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קפו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קפז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קפח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קפט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצ בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצ בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצא בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצב בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצג בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצד בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצה בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצו בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצז בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצח בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצט בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן
קצ בר נשא ' ושם ' ואתחכים מן אתתיה ' ואיתי קדמי ושם חנא זבן חנא מן

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 * Abstulit autem ex pretio, abscidit, conscia uxore sua, & attulit partem pecuniæ ac deposuit ante pedes Apostolorum.

3 * Cui dixit Schemeoun, Chanania, quare impleuit Satanas cor tuum, vt mentireris Spiritum Sanctitatis, & interueneres in pecunia pretij fundi illius?

4 * Nonne tuus erat priusquàm venundaretur? & postquàm venundatus est, nonne potestatem habebas super pretium: quid est quòd venit in mentem vt exequereris hanc rem? Non mentitus es in homines, sed in Deum.

5 * Quumque audisset Chanania hæc verba, cecidit, & mortuus est. Et pauores magni inuasit omnes qui hæc audierunt.

6 * Surrexerunt autem iuuenes qui inuenerunt eum, & collegerunt eum, sepelierunt eum inter eos, & eduxerunt.

7 * Tribus verò post hæc horis & vxor eius ingressa est, quum nesciret quid actum esset.

8 * Cui dixit Schemeoun: Dic mihi, num tanti pretij [tanti] vendidisti fundū? Ipsa vero dixit, Etiam, his pretij [tanti.]

9 * Dixit ei Schemeoun, Quorsum conuenistis ad tentandum Spiritum Domini? Ecce pedes eorum qui sepelierunt maritum tuum ad ostium sunt pro foribus, & ipsi efferent te.

10 * Et eo ipso momento cecidit ad pedes eorum, & mortua est. Et ingressi iuuenes illi, & nacti sunt eam mortuam, & efferentes in feretrum efferentes, sepelierunt eam ad tumulum mariti sui.

11 * Et extitit timor ingens in tota Ecclesia & in omnibus qui hæc audierunt.

Apostolorum.

12 * Edebantur autem per manum Apostolorum signa & virtutes multæ in populo. Et erant omnes congregati simul in porticu Salomonis.

13 * Ex aliis autem nemo audebat se adiungere illis: sed magnificabat eos populus.

14 * Magisque accrescebant ij qui credebant in Domino cœtus virorum & mulierum.

15 * Adeò vt in plateas efferrent ægros, & conicerentque in grabatis, vt quum venisset Schemeoun, vel vmbra ipsius aliquos eorum obumbraret.

1 * Et fraudauit de pretio agri, conscia vxore sua: & afferens partem quandam, ad pedes Apostolorum posuit.

3 * Dixit autem Petrus: Anania, cur tentauit Satanas cor tuū, mentiri te Spiritui sancto, & fraudare de pretio agri?

4 * Nonne manēs tibi manebat, & venundatum in tua erat potestate? Quare posuisti in corde tuo hanc rem? Non es mentitus hominibus, sed Deo.

5 * Audiens autem Ananias hæc verba, cecidit, & expirauit. Et factus est timor magnus super omnes qui audierūt.

6 * Surgentes autem iuuenes, amouerunt eum, & efferentes sepelierunt.

7 * Factum est autem quasi horarum trium spatium, & vxor ipsius, nesciens B quod factum fuerat, introiit.

8 * Respondit autē ei Petrus: Dic mihi mulier, si tanti agrum vendidistis? At illa dixit, Etiam tanti.

9 * Petrus autem ad eam: Quid vtique conuenit vobis tentare Spiritum Domini? Ecce pedes eorum qui sepelierunt virum tuum ad ostium, & efferent te.

10 * Confestim cecidit ante pedes eius, & expirauit. Intrantes autem iuuenes, inuenerunt illam mortuam: & extulerunt, & sepelierunt ad virum suum.

11 * Et factus est timor magnus in vniuersa Ecclesia, & in omnes qui audierunt hæc.

12 * Per manus autem Apostolorum fiebant signa & prodigia multa in plebe. C Et erant vniuersi uniter omnes in porticu Salomonis.

13 * Cæterorum autem nemo audebat se iungere illis: sed magnificabat eos populus.

14 * Magis autem augebatur credentium in Domino multitudo virorum ac mulierum.

15 * Ita vt in plateas eiicerent infirmos, & deponerent in lectulis ac grabatis, vt veniente Petro saltem vmbra illius obumbraret quenquam illorum, & liberarentur omnes ab infirmitatibus suis.

1 * καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρός τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.

3 * εἶπε δὲ Πέτρος, Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τοῦ τιμήματος τοῦ χωρίου;

4 * οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.

5 * ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

6 * ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.

7 * ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς, εἰσῆλθεν.

8 * ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος, εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπε, ναὶ, τοσούτου.

9 * ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτὸν, τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου, ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἐξοίσουσί σε.

10 * ἔπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν. εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι, εὗρον αὐτὸν νεκρὸν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

11 * καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 * Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά. καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος.

13 * τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός.

14 * μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν,

15 * ὥστε καὶ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου, κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Conueniebant autem plurimi ad ciuitatibus aliis adiacentibus Ierusalem, adferebant agros, teosque in quibus essent spiritus immundi, & sanabantur omnes.

17 * Proinde replebatur inuidia sacerdos, cunctique qui cum eo erant (q essent ex doctrina Zadukæorum:)

18 * Et iniecerunt manus in Apostolos, hensosque obuinxerunt in carcere

19 * Tunc nocte Angelus Domini reser fores carcerū, & eduxit eos, ac dixit eis:

20 * Ite, state in templo, & loquimini pulum omnes hos sermones vitæ.

21 * Exierunt igitur tempore matutino introierunt in templum, ac docebant. ceps autem Sacerdotum ipsique qui cum rant, adoccarunt socios suos & Senatu roiel: miseruntque in custodiam qui adduc rent Apostolos.

22 * Quique profecti essent & qui missi uerfi stagne venerunt,

23 * Dicentes, Inuenimus carcerem clau sum cautè, atque adeò custodes stantes pro ribus, & aperuimus, at neminem inuenim illic.

24 * Quumque audissent hos sermones cipes Sacerdotum & præfecti templi, pescebant super his, & cogitabant quidnā esset.

25 * Aduenieus autem quidam nuntiauit Viri illi quos vinxeratis in carcere, sunt in templo, & docent populum.

26 * Tunc abierunt præfecti cum ministris addurerent eos non per vim (timebant ne lapidibus obrueret eos populus.)

27 * Et quum adduxissent eos, statuerunt ram tota Synagoga: exorsus est autem sacerdos dicere eis:

28 * Nonne præcipiendo præcepimus vobis vt neminem doceretis in nomine isto? Ecce autem en repleuistis Ierusalem doctrina vestra, vultisque inducere super nos sanguinem viri istius.

Feria quarta Candidatorum.

29 * Respondit Schemeon cum Apostolis, dixit illis, Deo oportet obedire potius quam hominibus.

16 * Concurrebat autem & multitudo vicinarum ciuitatum Ierusalem, afferentes ægros, & vexatos à spiritibus immundis: qui curabantur omnes.

17 * Exurgens autem princeps Sacerdotum & omnes qui cum illo erant, quę est hæresis Sadducæorum, repleti sunt zelo:

18 * Et iniecerunt manus in Apostolos, & posuerunt eos in custodia publica:

19 * Angelus autē Domini per noctem aperiens ianuas carceris, & educens eos, dixit:

20 * Ite, & stantes loquimini in templo plebi omnia verba vitæ huius.

21 * Qui cum audissent, intrauerunt diluculo in templum, & docebant. Aduenies autem princeps Sacerdotum & qui cum eo erant, conuocauerunt concilium & omnes Seniores filiorum Israel: & miserunt ad carcerem vt adducerentur.

22 * Cum autem venissent ministri, & apero carcere non inuenissent illos; reuersi nuntiauerunt,

23 * Dicentes: Carcerem quidem inuenimus clausum cum omni diligentia, & custodes stantes ante ianuas: aperientes autem, neminem intus inuenimus.

24 * Vt autem audierunt hos sermones magistratus tēpli & principes Sacerdotum, ambigebant de illis quidnā fieret.

25 * Aduenies autem quidam, nuntiauit eis, Quia ecce viri quos posuistis in carcerem, sunt in templo stantes & docentes populum.

26 * Tunc abiit magistratus cum ministris, & adduxit illos sine vi: timebant enim populum ne lapidarentur.

27 * Et cum adduxissent illos, statuerunt in concilio. Et interrogauit eos princeps Sacerdotum,

28 * Dicens: Præcipiendo præcepimus vobis, ne doceretis in nomine isto: & ecce replestis Ierusalem doctrina vestra: & vultis inducere super nos sanguinem hominis istius.

29 * Respondens autem Petrus & Apostoli, dixerunt: Obedire oportet Deo magis, quàm hominibus.

16 * Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς Ἱερουσαλὴμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 * ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἥ ἐστιν αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου.

18 * καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.

19 * ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἠνοίξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγών τε αὐτοὺς, εἶπε,

20 * πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.

21 * ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ἅμα τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς.

22 * οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ. ὑποστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν,

23 * λέγοντες, ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω οὐδένα εὕρομεν.

24 * ὡς δὲ ἤκουσαν οἵ τε λόγους τούτους ὁ τε ἀρχιερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν τί ἂν γένοιτο τοῦτο.

25 * παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, λέγων, ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἐθέσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

26 * τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς οὐ μετὰ βίας· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαὸν ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.

27 * ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεύς,

28 * λέγων, οὐ παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

29 * Ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον, πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ, μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 * Deus Patrum nostrorum excitauit Ie-
schua illum, quem vos trucidastis quum in-
spendistis eum in ligno.
31 * Hunc ipsum excitauit Deus principem
& viuificatorem [seruatorem], & exaltauit
eum dextera sua, vt det pœnitentium &
missionem peccatorum Israeli. * Et nos testes
sumus horum sermonum, et Spiritus illa Sa-
ctitatis quē dedit Deus iis qui credūt in ip-
33 * Quumque audissent hos sermones, ex-
ripiebantur furore, & machinabantur vt
interficere.
34 * Surrexerat autem vnus ex Pharisæis,
cui nomen erat Gamaliel, doctor Legis ge-
noratus ab vniuerso populo; iussitque vt ad-
abducerent Apostolos foras paululum tempo-
35 * Et ait illis: Viri filij Israel, attendite
vobismetipsis, & videte quid vos oporteat fa-
cere de his hominibus.
36 * Siquidem ante hoc tempus surrexit
Thauda, & dixerat de seipso se esse quod-
imij: & secuti sunt eum circiter quadrin-
genti viri: ipse autem interfectus est, et om-
nes qui eum secuti fuerant, fusi sunt, & ad nihilum
redacti. * Post eum vero surrexit Iu-
houdo Galilæus quibus diebus descripti sunt
quique in pecunia capitatim [census] & a-
uertit populum multum post se: & ipse in-
tuus est, & omnes qui eum secuti fuerant,
dispersi sunt.
38 * Nunc autem dico vobis, abstinete
ab his hominibus, & obmittite eos:
doquidem si ex hominibus est hic consilium
& hoc opus, dissoluentur, & cessabunt.
39 * Sin autem ex Deo est, non poteritis
vos manibus vestris illud compescere, ne
periamini contra Deum insurgere.
40 * Proinde acquieuerunt ei: & postea ad-
cauerunt Apostolos, & flagellarunt eos, ac
præceperunt eis, ne loquerentur in nomine
Ieschuæ: eosque dimiserunt.
41 * Et exierunt ab eorum conspectu gau-
dētes, quippe qui digni habiti essent pro No-
mine [Numine] ignominiam pati.
42 * Neque cessabant quotidie docere in
templo, domique, et euangelizare de Domino
nostro Ieschuā Meschicho.

30 * Deus Patrum nostrorum suscitauit Ie-
sum, quem vos interemistis, suspen-
dentes in ligno.
31 * Hunc principem & saluatorē Deus
exaltauit dextera sua, ad dandam pœ-
nitentiam Israeli, & remissionem pec-
catorum.
32 * Et nos sumus testes horum verbo-
rum, & Spiritus sanctus, quē dedit Deus
omnibus obedientibus sibi.
33 * Hæc cùm audissent, dissecabantur,
& cogitabant interficere illos.
34 * Surgens autem quidam in consi-
lio Pharisæus, nomine Gamaliel, Le-
gisdoctor, honorabilis vniuersæ plebi,
iussit foras ad breue homines fieri.
35 * Dixitque ad illos: Viri Israelitæ, at-
tendite vobis super hominibus istis quid
agturi sitis.
36 * Ante hos enim dies extitit Theo-
das, dicens se esse aliquem, cui consen-
sit numerus virorum circiter quadrin-
gentorum: qui occisus est; & omnes qui
credebant ei, dissipati sunt, & redacti ad
nihilum.
37 * Post hunc extitit Iudas Galilæus in
diebus professionis, & auertit popu-
lum post se; & ipse periit: & om-
nes quotquot consenserunt ei, dispersi
sunt.
38 * Et nunc itaque dico vobis, discedi-
te ab hominibus istis, & sinite illos:
quoniam si est ex hominibus consilium
hoc aut opus, dissoluetur:
39 * Si verò ex Deo est, non poteritis
dissoluere eos, ne forte & Deo repugnā-
tes inueniamini. Consenserunt au-
tem illi.
40 * Et conuocantes Apostolos, cæsis
denunciauerunt, † ne loquerentur in
nomine Iesu: & dimiserunt eos.
41 * Et illi quidem ibant gaudentes à
conspectu concilij, quoniam digni ha-
biti sunt pro nomine Iesu contumeliam
pati.
42 * Omni autem die non cessabant in
templo & circa domos docentes, & euan-
gelizantes Christum Iesum.

30 * ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου·
31 * τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
32 * ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.
33 * οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.
34 * ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχύ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι·
35 * εἶπέ τε πρὸς αὐτούς, ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν.
36 * πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, ᾧ προσεκλίθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν.
37 * μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διεσκορπίσθησαν.
38 * τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀποστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἐάσατε αὐτούς, ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται·
39 * εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστιν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτό, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ·
40 * καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς.
41 * οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἀτιμασθῆναι·
42 * πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

37 וְקָם מִן בְּחָרָה יְהוּדָא גְלִילָיָא בְיוֹמָתָא דְמֶחֱסָבְיָן חֲוֵו אֲנָשָׁא כִּכְפַּף רִישָׁא וְאִטְבַּד אַף אִנּוּן כָּל דִּצְבוּ בָּתְרֵה וְאִתְפְּרִיסוּ וְאִתְבַּדְּרוּ׃ 38 וּכְעַן אֲמַר לְכוֹן שְׁבוֹקוּ לְגַבְרַיָּא הָאִלֵּין וְשִׁבְקוּ לְהוֹן אֲרֵי אִם מִן אֲנָשִׁין הִיא עֲצָתָא הָדָא אוֹ עוֹבָדָא הָדָא אִתְבַּדַּר הִיא׃ 39 וְאִם מִן קֳדָם אֱלָהָא הִיא לָא תִכְּלוּן לְשֵׁיצָיוּתְהוֹן דִּלְמָא אַשְׁכַּחְתּוּן לְכוֹן דְּלֵיתְכוֹן מְסַהֲדִין לְאֱלָהָא׃ וְשָׁמְעוּ מִנֵּיהּ׃ 40 וּקְרוֹ לְשׁוּלְחָנֵיהּ וְגַבְרוּ אִנּוּן וּפְקִדוּ אִנּוּן דְּלָא נִתְּנִין מִסְהֵיל לְשׁוּמָא דְּשׁוּם יֵשׁוּעַ וְשַׁלְחוּ אִנּוּן׃ 41 וְהָלְכוּ מִן קֳדָם סַנְהֶדְרִין חֲדָן דְּאִתְחַשְּׁבוּ אִנּוּן דְּאִתְיְהִיבוּ לְהוֹן לְמִסְבַּר בְּלָא וּבְזִיתָא עַל שְׁמֵהּ׃ 42 וְכָל יוֹמָא לָא בָּטְלִין הֲווֹ בְּהֵיכְלָא וּבְכָל בָּתָּא מְלַלְּפִין וּמְבַשְּׂרִין בִּישׁוּעַ מְשִׁיחָא׃

ג 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

Feria sexta Quietis, & de Sanctis in genere.

CAP. VI.

1 POrrò in diebus illis quum multiplicaretur discipuli, murmurabant Iones discipuli aduersus Hebræos, quòd despicerentur in ministerio quotidiano viduæ eorum.

2 * Aduocarunt igitur duodecim omnem cœtum discipulorum, & dixerunt eis: Non decet vt relinquamus sermonem Dei, & ministremus mensis.

3 * Exquirite ergo, fratres mei, & seligite septem viros ex vobis, de quibus extet testimonium, plenosque Spiritu Domini & sapientia, & constituemus eos super hoc opus.

4 * Nos autem perseuerabimus in oratione & in administratione sermonis.

5 * Et placuit hic sermo coram vniuerso populo: proinde elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu Sanctitatis, & Philippum, & Prochorum, & Nikanorem, & Timonem, & Parmenam, et Nicolaum proselytum Antiochenum.

6 * Quos statuerunt in conspectu Apostolorum: quumque precati fuissent, imposuerunt eis manum.

7 * Itaque sermo Dei crescebat, & multiplicabatur valdè numerus discipulorum in Ourischlem: & populus multus ex Iudæis auscultabat fidei.

8 * Stephanus autem plenus erat gratia & virtute, edebátque signa & miracula in populo.

9 * Surrexerunt autem quidam e Synagoga quæ dicitur Libertinorum, Cyrenensium, & Alexandrinorum, nec non eorum qui sunt ex Cilicia, & Asia, & disputabant cum Stephano.

10 * Nec poterant resistere sapientiæ et Spiritui per quem loquebatur.

11 * Tunc miserunt quosdam, & iusserunt eos vt dicerent, Nos audiuimus eum dicentem verba blasphemiæ in Mosen, et in Deum.

12 * Concitarunt quoque populum, & Seniores, & Scribas: proinde concurrentes rapuerunt eum, & adduxerunt in concilium.

CAP. VI.

1 IN diebus autem illis, crescente numero discipulorum, factum est murmur Græcorum aduersus Hebræos, eo quòd despicerentur in ministerio quotidiano viduæ eorum.

2 Conuocâtes autem duodecim multitudinem discipulorum, dixerunt: Non est æquum, nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis.

3 Considerate ergo, fratres, viros ex vobis boni testimonij septem, plenos spiritu sancto & sapientia, quos constituamus super hoc opus.

4 Nos verò, orationi & ministerio verbi insistantes erimus.

5 Et placuit sermo coram omni multitudine. Et elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu sancto, & Philippum, & Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum aduenam Antiochenum.

6 Hos statuerunt ante conspectum Apostolorum: & orantes imposuerunt eis manus.

7 Et verbum Dei crescebat, & multiplicabatur numerus discipulorum in Ierusalem valdè: multa etiam turba Sacerdotum obediebat fidei.

8 Stephanus autem plenus gratia & fortitudine faciebat prodigia & signa magna in populo.

9 Surrexerunt autem quidam de Synagoga, quæ appellatur Libertinorum, & Cyrenensium, & Alexandrinorum, & eorum qui erant à Cilicia & Asia, disputantes cum Stephano:

10 Et non poterant resistere sapientiæ & Spiritui qui loquebatur†.

11 Tunc summiserunt viros, qui dicerent, se audiuisse eum dicentem verba blasphemiæ in Moysen & Deum.

12 Commouerunt itaque plebem, & Seniores, & Scribas; & concurrentes D rapuerunt eum, & adduxerunt in concilium:

ϛ'.

1 * Εν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.

2 * προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον, οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις.

3 * Επισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτά, πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης.

4 * ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.

5 * καὶ ἤρεσε ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους. καὶ ἐξελέξαντο στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Προχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα.

6 * οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 * καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

8 * στέφανος δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

9 * ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης λιβερτίνων, καὶ κυρηναίων, καὶ ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ κιλικίας καὶ ἀσίας, συζητοῦντες τῷ στεφάνῳ·

10 * καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει.

11 * τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας, ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς μωσῆν καὶ τὸν θεόν.

12 * συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * Et statuerunt testes falsos qui dicerent: Iste homo non cessat loqui verba contra Legem, & contra locum hunc sacrosanctum.
14 * Nos enim audiuimus eum dicentem: Iesus iste Nazarenus destructurus hunc locum, & mutaturus ritus, quos tradidit nobis Mouses.
15 * Itaque intuiti sunt eum cuncti illi qui sedebant in synagoga, & conspicati sunt vultu eius quasi vultum Angeli.

CAP. VII.

1 ET interrogauit eum summus sacerdos, si hæc ita se haberent.
2 * Ipse verò ait: Viri fratres et patres nostri audite: Deus ille gloriæ apparuit patri nostro Abrohō, quū esset inter fluuios [Mesopotamia] priusquā venisset habitatū in Charran.
3 * Et dicebat ei: Exi de terra tua, & a filijs cognationis tuæ, et veni in terram quam commonstrauero tibi.
4 * Tunc igitur exijt Abrohom è terra Chaldæorum, venitque habitatum in Charran. Et illinc quum obiisset pater eius, transtulit eum Deus in terrā hanc, quā vos habitatis hodie.
5 * Nec dedit ei hereditatem in ea, ne vestigium quidem pedis: tamen pollicitus est se daturum ipsam ei possidendam, & semini eius, quum non haberet filium.
6 * Et allocutus eum fuerat Deus dicens: Erit semen tuum inquilinum in terra extranea, & seruituti subiicient illud, multaque afficient per quadringentos annos.
7 * Sed gentem, cui seruituti seruierint, condemnabo ego, dicit Deus, & post hæc exibunt & colent me in hoc loco.
8 * Proinde dedit ei fœdus Circumcisionis: & tunc genuit Isschok & circumcidit eum die octauo: Isschok autem genuit Jaakoub, & Jaakoub duodecim Patres nostros.
9 * Ipsi autem Patres nostri inuidentes Ioseph, & venundederunt eum in Aegyptum. Sed erat Deus cum eo.
10 * Et liberauit eum ab omnibus afflictionibus eius, deditque ei gratiam & sapientiam coram Perhoun rege Mezrem [Aegypti], & constituit eum principē super Aegyptum, ac super totam domum suam.

13 * Et statuerunt falsos testes qui dicerent: Homo iste non cessat loqui verba aduersus locum sanctum & legem.
14 * Audiuimus enim eum dicentē, quoniam Iesus Nazarenus hic, destruet locū istum, & mutabit traditiones, quas tradidit nobis Moyses.
15 * Et intuentes eum omnes qui sedebant in concilio, viderunt faciem eius tanquam faciem angeli.

CAP. VII.

1 DIxit autem princeps sacerdotum: Si hæc ita se habent?
2 * Qui ait: Viri fratres & patres audite. Deus gloriæ apparuit patri nostro Abrahæ cum esset in Mesopotamia, prius quam moraretur in Charran.
3 * Et dixit ad illum: Exi de terra tua, & de cognatione tua, & veni in terrā quam monstrauero tibi.
4 * Tunc exiit de terra Chaldæorum, & habitauit in Charran. Et inde postquam mortuus est pater eius, transtulit illū in terram istā, in qua nunc vos habitatis.
5 * Et non dedit illi hæreditatem in ea, nec passum pedis: † & repromisit dare illi eam in possessionem, & semini eius post ipsum, cùm non haberet filium.
6 * Locutus est autem ei Deus: Quia erit semen eius accola in terra aliena, & seruituti eos subiicient, & malè tractabunt eos annis quadringentis.
7 * Et gentem cui seruierint, iudicabo ego, dixit Deus. & post hæc exibunt, & seruient mihi in loco isto.
8 * Et dedit illi testamentum circumcisionis, & sic genuit Isaac, & circumcidit eum die octauo: & Isaac, Iacob, & Iacob duodecim Patriarchas.
9 * Et Patriarchæ æmulantes, Ioseph venundederunt in Ægyptum. & erat Deus cum eo.
10 * Et eripuit eum ex omnibus tribulationibus eius. & dedit ei gratiam & sapientiam in conspectu Pharaonis regis Aegypti, & constituit eum præpositum super Aegyptum, & super omnem domum suam.

15 * Εφησὸ τε μαρτυρες ψευδεῖς λέγοντας, ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα βλασφημα λαλῶν κ᾽ τοῦ τοπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου·
14 * ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τοπον τοῦτον, & ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν μωσῆς.
15 * καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες ⊕ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

ζ.

1 * Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεύς, εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει
2 * ὁ δὲ ἔφη, ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε· ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν ἀβραάμ, ὄντι ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν χαρράν,
3 * καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἄν σοι δείξω.
4 * τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς χαλδαίων κατῴκησεν ἐν χαρράν. κἀκεῖθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε.
5 * καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτὴν εἰς κατάσχεσιν αὐτῷ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.
6 * ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια.
7 * καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κἀγὼ κρινῶ ἐγώ, εἶπεν ὁ θεός. καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
8 * καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς, καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ ἰσαὰκ τὸν ἰακώβ, καὶ ὁ ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.
9 * καὶ ⊕ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ᾽ αὐτοῦ.
10 * καὶ ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ᾽ αἰγύπτου κ᾽ ὅλου τοῦ οἴκου αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * Exticit autem fames & oppressio-
gens in vniuersa Ægypto, & in terra Ca-
naan, nec habebant vnde expleremur Pa-
tres nostri.
12 * Quumque audisset Iaakob frumentum
esse in Ægypto, misserat Patres nostros primo.
13 * Et quum bis profecti essent, patefacta est
ipsum Iauseph fratribus suis; & innotuit
Perhoun cognatio ipsius Iauseph.
14 * Porrò misit Iauseph & accersiuit patrem
suum Iaakoub, omnemque cognationem suam:
erant autem numero septuaginta quinque ani-
mæ. * Proinde descendit Iaakob in
15 Ægyptum, & mortuus est ille ipse & Pa-
16 tres nostri. * Et translati sunt in Sichem, &
posiri sunt in sepulchro quod emerat Abra-
hom argento à filiis Chamour.
17 * Quum autem appropinquaret tempus
illius rei quam pollicitus fuerat, sursum erat
Deus ipsi Abrohom, crescebat populus, gene-
rabatque in Ægypto.
18 * Usquequo surrexit rex alius super Æ-
gyptum, qui non noverat ipsum Iauseph.
19 * Et dolose egit in cognationem nostram,
malèque accepit Patres nostros; ac præcepit
eiicis infantes eorum, ne seruarentur.
20 * Eo ipso tempore natus est Moyses, &
charus fuit Deo: et educatus est trimestri
tribus in ædibus patris sui.
21 * Quumque fuisset expositus, sustulit eum
nata est eum filia Perhoun, & nutrivit eum
22 sibi pro filio. * Et eruditus est Moyses in
omni sapientia Ægyptiorum; disertus erat
23 dictis & factis suis. * Quum autem esset
annos quadraginta natus, subiit in animum
eius vt inuiseret fratres suos filios Israel.
24 * Et conspicatus quendam ex illis per-
sapiæ vim patientem, vindicauit eum et ca-
sam eius egit, interemitque Ægyptium illum
qui offenderat eum. * Putabat autem
25 filios Israel fratres suos intelligere Deum per
manum ipsius daturum eis liberationem, at
non intellexerunt.
26 * Ac postero die cernsus est vt quum ri-
inter se rixarentur: & suadebat eis vt in
gratiam redirent, dicens: Viri, fratres estis,
cur alius alium offenditis?

11 * Venit autē fames in vniuersam Æ-
gyptum & Chanaan, & tribulatio ma-
gna, & non inueniebant cibos Patres
nostri.
12 * Cùm audisset autem Iacob esse fru-
mentum in Ægypto, misit patres no-
stros primùm.
13 * Et in secundo cognitus est Ioseph à
fratribus suis; & manifestatum est Pha-
raoni genus eius.
14 * Mittens autem Ioseph, accersiuit
Iacob patrem suum, & omnem cogna-
tionem suam in animabus septuaginta-
quinq. * Et descendit Iacob in Ægyptū:
& defunctus est ipse & patres nostri.
16 * Et translati sunt in Sichem, & positi
sunt in sepulchro quod emit Abraham
pretio argēti à filiis Hemor filij Sichem.
17 * Cùm autem appropinquaret tem-
pus promissionis, quam professus erat C
Deus Abrahæ, creuit populus, & multi-
plicatus est in Ægypto,
18 * Quoadusque surrexit alius rex in
Ægypto, qui non sciebat Ioseph.
19 * Hic circumueniens genus nostrum,
afflixit patres nostros, vt exponerent in-
fantes suos, ne viuificarentur.
20 * Eodem tempore natus est Moyses,
& fuit gratus Deo; qui nutritus est tri-
bus mensibus in domo patris sui.
21 * Expositō autē illo, sustulit eum filia
Pharaonis, & nutriuit eū sibi in filium.
22 * Et eruditus est Moyses omni sapien
tia Ægyptiorum: & erat potens in ver-
bis & in operibus suis.
23 * Cum autem impleretur ei quadra-
ginta annorum tempus, ascendit in cor
eius vt visitaret fratres suos filios Israel.
24 * Et cùm vidisset quendam iniuriam
patientem, vindicauit illum: & fecit vl-
tionem ei qui iniuriam sustinebat, per-
cussio Ægyptio.
25 * Existimabat autē intelligere fratres,
quoniam Deus per manum ipsius daret
salutem illis: at illi non intellexerunt.
26 * Sequenti verò die apparuit illis litī-
gantibus: & reconciliabat eos in pace,
dicens: Viri, fratres estis; vt quid nocē-
tis alterutrum?

11 * Ηλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν αἰγύπτου καὶ χα-
ναάν, καὶ θλῖψις μεγάλη, καὶ οὐχ ἥυρισκον χορτάσμα-
τα οἱ πατέρες ἡμῶν.
12 * ἀκούσας δὲ ἰακὼβ ὄντα σῖτα ἐν αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε
τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον·
13 * καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη ἰωσὴφ τοῖς ἀδελ-
φοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ φαραὼ τὸ γένος τοῦ
ἰωσήφ.
14 * ἀποστείλας δὲ ἰωσὴφ μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐ-
τοῦ ἰακὼβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτοῦ ἐν ἑβδομήκον-
τα πέντε ψυχαῖς.
15 * κατέβη δὲ ἰακὼβ εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς
καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν·
16 * καὶ μετετέθησαν εἰς συχέμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνή-
ματι ᾧ ὠνήσατο ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν ἐμ-
μὼρ τοῦ συχέμ.
17 * καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡ-
μολόγησεν ὁ θεὸς τῷ ἀβραάμ,ηὐξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη
ἐν αἰγύπτῳ,
18 * ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ἤδει τὸν
ἰωσήφ.
19 * οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς
πατέρας ἡμῶν τοῦ ποιεῖν ἐκτίθεσθαι τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ
ζωογονεῖσθαι.
20 * ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ, ὃς
ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ·
21 * ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ἀνείλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ φαραώ,
καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν.
22 * καὶ ἐπαιδεύθη μωσῆς πάσῃ σοφίᾳ αἰγυπτίων. ἦν δὲ δυ-
νατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ.
23 * ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταετὴς χρόνος, ἀνέ-
βη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
τοῦ τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ.
24 * καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκ-
δίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν αἰγύπτιον·
25 * ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ὅτι ὁ
θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συ-
νῆκαν.
26 * τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ
συνήλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπών, ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε
ὑμεῖς· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;

וְלֹא יִמְצְאוּ אֲבֹתֵינוּ מָזוֹן׃ 12 וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם וַיִּשְׁלַח אֶת אֲבֹתֵינוּ בָּרִאשֹׁנָה׃
13 וּבַשֵּׁנִית נוֹדַע יוֹסֵף לְאֶחָיו וַיִּוָּדַע מוֹלַדְתּוֹ לְפַרְעֹה׃ 14 וַיִּשְׁלַח יוֹסֵף וַיִּקְרָא לְיַעֲקֹב אָבִיו וְאֶת כָּל מוֹלַדְתּוֹ
חֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ נָפֶשׁ׃ 15 וַיֵּרֶד יַעֲקֹב מִצְרַיְמָה וַיָּמָת הוּא וַאֲבֹתֵינוּ׃ 16 וַיּוּבְאוּ שְׁכֶמָה וַיִּקָּבְרוּ בַּקֶּבֶר אֲשֶׁר
קָנָה אַבְרָהָם בְּכֶסֶף מִן בְּנֵי חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם׃ 17 וּכְקָרֵב עֵת הַהַבְטָחָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם גָּדַל הָעָם
וַיִּרְבֶּה בְּמִצְרָיִם׃ 18 עַד אֲשֶׁר קָם מֶלֶךְ אַחֵר עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף׃ 19 הוּא הִתְחַכֵּם עַל מוֹלַדְתֵּנוּ
וַיָּרַע לַאֲבוֹתֵינוּ לְהַשְׁלִיךְ אֶת יַלְדֵיהֶם לְבִלְתִּי חָיוֹת׃ 20 בָּעֵת הַהִיא נוֹלַד מֹשֶׁה וְהוּא יָפֶה לֵאלֹהִים וַיְגַדֵּל שְׁלֹשָׁה
יְרָחִים בְּבֵית אָבִיו׃ 21 וְכִהֻדְּפוּ הֵבִיאָתְהוּ בַּת פַּרְעֹה וַתְּאַמְצֵהוּ לְבֵן לָהּ׃ 22 וַיְלַמֵּד מֹשֶׁה בְּכָל חָכְמַת מִצְרַיִם וַיְהִי
גִּבּוֹר בְּדִבְרֵי פִיו וּבְמַעֲשָׂיו׃ 23 וּבְמָלֵאת לוֹ אַרְבָּעִים שָׁנָה עָלָה לִבּוֹ לִפְקֹד אֶת אֶחָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ 24 וַיַּרְא
אֶת אִישׁ עִבְרִי נִדְכָּה וַיִּתְגָּבֵר וַיַּכֶּה אֶת הַמִּצְרִי וַיַּךְ אֶת הַנִּדְכֶּה׃ 25 וַיְהִי חֹשֵׁב כִּי אֶחָיו יָבִינוּ כִּי יַד אֱלֹהִים
תִּתֵּן לָהֶם תְּשׁוּעָה וְהֵם לֹא הֵבִינוּ׃ 26 וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֵּרָא אֲלֵיהֶם וְהִנֵּה מְרִיבִים וַיְנַסֵּם לְהָשִׁיב אוֹתָם
לְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אֲנָשִׁים אַתֶּם אַחִים לָמָּה תַּכְאִיבוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 * Is porrò qui offendebat socium, repulit eum à se, & dixit ei, Quis constituit te super nos principem & iudicem?

28 * Num nos interficere quæris, sicut interfecisti heri Ægyptium?

29 * Proinde fugit Mousche ob hanc rem, & factus est inquilinus in terra Madian: habuitque duos filios.

Matutinis Dominicæ Ouschano.

30 * Quumque illic implessent quadraginta annos, visus est ei in deserto montis Sinai angelus Domini in igne qui ardebat in rubo.

31 * Quod vt conspexit Mousche, admiratus est visionem: & quum accederet, vt considerare, facta est ad eum vox Domini†:

32 * Ego sum Deus Patrum tuorum, Deus Abrahæ, Deus Ischok et Iaakoub. Quumque tremeret Mousche, non audebat intueri visum.

33 * Dixit autem ei Dominus: Solue calceamenta pedum tuis: terra enim in qua stas, sancta est.

34 * Videndo vidi oppressionem populi mei qui est in Ægypto, & gemitus eius audiui, & descendi vt liberem eos. nunc igitur veni & mittam te in Ægyptum.

35 * Hunc Mousche, quem negauerant ad dicerent, Quis constituit te super nos principem & iudicem? hunc ipsum Deus principem & liberatorem misit eis per manum angeli illius qui apparuerat ei in rubo.

36 * Hic est qui eduxit eos dum educit signa & miracula virtutésque in terra Ægypti, et in mari Souph, [carectofo] et in deserto annis quadraginta.

Sabbatho Candidatorum.

37 * Hic est Mousche ille qui dixit filiis Israel, Prophetam suscitabit vobis Dominus Deus ex fratribus vestris sicut me: eum audietis.

38 * Hic est qui fuit in congregatione in deserto cum Angelo illo qui loquebatur ei in monte Sinai, & cum Patribus nostris: & est denique qui excepit eloquia viua vt ea nobis traderet.

39 * Et noluerunt ad eum mentem adhibere Patres nostri; sed dereliquerunt eum, & conuersi sunt cordibus suis ad Ægyptum.

27 * Qui autem iniuriam faciebat proximo, repulit eum, dicens: Quis te constituit principem & iudicem super nos?

28 * Nunquid interficere me tu vis, quemadmodum interfecisti heri Ægyptium?

29 * Fugit autem Moyses in verbo isto: & factus est aduena in terra Madian, vbi genauit filios duos.

30 * Et expletis annis quadraginta, apparuit illi in deserto montis Sina angelus in igne flammæ rubi.

31 * Moyses autem videns, admiratus est visum. Et accedente illo vt consideraret, facta est ad eum vox Domini†:

32 * Ego sum Deus Patrũ tuorum, Deus Abrahæ, Deus Isaac, & Deus Iacob. Tremefactus autem Moyses, non audebat consiliderare.

33 * Dixit autem illi Dominus: Solue calceamentum pedum tuorum: locus enim in quo stas, terra sancta est.

34 * Videns vidi afflictionem populi mei qui est in Ægypto, & gemitum eorum audiui, & descendi liberare eos. Et nunc veni, & mittam te in Ægyptum.

35 * Hanc Moysen, quem negauerunt, dicentes, Quis te constituit principem & iudicem? hunc Deus principem & redemptorem misit, cum manu angeli qui apparuit illi in rubo.

36 * Hic eduxit illos faciens prodigia & signa in terra Ægypti, & in rubro mari, & in deserto annis quadraginta.

37 * Hic est Moyses qui dixit filiis Israel: Prophetam suscitabit vobis Deus de fratribus vestris tanquam me, ipsum audietis.

38 * Hic est qui fuit in ecclesia in solitudine, cum angelo qui loquebatur ei in monte Sina, & cum Patribus nostris: qui accepit verba vitæ dare nobis.

39 * Cui noluerunt obedire Patres nostri: sed repulerunt, & auersi sunt cordibus suis in Ægyptum,

27 * ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, ἀπώσατο αὐτὸν, εἰπών, τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς;

28 * μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες χθὲς τὸν αἰγύπτιον;

29 * ἔφυγε δὲ μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.

30 * καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους σινᾶ ἄγγελος κυρίου ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου.

31 * ὁ δὲ μωσῆς ἰδὼν ἐθαύμασε τὸ ὅραμα. προσερχομένου δὲ αὐτὸ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ κυρίου πρὸς αὐτόν·

32 * ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς ἀβραάμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι.

33 * εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ κύριος, λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν.

34 * ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύπτῳ, καὶ τὸν στεναγμὸν αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς. καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστελῶ σε εἰς αἴγυπτον.

35 * τοῦτον τὸν μωσῆν ὃν ἠρνήσαντο, εἰπόντες, τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.

36 * οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα.

37 * οὗτός ἐστιν ὁ μωυσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ.

38 * οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν,

39 * ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς αἴγυπτον,

Universidad de Deusto
Biblioteca

40 * Dicentes Aaroum, Facnobis deos qui
præcant nobis: Mouſche ſiquidē iſti, qui eduxit
nos è terra Mezren, Ægypti, neſcimus
41 accideric. * Proinde fecit eis vitulū in diebus
illis: et ſacrificarunt ſacrificia idolis, et lae-
tabantur ſefe operemanuum ſuarum.

42 * Et auerſus eſt Deus, & tradidit eos
ſeruirent exercitibus cæli, ſicut ſcriptum eſt
in libro Prophetarum: Num quadraginta
annis in deſerto victimas aut ſacrificia ob-
tuliſtis mihi filij Iſroel?

43 * Quinimò baiulaſtis Conopeum Mo-
loch, & ſydus Dei Repbon, imagines quas
feciſtis vt eas adoraretis. Transferam vos
trans Bobel.

De Genitrice Dei & Baptiſmo.

44 * Ecce tabernaculum teſtimonij Patrum
noſtrorū in deſerto fuit, ſicuti præceperat ei
qui collocutus fuerat Mouſche, vt faceret il-
lud ad ſimilitudinem quam ei oſtenderat.

45 * Quod quidem tabernaculum etiam in-
troducendo introduxerunt Patres noſtri cum
Ieſchua in terram quam dedit eis Deus ha-
reditatem ex gentibus illis quas euertit ad
rum conſpectu, & dedactum eſt vſque ad
dies Dauid.

46 * Qui inuenit gratiam coram Deo, poſtu-
què vt inueniret tabernaculum Deo Iaakob.

47 * Schelemoun autem ædificauit ei domū.

48 * At Altiſſimus ille non habitat in manu-
factis templis, ſicut ait Propheta.

49 * Quum cælum thronus meus ſit, et ter-
ra ſuppedaneum pedum meorum: Quam do-
dem ædificabitis mihi, dicit Dominus? aut
quis eſt locus requietis meæ?

50 * Nonne manus mea condidit hæc omnia?

51 * O duri ceruice, & incircumciſi cordi-
bus & auditu ſuo, vos ſemper Spiritui Sancto
tatis obſtitiſtis, ſicut Patres veſtri, ita et
vos.

52 * Quem enim Prophetarum non ſunt per-
ſecuti, & interfecerunt Patres veſtri eos qui
rum inquam qui prænunciarunt aduentum
Iuſti illius, quem vos prodidiſtis ac homi-
emiſtis?

53 * At recepiſtis Legem per diſpoſitionem
Angelorum, neque ſeruaſtis eam.

40 * Dicentes ad Aaron: Fac nobis deos qui
præcedant nos: † Moyſes enim hic,
qui eduxit nos de terra Ægypti, neſci-
mus quid factum ſit ei.

41 * Et vitulum fecerunt in diebus illis,
& obtulerunt hoſtiam ſimulachro, &
lætabantur in operibus manuum ſua-
rum.

42 * Conuertit autem Deus, & tradidit
eos ſeruire militiæ cæli, ſicut ſcriptum
eſt in libro Prophetarum: Nunquid vi-
timas† & hoſtias obtuliſtis mihi annis
quadraginta in deſerto, domus Iſrael?

43 * Et ſuſcepiſtis tabernaculū Moloch,
& ſydus dei veſtri Repham, figuras
quas feciſtis, adorare eas. Et transferam
vos trans Babylonem.

44 * Tabernaculum teſtimonij fuit cū pa-
tribus noſtris in deſerto, ſicut diſpoſuit†
Deus loquens ad Moyſen, vt faceret il-
lud ſecundum formam quam viderat.

45 * Quod & induxerunt, ſuſcipientes
patres noſtri cum Ieſu in poſſeſſionem
gentium, quas expulit Deus à facie pa-
trum noſtrorum, vſq; in diebus Dauid.

46 * Qui inuenit gratiam ante Deum,
& petiit vt inueniret tabernaculum Deo
Iacob.

47 * Salomon autem ædificauit illi do-
mum.

48 * Sed non Excelſus in manufactis ha-
bitat, ſicut Propheta dicit:

49 * Cælum mihi ſedes eſt: terra autem
ſcabellum pedum meorum. Quam do-
mum ædificabitis mihi, dicit Dominus?
aut quis locus requietionis meæ eſt?

50 * Nonne manus mea fecit hæc omnia?

51 * Dura ceruice & incircumciſi cordi-
bus & auribus, vos ſemper Spiritui ſan-
cto reſiſtitis: ſicut patres veſtri, † & vos.

52 * Quem Prophetarum non ſunt per-
ſecuti patres veſtri? Et occiderunt eos
qui prænunciabant de aduentu Iuſti,
cuius vos nunc proditores & homicidæ
fuiſtis:

53 * Qui accepiſtis Legem in diſpoſitio-
ne Angelorum, & non cuſtodiſtis.

40 * εἰπόντες τῷ ἀαρών, ποίησον ἡμῖν θεοὺς, οἳ προπορεύ-
σονται ἡμῶν· ὁ γὰρ μωυσῆς οὗτος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς
αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ.

41 * καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνή-
γαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις
τῶν χειρῶν αὐτῶν.

42 * ἔστρεψε δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν
τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν
προφητῶν, μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι
ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ οἶκος ισραήλ;

43 * καὶ ἀνελάβετε τὸ σκήνωμα τοῦ μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον
τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥεφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυ-
νεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα βαβυλῶνος.

44 * Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν
ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ μωυσῇ, ποιη-
σαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει·

45 * ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν
μετὰ ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῶσεν ὁ θεὸς
ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν δαυὶδ·

46 * ὃς εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἠτήσατο εὑρεῖν σκή-
νωμα τῷ θεῷ ἰακώβ·

47 * σολομὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον·

48 * ἀλλ' οὐχ ὑψίστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ,
καθὼς ὁ προφήτης λέγει·

49 * ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι λέγει κύριος· ἢ τίς τό-
πος τῆς καταπαύσεώς μου;

50 * οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα;

51 * σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς
ὠσὶν, ὑμεῖς αἰεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς ὁ
πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς.

52 * τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν;
καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύ-
σεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γε-
γόνατε·

53 * οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ
οὐκ ἐφυλάξατε.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Commemoratione Stephani.

54 ² Quumque hæc audirent, replebantur furore intra se, ac frendebant dentibus suis in eum.

55 ² Ipse verò quum plenus esset fide & Spiritu Sanctitatis, suspexit in cælum, vidit gloriam Dei, & Ieschua adstantem à dextra Dei.

56 ² Et ait: Ecce video cælos apertos, & filium hominis adstantem à dextra Dei.

57 ² Proinde clamarunt alta voce, & obturarunt aures suas, et irruerunt in eum unanimes. 58 nes. ² Et comprehensum eum eiecerunt extra ciuitatem, & lapidibus obruebant eum: testes autem qui testimonium tulerant adhibuerunt eum, posuerunt vestimenta sua ad pedes adolescentis cuiusdam qui vocabatur Schaul.

59 ² Itaque lapidabant Stephanum, quem precaretur ac diceret: Domine noster Ieschua, suscipe spiritum meum.

60 ² Positisque genibus, clamauit alta voce & ait, Domine noster, ne statuas eis hoc peccatum. Et quum hoc dixisset, obdormuit.

61 ² Schaul autem consentiebat commorabatque in eadem eius.

CAP. VIII.

1 FACTA est autem per illud tempus persecutio magna in Ecclesiam quæ erat in Hierosolem: & dispersi sunt omnes per regiones Iudææ, atque adeò inter Schamaritanos, præter Apostolos tantum.

2 ² Collectum autem in arcam, sepelierunt Stephanum viri fideles; & planxerunt pro eum vehementer.

3 Dominica tertia post Resurrectionem.

3 ² Porrò Schaul persequebatur Ecclesiam Dei dum ingrederetur domos, & extraheret viros & mulieres, traderetque eos carceri.

4 ² Illi autem qui dispersi erant, pertransibant regionem, prædicabantque fermonem Dei.

5 ² Philippus verò descendit in vrbem Samaritanorum, & prædicabat Messiam illis.

6 ² Quumque audirent sermonem omnes homines qui illic attendebant ei, tum ob signa quæ videbant omnibus quæ dicebat, quum videbant signa quæ edebat.

54 ² Audientes autem hæc, dissecabantur cordibus suis, & stridebant dentibus in eum.

55 ² Cùm autem esset plenus Spiritu sancto, intendens in cælum, vidit gloriam Dei, & Iesum stantem à dextris † Dei.

56 ² Et ait: Ecce video cælos apertos, & Filium hominis stantem à dextris † Dei.

57 ² Exclamantes autem voce magna, continuerunt aures suas, & impetum fecerunt vnanimiter in eum.

58 ² Et eiicientes eum extra ciuitatem, lapidabant: & testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis qui vocabatur Saulus.

59 ² Et lapidabant Stephanum, inuocantem & dicentem: Domine Iesu, suscipe spiritum meum.

60 ² Positis autem genibus, clamauit voce magna, dicens: Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Et cùm hoc dixisset, obdormuit †.

CAP. VIII.

1 ² Saulus autem erat consentiens necicius. Facta est autem in illa die persecutio magna in Ecclesia, quæ erat Ierosolymis: & omnes dispersi sunt per regiones Iudææ & Samariæ, præter Apostolos.

2 ² Curauerunt autem Stephanum viri timorati, & fecerunt planctum magnum super eum.

3 ² Saulus verò deuastabat Ecclesiam, per domos intrans, & trahens viros ac mulieres, tradebat in custodiam.

4 ² Igitur qui dispersi erant pertransibant, euangelizantes verbum †.

5 ² Philippus autem descendens in ciuitatem Samariæ, prædicabat illis Christum.

6 ² Intendebant autem turbæ his quæ à Philippo dicebantur, vnanimiter audientes, & videntes signa quæ faciebat.

54 ² ακούοντες ὃ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, & ἔβρυχον σὺν ὀδοῦσιν ἐπ' αὐτόν.

55 ² ὑπάρχων ὃ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶδε δόξαν θεοῦ, καὶ ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ.

56 ² καὶ εἶπεν, ἰδοὺ θεωρῶ σὺν οὐρανοὺς διηνοιγμένους, & τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ.

57 ² κράξαντες ὃ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν.

58 ² καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν. & οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου.

59 ² καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, κύριε ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.

60 ² θεὶς ὃ τὰ γόνατα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τοῦτο τὸ ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

ῆ.

1 ² Σαῦλος ὃ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. ἐγένετο ὃ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν ἱεροσολύμοις, πάντες τε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς ἰουδαίας καὶ σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων.

2 ² συνεκόμισαν ὃ τὸν στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ.

3 ² Σαῦλος ὃ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακήν.

4 ² οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.

5 ² φίλιππος ὃ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς σαμαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν.

6 ² προσεῖχόν τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ φιλίππου ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * Multi enim quos tenebant spiritus immundi, clamabant alta voce, & exibant ab eis. Alij autem paralytici & claudi sanati
8 sunt restituti.
* Et gaudium magnum exstitit in illa ciuitate.
9 * Erat autem illic homo quidam nomine Simoun, qui habitauerat in illa urbe multo tempore, & magicis suis artibus seduxerat plebem Schamaritanorum, quum magnificaret seipsum, dicereique, Ego sum Magnus ille.
10 * Proinde inclinabantur ad eum tam maiores, quàm tenues; ac dicebant, Ipse est virtus illa magna Dei.
11 * Et acquieuerãt ei, propterea quòd multo tempore magicis suis incantationibus suis stupefecerat eos.
12 * Quum autem credidissent Philippo euangelizanti de regno Dei, & nomine domini nostri Iesebus Meschicho, baptizabantur viri & mulieres.
13 * Quin & ipse Simoun credebat, ac baptizatus est, & adhærebat Philippo. Videns etiam signa & virtutes magnas quæ fiebant, obstupefiebat & admirabatur per eum.

Feria secunda hebdomadis præcedentis Ieiunium.

14 *Porrò quum audissent Apostoli qui erant in Ourischlem populum Schamaritanorum recepisse sermonem Dei, miserunt ad eos Kipho & Youchanon.
15 *Itaque descenderunt, et precati sunt pro eis vt reciperent Spiritum Sanctitatis.
16 *(Nondùm enim ingressus fuerat in quenquam eorum, sed tantum baptizabantur in nomine Domini nostri Iesebus.)
17 * Tunc imponebant eis manum, & recipiebant Spiritum Sanctitatis.
18 * Conspicatus autem Simoun quòd per impositionem manuum Apostolorum daretur Spiritus Sanctitatis, obtulit eis pecuniam
19 * Dicens: Date etiam mihi potestatem hanc, vt cuicunque imposuero manus, recipiat Spiritum Sanctitatis.
20 *Cui dixit Schemeoun Kipho, Pecunia tua tecum abeat in perditionem, quoniam putaueris donum Dei diuitiis nostris posse
21 * Non est tibi pars, neque sors in ista; quia cor tuum rectum non est coram

7 * Multi enim eorum qui habebant spiritus immundos, clamantes voce magna, exibant. Multi autem paralytici & Claudi curati sunt.
8 * Factum est ergo gaudium magnum in illa ciuitate.
9 * Vir autem quidam nomine Simon, qui antè fuerat in ciuitate magus, seducens gentem Samariæ, dicens se esse aliquem magnum:
10 * Cui ausultabant omnes à minimo vsque ad maximum, dicentes: Hic est virtus Dei, quæ vocatur magna.
11 * Attendebant autem eum, propter quod multo tempore magicis suis dementasset eos.
12 * Cùm verò credidissent Philippo euangelizanti de regno Dei, & nomine Iesu Christi, baptizabantur viri ac mulieres.
13 * Tunc Simon & ipse credidit: & cùm baptizatus esset, adhærebat Philippo. Videns etiam signa & virtutes maximas fieri, stupens admirabatur.

14 * Cùm autem audissent Apostoli qui erant in Ierosolymis, quia recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Iohannem.
15 * Qui cùm venissent, orauerunt pro ipsis, vt acciperent Spiritum sanctum.
16 * Nondum enim in quenquam illorum superuenerat; sed baptizati tãtùm erant in nomine Domini Iesu.
17 * Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum.
18 * Cùm vidisset autem Simon, quia per impositionem manus Apostolorum Dabatur Spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam
19 * Dicens: Date & mihi hanc potestatem, vt cuicunque imposuero manus, accipiat Spiritum sanctum.
20 * Pecunia autem dixit ad eum: Pecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donũ Dei existimasti pecunia possideri.
21 * Non est tibi pars neque sors in sermone isto, cor enim tuum non est rectum

7 * πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν.
8 * καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.
9 * ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων, καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν·
10 * ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, οὗτος ἐστὶν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ μεγάλη.
11 * προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς.
12 * ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος ἰησοῦ χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.
13 * ὁ δὲ σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς, ἦν προσκαρτερῶν τῷ φιλίππῳ, θεωρῶν τε δυνάμεις, καὶ σημεῖα μεγάλα γινόμενα, ἐξίστατο.
14 * Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δεδέκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην·
15 * οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι πνεῦμα ἅγιον·
16 * οὔπω γάρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ.
17 * τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον.
18 * θεασάμενος δὲ ὁ σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα,
19 * λέγων, δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον.
20 * πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν, τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι.
21 * οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ·

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 * Verùm pœnitentiam age de isto malitia tua, & Deum implora, si forte remittatur tibi dolus cordis tui.

23 * Siquidem in bepate amaritudinis & in vinculis iniquitatis video te esse.

24 * Respondit Simeon & ait; Petite vos pro me à Deo, ne quid mihi obueniat eorum quæ dixistis.

25 * Schemeoun autem et louchanum quum testificati essent eùs, docuissentque sermonem Dei, reuersi sunt ad Ourischlem, & in pagis multis Schamaritanorum euangelizauerunt.

Benedictione aquarum & Baptismo.

26 * Allocutus est autem Angelus Domini Philippum, & dixit ei: Surge, vade ad ostium per viam desertam, quæ descendit ab Ourischlem ad Gaza.

27 * Proinde surgens abiit, & ecce vir Æthiops, eunuchus quendam venientem à Gaza, Æthiopia] Dynastem Kandak reginæ Æthiopiæ, qui quidem præerat vniuersis opibus eius, veneratque adoraturus in Ourischlem.

28 * Quumque reuerteretur vt sederet, legebat in curru, legebátq; in Eschaia propheta.

29 * Dixit autem Spiritus Sanctus Philippo, Accede, & adiunge te ad currum.

30 * Quumque accessisset, audiit eum legentem in Eschaio Prophetam: & dixit ei, Putasne intelligis quæ legis?

31 * Ille verò dixit, Qui possim intelligere, nisi quis me præmoneat? Et obsecrauit Philippo vt ascenderet, sederetque secum.

32 * Sectio autem scripturæ quam legebat, hæc erat: Tanquam ouis ad mactationem ductus est, & tanquam agnus coram tondente se, sine voce, sic non aperuit os suum.

33 * In ipsius humilitate iudicium eius sublatum est: porrò generationem eius quis enarrabit? quia tollitur vita eius de terra.

34 * Dixit autem Eunuchus ille Philippo, Peto à te, de quo Propheta hoc dixit ab ipso, an de quopiam alio?

35 * Tunc Philippus aperuit os suum, & incipiens ab hac scriptura, euangelizauit illi Iesum Domino nostro Ieschua.

22 * Pœnitentiam itaque age ab hac nequitia tua: & roga Deum, si forte remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui.

23 * In felle enim amaritudinis, & obligatione iniquitatis video te esse.

24 * Respondens autem Simon, dixit: Precamini vos pro me ad Dominum, vt nihil veniat super me horum quæ dixistis.

25 * Et illi quidem testificati & loquuti verbum Domini, redibant Ierosolymã, Et multis regionibus Samaritanorum euangelizabant.

26 * Angelus autem Domini loquutus est ad Philippum, dicens: Surge, & vade contra Meridianum, ad viam quæ descendit ab Ierusalem in Gazam: hæc est deserta.

27 * Et surgès abiit. Et ecce, vir Æthiops, eunuchus, potens † Candaces reginę Æthiopũ, qui erat super omnes gazas eius, venerat adorare in Ierusalem:

28 * Et reuertebatur sedens super currum suum, legensque Isaiam Prophetam.

29 * Dixit autem Spiritus Philippo: Accede, & adiunge te ad currum istum.

30 * Accurrens autem Philippus, audiit eum legentem Isaiam Prophetam, & dixit, Putasne intelligis quæ legis?

31 * Qui ait: Et quomodo possum, si non aliquis ostenderit mihi? Rogauitque Philippum vt ascenderet, & sederet secum.

32 * Locus autem scripturæ quam legebat, erat hic: Tanquam ouis ad occisionem ductus est: & sicut agnus coram tondente se, sine voce, sic non aperuit os suum.

33 * In humilitate iudicium eius sublatum est. Generationem eius quis enarrabit? quoniam tolletur de terra vita eius.

34 * Respondens autem Eunuchus Philippo, dixit: Obsecro te, de quo Propheta dicit hoc? de se, an de alio aliquo?

35 * Aperiès autem Philippus os suum, & incipiens à scriptura ista, euangelizauit illi Iesum.

22 * μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ὁ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου.

23 * εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα.

24 * ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε, δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

25 * οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλήμ, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίσαντο.

26 * Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος.

27 * καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ αἰθίοψ εὐνοῦχος, δυνάστης Κανδάκης τῆς βασιλισσης αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς ἱερουσαλήμ·

28 * ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην ἡσαΐαν.

29 * εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, προσελθε, καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ.

30 * προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προφήτην ἡσαΐαν, καὶ εἶπεν, ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;

31 * ὁ δὲ εἶπε, πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με; παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον, ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ.

32 * ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη, ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.

33 * ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη. τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται, ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

34 * ἀποκριθεὶς ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ, εἶπε, δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο, περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περί τινος ἑτέρου τινός;

35 * ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

36 * Quumque ipsi iter facerent, peruenerunt ad locum quendam in quo erat aqua: dixit itaque Eunuchus ille: En aqua: quid prohibitio est quominus baptizer?

Deest versus 37.

38 * Iussitque sisti currum: & descenderunt ambo in aquam, ac baptizauit Philippus Eunuchum illum.

39 * Quumque ascendissent ex aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum, nec amplius vidit eum Eunuchus ille, sed pergebat in via gaudens.

40 * Philippus autem inuentus est de Azoto, & peragrabat & euangelizabat omnibus ciuitatibus, vsque dum veniret Cæsaream.

Dominica introitus Ieiunij & de Baptismo.

CAP. IX.

1 * Schoual autem adhuc plenus erat minis & cædis aduersus discipulos Domini nostri.

2 * Et popposcit epistolam a summo Pontifice sibi dari ad Darmasouk ad Synagogas, vt si quos inueniret erudientes hac via, siue aut mulieres, vinctos adduceret eos ad Hierischlem.

3 * Quumque proficisceretur, incepit appropinquare Darmasouk, derepente circumfulsit eum lux è cælo.

4 * Et cecidit in terram: audiitque vocem dicentem sibi, Schoual, Schoual, quid me persequeris?

5 * Durum est tibi calcitrare ad stimulos.

6 * Respondit ipse & ait: Quis es Domine? Et dixit ad eum Dominus noster dixit, Ego sum Iehsua ille Nazarenus, quem tu persequeris. Sed surge, ingredere vrbem, & ibi dicetur tibi quid te oporteat facere.

7 * Cæterùm viri illi qui cum eo ibant, stetterunt attoniti, quippe qui vocem tantum audirent, nemo autem apparebat eis.

8 * Et surrexit Schoual è terra, aperti sunt ei oculi eius essent aperti: & quum prehendissent manum eius, introduxerunt eum in Darmasouk.

36 * Et dum irent per viam, venerunt ad quandam aquam: & ait Eunuchus, Ecce aqua, quis prohibet me baptizari?

37 * Dixit autem Philippus: Si credis ex toto corde, licet. Et respondens ait, Credo filium Dei esse Iesum Christum.

38 * Et iussit stare currum: & descenderunt vterque in aquam, Philippus & Eunuchus, & baptizauit eum.

39 * Cùm autem ascendissent de aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum, & amplius non vidit eum Eunuchus. Ibat enim per viam suam gaudens.

40 * Philippus autem inuentus est in Azoto, & pertransiens euangelizabat ciuitatibus cunctis, donec veniret Cæsaream.

CAP. IX.

1 * SAulus autem adhuc spirans minarum & cædis in discipulos Domini, accessit ad principem Sacerdotum;

2 * Et petiit ab eo epistolas in Damascum ad Synagogas, vt si quos inuenisset huius viæ viros ac mulieres, vinctos perduceret in Ierusalem.

3 * Et cùm iter faceret, contigit vt appropinquaret Damasco. & subitò circumfulsit eum lux de cælo.

4 * Et cadens in terram, audiuit vocem dicentem sibi, Saule, Saule, quid me persequeris?

5 * Qui dixit: Quis es Domine? Et ille: Ego sum Iesus, quem tu persequeris. Durum est tibi contra stimulum calcitrare.

6 * Et tremens ac stupens, dixit: Domine, quid me vis facere? Et Dominus ad eum: Surge, & ingredere ciuitatem, & ibi dicetur tibi quid te oporteat facere.

7 * Viri autem illi qui comitabantur eum eo, stabant stupefacti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes.

8 * Surrexit autem Saulus de terra, apertisque oculis nihil videbat. Ad manus autem illum trahentes, introduxerunt Damascum.

36 * ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ· καὶ φησὶν ὁ εὐνοῦχος, ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;

37 * -εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος, εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε, πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν χριστόν.

38 * καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἅρμα. καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ, τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.

39 * ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασε τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

40 * Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

θ'.

1 * Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ

2 * ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ.

3 * ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ·

4 * καὶ πεσὼν ἐπὶ τὸν χῶν, ἤκουσε φωνῆς λέγουσαν αὐτῷ, Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις;

5 * εἶπε δὲ, τίς εἶ κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν, ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· -σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.

6 * -τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε, κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.

7 * οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐννεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες.

8 * ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδὲν ἔβλεπε. χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν.

---

[1] נתן לה [2] לדרסוק לכנושתא דאן הוו קשבח [3] ורדין בהדא אורחא נגדא אוכמא [4] נאמר [5] עקא [6] אסר [7] אמא [8] לדרסוק [9] ולאורשלם : [10] ובד אזל הוא ושרי קטפא לדרסוק [11] מן תמיד [12] אזלת [13] ובפל על ארעא ושמע קל [14] דאמר להא שאול שאול מנא אנת לי קשא הוד לך [15] למבעטא [16] אנא הו ואמר מן אנת מרי ומרן אמר אנא ישוע נצרנא הו דאנת רדף אנת [17] אלא קום על רגלך ועמד [18] ובגדא דאזלין הוו עטפה באורחא [19] קיטין הוין בד [20] המימין קטל רגלא בלחוד שקעין הוו אנש דין לא [21] מהחזא הוא לחון : [22] ובקם שאול מן ארעא ולא מחזא הוא לה [23] עיניוהי פתיחן הוין ובד אחדין באידוהי [24] אעלוהי לדרסוק

[1] נתל [2] לה לשון הוספה [3] ורלא לשון חוזר [4] לא משי' קום הקם [5] אמא [6] קטף [7] עלל [8] נתא [9] עברית השמש [10] ורלא לשון חוזר [11] אסר [12] אמא [13] קום [14] אסר [15] קטף [16] עלל [17] נתא [18] עברית השמש [19] ורלא לשון חוזר [20] קטף [21] עלל [22] נתא [23] עברית השמש [24] עלל

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * Neque visum est ei quicquam tribus diebus, neque comedit neque bibit.
10 * Erat autem in Damasco discipulus quidam, cuius nomen erat Chananias, & Dominus dixit ei per visionem, Chananias; ait, En ego adsum Domine mi.
11 * Et Dominus noster dixit ei: Surge, proficiscere in vicum qui vocatur Rectus, & quære in ædibus Iehudæ Schaul, qui ex Tarso ciuitate.
12 * Ecce enim dum ille precatur, videt per visionem virum nomine Chananiam introeuntem & imponentem sibi manum vt aperiantur oculi ipsius.
13 * Dixit autem Chananias: Domine mi, audiui ex multis de viro isto quot mala fecerit Sanctis tuis in Ourischlem.
14 * Et ecce etiam hic habet potestatem à principibus Sacerdotum vinciendi illos omnes qui inuocant nomen tuum.
15 * Dixit ei Dominus: Surge, proficiscere, quandoquidem vas est mihi electionis, vt ferat nomen meum inter Gentes, & Reges, & inter filios Israel.
16 * Ego enim ostendam ei quanta profecto sit propter nomen meum.
17 * Tunc Chananias abiit domum ad eum, & imposuit ei manum, ac dixit ei: Schaul frater mi, Dominus noster Ieschua misit me, (is qui visus est tibi in via quam venisti) vt aperiantur oculi tui, & impleare Spiritu Sanctitatis.
18 * Eoque momento decidit ex oculis eius aliquid simile squamæ, & aperti sunt oculi eius: surgensque baptizatus est.
19 * Cepit autem cibum, & confortatus est, fuitque per dies aliquot apud discipulos qui erant in Damasco.
20 * Et statim prædicauit in Synagogis Dominum de Ieschua, eum esse filium Dei.
21 * Proinde obstupescebant ij omnes qui audiebant eum, & dicebant: Nonne hic est qui persequebatur eos omnes qui inuocabant nomen istud in Ourischlem, & eos etiam huc ob idipsum missus fuerat, vt vinctos illos duceret eos ad principes Sacerdotum?

9 * Et erat tribus diebus non videns, & non manducauit neque bibit.
10 * Erat autem quidam discipulus Damasci, nomine Ananias: & dixit ad illum in visu Dominus, Anania. At ille ait, Ecce ego Domine.
11 * Et Dominus ad eum; Surge, & vade in vicum qui vocatur Rectus: & quære in domo Iudę Saulum nomine Tharsensem; ecce enim orat.
12 * (Et vidit virum Ananiam nomine, introeuntem, & imponentem sibi manus vt visum recipiat.)
13 * Respondit autem Ananias, Domine, audiui à multis de viro hoc, quanta mala fecerit sanctis tuis in Ierusalem:
14 * Et hic habet potestatem à principibus Sacerdotum alligandi omnes qui inuocant nomen tuum.
15 * Dixit autem ad eum Dominus: Vade, quoniam vas electionis est mihi iste, vt portet nomen meum coram gentibus, & regibus, & filiis Israel.
16 * Ego enim ostendã illi quanta oportet eum pro nomine meo pati.
17 * Et abiit Ananias, & introiuit in domum: & imponens ei manus dixit: Saule frater, Dominus misit me Iesus, qui apparuit tibi in via qua veniebas, vt videas, & impleans Spiritu sancto.
18 * Et confestim ceciderunt ab oculis eius tanquam squamæ, & visum recepit. Et surgens baptizatus est.
19 * Et cum accepisset cibum, confortatus est. Fuit autem cum discipulis qui erant Damasci, per dies aliquot.
20 * Et continuò in gressus in † Synagogis prædicabat Iesum, quoniam hic est filius Dei.
21 * Stupebant autem omnes qui † audiebant: & dicebant, Nonne hic est qui expugnabat in Ierusalem eos qui inuocabant nomen istud: & huc ad hoc venit, vt vinctos illos duceret ad principes Sacerdotum?

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dominica secunda Iciunij.

22 * Schaoul autem magis roborabatur, & turbabat Iihoudæos illos qui degebant in Darmasouk, quum ostenderet eum esse Meschicho.

23 * Quumque per multos dies illic essent, faciebant [nectebant] et dolum Iihoudæi, vt eum interficerent.

24 * Indicatæ verò fuerunt Schaoul insidiæ eorum. Custodiebant autem & portas die ac nocte, vt eum interficerent.

25 * Tunc imposuerunt cum discipuli suis, & demiserunt eam per murum nocte.

26 * Et profectus est ad Ourischelem, tentabátque se adiungere discipulis; sed omnes timebant ab eo, neque credebant eum esse discipulum. * Barnabas autem accepit eum, & duxit ad Apostolos, & renunciauit eis quomodo in via vidisset Dominum, & quomodo collocutus fuisset ei, & quomodo in Darmasouk palàm locutus esset in nomine Iesebua. * Proinde intrabat & exibat Ierusalem, & fiducialiter agebat in nomine Domini. * Et loquebatur in nomine Iesebua palàm, & disceptabat cum Iihoudæis illis qui tum erant Græcè. illi verò volebant eã interficere. * Quod quum nouissent fratres, deduxerunt eum nocte Cæsaream, illicque imposuerunt eum Tarsum.

31 * Ecclesia quidem per totam Iudeam, Galilæam & Samariam habebat pacem, & ædificabatur ambulans in timore Dei, & in consolatione Spiritus Sanctitatis multiplicabatur.

32 * Factum est autem vt quum perlustraret Schemeoun vrbes, descenderet etiam ad Sanctos qui habitabant in Loud ciuitate.

33 * Et inuenit virum quendam nomine Anias decumbentem in grabbato, & paralyticum ab annis octo.

34 * Et dixit ei Schemeoun: Anias, sanat te Iesebua Meschicho: surge, & sterne lectum tuum. Eoque momento surrexit.

35 * Et viderunt eum omnes qui habitabant Loud & Saroua, & conuerti sunt ad Deum.

22 * Saulus autem multò magis conualescebat, & confundebat Iudæos qui habitabant Damasci, affirmans quoniam hic est Christus.

23 * Cùm autem implerẽtur dies multi, consilium fecerunt Iudæi in vnum vt eum interficerent.

24 * Notæ autem factæ sunt Saulo insidiæ eorum. Custodiebant autem & portas die ac nocte, vt eum interficerent.

25 * Accipientes autem eum discipuli nocte, per murum demiserũt eum, submittentes in sporta.

26 * Cùm autem venisset in Ierusalem, tentabat se iungere discipulis; & omnes timebant eum, non credentes quòd esset discipulus.

27 * Barnabas autem apprehẽsum illum, duxit ad Apostolos: & narrauit illis, quomodo in via vidisset Dominum, & quia locutus est ei, & quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Iesu.

28 * Et erat eum illis intrans & exiens in Ierusalem, & fiducialiter agens in nomine Domini.

29 * Loquebatur quoque Gentibus, & disputabat cum Græcis: illi autem quærebant occidere eum.

30 * Quod quum cognouissent fratres, deduxerunt eum Cæsaream, & dimiserunt Tarsum.

31 * Ecclesia quidem per totam Iudeam & Galilæam & Samariam habebat pacem, & ædificabatur ambulans in timore Domini, & consolatione sancti Spiritus replebatur.

32 * Factum est autem, vt Petrus, dum transiret vniuersos, descenderet ad sanctos qui habitabant Lyddæ.

33 * Inuenit autem ibi hominem quendam nomine Æneam, ab annis octo iacentem in grabbato, qui erat paralyticus.

34 * Et ait illi Petrus: Ænea, sanet te Dominus Iesus Christus: surge, & sterne tibi. Et continuò surrexit.

35 * Et viderunt eum omnes qui habitabant Lyddæ, & Saronæ: qui conuersi sunt ad Dominum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Defunctorum.

36 * Erat autem discipula quædam in Ioppi ciuitate nomine Tebitho [Capiens] : Hæc erat dies operibus bonis & eleemosynis quas faciebat.

37 * Aduersa autem valetudine laborans per illos dies, & mortua est : & lauerunt eam, posuerunt que in cœnaculo.

38 * Et audierunt discipuli Schemeon esse in Loud (erat autem vrbs illa ad confinium Fouppi) & miserunt ad eum duos viros qui flagitaturos ab eo ne cunctaretur quin ad eos adiret.

39 * Surrexit itaque Schemeon & profectus est cum eis: quumque venisset, subduxerunt eum in cœnaculum : & congregata fuerunt omnes viduæ circuitu eius flentes, & ostendentes commonstrantes ei tunicas & vestimenta quæ ipsis dederat Tebitho dum viueret.

40 * Schemeon autem eiecit omnes homines foras; & procidit in genua, & precatus est; conuersusque ad cadauer, ait : Tebitho, surge. Illa verò aperuit oculos suos : quumque vidisset Schemeon, resedit.

41 * Et porrexit ei manum suam, & erexit eam: & aduocauit sanctos & viduas, & dedit illis eam viuentem.

42 * Id autem innotuit per totam ciuitatem, & multi crediderunt in Dominum nostrum.

43 * Fuit autem ipse Ioppæ per dies non paucos, quum habitaret in ædibus Schemeonis coriarij.

Dominica tertia Ieiunij.

CAP. X.

1 * Cæsareæ porrò erat vir quidam Centurio cui nomen erat Cornelius, exercitus illa quæ vocatur Italica.

2 * Eratque iustus ac timens Deum, & tota eius domus erogabat eleemosynas multas in populum, & in omni tempore precabatur Deum:

3 * Iste vidit Angelum Dei per visum manifestè circiter ad nonam horam diei, qui introiit ad eum, & dixit ei, Corneli.

34 * In Ioppe autem fuit quædam discipula nomine Tabitha, quæ interpretata dicitur Dorcas. Hęc erat plena operibus bonis & eleemosynis quas faciebat.

35 * Factum est autem in diebus illis, vt infirmata moreretur. Quam cùm lauissent, posuerunt eam in cœnaculo.

36 * Cùm autem propè esset Lydda ab Ioppe, discipuli audientes quia Petrus esset in ea, miserunt duos viros ad eum, rogantes, Ne pigriteris venire vsque ad nos.

37 * Exurgens autem Petrus venit cum illis. Et cùm aduenisset, duxerunt illum G in cœnaculum : & circunsteterunt illum omnes viduæ flentes, & ostendentes ei tunicas & vestes, quas faciebat illis Dorcas.

38 * Eiectis autem omnibus foras, Petrus ponens genua, orauit: & conuersus ad corpus, dixit: Tabitha surge. † At illa aperuit oculos suos: & viso Petro, resedit.

39 * Dans autem illi manum, erexit eam. Et cùm vocasset sanctos & viduas, assignauit eam viuam.

40 * Notum autem factum est per vniuersam Ioppen: & crediderunt multi in Domino.

41 * Factum est autem vt dies multos moraretur in Ioppe, apud Simonem quendam coriarium.

CAP. X.

1 * Vir autem quidam erat in Cæsarea, nomine Cornelius, centurio cohortis A quæ dicitur Italica,

2 * Religiosus, & timens Deum cum omni domo sua; faciens eleemosynas multas plebi; & deprecans Deum semper;

3 * Vidit in visu manifestè, quasi horadiei nona, angelum Dei introeuntem ad se, & dicentem sibi, Corneli.

34 * Ενἰοππη δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἡ διερμηνευομένη λέγεται δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.

35 * ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν. λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ.

36 * ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν, παρακαλοῦντες μὴ ὀκνῆσαι διελθεῖν ἕως ἡμῶν.

37 * ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας, καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ δορκάς.

40 * ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο. καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε, Ταβιθά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισε.

41 * δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν. φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.

42 * γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν κύριον.

43 * ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

ι.

1 * Ἀνὴρ δέ τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς·

2 * εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός·

3 * εἶδε σαφῶς ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡς ὥρας ἐννάτης τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 * At ille intuitus est eum, timuitque, & ait: Quid est Domine mi? Et dixit ei ange-
lus: Preces tuæ & tuæ eleemosynæ ascen-
derunt in memoriam coram Deo.
5 * Nunc itaque mitte aliquos in Ioppen-
nitatem, & accerse Schemeonem qui vocatur
6 Kipho. * Ecce diuertitur in ædibus Sche-
meon coriarij illius, qui degit iuxta mare.
7 * Quumque discessisset Angelus qui alo-
quebatur eũ, vocauit duos ex vernis suis, et
ministrum quendam timentem Deum, et
8 quidem ipsius erat studiosus. * Et remansit
eis quicquid viderat, misitque eos in Ioppen.

Apostolorum & Feria sexta Anti.

9 * Postero autem die quum illi pergerent et
via, & appropinquarẽt ciuitati, Schemeon
conscendit tectum, vt precaretur hora sexta.
10 * Esurijt autem, volebátque manducare:
quumque illi pararent ei, incidit in eum ex-
11 tasis excessus. * Et suspexit cælos apertos, et
vas quoddam demittum quatuor angu-
12 lis erátque simile lintео magno, & prostra-
tur à cælo in terram. * Erat autem
eo omne genus animantium quadrupedum,
& reptilia terræ, & volucres cæli.
13 * Voxque peruenit ad eum, dicens: Sche-
meon, surge, macta & manduca.
14 * At Schemeon dixit: Absit Domine
mi: quia nunquam comedi quicquam com-
15 mune & immundum. * Et iterum secun-
dum vice vox extitit ad eum, Eaque Deus mun-
16 dauit, tu ne profanes. * Hoc autem factum
est tribus vicibus: & sublatum est vas in
17 cælum. * Quumque miraretur Schemeon
apud se quenam esset illa visio quam vi-
derat, accesserunt viri illi qui missi fuerant à
Cornelio, & percontati sunt de domo in qua
diuersabatur Schemeon.
18 * Venerunt itaque & salutauerunt per
foribus atrij: & euocarunt inde quæsitum
ac percontati sunt an Schemeon qui vo-
catur Kipho, illic diuersaretur.
19 * Quumque Schemeon meditaretur vi-
sionem, dixit ei Spiritus, Ecce tres viri quæ-
runt te.
20 * Surge, descende & profisciscere cum
eis, nihil mente tua ambigens, quandoqui-
dem misi eos.

4 * At ille intuens eũ, timore correptus,
dixit: Quis es Domine? Dixit autem illi,
Orationes tuę & eleemosynę tuę ascen-
derunt in memoriam in conspectu Dei.
5 * Et nunc mitte viros in Ioppen, &
accersi Simonem quendam qui cogno-
minatur Petrus. * Hic hospitatur
6 apud Simonem quendam coriarium, cu-
ius est domus iuxta mare. hic dicet tibi
quid te oporteat facere.
7 * Et cùm discessisset angelus qui lo-
quebatur illi, vocauit duos domesticos
suos, & militem metuentem Dominum
ex his qui illi parebant.
8 * Quibus cùm narrasset omnia, misit
illos in Ioppen.

9 * Postera autem die iter illis facienti-
bus, & appropinquantibus ciuitati, as-
cendit Petrus in superiora, vt oraret cir-
ca horam sextam.
10 * Et cùm esuriret, voluit gustare. Pa-
rantibus autem illis, cecidit super eum
11 mentis excessus: * Et vidit cælum aper-
tum, & descendens vas quoddam, velut
linteum magnum, quatuor initiis sub-
nixum de cælo in terram;
12 * In quo erant omnia quadrupedia
& serpentia terræ, & volatilia cæli.
13 * Et facta est vox ad eum, Surge Pe-
tre occide, & manduca.
14 * Ait autem Petrus, Absit Domine:
quia nunquam manducaui omne com-
mune aut immundum.
15 * Et vox iterum secundò ad eũ: †Quę
Deus purificauit, tu cõmune ne dixeris.
16 * Hoc autem factũ est per ter. Et sta-
tim receptum est vas in cælum.
17 * Et dum intra se hæsitaret Petrus
quidnam esset visio quam vidisset, ecce
viri, qui missi erant à Cornelio, inqui-
rentes domum Simonis, adstiterunt ad
ianuam.
18 * Et cùm vocassent, interrogabant, si
Simon, qui cognominatur Petrus, illic
haberet hospitium.
19 * Petro autẽ cogitante de visione, di-
xit Spiritus ei, Ecce viri tres quærunt te.
20 * Surge itaque & descende, & vade cũ
eis, nihil dubitans: quia ego misi illos.

4 * ὁ δὲ ἀτενίσας ὠπτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶ-
πε, τί ἐστι κύριε; εἶπε δὲ αὐτῷ, αἱ προσευχαί σου καὶ
αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ·
5 * καὶ νῦν πέμψον εἰς ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμ-
ψαι σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται πέτρον·
6 * οὗτος ξενίζεται παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία πα-
ρὰ θάλασσαν. οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.
7 * ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ κορνηλίῳ, φω-
νήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν
προσκαρτερούντων αὐτῷ·
8 * καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς
εἰς ἰόππην.

9 * Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει
ἐγγιζόντων, ἀνέβη πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, πε-
ρὶ ὥραν ἕκτην.
10 * ἐγένετο δὲ προσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι. παρασκευα-
ζόντων δὲ ἐκείνων, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις,
11 * καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ καταβαῖνον
ἐπ' αὐτὸν σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς
δεδεμένον, καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς·
12 * ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θη-
ρία καὶ τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
13 * καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτὸν, ἀναστὰς πέτρε, θῦσον,
καὶ φάγε.
14 * ὁ δὲ πέτρος εἶπε, μηδαμῶς κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφα-
γον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον.
15 * καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτὸν, ἃ ὁ θεὸς
ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.
16 * τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν ἀνελήφθη τὸ σκεῦος
εἰς τὸν οὐρανόν.
17 * ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ
εἶδε, καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ κορνη-
λίου, διερωτήσαντες διὰ τοῦ πυλῶνος
18 * καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ σίμων ὁ ἐπικαλούμε-
νος πέτρος ἐνταῦθα ξενίζεται.
19 * τοῦ δὲ πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν
αὐτῷ τὸ πνεῦμα, ἰδοὺ ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσί σε.
20 * ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου ἀπελθὼν αὐτοῖς μη-
δὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܐ ܘܢܚܬ ܦܛܪܘܣ ܠܘܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܢܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܐܢܬܘܢ ܒܥܝܢ ܐܢܬ ܡܢ ܡܢܐ ܐܬܝܬܘܢ ܗܠܝ

Universidad de Deusto
Biblioteca

33 * Extemplò igitur misi ad te, & tu benefecisti qui aduenerís. Nunc itaque nos omnes coram te adsumus, volumúsque audire quæcunque quid tibi iniunctum est à Deo.

Feria quarta præcedente Ieiunium.

34 * Aperuit autem Schemeon os suum, & ait: In veritate comprehendo Deum, quòd non est acceptor cultus.

35 * Sed in omnibus gentibus quicunque timet eum, & operatur quod rectum est, ille acceptus est ei.

36 * Est enim verbum illud quod misit ad filios Israel, & annuntiauit pacem per Iesum Messiam: hic est Dominus omnium.

37 * Sed & vos nostis sermonem qui factus est in tota Iudæa, à Galilæa namque post baptisma quod prædicauit Ioannes.

38 * Super Iesum à Nazareth quomodo unxit Spiritu Sancto & virtute, & quòd pertransiit benefaciendo & sanando omnes qui læsi fuerant à malo, quoniam Deus erat cum eo.

39 * Nosque sumus testes de omnibus quæ edidit in vniuersa terra Iudææ & Ouriselem: hunc ipsum suspendentes in ligno, atque trucidarunt.

40 * Et hunc suscitauit Deus tertia die, & dedit eum vt videretur palàm,

41 * Non quidem toti populo, sed testibus à Deo electis nobis, vt simus ei testes, qui comedimus cum eo ac bibimus post resurrectionem eius à domo mortuorum.

42 * Præcepit autem nobis vt prædicemus ac testaremur populo, eum esse qui destinatus sit à Deo iudex viuorum & mortuorum.

43 * Et de eo testati sunt omnes Prophetæ, vt quisquis crediderit per nomen eius, recipiat remissionem peccatorum.

44 * Quamque ipse Schemeon loqueretur hos sermones, Spiritus Sanctitatis operatus eos omnes qui audiebant sermonem.

45 * Ceterùm mirati sunt & obstupuerunt fratres illi circuncisi qui venerant cum illo, quòd etiam super Gentes donũ Spiritus Sanctitatis effusum esset.

46 * Siquidem audiebant eos loquentes variis linguis, & magnificantes Deum. Tunc respondit Petrus:

33 * Confestim ergo misi ad te: & tu benefecisti veniendo. Nunc itaque omnes nos in conspectu tuo adsumus, audire omnia quæcunque tibi præcepta sunt à Domino.

34 * Aperiens autem Petrus os suum, dixit: In veritate comperi quia non est personarum acceptor Deus:

35 * Sed in omni gente, qui timet eum, & operatur iustitiam, acceptus est illi.

36 * Verbum misit Deus filiis Israel, annuntians pacem per Iesum Christum: (hic est omnium Dominus.)

37 * Vos scitis, quod factum est verbum per vniuersam Iudæam, incipiens enim à Galilæa, post baptismum quod prædicauit Iohannes:

38 * Iesum à Nazareth quomodo vnxit eum Deus Spiritu sancto & virtute, qui pertransiit benefaciendo & sanando omnes oppressos à diabolo, quoniam Deus erat cum illo.

39 * Et nos testes sumus omniũ quæ fecit in regione Iudæorum & Ierusalem, quem occiderunt suspendentes in ligno.

40 * Hunc Deus suscitauit tertia die, & dedit eum manifestum fieri,

41 * Non omni populo, sed testibus præordinatis à Deo: nobis, qui manducauimus & bibimus cum illo postquàm resurrexit à mortuis.

42 * Et præcepit nobis prædicare populo, & testificari quia ipse est qui constitutus est à Deo iudex viuorum & mortuorum.

43 * Huic omnes Prophetæ testimonium perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen eius omnes qui credunt in eum.

44 * Adhuc loquente Petro verba hæc, decidit Spiritus sanctus super omnes qui audiebant verbum.

45 * Et obstupuerunt ex circuncisione fideles qui venerant cum Petro, quia & in nationes gratia Spiritus sancti effusa est.

46 * Audiebant enim illos loquentes linguis, & magnificantes Deum. Tunc respondit Petrus:

33 * ἐξαυτῆς οὖν ἐπέμψα πρός σε, σὺ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ παρέσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ.

34 * Ἀνοίξας ὁ πέτρος τὸ στόμα εἶπεν, ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ θεός,

35 * ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἐστι.

36 * τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, οὗτός ἐστι πάντων κύριος.

37 * ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς ἰουδαίας, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ κηρύσσει ἰωάννης,

38 * ἰησοῦν τὸν ἀπὸ ναζαρὲτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ.

39 * καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν ἰουδαίων καὶ ἐν ἰερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου·

40 * τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι,

41 * οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

42 * καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν.

43 * τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 * ἔτι λαλοῦντος τοῦ πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον.

45 * καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται.

46 * ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη ὁ πέτρος,

Universidad de Deusto
Biblioteca

47 * Num aquas quis poteſt prohibere ut
non baptizentur iſti, qui ecce receperunt
Spiritum Sanctitatis ſicut & nos?
48 * Tunc præcepit eos baptizari in nomine
Domini noſtri Jeſchua Meſchicho: & rogauerunt
eum vt maneret apud eos dies aliquot.

CAP. XI.

1 AVdierunt autem Apoſtoli & fratres qui
erant in Iudæa, quoniam & Gentes
receperint verbum Dei.
2 * Quumque aſcendiſſet Schemeon ad Hie-
roſolymam, diſceptabant eum eo ij qui erant ex
Circuncisione,
3 * Dicentes: Ad homines præputium ha-
bentes introiſti, & manducaſti cum eis?
4 * Et exorſus eſt Schemeon ſingillatim ei
eos verba facienda.
5 * Quum precarer in Ioppe, vidi per ex-
ſtaſionem deſcendere vas quoddam, quod erat
ſimile lineo, erat que demittebatur à cælo, & veniebat
gulis, & demittebatur à cælo, & veniebat
me peruenit.
6 * Proinde illud intuitus ſum, vidique in
eo eſſe animantia quadrupedia, & reptilia
terræ, atque adeo volucres cæli.
7 * Et audiui vocem dicentem mihi: Sur-
meon, ſurge, mactā & manduca.
8 * At dixi: Abſit Domine mi: nihil enim
quam introiit in os meum quod immundum
eſſet & profanum.
9 * Rurſus autem vox
dixit mihi è cælo, Quod Deus mundauit,
10 ne profanes. * Id factum eſt tribus vicibus:
11 & receperunt ſeſe omnia in cælum.
ipſo momento tres viri qui miſſi fuerāt ad me
à Cornelio ex Cæſarea, venerunt, ſtabantque
12 pro foribus ædis in qua diuerſabar.
autē mihi Spiritus: Proficiſcere cum eis abſq;
heſitatione. Et venerunt mecum ſex illi quoque
13 fratres, ingreſſique ſummus ædes viri.
nuntiauit nobis quomodo vidiſſet quendam
Angelum adſtantem et dicentem ſibi, Mitte
ad Ioppi ciuitatem, et accerſe Schemeonem qui
vocatur Kipho.
14 * Et ille colloquetur tibi ſermones quibus
ſeruaberis tu & tota domus tua.

47 * μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον, καθὼς καὶ ἡμεῖς;
48 * προσέταξε δὲ αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

ια'.

1 * Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.
2 * Ὅτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς,
3 * λέγοντες, ὅτι πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς.
4 * ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς, λέγων,
5 * ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ·
6 * εἰς ὃ ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
7 * ἤκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης μοι, ἀναστὰς πέτρε, θῦσον καὶ φάγε.
8 * εἶπον δέ, μηδαμῶς κύριε, ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου.
9 * ἀπεκρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.
10 * τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς, καὶ πάλιν ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν.
11 * καὶ ἰδοὺ ἄνδρες τρεῖς αὐτῆς ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἧ ἤμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ καισαρείας πρός με.
12 * εἶπε δέ μοι τὸ πνεῦμα, συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν διακρίνοντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός,
13 * ἀπήγγειλέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον,
14 * ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.

47 * Núquid aquam quis prohibere poteſt, vt non baptizentur hi qui Spiritum ſanctum acceperunt ſicut & nos?
48 * Et iuſſit eos baptizari in nomine Domini Ieſu Chriſti. Tunc rogauerunt eum vt maneret apud eos aliquot diebus.

CAP. XI.

1 AVdierunt autem Apoſtoli & fratres qui erant in Iudæa, quoniam & Gentes receperunt verbum Dei.
2 * Cum autem aſcendiſſet Petrus Ieroſolymam, diſceptabāt aduerſus illum
3 qui erant ex circuncisione: * Dicentes, Quare introiſti ad viros præputium habentes, & manducaſti cum illis?
4 * Incipiens autem Petrus, exponebat illis per ordinem, dicens:
5 * Ego eram in ciuitate Ioppe orans, & vidi in excelſu mētis † viſionem, deſcendens vas quoddam velut linteum magnum quatuor initiis ſummitti de cęlo, & venit vſque ad me.
6 * In quod intuens, conſiderabam, & vidi quadrupedia terræ, & beſtias, & reptilia, & volatilia cæli.
7 * Audiui autem & vocem dicentem mihi, Surge Petre, occide & manduca.
8 * Dixi autem, Nequaquam Domine: quia omne commune aut immundum nunquam introiuit in os meum.
9 * Reſpondit autem mihi vox ſecundo de cælo: Quæ Deus mundauit, tu ne commune dixeris.
10 * Hoc autem factum eſt per ter: & receptа ſunt omnia rurſum in cælum.
11 * Et ecce viri tres confeſtim aſtiterunt in domo in qua eram, miſſi à Cęſarea ad me.
12 * Dixit autem Spiritus mihi vt irem cum illis, nihil hæſitans. Venerunt autem mecum & ſex fratres iſti: & ingreſſi ſumus in domum viri.
13 * Narrauit autem nobis quomodo vidiſſet angelum in domo ſua, ſtantem & dicentem ſibi, Mitte in Ioppen, & accerſi Simonem, qui cognominatur Petrus,
14 * Qui loquetur tibi verba in quibus ſalvus eris tu & vniuerſa domus tua.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * Quumque exordium essem loqui, deuen-
it eos Spiritus Sanctitatis, tanquam & in
principio.
16 * Proinde recordatus sum sermonis Do-
mini nostri, quum diceret: Joachanon
quidem baptizauit aqua, vos autem bapti-
mini Spiritu Sanctitatis.
17 * Si ergo Deus æquè dedit illud donum
Gentibus illis quæ credidérunt in Dom-
num nostrum Jeschua Meschiocho, sicut &
nobis, ego quis eram qui sufficerem ad pro-
hibendum Deum?
18 * Quumque hos sermones audissent, quie-
uerunt, & glorificauerunt Deum, & dix-
erunt; Jam etiam Gentibus Deus dedit pœ-
nitentiam ad vitam.

Feria sexta præcedente leiunium.

19 * Illi autem qui dispersi fuerant ob tri-
bulationem quæ contigerat ab Stephano, per-
uenerunt vsque in Phœnicem & Cyprum &
gionem Cypri, & in Antiochiam, nemini lo-
quentes sermonē Dei, nisi tantùm Iudæis.
20 * Erant autem ex eis quidam ex Cypro
& Cyrene, isti introibant Antiochiam, et
colloquebantur Græcis, atque euangeliza-
bant super Domino nostro Jeschua.
21 * Erat porrò cum eis manus Domini,
multique crediderunt, & conuersi sunt ad
Dominum.
22 * Peruenit autem hic rumor ad aures Ec-
clesiæ quæ erat in Ourischlem, pro-
inde miserunt Barnabhā in Antiochiam.
23 * Quumque illuc peruenisset, & ob-
conspicatus gratiam Dei, gauisus est: et ex-
hortabatur ab eis vt toto corde suo adhæ-
rent Domino nostro.
24 * Quandoquidem vir bonus erat, et ple-
nus Spiritu Sanctitatis et fide. Et appo-
iunxit se populus multus ad Dominum.
25 * Ille autem exiit in Tarsum vt
requireret Schoul.
26 * Quumque
inuenisset, adduxit secum in Antiochiam. Et-
quidem anno simul congregabantur in Eccle-
sia, docebántque plebem multam. Et ap-
tem principio vocati sunt in Antiochia Ch-
cipuli Christiani.
27 * Et in diebus illis venerunt ex Ie-
rosolymis Prophetæ.

15 * Cùm autem cœpissem loqui, cecidit
Spiritus sanctus super eos, sicut & in nos
in initio.
16 * Recordatus sum autem verbi Do-
mini, sicut dicebat, Iohannes quidem
baptizauit aqua, vos autem baptizabi-
mini Spiritu sancto.
17 * Si ergo eandem gratiam dedit il-
lis Deus, sicut & nobis, qui † credidi-
mus in Dominum Iesum Christum: e-
go quis eram, qui possem prohibere
Deum?
18 * His auditis, tacuerunt: & glorifica-
uerunt Deum, dicentes: Ergo & Gen-
tibus pœnitentiam dedit Deus ad vitam.

19 * Et illi quidem qui dispersi fuerant
a tribulatione quæ facta fuerat sub Ste-
phano, perambulauerunt vsque Phœ-
nicen & Cyprum & Antiochiam, ne-
mini loquentes verbum, nisi solis Iu-
dæis.
20 * Erant autem quidam ex eis viri Cy-
prij & Cyrenæi, qui cùm introiissent An
tiochiam, loquebantur ad Græcos, an-
nuntiantes Dominum Iesum.
21 * Et erat manus Domini cū eis: mul-
tusque numerus credentium conuersus
est ad Dominum.
22 * Peruenit autem sermo ad aures Ec-
clesiæ quæ erat Ierosolymis, super illis:
& miserunt Barnabam vsque ad Antio-
chiam.
23 * Qui cùm peruenisset, & vidisset
gratiam Dei, gauisus est: & hortabatur D
omnes † proposito cordis permanere in
Domino:
24 * Quia erat vir bonus, & plenus Spi-
ritu sancto & fide. Et apposita est multa
turba Domino.
25 * Profectus est autem Tarsum, vt
quæreret Saulum:
26 * Quē cùm inuenisset, perduxit An-
tiochiam. Et annum totum conuersati
sunt ibi in ecclesia: & docuerunt tur-
bam multam; ita vt cognominarentur
primùm Antiochię discipuli, Christiani.
27 * In his autem diebus supervenerunt
ab Ierosolymis Prophetæ Antiochiam.

15 * ὲν δὲ τῷ ἀρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.
16 * ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος κυρίου, ὡς ἔλεγεν, Ἰωάννης
μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι
ἁγίῳ.
17 * εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς, ὡς καὶ
ἡμῖν πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐγὼ δὲ τίς ἤ-
μην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν;
18 * ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν
θεὸν, λέγοντες, ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωήν.

19 * Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γε-
νομένης ἐπὶ Στεφάνῳ, διῆλθον ἕως Φοινίκης, καὶ Κύπρου,
καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον
Ἰουδαίοις.
20 * ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι,
οἵτινες εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλ-
ληνιστὰς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν.
21 * καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν· πολύς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον.
22 * ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν
Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν δι-
ελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας.
23 * ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ,
24 * ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ.
25 * ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον
26 * καὶ εὑρὼν αὐτὸν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ
αὐτοῖς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ
διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαί τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς, χριστιανούς.
27 * ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύ-
των προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν.

ʿלל ʾ ער ʾ חשן
ʾבגא שמע
וכנו להודות ʾ פתר ען
ʾכתף רשן ʾ שקלא
ʾחשן ʾ יקר ʾ בגא
ʾעכת ממש ʾ אתרא
כנשתא
ʾאתר ʾ קרא
ʾעכרי הפשיטים
ʾיתם ʾ אתרא

קתרום ומן קרינא תלין ʾ עלו הוו לאנטיוכי וסתללין הוו עם יוניא ומסברין הוו על קרן ישוע׃
ואיתו הוה עמהון ʾ אידה דסריא וסגיאא ʾ הימנו ʾ ואתפניו לתת׳ מריא ׃ ואשתמעת היא הוא לאורשלם ʾ דבני ישרא דאנטיוכי ושדרו לברנבא לאנטיוכי ׃ וכד אתא לתמן וחזא ʾ טיבותא דאלהא חדי והוא ʾ מיבוקא דקשטא ʾ דהוו כלהון בנהון נתקיפין לתקופין לקרן׃ ארום הוא גבר טבא ומלי רוחא דקודשא ʾ ומהימנותא ולתת׳ מריא סגיאא ʾ אתחסף הוא עמא סגיאא לקרן ׃ ואזל לתרסוס ʾ לסטלא לשאול׃ ואיתיה עמה לאנטיוכי ʾ ושבתה כלה אקהא כנישין הוו בעדתא ʾ ואלפו עמא סגיאא מן יהודי ומן קדישי אנטיוכי תלתיא ׃ ʾ וביומתא הנך ʾ אתו מן אורשלם לתמן נבייא ׃

ʾעלל ʾ ער ʾ חשן
ʾבגא שמע
וכנו להודות ʾ פתר ען
ʾכתף רשן ʾ שקלא
ʾחשן ʾ יקר ʾ בגא
ʾעכת ממש ʾ אתרא
כנשתא
ʾאתר ʾ קרא
ʾעכרי הפשיטים
ʾיתם ʾ אתרא

ʾכד ʾ אשתהיתהתמן לסבללד ʾ אגנה רוחאדקדשא עליהון איך מא דעלין מן קריס ׃ ʾ ואיתיכרה
ʾדבר ʾ מלל ʾ עבר מן
ʾאתר ʾ חבר ʾ מלא ʾ שוניאה ׃ ʾ אזלוהבלא אלאלהא ׃ ʾ אשתבעבמיא אנהון מן עמהדן ברוחא דקדשא ׃
ʾחיון ʾ בגא
ʾכלא ʾ מלל ʾ עבר
ʾאתר ʾ חבר ʾ מלא
ʾבגד ʾ לבש
ʾחיון ʾ בגא
ʾכלא ʾ מלל ʾ עבר
ʾאתר ʾ חבר ʾ מלא
ʾבגד ʾ לבש
ʾחיון ʾ בגא
ʾכלא ʾ מלל ʾ עבר
ʾאתר ʾ חבר ʾ מלא
ʾבגד ʾ לבש
ʾחיון ʾ בגא
ʾכלא ʾ מלל ʾ עבר
ʾאתר ʾ חבר ʾ מלא
ʾבגד ʾ לבש

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 * Surrexitque vnus ex eis, cui nomen erat Agabus, patefecitque eis per Spiritum famem ingentem futuram in tota terra. Et fuit hæc fames in diebus Claudij Cæsaris.

29 * Enimuerò discipuli, prout supperetat vnicuique eorum, decreuerunt mittere, in subsidium fratribus illis qui habitabant in Iudæa.

30 * Feceruntque miserunt per manum Barnabæ & Schaoel ad Presbyteros qui ille erant.

Sabbatho præcedente Ieiunium.

CAP. XII.

1 PO rrò in illo tẽpore iniecit manus in quosdam qui erant in Ecclesia, vt male afficeret eos Herodes ille rex, qui cognominatus est Agrippa.

2 * Trucidauit autem gladio Iacobum fratrem Iouchanon.

3 * Quumque vidisset hoc placuisse Iudæis, pergebat comprehendere etiam Simeonem Kipho: (erant autem dies Azymorum.)

4 * Itaque prehendit eum, & coniecit in carcerem, eumque tradidit sexdecim militibus custodiendum, vt post Pascha traderet eum populo Iudæorum.

5 * Quumquis ipse Schemeon custodiretur in carcere, preces assidue pro eo effundebantur ab Ecclesia Deo.

6 * Et in illa ipsa nocte, cum dilaudandus erat, dum dormiret Schemeon inter duos milites, vinctusque esset duabus catenis, & alij custodirent fores carceris:

7 * Angelus Domini astitit supra eum, & lux defluxit in totam domum: & percussit latus, & excitauit eum: dixitque ei, Surge festinanter. Et deciderunt catenæ ex manibus eius.

8 * Et dixit ei Angelus, Accinge lumbos tuos, & calcia sandalia tua. Et ita fecit. Rursus autem dixit ei, Obuolue te pallio tuo, & sequere me.

9 * Exiit itaque & ambulabat post eum, quum nesciret verum esse id quod fiebat per Angelum: putabat enim se visum videre.

Translat. B. Hieronymi. ACTA APOST.

22 * Et surgens vnus ex eis nomine Agabus, significabat per Spiritum famem magnam futuram in vniuerso orbe terrarum, quæ facta est sub Claudio†.

29 * Discipuli autem prout† quis habebat, proposuerunt singuli eorum in ministerium mittere habitantibus in Iudæa fratribus:

30 * Quod & fecerunt, mittentes ad seniores per manus Barnabæ & Sauli.

CAP. XII.

1 EOdem autem tempore misit Herodes rex manus, vt afflingeret quosdam de ecclesia.

2 * Occidit autem Iacobum fratrem Iohannis gladio.

3 * Videns autem quia placeret Iudæis, apposuit apprehẽdere & Petrum. Erant autem dies Azymorum.

4 * Quem cùm apprehendisset, misit in carcerem, tradés quatuor quaternionibus militum ad custodiendũ eum, volens post Pascha producere eum populo.

5 * Et Petrus quidem seruabatur in carcere. Oratio autem fiebat sine intermissione ab ecclesia ad Deum pro eo.

6 * Cùm autem productus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vinctus catenis duabus: & custodes ante ostium custodiebant carcerem.

7 * Et ecce angelus Domini astitit, & lumen refulsit in habitaculo: percussoq; latere Petri, excitauit eum, dicens, Surge velociter. Et ecciderunt catenæ de manibus eius.

8 * Dixit autem angelus ad eum: Præcinge te, & calcea te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi: Circunda tibi vestimentum tuum, & sequere me.

9 * Et exiens sequebatur eum, & nesciebat quia verum est quod fiebat per angelum: existimabat autem se visum videre.

28 * αναστας δε εις εξ αυτων ονοματι αγαβος εσημανε δια του πνευματος, λιμον μεγαν μελλειν εσεσθαι εφ' ολην την οικουμενην· ος εστιν και εγενετο επι κλαυδιου καισαρος.

29 * των δε μαθητων καθως ευπορειτο τις, ωρισαν εκαστος αυτων εις διακονιαν πεμψαι τοις κατοικουσιν εν τη ιουδαια αδελφοις·

30 * ο και εποιησαν, αποστειλαντες προς τους πρεσβυτερους δια χειρος βαρναβα και σαυλου.

ιβ'.

1 * Κατ' εκεινον δε τον καιρον επεβαλον ηρωδης ο βασιλευς τας χειρας κακωσαι τινας των απο της εκκλησιας·

2 * ανειλε δε ιακωβον τον αδελφον ιωαννου μαχαιρα.

3 * και ιδων οτι αρεστον εστι τοις ιουδαιοις, προσεθετο συλλαβειν και πετρον· ησαν δε ημεραι των αζυμων·

4 * ον και πιασας εθετο εις φυλακην, παραδους τεσσαρι τετραδιοις στρατιωτων φυλασσειν αυτον, βουλομενος μετα το πασχα αναγαγειν αυτον τω λαω.

5 * ο μεν ουν πετρος ετηρειτο εν τη φυλακη. προσευχη δε ην εκτενως γινομενη υπο της εκκλησιας προς τον θεον περι αυτου.

6 * οτε δε εμελλεν προαγειν αυτον ηρωδης, τη νυκτι εκεινη ην ο πετρος κοιμωμενος μεσος δυο στρατιωτων, δεδεμενος αλυσεσι δυσι, φυλακες τε προ της θυρας ετηρουν την φυλακην.

7 * και ιδου αγγελος κυριου επεστη, και φως ελαμψεν εν τω οικηματι. παταξας δε την πλευραν του πετρου, ηγειρεν αυτον, λεγων, αναστα εν ταχει. και εξεπεσον αυτου αι αλυσεις επι των χειρων.

8 * ειπε δε ο αγγελος προς αυτον, περιζωσαι, και υποδησαι τα σανδαλια σου. εποιησε δε ουτω. και λεγει αυτω, περιβαλου το ιματιον σου, και ακολουθει μοι.

9 * και εξελθων ηκολουθει αυτω, και ουκ ηδει οτι αληθες εστι το γινομενον δια του αγγελου, εδοκει δε οραμα βλεπειν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * Quumque trāssissent custodiam primam & secundam, venerunt vsque ad portam ferream, & aperta est eis vltrò. at quum exuissent, ac pertransissent plateam quādam, discessit ab eo Angelus.

11 * Tunc cognouit Sebemeous, & ait: Nunc scio verissimè Dominū misisse Angelum suum, meque liberasse de manu Herodis, & ex eo quod machinabantur aduersum me Iudæi. * Quod quum intelligeret, venit domum Mariam matrē Ioannis cognominati est Marcus, propter quòd multi fratres illic erant congregati, & precabantur.

13 * Pulsauit autem fores atrij, & egressa est vt ei responderet puella, nomine Rhode.

14 * Et agnouit vocem Schemeous: a præ gaudio suo non aperuit ei ostium, sed prouersa est cursu, ac dixit eis: Ecce Schemeous pro foribus atrij.

15 * Cui dicunt, Terrore conturbaris. Illa verò asseuerabat rem ita se habere. Dicunt ei, Fortasse angelus eius est.

16 * Schemeous autem pulsabat fores: progressi inde exierunt, eúmque conspicati obstupuerunt.

17 * Porrò indicabat eis sublata manu vt tacerent: & ingressus est, ac renunciauit quomodo Dominus eduxerat eum de carcere, ac dixit eis, Renunciate hæc Iacobo & fratribus. Et egressus profectus est in alium locum.

18 * Quum autem manè esset, extitit tumultus plurimus inter milites propter hoc meoun, quidnam ei factum esset.

19 * Herodes verò quum requisisset eum, nec inuenisset, condemnans illos custodes, iussit eos necari. Et excessit è Iudæa, & commoratus est in Cæsarea.

20 * Quoniam autem iratus erat contra Tyrios & Tzaidonios, congregati simul adiere, & persuaso Blasto cubiculario regis, postulabant ab eo vt haberent pacem, propterea quòd victus regionis ipsorum a regno ipsius Herodis erat.

21 * Die autem percelebri indutus erat Herodes veste regia, sedebátque pro tribunali, verbáque faciebat ad turbam.

10 * Transeuntes autem primam & secundam custodiam, venerunt ad portam ferream quæ ducit ad ciuitatem, quæ vltrò aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum vnum: & continuò discessit angelus ab eo.

11 * Et Petrus ad se reuersus, dixit: Nunc scio verè quia misit Dominus angelum suum, & eripuit me de manu Herodis, & de omni expectatione plebis Iudæorum.

12 * Consideransque, venit ad domum Mariæ matris Iohannis, qui cognominatus est Marcus, vbi erant multi congregati & orantes.

13 * Pulsante autem † eo ostium ianuæ, processit puella ad videndum, nomine Rhode.

14 * Et vt cognouit vocem Petri, præ gaudio non aperuit ianuam; sed introcurrens, nuntiauit stare Petrum ante ianuam.

15 * At illi dixerunt ad eam, Insanis. Illa autem affirmabat sic se habere. Illi autem dicebant, Angelus eius est.

16 * Petrus autem perseuerabat pulsans. Cùm autem aperuissent, viderunt eum, & obstupuerunt.

17 * Annuens autem eis manu, vt tacerent, narrauit quomodo Dñs eduxisset eum de carcere: dixitque, Nuntiate Iacobo & fratribus hæc. Et egressus abiit in alium locum.

18 * Facta autem die, erat non parua turbatio inter milites, quidnam factum esset de Petro.

19 * Herodes autē cùm requisisset eum, & non inuenisset, inquisitione facta de custoditibus, iussit eos duci: descendensque à Iudæa in Cæsaream, ibi commoratus est.

20 * Erat autem iratus Tyriis & Sidoniis. At illi vnanimes venerunt ad eum, & persuasio Blasto, qui erat super cubiculum regis, postulabant pacem, eò quòd alerentur regiones eorum ab illo.

21 * Statuto autem die Herodes vestitus veste regia, sedit pro tribunali, & concionabatur ad eos.

10 * διελθόντες ὃ πρώτην φυλακὴν καὶ ὃ δευτέραν, ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ.

11 * καὶ ὁ πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπε, νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς ἡρῴδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν ἰουδαίων.

12 * συνιδών τε ἦλθε πρὸς τὴν οἰκίαν μαρίας τ' μητρὸς ἰωάνου τοῦ ἐπικαλουμένου μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ εὐχόμενοι.

13 * κρούσαντος δ' τοῦ πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι ῥόδη·

14 * καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἠνοίξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος.

15 * ὁ δ' πρὸς αὐτὴν εἶπον, μαίνῃ. ἡ δ' διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. ὁ δ' ἔλεγον, ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστιν.

16 * ὁ δ' πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δ' εἶδον αὐτὸν, καὶ ἐξέστησαν.

17 * κατασείσας δ' αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν, διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγε δι' ὀ ἐκ τῆς φυλακῆς. εἶπε δὲ, ἀπαγγείλατε ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 * ἡμέρας δ' γενομένης, ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ πέτρος ἐγένετο.

19 * ἡρῴδης δ' ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρὼν, διακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι· καὶ κατελθὼν ἀπὸ τ' ἰουδαίας εἰς τὴν καισάρειαν διέτριβεν.

20 * ἦν δ' ὁ ἡρῴδης θυμομαχῶν τυρίοις καὶ σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δ' παρῆσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πείσαντες βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ἠτοῦντο εἰρήνην, διὰ τ' τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τ' βασιλικῆς.

21 * τακτῇ δ' ἡμέρᾳ ὁ ἡρῴδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς.

ᵃ חוא ' קף ' שתק
ᵇ ליל ' שלא סיפי
ᶜ נפק ' ריב כתריב
ᵈ מן הימין ין
ᵉ נפא ' מות ' ארח
ᶠ אתא ' פיס
ᵍ קרנס ' יתב סוף
ʰ עיין את בנטא

ᵏ ואשתעי להון איכנא קרוא ' אפקה מן בית אסירא ואמר להון אשתעי הלין ליעקוב ולאחוהי נפק ואזל לאתר אחרן ׃ ¹⁸ והוה רהוא צפרא הוה הנא ' איטרטושא על שפעון נפקא הוא לה ' ¹⁹ והרודס דין כד בעיהי ולא אשכחה דן אגון לנטורא ופקד ונכסחון ונפק לה מן יהוד ' ואיתיהי הוא בקיסריא ויתיב תמן ׃ ²⁰ והסל דנגיז הוא על צוריא ועל צידנא ואתבנשו ' ואמרו לנהגא אכחנא ' ואפיסו לבלסטום ' דשוקדנהון מלכותא ושאלו סבנה דנהגוה להון ' שיגא סגל ' דפורנקא דאחרהון מן מלכותה הוא דהרודס ׃ ²¹ ביומא דין יתיבא לכבש הוא הרודס לבושא דמלכותא ויתיב על בימא ' ונסגיל הוא עם כנשא ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 * Totus verò populus clamabat & dicebat, He sunt filiæ vocum Dei, et non humanæ.
23 * Verùm eo quòd non tribuisset gloriam Deo, ea ipsa hora ferit eum Angelus Domini, & eroſus eſt à vermibus, atque mortuus eſt. * Proinde Euangelium Dei prædicabatur, & incrementum capiebat.
25 * Barnabba autē & Schoumol reuerſi ſunt ex Ouriſchlem Antiochiam, poſtquàm expleuiſſent miniſterium ſuum, aſſumpſerunt ſecum Iouchanon illum qui cognominatus eſt Marcus.

CAP. XIII.

1 ERant porrò in Eccleſia, quæ erat Antiochiæ, Prophetæ & Doctores: Barnabas & Schemeoun qui vocatur Niger, & Lucius ex Cyrène vrbe, & Manaël filius nutricationis [collactaneus] Herodis Tetrarchæ, & Schoumol.
2 * Quumque ipſi ieiunarent, & preces ſpicarentur Deo, dixit eis Spiritus Sanctus: Secernite mihi Schoumol & Barnabbe ſuperi ad quod ego vocaui eos.
3 * Poſtquàm igitur ieiunaſſent, & preces auſpicati fuiſſent, impoſuerunt eis manus, & dimiſerunt eos.
4 * Ipſi autem quum emiſſi eſſent à Spiritu Sanctitatis, deſcenderunt Seleuciam, & inde per mare peruenerunt ad inſulam Cyprum.
5 * Quumque intreiſſent Salaminam Deum prædicabant in ſynagogis Iehoudæorum: & Iohannem habebant ſecum miniſterij loco.
6 * Porrò quum perluſtraſſent totam inſulam uſque ad Paphum vrbem, inuenerunt virum quendam magum Iehoudæum, qui erat Bar-Schoumo Pſeudopropheta, cui nomen erat Bar-Iehſu [filius nominis].
7 * Iſte adhærebat viro ſapienti qui erat Proconſul, vocabaturque Sergius Paulus. Aduocauit autem Proconſul Schoumol & Barnabbam, & petebat vt audiret ab eis verbum Dei.
8 * Reſiſtebat autem eis ille ipſe magus Barschoumo, cuius nomen exponitur Elymas, quippe qui vellet auertere Proconſulem à fide.

22 * Populus autem acclamabat, Deivoces, & non hominis.
23 * Confeſtim autem percuſſit eum Angelus Domini, eo quòd non dediſſet honorem Deo: & conſumptus à vermibus, expirauit.
24 * Verbum autem Domini creſcebat & multiplicabatur.
25 * Barnabas autem & † Saulus reuerſi ſunt ab Ieroſolymis expleto miniſterio, aſſumpto Iohanne, qui cognominatus eſt Marcus.

CAP. XIII.

1 ERant autem in Eccleſia quæ erat Antiochiæ, prophetę & doctores, in qui- A bus Barnabas, & Simon qui vocabatur Niger, & Lucius Cyrenenſis, & Manahen, qui erat Herodis Tetrarchæ collactaneus, & Saulus.
2 * Miniſtrantibus autem illis Domino, & ieiunãtibus, dixit † Spiritus ſanct⁹: Segregate mihi Saulum & Barnabam in opus, ad quod aſſumpſi eos.
3 * Tunc ieiuntantes & orantes, impoſuerunteſque eis manus, dimiſerunt illos.
4 * Et ipſi quidem miſſi à Spiritu ſancto, abierunt Seleuciam, & indè nauigauerunt Cyprum.
5 * Et cùm veniſſent Salaminam, prædicabant verbum Dei in Synagogis Iudæorum. Habebant autem & Iohãnem in miniſterio.
6 * Et cùm perambulaſſent vniuerſam inſulam vſque ad Paphum, inuenerunt quendam virum magum pſeudoprophetam, Iudæum, cui nomen erat Bariesu:
7 * Qui erat cum Proconſule Sergio Paulo viro prudente. Hic accerſitis Bar- B naba & Saulo, deſiderabat audire verbum Dei.
8 * Reſiſtebat autem illis Elymas, magus, (ſic etiim interpretatur nomen eius) quærens auertere Proconſulem à fide.

22 * ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει, φωνὴ θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπου.
23 * παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε δόξαν τῷ θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν.
24 * ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο.
25 * Βαρνάβας δὲ καὶ σαῦλος ὑποστρέψαντες ἐξ ἰερουσαλὴμ εἰς ἀντιόχειαν, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα μᾶρκον.

ιγ'.

1 * Ησαν δέ τινες ἐν ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ, τε βαρνάβας καὶ συμεὼν ὁ καλούμενος νίγερ, καὶ λούκιος ὁ κυρηναῖος, μαναήν τε ἡρῴδου τοῦ τετράρχου σύντροφος, καὶ σαῦλος.
2 * λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ, καὶ νηστευόντων, εἶπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀφορίσατε δή μοι τὸν βαρνάβαν καὶ τὸν σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.
3 * τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.
4 * αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατῆλθον εἰς τὴν σελεύκειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν κύπρον.
5 * καὶ γενόμενοι ἐν σαλαμῖνι, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν ἰουδαίων. εἶχον δὲ καὶ ἰωάννην ὑπηρέτην.
6 * διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι πάφου, εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα βαριησοῦ·
7 * ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ σεργίῳ παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος βαρνάβαν καὶ σαῦλον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.
8 * ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς ἐλύμας ὁ μάγος· οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ· ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * Scheuol autem ille qui vocatus est Paulus, repletus est Spiritu Sanctitatis, & intuitus eum,
10 * Dixit: O plene omnibus dolis, omnibusq; flagitiis fili criminatoris diaboli, & inimice omni æquitati, non cessabis pervertere vias rectas Domini?
11 * Nunc itaque manus Domini contra te est; eris cæcus, nec aspicies Solem ad tempus. Et ea ipsa hora incidit in eum caligo & tenebræ: proinde circuibat, quærebatq; qui prehenderet ei manum.
12 * Quum vidisset Proconsul quod factum fuerat, fuit credidit que doctrine Domini.

Feria secunda Pasſionis.

13 * Paulus autem & Barnabas per mare perrexerunt à Papho urbe, venerunt que Pergen ciuitatem Pamphyliæ: & discedens eis Iouchanò, ac profectus est ad Oriental.
14 * Illi verò egressi sunt ex Pergi, & venerunt Antiochiam urbe Pisidiæ, & introierunt in Synagogam, sederuntque die Sabbathi.
15 * Postea quàm autem lectio fuit Legis & Prophetæ, ad eos miserunt Seniores Synagogæ qui dicerent: Viri fratres, si quis est in vobis sermo consolationis, alloquimini populum.
16 * Proinde surrexit Paulus, & manu silentium indicens, ait: Viri Israelitæ, & qui timetis Deum, audite:
17 * Deus huius populi elegit patres nostros, & populum exaltauit cùm essent incolæ in terra Ægypti, & in brachio extento eduxit eos ex ea:
18 * Et per quadraginta annorum tempus mores eorum sustinuit in deserto.
19 * Et destruens gentes septem in terra Chanaan, sorte distribuit eis terram eorum,
20 * Quasi post quadringentos & quinquaginta annos: & post hæc dedit Iudices vsque ad Samuelem Prophetam.
21 * Tunc que petierunt sibi regem, & dedit eis Deus Schoul filium Kis virum ex tribu Beniamin, annis quadraginta.
22 * Et sustulit eum, eique exstitit in regem: & perhibuit ei testimonium, dixitque: Inueni Dauid filium Iesse virum secundum cor meum: is exequetur omnia placita mea.

9 * Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν,
10 * εἶπεν, ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας;
11 * καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσον ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς.
12 * τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς, ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

13 * Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν Παῦλον, ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ.
14 * αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίας· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν Σαββάτων, ἐκάθισαν.
15 * μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες, ἄνδρες ἀδελφοὶ, εἴ τις λόγος ἐν ὑμῖν παράκλησεως πρὸς τὸν λαὸν, λέγετε.
16 * ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ, εἶπεν, ἄνδρες Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεὸν, ἀκούσατε.
17 * ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ· καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς.
18 * καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ.
19 * καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν, κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν·
20 * καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα, ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.
21 * κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ τὸν τοῦ Κείς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ἔτη τεσσαράκοντα.
22 * καὶ μεταστήσας αὐτὸν, ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαβὶδ εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας, εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ, ἄνδρα κατὰ τὸν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 * Ex semine huius suscitauit Deus Israeli, quemadmodum pollicitus fuerat, Iesum redemptorem.
24 * Et misit Iouhanon qui praedicaret ante aduentum eius Baptismum poenitentiae populo Israel.
25 * Quumque expleret Iouhanon ministerium suum, dicebat, Quem me putatis esse? Non sum ego: sed ecce post me venit, cuius non sum dignus qui soluam corrigiam calciamentorum.

Dominica magna Resurrectionis.

26 * Viri fratres, filij progeniei Abrahae, & qui vobiscum timent Deum, vobis missus est Verbum vitae.
27 * Illi enim habitatores Ourishlem, et principes eorum non consenserunt ei, nec Scripturis Prophetarum quae leguntur omni Sabbatho; sed condemnarunt eum, & impleuerunt quaecunque scripta sunt.
28 * Quumque non inuenissent causam mortis vllam, petierunt à Pilato vt interficerent eum.
29 * Et quum expleuissent quaecunque scriptum fuerat de eo, detraxerunt eum de cruce, posuerunt que in monumento.
30 * Deus autem excitauit eum à mortuis
31 * Et visus est per dies multos iis qui ederant cum eo à Galilea ad Ourishlem: qui que nunc sunt testes eius apud populum.
32 * Quin & nos ecce euangelizamus vobis promissum illud quod factum est ad Patres nostros: * Illud impleuisse Deum nobis filiis eorum, quum excitauit Iesehua. Sicuti & in scriptum est in Psalmo secundo: Filius meus es tu, ego hodie genui te. * Et ita excitauit eum Deus à mortuis, vt nō amplius reuertatur sit videre corruptionē, prout dixit, Dabo vobis beneficentiam Dauid fidelem.
34 Rursus ait in alio loco: Non dabis sanctum tuum videre corruptionem.
35 * Dauid enim in sua generatione inseruiuit voluntati Dei, et dormiuit, & adiunctus est patribus suis, vidit corruptionē.
36 * Is autem quē excitauit Deus, non vidit corruptionem.
37 * Scitote ergo fratres, per hunc ipsum praedicari vobis remissionem peccatorum.
38 * Et ab omnibus quibus non potuistis per Legem Moysi iustificari, per hunc quicunque fidelem iustificatur.
39 * In hoc omnis qui credit, iustificatur.

23 * Huius Deus ex semine secundum promissionem eduxit Israel saluatorem Iesum,
24 * Praedicante Iohanne ante faciem aduentus eius baptismum poenitentiae omni populo Israel.
25 * Cùm impleret autem Iohānes cursum suum, dicebat: Quem me arbitramini esse? non sum ego; sed ecce venit post me, cuius non sum dignus calceamenta pedum soluere.

26 * Viri fratres, filij generis Abraham, & qui in vobis timēt Deum, vobis verbum saluris huius missum est.
27 * Qui enim habitabant Ierusalem, & principes eius hunc ignorantes, & voces Prophetarum quae per omne Sabbathū leguntur, iudicantes impleuerunt:
28 * Et nullam causam mortis inuenientes in eo, petierunt à Pilato vt interficerent eum.
29 * Cumque consummassēt omnia quę de eo scripta erant, deponentes eum de ligno, posuerunt eum in monumento.
30 * Deus autē suscitauit eum à mortuis
31 * tertia die: * Qui visus est per dies multos his qui simul ascenderant cum eo de Galilaea in Ierusalem, qui vsque nunc sunt testes eius ad plebem.
32 * Et nos vobis annuntiamus eam quę ad Patres nostros repromissio facta est:
33 * Quoniam hanc Deus adimpleuit filiis nostris, resuscitans Iesum, sicut & in psalmo secūdo scriptum est: Filius meus es tu, ego hodie genui te.
34 * Quod autem suscitauit eum à mortuis, amplius iam non reuersurum in corruptionem, ita dixit, Quia dabo vobis sancta Dauid fidelia. * Ideoq́, & aliās
35 dixit: Non dabis sanctum tuum videre corruptionem. * Dauid enim in sua generatione cùm administrasset, voluntati Dei dormiuit, & appositus est ad patres suos, & vidit corruptionē. * Quem verò
37 Deus suscitauit, non vidit corruptionē.
38 * Notum sit igitur vobis viri fratres, quia per hunc vobis remissio peccatorū annuntiatur, & ab omnibus quibus non potuistis in lege Moysi iustificari:
39 * in hoc omnis qui credit, iustificatur.

23 * Τοῦτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγειρε τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν·
24 * προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ.
25 * ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε, τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ, ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμέ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.

26 * Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη.
27 * οἱ γὰρ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν·
28 * καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες, ἠτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν.
29 * ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον·
30 * ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,
31 * ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινές εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.
32 * καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην·
33 * ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται, υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.
34 * ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν, ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά.
35 * διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
36 * Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας, τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν.
37 * ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν.
38 * γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως δικαιωθῆναι
39 * ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται.

* קום * מות * חזא
* יום * קבר נשי
* משׁיחא זכ יחיד
* אלהא מקום * זכר
* תלי * מות * נתל נזק
* חקר * נחל נזק
* שׁכיחה זכ * חיכן
* וחב * חכי נסב חסד
* אבא * ונף * קום

בית קבורא׃ 30 אלהא דין * אקימה מן מיתה׃ 31 * ואתחזי סגיאא לאינון דסלקו עמה מן גליל לירושלם
והנון אנין משׁה סהדותי ליה עמא׃ 32 * ואנחנן מסבריז לכון רשותא הי רמוא ליה אבהתנן׃ 33 הא * שׁלמה אלהא
לין לבנייהון דאקים לישוע איך דכתיב בספורא דתניינותא בריך אנת אנא ייליכי׃ 34 * והכנא אקימה אלהא מן מיתה
מיכא דחוב לא נתפון נחוא חכלא * ואמר דאמר לכון סיבוהה דרוך * כהימנכא׃ 35 * ותמן גיר בשׁרבתה שׁנא־
אזלת חכלא * ואמר דאמר לחסין דנחוא חכלא׃ 36 * דיוד גיר בשׁרבתה דאלהא ושׁבב
נחוא חכלא׃ 37 * ומן דין * דאקים אלהא לא חזא חכלא׃ 38 * ויהי הכיל אחין־דה בהנא פתיח לכון
שוקבן חטאתא׃ 39 * כל דלא אשתהחזתון בנמוסוא דמושא דחזדקן בהנא כל דמהימן מזדקף׃

* קום * ירא * חזא
* אבא * שׁלח * מות
* אתחזא * מן * מיתה
* אבא * שׁלח * שׁוי
* קום * שׁלח * שׁוי
* מלא * עפר * רחם
* אלהא * רזן * שׁוי

* ἐκ τοῦ σπέρματος τούτου κατ' ἐπαγγελίαν ἤγειρεν ὁ θεὸς τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, Act. 13.23
* προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τοῦ λαοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ. Act. 13.24
* ὡς δὲ ἐπλήρου Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε, τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμέ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. Act. 13.25
* ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη. Act. 13.26
* οἱ γὰρ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν· Act. 13.27
* καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες, ἠτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. Act. 13.28
* ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον· Act. 13.29
* ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, Act. 13.30
* ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινές εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. Act. 13.31
* καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην· Act. 13.32
* ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται, υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Act. 13.33
* ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν, ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά. Act. 13.34
* διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Act. 13.35
* Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν. Act. 13.36
* ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. Act. 13.37
* γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως δικαιωθῆναι Act. 13.38
* ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. Act. 13.39

Universidad de Deusto
Biblioteca

40 ✻ Cauete igitur ne vobis obueniat quod
scriptum est in Prophetis:
41 ✻ Videte ò contemptores, & admirami-
ni, & abite in corruptionem: quia opus ope-
ror ego in diebus vestris, quod quidem non
credetis, si quis renuntiauerit vobis.
42 ✻ Quumque discessissent à Synagogo-
rum, petierunt ab eis vt in Sabbatum alte-
rum colloquerentur eis hos sermones.
43 ✻ Postquàm autem solutus est conuentus,
plurimi Iudæorum secuti sunt eos, atque
adeò proselytis qui timebant Deum: hi vero
alloquebantur eos, & persuaserunt eis, vt
adhærerent gratiæ Dei.

Feria tertia Passionis.

44 ✻ Proinde Sabbatho altero castella ferè
ciuitas sermonis Dei audiendi gratia.
45 ✻ Quum autem viderent Iudæi turbam
multam, repleti sunt inuidia, & re-
fellebant sermonibus quos dicebat Paulus, at-
que blasphemabant.
46 ✻ Dixit autem Paulus et Barnabba fer-
rè: Vobis oportuit primùm annunciari ser-
monem Dei: sed quia propellitis eum à vo-
bis, ac vosmetipsos reiudicatis ne digni
estis vita perenni, en, conuertimur ad Gen-
tes.
47 ✻ Quando quidem ita præcepit nobis Do-
minus noster, prout scriptum est: Posui te
lumen Gentibus, vt sis salutis vsque ad ex-
tremum terræ.
48 ✻ Quod quum audissent Gentes, gau-
sunt, & gloriam tribuebant Deo: & cre-
diderunt ij qui ordinati erant ad vitam æ-
ternam.
49 ✻ Proinde sermo Domini annuntiabatur
per totam illam regionem.
50 ✻ Iudæi verò existimabant primores
vrbis, necnon illas mulieres diuites quæ tan
eis timebant Deum, & excitarunt persecu-
tionem in Paulum & in Barnabbe, & ex-
cerunt eos è finibus suis.
51 ✻ Quumque electi essent, excutiens re
eos puluerem pedum suorum, venerunt
Iconium vrbem.
52 ✻ Discipuli verò replebantur gaudio
Spiritu Sanctitatis.

40 ✻ Videte ergo ne superueniat vobis
quod dictum est in Prophetis:
41 ✻ Videte contemptores, & admirami-
ni, & disperdimini: quia opus operor ego
in diebus vestris, opus quod nō credetis,
siquis enarrauerit vobis.
42 ✻ Exeuntibus autem illis rogabant, vt
sequenti sabbatho loquerentur sibi ver-
ba hæc.
43 ✻ Cumque dimissa esset synagoga, se-
cuti sunt multi Iudæorum, & colētium†
aduenarum Paulum & Barnabam: qui
loquentes suadebant eis vt permanerent
in gratia Dei.

44 ✻ Sequenti verò Sabbatho penè
vniuersa ciuitas conuenit audire ver-
bum Dei.
45 ✻ Videntes autem turbas Iudæi, reple-
ti sunt zelo, & contradicebant his quæ à G
Paulo dicebantur blasphemantes.
46 ✻ Tunc constāter Paulus & Barnabas
dixerunt: Vobis oportebat primùm lo-
qui verbum Dei: sed quoniam repellitis
illud, & indignos vos iudicatis æternæ vi-
tæ, ecce conuertimur ad Gentes.
47 ✻ Sic enim præcepit nobis Dominus:
Posui te in lucem Gentium, vt sis in salu
tem vsque ad extremum terræ.
48 ✻ Audientes autem Gētes gauisæ sunt,
& glorificabant verbum Domini: & cre-
diderunt quotquot erant præordinati ad
vitam æternam.
49 ✻ Differminabatur autem verbum Do-
mini per vniuersam regionem.
50 ✻ Iudæi autem concitauerunt mulie-
res religiosas & honestas, & primos ciui-
tatis, & excitauerunt persecutionem in
Paulum & Barnabam: & eiecerunt eos
de finibus suis.
51 ✻ At illi excusso puluere pedum in eos,
venerunt Iconium.
52 ✻ Discipuli quoq; replebantur gaudio
& Spiritu sancto.

40 ✻ Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθοι ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς
προφήταις.
41 ✻ ἴδετε ⊙ καταφρονηταὶ, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀπό-
ελεσθατε, καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν
ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ᾧ ἔργῳ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιη-
γῆται ὑμῖν.
42 ✻ ἐξιόντων δὲ αὐτῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, πα-
ρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐ-
τοῖς τὰ αὐτὰ ῥήματα.
43 ✻ λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν
Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ
Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς, ἔπειθον αὐτοὺς
προμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ.

44 ✻ Τῷ τε ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήλ-
θε ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.
45 ✻ ἰδόντες δὲ ⊙ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου,
καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις, ἀντιλέ-
γοντες καὶ βλασφημοῦντες.
46 ✻ παῤῥησιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον,
ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ·
ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς
αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη·
47 ✻ οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος, τέθεικά σε εἰς φῶς
ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.
48 ✻ ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον
τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν
αἰώνιον.
49 ✻ διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας.
50 ✻ ⊙ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας
καὶ τὰς εὐσχήμονας, καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπή-
γειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέ-
βαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
51 ✻ ⊙ ὁ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ'
αὐτοὺς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον.
52 ✻ ⊙ οἵ τε μαθηταὶ ἐπλήρουντο χαρᾶς καὶ πνεύματος
ἁγίου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XIIII.

1 POrrò venerunt & introierunt in synagogam Iudæorum, & ita allocuti sunt eos, vt crediderint multi ex Iudæis, & ex Græcis.

2 At Iudæi quidam ex iis qui non acquieuerant, extimularunt Gentes vt male acciperent fratres.

3 Illi autem multum temporis illic egerunt, & palàm locuti sunt de Domino, & ipse confragabatur sermoni gratiæ suæ signis & miraculis quæ edebat per manus eorum.

4 Porrò tota turba ciuitatis diuisa est, & erant cum Iudæis, alij verò adhærebant Apostolis.

5 Factus est autem in eos impetus à Gentibus, & à Iudæis, ac principibus eorum, ita vt contumelijs affecerent eos, & obruerint lapidibus.

6 Quæ quum considerassent, diffugerunt, seséque receperunt in vrbes Lycaoniæ, Lystra, & Derbe, vicósque circumiacentes, & illic Euangelizabant.

Feria iiii. Passionis.

7 Cæterum vir quidam sedebat in Lystra ciuitate, qui afflictas [impotens] erat pedibus, claudus ab vtero matris suæ, qui nunquam ambulauerat.

8 Hic audiuit Paulum loquentem, quem autem vidisset eum Paulus, & animaduertisset illum habere fidem se seruandum vt

9 Dixit ei alta voce, Tibi dico, in nomine Domini nostri Ieschua Meseehæ, surge super pedes tuos: Itaque prosiliens surrexit, & ambulauit.

10 Cœtus verò populi quum vidisset quod fecerat Paulus, extulerunt vocem suam lingua materna regionis, dicentesque, Dij assimilati sunt hominibus, & descenderunt ad nos.

11 Proinde nominabant Barnabha Deum, Paulú verò Hermetem, quoniam num Deorum; Paulí verò sermonem.

12 Sacerdos autem illius domini deorum [Iouis] collocati extra vrbem, adduxit tauros & coronas ad fores atrij, quò loci commorabantur, volebátque eis sacrificare.

CAP. XIIII.

1 FActum est aũt † in Iconio vt simul introirent synagogam Iudæorum, & loquerentur, ita vt crederet Iudæorum & Græcorum copiosa multitudo.

2 Qui verò increduli fuerunt Iudæi, † suscitauerunt, & ad iracundiam concitauerunt animas Gentium aduersus fratres.

3 Multo igitur tẽpore demorati sunt, † fiduciáliter agentes in Dominò, testimonium perhibente verbo gratiæ suæ, dante signa & prodigia fieri per manus eorum.

4 Diuisa est autem multitudo ciuitatis: & quidam quidem erant cum Iudæis, quidam verò cum Apostolis.

5 Cùm autem factus esset impetus Gẽtilium & Iudæorum cum principibus suis, vt contumelijs afficerent, & lapidarent eos:

6 Intelligentes confugerunt ad ciuitates Lycaoniæ Lystram & Derben, & vniuersam in circuitu regionem, & ibi euangelizantes erant.

7 Et commota est omnis multitudo in doctrina eorum. Paulus autem & Barnabas morabantur Lystris.

8 Et quidam vir Lystris infirmus pedibus sedebat, claudus ex vtero matris suæ: qui nunquam ambulauerat.

9 Hic audiuit Paulum loquẽtem. Qui intuitus eum, & videns quia fidem haberet vt saluus fieret:

10 Dixit magna voce, Surge super pedes tuos rectus. Et exiliuit: & ambulabat.

11 Turbæ autem cùm vidissent quod fecerat Paulus, leuauerunt vocem suam Lycaonicè dicentes, Dij similes facti hominibus, descenderunt ad nos.

12 Et vocabant Barnabam, Iouem: Paulem verò Mercurium, quoniam ipse erat dux verbi.

13 Sacerdos quoque Iouis qui erat ante ciuitatem, tauros & coronas ante ianuas afferens, cum populis volebat sacrificare.

ιδ'.

1 * Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.

2 * Οἱ δὲ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.

3 * Ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παῤῥησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν.

4 * Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις.

5 * ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς·

6 * συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περίχωρον· κἀκεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.

7 * Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ὃς οὐδέποτε περιεπεπατήκει·

8 * οὗτος ἤκουε τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι,

9 * εἶπε μεγάλῃ τῇ φωνῇ, Εἰ λέγω ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ σήκωθι ἐπὶ σοῖς ποσὶν ὀρθός. Καὶ ἥλατο καὶ περιεπάτει.

10 * οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ Παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες, Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς.

11 * ἐκάλουν τε τὸν μὲν Βαρνάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου.

12 * ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύειν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 ¶ Barnabbas autem & Paulus quum hæc audissent, sciderunt tegas suas, & prosiluerunt, exierúntque in tumultum.

14 ¶ Clamabant autem ac dicebant, Viri, quid facitis? & nos homines sumus, passionibus obnoxij sicut & vos, qui annuntiamus vobis vt ab istis frivolis rebus conuertamini ad viuentem illum, qui fecit cœlum & terram, & maria, & omnia quæ in eis sunt.

15 ¶ Qui quidem primis ætatibus permittebat omnes Gentes suis ipsarum vijs incedere.

16 ¶ Quamuis non permiserit seipsum carere testimonio, quum benefaceret eis è cœlo, & mitteret pluuias, daretque incrementum fructibus in tempore suo, & impleret alimento, & iucunditate corda eorum.

17 ¶ Quúmque hæc dicerent, vix compescuerunt plebem, ne quis eis sacrificaret.

18 ¶ Illuc autem aduenerunt Iudæis ex Ionio, & Antiochia, qui concitarunt ac persuaserunt plebem, & lapidarunt Paulum, ac protraxerunt eum extra ciuitatem, propterea quod putarent eum mortuum esse.

19 ¶ Sed congregati sunt ad eum discipuli, & surgens ingressus est vrbem.

Feria II. hebdomadis III.
Iciunij.

Postridie verò exijt illinc cum Barnaba; venerúntque Derben ciuitatem.

20 ¶ Quúmque euangelizassent filijs illius ciuitatis [cimbus] & docuissent multos, reuersi sunt Lystram & Iconium, & Antiochiam:

21 ¶ Confirmantes animos discipulorum, & exhortantes eos vt permanerent in fide, & quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.

22 ¶ Porrò constituerunt sibi per singulas ecclesias Presbyteros, quum ieiunarent, & precarentur, & commendarent eos Domino nostro in quem crediderant.

23 ¶ Quúmque perlustrassent regionem Pisidiæ, venerunt in Pamphyliam.

24 ¶ Et quum locuti essent in Perge verbum Domini, descenderunt Attaliam.

13 ¶ Quod vbi audierunt Apostoli Barnabas & Paulus, concissis tunicis suis exiluerunt in turbas clamantes: C

14 ¶ Et dicentes, Viri, quid hæc facitis? & nos mortales sumus, similes vobis homines, annuntiantes vobis ab his vanis conuerti ad Deum viuum, qui fecit cœlum & terram, & mare, & omnia quæ in eis sunt.

15 ¶ Qui in præteritis generationibus dimisit omnes gentes ingredi vias suas.

16 ¶ Et quidem non sine testimonio semetipsum reliquit, benefaciens de cœlo, dans pluuias, & tempora fructifera, implens cibo & lætitia corda nostra.

17 ¶ Et hæc dicentes, vix sedauerunt turbas, ne sibi immolarent.

18 ¶ Superuenerunt autem quidam ab Antiochia & Iconio Iudæi: & persuasis turbis lapidantésque Paulum, traxerunt extra ciuitatem, æstimantes eum mortuum esse.

19 ¶ Circundantibus autem eum discipulis, surgens intrauit ciuitatem, & postera die profectus est cum Barnaba in D Derben.

20 ¶ Cvmqve euangelizassent ciuitati illi, & docuissent multos, reuersi sunt Lystram & Iconium, & Antiochiam:

21 ¶ Confirmãtes animas discipulorum, exhortantésque vt permanerent in fide, & quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.

22 ¶ Et cùm constituissent illis per singulas ecclesias presbyteros, & orassent cum ieiunationibus, commendauerunt eos Domino in quem crediderunt.

23 ¶ Transeuntésque Pisidiam, venerunt in Pamphyliam.

24 ¶ Et loquentes verbum Domini in Perge, descenderunt in †Attaliam.

13 ¶ ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαῤῥήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κραυγάζοντες·

14 ¶ καὶ λέγοντες, ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·

15 ¶ ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς εἴασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.

16 ¶ καίτοι γε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν.

17 ¶ καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

18 ¶ διαχειδόντων δὲ αὐτῶν τὸ διδασκόντων ἐπῆλθον ἀπὸ αὐτιοχείας καὶ ἰκονίου ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, τὸ λιθάσαντες τὸν παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες αὐτὸν τεθνηκέναι.

19 ¶ κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ βαρνάβᾳ εἰς δέρβην.

20 ¶ Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανούς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν λύστραν καὶ ἰκόνιον καὶ ἀντιόχειαν·

21 ¶ ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

22 ¶ χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν.

23 ¶ καὶ διελθόντες τὴν πισιδίαν ἦλθον εἰς παμφυλίαν.

24 ¶ καὶ λαλήσαντες ἐν πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς ἀτταλείαν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 * Et ab hinc pergentes per mare venerunt Antiochiam, quoniam inde commendati fuerant gratiæ Domini ad opus illud quod peregerunt.

26 * Quum autem conuenissent tota Ecclesia, narrauerunt quæcunque egisset Deus cum ipsis, eúmque reserasse fores fidei Gentibus.

27 * Et multum temporis illic egerunt cum discipulis.

CAP. XV.

1 DEscendentes autem quidam à Iudæa, docebant fratres, Nisi circumcidamini ritu legis, non poteritis seruari.

2 * Proinde ortus est tumultus plurimus et disceptatio Paulo & Barnabæ cum eis, statuítque est vt ascenderint Paulus & Barnabba, & alij cum eis ad Apostolos & Presbyteros, qui erant in Ourischlem, propter hanc quæstionem.

3 * Itaq; deducens dimisit eos Ecclesia: et obiuerunt totam Phœniciam, atque Samariam, enuntiantes de conuersione Gentium, & affecerunt gaudio magno omnes fratres.

Matutinis feria v. Secretorum.

4 * Quum autē peruenissent ad Ourischlem, excepti sunt ab Ecclesia, & ab Apostolis & Presbiteris & renuntiarunt quæcunque egerat secum Deus.

5 * Sed inquiunt surrexerunt homines ex doctrina Perischeorum, qui crediderunt, dicunt autem, oportebat vos circumcidere eos, & præcipere vt obseruent Legem Moysi.

6 * Congregati sunt itaque Apostoli & Presbyteri, vt prouiderent hac [de] re [negotio.]

7 * Multáque habita disceptatione, surrexit Schemeoun & dixit eis, Viri fratres, scitis à primis diebus per os meum, quam elegisse Deum vt audirent Gentes, verbum Euangelij, & crederent.

8 * Et Deus qui nouit corda, testificatus est eis, dedítque eis Spiritum Sanctum, sicut & nobis.

9 * Nihilque discreuit inter nos & illos, quippe qui purgauerit fide corda eorum.

23 * Et inde nauigauerunt Antiochiam, vnde erant traditi gratiæ Dei in opus quod compleuerunt.

26 * Cùm autem venissent, & congregassent ecclesiam, retulerunt quãta fecisset Deus cum illis, & quia aperuisset Gentibus ostium fidei.

27 * Morati sunt autē tempus non modicum cum discipulis.

CAP. XV.

1 * Et quidam descendẽtes de Iudæa, docebant fratres: Quia nisi circuncida- A mini secundum morem Moysi, non potestis saluari.

2 * Facta ergo seditione non minima Paulo & Barnabæ aduersus illos, statuerunt vt ascenderent Paulus & Barnabas, & quidam alij ex illis ad Apostolos & presbyteros in Ierusalem, super hac quæstione.

3 * Illi ergo deducti ab ecclesia pertransibant Phœnicen & Samariam, narrantes conuersionem Gentium: & faciebãt gaudium magnum omnibus fratribus.

4 * Cùm autem venissent Ierosolymam, suscepti sunt ab ecclesia & ab Apostolis & senioribus, annuntiantes quãta Deus fecisset cum illis.

5 * Surrexerunt autem quidam de hæresi Pharisæorum qui crediderunt, dicentes: Quia oportet circuncidi eos, præcipere quoque seruare legem Moysi.

6 * Conuenerunt̃que Apostoli & seniores videre de verbo hoc.

7 * Cùm autem magna conquisitiõ fieret, surgens Petrus dixit ad eos, Viri fratres, vos scitis quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit, per os meum audire Gentes verbum Euangelij, & credere.

8 * Et quinouit corda Deus, testimonium perhibuit, dans illis Spiritum sanctum sicut & nobis.

9 * Et nihil discreuit inter nos & illos, fide purificans corda eorum.

23 * καὶ χειρὶ ἀπ' ἐπλεύσαν εἰς ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.

26 * παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως.

27 * διέτριβον δὲ οὐκ ὀλίγον χρόνον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

ιε.

1 * Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῶτε τῷ ἔθει μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.

2 * γενομένης οὖν στάσεως καὶ συζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρναβᾷ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν παῦλον & βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς ἱερουσαλὴμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

3 * οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν φοινίκην καὶ σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς.

4 * Παραγενόμενοι δὲ εἰς ἱερουσαλὴμ ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν.

5 * ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν φαρισαίων, πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον μωϋσέως.

6 * συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ ὁ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου.

7 * πολλῆς δὲ συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο, διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, & πιστεῦσαι.

8 * καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς & ἡμῖν,

9 * καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * Nunc ergo quid tentatis Deum, vt imponatis iugum cerui discipulorum, quod neque patres nostri, nec nos potuimus portare?

11 * Sed per gratiam Domini nostri Iesu Mesebicho credimus nos seruatum iri sicut et illos.

12 * Tacuit autem tota turba, & audiebant Paulum & Barnabba referentes quanta effecisset Deus per manus ipsorum signa & prodigia inter Gentes.

Feria III. hebdom. IIII. Ieiunii.

13 * Vbi autem conticuissent, surrexit Iacobus, & ait, Viri fratres, audite me.

14 * Schemeoun retulit nobis quomodo primum respexit Deus eligere ex Gentibus populum nomini suo.

15 * Et huic rei consonant verba prophetarum, prout scriptum est:

16 * Post hæc reuertar, & erigam tabernaculum Dauid quod cecidit; & ædificabo quod collapsum est ex eo, atque illud reædificabo.

17 * Adeò vt requirant cæteri hominum Dominum, & omnes Gentes super quas inuocatum est nomen meum: dicit Dominus qui facit hæc omnia.

18 * Nota sunt ab æuo opera Dei.

19 * Quamobrem ego dico eos non esse molestandos qui ex Gentibus conuertuntur ad Deum.

20 * Sed mittemus ad eos, vt abstineant se à pollutione sacrificij, & à fornicatione, & à suffocato, & sanguine.

21 * Mosche enim ab ætatibus antiquis in omni ciuitate habet præcones in synagogis, per singula Sabbatha legitur eius.

22 * Tunc Apostoli & Presbyteri cum tota Ecclesia elegerunt viros ex se, quos mitterent Antiochiam cum Paulo & Barnaba, nempe Iehoudo qui vocatur Bar-Schabbo, & Schilo viros qui primarij erant inter fratres.

Medio Ieiunio.

23 * Porrò scripserunt epistolam per manum eorum [quam deferrent] hoc modo: Apostoli & presbyteri, & fratres, iis qui sunt Antiochiæ & in Syria, & Cilicia fratribus ex Gentibus, pacem. [Salutem.]

10 * Nunc ergo quid tentatis Deum, imponere iugum super ceruices discipulorum, quod neque patres nostri neque nos portare potuimus?

11 * Sed per gratiam Domini Iesu Christi credimus saluari, quemadmodum & Illi.

12 * Tacuit autem omnis multitudo: & audiebant Barnabam & Paulum narrantes quanta Deus fecisset signa & prodigia in Gentibus per eos.

13 * Et postquam tacuerunt, respondit Iacobus, dicens, Viri fratres, audite me.

14 * Simon narrauit quemadmodũ primum Deus visitauit sumere ex Gentibus populum nomini suo.

15 * Et huic concordant verba Prophetarum, sicut scriptum est:

16 * Post hæc reuertar, & reædificabo tabernaculum Dauid, quod decidit, & diruta eius reædificabo, & erigam illud:

17 * Vt requirant cæteri hominum Dominum, & omnes gentes super quas inuocatum est nomen meum, dicit Dominus faciens hæc.

18 * Notum à seculo est Domino opus suum.

19 * Propter quod ego iudico, nõ inquietari eos qui ex Gentibus conuertuntur ad Deum.

20 * Sed scribere ad eos vt abstineant se à contaminationibus simulachrorum, & fornicatione, & suffocatis, & sanguine.

21 * Moyses enim à temporibus antiquis habet in singulis ciuitatibus qui eũ prædicent in synagogis, vbi per omne sabbathum legitur.

22 * Tũc placuit Apostolis & senioribus cum omni ecclesia, eligere viros ex eis, & mittere Antiochiam cum Paulo & Barnaba, Iudam, qui cognominabatur Barsabas, & Silam viros primos in fratribus:

23 * Scribentes per manus eorũ †. APOSTOLI & seniores, fratres, his qui sunt Antiochiæ & Syriæ & Ciliciæ fratribus ex Gentibus, salutem.

10 * νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεὸν ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι;

11 * ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι.

12 * ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος· ἤκουον δὲ Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτοῦ.

13 * Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων, ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου.

14 * Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ·

15 * καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·

16 * μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν,

17 * ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ὁ ποιῶν πάντα ταῦτα.

18 * ἄ ἐστι γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος αὐτῷ.

19 * διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν·

20 * ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος·

21 * μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 * τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαββᾶν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς·

23 * Γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοί, τοῖς κατὰ τὴν ἀντιόχειαν καὶ συρίαν καὶ κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.

קרא | וְכָל־הַקָּהָל֙ שָׁתְק֔וּ וַיִּשְׁמְע֖וּ אֶל־בַּרְנָבָ֣א וְאֶל־פּ֑וֹל מְסַפְּרִ֗ים אֵ֚ת כָּל־אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֣ה אֱלֹהִ֔ים בָּאֹתוֹתָ֖ם וּבְמוֹפְתִ֥ים בַּגּוֹיִ֖ם עַל־יָדָֽם׃ | 13 וְאַחֲרֵ֣י הֶחֱרִ֔ישָׁם יַעֲקֹ֖ב עָנָ֑ה לֵאמֹ֗ר אַנְשֵׁ֤י אַחַי֙ שִׁמְעוּ־לִ֔י׃ | 14 שִׁמְעוֹן֙ סִפֵּ֔ר אֵ֚ת אֲשֶׁ֣ר בָּרִ֔אשׁוֹנָה פָּקַ֣ד אֱלֹהִ֔ים לָקַ֥חַת מִן־הַגּוֹיִ֖ם עַ֥ם לִשְׁמֽוֹ׃ | 15 וְעִם־זֹ֣את מִלֵּ֣י הַנְּבִיאִ֔ים כַּכָּת֖וּב׃ | 16 אַחֲרֵי־כֵ֣ן אָשׁ֔וּב וְאֶבְנֶ֗ה אֶת־סֻכַּ֤ת דָּוִיד֙ הַנֹּפֶ֔לֶת וְאֶת־חָרְבוֹתֶ֖יהָ אֶבְנֶ֑ה וַהֲקִמֹתִֽי׃ | 17 לְמַ֣עַן יִדְרְשׁ֤וּ הָאָדָם֙ אֶת־יְהוָ֔ה וְכָל־הַגּוֹיִ֖ם אֲשֶׁר־נִקְרָ֣א שְׁמִ֑י עָלֵ֔ימוֹ נְאֻם־יְהוָ֖ה עֹשֶׂ֥ה אֵֽלֶּה׃ | 18 יוֹדְעִ֥ים מֵאֵ֖ז מַעֲשָׂיו׃ | 19 עַל־כֵּ֗ן אֲנִי֙ שׁוֹפֵ֔ט לְבִלְתִּ֥י הַטְרִ֖יד אֶת־הַשָּׁבִ֥ים מִן־הַגּוֹיִ֖ם אֶל־הָאֱלֹהִֽים׃ | 20 כִּ֚י אִם־לִכְתֹּ֣ב אֲלֵיהֶ֔ם לְהִתְרַחֵ֖ק מִטֻּמְאַ֣ת הָאֱלִילִ֑ים וּמִזְּנ֣וּת וּמִנְּבֵלָ֔ה וּמִדָּ֖ם׃ | 21 כִּ֣י מֹשֶׁ֗ה מִדֹּרֹתָ֛יו יֶשׁ־לוֹ֩ בְּכָל־עִ֨יר מַכְרִיזִ֜ים אֹת֗וֹ בְּבָתֵּ֤י הַכְּנֵסִיּוֹת֙ בְּכָל־שַׁבָּ֔ת נִקְרָֽא׃ | 22 אָ֣ז נָֽאֶה֗ לַשְׁלִיחִים֙ וְלַזְּקֵנִ֔ים וְלָכֹ֖ל הַקָּהָ֑ל לִבְחֹ֤ר אֲנָשִׁים֙ מִתּוֹכָ֔ם וְלִשְׁלֹחָ֖ם עִם־פּ֥וֹל וּבַרְנָבָ֖א אַנְטְיוֹכְיָ֑ה אֶת־יְהוּדָ֣ה הַנִּקְרָ֣א בַּרְשַׁבָּ֔א וְאֶת־סִילָ֖א אֲנָשִׁ֥ים רָאשִׁ֖ים בָּאַחִֽים׃ | 23 וְכָתְב֣וּ בְיָדָ֔ם כָּ֚כָה הַשְׁלִיחִ֣ים וְהַזְּקֵנִ֔ים וְהָאַחִ֖ים לָאַחִ֣ים אֲשֶׁ֣ר מִן־הַגּוֹיִ֔ם בְּאַנְטְיוֹכְיָ֥ה וְסוּרְיָ֖א וְקִלִּיקְיָ֑א אַחִ֥ים דִּמְסַכִּ֖ים שָׁלֽוֹם׃

קרא | וכל קהלא שתקו ושמעו לברנבא ולפול מספרין כל אשר עבד אלהא באתותהם ובמפתין בעממיא על ידהון׃ | 13 ובתר דשתקו יעקב ענה ואמר גברי אחי שמעוני׃ | 14 שמעון אשכח כמה קדם אלהא אתא דבקר לדבה מן עממיא עם לשמה׃ | 15 ועם דנה מלי נבייא כמה דכתיב׃ | 16 אחרי כן אתוב ואבנה מטל דוד דנפלת ואבנה מתריניהא ואקימיתה׃ | 17 דיתבעון שרכותהון דבני נשא ית אלהא וכל עממיא דאתקרי שמי עליהון אמר מריא דעבד דנן׃ | 18 ידיעין אנון מן עלם עבדוהי׃ | 19 על כן אנה סבר לא לטרדא לתיבין מן עממיא לות אלהא׃ | 20 אלא בכתבה דנכתון להון דיתרחקון מסאוהא דטעותא וזנות ומן דחניקא ומן דמא׃ | 21 משא אגר מן דרא קדמאי דמכרזין יתה בכנישתא דכל שבת קרין יתה׃ | 22 בדין שפר לשליחא ולסבא ולכל קהלא דיתרון גברין מנהון ושדרו לאנטיוכי עם פולס וברנבא יהודא דקרין ליה ברשבא וסילא גברין רישא בין אחיא׃ | 23 וכתבו אגרתא באידיהון כדנה שליחא

ואחא לאלהין דאתו באנטיוכי וכסוריא וקלקיקיא אחא דמן עממיא שלם׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 * Auditione accepimus quosdam à nobis exisse, vobisque incussisse terrorem sermonibus, ac labefactasse animas vestras, quum dicerent vos esse circuncidendos, Legemque seruaturos, quibus nos hoc nũ præceperimus

25 * Quapropter cogitauimus omnes congregati ac delegimus viros, ad vosque mittimus cum Paulo, & Barnabba charissimis

26 nostris:

* Hominibus, qui exposuerunt animas suas pro nomine Domini nostri Iesu Christi.

27 * Itaque misimus cum eis Iudam & Schilo, vt ipsi verbis hæc vobis renuncient.

28 * Placuit enim Spiritui Sanctitatis et nobis, nequid imponeremus vobis amplius oneris quàm hæc quæ necessaria sunt.

29 * Vt abstineatis ab immolato, & sanguine, & suffocato, & fornicatione, à quibus custodientes conseruauerit is animas vestras ab his, bene se habebunt. Estote veraces in Domino.

30 * Illi porrò qui missi fuerant, venerunt Antiocham, congregarúntque turbam populum, ac reddiderunt Epistolam.

31 * Quam quum legissent, gauisi sunt consolationem receperunt.

32 * Et sermone diuite roborarunt fratres, confirmarúntq; domesticos Iudam & Silo, quippe qui & ipsi prophetæ essent.

33 * Quúmque illic egissent aliquantisper, dimiserunt eos fratres cum pace ad Apostolos.

Deest versus 34.

Feria v. hebdomadis 2117. Iesuitis.

35 * Paulus autem & Barnabba commorabantur Antiochiæ, docentes & euangelizantes cum plurimis alijs sermonem Domini.

36 * Post aliquot autem dies, dixit Paulus ad Barnabbam: Reuertamur, & inuisamus fratres per vnamquamque ciuitatem in quibus prædicauimus sermonem Dei, vt videamus quomodo se habeant.

37 * Barnabba autem volebat secum assumere Iouchannũ illum qui cognominatus est Marcus.

38 * Paulus verò nolebat assumere eum secum, quippe qui reliquisset eos quum essent Pamphyliæ, nec profectus fuisset cum eis.

39 * Propter hanc contentionem discessit alter ab altero: & Barnabba assumpto Marco nauigauit Cyprum.

24 * Quoniam audiuimus, quia quidam ex nobis exeuntes, turbauerunt vos verbis, euertentes animas vestras, quibus E non mandauimus.

25 * Placuit nobis collectis in vnum; eligere viros, & mittere ad vos cum chariſſimis noſtris Barnaba & Paulo;

26 * Hominibus qui tradiderunt animas suas pro nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.

27 * Miſimus ergo Iudam & Silam, qui & ipſi vobis verbis referent eadem.

28 * Viſum eſt enim Spiritui ſancto & nobis, nihil vltrà imponere vobis oneris quàm hæc neceſſaria.

29 * Vt abſtineatis vos ab immolatis ſimulachrorum, & ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione, à quibus cuſtodientes vos, bene agetis. Valete.

30 * Illi ergo dimiſſi deſcenderunt Antiochiam: & cõgregata multitudine tradiderunt Epiſtolam.

31 * Quam cùm legiſſent, gauiſi ſunt ſuper conſolatione.

32 * Iudas aũt & Silas, & ipſi cùm eſſent prophetæ, verbo plurimo conſolati ſunt fratres, & confirmauerunt.

33 * Facto autem ibi aliquanto tempore, dimiſſi ſunt cum pace à fratribus ad eos qui miſerant illos.

34 * Viſum eſt autem Silæ ibi remanere:

Iudas autem ſolus abijt Ieruſalem.

35 * Paulus autem & Barnabas demorabantur Antiochiæ, docẽtes, & euangelizantes cum alijs pluribus verbum Domini.

36 * Poſt aliquot autem dies, dixit ad Barnabam Paulus, Reuertẽtes viſeremus fratres per vniuerſas ciuitates, G in quibus prædicauimus verbum Domini, quomodo ſe habeant.

37 * Barnabas autem volebat ſecum aſſumere & Iohannem, qui cognominabatur Marcus.

38 * Paulus autem rogabat eum, vt qui diſceſſiſſet ab eis de Pamphylia, & non veniſſet cũ eis in opus, nõ debere recipi.

39 * Facta eſt autem diſſenſio, ita vt diſcederent alterutrum, & Barnabas quidem aſſumpto Marco nauigaret Cyprum.

24 * ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστειλάμεθα·

25 * ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν, ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ παύλῳ,

26 * ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ.

27 * ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.

28 * ἔδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι βάρος πλὴν τῶν ἐπάναγκες τούτων

29 * ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε· ἔρρωσθε.

30 * οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.

31 * ἀναγνόντες δὲ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει.

32 * ἰούδας τε καὶ σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπεστήριξαν.

33 * ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους·

34 * ἔδοξε δὲ τῷ σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.

35 * Παῦλος δὲ καὶ βαρνάβας διέτριβον ἐν ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου.

36 * μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπε παῦλος πρὸς βαρνάβαν, ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσι.

37 * βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν καὶ ἰωάννην τὸν καλούμενον μᾶρκον·

38 * παῦλος δὲ ἠξίου τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον.

39 * ἐγένετο οὖν παροξυσμὸς, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν μᾶρκον ἐκπλεῦσαι εἰς κύπρον.

24 וכד שמענא ארום אינשין מנן נפקו ומבלבלין יתכון בפתגמין ומטרפין נפשתכון דאמרין דמחויבין אתון למגזר ולמנטר אורייתא דלא פקדנא יתהון
25 אתחזי לן ואתכנשנא גבר חד ושדרנא לוותכון עם חבובנא דילן
26 גוברין דיהבו נפשתהון על שמא דמרן ישוע משיחא
27 ושדרנא יהודה ושילא ואנון בפומהון יחוון לכון פתגמא הדין
28 ארום חזי לרוחא דקודשא ואף לן דלא נתחמיס עליכון יתקרא לבר
29 מן דבחו לטעוותא ומן דמא ומן חניקא ומן זנו דמתנטרין מנהון יתון שפירא לכון שלם
30 אינון דנפקו אתו לאנטיכיא וכנשו כלהא עמא ויהבו אגרתא
31 וכד קריאו חדיו על תשלומא
32 ויהודה ושילא אף נבייא אינון בסגי פתגמא עודדו ית אחיא ואתקיפו יתהון
33 ועבדו תמן זמן ושדרו יתהון אחיא בשלם לות שליחיא
34 סדר ליה
35 ופולוס ובר נבא הוו יתבין באנטיוכי וסלפין הוו ומכרזין עם אחרנא סגיאא פתגמא דמרנא
36 ובתר יומתא אמר פולוס לברנבא נתהך ונתעי כדון לאחנא דכל מדינא דכרזנא תמן פתגמא דמרנא חמי מה אינון
37 ברנבא דין צבא דיטול עמהון ית יוחנן דאתכני מרקוס
38 פולוס דין לא צבא דיטלנון עמהון מן דפרש מנהון מפמפוליא ולא אזל עמהון
39 והוה נצא חד ואתפרשו גבר מן חבריה וברנבא דבר למרקוס ושדר בימא לחון לקפרוס

Universidad de Deusto
Biblioteca

40 *Paulus verò delegit sibi Sylam, & exiit quum commendatus esset à fratribus gratiæ Dei.

41 *Obiitque Syriam & Ciliciam, confirmabatque Ecclesias: & pervenit Derben ciuitatem, & Lystram.

Feria VI. hebdomadis IIII. Ieiunij.

CAP. XVI.

1 *ERat autem ille discipulus quidam nomine Timotheus, filius Iehudæ cuiusdam Iudæi, cæterum patre Gentili.

2 *Omnesque discipuli ex Lystri, & Iconio bene dabant testimonium.

3 *Hunc volebat Paulus assumere, & circumducere secum: & acceptum eum circumcidit propter Iehudæos, qui erant in illa regione. nouerant enim omnes patrem eius Gentilem fuisse.

4 *Quum autem proficiscerentur per ciuitates, prædicabant & docebant eos qui erant in eis, ut custodirent placita illa, quæ scripta erant ab Apostolis & Presbyteris qui erant in Hierosolyma.

5 *Itaque Ecclesiæ cõfirmabantur fide, & augebantur numero quotidie.

6 *Porrò peragrarunt Phrygiam & Galatiam regiones, & prohibuit eos Spiritus Sanctus ne loquerentur sermonem Dei in Asia.

7 *Quumque venissent Mysiam regionem, volebant proficisci illinc Bithyniam, sed non permisit eis Spiritus Iesu.

Sabbatho IIII. Ieiunij.

8 *Quumque exissent ex Mysia, venerunt Troadem regionem.

9 *Et per visum nocte apparuit Paulo quidam vir quidam Macedo stans, & deprecans eum & dicens, Veni Macedoniam, & fer nobis opem.

10 *Quum autem visum vidisset Paulus, statim studuimus adire Macedoniam, quippe qui intelligeremus Dominum nostrum vocasse vt euangelizaremus eis.

11 *Pergentes itaque ex Troade direximus iter ad Samothraciam, & illinc postridie venimus Neapolim vrbem.

40 *Paulus verò electo Sila profectus est, traditus gratiæ Dei à fratribus.

41 *Perambulabat autem Syriam & Ciliciam, confirmans ecclesias: præcipiens custodire præcepta Apostolorum & seniorum.

CAP. XVI.

1 PEruenit autem in Derben & Lystram. *Ecce, discipulus quidã erat ibi nomine Timótheus, filius mulieris Iudææ fidelis, patre Gentili.

2 *Huic testimonium bonum reddebant qui in Lystris erant & Iconio fratres.

3 *Hunc voluit Paulus secum proficisci: & assumens circuncidit eum propter Iudæos qui erant in illis locis. Sciebant enim omnes quòd pater eius erat Gentilis.

4 *Cùm autem pertranssirent ciuitates, tradebant eis custodire dogmata, quæ erant decreta ab Apostolis & senioribus qui erant Ierosolymis.

5 *Et Ecclesiæ quidem confirmabantur fide, & abundabant numero quotidie.

6 *Transeũtes autem Phrygiam & Galatæ regionem, vetati sunt à Spiritu sancto loqui verbum † in Asia.

7 *Cùm venissent autem in Mysiam, tentabant ire in Bithyniam: & non permisit eos Spiritus Iesu.

8 *CVM autem pertransissent Mysiam, descenderunt Troadem:

9 *Et visio per noctem Paulo ostensa est: Vir Macedo quidam erat stans, & deprecans eum, & dicens, Transiens in Macedoniam, adiuua nos.

10 *Vt autem visum vidit, statim quæsiimus proficisci in Macedoniam, certi factis quòd vocasset nos Deus euangelizare eis.

11 *Nauigantes autem à Troade, recto cursu venimus Samothraciã, & sequenti die Neapolim.

40 *παῦλος ὁ ἐπιλεξάμενος σίλαν, ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.

41 *διήρχετο δὲ τὴν συρίαν καὶ κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

15.

1 *Κατῆντησε δὲ εἰς δέρβην καὶ λύστραν, καὶ ἰδοὺ μαθητής τις ἦν, ὀνόματι τιμόθεος, υἱὸς γυναικός τινος ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ ἕλληνος,

2 *ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν λύστροις καὶ ἰκονίῳ ἀδελφῶν.

3 *τοῦτον ἠθέλησεν ὁ παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες ὃν πατέρα αὐτοῦ ὅτι ἕλλην ὑπῆρχεν.

4 *ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν ἱερουσαλήμ.

5 *αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

6 *διελθόντες δὲ τὴν φρυγίαν καὶ τὴν γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ ἀσίᾳ·

7 *ἐλθόντες κατὰ τὴν μυσίαν, ἐπείραζον κατὰ τὴν βιθυνίαν πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα.

8 *Παρελθόντες δὲ τὴν μυσίαν, κατέβησαν εἰς τρωάδα.

9 *καὶ ὅραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ παύλῳ· ἀνήρ τις ἦν μακεδὼν ἑστὼς, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων, διαβὰς εἰς μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν.

10 *ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδον, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος διαγγελίσασθαι αὐτούς.

11 *ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς σαμοθρᾴκην τῇ τε ἐπιούσῃ εἰς νεαπολιν·

h

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * Et illinc Philippos, quæ est principa Macedoniæ, ésque colonia. Eramus autem in ea ciuitate dies aliquot.

13 * Porrò exiuimus die Sabbathi extra portas ciuitatis ad littus fluminis, quòniam ibi cõspiciebatur domus precationis: quamobrem cõsedissemus, allocuti sumus mulieres quæ conuenerant illuc.

14 * Erátque mulier quædam venditrix purpuræ, quæ reuerebatur Deum, cui mentem aperiebat Ludia ex Theatira vrbe; cuius aperiret cor Dominus noster, audiitque quæ dicebantur à Paulo.

15 * Proinde baptizata est, & filij domus eius[domestici]: petebat autem à nobis, & precebatur, Si verè confiditis me fidelem esse Domino nostro, venite, diuersamini in domo meâ. Et multum adegit nos.

Dominica quinta Ieiunij.

16 * Factum est autem quum proficisceremur domum precationis vt occurrens nobis adolescentula quædam, in qua erat Spiritus diuinationis, & faciebat dominis suis multum quæstum diuinatione qua diuinabat.

17 * Et sequebatur Paulum & nos, clamábatque & dicebat, Viri isti serui sunt Dei excelsi, & annuntiant vobis viam salutis.

18 * Et ita fecit multis diebus: sed indignatus est Paulus, dixitque spiritui illi, Præcipio tibi in nomine Jeschua Meschicha, vt exeas ab ea. Eo igitur momento exiit.

19 * Quúmque vidissent heri eius dominos ea spem quæstus sui, prehenderunt Paulum & Schilo, & trahendo adduxerunt eos in plateam.

20 * Et eos stiterunt ante magistratus, & pro mores vrbis. Dicebant autem, Homines isti conturbant ciuitatem nostram, quamuis Iudæi sunt.

21 * Et prædicant ritus quos non licet nobis suscipere, nec exequi, quippe qui Romani simus.

22 * Turba item plurima coalita est aduersus eos: tunc præfecti disruperunt eorum vestimenta, iusserúntque eos virgis cædi.

12 * ὁπόθεν τε εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος τῆς μακεδονίας πόλις κολωνία. ἦμεν δὲ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς.

13 * τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμόν, οὗ ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξί.

14 * καί τις γυνὴ ὀνόματι λυδία, πορφυρόπωλις, πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ παύλου.

15 * ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε, λέγουσα, εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν εἶναι τῷ κυρίῳ, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, μείνατε. καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 * Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνος ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη.

17 * αὕτη κατακολουθήσασα τῷ παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραζε λέγουσα, ὅτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.

18 * τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ ὁ παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπε, παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

19 * ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν παῦλον καὶ σίλαν, εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας.

20 * καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπον, ὅτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες.

21 * καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, ῥωμαίοις ὄσι.

22 * καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν· καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, ἐκέλευον ῥαβδίζειν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 Quúmque multum eos flagellis intulissent, iecerunt eos in carcerem, & præceperunt custodi domus vinctorum [commentariensi] vt custodiret eos cautè.

24 Ipse verò quum suscepisset hoc mandatum, intromittens eos occlusit in locum interium carceris, vinxitque pedes eorum nervo.

25 Media verò nocte Paulus & Sebilla precabantur, & glorificabant Deum, audiebántque eos vincti.

26 Et repentè terræmotus ingens exstitit, & concussa sunt fundamenta carceris, confestim apertæ sunt fores omnes, & omnium soluta.

27 Quúmque excitatus esset custos domus vinctorum, & videret apertas fores carceris, accepit gladium, volebátque seipsum interficere, quippe qui putaret vinctos effugisse.

28 Proinde vocavit eum Paulus alta voce, & dixit ei, Ne quid facias tibi ipsi malè, quoniam nos omnes hic sumus.

29 Ille verò accendit sibi lucernam, prosiliítque, & ingressus est tremens, & prostratus ad pedes Pauli & Sebilo.

30 Et produxit eos foras, dixitque eis, Domini mei, quid me oportet facere vt salvus fiam?

31 Illi verò dixerunt ei, Crede in Dominum nostrum Ieschua Meschicho, & servaberis tu & domus tua.

32 Porrò allocuti sunt eum Dominum ipsius, omnésque domesticos eius.

33 Et ea ipsa hora, in illa nocte, assumpta illis lauit vulnera eorum, eóque momento baptizatus est, omnésque domestici eius.

34 Et acceptos eos subduxit domum suam, & apposuit eis mensam, exultabátque ipse & domestici eius omnes in fide Dei.

35 Exorto autem die miserunt magistratus eos qui ferebant fasces [lictores] qui dicerent præfecto domus vinctorum, Dimitte illos homines.

Dominica ignis Ieiunii.

36 Quæ quũ audisset præfectus domus vinctorum, ingressus renuntiauit hanc sermonem Paulo, Miserunt, inquit, magistratus, vt dimittamini. Nunc ergo exite, proficiscimini in pace.

23 Et cùm multas plagas eis imposuissent, miserunt eos in carcerẽ, præcipientes custodi vt diligenter custodiret eos.

24 Qui cùm tale præceptum accepisset, misit eos in interiorem carcerem, & pedes eorum strinxit ligno.

25 Media autem nocte, Paulus & Silas orantes, laudabant Deum. Et audiebant eos qui in custodia erant.

26 Subitò verò terræmotus factus est magnus, ita vt mouerentur fundamenta carceris. Et statim aperta sunt omnia ostia: & vniuersorum vincula soluta sunt.

27 Expergefactus autem custos carceris, & videns ianuas apertas carceris, euaginato gladio volebat se interficere, æstimans fugisse vinctos.

28 Clamauit autem Paulus voce magna, dicens, Nihil tibi malefeceris: vniuersi enim hic sumus.

29 Petitóque lumine introgressus est: & tremefactus procidit Paulo & Silæ ad pedes:

30 Et producens eos foras, ait: Domini, quid me oportet facere vt saluus fiam?

31 At illi dixerunt, Crede in Dominum Iesum: & saluus eris tu, & domus tua.

32 Et locuti sunt ei verbum Domini cum omnibus qui erant in domo eius.

33 Et tollens eos in illa hora noctis, lauit plagas eorum: & baptizatus est ipse, & omnis domus eius continuò.

34 Cúmque perduxisset eos in domum suam, apposuit eis mensam, & lætatus est cum omni domo sua credens Deo.

35 Et cùm dies factus esset, miserunt magistratus lictores, dicentes, Dimitte homines illos.

36 Nvntiavit autem custos carcerís verba hæc Paulo: Quia miserunt magistratus vt dimittamini. nunc igitur exeuntes, ite in pace.

23 πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι, ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς.

24 ὃς παραγγελίαν τοιαύτην εἰληφὼς ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ ξύλῳ ποδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον.

25 κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον παῦλος καὶ σίλας προσευχόμενοι ὑμνουν τὸν θεόν· ἐπήκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι.

26 ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου. ἀνεῴχθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη.

27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους.

28 ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ παῦλος, λέγων, μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γὰρ ἐσμὲν ἐνθάδε.

29 αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ.

30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, ἔφη, κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;

31 οἱ δὲ εἶπον, πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν χριστὸν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.

32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆ νυκτὸς, ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα.

34 ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ.

35 ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους, λέγοντες, ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.

36 ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε. νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * Dixit ei Paulus, Innocentes flagris nos
cæciderunt coram toto mundo, quum ho-
nines Romani simus, nósque coniecerunt in ca-
cerem, nunc autem clàm ejicunt nos? Non ita:
mè sanè. Sed veniant ipsi, educant nos.

38 * Abierunt itaque gestores fasciū, & nun-
tiarunt magistratibus hos sermones:
qui sibi dicti fuerant: quumque audissent eos
Romanos esse, timuerunt.

39 * Et venerunt ad eos, & efflagitarunt a
eis, vt exirent, excederentque ciuitate.

40 * Quum autem egressi fuissent è carce-
re, ingressi sunt ad Loudiā, & inuisis fratri-
bus eósque consolati sunt.

CAP. XVII.

1 ET exierunt, ac transierunt per Amphi-
polim, & Appoloniam vrbes, venerunt in
Thessalonicam, vbi erat synagoga Iudæo-
rum.

Nocte Crucifixionis.

2 * Cæterum Paulus, prout consueuerat, ad-
troijt ad eos, tribusque Sabbathis verba fe-
cit ad eos ex Scripturis.

3 * Dum explicaret, & ostenderet oportu-
isse Meschicho pati & resurgere à mortuis,
& hunc esse Jeschua Meschicho, quem, in-
quit, euangelizo vobis.

4 * Proinde quidā ex eis crediderūt, & ad-
iunxerunt Paulo & Schilo, multitudoque
Græcis illis qui timebant Deum, atque nobi-
mulieres percelebres non paucæ.

5 * Sed commoti sunt inuidia Iudæi, & as-
se adiunxerunt eis homines scelerati ex ui-
pitis ciuitatis, coëgerúntque turbam nonnul-
& conturbarunt ciuitatem; portoque irrupto
& insurrexerunt aduersus domum Iasonis,
studebántque eos educere illinc, & tradere
eos turbæ.

6 * Quúmque non inuenissent eos illic, quos
intendebant Iasoni, & fratribus qui aderant
illic, & adduxerunt eos ad primores ciuita-
tis vociferantes, Hi sunt qui totum orbem
ram conturbarunt. Et ecce iterum hoc ve-
nerunt.

7 * Eos autem excepit ille Iason, & hi omn
nes contra decreta Cæsaris faciunt, regem
dicunt alium esse regem Jeschua.

17 * Paulus autē dixit eis, Cęsos nos pub-
licè, indemnatos, homines Romanos
miserunt in carcerem, & nunc occultè G
nos eiiciunt? Non ita: sed veniant, & ip-
si nos eiiciant.

38 * Nuntiauerunt autem magistratibus
lictores verba hæc. Timuerúntque audi-
to quod Romani essent.

39 * Et venientes deprecati sunt eos, &
educentes rogabant vt egrederentur de
vrbe.

40 * Exeuntes autem de carcere, introie-
runt ad Lydiam: & visis fratribus, conso-
lati sunt eos, & profecti sunt.

CAP. XVII.

CVM autem perambulassent Amphi-
polim & Apolloniam, venerunt A
Thessalonicam, vbi erat synagoga Iu-
dæorum.

2 * Secundum consuetudinem autem
Paulus introiuit ad eos, & per sabbatha
tria disserebat eis de scripturis.

3 * Adaperiens & insinuans quia Chri-
stum oportuit pati & resurgere à mor-
tuis: & quia hic est Iesus Christus, quem
ego annuntio vobis.

4 * Et quidam ex eis crediderunt, & ad-
iuncti sunt Paulo & Silæ, & de colenti-
bus † Gentilibus multitudo magna, &
mulieres nobiles non paucæ.

5 * Zelantes autem Iudæi, assumentesq;
de vulgo viros quosdam malos, & tur-
ba facta, concitauerunt ciuitatem: & as-
sistentes domui Iasonis, quærebant eos
producere in populum.

6 * Et cùm non inuenissent eos, tra-
hebant Iasonem & quosdam fratres ad
principes ciuitatis, clamantes, Quo-
niam hi qui orbem concitant, & huc
venerunt.

7 * Quos suscepit Iason, & hi omnes
contra decreta Cæsaris faciunt, regem
alium dicentes esse Iesum.

37 * ὁ δὲ παῦλ Θ ἔφη πρὸς αὐτούς, δείραντες ἡμᾶς δη-
μοσίᾳ, ἀκαταγνώστους, ἀνθρώπους ῥωμαίους ὑπαρχοντας
ἔβαλον εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λαθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν;
οὐχὶ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.

38 * ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς Θ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήμα-
τα ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι ῥωμαῖοί εἰσι.

39 * καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες
ἠρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως.

40 * ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν λυ-
δίαν· καὶ ἰδόντες σὺς ἀδελφοὺς παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ
ἐξῆλθον.

ιζ.

1 * Διοδεύσαντες δὲ τὴν ἀμφίπολιν Θ ἀπολλωνίαν, ἦλθον
εἰς θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν ἰουδαίων.

2 * Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτούς,
καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν·

3 * διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει πα-
θεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς ἰησοῦς,
ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

4 * καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν
τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων ἑλλήνων πολὺ
πλῆθος, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.

5 * ζηλώσαντες δὲ οἱ ἰουδαῖοι προσλαβόμενοι τινας τῶν
ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς, καὶ ὀχλοποιή-
σαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ
ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον.

6 * μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον τὸν ἰάσονα καί τινας ἀ-
δελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες, ὅτι οἱ τὴν οἰκουμέ-
νην ἀναστατώσαντες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν·

7 * οὓς ὑποδέδεκται ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν
δογμάτων καίσαρος Θ πράσσουσι, βασιλέα λέγοντες ἕτε-
ρον εἶναι ἰησοῦν.

h 4

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 * Concitati sunt autem primores ciuitatis,
& omnis populus quum hæc audissent.
9 * Sed acceperunt fideiussores ab Iasone,
nec non à fratribus: & tunc dimiserunt eos.
10 * Fratres verò statim eo ipsa nocte emi-
serunt Paulum & Schilo Beræam verbum: qui
quum venissent, introierunt in synagogam
Iehoudæorum.
11 * Erant enim nobiliores isti Iehudæis qui
illic aderant, Iehudæis illis qui erant Thes-
lonicæ, & audiebant ab eis sermonem quo-
die hilariter dum discuterent à scriptu-
ris num hæc ita se haberent.
12 * Porrò multi ex eis crediderunt, & fe-
liter quoque ex Græcis mulieribus, & vi-
mine percelebres.
13 * Quum autem cognouerunt Iehudæi
Thessalonicenses sermonem Dei prædica-
esse à Paulo Berææ verbi, venerunt etiam
luc: nec quieuerunt quin commouerent, &
concitarent plebem.
14 * Paulum itaque emiserunt fratres, ut
descenderet ad mare. Commorati sunt au-
tem in illa vrbe Schilo & Timotheus.

Dominica IIII. post Resur-
rectionem.

15 * Ceterùm illi qui deduxerunt ipsum ad
lum, venerunt cum eo ad vsque Athenas: &
bem: quumque discederent ab eo literas ad Schilo & Ti-
ceperunt ab eo literas ad Schilo & Ti-
theum, vt quamprimùm ad ipsum pro-
scerentur.
16 * Ipse verò Paulus quum aspiraret eis
Athenis, mœrore afficiebatur in illorum fa-
conspiciens totam vrbem referta simulac-
17 * Colloquebatur autem in synagoga Iehu-
deis, ilsque qui Deum reuerebantur, & in
platea quotidie cum quibuslibet obuijs.
18 * Quinetiam Philosophi ex Epicuræis &
curi, aliique qui vocantur Stoici disputa-
bant cum eo: & nonnulli ex eis dicebat
bant, Quid vult iste colligere verborum
[garro]? Alij verò dicebant, Deos alienos pre-
dicat: quia Jeschua, & resurrectionem pre-
dicabat eis.

8 * Concitauerunt autem plebem, & principes ciuitatis audientes hæc.
9 * Et accepta satisfactione à Iasone & à cæteris dimiserunt eos.
10 * Fratres verò confestim per noctem dimiserunt Paulum & Silam in Beræam. Qui cùm venissent, in synagogam Iudæorum introierunt. C
11 * Hi autem erant nobiliores eorum, qui sunt Thessalonicæ, qui susceperunt verbum cum omni auiditate, quotidie scrutantes scripturas, si hæc ita se haberent.
12 * Et multi quidem crediderunt ex eis, & mulierum Gentilium honestarum, & virorum non pauci.
13 * Cùm autem cognouissent in Thessalonica Iudæi, quia & Berææ prædicatum est à Paulo verbum Dei, venerunt & illuc, commouentes & turbantes multitudinem.
14 * Statimque tunc Paulum dimiserunt fratres, vt iret vsque ad mare: Silas autem & Timotheus remanserunt ibi.

15 * Qui autem deducebant Paulum, perduxerunt eum vsque ad Athenas, & accepto mandato ab eo ad Silam & Timotheum, vt quàm celeriter venirent ad illum, profecti sunt.
16 * Paulus autem cùm Athenis eos expectaret, incitabatur spiritus eius in ipso, videns idololatriæ deditam ciuitatem.
17 * Disputabat igitur in synagoga cum Iudæis, & colentibus, & in foro, per omnes dies ad eos qui aderant.
18 * Quidam autem Epicurei & Stoici philosophi differebant cum eo, & quidam dicebant, Quid vult † seminator verborum hic, dicere? Alij verò, Nouorum dæmoniorum videtur annuntiator esse, quia Iesum & resurrectionem annuntiabat eis.

8 * ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα.
9 * καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.
10 * Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέρροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν ἀπῆεσαν τῶν Ἰουδαίων.
11 * οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτω.
12 * πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων, καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι.
13 * ὡς δὲ ἔγνωσαν ἐν Θεσσαλονίκῃ οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ, σαλεύοντες τοὺς ὄχλους.
14 * εὐθέως δὲ τότε τὸν παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον δέ, τε σίλας καὶ ὁ τιμόθεος ἐκεῖ.

15 * Οἱ δὲ καθιστάντες τὸν παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν σίλαν καὶ τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτόν, ἐξῆεσαν.

16 * ἐν δὲ ταῖς ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντι κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν.
17 * διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας.
18 * τινὲς δὲ τῶν ἐπικουρείων καὶ τῶν στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καί τινες ἔλεγον, τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ, ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο.

15 והנון דאחלוין לה לפולוס ואתו עמה עד אתינום סריונתא וכד נפקין מן צאידיהי קבלו פנה אגרתא לות שילא
ולתומתיוס דיתון לותה בעגל * ואזלין לוותה: 16 והוין פולוס מד מקוא אתא באתינום מתקרקר רוחה דידיה
מסתכל * בעיר מלי מן לחון מן צלם * קדם * לוא * פתחא 1 17 ומתמלל הוא בכנושתא עם יהודיא ועם אינין דדחלין מן אלהא ובכל יומא הוא דקדמיא
דמסתכלין הוון בליהום: 18 ואף * פילוסופא דמן * דפיקוריים ואתרנא * דמסקנין * אפשוטיקי דיתון
הוון עמה ואנש מנהון אמרין הוון מנא צבא חנא סלקם * מלא ואחרנא אמרין הוון אלהא * נכרא * מכרז
דלישוע ולקומתה מכרז הוא להון:

* קום * לוא * פתחא
* בעגל * מן לחון מן
* פרקר * מלא * עמוה
* מתקרקר * מן לחון מן
* אורחה מכתב * ביומי שנוה
* אתינום * מן לחון מן
* מלא * מן לחון מן
* קדם * קום

15 * ואנון דמסקין ית פולוס אתו עמיה עד אתינס: וכד נפקו מלות אגרתא לות שילא
ולתומתיוס דיתון לותיה בעגל * ואזלו: 16 והוה פולוס מחכי יתהון באתינס מתקרקר רוחיה דידיה
מסתכל * בעיר מליא מן לחון מן צלם * קדם * לוא * פתחא 1 17 ומתמלל הוה בכנושתא עם יהודיא ועם אינון דדחלין מן אלהא ובכל יומא הוה דקדמיא
דמסתכלין הוון בליהום: 18 ואף * פילוסופא דמן * דפיקוריים ואתרנא * דמסקנין * אפשוטיקי דיתון
הוון עמיה ואנש מנהון אמרין הוון מנא צבא חנא סלקם * מלא ואחרנא אמרין הוון אלהא * נכרא * מכרז
דלישוע ולקומתיה מכרז הוא להון:

* קום * לוא * פתחא
* בעגל * מן לחון מן
* פרקר * מלא * עמוה
* מתקרקר * מן לחון מן
* אורחה מכתב * ביומי שנוה
* אתינס * מן לחון מן
* מלא * מן לחון מן
* קדם * קום

8 * וּבְחַלְחוּלְיָא דְקָרְיְתָא וְכָלַּהּ עַמָּא כַּד שְׁמָעוּ הָלֵין ׃ 9 * וְנַסְבוּ עָרְבָא מִן אִיסוֹן וְאַף מִן אֲחָא וְהַיְדִין שָׁרוּ
10 * אֲחָא דִּין כַּד שַׁלְחָה בָּהּ בְּלֵילְיָא שָׁרוּ לְפוֹלוֹס וְלִשִׁילָא לְבֵרוֹאָא מְדִינְתָא וְכַד 11 * אִתֵּי לְתַמָּן
12 * מְדִינְתָא דִיהוּדָיֵא ׃ 11 * הָאִלֵּין הֲוֵי גֵיר הָנוֹן יְהוּדָיֵא דְּהָכֵן מִן תֶּסְלוֹנִיקִי מִן יְהוּדָיֵא דְּהָכֵן
מִן בֵּרוֹאָא מְדִינְתָא דְּאִיתַ הֲוֵי בְּהֶסְלוֹנִיקִי דְּשַׁתְעִין הֲוֵי בְּהוֹן
13 * מְדִינְתָא דִּיהוּדָיֵא ׃ 12 * מְאִינְהוֹן גֵּיר הֲוֵי מְהֵימְנִי וְהַכְנָא
14 * אִיתְיְהִיבַת ׃ 13 * וְכַד יְדָעוּ הָנוֹן יְהוּדָיֵא דְּהָכֵן מִן תֶּסְלוֹנִיקִי דְּהָכֵן
15 * אַף בְּבֵרוֹאָא מְדִינְתָא דְּאִיתַ הֲוֵי בְּהֶסְלוֹנִיקִי דְּשַׁתְעִין הֲוֵי בְּהוֹן
16 * מְדִינְתָא דִּיהוּדָיֵא ׃ 14 * וְלַפּוֹלוֹס שָׁרוּאוּתִי אֲחָא ׃ 15 * וְנַסְבוּ עָרְבָא מִן אִיסוֹן וְאַף מִן אֲחָא וְהַיְדִין שָׁרוּ
17 * אֲחָא דִּין כַּד שַׁלְחָה בָּהּ בְּלֵילְיָא שָׁרוּ לְפוֹלוֹס וְלִשִׁילָא לְבֵרוֹאָא מְדִינְתָא וְכַד 18 * אִתֵּי לְתַמָּן
19 * מְדִינְתָא דִיהוּדָיֵא ׃ 17 * הָאִלֵּין הֲוֵי גֵיר הָנוֹן יְהוּדָיֵא דְּהָכֵן מִן תֶּסְלוֹנִיקִי מִן יְהוּדָיֵא
20 * דְּבֵרוֹאָא מְדִינְתָא דְּאִיתַ הֲוֵי בְּהֶסְלוֹנִיקִי דְּשַׁתְעִין הֲוֵי בְּהוֹן
21 * מְדִינְתָא דִּיהוּדָיֵא ׃ 18 * מְאִינְהוֹן גֵּיר הֲוֵי מְהֵימְנִי וְהַכְנָא
22 * אִיתְיְהִיבַת ׃ 19 * וְכַד יְדָעוּ הָנוֹן יְהוּדָיֵא דְּהָכֵן מִן תֶּסְלוֹנִיקִי דְּהָכֵן
23 * אַף בְּבֵרוֹאָא מְדִינְתָא דְּאִיתַ הֲוֵי בְּהֶסְלוֹנִיקִי דְּשַׁתְעִין הֲוֵי בְּהוֹן
24 * מְדִינְתָא דִּיהוּדָיֵא ׃ 20 * וְלַפּוֹלוֹס שָׁרוּאוּתִי אֲחָא ׃ 21 * וְנַסְבוּ עָרְבָא מִן אִיסוֹן וְאַף מִן אֲחָא וְהַיְדִין שָׁרוּ

* גֵּלַח * שָׁרָא
* אֲחָא * עוֹל
* חֵרֵי * מַלָּל
* חֲדָא * מסורת אות ש
* שְׁלַח * כְּרָז
* מֵרֵי עם * שָׁרָא
* נְעֵית * קוֹרָא עמ

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 ‡ Itaque prehenderunt eum, adduxerunque in Senatum qui vocatur Areopagus [vicus Martis] dicentes ei, Possumus scire quænam sit hæc doctrina noua quam prædicas?

20 ‡ Verba enim extranea disseminas in aures nostras: volumusque scire quid hæc sibi velint.

21 ‡ Porrò Athenienses omnes, itemque qui luc venerant aliengene, nulli alij rei vacabant, nisi ad dicendum & audiendum aliquid noui.

Dominica v. post Ieiunium Resurrectionis.

22 ‡ Quumque staret Paulus in Areopago dixit: Viri Athenienses, video vos ut per omnia nimios esse in cultu dæmonum.

23 ‡ Quum perlustrarem & conspicerer edes Deorum vestrorum, inuenique aram quandam, cui inscriptum erat, DEI IGNOTO DITI. Hunc igitur quem ignoratis colitis, hunc ipsum annuncio vobis.

24 ‡ Deus enim qui condidit mundum, & quicquid in eo est, quique Dominus est cæli & terræ, in templis manufactis non habitat.

25 ‡ Nec ei ministratur per manus hominum, nullius rei indiget, quippe qui tribuat omnibus vitam & animam.

26 ‡ Et ex vno sanguine condidit totum genus hominum [omne genus hominum] vt inhabitarent superficie vniuersæ terræ; & definiuit tempora decreto suo, positisque terminis habitationis hominum.

27 ‡ Vt quærerent Deum, exquirerentque, & ab ipsius creatura [creatione] inuenirent eum: quandoquidem non longè absit ab vnoquoque nostrum.

28 ‡ In ipso enim viuimus, mouemur, & sumus, prout & quidam è sapientibus vestris dixit: Nam ab eo est progenies nostra.

29 ‡ Homo igitur nostræ professionis quum sit Deo, non debemus existimare auro, aut argento, aut lapidi insculpto artificio, & cogitatione humana simile esse numen.

19 ‡ Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες, δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή;

20 ‡ Ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι.

21 ‡ Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον.

22 ‡ Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου, ἔφη, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ.

23 ‡ διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, ἀγνώστῳ θεῷ. ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

24 ‡ ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ,

25 ‡ οὐδὲ ὑπὸ χεῖρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα·

26 ‡ ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους καιροὺς, καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν,

27 ‡ ζητεῖν τὸν κύριον, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καίτοι γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα.

28 ‡ ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμεν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι, τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.

29 ‡ γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.

---

19 ‡ וְאַחֲזוּהִי לְבֵית דִּינָא דְּקָרְיָא אַרְיוֹס פַּגוּם כַּד אָמְרִין לֵהּ מַשְׁכַּחְנִין לְמֵדַע מָנָא וּלְפָנָא
20 ‡ אֲמָא דִּין דְּשָׁרֵי לְמֵדַע מָנָא דְּמִלְּיָא דְּאַנְתְּ מַיְתֵי עַל אֻדְנָנָא בְּעֵינָן לְמֵדַע מָנָא דְּמִלְּיָא דְּאַנְתְּ מַיְתֵי עַל אֻדְנָנָא בְּעֵינָן לְמֵדַע מָנָא דְּמִלְּיָא דְּאַנְתְּ מַיְתֵי עַל אֻדְנָנָא בְּעֵינָן
21 ‡ וְכָל אֲתָנֵי אַתְרָא וְכָל דְּאָתָן מִן בָּרָא לָא הֲווֹ פָּנָאן אֶלָּא לְמֵאמַר וְלִשְׁמַע מִדְּם חַדְתָּא
מַדְשִׁכָּא דח נחר' מקשא ב
22 ‡ וְקָם פָּלוֹס בְּגוֹ אַרְיוֹס פַּגוּם אָמַר גְּבַרָא אַתְנָא חֲזֵא אֲנָא לְכוּן דְּכֻלְּכוֹן דַּחְיִרִין אִינוּן בְּרַחֲלַת שְׁגִיאָן׃
23 ‡ דְּחָמֵית בְּרַחֲלַת אֱלָהֵיכוֹן אַשְׁכַּחְתְּ עַלְתָּא חֲדָא דְּכְתִיב חֲדָא עַלְתָּא דַּאלָהָא דְּגִינְיָא דְּלָא יְדִיעָא מַן כְּתִיב לָהּ אֲנָא מְבַשַּׂר אֲנָא לְכוּן׃
24 ‡ אֱלָהָא דְּעָבַד עַלְמָא וְכָלְּהוֹן דְּאִינוּן בֵּהּ וְהוּא פָּרָא וְשַׁלְטָנָא בְּהֵיכְלָא דְּעָבַד בִּידָא לֵהּ שָׁרָא׃
25 ‡ וְלָא מִשְׁתַּמַּשׁ מִן אִידֵי בְּנֵינָשָׁא וְלֵית מְחַסַּר מִדְּמֵי לֵהּ מַנִּיךְ מַפֵּל דְּהוּא יָהֵב לְכָלְּהוֹן חַיָּא וּנְפָשָׁא׃
26 ‡ וּמִן חַד דְּם עָבַד כָּל עַמְמֵי בְּנֵינָשָׁא דְּיַתְבִין עַל אַפֵּי אַרְעָא כְּלָּהּ וְשַׁוִּי לְהוֹן זִמְנִין וְתַחְמֵי לְדָרַיָּא׃
27 ‡ דְּיִתְבְּעוּן יָת אֱלָהָא אִם יְהוֹן מְמַשְׁמְשִׁין לֵהּ וְיַשְׁכְּחוּנֵהּ וְהָא לָא רְחִיק הוּא מִן חַד מִנָּן׃
28 ‡ אֲרֵי בֵּהּ הוּא גַּיר חַיְינָן וְתִנְתְּעִינָן וְאִיתַיְן אֵיךְ דַּאף אֲנָשָׁא מִן חַכִּימַיָּא דִּלְכוֹן אֲמַר דְּדַרְיָתֵהּ הוּא׃
29 ‡ וְכַד דַּרְיָתָא דִּלְנָא הוּא לָא מִתְחַזֵּי לָנָא דְּנִדְמֵי לְדַהֲבָא אוֹ לְכַסְפָּא אוֹ לְאַבְנָא דְּצִיר

---

19 ‡ ואחזוהי לבית דינא דקריא ארעוס פגום כד אמרין לה משכחינן למדע מנא ולפנא
20 ‡ אמא דין דשרי למדע מנא דמלייא דאנת מיתי על אדנינא בעינן למדע מנא דמלייא דאנת מיתי על אדנינא בעינן למדע מנא דמלייא דאנת מיתי על אדנינא בעינן
21 ‡ וכל אתני אתרא וכל דאתן מן ברא לא הוו פנאן אלא למאמר ולמשמע מדם חדתו
מדשכא דח נחר' מקשא ב
22 ‡ וקם פלוס בגו ארעוס פגום אמר גברא אתנא חזא אנא לכון דכולכון דחירין אינון ברחלת שגיאן׃
23 ‡ דחמית ברחלת אלהיכון אשכחת עלתא חדא דכתיב חדא עלתא דאלהא דגינייא דלא ידיעא מן כתיב לה אנא מבשר אנא לכון׃
24 ‡ אלהא דעבד עלמא וכלהון דאינון בה והוא פרא ושלטנא בהיכלא דעבד בידא לה שרא׃
25 ‡ ולא משתמש מן אידי בנינשא ולית מחסר מדמי לה מנך מפל דהוא יהב לכלהון חיא ונפשא׃
26 ‡ ומן חד דם עבד כל עמי בנינשא דיתבין על אפי ארעא כלה ושוי להון זמנין ותחמי לדריא׃
27 ‡ דיבעון ית אלהא אם יהון ממשמשין לה וישכחונה והא לא רחיק הוא מן חד מנן׃
28 ‡ ארי בה הוא גיר חיינן ותתעינן ואיתין איך אף אנשא מן חכימיא דלכון אמר דדרתה הוא׃
29 ‡ וכד דרתא דלנא הוא לא מתחזי לנא דנדמי לדהבא או לכספא או לאבנא דציר

ᵃ יד׳ שמש
ᵇ פר׳ קין
ᵈ ומן ׳ ושבר מן עשר
ᵉ בעא ׳ עקב חוץ
ᶠ ברא ׳ חוץ ׳ זוע
ᵍ אית שתיקא משמשא
ʰ חוב ׳ כפף
ⁱ אמן ׳ נדע ׳ רמא

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 * Tempora igitur idololatriæ prætorsit Deus: hoc autem tempore præcipit omnibus hominibus vt quilibet vbique pœnitentiam agat.

31 * Quippe qui statuerit diem quo iudicaturus est orbem in æquitate, per virum quem definijt; & restituit omnibus quemque hominem ad fidem eius, quam exhibuit ipsum à mortuis.

32 * Audientes autem resurrectionem à mortuis, alij subsannabant, alij verò dicebant: Aliàs te audituri sumus hac de re.

33 * Et ita exijt Paulus è medio eorum.

34 * Cæterùm quidam ex eis sese adiunxerunt ei, & crediderunt: vnus autem ex eis erat Dionysius ex Iudicibus Areopagi, & mulier quædam nomine Damaris, aliique cum eis.

Commemoratione Sanctorum.

CAP. XVIII.

1 POrrò quum Paulus discessisset Athenis, venit Corinthum.

2 * Et inuenit illic virum quendam Iudæum, cui nomē erat Akaulas: qui quum esset ex regione Ponti, illo tempore venerat ex regione Italiæ ipse & Periskilla vxor eius, quandoquidem edixerat Claudius Cæsar, vt omnes Iudæi Roma excederent: itaque accessit ad eos.

3 * Et quoniam erat filius artis [eiusdem artificij], diuersatus est apud eos, & operabatur cum eis: cæterùm in artificio opificum conapeorum erant.

4 * Verba autem faciebat in synagoga omni Sabbatho, & persuadebat tam Iudæis, quàm Ethnicis.

5 * Quum autem venissent è Macedonia Silas & Timotheus, constringebatur spiritu ipse Paulus,

6 * Quòd insurgerent in eum Iudæi, atque blasphemarent: quum testaretur Jeschua fuisse Meschicho, protinus excutiens vestimenta sua dixit eis, Posthac mundus ego proficiscor ad Gentes.

7 * Itaque exijt illinc & ingressus est domum viri cuiusdam nomine Titi, qui quidem Deum reuerebatur: domus autem eius adhærebat synagogæ.

30 * Et tempora quidem huius ignorantiæ despiciens Deus, nunc annuntiat Gomnibus vt omnes vbique pœnitentiam agant.

31 * Eò quòd statuit diem in quo iudicaturus est orbem in æquitate, in viro in quo statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum à mortuis.

32 * Cùm audissent autem resurrectionem mortuorum, quidam quidem irridebant, quidam verò dixerunt, Audiemus te de hoc iterum?

33 * Sic Paulus exiuit de medio eorum.

34 * Quidam verò viri adhærentes ei, crediderunt: in quibus & Dionysius Areopagita, & mulier nomine Damaris, & alij cum eis.

CAP. XVIII.

1 * Post hæc egressus ab Athenis, venit Corinthum.

2 * Et inueniens quendam Iudæum, nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, & Priscillam vxorem eius (eò quòd præcepisset Claudius discedere omnes Iudæos à Roma) accessit ad eos.

3 * Et quia eiusdem erat artis, manebat apud eos, & operabatur (erant autē scenofactoriæ artis.)

4 * Et disputabat in synagoga per omne sabbathum, interponens nomen Domini Iesu, suadebatque Iudæis & Græcis.

5 * Cùm venissent autem de Macedonia Silas & Timotheus, instabat verbo Paulus, testificans Iudæis esse Christum Iesum.

6 * Contradicentibus autem eis & blasphemantibus, excutiens vestimenta sua, dixit ad eos, Sanguis vester super caput vestrum: mundus ego, ex hoc ad Gentes vadam.

7 * Et migrans inde, intrauit in domū cuiusdam, nomine Titi Iusti, colentis Deum: cuius domus erat coniuncta synagogæ.

10 * τὲς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπερεῖδεν ὁ θεὸς, τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν,

11 * διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρέχων πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

12 * ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, ὁ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπον, ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου.

13 * καὶ οὕτως ὁ παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.

14 * τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, πιστεύσαντες, ἐν οἷς καὶ διονύσιος ὁ ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

ιη'.

1 * Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ παῦλος ἐκ τῶν ἀθηνῶν, ἦλθεν εἰς κόρινθον.

2 * καί τινα εὑρὼν ἰουδαῖον ὀνόματι ἀκύλαν, ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς ἰταλίας, καὶ πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς ἰουδαίους ἐκ τῆς ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς.

3 * καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, ἔμενε παρ' αὐτοῖς, καὶ εἰργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην.

4 * διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε ἰουδαίους καὶ ἕλληνας.

5 * ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ μακεδονίας, ὅ, τε σίλας καὶ ὁ τιμόθεος, συνείχετο τῷ πνεύματι ὁ παῦλος διαμαρτυρόμενος τοῖς ἰουδαίοις τὸν χριστὸν ἰησοῦν.

6 * ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτούς, τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ, ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.

7 * καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι ἰούστου, σεβομένου τὸν θεὸν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 * Porrò Crispus princeps synagogæ credidit in Dominum nostrum ipse, & domus eius omnes plurimique Corinthiorum audiebant, et credebant in Deū, ac baptizabantur.

9 * Dixit autem Dominus per visionem Paulo, Ne timeas, sed loquere, neque taceas.

10 * Siquidem ego sum tecum, neminique inferet tibi molestiam exhibere: & multus mihi populus in hac ciuitate.

11 * Habitauit ergo annum & sex menses docens apud eos verbum Dei.

Dominica v. post Pentecosten.

12 * Quum autem Gallioni esset Proconsuli Achaiæ, coacti sunt simul aduersus Paulum, & stiterunt eum ante tribunal.

13 * Dicentes, Iste præter Legem persuadet hominibus Deum reuereri.

14 * Quúmque postularet Paulus vt aperiret os suum & loqueretur, dixit Gallio Iudæis, Si de quopiam malo, aut fraude, aut flagitio reum postularetis ô Iudæi, vt par est, vos reciperem.

15 * Si autem quæstiones sunt de verbo & nominibus, & Lege vestra, vosipsi videritis inter vos: ego enim nolim esse iudex horum placitorum.

16 * Proinde amanduit eos à suo tribunali.

17 * Cæterùm comprehenderant omnes Sosthenem seniorem synagogæ, & cædebant eum ante tribunal, Gallioni autem hæc parui pendebat.

18 * Quúmque Paulus illic dies multos egisset, dedit pacem, [valedixit:] fratribus, & nauigauit in Syriam (& cum eo Priscilla & Aquila) qui sibi totonderat in Cenchris caput, habebat enim votum.

19 * Deuenitque Ephesum, & illos ibi reliquit, Ipse verò ingressus synagogam, disputabat cum Iudæis.

20 * Rogantibus autem eis, vt ampliori tempore maneret apud eos, non consensit:

8 * Crispus autem archisynagogus credidit Domino, cum omni domo sua: & C multi Corinthiorum audientes credebant, & baptizabantur.

9 * Dixit autem Dominus nocte per visionem Paulo: Noli timere, sed loquere, & ne taceas.

10 * Propter quod ego sum tecum, & nemo apponetur tibi vt noceat te: quoniam populus est mihi multus in hac ciuitate.

11 * Sedit autem † annum & sex menses, docens apud eos verbum Dei.

12 * Galliône autem proconsule Achaiæ, insurrexerunt vno animo Iudæi in Paulum, & adduxerunt eum ad tribunal,

13 * Dicentes, Quia contra legem hic persuadet hominibus colere Deum.

14 * Incipiente autem Paulo aperire os, dixit Gallio ad Iudæos, Siquidem esset D iniquum aliquid, aut facinus pessimū, ô viri Iudæi, rectè vos sustinerem.

15 * Si verò quæstiones sunt de verbo & nominibus, & legis vestræ, vosipsi videritis: iudex ego horum nolo esse.

16 * Et minauit eos à tribunali.

17 * Apprehendentes autem omnes Sosthenem principem synagogæ, percutiebant eum ante tribunal: & nihil eorum Gallioni curæ erat.

18 * Paulus verò cùm adhuc sustinuisset dies multos, fratribus valefaciens, nauigauit in Syriam (& cum eo Priscilla & Aquila) qui sibi totonderat in Cenchris caput, habebat enim votum.

19 * Deuenitque Ephesum, & illos ibi reliquit, Ipse verò ingressus synagogam, disputabat cum Iudæis.

20 * Rogantibus autem eis, vt ampliori tempore maneret apud eos, non consensit:

8 * κέισπος ὁ δὲ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ πολλοὶ τῶν κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο.

9 * εἶπε δὲ ὁ κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ παύλῳ, μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ σιωπήσῃς.

10 * διότι ἐγώ εἰμι μετά σου, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

11 * ἐκάθισέ τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

12 * Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς ἀχαΐας, κατεπέσησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ ἰουδαῖοι τῷ παύλῳ. καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,

13 * λέγοντες, ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος ἀναπείθει οὗτοι ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν.

14 * μέλλοντος δὲ τοῦ παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ γαλλίων πρὸς τοὺς ἰουδαίους, εἰ μὲν οὖν ἀδίκημά τι ἦν ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν.

15 * εἰ δὲ ζητήματά ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς γὼ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι.

16 * καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.

17 * πάντες δὲ οἱ ἕλληνες σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος, καὶ οὐδὲν τούτων τῷ γαλλίωνι ἔμελεν.

18 * ὁ δὲ παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ πρίσκιλλα καὶ ἀκύλας, κειράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν.

19 * κατέλυσε δὲ εἰς ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέχθη τοῖς ἰουδαίοις.

20 * ἐρωτώντων δὲ αὐτὸν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν.

ⁱ מכא ואחי דשקא אז ורע
ᵏ מקרי חלשץ ' מולא
שמוש אריך
רחן "ערך השולך
ל מה שכתוב בנוסחי רבות
ᵐ מרא נבה אחקא כמה
ⁿ נרך כמו עברשתי
ᵒ מאא תמיה ' בנך אוד
ᵖ מסם תקטיר

גאליון ליהוֹחָנָא אֶלָּא עַל פֻּרְסֵם דְּבִישׁ אוֹ דְּנָכִיל אוֹ דְּסָקְנָא ' מְקַטְרְגִין הַיְינוּ יְהוּדָיֵא ' בְּלִילָא מִקַּבֵּל דַּיְינִין לְכָךְ ׃

ⁱ אַן דְּרָע " וְאִשְׁתָּא אֲכַל עַל סְרָהָא וְעַל נְכוּסָתָא וִילְכוּן אֲנָחְנָא נְדַעִין אֲנָחְנָא בְּיַתְכוּן אֲנָא בְּלָא צְבָא ׃
אֲנָא דְאִתּוֹא ' וְיָנֵא דְּרָהֲלִין צְבוּהָא ׃ ²⁷ וְאַחְרֵי הַוֵי קְרָהוּן מְנָא בְּתַלְיוֹן ׃ ²⁶ וְשָׁרַר אֲנָח מָן בֵּיתִם וְיִלָּא ׃
קְשִׁישָׁא וְכְנוּשְׁתָּא ' וְסַחְיִן הַוֵי לֵה קְרֵם כֵּיתִם גַּאלְיוֹן ׃ ²⁸ סַהֲדָא הֲוָא בְּתַלְיוֹן ' מְנָא דְּסָקְנָא ׃
סַגִּיאָא יַחֵב שְׁלָמָא לְאִחָא וְנָרָא כֵּוָתָא וְנַאזֵל לְסוּרְיָא וְאִתּוֹ עַמֵּה פְּרִיסְקִלָּא וְאַקּוּלָא כַּד קַפֵּר רֵישֵׁה בְּקֶנְכְּרֵיאוֹ ׃ ²⁹ וְכֵד הֲוָא פּוֹלוֹס מְתַּן ' וְסַחְיִן
דְּשָׁבָא דְּנָכְתֵּר ' פְּנָתֵר ' סְפוּסְטוֹס נְכ
דְּמִד דְּשָׁבָא דְּנָכְתֵּר ' פְּנָתֵר ' סְפוּסְטוֹס נְכ
ⁱ דְּנָכְתֵּר ' אִיתוֹהִי הֲוָא גַּאלְיוֹן ' אֲנָחְנָא אֲחַבַּשׁוּ אֲחַבַּשׁוּ עַל פּוֹלוֹס וְאִיהוּדֵי קְרֵם בֵּימָא ׃ ³⁰ כַּד אֲתַרְיוֹן
קְרֵם גַּאלְיוֹן ' סְיִים לְמֶנְעָשָׁא דְּנָעִין דַּחֲלִין לַאלָהָא ׃ ³¹ וְכַד בָּעָא הֲוָא פּוֹלוֹס דְּנִפְתַּח פּוּמֵה וְנִנְדַּל אֲמַר ׃ ³² וְכַד הֲוָא פּוֹלוֹס דְּנִפְתַּח פּוּמֵה וְנִנְדַּל אֲמַר ׃

ⁱ אַחְבַּשׁוּ אחבשו
ⁱ דְּנָכְתֵּר ' דנכתר
ⁱ אִיתוֹהִי הֲוָא גַּאלְיוֹן ' אֲנָחְנָא אֲחַבַּשׁוּ אֲחַבַּשׁוּ עַל פּוֹלוֹס וְאִיהוּדֵי קְרֵם בֵּימָא ׃ ³⁰ כַּד אֲתַרְיוֹן
קְרֵם גַּאלְיוֹן ' סְיִים לְמֶנְעָשָׁא דְּנָעִין דַּחֲלִין לַאלָהָא ׃ ³¹ וְכַד בָּעָא הֲוָא פּוֹלוֹס דְּנִפְתַּח פּוּמֵה וְנִנְדַּל אֲמַר ׃ ³² וְכַד הֲוָא פּוֹלוֹס דְּנִפְתַּח פּוּמֵה וְנִנְדַּל אֲמַר ׃
ⁱ אַחְבַּשׁוּ אחבשו
ⁱ דְּנָכְתֵּר ' דנכתר

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * Dicens, Oportet certè festum venientem in Ouriscblem agere: sed si Deus voluerit, iterum reuertar ad vos. Akulas autem et Priskella reliquit Ephesi.

22 * Ipse verò per mare perrexit, & venit Cæsaream. ascenditque, ac salutauit filios Ecclesiæ: tum profectus est Antiochiam.

23 * Et quum egisset illic dies aliquot, profit, & peragrauit ordine regionem Phrygiæ & Galatiæ, dum confirmaret omnes discipulos.

24 * Porrò vir quidam, cui nomen erat Apollou, Ihoudæus, natione Alexandrinus, vir præditus facundia, peritissimúsque scripturarum, venit Ephesum.

25 * Hic erat edoctus viam Domini, & feruens spiritu: proinde loquebatur, & docebat diligenter de Jeschua, quum nihil sciret, nisi baptisma Iouchanon.

26 * Cæpitque palàm loqui in synagoga. Quem quum audissent Akulas & Priskilla, duxerunt domi suæ, & plenius edocuerunt ei viam Domini.

27 * Quúmque vellet profectio eius adstare, præuenerunt eum fratres, scripseruntque ad discipulos vt exciperent eum. Itaque vbi adueniisset, multum adiuuit per gratiam omnes fideles.

28 * Vehementer enim disceptabat contra Ihoudæos coram cœtu, demonstrans per Scripturas, Jesebua esse Meschicha.

Matutinis Dominicæ post Pentecosten.

CAP. XIX.

1 QVumque degeret Apollou Corinthi, Paulas peragrauit regiones superiores, & venit Ephesum.

2 * Et interrogauit discipulos quos illic inuenit, Num recepistis Spiritum Sanctum postea quàm credidistis? Respondentes dicunt ei, Ne audiuimus quidem accepisse sit Spiritus.

3 * Dixit eis, In quid ergo baptizati estis? Qui dixerunt, In Iohannis baptisma.

21 * Sed valefaciens, & dicés, Iterũ reuertar ad vos Deo volente: profectus est ab Epheso.

22 * Et descendens Cæsaream, ascendit, & salutauit ecclesiam, & descendit Antiochiam.

23 * Et facto ibi aliquanto tempore profectus est, perambulans ex ordine †Galaticam regionem & Phrygiã, confirmans omnes discipulos.

24 * Iudæus autem quidam, Apollo nomine, Alexandrinus genere, vir eloquens, deuênit Ephesum, potens in scripturis.

25 * Hic erat edoctus viam Domini: & feruens spiritu loquebatur, & docebat diligenter ea quæ sunt Iesu, sciens tantum baptisma Iohannis.

26 * Hic ergo cœpit fiducialiter agere in synagoga. Quem cùm audissent Priscilla & Aquila, assumpserunt eum, & diligentiùs exposuerunt ei viam Dei.

27 * Cùm autem vellet ire Achaiam, exhortati fratres, scripserunt discipulis vt susciperent eum. Qui cùm venisset, contulit multum his qui crediderant.

28 * Vehementer enim Iudæos reuincebat publicè, ostendens per scripturas, esse Christum, Iesum.

CAP. XIX.

1 FActum est autè cùm Apollo esset Corinthi, vt Paulus peragratis superiori-bus partibus veniret Ephesum, & inueniret quosdam discipulos.

2 * Dixitque ad eos, Si Spiritũ sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt ad eum, Sed neque si Spiritus sanctus est, audiuimus.

3 * Ille verò ait, In quo ergò baptizati estis? Qui dixerunt, In Iohannis baptisma.

21 * ἀλλ' ἀποταξάμενος αὐτοῖς, εἰπών, δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα, πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ θεοῦ θέλοντος· καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου.

22 * καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.

23 * καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, ἐπιστηρίζων πάντας μαθητάς.

24 * Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὄνομα, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς.

25 * οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου.

26 * οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ.

27 * βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν. ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος·

28 * εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν, Ἰησοῦν.

ιθ.

1 * Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον· καὶ εὑρών τινας μαθητάς,

2 * εἶπε πρὸς αὐτούς, εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, ἀλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἅγιόν ἐστιν ἠκούσαμεν.

3 * εἶπέ τε πρὸς αὐτούς, εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπον, εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.

* אתא ' מלא
* חיא חוי ' אחל
* חשף קדם " קבל
* ביזון תקף אי-נשמע
* מן ליזן מן " אורח
* כתב משום ליזן
* עמר אבל

אקולם ופרוסקלא ' איהודי לביהתון ' ומליאית ' חויהי אורחה דמרואו 25 וכד אבא ' דאתחל לאמאה מסמאתי
' אשר הלא לו " אסיאות ' דעאבא דאתא באורשלם " אתבדיוחי מן אלהא " נעבא " אתא חוב למהכון
' אחא ובהבו למלמידא " דנקבלוניהי וכד אזל " עזר מני ביוד " סיבוקא למהכון " מהימנא ;
' חקיפאית ביד דרש הוא לוקבל יהודאיא קדם בשוא מתוא הוא מן קהבא על ישוע דמשיחא הו ;
דאתרא ודר בשבא ושמעוניקוס בג קפראון יט
' וכד " איהודי הוא אפלו בקודמתום " באתרוזא עליא לאפסום ; 28 ומשתאל הוא למלמדיא
אילין ' דאשבח הפן ואז קבלהון ריחא דקודשא מן " דהשיבהון ענו ואמרין לה נאף לא אן איה רוחא קדישא לן ;
' אשר להון ולכנבא עסרהון דיוחנן ; בפעסרויהה דיוחנן ;

1 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 * Subdit eis Paulus, Iouchanon quidem baptizauit baptismo pœnitentiæ populum, dicens, vt crederent in eum qui venturus esset post se, hoc est, in Ieschua Meschicho.

5 * Quumque hæc audissent, baptizabantur in nomine Domini nostri Ieschua Meschichæ.

6 * Et imponebat eis manum Paulus, & descendebat Spiritus Sanctitatis in eos, prorumpebantque loquebantur singulis linguis ac vaticinabantur.

7 * Erant autem omnes isti viri duodecim.

8 * Cæterùm ingressus est Paulus synagogam, & locutus est palàm tribus mensibus, ac persuadebat de regno Dei.

9 * Quidam autem ex eis indurabantur & excandescebant, atque conuitia proferebant viam Dei coram turba Gentium: quare recedere fecit Paulus, & separauit ab eis discipulos, & quotidie verba faciebat ad eos in schola viri cuiusdam nomine Tyranni.

10 * Hoc autem factum est per biennium, vsquedum audissent sermonem Domini quotquot habitabant in Asia, tam Iudæis quàm Gentiles.

11 * Porrò virtutes maximas edebat Deus per manum Pauli.

12 * Ita vt etiam à vestimentis quæ erant super corpus eius, sudaria aut sescinthia] deferrentur, & imponerentur ægrotis, & discederent ab eis morbi, atque dæmonia exirent.

Dominica prima post Pentecosten.

13 * Studebant autem & quidam Iehudæi qui circulabant, & adiurabant dæmonia, adiurare ea per nomen Domini nostri Iesu SCHVA, super eos in quibus erant spiritus immundi, dicentes, Adiuramus vos per nomen Ieschua quem prædicat Paulus.

14 * Erant autem septem filij vnius cuiusdam Iehudæi summi Sacerdotis, qui nomen erat Skeua, qui hoc faciebant.

15 * Respondit autem cacodæmon illis, & dixit eis, Ieschua noui, & Paulum scio: vos autem qui estis?

4 * Dixit autem Paulus: Iohannes baptizauit baptismate pœnitentiæ populum, dicens: In eum qui venturus esset post ipsum vt crederent, hoc est, in Iesum.

5 * His auditis, baptizati sunt in nomine Domini Iesu.

6 * Et cùm imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus sanctus super eos, & loquebantur linguis, & prophetabant.

7 * Erant autem omnes viri ferè duodecim.

8 * Introgressus autem synagogam, cum fiducia loquebatur per tres menses, disputans & suadens de regno Dei.

9 * Cùm autem quidam indurarentur, & non crederent, maledicentes viam Domini coram multitudine, discedens ab eis, segregauit discipulos, quotidie disputans in schola Tyranni cuiusdam.

10 * Hoc autẽ factum est per biennium, ita vt omnes qui habitabant in Asia, audirent verbum Domini, Iudæi atq; Gentiles.

11 * Virtutésque non modicas quaslibet faciebat Deus per manum Pauli:

12 * Ita vt etiam super languidos deferrẽtur à corpore eius sudaria vel semicinthia, & recedebant ab eis languores, & spiritus nequam egrediebantur.

13 * TENTAVERVNT autem quidam de circumeuntibus Iudæis exorcistis, Cinuocare super eos qui habebant spiritus malos, nomen Domini Iesu, dicentes, Adiuro vos per Iesum quem Paulus prædicat.

14 * Erant autem †quidam Sceuæ Iudæi principis sacerdotum septem filij, qui hoc faciebant.

15 * Respondens autẽ Spiritus nequam dixit eis, Iesum noui, & Paulum scio: vos autem qui estis?

4 * εἶπε δὲ παῦλος, ἰωάννης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσι, τοῦτέστιν, εἰς τὸν χριστὸν ἰησοῦν.

5 * ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ.

6 * καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ παύλου τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις, καὶ ἐπροφήτευον.

7 * ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκαδύο.

8 * εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος, καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.

9 * ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισε τοὺς μαθητὰς καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ τυράννου τινός.

10 * τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν ἀσίαν, ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου ἰησοῦ, ἰουδαίους τε καὶ ἕλληνας.

11 * δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ θεὸς διὰ τῶν χειρῶν παύλου,

12 * ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

13 * Ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν περιερχομένων ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ, λέγοντες, ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν ἰησοῦν, ὃν ὁ παῦλος κηρύσσει.

14 * ἦσαν δέ τινες υἱοὶ σκευᾶ ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτά, οἳ τοῦτο ποιοῦντες.

15 * ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπε, τὸν ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν παῦλον ἐπίσταμαι, ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Et insilijt in eos homo ille in quo erat spiritus malus, & inualuit contra eos, & superauit subiecit, ita vt nudati saucijque fugerent de ædibus illis.

17 * Id autem innotuit omnibus tam Iudæis quam Gentilibus qui habitabant Ephesi, tum Gentilibus qui habitabant Ephesi: & incidit timor in omnes, & exaltabatur nomen Domini nostri Jeschua Meschicha.

18 * Plurimique ex ijs qui crediderant, veniebant, & renuntiabant offensas suas, confitebantúrque quod fecerant.

19 * Multi porrò etiam ex Magis congregarunt libros suos, allatósque concremarunt coram omnibus: cæterùm supputarunt pretium eorum, & ascendit ad argenti quinque myriadas.

20 * Vsque adeò virtute magna inualescebat, progressúsque faciebat fides in Dominum.

21 * His autem peractis proposuit Paulus in mente sua, vt perlustraret totam Macedoniam & Achaiã, profecisset etiam quo ad Hierosolymam: Dicebat autem, Postquam illuc profectus fuero, oportet me quoque Romam inuisere.

22 * Miserat autem duos ex his qui ipsi ministrabant, in Macedoniam, nempe Timotheum, & Erastum: ipse verò subsistit ad tempus in Asia.

Dominica 11. post Pentecosten.

23 * Exitit autem eo tempore tumultus haud parvus propter viam Dei.

24 * Illic enim erat quidam cudens argentum, cui nomen erat Demetrius, qui faciebat ædicularum argenteas Dianæ, & suppeditabat artificibus maximum lucrum.

25 * Iste congregauit eos omnes artifices, non illos qui cum eis operabantur, & dixit eis, Viri, scitis mercedem nostram ex hoc artificio esse.

26 * Quin etiam auditis ac videtis, non solùm ciues Ephesi, sed etiam multa multitudo totius Asiæ ab isto Paulo allectam & auersam, quòd dicat Deos illos non esse qui manibus hominum fiant.

16 *Et insiliens homo in eos in quo erat dæmonium pessimum, & dominatus amborum, inualuit contra eos, ita vt nudi & vulnerati effugerent de domo illa.

17 *Hoc autem notum factum est omnibus Iudæis atque Gentilibus, qui habitabant Ephesi: & cecidit timor super omnes illos, & magnificabatur nomen Domini Iesu.

18 *Multíq; credentium veniebant confitentes & annuntiantes actus suos. D

19 *Multi autem ex eis qui fuerant curiosa sectati, contulerunt libros, & combusserunt coram omnibus: & computatis pretijs illorum, inuenerunt pecuniam denariorum quinquaginta millium.

20 *Ita fortiter crescebat verbum Domini & confirmabatur.

21 *His autem expletis proposuit Paulus in Spiritu, transita Macedoniâ & Achaia, ire Ierosolymam, dicens, Quoniam postquam fuero ibi, oportet me & Romam videre.

22 *Mittens autem in Macedoniã duos ex ministrantibus sibi, Timotheum & Erastum, ipse remansit ad tempus in Asia.

23 *FACTA est autem illo tempore turbatio non minima de via Domini. E

24 *Demetrius enim quidam nomine, argentarius, faciens ædes argenteas Diane, præstabat artificibus non modicum quæstum:

25 *Quos conuocans & eos qui huiusmodi erant opifices, dixit, Viri, scitis quia de hoc artificio est nobis acquisitio.

26 *Euidentis, & auditis, quia non solùm Ephesi, sed penè totius Asiæ, Paulus hic suadens auertit multam turbam, dicens, Quoniam non sunt dij qui manibus fiunt.

16 * καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἐπ' αὐτὸς ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας ἀμφοῖν, ἰσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου.

17 * τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

18 * πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.

19 * ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων, συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων, καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

20 * οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ κυρίου ηὔξανε καὶ ἴσχυεν.

21 * ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ, εἰπών, ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.

22 * ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 * Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ.

24 * δημήτριός γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρεῖχε τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην·

25 * οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστι.

26 * καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων, ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.

16 * ܘܐܙܠ ܒܗ ܓܒܪܐ ܒܝܫܐ ܘܫܠܛ ܒܗܘܢ ܘܚܠܫ ܒܗܘܢ ܘܦܛܪ ܠܗܘܢ ܕܥܪܛܝܢ ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܒܝܬܐ ܗܘ ܓܪ ܕܐܝܬ ܒܗ ܪܘܚܐ ܒܝܫܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܪܘܚܐ ܒܝܫܐ

17 * ܘܐܬܓܠܝ ܗܢܐ ܠܟܠ ܐܢܫ ܝܗܘܕܝܐ ܘܝܘܢܝܐ ܕܝܬܒܝܢ ܒܐܦܣܘܣ ܘܢܦܠ ܕܚܠܬܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܘܐܬܪܒܝ ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ

18 * ܘܣܓܝܐܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܗܝܡܢܘ ܐܬܘ ܘܐܘܕܝܢ ܘܡܦܪܣܝܢ ܥܠ ܟܠ ܚܛܗܬܗܘܢ ܕܥܒܕܘ

19 * ܘܣܓܝܐܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܥܒܕܘ ܡܬܪ ܣܦܪ ܟܬܒ ܟܬܒܗܘܢ ܘܐܣܩܘ ܩܕܡ ܟܠ ܐܢܫ ܘܚܫܒܘ ܚܫܒܢ ܕܝܗܒ ܘܐܫܟܚܘ ܕܗܘ ܫܘܝܐ ܚܡܫܝܢ ܐܠܦ ܙܘܙܐ

20 * ܒܗܟܢܐ ܒܚܝܠܐ ܪܒܐ ܗܘܐ ܡܬܬܒ ܘܣܓܐ ܒܫܘܠܛܢܐ ܗܘܬ ܡܠܬܐ ܕܡܪܝܐ

21 * ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܗܠܝܢ ܡܠܝܐ ܫܘܐ ܦܘܠܘܣ ܒܪܘܚܐ ܕܢܐܙܠ ܠܡܩܕܘܢܝܐ ܘܠܐܟܝܐ ܘܢܐܙܠ ܠܝܪܘܫܠܡ ܘܐܡܪ ܕܡܢ ܕܐܬܐ ܠܬܡ ܐܬܐ ܕܐܙܠ ܐܦ ܠܪܘܡ ܢܚܙܐ

22 * ܘܫܕܪ ܠܬܪܝܢ ܡܢ ܡܫܡܫܢܘܗܝ ܬܝܡܬܐܘܣ ܘܐܪܣܛܘܣ ܘܗܘ ܐܬܝܩܪ ܒܐܣܝܐ ܒܙܒܢ

23 * ܘܗܘ ܒܙܒܢ ܗܘ ܙܥܬܐ ܠܐ ܙܥܘܪܬܐ ܒܥܕܬ ܕܪܟܐ

24 * ܓܒܪܐ ܓܪ ܐܝܬ ܠܗ ܠܕܝܡܛܪܝܘܣ ܣܝܡܐ ܙܩܦ ܒܝܬ ܛܦܣ ܕܟܣܦ ܕܥܒܕ ܠܐܪܛܡܝܣ ܘܠܐ ܙܥܘܪ ܐܓܪ ܠܐܘܡܢܐ ܗܘ ܕܥܒܕ

25 * ܘܟܢܫ ܐܢܘܢ ܘܐܢܫܝ ܐܠܗ ܕܥܒܕܝ ܗܠܟ ܐܡܪ ܓܒܪܐ ܐܚܝ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܗܢ ܐܘܡܢܘܬܐ ܐܬ ܠܢ ܐܓܪܐ ܛܒ

26 * ܘܐܦ ܚܙܝܢ ܘܫܡܥܝܢ ܕܠܐ ܒܐܦܣܘܣ ܒܠܚܘܕ ܐܠܐ ܐܦ ܒܟܠ ܐܣܝܐ ܗܢܐ ܦܘܠܘܣ ܗܢܐ ܐܬܦܟ ܘܐܫܬܕܐ ܟܬܝܪ ܟܢܫܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܥܒܕܝ ܐܝܕܝ ܠܝܬ ܐܠܗܐ

22 וְשָׁדַר תַּרְיָן תְּרֵין אֲנָשִׁין מְשַׁמְּשִׁין דִּילֵהּ לְמַקְדוֹנְיָא לְטִימָתְיוֹס וְלְאֶרַסְטוֹס וְהוּא קָיֵם בְּאַסְיָא׃

וְדַחַר בְּשַׁבָּא וְזַקַּף דְּעֵתֵהּ׃ בְּטִשְׁטוּשָׁא נה

23 הָוָא דִּין בְּהוּ בְּזִמְנָא הַהוּא קַלְקָלָא לָא זְעִירָא עַל אוֹרְחָה דְּאֱלָהָא׃ 24 אִית הָוָא דִּין גְּבַר בְּשׁוּמֵהּ דִּימַטְרִיוֹס דְּעָבֵד הֵיכְלִין דִּכְסַף לְאַרְתֶּמִס וְאוֹסְנְיָתָא יְהוֹרְנָא הֲוָה לְבַעֲלֵי אוּמָנְתָא׃

25 דְּכַנִּישׁ אִנּוּן וְאִנְשֵׁי אוּמָנְתָא כְּוָתְהוֹן וְאָמַר לְהוֹן גְּבָרַיָּא יְדִיעִין אַתּוּן דְּמִן אוּמָנְתָא הָדָא אִית לָנָא עוּתְרָנוּתָא׃

26 וְאַף אַתּוּן שָׁמְעִין אַתּוּן וַחֲזַיְתּוּן אֲלָּא הָוָא פַּלְחוֹד לְבַנֵּי אֶפְסוֹס וְאַף לְכֹלָּא אַסְיָא אַפְּכָא דְּכִלָּא אֲמַר הָנָא פּוּלוֹס וְאַתְפֵּךְ כַּד אֲמַר דְּלֵיתְ אֱלָהָא אִנּוּן הַנּוּן דְּבִידֵי בְּנִיעָא׃ פְּתַטְבְּרִין׃

* חוי עמר * חוי עמר * חוי עמר *

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 * Neque hoc placitum tantummodò defe-
matur et cessat, sed etiam templum illud Dia-
næ magnæ Deæ pro nihilo habebitur atque e-
dèò ipsa Dea totius Asiæ, & quam omnes gen-
tes adorant ludibrio habebitur.

28 * Quúmque hæc audissent, repleti sunt fu-
rore & clamauerunt, dicentes, Magna Diana
Ephesiorum.

29 * Proinde conturbata fuit tota ciuitas, & in-
cucurrerunt simul ac profecti sunt ex the-
atrum, correptósque abduxerunt secum Gaium
& Aristarchum viros Macedones socios [so-
cietatis] Pauli.

Dominica III. post Pentecosten.

30 * Paulus autem volebat prodire in the-
atrum, sed prohibuerunt eum discipuli.

31 * Quinetiam primores Asiæ, quia amici
eius erant, miserunt qui efflagitarent ab eo ne
traderet seipsum, vt prodiret in theatrum.

32 * Turba autem quæ erant in theatro, prorsus
tumultuabātur, & alij aliud clamabant: mul-
ti verò ex eis nesciebant cur conuenissent.

33 * Plebs autem Ihoudæorum qui ex eo erat,
statuerunt ex seipsis virum Iohannem, cui
nomen erat Alexander: quumque silentium
lentium indixit manu, volebatque populo
spiritum populo [rationem reddere populo]

34 * Sed quum cognouissent eum esse Iu-
dæum, vociferati sunt omnes vna voce fe-
ter ad duas horas, Magna est Diana Ephe-
siorum.

35 * Cæterùm compescuit eos princeps ciui-
tis quum diceret, Viri Ephesij, quis enim
hominum qui nesciat vrbem Ephesiorum
adituam esse magnæ Dianæ, & simulachri
cælo delapsi?

36 * Quum igitur huic rei nemo possit con-
tradicere, oportet vos sedatos esse, nihilque
festinanter agere.

37 * Adduxistis enim viros istos, quum neque
templum expilauerint, neque blasphemiam
gesserint in Deam nostram.

38 * Quòd si Demetrius, & qui cum eo
[qui cum eo sunt artifices] litem habent
aliquo, ecce proconsul est in vrbe, artifices sunt,
accedant, et iudicium subeant vnus cum alio.

27 * Non solùm autem hæc periclitabi-
tur nobis pars in redargutionem venire,
sed & magnæ Dianæ templum in nihi-
lum reputabitur, sed & destrui incipiet
maiestas eius, quam tota Asia & orbis
colit.

28 * His auditis repleti sunt ira, & excla-
mauerunt, dicentes, Magna Diana Ephe-
siorum.

29 * Et impleta est ciuitas tota confusio-
ne, & impetum fecerunt vno animo in
theatrum, rapto Gaio & Aristarcho Ma-
cedonibus comitibus Pauli.

30 * Paulo autem volente intrare in
populum, non permiserunt discipuli.

31 * Quidam autem & de Asiæ principi-
bus qui erant amici eius, miserunt ad
eum, rogantes ne se daret in theatrum:

32 * Alij autem aliud clamabant. Erat
enim ecclesia confusa: & plures nesci-
bant qua ex causa conuenissent.

33 * De turba autem detraxerunt Ale-
xandrum, propellentibus eum Iudæis.
Alexander autem manu silentio postu-
lato, volebat reddere rationem populo.

34 * Quem vt cognouerunt Iudæum esse,
vox facta est vna omnium, quasi per ho-
ras duas clamantium, Magna Diana
Ephesiorum.

35 * Et cùm sedasset scriba turbas, dixit,
Viri Ephesij, quis enim est hominum,
qui nesciat Ephesiorum ciuitatem cul-
tricem esse magnæ Dianæ, Iouisque pro-
lis?

36 * Cùm ergo his contradici non pos-
sit, oportet vos sedatos esse, & nihil te-
mere agere.

37 * Adduxistis enim homines istos, ne-
que sacrilegos, neque blasphemantes
deam vestram.

38 * Quòd si Demetrius, & qui cum eo
sunt artifices, habent aduersus aliquem
causam, conuentus forenses aguntur,
& proconsules sunt, accusent inuicem.

27 * μὴ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπε-
λεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν λο-
γισθῆναι εἰς οὐδὲν λοιδωρίαν, μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεί-
σθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ ἀσία καὶ ἡ οἰκου-
μένη σέβεται.

28 * ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον
λέγοντες, μεγάλη ἡ ἄρτεμις ἐφεσίων.

29 * καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμο-
θυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες γάϊον καὶ ἀρί-
σταρχον μακεδόνας, συνεκδήμους παύλου.

30 * Τοῦ δὲ παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ
εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί.

31 * τινὲς δὲ καὶ τῶν ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμ-
ψαντες πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ
θέατρον.

32 * ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον. ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία
συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκεν
συνεληλύθεισαν.

33 * ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προεβίβασαν ἀλέξανδρον, προβαλ-
όντων αὐτὸν τῶν ἰουδαίων· ὁ δὲ ἀλέξανδρος κατασείσας
τῇ χειρὶ ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.

34 * ἐπιγόντες δὲ ὅτι ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ὑπὲρ
πάντων ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, μεγάλη ἡ ἄρτεμις
ἐφεσίων.

35 * καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησὶν, ἄν-
δρες ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν ἐφε-
σίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης θεᾶς ἀρτέμιδος,
καὶ τοῦ διοπετοῦς;

36 * ἀναντιῤῥήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατ-
εσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν.

37 * ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε
βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ὑμῶν.

38 * εἰ μὲν οὖν δημήτριος ὁ σὺν αὐτῷ τεχνίται ἔχουσιν
πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν·
ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις.

ב וְלֹא אֲבוֹאָה לְחוֹד לְחַפְרָסְיָא וְכַמָּא אַף הוּ הֵיכְלָא דְאַרְטָמִיס אֲלָהְתָא רַבְּתָא יְהַחְשַׁב לָהּ אֵיךְ לָא
כ וְכַמָּא דִּי אֲלָהְתָא הָלָה אֶתְיָא וְכָל חֵילָהּ עִמָּא מְגַדְּרִין לָהּ: כא וְכַד שְׁמָעוּ הָלֵין אִתְמְלִיוּ חֵמְתָא
כב וְצָוְחִין וְאָמְרִין לְאִנּוּן וְלָא לְכֹן וְהַהֲוָין עַיְּנִין וְלָא מְקַבְּרִין מִדְּם כְּסוֹרְקָא: כג אֵיזְהִיזוּ הָנָא עִמָּא
כד וְכָל יְדְעִי דְיהוּדָיָא דְאִית חֲזוֹ חֵמֵן אֶקְיסוּ מִנְּהוֹן לְגַבְרָא יְהוּדָיָא דִּשְׁמֵהּ הָנָא אֲלֶכְסַנְדְּרוֹס וְכִי סָפֵ
כה אֲנִיף אִידֵהּ וְאָבָא הָנָא וְקָדִּישׁ רוּחָא לְעָמָא: כו וְכִד יְדְעִי דְיהוּדָיָא הוּ קָלָא אֶד שְׁעָיָן וְקָדִּישׁ חֵמֵן
כז דְּרָבָּא הִי אַרְטָמִיס דְּאִסְתְּכִיס דְּאִסְקָיָא: כח וְשַׁלִּי אִנּוּן רִישָׁא דְּכוּרְיָא כַּד אִסְתְּכִיס דְּאִסְקָיָא
כט יְדַע לְמִדְעָא דְּאִסְקָיָא דְּכוּרְיָא הוּ וְאַרְטָמִיס דְּעָלְמָה וַיְצַלְמָה דִּכֵן שְׁמֵיהּ נָחוּת
ל לָא מִשְׁכָּח לְמִסְאַר וְלָא לְכֹן וְהַהֲוָין עַיְּנִין וְלָא מְקַבְּרִין מִדְּם כְּסוֹרְקָא: לא אֵיזְהִיזוּ הָנָא עִמָּא
לב חֵיכְלָא חֲזָיוּ וְלָא אֶתְיוּ לְאִלְהָתָא: לג וְאִין הָנָא דִּיסְטְרִיוּס וְכִנֵּי אוֹסְנוּהָא אִית לְהֹן דִּינָא עִם חַד
לד אֲנְהוֹפוּס בְּקוּרְיָא אוֹפְנָא אִכֵּן נְקָרְכִין וְגַרְגִּין חַד עִם חַד:

ב בוף הנא דכמא כרום דיד
ג קָטָא
ד בְּסָף הנא דכמא "קָטָא
ה מן לשון יון "שלי
ו בגבר הקדמאה שיש
ז שְׁכָח שם "אתר "ריך
ח שָׁלָא שם "בשחוק
ט "רִין "יון או נזה
י אזא שלי "רין
יא מן לשון יון בשבע או יותר

יב עִמָּא דִין דִּיהוּדָיָא דְאִית חֲזוֹ חֵמֵן אֶקְיסוּ מִנְּהוֹן לְגַבְרָא יְהוּדָיָא דִּשְׁמֵהּ הָנָא אֲלֶכְסַנְדְּרוֹס וְכִי סָפֵ
יג אֲנִיף אִידֵהּ וְאָבָא הָנָא וְקָדִּישׁ רוּחָא לְעָמָא: יד וְכִד יְדְעִי דְיהוּדָיָא הוּ קָלָא אֶד שְׁעָיָן וְקָדִּישׁ חֵמֵן
טו דְּרָבָּא הִי אַרְטָמִיס דְּאִסְתְּכִיס דְּאִסְקָיָא: טז וְשַׁלִּי אִנּוּן רִישָׁא דְּכוּרְיָא כַּד אִסְתְּכִיס דְּאִסְקָיָא
יז יְדַע לְמִדְעָא דְּאִסְקָיָא דְּכוּרְיָא הוּ וְאַרְטָמִיס דְּעָלְמָה וַיְצַלְמָה דִּכֵן שְׁמֵיהּ נָחוּת
יח לָא מִשְׁכָּח לְמִסְאַר וְלָא לְכֹן וְהַהֲוָין עַיְּנִין וְלָא מְקַבְּרִין מִדְּם כְּסוֹרְקָא: יט אֵיזְהִיזוּ הָנָא עִמָּא
כ חֵיכְלָא חֲזָיוּ וְלָא אֶתְיוּ לְאִלְהָתָא: כא וְאִין הָנָא דִּיסְטְרִיוּס וְכִנֵּי אוֹסְנוּהָא אִית לְהֹן דִּינָא עִם חַד
כב אֲנְהוֹפוּס בְּקוּרְיָא אוֹפְנָא אִכֵּן נְקָרְכִין וְגַרְגִּין חַד עִם חַד:

ב בוף הנא דכמא כרום דיד
ג קָטָא
ד בְּסָף הנא דכמא "קָטָא
ה מן לשון יון "שלי
ו בגבר הקדמאה שיש
ז שְׁכָח שם "אתר "ריך
ח שָׁלָא שם "בשחוק
ט "רִין "יון או נזה
י אזא שלי "רין
יא מן לשון יון בשבע או יותר

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * Quod si quidpiam aliud requiritis, id
ea à lege ad concionem dato dirimetur.
40 * Quandoquidem & nunc in periculo su-
mus, ne res postulemur seditionis, quam re
possimus reddere rationem de congressu
diei istius quo conueninius occasi, & tumul
tuati sumus nulla de causa.
41 * Et quum hæc dixisset dimisit concionem.

CAP. XX.

1 POstquam autem sedatus est tumul-
tus, aduocauit Paulus discipulos, & exhor-
tatus est ac deosculatus eos, & egressus est proficis-
cens Macedoniam.
2 * Quumque illas regiones peragrasset,
eosque consolatus esset multis sermonibus, ve-
nit in Græciæ regionem.
3 * Et exactis illic tribus mensibus, quum
dem dolos nectebant Iudæi quum profec-
turus esset in Syriam, prouide cepit de
reuertendum esse in Macedoniam.
4 * Progressi sunt autem cum eo ad asiam
que Soupatrous Beroensis filius, & Aris-
starchus & Secundus Thessalonicenses,
necnon Gaius ex Derbe ciuitate, & Time-
theus ex Lystra, ex Asia denique Tychi-
cus & Trophimus.
5 * Hi præcesserunt nos, & nos prosti-
sunt Troade.
6 * Nos verò progressi sumus Philippos ex
bem Macedoniæ post dies azymorum, & ue-
perreximus, venimusque Troadem ad quin-
tum; illic autem egimus dies septem.

Defunctorum.

7 * Primo autem die hebdomadis, dum con-
gregati essemus ad frangendum Eucharis-
verba faciebat eos Paulus, quippe qui
postridie abiturus esset: producebatque sermo-
nem vsque in mediam noctem.
8 * Et erant illic lucernæ ignis plurimæ in
cœnaculo illo, in quo erant congregati.
9 * Porro adolescens quidam, cui nomen
Eutychus, sedebat in fenestra, & adeo
demersus est autem somno graui, dum pro-
duceret sermonem ipse Paulus, & ex tertio
deciderat ex tertia contignatione, & sublatus
est mortuus.

19 * Si quid autem alterius rei quæritis: in legitima ecclesia poterit absolui.
40 * Nam & periclitamur argui seditionis hodiernæ: cùm nullus obnoxius sit (de quo possimus reddere rationem) concursus istius. Et cùm hæc dixisset, dimisit ecclesiam.

CAP. XX.

1 POstquam autem cessauit tumultus, vocatis Paulus discipulis, & exhortatus eos, valedixit, & profectus est vt iret in Macedoniam.
2 * Cùm autem perambulasset partes illas, & exhortatus eos fuisset multo sermone, venit ad Græciam:
3 * vbi cùm fecisset menses tres, factæ sunt illi insidiæ à Iudæis nauigaturo in Syriam: habuitque consilium vt reuerteretur per Macedoniam.
4 * Comitatus est autem eum † Sosipater Pyrrhi Beroensis, Thessalonicensium verò Aristarchus, & Secundus, & Gaius Derbæus & Timotheus; Asiani verò Tychicus & Trophimus.
5 * Hi cùm præcessissent, sustinuerunt nos Troade.
6 * Nos verò nauigauimus post dies azymorum à Philippis, & venimus ad eos Troadem in diebus quinque, vbi demoratí sumus diebus septem.

7 * VNA autem Sabbathi cùm conuenissemus ad frangendum panem, Paulus disputabat cum eis profecturus in crastinum, protraxitque sermonem vsq; ad mediam noctem.
8 * Erant autem lampades copiosæ in cœnaculo vbi eramus congregati.
9 * Sedens autè quidam adolescens nomine Eutychus, super fenestram, cùm inergresteretur somno graui, disputante diu Paulo, ductus somno, cecidit de tertio cœnaculo deorsum, & sublatus est mortuus.

κ'.

1 * Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, μεταπεσάμενος ὁ παῦλος τοὺς μαθητὰς, καὶ ἀσπασάμενος ἐξῆλθε πορεύεσθαι εἰς τὴν μακεδονίαν.
2 * διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν ἑλλάδα.
3 * ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέφειν διὰ μακεδονίας.
4 * συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς ἀσίας σώπατρος βεροιαῖος· θεσσαλονικέων δὲ, ἀρίσταρχος καὶ σεκοῦνδος, καὶ γάϊος δερβαῖος καὶ τιμόθεος· ἀσιανοὶ δὲ, τυχικὸς καὶ τρόφιμος.
5 * οὗτοι προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν τρωάδι.
6 * ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν τρωάδα ἄχρις ἡμερῶν πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.
7 * Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων τῶν μαθητῶν κλάσαι ἄρτον, ὁ παῦλος διελέγετο αὐτοῖς μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου.
8 * ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ ὅπου ἦμεν συνηγμένοι.
9 * καθήμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ὑπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω, καὶ ἤρθη νεκρός.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ‡ Descendens autem Paulus ruit in eum, & eum complexus est, dixitque, Ne turbemini, quoniam anima eius in ipso est.

11 ‡ Quum verò ascendisset, fregit panem, & gustauit, ac locutus est vsque dum aspiceret aurora: tum demum exiit per aridam profecturus.

12 ‡ Et adduxerunt adolescentem viuentem, & ob eum gauisi sunt vehementer.

13 ‡ Nos autem descendimus in nauem, & perreximus ad congregationem Thesu: quoniam illinc excepturi eramus Paulum. Ita enim praeceperat nobis, ipse iter faciens per aridam.

14 ‡ Vt autem recepimus eum, ex Thesu, sublato venimus Mitylenen.

15 ‡ Et illinc postridie abnauigauimus contra Chium insulam, & rursus prospicientes venimus Samum, subsistimúsque Trogilio: & die sequenti venimus Miletum.

16 ‡ Constituerat enim Paulus praeterire Ephesum, ne moram traheret illic egressus: festinaret, vt si fieri posset, diem Pentecostes in Ourisehlem ageret.

Sanctorum & Patrum.

17 ‡ Ex Mileto porrò missis qui accerserent Presbyteros Ecclesiæ Ephesi.

18 ‡ Quúmque venissent ad eum, dixit eis, Vos scitis, à primo die qua ingressus sum in Asiam, quomodo vobiscum fuerim omni tempore:

19 ‡ Dum seruirem Deo cum humilitate animi & lachrymis ac tentationibus quæ contigerunt mihi ex insidiis Iudæorum:

20 ‡ Vt nihil subtraxerim vestris, quominus praedicarem animabus vestris, quominus praedicarem vobis, & docerem vos forì & domi.

21 ‡ Dum testificarer Iudæis atque Gentilibus [Gentilibus] de conuersione ad Deum, & fide quæ est in Dominum nostrum Iesum Christum.

22 ‡ Nunc autem ego vinctus sum spiritu, & proficiscor ad Ourischlē, nec scio quæ mihi obuenturum sit in ea.

23 ‡ Enimverò Spiritus Sanctus per omnem ciuitatem testificatur mihi & aiens, quoniam vincula & oppressiones parata sunt tibi.

10 ‡ καταβὰς δὲ ὁ παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν εἶπε, μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν.

11 ‡ ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανὸν τε ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν.

12 ‡ ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 ‡ ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν εἰς τὴν ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν.

14 ‡ ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς μιτυλήνην·

15 ‡ κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺ χίου· τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς σάμον, καὶ μείναντες ἐν τρωγυλλίῳ, τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς μίλητον·

16 ‡ ἔκρινε γὰρ ὁ παῦλος παραπλεῦσαι τὴν ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς ἱεροσόλυμα.

17 ‡ Ἀπὸ δὲ τῆς μιλήτου πέμψας εἰς ἔφεσον, μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.

18 ‡ ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν, εἶπον αὐτοῖς, ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην·

19 ‡ δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πολλῶν δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν ἰουδαίων.

20 ‡ ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους·

21 ‡ διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησι τὴν εἰς τὸν θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν.

22 ‡ καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰς ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς·

23 ‡ πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 * Mihi verò pro nihilo habetur anima mea, vt absoluam cursum meum, & ministerium quod accepi à Domino nostro Iesu, vt testimonium perhibeam Euangelio gratiæ Dei.

25 * Nunc igitur scio ego non amplius videbitis faciem meam vos omnes, quos peragraui prædicans vobis regnum Dei.

26 * Testor vobis hodierno die me mundum esse à sanguine vestrum omnium.

27 * Non enim me excusaui quominus annuntiarem vobis omnem voluntatem Dei.

28 * Cauete ergo vobismetipsis, & toti illi, in quem constituit vos Spiritus Sanctus episcopos, vt pascatis Ecclesiam illam Iesu Christi, quem acquisiuit proprio sanguine.

29 * Ego siquidem noui, postquam abierò, ingressuros vobiscum lupos efferos, qui non parcent gregi.

30 * Quin ex vobis, vobis inquam, surgent viri loquentes peruersa, vt abducant discipulos post se.

31 * Quamobrem vigilate, & memoriæ tenete me per triennium non cessasse vos nocte & die cum lachrymis admonere vnumquemque vestrum.

32 * Nunc autem commendo vos Deo, & verbo gratiæ ipsius, quod quidem potens est ædificare, & dare vobis hæreditatem cum omnibus sanctis.

33 * Argentum, aurumue, aut vestimentum non concupiui.

34 * Et vos nostis, indigentiæ meæ, & eorum qui mecum sunt istas manus meas ministrasse.

35 * Et in omnibus ostendi vobis, quòd laborare, & curam habere de infirmis, & meminisse sermonum Domini nostri Iesu Christi, quippe qui dixerit, Melior est qui dat, quàm qui accipit.

36 * Quúmque hæc dixisset, procubuit in genua, & preces fudit, cum cunctis qui aderant.

37 * Prouide obortus est fletus magnus omnibus; & complexi sunt eum, & osculabantur.

38 * Magis autem angebantur ob illum dictum quem dixerat, ipsos non esse amplius visuros faciem eius: & concomitati sunt eum vsque ad nauim.

24 * Sed nihil horum vereor: nec facio animam meam pretiosiorem quàm me, dummodo consummem cursum meum & ministerium † quod accepi à Domino Iesu, testificari Euangelium gratiæ Dei.

25 * Et nunc ecce ego scio, quia amplius non videbitis faciem meam vos omnes, per quos transiui prædicans regnũ Dei.

26 * Quapropter contestor vos hodierna die, quia mundus sum à sanguine omnium.

27 * Non enim subterfugi, quominus annuntiarem omne consiliũ Dei vobis.

28 * Attendite vobis & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos, regere ecclesiam Domini & Dei, quam acquisiuit sanguine suo.

29 * Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi † rapaces in vos, non parcentes gregi.

30 * Et ex vobismetipsis exurgent viri loquentes peruersa, vt abducant discipulos post se.

31 * Propter quod vigilate, memoria retinentes quoniam per triennium nocte & die non cessaui, cum lachrymis monens vnumquenque vestrum.

32 * Et nunc commendo vos Deo & verbo gratiæ ipsius, qui potens est ædificare, & dare hæreditatem in sanctificatis omnibus. 33 * Argentum & aurum, aut vestem nullius concupiui.

34 * † Ipsi scitis quoniam ad ea quæ mihi opus erant, & his qui mecum sunt, ministrauerunt manus istæ.

35 * Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes, oportet suscipere infirmos, ac meminisse verbi Domini Iesu, (quoniã ipse dixit,) Beatius est magis dare, quàm accipere.

36 * Et cùm hæc dixisset, positis genibus suis orauit cum omnibus illis.

37 * Magnus autem fletus factus est omnium: & procumbentes super collum Pauli osculabantur eum:

38 * Dolentes maximè in verbo quod dixerat, quoniam amplius faciem eius non essent visuri. Et deducebant eum ad nauem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XXI.

1 Et separati sumus ab eis, & recto cursu venimus ad Coum insulam, sequentique die venimus Rhodum, & illinc Pataram.

2 Nactique illic nauim proficiscentem Phoeniciam, conscendimus eam, & perreximus.

3 Peruenimus autem vsque ad Cyprum insulam, & reliquimus eam ad sinistram, & venimus Syriam, & illinc peruenimus ad Tzour; illic enim nauis erat expositura onus suum.

4 Et quum inuenissemus illic discipulos, permansimus apud eos dies septem: illi autem dicebant quotidie Paulo per Spiritum vt non proficisceretur ad Ourisclem.

5 Illis autem post dies eximinus viam nostram, & concomitati sunt nos ij omnes, & vxores liberique eorum, donec extra vrbem essemus: & procidentes in genua, precati fuerunt iuxta litus mari.

6 Et deosculati sumus alij alios, ascendimusque nauim: illi autem redierunt in sua.

7 Nos verò perreximus ex Tzour, & venimus ad Acou [Ptolemaidem] vrbem, salutauimusque fratres qui illic erant, & diuertimus apud eos diem vnum.

8 Postridie verò egressi venimus Cesaream: & ingressi diuertimus in domum Philippi Euangelistæ illius qui erat vnus de septem.

9 Cui quidem erant quatuor filiæ virgines, quæ vaticinabantur.

10 Et quum illic egissemus dies plurimos, descendit ex Iehoudæa propheta quidam cui nomen erat Agabus.

11 Et introijt apud nos, sumpsitque zonam Pauli suum lumborum, & vinxit pedes, manusque suas, atque, Sic dicit Spiritus Sanctus, Virum dominum huius zonæ sic alligabunt Etiatus, Virum dominum huius zonæ sic alligabunt Iehoudei in Ourisclem, tradentque eum in manus Gentium.

12 Quumque hos sermones audissemus, & nos & quiloci illius erant, flagitauimus ab eo ne proficisceretur ad Ourisclem.

CAP. XXI.

CVm autem factum esset vt nauigaremus, abstracti ab eis, recto cursu A venimus Coum, & sequenti die Rhodum, & inde Pataram.

2 Et cùm inuenissemus nauem transfretantem in Phœnicen: ascendentes nauigauimus.

3 Cùm apparuissemus autem Cypro, relinquentes eam ad sinistram, nauigauimus in Syriam, & venimus Tyrum: ibi enim nauis expositura erat onus.

4 Inuentis autem discipulis, mansimus ibi diebus septem: qui Paulo dicebant per Spiritum, ne ascenderet Ierosolymam.

5 Et expletis diebus profecti ibamus, deducentibus nos omnibus cum vxoribus & filijs vsque foras ciuitatem: & positis genibus in litore, orauimus.

6 Et cùm valefeciſſemus inuicé, ascendimus nauem: illi autem redierunt in sua.

7 Nos verò nauigatione † explicita à Tyro descendimus Ptolemaidam: & salutatis fratribus, mansimus die vna apud Billos.

8 Alia autem die profecti, venimus Cæsaream. Et intrantes domum Philippi Euangelistæ, qui erat vnus de septem, mansimus apud eum.

9 Huic autem erant quatuor filiæ virgines prophetantes.

10 Et cùm moraremur per dies aliquot, superuenit quidam † à Iudæa propheta nomine Agabus.

11 Is cùm venisset ad nos, tulit zonam Pauli: & alligans sibi pedes & manus dixit, Hæc dicit Spiritus sanctus: Virum cuius est zona hæc, sic alligabunt in Ierusalem Iudæi, & tradent in manus Gentium.

12 Quod cùm audissemus, rogabamus nos & quiloci illius erant, ne ascenderet Ierosolymam.

κα'.

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δ' ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα.

2 καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν.

3 ἀναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς Τύρον. ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.

4 καὶ ἀνεύροντες μαθητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ.

5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσηυξάμεθα.

6 καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες, ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφούς, ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν πρὸ αὐτοῖς.

8 τῇ δ' ἐπαύριον ἐξελθόντες, ἤλθομεν εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν πρὸς αὐτῷ.

9 τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι.

10 ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατῆλθέ τις ἀπὸ Ἰουδαίας προφήτης, ὀνόματι Ἄγαβος.

11 καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας τε αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας, εἶπε, τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.

12 ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ.

כפלאון כא

ואזלין לעכו קריתא ואשכחן לאלפא ותפקו מנהון לקיימהון יומא חד׃
ושלמא לאחיא דהכין ושרין באידיהון ונחא תד׃
ואידיהון אסרנא נפקו ואתין לקדמיא ואמרא לי הדין גדיל חגן ואפין לעכו קריתא
ואמרין הכנא אסרין יהודאי בירושלם ומסרין בידי עממיא׃
וכד שמעין פלא שמעין בעין קצה חגן ובני אתרא ולא נאזל לאורשלם׃
ואמרין לחודיא וסלקן לאלפא ותפקו חגן גדין ואתין לעכו קריתא
ושלמא לאחיא דהכין ושרין באידיהון ונחא תד׃
ואידיהון אסרנא נפקו ואתין לקדמיא ואמרא לי הדין גדיל חגן ואפין לעכו קריתא
ואמרין הכנא אסרין יהודאי בירושלם ומסרין בידי עממיא׃
וכד שמעין פלא שמעין בעין קצה חגן ובני אתרא ולא נאזל לאורשלם׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dominica IIII. post Pentecosten.

13 Tunc respondit & ait Paulus, Quid agitis qui fletis, & contunditis cor meum? Ego enim non vinciri tantùm paratus sum, sed etiam mori in Ourischlem pro nomine Domini nostri Jeschua Meschicho.

14 Quum itaque assensum non præbuit nobis, desistimus, diximusque, Voluntas Domini nostri fiat.

15 Proinde post dies istos præparatimur & conscendimus ad Ourischlem.

16 Et venerunt nobiscum quidam discipuli è Cæsarea, adducentes secum fratrem quendam ex primis discipulis, cui nomen erat Jasoun, (erat autem ex Cypro) vt exciperet nos domi suæ.

17 Quum igitur venissemus ad Ourischlem, fratres exceperunt nos hilariter.

18 Sequenti autem die introeuntes cum Paulo ad Jaakoub, cùm apud eum essent omnes Presbyteri.

19 Et salutauimus eos, ac renunciauit eis sigillatim Paulus, quicquid egisset Deus inter gentes ministerio suo.

20 Quod quum audissent, glorificarunt Deo, dixerúntque ei, Vides frater quot sint millia in Iudæis qui crediderunt, & isti omnes æmulatores Legis.

21 De te autem dictum est eis, vt doceres te deficiant à Mosche cunctos Iudæos qui sunt inter Gentes, quum dicas vt non circumcidant filios suos, neque secundùm ritus Legis ambulent.

22 Quamobrem quia audituri sunt vtique nos huc venisse,

23 Fac quod dicimus tibi. Sunt nobis viri quatuor, votum habentes super se.

24 Assume eos, & proficiscere, vnà cum eis, & expende pro eis expensas, vt radant capita sua, & innotescat omnibus quod dictum est de te falsum esse, teque Legem implere & conseruare.

25 De ijs porrò qui crediderunt ex Gentibus nos scripsimus, vt custodiant sese ab immolato, & à scortatione, & suffocato, & sanguine.

13 Tunc respondit Paulus, & dixit, Quid facitis flentes & affligentes cor meum? Ego enim nō solùm alligari, sed & mori in Ierusalem paratus sum propter nomen Domini Iesu.

14 Et cùm ei suadere non possemus, quieuimus, dicentes, Domini voluntas fiat.

15 Post dies autē istos præparati, ascendebamus in Ierusalem.

16 Venerunt autem † & ex discipulis à Cæsarea nobiscum, adducentes secum, apud quē hospitaremur, † Iasonē quendam Cyprium, antiquum discipulum.

17 Et cùm venissemus Ierosolymam, libenter exceperunt nos fratres.

18 Sequenti autem die introibat Paulus nobiscum ad Iacobum, omnésque collecti sunt seniores.

19 Quos cùm salutasset, narrabat per singula quæ Deus fecisset in Gentibus Per ministerium illius.

20 At illi cùm audissent, magnificabant Deum, dixerúntque ei: Vides frater quot millia sunt in Iudæis qui crediderunt: & omnes æmulatores sunt legis.

21 Audierunt autem de te, quia discessionem doceas à Moyse eorum, qui per Gentes sunt, Iudæorum: dicens non debere eos circumcidere filios suos, neque secundùm consuetudinem ingredi.

22 Quid ergo est? vtique oportet conuenire multitudinem: audient enim te superuenisse.

23 Hoc ergo fac quod tibi dicimus: Sunt nobis viri quatuor, votum habentes super se.

24 His assumptis, sanctifica te eum illis & impende in illis, vt radāt capita: & scient omnes quia quæ de te audierunt, falsa sunt, sed ambulas & ipse custodiens legem.

25 Debis autem qui crediderūt ex Gentibus nos scripsimus, iudicantes vt abstineant se ab idolis, immolato, & sanguine, & suffocato, & fornicatione.

13 ἀπεκρίθη τε ὁ παῦλος, τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν ἕτοιμος ἔχω εἰς ἱερουσαλὴμ ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἰησοῦ.

14 μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες, τὸ θέλημα τοῦ κυρίου γινέσθω.

15 μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς ἱερουσαλήμ.

16 συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, μνάσωνί τινι κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς ἱερουσόλυμα, ἀσμένως ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.

18 τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.

19 καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ.

20 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεόν. εἶπόν τε αὐτῷ, θεωρεῖς ἀδελφὲ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων; καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι.

21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν.

22 τί οὖν ἐστι; πάντως δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας.

23 τοῦτο οὖν ποίησον ὃ σοὶ λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν.

24 τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν, καὶ γνῶσι πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστι, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων.

25 περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ τὸ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν.

ᵃ שמש ᵇ כתריכוס ᶜ חיכין שכן ᵈ אשר ᵉ אלף ארך כמו ארוך ᶠ ערר ועד שמע ᵍ אחא בא מן אשר ʰ נדר רבא מה אזל ⁱ נפק ᵏ גרש גז ˡ גרש ᵐ כתי׳ וכתרת שמה

ᵃ והיו עמא ואמר פולוס מנא שגרון אנחון ודבין אנחון ומשתקין אנחון לה דלבי אנא גיר לא חזא ᵇ דאתאסר
ᶜ ואזל אנא לאורשלם מקדמא ומשמשמש לך שמה דסרין ישוע משיחא ¹³ ואנא הוי אסתפום לן מהלך
ᵈ ואתו הוי עמן אנשא ᵉ עבד ᶠ אתא ᵍ למר ʰ מהלך חוי ⁱ עבא כמו ʲ יום ᵏ אית יש ˡ חדא בשבתא
ᵐ עלוי ⁿ חדא ᵒ מסר כמו ᵖ עמא ᵠ עב ʳ אשר ˢ עבד ᵗ מות ᵘ עמם כמו פם ᵛ בכא ʷ אשר ˣ עבא

ʸ ויהבין להון קשישתא ¹⁴ ומשהנא הוא להון פולוס בהר דהר כל מא ᶻ דעבד אלהא בעממא ᵃ׳ וכד שמעו שבחו לאלהא ואמרו לה חזא אנא אחון כמא ¹⁵ ואילין דהיקנו וכלהון מלין ᵇ׳ סגנא אינון דעמוא ¹⁶ אפאסר להון רין עליך ᶜ׳ ומלף אנת ¹⁷ ודמלף אנת
קלהון יהודיא דבעממא כד אסר אנת ולא נתהון נזרין בניהון ולא ᵈ׳ בעדא דנסוקא בהון מהלכין ¹⁸ כמל חכיל ᵉ׳ דשמעא הי להון ᶠ׳ ואתין ולבא ¹⁹ ²² עבר מרם ᵍ׳ דאמרינן לך איתי בלבא
להון ʰ׳ ונהדכן ²⁰ דבר אנון ʲ׳ הל איתיבא עבהון ואפק עליהון נפקא אך ᵏ׳ דנדרשין רישיהון ²¹ לכלנש דמדם דאסאפר עליך ˡ׳ דגל הו ואנת לכמהא שלם אנת ונמור ²³ על אולין ᵐ׳ דהיכנו ס עמנא כף דהון
דנהוין נסרון נפשהון סן ⁿ׳ דהיבינא ופן אניתא ופן מגיקא ופן דמא ²⁴

Universidad de Deusto
Biblioteca

26 Tunc Paulus assumptis viris, postera die purificatus, cum illis intrauit in templum, annuntians expletionem dierum purificationis, donec offerretur pro vnoquoque eorum oblatio.

27 Dum autem septem dies consummarentur, hi qui de Asia erant Iudæi, cum vidissent eum in templo, concitauerunt omnem populum, & iniecerunt ei manus:

28 Clamantes, Viri Israëlitæ, adiuuate: hic est homo qui aduersus populum & Legem, & locum hunc, omnes vbique docens, insuper & gentiles induxit in templum, & violauit sanctum locum Hsium.

29 (Viderant enim Trophimum Ephesium in ciuitate cum ipso, quē æstimauerunt, quoniam in templum introduxisset Paulus.)

30 Commotáque est ciuitas tota: & facta est concursio populi. Et apprehendentes Paulū, trahebant eum extra templum: & statim clausæ sunt ianuæ.

31 Quærentibus autem eum occidere, nuntiatum est tribuno cohortis, Quia tota confunditur Ierusalem.

32 Qui statim assumptis militibus & centurionibus, decurrit ad illos. Qui cùm vidissent tribunum & milites, cessauerunt percutere Paulum.

33 Tunc accedens tribunus apprehendit eum, & iussit alligari catenis duabus: & interrogabat quis esset, & quid fecisset.

34 Alij autem aliud clamabant in turba. Et cùm non posset certum cognoscere præ tumultu, iussit duci eum in castra.

35 Et cùm venisset ad gradus, contigit vt portaretur à militibus propter vim populi.

36 Sequebatur enim multitudo populi, clamans, Tolle eum.

37 Et cùm cœpisset induci in castra Paulus, dicit tribuno, Si licet mihi loqui aliquid ad te? Qui dixit, Græcè nosti?

26 τότε ὁ παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσήει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προσενέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.

27 ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς ἀσίας ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν·

28 κράζοντες, ἄνδρες ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου, καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον.

29 ἦσαν γὰρ ἑωρακότες τρόφιμον τὸν ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ παῦλος.

30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ παύλου, εἵλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.

31 ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται ἱερουσαλήμ.

32 ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας, κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν παῦλον.

33 ἐγγίσας δὲ ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί· καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν εἴη καὶ τί ἐστι πεποιηκώς.

34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ. μὴ δυναμένου δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.

35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοῖς ἀναβαθμοῖς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου.

36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζον, αἶρε αὐτόν.

37 μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ παῦλος, λέγει τῷ χιλιάρχῳ, εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν πρός σε; ὁ δὲ ἔφη, ἑλληνιστὶ γινώσκεις;

Universidad de Deusto
Biblioteca

38 ¶ Nonne tu es Ægyptius ille, qui ante hos dies concitasti, & in desertum abduxisti quatuor millia hominum sicariorum?

39 ¶ Dixit ei Paulus, Ego sum vir Iudæus ex Tarso Ciliciæ urbe celeberrima, & qua natus sum: rogo te, permitte mihi vt alloquar populum.

40 ¶ Quum itaque permisisset ei, stetit Paulus super gradus, & silentium ei indixit manu: & quum sedati essent, alloquutus eos Hebraicè, dixitque eis.

CAP. XXII.

1 FRatres & patres audite profitentem apud vos nunc rationem.

2 ¶ Quumque audissent eum Hebraicè alloqui, magis cessarunt: itaque dixit eis:

3 ¶ Ego sum vir Iudæus, natus Tarso Ciliciæ, educatus verò in hac ipsa ciuitate, pedes Gamalielis, & eruditus perfectè iuxta patrum nostrorum; fuique æmulator Dei, prout & vos omnes estis.

4 ¶ Et hanc viam [doctrinam] persecutus sum ad mortem vsque, dum vincirem, & traderem in carceres, tum viros, tum mulieres.

5 ¶ Quemadmodum mihi testis est Sacerdos, & omnes Seniores, à quibus & epistolas accipiens ad fratres, vt proficiscerer ad Damascum, perueni: vt illic essent ad Ourischlem vinctos, vt mihi essent capitis impositam subirent.

6 ¶ Quumque iter facerem, & appropinquare Darmasouk, circiter meridiem, derepente è cælo circumfulsit me lux copiosa.

7 ¶ Cecidique humi, & audiui vocem dicentem mihi, Schoul, Schoul, quid me persequeris?

8 ¶ Ego verò respondi, & dixi, Rabbi? Et dixit mihi: At ille dixit mihi, Ego sum Iesus ille Nazarenus, quem tu persequeris.

9 ¶ Porrò quidam qui mecum erant, lucem quidem viderunt, vocem autem non audierunt eius qui loquebatur mecum.

38 ¶ Nonne tu es Ægyptius qui ante hos dies tumultum concitasti, & eduxisti in desertum quatuor millia virorum sicariorum?

39 ¶ Et dixit ad eum Paulus, Ego homo quidem Iudæus à Tharso, Ciliciæ non ignotæ ciuitatis municeps. Rogo autem te, permitte mihi loqui ad populum.

40 ¶ Et cum ille permisisset, Paulus, stans in gradibus, annuit manu ad plebem, & magno silentio facto, alloquutus est lingua Hebræa, dicens:

CAP. XXII.

1 VIri fratres & patres, audite quam ad vos nunc reddo rationem.

2 ¶ Cum audissent autem quia Hebræa lingua loqueretur ad illos, magis præstiterunt silentium. Et dicit:

3 ¶ Ego sum vir Iudæus, natus Tharso Ciliciæ, nutritus autem in ista ciuitate, secus pedes Gamalielis, eruditus iuxta veritatem paternæ legis, æmulator legis sicut & vos omnes estis hodie:

4 ¶ Qui hanc viam persecutus sum vsque ad mortem, alligans & tradens in custodias viros ac mulieres,

5 ¶ Sicut princeps Sacerdotum mihi testimonium reddit, & omnes maiores natu. à quibus & epistolas accipiens ad fratres, Damascum pergebam, vt adducerem inde vinctos in Ierusalem, vt punirentur.

6 ¶ Factum est autem eunte me, & appropinquante Damasco media die, subito de cælo circumfulsit me lux copiosa.

7 ¶ Et decidens in terram, audiui vocem dicentem mihi, Saule, Saule, quid me persequeris?

8 ¶ Ego autem respondi, Quis es Domine? Dixitque ad me, Ego sum Iesus Nazarenus, quem tu persequeris.

9 ¶ Et qui mecum erant, lumen quidem viderunt, vocem autem non audierunt eius qui loquebatur mecum.

קפלאון כב

38 הלא אתה הוא המצרי אשר הקמת לפנים ויצא במדבר ארבעת אלפים איש מחבלים׃ 39 ויאמר אליו פולוס אנכי איש יהודי מטרסוס קיליקיא עיר לא חסרה מעלה בין הערים ואבקשה ממך רשות לדבר אל העם׃ 40 ויתן לו רשות ויעמד פולוס על המעלות וינע בידו אל העם ויהי כי שתקו ויפתח אליהם בלשון עברית לאמר׃

כג

1 אנשים אחים ואבות שמעו נא תוכחתי אשר אוכיח אתכם עתה׃ 2 וכאשר שמעו כי בלשון עברית הוא מדבר אליהם ויתנו יותר שקט ויאמר׃ 3 אנכי איש יהודי יליד טרסוס קיליקיא ואגדל בזאת העיר ואלמד על ברכי גמליאל בתכונת תורת אבותינו ואהי מתקנא לאלהים כאשר כלכם היום׃ 4 ואשים את הדרך הזאת למות ואסר ואשלח אנשים ונשים בבתי כלאים׃ 5 כאשר יעידו בי הכהן הראש וכל הזקנים אשר מהם לקחתי גם אגרות אל האחים והלכתי לדמשק להביא גם את אשר שם אסורים לירושלם למען יענשו׃ 6 ויהי בהלכי ובקרבתי אל דמשק בחצי היום ופתאם האיר סביבי אור גדול מן השמים׃ 7 ואפול על הארץ ואשמע קול אומר אלי שאול שאול למה תרדפני׃ 8 ואענה ואמר מי אתה אדוני ויאמר אלי אנכי ישוע הנצרי אשר אתה רודף׃ 9 והאנשים אשר היו עמדי ראו את האור ויחרדו ולא שמעו את קול הדובר אלי׃ 10 ואומר מה אעשה אדוני ויאמר אלי קום ולך דמשקה ושם יאמר לך על כל אשר ישים לך לעשות׃ 11 ולא יכולתי לראות מפני כבוד האור ההוא ואנחה ביד האנשים אשר היו עמדי ויבואו דמשקה׃ 12 ואיש חנניה שמו איש חסיד בתורת אבותינו ויעד לו כל היושבים שם יהודים׃ 13 ויבא אלי ויעמד ויאמר אלי אחי שאול פקח עיניך ואראך בעת ההיא׃ 14 ויאמר אלהי אבותינו בחר בך לדעת את רצונו ולראות את הצדיק ולשמוע קול מפיו׃ 15 כי תהיה עד אליו לכל האדם על אשר ראית ושמעת׃ 16 ועתה למה תתמהמה קום והטבל ורחץ את חטאתיך בשם ישוע׃ 17 ויהי בשובי לירושלם ואתפלל בבית המקדש ואהי בתרדמה׃ 18 ואראהו אומר אלי מהר וצא מירושלם כי לא יקבלו את עדותך אודותי׃ 19 ואומר אדוני הם ידעו כי אנכי הייתי מכה בבתי הכנסיות את המאמינים בך ומענה׃ 20 וכאשר שפך דם אחיך אנכי עמדתי ושמחתי ושמרתי מעיל הרוצחים׃ 21 ויאמר אלי לך כי אנכי אשלחך אל הגוים הרחוקים׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ¶ Tum dixi, Quid faciam Domine? Dominus autem noster dixit mihi, Surge, proficiscere ad Darmasouk: & illic audies tibi quicquid præcipietur tibi vt facias.

11 ¶ Quum verò mihi appareret mihi præ gloria lucis illius, apprehenderunt me manibus meis ij qui mecum erant, & ducebant Darmasouk.

12 ¶ Quidam autem vir Chananæa nomine Lege, prout dant ei testimonium omnes Iudæi, qui illic sunt;

13 ¶ Venit ad me, & dixit mihi, Schaul frater mi, aperi oculos tuos. Et eo momento aperti fuerunt oculi mei, & eum intuitus sum.

14 ¶ At dixit mihi, Deus patrum nostrorum constituit te vt cognosceres voluntatem eius, & conspiceres iustum illum, atque audires vocem ex ore ipsius.

15 ¶ Proinde erit ei testis apud omnes homines super ijs omnibus quæ vidisti & audisti.

16 ¶ Nunc ergo quid cunctaris? Surge, & baptizare, & purgare à peccatis tua commissa nomine eius.

17 ¶ Reuertens autem hue viam, venit ad Ourischlem & præcatus sum in templo.

18 ¶ Vidique visione quum alienatus essem a me, Festina, & egredere ex Ourischlem, quandoquidem non accipient testimonium tuum de me.

19 ¶ Ego verò dixi, Domine mi & ipsi sciunt quod ego fuerim tradidisse in carcerem & cædisse per omnes synagogas eos qui credebant in te.

20 ¶ Et quum funderetur sanguis Stephani testis tui, ego astabam & consentiebam, & custodiebam vestimenta interficientium illum.

21 ¶ Et dixit ad me, Proficiscere, quoniam ego te missurus sum procul vt prædices Gentibus.

22 ¶ Quumque audissent populi vsque hunc sermonem, sustulerunt vocem suam & clamauerunt, Tollatur è terra qui ejusmodi, nec enim oportet eum viuere.

23 ¶ Quum autem clamarent & proicerent pallia sua, & facerent ascendere pulueres in cælum:

24 ¶ Iussit tribunus eum introduci in castra, præcepitque vt verberibus inquireretur, vt resciret quam ob causam ita clamarent aduersus eum.

10 ¶ Et dixi, Quid faciam Domine? Dominus autem dixit ad me, Surgens vade Damascum: & ibi tibi dicetur de omnibus quæ te oporteat facere.

11 ¶ Et cùm non viderem præ claritate luminis illius, ad manum deductus à comitibus, veni Damascum.

12 ¶ Ananias autē quidam, vir timoratus secundùm legem testimonium habens ab omnibus habitantibus in Damasco Iudæis;

13 ¶ Veniens ad me, & adstans dixit mihi, Saule frater, respice. Et ego eadem hora respexi in eum.

14 ¶ At ille dixit, Deus patrū nostrorum præordinauit te, vt cognosceres voluntatem eius, & videres iustum, & audires vocem ex ore eius:

15 ¶ Quia eris testis illius ad omnes homines, eorum quæ vidisti & audisti.

16 ¶ Et tunc quid moraris? Exurge, & baptizare, & ablue peccata tua inuocato nomine ipsius.

17 ¶ Factum est autem reuertenti mihi in Ierusalem, & oranti in templo, fieri me in stupore mentis:

18 ¶ Et videre illum dicentem mihi, Festina, & exi velociter ex Ierusalem: quoniam non recipient testimonium tuum de me.

19 ¶ Et ego dixi, Domine, ipsi sciunt quia ego eram concludens in carcerem & cædens per synagogas eos qui credebant in te.

20 ¶ Et cùm funderetur sanguis Stephani testis tui, ego astabam & consentiebam, & custodiebam vestimenta interficientium illum.

21 ¶ Et dixit ad me, Vade, quoniam ego in nationes longè mittam te.

22 ¶ Audiebant autem eum vsque ad hoc verbum, & leuauerunt vocem suam dicentes, Tolle de terra huiusfeemodi: non enim fas est eum viuere.

23 ¶ Vociferantibus autem eis, & proijcientibus vestimenta sua, & puluerem iactantibus in aërem,

24 ¶ Iussit tribunus induci eum in castra, & flagellis cædi, & torqueri eum: vt sciret propter quam causam sic acclamarent ei.

10 ¶ εἶπον δέ, Τί ποιήσω κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπε πρός με, ἀναστὰς πορεύου εἰς δαμασκὸν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι.

11 ¶ ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συόντων μοι, ἦλθον εἰς δαμασκόν.

12 ¶ ἀνανίας δέ τις ἀνὴρ εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων ἐν δαμασκῷ Ἰουδαίων,

13 ¶ ἐλθὼν πρός με καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι, Σαοὺλ ἀδελφὲ, ἀνάβλεψον· κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν.

14 ¶ ὁ δὲ εἶπεν, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,

15 ¶ ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας.

16 ¶ καὶ νῦν τί μέλλεις, ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου.

17 ¶ ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει,

18 ¶ καὶ ἰδεῖν αὐτόν λέγοντά μοι, σπεῦδε καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ ἱερουσαλὴμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.

19 ¶ κἀγὼ εἶπον, κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δαίρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ.

20 ¶ καὶ ὅτε ἐξεχύνετο τὸ αἷμα στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ συνδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ, καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.

21 ¶ καὶ εἶπε πρός με, πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

22 ¶ ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες, αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν.

23 ¶ κραζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτόντων τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα,

24 ¶ ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλίαρχος ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν, εἰπὼν μάστιξι ἀνετάζεσθαι αὐτὸν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 * Et quum extendissent eum loris, dixit ipse Paulus Centurioni qui insurrexerat in eum: Vtúne licet virum Romanum condemnatum flagellare?

26 * Quod quum audisset Centurio, adiit tribunum, & dixit ei, Quid agis? hic enim homo iste Romanus est.

27 * Proinde accessit ad eum tribunus, & dixit ei, Cedo mihi, num tu Romanus es? Dixit ei, Etiam.

28 * Respondit autem tribunus, & dixit: Ego multa pecunia acquisiui ius municipii hoc. Dixit ei Paulus, Ego verò etiam eo natus sum.

29 * Statim igitur discesserunt ab eo qui fuerant in eum flagellatione inquisituri, & multò tribunus quum didicisset eum Romanum esse quoniam eum vinxerat.

Matutinis feriæ VI. Crucifixionis.

30 * Sequenti autem die voluit cognoscere quænam esset illa accusatio quam efflagitabant aduersus eum Iehudæi, & solvit eum, iussitque venire principes sacerdotum, totúmque primorum cœtum, ac deducta Paulum, demittensque statuit ipsum inter eos.

CAP. XXIIII.

1 QUum autem voluerunt in conspectum eorum Paulus, dixit: Viri fratres mei, ego omni conscientia bona versatus sum coram Deo vsque ad hunc diem.

2 * Chananio autem Sacerdos præcepit his qui ipsi adstabant, vt cederent Paulum in ipsius. 3 At Paulus dixit ei, Futurum vt te Deus percutiat paries dealbate: etu sedes iudicans me secundum Legem, & contra Legem transgrediaris, & vbi eos me cædi?

4 * Illi verò qui illic adstabant, dixerunt: Sacerdotem Dei conuicio afficis?

5 * Dixit eis Paulus, Nesciebam fratres mei, eum esse Sacerdotem. Scriptum est enim, Principi populi tui non maledices.

6 * Quum verò nosset Paulus partem esse Zadoukæorum, partem verò Perisæorum, clamabat in consessu: Viri fratres mei, ego sum Perisæus filius Perisæi: de spe & resurrectione mortuorum ego in iudicio

25 * Et cùm astrinxissent eum loris, dicit astanti sibi Centurioni Paulus: Si hominem Romanum & indemnatum licet vobis flagellare?

26 * Quo audito, Centurio accessit ad tribunum, & nuntiauit†, dicens, Quid acturus es? hic enim homo ciuis Romanus est.

27 * Accedens autem tribunus, dixit illi, Dic mihi, si tu Romanus es? At ille dixit, Etiam.

28 * Et respondit tribunus, Ego multa summa† ciuilitate hanc cõsecutus sum. Et Paulus ait, Ego autem & natus sum.

29 * Protinus ergo discesserũt ab illo qui eum torturi erant. Tribunus quoque timuit postquam resciuit, quia ciuis Romanus esset, & quia alligasset eum.

30 * POSTERA autem die volens scire diligentiùs qua ex causa accusaretur à Iudæis, solvit eum, & iussit sacerdotes conuenire & omne concilium: & producens Paulum, statuit inter illos.

CAP. XXIII.

1 INtendens autem in cõcilium Paulus, ait, Viri fratres, ego omni conscientia A bona conuersatus sum ante Deum, vsq; in hodiernum diem.

2 * Princeps autem Sacerdotum Ananias præcepit astantibus sibi percutere os eius.

3 * Tunc Paulus dixit ad eum, Percutiet te Deus, paries dealbate. Et tu† sedes iudicans me secũdùm legem, & contra legem iubes me percuti?

4 * Et qui astabant dixerunt, Summum Sacerdotem Dei maledicis?

5 * Dixit autem Paulus, Nesciebam fratres, quia princeps est sacerdotum. Scriptum est enim: Principem populi tui non maledices.

6 * Sciens autem Paulus quia vna pars esset Sadducæorum, & altera Pharisæorum, exclamauit in concilio, Viri fratres, ego Pharisæus sum filius † Pharisæi: B de spe & resurrectione mortuorum ego iudicor.

25 * ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ παῦλος, εἰ ἄνθρωπον ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν;

26 * ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ, λέγων, ὅρα τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος ῥωμαῖός ἐστι.

27 * προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ, λέγε μοι, σὺ ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη, ναί.

28 * ἀπεκρίθη τε ὁ χιλίαρχος, ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ παῦλος ἔφη, ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.

29 * εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

30 * Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς, τὸ τί κατηγορεῖται παρὰ τῶν ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν σὺν ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν· καὶ καταγαγὼν τὸν παῦλον, ἔστησεν εἰς αὐτούς.

κγ'.

1 * Ἀτενίσας δὲ παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν, ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ, ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.

2 * ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.

3 * τότε ὁ παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, τύπτειν σε μέλλει ὁ θεὸς, τοῖχε κεκονιαμένε. καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι;

4 * οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον, τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς;

5 * ἔφη τε ὁ παῦλος, οὐκ ᾔδειν ἀδελφοὶ, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ, ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.

6 * γνοὺς δὲ ὁ παῦλος ὅτι τὸ μὲν ἓν μέρος ἐστὶ σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ, ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 Quúmque hoc dixisset, alij in alios irruerunt Pharisæi & Zadukæi, & orta est populi dissidium.

8 Zadukæi siquidem dicunt non esse resurrectionem, neque angelos, neque spiritum: Pharisæi verò hæc omnia confitentur.

9 Extitit ergo vox magna: prosiluerunt scribæ ex delectis Pharisæorum, & altercabantur cum eis dicentes: Nihil comperimus mali in hoc viro: quid si spiritus, aut Angelus locutus est ei, aut in hoc rei est?

10 Quum autem ortus esset tumultus magnus inter eos, timebat Tribunus ne discerperent Paulum; itaque misit Romanos ut descendentes raperent eum è medio illorum, & subducerent in castra.

11 Quúmque facta esset nox visus est Dominus noster Paulo, & dixit ei, Obfirma animum quemadmodum testatus es de me in Hierosolyma, ita futurum est vt & Romæ testificeris.

Hora III. feriæ VI. Crucifixum.

12 Facto autem diluculo conuenerunt quidam ex Iudæis, & deuouerunt se, dicentes, neque manducaturos, neque bibituros donec occiderent Paulum.

13 Erant autem plus quàm quadraginta viri, qui hanc coniurationem fecerant.

14 Qui accesserunt ad principes Sacerdotum & Seniores, & dixerunt, Deuotione deuouimus nos nihil gustaturos, donec occidamus Paulum.

15 Nunc ergo vos notum facite tribuno cum concilio, vt producat illum ad vos, tanquã aliquid certius cogniturí de eo. Nos verò, priusquàm appropiet, paratí sumus interficere illum.

16 Quod cùm audisset filius sororis Pauli insidias, venit & intrauit in castra, nuntiauitque Paulo.

17 Vocans autem Paulus ad se vnum ex Centurionibus, ait, Adolescentem hunc adduc ad tribunum, habet enim aliquid D indicare illi.

18 Et ille quidem assumens eum duxit ad tribunũ, & ait, Vinctus Paulus vocãs rogauit me hunc adolescentem perducere ad te, habentem aliquid loqui tibi.

7 Et cùm hæc dixisset, facta est dissensio inter Pharisæos & Sadducæos; & soluta est multitudo.

8 Sadducæi † enim dicunt non esse resurrectionem†, neque angelum, neque Spiritum: Pharisæi autem vtraque confitentur.

9 Factus est autem clamor magnus. Et exurgentes quidam Pharisæorũ, pugnabant, dicentes, Nihil mali inuenimus in homine isto. quid si Spiritus locutus est ei, aut angelus?

10 Et cùm magna dissensio facta esset, timens tribunus ne discerperetur Paulus ab ipsis, iussit milites descendere, & rapere eum de medio eorum; ac deducere eum in castra.

11 Sequenti autem nocte assistens ei Dominus, ait, Constans esto: sicut enim testificatus es de me in Ierusalem, sic te oportet & Romæ testificari. C

12 Facta autem die collegerunt se quidam ex Iudæis, & deuouerunt se, dicentes, neque manducaturos, neque bibituros donec occiderent Paulum.

13 Erant autem plus quàm quadraginta viri, qui hanc coniurationem fecerant.

14 Qui accesserunt ad principes Sacerdotum & Seniores, & dixerunt, Deuotione deuouimus nos nihil gustaturos, donec occidamus Paulum.

15 Nunc ergo vos notum facite tribuno cum concilio, vt producat illum ad vos, tanquã aliquid certius cogniturí de eo. Nos verò, priusquàm appropiet, paratí sumus interficere illum.

16 Quod cùm audisset filius fororis Pauli insidias, venit & intrauit in castra, nuntiauitque Paulo.

17 Vocans autem Paulus ad se vnum ex Centurionibus, ait, Adolescentem hunc adduc ad tribunum, habet enim aliquid D indicare illi.

18 Et ille quidem assumens eum duxit

7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος.

8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα.

9 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη. καὶ ἀναστάντες οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν φαρισαίων διεμάχοντο, λέγοντες, οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν.

10 πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στρατεῦμα καταβῆναι καὶ ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπε, θάρσει παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς ἰερουσαλὴμ, οὕτω δεῖ σε καὶ εἰς ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιησάντες τινες τῶν ἰουδαίων συστροφὴν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτὸς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσι τὸν παῦλον.

13 ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συωμοσίαν πεποιηκότες·

14 οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ πρεσβυτέροις εἶπον, ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτὸς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν παῦλον.

15 νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως αὔριον καταγάγῃ αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν, ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν.

16 ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς παύλου τὸ ἔνεδρον, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἀπήγγειλε τῷ παύλῳ.

17 προσκαλεσάμενος δὲ ὁ παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων, ἔφη, τὸν νεανίσκον τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ.

18 ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, καί φησιν, ὁ δέσμιος παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε, τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 Prehendit itaque tribunus manũ adolescentis, & traxit eu ad vnum latus [secretius], & sciscitatus est ab eo, Ecquid habes nuncupandum?

20 At dixit ei adolescens, Iudæi conuenerunt rogare te, vt crastina die producas Paulũ in concilium, quasi aliquid certius inquisituri sint de illo.

21 Tu ergo assensum eis ne præbueris, quia enim plures quàm quadraginta viri ex eis obseruant eum in insidijs, & sese anathemate deuouerunt neque esurire, neque bibere, donec vsquequo interfecerint eum: & ecce parati sunt, & expectant promissum tuum.

22 Et dimisit tribunus adolescentem, & præcepisset ei: nemini patefacias te ipsum indicasse.

23 Centurionum aduocauit duos centuriones, & dixit eis, Ite, apparate Romanos ducentos vt proficiscantur Cæsaream, & equites septuaginta, & speculatores que à dextera ducentos, qui exeant à tertia hora noctis.

24 Parate autem & iumentum, vt imponentes Paulum, saluum perducerent ad Felicem præsidem.

Deest 25. versus.

26 Scripsit autem epistolam, deinceps in qua erat huiusmodi: Claudius Lysias Felici præsidi victoriosò pacem [salutem].

27 Virum hunc prehenderant Iudæi, & trucidarent eum; sed obstitis ego cum Romanis, eumque liberaui quum didicissem eum Romanum esse.

28 Ac dum studerem scire causam ob quam reum postularent eum, demisi eum in concilium illorum.

29 Et comperi quòd de quæstionibus Legis essem causam dignam vinculis aut morte.

30 Quum porrò indicatum esset mihi de insidijs nectere in eum Iudæos, continuò misi eum ad te, & præcepi delatoribus eius vt veniant agantque cum eo coram te. Vale.

31 Tunc Romani, sicut imperatum fuerat, acceperunt Paulum noctu, & adduxerunt eum in Antipatrida vrbem.

19 Apprehendens autem tribunus manum illius, secessit cum eo seorsum, & interrogauit illum, Quid est quod habes indicare mihi?

20 Ille autem dixit, Iudæis conuenit rogare te, vt crastina die producas Paulũ in concilium, quasi aliquid certius inquisituri sint de illo.

21 Tu verò ne credideris illis, insidiantur enim ei ex eis viri amplius quàm quadraginta, qui se deuouerunt non manducare neque bibere, donec interficiant eum: & nunc parati sunt, expectantes Epromissum tuum.

22 Tribunus igitur dimisit adolescentem, præcipiens Ine cui loqueretur, quoniam hæc nota sibi fecisset.

23 Ex vocatis duobus centurionibus, dixit illis, Parate milites ducentos, vt eant vsque Cæsaream, & equites septuaginta, & lancearios ducentos, à tertia hora noctis:

24 Etiumenta præparate, vt imponentes Paulum, saluum perducerent ad Felicem præsidem.

25 (Timuit enim ne fortè raperent eum Iudæi, & occiderent, & ipse postea calumniam sustineret, tanquam accepturus pecuniam.)

26 Scribens Epistolã continentem hæc: CLAVDIVS Lysias optimo præsidi Felici salutem.

27 Virum hunc comprehensum à Iudæis, & incipientem interfici ab eis, superueniens cùm exercitu, eripui, cognito, quòd Romanus esset:

28 Volensque scire causam quam obijciebant illi, deduxi eum in concilium eorum.

29 Quem inueni accusari de quæstionibus Legis ipsorum: nihil verò dignum morte aut vinculis habentem crimen.

30 Et cùm mihi perlatum esset de insidijs quas parauerant illi, misi cum ad te, denuntians & accusatoribus, vt dicant apud te. Vale.

31 Milites verò, secundùm præceptum sibi, assumentes Paulum, duxerunt per noctem in Antipatridem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܕܒܬܪ ܬܠܬ ܝܘܡܝܢ ܢܚܬ ܚܢܢܝܐ ܪܒ ܟܗܢܐ ܥܡ ܣܒܝܗ ܘܥܡ ܬܪܛܠܘܣ ܚܕ ܡܢ ܐܢܫܝ ܐܣܛܪܛܝܓܐ ܘܐܬܘ ܩܕܡ ܗܝܪܘܕܣ ܐܓܪ ܥܠ ܦܘܠܘܣ ׃

ܘܟܕ ܐܬܩܪܐ ܦܘܠܘܣ ܫܪܝ ܬܪܛܠܘܣ ܡܡܠܠ ܠܡܐܡܪ ׃ ܣܓܝ ܫܠܝܡܘܬܐ ܣܓܝ ܐܝܬ ܠܢ ܡܢ ܛܘܒ ܥܠ ܐܘܡܬܟ ׃ ܗܕܐ ܫܘܬܦ ܐܢ ܠܟ ܕܒ ܐܢ ܢܫܬ ܠܟ ׃ ܕܒ ܐܢ ܢܫܬ ܠܟ ׃ ܕܒ ܐܢ ܢܫܬ ׃ ܕܒ ܐܢ ׃ ׃ ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * Quum tu possis nosse non plures mihi
præterisse dies quàm duodecim, ex quo ascen-
di ad Ourisehlem adorandi gratia.
12 * Neque inuenerunt me loquentem cum
aliquo in templo, nec etiam turbam congre-
gantem siue in synagogis eorum, siue in vlla
13 * Neque in eorum potestate sitam ut
demonstrent coram te, quicquam eorum de
quibus nunc me accusant.
14 * Enimuerò hoc confiteor me huc cadere
Etrima, quam dicunt, sectæ Deum patrum
meorum, vt qui credam omnibus quæ scripta
sunt in Lege & in prophetis.
15 * Et qui spem habeam in Deum, sicut
quam & ipsi exspectant futuram re-
surrectionem à mortuis, iustorum & iniqua-
rum.
16 * Propterea etiam laboro vt conscientiam
puram habeam coram Deo, & coram hom-
nibus perseueranter.
17 * Annis porrò multis veni ad gen-
tem largiturus eleemosynam, oblationem-
que
18 * Et me isti inuenerunt in templo quum
expurgatus essem, non cum turba, neque cum
tumultu.
19 * Nisi quòd tumultuati sunt Iudæi de
qui venerant ex Asia. quos oportuit
mecum coram te, vt accusarent si quid habe-
rent.
20 * Aut hi ipsi dicant quid inuenerint in me
flagitij quum starem ante concilium eorum.
21 * Nisi vnicum hoc verbum quod clamaui
ui stans inter eos: de resurrectione mortuo-
rum in iudicium vocor hodie coram vobis.
22 * Felix autem, quia hanc viam exactius
bat planè dissulit eos. Quum ascendisset
tribunus, auditurus sum inter vestra
negotium.]
23 * Et imperauit Centurioni vt custodiatur Paulus in requie, vtque nemo ex familiaribus ipsius prohiberetur ei ministrare.
24 * Cæterùm paucis post diebus veniens Drusilla vxor eius quæ erat Iudæa, qui aduocarent Paulum: & audirent de fide quæ ad fidem in Meschicha pertinent.

11 * Potes enim cognoscere quia non plus sunt mihi dies quàm duodecim, ex quo ascendi adorare in Ierusalem.
12 * Et neque in templo inuenerunt me cum aliquo disputantem, aut concursum facientem turbæ, neque in synagogis, neque in ciuitate:
13 * Neque probare possunt tibi de quibus nunc me accusant.
14 * Confiteor autem hoc tibi, quòd secundum sectam, quam dicunt hæresim, sic deseruio † patri Deo meo, credens omnibus quæ in Lege & Prophetis scripta sunt:
15 * Spem habens in Deum, quam & hi ipsi expectant, resurrectionem futuram iustorum & iniquorum.
16 * In hoc & ipse studeo sine offendiculo conscientiam habere ad Deum, & ad homines semper.
17 * Post annos autem plures, eleemosynas facturus in gentem meam, veni, & oblationes, & vota. E
18 * In quibus inuenerunt me purificatum in templo; non cum turba, neque cum tumultu.
- Et apprehenderunt me clamantes
- & dicentes, Tolle inimicum hunc
- strum.
19 * Quidam autem ex Asia Iudæi, quos oportebat apud te præsto esse & accusare, siquid haberent aduersum me:
20 * Aut hi ipsi dicant, siquid inuenerunt in me iniquitatis, cùm stem in concilio,
21 * Nisi de vna hac solummodo voce, quæ clamaui inter eos stans, Quoniam de resurrectione mortuorum ego iudicor F hodie à vobis.
22 * Distulit autem illos Felix, certissimè sciens de via hac, dicens, Cùm Tribunus Lysias descenderit, audiam vos.
23 * Iussitque Centurioni custodire eum & habere requiem, nec quenquam de suis prohibere ministrare ei.
24 * Post aliquot autem dies veniens Felix cum Drusilla vxore sua, quæ erat Iudæa, vocauit Paulum, & audiuit ab eo G fidem quæ est in Christum Iesum.

25 * Disputante autem illo de iustitia, & continentia, & de iudicio futuro, exterritus Felix respondit, Quod nunc quidem abi, tempus autem accommodum accersam te.
26 * Simul & sperabat pecuniam sibi dari à Paulo, propterea & frequentius accersebat eum, & colloquebatur cum eo.
27 * Quum autem biennium transisset, accepit successorem Felix Porcium Festum. Cupiens autem Felix gratificari Iudæis, reliquit Paulum vinctum.

25 * Disputante autem illo de iustitia, & continentia, & de iudicio futuro, exterritus Felix respondit, Quod nunc quidem abi, tempus autem accommodum accersam te.
26 * Simul & sperabat pecuniam sibi dari à Paulo, propterea & frequentius accersebat eum, & colloquebatur cum eo.
27 * Quum autem biennium transisset, accepit successorem Felix Porcium Festum. Cupiens autem Felix gratificari Iudæis, reliquit Paulum vinctum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 * Quúmque verba faceret ad eos de iustitia, & sanctimonia, & de iudicio futuro, ex-
pletus est timore Felix, dixitque, Nunc quidem abi: quando verò erit mihi locus, mittam
ad te.

26 * Sperabat enim munus sibi datum iri a
Paulo, propterea frequentius mittebat ad eum, & colloquebatur cum eo.

27 * Biennio autem expleto alius præfec-
nerat in locum ipsius, qui vocabatur Por-
Festus: Felix autem vt iret gratiam ad
houdæis, reliquit Paulum vinctum.

CAP. XXV.

1 POrrò quum venisset Festus Cæsaream,
duo post ascendit ad Ourisch lem.

2 * Et indicarunt ei principes Sacerdo-
ac primores Jehoudæorum de Paulo.

3 * Petebántque ab eo rogando vt ha-
gratiam, vt mitteret eum Ad Ourisch lem, dum struerent ei insidias vt
vt ipsum interimerent.

4 * Festus verò respondit, inquit, Pau-
Paulum Cæsaream, Ego verò, inquit, ipse
illuc peregrè proficiscar.

5 * Qui ergo inter vos per se possunt, de-
dant nobiscum, & de quocunque, dicitur quod
sit in hoc homine, accusent.

6 * Quumque illic egisset dies non am-
cem, descendit Cæsaream, & postridie sedit
pro tribunali, iussitque accersiri Paulum.

7 * Quum autem venisset, circumsteterunt
eum Iehoudæi, qui descenderant ab Ourisch-
lem, crimationésque multas & graues
adducebant in eum, quas non poterant
monstrare.

8 * Et quum Paulus deprecaretur [defensione vteretur], sensibil dicebat, neque in
Legem Jehoudæorum, nec in templum, nec in
Cæsarem.

9 * Festus verò volens fauorem gratificari
Jehoudæis, dixit Paulo, Vis ad Ourisch-
lem ascendere, & illic de his iudicium fiat coram me?

25 * Disputante autem illo de iustitia & castitate, & de iudicio futuro, tremefactus Felix respondit: Quod nunc attinet, vade: tempore autem opportuno accersam te:

26 * Simul & sperans, quòd pecunia ei daretur à Paulo. Propter quod & frequenter accersens eum, loquebatur cum eo.

27 * Biennio autem expleto, accepit successorem Felix Portium Festum. Volens autem gratiam præstare Iudæis Felix, reliquit Paulum vinctum.

CAP. XXV.

1 FEstus ergo cùm venisset in prouinciâ, post triduum ascendit Ierosolymam à Cæsarea.

2 * Adieruntque eum principes Sacerdotum, & primi Iudæorum aduersus Paulum: & rogabant eum,

3 * Postulantes gratiam aduersus eum, vt iuberet perduci eum in Ierusalem, insidias tendentes vt interficerent eum in via.

4 * Festus autem respondit, seruari †Paulum in Cæsarea: se autem maturiùs profecturum.

5 * Qui ergo in vobis, ait, potentes sunt, descendentes simul, si quod est in viro crimen, accusent eum.

6 * Demorarus autem inter eos dies nō amplius quàm octo aut decem, descendit Cæsaream, & altera die sedit pro tribunali, & iussit Paulum adduci:

7 * Qui cùm perductus esset, circunsteterunt eum qui ab Ierosolyma descenderant Iudæi, multas & graues causas obijcientes, quas non poterant probare;

8 * Paulo rationem reddente, Quoniam neque in legem Iudæorum, neque in templum, neque in Cæsarem quicquam peccaui.

9 * Festus autem volens gratiam præstare Iudæis, respondens Paulo, dixit: Vis Ierosolymam ascendere, & ibi de his iudicari apud me?

25 * διαλεγομένου δ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης & ἐγκρατείας καὶ τ κρίματ & τοῦ μέλλοντ & ἔτεσται, ἐμφοβ & γενόμενος & ὁ φῆλιξ ἀπεκρίθη, τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δ λαβὼν μεταπεμψόμαί σε.

26 * ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τ παύλου, ὅπως λύσῃ αὐτόν. διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος & ὡμίλει αὐτῷ.

27 * διετίας δ πληρωθείσης ἔλαβε διάδοχον ὁ φῆλιξ πόρκιον φῆστον. θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς ἰουδαίοις ὁ φῆλιξ, κατέλιπε τὸν παῦλον δεδεμένον.

κε.

1 * Φῆστ & οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα ἀπὸ καισαρείας.

2 * ἐνεφάνισαν δ αὐτῷ ὅ τε ἀρχιερεὺς & οἱ πρῶτοι τ ἰουδαίων κ τοῦ παύλου, & παρεκάλουν αὐτὸν,

3 * αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κ τ ὁδόν.

4 * ὁ μὲν οὖν φῆστ & ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν παῦλον ἐν καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι.

5 * ὁ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησί, συγκαταβάντες, εἴ τι ἐστιν ἐν τ ἀνδρὶ τούτῳ ἄτοπον, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ.

6 * διατρίψας δ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ ὀκτὼ, καταβὰς εἰς καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τ βήματος, ἐκέλευσε τὸν παῦλον ἀχθῆναι.

7 * οὗ παραγενομένου δ αὐτοῦ, περιέστησαν & οἱ ἀπ' ἱεροσολύμων καταβεβηκότες ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα φέροντες κ & ἀπόδειξαι, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι·

8 * ἀπολογουμένου αὐτοῦ, ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τ ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν, οὔτε εἰς καίσαρά τι ἥμαρτον.

9 * ὁ φῆστ & δὲ τοῖς ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τ παύλῳ εἶπε, θέλεις εἰς ἱεροσόλυμα ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ;

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * Respondit Paulus, & ait, Ad tribunal Cæsaris sto, hic æquum est me iudicium subire; nihil peccaui in Iudæos, sicut & tu melius nosti.
11 * Quòd si aliquod flagitiũ admisi, aut aliquid dignum morte, mortem non deprecor, (si verò nihil est in me eorum de quibus me accusant, nemo me daturus est illis donec) Cæsarem prouocationes appello.
12 * Tunc Festus collocutus est cum consiliariis suis, & ait, Cæsarem prouocationem appellasti? ad Cæsarem proficiscêris.

Hora IX. feriæ VI. Crucifixionis.

13 * Exactis autem diebus aliquot, descendit Agrippa rex, & Berenice Cæsaream, vt salutarent Festum.
14 * Quumque egissent apud eum dies aliquot, renunciauit Festus regi iudicium Paulli, dicens, Vir quidam relictus est à Felice per manus Felicis.
15 * Et quum essem in Ourschlem, mihi de eo principes Sacerdotum, & Seniores Iudæorum, effligitarunt que vt ei de eo iudicium exequerer.
16 * Illis verò dixi, morem non esse Romanis, donare quempiam priusquam reus adversarios suos coram se habeat, detúrque ei locus defendendi se de crimine [rationis reddendæ] contra id de quo accusatur.
17 * Quum itaque huc venissent absque vlla dilatione, die sequenti sedi pro tribunali, iussit ad me adduci hominem.
18 * Adstiterunt autem cum eo delatores sui, nec potuerunt vllam culpam ostendere quam monstrare aduersus eum, prout ego suspicabar fueram.
19 * Sed quæstiones quasdam de superstitione ipsorum, habebant aduersus eum, & de quodam Iesu defuncto quem affirmabat Paulus viuere.
20 * Et quia non mihi constabat de cognitione quæstionis, dixeram Paulo, Num vis ire Ierosolymam, & ibi iudicari de istis?
21 * Ille verò petijt vt seruarem eum in custodia, donec mitterem eum ad Cæsarem.

10 * Dixit autem Paulus, Ad tribunal Cæsaris sto, tvbi me oportet iudicari: Iudeis non nocui, sicut tu melius nosti.
11 * Si enim nocui, aut dignum morte aliquid feci, non recuso mori. si verò nihil est eorum quæ hi accusant me, nemo potest me illis donare. Cæsarem appello.
12 * Tunc Festus cum concilio locutus, respondit, Cæsarem appellasti? ad Cæsarem ibis.

13 * Et cùm dies aliquot trãsacti essent, Agrippa rex & Bernice descenderũt Cæsaream ad salutandum Festum.
14 * Et cùm dies plures ibi demorarentur, Festus regi indicauit de Paulo, dicens, Vir quidam est derelictus à Felice vinctus;
15 * De quo, cùm essem Ierosolymis, adierunt me principes Sacerdotum & Seniores Iudæorum, postulantes aduersus illum damnationem.
16 * Ad quos respondi, Quia non est Romanis consuetudo donare aliquem hominem, prius quàm is qui accusatur præsentes habeat accusatores, locumque defendendi accipiat ad abluẽda crimina †.
17 * Cùm ergo huc conuenissent, sine vlla dilatione † sequenti die sedens pro tribunali, iussit adduci virum.
18 * De quo cùm stetissent accusatores, nullam causam deferebant, de quibus ego suspicabar malum.
19 * Quæstiones verò quasdam de sua superstitione habebant aduersus eum, & de quodam Iesu defuncto quem affirmabat Paulus viuere.
20 * Hæsitans autem ego de huiusmodi quæstione, dicebam si vellet ire Ierosolymam, & ibi iudicari de istis.
21 * Paulo autem appellante vt seruaretur † ad Augusti cognitionem iussi seruari eum, donec mittam eum ad Cæsarem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 Dixit autem Agrippa, Velim audire hunc virum. Proinde Festus ait, Cras audies eum.

23 Postero itaque die venit Agrippa & Berenice cum multo apparatu, & ingressi sunt in auditorium cum tribunis & principibus ciuitatis, & iubente Festo venit Paulus.

24 Tum Festus, Agrippa rex, inquit, & omnes viri qui adestis nobiscum, aduertitis virum quem videtis, tota gens Iudæorum compellauit me in Ourischlem, & hic, & ferantes non amplius oportere eum viuere.

25 Ego verò nihil deprehendi dignum morte eum admisisse: sed quia ipse postulauit augusti iudicio Cæsaris, decreui eum mittere.

26 Cæterùm nescio quid de eo scribam domino: idcirco volui eum sistere coram vobis & maximè coram te, rex Agrippa, vt interrogatione habita de ipso inueniam quid scribam.

27 Non enim oportet nos mittere eum vinctum, cuius non scribamus culpam.

CAP. XXVI.

1 PORrò dixit Agrippa Paulo, Permittitur tibi pro teipso verba facere. Tum Paulus extendit manum suam & deprompsit [& reddidit rationem] atque:

2 Super omnibus de quibus reus pro Iudæis à Iudæis, rex Agrippa, de me coram te hodie stimo, me beatum esse quòd coram te hodie rationem redditurus:

3 Maximè quòd te sciam assuetum esse omnibus quæstionibus & Legalibus Iudæorum: quapropter peto à te vt patienti animo me audias.

4 Norunt enim & ipsi Iudæi, si velint testari, conuersationem meam à pueritia mea, quæ exstiterunt mihi à principio tum in gente mea, tum in Ourischlem.

5 Quoniam à longo tempore perfectè sciunt de me, sciúntque in illa præcipua disciplina Perischæorum me vixisse.

6 Nunc autem ob spem promissionis quæ facta est patribus nostris à Deo sto, & in iudicio subiectus

22 Agrippa autem dixit ad Festum, Volebam & ipse hominem audire. Cras, inquit, audies eum.

23 Altera autè die cùm venisset Agrippa & Bernice cum multa ambitione, & introissent in auditorium cum tribunis & viris principalibus ciuitatis, iubente Festo adductus est Paulus.

24 Et dicit Festus, Agrippa rex, & omnes qui simul adestis nobiscum viri, videtis hùnc, de quo omnis multitudo Iudæorum interpellauit me Ierosolymis, & hîc, postulantes & acclamantes non oportere eum viuere amplius.

25 Ego verò cùm deprehenderem nihil dignum morte eum admisisse. Ipso autem hoc appellante ad Augustum, iudicaui mittere.

26 De quo quid certum scribam domino, non habeo. Propter quod produxi eum ad vos, & maximè ad te, rex Agrippa, vt interrogatione facta habeam quid scribam.

27 Sine ratione enim mihi videtur, mittere vinctum, & causas eius non significare.

CAP. XXVI.

1 AGrippa verò ad Paulum ait, Permittitur tibi loqui pro temetipso. Tunc Paulus extenta manu cœpit rationem reddere.

2 De omnibus quibus accusor à Iudæis, rex Agrippa, æstimo me beatum, apud te cùm sim defensurus me hodie,

3 Maximè te sciente omnes quæ apud Iudæos sunt consuetudines & quæstiones: propter quod obsecro, patienter me audias.

4 Et quidem vitam meam à iuuentute quæ ab initio fuit in gente mea in Ierosolymis, nouerunt omnes Iudæi:

5 Præscientes me ab initio (si velint testimonium perhibere) quoniam secundum certissimam sectam nostræ religionis vixi Pharisæus.

6 Et nunc in spe quæ ad patres nostros repromissionis facta est à Deo, sto iudicio subiectus.

22 ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν φῆστον ἔφη, ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. ὁ δέ, αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τε ἀγρίππα καὶ τῆς βερενίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε τοῖς χιλιάρχοις, καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν οὖσι τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ φήστου, ἤχθη ὁ παῦλος.

24 καὶ φησὶν ὁ φῆστος, ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον, περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι.

25 ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι· καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν σεβαστόν, ἔκρινα πέμπειν αὐτόν.

26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης, σχῶ τι γράψαι.

27 ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημῆναι.

κς'.

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν παῦλον ἔφη, ἐπιτρέπεταί σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκτείνας τὴν χεῖρα·

2 περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ ἰουδαίων, βασιλεῦ ἀγρίππα, ἡγημαι ἐμαυτὸν μακάριον, ὅτι μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον,

3 μάλιστά γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων. διὸ δέομαί σου, μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.

4 τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ ἰουδαῖοι·

5 προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα φαρισαῖος.

6 καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἕστηκα κρινόμενος·

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * Ad quam ſpem duodecim tribus noſtræ
ſperant ſe peruenturas preciſis aſſiduis o-
terdiu noctuque: & de hac quidem ſpe
poſtulor per manus Iehoudæorum rex Agrip-
8 * Quid? iudicatur non oportere nos credi-
re Deum excitaturum mortuos?
9 * Ego quidem à principio in animum in-
duxeram, contraria multa patrare aduerſus
nomen Jeſchua Nazareni.
10 * Quod ego etiam egi in Ouriſchlem, &
Sanctos quamplurimos comiect in carceres
teſtate quam acceperam à principibus Sacer-
dotum: quúmque interficerentur nonnulli,
eis, ſuffragabar ijs qui damnabant eos.
11 * Et per omnes ſynagogas ſæuiebam ſæpe
dum vi eos adigerem ad blaſphemandum no-
men Jeſchua, & cum furore multo quo ar-
debar aduerſus eos etiam in ciuitates ex-
ras ingrediebar ad perſequendum eos.
12 * Quúmque profectus fuiſſem huc ab vrbe
Darmaſouk cum poteſtate & præcepto
principum Sacerdotum:
13 * Media die in via vidi è cælo, rex, ex-
circumfulſiſſe, cunctoſque qui mecum erant
lucem Solis [luce] præſtantiorem.
14 * Et omnes recidimus in terram, atque au-
diui vocem dicentem mihi Hebraïce, Sauma,
Schoual quid me perſequeris? durum eſt tibi
calcitrare ad ſtimulos.
15 * Ego verò dixi, Quis es Domine? Et
Dominus noſter dixit mihi, Ego ſum Ieſus
ille Nazarenus quem tu perſequeris.
16 * Subditque mihi, Sta in pedes tuos:
pterea enim apparui tibi vt conſtituam te
miſtrum & teſtem eius rei, utrumque quod
conſpexeris, atque conſpecturus es.
17 * Proinde eripiam te ex populis Iudæo-
rum, & ex alijs Gentibus ad quas ego te
miſſurus.
18 * Vt aperias oculos eorum, vt conuer-
tantur à tenebris ad lucem, & de pote-
ſtate Satanæ ad Deum, vt accipiant re-
miſſionem peccatorum, & ſortem inter
ſanctos per fidem quæ eſt in me.
19 * Idcircò, rex Agrippa, per cœleſtem
non obſtiti viſioni cœleſti.

7 * In qua duodecim tribus noſtræ no-
cte & die deſeruientes, ſperant deuenire.
De qua ſpe accuſor à Iudæis, rex.
8 * Quid incredibile iudicatur apud
vos, ſi Deus mortuos ſuſcitat?
9 * Ergo quidem † exiſtimaueram, me
aduerſus nomen Ieſu Nazareni debere
multa contraria agere.
10 * Quod & feci Ieroſolymis, & multos
ſanctorum ego in carceribus incluſi, à C
principibus Sacerdotum poteſtate acce-
pta: & cùm occiderentur, detuli ſenten-
tam.
11 * Et per omnes ſynagogas frequenter
puniens eos, compellebam blaſphema-
re: & amplius inſaniens in eos, perſe-
quebar vſque in exteras ciuitates.
12 * In quibus dum irem Damaſcum
cum poteſtate & permiſſu principum Sa
cerdotum:
13 * Die media, in via vidi, rex, de cælo
ſupra ſplendorem Solis circumfulſiſſe
me lumen, & eos qui mecum ſimul
erant.
14 * Omnésque nos cùm decidiſſemus
in terram, audiui vocem loquétem mihi
Hebraïca lingua: Saule, Saule, quid me D
perſequeris? durum eſt tibi contra ſti-
mulum calcitrare.
15 * Ego autem dixi, Quis es Domine?
Dominus autem dixit, Ego ſum Ieſus †,
quem tu perſequeris.
16 * ſed exurge & ſta ſupra pedes tuos:
ad hoc enim apparui tibi, vt conſtituam
te miniſtrum & teſtem eorum quæ vidi-
ſti, & eorum quibus apparebo tibi,
17 * Eripiens te de † populis & gentibus
quas nunc ego mitto te,
18 * Aperire oculos eorum, vt conuer-
tantur à tenebris ad lucem, & de pote-
ſtate Satanæ ad Deum, vt accipiant re-
miſſionem peccatorum, & ſortem inter
ſanctos per fidem quæ eſt in me. E
19 * Vnde rex Agrippa, non fui incredu-
lus cœleſti viſioni:

7 * εἰς ὃν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέ-
ραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι. περὶ ἧς ἐλπίδος ὑ ἐγκα-
λοῦμαι, βασιλεῦ ἀγρίππα, ὑπὸ ἰουδαίων.
8 * τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;
9 * ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ
Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι.
10 * ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων
ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξ-
ουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων τε αὐτῶν, κατήνεγκα ψῆ-
φον.
11 * καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν
αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν· περισσῶς τε ἐμμαινό-
μενος ⊙ αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις.
12 * ἐν οἷς καὶ πορευόμενος ⊙ εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξου-
σίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων,
13 * ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν
ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν με φῶς
καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους.
14 * πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα
φωνὴν λαλούσην πρός με, καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραΐδι διa-
λέκτῳ, Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς
κέντρα λακτίζειν.
15 * ἐγὼ δὲ εἶπον, τίς εἶ κύριε; ὁ δὲ εἶπεν, ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς
ὃν σὺ διώκεις.
16 * ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ ἐπὶ σὸν πόδας σου· εἰς τοῦτο
γὰρ ὤφθην σοι προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα
ὧν τε εἶδες, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι·
17 * ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγώ
σε ἀποστέλλω,
18 * ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους
εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λα-
βεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμέ-
νοις, πίστει τῇ εἰς ἐμέ.
19 * ὅθεν, βασιλεῦ ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ
οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ·

7 * לות דנה כנשתנא תריסרתא שרבטן מסגדן דנפלחן בצלותא תמיהין מן מלכא אגריפס יהודאי על דסבירן דנקומן מן מיתיא ואנה על דא מתתבע ׃
8 * מנא יתיר יהודאי מלכא אגריפס לא מהימנין אנתון דאלהא מקים מיתיא ׃
9 * אנה אמנם סברית בלבי דנפלח כנוית לשמה דישוע נצריא ׃
10 * דנה אף עבדית בירושלם ואנה סגרית בבתי אסירי מן רבי כהנא וכד מתקטלין הוו מגברין קלהון עלוהי ׃
11 * ובכל כנושיא משתהד הוית בהון כד אלץ הויית דנצהון מגדפין בשמה ואף לחדא אנין ׃
12 * ולזאת כדון אזל הויית לדמשק בשלטנא ופקדנא מן רבי כהנא ׃
13 * בפלגת יומא באורחא חזית מן שמיא ובהירו על כל דעמי הוו נהרא ׃
14 * ונפלן כלן על ארעא ושמעת קלא כד אמר לי בעבריתא שאול שאול למא אנא רדף אנת לי קשיא הוו לך ׃
15 * ואנא אמרת מן אנת מרי ואמר לי אנא הו ישוע נצריא דאנת רדף אנת ׃
16 * ברם קום קדם על רגלך ארום לדנה אתחזיתי לך לאקימך משמשנא וסהדא דמרמם דתחזיני ודעתיד אנא דתתחזי לי ׃
17 * ואפצינך מן עמא דיהודאי ומן עממא אחרנא דלהון אנא שדר לך ׃
18 * לפתחה עיניהון דלא יתכסון מן חשוכא ויתפנון מן שולטנא דסטנא לות אלהא ויקבלון חטהא ופסקא עם קדישא דבמהימנותא דבי ׃
19 * מטל הנא מלכא אגריפס לא קפית בחזונא לישמיא ׃

מנע חוץ ' עלא
חסר שורה חסר
' שקף חסכים
' ראש ' שבר הגר ' רגל

20 * Sed prædicaui primùm iis qui erant in Darmasouk, & iis qui in Ourschlim, & per omnes pagos Iihoudæ, atque adeò Gentibus prædicaui, vt pœnitentiam agerent & conuerterentur ad Deum, facerentque opera digna pœnitentiâ.

21 * Horum autem causâ prehenderunt me Iihoudei in templo, & studebant me interimere.

22 * Sed opem tulit mihi Deus ad hunc vsque diem; & ecce sto, testimoniumque perhibeo tum paruis tum magnis, quum nihil præter Mousche & Prophetas dicam, sed ea quæ ipsi prædixerunt ventura:

23 * Nempe passurum Meschicho, fuisseque primitias resurrectionis à mortuis, & prædicaturum lucem huic populo & Gentibus.

Dominica v. post Pentecosten.

24 * Quumque ita rationem redderet Paulus, exclamauit Festus alta voce, Insanis Paule, multæ literæ efficiunt vt insanias.

25 * Dixit ei Paulus, Non insanio mi Feste, sed verba veritatis & sobrietatis eloquor.

26 * Quinetiam rex Agrippa horum est vtique gnarus, quòd sint huiusmodi; cui etiam aperte coram eo loquor, quippe qui earum rerum quidem harum rerum latere quicquam in abdito esse non sint.

27 * Credis, Rex Agrippa, prophetis? Scio credere.

28 * Dixit ei rex Agrippa, Paululum me persuaderes mihi vt fierem Christianus.

29 * Tum Paulus dixit, Optarem à Deo minimo maximoque negotio non te solum, sed etiam omnes qui audiunt me hodie, tales fieri tales, qualis & ego sum, exceptis vinculis meis similes præter hæc vincula.

30 * Surrexit autem rex, ac præses, & Bernice, ijque qui sederant cum eis.

31 * Quumque illuc discessissent, vicissim bantur alij ad alios ac dicebant, Quod gnum morte aut vinculis dignum quid † fecit homo iste.

32 * Dixit autem Agrippa Festo, Dimitti iste dimitti iuste prouocationem Cæsarem appellasset.

20 * Sed his qui sunt Damasci primùm, & Ierosolymis, & in omnem regionem Iudææ, & Gentibus annuntiabam vt pœnitentiam agerent, & conuerterentur ad Deum, digna pœnitentiæ operâ facientes.

21 * Hac ex causâ me Iudei, cùm essem in templo, comprehensum tentabant, volentes me interficere.

22 * Auxilio autem adiutus Dei, vsque in hodiernum diem sto, testificans minori atque maiori, nihil extra dicens quàm ea Quæ Prophetæ locuti sunt futura esse, & Moyses:

23 * Si passibilis Christus, si primus ex resurrectione mortuorum, lumen annuntiaturus est populo & Gentibus.

24 * Hæc loquente eo, & rationem reddente, Festus magna voce dixit, Insanis Paule: multæ te literæ ad insaniam conuertunt.

25 * Et Paulus: Non insanio, inquit, optime Feste: sed veritatis & sobrietatis verba eloquor.

26 * Scit enim de his rex ad quem & constanter eloquor. latère enim eum nihil horum arbitror. Neque enim in angulo quicquam horum gestum est.

27 * Credis rex Agrippa prophetis? Scio quia credis.

28 * Agrippa autem ad Paulum: In modico suades me Christianum fieri.

29 * Et Paulus: Opto apud Deum, & in modico, & in magno; non tantum te, sed etiam omnes qui audiunt me hodie, fieri tales, qualis & ego sum, exceptis vinculis his.

30 * Et exurrexit rex, & præses, & Bernice, & qui assidebant eis.

31 * Et cùm recessissent, loquebantur ad inuicem, dicentes, Quia nihil morte aut vinculis dignum quid † fecit homo iste.

32 * Agrippa autem Festo dixit, Dimitti † poterat homo hic, si non appellasset Cæsarem.

10 * ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας.

11 * ἕνεκα τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι.

22 * ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα, μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ Μωσῆς,

23 * εἰ παθητὸς ὁ χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι.

24 * Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἔφη, μαίνῃ Παῦλε, τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει.

25 * Οὐ θέω, κράτιστε Φῆστε, ἀλλ' ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι.

26 * ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτὸν οὐ τούτων οὐδέν οὐ πείθομαι. οὐδὲ γὰρ ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτό ἐστι.

27 * πιστεύεις βασιλεῦ ἀγρίππα τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.

28 * ὁ δὲ ἀγρίππας πρὸς τὸν παῦλον ἔφη, ἐν ὀλίγῳ με πείθεις χριστιανὸν ποιεῖν.

29 * ὁ δὲ παῦλος εἶπεν, εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ, οὐ μόνον σὲ, ἀλλὰ καὶ πάντας οἳ ἀκούοντές μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους οἵους κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.

30 * καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν, τε βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς.

31 * καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

32 * ἀγρίππας δὲ τῷ φήστῳ ἔφη, ἀπολελύσθαι ἠδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο καίσαρα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XXVII.

1 DEcreuit itaque de eo Festus ipsum mit-
tere ad Cæsarem in Italiam, & tradi-
dit Paulum, & alios vinctos cum
quodam Centurione ex cohorte Augusta,
cui nomen erat Julius.

2 Quumque nauigandum esset, nauem
in nauigium quod erat ex Adramyte
tate, & profecturum erat ad regiones
ingressus autem fuerat nauigium, nobis
Aristarchus Macedo ex Thessalonica ci-

3 Postero autem die peruenimus Tri-
& vsus est Centurio misericordia erga
lum, eique permisit vt proficisceretur ad
cos suos, atque reficeret.

4 Illinc porrò abnauigauimus, & quia
uenti erant contrarij, sublegimus Cypr-

5 Et traiecimus mare Ciliciæ, & Pam-
phyliæ, ac deuenimus Myram vrbem Ly-

6 Ibique Centurio nauem ex Alex-
andria proficiscentem in Italiam, impo-
nos in eam.

7 Et quia grauiter nauigauimus plu-
rimis diebus, vt vix peruenissemus ad-
dum Kaindum insulam, quamdiu non per-
mittebat ventus vt rectà proficisceremur,
sublegimus Cretam ex regione Salmonis.

8 Quúmque vix praternauigaremus, pe-
uenimus ad locum qui vocatur Portus
chri.

Dominica VI. post Pentecosten.

9 Erat autem ei propinqui multum temporis,
Lasia, vbi egimus multum temporis, & ne-
vsque diem, quo iam præseuerat dies ieiu-
Jihoudaeorū, ita vt periculosum esset nauigare
suleare mare: proinde consilium dat
Paulus.

10 Et dicebat, Viri, video cum oppressione
inopia multa futuram nauigationem non
non solum oneris nauis nostræ, sed etiam
marum [vitarum] nostrarum.

11 Centurio autem gubernatorem et do-
num nauis [nauclerum] potius audiebat,
sermones Pauli.

CAP. XXVII.

VT autem iudicatum est nauigare
eum in Italiam, & tradi Paulum cum A
reliquis custodijs Centurioni nomine Iu
lio cohortis Augustæ:

2 Ascendentes nauem Adramytenam
incipiétes nauigare circa Asiæ loca, su
stulimus, perseuerante nobiscum Ari
starcho Macedone Thessalonicensi.

3 Sequente autem die deuenimus Si-
donem. Humanè autem tractans Iulius
Paulum, permisit ad amicos ire, & cu
tam sui agere.

4 Et inde cùm sustulissemus, subnaui-
ganimus Cyprum: propterea quòd essent
venti contrarij.

5 Et pelagus Ciliciæ & Pamphyliæ na-
uigantes, venimus Lystram, quæ est Ly-
ciæ.

6 Et ibi inueniens Centurio nauem
Alexandrinam nauigantem in Italiam,
transposuit nos in eam:

7 Et cùm multis diebus tardè nauiga-
remus, & vix deuenissemus contrà Gni-
dum prohibente nos vento, adnauigaui-
mus Cretæ iuxta Salmonem:

8 Et vix iuxtà nauigantes, venimus in
locum quendam qui vocatur Boni-por-
tus, cui iuxtà erat ciuitas Thalassa.

9 MVLTO autem tempore peracto,
& cùm iam non esset tuta nauigatio, eò
quòd ieiunium iam præterijsset, consola-
batur Paulus,

10 Dicens eis, Viri, video quoniam
cum iniuria & multo damno non solùm
oneris & nauis, sed etiam animarum no-
strarum incipit esse nauigatio:

11 Centurio autem gubernatori & nau-
clero magis credebat, quàm his quæ à
Paulo dicebantur.

κζ.

1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, πα-
ρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατον-
τάρχῃ, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπείρης Σεβαστῆς.

2 ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ ἀδραμυττηνῷ, μέλλοντες πλεῖν
τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀρι-
στάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως.

3 τῇ ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα. φιλανθρώπως τε ὁ
Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψε πρὸς τοὺς φίλους
πορευθέντα, ἐπιμελείας τυχεῖν.

4 κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ
τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.

5 τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν
διαπλεύσαντες, κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας.

6 κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον Ἀλεξανδρῖνον πλέον
εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό.

7 ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γε-
νόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντός ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου,
ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην.

8 καὶ μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν, ἤλθομεν εἴς τινα τόπον
καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασαία.

9 Ἱκανοῦ δὲ χρόνου διανυσθέντος, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφα-
λοῦς τοῦ πλοὸς, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι,
παρῄνει ὁ Παῦλος

10 λέγων αὐτοῖς, ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολ-
λῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν
ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.

11 ὁ δὲ ἑκατόνταρχος τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπεί-
θετο μᾶλλον, ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις.

ואשלחה תפן קנטוריונא אלפא כן אלכתיבא דאזלא מנא לאיטליא ואשלמה לפולוס ולאסירא אחרנא עמה לנבריא חד קנטוריונא
וכד מנא דנדרא נחתן לאלפא ארמשתרכים מקדוניא דהו מסלוניקא סדינקא ואזלא
ואפאם לה דנאזל לוט פולים ורחטוהי נדחתין ונחתין
דרין יסקין קפוריונא אלפא כן אלכתיבא דאזלא מנא לאיטליא ואשלמה לפולוס ולאסירא אחרנא עמה לנבריא חד קנטוריונא
ואזלין מן קנטוריונא ואתין לנמוסא דאתקרי קלוי לימינא ומן תמה לא יכלין למעבר אלא בעי מנהון ימא ואתין לנמוסא דאתקרי פרסטוס סדינקא ואזלא
ואתקרבין בה בעי מנהון ימא ואתין לנמוסא דאתקרי פרסטוס סדינקא ואזלא
ואתקרבין בה בעי מנהון ימא ואתין לנמוסא דאתקרי פרסטוס סדינקא ואזלא

ואשלחה תפן קנטוריונא אלפא כן אלכתיבא דאזלא מנא לאיטליא ואשלמה לפולוס ולאסירא אחרנא עמה לנבריא חד קנטוריונא
וכד מנא דנדרא נחתן לאלפא ארמשתרכים מקדוניא דהו מסלוניקא סדינקא ואזלא
ואפאם לה דנאזל לוט פולים ורחטוהי נדחתין ונחתין
דרין יסקין קפוריונא אלפא כן אלכתיבא דאזלא מנא לאיטליא ואשלמה לפולוס ולאסירא אחרנא עמה לנבריא חד קנטוריונא
ואזלין מן קנטוריונא ואתין לנמוסא דאתקרי קלוי לימינא ומן תמה לא יכלין למעבר אלא בעי מנהון ימא ואתין לנמוסא דאתקרי פרסטוס סדינקא ואזלא
ואתקרבין בה בעי מנהון ימא ואתין לנמוסא דאתקרי פרסטוס סדינקא ואזלא

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * Et quia commodus non erat portus ad hybernandum in eo hyeme, plurimi statuerunt volebant illinc vela facere, vt si quo modo possent, hybernarent in portu qui erat Cretæ, vocabaturque Phœnix, & respicit Austrum versus.

13 * Quum autem perflaret ventus Australis, putarémtque se quasi voluntatem consecutos, navigabamus circa Cretam.

14 * Sed non multo post impegit in nos ventus turbinis qui vocatur Tiphonicus Euroclidon [Turbulentus Euro Aquilo].

15 * Proinde abrepta est navis, nec potuit sistere vento, itaque eius motui permisti sumus.

16 * Et quum præterissemus insulam quandam quæ vocatur Kouro, vix potuimus prehendere scapham.

17 * Ea verò sublata, cingebamus & ingebamus navim: & quia timebamus ne in Syrtim incideret in Syrtim maru, submisimus tentam, & ita perreximus.

18 * Quum autem in nos insurgeret gravis tempestas, sequenti die suppositicia navis nostra in mare proiecimus.

19 * Die verò tertia armamenta nauis nostris abiecimus.

20 * Quúmque tempestas corripuisset nos per dies complures, nec Sol apparuisset, neq; Lunæ, neque sydera, omnis spes vitæ nostræ ablata erat.

21 * Quúmque nemo quicquam cibi sumpsisset, tunc stans Paulus inter eos, ait: Si effugissetis mihi prabuissetis, viri, non solvissemus à Creta, & caruissemus hac pernicie, & hac impressione.

22 * Nunc autem consilium do vobis vt bono animo sitis, amittio enim nullius animæ erit ex vobis, præterquàm nauis.

23 * Astitit enim mihi hac nocte angelus Dei cuius sum ego, & cui deseruio:

24 * Dicens, Ne timeas Paule, Cæsari te oportet astitere: & ecce donauit tibi Deus omnes qui nauigant tecum.

25 * Propter quod bono animo estote viri: credo enim Deo, quia sic erit, quemadmodum dictum est mihi.

26 * In insulam autem quandam oportet nos deuenire.

12 * Et cùm aptus portus nō esset ad hyemandum, plurimi statuerunt consilium nauigare inde, si quomodo possent deuenientes Phœnicem, hyemare, portum Cretæ respicientem ad Africum & ad Chorum.

13 * Aspirante autem Austro, æstimantes propositum se tenere, cùm sustulissent de Asson, legebant Cretam.

14 * Non post multum autem misit se contra ipsam ventus Typhonicus qui vocatur Euroaquilo.

15 * Cúmque arrepta esset nauis, & non posset conari in ventum, data naue flatibus, ferebamur.

16 * In insulam autem quandam decurrentes, quæ vocatur Clauda, potuimus vix obtinere scapham.

17 * Qua sublata, adiutorijs vtebantur, accingentes nauem, timentesque ne in Syrtim incideret, summisso vase sic ferebantur.

18 * Validè autem nobis tempestate iactatis, sequenti die iactum fecerunt.

19 * Et tertia die suis manibus armamenta nauis proiecerunt.

20 * Neque autem Sole, neque syderibus apparentibus per plures dies, & tempestate non exigua imminente, iam ablata D erat spes omnis salutis nostræ.

21 * Et cùm multa ieiunatio fuisset, tunc stans Paulus in medio eorū, dixit, Oportebat quidem ô viri, audito me, non tollere à Creta, lucriúque facere iniuriam hanc & iacturam.

22 * Et nunc suadeo vobis bono animo esse, amissio enim nullius animæ erit ex vobis, præterquàm nauis.

23 * Astitit enim mihi hac nocte angelus Dei cuius sum ego, & cui deseruio:

24 * Dicens, Ne timeas Paule, Cæsari te oportet astitere: & ecce donauit tibi Deus omnes qui nauigant tecum.

25 * Propter quod bono animo estote viri: credo enim Deo, quia sic erit, quemadmodum dictum est mihi.

26 * In insulam autem quandam oportet nos deuenire.

12 * διὸ ἀνεύθετου ὑπ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, ὁ πλείες ἔθεντο βουλὴν, ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς κρήτης βλέποντα κὴ κατὰ χῶρον.

13 * ὑποπνεύσαντος δὲ νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἄσσον, παρελέγοντο τὴν κρήτην.

14 * μετ' ὀλὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς, ὁ καλούμενος εὐροκλύδων.

15 * συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, κὲ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα.

16 * νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον κλαύδην, μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης.

17 * ἣν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Συρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο.

18 * σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο.

19 * καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν.

20 * μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.

21 * πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν, ἔδει μὲν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι, μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.

22 * καὶ τανῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου.

23 * παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἄγγελος τοῦ θεοῦ οὗ εἰμι, ᾧ καὶ λατρεύω,

24 * λέγων, μὴ φοβοῦ Παῦλε, καίσαρί σε δεῖ παρασῆναι· καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.

25 * διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται κατὰ τὸν τρόπον λελάληταί μοι·

26 * εἰς νῆσόν δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

12 ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܫܦܝܪ ܗܘ ܢܝܚܐ ܠܡܫܬܐ ܒܗ ܣܝܡܘ ܪܒܐ ܕܢܦܠܘ ܡܢ ܬܡܢ ܐܘ ܐܢ ܡܢ ܐܝܟ ܓܘܢ ܢܫܬܘ ܒܝܡܐ ܗܢܘ ܕܡܢ ܦܘܬ ܢܗܘܐ ܠܗ ܢܝܚܐ ܠܡܫܬܐ ܒܗ ܘ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dominica VII. post Pentecosten.

27 * Post diem autem decimũ quartum quam erraremus & ferremur in Adriaticum mare, media nocte putarunt nautæ ad terram se accedere.

28 * Proinde iecerunt bolidem, & inuenerunt passus viginti: rursusque paulum progressi inuenerunt passus quindecim.

29 * Quúmque timeremus ne fortè nos in scopulosa incideremus [incideremus] in loca scopulosa iecerunt è puppi nauis ancoras quatuor, & precabantur diem oriri.

30 * Nautæ verò studebant fugere è nauiproinde dimiserunt ex ea scapham in mare, occasione abeundi in ea, nauisque ad terram alligandæ.

31 * Quod quum vidisset Paulus, dixit Centurioni, & militibus, Nisi isti in nauimanserint, vos non potestis seruari.

32 * Tunc præciderunt milites funes scaphæ à nauí, & siuerunt eam abeuntem.

33 * Ipse verò Paulus rogabat donec diluculum, hortabatur omnes vt cibum sumerent, bum, dicens eis, Ecce hodie decimumquartum agitur dies, ex quo præ periculo nihil gustastis.

34 * Idcirco peto à vobis vt cibum sumatis ad confirmationem vitæ vestræ. Capillus enim ex capite ne vnus quidem à vestris peribit.

35 * Et quum hæc dixisset, accepit panem, glorificauit Deum coram omnibus, fregitque, & cœpit comedere.

36 * Consolationem itaque accepimus omnes, sumpserúntque cibum.

37 * Eramus autem in nauí ducentæ & ptuaginta sex animæ.

38 * Quúmque expleti essent cibo, alleuabant naúim, & tollebant triticum, projiciendo in mare.

39 * Orto autem die nauta quem illa esset terra, non agnoscebant: sinum verò quendam sunt secus aridam litus, quo deliberabant meditabantur, si fieri posset, impellere nauim.

40 * Et abscederunt ancoras à nauí, & soluerunt xarunt eas in mare, & soluerunt vincula bernaculorum, suspenderúntque parum velum [attemonem] ad ventum flantem, & abnauigabamus ad superficiem aridæ.

27 † ὡς δὲ τεσσαρεσπαὶ δεκάτη νὺξ ἐγένετο, διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς, ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν.

28 † καὶ βολίσαντες ὄργυιας εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, ὄργυιας δεκαπέντε.

29 † φοβούμενοί τε μήπως εἰς τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ηὔχοντο ἡμέραν γένεσθαι.

30 † τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ πρώρας μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν,

31 † εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.

32 † τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

33 † ἄχρι δὲ οὗ ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, τεσσαρεσπαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες, ἄσιτοι διατελεῖτε, μηδὲν προσλαβόμενοι.

34 † διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς προσλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται.

35 † εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν.

36 † εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς.

37 † ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ.

38 † κορεσθέντες δὲ τροφῆς, ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν.

39 † ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο, εἰ δυνατὸν, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.

40 † καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα λύοντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμονα τῇ πνεούσῃ, κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

41 ¶ *Impegit autem nauis in locum quendam* 41
iacentem inter duas profunditates maris; pro 41
illa est: illic aũt stabat latus anterius fixum 41
neque mouebatur, latus alterum fluctus per- 41
soluebatur præ violentia fluctuum. 41

42 ¶ *Volebant autem milites interficere vin-* 42
ctos, ne natatui se committerent & fugerent 42
ab ipsis. 42

43 ¶ *Sed Centurio prohibuit eos ab hoc, qui-* 43
pe qui vellet seruare Paulum: illi porro qui 43
poterant natatui se committere, præcepit vt 43
inter primos enatarêt, & in terrã exadere- 43

44 ¶ *Cæteros verò super tabulas, ac super ali-* 44
gna nauis traiecit, & sic omnes saluæ exis- 44
runt in terram. 44

Dominica VIII. post Pentecosten.

CAP. XXVIII.

1 ¶ *Postea verò didicimus Melitam vocari* 1
insulam. Porrò Barbari qui habitabant 1
in ea, multam charitatem in nos ostendebant. 1

2 ¶ *Accenderunt enim ignem, atque omnes* 2
conuocauerunt vt caleferemus propter im- 2
brem plurimum, existénsque frigus. 2

3 ¶ *Tulit autem Paulus multa sarmenta, at-* 3
que pyram imposuit, prodijt autem ex ea vi- 3
pera præ calore ignis, ac momordit manum 3
eius. 4 *Quam quũ vidissent Barbari pendere* 4
tem ex ipsius manu, dicebant, Fortasse homo 4
iste homicida est; quem quum saluum euase- 4
è mari, iustitia non sinit viuere. 4

5 ¶ *Ipse verò Paulus subiecta manu ipsa in* 5
peram, detexit in ignem, nihilque mali ei 5
contigit. 5

6 ¶ *Putabant autem Barbari eo momento* 6
eum intumescere debere, mortúmque ex re- 6
pente casurum: sed quum multum temporis ex- 6
pectassent, viderintque eum nihil mali pati, re- 6
uersi, mutarunt sermones suos, & dicebant eum 6
7 *Deum esse.* 7 ¶ *Erant autem prædia in* 7
loco viro cuidam nomine Publio, qui nos fu- 7
sule princeps: isque excepit nos domi suæ per 7
triduum hilariter. 7

8 ¶ *Cæterùm ipsius Publij pater febri, &* 8
dolore viscerũ [dysenteria] laborabat: prodijt 8
introijt ad eum Paulus, precésque fudit & im- 8
posuit ei manũ suam, eumq; sanitati restituit. 8

41 ¶ Et cùm incidissemus in locum di- 41
thalassium, impegerunt nauem: & prora
quidem fixa manebat immobilis: pup-
pis verò soluebatur à vi maris.

42 ¶ Militum autem consilium fuit vt eu- 42
flodias occiderent: nequis cùm enatas-
set effugeret.

43 ¶ Centurio autem volens seruare Pau- 43
lum, prohibuit fieri: iussítque eos qui
possent natare, emittere se primos, &
euadere, & ad terram exire:

44 ¶ Et cæteros alios in tabulis ferebant: 44
quosdam super ea quæ de naui erant. Et
sic factum est, vt omnes animæ euade-
rent ad terram.

CAP. XXVIII.

1 ¶ Et cùm euasissemus, tunc cognoui- 1
mus quia † Melita, insula vocaba- A
tur. Barbari verò præstabant non modi-
cam humanitatem nobis.

2 ¶ Accensa enim pyra reficiebant nos 2
omnes, propter imbrem qui imminebat & frigus.

3 ¶ Cùm congregasset autem Paulus sar- 3
mentorum aliquantam multitudinem,
& imposuisset super ignem, vipera à ca-
lore cùm processisset, inuasit manum
eius.

4 ¶ Vt verò viderunt Barbari pendere 4
bestiam de manu eius, adinuicem
dicebant, Vtique homicida est homo
hic, qui cùm euasit de mari, vltio non
sinit eum viuere. B

5 ¶ Et ille quidem excutiens bestiam in 5
ignem, nihil mali passus est.

6 ¶ At illi existimabant eum in tumo- 6
rem conuertendum, aut subitò casurum
& mori. Diu autem illis † expectantibus
& videntibus nihil mali in eo fieri, con-
uertentes se, dicebant eum esse Deum.

7 ¶ In locis autem illis erant prædia prin- 7
cipis insulæ, nomine Publij, qui nos su-
scepit, triduo benignè exhibuit.

8 ¶ Contigit autem patrem Publij fe- 8
bribus & dysenteria vexatum iacere. Ad
quem Paulus intrauit: & cùm orasset, &
imposuisset ei manus, saluauit eum.

41 ¶ περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, ἐπώκειλαν τὴν 41
ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ
πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων.

42 ¶ τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας 42
ἀποκτείνωσι, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγοι.

43 ¶ ὁ δὲ ἑκατόνταρχος βουλόμενος διασῶσαι τὸν παῦ- 43
λον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς
δυναμένους κολυμβᾶν, ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν
γῆν ἐξιέναι·

44 ¶ καὶ τοὺς λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων 44
τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι
ἐπὶ τὴν γῆν.

κη'.

1 ¶ Καὶ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν ὅτι μελίτη ἡ νῆσος 1
καλεῖται. οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φι-
λανθρωπίαν ἡμῖν.

2 ¶ ἅψαντες γὰρ πυρὰν, προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, 2
διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος.

3 ¶ Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων πλῆθος, καὶ 3
ἐπιθέντος ἐπὶ τὸ πυρὰ, ἔχιδνα ἐκ τῆς θέρμης ἐκδρα-
μοῦσα κατέψυξε τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

4 ¶ ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς 4
χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, πάντως φονεύς ἐστιν ὁ
ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν
οὐκ εἴασεν.

5 ¶ ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθέν 5
οὐδὲν κακόν.

6 ¶ οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι, ἢ κα- 6
ταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων,
καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μετα-
βαλλόμενοι ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι.

7 ¶ ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώ- 7
τῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς
τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν.

8 ¶ ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεν- 8
τερίᾳ συνεχόμενον, καθακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰ-
σελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ,
ἰάσατο αὐτόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Hoc itaque peracto, ceteri quoque qui in ea insula ægrotabant, accedebant ad eum, & sanabantur.

10 * Proinde maximis honoribus nos honorarunt: quumque illinc progrederemur, tum cum nobis suppeditarunt.

Dominica IX. post Pentecosten.

11 * Exiuimus autem tribus post mensibus & nauigauimus naui Alexandrina, quæ hyemauerat in insula, eratque ei insigne Castorum.

12 * Porrò venimus Syracusam vrbem, & illicque mansimus triduum.

13 * Illinc autem circumlegimus, & peruenimus Rhegium vrbem: & altero post die flauit nos ventus Australis, secundoque die venimus Puteolos ciuitatem Italiæ.

14 * Et inuenimus illic fratres, & rogati sumus à nobis vt apud se maneremus dies septem: tum demum profecti sumus Romam.

15 * Quod quum audissent fratres illi qui illic erant, exierunt nobis obuiam vsque ad plateam quæ vocatur Appij forum, & vsque ad tres tabernas: quos quum vidisset eos Paulus, gratias egit Deo, & confirmatus est.

16 * Et ingressi sumus Romam, permissum est Centurio Paulo vt habitaret quocunque vellet cum milite ipsum custodiente.

17 * Triduo autem post misit Paulus conuocatum primores Iehoudæorum, quibus congregatis dixit, Viri fratres mei, ego quamuis nullo modo insurrexerim aduersus populum, aut Legem patrum meorum, tamen vinctus Hierosolymis traditus sum in manus Romanorum.

18 * Qui cùm interrogationem de me habuissent, voluerunt me dimittere, eò quòd nulla esset causa mortis in me.

19 * Contradicentibus autem Iudæis, coactus sum appellare Cæsarem, non quasi Gentem meam habens aliquid accusare.

20 * Propterea petij à vobis vt conuenirem vos videre, & alloqui. Propter spem enim Israel, catena hac circundatus sum.

9 * Τούτου οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ, προσήρχοντο, καὶ ἐθεραπεύοντο·

10 * οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρείαν.

11 * Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκόροις.

12 * καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς.

13 * ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον· καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτίολους·

14 * οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς, παρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν.

15 * κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις Ἀππίου Φόρου καὶ τριῶν Ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

16 * ὅτε δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

17 * ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι τὸν Παῦλον τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξεδόθην ἐκ Ἱεροσολύμων εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων.

18 * οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί.

19 * ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορῆσαι.

20 * διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν, παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι.

9 * Hoc itaque peracto, ceteri quoque qui in ea insula ægrotabant, accedebant ad eum, & sanabantur.

10 * Proinde maximis honoribus nos honorarunt: quumque illinc progrederemur, tum cum nobis suppeditarunt.

Dominica IX. post Pentecosten.

11 * Exiuimus autem tribus post mensibus & nauigauimus naui Alexandrina, quæ hyemauerat in insula, eratque ei insigne Castorum.

12 * Porrò venimus Syracusam vrbem, & illicque mansimus triduum.

13 * Illinc autem circumlegimus, & peruenimus Rhegium vrbem: & altero post die flauit nos ventus Australis, secundoque die venimus Puteolos ciuitatem Italiæ.

14 * Et inuenimus illic fratres, & rogati sumus à nobis vt apud se maneremus dies septem: tum demum profecti sumus Romam.

15 * Quod quum audissent fratres illi qui illic erant, exierunt nobis obuiam vsque ad plateam quæ vocatur Appij forum, & vsque ad tres tabernas: quos quum vidisset eos Paulus, gratias egit Deo, & confirmatus est.

16 * Et ingressi sumus Romam, permissum est Centurio Paulo vt habitaret quocunque vellet cum milite ipsum custodiente.

17 * Triduo autem post misit Paulus conuocatum primores Iehoudæorum, quibus congregatis dixit, Viri fratres mei, ego quamuis nullo modo insurrexerim aduersus populum, aut Legem patrum meorum, tamen vinctus Hierosolymis traditus sum in manus Romanorum.

18 * Qui cùm interrogationem de me habuissent, voluerunt me dimittere, eò quòd nulla esset causa mortis in me.

19 * Contradicentibus autem Iudæis, coactus sum appellare Cæsarem, non quasi Gentem meam habens aliquid accusare.

20 * Propterea petij à vobis vt conuenirem vos videre, & alloqui. Propter spem enim Israel, catena hac circundatus sum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * At illi dixerunt ei, Nos neque literas accepimus de te à Iudæa, neque ex fratribus qui venerunt ab Ouriſalem nobis quicquam mali de te
22 * Velimus autem ex te audire quæ ſentias, quoniam hanc doctrinam ſcimus à nonne recipi.

Dominica x. poſt Pentecoſten.

23 * Proinde conſtituerunt ei diem, & gregati ſunt, conuenerunt que ad eum in quo loci diuerſabatur, & renelauit eis Dei, teſtificans & perſuadens eis ex lege Mouſebe, & ex Prophetis, adveſque veſperam.
24 * Quidam autem ex eis aſſentiebantur moribus ipſius, alij verò non aſſentiebantur.
25 * Cæterùm diſceſſerunt ab ea quum eſſent inter ſe, & dixiſſet eis ſanctitatis per os Eſebaio propheta patres veſtros.
26 * Dum dixit, Vade ad populum dic eis, Auditu audietis, & non videbitiſque & non animaduertetis.
27 * Tenebris enim offuſum eſt cor populi & auribus ſuis grauiter audierunt, & ſuis conniuerunt, ne videant oculis ſuis, audiant auribus ſuis, & intelligant corde, & conuertantur ad me, & remittam culpam.
28 * Notum ergo ſit vobis hoc, gentibus miſſam eſſe hanc redemptionem Dei, & ipſæ dem hanc audituras.

Deeſt verſus 29.

30 * Conduxit autem ſibi Paulus proprias des, in eiſque egit biennium, & bat eos omnes qui ad ipſum ueniebant.
31 * Prædicabatque de regno Dei, & bat palàm de Domino noſtro Ieſu Chriſto abſque prohibitione.

CAP. XXVIII. Interpr. Syriaca. 155

21 * At illi dixerunt ad eum, Nos neque literas accepimus de te à Iudæa, neque aduenies aliquis fratrum nuntiauit, aut locutus eſt quid de te malum.
22 * Rogamus autem à te audire quæ ſentis: nam de ſecta hac notum eſt nobis quia vbique ei contradicitur.

23 * Cùm conſtituiſſent autem illi diem, venerunt ad eum in hoſpitium plures: quibus exponebat, teſtificans regnum Dei, ſuadensque eis de Ieſu ex lege Moyſi & Prophetis, à mane vſque ad veſperam.
24 * Et quidam credebant his quæ dicebantur, quidam verò non credebant.
25 * Cùmque inuicem non eſſent conſentientes, diſcedebant, dicente Paulo vnum verbum: Quia bene Spiritus ſanctus locutus eſt per Iſaiam Prophetam ad patres noſtros,
26 * Dicens, Vade ad populum iſtum, & dic ei, Aure audietis, & non intelligetis: & videntes videbitis, & non perſpicietis.
27 * Incraſſatum eſt enim cor populi huius, & auribus grauiter audierunt, & oculos ſuos compreſſerunt: ne forte videant oculis, & auribus audiant, & corde intelligant, & conuertantur, & ſanem eos.
28 * Notum ergo ſit vobis, quoniá Gentibus miſſum eſt ſalutare Dei, & ipſi audient.
29 * Et cùm hæc dixiſſet, exierunt ab eo Iudæi, multam habentes inter ſe quæſtionem.
30 * Manſit autem biennio toto in ſuo conducto: & ſuſcipiebat omnes qui ingrediebantur ad eum:
31 * Prædicans regnum Dei, & docens quæ ſunt de Domino Ieſu Chriſto cum omni fiducia, ſine prohibitione.

21 * Ἐγὼ δὲ οὐδὲν περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα γράμματα παρὰ τῆς Ἰουδαίας, οὐδὲ παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν.
22 * ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστὸν ἔστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

23 * Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἦλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ ἰησοῦ, ἔκ τε τοῦ νόμου μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας.
24 * καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν.
25 * ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους, ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησε διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,
26 * λέγων, πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ εἰπόν, ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.
27 * ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.
28 * γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
29 * καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος ἀπῆλθον οἱ ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς ζήτησιν.
30 * ἔμεινε δὲ ὁ παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι· καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν,
31 * κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάσης παῤῥησίας ἀκωλύτως.

שְׁלֵם פְּרַקְסִיס דְשְׁלִיחָא טוּבָנָא חֲנָו דִין תְּשַׁעְיָתְהוֹן

Τέλος τῶν πεπραξέων τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recenſuit & probauit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

PRÆFATIO SANCTI HIERONYMI
PRESBYTERI IN OMNES EPISTOLAS BEATI PAVLI APOSTOLI.

PRIMVM quæritur, Quare post euangelia quæ supplementum Legis sunt, & in quibus nobis exempla & præcepta viuendi plenissimè digesta sunt; voluerit Apostolus has epistolas ad singulas Ecclesias destinare. Hac aũt causa factum videtur, vt scilicet initia nascentis Ecclesiæ nouis caũsis existentibus præueniret, & vt præsentia atque oriẽtia resecaret vitia; & post futuras excluderet quæstiones: exemplo prophetarũ qui post editã legem Moysi, in qua omnia Dei mandata legebantur; nihilominus tamen doctrina sua rediuiua semper populi compressere peccata; & propter exemplum viuendi libros ad nostram etiam memoriam transmiserunt. Deinde quæritur, Cur non amplius quàm decem epistolas ad Ecclesias scripserit. Decem sunt enim cum ea quæ dicitur ad Hebræos. Nam reliquæ quatuor ad discipulos specialiter sunt porrectæ. Vt ostenderet nouum non discrepare à veteri testamento, & se contra legem non facere Moysi, ad numerũ primorum decalogi mandatorũ suas epistolas destinauit: & quot ille præceptis à Pharaone instituit liberatos; totidem hic epistolis à diaboli & idolatriæ seruitute edocet acquisitos. Nam & duas tabulas lapideas duorum testamentorum figuram habuisse, viri eruditissimi tradiderunt. Epistolam sanè quæ ad Hebræos scribitur, quidam Pauli non esse contendunt, eò quòd non sit eius nomine titulata, & propter sermonis stilique distantiam: sed aut Barnabę iuxta Tertullianum, aut Lucæ iuxta quosdam, vel certè Clementis discipuli Apostolorum & Episcopi Romanæ Ecclesiæ post Apostolos ordinati. Quibus respondendum est: Si propterea Pauli non erit, quia eius non habet nomen: ergo nec alicuius erit, quia nullius nomine intitulatur. Quod si inconueniens absurdúmque est, ipsius magis esse credenda est, quæ tanto doctrinæ suæ fulget eloquio. Sed quoniam apud Hebræorum Ecclesias quasi destructor Legis falsa suspicione habebatur, voluit tacito nomine de figuris Legis & veritate Christi reddere rationem, ne odium nominis in fronte prætitulati vilitatem excluderet lectionis. Non est sanè mirum si eloquentior videatur in proprio, id est, in Hebræo, quàm in peregrino, id est, in Græco quo cæteræ epistolæ sunt scriptę sermone. Mouet etiam quosdam quare Romanorum epistola in primo sit posita, cùm eam non primò scriptam ratio manifestet. Nam hanc se proficiscentem Hierosolymam scripsisse testatur, cùm Corinthios & alios iam antè vt ministerium quod secum portaturus erat, colligerent; litteris adhortatus sit. Vnde & intelligi quidam volunt, ita omnes epistolas ordinatas, vt prima poneretur, quamuis posterior fuerit destinata, vt per singulas epistolas gradibus ad perfectiora veniretur. Romanorum namque plerique tam rudes erant, vt non intelligerent Dei se gratia & non suis meritis esse saluatos, & ob hoc duo inter se populi conflictarent. Idcirco illos indigere asserit corrigi, vitia gentilitatis priora commemorans: Corinthijs aũt iam dicit scientiæ gratiam esse concessam, & non tam omnes increpat, quàm, cur peccantes non increpauerunt, reprehendit; sicut ait. Auditur inter vos fornicatio. Et iterum: Congregatis vobis cũ meo spiritu, tradere huiusmodi Satanæ. In secunda verò laudantur, & vt magis ac magis proficiant commonentur. Galatę verò iam nullius criminis arguuntur, nisi hoc tantum, quòd callidissimis Pseudoapostolis crediderunt. Ephesij sanè nulla reprehensione, sed multa laude, sunt digni, quia fidem Apostolicam seruauerunt. Philippenses etiam multò magis collaudantur, qui nec audire quidem falsos Apostolos voluerunt. Thessalonicenses nihilominus in duabus epistolis omni laude prosequitur, eò quòd non solùm fidem inconcussam seruauerint veritatis, sed etiam in persecutione ciuium fuerint constantes inuenti. Colossenses autem tales erant, vt cùm ab Apostolo visi corporaliter

Universidad de Deusto
Biblioteca

non fuissent,hac laude digni haberentur.Et si corpore,inquit,absens sum,sed spiritu vobiscum sum gaudens & videns ordinem vestrum.De Hebræis verò quid dicendum, est quarum Thessalonicenses qui plurimum laudari sunt,imitatores facti esse dicuntur:Sicut iniit: Et vos fratres imitatores facti estis Ecclesiarum Dei quæ sunt in Iudæa. Eadem erant passi estis & vos à contribulibus vestris,quæ & illi à Iudæis. Apud ipsos quoque Hebræos eadem commemorat,dicens: Nam & vinctis compassi estis, & rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscentes vos habere meliorem, & manentem substantiam.

PROLOGVS SPECIALIS IN EPISTOLAM AD ROMANOS.

ROMANI *sunt qui ex Iudæis & Gentibus crediderunt. Hi superiori intentione volebant se alterutrum superponere. Nam Iudæi dicebant: Nos sumus populus Dei, quos ab initio dilexit & fouit,nos circumcisionem genere Abraham sancti descendimus ex stirpe. Et notus retro apud Iudæam tantùm Deus. Nos de Ægypto signis Dei & virtutibus liberati sicco pertransiuimus pede,cum inimicos nostros grauissimi fluctus suorum uerent. Nobis pluit manna Dominus in deserto, & quasi filiis suis celeste pabulum ministrauit. Nos die noctuque in columna nubis ignis præcessit,vt nobis in inuio iter ostenderet. Atque vt catera eius circa nos immensa beneficia taceamus,nos soli digni sumus Dei legem accipere, & vocem Dei loquentis audire, eiusq; cognocere voluntatem. In qua lege nobis promissus est Christus, ad quos etiam ipse se venisse confessus est,dicens: Non veni nisi ad oues quæ perierant domus Israel,cùm vos canes potius quàm homines appellauerit. Æquum ne ergo est vt idola hodie deserentes, quibus ab initio deseruistis, comparemini, & non potius in proselytorum locum ex legis auctoritate & consuetudine digremini? Et hoc ipsum non merebamini,nisi quia larga semper Dei clementia voluit vos ad melioris imitationem admittere. Gentes etiam econtrario respondebant. Quanto enim maiora Dei beneficia narraueritis,tãto maioris vos criminis reos esse monstrabatis. Sæpe enim his quibus extitistis ingrati: nam ipsis pedibus quibus aridum mare transistis, laudebatis aureum vitulum fecistis,& ipso ore quo paulo ante ob necem aduersariorum Domino cantaueratis simulacris fieri popposcistis,illis oculis quibus venerãdo Deum in nube vel igni conspicere solebatis, simulachra intuebamini. Manna quoque vobis fastidio fuit, & semper in deserto contra Dominum murmurastis, ad Ægyptum vnde vos manu valida eiecerat, redire cupientes. Quid plura? Ita patres vestri crebra prouocatione Dominum irritauerunt, vt omnes in eremo morerentur, nisi plus ex senioribus eorum quàm duo homines terram repromissionis intrarent. Sed quid antiqua replicamus cùm etiam si illa minimè fecissetis, de hoc solo nemo vos dignos venia iudicaret, quod Dominum Christum,prophetarum semper vobis vocibus repromissum, non solùm susceptis, sed etiam morte pessima peremistis? Quem vt nos cognouimus, statim credidimus eum de eo antea non fuerit prædicatum. Vnde probatur quòd idolis seruiuimus, non obstinatione, sed ignorantiæ deputandum. Qui enim cognitum illico sequimur: olim vtique sequeremur, si antea cognouissemus. Sic autem vos de generis nobilitate iactatis,quasi non morum imitatio magis quàm carnalis natiuitas filios vos faciat esse sanctorum. Denique Esau & Ismael, cùm ex stirpe sint Abrahæ, minimè tamen in filijs reputantur. His taliter altercantibus, Apostolus medium interponens, ita partium dirimit quæstiones, vt neutrum eorum sua iustitia saluum meruisse confirmet; ambos verò populos & scienter & grauiter deliquisse. Iudæos quidem per*

per prauaricationem Legis Deum inhonorauerint; Gentes verò, quòd cùm cognitum de creatura creatorem vt Deum debuerint venerari, gloriam eius in manufacta mutauerint simulacra. Vtrosque etiam similiter veniam consecutos, æquales esse verissima ratione demonstrat. Præsertim cum in eadem Lege prædictum sit, & Iudæos & Gentes ad Christi fidem vocandos esse ostendat. Quamobrem vicissim eos humilians ad pacem & concordiam cohortatur.

ARGVMENTVM.

ROMANI sunt partis Italiæ. Hi præuenti sunt à falsis Apostolis, & sub nomine Domini nostri Iesu Christi, in Legem & Prophetas erant inducti. Hos reuocat Apostolus adveram & euangelicam fidem, scribens eis à Corintho.

Universidad de Deusto
Biblioteca

IN NOMINE DOMINI
DEIQVE NOSTRI IESCHVA
MESCHICHO SCRIBIMVS DE-
TVORDECIM EPISTOLAS PAVLI
Apostoli, eiusdem Domini nostri Ieschua
Meschicho.

GVIDONE FABRICIO BONFRANCIO
EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

EPISTOLA PAVLI APO-
STOLI AD ROMANOS.

Lectio quotidiana.

CAP. I.

1 PAVLVS seruus Ieschua
Meschicho vocatus, Apo-
stolus, separatus in
Euangelium Dei,
2 Quod antè promi-
serat per Prophetas suos
in Scripturis sanctis
3 De filio suo, qui factus est ei ex semine
Dauid secundùm carnem,
4 Qui prædestinatus est filius Dei in
virtute, secundùm spiritum sanctificationis,
ex resurrectione mortuorum Ieschua
Domini nostri,
5 Per quem accepimus gratiã & Apo-
stolatum ad obediendum fidei in omnibus
Gentibus pro nomine eius.
6 In quibus estis & vos vocati Ieschua
Meschicho;
7 Omnibus qui sunt Romæ dilectis Dei,
vocatis sanctis; Gratia vobis & pax
à Deo Patre nostro, & Domino Ieschua
Meschicho.
8 Primùm quidem gratias ago Deo meo
per Ieschua Meschicho pro omnibus
vobis, quia fides vestra annuntiatur in
vniuerso mundo.
9 Testis enim mihi est Deus, cui ser-
uio in spiritu meo in Euangelio filij eius,
quòd sine intermissione memoriam ve-
stri facio
10 Semper in orationibus meis: obse-
crans si quomodo tandem aliquando
prosperiter habeam in voluntate Dei,
veniendi ad vos.
11 Desydero enim videre vos, vt ali-
quid impertiar vobis gratiæ spiritalis,
ad confirmandos vos: 12 Id est, simul
consolari in vobis per eam quæ inuicem
est fidem vestram atque meam.
13 Nolo autem vos ignorare fratres,
quia sæpè proposui venire ad vos, & pro-
hibitus fuim vsque adhuc, vt aliquem fru
ctum habeam in vobis, sicut & in cæte-
ris Gentibus.

EPISTOLA BEATI PAVLI
APOSTOLI AD ROMANOS.

CAP. I.

1 PAVLVS seruus Ieſu Chriſti, vocatus Apoſtolus, ſegregatus in Euangelium Dei,
2 Quod antè promiſerat per prophetas ſuos in ſcripturis ſanctis,
3 De filio ſuo, qui factus eſt ei ex ſemine Dauid ſecundùm carnem,
4 Qui prædeſtinatus eſt filius Dei in virtute, ſecundum ſpiritum ſanctificationis, ex reſurrectione mortuorum Ieſu Chriſti Domini noſtri,
5 Per quem accepimus gratiã & Apoſtolatum ad obediendum fidei in omnibus Gentibus pro nomine eius.
6 In quibus eſtis & vos vocati Ieſu Chriſti,
7 Omnibus qui ſunt Romæ dilectis Dei, vocatis ſanctis; Gratia vobis & pax à Deo Patre noſtro, & Domino Ieſu Chriſto.
8 Primùm quidem gratias ago Deo meo per Ieſum Chriſtum pro omnibus vobis, quia fides veſtra annuntiatur in vniuerſo mundo.
9 Teſtis enim mihi eſt Deus, cui ſeruio in ſpiritu meo in Euãgelio filij eius, quòd ſine intermiſſione memoriam veſtri facio
10 Semper in orationibus meis: obſecrans ſi quomodo tandem aliquando proſperiter habeam in voluntate Dei, veniendi ad vos.
11 Deſydero enim videre vos, vt aliquid impertiar vobis gratiæ ſpiritalis, ad confirmandos vos: 12 Id eſt, ſimul conſolari in vobis per eam quæ inuicem eſt fidem veſtram atque meam.
13 Nolo autem vos ignorare fratres, quia ſæpè propoſui venire ad vos, & prohibitus ſum vſque adhuc, vt aliquem fructum habeam in vobis, ſicut & in cæteris Gentibus.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ
ἀποστόλου πρὸς ῥωμαίους ἐπιστολή.

κεφ. α.

1 ΠΑΥΛΟΣ δοῦλος ἰησοῦ χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ,
2 ὃ προεπηγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις,
3 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος δαυὶδ κατὰ σάρκα,
4 τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν·
5 δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ·
6 ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ ἰησοῦ χριστοῦ·
7 πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν ῥώμῃ, ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
8 πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ.
9 μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι
10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος, εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ, ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.
11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς·
12 τοῦτο δέ ἐστι, συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ.
13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινα καρπὸν σχῶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 ¶ Græcis & Barbaris, sapientibus & insipientibus debitor sum.
15 Ita quod in me promptum est, & vobis qui Romæ estis, euangelizare.
16 ¶ Non enim erubesco Euangelium. Virtus enim Dei est, in salutem omni credenti, Iudæo primùm & Græco.
17 ¶ Iustitia enim Dei in eo reuelatur ex fide in fidem: sicut scriptum est: Iustus autem ex fide viuet.
18 ¶ Reuelatur enim ira Dei de cælo, super omnem impietatem & iniustitiam hominum eorum qui veritatem Dei in iniustitia detinent.
19 ¶ Quia quod notum est Dei, manifestum est in illis. Deus enim illis manifestauit. 20 ¶ Inuisibilia enim ipsius, à creatura mundi per ea quæ facta sunt intellecta, conspiciuntur: sempiterna quoque eius virtus & diuinitas: ita vt sint inexcusabiles. 21 ¶ Quia cùm cognouissent Deũ: non sicut Deum glorificauerunt, aut gratias egerunt: sed euanuerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum.
22 ¶ Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt.
23 ¶ Et mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei, in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum & quadrupedum, & serpentum.
24 ¶ Propter quod tradidit illos Deus in desyderia cordis eorum, in immunditiam: vt contumelijs afficiant corpora sua in semetipsis.
25 ¶ Qui commutauerũt veritatem Dei in mendacium: & coluerunt, & seruierunt creaturæ potius quàm creatori, qui est benedictus in sæcula. Amen.
26 ¶ Propterea tradidit illos Deus in passiones ignominiæ. Nam fœminæ eorum immutauerunt naturalem vsum, in eum vsum qui est contra naturam.
27 ¶ similiter autem & masculi, relicto naturali vsu fœminæ, exarserunt in desyderijs suis in inuicẽ, masculi in masculos turpitudinem operantes, & mercedem quam oportuit, erroris sui in semetipsis recipientes.

14 ¶ Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί.
15 οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι.
16 ¶ οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.
17 ¶ δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται, ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.
18 ¶ ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων.
19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσε.
20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους·
21 διότι γνόντες τὸν θεὸν, οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἠυχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία.
22 ¶ φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, ἐμωράνθησαν·
23 καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν.
24 ¶ διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς·
25 οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.
26 ¶ Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵτε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν.
27 ὁμοίως καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν, ἣν ἔδει, τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 ‡ Et quemadmodum non iudicarunt opus
se, vt cognoscerent Deum, sic tradidit eos
Deus in notitiam vanam, vt agerent quæ
non oportebat.

29 ‡ Repleti omni iniquitate, & fornicatione,
auaritia, malitia, & plenitudine, & homicidio, & contentione, & dolo, & liuore, & cæde, & furore, & rixa, & pessimis cogitationibus;

30 ‡ Et murmuratione, & obtrectatione, & Dei osores, contumeliosi, superbi, elati, inuentores malorum, parentibus suis immorigeri sunt.

31 ‡ Item cum quibus nullum est verum fœdus, nulla charitas, nullus pax, nulla denique misericordia in eis.

32 ‡ Qui quum norint iudicium Dei, quod eos qui talia perpetrant ad mortem damnet, non solùm ea peragunt, sed etiam assentiuntur iis qui ea faciunt.

CAP. II.

1 QVamobrem omni excusatione carebis ô homo qui condemnas proximum: eadem enim hoc ipsum quod condemnat proximum tuum, teipsum peragis reum: quandoquidem ea etiam quæ damnas tu ipse reuoluis.

Feria sexta tertiæ feriæ.

2 ‡ Porrò scimus iudicium Dei esse secundùm veritatem aduersus eos qui in his versantur.

3 ‡ Quid autem cogitas ô homo iudicans eos qui in his versantur, quum tu quoque eadem reuoluis? te effugere iudicium Dei?

4 ‡ An contra diuitias bonitatis eius, atque contra longanimitatem eius, & patientiam eius contemnis? quum quidem ignoras te Dei clementia ad pœnitentiam adduci?

5 ‡ Sed propter duritiam cordis tui quod non resipiscit, reponis tibi thesaurum iræ in diem indignationis, & reuelationis iusti iudicij Dei.

6 ‡ Qui quidem reddit vnicuique secundùm opera ipsius?

7 ‡ Iis quidem qui in perseuerantia boni operis gloriam & honorem, & incorruptionem expetunt, his inquam dabit vitam æternam:

8 ‡ Iis verò qui calumniatores sunt, & non acquiescunt veritati, sed iniquitati obtemperant, rependet iram & furorem.

17 ‡ Et sicut non probauerunt Deum habere in notitia, tradidit illos Deus in reprobum sensum: vt faciant ea quæ non conueniunt:

29 ‡ Repletos omni iniquitate, malitia, fornicatione, auaritia, nequitia, plenos inuidia, † homicidio, contentione, dolo, malignitate, susurrones,

30 ‡ Detractores, Deo odibiles, contumeliosos, superbos, elatos, inuentores malorum, parentibus non obedientes;

31 ‡ Insipientes, incompositos, sine affectione, absque fœdere, sine misericordia.

32 ‡ Qui cùm iustitiam Dei cognouissent, non intellexerunt; quoniam qui talia agunt, digni sunt morte: non solùm qui ea faciunt, sed etiam qui cõsentiunt facientibus.

CAP. II.

1 PRopter quod inexcusabilis es ô homo omnis qui iudicas. In quo enim iudicas alterum, teipsum condemnas: eadem enim agis † quæ iudicas.

2 ‡ Scimus enim quoniam iudicium Dei est secundùm veritatem in eos qui talia agunt.

3 ‡ Existimas autem hoc ô homo qui iudicas eos qui talia agunt, & facis ea, quia tu effugies iudicium Dei?

4 ‡ An diuitias bonitatis eius, & patientiæ, & longanimitatis † contemnis, ignorans quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit?

5 ‡ Secundùm autem duritiam tuam, & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram, in die iræ & reuelationis iusti iudicij Dei.

6 ‡ Qui reddet vnicuique secundùm opera eius:

7 ‡ Iis quidem qui secundùm patientiam boni operis, gloriam & honorem & incorruptionem † quærũt: vitam æternam,

8 ‡ Iis autem qui sunt ex contentione, & qui non acquiescunt veritati, credunt autem iniquitati: ità & indignatio.

18 ‡ καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα·

29 ‡ πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας· ψιθυριστάς·

30 ‡ καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,

31 ‡ ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀνελεήμονας·

32 ‡ οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν· οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι.

β.

1 ‡ Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν καταδικάζεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων.

2 ‡ οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ ἐστι κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.

3 ‡ λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας, καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ;

4 ‡ ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;

5 ‡ κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν, θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ·

6 ‡ ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

7 ‡ τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον.

8 ‡ τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ ὀργή.

18 ‡ Et quemadmodum non iudicarunt opus se, vt cognoscerent Deum, sic tradidit eos Deus in notitiam vanam, vt agerent quæ non oportebat.

29 ‡ Repleti omni iniquitate, & fornicatione, auaritia, malitia, & plenitudine, & homicidio, & contentione, & dolo, & liuore, & cæde, & furore, & rixa, & pessimis cogitationibus;

30 ‡ Et murmuratione, & obtrectatione, & Dei osores, contumeliosi, superbi, elati, inuentores malorum, parentibus suis immorigeri sunt.

31 ‡ Item cum quibus nullum est verum fœdus, nulla charitas, nullus pax, nulla denique misericordia in eis.

32 ‡ Qui quum norint iudicium Dei, quod eos qui talia perpetrant ad mortem damnet, non solùm ea peragunt, sed etiam assentiuntur iis qui ea faciunt.

CAP. II.

1 QVamobrem omni excusatione carebis ô homo qui condemnas proximum: eadem enim hoc ipsum quod condemnat proximum tuum, teipsum peragis reum: quandoquidem ea etiam quæ damnas tu ipse reuoluis.

Feria sexta tertiæ feriæ.

2 ‡ Porrò scimus iudicium Dei esse secundùm veritatem aduersus eos qui in his versantur.

3 ‡ Quid autem cogitas ô homo iudicans eos qui in his versantur, quum tu quoque eadem reuoluis? te effugere iudicium Dei?

4 ‡ An contra diuitias bonitatis eius, atque contra longanimitatem eius, & patientiam eius contemnis? quum quidem ignoras te Dei clementia ad pœnitentiam adduci?

5 ‡ Sed propter duritiam cordis tui quod non resipiscit, reponis tibi thesaurum iræ in diem indignationis, & reuelationis iusti iudicij Dei.

6 ‡ Qui quidem reddit vnicuique secundùm opera ipsius?

7 ‡ Iis quidem qui in perseuerantia boni operis gloriam & honorem, & incorruptionem expetunt, his inquam dabit vitam æternam:

8 ‡ Iis verò qui calumniatores sunt, & non acquiescunt veritati, sed iniquitati obtemperant, rependet iram & furorem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * Et oppressionem, & cruciatum cuius hominis scelera perpetrauit, Iudæus primùm, tum Aramæis [Gentilibus.]

10 * Gloriam verò & honorem, & pacem cuilibet operanti bona Iudæus primùm, tum Gentilibus.

11 * Non est enim acceptio facierum [& dignitatis personarum] apud Deum.

12 * Si siquidem qui sine lege peccauerunt, & sine Lege quoque peribunt: illi autem qui in Lege peccauerunt, à Lege condemnabuntur.

13 * Non enim auditores Legis iusti sunt apud Deo, sed qui Legem præstant, iustificantur.

Quotidie.

14 * Si enim Gentes Legem non habentes, ex natura sua præstiterint Legem, hi quamuis legem non habeant, sibipsis sunt Lex.

15 * Et hi ostendunt opus Legis scriptum in cordibus suis, & testimonium reddente illis ipsorum conscientia, cogitationibus verò eorum inuicem sese accusantibus, aut excusantibus.

16 * In die quo iudicabit Deus occulta hominum secundùm Euangelium meum per Iesum Meschicho.

17 * Et verò tu qui Iudæus cognominaris, & requiescis in Lege, & gloriaris in Deo:

18 * Et nosti voluntatem eius, & probas viliora, instructus per Legem,

19 * Confidisque de teipso te esse ducem cæcorum, & lucem eorum qui sunt in tenebris:

20 * Eruditorem insipientium, magistrum infantium, habentem formam scientiæ & veritatis in Lege.

21 * Qui ergo alium doces, teipsum non doces: qui prædicas non furandum, furaris.

22 * Quique dicis non mœchandum, mœcharis: qui execraris idola, sacrilegium facis.

23 * Qui in Lege gloriaris, per præuaricationem Legis Deum inhonoras.

24 * Etenim nomen Dei propter vos blasphematur inter Gentes, sicut scriptum est.

9 * Tribulatio & anguſtia in omnem animam hominis operantis malum, Iudæi primùm & Græci:

10 * Gloria autem & honor & pax omni operanti bonum, Iudæo primùm & Græco.

11 * Non enim eſt acceptio perſonarum apud Deum.

12 * Quicunq; enim ſine Lege peccauerunt, ſine Lege † peribunt: & quicunque in Lege peccauerunt, per Legem iudicabuntur.

13 * Non enim auditores Legis iuſti ſunt apud Deum: ſed factores Legis iuſtificabuntur.

14 * Cùm enim Gentes quæ Legem non habent, naturaliter ea quæ Legis ſunt faciunt: eiuſmodi Legem non habentes, ipſi ſibi ſunt Lex:

15 * Qui oſtendunt opus Legis ſcriptum in cordibus ſuis, teſtimonium reddente illis conſcientia ipſorum, & inter ſe inuicem cogitationum accuſantium, aut etiam defendentium.

16 * In die cùm iudicabit Deus occulta hominum, ſecundùm Euangelium meũ, per Ieſum Chriſtum.

17 * Si autem tu Iudæus cognominaris, & requieſcis in Lege, & gloriaris in Deo:

18 * Et noſti voluntatem eius, & probas viliora, inſtructus per Legem,

19 * Confidis teipſum eſſe ducem cæcorum, lumen eorum qui in tenebris ſunt:

20 * Eruditorem inſipientium, magiſtrum infantium, habentem formam ſcientiæ & veritatis in Lege.

21 * Qui ergo alium doces, teipſum non doces: qui prædicas non furandum, furaris.

22 * Qui dicis non mœchandum, mœcharis: qui abominaris idola, ſacrilegium facis.

23 * Qui in Lege gloriaris, per præuaricationem Legis Deum inhonoras.

24 * Nomen enim Dei per vos blaſphematur inter Gentes, ſicut ſcriptum eſt.

9 * Θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ ἕλληνος·

10 * δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ ἕλληνι·

11 * οὐ γάρ ἐστι προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ.

12 * ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται.

13 * οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται.

14 * ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, ἔτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος·

15 * οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων·

16 * ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ.

17 * ἴδε σὺ ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ,

18 * καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ νόμου·

19 * πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει,

20 * παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ.

21 * ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις· ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις.

22 * ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις· ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα, ἱεροσυλεῖς;

23 * ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις;

24 * τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται.

ס נוח ' שבר חסרה ' עבא ' חסכת ' בלע ' יקצ ' ורקיעא חסרה ' אלף ' קשט ' ערם ' שוש חסרה ' אולפ ' חלק נוח ' שקר

ד עבא ' חסכת ' בלע ' יקצ ' ורקיעא חסרה ' אלף ' קשט ' ערם ' שוש חסרה ' אולפ ' חלק נוח ' שקר

17 אן אנת דין דיהודיא מתקרא אנת ' ומתחתים אנת על נמוסא ' ותנינשא איך אזנליז ביר ישוע משיחא ·

18 וחכים רעותה ומחזי שפירן מתלפן מן נמוסא ·

19 ומתרשם אנת דעור לעוורין נהורא לדמכין בחשוכא ·

20 ומלפנא דסכלין ואיתי לך רועיא ' ורעיתא דשרירא בנמוסא ·

21 אנת דמלפנא אחרנא הלא נגבון אנת נפשך ' דמכרזא דלא לגנוב אנת ·

22 ואמר אנת דלא נצנון אנת נפשך ' דמתקרא מתעב צלמיא ' ואנת ' דפרש אנת מן נכסוקא ·

23 אנת דמתרשם בנמוסא ' מן עברתא דנמוסא מהון אנת ' ומחלל אנת ית שמה דאלהא ·

24 כמא דכתיב ארום שמה דאלהא בכון מתחלל בין עממיא ·

25 גזרתא ' מהימנא ' מן נמוסא ' ומן ' ומתחתים אנת ' ואיקרא

26 ומן ' ומתחתים אנת ' ואיקרא

27 ומן ' ומתחתים אנת ' ואיקרא

28 ומן ' ומתחתים אנת ' ואיקרא

29 ומן ' ומתחתים אנת ' ואיקרא

ד עבא ' חסכת ' בלע ' יקצ ' ורקיעא חסרה ' אלף ' קשט ' ערם ' שוש חסרה ' אולפ ' חלק נוח ' שקר

ס נוח ' שבר חסרה ' עבא ' חסכת ' בלע ' יקצ ' ורקיעא חסרה ' אלף ' קשט ' ערם ' שוש חסרה ' אולפ ' חלק נוח ' שקר

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 ‡ Nam circuncisio prodeſt ſi legem obſerues: ſin autem tranſgreditor Legis fis, circuncisio tua præputium facta eſt.

26 ‡ Quòd ſi præputium ſeruauerit præcepta Legis, nonne præputium reputabitur in circuncisione?

27 ‡ Itaque præputium quod ex natura eſt præſtat Legem condemnabit te, qui per literam & circuncisionem tranſgreſſor es Legis.

Lectio quotidiana.

28 ‡ Non enim qui palam eſt, Iſhoudaeus eſt: nec etiam ea, quæ conſpicitur in carne, circuncisio.

29 ‡ Sed is demum Iſhoudæus eſt qui occultus eſt: & ea circuncisio, quæ cordis eſt, per ſpiritum, non per literam: cuius laus non ex hominibus, ſed ex Deo eſt.

CAP. III.

1 Quid ergo amplius Iudæo eſt? aut quæ vtilitas circuncisionis?

2 ‡ Multa per omnem modum. Primùm quidem, quia credita ſunt illis eloquia Dei.

3 ‡ Quid enim ſi quidam illorum non crediderunt? nunquid incredulitas illorum fidem Dei euacuabit?

4 ‡ Abſit: ſit autem Deus verax: omnis autem homo mendax, ſicut ſcriptum eſt: Vt iuſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas cùm iudicaris.

5 ‡ Si autem iniquitas noſtra iuſtitiam Dei commendat, quid dicemus? Nunquid iniquus eſt Deus qui infert iram? (ſecundum hominem dico.)

6 ‡ Abſit. alioquin quomodo iudicabit Deus hunc mundum?

7 ‡ Si enim veritas Dei in meo mendacio abundauit, in gloriam ipſius: quid adhuc & ego tanquam peccator iudicor?

8 ‡ Et non (ſicut blaſphemamur, & ſicut aiunt quidam nos dicere) faciamus mala, vt veniant bona? quorum damnatio iuſta eſt.

9 ‡ Quid ergo? præcellimus eos? nequaquã. Præcauſati enim ſum[m]⁹ Iudæos & Græcos, omnes ſub peccato eſſe: ‡ Sicut ſcriptũ eſt: Quia non eſt iuſtus quiſquã: ‡ Non eſt intelligens, non eſt requirens Deum. ‡ Omnes declinauerunt, ſimul inutiles facti ſunt: non eſt qui faciat bonum, non eſt vſque ad vnum.

‡ Sepulchrum patens eſt guttur eorum, linguis ſuis dolose agebant: venenum aſpidum ſub labiis eorum: ‡ quorum os maledicentia & amaritudine plenum eſt: ‡ veloces pedes eorum ad effundendum ſanguinem: ‡ contritio & infelicitas in viis eorum: ‡ & viam pacis non cognouerunt: ‡ non eſt timor Dei ante oculos eorum.

‡ Scimus autem quòd quæcunque lex loquitur, his qui ſub lege ſunt loquitur: vt omne os obſtruatur, & ſubditus fiat omnis mundus Deo.

‡ Quia ex operibus legis non iuſtificabitur omnis caro coram illo: per legem enim cognitio peccati.

‡ Nunc autem ſine lege iuſtitia Dei manifeſtata eſt, teſtificata a lege & prophetis.

‡ Iuſtitia autem Dei per fidem Ieſu Chriſti in omnes & ſuper omnes qui credunt in eum: non enim eſt differentia.

‡ Omnes enim peccauerunt, & egent gloria Dei.

‡ Iuſtificati gratis per gratiam ipſius, per redemptionem quæ eſt in Chriſto Ieſu.

‡ Quem propoſuit Deus propitiationem per fidem in ſanguine ipſius, ad oſtenſionem iuſtitiæ ſuæ propter remiſſionem delictorum præteritorum, ‡ in ſuſtentatione Dei: ad oſtenſionem iuſtitiæ ſuæ in hoc tempore: vt ſit ipſe iuſtus, & iuſtificans eum qui eſt ex fide Ieſu.

‡ Vbi eſt ergo gloriatio tua? exclusa eſt. Per quam legem? factorum? non: ſed per legem fidei.

‡ Arbitramur enim iuſtificari hominem per fidem ſine operibus legis.

‡ An Iudæorum Deus tantùm? nonne & gentium? Etiam gentium.

‡ Quoniam quidem vnus Deus qui iuſtificat circuncisionem ex fide, & præputium per fidem.

‡ Legem ergo deſtruimus per fidem? abſit: ſed legem ſtatuimus.

25 ‡ περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν.

26 ‡ ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται;

27 ‡ καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου;

28 ‡ Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ, ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ, ἐν σαρκὶ, περιτομή·

29 ‡ ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας, ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι. οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

γ'.

1 ‡ Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου; ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς;

2 ‡ πολὺ κατὰ τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ.

3 ‡ τί γάρ, εἰ ἠπίστησάν τινες, μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει;

4 ‡ μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθὴς, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς γέγραπται, ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.

5 ‡ εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω.

6 ‡ μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον;

7 ‡ εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι;

8 ‡ καὶ μὴ (καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ καθώς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν) ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρῖμα ἔνδικόν ἐστι.

9 ‡ τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι·

10 ‡ καθὼς γέγραπται, ὅτι οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς·

11 ‡ οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν·

12 ‡ πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.

‡ τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν· ‡ ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει· ‡ ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα· ‡ σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· ‡ καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν· ‡ οὐκ ἔστι φόβος θεοῦ κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

‡ Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λαλεῖ, τοῖς ἐν νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ.

‡ διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

‡ νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν·

‡ δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστι διαστολή·

‡ πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ·

‡ δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

‡ ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων, ‡ ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ· πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

‡ ποῦ οὖν ἡ καύχησις σου; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί· ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως.

‡ λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου.

‡ ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν·

‡ εἴπερ εἷς ὁ θεὸς ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.

‡ νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * Sepulchra patentia guttura eorum, & linguæ eorũ fraudulentæ, & venenum aspidis sub labiis eorum.
14 * Os eorum plenum est imprecatione & felle.
15 * Et pedes eorum veloces ad effundendum sanguinem.
16 * Contritio & miseria in viis eorum.
17 * Et viam pacis non cognouerunt.
18 * Nec timor Dei est coram oculis eorum.

Lectio Martyrum.

19 * Scimus autem quæcunque dicit Lex, qui sunt in Lege dicere: vt omne os obstruatur, & vniuersus mundus obnoxius sit condemnationi Dei.
20 * Quandoquidem ex operibus Legis non iustificabitur omnis [vila] caro coram illo. Per Legem enim innotuit peccatum.
21 * Nunc autem sine Lege iustitia Dei reuelata est, cui suffragatur ipsa Lex & Prophetæ.
22 * Iustitia verò Dei per fidem Iesu Christi, in omnes & super omnes qui credunt in eum. non enim est distinctio.
23 * Quoniam omnes peccauerunt, ac destituuntur gloria Dei.
24 * Iustificantur autem per gratiam ipsius, & per redemptionem quæ est in Christo Iesu.
25 * Quem proposuit Deus propitiationem per fidem sanguinis ipsius, propter peccata quæ antea patrauimus.
26 * Per locum quem dedit nobis Deus longanimitate sua ad demonstrationem iustitiæ suæ hoc tempore: vt sit ipse iustificet iustitia eum, qui est ex fide Iesu.
27 * Vbi ergo gloriatio? exclusa est. Per quam Legem? operum? nequaquam: sed per Legem fidei.
28 * Ratiocinamur ergo fide iustificari hominem, non autem operibus Legis.
29 * Num enim Deus Iudæorum est tantùm, Gentiũ verò minimè? sed & Gentium.
30 * Quia vnus est Deus, qui iustificat circumcisionem ex fide, atque præputium per eandem fidem.
31 * Nunquid igitur Legem ipsam abrogamus per fidem? Absit. quinimò Legem ipsam stabilimus.

13 * Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolosè agebant. Venenum aspidum sub labiis eorum.
14 * Quorum os maledictione & amaritudine plenum est:
15 * Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem.
16 * Contritio & infelicitas in viis eorum:
17 * Et viam pacis non cognouerunt.
18 * Non est timor Dei ante oculos eorum.

19 * Scimus autem, quoniam quæcunque Lex loquitur, iis qui in Lege sunt loquitur: vt omne os obstruatur, & subditus fiat omnis mundus Deo:
20 * Quia ex operibus Legis non iustificabitur omnis caro coram illo. Per Legem enim cognitio peccati.
21 * Nunc autem sine Lege iustitia Dei manifestata est, testificata à Lege & Prophetis.
22 * Iustitia autem Dei per fidem Iesu Christi, in omnes & super omnes qui credũt in eum. non enim est distinctio.
23 * Omnes enim peccauerunt: & egent gloria Dei.
24 * Iustificati gratis per gratiam ipsius, per redẽptionem quę est in Christo Iesu:
25 * Quę proposuit Deus †propitiationem, per fidem in sanguine ipsius, ad ostẽsionem iustitiæ suæ, propter remissionem præcedentium delictorum,
26 * In sustentatione Dei, ad ostẽsionem iustitiæ eius in hoc tempore: vt sit ipse iustus, & iustificans eum qui est ex fide Iesu Christi.
27 * Vbi est ergo gloriatio tua? Excluſa est. Per quam Legem? factorum? Non, sed per Legem fidei.
28 * Arbitramur enim iustificari hominem per fidem sine operibus Legis.
29 * An Iudæorum Deus tantùm? nonne & Gentium? Imò & Gentium.
30 * Quoniam quidem vnus est Deus, qui iustificat circumcisionem ex fide, & præputium per fidem.
31 * Legem ergo destruimus per fidem? Absit. sed Legem statuimus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. IIII.

1 Quid ergo dicemus de Abrahám patrem Patrum [Patriarcha], eum adeptum esse carne?
2 Si enim Abrahám ex operibus iustificatus fuit, gloriationem habet, sed non apud Deum.
3 Quid enim ait Scriptura? Credidit Abrahom Deo, & imputatũ est ei ad iustitiam.
4 Operanti autem non imputatur merces sua quasi per gratiam, sed pro debito.
5 Ei verò qui non operatur, sed credit in eum qui iustificat peccatores, imputatur fides ad iustitiam.
6 Quemadmodum Dauid quoque dicit de beatitudine illius hominis, cui Deus imputat iustitiam absque operibus, dicens:
7 Beati illi, quibus remittuntur iniquitates ipsorum, & quorum tecta sunt peccata.
8 Et beatus vir ille, cui non imputabit Deus peccatum ipsius.
9 Ista igitur beatitudo super circumcisionem ipsam, an super præputium fit? Dicimus enim imputatam fuisse Abrahám fidem ad iustitiam.
10 Quomodo ergo imputata ei fuit in circumcisione, an in præputio? non in circumcisione, sed in præputio.
11 Signum enim accepit sibi circumcisionis, & sigillum iustitiæ fidei suæ quæ fuit in præputio, vt esset pater eorum omnium credituri essent ex præputio, vt imputetur etiam ipsis ad iustitiam.
12 Pater autem ad circumcisionem non tantùm qui ex circumcisione fuit, sed & qui perfectè insistunt vestigiis fidei patris nostri Abrahom, quæ fuit in præputio.

Quotidie.

13 Non enim per Legem extitit promissum ipsi Abrahom & semini eius, vt esset mundi, sed per iustitiam fidei.
14 Si enim ij qui ex Lege sunt, hæredes sunt; vana fuit fides, & abrogata est promissio.
15 Siquidem Lex efficax est ira; quoniam enim Lex non est, nec etiã transgressio est.

CAP. IIII.

1 Quid ergo dicemus inuenisse Abraham patrem nostrum secundùm A carnem?
2 Si enim Abraham ex operibus iustificatus est, habet gloriam, sed non apud Deum.
3 Quid enim dicit Scriptura? Credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad iustitiam.
4 Ei autem qui operatur, merces non imputatur secundùm gratiam, sed secundùm debitum.
5 Ei verò qui non operatur, credenti autem in eum qui iustificat impium, reputatur fides eius ad iustitiam secundùm propositum gratiæ Dei.
6 Sicut & Dauid dicit beatitudinem hominis, cui Deus accepto fert iustitiã, sine operibus:
7 Beati, quorum remissæ sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. B
8 Beatus vir, cui non imputabit Dominus peccatum.
9 Beatitudo ergo hæc in circumcisione manet, an etiam in præputio? Dicimus enim quia reputata est Abrahæ fides ad iustitiam.
10 Quomodo ergo reputata est? in circumcisione, an in præputio? Non in circumcisione, sed in præputio.
11 Et signum accepit circumcisionis, signaculum iustitiæ fidei quæ est in præputio: vt sit pater omnium credentium per præputium, vt reputetur & illis ad iustitiam:
12 Et sit pater circumcisionis, non iis tantùm qui sunt ex circumcisione, sed & iis qui sectantur vestigia fidei quæ est in præputio patris nostri Abrahæ.
13 Non enim per Legem promissio Abrahæ, aut semini eius, vt hæres esset C mundi: sed per iustitiam fidei.
14 Si enim qui ex Lege, hæredes sunt, exinanita est fides, abolita est promissio.
15 Lex enim iram operatur. Vbi enim non est Lex, nec præuaricatio.

δ'.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν κατὰ σάρκα;
2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν θεόν.
3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
4 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα·
5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην·
6 καθάπερ καὶ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων·
7 μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι.
8 μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν.
9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην.
10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.
11 καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην·
12 καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.
13 οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ, ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως.
14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου, κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, κατήργηται ἡ ἐπαγγελία·
15 ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ γάρ ἐστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Propterea ex fide quæ per gratiam iu-
stificabitur, vt vera sit promissio tuis se-
mini: non solùm ei quod est ex Lege, sed e-
tiam ei quod est ex fide ipsius Abrahæ, qui
est pater omnium nostrum.

17 *Sicut scriptum est, Posui te patrem mul-
titudini gentium coram Deo cui credidi-
sti, qui vivificat mortuos, & vocat ea quæ non
sunt, perinde ac si essent.

18 Ac sine spe in spem credidit, vt fieret pa-
ter multitudinis Gentium, prout scriptum
est, Ita erit semen tuum.

19 Nec infirmus fuit in fide sua, neque ad-
corpus suum emortuum, cùm ferè centum
annos natus, & emortuam vulvam Sa-
ræ.

20 Nec de promissione Dei dubitando fuit
expers fidei, sed roboratus est fide, dando
gloriam Deo.

21 * Et confirmatus fuit Deum præstare
quod ei pollicitus fuerat.

22 *Idcirco imputatum est ei ad iustitiam.

23 * Non autem propter eum tantùm hoc scri-
ptum est, nempe imputatum sibi fuisse,

24 ad iustitiam:

* sed etiam propter nos,
quippe nobis quoque futurum est vt repu-
tetur, iis qui credunt in eum qui excitauit
mino nostrum Ieschua Meschicha à mortuis:

25 * Qui quidem traditus fuit propter pec-
cata nostra, & resurrexit vt iustificaremur.

Lectio secunda Feriæ Candidissimæ.

CAP. VI.

1 QUoniam igitur iustificati sumus per fi-
dem, habemus pacem apud Deum per
Dominum nostrum Ieschua Meschicha.

2 * Per quem accessimus fide ad hanc gra-
tiam qua stamus: & gloriamur in spe gloriæ
Dei.

3 * Nec ita tantùm, sed etiam in oppressio-
nibus gloriamur, cùt qui cognoscimus quòd
oppressio patientiam in nobis perficiat.

4 * Patientia verò experientiam, experi-
entia verò spem.

5 * Spes autem non confundit: quia cha-
ritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus
6 nobis. * Porrò si Meschicha pro impiis
mitates nostras hac tempore pro nobis mor-
tuus est:

16 *Ideo ex fide: vt secundum gratiam
firma sit promissio omni semini, non ei
qui ex lege est solùm, sed & ei qui ex fi-
de est Abrahæ, qui pater est omnium
nostrum, (Sicut scriptum est: Quia
17 patrem multarum gentium posui te)
ante Deum, cui credidisti, qui vivificat
mortuos: & vocat ea quæ non sunt, tan-
quam ea quæ sunt. 18 *Qui contra
spem in spem credidit: vt fieret pater
multarum gentium, secundùm quod di-
ctum est ei: Sic erit semen tuum sicut
stellæ cæli, & arena maris.

19 *Et non infirmatus est fide: nec con-
siderauit corpus suum emortuum, cùm
ferè centum esset annorum, & emor-
tuam vulvam Saræ.

20 *In repromissione etiam Dei non hæ-
sitauit diffidentia: sed confortatus est
21 fide, dans gloriam Deo: * Plenissimè
sciens, quia quæcunque promisit, potès
22 est & facere. * Ideo & reputatum est illi
23 ad iustitiam. * Non est autem scrip-
tum tantùm propter ipsum, quia repu-
tatum est illi ad iustitiam: 24 *Sed & pro-
pter nos, quibus reputabitur credenti-
bus in eum, qui suscitauit Iesum Chri-
stum Dominum nostrum à mortuis:

25 *Qui traditus est propter delicta no-
stra, & resurrexit propter iustificatio-
nem nostram.

CAP. V.

1 * IVstificati ergo ex fide, pacem habea-
mus ad Deum per Dominũ nostrum A
Iesum Christum:

2 * Per quem & habemus accessum per
fidem in gratiam istam in qua stamus,
& gloriamur, in spe gloriæ filiorum Dei.

3 *Non solùm autem, sed & gloriamur
in tribulationibus, scientes quòd tribu-
latio patientiam operatur:

4 *Patientia autem probationem, pro-
batio verò spem.

5 * Spes autem non confundit: quia
charitas Dei diffusa est in cordibus no-
stris, per Spiritum sanctum qui datus
est nobis.

6 *Vt quid enim Christus, cùm adhuc
infirmi essemus, secundùm tempus pro
impiis mortuus est?

Universidad de Deusto
Biblioteca

(* Enimuerò vix quis quâ pro iusto mo-
ritur: nam pro bonò forsitan audeat aliquis
mori.) * Hic ostendit Deus dilectionem
suam erga nos, quòd quum essemus peccato-
res, Messichco pro nobis mortuus fit.
* Quâto magis igitur iustificabimur nunc
sanguine ipsius, & per eum liberabimur a
ira? * Si enim quum essemus inimici, re-
conciliatus est nobiscum Deus per mortem
Filij sui, quanto magis ergo eius reconcilia-
tione seruabimur per vitam ipsius?
* Nec ita tantùm, sed etiam gloriabimur
in Deo per Dominum nostrum Iesum Mes-
schicho, per quem nunc accepimus reconcilia-
tionem.

Feria prima præcedente Ieiunium.

* Quemadmodum per vnum hominem
introiit peccatum in mundum, & per pec-
tum mors, & ita in omnes filios hominum
transijt mors, in ipso quòd omnes peccave-
* Nam quum vsque ad Legem peccatum
fuerit in mundo, tamen non imputabatur
peccatum, quia non erat Lex.
* Sed regnauit mors ab Adam vsque ad
Mouschc, in eos quoque qui non peccaue-
in similitudine transgressoris Legis Adæ, qui
sius, qui est typus illius qui erat futurus.
* At non vt erratum, ita & donum.
si enim propter erratum vnius multi mor-
sunt; quanto igitur magis gratia Dei & do-
num eius propter vnum hominem Iesum
Meschicho in multos redundabit?
* Neque vt delictum vnius, ita & do-
num. extitit enim iudicium ab vno ad con-
demnationem, extitit autem donum ex pe-
catis multis ad iustificationem.
* Nam si propter delictum vnius regnauit
uit mors, multo magis ij qui accipiunt abun-
titudinem illam gratiæ, & doni, & iusti-
tiæ, in vita regnabunt per vnum Iesum
Meschicho. * Sicut ergo propter delictum
vnius, extitit condemnatio in omnes ho-
nes, ita propter iustitiam vnius hominis,
meritum ad vitam in omnes homines.
* Quemadmodum enim per inobedi-
tiam vnius hominis, peccatores constituti
terunt; ita etiam per obedientiam vnius
multi iusti facti sunt.

* Vix enim pro iusto quis moriturnã
pro bono forsitan quis audeat mori.
* Commendat autem charitatẽ suam
Deus in nobis: quoniã cùm adhuc pec
catores essem⁹†, Christus pro nobis mor
tuus est. * Multò igitur magis nunc
iustificati in sanguine ipsius, salui erit
mus ab ira per ipsum.
* Si enim cùm inimici essemus, recon
ciliati sumus Deo per mortem Filij eius,
multò magis reconciliati, salui erimus
in vita ipsius. * Non solùm autem, sed
& gloriamur in Deo per Dominum no
strum Iesum Christum, per quem nunc
reconciliationem accepimus.

* Propterea sicut per vnum hominem
peccatum in hunc mundum intrauit, C
& per peccatum mors: & ita in omnes
homines mors pertransiit, in quo om
nes peccauerunt.
* Vsque ad Legem enim peccatum e
rat in mundo: peccatum autem non im
putabatur cùm Lex non esset.
* Sed reguauit mors ab Adam vsque
ad Moysen, etiam in eos qui non pecca
uerunt in similitudinem præuaricatio
nis Adæ, qui est forma futuri.
* Sed non sicut delictum, ita & do
num. si enim vnius delicto multi mor
tui sunt, multò magis gratia Dei & do
num, in gratia vnius hominis Iesu Chri
sti in plures abundauit.
* Et nõ sicut per vnum peccatum, ita
& donum. nam iudicium quidẽ ex vno, D
in condemnationem: gratia autem ex
multis delictis, in iustificationem.
* Si enim vnius delicto mors reg
nauit per vnum: multò magis abundan
tiam gratiæ & donationis & iustitiæ ac
cipientes, in vita regnabunt per vnum
Iesum Christum.
* Igitur sicut per vnius delictũ in om
nes homines in condemnationem: sic
& per vnius iustitiam, in omnes homi
nes in iustificationem vitæ.
* Sicut enim per inobedictiam vnius
hominis, peccatores cõstituti sunt mul
ti: ita & per vnius obeditionem, iusti
constituentur multi.

* ἔτι γὰρ Χ̄ς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε.
* μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν.
* συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε·
* πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.
* εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ.
* οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰ Χ̄υ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.
* Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον.
* ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογᾶται, μὴ ὄντος νόμου.
* ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος.
* ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χ̄ριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε.
* καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρῖμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων, εἰς δικαίωμα·
* εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰ Χ̄υ.
* ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα· οὕτω καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς·
* ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί.

ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Nescitis quòd cui paratis vos ipsos seruos ad obediendum, serui estis eius cui obeditis, siue peccati ad mortem, siue obeditionis ad iustitiam?

17 * Gratia autem sit Deo, quòd fuistis serui peccati; obedistis autem ex corde eius formæ doctrinæ cui traditi estis.

18 * Quumque liberati fuistis à peccato, facti estis iustitiæ.

19 * Sicut inter homines loquor propter infirmitatem carnis vestræ: vt quemadmodum parastis membra vestra ad seruitutem immunditiæ & iniquitati, ita etiam nunc, exhibete membra vestra ad seruitutem iustitiæ & sanctimoniæ.

20 * Quum enim serui essetis peccati, liberi eratis iustitiæ.

21 * Eequem fructum habebatis tunc in illis, in quibus nunc erubescitis? nam finis illorum mors est.

22 * Nunc autem qui liberati estis à peccato, & facti estis serui Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem verò vitam æternam.

23 * Merces autem peccati mors, donum Dei vita æterna per Dominum nostrum Ieschua Meschicho.

Feria tertia Paschatis.

CAP. VII.

1 AN nescitis, fratres, (quamvis enim Legem allaquor) Legem dominari viro quamdiu viuerit?

2 * Vt mulier quæ desponsata est marito per Legem quamdiu viuit: sed si mortuus fuerit maritus eius, liberata est à lege mariti.

3 * Quòd si viuente marito fuerit cum altero viro, casta nomine: sin autem obierit maritus eius, liberata est à lege illa: nec erit mœchia, si fuerit cum alio viro.

4 * Nunc igitur, fratres, mortificati estis Legi in corpore Meschicho, vt fiatis alterius nempe qui excitatus est à mortuis, vt fructificemus Deo.

5 * Quum enim essemus in carne, passiones peccatorum, quæ per Legem excitabantur in membris nostris, vt fructificarent morti.

16 * Ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοὴν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην;

17 * Χάρις δὲ τῷ θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς.

18 * ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ.

19 * ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.

20 * ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.

21 * τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων, θάνατος.

22 * νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον.

23 * τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

ζ.

1 * Ἢ ἀγνοεῖτε ἀδελφοί· γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ· ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ;

2 * ἡ γὰρ ὑπὸ ἀνδρὶ γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.

3 * ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλεύθερα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ.

4 * ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἀνδρὶ ἑτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ·

5 * ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκὶ, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν, τὰ διὰ τοῦ νόμου, ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 ‡ Nunc autem cessamus à Lege, & mortui sumus ei qui nos detinebat, vt seruiamus in nouitate Spiritus, non autem in vetustate scripturarum.

7 ‡ Quid ergo dicemus? Lex peccatum est? Absit. Sed peccatum non cognoui, nisi per Legem. Nam enim concupiscentiam nesciebam, nisi Lex diceret, Non concupisces.

8 ‡ Occasione autem accepta peccatum per mandatum operatum est in me omnem concupiscentiam. Sine Lege enim peccatum mortuum erat.

9 ‡ Ego autem viuebam sine Lege aliquando. Sed cùm venisset mandatum, peccatum reuixit.

10 ‡ Ego autem mortuus sum: & inuentum est mihi mandatum, quod erat ad vitam, hoc esse ad mortem.

11 ‡ Nam peccatum occasione accepta per mandatum, seduxit me, & per illud occidit.

12 ‡ Itaque Lex quidem sancta, & mandatum sanctum, & iustum & bonum.

13 ‡ Quod ergo bonum est, mihi factum est mors? Absit. sed peccatum, vt appareat peccatum, per bonũ operatum est mihi mortẽ: vt fiat supra modum peccans peccatum per mandatum.

14 ‡ Scimus enim quia Lex spiritalis est: ego autem carnalis sum, vænunda- tus sub peccato.

15 ‡ Quod enim operor non intelligo. Non enim quod volo, hoc ago: sed quod odi, illud facio.

16 ‡ Si autem quod nolo, illud facio: cõsentio Legi, quoniam bona est.

17 ‡ Nunc autem iam non ego operor illud, sed quod habitat in me, peccatum.

18 ‡ Scio enim quia non habitat in me, hoc est, in carne mea, bonum. Nam velle adiacet mihi, perficere autem bonũ non inuenio. ‡ Non enim quod volo bonum, hoc facio: sed quod nolo malũ, hoc ago.

20 ‡ Si autem quod nolo, illud facio: iam non ego operor illud, sed quod habitat in me, peccatum.

21 ‡ Inuenio igitur Legem, volenti mihi facere bonũ, quoniam mihi malum adiacet. 22 ‡ Condelector enim Legi Dei secundum interiorem hominem:

6 ‡ νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

7 ‡ τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο. ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, οὐκ ἐπιθυμήσεις.

8 ‡ ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς, κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά.

9 ‡ ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν·

10 ‡ ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνατον.

11 ‡ ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέ με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν.

12 ‡ ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή.

13 ‡ τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ γέγονε θάνατος; μὴ γένοιτο. ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.

14 ‡ οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

15 ‡ ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω, τοῦτο πράσσω· ἀλλ' ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ.

16 ‡ εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός.

17 ‡ νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

18 ‡ οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι· τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλόν, οὔ.

19 ‡ οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω.

20 ‡ εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

21 ‡ εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται.

22 ‡ συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον.

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * Sed video legem aliam in membris meis quæ pugnat aduersus legem mentis meæ, & captiuum me reddit legi peccati, quæ est in membris meis.
14 * Miser ego homo, quis me liberabit à corpore istio mortis?
15 * Gratias ago Deo, in manu Domini nostri Jeschua Meschicho.

Vigilia Dominicæ magnæ Resurrectionis.

16 Nunc igitur ego quidē mente mea seruio Legi Dei, carne verò meâ seruio legi peccati.

CAP. VIII.

1 PRoinde nulla est condemnatio iis qui ambulant secundùm carnem in Jesu Meschicho. 2 Lex enim spiritus vitæ in Jesu Meschicho, liberauit me à lege peccati & mortis. 3 Nam quod impossibile erat Legi, in quo infirmabatur per carnē, Deus filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne,
4 Vt iustificatio Legis impleretur in nobis, qui non secundùm carnem ambulamus, sed secundùm Spiritum.
5 Qui enim secundùm carnem sunt, quæ carnis sunt, sapiunt, qui verò secundùm spiritum sunt, quæ sunt spiritus, B sentiunt.
6 Nam prudētia carnis, mors est: prudentia autem spiritus, vita & pax.
7 Quoniam sapiētia carnis, inimica est Deo: Legi enim Dei nō est subiecta, nec enim potest.
8 Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt.
9 Vos autem in carne non estis, sed in spiritu, si tamen Spiritus Dei habitat in vobis. Siquis autem Spiritum Christi non habet, hic non est eius.
10 Si autem Christus in vobis est, corpus quidem mortuum est propter peccatū, Spiritus verō† viuit propter Iustificationem.
11 Quòd si Spiritus eius qui suscitauit Iesum à mortuis, habitat in vobis, qui C suscitauit Iesum Christum à mortuis, viuificabit & mortalia corpora vestra, propter inhabitantem Spiritum eius in vobis.

13 * Βλέπω ὃ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου.
14 * Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος, τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου.
15 * Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ, νόμῳ ἁμαρτίας.

ή.

1 * Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.
2 * ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.
3 * τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ,
4 * ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.
5 * οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος.
6 * τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη·
7 * διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται.
8 * οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.
9 * ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.
10 * εἰ δὲ χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην.
11 * εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν, οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας τὸν χριστὸν ἐκ νεκρῶν, ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Feria tertia hebdomadis sextæ lectio.

12 * Nùc fratres, debitores sumus non carni, vt secundùm carnem ambulemus.
13 * Si enim in carne vixeritis, futurum est vt moriamini: sed si spiritu corum factas corporis mortificaueritis, viuetis.
14 * Qui enim spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei.
15 * Non enim accepistis spiritum seruitutis iterum in timore: sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba, (Pater.)
16 * Ipse enim Spiritus, testimonium reddit spiritui nostro quòd sumus filij Dei.
17 * Si autem filij, & hæredes. hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi: si tamen compatimur, vt & conglorificemur.
18 * Existimo enim quòd non sunt condignæ passiones huius temporis, ad futuram gloriam quæ reuelabitur in nobis.
19 * Nam expectatio creaturæ, reuelationem filiorum Dei expectat.
20 * Vanitati enim creatura subiecta est, non volens; sed propter eum qui subiecit eam in spe:
21 * Quia & ipsa creatura liberabitur à seruitute corruptionis, in libertatem gloriæ filiorum Dei.
22 * Scimus enim quòd omnis creatura ingemiscit, & parturit vsque adhuc.
23 * Non solùm autem illa, sed & nos ipsi primitias spiritus habentes, & ipsi intra nos gemimus, adoptionem filiorum Dei expectantes, redemptionē corporis nostri.
24 * Spe enim salui facti sumus. Spes autem quæ videtur, nō est spes. nam quod E videt quis, quid sperat?
25 * Si autem quod non videmus, speramus; per patientiam expectamus.
26 * Similiter autem & Spiritus adiuuat infirmitatem nostram. nam quid oremus sicut oportet, nescimus: sed ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.
27 * Qui autē scrutatur corda, scit quid desideret Spiritus: quia secūdùm Deum postulat pro sanctis.

12 * Ἀρα οὖν, ἀδελφοὶ, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν·
13 * εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.
14 * ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ θεοῦ.
15 * οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ.
16 * αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.
17 * εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.
18 * λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ, πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.
19 * ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται.
20 * τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐπ' ἐλπίδι,
21 * ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ.
22 * οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει, καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν·
23 * οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν.
24 * τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη, οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει;
25 * εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.
26 * ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ, οὐκ οἴδαμεν· ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις.
27 * ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰς καρδίας, οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lectio Martyrum.

1 Scimus enim quòd iis qui diligunt Deum,
omnia re id auxiliatur ad bonum, iis qui
quos præordinauit vt fint vocati.
2 Et à principio cognouit eos, & præfi-
gnauit in fimilitudine imaginis Filij fui, vt
is fit primogenitus fratrum multorum.
3 Quos autem prius obfignauit [vocauit,
nauit,] eos vocauit: et quos vocauit, eos iu-
ficauit: quos verò iuftificauit, eos glorifi-
4 ficauit. Quid igitur dicemus ad hæc?
Deus pro nobis, quis contra nos?
5 Quod fi ne proprio quidem Filio pepar-
cit, fed pro nobis omnibus tradidit eum,
modo omnia cum eo non largietur nobis?
6 Quis fefe opponet electis Dei? Deus
7 iuftificat. 8 Quis condemnabit? Chri-
mortuus eft & excitatus, eftque ad dex-
teram Dei, & poftulat pro nobis.
9 Quis me feparabit à dilectione Meffi-
cho? oppreffio, aut anguftia, aut perfecu-
tio, aut fames, aut nuditas, aut periculum,
10 aut gladius? (Sicut fcriptum eft: Propter
te quotidie morimur, & habiti fumus quaf-
oues ad mactationem.)
11 Verùm in his omnibus vincimus per
mur per eum qui dilexit nos.
12 Perfuafum enim habeo, neque mortem,
neque vitam, neque Angelos, neque princi-
patus, neque poteftates, neque inftantia,
13 que futura, 14 Neque altitudinem, neque
profunditatem, nec denique vllam creatu-
ram poffe me feiungere à dilectione Dei, quæ
eft in Domino noftro Ieschua Meffichâ.

CAP. IX.

1 Veritatem dico per Meschicho, neque men-
tior: fed fuffragatur mihi mea conscientia
per Spiritum Sanctitatis,
2 Magnam mihi eſſe egritudinem, & do-
lorem cordi meo indefinentem.
3 Optarim enim ego ipſe anathema eſſe
Meſchicho pro fratribus meis, & pro ſan-
guine meis ſecundùm carnem:
4 Qui ſunt filij Iſraël, quorum eſt adop-
tio, & gloria, & pactio, & Lex, & ſacer-
dotium, & promiſſiones, & Patres.

1 Scimus autem quoniam diligẽtibus
Deũ, omnia cooperatur in bonũ, iis qui
secundùm propositũ vocati sunt sancti.
2 Nam quos præscivit, & prædestina-
uit conformes fieri imaginis Filij sui, vt
sit ipse primogenit⁹ in multis fratribus.
3 Quos autem prædestinauit, hos &
vocauit: & quos vocauit, hos & iustifi-
cauit: quos autem iustificauit, illos &
4 glorificauit.
Quid ergo dicemus ad hæc? si Deus
pro nobis, quis contra nos?
5 Qui etiam proprio Filio non pe-
percit, sed pro nobis omnibus tradidit
illum, quomodo non etiam cum illo
omnia nobis donauit?
6 Quis accusabit aduersus electos
Dei? Deus qui iustificat.
7 Quis est qui condemnet? Christus
Iesus qui mortuus est, imò qui & resur-
rexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam
interpellat pro nobis.
8 Quis ergo nos separabit à charita-
te Christi? tribulatio, an angustia, an fa-
mes, an nuditas, an periculum, an per-
secutio, an gladius?
9 (Sicut scriptum est: Quia propter te
10 mortificamur tota die: æstimati sumus G
sicut oues occisionis.)
11 Sed in his omnib⁹ superamus pro-
pter eum qui dilexit nos.
12 Certus sum enim, quia neque mors,
neque vita, neque angeli, neque princi-
patus, neque virtutes, neque instantia,
neque futura, neque fortitudo,
13 Neq; altitudo, neque profundum,
neque creatura alia poterit nos separare
à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu
Domino nostro. CAP. IX.

1 Veritatem dico in Christo, non men-
tior, testimonium mihi perhibente A
conscientia mea in Spiritu sancto:
2 Quontam tristitia mihi magna est,
& continuus dolor cordi meo.
3 Optabam enim ego ipse anathema
esse à Christo pro fratribus meis, qui
sunt cognati mei secundùm carnem,
4 Qui sunt Israelitæ, quorum adoptio est
filiorum, & gloria, & testamẽtum, & le-
gislatio, & obsequium, & promissa:

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܐ ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܝܬ ܠܝ ܒܪ̈ܝܬܐ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lectio peregrinorum.

22 * Sin volens Deus ostendere iram, & patefacere potentiam suam, sustinuit in multa longanimitate sua iram aptatam in interitum: 23 * ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam.

24 * Quos & vocavit nos, non solùm ex Judæis, sed etiam ex Gentibus.

25 * Sicut & in Osee dicit: Vocabo non plebem meam, plebem meam: & non dilectam, dilectam: & non misericordiam consecutam, misericordiam consecutam.

26 * Futurum est enim in loco ubi dictum est eis, Non populus meus vos: ibi vocabuntur Filij Dei viventis.

27 * Esaias porrò prædicat de filijs Israel: Si fuerit numerus filiorum Israel tanquam arena maris, reliquiæ eorum servabuntur.

28 * Sermonem ad consummationem conducit & præcidit, eumque præfatio Dominus super terram.

29 * Et quemadmodum prædixit Esaias: Nisi Dominus exercituum reliquit nobis superstitem semen, fuissemus, & Omorro fuissemus similes.

De introitu Domini nostri in templum, & de Prophetis & Apostolis.

30 * Quid igitur dicemus? Gentes quæ non currebant post iustitiam, apprehenderunt iustitiam, iustitiam verò eam, quæ ex fide est.

31 * Israel autem qui currebat post legem iustitiæ, Legem iustitiæ non invenit.

32 * Quamobrem? quia non ex fide, sed quasi ex operibus Legis. Impegerunt enim ad lapidem offendiculi.

33 * Sicut scriptum est: Ecce pono in Sion lapidem offendiculi, & petram scandali: & omnis qui credit in eum, non confundetur.

CAP. X.

1 FRatres, voluntas quidem cordis mei, & obsecratio mea quæ fit ad Deum pro ipsis in salutem fit.

2 * Testimonium enim perhibeo illis quòd æmulationem † Dei habent, sed non secundùm scientiam.

22 * Quòd si Deus volens ostendere iram, & notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia, vasa iræ aptata in interitum,

23 * Ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam.

24 * Quos & vocavit nos, non solùm ex Iudæis, sed etiam ex Gentibus:

25 * Sicut in Osee dicit: Vocabo non plebem meam, Plebem meam: & non dilectam, Dilectam: & non misericordiam consecutam, Misericordiam consecutam.

26 * Et erit, in loco ubi dictum est eis, Non plebs mea vos: ibi vocabuntur Filij Dei viui.

27 * Isaias autē clamat pro Israel: Si fuerit numerus filiorum Israel tanquam arena maris, reliquiæ saluæ fient.

28 * Verbum enim consummans, & abbreuians in æquitate: quia verbum breuiatum faciet Dominus super terram.

29 * Et sicut prædixit Isaias: Nisi Dominus sabbaoth reliquisset nobis semen, sicut Sodoma facti essemus, & sicut Gomorrha similes fuissemus.

30 * Quid ergo dicemus? Quòd Gentes quæ non sectabantur iustitiam, apprehenderunt iustitiam, iustitiam autem quæ ex fide est.

31 * Israel verò † sectando Legem iustitiæ, in Legem iustitiæ non peruenit.

32 * Quare? quia non ex fide, sed quasi ex operibus. offenderunt enim in lapidem offensionis,

33 * Sicut scriptum est: Ecce pono in Sion lapidem offensionis, & petrā scandali: & omnis qui credit in eum, non confundetur.

CAP. X.

1 * Fratres, voluntas quidem cordis mei, & obsecratio ad Deum, sit pro illis in Salutem.

2 * Testimonium enim perhibeo illis quòd æmulationem † Dei habēt, sed non secundùm scientiam.

22 * εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν,

23 * ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν·

24 * οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν·

25 * ὡς καὶ ἐν τῷ ὡσηὲ λέγει, καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν μου· καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην·

26 * καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς, οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος.

27 * ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ ἰσραήλ, ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατάλειμμα σωθήσεται·

28 * λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.

29 * καθὼς προεῖρηκεν ἡσαΐας, εἰ μὴ κύριος σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.

30 * τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως·

31 * ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε.

32 * διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου. προσέκοψαν γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος·

33 * καθὼς γέγραπται, ἰδοὺ τίθημι ἐν σιὼν λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται).

ι.

1 * Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις πρὸς τὸν θεὸν, ὑπὲρ τοῦ ἰσραήλ ἐστιν εἰς σωτηρίαν.

2 * μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 ² Iustitiam porrò Dei ignorantes, & propriam iustitiam conantes constituere: iustitiæ Dei non fuerunt subiecti.
4 ² Scopus enim Legis Messiahus est, ad iustitiam cuilibet in ipsum credenti.

Infra Pentecosten.

5 ² Siquidem Mosche iustitiæ quæ est ex Lege, dicens: Quod qui fecerit homo, vivet in ea.
6 ² Iustitia verò quæ est ex fide, ita dicit, Ne dixeris in corde tuo, Quis ascendet in cælum? id est, Christum deducere.
7 ² Et quis descendit in abyssum? hoc est, Christum à mortuis revocare.
8 ² Sed quid ait? Prope te est verbum in ore tuo & in corde tuo. Hic est sermo fidei, quem prædicamus.
9 ² Quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum, & in corde tuo credideris quod Deus illum suscitavit à mortuis, servaberis.
10 ² Cor enim quod creditur in eum, ad iustitiam, & os quod confitetur eum, servatur.
11 ² Dicit enim Scriptura: Omnis qui credit in eum, pudore non suffundetur.
12 ² Et in hoc quidem non differt Iudæus neque Græcus: nam idem est enim Dominus omnium, qui dives est in omnes qui invocant illum.
13 ² Quisquis enim invocaverit nomen Domini, servabitur.
14 ² Quomodo ergo invocabunt in quem non crediderunt? Aut quomodo credent ei, de quo non audierunt? Quomodo audient absque eo qui prædicet?
15 ² Aut quomodo concionabuntur, nisi mittantur? Sicut scriptum est: Quam speciosi pedes evangelizantium pacem, & evangelizantium bona!
16 ² Sed non omnes obediunt Evangelio. Esaias enim ait: Domine mi, Quis credidit auditui nostro?
17 ² Ergo fides ex auditu: auditus autem per verbum Christi.
18 ² Sed dico: Nunquid non audierunt? Etquidem in omnem terram exiit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.
19 ² Sed dico, Nunquid Israel non cognovit? Primus Moyses dicit, Ego ad æmulationem vos adducam in non gentem: in gentem insipientem, in iram vos immittam.

3 ² Ignorantes enim iustitiam Dei, & suam quærentes statuere, iustitiæ Dei non sunt subiecti.
4 ² Finis enim Legis, Christus: ad iustitiam omni credenti.

5 ² Moyses enim scripsit: Quoniam iustitiam quæ ex Lege est qui fecerit homo, vivet in ea.
6 ² Quæ autem ex fide est iustitia, sic dicit: Ne dixeris in corde tuo, Quis ascendet in cælum? id est, Christum deducere.
7 ² Aut quis descendet in abyssum? hoc est, Christum à mortuis revocare.
8 ² Sed quid dicit Scriptura? Propè est verbum in ore tuo, & in corde tuo. hoc est verbum fidei quod prædicamus.
9 ² Quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum, & in corde tuo credideris, quod Deus illum suscitavit à mortuis, salvus eris.
10 ² Corde enim creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem.
11 ² Dicit enim Scriptura: Omnis qui credit in illum, non confundetur.
12 ² Non enim est distinctio Iudæi & Græci: nam idem Dominus omnium, dives in omnes qui invocant illum.
13 ² Omnis enim quicunque invocaverit nomen Domini, salvus erit.
14 ² Quomodo ergo invocabunt in quē non crediderunt? Aut quomodo credēt ei quem non audierunt? Quomodo autem audient sine prædicante?
15 ² Quomodo verò prædicabunt, nisi mittantur? sicut scriptum est: Quam speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona!
16 ² Sed non omnes obediunt Euāgelio. Esaias enim dicit, Domine, quis credidit auditui nostro?
17 ² Ergo fides ex auditu: auditus autem per verbum Christi.
18 ² Sed dico: Nunquid non audierunt? Etquidem in omnem terram exiit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.
19 ² Sed dico, Nunquid Israel non cognovit? Primus Moyses dicit, Ego ad æmulationem vos adducam in non gentem: in gentem insipientem, in iram vos immittam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * Eschiáio autem aufert eſt dicere: Diſ-
ſum ab iis qui non quærebant me, & inue-
tus ſum ab iis qui de me non interrogabant.
11 * Iſroiel verò dicit: Expándi manus meas
tota die ad populum ira pertinax, & non ac-
quieſcentem.

Lectio tertia Feriæ Paſſionis.

CAP. XI.

1 * SEd inquam ego, nunquid deputauit Deus
populum ſuum? Abſit. Nam & ego
ex Iſroiel, ex ſemine Abraham, de tribu
2 Beniamen. * Non deputauit Deus populum
ſuum, qui ſuit ei præcognitus. An nescitis in
Scripturam de Elia quid dicit, quemadmo-
dum interpellat Deum aduerſus Iſrael? dicens
3 * Domine mi, Prophetas tuos occiderunt,
& altaria tua euerterunt, & ego ſolus
4 relictus ſum, quærunt animam meam. * Sed
reſponſum illi dicit eis per reuelationem?
reſeruaui mihi ipſi ſeptem millia virorum,
qui non flexerunt genua ſua, nec adorauerunt
5 Baalo. * Ita & hoc tempore reliquiæ ſecun-
dum electionem gratiæ.
6 * Sed ſi per gratiam, non iam ex operibus.
alioquin gratia nō eſt gratia. Sin ex operibus,
non eſt ex gratia; alioquin opus non eſt opus.
7 * Quid ergo? Quod requirebat Iſrael, hoc non
inuenit; electio verò inuenit, cæteri verò
8 corde ſuo obcæcati ſunt; * (Sicut ſcriptum eſt: Dedit illis Deus
ſpiritum ſtupiditatis, vt oculis non videant,
& auribus non audiant) vſque ad hodier-
num diem.
9 * Et Dauid ruſus ait: Fiat mensa eorum
laqueus & in captionem, & in ſcandalum,
& in retributionem illis.
10 * Obſcurentur oculi eorum, ne videant: & dorſum eorum ſemper in-
curua.
11 * Dico ergo: Nunquid ſic offenderunt vt
caderent? Abſit. Sed illorum delicto, ſalus
eſt Gentibus, vt illos æmulentur.
12 * Quòd ſi delictum illorum diuitiæ ſunt
mundi, & diminutio eorum diuitiæ Gen-
tium, quantò magis plenitudo eorum?

10 * Ησαΐας δὲ ἀποτολμᾶ, καὶ λέγει, εὑρέθην τοῖς ἐμὲ
μὴ ζητοῦσιν· ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.
11 * πρὸς δὲ τὸν Ισραὴλ λέγει, ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξε-
πέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀν-
τιλέγοντα.

ιά.

1 * Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ
γένοιτο. καὶ γὰρ ἐγὼ Ισραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀ-
βραάμ, φυλῆς Βενιαμίν·
2 * οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. ἢ
οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ
θεῷ κατὰ τοῦ Ισραήλ, λέγων,
3 * κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, καὶ τὰ θυσια-
στήριά σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ
ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου.
4 * ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; κατέλιπον ἐ-
μαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ
τῇ Βάαλ.
5 * οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλο-
γὴν χάριτος γέγονεν.
6 * εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι
γίνεται χάρις. εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔρ-
γον, οὐκέτι ἐστὶν ἔργον.
7 * τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ισραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν· ἡ δὲ
ἐκλογὴ ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν·
8 * καθὼς γέγραπται, ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα
κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ
ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.
9 * καὶ Δαβὶδ λέγει, γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς πα-
γίδα, καὶ εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδο-
μα αὐτοῖς·
10 * σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον.
11 * λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσι, μὴ γένοιτο. ἀλ-
λὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ πα-
ραζηλῶσαι αὐτούς.
12 * εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ
ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρω-
μα αὐτῶν;

* אף ריך כשיבוקא לא הוא מן עברא ואן לא טיבוקא לא | איהיך טיבוקא אן ריך בעברא לא הוא מן מטיבוקא
ואן לא עברא לא איהוה עברא: | פנא הכיל הי דרבעא הוא וקריל לא אשכח | נביקא ריך אשכחת שרקהון
ריך | איהעורו בלבהון: | איכנא דכתיב ויהב להון אלהא רוחא | סדעדניקא ועינא דלא | נבחרון בהון | עד
יומא הדא: | ודויד הוב אמר נהוא פתיהון קדם יהון לפחא | ומתעהון לתקלא | ולשלמא
להון: | נחשכן עיניהון דלא נחזון ושחוף בכליכן נהוא כפיף: | אמר אנא ריך דלא אישקל | לסנגהון
חס אלא כתוקלהון רילהון הוי הוא לעשמא | לסנגהון: | ואן חוקלהון חוה עיזרא לעלמא | ומכסהון
עיזרא לעמא כפא הכיל | שוקליהון:

* ואיתמרן אנדה ואמר | ואשתכחתה לאולין דלא | בעאוני | ואשתכחתה לאולין דלא שאלו: | לאיסרול |
שקר | נשש | קרא | חשיש | רחק | חזק | קרא | נפל | חקל כשו | לקטאים | חוב | שקלא | טוב |
בנא | נקא | טוב | שקר | נקא | אמר | קרא | בנא | שרכא הו | אשתחר | בניתא | דשיבוקא: |
הכנא אף בזנוא הנא | שרכא הו | אשתחר | בניתא | דשיבוקא:

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dominica Ouschano.

13 * Vos autem alloquor Gentes, quia ego
sum Apostolus Gentium, ministerium meum
14 cohonesto: * si forte ad emulationem pro-
uocem filios carnis mee, & seruem quosdam ex il-
guineos meos,] & seruum quosdam ex il-
15 * Si enim eorum reprobatio est reconcilia-
tionem mundo cessit, quidnam ergo erit re-
surrum restitutio, nisi vita ex mortuis?
16 * Sed si primitiæ sanctæ, & massa e-
si radix sancta est, sic etiam rami.
17 * Quod si ex ramis nonnulli amputati
sunt, tuque quum esses oleaster, insertus
es in locum ipsorum, & factus es particeps
radicis ac pinguedinis ipsius oleæ:
18 * Ne tete efferas aduersus ramos: quod
si teipsum extuleris, non tu sustines radicem,
sed ipsa radix sustinet te.
19 * Jam verò dices: Amputati sunt rami,
vt ego in locum ipsorum inserar.
20 * Pulchrè. illi quidem, quia non credide-
runt, amputati sunt, tu verò per fidem sta-
bis: ne effertor mente tua, sed time.
21 * Si enim Deus naturalibus ramis non
pepercit, ne tibi quidem forte parcet.
22 * Vide igitur benignitatem & seueri-
tatem Dei: in eos quidem qui ceciderunt, se-
ueritatem; in te verò benignitatem, si perma-
neris in ipsa benignitate, alioquin tu quoque
amputaberis.
23 * Et illi nisi permanserint in incredulitate
sua, ipsi quoque inserentur. potens enim est
Deus rursum eos inserere.
24 * Nam si tu ex tua olea syluestri natus
amputatus es, & præter naturam insitus es
in oleam optimam, quanto magis ij qui se-
cundùm naturam, inserentur suæ oliuæ?
25 * Nolo enim vos ignorare, fratres, mysterium
hoc, (vt non sitis vobisipsis sapientes) quia cæcitas ex parte contigit
in Israel, donec plenitudo Gentium intraret:
26 * Et sic omnis Israel saluus fieret, sicut scriptum est: Veniet ex Sion, qui eripiat, & auertat impietatem à Iacob.
27 * Et hoc illis à me testamentum: cùm abstulero peccata eorum.

13 * Ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ' ὅσον μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν
ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω,
14 * εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τι-
νὰς ἐξ αὐτῶν.
15 * εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ
πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;
16 * εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα
ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.
17 * εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέ-
λαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης
καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου,
18 * μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων. εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι,
οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ.
19 * ἐρεῖς οὖν, ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεν-
τρισθῶ.
20 * καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν· σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστη-
κας. μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ·
21 * εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, μή-
πως οὐδὲ σοῦ φείσεται.
22 * ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς
πεσόντας, ἀποτομίαν· ἐπὶ δέ σε, χρηστότητα, ἐὰν ἐπιμείνῃς
τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
23 * καὶ ἐκεῖνοι δὲ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεν-
τρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι
αὐτούς.
24 * εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ
παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλ-
λον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐ-
λαίᾳ;
25 * οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, τὸ μυστήριον τοῦ-
το, ἵνα μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέ-
ρους τῷ ἰσραὴλ γέγονε, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν
εἰσέλθῃ·
26 * καὶ οὕτω πᾶς ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγρα-
πται, ἥξει ἐκ σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀ-
πὸ ἰακώβ·
27 * καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλω-
μαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

28 * Secundùm Euangelium quidem, inimici propter vos: secundùm electionem autem, charissimi propter patres.
29 * Sine pœnitentia enim sunt dona & vocatio Dei.
30 * Sicut enim aliquando & vos non credidistis Deo, nunc autem misericordiam consecuti estis propter incredulitatem illorum:
31 * Ita & isti nunc non crediderunt in vestram misericordiam, vt & ipsi misericordiam consequantur.
32 * Conclusit enim Deus omnia in incredulitatem, vt omnium misereatur.
33 * O altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ Dei: quàm incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius!
34 * Quis enim cognouit sensum Domini? aut quis consiliarius eius fuit?
35 * Aut quis prior dedit illi, & retribuetur ei?
36 * Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia: ipsi † gloria in seculà. Amen.

CAP. XII.

1 OBsecro itaque vos fratres per misericordiam Dei, vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum.
2 * Et nolite conformari huic seculo: sed reformamini in nouitate sensus vestri, vt proberis quæ voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta.
3 * Dico enim per gratiam quæ data est mihi, omnibus qui sunt inter vos, Non plus sapere quàm oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem, † vnicuique sicut Deus diuisit mensuram fidei.
4 * Sicut enim in vno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent;
5 * Ita multi vnum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra:
6 * Habentes autem donationes, secundùm gratiam quæ data est nobis, differentes: siue prophetiam secundùm rationem fidei,

28 * κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογήν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας·
29 * ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ.
30 * ὥσπερ γάρ ποτε καὶ ὑμεῖς ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νυνὶ δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ·
31 * οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι·
32 * συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.
33 * Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.
34 * τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;
35 * ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;
36 * ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ιβ.

1 * Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν·
2 * καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.
3 * λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως.
4 * καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν·
5 * οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, οἱ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη,
6 * ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως·

28 * Ceterùm in Euangelio hostes sunt propter vos, in electione autem dilecti propter Patres.
29 * Non enim mutauit Deus donum suum vocationemque suam.
30 * Quemadmodum enim vos etiam quondam non acquieuistis Deo, nunc autem misericordiam adepti estis propter eorum incredulitatem:
31 * Sic & illi non acquieuerunt nunc misericordiæ quæ in vos exercetur, vt ipsis quoque misericordiæ fiant.
32 * Conclusit enim Deus omnes in incredulitate, vt omnium misereatur.
33 * O altitudo diuitiarum & sapientiæ scientiæ Dei: nemo scrutatur eius iudicia, & vie eius sunt imperuestigabiles!
34 * Quis enim nouit mentem Domini, aut quis fuit ei consiliarius?
35 * aut quis dedit ei, vt ita recipiat ab eo?
36 * Quandoquidem omnia ex eo, & per eum, & in eo, & omnia per eum. Cui sint laudes & benedictiones in secula seculorum, Amen.

Feria secunda hebdomadæ precedentis Ieiunium.

CAP. XII.

1 PEtoigitur à vobis fratres mei, per misericordiationes Dei, vt sistatis corpora vestra hostiam viuam & sanctam, & acceptam Deo, per ministerium verbale [rationale],
2 * Et ne assimilemini huic seculo, sed reformemini per renouationem mentis vestræ, & distinguite quæ sit voluntas Dei bona, & accepta, ac perfecta.
3 * Dico autem vobis omnibus per gratiam quæ data est mihi, ne sentiatis extra quàm oportet sentire: sed sentiatis vnusquisque sua omnes, prout partitus est Deus vnicuique fidem in mensura.
4 * Quemadmodum enim in vno corpore membra multa habemus, omnia autem membra vnam non habent actionem:
5 * Ita & nos qui multi sumus, vnum corpus sumus in Mesehicha: singuli autem alter nobis alij alterorum sumus membra.
6 * Sed habemus dona varia per gratiam quæ data est nobis: aliud quidem prophetiam secundùm mensuram fidei suæ:

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * Alius autem ministerium habet, in ministerio suo occupetur: et alius qui docet, in doctrina sua.
8 * Et alius qui consolatur, in consolatione sua: & qui dat cum simplicitate, & qui praeest in capite [praest] cum sedulitate: & qui miseretur cum hilaritate.
9 * Nec sit fraudulenta dilectio vestra. Odio habete mala, & vos adiungite bonis.
10 * Amate fratres vestros, & sibi alterutri diligite, & honore praeoccupate alii alios.
11 * Estote diligentes, & non pigri: spiritu ferventes spiritu: fervite Domino vestro.
12 * Gaudete spe vestra: sustinete in tribulationibus vestris, perseverate in oratione.
13 * Participes estote indigentiis Sanctorum: diligite hospites.
14 * Benedicite persequentibus vos: benedicite, & nolite maledicere.
15 * Gaudete cum gaudentibus, flete cum flentibus.
16 * Et quae sentitis de vobipsis, eadem inter vos sentite, nec quae vestra sunt sapite, sed adiungite vos iis qui humiles sunt. Nec estote sapientes propria apud vosmetipsos.
17 * Nemini rependatis malum pro malo, sed vobis curae sit benefacere coram omnibus omnibus.
18 * Et, si fieri potest, quantum in vobis est, cum quolibet pacem colite.
19 * Nec vosmetipsos defendite, charissimi, sed date locum irae mei, sed date locum irae. Scriptum est enim: Mihi vindicta: ego retribuam, dicit Dominus.
20 * Quod si iudicium tuis exquat, pasce illum: si sitit, potum da illi. hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput eius.
21 * Ne vincat vos malum, sed vincite malum bonitate.

Quo tempore deligitur Ecclesiae.

CAP. XIII.

1 OMnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi à Deo: & quae sunt potestates, a Deo sunt ordinatae.

7 * εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·
8 * εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς, ἐν ἁπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι.
9 * ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ·
10 * τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι·
11 * τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· τῷ πνεύματι ζέοντες· τῷ κυρίῳ δουλεύοντες·
12 * τῇ ἐλπίδι χαίροντες· τῇ θλίψει ὑπομένοντες· τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες·
13 * ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες· τὴν φιλοξενίαν διώκοντες.
14 * εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε.
15 * χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων·
16 * τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες· μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς·
17 * μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες· προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων·
18 * εἰ δυνατὸν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες·
19 * μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ. γέγραπται γάρ, ἐμοὶ ἐκδίκησις· ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος.
20 * ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν. τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
21 * μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

ιγ'.

1 * Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι ἐξουσίαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν.

---

7 ‏אחרנא דמשמשתא בשמשתה ואיתה דמלפנא הו׃ 8 ביולפנה ואיה דמבניאנא הו׃ בבוראה ודיהב
9 ‏לכישרא דלא נהוה נכיל אלא חבבן חד לחד׃ ורחמין דלא נהוה מנין לכישרא׃ 10 דיהוין
11 ‏רחמין לחד לאחיכון ושחבין חד לחד בחבובתה מקדמין מיקרין חד לחד׃ 12 דיהוין
13 ‏חדין בסברכין דיהוין מסתכלין בפלחנה׃ 14 דיהוין משתחפין לקניקותא דקדישא דיהוין רחמין אכסנא׃ 15 ברכו
16 ‏לרדפיכון ברכו ולא תלטון׃ 17 חדו עם חדרין ובכו עם דבכין׃ 18 וכדם דמהרעין אנהון של נפשכון אף על
19 ‏לא לחדא נפשכון לסביכין ולא דיהוין חכימין כרעין נפשכון׃

---

17 ‏קרא ומ׳ שב׳ שכח
18 ‏הכא ומ׳ יחב יתן
19 ‏רחן איכ׳ אמל
ומקא שלים וכגם
20 ‏ומקא
21 ‏ונא נצח
ונא מה
כ׳ה ומ׳ שלים
ומ׳ קרש שית

17 וְלָא מְסָרְעִין לְאִנְשׁ בִּישְׁתָא חֲלָף בִּישְׁתָא אֶלָּא נְתַקַּל לְכֹן וְהִתְעֲבִידִין טָבְתָא קֳדָם כְּנִישְׁתָּא כֻּלְּהוֹן׃
18 וְאִן מִשְׁתְּכְחָא אֵיךְ דְּמִן לְהֵכוֹן עִם כָּל בְּרְכָּא שְׁלִמָא עֲבִדוּ׃ 19 וְלָא הַיְיהוֹן מְכַנְּיִן בְּפִשְׁכוֹן חַבְרֵי אֶלָּא
חַבוּ אִתְרָא לְרִגְזָא מְחוּבָה הוּא גִּיר רְאִן לָא מְעַבֵּד דִּינָא לְנַפְשָׁךְ דִּינָא אֲנָא אֶעְבֵּד דִּינָךְ אָמַר אֱלָהָא׃
20 וְאִן קָפֵן בְּעִילְכָךְ אוֹכְלִיהִי וְאִן חָלֵין חַעְבֵּד לֵהּ גּוּמְרָא דְגוּרָא תְּקַבֵּר עַל רֵישֵׁהּ׃
21 לָא תְּזוּכִין בִּישְׁתָא אֶלָּא זַכְיוּהִי לִישְׁתָא בְּטָבְתָא׃

17 בָּל נֶפֶשׁ לִשְׁלְטוֹנָא דְרִמְיָא מִשְׁתַּעְבְּדִי לֵיהּ גִּיר שׁוּלְטָנָא וְלָא הֲוָא כֵּן אֶלָּא הוּא דְאִתְיְלִין שׁוּלְטָנָא דְאִתְמְנִי
מִן אֱלָהָא הוּא דְאִתְקְדִין

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 * Qui igitur resistit potestati, mandato Dei resistit: ij autem qui ipsi resistunt, condemnationem accipient.

3 * Judices enim non sunt timori boni operis, sed malis. Vis igitur vt non timeas potestatem? quod bonum est age, & laus tibi futura est ab ea.

4 * Minister enim Dei est, sed tibi ad bonum. Quòd si quod malum est operaris, time: non enim frustrà accingitur gladio: quidem minister Dei est, vltor in iram ei qui malè agunt.

5 * Quamobrem necesse est nobis vt subditi sitis, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam nostram.

6 * Propterea etiam pecuniam [tributum] datis: ministri enim Dei sunt in hoc ipsum per huiusmodi res constituti.

7 * Rependite igitur vnicuique quod debetur: cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal: cui timorem, timorem: cui honorem, honorem.

8 * Et nemini rei vllius debeatis quicquam, nisi vt alter alterum diligat. Nam qui diligit proximum suum, Legem adimplet.

9 * Etenim id quod dictum est, Non occides, neque mœchaberis, neque furaberis, neque concupisces, & si quod est aliud praeceptum, in hoc sermone continetur, videlicet, Diliges proximum tuum sicut teipsum.

10 * Dilectio proximum suum male non operatur: quandoquidem dilectio est adimpletio Legis.

Matutinis Dominicæ Introitus Ieiunij.

11 * Quinetiam hoc scitote, quòd tempus est, & iam hora expergiscendi à somno nostro. Nunc enim propius accessit nos [salus] quàm quum credidimus.

12 * Iam nox præterijt, dies verò appropinquauit. Propellamus ergo à nobis opera tenebrarum, & induamur armatura lucis.

13 * Vt interdiu cum honestate ambulemus: non in comessationibus [comessatione] & ebrietatibus, neque in dissolutis impuris, nec immodestia, & excandescentia.

1 * Iaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt.

2 * Nam principes non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autem non timere potestatem? Bonum fac: & habebis laudem ex illa.

3 * Dei enim minister est tibi in bonum. Si autè malum feceris, time. non B enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est: vindex in iram ei qui malum agit.

4 * Ideoque necessitate subditi estote: non solùm propter iram, sed etiam propter conscientiam.

5 * Ideò enim & tributa præstatis. ministri enim Dei sunt in hoc ipsum seruientes.

6 * Reddite ergo omnibus debita: cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal: cui timorem, timorem: cui honorem, honorem.

7 * Nemini quicquam debeatis: nisi, vt inuicem diligatis. qui enim diligit C proximum, Legem impleuit.

8 * Nam, Non adulterabis, Non occides, Non furaberis, non falsum testimonium dices, Non concupisces, & siquod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur, Diliges proximum tuum sicut teipsum.

9 * Dilectio proximi, malum non operatur. Plenitudo ergo Legis est dilectio.

10 * Et hoc scientes tempus, quia hora est iam nos de somno surgere. Nunc enim propior est nostra salus, quàm cùm credidimus.

11 * Nox præcessit, dies autem appropinquauit. Abiiciamus ergo opera tenebrarum, & induamur arma lucis.

12 * Sicut in die honestè ambulemus: non in comessationibus & ebrietatibus, non in cubilibus & impudicitiis, non in contentione & æmulatione:

1 * ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν. οἱ δὲ ἀνθεστηκότες, ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται.

2 * οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς·

3 * θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστί σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.

4 * διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.

5 * διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσιν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.

6 * ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμήν, τὴν τιμήν.

7 * μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε.

8 * τὸ γάρ, οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν.

9 * ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται. πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

11 * Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι. νῦν ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.

12 * ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν· ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός.

13 * ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ·

---

* וראוב * אחד * קלא
* נגד * רגז שוק * מלל
* שלם * שהבוא עתיד
* מרא * עול * עוש
* יבע * עור * שתא
* דומם
* וזה דוח : של אור
* רגא * דמך שכב
* סוס * פקר שוא
* נפש * דון * רחל
* סוב * שכח * כמש
* חוש לשמוע ו וטעם
* שעבד

* וְלֹאִישׁ סָרִיס לֹא תְּחוּבַן אֶלָּא חַד לְחַד לְמֵאתֵי זַרְעָךְ דְּסָחֵב נַיר לְחַבְרֵהּ וְסָרִיסָא מְרִי׳ לֹא תְּקַטּוֹל וְלָא תְּגַנּוֹב וְלָא תְּחַוֵּר בְּחַד מְלָתָא מִשְׁתַּחֲלֵם דְּתִתְרְחֵם לְקָרִיבָךְ נַפְשָׁךְ׃ חוּכָא לְקָרִיבֵהּ בִּישְׁתָּא לָא מְעַר מְטֵל רְחִיבָא מְהֵלֵהּ הוּ דְּנָסְרָא׃ דְּשַׁפְרָא דְּחַד נְשָׁמָא מְעַשֵּׂי כר הוּ וְשַׁתְּכָא הוּ מְכוֹל מַנְחָעִיר מִן מְשַׁתְּכָא הוּ נַיר לְחַבְרֵהּ אֲחַסְּנָן לְלָא מְקַבְּלִין אֶעֱבַר מִנְּוָן וְזִנָּה וְגִנְבָא מִנְּוָן לְלָא מְקַבְּלִין אֶעֱבַר מִנְּוָן וְזִנָּה וְגִנְבָא מִנְּוָן לְלָא מְקַבְּלִין אֶעֱבַר מִנְּוָן וְזִנָּה וְגִנְבָא׃ וְאִין תַּרְוַיְהוּ מְכַוְּנִין לְמִשְׁקַל חַד מִנְּהוֹן וְלָא מְקַבְּלִין אֶעֱבַר מִנְּוָן וְזִנָּה וְגִנְבָא׃ וְאִין תַּרְוַיְהוּ מְכַוְּנִין לְמִשְׁקַל חַד מִנְּהוֹן וְלָא מְקַבְּלִין אֶעֱבַר מִנְּוָן וְזִנָּה וְגִנְבָא׃ וְאִין תַּרְוַיְהוּ מְכַוְּנִין לְמִשְׁקַל חַד מִנְּהוֹן וְלָא מְקַבְּלִין אֶעֱבַר מִנְּוָן וְזִנָּה וְגִנְבָא׃ וְאִין תַּרְוַיְהוּ מְכַוְּנִין לְמִשְׁקַל חַד מִנְּהוֹן וְלָא מְקַבְּלִין אֶעֱבַר מִנְּוָן וְזִנָּה וְגִנְבָא׃

* מִן קֳדָם כְּבִיל לְמִקְבַּל שׁוּלְטָנָא לְמִקְבַּל׃ פּוּקְדָנָא דֵּאלָהָא קָאֲמִי וְתַרְעִין דְּקִיסִין לְמִקְבַּלְהוֹן דִּינָא׃ וְנָסְבוֹן׃ וְתִנְיָנָא דֵּאלָהָא קָאֲמִי וְתַרְעִין דְּקִיסִין לְמִקְבַּלְהוֹן דִּינָא׃ וְנָסְבוֹן׃ וְתִנְיָנָא דֵּאלָהָא קָאֲמִי וְתַרְעִין דְּקִיסִין לְמִקְבַּלְהוֹן דִּינָא׃ וְנָסְבוֹן׃ וְתִנְיָנָא דֵּאלָהָא קָאֲמִי וְתַרְעִין דְּקִיסִין לְמִקְבַּלְהוֹן דִּינָא׃ וְנָסְבוֹן׃ וְתִנְיָנָא דֵּאלָהָא קָאֲמִי וְתַרְעִין דְּקִיסִין לְמִקְבַּלְהוֹן דִּינָא׃ וְנָסְבוֹן׃

* קוּם * פְּקַר שׁוּא
* נַפְשׁ * דִּין * רְחֵל
* סוּב * שְׁכַח * כְּמַשׁ
* חוּשׁ לִשְׁמוֹעַ ו וּטְעָם
* שַׁעְבֵּד

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 ‡ Sed induite Dominum nostrum Iesum Meschicho, nec solliciti sitis carni vestræ ad concupiscentias.

CAP. XIIII.

1 EI verò qui est infirmus in fide, date eum in disceptationibus cogitationum;
2 nec sitis dissidentes in cogitationibus vestris. ‡ Est qui credit se omnia vesci posse: qui verò infirmus est, olus comedit.
3 ‡ Is autem qui comedit, non comedentem despiciat: & qui non comedit, comedentem ne condemnet. Deus enim eum assumpsit.
4 ‡ Tu quis es, qui condemnas seruum alienum? suum: si stat, hero suo stat: & si cadit, hero suo cadit. stando autem ipse stat: potest enim per manus heri sui vt stabiliatur.
5 ‡ Est qui æstimet diem præ die, est & qui omnes dies iudicet. Caterum vnusquisque in scientia animæ suæ confirmetur.
6 ‡ Qui deligit diem Domino suo, deligit: & quicunque non deligit diem, Domino suo non deligit. Et qui comedit, Domino suo comedit, Deoque gratias agit. & qui non comedit, Domino suo non comedit, & gratias agit Deo.
7 ‡ Nullus est enim ex nobis qui sibipsi viuat, nullusque qui sibipsi moriatur.
8 ‡ Quoniam siue viuimus, Domino viuimus: siue morimur, Domino morimur. Siue igitur viuamus, siue moriamur, Domini nostri sumus.
9 ‡ Propterea & Meschicho mortuus est, & reuixit, ac resurrexit, vt sit Dominus & mortuis, tum viuentibus.
10 ‡ Tu verò cur condemnas fratrem tuum? aut etiam cur tu despicis fratrem tuum? Omnes enim vt nos omnes stabimus ante tribunal ipsius Meschicho.
11 ‡ Sicut scriptum est: Viuo ego, inquit Dominus: mihi se flectet omne genu, & omnis lingua confitebitur Deo.
12 ‡ Nempe vnusquisque nostrum pro seipso reddet Deo.
13 ‡ Nequaquam igitur alius alium condemnet: sed hoc iudicate potius, vt ne offendiculum fratri tuo ponas.
14 ‡ Noui siquidem & persuasum habeo per Dominum Ieschuam, nihil esse prophanum ex seipso: sed ei qui meditatur aliquid impurum esse, id ei tantummodo esse impurum.

14 ‡ Sed induimini Dominum Iesum Christum, & carnis curam ne feceritis in desideriis.

CAP. XIIII.

1 INfirmum autem in fide assumite: non in disceptationibus cogitationum. A
2 ‡ Alius enim credit se manducare omnia: qui autem infirmus est, olus † manducet.
3 ‡ Is qui manducat, non manducantem non spernat: & qui non manducat, manducantem non iudicet. Deus enim illum assumpsit.
4 ‡ Tu quis es, qui iudicas alienum seruum? Domino suo stat aut cadit. stabit autem: potens est enim Deus statuere illum.
5 ‡ Nam alius iudicat diem inter diem, alius autem iudicat omnem diem. vnusquisque in suo sensu abundet.
6 ‡ Qui sapit diem, Domino sapit. & qui manducat, Domino manducat: gratias enim agit Deo. Et qui non manducat, Domino non manducat, & gratias agit Deo.
7 ‡ Nemo enim nostrum sibi viuit, & nemo sibi moritur.
8 ‡ Siue enim viuimus, Domino viuimus: siue morimur, Domino morimur. Siue ergo viuimus, siue morimur, Domini sumus.
9 ‡ In hoc enim Christus mortuus est, & resurrexit, vt & mortuorum & viuorum dominetur.
10 ‡ Tu autem quid iudicas fratrem tuum? aut tu quare spernis fratrē tuum? Omnes enim stabimus ante tribunal Christi.
11 ‡ Scriptum est enim: Viuo ego, dicit Dominus, quoniā mihi flectetur omne genu: & omnis lingua confitebitur Deo.
12 ‡ Itaque vnusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo.
13 ‡ Non ergo amplius inuicem iudicemus. sed hoc iudicate magis, ne ponatis offendiculum fratri vel scandalum.
14 ‡ Scio & confido in Domino Iesu, quia nihil commune per ipsum, nisi ei qui existimat quid commune esse, illi commune est.

14 ‡ ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

ιδ'.

1 ‡ Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν.
2 ‡ ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει.
3 ‡ ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.
4 ‡ σὺ τίς εἶ, ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. σταθήσεται δέ· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς στῆσαι αὐτόν.
5 ‡ ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορείσθω.
6 ‡ ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ οὐ φρονεῖ. ὁ ἐσθίων, κυρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ.
7 ‡ οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει.
8 ‡ ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν.
9 ‡ εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.
10 ‡ σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ.
11 ‡ γέγραπται γάρ, Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ.
12 ‡ ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ.
13 ‡ μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον.
14 ‡ οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' αὐτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * Sed si propter cibum mœstum exhibes fratri tuo, non in dilectione ambulas. Ne perdas cibo tuo eum, propter quem mortuus est Meschicho.

16 * Nec blasphemetur bonum nostrum.

17 * Namque regnum Dei non est cibus aut potus; sed iustitia, & pax, & lætitia per Spiritum Sanctitatis.

18 * Qui enim per hæc ministrat Messiæ, placet Deo, & coram hominibus probatus est.

19 * Nunc post pacem curramus, & post ædificationem mutuam.

20 * Neque propter cibum destruamus opera Dei. Omnia siquidem munda sunt: sed mala sunt homini, qui cum offendiculo comedit.

21 * Bonum est nos non edere carnem, non bibere vinum, neque quicquam in quo offenditur frater noster.

22 * Tu qui fidem habes, eam compositam coram Deo. Beatus est qui non iudicat se ipsum, in eo quod discernit.

23 * Qui enim dubitat, & comedit, condemnatus est sibi, propterea quòd non ex fide. Quicquid enim non est ex fide, peccatum est.

Feria tertia hebdomadis præcedentis Ieiunium. CAP. XV.

1 DEbemus ergo nos fortes infirmitates imbecillium ferre, neque nobis soli placere.

2 * Sed vnusquisque nostrum proximo suo placeat in bonum, tanquam ad ædificationem.

3 * Quandoquidem ne Meschicho quidem sibi ipsi placuit: sed, sicut scriptum est: Contumelia eorum qui contumeliam faciebant mihi, in me.

4 * Quicquid enim quondam scriptum est, ad doctrinam nostram scriptum est, vt per patientiam, & consolationem Scripturarum, spem habeamus.

5 * Deus autem patientiæ & consolationis det vobis vt æqualitatem meditemini vnusquisque erga alium in Iesu Messiha.

6 * Vt vna mente, vnoq; ore glorificetis Deum patrem Domini nostri Iesu Messiha.

7 * Propterea assumite & portate vos alios, quemadmodum & Meschicho assumpsit vos in gloriam Dei.

15 * Si enim propter cibum frater tuus contristatur, iam non secundùm charitatem ambulas. Noli cibo tuo illũ perdere, pro quo Christus mortuus est.

16 * Non ergo blasphemetur bonum vestrum.

17 * Non est enim regnum Dei esca & potus: sed iustitia, & pax, & gaudium in Spiritu sancto.

18 * Qui enim in hoc seruit Christo, placet Deo, & probatus est hominibus.

19 * Itaque quæ pacis sunt, sectemur: & quæ ædificationis sunt, inuicem custodiamus:

20 * Noli propter escam destruere opus Dei. Omnia quidem sunt munda: sed malum est homini, qui per offendiculum manducat.

21 * Bonum est non manducare carnem & non bibere vinum, neque in quo frater tuus offenditur, aut scandalizatur, aut infirmatur.

22 * Tu fidem habes? penes temetipsum habe coram Deo: Beatus qui non iudicat semetipsum in eo quod probat.

23 * Qui autem discernit, si manducauerit, damnatus est: quia non ex fide. Omne autem quod non est ex fide, peccatum est.

CAP. XV.

1 DEbemus autem nos firmiores, imbecillitates infirmorum sustinere, & A non nobis placere.

2 * Vnusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum, ad ædificationem.

3 * Etenim Christus nõ sibi placuit, sed sicut scriptum est, Improperia improperantium tibi, ceciderunt super me.

4 * Quæcunque enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt: vt per patientiam & consolationem Scripturarum, spem habeamus.

5 * Deus autem patientiæ & solatij det vobis idipsum sapere in alterutrum secundùm Iesum Christum:

6 * Vt vnanimes, vno ore honorificetis Deum & patrem Domini nostri Iesu Christi.

7 * Propter quod suscipite inuicem, sicut & Christus suscepit vos in honorem Dei.

15 * εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς· μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε.

16 μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν·

17 * οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ·

18 * ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.

19 * ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους.

20 * μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά· ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.

21 * καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ.

22 * σὺ πίστιν ἔχεις κατὰ σεαυτόν, ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει·

23 * ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ, κατακέκριται· ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.

ιε'.

1 * Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν·

2 * ἕκαστος ὑμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν·

3 * καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν· ἀλλά, καθὼς γέγραπται, Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε, ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ.

4 * ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.

5 * ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως, δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις, κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν·

6 * ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 * διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν θεοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ¶ Dico autem Iesebus Messichæ mi-
nistrasse circumcisioni pro veritate Dei, vt
veras redderet promissiones Patrum.
2 ¶ Et vt Gentes laudibus celebrent Deum
pro miserationibus, quæ in ipsas exteriores,
sicut scriptum est: Confitebor tibi inter Gen-
tes, & nomini tuo psallam.
10 ¶ Et rursum ait: Lætamini Gentes cum
populo eius.
11 ¶ Et rursum ait: Laudate Dominum om-
nes Gentes, laudate eum omnes nationes.
12 ¶ Et rursum Eschaio dicit: Erit radix
ipsi Ischai, & qui exurget, erit princeps Gen-
tibus; & in eo sperabunt Gentes.
13 ¶ Cæterùm Deus spei impleat vos omni
gaudio, & pace per fidem, vt abundetis in
ipsius in virtute Spiritus Sanctitatis.

Dominica secunda Ieiunij.

14 ¶ Porrò ego quoque persuasum habeo de
vobis, fratres mei, vos etiam plenos esse bo-
nitate, & cumulatos omni scientia, vosque
adeò posse & alios monere.
15 ¶ Paululum verò audacius scripsi vobis,
fratres mei, vt commonefacerem vos per gra-
tiam quæ mihi data est à Deo.
16 ¶ Vt sim minister Iesebus Messichæ in-
ter Gentes, & inserviam Euangelio Dei, vt
fiat oblatio Gentium accepta, & sanctifica-
ta per Spiritum Sanctitatis.
17 ¶ Est mihi igitur gloria in Iesebus Messi-
cho apud Deum.
18 ¶ Non enim ausim quicquam dicere, quod
non effecerit per me Messichus ad obedien-
tiam Gentium sermone & operibus,
19 ¶ Virtute signorum ac miraculorum, &
virtute Spiritus Dei: adeò vt ab Ierusalem
per circuitum usque ad Illyricum & ad Ma-
pleuerim Euangelium Messichæ.
20 ¶ Dum diligentem operam vtor euange-
lizandi non vbi nuncupatum est nomen Mes-
schicho, vt ne ædificarem super fundamen-
tum extraneum:
21 ¶ Sed sicut scriptum est: Ij quibus non
nuntiatum est de eo, ipsum videbunt: & qui
qui non audierunt, acquiescent.
22 ¶ Propterea impeditus sum plurimùm
venirem ad vos.

8 † Dico enim Christum Iesum minis-
trum fuisse circumcisionis propter veri-
tatem Dei, ad confirmandas promissio-
nes Patrum.
9 † Gentes autem super misericordia
honorare Deum, sicut scriptum est: Pro-
pterea confitebor tibi in Gentibus Do-
mine, & nomini tuo cantabo.
10 † Et iterùm dicit: Lætamini Gentes
cum plebe eius.
11 † Et iterùm: Laudate omnes gentes
Dominum, & magnificate eum omnes
populi.
12 † Et rursus Isaias ait: Erit radix Iesse:
& qui exurget regere Gentes, in eũ Gen
tes sperabunt.
13 † Deus autem spei repleat vos omni
gaudio & pace in credendo: vt abunde-
tis in spe, † & virtute Spiritus sancti.

14 † Certus sum autem, fratres mei, &
ego ipse de vobis, quoniam & ipsi pleni
estis dilectione, repleti omni scientia, ita
vt possitis alterutrum monere.
15 † Audaciùs autem scripsi vobis, fra-
tres, ex parte, tanquam in memoriam D
vos reducens: propter gratiam quę data
est mihi à Deo.
16 † Vt sim minister Christi Iesu in Gen-
tibus: sanctificans Euangelium Dei, vt
fiat oblatio Gentium accepta, & sancti-
ficata in Spiritu sancto.
17 † Habeo igitur gloriam in Christo
Iesu ad Deum:
18 † Non enim audeo aliquid loqui eo-
rum quæ per me non † efficit Christus in
obedientiam Gentium, † verbo & factis,
19 † In virtute signorum & prodigiorum,
in virtute Spiritus sancti: ita vt ab Ieru-
salem per circuitum vsque ad Illyricum
repleuerim Euangelium Christi. E
20 † Sic autem prædicaui Euangelium
hoc, non vbi nominatus est Christus, ne
super alienum fundamentum ędificarẽ:
21 † Sed sicut scriptũ est, † Quibus non
est annuntiatum de eo, videbunt, & qui
non audierunt †, intelligent.
22 † Propter quod & impediebar plu-
rimum venire ad vos.

8 † λέγω γὰρ χριστὸν ἰησοῦν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς
ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν
πατέρων·
9 † τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέ-
γραπται, διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ
ὀνόματί σου ψαλῶ.
10 † καὶ πάλιν λέγει, εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ
αὐτοῦ.
11 † καὶ πάλιν, αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐπαι-
νέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.
12 † καὶ πάλιν ἡσαΐας λέγει, ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ ἰεσ-
σαὶ, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλ-
πιοῦσιν.
13 † ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ
εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι,
ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 † Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑ-
μῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρω-
μένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἄλλους νου-
θετεῖν·
15 † τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέρους, ἀδελφοί, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖ-
σάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ,
16 † εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν ἰησοῦ χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱε-
ρουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ· ἵνα γένηται ἡ προσ-
φορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύμα-
ἁγίῳ.
17 † ἔχω οὖν καύχησιν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τὰ πρὸς θεόν·
18 † οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργάσατο χριστὸς
δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ,
19 † ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύμα-
τος θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ
ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ.
20 † οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου
ὠνομάσθη χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκο-
δομῶ·
21 † ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται, οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ,
ὄψονται, καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασι, συνήσουσι.
22 † διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς·

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 * Nunc autem quia nullus mihi relictus est locus in his regionibus, desiderium verò habeam iam à multis annis veniendi ad vos,

24 * Quum proficiscar in Hispaniam, spero venire, vosque inuisere: & vos estis mihi comites illuc, quum aliquantulum oblectatus fuero conspectu vestro.

25 * Nunc autem proficiscor ad Ourischlem Sanctis ministraturus.

26 * Voluerunt enim ij qui sunt in Macedonia, & in Acaia, communicationem habere cum pauperibus et sanctis qui sunt in Ourischlem. * Voluerunt inquam & qui sunt

27 eis debitores. Si enim Spiritu participes facti sunt cum eis Gentes, debent etiam ipsæ in quæ carnis sunt, illis ministrare.

28 * Hoc igitur vbi perfecero, & consignauero eis hunc fructum, transiturus sum per vos in Hispaniam.

29 * Scio enim quum veniā ad vos, me venturum in plenitudine benedictionis Euangelij Messiæ.

30 * Peto autem à vobis, fratres mei, per Dominum nostrum Iesum Messiam, & per dilectionem Spiritus, vt mecum laboretis in oratione, quæ pro me fiat ad Deum,

31 * Vt liberer ab iis qui sunt increduli in Iudæa: vtque ministerium quod profero sanctis qui sunt in Ourischlē bene recipiatur.

32 * Vt veniam ad vos cum gaudio per voluntatem Dei, & vobiscum requiescam.

33 * Deus pacis sit cum vobis omnibus. Amen.

Mulierum sanctarum.

CAP. XVI.

1 COmmendo autem vobis Phœben sororem nostram, quæ est ministra Ecclesiæ Cenchreensis:

2 * Vt eam excipiatis in Domino dignè sanctis: & in omni re præbeatis vos, prout æquum est Sanctis: & in omni negotio quam ipsa postulet à vobis, adsistatis ei, quandoquidem & ipsa adsitit cæteris multis, & mihi ipsi.

3 * Postulate pacem [salutate] Priscillæ et Akaulas, aduitorum meorum in Iesu Messia.

4 * Qui quidem pro anima mea suas ceruices supposuerunt: quibus non ego tantum gratias ago, sed etiā omnes Ecclesiæ Gentium.

23 * Νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθείαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν,

24 * ὡς ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν Ἱσπανίαν, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ·

25 * νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις·

26 * εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ·

27 * εὐδόκησαν γὰρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς.

28 * τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς τὴν Ἱσπανίαν.

29 * οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν πληρώματι εὐλογίας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

30 * παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν·

31 * ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἵνα ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς ἁγίοις·

32 * ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν.

33 * ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

ιε'.

1 * Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς,

2 * ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ ἐμοῦ.

3 * ἀσπάσασθε Πρίσκιλλαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

4 * οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν·

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * Et date pacẽ Ecclesiæ [Salutate quoque Ecclesiam], quæ est in domo ipsorum. Salutate Epænetum mihi charissimum, quæ sunt primitiæ Achaiæ in Meschicho.
6 * Salutate Mariam, quæ plurimum laborauit in vobis.
7 * Salutate Andronicum & Iuniam cognatos meos, qui mecũ captiui fuerunt, qui & percelebres inter Apostolos, & ante me fuerunt in Schicho me præcesserunt.
8 * Salutate Ampliatum mihi charissimum in Domino nostro.
9 * Salutate Vrbanum adiutorem nostrum in Meschicho, & Stachyn mihi dilectum.
10 * Salutate Apellen electum in Domino nostro: salutate domesticos Aristoboli.
11 * Salutate Herodionem cognatum meum. Salutate domesticos Narcissi, eos qui sunt in Domino nostro.
12 * Salutate Tryphænam & Tryphosam, quæ laborant in Domino nostro. Salutate Persidam mihi charissimam, quæ multum laborauit in Domino nostro.
13 * Salutate Rufum electum in Domino nostro, & matrem eius ac meam.
14 * Salutate Asyncritum, & Phlegontem, & Hermam, & Patrobam, & Hermen, & fratres qui cum eis sunt.
15 * Salutate Philologum, & Iuliam, & Nereum ac sororem eius, & Olympiadem, & omnes denique Sanctos qui cum eis sunt.
16 * Salutate alij alios osculo sancto. Salutant vos omnes Ecclesiæ Meschicho.
17 * Peto autem à vobis, fratres mei, vt obseruetis eos qui dissensiones & offendicula præter doctrinam quam vos didicistis, vt procul recedatis ab eis.
18 * Ij enim qui eiusmodi sunt, non Domino nostro Ieschua Meschicho, sed ventri suo seruiunt: ac sermonibus blandis, & benedictionibus seducunt corda simplicium.
19 * Obedientia autem vestra omnibus nota est. Gaudeo igitur propter vos, volòque vt sitis sapientes in bonis, innocentes verò in malis.
20 * Cæterùm Deus pacis citò conteret Satanam sub pedibus vestris. Gratia Domini nostri Ieschua Meschicho sit vobiscum.

5 * Et domesticam ecclesiam eorum. Salutate Epænetum dilectum mihi: qui est primitiuus † Asiæ in Christo.
6 * Salutate Mariam, quæ multum laborauit in nobis.
7 * Salutate Andronicum & Iuniam cognatos & concaptiuos meos: qui sunt nobiles in Apostolis, qui & ante me fuerunt in Christo †.
8 * Salutate Ampliatum dilectissimum mihi in Domino.
9 * Salutate Vrbanum adiutorem nostrum in Christo Iesu, & Stachyn dilectum meum.
10 * Salutate Apellen probum in Christo: salutate eos qui sunt ex Aristoboli †.
11 * Salutate Herodionem cognatum meum. Salutate eos qui sunt ex Narcissidomo, qui sunt in Domino.
12 * Salutate Tryphænam & Tryphosam, quæ laborat in Domino: salutate Persidem charissimam, quæ multùm laborauit in Domino.
13 * Salutate Rufum electum in Domino, & matrem eius & meam.
14 * Salutate Asyncritum, Phlegontem, Hermam, Patrobam, Hermen, & qui cum eis sunt fratres.
15 * Salutate Philologum & Iuliam, Nereum & fororem eius, & Olympiadem, & omnes qui cum eis sunt, sanctos.
16 * Salutate inuicem in osculo sancto. Salutant vos omnes Ecclesiæ Christi.
17 * Rogo autem vos, fratres, vt obseruetis eos qui dissensiones & offendicula præter doctrinam, quam vos didicistis, faciunt, & declinate ab illis.
18 * Huiusmodi enim Christo Domino nostro non seruiunt, sed suo ventri: & per dulces sermones & benedictiones seducunt corda innocentium.
19 * Vestra enim obedictia in † omnem locum diuulgata est. Gaudeo igitur in vobis. Sed volo vos sapientes esse in bono, & simplices in malo.
20 * Deus autem pacis cõterat Satanam sub pedibus vestris velociter. Gratia Domini nostri Iesu Christi vobiscum.

5 * καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας εἰς Χριστόν.
6 * ἀσπάσασθε Μαρίαμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς.
7 * ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγονασιν ἐν Χριστῷ.
8 * ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ.
9 * ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.
10 * ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.
11 * ἀσπάζεσθε Ἡρῳδίωνα τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ.
12 * ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ.
13 * ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ.
14 * ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμᾶ, Πατρόβαν, Ἑρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.
15 * ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους.
16 * ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ.
17 * Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν.
18 * ὁ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
19 * ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν.
20 * ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

---

5 שאלו בשלמא דאסנקרטוס ורפלגן וארמא וגרפטרא והרמא וחאמא ועמהון; 6 שאלו בשלמא דמרים דאתעבדת בכון טבותא סגיאתא; 7 שאלו בשלמא אנדרונקוס ויוניא קרובי ובני שבותי דשפירין הוו בשליחיא ומן קדמי הוו בישוען במשיחא; 8 שאלו בשלמא אמפליאתוס חביבי בקירוסי; 9 שאלו בשלמא אורבנוס סניגורנא במשיחא ואסתכיס חביבי; 10 שאלו בשלמא אפלס דמתרחין במשיחא ואינון דמן בית אריסטובולוס; 11 שאלו בשלמא הרודיון בני משפחתי ואינון דמן בית נרקיסוס דבמרן; 12 שאלו בשלמא טריפינא וטריפוסא דלאינין במרן ועבדין עובדין טבין; 13 שאלו בשלמא דריפום נביא במרן ואמה דילה ודילי; 14 שאלו בשלמא אסינקריטוס ופלגון והרמס ופטרובס והרמיס ואחיהון דעמהון; 15 שאלו בשלמא פילולוגוס ויוליא ונראוס ואחתה וקלוטס וכל קדישא דעמהון; 16 בנשקא קדישא דשלמא שאלון כולכון כנשת משיחא; 17 בעינא ואין מסכין אחי דתוודהרון מן אילין דשלמא ואפכשיא דאתון ילפתון ואזלין מנהון; 18 אילך גיר דהנינא לכון מנהון לכרסהון משיחא אלא לכרסהון ובמלא בסיסתא ובבורקא מטעין לבונא ופשיטא; 19 משתמעתכון דין דילכון לכל כנישא אתוודה חדא אנא דילכון ובעא אנא דהוון חכימין למשבקא ושפיסין לבישתא; 20 אלהא דין דשלמא נשחק בעגל לסטנא תחות רגליכון קיבותה דמרן ישוע משיחא עמכון.

כשם שיחת השמות
א בעא וזכר שמו
ב כשר יפה
ג מלל כרך שפיר
ד ברוחות
ה שמע זרע
ו שומת שכל
ז טוב ביש רע
ח שחק סגר שמחות וגון

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 Salutant vos Timothæus cooperarius meus, & Lucius, & Iason, & Sosipater cognati mei.

22 Saluto vos ego Tertius, qui descripsi epistolam in Domino nostro.

23 Salutat vos Gaius hospes meus, totiusque Ecclesiæ. Salutat vos Erastus arcanomus vrbis, & Quartus frater.

Deest 24. versus hoc loco, sed in fine additur.

25 Deo autem qui potest vos confirmare in Euangelio meo, quod prædicatum est a Iesu Messicho, per reuelationem arcani quod à temporibus æternis absconditum fuit,

26 Reuelatum autem hoc tempore per Scripturas Prophetarum, & per mandatum Dei æterni patefactum omnibus Gentibus ad obedientiam fidei:

27 Qui solus sapiens est, gloria per Iesum Messichum in secula seculorum. Amen. Gratia Domini nostri Iesu Messichi sit cum omnibus vobis. Amen.

Epistolæ ad Romanos, quæ scripta est Corintho, missi vero per Phœben ministram fidelem, Finis.

21 Salutat vos Timotheus adiutor meus, & Lucius, & Iason, & Sosipater cognati mei.

22 Saluto vos ego Tertius, qui scripsi epistolam, in Domino.

23 Salutat vos Caius hospes meus, & † vniuersa Ecclesia. Salutat vos Erastus arcarius ciuitatis, & Quartus frater.

24 Gratia Domini nostri Iesu Christi cum omnibus vobis, Amen.

25 Ei autem qui potens est vos confirmare iuxta Euangelium meum & prædicationem Iesu Christi, secundùm reuelationem mysterij temporibus æternis taciti,

26 Quod nũc patefactum est per Scripturas Prophetarum secundùm præceptum æterni Dei, ad obeditionem fidei, in cunctis Gentibus cogniti:

27 Soli sapienti Deo per Iesum Christum, honor, & gloria in secula seculorum. Amen.

FINIS

Epistola ad Romanos, quæ scripta fuit ex Corintho per Phœben ministram Ecclesiæ quæ erat in Cenchris.

21 ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος, καὶ Ἰάσων, καὶ Σωσίπατρος ὁ συγγενεῖς μου.

22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ.

23 ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάιος ὁ ξένος μου, καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

24 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

25 τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου·

26 φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος·

27 μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ

Τῆς πρὸς ῥωμαίους ἐπιστολῆς, ἡ ἐγράφη ἀπὸ κορίνθου διὰ φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.

שְׁלָמַת אַנְתָּא דְּלוּת רוּחוּמְיָא וְדִאתְכְתְּבַת מִן קוּרִנְתּוֹס וְאִתְדְּרַת
בְּאִידִי פּוּבָא מְשַׁמְּשְׁנִיתָא מְהֵימְנְתָא׃

שְׁלִים בְּשַׁלְמָכוֹן שִׁתְּאוּם פִּלְטָא דְּעַמִּי וְלוּקְיוּס וְאִיסוֹן וְסוֹסִיפַטְרוֹס קַרִיבַי׃ 22 שְׁאַל בְּשַׁלְמָכוֹן אֲנָא בַּשְׁלָמְכוֹן אַרְתְּסוֹס קַרְתָּא דְּדִיתָא וְקַוַּארְתּוֹס אֲחָא׃ 23 שְׁאַל בְּשַׁלְמָכוֹן נָאיוֹס פְּקִפְלָנִי וְיַרְכְּתָא עִדְתָּא שְׁאַל בְּשַׁלְמָכוֹן אַרְתְּסוֹס גַּבָּאי קוּרְנְתּוֹס אֲחָא׃ 24 לָאלְתָא דִּין מִן דְּסַבְתָּא

PROLOGVS IN PRIMAM EPISTOLAM AD CORINTHIOS.

EPISTOLA prima ad Corinthios multas causas diuersasque complectitur: quarum partem relatione fratrum cognouit Apostolus, partim per eorum Corinthiorum sunt litteris indicatæ. Nonnullas verò pro officio sui cura aut ordinat aut emendat; & variis curationibus medetur diuersa infirmitate languentibus. Nam apud eos primùm curatur dissensionis vitium, quod multi pseudoapostolorum vnitatem intulerunt scindentes Ecclesiæ, vt proprij nominis facerent sectatores: quod his exprobrat verbis Apostolus. Hoc autem dico quod vnusquisque vestrum dicit: Ego quidem sum Pauli, ego autem Apollo, ego verò Cephæ, ego autem Christi. Et ob hoc quidem horum se dicit facere nomen mentionem, vt multo magis erubescant id se facere sub falsorum apostolorum nominibus, quod etiam si sub Pauli & Petri fieret nomine, displiceret. Secunda causa eius indicitur, qui paternæ oblitus reuerentiæ, vxorem sibi non erubuit facere, de nouerca. Quod

facinus licet fornicationem appellauerit Apostolus, tamen ita condemnauit, vt in vltionem facti auctorem talis operis diabolo iudicauerit deputandum; imposita iudiciorum & horum tertia quæstione. Quarto loco matrimoniorum iura tractantur his. Quinto loco virginitatis consilium velut è vicino coniungitur. Sexto loco de escarum licentia disputatur. Septimo atque octauo loco de attondendo viris, & mulieribus velando capite, ac Sacramentorum communione præcipitur. Nono loco æmulatio, quæ diuersitate donorum spiritualium nascebatur, sub exemplo membrorum & corporis castigatur. Decimo, resurrectionis spes multis & argumentis & rationibus approbatur. Vltimo, de colligendis ad necessitatem Sanctorum nomine charitatis cura, vel ædificatio cultui imponitur. Interseruntur his pauca, quæ aut, vt quibusdam videtur, pendent ex superioribus; aut habent licet proprias, tamen paruulas, actiones.

ARGVMENTVM.

Corinthij sunt Achaici, & hi similiter ab Apostolo audierunt verbum veritatis: & subuersi sunt multifarie à falsis Apostolis. Quidam à Philosophiæ verbosa eloquentia, alij secta legis Iudaicæ inducti sunt. Hos reuocat Apostolus ad veram fidem & Euangelicam sapientiam, scribens eis ab Epheso per Timotheum discipulum suum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܩ ܟܬܒܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܕܥܠܝܐ ܘܩܕܝܫܬܐ
ܕܟܠ ܟܢܝܫܬ ܡܫܝܚܐ ܒܬܘܒ ܒܟܠ
ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܚܝܢ ܘܠܢ ܠܗܘܢ ܘܠܟܘܢ ܀

ܩ ܀ ܩ ܀ ܩ ܀ ܩ ܀ ܩ ܀ ܩ ܀

ܩ ܀ ܩ ܀ ܩ ܀ ܩ ܀ ܩ ܀ ܩ ܀

ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܨܒܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܘܣܘܬܢܝܣ ܐܚܢ ܀ ܐ
ܠܟܢܝܫܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܒܩܘܪܢܬܘܣ ܘܠܟܠ ܩܕܝܫܐ ܕܒܟܠ ܐܟܣܝܐ ܕܐܚܝܐ ܀ ܒ
ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܫܠܡܐ ܘܚܝܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀ ܓ
ܐܘܕܝ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ ܒܟܠ ܕܟܪܢܐ ܥܠ ܟܘܢ ܒܨܠܘܬܝ ܕܒܟܠ ܥܕܢ ܒܥܐ ܐܢܐ ܀ ܕ
ܕܒܟܠ ܥܕܢ ܕܐܬܝܬ ܠܘܬ ܟܘܢ ܒܨܠܘܬܐ ܐܬܬܪܥܝܬ ܀ ܗ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܘ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܙ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܚ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܛ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܝ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܝܐ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܝܒ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܝܓ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܝܕ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܝܗ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܝܘ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܝܙ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܝܚ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܝܛ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܟ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܟܐ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܟܒ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܟܓ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܟܕ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܟܗ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܟܘ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܟܙ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܟܚ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܟܛ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܠ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܠܐ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܠܒ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܠܓ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܠܕ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܠܗ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܠܘ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܠܙ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܠܚ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܠܛ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܡ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܡܐ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܡܒ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܡܓ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܡܕ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܡܗ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܡܘ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܡܙ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܡܚ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܡܛ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܢ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܢܐ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܢܒ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܢܓ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܢܕ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܢܗ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܢܘ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܢܙ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܢܚ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܢܛ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܣ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܣܐ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܣܒ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܣܓ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܣܕ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܣܗ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܣܘ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܣܙ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܣܚ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܣܛ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܥ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܥܐ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܥܒ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܥܓ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܥܕ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܥܗ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܥܘ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܥܙ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܥܚ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܥܛ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܦ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܦܐ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܦܒ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܦܓ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܦܕ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܦܗ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܦܘ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܦܙ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܦܚ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܦܛ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܨ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܨܐ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܨܒ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܨܓ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܨܕ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܨܗ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܨܘ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܨܙ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܨܚ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܨܛ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܩ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܩܐ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܩܒ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܩܓ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܩܕ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܩܗ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܩܘ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܩܙ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܩܚ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܩܛ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܪ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܪܐ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܪܒ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܪܓ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܪܕ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܪܗ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܪܘ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܪܙ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܪܚ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܪܛ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܫ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܫܐ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܫܒ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܫܓ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܫܕ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܫܗ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܫܘ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܫܙ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܫܚ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܫܛ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܬ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܬܐ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪܝ ܀ ܬܒ
ܕܐܬܝ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܘܪ

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * Ne quis dicat, quòd in nomine meo baptizati estis.
16 * Baptizaui autem & Stephanæ domum. Cæterùm nescio si quem alium baptizauerim.
17 * Non enim misit me Christus baptizare, sed euangelizare: non in sapientia verbi, vt non euacuetur crux Christi.

18 * Sermo enim crucis pereuntibus stultitia est: nobis verò, qui quidem salutem consequimur, virtus Dei est.
19 * Siquidem scriptum est: Perdam sapientiam sapientum, et afficiam intelligentiam intelligentium.
20 * Vbi est sapiens, aut vbi est scriba, aut vbi est disputator seculi huius? Nonne stultam reddidit Deus sapientiam mundi huius?
21 * Nam propterea quòd in sapientia Dei non cognouit mundus per sapientiam Deum, voluit Deus per stultitiam prædicationis saluos facere credentes.
22 * Quoniam & Iudæi signa petunt, & Græci sapientiam quærunt:
23 * Nos autem prædicamus Christum crucifixum, Iudæis quidem scandalum, Gentibus autem stultitiam;
24 * Ipsis autem vocatis Iudæis atque Græcis Christum Dei virtutem & Dei sapientiam.
25 * Quia quod stultum est Dei, sapientius est hominibus: & quod infirmum est Dei, fortius est hominibus.
26 * Videte enim vocationem vestram, fratres, quia non multi sapientes secundùm carnem, non multi potentes, non multi nobiles:
27 * Sed quæ stulta sunt mundi, elegit Deus, vt confundat sapientes: & infirma mundi elegit Deus, vt confundat fortia:
28 * Et ignobilia mundi & contemptibilia elegit Deus, & ea quæ non sunt, vt ea quæ sunt destrueret:
29 * Vt non glorietur omnis caro in conspectu eius.
30 * Ex ipso autem vos estis in Christo Iesu, qui factus est nobis sapientia à Deo, & iustitia, & sanctificatio, & redemptio:
31 * Vt quemadmodũ scriptum est: Qui gloriatur, in Domino glorietur.

Matutinis Feriæ sextæ Crucifixionis.

15 * ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπίσατε.
16 * ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν στεφανᾶ οἶκον. λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.
17 * οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ.

18 * Λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί· τοῖς δὲ σῳζομένοις, ἡμῖν, δύναμις θεοῦ ἐστι.
19 * γέγραπται γάρ, Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.
20 * ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου;
21 * ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας.
22 * ἐπειδὴ καὶ ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν·
23 * ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν χριστὸν ἐσταυρωμένον, ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσι δὲ μωρίαν·
24 * αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησι χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν.
25 * ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί.
26 * βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς·
27 * ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς, ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά·
28 * καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεὸς, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ·
29 * ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
30 * ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις·
31 * ἵνα, καθὼς γέγραπται, ὁ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. II.

1 ET ego fratres mei, quum venirem ad vos, non sermone grandiloquo, neque sapientia annuntiabam vobis arcanum Dei.

2 Neque iudicaui me posse inter vos scire aliquid, nisi Iesum Messiam, & hunc crucifixum.

3 Et ego cum infirmitate, & timore, & tremore multo ac tremore egi apud vos.

4 Et sermo meus, meaq; praedicatio non erat in persuasione verborum sapientiæ humanæ, sed in demonstratione spiritus & virtutis.

5 Vt ne sit fides vestra in sapientia humana, sed in virtute Dei. Sapientiam quidem loquimur inter perfectos.

6 Sapientiam quidem non huius seculi, neque principum mundi huius qui destruuntur.

7 Sed loquimur sapientiam Dei arcanam, quæ est abscondita, & quã præfinuit Deus ante secula ad gloriam nostram.

8 Quam nullus ex principibus mundi huius cognouit. Si enim cognouissent eam, nequaquam Dominum gloriæ crucifixissent.

9 Sed, sicut scriptum est: Quod oculus non vidit, & auris non audiuit, & in cor hominis non ascendit, quod præparauit Deus iis qui diligunt ipsum.

Dominica prima post Pentecosten.

10 Nobis autem reuelauit Deus per Spiritum suum. Spiritus enim omnia perscrutatur, etiam profunda Dei.

11 Quis enim hominum scit quæ sunt hominis, nisi spiritus hominis qui in ipso est? ita & quæ Dei sunt, nemo cognouit, nisi Spiritus Dei.

12 Nos autem non spiritum huius mundi accepimus, sed Spiritum qui ex Deo est, vt sciamus quæ à Deo donata sunt nobis.

13 Quæ & loquimur non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in doctrina Spiritus, spiritualibus spiritualia comparantes.

14 Animalis autem homo non percipit ea quæ sunt Spiritus Dei. Stultitia enim est illi, & nõ potest intelligere: quia spiritualiter examinantur.

15 Spiritualis autem iudicat omnia: & ipse à nemine iudicatur.

CAP. II.

1 ET ego cùm venissem ad vos, fratres, veni nõ in sublimitate sermonis aut sapientiæ, annuntians vobis testimonium Christi.

2 Non enim iudicaui me scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum.

3 Et ego in infirmitate, & timore & tremore multo fui apud vos:

4 Et sermo meus & prædicatio mea, non in persuasibilibus humanæ sapiẽtię verbis, sed in ostensione spiritus & virtutis:

5 Vt fides vestra non sit in sapientia hominum, sed in virtute Dei. Sapientiam autem loquimur inter perfectos.

6 Sapientiam verò non huius seculi, neque principum huius seculi, qui destruuntur:

7 Sed loquimur Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est, quam prædestinauit Deus ante secula in gloriam nostram,

8 Quam nemo principum huius seculi cognouit: si enim cognouissent, nũquam Dominum gloriæ crucifixissent.

9 Sed, sicut scriptum est: Quod oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparauit Deus iis qui diligunt illum.

10 Nobis autem reuelauit Deus per Spiritum suum. Spiritus enim omnia scrutatur, etiam profunda Dei.

11 Quis enim hominum scit quę sunt hominis, nisi spiritus hominis qui in ipso est? ita & quę Dei sunt, nemo cognouit, nisi Spiritus Dei.

12 Nos autem non spiritum huius mundi accepimus, sed Spiritum qui ex Deo est, vt sciamus quæ à Deo donata sunt nobis.

13 Quę & loquimur non in doctis humanæ sapiẽtiæ verbis; sed in doctrina Spiritus, spiritualibus spiritualia comparantes.

14 Animalis autem homo non percipit ea quæ sunt Spiritus Dei. stultitia enim est illi, & nõ potest intelligere: quia spiritualiter examinantur.

15 Spiritualis autem iudicat omnia: & ipse à nemine iudicatur.

β'.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ.

2 οὐ γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.

3 κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς·

4 καὶ ὁ λόγος μου, καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως,

5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.

6 σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων·

7 ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν θεοῦ ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν,

8 ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν.

9 ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

10 Ἡμῖν γὰρ ὁ θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ.

11 τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ.

12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν·

13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος ἁγίου, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες.

14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι· καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται.

15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' ἀνθρώπου οὐδενὸς ἀνακρίνεται.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Quis enim cognouit mentem Domini, vt
docet eum? Nos autem mentem Messiæ
habemus.

Dominica secunda post Pentecosten.

CAP. III.

1 ET ego, fratres mei, non potui loqui vo-
biscum vt cum spiritualibus, sed vt
cum corporeis, & quasi infantibus in Chri-
2 sto vobis. * Lacte potui vos, nec dedi vo-
bis cibum: nondum enim poteratis, sed ne-
dum potestis nunc: adhuc siquidem estis
3 carnales. * Quum enim sit inter vos æmu-
latio, & contentio, & dissidia, nonne carnales
estis, & in carne ambulatis?
4 * Nam quum vnusquisque vestrum di-
cat, Ego sum Pauli: alius autem dicat, Ego
sum Apollou, nonne corporei estis?
5 * Quis enim est Paulus, aut quis est Apol-
lou, nisi ministri per quos credidistis? & pro-
uniquique dedit Dominus?
6 * Ego plantaui, & Apollou rigauit: sed
7 Deus dedit incrementum.
* Neque qui plantat est aliquid, nec is qui rigat, sed
Deus qui dat incrementum.
8 * Qui autem plantat & qui rigat, vnum
sunt. vnusquisque iuxta laborem suum mer-
cedem accepturus est.
9 * Cum Deo enim operamur, & agricul-
tio Dei, & ædificatio Dei estis.
10 * Et secundùm gratiam Dei quæ data est
mihi, posui fundamentum vt architectus sa-
piens, alius autem superædificat. Vnus-
quisque videat quomodo superædificet.
11 * Fundamentum enim aliud, præter id
quod positum est, nemo potest ponere, quod
Jeschua Meschicho.
12 * Quòd si quis ædificat super hoc fun-
mentum aurum, vel argentum, vel lapides
preciosos, vel lignum, vel fœnum, vel stipu-
13 lam; * Cuiusque opus reuelabitur. Dies
enim ille patefaciet illud, quoniam igne
igne reuelatur; & cuiusque opus quale sit,
ignis discernet.
14 * Cæterùm, si cuius permanebit opus quod
ædificauit, mercedem suam accipiet.
15 * Si verò cuius opus exuretur, detrimen-
ipse autem saluus fiet, sed ita quasi per ignem

16 * ܐܝܟ ܕܝ ܝܕܥ ܪܥܝܢܐ ܕܡܪܝܐ ܕܢܡܠܠܝܗ ܠܗ ܐܢܚܢܢ ܕܡ ܡܫܝܚܐ ܪܥܝܢܐ ܐܝܬ ܠܢ ׃

ܦܨܠܐ ܬܪܝܢ ܕܒܬܪ ܥܨܪܬܐ ׃

ܦܨܠ ܬܠܬ

1 * ܘܐܢܐ ܐܚܝ ܠܐ ܝܟܠܬ ܠܡܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܐܝܟ ܥܡ ܪܘܚܢܝܐ ܐܠܐ ܐܝܟ ܥܡ ܒܣܪܢܝܐ ܐܦ ܐܝܟ ܛܠܝܐ ܒܡܫܝܚܐ ׃
2 * ܚܠܒܐ ܐܫܩܝܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܡܐܟܠܬܐ ܐܦ ܠܐ ܗܫܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢ ܐܦ ܗܫܐ ׃
3 * ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܒܝܢܟܘܢ ܩܢܐ ܘܦܘܪܕܢܐ ܘܫܘܢܝ ܠܐ ܒܣܪܢܝܐ ܐܢܬܘܢ ܘܒܒܣܪܐ ܗܠܟܝܢ ׃
4 * ܡܛܠ ܕܐܡܪ ܚܕ ܐܢܐ ܕܝܠܝ ܐܢܐ ܕܦܘܠܘܣ ܘܚܪܢܐ ܐܢܐ ܕܝܠܝ ܐܢܐ ܕܐܦܠܘ ܠܐ ܒܣܪܢܝܐ ܐܢܬܘܢ ׃
5 * ܡܢ ܗܘ ܐܦܠܘ ܘܡܢ ܗܘ ܦܘܠܘܣ ܐܠܐ ܡܫܡܫܢܐ ܕܒܗܝܢ ܗܝܡܢܬܘܢ ܘܠܟܠ ܚܕ ܐܝܟ ܕܝܗܒ ܠܗ ܡܪܝܐ ׃
6 * ܐܢܐ ܢܨܒܬ ܘܐܦܠܘ ܫܩܐ ܐܠܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܡܨܡܚ ׃
7 * ܘܠܐ ܗܢ ܕܢܨܒ ܡܕܡ ܐܢܫ ܘܠܐ ܗܢ ܕܫܩܐ ܐܠܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܡܨܡܚ ׃
8 * ܗܢ ܕܢܨܒ ܘܗܢ ܕܫܩܐ ܚܕ ܗܘܝܢ ܘܟܠ ܚܕ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܢܣܒ ܐܓܪܗ ׃
9 * ܐܝܟ ܕܒܪ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܢܚܢܢ ܦܠܚܝ ܐܠܗܐ ܐܢܬܘܢ ܒܢܝܢ ׃
10 * ܐܝܟ ܒܪܟܬܐ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܠܗܐ ܐܢܐ ܐܝܟ ܐܪܟܝܬܟܛܘܢ ܚܟܝܡ ܣܝܡܬ ܐܣܬܪ ܘܐܚܪܢ ܒܢܐ ܥܠ ܐܣܬܪ ܘܟܠ ܚܕ ܢܚܙܐ ܐܝܟ ܕܒܢܐ ܥܠ ܐܣܬܪ ׃
11 * ܐܣܬܪ ܐܚܪܢ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܣܡ ܐܠܐ ܗܢ ܕܐܝܬ ܣܝܡ ܗܘ ܕܐܝܬ ܐܝܫܘ ܡܫܝܚܐ ׃
12 * ܘܐܢ ܡܢ ܕܒܢܐ ܥܠ ܐܣܬܪ ܗܢ ܗܒ ܘܟܣܦ ܐܒܢ ܝܩܪ ܚܛܐ ܕܒܣܡ ׃
13 * ܘܥܒܕܗ ܕܟܠ ܚܕ ܢܬܓܠܐ ܐܪܡ ܝܘܡܐ ܗܘ ܕܒܢܘܪܐ ܢܬܓܠܐ ܘܢܒܚܢ ܘܥܒܕܗ ܕܟܠ ܚܕ ܡܢܘ ܗܘ ׃
14 * ܐܢ ܥܒܕܗ ܕܡܢ ܕܒܢܐ ܥܠ ܐܣܬܪ ܩܐܡ ܐܓܪܐ ܢܣܒ ׃
15 * ܐܢ ܥܒܕܗ ܕܡܢ ܕܒܢܐ ܥܠ ܐܣܬܪ ܢܬܩܛܪ ܢܬܒܛܠ ܐܓܪܗ ܘܗܘ ܒܪܡ ܢܬܦܨܐ ܐܦ ܗܟܢܐ ܐܝܟ ׃

16 * Quis enim cognouit sensum Do-
minj qui instruat eum? Nos autem sen-
sum Christi habemus.

CAP. III.

1 ET ego, fratres, non potui vobis loqui
quasi spiritualibus, sed quasi carna-
libus, tanquam paruulis in Christo.
2 * Lac vobis potum dedi, non escam:
nondum enim poteratis. sed nec nunc
quidem potestis: * Adhuc enim carnales
3 estis. Cùm enim sit inter vos zelus & cõ-
tentio, nonne carnales estis, & secun-
dùm hominem ambulatis?
4 * Cùm enim quis dicat: Ego quidem
sum Pauli: alius autẽ, Ego † Apollo: nõ-
ne † homines estis? * Quid igitur est Apol-
5 lo? Quid verò Paulus? Ministri eius cui
credidistis, & vnicuiq; sicut Dñs dedit.
6 * Ego plantaui, Apollo rigauit: sed
Deus incrementum dedit.
7 * Itaque neque qui plãtat est aliquid,
neque qui rigat; sed qui incrementum
8 dat, Deus.
* Qui autem plantat & qui rigat, v-
num sunt. Vnusquisque autẽ propriam
mercedem accipiet secundùm suum la-
9 borem.
* Dei enim sumus adiutores: Dei a-
gricultura estis, Dei ædificatio estis.
10 * Secundùm gratiam Dei quæ data
est mihi, vt sapiens architectus funda-
mentum posui: alius autem superædi-
ficat. Vnusquisque autem videat quo-
11 modo superædificet.
* Fundamentum enim aliud nemo
potest ponere, præter id quod positum
12 est, quod est Christus Iesus.
* Si quis autem superædificat super
fundamentum hoc, aurũ, argentum, la-
pides preciosos, ligna, fœnum, stipulam;
13 * Vniuscuiusque opus manifestum e-
rit. Dies enim Domini declarabit, quia
in igne reuelabitur: & vniuscuiusque o-
pus quale sit, ignis probabit.
14 * Si cuius opus manserit quod super-
ædificauit, mercedem accipiet.
15 * Si cuius opus arserit, detrimentum
patietur: ipse autem saluus erit, sic ta-
men quasi per ignem

16 * τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου ὃς συμβιβάσει αὐτόν, ἡμεῖς δὲ
νοῦν χριστοῦ ἐσχήκαμεν.

γ΄.

1 * Κἀγὼ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην ὑμῖν λαλῆσαι
ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν χριστῷ.
2 * γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἠδύνασθε· ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν
3 δύνασθε· * ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε· ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις
καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περι-
4 πατεῖτε; * ὅταν γὰρ λέγῃ τις, ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου· ἕτερος δέ, ἐγὼ
Ἀπολλῶ, οὐκι σαρκικοί ἐστε;
5 * τίς οὖν ἐστι Παῦλος; τίς δὲ Ἀπολλῶς; ἀλλ' ἢ διάκο-
νοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν.
6 * ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ θεὸς ηὔ-
ξανεν.
7 * ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐ-
ξάνων θεός.
8 * ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἓν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον
μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον.
9 * θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκο-
δομή ἐστε.
10 * κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς
ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκα-
στος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ.
11 * θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν
κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς χριστός.
12 * εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον, χρυσὸν,
ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην·
13 * ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώ-
σει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν
ἐστι τὸ πῦρ δοκιμάσει.
14 * εἴτινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησε, μισθὸν λήψεται·
15 * εἴτινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς
δὲ σωθήσεται, οὕτω δὲ ὡς διὰ πυρός.

7 * לָא חַכִּיל הוּ דְנָצֵב "אֵיהוֹתִי כְּרֵם וְלָא הוּ דְסָקֵא אֶלָּא אֱלָהָא דְמַרְבֵּא: 8 * כְּדֵנָצֵב דִּין וְכֵן דְסָקֵא חַד אִנּוּן אֲנָשׁ
אִיךְ עִסְקָא אַגְרָה מְקַבְּלוּ: 9 עִם אֱלָהָא גִּיר פְּלִיחִין וּפוּלְחָנָא דֵאלָהָא וְכִנְיָנָא דֵאלָהָא אַנְתּוּן אִנּוּן: 10 וְאִיךְ סְכוֹלְיָא
דֵאלָהָא דְיָהֲבַת לִי חָסַף שְׁתַּסְקֵנָא אִיךְ אַרְכִּיטֵכְטוֹנָא אַנָא שָׁתַלְתִּי בְּנָא כְלָנָא דִין וְאָחֳרָנָא אִיכְּנָא בְּנָא עֲלוֹהִי:
שְׁתַּסְקֵנָא גִּיר אִתְרְמֵית חָסַף שְׁתַּסְקֵנָא אַנָא שָׁתַלְתִּי לְהוֹן דְאִיהִי שׁוּתָא שְׁתִיתָאוּ: 11 וְאִן אֲנָשׁ דִּין
בְּנָא עַל דְּנָא שְׁתַּסְקֵנָא "" דְּהָבָא אוֹ "כַּסְפָּא אוֹ כְּסִיפָא אוֹ "קִיטְמָא אוֹ "עִסְבָּא אוֹ "חַכְמָא: 12 עֲבִידָתָא דְכֹלָּא
חַד וְיִתְגְּלֵא וְיוֹמָא גִּיר הוּ גְלֵא לְהּ מְטֵל דְּבְנוּרָא יִתְחֲזֵי וּבְנוּרָא יִתְחַפַּר עֲבִידָתָא דְכָל חַד וְחַד מַה הִיא: 13 וְאִן אִיתַי
עֲבִידָתָא הוֹרְכְנָא אַגְרָה יְקַבֵּל: 14 וְאִן אִיתַי עֲבִידָתָא נְתֵקַד יְתַבַּר וְהוּא נְפְשֵׁהּ יִשְׁתֵּזִב אֶלָּא כְּדֵין דְּרַךְ נוּרָא:

"אִית "שְׁקָא "קְלִיל "כּוּם "אִירִי
"בְּנָא "חֵץ "סוּם
ו בכ"י ס' ליתא ז בכ"י ס' ליתא ח בכ"י ס' ליתא
"אִית "שְׁכִיר "זִקּוּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dominica tertia post Pentecosten.

16 * Nescitis vos esse templum Dei, & Spi-
ritum Dei habitare in vobis?
17 * Quisquis corrumpit templum Dei, ex-
diturus est eum Deus: templum enim Dei
sanctum est, quod estis vos.
18 * Nemo seducat seipsum: qui putat se
vos se sapientem esse, in hoc seculo, stultus
uadat, vt fiat sapiens.
19 * Sapientia enim mundi huius, stultitia
est apud Deum. Scriptum est enim: Qui
prehendit sapientes in calliditate ipsorum.
20 * Et rursus: Dominus nouit cogitationes
sapientum, nempe eas esse vanas.
21 * Quapropter nemo glorietur in homi-
nibus: omnia enim vestra sunt.
22 * Siue Paulus, siue Apollos, siue Ce-
phas, siue mundus, siue vita, siue mors, siue
sentia, siue futura, omnia sunt vestra.
23 * Vos autem Meschicho, Meschicho au-
rò Dei.

CAP. IIII.

1 * Sic existimati simus à vobis vt ministri
Meschicho, & dispensatores arcanorum
Dei.
2 * Hic iam requiritur in dispensatoribus,
vt fidelis quispiam inueniatur.
3 * Mihi verò pro minimo est vt à vobis
diiudicer, aut à quouis homine: sed ne
sum quidem iudico.
4 * Nullius enim rei mihi ipse conscius sum:
sed non per hoc iustificatus sum, sed qui
dex meus Dominus est.
5 * Quamobrem ne ante tempus iudicate,
ritis, vsque dum venerit Dominus ille,
illustraturus est recondita tenebrarum, &
reuelabit cogitationes cordium: tum laus
vnicuique à Deo.

Dominica quarta post Pentecosten.

6 * Hæc autem, fratres, transfiguraui in
me & Apollo, propter vos: vt in nobis
discatis, ne suprà quàm scriptum est, vnus
aduersus alterum infletur pro alio.

16 * Nescitis quia templum Dei estis,
& Spiritus Dei habitat in vobis?
17 * Si quis autem templum Dei viola-
verit, disperdet illum Deus. templum D
enim Dei sanctum est, quod estis vos.
18 * Nemo se seducat: si quis videtur in-
ter vos sapiens esse in hoc seculo, stul-
tus fiat vt sit sapiens.
19 * Sapientia enim huius mundi, stul-
titia est apud Deum. Scriptum est enim:
Comprehendam sapientes in astutia eo-
rum. 20 * Et iterùm: Dominus nouit
cogitationes sapientium, quoniam va-
næ sunt.
21 * Nemo itaque glorietur in homini-
bus. Omnia enim vestra sunt:
22 * Siue Paulus, siue Apollo, siue Ce-
phas, siue mundus, siue vita, siue mors,
siue præsentia, siue futura, omnia enim
vestra sunt:
23 * Vos autem Christi: Christus autem
Dei.

CAP. IIII.

1 * Sic nos existimet homo vt ministros
Christi, & dispensatores mysterio-
rum Dei.
2 * Hic iam quæritur inter dispensato-
res, vt fidelis quis inueniatur.
3 * Mihi autem pro minimo est vt à vo
bis iudicer, aut ab humano die: sed ne-
que meipsum iudico.
4 * Nihil enim mihi conscius sum: sed
non in hoc iustificatus sum: qui autem
iudicat me, Dominus est.
5 * Itaque nolite ante tempus iudicare:
quoadusque veniat Dominus, qui & il-
luminabit abscondita tenebrarum, &
manifestabit consilia cordium: & tunc
laus erit vnicuique à Deo.

6 * Hęc autem, fratres, transfiguraui in
me & Apollo, propter vos: vt in nobis
discatis, ne suprà quàm scriptũ est, vnus
aduersus alterum infletur pro alio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * Quis enim scrutatur te? aut quid habes quod non acceperis? Quòd si accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis?
8 * Iam verò saturati estis & ditati, & sine nobis regnum adepti estis; vtinam adeptum regnum adepti situ, vt & nos regnemus vobiscum.
9 * Existimo autem quòd Apostolos ostendimos nos constituerit Deus tanquam ad mortem, vt simus spectaculum mundo, angelis & hominibus;
10 * Nos stultos propter Messiehu, vos autem sapientes in Messiehu: nos infirmi, vos autem potentes: vos percelebres, nos autem infames.
11 * Ad hanc vsque horam esurimus & sitimus, & nudi sumus, & colaphis cædimur, nec domum stabilem habemus:
12 * Et laboramus operantes manibus nostris: ignominia afficiunt nos, nos autem benedicimus: insectantur nos, & sustinemus.
13 * Conuitijs proscindunt nos, & obsecramus eos: tanquam stercus mundi facti sumus, & piaculum omnium nunc vsque.
14 * Non vt pudore vos suffundam hæc scribo, sed vt filios charissimos admoneo.
15 * Nam si decem millia pædagogorum habeatis in Messiehu, at non multos patres. siquidem in Ieschua Messiehu ego genui vos per Euangelium.
16 * Peto igitur à vobis, vt mei similes sitis.

Dominica quinta post Pentecosten.

17 * Propterea misi ad vos Timotheum, qui est filius meus dilectus, & fidelis in Domino; qui vos commonefaciet vias meas quæ sunt in Messiehu, sicut vbique in omni Ecclesia doceo.
18 * Quasi verò ipse venturus non sim ad vos, superbierunt quidam ex vobis.
19 * Sed si Dominus voluerit, veniam citò ad vos: & cognoscam non sermonem eorum qui sese efferunt sed virtutem ipsorum.
20 * Quandoquidem regnum Dei non in sermone, sed in virtute.
21 * Quomodo vultis? cum virga veniam ad vos, an cum dilectione & spiritu mansuetudinis?

7 * Quis enim te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis?
8 * Iam saturati estis, iam diuites facti estis: sine nobis regnatis: & vtinã regnetis, vt & nos vobiscum regnemus.
9 * Puto enim quòd Deus nos apostolos nouissimos ostendit, tanquam mortis destinatos: quia spectaculum facti sumus mundo, & angelis & hominibus.
10 * Nos stulti propter Christũ, vos autem prudentes in Christo: nos infirmi, vos autem fortes: vos nobiles, nos autem ignobiles.
11 * Vsque in hanc horam & esurimus, & sitimus, & nudi sumus, & colaphis cædimur, & instabiles sumus.
12 * Et laboramus operantes manibus nostris. maledicimur, & benedicimus: persecutionem patimur, & sustinemus.
13 * Blasphemamur, & obsecramus. tanquam purgamẽta huius mundi facti sumus, omnium peripsema vsque adhuc.
14 * Non vt confundam vos, hæc scribo: sed vt filios meos charissimos moneo.
15 * Nam si decem millia pędagogorum habeatis in Christo, sed non multos patres. Nam in Christo Iesu, per Euangelium ego vos genui.
16 * Rogo ergo vos, imitatores mei estote.

17 * Ideo misi ad vos Timotheum, qui est filius meus charissimus, & fidelis in Domino: qui vos commonefaciet vias meas quæ sunt in Christo Iesu, sicut vbique in omni Ecclesia doceo.
18 * Tanquã non venturus sim ad vos, sic inflati sunt quidam.
19 * Veniam autem ad vos citò, si Dominus voluerit: & cognoscam non sermonem eorum qui inflati sunt, sed virtutem.
20 * Non enim in sermone est regnum Dei, sed in virtute.
21 * Quid vultis? in virga veniam ad vos, an in charitate, & spiritu mansuetudinis?

7 * τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;
8 * ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν.
9 * δοκῶ γάρ ὅτι ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους· ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις.
10 * ἡμεῖς μωροὶ διὰ χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι.
11 * ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνητεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν,
12 * καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα·
13 * βλασφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.
14 * οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶ.
15 * ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.
16 * παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε.
17 * Διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν τιμόθεον, ὅς ἐστι τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω.
18 * ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς, ἐφυσιώθησάν τινες.
19 * ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν.
20 * οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει.
21 * τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ, πνεύματί τε πραότητος;

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. V.

1 OMnino auditur inter vos scortatio, & talis scortatio, qualis nec inter Gentes, ita vt vxorem patris aliquis habeat.

2 Et vos superbistis, & non magis luctum habuistis, vt tollatur de medio vestrum qui hoc opus fecit.

3 Ego quidem absens corpore, præsens autem spiritu, iam iudicaui vt præsens, eum qui sic operatus est,

4 In nomine Domini nostri Iesu Christi, congregatis vobis & meo spiritu, cum virtute Domini nostri Iesu,

5 Tradere huiusmodi Satanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus sit in die Domini nostri Iesu Christi.

6 Non est bona gloriatio vestra. Nescitis quia modicum fermentum totam massam corrumpit?

7 Expurgate vetus fermentum, vt sitis noua conspersio, sicut estis azymi. Etenim Pascha nostrum immolatus est Christus.

8 Itaque epulemur: non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ & nequitiæ; sed in azymis synceritatis & veritatis.

9 Scripsi vobis in epistola, Ne commisceamini fornicariis.

10 Non vtique fornicariis huius mundi, aut auaris, aut rapacibus, aut idolis seruientibus: alioquin debueratis de hoc mundo exisse.

11 Nunc autem scripsi vobis non commisceri, si is qui frater nominatur est fornicator, aut auarus, aut idolis seruiens, aut maledicus, aut ebriosus, aut rapax, cum eiusmodi nec cibum sumere.

12 Quid enim mihi de iis qui foris sunt iudicare? Nonne de iis qui intus sunt vos iudicatis?

13 Nam eos qui foris sunt, Deus iudicabit. Auferte malum ex vobismetipsis.

CAP. V.

1 OMnino auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter Gentes, ita vt vxorem patris aliquis habeat.

2 Et vos inflati estis: & non magis luctum habuistis, vt tollatur de medio vestrum qui hoc opus fecit.

3 Ego quidem absens corpore, præsens autem spiritu, iam iudicaui vt præsens, eum qui sic operatus est,

4 In nomine Domini nostri Iesu Christi, congregatis vobis & meo spiritu, cum virtute Domini nostri Iesu,

5 Tradere huiusmodi Satanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus sit in die Domini nostri Iesu Christi.

6 Non est bona gloriatio vestra. Nescitis quia modicum fermentum totam massam corrumpit?

7 Expurgate vetus fermentum, vt sitis noua conspersio, sicut estis azymi. Etenim Pascha nostrum immolatus est Christus.

8 Itaque epulemur: non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ & nequitiæ; sed in azymis synceritatis & veritatis.

9 Scripsi vobis in epistola, Ne commisceamini fornicariis.

10 Non vtique fornicariis huius mundi, aut auaris, aut rapacibus, aut idolis seruientibus: alioquin debueratis de hoc mundo exisse.

11 Nunc autem scripsi vobis non commisceri, si is qui frater nominatur est fornicator, aut auarus, aut idolis seruiens, aut maledicus, aut ebriosus, aut rapax, cum eiusmodi nec cibum sumere.

12 Quid enim mihi de iis qui foris sunt iudicare? Nonne de iis qui intus sunt vos iudicatis?

13 Nam eos qui foris sunt, Deus iudicabit. Auferte malum ex vobismetipsis.

CAP. V. Interpr. Syriaca.

1 Omnino auditur inter vos scortatio, talisque scortatio, qualis nec inter Ethnicos nominatur, ita vt accipiat filius vxorem patris sui.

2 Et vos superbistis, & non potius luctum sedetis in luctu, vt tollatur e medio vestrum is qui hoc facinus admisit.

3 Ego quidem absum à vobis corpore, verùm proximus sum spiritu, tamquam coram demnaui vt proximus eum qui hoc perpetrauit:

4 Vt in nomine Domini nostri Iesu Meschicho vos omnes congregemini & spiritus vobiscum spiritu, cum virtute Domini nostri Ieschua Meschicho,

5 Vt tradatis eum Satanæ ad exitium corporis, vt spiritus saluetur in die Domini nostri Jeschua Meschichi.

Dominica post resurrectionem.

6 Indecora est gloriatio vestra, fratres mei. Nescitis quòd paululum fermenti totam massam conspersionem fermentat?

7 Expurgate à vobis fermentum vetus, vt sitis conspersio noua, sicut estis azymi. Pezcho enim nostrum Meschichoch, qui immolatus est pro nobis.

8 Idcircò festum agamus, non in fermento veteri, nec in fermento malitiæ, & nequitiæ, sed in azymo syncerimonia & sanctimoniæ.

9 Scripsi vobis per epistolam, Ne commisceamini cum scortatoribus.

10 Non autem dico cum scortatoribus qui sunt in hoc mundo, aut de auaris, aut rapacibus, aut cultoribus idolorum: alioquin debueratis etiam ex hoc mundo exisse.

11 Hoc autem scripsi vobis ne commisceamini: quod si sit qui vocetur frater, & sit scortator, aut auarus, aut cultor idolorum, aut conuitiator, aut temulentus, aut rapax, cum eiusmodi ne panis quidem comedendus est.

12 Quid enim ad me attinet iudicare de his qui foris sunt? vos autem eos qui intus sunt iudicate.

13 Caterùm eos qui foris sunt, Deus iudicabit. Tollite autem scelestum è medio vestrum.

ε'.

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία, ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν.

2 καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας.

3 ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα, ὡς παρών, τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον,

4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ,

5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;

7 ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι. καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη, Χριστός.

8 ὥστε ἑορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.

9 ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις·

10 καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ ἅρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν.

11 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος, ἢ πόρνος, ἢ λοίδορος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν.

12 τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε;

13 τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς κρίνει. καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dominica sexta post Pentecosten.

CAP. VI.

1 A Vdet aliquis vestrum habens litem cum fratre suo experiri iudicio coram iniquis, non autem coram sanctis?

2 * An nescitis quòd sancti mundum iudicabunt? quod si per vos mundus iudicandus est, indigni estis dirimere minuta iudicia?

3 * Nescitis quòd Angelos iudicaturi sumus? quanto magis ea quæ sunt seculi huius.

4 * Sed si vobis iudicium competit de his quæ sunt mundi, eos qui contemptui sunt Ecclesia constituite vobis in iudicio.

5 * Ad erubescentiam autem dico vobis. Adeò non est inter vos sapiens ne vnus quidem, qui possit æquum ferre iudicium inter fratrem & fratrem ipsius?

6 * Imò frater cum fratre suo litigat, atque adeò coram infidelibus.

7 * Iam itaque vosmetipsi culpæ obnoxii estis, quòd lites habetis inter vos ipsos. Cur enim iniuriam non patimini? & cur damnum non sustinetis?

8 * Sed infertis iniuriam, damnaque afficitis vel fratres vestros.

9 * An nescitis quòd iniqui regnum Dei hereditate possessuri non sunt? Nolite errare: neque fornicarij, neque idolis seruientes, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores,

10 * Neque fures, neque auari, neque ebriosi, neque maledici, neque rapaces, regnum Dei possidebunt.

11 * Et hæc quidam fuistis: sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed iustificati estis in nomine Domini nostri Iesu Christi, & in Spiritu Dei nostri.

12 * Omnia mihi licent; sed non omnia expediunt. Omnia mihi licent: sed ego sub nullius redigar potestate.

13 * Esca ventri, & venter escis, Deus autem & hunc & † has destruet: corpus autem non fornicationi, sed Domino: & Dominus corpori.

14 * Deus verò & Dominum suscitauit: & nos suscitabit per virtutem suam.

CAP. VI.

1 Audet aliquis vestrum habens negotium aduersus alterum, iudicari apud iniquos, & non apud sanctos?

2 * An nescitis quoniam sancti de mundo iudicabunt? Et si in vobis iudicabitur mundus, indigni estis qui de minimis iudicetis?

3 * Nescitis quoniam angelos iudicabimus? quantò magis secularia?

4 * Secularia igitur iudicia si habueritis, contemptibiles qui sunt in Ecclesia, illos constituite ad iudicandum.

5 * Ad verecundiam vestram dico. Sic non est inter vos sapiens quisquam, qui possit iudicare inter fratrem suum?

6 * Sed frater cum fratre iudicio contendit: & hoc apud infideles.

7 * Iam quidem omnino delictum est in vobis, quòd iudicia habetis inter vos. Quare non magis iniuriam accipitis? quare non magis fraudem patimini?

8 * Sed vos iniuriam facitis & fraudatis: & hoc fratribus.

9 * An nescitis quia iniqui regnum Dei non possidebunt? Nolite errare: neque fornicarij, neque idolis seruientes, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores,

10 * Neque fures, neque auari, neque ebriosi, neque maledici, neque rapaces, regnum Dei possidebunt.

11 * Et hæc † quidam fuistis: sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed iustificati estis in nomine Domini nostri Iesu Christi, & in Spiritu Dei nostri.

12 * Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licent: sed ego sub nullius redigar potestate.

13 * Esca ventri, & venter escis, Deus autem & hunc & † has destruet: corpus autem non fornicationi, sed Domino: & Dominus corpori.

14 * Deus verò & Dominum suscitauit: & nos suscitabit per virtutem suam.

CAP. VI.

ϛ΄.

1 * Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων;

2 * ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ⊙ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων;

3 * οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε βιωτικά;

4 * βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε.

5 * πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω· οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν σοφός οὐδὲ εἷς, ὃς διακρινεῖ ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ;

6 * ἀλλὰ ἀδελφὸς μετ' ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων.

7 * ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστιν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε;

8 * ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς.

9 * ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσι; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι,

10 * οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες, βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι.

11 * καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

12 * Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος.

13 * τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν. ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι.

14 * ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρε, καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

ב בתו תדולים כתב אחית
ג עדי ירת ס עתא ו נקא
ד ערי אורים
ה נור נשף זכרים וכתבים
ו שכרים מן קרא
ז מחשים מן עצר ירת
ח קרא ט קרט י נרק
יא עוס ס שיש ל אכל
מ תשן נ נקא ס קום

ע אלא אנתון עלבין אנתך ונגזלין אנתון אף לאחיכון׃ ז או לא ידעין אנתון דעולא מלכותה דאלהא לא
ירתין לא תשעין לא גניא ולא פלחי פחבלא ולא שכבי עם דכרא׃ י ולא
ולא נגבא ולא רויא ולא מצערנא ולא חמוסא חלין מלכותה דאלהא לא ירתין׃ יא והלין איתי בחמש
אנש תכסין אלא קחיתון ואתקדשתון ואזדקתון בשמה דמרן ישוע משיחא ובריחה דאלהן׃ יב
כל שליט לי אלא לא כל מקים לי
דיום חמשא קרמיא דשמא׃ יג
כל שליט לי אלא עלי אנש לא נשחלם׃ יד מאכולתא דכרסא וכרסא דמאכולתא אלהא דין לחרתיתין
מבשל פגרא דין לא לזנותא אלא למרן ומרן לפגרא׃ טו אלהא דין ולמרן אקים והלן נקים בחילה׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * Nescitis corpora vestra membra
sunt Messchicho? tollentes mébra Messchicho, fa-
ciemus membra scortæ? Absit.
16 * An nescitis eum qui se adiungit scor-
tæ, vnum fieri corpus? Siquidem dicit enim,
Erunt duo in vnum corpus.
17 * Qui autem sese adiungit Domino, vnus
spiritus fit cum eo.
18 * Fugite scortationem. Nam omne pec-
catum quod fecerit homo, extra corpus suum
est: qui verò scortatur, in proprium corpus
19 peccat. * An nescitis corpus vestrum
templum Spiritus Sanctitatis qui habitat in
vobis, quem accepistis à Deo, & non estis
vestri iuris?
20 * Empti enim estis pretio. Glorificate ita-
que Deum corpore vestro & spiritu vestro,
quæ quidem sunt Dei.

Feria quarta præcedente ieiunium.

CAP. VII.

1 * POrrò de quibus scripsistis mihi: Bonum
est homini mulierem non tangere.
2 * Veruntamen propter scortationem quis-
que vxori suæ adhæreat, & vnusquisque vi-
ro suo adhæreat.
3 * Et vir vxori suæ dilectionem debitam
reddat: ita etiam ipsa vxor marito suo.
4 * Vxor ius non habet corporis sui, sed vi-
rius eius: similiter et vir non habet ius pro-
prij corporis, sed vxoris ipsius.
5 * Ne itaque fraudetis vos inuicem, nisi
ambo consenseritis ad tempus, vt vacetis ieiu-
nio & orationi: & iterum reuertimini in
idipsum, ne tentet vos Satanas propter
incontinentiam vestram.
6 * Hoc autem dico secundùm indul-
gentiam, non secundùm imperium.
7 * Volo enim omnes homines esse si-
cut meipsum: sed vnusquisque proprium
donum habet ex Deo: alius quidem sic,
alius verò sic.
8 * Dico autem non nuptis & viduis,
bonum est illis si sic permanserint, sicut B
& ego.
9 * Quòd si non se continent, nubant.
Melius est enim nubere, quàm vri.

Transl. B. Hieronymi. EPIST. AD COR. I. ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α. ΠΡΟΣ ΚΟΡ. Ζ. 235

15 * Nescitis quoniam corpora vestra
membra sunt Christi? Tollens ergo mé- D
bra Christi, faciam membra meretricis?
Absit.
16 * An nescitis, quoniam qui adhæret
meretrici, vnum corpus efficitur? Erunt
enim (inquit) duo in carne vna.
17 * Qui autem adhæret Domino, vnus
spiritus est.
18 * Fugite fornicationem. Omne peccatum quodcunque fecerit homo, extra
corpus est: qui autem fornicatur, in cor-
pus suum peccat.
19 * An nescitis, quoniam membra ve-
stra templum sunt Spiritus sancti, qui
in vobis est, quem habetis à Deo, & non
estis vestri?
20 * Empti enim estis pretio magno.
Glorificate & portate Deum in corpore
vestro.

CAP. VII.

1 DE quibus autem scripsistis mihi: Bo-
num est homini mulierem non tan- A
gere.
2 * Propter fornicationē autem vnus-
quisque suam vxorem habeat, & vna-
quæque suum virum habeat.
3 * Vxori vir debitum reddat, similiter
autem & vxor viro.
4 * Mulier sui corporis potestatem non
habet, sed vir. Similiter autem & vir sui
corporis potestatem non habet, sed
mulier.
5 * Nolite fraudare inuicem, nisi fortè
ex consensu ad tempus, vt vacetis ieiu-
nio & orationi: & iterum reuertimini in
idipsum, ne tentet vos Satanas propter
incontinentiam vestram.
6 * Hoc autem dico secundùm indul-
gentiam, non secundùm imperium.
7 * Volo enim omnes homines esse si-
cut meipsum: sed vnusquisque propriū
donum habet ex Deo: alius quidem sic,
alius verò sic.
8 * Dico autem non nuptis & viduis,
bonum est illis si sic permanserint, sicut B
& ego.
9 * Quòd si non se continent, nubant.
Melius est enim nubere, quàm vri.

15 * οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν, μέλη χριστοῦ ἐστιν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο.
16 * ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ, φησιν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
17 * ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ, ἓν πνεῦμά ἐστι.
18 * φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει.
19 * ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν, ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν;
20 * ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς. δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ θεοῦ.

ζ.

1 * Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι·
2 * διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω.
3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί.
4 * ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή.
5 * μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα σχολάζητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ· καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχησθε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.
6 * τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν·
7 * θέλω γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως.
8 * λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐστὶν ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ·
9 * εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖττον γάρ ἐστι γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * Iis autem qui habent vxores, præcipio
non ego, sed Dominus meus, Vxor à marito
suo non separetur.
11 * Quòd si separata fuerit, maneat sine
viro, aut cum marito suo in gratiam reuertatur.
& vir vxorem suam ne dimittat.
12 * Cæteris autem dico ego, non Dominus
meus, Si est frater qui habeat vxorem infi-
delem, & ipsa voluerit habitare cum eo, non
13 dimittat eam. * Mulier verò quæ habeat
maritum infidelem, & ipse velit habitare
cum ea, ne dimittat maritum suum.
14 * Sanctificatus est enim vir infidelis
per vxorem fidelem: et sanctificata est mu-
lier infidelis per virum fidelem. Alioquin fi-
lij vestri immundi essent: nunc autem sancti
15 sunt. * Quòd si incredulus discedat,
discedat. Non est seruituti mancipatus frater
aut soror in huiusmodi, ad pacem ipse vocauit
nos Deus.
16 * Quid enim scis mulier si maritum tuum
es seruatura? aut tu vir nosti num vxorem
tuam seruabis?
17 * Sed vnusquisque vt ipsi partitus est Do-
minus, & vnusquisque vt eû vocauit Deus,
ita ambulet, atque adeò omnibus Ecclesijs ita
præcipio.
18 * Sin quis circumcisus vocatus est, ne re-
uertatur ad præputium. Quòd si in præputio
19 vocatus est, ne circumcidatur. * Circumcisio
enim nihil est, nec etiam præputium, sed ob-
seruationes mandatorum Dei.
20 * Vnusquisque in ea vocatione, in qua vo-
catus est, permaneat.
21 * Si seruus vocatus fuerit, non sit tibi cu-
ræ: quinetiam si potes in libertatem vindi-
cari, eligetibi vt vtaris.
22 * Is etenim qui seruus vocatus est in Do-
mino nostro, libertus est Dei: similiter qui li-
ber vocatus est, seruus est Christi.
23 * Pretio redempti estis, ne fiatis serui
hominum.
24 * Vnusquisque in quo vocatus est, fra-
tres, in hoc perduret apud Deum.

Martyrum Sanctarum.

25 * Porrò de virginitate præcepti à Deo non
accepi: ego verò consilium do, tanquam mi-
sericordiam consecutus à Deo vt sim fidelis.

ܠܐ ܐܢܐ ܦܩܕ ܐܠܐ ܡܪܝ ܕܐܢܬܬܐ ܠܐ ܬܦܪܫ ܡܢ ܒܥܠܗ ܘܐܢ ܐܦ ܐܬܦܪܫܬ ܬܬܩܪ ܐܘ ܬܬܚܕܐ ܠܒܥܠܗ ܘܒܥܠ ܐܢܬܬܐ ܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܐܢ ܐܢܐ ܐܡܪ ܠܟܘܢ ܠܫܐܪ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܕܐܢܬܬܐ ܗܝ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܗܝ ܨܒܝܐ ܕܬܬܒ ܥܡ ܒܥܠܗ ܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܘܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܥܠ ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܘܗܘ ܨܒܐ ܕܬܬܒ ܥܡܗ ܠܐ ܫܒܩܐ ܠܗ ܡܛܠ ܕܩܕܝܫ ܒܥܠܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܒܐܢܬܬܐ ܘܩܕܝܫ ܐܢܬܬܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܒܒܥܠܗ ܐܠܐ ܗܟܝ ܒܢܝܟܘܢ ܛܡܝܢ ܗܘ ܗܫܐ ܕܩܕܝܫܝܢ ܗܢܘ ܐܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܦܪܫ ܢܦܪܫ ܠܐ ܐܬܥܒܕ ܠܐܚܐ ܐܘ ܠܐܚܬܐ ܒܗܠܝܢ ܐܠܐ ܒܫܠܡܐ ܩܪܐ ܠܢ ܐܠܗܐ ܡܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢܬ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢܬ ܓܒܪܐ ܡܢ ܐܢ ܐܢ ܐ

Universidad de Deusto
Biblioteca

26 * Puto itaque bonum esse propter necessitatem temporis, vt satius sit homini sic esse.

27 * Vinctus es cui vxore, ne quæras solutionem. Solutus es ab vxore, ne quæras vxorem.

28 * Si autem ducas vxorem non peccas. Et si virgo fuerit viri [nupserit], non peccat. Molestia enim illis est in corpore. Et ego istis parco modi. ego autem vobis parco.

29 * Cæterùm hoc dico, fratres mei, tempus omninò contractũ esse, vt & qui habent vxores, sint tanquam non habentes.

30 * Et qui flent, tanquam non flentes: & qui lætantur, tanquam non lætantes: & qui emunt, tanquam non possidentes.

31 * Et qui vtuntur hoc mundo, tanquam non vtantur. Præterit enim vsum non vtantur. Præterit enim species mundi huius.

32 * Propterea velim vos absque sollicitudine esse. Qui enim non habet vxorem, ea quæ sunt Domini sui, quomodo placeat Domino suo.

33 * Qui verò habet vxorem, sollicitus est de mundo, quomodo placeat vxori suæ.

34 * Porrò differentia est inter habentem & virginem. Quæ non est virgo [virgo] cogitat in Domino suo, vt sit sancta tum corpore, tum spiritu suo. Quæ autem habet maritum, cogitat de mundo, quomodo placeat marito suo.

35 * Hoc autem ad vtilitatem vestram dico: non vt laqueum vobis iniiciam, sed vt simplicitatem [laqueum] meum non vobis, sed vt perseuerentiã apud Dominum vestrum in habitu decoro, non curantes mundo.

36 * Si quis autem putat se deformiter habere ob virginem suam, quòd præterierit pubes eius, nec dederit eam vxori, quod gruum est vt det eam: prout voluerit, non peccat, nubat.

37 * Cæterum is qui certissimi est in corde suo, non habens necessitatem, sed potestatem habet in proprium voluntatem, & ita decrevit in corde suo, vt seruet virginem suam, bene facit.

38 * Itaque & is qui dat virginem [nuptum], benefacit. At is qui non dat virginem suam, longè melius facit.

26 * Existimo ergo hoc bonum esse propter instantem necessitatem, quoniam bonum est homini sic esse.

27 * Alligatus es vxori? noli quærere solutionẽ. Solutus es ab vxore? noli quærere vxorem.

28 * Si autem acceperis vxorẽ, non peccasti. Et si nupserit virgo, non peccauit. tribulationem tamen carnis habebunt huiusmodi. Ego autem vobis parco.

29 * Hoc itaque dico, fratres, tẽpus breue est, reliquum est, vt & qui habẽt vxores, tanquam non habentes sint:

30 * Et qui flent, tanquam non flentes: & qui gaudent, tanquam non gaudentes: & qui emunt, tanquam non possidentes:

31 * Et qui vtuntur hoc mundo, tanquã non vtantur. præterit enim figura huius mundi.

32 * Volo autem vos sine solicitudine esse. Qui sine vxore est, solicitus est quæ Domini sunt, quomodo placeat Deo.

33 * Qui autem cum vxore est, solicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat vxori: & diuisus est.

34 * Et mulier innupta & virgo, cogitat quæ Domini sunt: vt sit sancta & corpore & spiritu. Quæ autem nupta est, cogitat quæ sunt mundi, quomodo placeat viro.

35 * Porrò hoc ad vtilitatem vestram dico: non vt laqueum vobis iniiciam, sed ad id quod honestum est, & quod facultatem præbeat sine impedimento Dominum obsecrandi.

36 * Si quis autem turpem se videri existimat super virgine sua, quòd sit superadulta, & ita oportet fieri: quod vult faciat, non peccat, si nubat.

37 * Nam qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem, potestatem autem habens suæ voluntatis, & hoc iudicauit in corde suo, seruare virginem suam, bene facit.

38 * Igitur & qui matrimonio iungit virginem suam, bene facit: & qui non iungit, melius facit.

16 * νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.

27 * δέδεσαι γυναικί, μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός, μὴ ζήτει γυναῖκα.

28 * ἐὰν δὲ καὶ γήμῃς, οὐχ ἥμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.

29 * τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστὶν τὸ λοιπόν ἐστιν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι.

30 * καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες·

31 * καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον τοῦτον, ὡς μὴ καταχρώμενοι. παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

32 * θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος, μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ κυρίῳ·

33 * ὁ δὲ γαμήσας, μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικὶ μεμέρισται·

34 * καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα, μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί.

35 * τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπαρέδρευτον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως.

36 * εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν.

37 * ὃς δὲ ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ.

38 * ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων, καλῶς ποιεῖ· ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων, κρεῖσσον ποιεῖ.

---

33 וְאִינָא דְאִית לַהּ אִנְתְּתָא יְצַף לְעַלְמָא דְאֵיכָנָא נְשַׁפַּר לְאִנְתְּתַהּ׃ 34 פְּרִישָׁנָא דִּין אִית בֵּינָא אִנְתְּתָא לְבְתוּלְתָּא אִיתַת בְּלָבְרָא לָא חָיְשָׁא דִּילָהּ וְרָגְיָא לָא חָיְשָׁא דִּילָהּ אֶלָּא דְּתֶהֱוֵי קַדִּישְׁתָּא בְּגוּפָהּ וּבְרוּחָהּ וְאִיתַת דְּאִית לַהּ בַּעֲלָא רָגְיָא בְּעָלְמָא דְּאִיכָנָא נְשַׁפַּר לְבַעֲלָהּ׃ 35 וְהָדָא דִּין לְעִדְרָכְכוֹן הוּא דְּלָכוֹן אֲמַר אֲנָא לָא דְּאֶרְמֵי לְכוֹן מַחְנִיקוּתָא לְרַמָּא אֶלָּא לְכוֹן אֲנָא לְכוֹן אֲמַר לְמִתְחַזֵּי לְכוֹן בְּאִסְכֵּמָא שַׁפִּירָא כַּד לָא מְרַחֲקִין מִן בַּעֲלֵיכוֹן׃ 36 וְאִין אִנָשׁ דִּין סָבַר דְּלָא מְשַׁפַּר לְעַלְמָא בְּרַתֵּהּ דְּעָבְרָא לָהּ זִמְנָהּ וְלָא יְהַב לַהּ לְגֻבְרָא וְלָא הִי כְּרִיחָא אִין דְּאִצְטְרִיכָא לְמֶהֱוֵי וְלָא חָטֵא יְהַב לַהּ׃ 37 וְאִין דְּקָאֵם בְּלִבֵּהּ דְּלָא אִצְטְרִיכָא לֵהּ וְשָׁלִיט עַל צְבִיָּנֵהּ וְהַכְנָא דְּלִבֵּהּ בְּרִיחָא שַׁפִּיר עָבֵד׃ 38 וְאִינָא הַכְּיל דְּיָהַב בְּחוּלְתָּהּ שַׁפִּיר עָבֵד וְאִינָא דְּלָא יָהַב בְּחוּלְתָּהּ יְתֵיר שַׁפִּיר עָבֵד׃

ג חסרים
ד "דְּרַר
ה "חָנָא "וְחָנָא חִוֵּיר
ו "חָנָן "וְחָנָא חִוֵּיר
ז "בְּזוּז "וְחָנָן "וְאוּמָן
ח "נְחוּל "וְנָן "כּוּשָׁא
ט "חִפְּץ "וְנָא "וְחָנָן
י "עֲנָא "וְנָחוּר

ואיתי דאית ליה אנתתא יצף לעלמא דאיכנא נשפר לאנתתה׃ 34 פרישנא דין איתי בינא אנתתא לבתולתא איתי בלברא לא חייש דילה ורגיא לא חייש דילה אלא דתהוי קדישתא בגופה וברוחה ואיתי דאית לה בעלא רגיא בעלמא דאיכנא נשפר לבעלה׃ 35 והדא דין לעדרכון הוא דלכון אמר אנא לא דארמי לכון מחניקותא לרמא אלא לכון אנא לכון אמר למתחזי לכון באסכמא שפירא כד לא מרחקין מן בעליכון׃ 36 ואין אנש דין סבר דלא משפר לעלמא ברתה דעברא לה זמנה ולא יהב לה לגברא ולא הי כריחא אין דאצטריכא למהוי ולא חטא יהב לה׃ 37 ואינא דקאם בלבה דלא אצטריכא לה ושליט על צביונה והכנא דלבה בריחא שפיר עבד׃ 38 ואינא הכיל דיהב בחולתה שפיר עבד ואינא דלא יהב בחולתה יתיר שפיר עבד׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

39 * Mulier quandiu vivit marito suo, alligata est per legem: sin obdormierit maritus eius, libera est, vt sit cuius voluerit: tantum in Domino nostro.

40 * Beata autem erit si ita permanserit, meaquidem sententia. Arbitror autem me quoque Spiritum Dei habere.

Quotidie.

CAP. VIII.

1 DE sacrificiis porrò idolorum, scimus omnes habere scientiam. Scientia inflat, sed dilectio ædificat.

2 * Si quis autem putat se scire aliquid, nihil adhuc nouit prout oportet eum nosse. 3 Si quis autem diligit Deū, hic sibi cognitus est ab eo.

4 * De cibo igitur sacrificiorum idolorum, scimus nihil esse idolum in mundo, nec esse Deum alium, præter vnum.

5 * Nam etsi sint qui vocentur Dij, siue in cælo, aut in terra, quemadmodum sunt dij multi, & domini multi:

6 * Nobis tamen noster vnus est Deus, Pater: à quo omnia, & nos in ipso: & vnus Dominus Ieschua Meschicha, per quem omnia, & nos per eum.

7 * Sed non omnibus inest scientia. Sunt enim nonnulli qui in sua conscientia ad hunc usque tempus tanquam idolis immolatum edunt, quumque infirma sit eorum conscientia, polluitur.

8 * Cibus autem non dabit nos proximos Deo: examinatur. * Cibus autem non dabit nos proximos Deo: nec enim si non comederimus, deficiemus aditum ad Deum: nec enim si comederimus, abundabimus: nec si non comederimus, plus quam nobis defuturum est.

9 * Videte autem ne facultas illa vestra offendiculo infirmis.

10 * Nam si quis viderit te, te inquam qui scientia præditus es, accumbentem inter idola, nonne conscientia illius quum sit infirma, confirmabitur ad comedat ea quæ sunt immolata?

11 * Et peribit per scientiam tuam is qui infirmus est, propter quem mortuus est Meschicha.

12 * Quòd si ita offenderitis in fratres vestros, & vulneraueritis conscientiam eorum infirmorum, in Meschicha ipsum peccatis.

13 * Quamobrem si cibus offendat fratrem meum, in æternum carnem non comedam, ne offendam fratrem meum.

39 * Mulier alligata est legi quanto tempore vir eius viuit. quòd si dormierit vir eius, liberata est: cui vult nubat, tantùm in Domino.

40 * Beatior autem erit, si sic permanserit secundùm meū consilium. puto autem quòd & ego Spiritum Dei habeam.

CAP. VIII.

1 DE iis autem quę idolis sacrificantur, * scimus quia omnes scientiam habemus. Sciētia inflat: charitas verò ędificat.

2 * Si quis autem se existimat scire aliquid, nondum cognouit, quemadmodum oportet eum scire.

3 * Si quis autem diligit Deum, hic cognitus est ab eo.

4 * De escis autē quæ idolis immolantur, scimus quia nihil est idolū in mundo, & quòd nullus est Deus, nisi vnus.

5 * Na etsi sunt qui dicantur dij, siue in cælo, siue in terra, (siquidē sunt dij multi, & domini multi) * Nobis tamen vnus Deus Pater, ex quo omnia, & nos in † illum: & vnus Dominus Iesus Christus, per quem omnia, & nos per ipsum.

7 * Sed non in omnibus est scientia. Quidam autem † cōscientia vsque nunc idoli, quasi idolothytum manducant: & conscientia ipsorum cùm sit infirma, polluitur.

8 * Esca autem nos non commendat Deo. Neque enim si manducauerimus, abundabimus: neque si non manducauerimus, deficiemus.

9 * Videte autem ne fortè hæc licentia vestra offendiculum fiat infirmis.

10 * Si enim quis viderit eum qui habet scientiam, in idolio recumbentem: nonne conscientia eius cùm sit infirma, ędificabitur ad manducandum idolothyta?

11 * Et peribit infirmus in tua scientia frater, propter quē Christus mortuus est?

12 * Sic autem peccantes in fratres, & percutientes conscientiam eorum infirmam, in Christum peccatis.

13 * Quapropter si esca scandalizat fratrem meum, non manducabo carnem in æternum, ne fratrem meum scandalizem.

ח

39 * γυνὴ δέδεται νόμῳ ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ.

40 * μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην. δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

η'.

1 * Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν· ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.

2 * εἴ τις δοκεῖ ἐπίσταταί τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γνῶναι.

3 * εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

4 * περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς.

5 * καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ γῆς, (ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοὶ,)

6 * ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.

7 * ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις. τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται.

8 * βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ θεῷ· οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα.

9 * βλέπετε δὲ μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη προσκόμμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν.

10 * ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;

11 * καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενὼν ἀδελφὸς διὰ τὴν σὴν γνῶσιν, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν;

12 * οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε.

13 * διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. IX.

1 AN non sum liber? an non sum Apostolus? annon Jeschua Meschicho Dominum nostrum vidi? annon estis opus meum in Domino meo? 2 Etsi aliis non sim Apostolus, attamen vobis sum. Proinde sigillum Apostolatus mei vos estis: 3 Et prolatio per litteras [defensio] apud eos qui me cōdemnant, hæc est. 4 Nunquid potestatem habemus edendi & bibendi? 5 Vel nunquid non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi nobiscum, vt & ceteri Apostoli, & vt fratres Domini nostri, & vt Kephas? 6 Aut ego solus & Barnabas non habemus potestatem vt non operemur? 7 Quis est qui militet militum propriis sumptibus? aut quis est qui plantet vineam, & de fructibus eius non edat? aut quis est qui pascat oues, & de lacte gregis non edat? 8 Num secundùm hominem hæc dico? 9 Scriptum enim in Lege Mouschi: Non obligabis os bouis triturantis. Nunquid de bobus cura est Deo? 10 Imò notum est propter nos scriptum esse? Etenim propter nos scriptum est quòd oportet eum arare, qui arat, & eum qui triturat, sub spe proventus triturare. 11 Si nos quæ sunt spiritus, seminauimus vobis, magnum est si nos ex vobis quæ sunt corporis, metamus? 12 Quòd si alij habent potestatem in vobis, nonne nos oportet magis habere? Sed non vsi sumus hac potestate: imò omnia sustinemus, ne vlla re impediamus Euangelium Christi.

Commemoratione Antonij & sociorum eius.

13 Nescitis quòd qui in ede sancta cibum capiunt: & qui altari seruiunt, cum altari participant? 14 Ita & Dominus ordinauit his qui Euangelium annuntiant, de Euangelio viuere. 15 Ego verò nullo horum vsus sum. Non autem scripsi hæc, vt ita fiat in me: Bonum est enim mihi magis mori, quàm vt gloriam meam quis euacuet.

CAP. IX.

Θ'.

1 NOn sum Apostolus? Non sum liber? Nonne Christum Iesum Dominum nostrum vidi? Nonne opus meum vos estis in Domino? 2 Et si aliis non sum Apostolus, sed tamen vobis sum. nam signaculum Apostolatus mei vos estis in Domino. 3 Mea defensio apud eos qui me interrogant, hæc est: 4 Nunquid non habemus potestatē manducandi & bibendi? 5 Nūquid non habemus potestatem fororē mulierculā circūducēdi, sicut & ceteri Apostoli & fratres Dñi, & Cephas? 6 Aut solus ego & Barnabas, non habemus potestatem hoc operandi? 7 Quis militat suis stipendiis vnquā? Quis plantat vineam, & de fructu eius non edit? Quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat? 8 Nunquid secundùm hominem hęc dico? An & Lex hæc non dicit? 9 Scriptum est enim in Lege Moysi: Non alligabis os boui trituranti. Nunquid de bobus cura est Deo? 10 An propter nos vtique dicit? Nam propter nos scripta sunt. quoniam debet in spe qui arat, arare: & qui triturat, in spe fructus percipiendi. 11 Si nos vobis spiritualia seminauimus, magnum est si nos carnalia vestra metamus? 12 Si alij potestatis veltræ participes sunt, quare non potius nos? Sed non vsi sumus hac potestate: sed omnia sustinemus, ne quod offendiculum demus Euangelio Christi. 13 Nescitis quoniam qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt edunt: & qui altari deseruiunt, cum altari participant? 14 Ita & Dominus ordinauit his qui Euangelium annuntiant, de Euangelio viuere. 15 Ego autem nullo horum vsus sum. Non autem scripsi hæc, vt ita fiat in me: Cbonū est enim mihi magis mori, quàm vt gloriam meam quis euacuet.

1 Οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ; 2 εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, αὕτη ἐστί· 4 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου, καὶ Κηφᾶς; 6 ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι; 7 τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει, ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λέγω; ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ νόμῳ Μωϋσέως γέγραπται, Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ; 10 ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ἀροτριᾶν ὁ ἀροτριῶν καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. 11 εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; 12 εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. 13 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες, τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; 14 οὕτω καὶ ὁ κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. 15 ἐγὼ δὲ οὐδενὶ τούτων ἐχρησάμην. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου ἵνα τις κενώσῃ.

* כתב ' הקוה ' ראשו
' קרב ' חרש ' הבחוה
' חיר ' שקש ' אוש
' יחר ' חשח ' סיכר
' חכס עכב ' בחוחוב
' רכר זכר ' סיבר ' ען
' דבח ' כרי ' חיצא
חשח בטו ולא שוב יחזר

10 אֲלָא יְדִיעָא דְסַכַּל הוּ אֲמַר וְסַכַּלְתָּן דְּעִיר ' אִתְכְּתִבַת מֶטֶל דְּעַל סַכְרָא ' וְלָא לַהּ לְכַרוּכָא ' תְּכָרוּב וְאִינָא דְמִדְרַךְ
על סכרא ' דעלתא ; 11 אִן חְנַן זְרִיעְנָא זַרְעָן בְּכוּן רַבָּא הִי אִן חְנַן נִכּוּן רִפּוּרָא ' נְחָצוּד ; 12 וְאִן לְאָחֳרָנֵא
איתּ להון ' שולטנא עליכון לָא לָן ' נְהִי ' נִיחִירְאִית אֲלָא לָא ' אֲתְחַשְׁחַן בְּשׁוּלְטָנָא הָנָא אֶלָּא כָּל מַדָּם ' סַמְסִירִין דְּמַסְתִּרִין
לָא ' נְהִם ' סַבְרָתָה דְּמַשִׁיחָא ; 13 לְיוֹכְרָנָא דְאִנְשֵׁי מַחְכְּרָתָא ' יח
לָא יְדִיעִין אִנְתּוּן דְּאִילֵין דְּבֵית קוּדְשָׁא פָּלְחִין מִן בֵּית קוּדְשָׁא ' סַמְתִּבְרִין וְאִילֵין דְּלַמַּדְבְּחָא פָּלְחִין עִם מַדְבְּחָא
פלגין ; 14 הָכְנָא אַף מָרָן פְּקַד דְּאִילֵין דְּכַרְזוּתָה ' סַכְרְזִין מִן כַּרְזוּתָה ' נְחוֹן ; 15 אֲנָא דִין לָא אִתְחַשְׁחַת בְּחָדָא
מִן הָלֵין ' וְלוֹ סְכַל הָדָא כְּתִיבַת דְּכַתְבָא נְהַוָא לִי ' פְּקַח לִיגֵיר דְּמִתָּא אִסְתְּ וְלָא דְאִנְשׁ שׁוּבְחָרִי נְסָרֵק ;

x x

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Et si enim euangelizem, nulle est mihi gloriatio, siquidem necessitas mihi incumbit. Ve autem mihi nisi euangelizem.

17 * Nam si voluntate mea hoc faciam, mercedem habebo: si autem non volens, dispensatio mihi credita est.

18 * Quænam est igitur merces mea? vt quum euangelizem, sine sumptibus efficiam Euangelium Meschicho, ne abutar ea potestate quæ data est mihi in Euangelio.

19 * Quum enim liber sim ab omnibus, omnium seruus effectus sum, vt multos lucrifaciam.

20 * Et factus sum cum Iudæis quasi Iudæus, vt Iudæos lucrifaciam.

21 * Et cum iis qui sunt sub Lege, vt eos qui sub Lege lucrifaciam: iis autem qui Legem non habent, factus sum quasi sine Lege (quamuis non sim Deo sine Lege, sed in Lege Meschichi) vt eos qui sine Lege sunt, lucrifaciam.

22 * Factus sum cum infirmis quasi infirmus, vt infirmos lucrifaciam. Omnibus omnia factus sum, vt omnes seruem.

23 * Hoc autem ago, vt fiam particeps Euangelij.

24 * Nescitis quòd qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, at vnus accipit fibi Etoriam? Sic currite vt assequamini.

25 * Quisquis enim certamen agit, ab omnibus se continet mentem suam: & illi quidem vt currunt vt accipiant coronam corruptibilem, nos autem incorruptibilem.

26 * Itaque ego sic curro, non tanquam in incertum: sic pugno, non quasi aerem verberans:

27 * Sed ipsum corpus meum subigo, ac in seruitutem redigo, ne fortè cum aliis prædicauerim, ipse reprobus efficiar.

Oblatio infra Epiphaniam.

CAP. X.

1 * Volim autem vos scire, fratres mei, quòd Patres nostros sub nube fuisse, & omnes per mare transisse:

16 * Nam & si euangelizauero, non est mihi gloria: necessitas enim mihi incumbit: vę enim mihi est, si non euangelizauero.

17 * Si enim volens hoc ago, mercedem habeo. si autē inuitus, dispensatio mihi credita est.

18 * Quæ est ergo merces mea? Vt Euangelium prædicans, sine sumptu ponam Euangelium; vt non abutar potestate mea in Euangelio.

19 * Nam cùm liber essem ex omnibus, omnium me seruum feci, vt plures lucrifacerem.

20 * Et factus sum Iudæis tanquam Iudæus, vt Iudæos lucrarer.

21 * Iis qui sub Lege sunt, quasi sub Lege essem (cùm ipse non essem sub Lege) vt eos qui sub Lege erant, lucrifacerem: iis qui sine Lege erant, tanquam sine Lege essem, (cùm sine Lege Dei non essem: Dsed in lege essem Christi) vt lucrifacerem eos qui sine Lege erant.

22 * Factus sum infirmis, infirmus, vt infirmos lucrifacerem. Omnibus omnia factus sum, vt omnes facerem saluos.

23 * Omnia autem facio propter Euangelium, vt particeps eius efficiar.

24 * Nescitis quòd ij qui in stadio currunt, omnes quidem currunt: sed vnus accipit brauium? Sic currite vt comprehendatis.

25 * Omnis autem qui in agone cōtendit, ab omnibus se abstinet; & illi quidem vt corruptibilē coronam accipiant: nos autem incorruptam.

26 * Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aërem verberans:

27 * Sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo, ne fortè cùm aliis prædicauerim, ipse reprobus efficiar.

CAP. X.

1 * Nolo enim vos ignorare, fratres, quoniam Patres nostri omnes sub nube fuerunt, & omnes mare transierunt.

16 * ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι.

17 * εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι.

18 * τίς οὖν μού ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

19 * ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω.

20 * καὶ ἐγενόμην τοῖς ἰουδαίοις ὡς ἰουδαῖος, ἵνα ἰουδαίους κερδήσω·

21 * τοῖς ὑπὸ νόμον, ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος (μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ, ἀλλ' ἔννομος χριστοῦ) ἵνα κερδήσω ἀνόμους.

22 * ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω.

23 * τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι.

24 * οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτω τρέχετε ἵνα καταλάβητε.

25 * πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον.

26 * ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δαίρων·

27 * ἀλλ' ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

ι.

1 * Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον·

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 * Et omnes per Mosſche baptizati ſunt
2 in nube & in mari:
3 * Et omnes eundem cibum ſpiritalem
4 comediſſe: * Et omnes eundem potum ſpi-
ritualem bibiſſe. (bibebant enim de petra ſpi-
rituali, quæ cum ipſis venebat; Petra autem
illa, erat ipſe Meſchicho.)
5 * Sed non multitudinem eorum gratè ha-
buit Deus. corruerunt enim in deſerto.
6 * Hæc autem figura nobis fuerunt, ut non
ſimus cupidi malorum, quemadmodum illi cu-
pidi fuerunt.
7 * Nec etiam idololatræ ſimus, ſicut ex
nonnulli fuerunt, quemadmodum ſcriptum
eſt: Sedit populus ut ederet ac biberet, & ſur-
rexerunt ut nugarentur.
8 * Neque ſcortemur, ſicut exiit nonnulli
ſcortati ſunt, & ceciderunt una die viginti
& tria millia.
9 * Neque tentemus Meſchicho, ſicut ex
ipſis [nonnulli] tentarunt, quos exterminavit
10 ſerpentes. * Neque obmurmuremini, ſic-
cut ex iis [nonnulli] obmurmurarunt, & ex
perierunt per corruptorem.
11 * Hæc omnia quæ contingebant illis, in fi-
guram noſtri fiebant, & ſcripta ſunt propter
eruditionem noſtram, ad quos finis ſæcu-
rum peruenit.
12 * Proinde qui putat ſtare, cauteatur ca-
13 dat. * Tentatio vos non invadit, niſi humana.
fidelis eſt autem Deus, qui non patietur vos
ut tentemini ſupra id quod poteſtis: ſed fa-
ciet cum tentatione veſtra prouentum, ut
poſſitis perferre.
Matutinis Feriæ v. Secretorum.
14 * Propterea dilectiſſimi mei, fugite ab
idolorum cultura.
15 * Vt ſapientibus dico, vos iudicate quod
16 dico. * Calix ille laudis quem benedici-
mus, nonne communicatio ſanguinis
Meſchicho? & panis ille quem frangimus,
nonne eſt communicatio corporis Meſchicho?
17 * Quemadmodum igitur vnus eſt panis
ille, ita & nos omnes vnum ſumus corpus:
quidè nos omnes ex vno illo pane accipimus.
18 * Videte Iſraël qui eſt ſecundùm carnem:
nonne illi qui edunt victimas, ſunt parti-
pes altaris?

1 * Et omnes in Moyſe baptizati ſunt
2 in nube & in mari:
3 * Et omnes eandem eſcam ſpiritalem
4 manducauerunt, * Et omnes eundem
potum ſpiritalem biberunt: (bibebant
autem de ſpiritali, conſequente eos pe-
tra: petra autem erat Chriſtus.)
5 * Sed non in pluribus eorũ beneplaci-
tum eſt Deo: nã proſtrati ſunt in deſerto.
6 * Hæc autem in figura facta ſunt no-
ſtri, vt non ſimus concupiſcentes malo-
rum, ſicut & illi concupierunt.
7 * Neque idololatræ efficiamini, ſicut
quidam ex ipſis: quemadmodum ſcrip-
tum eſt: Sedit populus manducare &
bibere, & ſurrexerunt ludere.
8 * Neque fornicemur, ſicut quidam
ex ipſis fornicati ſunt. & ecciderunt vna
die viginti tria millia.
9 * Neque tentemus Chriſtum, ſicut
quidam eorum tentauerunt, & à ſerpen-
tibus perierunt.
10 * Neque murmuraueritis, ſicut qui-
dam eorum murmuraverunt, & perie-
runt ab exterminatore.
11 * Hæc autem omnia in figura con-
tingebant illis: ſcripta ſunt autẽ ad cor-
reptionem noſtram, in quos fines ſecu-
lorum deuenerunt.
12 * Itaque qui ſe exiſtimat ſtare, videat
ne cadat. * Tentatio vos non apprehen-
13 dit, niſi humana. fidelis autẽ Deus eſt,
qui non patietur vos tentari ſupra id D
quod poteſtis: ſed faciet etiã cum tenta-
tione prouentum, vt poſſitis ſuſtinere.

14 * Propter quod, chariſſimi mihi, fugi-
te ab idolorum cultura.
15 * Vt prudentibus loquor. vos ipſi iu-
dicate quod dico.
16 * Calix benedictionis cui benedici-
mus, nonne communicatio ſanguinis
Chriſti eſt? & panis quem frangimus,
nõne participatio corporis Domini eſt?
17 * Quoniam vnus panis, vnum cor-
pus multi ſumus: omnes qui de vno pa-
nis participamus.
18 * Videte Iſrael ſecundùm carnem:
nonne qui edunt hoſtias, participes
ſunt altaris?

1 * καὶ πάντες εἰς τὸν μωυσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ,
καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ·
3 * καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον·
4 * καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον· ἔπινον
γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα
ἦν ὁ χριστός.
5 * ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κα-
τεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.
6 * ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι
ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν.
7 * μηδ' εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὡς πε
γέγραπται, ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστη-
σαν παίζειν.
8 * μηδ' πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ
ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες.
9 * μηδ' ἐκπειράζωμεν τὸν χριστόν, καθὼς καί τινες αὐ-
τῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο·
10 * μηδ' γογγύζετε, καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ
ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.
11 * ταῦτα δὲ πάντα τύποι συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγρά-
φη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων
κατήντησεν.
12 * ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω μὴ πέσῃ.
13 * πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πι-
στὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνα-
σθε· ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ
δύνασθαι ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν.
14 * Διό, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδω-
λολατρείας·
15 * ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι.
16 * τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινω-
νία τοῦ αἵματος τοῦ χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ
κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ ἐστιν;
17 * ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν. οἱ γὰρ
πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.
18 * βλέπετε τὸν ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες
τὰς θυσίας, κοινωνοί τοῦ θυσιαστηρίου εἰσί;

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * Quid ergo dico? idolum aliquid est, aut immolatum idolo, esse aliquid? Minime.
20 * Sed illud ipsum quod immolant gentes, dæmoniis immolant, & non Deo. Nolo autem vos esse socios dæmoniorum.
21 * Non potestis bibere calicem Domini nostri, & calicem dæmoniorum: non potestis participes esse mensæ Domini nostri, & mensæ dæmoniorum.
22 * An prouocando prouocamus ad æmulationem Dominum nostrum? numquid fortiores illo sumus? Omnia mihi licent, sed non omnia conducunt.
23 * Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant.
24 * Nemo quod proprium est quærat, sed quisque etiam quod proximi sui est.
25 * Quicquid in macello venundatur, manducate absque disquisitione propter conscientiam.
26 * Domini enim est terra cum plenitudine eius.
27 * Quòd si quispiam ex infidelibus vocauerit vos, & volueritis ire, quicquid apponetur vobis, edite, absque disquisitione propter conscientiam.
28 * Sin aliquis dixerit vobis, Hoc immolatum est, ne comedatis, tum propter eum qui dixerit vobis, tum propter conscientiam.
29 * Conscientiam autem dico non tuam, sed illius qui dixerit. Cur enim libertas mea iudicatur ab alia conscientia?
30 * Si ego per gratiam vtor, cur ego conuitiis proscindor, pro quo gratias ago?
31 * Siue igitur editis, siue bibitis, siue aliud facitis, omnia in gloriam Dei facite.
32 * Sine offendiculo estote Iudæis, & Gentilibus [Gentibus], & Ecclesiæ Dei.
33 * Prout & ego per omnia omnibus placeo, non quærens quod mihi vtile est, sed quod multis, vt salui fiant.

CAP. XI.

1 * Estote mihi similes, sicut & ego Christi.
2 * Laudo autem vos, fratres, quòd per omnia memores mei estis: & sicut tradidi vobis, præcepta mea tenetis.

Translat. B. Hieronymi. EPIST. AD COR. I. ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α΄. ΠΡΟΣ ΚΟΡ. Α΄. 249

19 * Quid ergo? dico quòd idolis immolatum, sit aliquid? aut quòd idolum sit aliquid?
20 * Sed quæ immolant Gentes, dæmoniis immolãt, & non Deo. Nolo autem vos socios fieri dæmoniorum.
21 * Non potestis calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum: non potestis mensæ Domini participes esse, & mensæ dæmoniorum.
22 * An æmulamur Dominum? Nunquid fortiores illo sumus? Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt.
23 * Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant.
24 * Nemo quod suum est quærat, sed quod alterius.
25 * Omne quod in macello venit, manducate: nihil interrogãtes propter conscientiam.
26 * Domini † est terra, & plenitudo eius.
27 * Si quis vocat vos infideliũ †, & vultis ire: omne quod vobis apponitur mãducate, nihil interrogãtes propter conscientiam.
28 * Si quis autem dixerit, Hoc immolatum est idolis: nolite mãducare propter illum qui indicauit, & propter conscientiam:
29 * Conscientiam autem dico non tuam, sed alterius. Vt quid enim libertas mea iudicatur ab † aliena conscientia?
30 * Si ego cum gratia participo, quid blasphemor pro eo quod gratias ago?
31 * Siue ergo manducatis, siue bibitis, † siue aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.
32 * Sine offensione estote Iudæis & Gẽtibus, & Ecclesiæ Dei.
33 * Sicut & ego per omnia omnibus placeo, non quærens quod mihi vtile est, sed quod multis, vt salui fiant.

CAP. XI.

1 * Mimitatores mei estote, sicut & ego Christi.
2 * Laudo autem vos, fratres, quòd per omnia mei memores estis: & sicut tradidi vobis, præcepta mea tenetis.

19 * τί οὖν φημι; ὅτι εἴδωλόν, τί ἐστιν, ἢ ὅτι εἰδωλόθυτόν, τί ἐστιν;
20 * ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσι τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύουσι, καὶ οὐ θεῷ. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι.
21 * οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων.
22 * ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;
23 * πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ.
24 * μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος.
25 * πᾶν τὸ ἐν μακέλλῃ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν·
26 * τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
27 * εἰ δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν·
28 * ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ, τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα, καὶ τὴν συνείδησιν· τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
29 * συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;
30 * εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
31 * εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε.
32 * ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ ἰουδαίοις καὶ ἕλλησι, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ·
33 * καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

ια.

1 * Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ χριστοῦ.
2 * ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε.

19 דבית זבח ' אכל
20 חושפי
21 רוץ ' טוב ' חשׁח
22 נגיא ' שיחא ' שבח
23 ' חוא ' סתחשח אנא סגא סתנדף אנא על מרם דאנא סודא אנא ;
24 עברין אנתון כל מרם ' להשכוחתא דאלהא ' חייהון עבדין ;
25 ' הוקלא אחוי ליהוניא ' ולא ' אין אנש דין נאמר לכון דחנא ' דדביתא הוא ולא ' תאכלון מסטל הוא דאמר לכון ומסטל תארתא ;
26 אפר אנא לא חוא דילכון אלא דחנא דאמר לסנא גיר תארוהי סחדוניא מן תארתא דאחרנא ;
27 ' אכלין אכחון מכל ' ואן הוקלא אחוי ליהוניא ' ולא ' שחין אנתון ואן מרם ' תאחרתון ;
28 ואן אנש דין נאמר לכון דחנא ' דדביתא הוא ולא ' תאכלון מסטל הוא דאמר לכון ומסטל תארתא ;
29 אפר אנא לא חוא דילכון אלא דחנא דאמר לסנא גיר תארוהי סחדוניא מן תארתא דאחרנא ;
30 משבח אנא לכון דין עלוי
31 ' אכלין ' ואן שתין ' שבח
32 ' חוא ' סתחשח אנא סגא סתנדף אנא על מרם דאנא סודא אנא ;
33 עברין אנתון כל מרם ' להשכוחתא דאלהא ' חייהון עבדין ;

1 ' עקר כוי ' עקרא
2 שחף ' נשוחון
3 סגן ' חסין ' מגרין
4 ' קנא ' סגן ' מגל
5 ' סום ' תמר
6 ' זנוי ' חברים ' לשדים
7 ' עקר כוי ' עקרא
8 שחף ' נשוחון
9 סגן ' חסין ' מגרין
10 ' קנא ' סגן ' מגל
11 ' סום ' תמר
12 ' זנוי ' חברים ' לשדים

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * Velim autem vos scire, quòd omnis viri caput esse Meschicho: caput autem mulieris, virum: caput verò Meschichæ Deus.
4 * Omnis vir orans aut vaticinans ante capite, probro afficit caput suum.
5 * Omnis autem mulier quæ orat aut vaticinatur reuelato capite, probro afficit caput suum: simile est enim ei cum rasum esset caput.
6 * Nam si non velatur mulier, etiam tondeatur. Quod si fœdum est mulieri tondere aut radi, velet.
7 * Vir quidem non debet velare caput, quippe qui sit imago & gloria Dei. Mulier verò est gloria viri.
8 * Si quidem vir ex muliere non est, sed mulier ex viro.
9 * Nec enim vir creatus est propter mulierem, sed mulier propter virum.
10 * Propter hoc tenetur mulier ex potestate esse super caput ipsius, propter Angelos.
11 * Veruntamen neque vir absque muliere, nec etiam mulier absque viro in Domino nostro.
12 * Nam quemadmodum mulier ex viro, ita & vir per mulierem, omnia autem ex Deo.
13 * Iudicate inter vosipsos: Decorum est mulieri reuelato capite Deum orare?
14 * Nonne & ipsa natura docet vos, quòd vir quidem, si exurgat capillus eius, probro sit?
15 * At mulieri, si nutriat capillum, gloriæ est: quoniam coma pro velamine ei est.
16 * Cæterùm, si quis contentiosus esse videtur, nos huiusmodi consuetudinem non habemus, neque Ecclesia Dei.
17 * Hoc autem præcipio, non tamen laudans, quia non progredimini, sed in detrimentum descenditis.
18 * Primum enim quum conuenitis in Ecclesia, audio dissidia esse inter vos, & ex parte credo.
19 * Futurum est etiam vt contentiones fiant inter vos: quò qui probati sunt vestri manifesti fiant.
20 * Quum igitur conuenitis, non est æquum est, vt in die Domini nostri edamus:

3 * Volo autem vos scire, quòd omnis viri caput, Christus est: caput autem mulieris, vir: caput verò Christi, Deus.
4 * Omnis vir orans aut prophetans velato capite, deturpat caput suum.
5 * Omnis autem mulier orans aut prophetans non velato capite, deturpat caput suum: vnum est enim ac si decalueretur.
6 * Nam si non velatur mulier, † tondeatur. Si verò turpe est mulieri tonderi aut decaluari, velet caput suum.
7 * Vir quidem non debet velare caput suum: quoniam imago & gloria Dei est, mulier autem gloria viri est.
8 * Non enim vir ex muliere est, sed mulier ex viro.
9 * Etenim non est creatus vir propter mulierem, sed mulier propter virum.
10 * (Ideò debet mulier † potestatem habere supra caput † propter angelos.)
11 * Veruntamen neque vir sine muliere, neque mulier sine viro, in Domino. C
12 * Nam sicut mulier de viro, ita & vir per mulierem: omnia autem ex Deo.
13 * Vosipsi iudicate: Decet mulierem non velatam orare Deum?
14 * Nec ipsa natura docet vos, quòd vir quidem si comam nutriat, ignominia illi est:
15 * Mulier verò si comam nutriat, gloria est illi: quoniam capilli pro velamine D ne ei dati sunt.
16 * Si quis autem videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, neque † Ecclesia Dei.
17 * Hoc autem præcipio, non laudans quòd non in melius, sed in deterius conuenitis.
18 * Primum quidem conuenientibus vobis in Ecclesiam, audio scissuras esse inter vos, & ex parte credo.
19 * Nam oportet & hæreses esse, vt & qui probati sunt, manifesti fiãt in vobis.
20 * Conuenientibus ergo vobis in vnum, iam non est Dominicam cœnam manducare.

3 * θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλή, ὁ χριστός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνὴρ· κεφαλὴ δὲ χριστοῦ, ὁ θεός.
4 * πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὸν ἑαυτοῦ κεφαλήν.
5 * πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὸν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ.
6 * εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ κειρέσθω. εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω.
7 * ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν.
8 * οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός·
9 * καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.
10 * διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἀγγέλους.
11 * πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς ἐν κυρίῳ·
12 * ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ.
13 * ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι;
14 * ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι.
15 * γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστιν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ.
16 * εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.
17 * τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε.
18 * πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω·
19 * δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν.
20 * συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἔστι κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν·

3 * ܘܒܥܐ ܐܢܐ ܕܬܕܥܘܢ ܕܟܠ ܓܒܪܐ ܪܫܝܬܗ ܡܫܝܚܐ ܘܪܫܝܬܐ ܕܐܢܬܬܐ ܓܒܪܐ ܗܘ ܘܪܫܝܬܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܐ ܗܘ׃
4 * ܟܠ ܓܒܪܐ ܕܨܠܐ ܐܘ ܢܒܝ ܡܢ ܕܠܐ ܓܠܐ ܪܫܗ ܒܫ ܠܪܫܗ׃
5 * ܘܟܠ ܐܢܬܬܐ ܕܨܠܝܐ ܐܘ ܢܒܝܐ ܡܢ ܕܠܐ ܓܠܝܐ ܪܫܗ ܒܫ ܠܪܫܗ ܡܛܠ ܕܚܕ ܗܝ ܘܐܝܟ ܕܓܠܝܐ ܗܝ׃
6 * ܐܝ ܠܐ ܓܠܝܐ ܐܢܬܬܐ ܢܓܙ ܐܦ ܫܪ ܐܝ ܓܢܝܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܓܙ ܐܘ ܠܡܓܠܚ ܢܟܣܐ ܪܫܗ׃
7 * ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܠܐ ܚܝܒ ܕܢܟܣܐ ܪܫܗ ܕܗܘ ܨܠܡ ܘܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܘܐܢܬܬܐ ܗܝ ܫܘܒܚܐ ܕܓܒܪܐ׃
8 * ܠܐ ܓܒܪܐ ܡܢ ܐܢܬܬܐ ܐܬܒܪܝ ܐܠܐ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܓܒܪܐ׃
9 * ܘܠܐ ܐܬܒܪܝ ܓܒܪܐ ܒܓܠ ܐܢܬܬܐ ܐܠܐ ܐܢܬܬܐ ܒܓܠ ܓܒܪܐ׃
10 * ܒܓܠ ܗܢܐ ܚܝܒ ܐܢܬܬܐ ܕܬܗܘܐ ܫܠܝܛ ܥܠ ܪܫܗ ܒܓܠ ܡܠܐܟܐ׃
11 * ܒܪ ܠܐ ܓܒܪܐ ܠܐ ܐܢܬܬܐ ܒܠܚܘܕ ܠܐ ܐܢܬܬܐ ܠܐ ܓܒܪܐ ܒܡܪܢ׃
12 * ܐܝܟ ܕܐܢܬܬܐ ܡܢ ܓܒܪܐ ܗܟܢܐ ܓܒܪܐ ܒܐܢܬܬܐ ܘܟܠܗ ܡܢ ܐܠܗܐ׃
13 * ܕܝܢܘ ܒܝܢ ܢܦܫܟܘܢ ܐܝ ܫܦܝܪ ܠܐܢܬܬܐ ܕܬܨܠܐ ܠܐܠܗܐ ܓܠܝܐ ܪܫܗ׃
14 * ܐܦ ܠܐ ܛܒܥܐ ܗܝ ܢܦܫܗ ܠܟܘܢ ܕܓܒܪܐ ܐܢ ܢܛܪ ܫܥܪܗ ܠܗ ܒܙܝܘܬܐ ܗܘ׃
15 * ܘܐܢܬܬܐ ܐܢ ܢܛܪ ܫܥܪܗ ܫܦܝܪ ܠܗ ܡܛܠ ܕܫܥܪܗ ܡܫܬܘܐ ܠܗ ܐܝܟ ܓܠܝܐ׃
16 * ܘܐܢ ܡܢ ܕܡܬܚܙܐ ܠܡܗܘܐ ܡܬܚܟܡ ܠܡܬܚܟܡ ܠܐ ܐܝܬ ܠܢ ܗܟܢܐ ܘܠܐ ܠܥܕܬܐ ܕܐܠܗܐ׃
17 * ܗܕܐ ܕܐܦ ܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܐ ܡܫܒܚ ܐܢܐ ܕܠܐ ܠܛܒ ܐܬܟܢܫܬܘܢ ܐܠܐ ܠܒܝܫ׃
18 * ܒܩܕܡ ܓܝܪ ܕܐܬܟܢܫܬܘܢ ܒܥܕܬܐ ܫܡܥ ܐܢܐ ܕܦܪܘܕܐ ܐܝܬ ܒܝܢܬܟܘܢ ܘܡܢ ܦܓܪܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ׃
19 * ܐܦ ܡܫܬܟܚ ܐܝܬ ܕܬܗܘܢ ܐܦ ܐܓܪܬܐ ܒܝܢܬܟܘܢ ܕܒܗ ܕܡܬܒܚܢܝܢ ܒܝܢܬܟܘܢ ܢܬܓܠܘ׃
20 * ܒܗ ܕܟܢܫܬܘܢ ܗܟܝܠ ܠܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܠܡܟܘܠ ܡܫܝܚܐ ܕܡܪܝܢ׃

3 * ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܬܕܥܘܢ ܕܟܠ ܓܒܪܐ ܪܫܗ ܡܫܝܚܐ ܘܪܫܐ ܕܐܢܬܬܐ ܓܒܪܐ ܗܘ ܘܪܫܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܐ ܗܘ׃
4 * ܟܠ ܓܒܪܐ ܕܨܠܐ ܐܘ ܢܒܝ ܡܢ ܕܠܐ ܓܠܐ ܪܫܗ ܒܫ ܠܪܫܗ׃
5 * ܘܟܠ ܐܢܬܬܐ ܕܨܠܝܐ ܐܘ ܢܒܝܐ ܡܢ ܕܠܐ ܓܠܝܐ ܪܫܗ ܒܫ ܠܪܫܗ ܡܛܠ ܕܚܕ ܗܝ ܘܐܝܟ ܕܓܠܝܐ ܗܝ׃
6 * ܐܝ ܠܐ ܓܠܝܐ ܐܢܬܬܐ ܢܓܙ ܐܦ ܫܪ ܐܝ ܓܢܝܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܓܙ ܐܘ ܠܡܓܠܚ ܢܟܣܐ ܪܫܗ׃
7 * ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܠܐ ܚܝܒ ܕܢܟܣܐ ܪܫܗ ܕܗܘ ܨܠܡ ܘܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܘܐܢܬܬܐ ܗܝ ܫܘܒܚܐ ܕܓܒܪܐ׃
8 * ܠܐ ܓܒܪܐ ܡܢ ܐܢܬܬܐ ܐܬܒܪܝ ܐܠܐ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܓܒܪܐ׃
9 * ܘܠܐ ܐܬܒܪܝ ܓܒܪܐ ܒܓܠ ܐܢܬܬܐ ܐܠܐ ܐܢܬܬܐ ܒܓܠ ܓܒܪܐ׃
10 * ܒܓܠ ܗܢܐ ܚܝܒ ܐܢܬܬܐ ܕܬܗܘܐ ܫܠܝܛ ܥܠ ܪܫܗ ܒܓܠ ܡܠܐܟܐ׃
11 * ܒܪ ܠܐ ܓܒܪܐ ܠܐ ܐܢܬܬܐ ܒܠܚܘܕ ܠܐ ܐܢܬܬܐ ܠܐ ܓܒܪܐ ܒܡܪܢ׃
12 * ܐܝܟ ܕܐܢܬܬܐ ܡܢ ܓܒܪܐ ܗܟܢܐ ܓܒܪܐ ܒܐܢܬܬܐ ܘܟܠܗ ܡܢ ܐܠܗܐ׃
13 * ܕܝܢܘ ܒܝܢ ܢܦܫܟܘܢ ܐܝ ܫܦܝܪ ܠܐܢܬܬܐ ܕܬܨܠܐ ܠܐܠܗܐ ܓܠܝܐ ܪܫܗ׃
14 * ܐܦ ܠܐ ܛܒܥܐ ܗܝ ܢܦܫܗ ܠܟܘܢ ܕܓܒܪܐ ܐܢ ܢܛܪ ܫܥܪܗ ܠܗ ܒܙܝܘܬܐ ܗܘ׃
15 * ܘܐܢܬܬܐ ܐܢ ܢܛܪ ܫܥܪܗ ܫܦܝܪ ܠܗ ܡܛܠ ܕܫܥܪܗ ܡܫܬܘܐ ܠܗ ܐܝܟ ܓܠܝܐ׃
16 * ܘܐܢ ܡܢ ܕܡܬܚܙܐ ܠܡܗܘܐ ܡܬܚܟܡ ܠܡܬܚܟܡ ܠܐ ܐܝܬ ܠܢ ܗܟܢܐ ܘܠܐ ܠܥܕܬܐ ܕܐܠܗܐ׃
17 * ܗܕܐ ܕܐܦ ܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܐ ܡܫܒܚ ܐܢܐ ܕܠܐ ܠܛܒ ܐܬܟܢܫܬܘܢ ܐܠܐ ܠܒܝܫ׃
18 * ܒܩܕܡ ܓܝܪ ܕܐܬܟܢܫܬܘܢ ܒܥܕܬܐ ܫܡܥ ܐܢܐ ܕܦܪܘܕܐ ܐܝܬ ܒܝܢܬܟܘܢ ܘܡܢ ܦܓܪܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ׃
19 * ܐܦ ܡܫܬܟܚ ܐܝܬ ܕܬܗܘܢ ܐܦ ܐܓܪܬܐ ܒܝܢܬܟܘܢ ܕܒܗ ܕܡܬܒܚܢܝܢ ܒܝܢܬܟܘܢ ܢܬܓܠܘ׃
20 * ܒܗ ܕܟܢܫܬܘܢ ܗܟܝܠ ܠܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܠܡܟܘܠ ܡܫܝܚܐ ܕܡܪܝܢ׃

21 ܕܝܢ ܗܘ ܕ ܢܓܪ ܐܢܬܬܐ ܪܫܗ ܢܓܙ ܢܫܬ ܐܦ ܫܪ ܐܝ ܓܢܝܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܓܙ ܐܘ ܠܡܓܠܚ ܢܟܣܐ ܪܫܗ׃
22 ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܢܬܬܐ ܡܢ ܓܒܪܐ ܗܟܢܐ ܓܒܪܐ ܒܐܢܬܬܐ ܘܟܠܗ ܡܢ ܐܠܗܐ׃
23 ܗܘ ܕ ܐܝ ܠܐ ܓܠܝܐ ܐܢܬܬܐ ܢܓܙ ܐܦ ܫܪ ܐܝ ܓܢܝܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܓܙ ܐܘ ܠܡܓܠܚ ܢܟܣܐ ܪܫܗ׃
24 ܐܝ ܠܐ ܓܠܝܐ ܐܢܬܬܐ ܢܓܙ ܐܦ ܫܪ ܐܝ ܓܢܝܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܓܙ ܐܘ ܠܡܓܠܚ ܢܟܣܐ ܪܫܗ׃
25 ܐܝ ܠܐ ܓܠܝܐ ܐܢܬܬܐ ܢܓܙ ܐܦ ܫܪ ܐܝ ܓܢܝܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܓܙ ܐܘ ܠܡܓܠܚ ܢܟܣܐ ܪܫܗ׃
26 ܐܝ ܠܐ ܓܠܝܐ ܐܢܬܬܐ ܢܓܙ ܐܦ ܫܪ ܐܝ ܓܢܝܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܓܙ ܐܘ ܠܡܓܠܚ ܢܟܣܐ ܪܫܗ׃
27 ܐܝ ܠܐ ܓܠܝܐ ܐܢܬܬܐ ܢܓܙ ܐܦ ܫܪ ܐܝ ܓܢܝܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܓܙ ܐܘ ܠܡܓܠܚ ܢܟܣܐ ܪܫܗ׃
28 ܐܝ ܠܐ ܓܠܝܐ ܐܢܬܬܐ ܢܓܙ ܐܦ ܫܪ ܐܝ ܓܢܝܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܓܙ ܐܘ ܠܡܓܠܚ ܢܟܣܐ ܪܫܗ׃
29 ܐܝ ܠܐ ܓܠܝܐ ܐܢܬܬܐ ܢܓܙ ܐܦ ܫܪ ܐܝ ܓܢܝܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܓܙ ܐܘ ܠܡܓܠܚ ܢܟܣܐ ܪܫܗ׃
30 ܐܝ ܠܐ ܓܠܝܐ ܐܢܬܬܐ ܢܓܙ ܐܦ ܫܪ ܐܝ ܓܢܝܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܓܙ ܐܘ ܠܡܓܠܚ ܢܟܣܐ ܪܫܗ׃

21 ἀσχημονεῖ γὰρ ἀνὴρ κατὰ κεφαλὴν ἔχων κατακαλυπτόμενος τὴν κεφαλήν· 22 οὐ γὰρ ὀφείλει ἀνὴρ κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν. 23 οὐ γὰρ ἔστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· 24 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 25 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἀγγέλους. 26 πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς ἐν κυρίῳ· 27 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 28 ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 29 ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι; 30 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστιν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ.

21 אֲרֵי שַׁפִּירָא הִיא לְאִתְּתָא דְּתִגְדַּל שַׂעְרָא עַל רֵישַׁהּ וְתִתְכַּסֵּי בְּרֵישַׁהּ אֲרֵי כְּסוּי רֵישָׁא לְאִתְּתָא כְּגִנַּאי הוּא׃ 22 אֲרֵי לָא שַׁפִּירָא הִיא לְגַבְרָא דְּיִתְכַּסֵּי רֵישֵׁהּ דְּגַבְרָא צֶלֶם וְשׁוּם יְקָרָא דַּאֲלָהָא הוּ וְאִתְּתָא שׁוּם יְקָרָא דְּגַבְרָא הִיא׃ 23 אֲרֵי לָא גַבְרָא אִתְבְּרִי מִן אִתְּתָא אֶלָּא אִתְּתָא מִן גַּבְרָא׃ 24 וְאַף לָא אִתְבְּרִיאַת אִתְּתָא בְּגִין גַּבְרָא אֶלָּא גַּבְרָא בְּגִין אִתְּתָא׃ 25 בְּגִין דֵּין חַיָּבָא אִתְּתָא דְּתִשְׁלוֹט עַל רֵישַׁהּ בְּגִין מַלְאָכַיָּא׃ 26 בְּרַם לָא גַבְרָא לְבַר מִן אִתְּתָא וְלָא אִתְּתָא לְבַר מִן גַּבְרָא בְּמָרָן׃ 27 אֲרֵי כְּמָא דְּאִתְּתָא מִן גַּבְרָא הָכְנָא גַּבְרָא בְּאִתְּתָא וְכֹלָּא מִן קֳדָם אֱלָהָא הוּ׃ 28 רְחִיצוּ בֵּינֵיכוֹן לְמִשְׁכַּן אִם שַׁפִּירָא הִיא לְאִתְּתָא דְּתִצְלֵי קֳדָם אֱלָהָא גְּלָיָא רֵישַׁהּ׃ 29 אִם לָא אַף הִיא הוּ דְּכַד גְּלָיָא רֵישָׁהּ חֲצָפָא לְאֱלָהָא׃ 30 וְאִתְּתָא אֲפִלּוּ דְּסַגְיָא שַׂעְרָהּ יְקִירָא הִיא לְגַבְרָא אֲרֵי שַׂעְרָהּ כְּסוּי יְהַב לָהּ׃ 31 אִם כֵּן אִם חֲצָפָא הִיא לְגַבְרָא דְּיִתְגְּדַּל שַׂעְרָא עַל רֵישֵׁהּ וְתִתְכַּסֵּי בְּרֵישַׁהּ אֲרֵי כְּסוּי רֵישָׁא לְאִתְּתָא כְּגִנַּאי הוּא׃ 32 אֲרֵי לָא שַׁפִּירָא הִיא לְגַבְרָא דְּיִתְכַּסֵּי רֵישֵׁהּ דְּגַבְרָא צֶלֶם וְשׁוּם יְקָרָא דַּאֲלָהָא הוּ וְאִתְּתָא שׁוּם יְקָרָא דְּגַבְרָא הִיא׃ 33 אֲרֵי לָא גַבְרָא אִתְבְּרִי מִן אִתְּתָא אֶלָּא אִתְּתָא מִן גַּבְרָא׃ 34 וְאַף לָא אִתְבְּרִיאַת אִתְּתָא בְּגִין גַּבְרָא אֶלָּא גַּבְרָא בְּגִין אִתְּתָא׃ 35 בְּגִין דֵּין חַיָּבָא אִתְּתָא דְּתִשְׁלוֹט עַל רֵישַׁהּ בְּגִין מַלְאָכַיָּא׃ 36 בְּרַם לָא גַבְרָא לְבַר מִן אִתְּתָא וְלָא אִתְּתָא לְבַר מִן גַּבְרָא בְּמָרָן׃ 37 אֲרֵי כְּמָא דְּאִתְּתָא מִן גַּבְרָא הָכְנָא גַּבְרָא בְּאִתְּתָא וְכֹלָּא מִן קֳדָם אֱלָהָא הוּ׃ 38 רְחִיצוּ בֵּינֵיכוֹן לְמִשְׁכַּן אִם שַׁפִּירָא הִיא לְאִתְּתָא דְּתִצְלֵי קֳדָם אֱלָהָא גְּלָיָא רֵישַׁהּ׃ 39 אִם לָא אַף הִיא הוּ דְּכַד גְּלָיָא רֵישָׁהּ חֲצָפָא לְאֱלָהָא׃ 40 וְאִתְּתָא אֲפִלּוּ דְּסַגְיָא שַׂעְרָהּ יְקִירָא הִיא לְגַבְרָא אֲרֵי שַׂעְרָהּ כְּסוּי יְהַב לָהּ׃ 41 אִם כֵּן אִם חֲצָפָא הִיא לְגַבְרָא דְּיִתְגְּדַּל שַׂעְרָא עַל רֵישֵׁהּ וְתִתְכַּסֵּי בְּרֵישַׁהּ אֲרֵי כְּסוּי רֵישָׁא לְאִתְּתָא כְּגִנַּאי הוּא׃ 42 אֲרֵי לָא שַׁפִּירָא הִיא לְגַבְרָא דְּיִתְכַּסֵּי רֵישֵׁהּ דְּגַבְרָא צֶלֶם וְשׁוּם יְקָרָא דַּאֲלָהָא הוּ וְאִתְּתָא שׁוּם יְקָרָא דְּגַבְרָא הִיא׃ 43 אֲרֵי לָא גַבְרָא אִתְבְּרִי מִן אִתְּתָא אֶלָּא אִתְּתָא מִן גַּבְרָא׃ 44 וְאַף לָא אִתְבְּרִיאַת אִתְּתָא בְּגִין גַּבְרָא אֶלָּא גַּבְרָא בְּגִין אִתְּתָא׃ 45 בְּגִין דֵּין חַיָּבָא אִתְּתָא דְּתִשְׁלוֹט עַל רֵישַׁהּ בְּגִין מַלְאָכַיָּא׃ 46 בְּרַם לָא גַבְרָא לְבַר מִן אִתְּתָא וְלָא אִתְּתָא לְבַר מִן גַּבְרָא בְּמָרָן׃ 47 אֲרֵי כְּמָא דְּאִתְּתָא מִן גַּבְרָא הָכְנָא גַּבְרָא בְּאִתְּתָא וְכֹלָּא מִן קֳדָם אֱלָהָא הוּ׃ 48 רְחִיצוּ בֵּינֵיכוֹן לְמִשְׁכַּן אִם שַׁפִּירָא הִיא לְאִתְּתָא דְּתִצְלֵי קֳדָם אֱלָהָא גְּלָיָא רֵישַׁהּ׃ 49 אִם לָא אַף הִיא הוּ דְּכַד גְּלָיָא רֵישָׁהּ חֲצָפָא לְאֱלָהָא׃ 50 וְאִתְּתָא אֲפִלּוּ דְּסַגְיָא שַׂעְרָהּ יְקִירָא הִיא לְגַבְרָא אֲרֵי שַׂעְרָהּ כְּסוּי יְהַב לָהּ׃

* דין חסא * כגבן גן * כוש * כוסח * דכא נח * תאשרת * קמא * אתא * בצר * קמת * נעזה * פלג * יקטן * רשפ טן * חאל * קמא בת * נצע

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܐ ܐ ܐ

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XII.

1 DE spiritualibus autem nolo vos ignorare, fratres.
2 Scitis quoniam cùm gentes essetis, ad simulachra muta prout ducebamini euntes.
3 Ideò notum vobis facio, quòd nemo in Spiritu Dei loquens, dicit anathema Iesu. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in Spiritu sancto.
4 Diuisiones verò gratiarum sunt, idem autem spiritus.
5 Et diuisiones ministrationum sunt, idem autem Dominus.
6 Et diuisiones operationum sunt, idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus.
7 Vnicuique autem datur manifestatio Spiritus ad vtilitatem.
8 Alij quidem per Spiritum datur sermo sapientiæ, alij autem sermo scientiæ secundùm eundem Spiritum:
9 Alteri fides in eodem Spiritu: alij gratia sanitatum, in vno Spiritu:
10 Alij operatio virtutum, alij prophetia, alij discretio spirituum, alij genera linguarum, alij interpretatio sermonum.
11 Hæc autem omnia operatur vnus atque idem Spiritus, diuidens singulis prout vult.
12 Sicut enim corpus vnum est, & membra habet multa, omnia autem mẽbra corporis cùm sint multa, vnum tamen corpus sunt: ita & Christus.
13 Etenim in vno Spiritu omnes nos in vnũ corpus baptizati sumus, siue Iudæi, siue Gentiles, siue serui, siue liberi: & omnes in vno Spiritu potati sumus.
14 Nam & corpus non est vnum membrum, sed multa.
15 Si dixerit pes, Quoniam non sum manus, non sum de corpore: num ideo non est de corpore?
16 Et si dixerit auris, Quoniã non sum oculus, non sum de corpore: num ideo non est de corpore?

CAP. XII.

1 DE spiritualibus autẽ nolo vos ignorare, fratres.
2 Scitis quoniam cùm gentes essetis, ad simulachra muta prout ducebamini euntes.
3 Ideò notum vobis facio, quòd nemo in Spiritu Dei loquẽs, dicit anathema Iesu. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in Spiritu sancto.
4 Diuisiones verò gratiarũ sunt, idem autem spiritus.
5 Et diuisiones ministrationum sunt, idem autem Dominus.
6 Et diuisiones operationum sunt, idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus.
7 Vnicuique autem datur manifestatio Spiritus ad vtilitatem.
8 Alij quidem per Spiritum datur sermo sapientiæ, alij autem sermo scientiæ secundùm eundem Spiritum:
9 Alteri fides in eodem Spiritu: alij gratia sanitatum, in vno Spiritu:
10 Alij operatio virtutum, alij prophetia, alij discretio spirituum, alij genera linguarũ, alij interpretatio sermonum.
11 Hæc autem omnia operatur vnus atque idem Spiritus, diuidens singulis prout vult.
12 Sicut enim corpus vnum est, & membra habet multa, omnia autem mẽbra corporis cùm sint multa, vnum tamen corpus sunt: ita & Christus.
13 Etenim in vno Spiritu omnes nos in vnũ corpus baptizati sumus, siue Iudæi, siue Gentiles, siue serui, siue liberi: & omnes in vno Spiritu potati sumus.
14 Nam & corpus non est vnum membrum, sed multa.
15 Si dixerit pes, Quoniam non sum manus, non sum de corpore: num ideo non est de corpore?
16 Et si dixerit auris, Quoniã non sum oculus, non sum de corpore: num ideo non est de corpore?

ιβ΄.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.
2 οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι.
3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν, λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦ· καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν, κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
4 διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα·
5 καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσι, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος·
6 καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτός ἐστι θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.
7 ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρειν.
8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα·
9 ἑτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι·
10 ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν· ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν·
11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ, καθὼς βούλεται.
12 καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστι, καὶ μέλη ἔχει πολλὰ, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ὄντος πολλὰ ὄντα, ἓν ἐστι σῶμα, οὕτω καὶ ὁ χριστός·
13 καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι, εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.
14 καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά.
15 ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;
16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμὸς, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * Si enim totum corpus esset oculus, vbi esset auditus? & si totum auditus esset, quomodo olfaceret?
18 * Nunc autem Deus posuit vnumquodque mẽbrorum in corpore, prout ipse voluit.
19 * Quòd si omnia vnum essent membrum, vbi esset corpus?
20 * Nunc autem membra quidem multa sunt, at vnum corpus est.
21 * Non potest oculus dicere manui, Operis tuis non requirens mihi: nec etiam caput pedibus, Vobis non indigeo.
22 * Imò multò magis quæ videntur membra imbecilliora esse, necessaria sunt.
23 * Et quæ minus honesta arbitramur corpore esse, is honorem vberiorem circumdamus: & iis quæ indecora sunt, maiorem elegantiam exhibemus.
24 * Cæterùm ea membra quæ honesta habemus, non indigent honore: Deus enim temperauit corpus, & tribuit copiosiorem honorem membro illi quod est minimum.
25 * Ne sit dissidium in corpore, sed omnia membra æquè vnum pro alio sollicita sint.
26 * Quod si aliquando membrum patiatur dolore afficiatur, omnia compatiuntur: siue exultet vnum membrum, omnia membra exultabunt.
27 * Vos autem estis corpus Messiæ, & membra, in loco vestro.

Apostolorum.

28 * Posuit enim Deus in Ecclesia sua primùm Apostolos, deinde Prophetas, deinde doctores, deinde operatores virtutum, deinde dona sanationis, & adiutores, & gubernatores, & genera linguarum.
29 * Num omnes Apostoli? num omnes Prophetæ? num omnes Doctores?
30 * Num omnes edunt virtutes? num omnes habent dona sanationis? num omnes linguis loquuntur? aut num omnes interpretantur?
31 * Quòd si studio teneamini donorum amplorum; ego adhuc ostendam vobis viam præstantiorem.

17 * Si totum corpus oculus, vbi auditus? si totum auditus, vbi odoratus?
18 * Nunc autem posuit Deus membra, vnumquodque eorum in corpore sicut voluit.
19 * Quòd si essent omnia vnum membrum, vbi corpus?
20 * Nunc autem multa quidem membra, vnum autem corpus.
21 * Non potest autem oculus dicere manui: Opera tua non indigeo. aut iterum caput pedibus, Non estis mihi necessarij.
22 * Sed multò magis quæ videntur mẽbra corporis infirmiora esse, necessariora sunt:
23 * Et quæ putamus ignobiliora membra esse corporis, his honorem abundantiorem circundamus: & quæ inhonesta sunt nostra, abundantiorem honestatem habent.
24 * Honesta autem nostra, nullius egẽt: sed Deus temperauit corpus, ei cui deerat abundãtiorem tribuendo honorem,
25 * Vt non sit schisma in corpore: sed idipsum pro inuicem solicita sint membra. * Et si quid patitur vnum membrum, compatiuntur omnia membra. Diffiue gloriatur vnum membrum, cõgaudent omnia membra.
27 * Vos autem estis corpus Christi, & membra de membro.

28 * Et quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia primùm Apostolos, secundò Prophetas, tertiò doctores, deinde virtutes, exinde gratias curationum, opitulationes, gubernationes, genera linguarum†.
29 * Nunquid omnes Apostoli? nunquid omnes Prophetæ? nunquid omnes Doctores? * Nunquid omnes virtutes?
30 * nunquid omnes gratiam habent curationũ? nunquid omnes linguis loquuntur? nunquid omnes interpretantur?
31 * Æmulamini autem charismata meliora. Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro.

17 * εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις;
18 * νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν.
19 * εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα;
20 * νυνὶ δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα.
21 * οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί, χρείαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσί, χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω.
22 * ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι·
23 * καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει·
24 * τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει· ἀλλ' ὁ θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δοὺς τιμήν,
25 * ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη·
26 * καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συνχαίρει πάντα τὰ μέλη.
27 * ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους.
28 * Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.
29 * μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις;
30 * μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ πάντες διερμηνεύουσι;
31 * ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XIII.

1 Si qualibet hominum lingua loquar, & ea quæ est Angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum vt æs resonans, aut cymbalum edens sonum.

2 * Quòd si in me fuerit prophetia, & nouerim arcana omnia, omnemque scientiam, & fuerit in me omnis fides, ita vt montes loco dimoueam, charitatem autem non habeam; nihil sum.

3 * Et, si quæcunque habeo, insumã in alendos pauperes, & si tradam corpus meum vt comburatur, charitatem autem non habeam, nihil vtilitatis percipio.

Lotionis.

4 * Charitas longanimis est & benigna: charitas non inuidet; charitas non est tumultuosa, neque superbit,

5 * Nec patrat quod pudendũ est; neque quærit quæ sua sunt, non irritatur, neque cogitat malum. * Non gaudet de iniquitate, sed gaudet de veritate.

7 * Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia denique sustinet.

8 * Charitas nunquam excidit: siue enim cessabunt, & lingua silebunt, & scientia obliterabitur.

9 * Modicum enim ex multo cognoscimus, & modicum ex multo prophetamus.

10 * Quum autem venerit perfectio, tunc abolebitur id quod modicum est.

11 * Quum essem puer, vt puer loquebar, & vt puer sentiebam, & vt puer cogitabam: quum autem factus sum vir, abolui ea quæ pueritiæ erant.

12 * Cæterum nunc quasi per speculum in ænigmate videmus: tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum.

13 * Tria enim sunt quæ permanent, fides, & spes, & charitas: sed maxima horum est charitas.

CAP. XIIII.

1 Currite post charitatẽ, æmulamini spiritalia; magis autẽ vt prophetetis.

2 * Qui enim loquitur lingua, non hominibus loquitur, sed Deo: siquidem nemo audit, quod loquitur, sed Spiritu mysteria loquitur.

CAP. XIII.

1 Εἰ ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.

2 * καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι.

3 * καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα † καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.

4 * ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται,

5 * οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν,

6 * οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ·

7 * πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.

8 * ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. εἴτε δὲ προφητεῖαι καταργηθήσονται, εἴτε γλῶσσαι παύσονται, εἴτε γνῶσις καταργηθήσεται.

9 * ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·

10 * ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται.

11 * ὅτε ἤμην νήπιος, ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.

12 * βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.

13 * νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

ιδ'.

1 * Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε.

2 * ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια·

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * Is autem qui vaticinatur hominibus, loquitur ædificationem, & exhortationem, & consolationem.
4 * Qui loquitur lingua, seipsum ædificat: at qui prophetat, Ecclesiam ædificat.
5 * Velim autem vos omnes loqui linguis, magis autem prophetare. Nam maior enim est qui prophetat, quàm qui loquitur linguis, nisi interpretetur: quò Ecclesia ædificationem accipiat.
6 * Nunc autem, fratres mei, si venero ad vos, & vobiscum loquar linguis, quid vobis prodero? nisi loquar vobiscum aut per reuelationem, aut per scientiam, aut per prophetiam, aut per doctrinam?
7 * Et enim instrumenta illa quæ sine anima, quæque sonum edunt, siue tibia, siue cithara, nisi distinctionem fecerint vocum in fistulam & sociam eius, quomodo cognoscetur quid psallitur, aut quid fidibus canitur?
8 * Quòd si cornu emiserit vocem incertam, quis apparabitur ad prælium?
9 * Ita & vos si sermonem linguæ dederitis, non sit autem explicatus, quomodo cognoscetur quod dicitis? eritis enim in aera loquentes.
10 * Etsi tam multa genera linguarum in mundo, & nihil sine voce est.
11 * Quod si nesciero vim vocis, ero ei cui loquor barbarus: & qui loquitur erit mihi barbarus.
12 * Sic & vos, quandoquidem æmulatores estis spirituum, ad ædificationem Ecclesiæ quæritote vt abundetis.
13 * Et qui loquitur lingua, oret vt interpretetur.
14 * Nam si orem lingua, spiritus meus orat, at mens mea est absque fructu.
15 * Quid ergo faciam? Orabo spiritu, orabo & mente mea: & psallam spiritu, psallam & mente mea.
16 * Alioqui si benedixeris spiritu, qui implet locum imperiti, quomodo dicet, Amen, ad tuam gratiarum actionem? quandoquidem quid dicas nescit.
17 * Tu enim benè quidem precaris, sed alius tuus non ædificatur.
18 * Gratias ago Deo, quòd magis quàm vos omnes linguis loquor.

3 * Nam qui prophetat, hominibus loquitur ad ædificationem, & exhortationem, & consolationem.
4 * Qui loquitur lingua, semetipsum ædificat: qui autem prophetat, Ecclesiam ædificat.
5 * Volo autē omnes vos loqui linguis, magis autem prophetare. Nam maior est qui prophetat, quàm qui loquitur linguis, nisi forte interpretetur, vt Ecclesia ædificationem accipiat.
6 * Nunc autē fratres, si venero ad vos linguis loquēs, quid vobis prodero, nisi vobis loquar aut in reuelatione, aut in scientia, aut in prophetia, aut in doctrina?
7 * Tamen quę sine anima sunt vocem dantia, siue tibia, siue cithara: nisi distinctionem sonituum dederint, quomodo scietur id quod canitur, aut quod citharizatur?
8 * Etenim si incertam vocem det tuba, quis parabit se ad bellum?
9 * Ita & vos per linguam, nisi manifestum sermonem dederitis, quomodo scietur id quod dicitur? eritis enim in aëra loquentes.
10 * Tam multa, vtputa genera linguarum sunt in hoc mundo, & nihil sine Cvoce est.
11 * Si ergo nesciero virtutem vocis, ero ei cui loquor barbarus: & qui loquitur, mihi barbarus.
12 * Sic & vos, quoniā æmulatores estis spirituum, ad ædificationem Ecclesiæ quærite vt abundetis.
13 * Et ideò qui loquitur lingua, oret vt interpretetur.
14 * Nam si orem lingua, spiritus meus orat, mens autem mea sine fructu est.
15 * Quid ergo est? Orabo spiritu, orabo & mente: psallam spiritu, psallā & mēte.
16 * Cęterum si benedixeris spiritu, [†] qui supplet locum idiotæ, quomodo dicet, Amen, super tuam benedictionē? quoniam quid dicas, nescit.
17 * Nam tu quidem bene gratias agis, sed alter non ædificatur.
18 * Gratias ago Deo meo, quòd omnium vestrum lingua loquor.

3 * ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν.
4 * ὁ λαλῶν γλώσσῃ, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.
5 * θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. μείζων δὲ ὁ προφητεύων, ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.
6 * νυνὶ δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ;
7 * ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον, ἢ τὸ κιθαριζόμενον;
8 * καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς παρασκευάσ(ε)ται εἰς πόλεμον;
9 * οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες.
10 * τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν ἐστιν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον.
11 * ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν, ἐν ἐμοὶ βάρβαρος.
12 * οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε, ἵνα περισσεύητε.
13 * διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ.
14 * ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεύμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι.
15 * τί οὖν ἐστι; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ.
16 * ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου, πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμήν, ὅτι τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε.
17 * σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς· ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.
18 * εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λαλῶν.

3 וְאַיְדָן ׀ דְּמִתְנַבֵּא לִבְנֵינָשָׁא מְמַלֵּל בְּנַיָנָא וּלְהוֹבָבָא וּלְאוֹנְיָא ׃ 4 וְמִתְמַלֵּל בְּלִשָׁנָא נַפְשֵׁה הוּ בְּנָא וּמַתְנַבֵּא
5 אֲנָא בָּעֵין דְּכוּלְכוֹן דְּמִתְמַלְלִין בְּלִשָׁנָא יְתִירָאִית בֵּין דְּמִתְנַבְּן רַב הוּ גַּיר מִנְּבִיָא דְּמִתְמַלֵּל
6 בְּלִשָׁנָא אֶלָּא דְּמִפְשֵׁק אֵין דְּכוּלְכוֹן דְּמִתְמַלְלִין בְּלִשָׁנָא יְתִירָאִית בֵּין דְּמִתְנַבְּן רַב הוּ גַּיר מִנְּבִיָא
7 דְּמִתְמַלֵּל בְּלִשָׁנָא אֶלָּא דְּמִפְשֵׁק אֵין דְּכוּלְכוֹן דְּמִתְמַלְלִין בְּלִשָׁנָא יְתִירָאִית בֵּין דְּמִתְנַבְּן רַב הוּ גַּיר
8 מִנְּבִיָא דְּמִתְמַלֵּל בְּלִשָׁנָא אֶלָּא דְּמִפְשֵׁק אֵין דְּכוּלְכוֹן דְּמִתְמַלְלִין בְּלִשָׁנָא יְתִירָאִית בֵּין דְּמִתְנַבְּן רַב הוּ
9 גַּיר מִנְּבִיָא דְּמִתְמַלֵּל בְּלִשָׁנָא אֶלָּא דְּמִפְשֵׁק אֵין דְּכוּלְכוֹן דְּמִתְמַלְלִין בְּלִשָׁנָא יְתִירָאִית בֵּין דְּמִתְנַבְּן
10 רַב הוּ גַּיר מִנְּבִיָא דְּמִתְמַלֵּל בְּלִשָׁנָא אֶלָּא דְּמִפְשֵׁק אֵין דְּכוּלְכוֹן דְּמִתְמַלְלִין בְּלִשָׁנָא יְתִירָאִית בֵּין
11 דְּמִתְנַבְּן רַב הוּ גַּיר מִנְּבִיָא דְּמִתְמַלֵּל בְּלִשָׁנָא אֶלָּא דְּמִפְשֵׁק אֵין דְּכוּלְכוֹן דְּמִתְמַלְלִין בְּלִשָׁנָא
12 יְתִירָאִית בֵּין דְּמִתְנַבְּן רַב הוּ גַּיר מִנְּבִיָא דְּמִתְמַלֵּל בְּלִשָׁנָא אֶלָּא דְּמִפְשֵׁק אֵין דְּכוּלְכוֹן דְּמִתְמַלְלִין
13 בְּלִשָׁנָא יְתִירָאִית בֵּין דְּמִתְנַבְּן רַב הוּ גַּיר מִנְּבִיָא דְּמִתְמַלֵּל בְּלִשָׁנָא אֶלָּא דְּמִפְשֵׁק אֵין דְּכוּלְכוֹן
14 דְּמִתְמַלְלִין בְּלִשָׁנָא יְתִירָאִית בֵּין דְּמִתְנַבְּן רַב הוּ גַּיר מִנְּבִיָא דְּמִתְמַלֵּל בְּלִשָׁנָא אֶלָּא דְּמִפְשֵׁק
15 אֵין דְּכוּלְכוֹן דְּמִתְמַלְלִין בְּלִשָׁנָא יְתִירָאִית בֵּין דְּמִתְנַבְּן רַב הוּ גַּיר מִנְּבִיָא דְּמִתְמַלֵּל בְּלִשָׁנָא
16 אֶלָּא דְּמִפְשֵׁק אֵין דְּכוּלְכוֹן דְּמִתְמַלְלִין בְּלִשָׁנָא יְתִירָאִית בֵּין דְּמִתְנַבְּן רַב הוּ גַּיר מִנְּבִיָא
17 דְּמִתְמַלֵּל בְּלִשָׁנָא אֶלָּא דְּמִפְשֵׁק אֵין דְּכוּלְכוֹן דְּמִתְמַלְלִין בְּלִשָׁנָא יְתִירָאִית בֵּין דְּמִתְנַבְּן רַב
18 הוּ גַּיר מִנְּבִיָא דְּמִתְמַלֵּל בְּלִשָׁנָא אֶלָּא דְּמִפְשֵׁק אֵין דְּכוּלְכוֹן דְּמִתְמַלְלִין בְּלִשָׁנָא יְתִירָאִית

1 אֲחַר מְסַלְלִין אֲנְתוּן ׃ 2 הָא גַּיר ״גְּנְמָא דְּלִשָׁנָא אֲיִת בְּעָלְמָא וְלֵית חַד מְגִנְזִין דְּלָא קָלָא ׃
3 וְאִן לָא יָדַע אֲנָא חֵילָה דְּקָלָא הַנָא אֲנָא לִי ״בַּרְבָּרָיָא לְהוֹן דְּמְסַלְּל וְאַף הוּ דְּמְסַלְּל הַוָא לָה לִי בַּרְבָּרָיָא ׃
4 הָכְנָא אַף אַנְתוּן בְּמֵל דְּמִנְּנָא אַנְתוּן ״דְּמִתְהַבָּאדְּרוּחָא ״לְבְנִינָא דְּעִדְתָא ״בְּעוּ ״דְּתִתְיַהְרוּן ׃ ״פֵּרוּשׁ דְּרוּחָא
5 וְהוּ דְּמְסַלְּל בְּלִשָׁנָא נְצָלָא דְּנִפְשַׁךְ ׃ 6 אֵן הוּ גַּיר דַּהֲוִית ״מְצַלֵּא בְּלִשָׁנָא רוּחִי הוּ מְצַלֵּא ״פֵּרוּשׁ דְּרוּחִי הוּ
פֵּרוּשׁ הוּ ׃ 7 פְּנָא לְחֵכָל עֲבֵד אֲצָלָא כְּרוּחִי וְאִצְלֵא בְּפֵרוּשׁ וְאִזְכַּר בְּרוּחִי וְאִזְכַּר אַף בְּפֵרוּשׁ ׃ 8 וְאִן לָא אֵן
9 מְבָרֵךְ אַנְתְּ בְּרוּחָא הוּ דְּמְסַלְּא ״וּכְתָה ״דְּהַדְיוֹטָא אֵיכְנָא ״נֵאמַר אָמֵן עַל ״הוֹדְיָתִךְ דְּיִלְךְ מֵמֵל דְּנָא אֲכַד אַנְתְּ לָא יָדַע
10 אֵנְתְּ שַׁפִּיר מְבָרֵךְ אֲנְתְּ אֶלָּא חְכַרְךְ לָא מְתַבְּנֵא ׃ 11 מוֹדֵא אֲנָא לֶאֱלָהָא דַּהֲוִיר מִן כּוֹלְכוֹן מְסַלְּל אֲנָא בְּלִשָׁנָא

1 ואתר ״אחרן 2 ״גנמא ״גנמי 3 ״ברברייא ״ברברי 4 ״מתהבא ״מתנבא ״בעו ״תתיהרון ״מצלא ״מצלי 6 ״פרוש ״פרש 7 ״אצלא ״אצלי 8 ״וכתה ״וכתי 9 ״אמר ״יבא יתי ״אמר ״יבא

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * Sed in Ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui, vt & alios instruam, quàm decem millia verborum in lingua.

Genuum positione.

20 * Fratres mei, ne sitis pueri mente vestris, sed malitia infantes sitis, mente autem vestris estote perfecti.

21 * In Lege scriptum est: Sermone extraneo & linguis alienis alloquar hunc populum & ne sic quidem audient me, inquit Dominus.

22 * Itaque linguæ pro signo positæ sunt non fidelibus, sed iis qui sunt incredituli: prophetiæ autem non incredulis, sed fidelibus.

23 * Si ergo congregetur tota Ecclesia, & omnes linguis loquantur, ingrediantur autem imperiti, aut incredituli, nonne dicent: Sanè isti insaniunt?

24 * Quòd si vos omnes prophetetis, & introeat ad vos imperitus aut incredulus, conuestigatur ab omnibus vobis, conuincitur a vobis omnibus.

25 * Proinde abscondita cordis eius manifesta fiunt, & tunc procidet in faciem suam, & adorabit Deum, dicetque, Vere Deus in vobis est.

26 * Dico igitur, fratres mei, quicunque ex vobis cantionem habet, dicat: & qui habet doctrinam, & qui habet reuelationem, & qui habet linguam, & qui habet interpretationem: omnia ad ædificationem fiant.

27 * Siue lingua quis loquatur, duo tantùm, aut ad summùm tres, vicissimque alius alium loquatur, & vnus interpretetur.

28 * Quòd si non sit interpres, taceat in Ecclesia is qui loquitur lingua, sibique & Deo loquatur.

29 * Prophetæ autem duo aut tres dicant, & cæteri diiudicent.

30 * Quòd si alij reuelatum fuerit sedenti, prior taceat.

31 * Siquidem vos omnes potestis singulatim prophetare, vt quisque discat, & omnes consolationem accipiat.

32 * Spiritus enim Prophetarum, Prophetis subiecti sunt.

19 * Sed in Ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui, vt & alios instruam, quàm decem millia verborum in lingua.

20 * Fratres, nolite pueri effici sensibus, sed malitia paruuli estote: sensibus autem perfecti estote.

21 * In Lege scriptum est: Quoniam in aliis linguis & in labiis aliis loquar populo huic: & nec sic exaudient me, dicit Dominus.

22 * Itaque linguæ in signum sunt non fidelibus, sed infidelibus. prophetia autem non infidelibus, sed fidelibus.

23 * Si ergo conueniat vniuersa Ecclesia in vnum, & omnes linguis loquantur, E intrent autem idiotæ aut infideles, nonne dicent quòd insanitis?

24 * Si autem omnes prophetent, intret autem quis infidelis vel idiota, conuincitur ab omnibus, diiudicatur ab omnibus:

25 * Occulta † cordis eius manifesta fiùt: & ita cadens in faciem adorabit Deum, pronuntians quòd verè Deus in vobis sit.

26 * Quid ergo est, fratres? Cùm conuenitis, vnusquisque vestrum psalmum habet, doctrinam habet, apocalypsim habet, linguam habet, interpretationem habet, omnia ad ædificationem fiant.

27 * Siue lingua quis loquitur, secundùm duos, aut vt multum tres, & per partes, & vnus interpretetur.

28 * Si autem non fuerit interpres, taceat in Ecclesia, sibi autem loquatur & Deo.

29 * Prophetæ autem duo aut tres dicãt, & cæteri diiudicent.

30 * Quòd si alij reuelatum fuerit sedenti, prior taceat.

31 * Potestis enim omnes per singulos prophetare: vt omnes discant, & omnes exhortentur.

32 * Et spiritus Prophetarum, Prophetis † subiecti sunt.

19 * ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

20 * Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε.

21 * ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριος.

22 * ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.

23 * ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;

24 * ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,

25 * καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι.

26 * τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γενέσθω.

27 * εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερμηνευέτω.

28 * ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτὴς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ.

29 * προφῆται δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν.

30 * ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω.

31 * δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι, καὶ πάντες παρακαλῶνται·

32 * καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται·

* בראשׁית בּרא ‘בּרא ‘אלהים ‘את ‘השׁמים ‘ואת ‘הארץ׃ ‘והארץ ‘היתה ‘תהו ‘ובהו ‘וחשׁך ‘על ‘פּני ‘תהום ‘ורוח ‘אלהים ‘מרחפת ‘על ‘פּני ‘המים׃ ‘ויאמר ‘אלהים ‘יהי ‘אור ‘ויהי ‘אור׃ ‘וירא ‘אלהים ‘את ‘האור ‘כּי ‘טוב ‘ויבדּל ‘אלהים ‘בין ‘האור ‘ובין ‘החשׁך׃ ‘ויקרא ‘אלהים ‘לאור ‘יום ‘ולחשׁך ‘קרא ‘לילה ‘ויהי ‘ערב ‘ויהי ‘בקר ‘יום ‘אחד׃ ‘ויאמר ‘אלהים ‘יהי ‘רקיע ‘בּתוך ‘המים ‘ויהי ‘מבדּיל ‘בין ‘מים ‘למים׃ ‘ויעשׂ ‘אלהים ‘את ‘הרקיע ‘ויבדּל ‘בין ‘המים ‘אשׁר ‘מתחת ‘לרקיע ‘ובין ‘המים ‘אשׁר ‘מעל ‘לרקיע ‘ויהי ‘כן׃ ‘ויקרא ‘אלהים ‘לרקיע ‘שׁמים ‘ויהי ‘ערב ‘ויהי ‘בקר ‘יום ‘שׁני׃ ‘ויאמר ‘אלהים ‘יקוּוּ ‘המים ‘מתחת ‘השׁמים ‘אל ‘מקום ‘אחד ‘ותראה ‘היבּשׁה ‘ויהי ‘כן׃ ‘ויקרא ‘אלהים ‘ליבּשׁה ‘ארץ ‘ולמקוה ‘המים ‘קרא ‘ימים ‘וירא ‘אלהים ‘כּי ‘טוב׃ ‘ויאמר ‘אלהים ‘תדשׁא ‘הארץ ‘דשׁא ‘עשׂב ‘מזריע ‘זרע ‘עץ ‘פּרי ‘עשׂה ‘פּרי ‘למינו ‘אשׁר ‘זרעו ‘בו ‘על ‘הארץ ‘ויהי ‘כן׃ ‘ותוצא ‘הארץ ‘דשׁא ‘עשׂב ‘מזריע ‘זרע ‘למינהו ‘ועץ ‘עשׂה ‘פּרי ‘אשׁר ‘זרעו ‘בו ‘למינהו ‘וירא ‘אלהים ‘כּי ‘טוב׃ ‘ויהי ‘ערב ‘ויהי ‘בקר ‘יום ‘שׁלישׁי׃ ‘יהי ‘מאורת ‘ברקיע ‘השׁמים ‘להבדּיל ‘בין ‘היום ‘ובין ‘הלילה ‘והיו ‘לאתת ‘ולמועדים ‘ולימים ‘ושׁנים׃ ‘והיו ‘למאורת ‘ברקיע ‘השׁמים ‘להאיר ‘על ‘הארץ ‘ויהי ‘כן׃ ‘ויעשׂ ‘אלהים ‘את ‘שׁני ‘המאורת ‘הגדלים ‘את ‘המאור ‘הגדל ‘לממשׁלת ‘היום ‘ואת ‘המאור ‘הקטן ‘לממשׁלת ‘הלילה ‘ואת ‘הכּוכבים׃ ‘ויתן ‘אתם ‘אלהים ‘ברקיע ‘השׁמים ‘להאיר ‘על ‘הארץ׃ ‘ולמשׁל ‘ביום ‘ובלילה ‘ולהבדּיל ‘בין ‘האור ‘ובין ‘החשׁך ‘וירא ‘אלהים ‘כּי ‘טוב׃ ‘ויהי ‘ערב ‘ויהי ‘בקר ‘יום ‘רביעי׃ ‘ויאמר ‘אלהים ‘ישׁרצוּ ‘המים ‘שׁרץ ‘נפשׁ ‘חיה ‘ועוף ‘יעופף ‘על ‘הארץ ‘על ‘פּני ‘רקיע ‘השׁמים׃ ‘ויברא ‘אלהים ‘את ‘התּנינם ‘הגדלים ‘ואת ‘כּל ‘נפשׁ ‘החיה ‘הרמשׂת ‘אשׁר ‘שׁרצוּ ‘המים ‘למינהם ‘ואת ‘כּל ‘עוף ‘כּנף ‘למינהו ‘וירא ‘אלהים ‘כּי ‘טוב׃ ‘ויברך ‘אתם ‘אלהים ‘לאמר ‘פּרוּ ‘ורבוּ ‘ומלאוּ ‘את ‘המים ‘בּימים ‘והעוף ‘ירב ‘בּארץ׃ ‘ויהי ‘ערב ‘ויהי ‘בקר ‘יום ‘חמישׁי׃ ‘ותוצא ‘הארץ ‘נפשׁ ‘חיה ‘למינה ‘בהמה ‘ורמשׂ ‘וחיתו ‘ארץ ‘למינה ‘ויהי ‘כן׃ ‘ויעשׂ ‘אלהים ‘את ‘חיתו ‘הארץ ‘למינה ‘ואת ‘הבהמה ‘למינה ‘ואת ‘כּל ‘רמשׂ ‘האדמה ‘למינהו ‘וירא ‘אלהים ‘כּי ‘טוב׃ ‘ויאמר ‘אלהים ‘נעשׂה ‘אדם ‘בצלמנו ‘כּדמותנו ‘וירדּוּ ‘בדגת ‘הים ‘ובעוף ‘השׁמים ‘ובבהמה ‘ובכל ‘הארץ ‘ובכל ‘הרמשׂ ‘הרמשׂ ‘על ‘הארץ׃ ‘ויברא ‘אלהים ‘את ‘האדם ‘בצלמו ‘בצלם ‘אלהים ‘ברא ‘אתו ‘זכר ‘ונקבה ‘ברא ‘אתם׃ ‘ויברך ‘אתם ‘אלהים ‘ויאמר ‘להם ‘אלהים ‘פּרוּ ‘ורבוּ ‘ומלאוּ ‘את ‘הארץ ‘וכבשׁוּה ‘ורדוּ ‘בדגת ‘הים ‘ובעוף ‘השׁמים ‘ובכל ‘בהמה ‘הרמשׂת ‘על ‘הארץ׃ ‘ויאמר ‘אלהים ‘הנה ‘נתתּי ‘לכם ‘את ‘כּל ‘עשׂב ‘זרע ‘זרע ‘אשׁר ‘על ‘פּני ‘כּל ‘הארץ ‘ואת ‘כּל ‘העץ ‘אשׁר ‘בו ‘פּרי ‘עץ ‘זרע ‘זרע ‘לכם ‘יהיה ‘לאכלה׃ ‘ולכל ‘חית ‘הארץ ‘ולכל ‘עוף ‘השׁמים ‘ולכל ‘רומשׂ ‘על ‘הארץ ‘אשׁר ‘בו ‘נפשׁ ‘חיה ‘את ‘כּל ‘ירק ‘עשׂב ‘לאכלה ‘ויהי ‘כן׃ ‘וירא ‘אלהים ‘את ‘כּל ‘אשׁר ‘עשׂה ‘והנה ‘טוב ‘מאד ‘ויהי ‘ערב ‘ויהי ‘בקר ‘יום ‘הששׁי׃ ‘ויכלוּ ‘השׁמים ‘והארץ ‘וכל ‘צבאם׃ ‘ויכל ‘אלהים ‘ביום ‘השׁביעי ‘מלאכתּו ‘אשׁר ‘עשׂה ‘וישׁבת ‘ביום ‘השׁביעי ‘מכּל ‘מלאכתּו ‘אשׁר ‘עשׂה׃ ‘ויברך ‘אלהים ‘את ‘יום ‘השׁביעי ‘ויקדּשׁ ‘אתו ‘כּי ‘בו ‘שׁבת ‘מכּל ‘מלאכתּו ‘אשׁר ‘ברא ‘אלהים ‘לעשׂות׃ ‘אלה ‘תולדות ‘השׁמים ‘והארץ ‘בהבּראם ‘ביום ‘עשׂות ‘יהוה ‘אלהים ‘ארץ ‘ושׁמים׃ ‘וכל ‘שׂיח ‘השׂדה ‘טרם ‘יהיה ‘בארץ ‘וכל ‘עשׂב ‘השׂדה ‘טרם ‘יצמח ‘כּי ‘לא ‘המטיר ‘יהוה ‘אלהים ‘על ‘הארץ ‘ואדם ‘אין ‘לעבד ‘את ‘האדמה׃ ‘ואד ‘יעלה ‘מן ‘הארץ ‘והשׁקה ‘את ‘כּל ‘פּני ‘האדמה׃ ‘ויצר ‘יהוה ‘אלהים ‘את ‘האדם ‘עפר ‘מן ‘האדמה ‘ויפח ‘באפּיו ‘נשׁמת ‘חיים ‘ויהי ‘האדם ‘לנפשׁ ‘חיה׃ ‘ויטע ‘יהוה ‘אלהים ‘גן ‘בעדן ‘מקדם ‘וישׂם ‘שׁם ‘את ‘האדם ‘אשׁר ‘יצר׃ ‘ויצמח ‘יהוה ‘אלהים ‘מן ‘האדמה ‘כּל ‘עץ ‘נחמד ‘למראה ‘וטוב ‘למאכל ‘ועץ ‘החיים ‘בּתוך ‘הגן ‘ועץ ‘הדעת ‘טוב ‘ורע׃ ‘ונהר ‘יצא ‘מעדן ‘להשׁקות ‘את ‘הגן ‘ומשׁם ‘יפּרד ‘והיה ‘לארבעה ‘ראשׁים׃ ‘שׁם ‘האחד ‘פּישׁון ‘הוא ‘הסבב ‘את ‘כּל ‘ארץ ‘החוילה ‘אשׁר ‘שׁם ‘הזהב׃ ‘וזהב ‘הארץ ‘ההוא ‘טוב ‘שׁם ‘הבדלח ‘ואבן ‘השׁהם׃ ‘ושׁם ‘הנהר ‘השׁני ‘גיחון ‘הוא ‘הסובב ‘את ‘כּל ‘ארץ ‘כּוּשׁ׃ ‘ושׁם ‘הנהר ‘השׁלישׁי ‘חדקל ‘הוא ‘ההלך ‘קדמת ‘אשׁור ‘והנהר ‘הרביעי ‘הוא ‘פּרת׃ ‘ויקח ‘יהוה ‘אלהים ‘את ‘האדם ‘וינחהו ‘בגן ‘עדן ‘לעבדה ‘ולשׁמרה׃ ‘ויצו ‘יהוה ‘אלהים ‘על ‘האדם ‘לאמר ‘מכּל ‘עץ ‘הגן ‘אכל ‘תאכל׃ ‘ומעץ ‘הדעת ‘טוב ‘ורע ‘לא ‘תאכל ‘ממנו ‘כּי ‘ביום ‘אכלך ‘ממנו ‘מות ‘תמות׃ ‘ויאמר ‘יהוה ‘אלהים ‘לא ‘טוב ‘היות ‘האדם ‘לבדּו ‘אעשׂה ‘לו ‘עזר ‘כּנגדּו׃ ‘ויצר ‘יהוה ‘אלהים ‘מן ‘האדמה ‘כּל ‘חית ‘השׂדה ‘ואת ‘כּל ‘עוף ‘השׁמים ‘ויבא ‘אל ‘האדם ‘לראות ‘מה ‘יקרא ‘לו ‘וכל ‘אשׁר ‘יקרא ‘לו ‘האדם ‘נפשׁ ‘חיה ‘הוא ‘שׁמו׃ ‘ויקרא ‘האדם ‘שׁמות ‘לכל ‘הבהמה ‘ולעוף ‘השׁמים ‘ולכל ‘חית ‘השׂדה ‘ולאדם ‘לא ‘מצא ‘עזר ‘כּנגדּו׃ ‘ויפּל ‘יהוה ‘אלהים ‘תרדמה ‘על ‘האדם ‘ויישׁן ‘ויקח ‘אחת ‘מצלעתיו ‘ויסגר ‘בשׂר ‘תחתנה׃ ‘ויבן ‘יהוה ‘אלהים ‘את ‘הצלע ‘אשׁר ‘לקח ‘מן ‘האדם ‘לאשׁה ‘ויבאה ‘אל ‘האדם׃ ‘ויאמר ‘האדם ‘זאת ‘הפּעם ‘עצם ‘מעצמי ‘ובשׂר ‘מבּשׂרי ‘לזאת ‘יקרא ‘אשׁה ‘כּי ‘מאישׁ ‘לקחה ‘זאת׃ ‘על ‘כּן ‘יעזב ‘איש ‘את ‘אביו ‘ואת ‘אמו ‘ודבק ‘באשׁתּו ‘והיו ‘לבשׂר ‘אחד׃ ‘ויהיוּ ‘שׁניהם ‘ערומים ‘האדם ‘ואשׁתּו ‘ולא ‘יתבּשׁשׁוּ׃ ‘והנחשׁ ‘היה ‘ערום ‘מכּל ‘חית ‘השׂדה ‘אשׁר ‘עשׂה ‘יהוה ‘אלהים ‘ויאמר ‘אל ‘האשׁה ‘אף ‘כּי ‘אמר ‘אלהים ‘לא ‘תאכלוּ ‘מכּל ‘עץ ‘הגן׃ ‘ותאמר ‘האשׁה ‘אל ‘הנחשׁ ‘מפּרי ‘עץ ‘הגן ‘נאכל׃ ‘ומפּרי ‘העץ ‘אשׁר ‘בּתוך ‘הגן ‘אמר ‘אלהים ‘לא ‘תאכלוּ ‘ממנו ‘ולא ‘תגעוּ ‘בו ‘פּן ‘תמתוּן׃ ‘ויאמר ‘הנחשׁ ‘אל ‘האשׁה ‘לא ‘מות ‘תמתוּן׃ ‘כּי ‘ידע ‘אלהים ‘כּי ‘ביום ‘אכלכם ‘ממנו ‘ונפקחוּ ‘עיניכם ‘והייתם ‘כּאלהים ‘יודעי ‘טוב ‘ורע׃ ‘ותרא ‘האשׁה ‘כּי ‘טוב ‘העץ ‘למאכל ‘וכי ‘תאוה ‘הוא ‘לעינים ‘ונחמד ‘העץ ‘להשׂכיל ‘ותּקח ‘מפּריו ‘ותאכל ‘ותּתן ‘גם ‘לאישׁה ‘עמה ‘ויאכל׃ ‘ותּפקחנה ‘עיני ‘שׁניהם ‘וידעוּ ‘כּי ‘עירמם ‘הם ‘ויתפּרוּ ‘עלה ‘תאנה ‘ויעשׂוּ ‘להם ‘חגרות׃ ‘וישׁמעוּ ‘את ‘קול ‘יהוה ‘אלהים ‘מתהלך ‘בגן ‘לרוח ‘היום ‘ויתחבּא ‘האדם ‘ואשׁתּו ‘מפּני ‘יהוה ‘אלהים ‘בּתוך ‘עץ ‘הגן׃ ‘ויקרא ‘יהוה ‘אלהים ‘אל ‘האדם ‘ויאמר ‘אליו ‘איכּה׃ ‘ויאמר ‘את ‘קולך ‘שׁמעתּי ‘בגן ‘ואירא ‘כּי ‘עירם ‘אנכי ‘ואתחבּא׃ ‘ויאמר ‘מי ‘הגיד ‘לך ‘כּי ‘עירם ‘אתּה ‘המן ‘העץ ‘אשׁר ‘צויתּיך ‘לבלתּי ‘אכל ‘ממנו ‘אכלתּ׃ ‘ויאמר ‘האדם ‘האשׁה ‘אשׁר ‘נתתּה ‘עמּדי ‘הוא ‘נתנה ‘לי ‘מן ‘העץ ‘ואכל׃ ‘ויאמר ‘יהוה ‘אלהים ‘לאשׁה ‘מה ‘זאת ‘עשׂית ‘ותאמר ‘האשׁה ‘הנחשׁ ‘השׁיאני ‘ואכל׃ ‘ויאמר ‘יהוה ‘אלהים ‘אל ‘הנחשׁ ‘כּי ‘עשׂית ‘זאת ‘ארוּר ‘אתּה ‘מכּל ‘הבהמה ‘ומכּל ‘חית ‘השׂדה ‘על ‘גחנך ‘תלך ‘ועפר ‘תאכל ‘כּל ‘ימי ‘חייך׃ ‘ואיבה ‘אשׁית ‘בּינך ‘ובין ‘האשׁה ‘ובין ‘זרעך ‘ובין ‘זרעה ‘הוא ‘ישׁופך ‘ראשׁ ‘ואתּה ‘תשׁופנו ‘עקב׃ ‘אל ‘האשׁה ‘אמר ‘הרבּה ‘ארבּה ‘עצבונך ‘והרנך ‘בּעצב ‘תלדי ‘בנים ‘ואל ‘אישׁך ‘תשׁוקתך ‘והוא ‘ימשׁל ‘בך׃ ‘ולאדם ‘אמר ‘כּי ‘שׁמעת ‘לקול ‘אשׁתּך ‘ותאכל ‘מן ‘העץ ‘אשׁר ‘צויתּיך ‘לאמר ‘לא ‘תאכל ‘ממנו ‘ארוּרה ‘האדמה ‘בּעבורך ‘בּעצבון ‘תאכלנה ‘כּל ‘ימי ‘חייך׃ ‘וקוץ ‘ודרדר ‘תצמיח ‘לך ‘ואכלת ‘את ‘עשׂב ‘השׂדה׃ ‘בּזעת ‘אפּיך ‘תאכל ‘לחם ‘עד ‘שׁובך ‘אל ‘האדמה ‘כּי ‘ממנה ‘לקחתּ ‘כּי ‘עפר ‘אתּה ‘ואל ‘עפר ‘תשׁוב׃ ‘ויקרא ‘האדם ‘שׁם ‘אשׁתּו ‘חוה ‘כּי ‘הוא ‘היתה ‘אם ‘כּל ‘חי׃ ‘ויעשׂ ‘יהוה ‘אלהים ‘לאדם ‘ולאשׁתּו ‘כּתנות ‘עור ‘וילבּשׁם׃ ‘ויאמר ‘יהוה ‘אלהים ‘הן ‘האדם ‘היה ‘כּאחד ‘ממנו ‘לדעת ‘טוב ‘ורע ‘ועתּה ‘פּן ‘ישׁלח ‘ידו ‘ולקח ‘גם ‘מעץ ‘החיים ‘ואכל ‘וחי ‘לעלם׃ ‘וישׁלחהו ‘יהוה ‘אלהים ‘מגן ‘עדן ‘לעבד ‘את ‘האדמה ‘אשׁר ‘לקח ‘משׁם׃ ‘ויגרשׁ ‘את ‘האדם ‘וישׁכן ‘מקדם ‘לגן ‘עדן ‘את ‘הכּרבים ‘ואת ‘להט ‘החרב ‘המתהפּכת ‘לשׁמר ‘את ‘דרך ‘עץ ‘החיים׃

* בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ׃ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים׃ ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור׃ וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך׃ ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד׃ ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים׃ ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן׃ ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני׃ ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן׃ ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב׃ ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן׃ ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי׃ יהי מאורת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים׃ והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן׃ ויעש אלהים את שני המאורת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים׃ ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ׃ ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב׃ ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי׃ ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים׃ ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ׃ ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי׃ ותוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן׃ ויעש אלהים את חיתו הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ׃ ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם׃ ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל בהמה הרמשת על הארץ׃ ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה׃ ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן׃ וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי׃ ויכלו השמים והארץ וכל צבאם׃ ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה׃ ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות׃ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים׃ וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה׃ ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה׃ ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה׃ ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר׃ ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע׃ ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים׃ שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב׃ וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם׃ ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש׃ ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת׃ ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה׃ ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל׃ ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות׃ ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו׃ ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו׃ ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו׃ ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם וישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה׃ ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם׃ ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת׃ על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד׃ ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו׃ והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן׃ ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן נאכל׃ ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתון׃ ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתון׃ כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע׃ ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל׃ ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרות׃ וישמעו את קול יהוה אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני יהוה אלהים בתוך עץ הגן׃ ויקרא יהוה אלהים אל האדם ויאמר אליו איכה׃ ויאמר את קולך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואתחבא׃ ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת׃ ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה לי מן העץ ואכל׃ ויאמר יהוה אלהים לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל׃ ויאמר יהוה אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך׃ ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב׃ אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך׃ ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתיך לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך׃ וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה׃ בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב׃ ויקרא האדם שם אשתו חוה כי הוא היתה אם כל חי׃ ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם׃ ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם׃ וישלחהו יהוה אלהים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם׃ ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים׃

* בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ׃ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים׃ ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור׃ וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך׃ ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד׃ ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים׃ ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן׃ ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני׃ ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן׃ ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב׃ ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן׃ ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי׃ יהי מאורת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים׃ והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן׃ ויעש אלהים את שני המאורת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים׃ ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ׃ ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב׃ ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי׃ ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים׃ ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעו

Universidad de Deusto
Biblioteca

33 * Quoniam non est Deus tumultus, sed pacis, vt in omnibus Ecclesiis Sanctorum.

Dominica septima Pentecostes.

34 * Mulieres vestræ in Ecclesia taceant, non enim licet illis loqui, sed subiici, sicut & Lex dicit.

35 * Quòd si quid velint discere, domi viros suos interrogent. Pudendum enim est vt mulieres in Ecclesia loquantur.

36 * Num forsan à vobis prodiit sermo Dei? num ad vos tantùm peruenit?

37 * Si quis autem ex vobis existimat se Prophetam esse aut spiritualē, sciat hæc quæ scribo vobis, nempe præcepta esse Domini sunt.

38 * Cæterùm si quis ignorat, ignorabitur.

39 * Zelatores igitur estote prophetarum mei, & loquis linguis ne prohibeatis.

40 * Omnia verò cum decore & per ordinem fiant.

Matutinis Resurrectionis.

CAP. XV.

1 NOtum autem vobis facio fratres, Euangelium quod annunciaui vobis, et quod accepistis, & in quo statis:

2 * Per quod & seruamini: qua ratione annunciauerim vobis si tenetis, nisi frustrà credidistis.

3 * Tradidi enim vobis in primis quod accepi, nempe Meschicho mortuus est pro peccatis nostris, sicut scriptum est.

4 * Et sepultus fuisse, & excitatus est die tertia die, sicut scriptum est.

5 * Et visum esse Kipho, & post hos duodecim.

6 * Ac posteà visum fuisse plusquam quingentis fratribus simul, quorum multi adhuc superstites, & nonnulli abierunt.

7 * Deinde visum esse & Iacobo, deinde eum Apostolis omnibus.

8 * Ad extremum autem omnium tanquam abortiuo, mihi quoque apparuit.

9 * Ego sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus qui vocer Apostolus, quoniam persecutus sim Ecclesiam Dei.

10 * Sed gratia Dei sum id quod sum: & gratia eius in me non fuit inanis, sed quàm omnes laborani: non ego autem, sed gratia Dei mecum est.

33 * Non enim est dissensionis Deus, sed pacis: sicut & in omnibus ecclesijs sanctorum doceo.

34 * Mvlieres in ecclesijs taceant, non enim permittitur eis loqui, sed subditas esse, sicut & Lex dicit.

35 * Siquid autem volunt discere, domi viros suos interrogent. Turpe est enim mulieri loqui in ecclesia.

36 * An à vobis verbum Dei processit? aut in vos solos peruenit?

37 * Si quis videtur propheta esse, aut spiritualis, cognoscat quæ scribo vobis, quia Domini sunt mandata.

38 * Si quis autem ignorat, ignorabitur.

39 * Itaque fratres æmulamini prophetare: & loqui linguis nolite prohibere.

40 * Omnia autem honestè & secundùm ordinem fiant in vobis.

CAP. XV.

1 NOtum autem vobis facio, fratres, Euangelium quod prædicaui vobis, A quod & accepistis, in quo & statis.

2 * Per quod & saluamini, qua ratione prædicauerim vobis si tenetis, nisi frustrà credidistis.

3 * Tradidi enim vobis in primis quod & accepi: quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundùm scripturas:

4 * Et quia sepultus est, & quia resurrexit tertia die, secundùm scripturas.

5 * Et quia visus est Cephæ: & post hoc duodecim.

6 * Deinde visus est plus quàm quingentis fratribus simul: ex quibus multi manent vsque adhuc, quidam autē dormierunt. 7 * Deinde visus est Iacobo, deinde Apostolis omnibus. 8 * Nouissimè autem omnium tanquam abortiuo, visus est & mihi. 9 * Ego enim sum minimus Apostolorum: qui non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persecutus sum ecclesiam Dei. 10 * Gratia autem Dei sum id quod sum: & gratia eius in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboraui: non ego autem, sed gratia Dei mecum.

33 * ἐγαρέστιν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς, ἀλλ' εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

34 * Αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.

35 * εἰ δέ τι μαθεῖν ἐθέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἀνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστι γυναικὶ ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν.

36 * ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατέλυτησεν;

37 * εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου εἰσὶν ἐντολαί.

38 * εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω.

39 * ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε.

40 * πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

ιε.

1 * Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε·

2 * δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε.

3 * παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς.

4 * καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς.

5 * καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα.

6 * ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν ὁ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν.

7 * ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν.

8 * ἔσχατον δὲ πάντων, ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κἀμοί.

9 * ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ.

10 * χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί.

ʾ חנא ʾ סליק ʾ סופרים
ʾ סוא ʾ חמין ʾ כות
ʾ חפא ʾ חבר ʾ חנא
ʾ יתר ʾ קום ʾ ידכך יתן
ʾ חנא ʾ ורחים א לצפו
ʾ חנא ʾ ראוי ʾ קרא
ʾ סגולא ʾ שבוחא יתן
ʾ אית ʾ ית ʾ לאת עמל

ʾ ובה ʾ חזין אנחן באידא ʾ סלחא סברחכון ʾ עתדין אנחנן אן לא חנא ʾ סריקאיה ʾ חייכנתן ׃
ʾ אשלמה לכון גיר מן לוקדם איך דקבלה דקשיחא ʾ מית על אפי ʾ חשתין איכנא דחכתיב ׃
ʾ ואתקבר וקם לחלקא יומין איך דכתיב ׃ ʾ ואתחזי לכאפא ודכרעפר ׃ ʾ וכתכון אחתוי לחיר
מן חמשמאה אחין ʾ אכחנא דסגיאא מנהין ʾ קיימין אנון עדמא לחשא וסכנהון דמכו ׃ ʾ ומן אידי תלין אחחוי
לישקוב ודכרה לשלוחא כלהון ׃ ʾ לחדמאדין דכלהון איך דליחקא ʾ אחחוי אף לי ׃ ʾ אנא גיא ומעירין
דאיתי וטיבוחה דכי לא נחנא ʾ קריקא אלא מן טיבוחה דאלהא ׃ ʾ בטיבוחה דין דאלהא ʾ איתי פדם
עדין אנא לכון דין אחי אוגליון דספרחכון וקבלחוניתי וקמתון בה ׃

ʾ חנא ʾ מלי ʾ סופרים
ʾ סוא ʾ חמין ʾ כות
ʾ חפא ʾ חבר ʾ חנא
ʾ יתר ʾ קום ʾ ידכך יתן
ʾ חנא ʾ ורחים א לצפו
ʾ חנא ʾ ראוי ʾ קרא
ʾ סגולא ʾ שבוחא יתן
ʾ אית ʾ ית ʾ לאת עמל

ʾ ובה ʾ חזין אנחן באידא ʾ סלחא סברחכון ʾ עתדין אנחנן אן לא חנא ʾ סריקאיה ʾ חייכנתן ׃
ʾ אשלמה לכון גיר מן לוקדם איך דקבלה דקשיחא ʾ מית על אפי ʾ חשתין איכנא דחכתיב ׃
ʾ ואתקבר וקם לחלקא יומין איך דכתיב ׃ ʾ ואתחזי לכאפא ודכרעפר ׃ ʾ וכתכון אחתוי לחיר
מן חמשמאה אחין ʾ אכחנא דסגיאא מנהין ʾ קיימין אנון עדמא לחשא וסכנהון דמכו ׃ ʾ ומן אידי תלין אחחוי
לישקוב ודכרה לשלוחא כלהון ׃ ʾ לחדמאדין דכלהון איך דליחקא ʾ אחחוי אף לי ׃ ʾ אנא גיא ומעירין
דאיתי וטיבוחה דכי לא נחנא ʾ קריקא אלא מן טיבוחה דאלהא ׃ ʾ בטיבוחה דין דאלהא ʾ איתי פדם
עדין אנא לכון דין אחי אוגליון דספרחכון וקבלחוניתי וקמתון בה ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * Itaque siue ego, siue illi, sic prædicamus, & sic credidistis.

12 * Quòd si Meschicho prædicatur à mortuis resurrexisse, quomodo sunt inter vos quidam qui dicant non esse vivificationem [resurrectionem] mortuorum?

13 * Et si resurrectio mortuorum non est, ne Meschicho quidem resurrexit.

14 * Quòd si Meschicho non resurrexit, inanis est prædicatio nostra, manis & fides vestra.

15 * Ac proinde cõperimur falsi testes Dei, vt qui testificemur de Deo quòd exsuscitauerit Meschicho, quem non suscitauerit.

16 * Nam si mortui non resurgunt, ne Meschicho quidem resurrexit.

17 * Quòd si Meschicho non resurrexit, inanis est fides vestra, & adhuc estis in peccatis vestris.

18 * Iam verò & qui obdormierunt in Meschicho, perierunt sibi.

19 * Quòd si in hac vita tantùm sperantes sumus in Meschicho, miserrimi omnium hominum sumus.

Ad Oblationem Resurrectionis.

20 * Nunc autẽ Meschicho resurrexit à mortuis, & fuit primitiæ dormientium.

21 * Et quemadmodum per hominem exstitit mors, ita & per hominem exstitit resurrectio [resurrectio] mortuorum.

22 * Nam quemadmodũ in Odam omnes homines mortui sunt, ita & in Meschicho omnes vivificantur.

23 * Vnusquisque autem in suo ordine: primitiæ fuit Meschicho, deinde ij qui sunt Meschicho in aduentu ipsius.

24 * Et tunc erit finis quum tradiderit regnum Deo patri, quum abolauerit omnem principatum, & omnem dominationem, potestates denique potestates.

25 * Futurum est enim vt regnum obtineat, vsquedum posuerit omnes inimicos sub pedibus suis.

26 * Nouissima autem inimica abolebitur mors. Omnia enim subiecit sub pedibus eius.

27 * Quum autem dicat omnia illi esse subiecta, manifestum est, excipiendum esse eum qui subiecit illi omnia.

28 * Quum autem fuerint illi subiecta omnia, tũc ipsemet Filius subijcietur ei qui subiecit illi omnia, vt sit Deus omnia in omnibus.

11 * Siue enim ego, siue illi: sic † prædicamus, & sic credidistis.

12 * Si autem Christus prædicatur quòd resurrexit à mortuis: quomodo quidam dicunt in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est?

13 * Si autem resurrectio mortuorũ non est: neque Christus resurrexit.

14 * Si autem Christus non resurrexit, inanis est ergo prædicatio nostra, inanis est & fides vestra.

15 * Inuenimur autem & falsi testes Dei: quoniam testimonium diximus aduersus Deum, quòd suscitauerit Christum, quem non suscitauit, si mortui non resurgunt.

16 * Nam si mortui non resurgunt, neq; Christus resurrexit.

17 * Quod si Christus nõ resurrexit: vana est fides vestra, adhuc enim estis in peccatis vestris. 18 * Ergo & qui dormierunt in Christo, perierunt. 19 * Si in hac vita tantùm, in Christo sperantes sumus: miserabiliores sumus omnibus hominibus.

20 * Nvnc autem Christus resurrexit à mortuis, primitiæ dormientium.

21 * Quoniam † quidem per hominem mors: & per hominem resurrectio mortuorum. 22 * Et sicut in Adam omnes moriuntur: ita & in Christo omnes viuificabuntur.

23 * Vnusquisque autem in suo ordine, primitiæ Christus: deinde ij qui sunt Christi, qui in aduentũ eius crediderunt.

24 * Deinde finis: cùm tradiderit regnum Deo & Patri, cùm euacuauerit omnem principatum & potestatem & virtutem.

25 * Oportet autem illum regnare: donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius.

26 * † Nouissima autem inimica destruetur mors. 27 * Omnia enim subiecit sub pedibus eius. Cùm autem dicat, Omnia subiecta sunt ei: sine dubio, præter eum qui subiecit ei omnia.

28 * Cùm autem subiecta fuerint illi omnia: tunc & ipse Filius subiectus erit illi qui subiecit sibi omnia, vt sit Deus omnia in omnibus.

12 * εἰτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

12 * εἰ δὲ χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν;

13 * εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται.

14 * εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν.

15 * εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν χριστόν· ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται.

16 * εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται.

17 * εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

18 * ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν χριστῷ, ἀπώλοντο.

19 * εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

20 * Νυνὶ δὲ χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο.

21 * ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν.

22 * ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.

23 * ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι, ἀπαρχὴ χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

24 * εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί· ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν.

25 * δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις οὗ ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

26 * ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.

27 * πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.

28 * ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσι.

12 ואיכנא דנכרז אנחנא ומנא מתנא אף ביר כדנשא המנון אמנתכון׃
13 ואיכנא גיר דכאדם לית קנינשא מיתין לכנא אף כמשיחא לית קאין׃
14 אנש אנש דמשכח רישיא הנא משיחא בגרמין דילין דמשיחא אנין במחיתה׃
15 ואידין הבוא מרחא אנא דמשלם מלכותא לאלהא אבא מא דבטל כל רישׁ וכל שולטן וכל חילין׃
16 עהיד הוגיר דנמלך ערמא ובנסים בעלדבביהי כילהון חהיה רגלוהי׃ 17 ואחריא בעלדבנא מהפשל סומא
27 כל גיר שעבר החיה רגליהי מא דאמר דין דכלהם משהעבר לה ידיעא הירסקר מן הו דשעבר לה כל׃
28 ומא דאשתעבר לה כל הידין הו בנא נשתעבד להו דשעבר לה כל אלהא כל בכל׃

12 מות׳ תיא
13 מות׳ תיא
14 בסדרי׳ אתא׳ ומא
15 אחרית׳ סלם
16 קדם׳ סוס׳ אויבי
17 מות׳ שעבר

Universidad de Deusto
Biblioteca

29 * Alioquin quid facient ij qui baptizantur pro mortuis, si mortui non resurgunt, cur baptizantur pro mortuis?
30 * Cur & nos in periculo omni hora consistimus?
31 * Juro per gloriam vestram, fratres, quam habeo in Domino nostro Jesu Christo, me quotidie mori.
32 * Si tanquam inter homines, obiectum fuerit bestiis Ephesi, quid prodest mihi, si mortui non resurgunt? Edamus & bibamus, cras enim moriemur.
33 * Ne erremini. Namque corrumpunt mores bonos colloquia mala.

Defunctorum.

34 * Excitate corda vestra iuste, & ne peccetis: sunt enim quidam qui scientiam Dei non habent, ad verecundiam vestram hoc dico.
35 * Dicet aliquis vestrum, Quomodo resurgunt mortui? & quonam corpore veniunt?
36 * Stulte, semen quod seminas, non vivificatur non reuiuiscit.
37 * Et quod seminas, non quidem corpus quod futurum est seminas, sed granum nudum, vt puta tritici, aut hordei, aut cæterorum seminum.
38 * Deus autem dat ei corpus prout vult. & vnicuique seminum proprium corpus.
39 * Siquidem omne corpus æquale non est: aliud est enim corpus hominis, & aliud iumenti, & aliud volucris, & aliud piscium.
40 * Sunt & corpora cælestia, & corpora terrestria: sed alia est gloria cælestium, & alia terrestrium.
41 * Item alia est gloria Solis, & alia gloria Lunæ, & alia gloria Stellarum, Stella enim à stella differt in claritate.
42 Sic & resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione, resurgunt absque corruptione.
43 * Seminantur in ignominia, resurgunt in gloria. Seminantur in infirmitate, resurgunt in virtute.
44 * Seminatur corpus animale, resurgit corpus spirituale. Est enim corpus animæ, est & corpus spiritus.
45 * Sicut & scriptum est, Factus est primus homo primus in animam viuentem, Adam nouissimus Adam in spiritum vitam largientem.

29 * Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt? vt quid & baptizantur pro illis?
30 * Vt quid & nos periclitamur omni hora?
31 * Quotidie morior per vestram gloriam fratres, quam habeo in Christo Iesu Domino nostro.
32 * Si secundùm hominem ad bestias pugnaui Ephesi, quid mihi prodest si mortui non resurgunt? manducemus & bibamus, cras enim moriemur.
33 * Nolite seduci: Corrumpunt mores bonos colloquia mala.

34 * Evigilate †iusti, & nolite peccare: ignorantiam enim Dei quidam habent. ad reuerentiam vobis loquor.
35 * Sed †dicit aliquis, Quomodo resurgunt mortui? quali autem corpore † venient?
36 * Insipiens, tu quod seminas non vivificatur, nisi prius moriatur.
37 * Et quod seminas, non corpus quod futurum est, seminas, sed nudum granum, vtputa tritici aut alicuius cæterorum.
38 * Deus autem dat illi corpus sicut †vult: & vnicuique seminum proprium corpus.
39 * Non omnis caro, eadem caro: sed alia hominum, alia pecorum, alia volucrum, alia autem piscium.
40 * Et corpora cælestia, & corpora terrestria: sed alia quidem cælestium gloria, alia autem terrestrium.
41 * Alia claritas Solis, alia claritas Lunę, & alia claritas stellarum. Stella enim à stella differt in claritate:
42 Sic & resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione: surget in incorruptione. 43 * Seminatur in ignobilitate, surget in gloria. Seminatur in infirmitate: surget in virtute. 44 * Seminatur corpus animale: surget corpus spirituale. Si est corpus animale, est & spirituale.
45 * Sicut scriptum est, Factus est primus homo Adam in animam viuentem: nouissimus Adam in spiritu vitificantem.

29 * ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν;
30 * τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;
31 * καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.
32 * εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν.
33 * μὴ πλανᾶσθε. Φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί.

34 * Ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω.
35 * ἀλλ' ἐρεῖ τις, πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί, ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται;
36 * ἄφρον, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ.
37 * καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου, ἤ τινος τῶν λοιπῶν.
38 * ὁ δὲ θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα, καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα.
39 * οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σὰρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν.
40 * καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.
41 * ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.
42 * οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ.
43 * σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει.
44 * σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν.
45 * οὕτω καὶ γέγραπται, ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ, εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

46 * Sed non prius quod spirituale, sed animale, tum demùm spirituale.
47 * Primus homo pulverulentus ex terra, homo secundus Dominus è cælo.
48 * Quemadmodum est pulverosus ille, & pulverosi: & quemadmodum est ille qui ex cælo est, ita & cælestes.
49 * Et sicut induimus imaginem illius qui pulvere est, sic induemus imaginem illius qui è cælo est.
50 * Hoc autem dico fratres mei, quòd caro & sanguis regnum cælorum hæreditare non possunt: neque corruptio incorruptibilitatem.
51 * Ecce dico vobis arcanum, Non omnes obdormiemus, omnes autem immutabimur.
52 * Subitò quasi ictu oculi per extremum tubam quum vocem emittet, & resurgent mortui absque corruptione, & nos immutabimur.
53 * Futurum est enim vt hoc corruptibile induat incorruptibilitatem, atque istud quod mortale est induat immortalitatem.
54 * Quum autem hoc quod corruptibile est, induerit incorruptibilitatem, & hoc mortale, immortalitatem, tunc fiet sermo qui scriptus est, Absorpta est mors in victoria.
55 * Vbi est aculeus tuus ô mors? & vbi victoria tua inferne?
56 * Aculeus autem mortis peccatum est, & vis peccati Lex est.
57 * Sed Deo gratia qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Messiam.
58 * Itaque fratres mei & charissimi, estote stabiles, neque fluctuabiles, & abundate semper abundantiis in opere Domini, quia sciatis laborem vestrum non esse inanem in Domino.

Dominica v. post Epiphaniam.

CAP. XVI.

1 * Cæterùm de eo quòd colligitur in sanctos, quemadmodum præcepi Ecclesiis Galatarum, ita & vos facite.
2 * Quolibet Sabbatho vnusquisque vestrum domi suæ seponat, & conferat ad quod per manus suas obvenit, ne quum venero, tunc fiant collectæ.

46 * Sed non prius quod spirituale est, sed quod animale: deinde quod spirituale.
47 * Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis.
48 * Qualis terrenus: tales & terreni. & qualis cælestis: tales & cælestes.
49 * Igitur sicut portauimus imaginem terreni: portemus & imaginem cælestis.
50 * Hoc autem dico fratres, quia caro & sanguis regnum Dei possidere non possunt: neque corruptio, incorruptelam possidebit.
51 * Ecce mysterium vobis dico. † Omnes quidem resurgemus: sed non omnes immutabimur.
52 * In momento, in ictu oculi, in nouissima tuba, canet enim tuba, & mortui resurgent incorrupti: & nos immutabimur.
53 * Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem: & mortale hoc induere immortalitatem.
54 * Cùm autem † mortale hoc induerit immortalitatem: tunc fiet sermo qui scriptus est: Absorpta est mors in victoria.
55 * Vbi est mors victoria tua? vbi est mors stimulus tuus?
56 * Stimulus autem mortis, peccatum est: virtus verò peccati, Lex.
57 * Deo autem gratias qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum.
58 * Itaque fratres mei dilecti, stabiles estote & immobiles: abūdātes in opere Domini semper, scientes quòd labor vester non est inanis in Domino.

CAP. XVI.

1 DE collectis autem quæ fiunt in sanctos, sicut ordinaui ecclesijs Galatiæ, ita & vos facite.
2 * Per vnam sabbathi vnusquisque vestrum apud se reponat, recondens quod ei bene placuerit: vt non cùm venero, tunc collectæ fiant.

46 * ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν· ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.
47 * ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ.
48 * οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·
49 * καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.
50 * Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.
51 * ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· † πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ οὐ ἀλλαγησόμεθα,
52 * ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα.
53 * δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.
54 * ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος.
55 * ποῦ σου θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου ᾅδη, τὸ νῖκος;
56 * τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος.
57 * τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ.
58 * ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν κυρίῳ.

ιϛ'.

1 * Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.
2 * κατὰ μίαν σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων, ὅ, τι ἐὰν εὐοδῶται· ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γίνωνται.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 *ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε διὰ ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἰερουσαλήμ.

4 *ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον καὶ ἐμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.

5 *ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι.

6 *πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι.

7 *θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν, ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέπῃ.

8 *ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς.

9 *θύρα γάρ μοι ἀνέῳγε μεγάλη καὶ ἐνεργὴς, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

10 *ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ.

11 *μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

12 *περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ· ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 *Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.

14 *πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

15 *παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς·

16 *ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι.

17 *χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν.

18 *ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν· ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

---

1 *VIGILATE, state in fide, viriliter agite, & confortamini.

2 *Omnia †vestra in charitate fiant.

3 *Obsecro autem vos fratres, nostis domum Stephanæ & Fortunati, †quoniã sunt primitiæ Achaię, & in ministerium sanctorum ordinauerunt seipsos.

4 *Vt & vos subditi sitis eiusmodi, & omni cooperanti & laboranti.

5 *Gaudeo autem in præsentia Stephanæ & Fortunati & Achaici, quoniam id quod vobis deerat, ipsi suppleuerunt.

6 *Refecerunt enim & meum spiritum & vestrum. Cognoscite ergo qui huiusmodi sunt.

---

1 סְנֵן אִפְּלוּ דִּין אַחֵי סַגִּי בְּעִירַת מַנָּה וְרַנְאתָא לְנִחְכּוֹן עִם אָתָא וְעִבְּרָא לָא הֲוָא וְעִבְּנָא דְּנַאתָא לְנִחְכּוֹן אֲמָתֵי רִין
2 דְּנַחְוָא לֶה אִתְרָא אָתָא לְנִחְכּוֹן ׃ דִּיוֹם הַלִּיתָא דְּשַׁבְּתָא דְּאִרְבְּעָא דְּעוֹמְרָא כו
3 מִרִין אָנָא דִּי אִנּוּן דְּתַרְכִּיתּוּן אִתְּנַבְּרוּ וְאִסְתַּלְּחוּן אֲתַנְבְּרוּ וְאִסְתַּלְּחוּן בְּוּחוּנָא וְכִדְהִין עִבְּרוּהִין בְּוּחוּנָא נְהוֹן ׃
4 וְאִם בְּעָא אֲנָא דִּין כְּנִבְּרִין אִתּוֹ עַל בַּיְתָא דְּאִסְתַּפְּנָא מֶטֶל דְּיַדְּעִין אַנְהוֹן דְּהַכְנָא אֲנָן רִישִׁיתָא דְּאַכָּאיָא וְנִסְמַע נַפְשָׁתִי
5 לְמֶשְׁתַּתָא דְּקַרִישָׁא ׃ וְאַף אִתְּוֹתִין חֲזוֹין מֶשְׁתַּפְּעִין לְאִילִין דְּהַכְנָא אֲנָן וְלָכְלָכֵשׁ וְלָא עָמֵן וְנִסְתַּרְ
6 וְהָוֵא אֲנָן דִּין כְּמָאתִיהָה דְּאִסְתַּפְּנָא דְּפַרְסוֹנָטוּם דְּאַכָּאיָקוּם דְּמֶדֶם דְּבַצְרָהוֹן לְנִחְיֵי הַכְנָא אֲנָן ׃
7 אֲבָוֹהִי גִּיר רוּחִי דִּילִי וְדִילְכוֹן הֲוֵיהוֹן תָּכִיל מֶשְׁתַּדְּעִין לְאִילִין הֲכַנָּא אֲנָן ׃

---

1 בְּעִיא אוֹשׁ אָתָא עִיקָּה
2 עִבְּרָא עִוֹם עִוֹר
3 קוֹם מְרוֹן נִפֵּר
4 חֲמֵן עַד אוֹתוֹ עִבְּרָא
5 בּוֹחוּנָא וְתָא הוֹפְעָה
6 סוֹם שָׁמֵשׁ שָׁמֵשׁ
7 לְאָא נוֹשׁ וְאוֹ עֲרֵב עִוֹר
8 אָתָא בְּעֵר חוֹל פְּלָא

---

1 *Quum autem aduenero quos elegeritis, mittam cum epistolis vt perferant gratiam vestram ad Ourischlem.

2 *Quod si fuerit dignum opus vt & ego proficiscar, mecum etiam proficiscentur.

3 *Veniam autem ad vos quum transiero per Macedoniam; siquidem in Macedoniam transiturus sum.

4 *Quinetiam fortasse apud vos permanebo, aut hybernabo apud vos, vt vos adducatis mihi quocunque proficiscar.

5 *Nolo nunc quasi viam transiturus vos inuisere; spero enim me aliquantulum temporis manere apud vos, si Dominus permiserit mihi.

6 *Namque permansurus sum Ephesi vsque ad Pentecosten.

7 *Siquidem ostium magnum patet mihi & operosis factis; & aduersarij multi.

8 *Quòd si venerit ad vos Timotheus, videte vt absq; metu sit apud vos: opus enim Domini operatur, vt & ego.

9 *Ne quis igitur eum despiciat, sed deducite eum in pace, vt veniat ad me; præstolor enim eum cum fratribus.

10 *De Apollou autè fratre meo, multum flagitaui ab eo, vt veniret ad vos cum fratribus, & nunc nun fuit voluntas eius vt nunc veniret vos; sed quum erit ei locus, veniet ad vos.

Feria III. hebdomadis IIII. Ieiunij.

11 *Expergiscimini, & state in fide; præstote viros, & fortes estote.

12 *Omniaque placita vestra cum charitate fiant.

13 *Vos autem rogo fratres nõ ignoratis Stephanæ: quippe quam nostis esse primitias Acaiæ, seque exposuisse in ministerium Sanctorum.

14 *Vt & vos dicto audientes sitis huiusmodi, & vnicuique laboranti cum eis & adiuuanti.

15 *Gaudeo verò de aduentu Stephanæ, Fortunati & Achaici, quoniam quod vobis deerat apud me, ipsi suppleuerunt. Spiritũ enim ac vestrũ. Cognoscite ergo qui huiusmodi sint.

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 Salutant vos ecclesiæ Asiæ: Salutant vos in Domino multum, Aquila & Priscilla cum domestica sua ecclesia.
20 Salutant vos omnes fratres. Salutate inuicem in osculo sancto.
21 Salutatio mea manu Pauli.
22 Siquis non amat Dominum nostrum Iesum Christum, sit anathema: Maranatha.
23 Gratia Domini nostri Iesu Christi vobiscum.
24 Charitas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu. Amen.

Ad Corinthios prior, missa fuit à Philippis, per Stephanam & Fortunatum, & Achaicum, & Timotheum.

19 Postulant pacem vestram, [Ecclesiæ] ecclesiæ omnes quæ sunt in vrbe. Salutant vos plurimùm in Domino nostro ecclesiæ & Priskella cum ecclesia quæ est in domo ipsorum.
20 Salutant vos omnes fratres. Salutate inuicem osculo sancto.
21 Salutatio per scripturam manus mea Pauli.
22 Quisquis non amat Dominũ nostrum Iesum Christum, anathema sit. Maran-Atha Meschicho, anathema sit. Maran-Atha [Dominus noster venit.]
23 Gratia Domini nostri Ieschua Meschicho sit vobiscum.
24 Et charitas mea cum vobis omnibus in Meschicho Ieschua. Amin.

Epistolæ ad Corinthios primæ quæ scripta est Philippis Macedoniæ, & missa est per manus Timothei, FINIS.

PROLOGVS IN SECVNDAM EPISTOLAM AD CORINTHIOS.

IN secunda ad Corinthios epistola quasi in parte superiori postquã bulationũ suarum relationes reddit causas, quare ad eos secundò nõ ierit; quoniam nõ leui mutatione cõsilij feciſſe ſe asserit; ſed ne aduentu suo tristitiam incurreret, cùm in peccato permanere debuissent pulos reperisset. Deinde post agnitos fructus pœnitentiæ, reconciliat eum ecclesiæ, quem in prima propter fornicationem à consortio sanctorum iusserat amoueri. Tertiò contra pseudoapostolos officij sui dignitatem tuetur, & noui testamenti ministros tantò anteire gratia ostendit, quantò Euangelium est Lege præstantius. Immoratur etiam in eorum illa plurimùm quam breuiter in prima contigerat, vt prompto ac libenti animo necessaria præsentis vitæ non habentibus largiantur, & vtilitate spiritualis commercij commutent præsentia cum futuris, atque abundantia sua sanctorum inopiam suppleant; vt vicissim eorum inopia sanctorum abundantia suppleatur. In fine repetit quòd superius contra Pseudoapostolos egerat, & iactationem eorum prædicationésque de se glorioſas, vel collata antiquitate generis, vel catalogo iniuriarum ac periculorum suorum euacuat. Dicítque eos operarios subdolos qui ad imitationem sathanæ transfigurentur in Apostolos Christi, sub prædicationis spe, lucra pecuniaria quæque sectantes.

ARGVMENTVM.

POST *actam à Corinthijs pœnitentiam, consolatoriam scribit eis epistolam Apostolus à Troade per Titum: & collaudans eos hortatur ad meliora, contristatos quidem eos, sed emendatos ostendens.*

19 Salutant vos ecclesiæ Asiæ: Salutant vos in Domino multum, Aquila & Priscilla cum domestica sua ecclesia.
20 Salutant vos omnes fratres. Salutate inuicem in osculo sancto.
21 Salutatio mea manu Pauli.
22 Siquis non amat Dominum nostrum Iesum Christum, sit anathema: Maranatha.
23 Gratia Domini nostri Iesu Christi vobiscum.
24 Charitas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu. Amen.

Ad Corinthios prior, missa fuit è Philippis, per Stephanam & Fortunatum, & Achaicum, & Timotheum.

19 ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς ἀσίας· ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ ἀκύλας & πεισκίλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ.
20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες· ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
21 ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου.
22 εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον ἰησοῦν χριστόν, ἤτω ἀνάθεμα· μαρὰν ἀθά.
23 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.
24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀμήν.

τῆς κοιμβίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ καὶ τιμοθέου.

19 ... ...
20 ... ...
21 ... ...
22 ... ...
23 ... ...
24 ... ...

... ...

19 ... ...
20 ... ...
21 ... ...
22 ... ...
23 ... ...
24 ... ...

... ...

19 ... ...
20 ... ...
21 ... ...
22 ... ...
23 ... ...
24 ... ...

... ...

19 ... ...
20 ... ...
21 ... ...
22 ... ...
23 ... ...
24 ... ...

... ...

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܐ ܬܘܒܬܐ ܕܬܘܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ

ܒܫܒܬܐ ܬܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܬܪܝܢ

ܐ ܩܕܡܝܬܐ

ܣܘܦ ܠܐ ܢܨܒ ܐܢܐ ܕܢܫܬܘ ܠܟܘܢ ܐܦ ܠܐ ܢܫܬܘ ¹
ܠܝ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܕܐܢ ܐܢܐ ܐܬܝ ܠܟܘܢ ܐܦ ܐܬܝ ܐܢܐ
ܒܟܝܐ ܐܠܐ ܒܚܕܘܬܐ ܕܐܢ ܐܢܐ ܐܬܝ ܠܟܘܢ ܐܦ ܐܬܝ ²
ܐܢܐ ܒܟܝܐ ܐܠܐ ܒܚܕܘܬܐ ܕܐܢ ܐܢܐ ܐܬܝ ܠܟܘܢ ³
ܐܦ ܐܬܝ ܐܢܐ ܒܟܝܐ ܐܠܐ ܒܚܕܘܬܐ ܕܐܢ ܐܢܐ ⁴
ܐܬܝ ܠܟܘܢ ܐܦ ܐܬܝ ܐܢܐ ܒܟܝܐ ܐܠܐ ܒܚܕܘܬܐ
ܕܐܢ ܐܢܐ ܐܬܝ ܠܟܘܢ ⁵ ܐܦ ܐܬܝ ܐܢܐ ܒܟܝܐ
ܐܠܐ ܒܚܕܘܬܐ ⁶ ܕܐܢ ܐܢܐ ܐܬܝ ܠܟܘܢ ܐܦ ⁷
ܐܬܝ ܐܢܐ ܒܟܝܐ ܐܠܐ ܒܚܕܘܬܐ ⁸ ܕܐܢ ܐܢܐ
ܐܬܝ ⁹ ܠܟܘܢ ܐܦ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²¹ ¹³²² ¹³²³ ¹³²⁴ ¹³²⁵ ¹³²⁶ ¹³²⁷ ¹³²⁸ ¹³²⁹ ¹³³⁰ ¹³³¹ ¹³³² ¹³³³ ¹³³⁴ ¹³³⁵ ¹³³⁶ ¹³³⁷ ¹³³⁸ ¹³³⁹ ¹³⁴⁰ ¹³⁴¹ ¹³⁴² ¹³⁴³ ¹³⁴⁴ ¹³⁴⁵ ¹³⁴⁶ ¹³⁴⁷ ¹³⁴⁸ ¹³⁴⁹ ¹³⁵⁰ ¹³⁵¹ ¹³⁵² ¹³⁵³ ¹³⁵⁴ ¹³⁵⁵ ¹³⁵⁶ ¹³⁵⁷ ¹³⁵⁸ ¹³⁵⁹ ¹³⁶⁰ ¹³⁶¹ ¹³⁶² ¹³⁶³ ¹³⁶⁴ ¹³⁶⁵ ¹³⁶⁶ ¹³⁶⁷ ¹³⁶⁸ ¹³⁶⁹ ¹³⁷⁰ ¹³⁷¹ ¹³⁷² ¹³⁷³ ¹³⁷⁴ ¹³⁷⁵ ¹³⁷⁶ ¹³⁷⁷ ¹³⁷⁸ ¹³⁷⁹ ¹³⁸⁰ ¹³⁸¹ ¹³⁸² ¹³⁸³ ¹³⁸⁴ ¹³⁸⁵ ¹³⁸⁶ ¹³⁸⁷ ¹³⁸⁸ ¹³⁸⁹ ¹³⁹⁰ ¹³⁹¹ ¹³⁹² ¹³⁹³ ¹³⁹⁴ ¹³⁹⁵ ¹³⁹⁶ ¹³⁹⁷ ¹³⁹⁸ ¹³⁹⁹ ¹⁴⁰⁰ ¹⁴⁰¹ ¹⁴⁰² ¹⁴⁰³ ¹⁴⁰⁴ ¹⁴⁰⁵ ¹⁴⁰⁶ ¹⁴⁰⁷ ¹⁴⁰⁸ ¹⁴⁰⁹ ¹⁴¹⁰ ¹⁴¹¹ ¹⁴¹² ¹⁴¹³ ¹⁴¹⁴ ¹⁴¹⁵ ¹⁴¹⁶ ¹⁴¹⁷ ¹⁴¹⁸ ¹⁴¹⁹ ¹⁴²⁰ ¹⁴²¹ ¹⁴²² ¹⁴²³ ¹⁴²⁴ ¹⁴²⁵ ¹⁴²⁶ ¹⁴²⁷ ¹⁴²⁸ ¹⁴²⁹ ¹⁴³⁰ ¹⁴³¹ ¹⁴³² ¹⁴³³ ¹⁴³⁴ ¹⁴³⁵ ¹⁴³⁶ ¹⁴³⁷ ¹⁴³⁸ ¹⁴³⁹ ¹⁴⁴⁰ ¹⁴⁴¹ ¹⁴⁴² ¹⁴⁴³ ¹⁴⁴⁴ ¹⁴⁴⁵ ¹⁴⁴⁶ ¹⁴⁴⁷ ¹⁴⁴⁸ ¹⁴⁴⁹ ¹⁴⁵⁰ ¹⁴⁵¹ ¹⁴⁵² ¹⁴⁵³ ¹⁴⁵⁴ ¹⁴⁵⁵ ¹⁴⁵⁶ ¹⁴⁵⁷ ¹⁴⁵⁸ ¹⁴⁵⁹ ¹⁴⁶⁰ ¹⁴⁶¹ ¹⁴⁶² ¹⁴⁶³ ¹⁴⁶⁴ ¹⁴⁶⁵ ¹⁴⁶⁶ ¹⁴⁶⁷ ¹⁴⁶⁸ ¹⁴⁶⁹ ¹⁴⁷⁰ ¹⁴⁷¹ ¹⁴⁷² ¹⁴⁷³ ¹⁴⁷⁴ ¹⁴⁷⁵ ¹⁴⁷⁶ ¹⁴⁷⁷ ¹⁴⁷⁸ ¹⁴⁷⁹ ¹⁴⁸⁰ ¹⁴⁸¹ ¹⁴⁸² ¹⁴⁸³ ¹⁴⁸⁴ ¹⁴⁸⁵ ¹⁴⁸⁶ ¹⁴⁸⁷ ¹⁴⁸⁸ ¹⁴⁸⁹ ¹⁴⁹⁰ ¹⁴⁹¹ ¹⁴⁹² ¹⁴⁹³ ¹⁴⁹⁴ ¹⁴⁹⁵ ¹⁴⁹⁶ ¹⁴⁹⁷ ¹⁴⁹⁸ ¹⁴⁹⁹ ¹⁵⁰⁰ ¹⁵⁰¹ ¹⁵⁰² ¹⁵⁰³ ¹⁵⁰⁴ ¹⁵⁰⁵ ¹⁵⁰⁶ ¹⁵⁰⁷ ¹⁵⁰⁸ ¹⁵⁰⁹ ¹⁵¹⁰ ¹⁵¹¹ ¹⁵¹² ¹⁵¹³ ¹⁵¹⁴ ¹⁵¹⁵ ¹⁵¹⁶ ¹⁵¹⁷ ¹⁵¹⁸ ¹⁵¹⁹ ¹⁵²⁰ ¹⁵²¹ ¹⁵²² ¹⁵²³ ¹⁵²⁴ ¹⁵²⁵ ¹⁵²⁶ ¹⁵²⁷ ¹⁵²⁸ ¹⁵²⁹ ¹⁵³⁰ ¹⁵³¹ ¹⁵³² ¹⁵³³ ¹⁵³⁴ ¹⁵³⁵ ¹⁵³⁶ ¹⁵³⁷ ¹⁵³⁸ ¹⁵³⁹ ¹⁵⁴⁰ ¹⁵⁴¹ ¹⁵⁴² ¹⁵⁴³ ¹⁵⁴⁴ ¹⁵⁴⁵ ¹⁵⁴⁶ ¹⁵⁴⁷ ¹⁵⁴⁸ ¹⁵⁴⁹ ¹⁵⁵⁰ ¹⁵⁵¹ ¹⁵⁵² ¹⁵⁵³ ¹⁵⁵⁴ ¹⁵⁵

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * Nam gloriatio nostra hæc est testimonium
conscientiæ nostræ, quòd cum simplicitate, &
sinceritate; & gratia Dei versati sumus in
mundo, non autem cum sapientia carnis, sed
que uberius apud vos fuit.

13 * Non enim alia scribimus vobis, quàm
quæ scitis & agnoscitis. Spero autem quòd
ad finem vsque vos agnoscetis.

14 * Sicut & agnouistis nos ex parte,
[ex parte] nos esse gloriationem vestram, vos
& vos nostram in die Domini nostri Iesu
Meschichò.

15 * Et hac fiducia volui prius venire ad vos,
vt geminatè acciperetis gratiam:

16 * Et per vos transire in Macedoniam, &
rursus ex Macedonia ad vos venire, & à vo-
bis deduci in Iudæam.

17 * Hoc igitur quum cogitaui, num temerarius
temerarius cogitaui? aut num carnis sum ea
quæ cogito? siquidè oportet in his esse Etiam,
Etiam, & Non Non.

18 * Fidelis est Deus quòd sermo noster qui
vos non fuit Etiam, & Non.

19 * Nam Filius Dei Iesus Messias, qui
per nos vobis prædicatus est per me, & Syl-
uanum, & Timotheum non fuit Etiam, &
Non, sed Etiam fuit in eo.

20 * Omnes enim promissiones Dei per Me-
schicho sunt Etiam: ideò per ipsum Amen
Amen ad gloriam Dei.

21 * Deus autem confirmat nos vobiscum
per Meschicho illum qui & ipse vnxit nos,

22 * Et obsignauit nos, & dedit pignus
spiritus sui in cordibus nostris.

Feria v. hebdomadis IIII.
Ieiunij.

23 * Ego verò testor Deum per animam meam,
quòd parcens vobis non veni vltrà Corin-
thum.

24 * Non quòd simus domini fidei vestræ,
sed adiutores sumus gaudij vestri. nam in
fide statis.

CAP. II.

1 HOc autem decreui apud me ne iterum
cum mœstitia venirem ad vos.

12 * Nam gloria nostra hæc est testimonium conscientiæ nostræ, quòd in simplicitate † & synceritate Dei, & nō in sapientia carnali, sed in gratia Dei conuersati sumus in hoc mundo: abundantiùs autem ad vos.

13 * Non enim alia scribimus vobis, quàm quæ legistis & † cognoscitis. Spero autem quòd vsque in finem cognoscetis.

14 * Sicut & cognouistis nos ex parte, quia gloria vestra sumus, sicut & vos nostra in die Domini nostri Iesu Christi.

15 * Et hac confidentia volui priùs venire ad vos, vt secundam gratiam haberetis:

16 * Et per vos † trāsire in Macedoniam, & iterum à Macedonia † venire ad vos, & à vobis deduci in Iudæam.

17 * Cùm ergo hoc voluissem, nunquid leuitate vsus sum? Aut quæ cogito, secundùm carnem cogito, vt sit apud me EST EST, & NON NON? D

18 * Fidelis autem Deus, quia sermo noster qui fuit apud vos, nō est in illo EST, & NON †.

19 * Dei enim filius Iesus Christus, qui in vobis, per nos prædicatus est, per me & Syluanum & Timotheum, non fuit † EST, & NON, sed EST in illo fuit.

20 * Quotquot enim promissiones Dei sunt, in illo EST: ideò & per ipsum, Amē Deo, ad gloriam † nostram.

21 * Qui autem cōfirmat nos vobiscum in Christo, & qui vnxit nos, Deus:

22 * † Qui & signauit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.

23 * Ego autem testem Deum inuoco in animam meam, quòd parcens vobis non veni vltrà Corinthum.

24 * Non quia dominamur fidei vestræ: sed adiutores sumus gaudij vestri. nam fide statis.

CAP. II.

1 STatui autem hoc ipsum apud me, ne iterum in tristitia venirem ad vos. A

12 * ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁπλότητι καὶ εἰλικρινείᾳ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ· περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.

13 * οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε·

14 * καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημά ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.

15 * καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ πρότερον, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε,

16 * καὶ δι' ὑμῶν ἐλθεῖν εἰς μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν ἰουδαίαν.

17 * τοῦτο οὖν βουλόμενος, μή τι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι· ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ;

18 * πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ.

19 * ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ υἱὸς ἰησοῦς χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν διὰ ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ σιλουανοῦ καὶ τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ· ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν.

20 * ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί, διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμήν, τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν.

21 * ὁ δὲ βεβαιῶν ὑμᾶς σὺν ἡμῖν εἰς χριστὸν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, θεός.

22 * ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 * Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς κόρινθον.

24 * οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν. τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

β.

1 * Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 * Nam si ego mœrore vos afficiam, & quis exhilarabit me, nisi is quem mœrore affecero?
3 * Et hoc ipsum scripsi vobis, ne quum venerem mœrore me afficiant ea, ex quibus oportet me gaudio demulceri: confidens autem de vobis quòd gaudium meum omnium vestrum sit.
4 * Et ex multa oppressione & anxietate cordis hæc scripsi vobis cum lachrymis multis, non vt mœrore afficeremini, sed vt cognoscere tis charitatẽ vehementem quam habeo erga vos.
5 * Quòd si quis tristitia affecit, non me tristitia affecit, sed propemodum vt omnes vos grauiori sermone in vos vtar.
6 * Sufficit autem ei hæc obiurgatio, quæ fit à pluribus.
7 * Proinde è diuerso oportet vt remittatis ei, eúmque consolemini, ne fortè vehementiori animi ægritudine absorbeatur qui eiusmodi est.
8 * Propterea rogo vos vt confirmetis in eum charitatem vestram.
9 * Ideò enim scripsi, vt & experimentum cognoscam an in omnibus dicto audientes sitis.
10 * Cui verò remittitis, & ego: Nam & ego quod remisi, propter vos remisi in persona Meschicho.
11 * Ne calumnia nos deprehendat Satanas. Nouimus enim cogitationes eius.

In consecratione Christianis.

12 * Porrò quùm venissem Troadem in Euangelium Meschicho, & apertũ esset mihi ostium per Dominum:
13 * Non habui requiem in spiritu meo, quòd non inuenerim Titum fratrem meum, sed missi eos, & abij in Macedoniam.
14 * Deo autem gratia qui semper triumphat nos in Meschicho, ac per nos odorem cognitionis suæ in omni loco.
15 * Suauis enim odor sumus Deo per Meschicho in his qui seruantur, & in his qui pereunt.
16 * His quidem odor mortis ad mortem, illis verò odor vitæ ad vitam. Et ad hæc quis erit idoneus? * Non enim sumus [corruptores] sicut cæteri, qui miscent, sed velut ex sinceritate, & velut ex Deo coram Deo per Meschicho loquimur.

1 * Si enim ego contristo vos: & quis est qui me lætificet, nisi qui contristatur ex me?
3 * Et hoc ipsum scripsi vobis: vt non cùm venero, tristitiam super tristitiam habeam, de quibus oportuerat me gaudere: confidens in omnibus vobis, quia meum gaudium, omnium vestrum est.
4 * Nam ex multa tribulatione & angustia cordis scripsi vobis per multas lachrymas; non vt contristemini: sed vt sciatis, quam charitatem habeam abundantiùs in vobis.
5 * Si quis autem contristauit, non me contristauit: sed ex parte, vt non onerem omnes vos.
6 * Sufficit illi qui eiusmodi est, obiurgatio hæc quæ fit à pluribus.
7 * Ita vt econtrario magis donetis & consolemini, ne fortè abundantiori tristitia absorbeatur qui eiusmodi est.
8 * Propter quod obsecro vos vt confirmetis in illum charitatem.
9 * Ideo enim & scripsi, vt cognoscam experimentum vestrum, an in omnibus obedientes sitis. 10 * Cui autem aliquid donastis: & ego. Nam & ego quod donaui, siquid donaui, propter vos in persona Christi:
11 * Vt non circumueniamur à satana. non enim ignoramus cogitationes eius.

12 * Cvm venissem autẽ Troadem propter Euangelium Christi, & ostium mihi apertum esset in Domino:
13 * Non habui requiem spiritui meo, eò quòd non inuenerim Titum fratrem meum; sed valefaciens eis, profectus sum in Macedoniam.
14 * Deo autẽ gratias, qui semper triumphat nos in Christo Iesu, & odorem notitiæ suæ manifestat per nos in omni loco.
15 * Quia Christi bonus odor sumus Deo in ijs qui salui fiunt, & in ijs qui pereunt. 16 * Alijs quidem odor mortis in mortem: alijs autem odor vitæ in vitam. Et ad hæc quis tam idoneus? 17 * Non enim sumus sicut plurimi, adulterantes verbũ Dei, sed ex synceritate, sed sicut ex Deo, coram Deo, in Christo loquimur.

1 * εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ;
3 * καὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστιν.
4 * ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν, διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.
5 * εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλ' ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς.
6 * ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων.
7 * ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος.
8 * διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην.
9 * εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε.
10 * ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγὼ καὶ γὰρ ἐγὼ εἴτι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ·
11 * ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.
12 * Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ·
13 * οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.
14 * τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ·
15 * ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σῳζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις.
16 * οἷς μὲν ὀσμὴ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός;
17 * οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ λοιποί, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ, κατενώπιον τοῦ θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. III.

1 INcipimus etiamnum rursus ostendere nobis quid simus? aut num forsitan nos egemus sicut quidam, commendatitijs epistolis ad vos, aut ex vobis?

2 Epistola nostra vos estis, scripta in cordibus nostris, quæ scitur & legitur ab omnibus hominibus:

3 Manifestati quoniã epistola estis Christi, ministrata à nobis, & scripta non atramento, sed Spiritu Dei viui: non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus.

4 Fiduciam autem talem habemus per Christum ad Deum:

5 Non quòd sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est.

6 Qui & idoneos nos fecit ministros noui testamenti: non litera, sed Spiritu. Litera enim occidit: Spiritus autem viuificat.

7 Quòd si ministratio mortis, literis deformata in lapidibus, fuit in gloria, ita vt non possent intendere filij Israel in faciem Moysi, propter gloriam vultus eius, quæ euacuatur:

8 Quomodo non magis ministratio Spiritus erit in gloria?

9 Nam si ministratio damnationis, in gloria est: multò magis abundat ministerium iustitiæ in gloria.

10 Nam nec glorificatum est, quod claruit in hac parte, propter excellentem gloriam.

11 Si enim quod euacuatur, per gloriam est: multò magis quod manet, in gloria C est. Habentes igitur talem spem, multa fiducia vtimur.

13 Et non sicut Moyses ponebat velamen super faciem suam, vt non intenderent filij Israel in faciem eius quod euacuatur.

14 Sed obtusi sunt sensus eorum. Vsq; in hodiernũ enim diem, idipsum velamen in lectione veteris testimenti manet non reuelatũ (quod in Christo euacuatur.)

CAP. III.

γ.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτὸς συνιστάνειν; εἰ μὴ χρῄζομεν, ὡς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν;

2 ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων·

3 φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις.

4 Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν·

5 οὐχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ·

6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.

7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν, ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις, ἐγένηθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον μωυσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην.

8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ;

9 εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύσει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ.

10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης.

11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

12 ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παῤῥησίᾳ χρώμεθα·

13 καὶ οὐ καθάπερ μωυσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου.

14 ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν χριστῷ καταργεῖται.

aa 4

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * Et ad hunc vſque diem quum legitur Mooſche, velamen cordibus eorum inſtratum
16 eſt. * At quum aliquis ex eis conuertitur ad Dominum, tolletur ab eo velamen.
17 * Dominus autem ſpiritus eſt. Et vbi ſpiritus Domini, ibi eſt libertas.
18 * Nos autem omnes reuelata facie gloriam Domini quaſi per ſpeculum contemplamur, & ad eandem imaginem transformamur à gloria in gloriam, tanquam à Domini ſpiritu.

Dominica III. poſt Epiphaniam.

CAP. IIII.

1 PRopterea tedium non eſt nobis in hoc miniſterio quod amplectimur iuxta miſericordias quæ fuerunt ſuper nos.
2 * Sed execrati ſumus occultamina dedecoris, neque ambulamus cum aſtutia, neque adulterantes tractamus ſermonem Dei, ſed manifeſtatione veritatis oſtendimus noſmetipſos omnibus conſcientiis hominum coram Deo.
3 * Quòd ſi velatum eſt Euangelium noſtrum, ijs qui pereunt velatum eſt.
4 * Iis quorum Deus huius mundi obcæcauit mentes, vt non credant, ne vrtatur illis lux Euangelij gloriæ Meſchicho, qui eſt imago Dei.
5 * Non enim noſmetipſos prædicamus, ſed Meſchicho Jeſchuã Domiñ noſtrum: nos autem ſeruos veſtros propter Jeſchoa.
6 * Quoniam Deus eſt qui dixit è tenebris lucem oriturum, qui quidem oritur in cordibus noſtris, vt illuſtremur per cognitionem gloriæ Dei in perſona Jeſchuæ Meſchichæ.

Martyrum.

7 * Habemus autem hunc theſaurum in teſtaceo, vt magnitudo virtutis ex Deo ſit non autem ex nobis.
8 * Cæterùm per omnia premimur, at non ſuffocamur: corripimur, at non collidimur.
9 * Perſecutionem patimur, at non deſeri-mur: deijcimur, at non perimus.
10 * Semper enim mortificationem Jeſu in corporibus noſtris baiulamus, vt & vita Jeſu manifeſtetur in corporibus noſtris reuelatur.

15 * Sed vſque in hodiernum diem, cùm legitur Moyſes, velamen poſitum eſt ſuper cor eorum.
16 * Cùm autem conuerſus fuerit ad Dominum: auferetur velamen.
17 * Dominus autem Spiritus eſt. Vbi autem Spiritus Domini: ibi libertas.
18 * Nos verò omnes, reuelata facie gloriam Domini ſpeculantes, in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem, tanquam à Domini Spiritu.

CAP. IIII.

1 IDeò habentes hanc ad miniſtrationẽ: iuxta quod miſericordiam conſecuti ſumus, non deficimus.
2 * Sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in aſtutia, neque adulterantes verbum Dei, ſed in manifeſtatione veritatis commendantes noſmetipſos ad omnem conſcientiam hominum coram Deo.
3 * Quòd ſi etiam opertum eſt Euangelium noſtrum: in ijs qui pereunt eſt opertum.
4 * In quibus Deus huius ſæculi excęcauit mentes infidelium, vt non fulgeat eis illuminatio Euangelij gloriæ Chriſti, qui eſt imago Dei.
5 * Non enim noſmetipſos prædicamus, ſed Ieſum Chriſtum Dominum D noſtrum: nos autem ſeruos veſtros per Ieſum.
6 * Quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem ſplendeſcere, ipſe illuxit in cordibus noſtris ad illuminationẽ ſcientiæ claritatis Dei, in facie Chriſti Ieſu.

7 * HABEMVS autem theſaurũ iſtum in vaſis fictilibus: vt ſublimitas ſit virtutis Dei, & non ex nobis. 8 * In omnibus tribulationem patimur, ſed non angustiamur: aporiamur, ſed nõ deſtituimur.
9 * Perſecutionem patimur, ſed non deſeri-mur: * deijcimur, ſed non peri-
10 mus: * Semper mortificationẽ Ieſu† in corpore noſtro circumferentes, vt & vita Ieſu manifeſtetur in corporibus noſtris.

15 * ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα ἀναγινώσκεται μωυσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται.
16 * ἡνίκα δ' ἐὰν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.
17 * ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία.
18 * ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

δ'.

1 * Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐνκακοῦμεν·
2 * ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
3 * εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν
4 τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον, * ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου.
5 * οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ χριστὸν ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ ἰησοῦν.
6 * ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ ἰησοῦ χριστοῦ.
7 * Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν.
8 * ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι·
9 * διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι·
10 * πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * Nam si nos viuimus, ad mortem tradimur propter Feschua, sic & vita Feschua reuelabitur in hoc corpore nostro mortali.
12 * Nunc mors in nobis agit, vita verò in vobis.
13 * Proinde & nos eundem spiritum fidei habemus prout scriptum est, Credidi, & propterea locutus sum: credimus, propterea & loquimur.
14 * Et scimus quòd qui excitauit Dominum nostrum Feschua, nos quoque per Feschua excitabit, & ad se nos sistet vobiscum.
15 * Omnia enim propter vos, vt quæ abundet gratia per multos, multiplicetur gratiarum actio ad gloriam Dei.
16 * Propterea non est nobis tædium: quamuis enim externus homo noster corrumpatur, internus tamen renouatur in dies.
17 * Namque oppressio huius temporis quæ admodum exigua, leuissimaque sit, infinitam in seculum seculorum pro nobis
18 * gloriæ pondus operatur in nobis. * Qui non spectamus ea quæ videntur, sed ea quæ non videntur. Quæ videntur enim temporaria sunt: at quæ non videntur, sunt æterna.

Defunctorum, siue Peregrinatio.

CAP. V.

1 * SCimus enim quòd si domicilium nostrum terreni huius corporis dissolutum fuerit, tamen habemus ædificium ex Deo, domum non manufactam in cælis æternam.
2 * Etenim ad hoc gemimus & exoptamus indui domo nostra quæ è cælo est.
3 * Nisi etiam postquam induti fuerimus, non repertamur nudi.
4 * Dum enim nunc sumus in hoc domicilio ingemiscimus ob eius onus, & nolumus illo exuere, sed superindui vt absorbeatur mortale
5 a vita per vitam. * Porrò qui perfecit nos ad hoc ipsum, Deus est, qui dedit nobis arrhabonem sui spiritus.
6 * Quoniam igitur scimus & persuasionem habemus, quòd quamdiu in corpore habitamus, peregrinamur à Domino nostro.
7 * Per fidem enim ambulamus, & non per visum. * Propterea confidimus, & peregrinamur à corpore, & esse apud Dominum nostrum.

11 * Semper enim nos qui viuimus, in mortem tradimur propter Iesum: vt & vita Iesu manifestetur in carne nostra mortali.
12 * Ergo mors in nobis operatur, vita autem in vobis.
13 * Habentes autem eundem spiritum fidei, sicut scriptum est: Credidi, Propter quod locutus sum, & nos credimus propter quod & loquimur:
14 * Scientes quoniam qui suscitauit Iesum, & nos cum Iesu suscitabit & constituet vobiscum.
15 * Omnia enim propter vos: vt gratia abundãs per multos in gratiarum actione, abundet in gloriam Dei.
16 * Propter quod non deficimus: sed licet is qui foris est noster homo, corrumpatur: tamen is qui intus est, renouatur de die in diem.
17 * Id enim quod in præsenti est momentaneum & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis:
18 * Non contemplantibus nobis quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim videntur, temporalia sunt: quæ autem non videntur, æterna sunt.

CAP. V.

1 SCimus enim quoniã si terrestris domus nostra huius habitationis dissolAuatur, quòd ædificationem ex Deo habemus, domum nõ manufactam ætternam in cælis. 2 Nam & in hoc ingemiscimus, habitationem nostram quæ de cælo est, superindui cupientes:
3 Si tamẽ vestiti, nõ nudi inueniamur.
4 Nam & qui sumus in hoc tabernaculo, ingemiscimus grauari: eò quòd nolumus expoliari, sed superuestiri, vt absorbeatur quod mortale est, à vita. 5 Qui autẽ efficit nos in hoc ipsum, Deus: qui dedit nobis pignus spiritus. 6 Audentes igitur semper, & scientes quoniam dum sumus in corpore, peregrinamur à Domino. 7 Per fidem enim ambulamus, & non per speciem.
8 Audemus autem, & bonam voluntatem habemus magis peregrinari à corpore, & præsentes esse ad Dominum.

11 * ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.
12 * ὥστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.
13 * ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον, Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα· καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν.
14 * εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐξεγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν.
15 * τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν, περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.
16 * διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν· ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 * τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν,
18 * μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.

5.

1 * Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
2 * καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες.
3 * εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα.
4 * καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.
5 * ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεός· ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος.
6 * Θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου.
7 * διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους.
8 * Θαρροῦμεν δέ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον.

ᵃ שרא ᵇ בנא ᶜ ידע ᵈ אנת ᵉ נהר כנר ᶠ עבא ᵍ תלד ʰ חנא ⁱ שלם ʲ מות ᵏ חפש ˡ חיסן ᵐ זרע ⁿ קום ᵒ יתר ᵖ בנא ᵠ ברא ʳ חורת דרא ˢ אלף ᵗ תור ᵘ חנא

ב ח קפלאון ח

1 וידעינן גיר דאן דיתכן דבארעא הנא דפגרא נשתרא אלא איתלן כנינא דמן אלהא פיקא דלא בעבד אידא
2 בשמיא לעלם׃ 3 אף על הדא אגיר מתחנתינן ומתיגן דמן דיתלבש ביתהון בשמיא׃ 4 אלא אף מא דאנחנין
3 לן שרפל׃ 5 מן איתלן גיר משיחה בזנינא הו דיתבנא לן אלא הוא דיתכנא לן לשבוק לגו מנא
4 דמיתבלע מיתהה בחיא׃ 6 ומשתחר לן בלה לגדא אלא הוא דיתכנא ודוחה׃ 7 בהיאתה הו גיר מהלכינן ולא
5 הכול ומספקינן דבפגרא שדינין מן קדם׃ 8 בהיאתה הו גיר מהלכינן ולא בחזוא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * Satagimus autem siue peregrinos simus, siue incolæ, vt illi placeamus.

10 * Futurum est enim vt nos omnes stemur ante tribunal Meschicho, vt referat vnusquisque in corpore suo id quod egerit siue bonum, siue malum.

Dominica noua.

11 * Quum igitur sciamus terrorem illum Domini nostri, hominibus suademus, Deo autem manifesti sumus. Spero autem nos & in conscientiis vestris manifestos esse.

12 * Non iterum nosipsos gloriscemur vobis, sed occasionem damus vobis vt glorietur pro nobis apud illos, qui facie quidem gloriantur, non autem corde.

13 * Nam siue insanimus, Deo: siue sobrii agimus, vobis.

14 * Siquidem charitas Meschicho copulat nos qui hoc meditamur, quum pro omnibus mortuum esse: itaq; omnes mortui sunt.

15 * Et pro omnibus mortuus est, vt qui viuunt, non sibipsis viuant, sed ei qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit.

16 * Proinde nos neminem nouimus secundùm corpus. Et si nouimus Meschicho secundùm corpus, attamen ex hoc tempore non nouimus.

17 * Quisquis igitur in Meschicho est, factus est creatura noua. Vetera præterierunt: * Et facta sunt omnia noua à Deo, qui reconciliauit nos sibi per Meschicho, & dedit nobis ministerium reconciliationis.

18 * Quandoquidem Deus ipse in Meschicho erat reconcilians mundum sibi ipsi, & non imputauit eis ipsorum peccata, & posuit in nobis sermonem reconciliationis.

Dominica Introitus Feriæ, & precationum.

20 * Nos igitur legati sumus pro Meschicho, perinde ac si Deus hortaretur vos per nos. Pro Meschicho ergo obsecramus vos, reconciliamini Deo.

21 * Qui enim non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit: vt nos efficeremur iustitia Dei per eum iustitia Dei.

CAP. VI.

1 POrrò tanquam adiuuantes obsecramus vos, ne inanis fiat in vobis gratia Dei quam recepistis.

9 * Et ideò contendimus, siue absentes, siue præsentes placere illi.

10 * Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquisque propria corporis, prout gessit, siue bonum siue malum.

11 * SCIENTES ergo timorem Domini, hominibus suademus: Deo autem manifesti sumus. Spero autem & in conscientijs vestris manifestos nos esse.

12 * Non iterum cõmendamus nos vobis, sed occasionem damus vobis gloriandi pro nobis: vt habeatis ad eos qui in facie gloriantur, & non in corde.

13 * Siue enim mente †excedimus, Deo: siue sobrij sumus, vobis. C

14 * Charitas enim Christi vrget nos: æstimantes hoc, quoniam si vnus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt.

15 * Et pro omnibus mortuus est Christus: vt & qui viuunt, iam nõ sibi viuant, sed ei qui pro ipsis mortuus est & resurrexit.

16 * Itaque nos, ex hoc neminem nouimus secundùm carnem. Et si cognouimus secundùm carnem Christum: sed nunc iam non nouimus.

17 * Si qua ergo in Christo noua creatura: vetera transierunt, ecce facta sunt omnia noua. D

18 * Omnia autem ex Deo, qui nos reconciliauit sibi per Christum: & dedit nobis ministerium reconciliationis.

19 * Quoniam quidē Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi, non reputans illis delicta ipsorum, & posuit in nobis verbum reconciliationis.

20 * PRO Christo ergo legatione fungimur, tanquam Deo exhortante per nos. Obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo. 21 * Eum qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit: vt nos efficeremur iustitia Dei in ipso.

CAP. VI.

1 A Diuuantes autē †exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis.

9 * διὸ καὶ φιλοπμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.

10 * τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ ἴδια τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε κακόν.

11 * Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου, ἀνθρώποις πείθομεν· θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.

12 * οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήσεως ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ.

13 * εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν.

14 * ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον.

15 * καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.

16 * ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα. εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα χριστὸν, ἀλλὰ γε νῦν οὐκ ἔτι γινώσκομεν.

17 * ὥστε εἴτις ἐν χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινά.

18 * τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς.

19 * ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

20 * Ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ.

21 * τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γνώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

ς'.

1 * Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ‡ Ait enim, In tempore accepto exaudiui te, & in die salutis opitulatus sum tibi. Ecce nunc tempus acceptum, & ecce nunc dies salutis.

3 ‡ Nemini dederitis occasionem offendiculi, ne sit mendum in ministerio nostro.

4 ‡ Sed in omni negotio præstemus nosmetipsos ministros Dei, in tolerantia multa, in afflictionibus, in necessitate, in angustiis;

5 ‡ In plagis, in vinculis, in seditionibus, in laborre, in vigilia, in ieiunio;

6 ‡ In puritate, in scientia, in longanimitate, in lenitate, in Spiritu Sanctitatis, in charitate non dolosa;

7 ‡ In sermone veritatis, in virtute Dei, per arma iustitiæ tam in dextera, quàm in sinistra.

8 ‡ Per gloriam, & opprobrium, per bonam famam, & vituperium, tanquam impostores, tamen veraces; tanquam ignoti, tamen noti sumus.

9 ‡ Quasi mortui sumus, & ecce viuimus: quasi correpti sumus, & non mortui.

10 ‡ Quasi mœrore affecti simus, semper autem omni tempore gaudemus, & tanquam nihil habentes, multos tamen ditantes; tanquam nihil habentes, omnia tamen possidentes.

Feria VI. præcedente ieiunium.

11 ‡ Os nostrum apertum est ad vos, ô Corinthij, & cor nostrum dilatatum est.

12 ‡ Angustia non premimini in visceribus vestris.

13 ‡ Cæterum tanquam filiis dico, compensate mihi vsuras meas; quæ sunt apud vos, dilatate charitatem vestram ergo nos.

14 ‡ Nec sitis filij iugi [societatem habentes] cum ijs qui sunt increduli. Quod enim consortium est iustitiæ cum iniquitate? aut quæ communio luci cum tenebris?

15 ‡ Aut quæ concordia Meschiha cum Belial? aut quæ pars fideli cum infideli?

16 ‡ Aut quis consensus est templo Dei cum dæmoniorum templo? Vos enim estis templum Dei viuentis, quemadmodum ait, quia habitabo in eis, & ambulabo in eis, & ero illorum Deus, ipsíque erunt mihi populus.

17 ‡ Propterea exite è medio illorum, & separamini, dicit Dominus, & immundum ne tetigeritis, & ego excipiam vos.

1 ‡ Ait enim, Tempore accepto exaudiui te: & in die salutis adiuui te. Ecce nunc tempus acceptabile: ecce nūc dies salutis.

3 ‡ Nemini dantes vllam offensionem, vt non vituperetur ministerium nostrum.

4 ‡ Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis,

5 ‡ In plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in ieiuniis,

6 ‡ In castitate, in scientia, in longanimitate, in suauitate, in Spiritu sancto, in B charitate non ficta;

7 ‡ In verbo veritatis, in virtute Dei, per arma iustitiæ à dextris, & à sinistris:

8 ‡ Per gloriam & ignobilitatem; per infamiam & bonam famam: vt seductores & veraces: sicut qui ignoti & cognniti

9 ‡ Quasi morientes, & ecce viuimus: vt castigati, & non mortificati:

10 ‡ Quasi tristes, semper autem gaudentes: sicut egentes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, & omnia possidentes.

11 ‡ Os nostrum patet ad vos ô Corinthij, cor nostrum dilatatum est.

12 ‡ Non angustiamini in nobis: angustiamini autem in visceribus vestris.

13 ‡ Eandem autem habentes remunerationem (tanquam filiis dico) dilatamini & vos.

14 ‡ Nolite iugum ducere cum infidelibus. Quę enim participatio iustitiæ cum iniquitate? Aut quæ societas luci ad tenebras?

15 ‡ Quæ autem conuentio Christi ad Belial? Aut quæ pars fideli cum infideli?

16 ‡ Qui autem consensus templo Dei cum idólis? Vos enim estis templum Dei viui: sicut dicit Deus. Quoniam inhabitabo in illis: & inambulabo†, & ero illorum Deus: & ipsi erunt mihi populus.

17 ‡ Propter quod exite de medio eorum, & separamini, dicit Dominus, & immūdum ne tetigeritis: & ego recipiam vos.

1 ‡ λέγει γάρ, καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι. ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας.

3 ‡ μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία·

4 ‡ ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις·

5 ‡ ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,

6 ‡ ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ,

7 ‡ ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν·

8 ‡ διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς·

9 ‡ ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι·

10 ‡ ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

11 ‡ Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι· ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται.

12 ‡ οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν.

13 ‡ τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω· πλατυνθῆτε καὶ ὑμεῖς.

14 ‡ μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;

15 ‡ τίς δὲ συμφώνησις χριστοῦ πρὸς Βελίαρ; ἢ τίς μέρις πιστῷ μετὰ ἀπίστου;

16 ‡ τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ὑμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς, ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοί ἔσονταί μοι λαός.

17 ‡ διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε, κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς·

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * Et ero vobis pro patre, & vos eritis mihi pro filiis, & filiabus, dicit Dominus, omnia complectitur [Omnipotens.]

CAP. VII.

1 QUum igitur habeamus has promissiones dilectissimi, purgemus nosipsos ab omni immunditia carnis & spiritus, & perficiamus sanctimoniã cum timore Dei. 2 Sustinete nos fratres mei, in neminem iniquè egimus, neminem corrupimus, neminem iniuriam intulimus.

3 * Non ad vestri condemnationem dico, siquidem iam ante dixi, in corde nostro vos esse repositos ad moriendum simul & ad conuiuendum.

Quotidie.

4 * Multa est mihi fiducia erga vos, multaque mihi est ex vobis gloriatio, & plenus sum consolatione, ac maiorem in modum abundo in me gaudiũ in omnibus afflictionibus nostris.

5 * Etenim quum venissemus in Macedoniam, nullam omnino requiem habuit caro nostrum, sed in omnibus afflictis sumus: foris, pugnæ, intus autem terrores.

6 * Sed Deus ille qui consolatur humiles, consolatus est per aduentum Titi.

7 * Nec solùm per aduentum eius, sed etiam tranquillitate illa qua potitus est ex vobis. Siquidem renuntiauit nobis de charitate vestra erga nos, déque luctu vestro, & zelo vestro pro nobis, quæ quum audirem, gaudium maximum habui.

8 * Nam etiam si mœrore vos affecerim per epistolam, nõ me pœnitet: etsi pœnituisset: Video enim quod epistola illa, quamuis ad horam mœrore vos affecerit,

9 * Me tamen gaudio affecit, non quòd contristauerim vos, sed quia tristitia vestra ad pœnitẽtiam ipsa vos adduxit. Hoc enim vobis fuit secundùm Deum, ut ex nobis detrimenti acceperitis à nobis.

10 * Namque tristitia propter Deum pœnitentem autem non auersam, sed conuersam ad salutem, operatur: tristitia verò mundi mortem effici.

11 * Ecce enim istud ipsum quòd cõtristati estis propter Deum, quantam peperit in vobis sedulitatem, prælationẽ in spiritu [satisfactionem,] & indignationem, & timorem, & desiderium, & zelum, & vindictam? Profectò ostendistis vos in rebus spectandos esse vos exhibituros, quòd puri estis in negotio illo.

12 * Ero vobis in patrem: & vos eritis mihi in filios & filias, dicit Dominus omnipotens.

CAP. VII.

1 HAs ergo habẽtes promissiones charissimi, mundemus nos ab omni A inquinamento carnis & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei.

2 * Capite nos. Neminem læsimus, neminem corrupimus, neminem circunuenimus.

3 * Non ad condemnationem † dico, †prædixi enim quòd in cordibus nostris estis ad commoriendum & ad conuiuendum.

4 * MULTA mihi fiducia est apud vos, multa mihi gloriatio pro vobis: repletus sum consolatione: superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.

5 * Nam & cùm venissemus in Macedoniam, nullam requiem habuit caro nostra, sed omnem tribulationem passi sumus: foris, pugnæ: intus, timores.

6 * Sed qui consolatur humiles, consolatus est nos Deus, in aduentu Titi.

7 * Non solùm autem in aduentu eius, sed etiam in consolatione, qua consolatus est in vobis, referens nobis vestrum desyderium, vestrum fletum, vestram æmulationem pro me, ita magis vt gauderem.

8 * Quoniam & si contristaui vos in epistola, non me pœnitet: etsi pœniteret, C videns quòd epistola illa (& si ad horam) vos contristauit. 9 * Nunc gaudeo: non quia contristati estis, sed quia contristati estis ad pœnitentiam. Contristati enim estis secundùm Deum, vt in nullo detrimentum patiamini ex nobis. 10 * Quæ enim secundùm Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur: seculi autem tristitia mortem operatur.

11 * Ecce enim hoc ipsum, secundùm Deum contristari vos, quantam in vobis operatur solicitudinẽ: sed defensionem, sed indignationem, sed timorem, sed desydenum, sed æmulationem, sed vindictam: in omnibus exhibuistis vos, incontaminatos esse negotio.

Translat. B. Hieronymi. EPIST. AD COR. II. ΕΠΙΣΤΟΛΗ Β. ΠΡΟΣ ΚΟΡ. Ζ. 293

12 * καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

Ζ.

1 * Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

2 * χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν.

3 * οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν.

4 * πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

5 * καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι.

6 * ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρεκάλεσεν ἡμᾶς, ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ τίτου.

7 * οὐμόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ· ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι.

8 * ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς.

9 * νῦν χαίρω οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετανοίαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεὸν ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.

10 * ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.

11 * ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο, τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς, πόσην κατειργάσατο ἐν ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ' ἐκδίκησιν· ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι ἐν τῷ πράγματι.

* נוח אבל * קשׁשׁתם * שׁמחה * ברא * חיצה * אתא * חסר * חיא * חיה * מורת * בנא * עיף * חשׁה דלית * כפף * חיקה ו חשׁה וקטוה * וכפה * חיא חד

12 * אוף אנא לכון לאבא ואנתון תהוון לי לבניא ולבנתא אמר מריא דכל אחיד׃

1 * מדם הכמה אנון הבטחתא האלין נדכא נפשן מן כלה סאוא דבסרא ודרוחא ונפלח קדישותא בדחלתא דאלהא׃ 2 * אתקבלו יתן לא חבינא לא אנש לא חבלן לאנש לא אעוינן לאנש׃ 3 * לא אנא לדינותכון אמר קדמ דאמרית דבלבנ לאתמותא ולמחא׃ 4 * אתרעי בי רוחי אתרעי בי אנש לא אעוינן לא חבלן לאנש לא עלנן׃ 5 * ארום כד אתינא לבית מדבריא לא אשתבקת רוחי בי אחוי לא אתא לי לתבית ומבני אית לי בכון׃ 6 * שוביתרא ומלא אנא בניאא ואתנחמ בתיתא דאתא בי אחוי׃ 7 * ולא בלחוד במאתיתה אלא אף בניחותא דאתנחיו בכון מכדין גיר על חוכבכון ולחנן ועל אבלכון ומתנחם׃ 8 * ואפין דאכרית לכון באגרתא לא תניא לי נפשי אפן קדמ דאפין חזא גיר דהי אגרתא אפן דשעתא אכרית לכון׃ 9 * אלא חדותא עברת לי לא על דכרית לכון אלא כשל דכרתיכון לתיובותא ארום עבדתון כדיתא לכון גיר באלהא אזכנא דבכדם לא תחסרון מנן׃ 10 * כדיותא גיר דמטל אלהא תות נפשא עבדא דלא תפכא ומפגיא לתיא כדיותא דין דעלמא מותא תעבדא׃ 11 * הא גיר הי חדא דאתקעיקתון כטל אלהא כמא אעבדת בכון תפישותא דפפך פרוחא ורוגזא ודחלתא וחנוקא ובקנאתא ובכל מדם אתון חמיהון נפשכון בדיכון מתגלין בה בצבותא׃

bb ‡

12 * Erit autem hoc quod scripsi vobis, non
eius causa qui offendit, nec etiam eius causa
qui offensus est ab eo, sed vt manifestet vos in
Deo diligentia vestra propter nos.

13 * Idcirco consolationem accepimus. Et in
consolatione abundantiùs lætati sumus ob læ-
titiam Titi, quòd refocillatus sit spiritus eius
cum vobis omnibus.

14 * Quòd si quid gloriatus sum apud eum de
vobis, non erubesco: sed in omnibus vera
locuti sumus vobiscum, ita & gloriatio
nostra apud Titum in veritate reperta est.

15 * Quinetiam amores viscerales eius magis
ac magis multiplicati sunt erga vos, dum o-
memoriam revocat omnium vestrum cum
dientiam, qui cum timore ac tremore excepi-
stis eum.

16 * Gaudeo quòd in omnibus confidam de
vobis.

Quotidie.

CAP. VIII.

1 NOtam porrò vobis facimus, fratres, de
gratiam Dei, quæ data est in ecclesijs Ma-
cedoniorum.

2 * Quoniam per probationem multam affli-
ctionum uberius fuit ipsorum gaudium,
& profunditas egestatis eorum exundauit
in diuitias simplicitatis ipsorum.

3 * Testor enim quòd secundùm vires
ipsorum, ac supra vires suas propria ipsorum
voluntate

4 * Efflagitarunt à nobis multa cum ob-
cratione: vt participes essemus gratiæ mini-
sterij Sanctorum.

5 * Et non prout sperabamus, sed semet-
ipsos dederunt primùm Domino, deinde
etiam nobis per voluntatem Dei.

6 * Vt rogaremus Titum, vt quemadmo-
dum incœpit, ita & perficiat in vobis B
hanc beneficentiam.

7 * Sed quemadmodum omnibus vestris
abundatis fide, & sermone, & scientia, &
omni diligentia, & ea quæ ex nobis est in
nos charitate, sic etiam hac gratia abundetis.

8 * Non præcipiendo præcipio vobis, sed per
sedulitatem aliorum vestrorum comprobans
charitatis vestræ experior.

12 * Igitur etsi scripsi vobis, non propter
eum qui fecit iniuriam, nec propter eum
qui passus est: sed ad manifestandam so-
licitudinē nostram quam habemus † pro
vobis coram Deo.

13 * Ideò consolati sumus. In consolatio-
ne autem nostra abundantiùs magis ga-
uisi sumus super gaudio Titi, quia refe-
ctus est spiritus eius ab omnibus vobis. D

14 * Et siquid apud illum de vobis glo-
riatus sum, non sum confusus: sed sicut
omnia vobis in veritate locuti sumus, ita
& gloriatio nostra quæ fuit ad Titum,
veritas facta est.

15 * Et viscera eius abundantiùs in vo-
bis sunt, reminiscentis omnium vestrum
obedientiam, quomodo cum timore &
tremore excepistis illum.

16 * Gaudeo quòd in omnibus confido
in vobis.

CAP. VIII.

1 NOtam autem facimus vobis fratres
gratiam Dei, quæ data est in ecclesijs A
Maecedoniæ.

2 * Quod in multo experimēto tribu-
lationis abundantia gaudij ipsorum fuit,
& altissima paupertas eorum abundauit
in diuitias simplicitatis eorum.

3 * Quia secundùm virtutem testimo-
nium illis reddo, & supra virtutem volū-
tarij fuerunt:

4 * Cum multa exhortatione obsecran-
tes nos gratiam & communicationem
ministerij quod fit in Sanctos.

5 * Et non sicut sperauimus, sed semet-
ipsos dederunt primùm Domino, dein-
de nobis per voluntatem Dei.

6 * Ita vt rogaremus Titum, vt quemad-
modum cœpit, ita & perficiat in vobis B
etiam gratiam istam.

7 * Sed sicut in omnibus abundatis fide
& sermone, & scientia, & omni solicitu-
dine, insuper & charitate vestra in nos,
vt & in hac gratia abundetis.

8 * Non quasi imperans dico: sed per
aliorum solicitudinem, etiam vestræ cha
ritatis ingenium bonum comprobans.

11 * ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος,
οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι
τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ.

13 * διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν·
περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ τίτου, ὅτι
ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·

14 * ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύν-
θην· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω
καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ τίτου, ἀλήθεια ἐγένετο.

15 * καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστιν,
ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ
φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν.

16 * χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαῤῥῶ ἐν ὑμῖν.

η'.

1 * Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν
δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς μακεδονίας·

2 * ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς
αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ
πλοῦτον τῆς ἁπλότητος αὐτῶν.

3 * ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐ-
θαίρετοι,

4 * μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν
καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, δέξα-
σθαι ἡμᾶς.

5 * καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον
τῷ κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ·

6 * εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς τίτον, ἵνα καθὼς προενήρ-
ξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.

7 * ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ
γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ,
ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

8 * οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς,
καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dominica vi. post Epiphaniam.

9 * Notũ enim facimus gratiam Domini nostri Iesu Messchicho, quoniam propter vos pauper factus est quum esset dives, vt vos eius egestate ditescatis.

10 * Consulẽdo autem hoc do vobis consilium, quod vobis profuturum est, vt qui ab anno superiore cœpistis non velle tantum, sed etiam agere.

11 * Nunc autem facto perficite quod voluistis, vt quemadmodum incessit vobis cupiditas huius voluntatis, sic & facto exequamini ex eo quod habetis.

12 * Si enim adsit voluntas, iuxta id quod habet plane accepta est, non iuxta id quod non habet.

13 * Non enim vt alijs sit refrigerium perstas, vobis autem oppressio.

14 * Sed vt ex aequabilitate hoc tempore vestra adsit eorum inopiæ: vt & illorum abundantia vestræ adsit penuriæ, vt fiat æqualitas.

15 * Sicut scriptum est, Qui multum, superfluit ei; & qui parum tulit, non minus habuit nihil defuit.

16 * Gratia autem Deo qui indidit hanc diligentiam in cor Titi pro vobis.

17 * Exhortationem enim nostram suscepit, quia admodum illi cura fuit, sponte profectus prodijt ad vos.

18 * Misimus autem vnà cum eo fratrem illum nostrum, cuius laus est in Euangelio per omnes ecclesias.

19 * Vsque adeò vt deligendo delectus fuerit ab ecclesijs, vt prodiret nobiscum cum hac gratia, quæ administratur à nobis ad gloriam ipsius, & ad nostram adhortationem.

20 * Caterùm hoc deuitamus, ne quis nos vituperet imponat nœuum in hac dignitate quæ administratur à nobis.

21 * Namque curam gerimus rectam non solùm rum, non coram Deo tantùm, sed etiam coram hominibus.

22 * Misimus porrò vnà cum eis fratrem illum nostrum, qui probatus est nobis in multis tis semper diligens, nunc verò longè diligentior ob multam fiduciam erga vos.

9 * Scitis enim gratiam Domini nostri Iesu Christi, quoniam propter vos egenus factus est, cùm esset dives: vt illius inopia vos diuites essetis.

10 * Et consilium in hoc do: hoc enim vobis vtile est, qui non solùm facere, sed & velle cœpistis ab anno priore:

11 * Nunc verò & facto perficite: vt quemadmodum promptus est animus voluntatis; ita sit & perficiendi ex eo quod habeteris.

12 * Si enim voluntas prompta est: secundùm id quod habet; accepta est, non secundùm id quod non habet.

13 * Non enim vt alijs sit remissio, vobis autem tribulatio: sed ex æqualitate C

14 * In præsenti tempore vestra abũdantia illorum inopiam suppleat: vt & illorum abundantia vestræ inopiæ sit supplementum, vt fiat æqualitas;

15 * Sicut scriptum est: Qui multum, non abundauit: & qui modicum, non minorauit.

16 * Gratias autem †Deo, qui dedit eandem solicitudinem pro vobis in corde Titi.

17 * Quoniam exhortationem quidem suscepit: sed cùm solicitior esset, sua voluntate profectus est ad vos.

18 * Misimus etiam cum illo fratrem†, cuius laus est in Euangelio per omnes ecclesias:

19 * Non solùm autem, sed & ordinatus est ab ecclesiis comes peregrinationis nostræ, in hanc gratiam quæ ministratur à Dnobis ad Domini gloriam, & destinatam voluntatem nostram:

20 * Deuitantes hoc, nequis nos vituperet in hac plenitudine quæ ministratur à nobis†.

21 * Prouidemus enim bona non solùm coram Deo, sed etiam coram hominibus.

22 * Misimus autem cum illis fratrem nostrum, quem probauimus in multis sæpe solicitum esse: nunc autem multo solicitiorem, confidentia multa in vos.

9 * Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε.

10 * καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προεενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι.

11 * νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν.

12 * εἰ γὰρ ἡ προθυμία προκεῖται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ τις, εὐπροσδέκτως, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει.

13 * οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλῖψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος·

14 * ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα· ὅπως γένηται ἰσότης·

15 * καθὼς γέγραπται, ὁ τὸ πολύ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε.

16 * χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου·

17 * ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο· σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς.

18 * συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

19 * οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν, συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τὴν τοῦ κυρίου δόξαν, καὶ προθυμίαν ἡμῶν·

20 * στελλόμενοι τοῦτο, μήπως ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν·

21 * προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.

22 * συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς·

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * Siue igitur Titus meus est socius & adiutor inter vos, siue sint alij fratres nostri Apostoli ecclesiarum gloriæ Christi.

14 * Omnino specimen charitatis vestræ, & nostræ de vobis gloriationis ostendite in conspectu omnium ecclesiarum.

Medio Ieiunio.

CAP. IX.

1 PORRÒ de subministratione sanctorum, superfluum ago si scribo vobis.

2 * Siquidem noui promptitudinem voluntatis vestræ, & ideò glorior de vobis apud Macedones. Quoniam Achaia parata est ab anno superiore, & æmulatio vestri plurimos excitauit.

3 * Misi autem fratres ne inanis reddatur gloriatio qua gloriamur de vobis in hac regione, vt, quemadmodum dixi, sitis parati.

4 * Ne forte veniant mecum Macedones, & inueniant vos imparatos, & nos pudore suffundamur, ne dicamus vos: pudeat vestram gloriationem illa qua gloriati sumus.

5 * Quapropter mihi curæ fuit hos rogare fratres meos, vt, prius quam ego, veniam ad vos, & præparent benedictionem illam quam à principio audistis, vt parata sit sic tanquam benedictio, non tanquam auaritia.

6 * Hoc est autem, qui seminat cum parsimonia, parcè metet: & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus metet.

7 * Vnusquisque pro ea quæ prædita est voluntate, non tanquam ex tristitia, vel quam per vim, Hilarem enim datorem diligit Dominus.

8 * Fieri siquidem potens est Deum, vt omnis beneficentia exuberet in vos, vt in omnibus semper omnem sufficientiam habeatis, abundetis in omne opus bonum.

9 * Sicut scriptum est: Dispersit, dedit pauperibus, & iustitia eius manet in † æternum.

10 * Cæterùm qui largitur semen seminanti, is & panem in cibum largietur, & augebit incrementa fructuum iustitiæ vestræ.

11 * Vt in omnibus locupletati abundetis in omnem simplicitatem, quæ operatur per nos gratiarum actionem Deo.

13 * Siue pro Tito qui est socius meus & in † vos adiutor, siue fratres nostri Apostoli ecclesiarum † gloriæ Christi.

14 * Ostensionem ergo quæ est charitatis vestræ & nostræ gloriæ pro vobis, in illos ostendite in faciem ecclesiarum.

CAP. IX.

1 NAm de ministerio quod fit in sanctos, ex abundanti est mihi scribere A vobis.

2 * Scio enim promptum animum vestrum: pro quo de vobis glorior apud Macedones. Quoniam & Achaia parata est ab anno præterito, & vestra æmulatio prouocauit plurimos.

3 † Misi autem fratres, vt ne quod gloriamur de vobis, euacuetur in hac parte, vt quemadmodum dixi parati sitis:

4 * Ne cùm venerint Macedones mecum, & inuenerint vos imparatos, erubescamus nos, vt non dicamus vos in B hac substantia.

5 * Necessarium ergo existimaui rogare fratres vt peruenient ad vos, & præparent repromissam benedictionem hanc paratam esse sic, quasi benedictionem, non quasi auaritiam.

6 * Hoc autè dico, Qui parcè seminat, parcè & metet: & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet.

7 * Vnusquisq; prout destinauit in corde suo: non ex tristitia aut ex necessitate, C hilarem enim datorem diligit Deus.

8 * Potens est autem Deus omnem gratiam abundare facere in vobis: vt in omnibus semper omnem sufficientiam habetes, abundetis in omne opus bonum.

9 * Sicut scriptum est: Dispersit, dedit pauperibus: iustitia eius manet in † æternum.

10 * Qui autem administrat semen seminanti: & panem ad manducandum præstabit: & multiplicabit semen vestrum, & augebit incrementa frugum iustitiæ vestræ.

11 * Vt in omnibus locupletati abundetis in omnem simplicitatem, quæ operatur per nos gratiarum actionem Deo.

13 * εἴτε ὑπὲρ τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.

14 * τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτὸὺς ἐνδείξασθε, εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Θ'.

1 * Περὶ μὲν γὰρ τὴν διακονίαν τὴν εἰς τοὺς ἁγίους, περισσόν μοί ἐστι τὸ γράφειν ὑμῖν.

2 * οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι μακεδόσιν, ὅτι ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας.

3 * ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν, κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι ἦτε.

4 * μήπως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ μακεδόνες, καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυχήσεως.

5 * ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.

6 * τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει.

7 * ἕκαστος καθὼς προῄρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός.

8 * δυνατὸς δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεύσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν·

9 * καθὼς γέγραπται, ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

10 * ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσει, καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν.

11 * ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ.

---

2 בורכא הו דמן קדים ישתעתון ויתיאסמכנא אית בוכתא לא חנא אית יעקובא
3 הדא דין מן דגרע בחוסנא אף בחוסנא חבד ומן דגרע בכורכא אף בבורכא נחצור
4 כל אנש איך דאית קשירא לא הנא איך דמן קשירא אראיך ומן לויתנא הו גיר חדיא רחם פריא
5 סכוי חיגא גיר באיתי אלהא כל טיבו ועיניר בכון דבלוכון בבלסרם הו מא ומקפק לכן נתנא לכון
6 בכל עבד טב ׃ איך דכתיב רבדר ויהב לסכסכנא וזרוקוהי קניא לעלם ׃
7 הו דין דיהב זרעא לזורעא ולחמא יתיב לסאכולתא הו נהל ותסגא זרעכון ונרבא פארא דזדיקותכון ׃
8 דבכלסרם אשתעשתון כלה פשוטותא דתיגרא באידין תוזיקא לאלהא ׃

ברכה ' שמע ' הצ
מחסרין ' ר"א ואמ
חיגא ' קנה ' לחוזקא בחוז
קשא בלשון כל ' ז חסר
ולחי ' כ"ה ר' לאוכלים
קוש " אבל " נתל
פנא " שהר שדי
ואשכנז ' נזדמ

CAP. IX. Interpr. Syriaca. 298

13 * Siue igitur Titus meus est socius & adiutor inter vos, siue sint alij fratres nostri Apostoli ecclesiarum gloriæ Christi.

14 * Omnino specimen charitatis vestræ, & nostræ de vobis gloriationis ostendite in conspectu omnium ecclesiarum.

Medio Ieiunio.

CAP. IX.

1 PORRÒ de subministratione sanctorum, superfluum ago si scribo vobis.

2 * Siquidem noui promptitudinem voluntatis vestræ, & ideò glorior de vobis apud Macedones. Quoniam Achaia parata est ab anno superiore, & æmulatio vestri plurimos excitauit.

3 * Misi autem fratres ne inanis reddatur gloriatio qua gloriamur de vobis in hac regione, vt, quemadmodum dixi, sitis parati.

4 * Ne forte veniant mecum Macedones, & inueniant vos imparatos, & nos pudore suffundamur, ne dicamus vos: pudeat vestram gloriationem illa qua gloriati sumus.

5 * Quapropter mihi curæ fuit hos rogare fratres meos, vt, prius quam ego, veniam ad vos, & præparent benedictionem illam quam à principio audistis, vt parata sit sic tanquam benedictio, non tanquam auaritia.

6 * Hoc est autem, qui seminat cum parsimonia, parcè metet: & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus metet.

7 * Vnusquisque pro ea quæ prædita est voluntate, non tanquam ex tristitia, vel quam per vim, Hilarem enim datorem diligit Dominus.

8 * Fieri siquidem potens est Deum, vt omnis beneficentia exuberet in vos, vt in omnibus semper omnem sufficientiam habeatis, abundetis in omne opus bonum.

9 * Sicut scriptum est: Dispersit, dedit pauperibus, & iustitia eius manet in † æternum.

10 * Cæterùm qui largitur semen seminanti, is & panem in cibum largietur, & augebit incrementa fructuum iustitiæ vestræ.

11 * Vt in omnibus locupletati abundetis in omnem simplicitatem, quæ operatur per nos gratiarum actionem Deo.

ܒ ܣܡ ܠܟ ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܠܗ ܩܪܝܒܘ ܥܡ ܐܢܐ ܘܐܢ ܐܚܝ ܫܠܝܚܐ ܕܥܕܬܐ ܕܡܫܝܚܐ ׃
ܓ ܘܐܚܘܝ ܠܐ ܢܗܘܐ ܒܗܕܐ ܫܘܒܚܐ ܕܐܢܐ ܫܒܚ ܥܠ ܟܘܢ ܘܐܦ ܠܐ ܢܗܘܐ ܐܢܐ ܒܗ ׃
ܕ ܕܠܡܐ ܐܬܘ ܥܡܝ ܡܩܕܘܢܝܐ ܘܢܫܟܚܘܢ ܕܠܐ ܡܬܗܝܡܝܢ ܐܢܚܢ ܐܦ ܐܢܬ ܒܗܕܐ ܫܘܒܚܐ ׃
ܗ ܘܠܗܕܐ ܣܒܪܬ ܠܝ ܕܐܫܕܪ ܠܐܚܝ ܕܢܬܐ ܠܟܘܢ ܘܢܬܩܕܡ ܠܟܘܢ ܘܢܬܩܢ ܠܟܘܢ ܒܪܟܬܐ ܗܝ ܕܩܕܡ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ׃
ܘ ܕܬܗܘܐ ܗܝ ܐܦ ܗܝ ܐܝܟ ܒܪܟܬܐ ܘܠܐ ܐܝܟ ܫܘܒܚܐ ׃
ܙ ܗܢܐ ܕܙܪܥ ܒܫܘܚ ܒܫܘܚ ܢܚܨܕ ܘܗܢܐ ܕܙܪܥ ܒܒܪܟܬܐ ܒܒܪܟܬܐ ܢܚܨܕ ׃
ܚ ܟܠ ܕܐܝܟ ܕܩܢܐ ܠܒܗ ܢܬܠ ܠܐ ܡܢ ܥܩܬܐ ܐܘ ܡܢ ܥܘܠܨܢܐ ܐܬ ܓܒܪܐ ܕܚܕܐ ܝܗܒ ܐܠܗܐ ׃
ܛ ܘܫܠܝܛ ܐܠܗܐ ܠܗ ܕܟܠ ܛܝܒܘ ܢܬܝܪ ܒܟܠ ܡܕܡ ܒܟܠ ܥܕܢ ܘܬܬܝܪ ܠܟܘܢ ܠܟܠ ܥܒܕ ܛܒ ׃
ܝ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܕܙܪܥ ܘܝܗܒ ܠܡܣܟܝܢܐ ܙܕܩܬܗ ܩܐܡ ܠܥܠܡ ׃
ܝܐ ܗܘ ܕܡܦܩ ܙܪܥܐ ܠܙܪܥܐ ܘܠܚܡܐ ܠܡܐܟܠ ܢܬܠ ܘܢܣܓܐ ܙܪܥܟܘܢ ܘܢܪܒܐ ܦܪܝ ܙܕܩܬܟܘܢ ׃
ܝܒ ܒܟܠ ܕܟܠ ܥܕܢ ܐܬܥܬܪܬܘܢ ܠܟܠ ܫܦܝܪܘܬ ܕܥܒܕ ܠܢ ܫܘܒܚܐ ܠܐܠܗܐ ׃

CAP. IX. Translat. B. Hieronymi. EPIST. AD COR. II. 299

13 * Siue pro Tito qui est socius meus & in † vos adiutor, siue fratres nostri Apostoli ecclesiarum † gloriæ Christi.

14 * Ostensionem ergo quæ est charitatis vestræ & nostræ gloriæ pro vobis, in illos ostendite in faciem ecclesiarum.

CAP. IX.

1 NAm de ministerio quod fit in sanctos, ex abundanti est mihi scribere A vobis.

2 * Scio enim promptum animum vestrum: pro quo de vobis glorior apud Macedones. Quoniam & Achaia parata est ab anno præterito, & vestra æmulatio prouocauit plurimos.

3 † Misi autem fratres, vt ne quod gloriamur de vobis, euacuetur in hac parte, vt quemadmodum dixi parati sitis:

4 * Ne cùm venerint Macedones mecum, & inuenerint vos imparatos, erubescamus nos, vt non dicamus vos in B hac substantia.

5 * Necessarium ergo existimaui rogare fratres vt peruenient ad vos, & præparent repromissam benedictionem hanc paratam esse sic, quasi benedictionem, non quasi auaritiam.

6 * Hoc autè dico, Qui parcè seminat, parcè & metet: & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet.

7 * Vnusquisq; prout destinauit in corde suo: non ex tristitia aut ex necessitate, C hilarem enim datorem diligit Deus.

8 * Potens est autem Deus omnem gratiam abundare facere in vobis: vt in omnibus semper omnem sufficientiam habetes, abundetis in omne opus bonum.

9 * Sicut scriptum est: Dispersit, dedit pauperibus: iustitia eius manet in † æternum.

10 * Qui autem administrat semen seminanti: & panem ad manducandum præstabit: & multiplicabit semen vestrum, & augebit incrementa frugum iustitiæ vestræ.

11 * Vt in omnibus locupletati abundetis in omnem simplicitatem, quæ operatur per nos gratiarum actionem Deo.

---

13 * εἴτε ὑπὲρ τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.

14 * τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε, εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Θ'.

1 * Περὶ μὲν γὰρ τὴν διακονίαν τὴν εἰς τοὺς ἁγίους, περισσόν μοί ἐστι τὸ γράφειν ὑμῖν.

2 * οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι μακεδόσιν, ὅτι ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας.

3 * ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν, κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι ἦτε.

4 * μήπως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ μακεδόνες, καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυχήσεως.

5 * ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.

6 * τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει.

7 * ἕκαστος καθὼς προῄρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός.

8 * δυνατὸς δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεύσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν·

9 * καθὼς γέγραπται, ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

10 * ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσει, καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν.

11 * ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * Quoniam ministerium huius officij non solùm supplet ea quæ desunt sanctis, sed etiam abundat per multas gratiarum actiones in Domino!

13 * Per probationem ministerij huius, glorificantes Deum in obedientia confessionis vestræ in † Euangelium Christi, & simplicitate communicationis † in illos, & in omnes,

14 * Et in ipsorum obsecratione pro vobis, desyderantium vos propter eminentem gratiam Dei in vobis.

15 * Gratias* Deo super inenarrabili dono eius.

CAP. X.

1 IPse autem ego Paulus obsecro vos per * mansuetudinem & modestiam Christi, qui in facie quidem humilis sum inter vos, absens autem confido in vobis.

2 * Rogo autẽ,* ne præsens audeam per eam confidentiam qua existimor audere in quosdã: qui arbitrantur nos tanquam secundum carnem ambulemus.

3 * In carne enim ambulantes, non secundum carnem militamus.

4 * Nam arma militiæ nostræ non carnalia sunt: sed potentia Deo ad destructionem munitionum, consilia destruentes:

5 * Et omnem altitudinem extollentem se aduersus scientiam Dei, & in captiuitatem redigentes omnem intellectum in B obsequium Christi;

6 * Et in promptu habentes vlcisci omnem inobedientiam, cùm impleta fuerit vestra obedientia.

7 * Quæ secundum faciem sunt, videte. Si quis confidit sibi, Christi se esse: hoc cogitet iterum apud se; quia sicut * ipse Christi est: ita & nos.

8 * Nam & si amplius aliquid gloriatus fuero de potestate nostra, quam dedit nobis Dominus in ædificationem, & non in destructionem vestram, non erubescam.

9 * Vt autem non existimer tanquam terrere vos per epistolas,

12 * ὅτι ἡ διακονία τ λειτουργίας ταύτης ἐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τ̃ν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλ̃ν εὐχαριστι῀ν τ̃ῷ θεῷ·

13 * διὰ τ δοκιμ῀ς τ διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τ ὑποταγ῀ τ ὁμολογίας ὑμ῀ν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τ Χριστ῀ῦ, καὶ ἁπλότητι τ κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας,

14 * καὶ αὐτ῀ν δεήσει ὑπὲρ ὑμ῀ν ἐπιποθούντων ὑμᾶς, διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τ̃ῦ θεοῦ ἐφ' ὑμ῀ν.

15 * χάρις τ̃ῷ θεῷ ἐπὶ τ̃ῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

Ι.

1 * Αὐτὸς δ ἐγὼ παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τ πραΰτητος καὶ ἐπιεικείας τ Χριστ῀ῦ, ὃς κατ̃ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμ῀ν, ἀπὼν δ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς.

2 * δέομαι δ τὸ μὴ παρὼν θαρρ῀σαι τ̃ῇ πεποιθήσει, ᾗ λογίζομαι τολμ῀σαί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας.

3 * ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα.

4 * τὰ γὰρ ὅπλα τ στρατείας ἡμ῀ν οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τ̃ῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, λογισμοὺς καθαιροῦντες

5 * καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τ γν̃ώσεως τ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τ̃οῦ χριστοῦ·

6 * ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικ῀σαι πᾶσαν παρακοὴν, ὅταν πληρωθ῀ ὑμ῀ν ἡ ὑπακοή.

7 * τὰ κατ̃ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ, χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς χριστοῦ.

8 * ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχ῀σωμαι περὶ τ ἐξουσίας ἡμ῀ν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος ἡμ῀ν εἰς οἰκοδομὴν, καὶ κ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμ῀ν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι·

9 * ἵνα δὲ μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβ῀ῖν ὑμᾶς διὰ τ̃ν ἐπιστολ῀ν·

ᵃ רָעָא חוס׳ חָלַל ᵇ דְּסַחְרָעָא אֲנָא עַל אַנְפָּא אִילֵין דְּחָשְׁבִין לִי דְאִיךְ דְּכְסָרָן מְהַלְּכִינָן : ᶜ אֶפֵּן בְּבַסַר נִיר מְהַלְּכִינָן לִי דְאִיךְ דְּכְסָרָן מְהַלְּכִינָן אֶלָּא לָא תְּהֵא ᵈ מבוארים קְרֵי חוס׳ לשי ᵉ חֲשֵׁב חוס׳ לשי ᶠ שְׁבָא שבא ᵍ רָעָא חוס׳ חָלַל ᵃ דְּסַחְרָעָא אֲנָא עַל אַנְפָּא אִילֵין דְּחָשְׁבִין לִי דְאִיךְ דְּכְסָרָן מְהַלְּכִינָן : ᵇ לָא בְּכְסָרָא פָּלְחִינָן : ᶜ וְנִיחָא נִיר דְּפָלְחִינָן לָא הֲוָא דְּכְסָרָא אֶלָּא דְּחִילָא דַאלָהָא וּכְהָא חֶסְנָא ᵈ חֶסְנָא מְרִירָא ᵉ וְסַרְיָא ᶠ שְׁבָא שבא ᵍ רָעָא חוס׳ חָלַל ᵃ מבוארים קְרֵי חוס׳ לשי ᵇ לָא בְּכְסָרָא פָּלְחִינָן : ᶜ וְנִיחָא נִיר דְּפָלְחִינָן לָא הֲוָא דְּכְסָרָא אֶלָּא דְּחִילָא דַאלָהָא וּכְהָא חֶסְנָא ᵈ חֶסְנָא מְרִירָא ᵉ וְסַרְיָא ᶠ שְׁבָא שבא ᵍ רָעָא חוס׳ חָלַל ᵃ מבוארים קְרֵי חוס׳ לשי ᵇ לָא בְּכְסָרָא פָּלְחִינָן : ᶜ וְנִיחָא נִיר דְּפָלְחִינָן לָא הֲוָא דְּכְסָרָא אֶלָּא דְּחִילָא דַאלָהָא וּכְהָא חֶסְנָא ᵈ חֶסְנָא מְרִירָא ᵉ וְסַרְיָא ᶠ שְׁבָא שבא ᵍ רָעָא חוס׳ חָלַל ᵃ מבוארים קְרֵי חוס׳ לשי ᵇ לָא בְּכְסָרָא פָּלְחִינָן : ᶜ וְנִיחָא נִיר דְּפָלְחִינָן לָא הֲוָא דְּכְסָרָא אֶלָּא דְּחִילָא דַאלָהָא וּכְהָא חֶסְנָא ᵈ חֶסְנָא מְרִירָא ᵉ וְסַרְיָא ᶠ שְׁבָא שבא ᵍ רָעָא חוס׳ חָלַל

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * Quia sunt quidam qui dicunt, Epistolæ quidem graues sunt & valitæ, adiunctus autem corporis infirmus, & sermo contemptibilis.

12 * Sed hoc cogitet qui sic dicit, quòd quales sumus in sermone epistolarũ nostrarum quum absumus, tales etiam sumus in opere præsentes.

12 * Non enim audemus æstimare aut conferre nosipsos cum iis qui seipsos gloria efferunt: sed quia isti semet sibi comparant non intelligunt.

13 * Nos non gloriamur supra modum, sed iuxta mẽsuram finium, quam distribuit nobis Deus, vt & pertingamus vsque ad vos.

14 * Non enim quasi non pertingamus nos extendimus nosipsos. nam vsque ad vos peruenimus cum Euangelio Messichæ.

15 * Neque gloriamur præter mensuram nostram in labore alieno: sed est nobis spes crescente fide vestra nos in vobis magnificari iuxta mensuram nostram.

16 * Quin & vltra vos euangelizando, non per mensuram alienam in his quæ parata sunt gloriemur.

17 * Qui autem gloriatur, in Domino glorietur.

18 * Non enim qui seipsum laudibus effert, probatur, sed quem Dominus commendauerit.

Feria 11. hebdomadis IIII. Ieiunij.

CAP. XI.

1 VTinam verò tolerasseris me paulisper loquerer insipienter: sed etsi sustinetis me.

2 * Nam zelotypus sum ego vos vnico cuique Despondi enim vos viro vnico castam quam offeram Meschicho.

3 * Vereor autem ne prout seduxit serpens Chauo, fraude sua, ita corrumpantur sensus vestri à simplicitate quæ est in Messichicho.

4 * Nam si is qui venit ad vos, alium Christum prædicat vobis quem nos non prædicauimus, aut spiritum alium accepistis quem non acceperatis, aut aliud Euangelium quod non recepistis; pulchrè assensum præbetis.

10 * Quoniam quidem, inquiunt, epistolæ graues sunt & fortes: præsentia autem corporis infirma, & sermo contemptibilis.

11 * Hoc cogitet qui eiusmodi est, quia quales sumus verbo per epistolas absentes: tales & præsentes in facto.

12 * Non enim audemus inferere aut cõparare nos quibusdam, qui seipsos commendant: sed ipsi in nobis nosmetipsos metientes, & comparantes nosmetipsos nobis.

13 * Nos autem non in immensum gloriabimur: sed secundùm mensuram regulæ, quã mensus est nobis Deus, mensuram pertingendi vsque ad vos.

14 * Non enim quasi non pertingentes ad vos, superextendimus nos. Vsque ad vos enim peruenimus in Euangelio Christi:

15 * Non in immensum gloriantes in alienis laboribus: spem autem habentes crescentis fidei vestræ, in vobis magnificari secundùm regulã nostram in abundantiam,

16 * Etiã in illa quæ vltra vos sunt, euangelizare, non in aliena regula, in ijs quæ præparata sunt gloriari.

17 * Qui autem gloriatur: in Domino glorietur.

18 * Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est: sed quem Deus commendat.

CAP. XI.

1 VTinam sustineretis modicum quid insipientiæ meæ: sed & supportate A me.

2 * Æmulor enim vos Dei æmulatione: despondi enim vos vni viro, virginem castam exhibere Christo.

3 * Timeo autem ne sicut serpens Heuam seduxit astutia sua: ita corrumpantur sensus vestri, & excidant à simplicitate quæ est in Christo.

4 * Nam si is qui venit, alium Christum prædicat quem non prædicauimus, aut alium spiritum accipitis quem non accepistis, aut aliud Euangelium quod non recepistis: rectè patereminí:

10 * ὅτι αἱ μὲν Ἐπιστολαί, φησι, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρρησία & σῶμα τοῦ ἀσθενὴς, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.

11 * τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ διὰ Ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.

12 * οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτοὺς τισὶ τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιοῦσιν.

13 * ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν.

14 * οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ,

15 * οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν·

16 * εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι.

17 * ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

18 * οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

ια'.

1 * Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου.

2 * ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς ζήλῳ θεοῦ· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρί, παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ χριστῷ.

3 * φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, ἕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν, ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν χριστόν.

4 * εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνείχεσθε.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * Arbitror enim me nihilo inferiorem esse
Apostolis illis admodum præstantibus.
6 * Quamuis enim imperitus sermone
meo, non tamen scientia mea; verùm in om-
nibus manifesti fuimus apud vos.
7 * An forte errando erraui quòd meipsum
deiecerim vt vos exaltaremini? gratuitum
prædicarim vobis Euangelium Dei?
8 * Porrò ecclesias alias exui, vt acciperem
sumptus in vestri ministerium.
9 * Et cùm venissem ad vos, nemini
vestrum onerauì. indigentiam enim meam
supplcuerant fratres qui venerunt à Mace-
donia, & in omnibus meipsum seruauì ne
seruaturus sum, vt non sim vobis onero.
10 * Est in me veritas Meschicho, quòd hæc
gloriatio non abolebitur in me in regionibus
Achaiæ.
11 * Quare? quia non diligo vos? Deus nouit.
12 * Sed quod facio idem & faciam, vt am-
putem occasionem eorum qui volunt occa-
sionem: vt in eo de quo gloriantur, reperiantur sicut
& nos.
13 * Sunt enim isti pseudoapostoli, operarij
dolosi, & transformant seipsos in Apostolos
Meschicho.
14 * Et in hoc nihil mirandum est. Si enim
ipse Satanas transformatur in Angelum lucis.
15 * Non est magnum negotium si & mini-
stri eius transformantur in ministros iustitiæ,
quorum finis erit iuxta opera ipsorum.

In commemorationem Pauli.

16 * Iterum autem dico, ne quis me putet
quasi stultus sim, alioquin etiam vt stultum
accipite me, vt & ego paululum glorier.
17 * Quod loquor non secundum Dominum
nostrum loquor, sed quasi per insipientiam in
hoc loco gloriationis.
18 * Quandoquidem multi gloriantur secun-
dum carnem, sed & ego gloriabor.
19 * Pacifici enim estis ad obtemperandum
rationis expertibus quum vos sitis sapientes.
20 * Et solliciti estis de eo qui vos exedit, & qui
tem adigit, & qui vos exedit, & qui se extollit
à vobis, & qui effert sese supra vos, & qui
cedit vos in faciem vestram.

5 * Existimo enim nihil me minus fe-
cisse à magnis Apostolis.
6 * Nam etsi imperitus sermone, sed non
scientia, in omnibus autem manifestati
sumus vobis. B
7 * Aut nunquid peccatū feci, meipsum
humilians, vt vos exaltemini? quoniam
gratis Euangelium Dei euangelizaui vo-
bis?
8 * Alias ecclesias expoliaui, accipiens
stipendium ad ministerium vestrum.
9 * Et cùm essem apud vos, & egērem:
nulli onerosus fui: nam quod mihi dee-
rat, suppleuerunt fratres qui venerunt à
Macedonia: & in omnibus sine onere
me vobis seruaui, & seruabo.
10 * Est veritas Christi in me, quoniam
hæc gloriatio non infringetur in me in C
regionibus Achaiæ.
11 * Quare? quia non diligo vos? Deus
scit.
12 * Quod autem facio: & faciam, vt am
putem occasionem eorum qui volunt
occasionem: vt in quo gloriantur, inue-
niantur sicut & nos.
13 * Nam eiusmodi pseudoapostoli, sunt
operarij subdoli, transfigurantes se in
Apostolos Christi.
14 * Et non mirum: ipse enim Satanas
transfigurat se in Angelum lucis.
15 * Non est ergo magnum si ministri
eius transfigurentur velut ministri iusti-
tiæ: quorum finis erit secundùm opera
ipsorum.

16 * Iterum dico, ne quis me putet
insipientem esse, alioquin velut insipien-
tem accipite me, vt & ego modicū quid
gloriet.
17 * Quod loquor, non loquor secūdùm
Deum, sed quasi in insipientia, in hac
substantia gloriæ.
18 * Quoniam multi gloriantur secun-
dùm carnem: & ego gloriabor.
19 * Libenter enim sustinetis insipientes:
cùm sitis ipsi sapientes. 20 * Sustinetis enim
si quis vos in seruitutem redigit, si quis
deuorat, si quis accipit, si quis extollitur,
si quis in faciem vos cædit.

5 * λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀπο-
στόλων.
6 * εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν
παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς.
7 * ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα, ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς
ὑψωθῆτε; ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον ἀνηγγελι-
σάμην ὑμῖν;
8 * ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον, πρὸς
τὴν ὑμῶν διακονίαν.
9 * καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ κατενάρκησά
τινός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελ-
φοὶ ἐλθόντες ἀπὸ μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν
ἐμαυτὸν ἐτήρησα, καὶ τηρήσω.
10 * ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοὶ, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ
φραγισθήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς ἀχαΐας.
11 * διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν.
12 * ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν
θελόντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσι καθὼς
καὶ ἡμεῖς.
13 * οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετα-
σχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους χριστοῦ.
14 * καὶ θαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματί-
ζεται εἰς ἄγγελον φωτός.
15 * οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματί-
ζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ
ἔργα αὐτῶν.

16 * Πάλιν λέγω, μή τις με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή-
γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχή-
σωμαι.
17 * ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ,
ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως.
18 * ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ
καυχήσομαι.
19 * ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες.
20 * ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει,
εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσω-
πον δαίρει.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * Secundum ignominiam dico, quasi nos infirmi simus. Hoc per amentiam dico, in quocunque audet aliquis, audeo & ego.

22 * Si Hebræi sunt, & ego quoque: si sunt Israelitæ, & ego: si sunt semen Abrahæ, & ego.

23 * Si ministri sunt Meschicha (per amentiam dico) illis præstantior sum: in laboribus plusquam illi, in verberibus plusquam illi, in mortibus plurimis plusquam illi, in mortibus frequenter.

24 * A Iudæis quinquies quadragenas plagis vapulaui vna minus.

25 * Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte & die in profundo maris fui.

26 * In itineribus plurimis, in periculis fluminum, in periculo latronum, in periculo cognatione mea, in periculo ex gentibus, in periculo fui in ciuitate, in periculo fui in solitudine, in periculo in mari, in periculo ex falsis fratribus:

27 * In labore & fatigatione, in vigiliis multis, in fame & siti, in ieiunio multo, in frigore & nuditate.

28 * Præter cetera, & curam qui sit contra me quotidie, ac sollicitudinem meam pro omnibus ecclesijs.

29 * Quis infirmatur, & ego non infirmor? quis offenditur, & ego non vror?

30 * Si gloriandum est, oportet vt infirmitatibus meis me gloriari.

31 * Nouit Deus pater Domini nostri Iesu Meschicho, benedictus in secula sæculorum quòd non mentiar.

32 * In Darmasouk præfectus militiæ Regis regis custodiebat ciuitatem Darmasenorum, vt me comprehenderet.

33 * Et per fenestram in sporta dimissus sum per murum, & ereptus fui à manibus eius.

CAP. XII.

1 * Gloriari oportet, sed non expedit: veniam enim ad visiones & reuelationes Domini nostri.

21 * Secundum ignobilitatem dico, quasi nos infirmi fuerimus in hac parte. In quo quis audet (in insipientia dico) audeo & ego.

22 * Hebræi sunt: & ego. Israëlitæ sunt: & ego. Semen Abrahæ sunt: & ego.

23 * Ministri Christi sunt: & ego, (vt minus sapiens dico) plus ego: in laboribus plurimis, in carceribus abundantiùs, in plagis supra modum, in mortibus frequenter.

24 * A Iudæis quinquies quadragenas, vna minus, accepi.

25 * Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte & die in profundo maris fui.

26 * In itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex Gentibus, periculis in ciuitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus.

27 * In labore, & ærumna, in vigilijs multis, in fame & siti, in ieiunijs multis, in frigore & nuditate,

28 * Præter illa quæ extrinsecus sunt: instantia mea quotidiana, solicitudo omnium ecclesiarum.

29 * Quis infirmatur, & ego non infirmor? quis scandalizatur, & ego non Gvror?

30 * Si gloriari oportet: quæ infirmitatis meæ sunt, gloriabor.

31 * Deus & pater Domini nostri Iesu Christi scit, qui est benedictus in secula, quòd non mentior.

32 * Damasci præpositus Gentis Aretæ regis, custodiebat ciuitatem Damascenorum, vt me comprehenderet.

33 * Et per fenestram in sporta dimissus sum per murum, & sic effugi manus eius.

CAP. XII.

1 SI gloriari oportet (non expedit quidem) veniam autem ad visiones & reuelationes Domini.

21 * κατ' ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ.

22 * ἑβραῖοί εἰσι, κἀγώ· ἰσραηλῖταί εἰσι, κἀγώ· σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι, κἀγώ·

23 * διάκονοι χριστοῦ εἰσι, παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις.

24 * ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαρακονταμίαν παρὰ μίαν ἔλαβον.

25 * τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα·

26 * ὁδοιπορίαις πολλάκις· κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις.

27 * ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι.

28 * χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἡ ἐπισύστασις μου ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

29 * τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;

30 * εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι.

31 * ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἰησοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

32 * ἐν δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με θέλων·

33 * καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

ιβ.

1 * Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 * Noui hominem in Meſchicho ante annos
quatuordecim, (an verò in corpore, vel extra
corpus neſcio, Deus nouit,) qui quidem raptus
eſt vſque ad tertium cælorum.
3 * Et noui hunc hominem, (vtrùm in
corpore, an extra corpus, neſcio: Deus nouit,)
4 * Et raptus eſt in Paradiſum, & audiuit
verba non dicenda, quæ non licet homini lo-
qui.
5 * Super huiuſmodi gloriabor, de meipſo ve-
rò non gloriabor, niſi in infirmitatibus.
6 * Si enim voluero gloriari, non ero in-
piens, ſiquidem veritatem dicam: ſed parco, ne
quis cogitet de me, ſupra id quod videt me
eſſe, aut quod audit ex me.
7 * Et ne efferrer excellentia reuelationum,
datus eſt mihi ſtimulus in carne mea nuncius
Satanæ, vt colaphis ederet me, ne efferrer.
8 * Super hoc ter obſecraui Dominum meum,
vt diſcederet à me.
9 * Et dixit mihi, Sufficit tibi gratia mea;
ſiquidem virtus mea in infirmitate perfici-
tur. Lubenter igitur gloriabor in infirmita-
tibus meis, vt obtegat me virtus Meſchi-
cho.
10 * Propterea complaceo mihi in infirmi-
tatibus, in ignominia, in oppreſſione, in per-
ſecutionibus, in anxietatibus quæ ſunt pro Meſ-
chicho. Quum enim infirmor, tunc potens
ſum.
11 * Ecce factus ſum rationis expers (vos
in gloriatione mea, quia vos me coëgiſtis. Do-
bueratis enim teſtimonium ferre de me, quo-
niam nihilo ſum inferior Apoſtolis illis, qui
ſunt admodum præſtantes; etiamſi nihil ſim.
12 * Signa Apoſtolorum edidi inter vos in
omni patientia, & poteſtatibus, & mon-
ſtris, & virtutibus.
13 * Nam quid eſt in quo fuiſtis inferiores
cæteris eccleſijs, niſi in hoc quòd non grauaui
vobis oneri? Remittite mihi hanc in-
ſam.
14 * Ecce iam tertiò paratus ſum venire ad
vos, & non ero vobis onerioſus. Non enim
quæro pe qui non quæram quæ veſtra ſunt, ſed
Non enim debent liberi reponere thesauros
parentibus, ſed parentes liberis ſuis.

1 * Scio hominem in Chriſto ante annos quatuordecim, (ſiue in corpore, neſcio: ſiue extra corpus, neſcio: Deus ſcit,) raptum huiuſmodi vſq; ad tertium cælum.
3 * Et ſcio huiuſmodi hominem, ſiue in corpore, ſiue extra corpus, neſcio: Deus ſcit.
4 * Quoniam raptus eſt in Paradiſum: & audiuit arcana verba, quæ non licet homini loqui.
5 * Pro huiuſmodi gloriabor, pro me autem nihil gloriabor, niſi in infirmitatibus meis.
6 * Nam & ſi voluero gloriari, non ero inſipiens: veritatem enim dicam, parco autem; ne quis † me exiſtimet ſupra id quod videt in me, aut audit aliquid ex me.
7 * Et ne magnitudo reuelationum extollat me, datus eſt mihi ſtimulus carnis meæ, angelus Satanę, † vt me colaphizet.
8 * Propter quod ter Dominum rogaui, vt diſcederet à me.
9 * Et dixit mihi, Sufficit tibi gratia mea; nam virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Chriſti.
10 * Propter quod placeo mihi in infirmitatibus †, in contumelijs, in neceſſitatibus, in perſecutionibus, in angustijs pro Chriſto. Cùm enim infirmor: tunc potens ſum.
11 * Factus ſum inſipiens: vos me coëgiſtis. Ego enim à vobis debui commendari: nihil enim minus † feci ab ijs qui ſunt ſupra modũ Apoſtoli: tametſi nihil ſum.
12 * Signa tamen † Apoſtolatus mei facta ſunt ſuper vos in omni patientia, in ſignis & prodigijs & virtutibus.
13 * Quid eſt enim quod minus habuiſtis præ cæteris eccleſiis: niſi quòd ego ipſe non grauaui vos? Donate mihi hanc iniuriam.
14 * Ecce, tertiò hoc paratus ſum venire ad vos: & non ero grauis vobis. Non enim quæro quæ veſtra ſunt: ſed vos. Nec enim debent filij parentibus theſaurizare, ſed parentes filijs.

1 * οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν· ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ.
3 * καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν.
4 * ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.
5 * ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου.
6 * ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δὲ μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ.
7 * καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ ἄγγελος σατᾶν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι.
8 * ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ.
9 * καὶ εἴρηκέ μοι, ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ.
10 * διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.
11 * γέγονα ἄφρων καυχώμενος· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι.
12 * τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι.
13 * τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.
14 * ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ κατεναρκήσω ὑμῶν· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς· οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * Ego verò perlubenter & impendam, atque adeò meipsum dabo pro animabus vestris, licet uberiùs vos diligens minùs me diligatis.

16 * Et fortassè non fui vobis onori, sed cùm esset astutus dolo vos fefellerim.

17 * Num per aliquem alium quem misi ad vos, extorsi à vobis?

18 * Titum rogaui, & misi cum eo fratrem. Num quid à vobis extorsit Titus? nonne eodem spiritu ambulauimus? nonne eisdem vestigijs?

Feria VI. medij Ieiunij.

19 * Num adhuc putatis quòd deprecemur vobis spiritum? [nos vobis excusemus?] coram Deo in Meschicho loquimur: omnia verò dilectissimi mei, propter ædificationem vestram.

20 * Vereor enim ne quum venero ad vos, non inueniam vos, sicuti vellem, & vos me inueniat à vobis non qualem vellitis: ne forsit contentio, & liuor, & ira, & contentiones, & obtrectatio, & susurri, & inflationes, & seditio.

21 * Ne forsan quum venero ad vos, deprimat me Deus meus, & lugeam multos ex ijs qui peccauerunt, & non respuerunt ab immunditia, & à scortatione, & ab impudicitia quam patrarunt.

CAP. XIII.

1 HÆc erit pro tertia vice [iam tertio] qua paratus sum vt veniam ad vos: vt in ore duorum triúmue testium stet omne verbum.

2 * Prædixi vobis, & iteram vobis prædico, sicut & bis quum essem apud vos, ita & nunc absens scribo ijs qui peccauerunt, & cæteris alijs, si venero iterum me non parcaturum.

3 * Quandoquidem experimentum quæritis Meschicho loquentis in me, qui quidem non est infirmus in vobis, sed potens est in vobis.

4 * Et si enim crucifixus fuit ex infirmitatè viuit in virtute Dei, & nos infirmi sumus cum eo, sed viuimus cum eo per virtutem Dei quæ est in vobis.

15 * Ego autem libentissimè impendam & superimpendar ego ipse pro animabus vestris: licet plus vos diligens minùs diligar.

16 * Sed esto: ego vos non grauaui: sed cùm essem astutus, dolo vos cepi.

17 * Nunquid per aliquem eorum quos misi ad vos, circumueni vos?

18 * Rogaui Titum, & misi cum illo fratrem. Nunquid Titus vos circumuenit? nónne eodè spiritu ambulauimus? nónne ijsdem vestigijs?

19 * OLIM putatis quòd excusemus nos apud vos? Coram Deo, in Christo loquimur: omnia autem charissimi propter ædificationem vestram.

20 * Timeo enim ne fortè cùm venero, non quales volo, inueniam vos: & ego inueniar à vobis, qualem non vultis: ne fortè contentiones, æmulationes, animositates, dissensiones, detractiones, susurrationes, inflationes, seditiones sint inter vos.

21 * Ne iterum cùm venero, humiliet me Deus apud vos: & lugeam multos ex ijs qui antè peccauerunt, & non egerunt pœnitentiam super immunditia & fornicatione & impudicitia quam gesserũt.

CAP. XIII.

1 ECce tertiò hoc venio ad vos: In ore duorum vel trium testium stabit omne verbum.

2 * Prædixi † & prædico vt præsens*, & nunc absens ijs qui antè peccauerunt, & cæteris omnibus, quoniam si venero iterum, non parcam.

3 * An experimentum quæritis eius qui in me loquitur Christus? qui in vobis non infirmatur, sed potens est in vobis?

4 * Nam etsi crucifixus est ex infirmitate: sed viuit ex virtute Dei. Nam & nos infirmi sumus in illo: sed viuemus cum eo ex virtute Dei in vobis.

15 * ἐγὼ δὲ ἡδέως δαπανήσω, καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἧττον ἀγαπῶμαι.

16 * ἔστω δὲ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς, ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον.

17 * μήτινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς;

18 * παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι;

19 * Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; κατενώπιον τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς.

20 * φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω, εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε· μήπως ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι·

21 * μὴ πάλιν ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ, καὶ πορνείᾳ, καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

ιγ'.

1 * Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.

2 * προεῖρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν γράφω τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι·

3 * ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν.

4 * καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

ܐܝܬ ܠܝ ܒܗ ܕܐܬܟܠܡ ܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܐܦ ܐܢܐ ܠܐ ܐܬܟܠܡ ܒܝܕ ܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܐܦ ܐܢܐ ܠܐ ܐܬܟܠܡ ܒܝܕ
ܐܢܫ ܐܚܪܢܐ ܕܫܕܪܬ ܠܘܬܟܘܢ ܐܘ ܕܫܠܚܬ ܠܘܬ ܐܚܕ ܡܢ ܐܠܝܢ ܕܫܠܚܬ ܠܘܬ ܐܚܕ ܡܢ ܐܠܝܢ ܕܫܠܚܬ ܠܘܬ ܐܚܕ ܡܢ ܐܠܝܢ
ܗܠ ܐܚܕ ܡܢ ܐܠܝܢ ܕܐܬܟܠܡ ܒܝܕ ܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܐܦ ܐܢܐ ܠܐ ܐܬܟܠܡ ܒܝܕ
ܐܢ

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * Vos ipsos probate, num in fide stetis, vos-
ipsos curate. An non agnoscitis Jesum Mes-
schicho in vobis esse, alioquin reprobi estis?
6 * Spero autem quòd cognoscetis nos non
7 esse reprobos. * Deum verò imploro ne quid
insit vobis mali, vt probatio nostri appareat:
imò vt vos bona faciatis, nos autem fiamus
tanquam reprobi.
8 * Non enim possumus quicquam agere
aduersus veritatē, sed pro veritate.
9 * Cæterùm gaudemus quum nos infirmi fu-
mus, vos autem fortes: quin & hoc precā-
mur vt vos perficiamini.
10 * Propterea absens hæc scribo, vt quum ve-
nerim grauiùs animaduertam iuxta potes-
tem quam dedit mihi Dominus meus in ve-
ædificationem, non autē in vestri destructio-
11 * Proinde fratres mei, gaudete & per-
Eli estote, & consolationem habete; sapite
diáque, & pax sit inter vos; & Deus cha-
ritatis & pacis erit vobiscum.
12 * Salutate vos mutuò osculo sancto. Sa-
tant vos omnes sancti.
13 * Pax Domini nostri Jeschua Meschichæ,
& charitas Dei, & communicatio spiritus
Sanctitatis sit cum vobis omnibus. Amen.

Epistolæ ad Corinthios secunda scri-
pta est è Philippis Macedoniæ, per Titum
& Lucam, & missa fuit per Titum.
FINIS.

5 * Vosmetipsos tentate si estis in fide: ipsi vos probate. An non cognoscitis vosmetipsos quia Christus Iesus in vobis est? nisi forte reprobi estis.
6 * Spero autem quòd †cognoscitis quia nos non sumus reprobi.
7 * Oramus autem Deum vt nihil mali faciatis, non vt nos probati appareamus, sed vt vos quod bonum est, faciatis, nos autem vt reprobi simus.
8 * Non enim possumus aliquid aduersus veritatem: sed pro veritate.
9 * Gaudemus enim, quoniam nos infirmi sumus, vos autem potentes estis. Hoc & oramus, vestram consummationem.
10 * Ideo † hæc absens scribo: vt nō præsens durius agam secundum potestatem quam Dominus dedit mihi in ædificationem, & non in destructionem.
11 * De cætero fratres, gaudete, perfecti estote: exhortamini. † idem sapite: pacem habete, & Deus pacis & dilectionis erit vobiscum.
12 * Salutate inuicem in osculo sancto. Salutant vos omnes sancti.
13 * Gratia Domini nostri Iesu Christi, & charitas Dei, & communicatio sancti Spiritus sit cum omnibus vobis. Amen.

Ad Corinthios secunda missa fuit à Philippis Macedoniæ per Titum & Lucam.

5 * ἑαυτὸς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτὸς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτές, ὅτι Ἰησοῦς χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν, εἰ μήτι ἄδοκιμοί ἐστε.
6 * ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.
7 * εὐχόμαι δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν· οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν.
8 * οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.
9 * χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε. τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.
10 * διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν, ἣν ἔδωκέ μοι ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.
11 * λοιπὸν, ἀδελφοὶ, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
12 * ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.
13 * ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων τῆς μακεδονίας, διὰ τίτου καὶ λουκᾶ.

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM AD GALATAS.

GALATÆ *sunt Graci. Hi verbum veritatis primùm ab Apostolo acceperunt: sed post discessum eius tentati sunt à falsis Apostolis, vt in Legem & circuncisionem verterentur. Hos Apostolus reuocat ad fidem veritatis, scribens eis ab Epheso.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

RVRSVS EPISTOLA AD GALATAS.

GVIDONE FABRICIO BOBERIANO EXCRIPTORE ET INTERPRETE.

Quotidie. CAP. I.

PAVLVS *Apostolus non* ab hominibus, *neque* per hominem, *sed* per Iesum Christum, *& Deum Patrem qui suscitauit eum à mortuis:*

[1] *Omnesque fratres qui mecum sunt, ecclesijs quæ sunt Galatiæ.*

[2] *Gratia vobiscum, & pax à Deo patre & à Domino nostro Iesu Christo.*

[3] *Qui dedit semetipsum pro peccatis nostris, vt eriperet nos ex hoc seculo malo iuxta voluntatem Dei patris nostri.*

[4] *Cui gloria in seculum seculorum. Amen.*

[5] *Miror quomodo tam cito conamini transferimini ab eo qui vos vocauit in gratiam suam, ad euangelium aliud.*

[6] *Quod quidem non est aliud, nisi sunt qui vos conturbant, & volunt conuertere Euangelium Christi.*

[7] *Sed licet nos, aut angelus de cælo euangelizet vobis, præterquam quod euangelizauimus vobis, anathema sit.*

[8] *Sicut prædiximus, & nunc iterum dico: Si quis vobis euangelizauerit præter id quod accepistis, anathema sit.*

[9] *Modò enim hominibus suadeo, an Deo: An quæro hominibus placere? Si adhuc hominibus placerem, Christi seruus non essem.*

[10] *Notum enim vobis facio fratres Euangelium quod euangelizatum est à me, quia non est secundum hominem.*

[11] *Neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici: sed per reuelationem Iesu Christi.*

[12] *Audistis enim conuersationem meam aliquando in Iudaismo, quoniam supra modum persequebar ecclesiam Dei, & expugnabam illam.*

[13] *Et proficiebam in Iudaismo supra multos coætaneos meos in genere meo, abundantiùs æmulator existens paternarum inearum traditionum.*

[14] *Ac progressus fecerim in Iudaismo supra multos coætaneos meos qui erant in nostione mea, & maiorem in modum æmulator doctrinarum patrum meorum.*

EPISTOLA B. PAVLI AD GALATAS.

CAP. I.

PAVLVS Apostolus nō ab hominibus, neque per hominem, sed per Iesum Christū, & Deū Patrem qui suscitauit eum à mortuis; Et qui mecum sunt omnes fratres: ecclesijs Galatiæ: Gratia vobis & pax à Deo patre & Domino nostro Iesu Christo.

Qui dedit semetipsum pro peccatis nostris, vt eriperet nos de præsenti seculo nequam, secundum voluntatem Dei & Patris nostri.

Cui est gloria in secula seculorum. Amen. Miror, quòd sic tam citò transferimini ab eo qui vos vocauit in gratiam Christi, in aliud Euangelium.

Quod non est aliud, nisi sunt aliqui qui vos conturbant, & volunt conuertere Euangelium Christi.

Sed licet nos, aut angelus de cælo euangelizet vobis, præterquam quod euangelizauimus vobis, anathema sit.

Sicut prædiximus, & nunc iterum dico: Si quis vobis euangelizauerit præter id quod accepistis, anathema sit.

Modò enim hominibus suadeo, an Deo: An quæro hominibus placere? Si adhuc hominibus placerem, Christi seruus non essem.

NOTVM enim vobis facio fratres Euangelium quod euangelizatum est à me, quia non est secundum hominem.

Neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici: sed per reuelationem Iesu Christi.

Audistis enim conuersationem meā aliquando in Iudaismo, quoniam supra modum persequebar ecclesiam Dei, & expugnabam illam.

Et proficiebam in Iudaismo supra multos coætaneos meos in genere meo, abundātiùs æmulator existens paternarum inearum traditionum.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

κεφ. α'.

[1] ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·

[2] καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς γαλατίας.

[3] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ

[4] τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·

[5] ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

[6] Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον.

[7] ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ.

[8] ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρὸ εὐηγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

[9] ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμῖν εὐαγγελίζεται παρὸ ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

[10] ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.

[11] Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον.

[12] οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ χριστοῦ.

[13] ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν·

[14] καὶ προέκοπτον ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * Quum autem voluit ille, qui segregauit
me ab vtero matris meæ, & vocauit me per
gratiam suam:
16 * Vt reuelaretur Filius eius in me, vt an-
nuntiarem eum inter Gentes. Statim non pe-
teſeci carni & sanguini.
17 * Neque profectus sum in Ourischlem ad
Apostolos qui me præcesserunt: sed profectus
sum in Arabiam, & iterum reuersus sum ad
Darmasouk.
18 * Deinde post tres annos profectus sum ad
Ourischlem vt inuiserem Kipho, & mansi
apud illum dies quindecim.
19 * Alium autem ex Apostolis non vidi, nisi
Iaakoub fratrem Domini nostri.
20 * Hæc autem quæ scribo vobis, ecce coram
Deo sunt, quia non mentior.
21 * Posteà verò veni in regiones Syriæ &
Ciliciæ. * Nec de facie quidē cognoscebar ab
22 ecclesijs illis, quæ in Iihondea sunt in Iudæa-
23 cho. * Sed hoc tantùm auditum habebant:
Qui quondam persequebatur nos, nunc e-
uangelizat fidem illam, quam ante aliquod
tempus expugnabat.
24 * Et glorificabant in me Deum
De Patribus.

CAP. II.

1 ITerum autem à quatuordecim annis ascen-
di ad Ourischlem cum Barnabâ, & assum-
pto & Titum.
2 * Ascendi autem per reuelationem: & pro-
tuli eis euangelium quod prædico inter Gen-
tes, ac priuatim illis ostendi qui exsistimant
aliquid esse, ne in vanum currerem, aut
3 currerem. * Nec etiam Titus qui mecum
erat, quūm esset Aramæus [Gentilis,] compul-
sus est vt circuncideretur.
4 * Sed propter falsos fratres qui subintro-
sunt ad nos, vt explorarent libertatem quam
habemus in Iesebua Meschicho, vt nos ser-
5 tem me redigerent. * Sed ne ad horam quidem
plenitudinem abiecimus nos ad subiectionem
eorum, vt veritas euangelij permaneat apud
6 vos. * Illi autem qui videbantur esse ali-
quid, quales verò fuerint, non est mihi curæ.
Deus enim facies hominū nō accipit, [illi, inquam, qui
personarum non habet,] illi, inquam, nihil
contulerunt in me.

15 * Cùm autem placuit ei qui me se-
gregauit ex vtero matris meæ, & vocauit
per gratiam suam:
16 * Vt reuelaret filium suum in me, vt e-
uangelizarem illum in Gentibus, con-
tinuò non acquieui carni & sanguini.
17 * Neque veni Ierosolymam ad ante-
cessoros meos Apostolos: sed abij in Ara-
biam, & iterum reuersus sum Damas-
cum.
18 * Deinde post annos tres veni Iero-
solymam videre Petrum: & mansi apud D
eum diebus quindecim.
19 * Alium autem Apostolorum vidi ne-
minem: nisi Iacobum fratrem Domini.
20 * Quæ autem scribo vobis: ecce co-
ram Deo, quia non mentior.
21 * Deinde veni in partes Syriæ & Ci-
liciæ.
22 * Eram autem ignotus facie ecclesijs
Iudææ, quæ erant in Christo:
23 * Tantùm autem auditum habebant:
quoniā qui persequebatur nos aliquan-
do, nunc euangelizat fidem, quam ali-
quando expugnabat.
24 * Et in me clarificabant Deum.

CAP. II.

1 DEinde post annos quatuordecim, ite-
rum ascendi Ierosolymam cum Bar- A
naba, assumpto & Tito.
2 * Ascendi autem secundum reuelatio-
nem: & contuli cum illis Euangelium
quod prædico in Gentibus, seorsum au-
tem iis qui videbantur † aliquid esse: ne
forte in vacuum currerē aut cucurrissem.
3 * Sed neque Titus qui mecū erat, cùm
esset Gentilis, compulsus est circuncidi.
4 * Sed propter subintroductos falsos
fratres qui subintroierūt explorare liber-
tatem nostram quam habemus in Chri-
sto Iesu, vt nos in seruitutem redigerent.
5 * Quibus neque ad horam cessimus
†subiectioni: vt veritas Euāgelij perma-
neat apud vos.
6 * Ab ijs autem qui videbantur esse B
aliquid, quales aliquādo fuerint, nihil mea
interest. Deus personam hominis non
accipit; mihi enim qui videbantur esse
aliquid, nihil contulerunt.

15 * ὅτε δὲ ηὐδόκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μη-
τρός μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ,
16 * ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ, ἵνα εὐαγγελίζω-
μαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ
αἵματι·
17 * οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ
ἀποστόλους· ἀλλ' ἀπῆλθον εἰς ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέ-
στρεψα εἰς δαμασκόν.
18 * ἔπειτα μετ' ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι
πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε.
19 * ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ ἰάκωβον τὸν
ἀδελφὸν τοῦ κυρίου.
20 * ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύ-
δομαι.
21 * ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς συρίας, καὶ τῆς κι-
λικίας.
22 * ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ τοῖς ἐκκλησίαις
τῆς ἰουδαίας τοῖς ἐν χριστῷ·
23 * μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν
εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει.
24 * καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

β.

1 * Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς
ἱεροσόλυμα μετὰ βαρναβᾶ, συμπαραλαβὼν καὶ τίτον.
2 * ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ
εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δο-
κοῦσι, μή πως εἰς κενὸν τρέχω, ἢ ἔδραμον.
3 * ἀλλ' οὐδὲ τίτος ὁ σὺν ἐμοὶ, ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη πε-
ριτμηθῆναι·
4 * διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεί-
ἦλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν
χριστῷ ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωσιν·
5 * οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια
τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς.
6 * ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν
μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸς ἀνθρώπου οὐ συλλαμβάνει·
ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες, οὐδὲν προσανέθεντο.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * Imò contrà: viderunt enim mihi concreditum esse Euangelium præputij sicut concreditum est Kipho circuncisionis.

8 * Is enim qui efficax fuit in Kipho ad Apostolatum circuncisionis, efficax in me quoque fuit in Apostulatu gentium.

9 * Quumq; cognouissent gratiam quæ mihi data est, Iaakoub, & Kipho, & Iouhanes, qui quidem habebantur vt qui essent columnæ, dextram societatis dederunt mihi & Barnabbæ, vt nos inter Gentes, ipsi verò in circuncisionem:

10 * Tantùm vt pauperum memores essemus, proinde mihi curæ fuit hoc ipsum facere.

Quotidie.

11 * Quum autem venisset Kipho Antiochiam, in faciem ipsius illum coarguj, quoniam offendebatur in eo.

12 * Vt qui antequam venissent quidam à Iaakoub, cum Gentibus comedebat: quum autem venissent, subduceret sese & segregaret, quippe qui timeret ab eis, qui ex circuncisione erant.

13 * Et simulabant vnà cum eo ad hoc etiam quoque Jhoudæi, ita vt & Barnabbas abduceretur in acceptionem vultus eorum [simulationem.]

14 * Quum viderem eos non recta incedere in veritate Euangelij, dixi Kipho coram omnibus, Si tu Jhoudæus quum sis, [Gentilitio more] viuis, & non Jhoudæus, quomodo cogis Gentes Jhoudaizare vivere?

15 * Si enim nos qui propria natura Jhoudæi sumus, nec sumus ex Gentibus peccatores.

16 * Quandoquidem scimus non iustificari hominem ex operibus Legis, sed per fidem Ieschua Meschicho, & nos in Jeschua Meschicho credimus, vt ex fide in Meschicho iustificemur, non autem ex operibus Legis: quoniam ex operibus Legis non iustificabitur omnis [vlla] caro.

7 * Sed econtra, cùm vidissent quòd creditum est mihi Euangelium præputij, sicut † Petro circuncisionis.

8 * Qui enim operatus est Petro in Apostolatum circuncisionis: operatus est & mihi inter Gentes.

9 * Et cùm cognouissent gratiam quæ data est mihi, Iacobus & Cephas & Iohannes, qui videbantur columnæ esse, dextras dederunt mihi & Barnabæ societatis: vt nos in Gentes, ipsi autem in circuncisionem:

10 * Tantùm vt paupertū memores essemus, quod etiam solicitus fui hoc ipsum facere.

11 * Cvm autem venisset † Petrus Antiochiam: in faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat.

12 * Prius enim quàm venirent quidam à Iacobo, cum Gentibus edebat: cùm autem venissent, subtrahebat & segregabat se, timens eos qui ex circuncisione erant:

13 * Et simulationi eius consenserunt cæteri Iudæi, ita vt & Barnabas duceretur ab eis in illam simulationem.

14 * Sed cùm vidissem quòd nō rectè ambularent ad veritatem Euangelij, dixi Cephæ coram omnibus: Si tu cùm Iudæus sis, gentiliter viuis, & non Iudaicè: quomodo Gentes cogis iudaizare?

15 * Nos natura Iudæi, & non ex Gentibus peccatores.

16 * Scientes autem quòd non iustificatur homo ex operibus Legis, nisi per fidē Iesu Christi: & nos in Christo Iesu credidimus, vt iustificemur ex fide Christi: & non ex operibus Legis: propter quod ex operibus Legis non iustificabitur omnis caro.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ad adorationem Crucis.

17 * Quòd si dum studemus iustificari per Meschicho, reperimur & ipsi peccatores, ergo Jeschua Meschicho minister est peccati? Absit.

18 * Si enim quæ demolitus sum, ea rursùm ædifico, meipsum transgressorem mandati exhibeo.

19 * Siquidem ego per Legem Legi mortuus sum, vt Deo viuam, & cum Meschicho crucifixus sum.

20 * Proinde iam non ego viuo, sed viuit in me Meschicho; & hanc vitam quam nunc viuo in carne, per fidem filij Dei viuo, qui dilexit me, ac dedit semetipsum pro me.

21 * Non aspernor gratiam Dei. Si enim per Legem est iustitia, Meschicho frustrà mortuus est.

CAP. III.

1 O dementes Galatæ, quis vos fascinauit, non tobedire veritati, ante quorum oculis Jeschua Meschicho coram oculis vestris crucifixus.

2 * Hoc tantùm velim à vobis scire, Ex operibus Legis accepistis Spiritum, an ex auditu fidei?

3 * Itane stulti estis, vt quum spiritu cœperitis, nunc carne absoluatis?

4 * Et hæc omnia frustrà sustinuistis? Si tamen & frustrà.

5 * Qui ergo tribuit vobis spiritum, & operatur virtutes in vobis, ex operibus Legis, an ex auditu fidei id egit?

6 * Quemadmodum credidit Abrahom Deo, & imputatum est ei ad iustitiam.

7 * Scitote igitur eos qui sunt ex fide filios esse Abrahom.

8 * Quum enim præsciret Deus per fidem iustificatum iri Gentes, prænuntiauit Abrahom, prout ait scriptura sancta, In te benedicentur omnes Gentes.

9 * Itaq; fideles benedicentur in Abrahom fideli.

10 * Quotquot enim sunt ex operibus Legis, execrationi subjiciuntur. Scriptum est enim: Execrabilis omnis qui non præstiterit ea quæcunque scripta sunt in Lege.

17 * Quod si quærentes iustificari in Christo inuenti sumus & ipsi peccatores: numquid Christus peccati minister est? Absit.

18 * Si enim quæ destruxi, iterum hæc reædifico: præuaricatorem me constituo.

19 * Ego enim per Legem, Legi mortuus sum, vt Deo viuam: Christo confixus sum cruci.

20 * Viuo autem iam non ego: viuit verò in me Christus. Quod autem nunc viuo in carne: in fide viuo filij Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.

21 * Non abijcio gratiam Dei. Si enim per Legem iustitia, ergo gratis Christus mortuus est.

CAP. III.

1 O Insensati Galatæ, quis vos fascinauit, non †obedire veritati, ante quorum oculos Iesus Christus proscriptus est, †in vobis crucifixus?

2 * Hoc solùm à vobis volo discere: Ex operibus Legis Spiritum accepistis, an ex auditu fidei?

3 * Sic stulti estis vt cum Spiritu cœperitis, nunc carne †consummemini?

4 * Tanta passi estis sine causa? si tamen sine causa.

5 * Qui ergo tribuit vobis Spiritum, & operatur virtutes in vobis: ex operibus Legis, an ex auditu fidei?

6 * Sicut *, Abraham credidit Deo, & reputatum est illi ad iustitiam.

7 * †Cognoscite ergo quia qui ex fide sunt, ij sunt filij Abrahæ.

8 * Prouidens autem scriptura quia ex fide iustificat Gentes Deus: prænuntiauit Abrahæ, Quia benedicentur in te omnes Gentes.

9 * Igitur qui ex fide sunt, benedicentur cum fideli Abraham.

10 * Quicunque enim ex operibus Legis sunt, sub maledicto sunt. Scriptum est enim: Maledictus omnis qui non permanserit in omnibus quæ scripta sunt in libro Legis, vt faciat ea.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * Quòd autem nemo iustificetur in Lege apud Deum, illud est manifestum, quoniam iustus ex fide viuet.

12 * Lex autem non est ex fide: sed qui fecerit ea, viuet in illis.

13 * Porrò Meschicho nos exemit ab execratione Legis, ipseque factus est pro nobis execratio. Scriptum est enim, Execrabilis omnis qui suspenditur in ligno.

14 * Vt inter gentes esset benedictio Abrahæ per Ieschua Meschicho, vt nos acciperemus promissionem spiritus per fidem.

Annunciatio genetricis Dei.

15 * Fratres, tanquam inter homines loquor, testamentum hominis quod confirmatum est, nemo reprobat, aut inuitio addit quicquam.

16 * Abrahæ autem promissa sunt promissiones & semini eius. Non dicit, Et seminibus, quasi plurimis: sed quasi in vno, Et semini tuo, qui est Meschicho.

17 * Hoc autem dico, nempe testamentum quod antè confirmatum est à Deo in Meschicho, Lex ipsa quæ facta est post quadringentos & triginta annos non potest improbare & euacuare illud promissum.

18 * Quod si ex Lege est hæreditas, iam non est ex promissione. Abrahæ autem per promissionem donauit eam Deus.

19 * Quid ergo Lex? propter transgressiones addita est, vsque dum veniret semen cui facta fuerat promissio: & data est Lex per Angelos in manu Mediatoris.

20 * Mediator autem vnius non est, Deus verò vnus est.

21 * Lex ergo aduersatur promissis Dei? Absit. Si enim data esset Lex quæ posset viuificare, verè ex Lege esset iustitia.

22 * Sed conclusit scriptura omnia sub peccato, vt promissio per fidem Iesu Meschicho daretur ijs qui credunt.

11 * Quoniam autem in Lege nemo iustificatur apud Deum, manifestum est: quia iustus ex fide† viuet.

12 * Lex autem non est ex fide: sed qui fecerit ea, viuet in illis.

13 * Christus nos redemit de maledicto Legis, factus pro nobis maledictum, quia scriptum est: Maledictus omnis qui pendet in ligno.

14 * Vt in Gentibus benedictio Abrahæ fieret in Christo Iesu: vt pollicitationem Spiritus accipiamus per fidem.

15 * Fratres, secundùm hominem dico, tamen hominis confirmatum testamentum nemo spernit, aut superordinat.

16 * Abrahæ dictæ sunt promissiones: & semini eius. Non dicit: Et seminibus, quasi in multis: sed quasi in vno. Et semini tuo qui est Christus.

17 * Hoc autem dico, testamentum confirmatum† à Deo: quæ post quadringentos & triginta annos facta est Lex, non irritum facit ad euacuandam promissionem.

18 * Nam si ex Lege hæreditas, iam non ex promissione. Abrahæ autem per repromissionem donauit Deus.

19 * Quid igitur Lex? Propter† transgressiones posita est, donec veniret semen cui promiserat: ordinata per angelos in manu Mediatoris.

20 * Mediator autem, vnius nō est. Deus autem vnus est.

21 * Lex ergo aduersus promissa Dei? Absit. Si enim data esset Lex quæ posset viuificare: verè ex Lege esset iustitia.

22 * Sed conclusit scriptura omnia sub peccato: vt promissio ex fide Iesu Christi daretur credentibus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[23] *Prius autem quàm veniret fides, ſub Lege cuſtodiebamur concluſi, in eam fidem quæ reuelanda erat.

[24] *Itaque Lex pædagogus noſter fuit in Chriſto: vt ex fide iuſtificemur.

[25] *At vbi venit fides, iam non ſumus ſub pædagogo.

[26] *Omnes enim filij Dei eſtis per fidem † in Chriſto Ieſu.

[27] *Quicunque enim in Chriſto baptizati eſtis: Chriſtum induiſtis.

[28] *Non eſt Iudæus, neque Græcus, non eſt ſeruis, neque liber, non eſt maſculus, neque fœmina. Omnes enim vos vnum eſtis in Chriſto Ieſu.

[29] *Si autem vos Chriſti; ergo ſemen Abrahæ eſtis, ſecundùm promiſſionem hæredes.

† Gal. 3. 1.

CAP. IIII.

[1] DIco autem, quanto tempore hæres paruulus eſt, nihil differt à ſeruo, cùm A ſit dominus omnium,

[2] *Sed ſub tutoribus & actoribus eſt vſque ad præfinitum tempus à patre:

[3] *Ita & nos, cùm eſſemus paruuli, ſub elementis mundi eramus ſeruientes.

[4] *At vbi venit plenitudo temporis, miſit Deus Filium ſuum factum ex muliere, factum ſub Lege:

[5] *Vt eos qui ſub Lege erãt, redimeret, vt adoptionem filiorum reciperemus.

[6] *Quoniam autẽ eſtis filij: miſit Deus Spiritum Filij ſui in corda veſtra clamantem: Abba, Pater.

[7] *Itaque iam non eſt ſeruus, ſed filius. Quod ſi filius: & hæres per Deum.

[8] *Sed tunc quidem ignorantes Deum, his qui natura non ſunt dij, ſeruiebatis.

[9] *Nunc aũt cùm cognoueritis Deum, imò cogniti ſitis à Deo: quomodo conuertimini iterum ad infirma & egena elementa, quibus denuò ſeruire vultis?

[10] *Dies obſeruatis, & menſes, & tempora, & annos.

[23] *πρὸ δὲ τοῦ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμου ἐφρουρούμεθα, συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.

[24] *ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν.

[25] *ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν.

[26] *πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

[27] *ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.

[28] *οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

[29] *εἰ δὲ Χριστοῦ, ἄρα σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε, κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

δ'.

[1] *Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὤν,

[2] *ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους, ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός.

[3] *οὕτω καὶ ἡμεῖς ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι.

[4] *ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον

[5] *ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν.

[6] *ὅτε δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ.

[7] *ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος θεοῦ διὰ Χριστοῦ.

[8] *ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει οὖσι θεοῖς.

[9] *νῦν δὲ γνόντες θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε;

[10] *ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτούς.

CAP. IIII. Interp. Syriaca.

[23] *Cæterùm antequam veniret fides, ſub cuſtodiebat nos concluſos in eam fidem, quæ erat reuelanda.

[24] *Lex igitur pædagogus fuit nobis ad Mſchicho, vt ex fide iuſtificemur.

[25] *At poſtquam venit fides, non ſumus ſub pædagogo.

[26] *Etenim vos omnes eſtis filij Dei per fidem in Ieſchua Meſchicho.

[27] *Quotquot enim in Meſchicho baptizati eſtis, Meſchicho induiſtis.

[28] *Non eſt Iehoudæus, neque Aramæus [Gentilis] non eſt ſeruus, neq; ingenuus, non eſt maſculus neque fœmina. Siquidem vos omnes vnum eſtis in Ieſchua Meſchicho.

[29] *Quòd ſi ipſius Meſchicho eſtis, iam ejus ſemen Abrahom: & hæredes per promiſſionem.

Ad oblationem Natiuitatis.

CAP. IIII.

[1] DIco autem quamdiu hæres paruulus eſt, nihil differt à ſeruo, quum ſit Dominus omnium.

[2] *Sed ſub tutoribus eſt & præfectoribus, vſque ad tempus quod præfinitum patre ipſius.

[3] *Ita & nos quum eſſemus paruuli, ſub elementis mundi, eramus in ſeruitute redacti.

[4] *At poſtquam venit plenitudo temporis, miſit Deus filium ſuum, & factus eſt ex muliere, & factus eſt ſub Lege.

[5] *Vt eos qui ſub Lege erant redimeret, reciperemus poſitionem filiorum.

[6] *Quoniam autem eſtis filij, miſit Deus Spiritum illum Filij ſui in corda veſtra clamantem Abba, Patrem noſtrum.

[7] *Itaque ſerui non eſtis, ſed filij; quòd ſi filij, etiam hæredes Dei per Ieſchua Meſchicho.

[8] *Tunc enim quum ignorabatis Deum, ſeruiebatis eos qui natura ſua non ſunt Dij.

[9] *Nunc autem quum cognouerint Deum, vel potius cognita ſitis à Deo, iterum conuertimini ad ea elementa infirma & egena, ac denuò vultis illis ſeruire.

[10] *Dies & menſes, & tempora, & annos obſeruatis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * Timeo vos, ne forte in vanum laborauerim in vobis.
12 * Estote vt ego sum, quandoquidem ego vt vos factus sum: Fratres mei, obsecro vos; nihil me offendistis.
13 * Nostis enim quòd per infirmitatem carnis meæ euangelizauerim vobis iampridem.
14 * Et tentationem quæ erat in carne mea, non spreuistis nec execrati estis, sed tanquam Angelum Dei excepistis me, & tanquam Ieschua Meschicho.
15 * Vbi est ergo beatitas vestra? testimonium enim fero de vobis, quòd si fieri posset, oculos vestros eruissetis, ac dedissetis mihi.
16 * Num inimicus factus sum vobis, quòd prædicauerim vobis veritatem?
17 * Æmulantur vos non bene; sed excludere vos volunt, vt ipsos æmulemini.
18 * Bonum est autem vt æmulemini in bona semper, nec tantum quum vobis adsum.

Natiuitas Iouchanon.

19 * Filioli mei quos denuò parturio, donec formetur in vobis Meschicho.
20 * Vellem siquidem adesse apud vos nunc, vt mutarem filium vocis meæ [meam], quoniam stupefactus sum in vobis.
21 * Dicite mihi vos qui vultis esse sub Lege, Legem ipsam non auditis?
22 * Scriptum est enim, Abrahom duos esse filios, vnum ex ancilla, & alterum ex libera.
23 * Sed qui ex ancilla, secundum carnem natus est; qui verò ex libera, per repromissionem exitit.
24 * Hæc autem sunt allegoriæ dictorum testamentorum, vnum quidem à monte Sina generans in seruitutem, quæ est Hagar.
25 * Nã Hogor mons est Sina in Arabia; consinis est autem ipsi Ourischlem, quæ est in seruitutem ipsa & filij eius.
26 * Illa verò Ourischlem excelsa, libera est, quæ est mater nostra.
27 * Scriptum est enim, Lætare sterilis, quæ non paris: erumpe & clama, quæ nõ parturis: quia multi filij desertæ, magis quàm eius quæ habet virum.

11 * Timeo vos, ne forte sine causa labo rauerim in vobis.
12 * Estote sicut ego, quia & ego sicut vos: fratres, obsecro vos: nihil me læsistis.
13 * Scitis autem quia per infirmitatem carnis euangelizaui vobis iampridem:
14 * Et tẽtationem †meam in carne mea, non spreuistis neque respuistis, sed sicut angelum Dei excepistis me, sicut Christum Iesum.
15 * Vbi est ergo beatitudo vestra? Testimonium enim perhibeo vobis, quia si fieri posset, oculos vestros eruissetis, & dedissetis mihi.
16 * Ergo inimicus vobis factus sum verum dicens vobis?
17 * Æmulantur vos non bene: sed exclu dere vos volunt, vt illos æmulemini. C
18 * Bonum autem æmulamini in bono semper: & non tãtùm cùm præsens sum apud vos.

19 * Filioli mei quos iterum partu rio, donec formetur Christus in vobis.
20 * Vellem autem esse apud vos modò, & mutare vocem meam: quoniam confundor in vobis.
21 * Dicite mihi qui sub Lege vultis esse, Legem non legistis?
22 * Scriptum est enim, quoniam Abraham duos filios habuit: vnum de ancilla, & vnum de libera.
23 * Sed qui de ancilla, secundùm carnem natus est: qui autem de libera, per repromissionem.
24 * Quæ sunt per allegoriam dicta. Hæc enim sunt duo testamenta. Vnum quidem † à monte Sina, in seruitutem generans: quæ est Agar.
25 * Sina enim mons est in Arabia: qui cõiunctus est ei, quæ nunc est Ierusalem, & seruit cum filijs suis.
26 * Illa autem quæ sursum est Ierusalem, libera est: quæ est mater nostra.
27 * Scriptum est enim: Lætare sterilis, quæ non paris: erumpe & clama, quæ nõ parturis: quia multi filij desertæ, magis quàm eius quæ habet virum.

11 * φοβοῦμαι ὑμᾶς, μήπως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.
12 * γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν· οὐδέν με ἠδικήσατε·
13 * οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον·
14 * καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε· ἀλλ' ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς χριστὸν Ἰησοῦν.
15 * τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι.
16 * ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν;
17 * ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς· ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.
18 * καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ παντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς.
19 * Τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ χριστὸς ἐν ὑμῖν·
20 * ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου· ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.
21 * λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε;
22 * γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας.
23 * καὶ ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγελίας.
24 * ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν αἱ δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἁγάρ·
25 * τὸ γὰρ Ἁγὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς·
26 * ἡ δὲ ἄνω Ἰερουσαλὴμ, ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν·
27 * γέγραπται γάρ, εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Circuncisione Domini nostri.

28 * Nos autem fratres mei, secundùm Isaac filij sumus promissionis.

29 * At quemadmodum tunc is qui natus erat secundum carnem persequebatur eum, qui secundum spiritum; ita & nunc.

30 * Sed quid ait Scriptura? Eijce ancillam & filium eius, quia hæreditatem non possidebit filius ancillæ cum filio liberæ.

31 * Nos itaque fratres mei, non sumus filij ancillæ, verùm filij liberæ.

CAP. V.

1 STate igitur in libertate illa qua Messias nos donauit, & ne mancipentur rursus iugo seruitutis.

2 * Ecce ego Paulus dico vobis, quòd si circuncidamini, Meschicho nihil vobis proderit.

3 * Conteſtor autem iterum, omnem hominem qui circunciditur, debitorem esse totius Legis adimplendæ.

4 * Desciuistis à Meschicho quicumque per Legem iustificamini, & à gratia excidistis.

5 * Nos enim spiritu qui est ex fide, spem iustitiæ opperimur.

6 * Nam in Meschicho Jeschua neque circuncisio, neque præputium, sed fides quæ per charitatem operatur.

7 * Pulchrè currebatis; quis vos remorabatur est ne veritati assensum præberetis?

8 * Persuasio vestra non profecta est ab eo qui vocauit vos.

9 * Paululum fermenti totam conspersionem fermentat.

10 * Ego confido de vobis in Domino, quòd nihil aliud sentietis. Cæterùm qui turbat vos, iudicium sustinebit, quisquis ille fuerit.

11 * Ego autem fratres mei si adhuc circuncisionem prædico, cur persecutionem patior? num abolitum est offendiculum crucis?

12 * Vtinam autem præscindèdo præcidantur illi qui vos labefactant.

Dominica III. Ieiunij.

13 * Porrò vos in libertatem vocati estis fratres mei, tantùm ne sit libertas occasionem carnis, sed per charitatem seruite alter alteri.

28 * Nos autem fratres secundum Isaac promissionis filij sumus.

29 * Sed quomodo tunc is qui secundùm carnem natus fuerat, persequebatur eum qui secundùm spiritum: ita & nunc.

30 * Sed quid dicit Scriptura? Eijce ancillam & filium eius, non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ.

31 * Itaque fratres, non sumus ancillæ filij, sed liberæ: qua libertate Christus nos liberauit.

CAP. V.

1 STate: & nolite iterum iugo seruitutis contineri. A

2 * Ecce ego Paulus dico vobis, Quoniam si circuncidamini, Christus vobis nihil proderit.

3 * Testificor autem rursus omni homini circuncidenti se, quoniam debitor est vniuersæ Legis faciendæ.

4 * Euacuati estis à Christo, qui in Lege iustificamini: à gratia excidistis.

5 * Nos enim spiritu, ex fide, spem iustitiæ expectamus.

6 * Nam in Christo Iesu neque circuncisio aliquid valet, neque præputium: sed fides quæ per charitatem operatur.

7 * Currebatis bene: quis vos impediuit veritati non obedire*?

8 * Persuasio †, non est ex eo qui vocat vos.

9 * Modicum fermẽtum totam massam corrumpit.

10 * Ego confido in vobis in Domino: quòd nihil aliud sapietis: qui autem conturbat vos, portabit iudicium, quicunque est ille.

11 * Ego autem fratres, si circuncisionem adhuc prædico: quid adhuc persecutionem patior? Ergo euacuatum est scandalum crucis.

12 * Vtinam & abscindantur qui vos conturbant.

13 * Vos enim in libertatem vocati estis fratres: tantùm ne libertatem in occasionem detis carnis, sed per charitatem † seruite inuicem.

28 * ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, κ᾽ ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν.

29 * ἀλλ᾽ ὥσπερ τότε ὁ κ᾽ σαρκὰ γεννηθεὶς, ἐδίωκε τὸν κ᾽ πνεῦμα, ἔτω καὶ νῦν.

30 * ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς. οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μ᾽ ὁ υἱὸς τ᾽ ἐλευθέρας.

31 * ἄρα, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας. τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ἧ χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε.

ϛ.

1 * Στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.

2 * ἴδε ἐγὼ παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.

3 * μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι.

4 * κατηργήθητε ἀπὸ χ᾽ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τ᾽ χάριτος ἐξεπέσατε.

5 * ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα.

6 * ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι᾽ ἀγάπης ἐνεργουμένη.

7 * ἐτρέχετε καλῶς, τίς ὑμᾶς ἐνέκοψε τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;

8 * ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τ᾽ καλοῦντος ὑμᾶς.

9 * μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ.

10 * ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρῖμα, ὅστις ἂν ᾖ.

11 * ἐγὼ δὲ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τ᾽ σταυροῦ.

12 * ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

13 * Ὑμεῖς γὰρ ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τ᾽ ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * Tota siquidem Lex hoc vno verbo im-
pletur, Diliges proximum tuum ſicut teipſum.
15 * Quòd ſi alius alium mordetis, & diſcer-
ratis, videte ne alius ab alio conſumamini.
16 * Dico autem ſpiritu ambulate, & con-
cupiſcentiam carnis nunquam exequemini.
17 * Caro ſiquidem concupiſcit id quod ledit
ſpiritum, & ſpiritus id quod ledit carnem,
[aduerſatur carni.] proinde hæc duo ſunt ſibi
inuicem contraria, vt non, quod vultis, illa
faciatis.
18 * Quod ſi ſpiritu ducimini, non eſtis ſub
Lege.
19 * Nota ſunt enim opera carnis, quæ ſunt
fornicatio, immundities, proteruia,
20 * Cultus idolorum, veneficium, inimici-
tiæ, contentiones, æmulationes, iræ, diſſen-
ſiones, ſectæ,
21 * Inuidia, homicidium, temulentia, laſci-
uia, [comeſſatio,] omniáque his ſimilia: quæ
qui faciunt, vt iam prædixi vobis, & nunc
dico, regni Dei hæreditatem non ſunt adep-
turi.
22 * Fructus autem ſpiritus ſunt charitas,
gaudium, pax, longanimitas,
23 * Benignitas, gratia, fides, manſuetudo,
patientia. Aduerſus huiuſmodi Lex poſita
non eſt.
24 * Qui verò ſunt Meſſichæ, carnem ſuam
crucifixerunt cum omnibus perturbationi-
bus, eiuſque deſiderijs.
25 * Viuamus ergo ſpiritu, & ſpiritum per-
ficiamus.
26 * Nec efficiamur inanes gloriæ, alter alte-
rum parimpendentes, & alter alteri inuo-
dentes.

CAP. VI.

1 * FRatres mei, ſi quis veſtrum præoccupa-
tus fuerit in delicto, vos qui ſpiritua-
les eſtis, erigite eum ſpiritu manſuetu, & con-
ſiderans te ipſum, ne & vos tentemini.
2 * Alter alterius onera portate: & ſic ad-
implebitis Legem Meſſichæ.
3 * Nam ſi quis arbitratur ſe aliquid eſſe,
quum nihil ſit: ipſe ſe ſeducit.

14 * Omnis enim Lex in vno ſermone im-
pletur: Diliges proximum tuum ſicut Cetipſum.
15 * Quòd ſi inuicem mordetis & comedi-
tis: videte ne ab inuicem conſumamini.
16 * Dico autem†: Spiritu ambulate, & deſyderia carnis non perficietis.
17 * Caro enim concupiſcit aduerſus ſpiritum: ſpiritus autem aduerſus carnem. hæc enim ſibi inuicem aduerſantur: vt non quæcunque vultis, illa faciatis.
18 * Quòd ſi ſpiritu ducimini: non eſtis ſub Lege.
19 * Manifeſta ſunt autem opera carnis, quæ ſunt, fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria,
20 * Idolorum ſeruitus, veneficia, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, tixæ, diſſenſiones, ſectæ,
21 * Inuidiæ, homicidia, ebrietates, comeſſationes, & his ſimilia: quæ prædico Dvobis, ſicut prædixi; quoniam qui talia agunt, regnum Dei non conſequentur.
22 * Fructus autem Spiritus eſt: charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas,
23 * Manſuetudo, fides, modeſtia, continentia, caſtitas. Aduerſus huiuſmodi nõ eſt Lex.
24 * Qui autem ſunt Chriſti, carnem ſuam crucifixerunt cum vitijs & concupiſcentijs.
25 * Si viuimus ſpiritu: ſpiritu & ambulemus.
26 * Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, inuicem prouocantes, inuicem inuidentes.

CAP. VI.

1 * FRatres & ſi præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui ſpirituales eſtis, huiuſmodi inſtruite in ſpiritu lenitatis, conſyderans teipſum, ne & tu tenteris.
2 * Alter alterius onera portate: & ſic adimplebitis Legem Chriſti.
3 * Nam ſi quis exiſtimat ſe aliquid eſſe, cùm nihil ſit: ipſe ſe ſeducit.

14 * ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν.
15 * εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
16 * λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε.
17 * ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἃ ἐὰν θέλητε, ταῦτα ποιῆτε.
18 * εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον.
19 * φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστι, μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια·
20 * εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις·
21 * φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.
22 * ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,
23 * πραότης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος.
24 * οἱ δὲ τοῦ χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.
25 * εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.
26 * μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προσκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

5'.

1 * Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς.
2 * ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον χριστοῦ.
3 * εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὤν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 * Sed quisque opus suum probet, & sic intra seipsum erit gloriatio eius, & non in alio.
5 * Vnusquisque enim onus suum portabit.
6 * Communicet autem is qui audit sermonem [initiatur sermone] ei qui docet ipsum instruit in omnibus bonis.

Matutinis feriæ IIII. Passionis.

7 * Ne erretis, Deus non deluditur.
* Quicquid enim seminat homo, id ipsum demetet. Qui seminat per carnem, de carne metet corruptionem: qui per spiritum seminat, de spiritu vitam perennem metet.
9 * Quámque benefacimus, ne sit nobis tedio: erit enim tempus quo metemus, nisi nobis erit tædio.
10 * Nunc itaq; dum tempus habemus, operemur bona erga vnumquemque, sed maximè erga domesticos fidei.
11 * Videte quas scripturas scripsi vobis priùs manibus.
12 * Quotquot volunt gloriari in carne, hi cogunt vos circuncidi, tantùm vt per crucem Meschicho persecutionem patiantur.
13 * Nam qui circunciduntur, ne ipsi quidem seruant Legem, sed volunt vos circuncidi, vt in vestra carne glorientur.
14 * Mihi verò absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi: per quem Domini nostri Iesua Meschicho, per quem mundus crucifixus est mihi, & ego mundo.
15 * Nihil enim est circuncisio neque præputium, sed creatura noua.
16 * Et qui hanc semitam perfecerit, pax super eos et misericordia, ac super Israel Dei.
17 * Proinde nemo mihi laborem inferat: enim stigmata Domini nostri in corpore meo porto.
18 * Gratia Domini nostri Iesu Christi, cum spiritu vestro fratres. Amen.

Epistolæ ad Galatas quæ scripta est ab vrbe Roma, FINIT.

Transflat. B. Hieronymi. EPIST. AD GAL. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΓΑΛ. ς. 333

4 * Opus autem suum probet vnusquisque, & sic in semetipso tantùm gloriam B habebit, & non in altero.
5 * Vnusquisq; enim onus suum portabit.
6 * Communicet autē is qui catechizatur † verbo, ei qui se catechizat, in omnibus bonis.

7 * Nolite errare: Deus non irridetur. * Quæ enim seminauerit homo: hęc & metet. Quoniam qui seminat in carne sua, de carne & metet corruptionem. qui autem seminat in spiritu: de spiritu metet vitam æternam.
9 * Bonum autem facientes, nō deficiamus. tempore enim suo metemus non C deficientes.
10 * Ergo dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maximè autem ad domesticos fidei. 11 * Videte qualibus literis scripsi vobis mea manu.
12 * Quicunq; † volunt placere in carne: hi cogunt vos circuncidi, tantùm vt crucis Christi persecutionem nō patiantur.
13 * Neque enim qui circunciduntur, Legem custodiunt, sed volunt vos circuncidi: vt in carne vestra glorientur.
14 * Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi: per quem D mihi mūdus crucifixus est, & ego mūdo.
15 * In Christo enim Iesu neque circuncisio aliquid valet, neque præputium: sed noua creatura.
16 * Et quicunque hanc regulam secuti fuerint: pax super illos, & misericordia, & super Israel Dei.
17 * De cætero nemo mihi molestus sit. ego enim stigmata Domini † Iesu in corpore meo porto.
18 * Gratia Domini nostri Iesu Christi, cum spiritu vestro fratres. Amen.

Ad Galatas missa est è Roma.

4 * τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος· καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον.
5 * ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.
6 * κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον, τῷ κατηχοῦντι, ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς.

7 * Μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει.
8 * ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.
9 * τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι.
10 * ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.
11 * ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.
12 * ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται.
13 * οὐδὲ γὰρ οἱ περιτετμημένοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται.
14 * ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ.
15 * ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις.
16 * καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ.
17 * τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
18 * ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.

Πρὸς γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης.

EPHESII *sunt Asiani. Hi accepto verbo veritatis perstiterunt in fide. Hos collaudat Apostolus, scribens eis à Roma de carcere per Tychicum Diaconem.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

EPISTOLA AD EPHESIOS.

GVIDONE FABRICIO BODRIETO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Baptismi. CAP. I.

1 PAVLVS Apostolus Jeschua Meschicho per voluntatē Dei iis qui sunt Ephesi sanctis & fidelibus in Jeschua Meschicho.
2 Pax vobiscum & gratia à Deo patre nostro, & à Domino nostro Jeschua Meschicho.
3 Benedictus Deus Deus pater Domini nostri Jeschua Meschicho, qui benedixit nos omnibus benedictionibus spiritualibus in cælo per Meschicho.
4 Quemadmodum praelegit nos in ipso ante mundi constitutionem, vt essemus sancti & absque nævo in conspectu ipsius, & per charitatem praesignauit nos filii.
5 Et adoptauit nos in filios per Jeschua Meschicho, vti placuit voluntati ipsius,
6 celebretur laus gratiæ eius, quā gratificauit nos per dilectū suum.
7 In quo habemus redemptionem, & per sanguinem eius remissionem peccatorum, secundùm diuitias gratiæ suæ.
8 Quæ abundauit in nobis in omni sapientia, omnique intellectu spirituali.
9 Vt patefaceret nobis arcanum voluntatis suæ quod proposuerat exequi in seipso,
10 vt omnia denuò renouarentur in Meschicho, tum in cælo, tum in terra.
11 In quo & nos sumus, sicut praesignauit nos & voluit, qui omnia facit iuxta decretum voluntatis suæ:
12 Vt simus in laudem gloriæ eius nos, qui prius sperauimus in Meschicho, in decus gloriæ ipsius.
13 In quo & vos audistis sermonem veritatis, Euangelium salutis vestræ: in quo & credentes signati estis Spiritu promissionis sancto,
14 Sālitatis, qui promissus fuerat, qui est arrabo hereditatis nostræ in redemptionem eorū qui seruantur, & in laudē gloriæ ipsius.

Post Resurrectionem.

15 Propterea & ego audiens fidem vestram quæ est in Domino Jeschua Meschicho, & charitatem vestram erga omnes sanctos:

EPISTOLA B. PAVLI AD EPHESIOS.

CAP. I.

1 PAVLVS Apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei: omnibus sanctis qui sunt Ephesi: & fidelibus in Christo Iesu;
2 Gratia vobis & pax à Deo patre nostro, & Domino Iesu Christo.
3 Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali, in cælestibus, in Christo:
4 Sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, vt essemus sancti & immaculati in conspectu eius in charitate.
5 Qui prædestinauit nos in adoptionem filiorum, per Iesum Christum, in ipsum: secundum propositum voluntatis suæ,
6 In laudē gloriæ gratiæ suæ, in qua gratificauit nos in dilecto filio suo:
7 In quo habemus redemptionem per sanguinem eius, remissionem peccatorum secundum diuitias gratiæ eius,
8 Quæ superabundauit in nobis in omni sapientia & prudentia,
9 Vt notum faceret nobis sacramentum voluntatis suæ, secundū beneplacitum eius, quod proposuit in eo,
10 In dispensatione plenitudinis temporum, instaurare omnia in Christo, quę in cælis & quæ in terra sunt, in ipso.
11 In quo etiam nos sorte vocati sumus: prædestinati secundùm propositum eius qui operatur omnia, secundum consilium voluntatis suæ:
12 Vt simus in laudem gloriæ eius nos, qui antè sperauimus in Christo.
13 In quo & vos, cùm audissetis verbū veritatis, Euangelium salutis vestræ: in quo & credētes signati estis Spiritu promissionis sancto,
14 Qui est pignus hæreditatis nostræ, in redemptionem acquisitionis, in laudem gloriæ ipsius.
15 Propterea & ego audiens fidem vestram quæ est in Domino Iesu, & dilectionem in omnes sanctos.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ πρὸς ἐφεσίους ἐπιστολή.

κεφ. ά.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν ἐφέσῳ, καὶ πιστοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ·
2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
3 εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ·
4 καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ·
5 προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
6 εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ·
7 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ.
8 ἧς ἐπερίσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει
9 γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ
10 εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ χριστῷ· τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ.
11 ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν, προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ·
12 εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ, οὓς προηλπικότας ἐν τῷ χριστῷ·
13 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ·
14 ὅς ἐστιν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.
15 Διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους·

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Non desino gratias agere pro vobis, & mentionē vestri facere in precationibus meis.
17 * Vt Deus Domini nostri Iesu Christi Patersch̄icho Pater gloriæ, det vobis Spiritum sapientiæ & reuelationis per agnitionem ei⁊
18 * Vt illuminentur oculi cordium vestrorum, vt sciatis quæ sit spes vocationis eius, & quę diuitiæ gloriæ hæreditatis illius in Sanctis;
19 * Et quæ sit hæreditas virtutis illius in nos, qui credimus secundùm efficaciam roboris virtutis ipsius,
20 * Quam edidit in Meschicho, quum excitauit eum à mortuis, & sedere fecit à dextera sua in cælis
21 * Supra omnes Principatus, & Potestates, & Virtutes, & Dominationes, & supra omne nomen quod nominatur non solùm in hoc seculo, sed etiam in futuro.
22 * Ac subiecit omnia sub pedes eius, eúmque qui est supra omnia, dedit caput Ecclesiæ,
23 * Quæ est corpus illius, & complementum eius qui omnia in omnibus adimplet.

CAP. II.

1 ET vos quum essetis mortui delictis illis vestris,
2 * In quibus quondam ambulabatis, secundùm mundanam vanitatem mundi huius, & iuxta voluntatem principis potestatis aëris, qui est spiritus ille qui efficaciter agit in filios immorigeros.
3 * In quibus operibus nos quoque conuersumus antea per concupiscentias carnis nostræ, & exequebamur voluntatem carnis nostræ, nostrique sensus, & eramus filii iræ, vt ceteri.

Feria v. Incensi, vel quietis.

4 * Deus autem qui dives est in misericordia propter multam charitatem suam qua dilexit nos;
5 * Quum essemus mortui per peccata nostra, vificauit nos cum Meschicho, & gratia sua redemit nos: & excitauit nos vnà cum eo, & fecit nos
6 * Nosque sedere fecit cum eo in cælis in Ieschua Meschicho:
7 * Vt ostenderet in seculis venturis magnificentiã diuitiarum gratiæ suæ, & bonitatis quæ fuit super nos in Ieschua Meschicho.

16 * Non cessо gratias agens pro vobis, memoriam vestri faciens in orationibus meis.
17 Vt Deus, Domini nostri Iesu Christi pater, gloriæ, det vobis spiritum sapientiæ & reuelationis, in agnitione eius,
18 * Illuminatos oculos cordis vestri, vt sciatis quæ sit spes vocationis eius, & quę diuitiæ gloriæ hæreditatis eius in sanctis,
19 * Et quæ sit supereminens magnitudo virtutis eius in nos, qui credimus, secundùm operationem potētiæ virtutis eius,
20 * Quam operatus est in Christo, suscitans illum à mortuis, & constituens ad dexteram suam in cælestibus, 21 * Supra omnem principatum & potestatē & virtutem, & dominationem, & omne nomen quod nominatur non solùm in hoc seculo, sed etiam in futuro.
22 * Et omnia subiecit sub pedibus eius: & ipsum dedit caput †supra omnem ecclesiam:
23 * Quæ est corpus ipsius, † plenitūdo eius, qui omnia in omnibus adimpletur.

CAP. II.

1 ET vos † cùm essetis mortui delictis, & peccatis vestris: Λ
2 * In quibus aliquando ambulastis secundùm seculum mundi huius, secūdùm principem potestatis aëris huius, spiritus, qui nunc operatur in filios diffidentiæ;
3 * In quibus & nos omnes aliquando conuersati sumus in desyderiis carnis nostræ, facientes voluntatem carnis & cogitationum, & eramus natūra filij iræ sicut & cęteri:
4 * Deus autem (qui diues est in misericordia) propter nimiam charitatē suam qua dilexit nos:
5 * Et cùm essemus mortui peccatis, cō-uiuificauit nos † Christo, (cuius gratia estis saluati.)
6 * Et conresuscitauit, & consedere fecit in cęlestibus in Christo Iesu, 7 * Vt ostenderet in seculis superuenientibus abundantes diuitias gratiæ suæ, in bonitate sū per nos in Christo Iesu:

16 * ου παυομαι ευχαριστων υπερ υμων, μνειαν υμων ποιουμενος επι των προσευχων μου·
17 * ινα ο θεος της κυριου ημων Ιησου χριστου, ο πατηρ της δοξης, δωη υμιν πνευμα σοφιας και αποκαλυψεως, εν επιγνωσει αυτου·
18 * πεφωτισμενους τους οφθαλμους της καρδιας υμων, εις το ειδεναι υμας τις εστιν η ελπις της κλησεως αυτου, και τις ο πλουτος της δοξης της κληρονομιας αυτου εν τοις αγιοις
19 * και τι το υπερβαλλον μεγεθος της δυναμεως αυτου εις ημας τους πιστευοντας, κατα την ενεργειαν του κρατους της ισχυος αυτου·
20 * ην ενηργησεν εν τω χριστω, εγειρας αυτον εκ των νεκρων· και εκαθισεν εν δεξια αυτου εν τοις επουρανιοις,
21 * υπερανω πασης αρχης και εξουσιας και δυναμεως, και κυριοτητος, και παντος ονοματος ονομαζομενου ου μονον εν τω αιωνι τουτω, αλλα και εν τω μελλοντι.
22 * και παντα υπεταξεν υποκατω των ποδων αυτου· και αυτον εδωκε κεφαλην υπερ παντα τη εκκλησια·
23 * ητις εστι το σωμα αυτου, το πληρωμα του τα παντα εν πασι πληρουμενου.

β'.

1 * Και υμας οντας νεκρους τοις παραπτωμασι, και ταις αμαρτιαις,
2 * εν αις ποτε περιεπατησατε κατα τον αιωνα του κοσμου τουτου, κατα τον αρχοντα της εξουσιας του αερος, του πνευματος του νυν ενεργουντος εν τοις υιοις της απειθειας,
3 * εν οις και ημεις παντες ανεστραφημεν ποτε, εν ταις επιθυμιαις της σαρκος ημων, ποιουντες τα θεληματα της σαρκος, και των διανοιων, και ημεθα τεκνα φυσει οργης, ως και οι λοιποι·
4 * ο δε θεος πλουσιος ων εν ελεει, δια την πολλην αγαπην αυτου την ηγαπησεν ημας,
5 * και οντας ημας νεκρους τοις παραπτωμασι συνεζωοποιησε τω χριστω. χαριτι εστε σεσωσμενοι.
6 * και συνηγειρε, και συνεκαθισεν εν τοις επουρανιοις εν χριστω ιησου,
7 * ινα ενδειξηται εν τοις αιωσι τοις επερχομενοις τον υπερβαλλοντα πλουτον της χαριτος αυτου εν χρηστοτητι εφ' ημας, εν χριστω ιησου·

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 * Siquidem gratia illius redempti estis per fidem, idque non ex vestris: donum Dei est;
9 * Non ex operibus, ne quis glorietur.
10 * Nam sumus creatura illius, qui creati sumus in Jeschua Meschicho ad opera bona, quæ præparauit Deus, vt in eis ambulemus.
11 * Quamobrem estote memores vos gentes quondam in carne fuisse, vocatosque [vos] præputium ab ea quæ vocatur circumcisio quæ manufacta in carne.
12 * Et eratis in illo tempore absque Meschicho, & extranei eratis à gubernatione Israel, & hospites eratis testamentorum promissionis, ac sine spe eratis, et sine Deo in mundo.
13 * Nunc autem per Jeschua Meschicho vos qui quondam longinqui eratis, facti estis propinqui in sanguine Meschicho.
14 * Ipse enim est pax nostra, qui fecit vtraque vnum, ac diruit macerariam quæ fuit in medio, & odium in carne sua.
15 * Legemque præceptorum, præceptis [suis] abrogauit, vt duos condens in semetipso in vnum hominem nouum, & faciens pacem.
16 * Et conciliauit ambos in vno corpore Deo, cruceque sua enecauit odium.
17 * Et veniens euangelizauit pacem vobis qui longè fuistis, & pacem iis qui propè.
18 * Quandoquidem per eum habemus aditum, vtrique in vno Spiritu ad Patrem.

Ecclia v. post Resurrectionem

19 * Proinde non estis hospites nec incolæ, sed filij ciuitatis [conciues] Sanctorum, & familiæ domus [domestici] Dei.
20 * Et ædificati estis super fundamentum Apostolorum & Prophetarum, & ipse lapis cornu anguli ædificij Jeschua Meschicho.
21 * In eoque coagmentatur totum ædificium, & excrescit in templum sanctum in Domino.
22 * Quin & vos in eo ædificamini in habitaculum Dei Spiritu.

8 * Gratia enim estis saluati per fidem (& hoc non ex vobis, Dei enim donum est.)
9 * Non ex operibus, vt ne quis glorietur.
10 * Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Iesu in operibus bonis, quæ præparauit Deus vt in illis ambulemus.
11 * Propter quod memores estote quòd aliquãdo vos * eratis Gentes in carne, qui dicebamini præputium ab ea quæ dicitur circuncisio in carne, manufacta.
12 * Qui eratis illo in tempore sine Christo, alienati à conuersatione Israel, & hospites testamẽtorum, promissionis spem non habentes, & sine Deo in hoc mundo.
13 * Nunc autem in Christo Iesu vos qui aliquando eratis longè, facti estis propè in sanguine Christi.
14 * Ipse enim est pax nostra, qui fecit vtraque vnum, & medium parietem maceriæ soluens, inimicitias in carne sua;
15 * Legem mandatorum decretis euacuans: vt duos condat in semetipso in vnum nouum hominem, faciens pacem.
16 * Et reconciliet ambos in vno corpore Deo per crucem, interficiens inimicitias in semetipso.
17 * Et veniens euangelizauit pacem vobis qui longè fuistis, & pacem iis qui propè.
18 * Quoniam per ipsum habemus accessum ambo in vno Spiritu ad Patrem.

D

19 * Ergo iam non estis hospites & aduenæ: sed estis ciues sanctorum & domestici Dei, 20 * Superædificati super fundamentum Apostolorum & Prophetarum ipso summo angulari lapide Iesu Christo.
21 * In quo omnis ædificatio constructa, crescit in templum sanctum in Domino.
22 * In quo & vos coædificamini in habitaculum Dei in Spiritu sancto.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. III.

1 PROPTEREA ego Paulus vinctus sum Iesu Meschicho pro vobis gentibus.
2 *Si audistis dispensationem gratiæ Dei quæ data est mihi in vos:
3 *Quòd per revelationem innotuit mihi arcanum, quemadmodum paucis scripsi prolixè.
4 *Prout potestis legentes intelligere cognitionem meam in arcano Meschicho.
5 *Quod quidem in aliis atatibus non innotuit filijs hominum, sicut nunc revelatum est Apostolis eius Sanctis, & Prophetis eius per Spiritum.
6 *Vt sint Gētes filij hæreditatis cōmunes eius, & participes corporis ipsius, & participes missionis, quæ data est in eo per Euangelium.
7 *Cuius factus sum minister iuxta donum gratiæ Dei quod datum est mihi, ab efficientia virtutis eius:
8 *Mihi, qui minimus sum omnium Sanctorum data est gratia hæc, vt euangelizem inter Gentes diuitias illas Meschichæ, quæ sunt inperuestigabiles:
9 *Et in lucem proferam omnibus quæ sit dispensatio arcani illius quod absconditum fuit à seculis in Deo, qui omnia condidit:
10 *Vt per ecclesiam innotescat sapientia Dei differentijs plena, Principatibus, & Potestatibus, qui sunt in cælis.
11 *Quæ quidem futura erat à seculo, quæ verò in Ieschua Domino nostro.
12 *Per quem habemus audaciam, & accessum per fiduciam fidei illius.
Applausus Crucis (Fecto.)
13 *Quapropter peto ne molestiis exhibear mihi in oppressionibus meis, quæ sunt pro vobis, quæ quidem est gloria vestra.
14 *Et flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Ieschua Meschicho;
15 *Ex quo nominatur omnis paternitas quæ est in cælo & in terra:
16 *Vt det vobis secundùm diuitias gloriæ suæ, vt virtute confirmemini per Spiritum suum, vt in homine vestro interno,
17 *Habitet Meschicho per fidem, & in cordibus vestris per charitatem. Quæ radicata & fundamentum confirmata radix vestra, & fundamentum vestrum.

CAP. III.

HVius rei gratia, ego Paulus vinctus Christi Iesu, pro vobis Gentibus: A
*Si tamen audistis dispensationem gratiæ Dei quæ data est mihi in vobis;
*Quoniam secundùm revelationem notum mihi factum est sacramentum, sicut supra scripsi in breui:
*Prout potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio Christi,
*Quod aliis generationibus non est agnitum filijs hominum, sicuti nunc revelatum est sanctis Apostolis eius & Prophetis in Spiritu;
*Gentes esse cohæredes & concorporales, & comparticipes promissionis eius in Christo Iesu per Euangelium: B
*Cuius factus sum ego minister secūdùm donū gratiæ Dei, quæ data est mihi secundùm operationem virtutis eius.
*Mihi † omnium sanctorū minimo, data est gratia hæc, in Gentibus euangelizare inuestigabiles diuitias Christi,
*Et illuminare omnes quæ sit dispensatio sacramenti absconditi à seculis in Deo, qui omnia creauit;
*Vt innotescat nunc principatibus & potestatibus, in cælestibus, per ecclesiam, multiformis sapientia Dei,
*Secundùm præfinitionem seculorum, quam fecit in Christo Iesu Domino nostro:
*In quo habemus fiduciam & accessum in confidentia, per fidem eius. C

*PROPTER quod peto ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis, quæ est gloria vestra.
*Huius rei gratia flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Iesu Christi;
*Ex quo omnis paternitas in cælis & in terra nominatur.
*Vt det vobis secundùm diuitias gloriæ suæ, virtute corroborati per Spiritum eius in interiori homine,
*Christum habitare per fidem in cordibus vestris, in charitate radicati & fundati:

γ.

1 *Τάτε χάριν ἐγὼ παῦλος ὁ δέσμιος τ̄ χριστοῦ ἰ̄ῡ ὑπὲρ ὑμῶν.
2 *εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τ̄ χάριτος τ̄ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς·
3 *ὅτι κ̄τ̄ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τ̄ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ.
4 *πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τ̄ χριστοῦ·
5 *ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι ἁγίῳ,
6 *εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα, ⁊ συμμέτοχα τ̄ ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου·
7 *οὗ ἐγενόμην διάκονος κ̄τ̄ τὴν δωρεὰν τ̄ χάριτος τ̄ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι κ̄τ̄ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
8 *ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ χριστοῦ,
9 *⁊ φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τ̄ μυστηρίου τ̄ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ, τῷ τὰ πάντα κτίσαντι διὰ ἰ̄ῡ χριστοῦ,
10 *ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, διὰ τ̄ ἐκκλησίας, ἡ πολυποίκιλος σοφία τ̄ θεοῦ,
11 *κ̄τ̄ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν χριστῷ ἰ̄ῡ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
12 *ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παῤῥησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

13 *Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.
14 *τάτε χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα τ̄ κυρίου ἡμῶν ἰ̄ῡ χριστοῦ,
15 *ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται·
16 *ἵνα δῴη ὑμῖν κ̄τ̄ τὸν πλοῦτον τ̄ δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τ̄ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον,
17 *κατοικῆσαι τὸν χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι,

ff 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * Vt possitis comprehendere cum omnibus sanctis quæ sit altitudo & profunditas, & longitudo ac latitudo.

19 * Et agnoscatis excellentiam charitatis Meschicho vt impleamini omni plenitudini Dei.

20 * Ei autem qui potens est virtute superomnia facere nobis, & supra ea quæ petimus aut meditamur secundùm virtutem quæ agit in nobis.

21 * Ipsi inquam gloria in Ecclesia sua per Ieschua Meschicho in omnes ætates seculorum. Amin.

Ascensione Domini nostri.

CAP. IIII.

1 ITaque rogo vos ego vinctus in Domino nostro, vt ambuletis prout decorum est vocationi qua vocati estis,

2 * Cum omni humilitate mentis, & placabilitate, & longanimitate; & tolerate alium per charitatem.

3 * Et satagite seruare concordiam spiritus cum vinculo pacis.

4 * Vt sitis in vno corpore, & vno spiritu, quemadmodum vocati estis in vna spe vocationis vestræ.

5 * Vnus enim est Dominus, & vna fides, & vnum baptisma.

6 * Vnúsque Deus Pater omnium, & super omnia, & per omnia, & in vobis omnibus.

7 * Verùm vnicuique nostrum data est gratia iuxta mēsuram donationis Meschicho.

8 * Quapropter dictum est, Quum ascendisset in altum, & captiuam abduxit captiuitatem, & dedit dona hominibus.

9 * Quod autem ascenderit quidnam est, si quod etiam descenderat prius in inferiores partes terræ?

10 * Qui descendit ipse est & qui ascendit supra omnes cælos, vt impleret omnia.

11 * Et ipse dedit alios quidem Apostolos, alios autem Prophetas, & alios Prophetas, alios autem Euangelistas, & alios autem pastores, & alias doctores,

12 * Ad complementum Sanctorum in opus administrationis, in ædificium Meschicho.

13 * Donec simus omnes vnum quidem in fide, & in cognitione Filij Dei, & vnum perfectum in mensuram statura plenitudinis eius.

12 * Vt possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum,

19 * Scire etiam supereminentem scientiæ charitatem Christi, vt impleamini in omnem plenitudinem Dei.

20 * Ei autem qui potens est omnia facere superabundanter quàm petimus aut intelligimus, secundùm virtutem quæ operatur in nobis:

21 * Ipsi gloria in ecclesia, & in Christo Iesu in omnes generationes seculi seculorum. Amen.

CAP. IIII.

1 OBsecro itaq; vos ego vinctus in Domino, vt dignè ambuletis vocatione A qua vocati estis,

2 * Cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia, supportantes inuicem in charitate:

3 * Soliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis.

4 * Vnum corpus, & vnus spiritus: sicut * vocati estis in vna spe vocationis † nostræ. 5 * Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma.

6 * Vnus Deus & Pater omnium, qui est super omnes, & per omnia, & in omnibus nobis. 7 * Vnicuique autem nostrum data est gratia secundùm mensuram donationis Christi.

8 * Propter quod dicit, Ascendens in altum, captiuam duxit captiuitatem: dedit dona hominibus.

9 * Quod autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit primùm in inferiores partes terræ?

10 * Qui descēdit, ipse est & qui ascendit supra omnes cælos, vt adimpleret omnia. 11 * Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Euangelistas, alios autem pastores & doctores

12 * Ad consummationem sanctorum in opus ministerij, in ædificationem corporis Christi:

13 * Donec occurramus omnes in vnitatem fidei & agnitionis filij Dei, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi:

15 * ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος,

19 * γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ χριστοῦ· ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

20 * τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,

21 * αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. ἀμήν.

δ'.

1 * Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε,

2 * μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ·

3 * σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.

4 * ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν·

5 * εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα,

6 * εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν.

7 * ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ χριστοῦ.

8 * διὸ λέγει, ἀναβὰς εἰς ὕψος, ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις.

9 * τὸ δὲ ἀνέβη, τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς;

10 * ὁ καταβὰς, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

11 * καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν, ἀποστόλους· τοὺς δὲ, προφήτας· τοὺς δὲ, εὐαγγελιστάς· τοὺς δὲ, ποιμένας καὶ διδασκάλους,

12 * πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ·

13 * μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ χριστοῦ·

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * Vt non simus pueruli, qui agitemur, & mutemur quouis vento doctrinæ in nequitia hominum illorum qui callidi sunt ad circumuentionem erroris:

15 * Sed simus veraces in charitate nostra, & per omnia nos adolescamus in Messiahe, qui est caput.

16 * Et ex quo totum corpus cœmentatur, & compingitur per omnes commissuras, secundùm donu quod datum est in mensuram vnicuiusque membri ad incrementum ipsius corporis, cuius ædificium charitate perficitur.

Dominica noua.

17 * Hoc autem dico, & testor in Domino, vt posthac non ambuletis sicut cæteræ gentes, quæ ambulant in vanitate mentis suæ.

18 * Quarúmque intellectus tenebris obsessi sunt, & extranei sunt à vita Dei, propter quia nulla illis ineſt scientia, tum propter excæcationem cordis ipsorum.

19 * Qui exciderunt suæ spe, & seipsos prodiderunt impudicitiæ, & in operationem omnis spurcitiæ cupiditate suæ.

20 * Vos autem non sic didicistis Messiahm.

21 * Si verè illum audistis, & docti estis, quanta sit veritas in Jesu.

22 * Sed vt deponatis à vobis conuersationem vestras priores hominem illum veterem qui corrumpitur concupiscentiis erroris.

23 * Ac renouemini spiritu mentium vestrarum.

24 * Et induatis hominem illum nouum, qui in Deo creatus est in iustitia & puritate veritatis.

Feria VI. Incensi pacifici, vel depositionis.

25 * Quamobrem deponite à vobis mendacium, & loquimini veritatem vnusquisque cum proximo suo: sumus enim membra alter alterius.

26 * Irascimini & non peccetis. Sol non occidat per iracundiam vestram.

27 * Nec dederitis locum: crumatori.

28 * Porrò qui furatus est, amplius non furetur, sed laboret manibus suis, & operetur bonum vt habeat vnde largiatur ei qui indiget.

14 * Vt iam non simus paruuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, in astutia ad circumuentionem erroris:

15 * Veritatem autem facientes in charitate, crescamus in illo per omnia, qui est caput, Christus:

16 * Ex quo totum corpus compactum & connexum per omnem iuncturam subministrationis, secundùm operationem in mensuram vniuscuiusque membri, augmentum corporis facit in ædificationem sui in charitate.

17 * Hoc igitur dico & testificor in Domino: vt iam nõn ambuletis sicut & D Gentes ambulant in vanitate sensus sui,

18 * Tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à † vita Dei per ignorantiam, quæ est in illis, propter cæcitatem cordis ipsorum.

19 * Qui desperantes, semetipsos tradiderunt impudicitiæ, in operationem immunditiæ omnis in auaritiam.

20 * Vos autem non ita didicistis Christum.

21 * Si tamen illum audistis, & in ipso edocti estis, (sicut est veritas in Iesu.)

22 * † Deponere vos, secũdùm priſtinam conuersationem veterem hominem, qui E corrumpitur secundùm desyderia erroris.

23 * Renouamini autem Spiritu mentis vestræ:

24 * Et induite nouum hominem qui secundùm Deum creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis.

25 * Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem vnusquisque F cum proximo suo: quoniam sumus inuicem membra.

26 * Irascimini, & nolite peccare. Sol non occidat super iracundiam vestram.

27 * Nolite locum dare diabolo.

28 * Qui furabatur, iam non furetur: magis autem laboret, operando manibus suis quod bonum est, vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti.

14 * ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῇ διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης.

15 * ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, ὁ χριστός.

16 * ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους, τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 * Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ, ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν·

18 * ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν·

19 * οἵτινες ἀπηλγηκότες, ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ.

20 * ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν χριστόν·

21 * εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ ἰησοῦ·

22 * ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης·

23 * ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν·

24 * καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 * Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν, ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.

26 * ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε. ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν·

27 * μήτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ.

28 * ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω· μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς ἰδίαις χερσίν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι.

---

* לא נהוא ילדא דמתגעשין וסחיפין לכל רוח דיולפנא דכנישתא ומתהרעיהון דמשתעיין דנטעון
* ולא נהוון מתגלגלין בכל רוח דילמדא דבני נשא ומתהרעיהון דמשתעיין דנטעון
* אמת ' כנה ' חשך
* כנוש ' כרב בנוי ' אמת
* רגז ' חשא ' ועמנה
* ערב ' נתל ' נתן
* לשמשוה או לשל ' עוד
* לשא לאה אביא ' טוב

1 * אנתון דין לא תהוא תכנא ' ולפחוניתי ולמשיחא ' 2 * אן ' שריראיות ' שמעתוניתי וילפתון אכנא דאיתוי
* קושטא בישוע אלא ' 22 * דחנחון סנכין ' דופבי כון קדמיא דברנשא מן עהיקא דחבל ' ברינתא ' דסחתא
23 * וחדתדון ברוחא דקדמיכון ' 24 * ולבשון לברנשא חדתא מן דברא לה באחדי בזדיקותא ' ובחסיותא דקושטא
עדוכתא ' דנישתא ח
25 * פסל הנא ' אנישו סנכין ' כדבוהא דנדמא חנן גיר חד דחד ' 26 * קושטא אנש עם קריבה
27 * רגזו ולא ' וחטון ושמשא על ' רתוכון לא ' נעדב ' 28 * ולא יחלון אחרא ' לאבל קדמא '
29 * ואינא דנגב הוא ' סכילא נגוב אלא ' בלאא ' באידוהי ונפלוח ' טבתא דנתנא לה למהל לכן דסניק '

Universidad de Deusto
Biblioteca

29 * Omnis sermo execrandus ex ore vestro
ne procedat, sed qui decorus & accommo-
tus fuerit ædificationi, vt det gratiam iis qui
audiunt.

30 *Et ne contristetis Spiritum sanctum Dei
per quem obsignati estis in diem liberationis.

31 * Omnis amaritudo, & excandescentia,
& ira, & vociferatio, & blasphemia tollatur
à vobis cum omni malitia.

32 * Sitis autem alius in alium comes, & mi-
sericordes; & remittite alter alteri quem-
modum Deus per Meschicho remisit vobis.

CAP. V.

1 ESTote igitur conformes Deo, tanquam
lij dilecti.

2 * Et ambulate in charitate prout & Mes-
chicho charitate nos complexus est, & tradi-
dit semetipsum pro nobis oblationem ac hosti-
am Deo in odorem suauem.

Dominica VII. post Epiphaniam.

3 * Scortatio autem & omnis spurcitia, &
auaritia, ne nominando quidem eorum
inter vos, sicut decet Sanctos.

4 * Nec obscœnitates, nec sermones stulti-
aur irrisionis, aut scurrilitatis, quæ ad rem non
opus est, sed pro istis gratiarum actio.

5 * Hoc autem scitis nemineam, qui fo-
tator aut spurcus, aut auarus, aut colu
lorum, habere hæreditatem in regno Mes-
schicho & Dei.

6 * Ne quis vos seducat fermonibus vanis
propter hæc enim venit ira Dei super filios
morigeros.

7 * Ne sitis igitur consortes eorum.

8 * Eratis enim quondam tenebræ, nunc
autem lux estis in Domino nostro. Vt filij lu-
cis igitur, ita ambulate.

9 * Fructus enim lucis sunt in omni bonita-
te, & iustitia, & veritate.

10 * Et diudicate quid placeat coram Do-
no nostro.

11 * Et ne commercium habueritis cum ope-
ribus tenebrarum infructuosis, sed ea re-
darguite.

29 * Omnis sermo malus ex ore vestro
non procedat: sed siquis bonus ad ædifi-
cationem † fidei, vt det gratiam audien-
tibus.

30 * Et nolite contristare Spiritum san-
ctum Dei: in quo signati estis in † die re- G
demptionis.

31 * Omnis amaritudo, & ira, & indigna-
tio, & clamor, & blasphemia tollatur à
vobis cum omni malitia.

32 * Estote autem inuicem benigni, mise-
ricordes, donantes inuicem sicut & Deus
in Christo donauit † nobis.

CAP. V.

1 ESTote ergo imitatores Dei, sicut filij
charissimi:

2 * Et ambulate in dilectione, sicut & A
Christus dilexit nos, & tradidit semetip-
sum pro nobis oblationem & hostiam
Deo in odorem suauitatis.

3 * Fornicatio autem & omnis immū-
ditia, aut auaritia, nec nominetur in vo-
bis, sicut decet sanctos:

4 * Aut turpitudo, aut stultiloquium,
aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinet:
sed magis gratiarum actio.

5 * Hoc enim scitote, intelligētes, quòd
omnis fornicator, aut immundus, aut
auarus (†qui est idolorum † seruus) non
habet hæreditatem in regno Christi & B
Dei.

6 * Nemo vos seducat inanibus verbis.
propter hæc enim venit ira Dei in filios
diffidentiæ.

7 * Nolite ergo effici participes eorum.

8 * Eratis enim aliquando tenebræ: nūc
autem lux in Domino. Vt filij lucis am-
bulate:

9 * (Fructus enim lucis est in omni bo-
nitate, & iustitia, & veritate)

10 * Probantes quid sit beneplacitum
Deo.

11 * Et nolite communicare operibus
infructuosis tenebrarum, magis autem
& † redarguite.

29 * πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκ-
πορευέσθω· ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας,
ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσι.

30 * Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφρα-
γίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.

31 * πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργὴ, καὶ κραυγὴ, καὶ
βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ.

32 * γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοὶ, εὔσπλαγχνοι,
χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἐχαρίσατο
ἡμῖν.

ε.

1 * Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά·

2 * καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγά-
πησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν
καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

3 * Πορνεία δὲ, καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία, ἢ πλεονεξία μηδὲ
ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις·

4 * καὶ αἰσχρότης, καὶ μωρολογία, ἢ εὐτραπελία, τὰ
οὐκ ἀνήκοντα· ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.

5 * Τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκά-
θαρτος, ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κλη-
ρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ.

6 * μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ
ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.

7 * μὴ οὖν γίνεσθε συμέτοχοι αὐτῶν.

8 * ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα
φωτὸς περιπατεῖτε.

9 * ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ
δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ·

10 * δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ·

11 * καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ
σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε.

ʼ צחא ʼ רגיש ʼ אוזלת
ʼ כוח שמוע ʼ שיעא ʼ בטא
ʼ יבא ʼ יוד ʼ איית ʼ זנא
ʼ עיניהלהלה ʼ יוד ʼ תית
ʼ קלא ʼ מלל ʼ אוית
ʼ מרוזה ʼ שתף ʼ אוית
ʼ אוד ʼ טוב ʼ ארעא
ʼ חטא ʼ קנין חוטא

4 וְלָא ' עוֹחְיָא וְלָא " סְלָא " דְּשִׁיוּתָא אוֹ " רְבוּתָא אוֹ " דְּשָׁעְיָא תַּלִּין זְדָלָא " סְחָבְעִין אֶלָּא חְלַף חַיִּלִין ' מוֹדְיוּתָא ׃
5 חֲדָא דִין חַיְיוֹחִין יְקִירִין וְכַלְכֵּשׁ ' דְּאִיחוּתִי ' זְנָא אוֹ טוּנְפָא אוֹ עַלְוִיכָא אוֹ " פֶּלַח סְחַבְרָא לֵית לְהֶם " יְרוּתָא בְּמַלְכוּתָא
דְּמְשִׁיחָא וְדֶאלָהָא ׃ 6 וְלָא אֲנָשׁ ' נְטַעְיכוֹן ' בְּהֶלָא סְרִיקָא אוֹ סָכֵל תַּלִּין דִּי גַיר אָתָא ' רְגְזָה דְּאֶלָהָא עַל בְּנֵי
" דְּלָא סְחִיפִיסְכְּנוּתָא ׃ לָא תְּכֵיל חַיָּוֹן לְהוֹן " שׁוּתָפָא ׃

7 אִיתוֹכוֹן חַיְיוֹחִין גַיר מִן לִיקְדִים חְשׁוּכָא הָשָׁא דִין ׃ 8 כְּעַדְּנָא אִנְתּוּן הֲכִיל בְּנֵי נְהוֹרָא הָכֵיל חַכְנָא חַלְכוּ ׃
9 פֵּאֵרוּחֵי גַיר דְּנְהוֹרָא בְּכֹלָּא אוֹכְמָא ' וְזִידְקְתָא " וְקוּשְׁטָא ׃ 10 וְחַיְיוֹחִין פְּרְשִׁין מָנָא שַׁפִּיר קֳדָם מָרֵן ׃
11 וְלָא חַיְיוֹחִין מְשַׁתְּחְפִין לְהוֹן עֲבָדָא דְּפַארָא לֵית בְּהוֹן אֶלָּא חַיְיוֹחִין ' מְכַוְּנִין לְהוֹן ׃

---

29 ' ולא ' עוחיא ולא " סלא " דשיוחא או " רבוחא או " דשעוא חלין זדלא " סחבעין אלא חלף חיין ' מודיוחא ׃
30 ' וחא דין חייוחין יקירין וכלכש ' דאיחוחי ' זנא או טונפא או " פלח סחברא ליח להם " ירוחא במלכוחא
דמשיחא ודאלהא ׃ 6 ' ולא אנש ' נטעיכון ' בהלא סריקא או סכל חלין דא גיר אתא ' רגזה דאלהא על בני
" דלא סחיפיסכנוחא ׃ " לא תכיל חיון להון " שוחפא ׃

7 איחוכון חייוחין גיר מן ליקדים חשוכא השא דין ׃ 8 כעדנא אנחון הכיל בני נהורא הכיל חכנא חלכו ׃
9 ' פארוחי גיר דנהורא בכלא אוכמא " וזידקחא " וקושטא ׃ 10 ' וחייוחין פרשין מנא שפיר קדם מרן ׃
11 ' ולא חייוחין משחחפין להון עבדא דפארא ליח בהון אלא חייוחין " מכוונין להון ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Quod enim in occulto perpetrant, vix exercandum est dictu.
* Omnia enim arguuntur à luce, & quicquid reuelat, lumen est.
* Propterea dictum est, Expergiscere qui dormis, & surge à mortuis, & illuminabit te Meschicho.
* Videte igitur quomodo ambuletis circumspectè, non vt stulti.
* Sed vt sapientes, qui redimunt occasionem suam, quoniam dies mali sunt.
* Propterea ne fueritis rationis expertes, sed intelligite quæ sit voluntas Dei.
* Et ne inebriamini vino, in quo est luxuria, sed impleamini spiritu.
* Et loquimini cum vobismetipsis in psalmos, & hymnos, & cantica spiritualia, camite in cordibus vestris Domino.
* Et gratias agite in omni tempore pro omnibus in nomine Domini nostri Iesu Meschicho Deo Patri.
* Et subditi estote alius alij cum timore Meschicho.

Quotidie.

* Mulieres estote subditæ maritis vestris, tanquam Domino nostro.
* Quoniam vir caput est vxoris, sicut & Meschicho caput est Ecclesiæ: ipse est Seruator corporis eius.
* Sed quemadmodum Ecclesia subiecta est Meschicho, sic etiam vxores maritis suis in omnibus.
* Viri diligite vxores vestras, sicut & Meschicho dilexit Ecclesiam suam, & ipsum tradidit pro ea,
* Vt illam sanctificaret ac mundaret lauacro aquæ & verbo.
* Et statueret [excitaret] sibimet Ecclesiam gloriosam, & in qua non sit macula, aut ruga, neque aliquid huiusmodi, sed vt sit sancta & absque næuo.
* Sic oportet viros diligere vxores suas veluti propria corpora. Qui enim vxorem suam diligit, seipsum diligit.
* Nemo enim vnquam carnem suam odio habuit, sed nutrit & fouet eam, sicut & Meschicho Ecclesiæ.

* Quæ enim in occulto fiunt ab ipsis, turpe est & dicere.
* Omnia autem quæ arguuntur, à lumine manifestantur: omnè enim quod manifestatur, lumen est.
* Propter quod dicit: Surge qui dormis & exurge à mortuis: & illuminabit te Christus.
* Videte itaque fratres quomodo caute ambuletis: non quasi insipientes, sed Dvt sapientes:
* Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt.
* Propterea nolite fieri imprudentes: sed intelligentes quæ sit voluntas Dei.
* Et nolite inebriari vino in quo est luxuria, sed implemini Spiritu†;
* Loquentes vobismetipsis in psalmis & hymnis, & canticis spiritalibus, cantantes & psallentes in cordibus vestris Domino:
* Gratias agentes semper pro omnibus, in nomine Domini nostri Iesu Christi, Deo & Patri: E
* Subiecti inuicem, in timore Christi.

* Mvlieres viris suis subditæ sint, sicut Domino.
* Quoniã vir, caput est mulieris sicut Christus caput est Ecclesiæ: ipse, saluator corporis eius.
* Sed sicut Ecclesia subiecta est Christo, ita & mulieres viris suis in omnibus, F
* Viri, diligite vxores vestras, sicut & Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea;
* Vt illam sanctificaret, mundãs eam lauacro aquæ in verbo†.
* Vt exhiberet ipsam sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed vt sit sancta & immaculata.
* Ita & viri debent diligere vxores suas vt corpora sua. Qui suam vxorem diligit, seipsum diligit.
* Nemo enim vnquam carnem suam odio habuit: sed nutrit & fouet eam, sicut & Christus Ecclesiam.

* τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν.
* τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα, ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστι.
* διὸ λέγει, ἔγειραι ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστός.
* Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄφρονες, ἀλλ' ὡς σοφοί,
* ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι.
* διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου.
* καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι,
* λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς, καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ·
* εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, τῷ θεῷ καὶ πατρί,
* ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ χριστοῦ.

* Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ·
* ὅτι ὁ ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικός, ὡς καὶ ὁ χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος.
* ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί.
* Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς Ὁ χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς·
* ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι·
* ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον, ἢ ῥυτίδα, ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.
* οὕτως ὀφείλουσιν Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ.
* οὐδεὶς γὰρ ποτὲ τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτὴν, καθὼς καὶ ὁ κύριος Ὁ τὴν ἐκκλησίαν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. VI. Interp. Syriaca.

30 * Quandoquidem membra sumus corporis illius, & ex carne eius, & ex ossibus eius.
31 * Quamobrem derelinquet vir patrem suum, & matrem suam, & adhærebit vxori suæ; & erunt ambo vna caro.
32 * Hoc arcanum magnum est, ego autem dico de Meschicho & de Ecclesia ipsum.
33 * Enumerò vnusquisque vestrum vxorem suam sicut seipsum: vxor verò reuereatur maritum suum.

CAP. VI.

1 * Liberi, obedite parentibus vestris in Domino nostro, hoc enim iustum est. Et hoc est
2 mandatum primum quo promittitur.
* Honora patrem tuum, & matrem tuam:
3 * Vt bene sit tibi, & prorogentur dies tui super terram.
4 * Patres, ne prouocetis ad iracundiam liberos vestros; sed educate eos in correptione & disciplina Domini nostri.
5 * Serui, obedite heris vestris qui sunt secundùm carnem, cum timore, & tremore, & cum simplicitate cordis, tanquam Messiæ.
6 * Non ad aspectum oculi tanquam hominibus placentes, sed vt serui Messiæ facientes voluntatem Dei.
7 * Et ministrate eis ex tota anima vestra cum charitate tanquam Domino nostro, & non tanquam hominibus.
8 * Quum sciatis vnumquemque quodcunque fecerit bonum, hoc recipiet à Domino, siue seruus, siue ingenuus.
9 * Vos quoque domini similiter quæ vestris seruis; remittite eis offensas, & cognoscatis vestrum quoque Dominum qui in cælis, & acceptionem faciem[1] delictorum non est apud eum.

Tonsione Monachorum.

10 * Itaque fratres mei estote fortes per Dominum nostrum, & per potentiã virtutis eius.
11 * Et induite totam armaturam Dei, vt possitis obsistere insidijs diaboli.
12 * Quandoquidem non est nobis colluctatio cum carne & sanguine, sed cum principatibus, & cum potestatibus, & cum possessoribus mundi huius tenebrosi, & cum spiritibus malis qui sub cælo sunt.

[1] Syr. personam.

30 * Quia membra sumus corporis eius, & de carne eius & de ossibus eius.
31 * Propter hoc relinquet homo patrem & matrem suam; & adhærebit vxori suæ: & erunt duo in carne vna.
32 * Sacramentum hoc magnum est. ego autem dico in Christo & in Ecclesia.
33 * Veruntamen & vos singuli, vnusquisque vxorem suam sicut seipsum diligat: vxor autem † timeat virum suum.

CAP. VI.

1 FIlij, obedite parentibus vestris in Domino. hoc enim iustum est.
2 * Honora patrem tuum & matrem tuam: quod est mandatum primum in
3 promissione;
* Vt bene sit tibi, & sis longæuus super terram. * Et vos patres, nolite ad
4 iracundiam prouocare filios vestros: sed educate illos in disciplina & correptione Domini.
5 * Serui, obedite dominis carnalibus, cum timore & tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo:
6 * Non ad oculum seruientes, quasi hominibus placentes, sed vt serui Christi, facientes voluntatem Dei ex animo:
7 * Cum bona voluntate seruientes, sicut Domino & non hominibus.
8 * Scientes quoniã vnusquisque quodcunque fecerit bonum, hoc recipiet à B Domino, siue seruus, siue liber.
9 * Et vos domini eadem facite illis, remittentes minas: scientes quia & illorũ & vester Dominus, est in cælis: & personarum acceptio non est apud † eum.
10 * DE cætero fratres, confortamini in Domino, & in potentia virtutis eius.
11 * Induite vos armaturam Dei: vt possitis stare aduersus insidias diaboli.
12 * Quoniam non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem: sed aduersus principes & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritalia nequitiæ, in cælestibus.

10 * ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ.
31 * ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
32 * τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστὸν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.
33 * πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

ϛ'.

1 * Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο γὰρ ἐστὶ δίκαιον.
2 * τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· ἥτις ἐστὶν πρώτη ἐντολὴ ἐν ἐπαγγελίᾳ·
3 * ἵνα σοὶ γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς.
4 * καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν· ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.
5 * οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἁπλότητι καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ χριστῷ,
6 * μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι· ἀλλ' ὡς δοῦλοι τοῦ χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς·
7 * μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις·
8 * εἰδότες ὅτι ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἕκαστος ποιήσει ἀγαθὸν, τοῦτο κομιεῖται παρὰ τοῦ κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος.
9 * καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ ὑμῶν καὶ αὐτῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ.
10 * Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τοῦ ἰσχύος αὐτοῦ.
11 * ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου.
12 * ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 *Idcirco induite totam armaturam Dei,
vt possitis occurrere malo, quumque inpe-
fuerit is in omnibus, stetis.
14 *State igitur, & accingite lumbos ve-
stros veritate, ac induite loricam iustitiæ:
15 *Et calciate pedes vestros in apparatu
Euangelij pacis.
16 *Et cum his assumite vobis scutum [Deum]
fidei, vt viribus valeatis extinguere omnia
iacula accensa mali illius.
17 *Et imponite capiti galeam salutis, atque
hendite gladium spiritus, qui est verbum Dei.
18 *Ac in omnibus precibus, omnique
deprecationibus orate semper in spiritu, &
ipso cum oratione vigilate in omni tempore
orantes perseueranter: & auscultantes pro
cùm pro omnibus Sanctis,
19 *Tum etiam pro me, vt detur mihi sermo
in apertione oris mei, vt palam & fiducia
prædicem arcanum Euangelij.
20 *Cuius legatione fungor in catena†, ita vt in ipso audeam, prout opor-
fiducia eloquar illud, prout oportet me loqui.
21 *Vt autem & vos sciatis & vos quæ circa me
sunt, & quid agam, omnia vobis nota faciet Tychicus, charissimus
rus est Tychicus frater charissimus, & fi-
ster fidelis in Domino nostro.
22 *Quem misi ad vos in hoc ipsum, vt co-
gnoscatis quid apud me fiat, vtque consoletur
corda vestra.
23 *Pax cum fratribus, & charitas cum fi-
de à Deo Patre, & à Domino nostro Iesu Chri-
Meschicho.
24 *Gratia cum illis omnibus qui amant Do-
minum nostrum Ieschua Meschicho ad incor-
ruptione. Amin.

Epistolæ ad Ephesios scriptæ à Rho-
ma, & missæ per Tychicum.
FINIS.

13 *Propterea accipite armaturam Dei:
vt possitis resistere in die malo, & † in o-
mnibus perfecti stare.
14 *State ergo succincti lumbos vestros
in veritate, & induti loricam iustitiæ;
15 *Et calceati pedes in † præparatione
Euangelij pacis:
16 *In omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia
tela nequissimi ignea extinguere.
17 *Et galeam salutis assumite: & gla-
dium spiritus, (quod est verbum Dei.)
18 *Per omnem orationem & obsecra-
tionem orates omni tempore in spiritu,
& in ipso vigilantes in omni instantia,
& obsecratione pro omnibus sanctis:
19 *Et pro me, vt detur mihi sermo in
apertione oris mei cum fiducia, notum
facere mysterium Euangelij.
20 *Pro quo legatione fungor in cate-
na†, ita vt in ipso audeam, prout opor-
tet me loqui.
21 *Vt autem & vos sciatis
quæ circa me sunt, quid agam, omnia vo
bis nota faciet Tychicus, charissimus
frater & fidelis minister in Domino:
22 *Quem misi ad vos in hoc ipsum, vt
cognoscatis quæ circa nos sunt, & con-
soletur corda vestra.
23 *Pax fratribus & charitas cum fide à
Deo Patre†, & Domino Iesu Christo.
24 *Gratia cum omnibus qui diligunt
Dominum nostrum Iesum Christum in
incorruptione. Amen.

*Missa fuit è Roma ad Ephesios per
Tychicum.*

13 *διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα
δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα
κατεργασάμενοι στῆναι.
14 *στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ,
καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης·
15 *καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγ-
γελίου τῆς εἰρήνης· 16 *ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν
τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ
πεπυρωμένα σβέσαι·
17 *καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν
μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα θεοῦ·
18 *διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι
ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες
ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων·
19 *καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ σό-
ματός μου, ἐν παῤῥησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγε-
λίου· 20 *ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει· ἵνα ἐν αὐτῷ παῤῥη-
σιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
21 *ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα
ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διά-
κονος ἐν κυρίῳ·
22 *ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ
περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.
23 *εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως, ἀπὸ θεοῦ
πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.
24 *ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ. ἀμήν.

Πρὸς ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ τυχικοῦ.

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM AD PHILIPPENSES.

PHILIPPENSES *sunt Macedones. Hi accepto verbo veritatis perstiterunt in fide, nec receperunt falsos Apostolos. Hos collaudat Apostolus scribens eis à Roma de carcere per Epaphroditum.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

RVRSVS EPISTOLA
AD PHILIPPENSES.

GVIDONE FABRICIO BODLEIANÆ EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

CAP. I.

Quotidie.

1 Aulus & Timotheus seruus Iesu Messiæ omnibus sanctis in Iesu Messia qui sunt Philippis cum Presbyteris & ministris;

2 Gratia vobis & pax à Deo patre nostro, & à Domino nostro Iesu Messia.

3 Gratias ago Deo meo ob recordationem vestri assiduam;

4 Quæ fiunt omnibus precationibus meis pro vobis, & cum gaudio

5 precor preces, Ob communionem vestram quæ est in Euangelio à primo die & hactenus,

6 Quippe qui confidam de hoc ipso, quod qui inchoauit in vobis opus bonum, perficiet vsque ad diem Domini nostri

7 Mesechicho. Sic enim æquum est me sentire de vobis omnibus, quoniam habeo vos positi estis, & in vinculis meis, & in defensione [spiritus [defensione] quæ fit per confirmatione Euangelij, vt simul mecum participes

8 cipes gratiæ. Testis est enim mihi Deus, quomodo amore vos complectar in viscera

9 Iesu Mesechicho. Et hoc oro, vt charitas vestra multiplicetur & abundet charitas vestra in cognitione, omnique intellectu spirituali,

10 Vt diiudicetis ea quæ sunt commendatiora, sintque puri absque offendiculo in diem

11 Mesechicho. Ac repleti fructibus iustitiæ per Iesum Messiam in gloriam & laudem Dei.

Petri & Pauli commemoratio.

12 Velim autem vos scire, fratres mei, quod meum maiores progressus fecisse in Euangelio

13 Adeò vt & vincula mea manifesta fierent in Mesechicho in toto prætorio, cæterisque omnibus:

14 Et multitudo fratrum qui sunt ob nostro, confidentiores facti sunt ob vincula mea, & procluiores fuerūt absque timore ad loquendū sermonē Dei. Nonnulli quidem per

15 inuidia & contentionem; nōnulli verò bona luntate & charitate Mesechicho prædi-

EPISTOLA B. PAVLI
AD PHILIPPENSES.

CAP. I.

1 PAVLVS & Timotheus serui Iesu Christi, omnibus sanctis in Christo Iesu, qui sunt Philippis cum Episcopis & diaconibus;

2 Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & Domino Iesu Christo.

3 Gratias ago Deo meo in omni memoria vestri

4 (Semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis, cum gaudio deprecationem faciens,)

5 Super communicatione vestra in Euangelio Christi à prima die vsq; nunc:

6 Confidens hoc ipsum, quia qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet vsq; in diem Christi Iesu.

7 Sicut est mihi iustum hoc sentire pro omnibus vobis, eò quòd habeam vos in corde, & in vinculis meis, & in defensione & confirmatione Euangelij, socios gaudij mei omnes vos esse.

8 Testis enim mihi est Deus, quomodo cupiam omnes vos in visceribus Iesu Christi.

9 Et hoc oro, vt charitas vestra magis ac magis abundet in scientia & in omni sensu:

10 Vt probetis potiora, vt sitis sinceri & sine offensa in diem Christi;

11 Repleti fructu iustitiæ per Iesum Christum, in gloriam & laudem Dei.

12 SCIRE autē vos volo fratres, quia quæ circa me sunt, magis ad profectum venerunt Euangelij:

13 Ita vt vincula mea manifesta fierent in Christo in omni prætorio, & in cæteris omnibus:

14 Vt plures è fratribus in Domino, confidētes in vinculis meis, abundantiùs auderent sine timore verbum Dei loqui.

15 Quidam quidē & propter inuidiam & cōtentionem: quidam autē & propter bonam volūtatem Christum prædicant.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ
πρὸς φιλιππησίους ἐπιστολή.

κεφ. α'.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμόθεος δοῦλοι ἰησοῦ χριστοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν φιλίπποις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις,

2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

3 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν,

4 πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος,

5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν·

6 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν, ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας χριστοῦ ἰησοῦ·

7 καθώς ἐστι δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου, καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ, καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνοὺς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας.

8 μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεὸς, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις ἰησοῦ χριστοῦ.

9 καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,

10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν χριστοῦ,

11 πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοὶ, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν·

13 ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι·

14 καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ, πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον λαλεῖν.

15 τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν χριστὸν κηρύσσουσιν.

שלום הוב אגרתא דלות פיליפסיא דקלוסים א קפלאון א

1 ישוסתאם עבדא וישוע משיחא דאית בפיליפוס עם קשישא
2 ומשמשנא: חינא לכון וישלמא מן אלהא אבון ומן מרן ישוע משיחא:
3 דכל פעותי דעל אפיכון וכד חדא אנא סחדשף אנא:
4 על שופחכון בצלותי דכלהון קדישא ודשלמא חשיכא דאית בהון עבדין בפילוסוף עם קשישא
5 ומשמשנא: על חולקנא דאית בכון מן יומא קדמאה עד השתא:
6 סמל דחכול אנא על הדא דהו מן דשרי בכון עבדא הוא
7 ומשלם עד יום אפר דמשיחא: הכנא גיר זדק לי למחשבא על כולכון סמל דכלבי סימין אנתון באסורי
8 ובשרא דאונגליון דשוקפי אנתון כסיבותא

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Quippe qui sciant in defensionem Euangelij me constitutum esse.
17 * Illi autem qui per contentionem Meschicho prædicant, non syncerè agunt, sed arbitrantur se addere oppressionem vinculis meis.
18 * Quin hac in re gaudeo sum, & gaudebo, vt quouis modo siue per occasionem, siue per veritatem Meschicho prædicetur.
19 * Scio enim hoc mihi ad salutem redire per deprecationem vestram, & per donationem spiritus Jeschua Meschicho.
20 * Quemadmodum spero & expecto, vt in re me pudefactum vri. Sed aperte vt antea cut & semper, ita & nunc magnificabitur Meschicho in corpore meo, siue per vitam, siue per mortem.
21 * Siquidem vita mea, mea sententia, Meschicho est: quòd si moriar, lucro mihi cedet.
22 * Sin autem, & in hac vita quæ est in corpore, fructus mihi est in operibus meis: & quid eligam mihi.
23 * Nam me premunt hæc duo, vt dissolui cupiam vt sim cum Meschicho, & hoc longè satius mihi fuerit.
24 * Sed & manere in corpore ego ex vsu vestro propter vos.
25 * Quin hoc certò scio me manfurum & permansurum ad gaudium vestrum, & ad incrementum fidei vestræ.
26 * Vt quum iterum venerim ad vos, gloriatio vestra, quæ sit in me, superabundet in Meschicho.
27 * Tantùm sicut decet Euangelium Meschicho conuersemini, vt siue veniens videam vos, siue absens audiam de vobis, quòd stetis in vno spiritu vnaque anima, & simul euadatis in fide Euangelij.
28 * Nec vlla in re commouemini ab hostibus vobis obsistunt ad offensionem perditionis eorum, & ad salutem vestram.
29 * Et hoc à Deo ipso datum est vobis, vt non solùm vt in eum credatis, sed vt etiam pro illo patiamini:
30 * Et sustineatis certamen quale vidistis in me, & nunc auditis de me.

16 * Quidam ex charitate: scientes quoniam in defensionem Euangelij positus sum.
17 * Quidam autè ex contentione Christum annuntiant, nõ syncerè existimantes pressuram se suscitare vinculis meis. C
18 * Quid enim? Dum omni modo, siue per occasionem, siue per veritatem Christus annuntietur: & in hoc gaudeo, sed & gaudebo.
19 * Scio enim quia hoc mihi proueniet ad salutem, per vestram orationem & subministrationem Spiritus Iesu Christi,
20 * Secundùm expectationem & spem meam; quia in nullo confundar, sed in omni fiducia sicut semper, & nunc magnificabitur Christus in corpore meo, siue per vitam, siue per mortem.
21 * Mihi enim viuere, Christus est: & mori, lucrum.
22 * Quòd si viuere in carne, hoc mihi fructus operis est, & quid eligam, igno- D ro.
23 * Coarctor autem è duobus: desiderium habens dissolui & esse cum Christo, multò magis melius.
24 * Permanere autem in carne, †necessarium propter vos.
25 * Et hoc confidens, scio quia manebo & permanebo omnibus vobis, ad profectum vestrum & gaudium fidei:
26 * Vt gratulatio vestra abũdet in Christo Iesu in me, per meum aduentum iterum ad vos.
27 * Tantùm dignè Euangelio Christi conuersamini: vt siue cùm venero, & videro vos, siue absens, audiam de vobis quia statis in vno spiritu, vnanimes, collaborantes fidei Euangelij.
28 * Et in nullo terreamini ab aduersatijs, quæ † illis est causa perditionis: vobis autem salutis, & hoc à Deo:
29 * Quia vobis donatum est pro Christo, non solùm vt in eum credatis, sed vt etiam pro illo patiamini:
30 * Idem certamen habentes quale & † vidistis in me, & nunc †audistis de me.

15 * ⟨τ⟩ μὲν διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ διὰ εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν·
16 * οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου·
17 * ⟨τ⟩ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι.
18 * τί γάρ; πλὴν πάντως παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι·
19 * οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ,
20 * κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι οὐδὲν αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ θανάτου.
21 * ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός, καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος.
22 * εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι, οὐ γνωρίζω.
23 * συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον.
24 * τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκί, ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς.
25 * καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα ὅτι μενῶ καὶ συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως·
26 * ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.
27 * μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν, ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ, συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου·
28 * καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις αὐτοῖς μέν ἐστιν ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας· καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ·
29 * ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,
30 * τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

---

* אבא חסן ו ראשונה
* בגוש עמיר ו ראשונה
* רבא ' חסין ' אתא
* עיר ' שבחר ' נאא
* לכורזיה ' דבר ' ונחתו
* אתא, ' חוא ''' פרש
* קום ' נצח ' יחד
* בראשונה בשורה ' וש

* אֲלָא אַף דְּאִנּוּן בְּפִגְרִי אֲלָגָא לִי ' צְבוּתָא סַגְלָתְכוֹן ׃ 2 וְחַדָּא ' תְּכִילָּאוּת יְדָעִנָא ' דְּפָאֵשׁ אֲנָא וְתֶקְנָא אֲנָא
* לְתַרְוּתָא וּלְכֹן ' וְלְחַרְבִיתָא ' דְּתֵיסְנוּתְכוֹן ׃ 2 דְּכַר ' אַתָא ' חוב לְוָהְכוֹן נָתְיַחֵר בִּי ' שׁוּבְחָרְכוֹן דַּבְשׁוּעָ מְשִׁיחָא ׃
* בְּלְחוֹד אִיכְנָא ' דְּוָאא ' לְכַרְזְתָא דְּמְשִׁיחָא בֵּינֵיהוֹן ' סְהַדְכִּין דְּאִין ' אַתָא ' אֶתְיוּכוֹן וְאִן ''' פְּרִיק אֲנָא אֶשְׁתַּע עֲלֵיכוֹן ׃
* דְּקַיְמִין אַנְהוֹן כְּחָדָא רוּחָ וּבְחָדָא נַפְשׁ ' סְחַקְצַחִיהוֹן ' אֲכְחָדָא ' בְּהֵימָנוּתָא דְּאוֹנְגֶלְיוֹן ׃
* וְכַסְדִּם לָא ' סְתַחְזִיקִין מִן הָנוּן דְּקַיְמִין לְקִיבְלָן לְתַחְיִיתָא דְּאִבְרְנְהוֹן וְלְחַיֵּא דִילְכוֹן ׃
* וְהָדָא מִן אֱלָהָא הוּ אִיתְיַהֲבָא לְכוֹן דְּלָא בְלְחוֹד דְּתֵיסְנוּ בְּהּ בְּמְשִׁיחָא אֶלָּא אַף דְּעָל אַפּוּהִי תְּחֵשְׁנוּן עֲלָי ׃
* וְחִסְיִרִין אֲנָגְרָא אִיךְ הִי דַּחֲזִיתוּן בִּי וְהַשְׁתָּא שְׁמִעִיתוּן עֲלָי ׃

---

* נפק ' של בשורה ' סום
* שכחוחוקה ' עֲרָא ' וְבָא
* יסף ' חֲרָא שמח ' וירך
* בעלילה ' באמת ' כרי
* שָׁכַח ' בְּעָא ' נְחַב
* בְּהַת ' בוש ' גְּלָא ' זעם
* ריבר ' מות ' חנא
* יתר ' נבעיי ' גְּבָא

* הִנּוּן זִין ' וְבַחֲרִינָא לְמְשִׁיחָא ' סְכָרְזִין לָא וְנָא ׃ 27
* אִיכְנָא דְּסַחֲבִר אֲנָא וְסַכְּבָא אֲנָא דְּבַסְדִּם לָא ' אֲבָהַת אֶלָּא ' כְּגַלְיוֹת אַפָּא אֵיךְ דְּכָכְל ''' זְבַן אַף הָשָׁא ׃
* אִין דְּאִיךְ סְהַדְנָא אִין ' סְסַכְּבָא אֲנָא ' דְּסוּתָא ׃ 28 וּמִן דָּא סְהַדְנָא וְאִן ' אַסוּתָא ' יְוַדְנָא אַף אֲנָא ׃
* חַיֵּי גִּיר דִּילִי מְשִׁיחָא הוּ וְאִן אַסוּתָא ' יְוַדְנָא וְוָא לִי ׃ 29
* אִיתְיַהֲבַת לִי דְּלָא בְלְחוֹד דְּבֵיהּ אֶלָּא אַף דְּסַבְלָנוּתָא בְּהּ ׃
* בְּעַבְדִי לָא יְדַע אֲנָא מְנָא ' אֲנָא לִי ׃ 30 דְּאִיתְּ ' סְחַדְנָא אִיתְּ לִי ' בְּעַבְדִי לָא יְדַע אֲנָא מְנָא ' אֲנָא לִי ׃
* אֲנָא לִי ' נְגִיד דְּחַיֵּי מְשִׁיחָא דְּכַרְזְתָא אֶפְאֵל אִיתְּ לִי ' בְּעַבְדִי לָא יְדַע אֲנָא מְנָא ' אֲנָא לִי ׃
* חַיֵּי גִּיר דִּילִי מְשִׁיחָא הוּ וְאִן אַסוּתָא ' יְוַדְנָא וְוָא לִי ׃
* אִין דְּאִיךְ סְהַדְנָא אִין ' סְסַכְּבָא אֲנָא ' דְּסוּתָא ׃ 28 וּמִן דָּא סְהַדְנָא וְאִן ' אַסוּתָא ' יְוַדְנָא אַף אֲנָא ׃
* אִיכְנָא דְּסַחֲבִר אֲנָא וְסַכְּבָא אֲנָא דְּבַסְדִּם לָא ' אֲבָהַת אֶלָּא ' כְּגַלְיוֹת אַפָּא אֵיךְ דְּכָכְל ''' זְבַן אַף הָשָׁא ׃ 27
* הִנּוּן זִין ' וְבַחֲרִינָא לְמְשִׁיחָא ' סְכָרְזִין לָא וְנָא ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Crepusculo feriæ IIII. Pasthæ.

CAP. II.

1 ITaque si habetis consolationem in Mes-
cho, siue lenimen cordis [solatium] eius, si
ritate, siue communionem spiritus, siue
ctus viscerales, siue miserationes:
2 Implete gaudium meum, vt sit vnus
vna voluntas, & vna charitas, & vnus a
ma, vnáque sententia.
3 Et nihil per contentionem, aut per
nem gloriam faciatis, sed cũ humilitate
quisque proximum suum tanquam se
stantiorem existimet.
4 Nec de se quisque sit sollicitus, sed
que etiam de proximo suo.
5 Illúdque sentite in vobis ipsis quod
Jeschua Meschicho.
6 Is qui cùm in imagine [forma] Dei
hoc rapinam esse existimauit, vt esset
7 Deo. Sed seipsum exinaniuit, & formã
nem serui accepit, & factus est in simili
nem hominũ, & habitu repertus est
8 Et humiliauit seipsum, & factus est
diens vsque ad mortem, mortẽ autem
9 Propterea etiam Deus multiplicauit
limitatẽ eius, & dedit illi nomen prædi
omnibus nominibus.
10 Vt in nomine Ieschua flectat
omne genu, quod in cælo, & in terra, &
subter terram est:
11 Omnisq; lingua confiteatur Dominũ
schua Meschicho ad gloriam Dei patris.

Quotidie.

12 Proinde dilecti mei, quemadmodum
per dicto audientes fuistis non tantùm
præsens adfuit vobis, sed & nunc multò
sens sim à vobis, multò magis cum remo
tremore operemini opus salutis vestræ.
13 Deus enim ipse agit in vobis & vt
litis & perficiatis id quod volui.
autem facite sine murmuratione & dubi
14 Vt sitis perfecti & absque macula,
quam puri filij Dei, qui habitant in me
tione praua & tortuosa, vt ijs estis
15 eos tanquam luminaria in mundo,
eis loco salutis ad gloriationem meam, in
inquam, in diem Meschicho quod non
cucurrerim, nec in vacuum laborauerim.

CAP. II.

SIqua ergo consolatio in Christo, si quod solatium charitatis, siqua socie-
tas spiritus, siqua viscera & miserationis:
2 Implete gaudium meum, vt idem sa-
piatis, eandem charitatem habẽtes, vna-
nimes idipsum sentientes:
3 Nihil per contentionem, neque per
inanem gloriam: sed in humilitate, supe-
riores sibi inuicem arbitrantes;
4 Non quæ sua sunt singuli consideran-
tes, sed ea quæ aliorum.
5 Hoc enim sentite in vobis, quod & in
Christo Iesu.
6 Qui cùm in forma Dei esset, non ra-
pinã arbitratus est esse se æqualem Deo.
7 Sed semetipsum exinaniuit, formam
serui accipiens, in similitudinem homi-
num factus, & habitu inuentus vt ho-
mo.
8 Humiliauit semetipsum, factus obe-
diens vsque ad mortem: mortem autem
crucis.
9 Propter quod & Deus exaltauit il-
lum, & donauit illi nomen quod est su-
per omne nomen:
10 Vt in nomine Iesu omne genu fle-
ctatur, cœlestium, terrestrium, & infer-
norum.
11 Et omnis lingua confiteatur, quia
Dominus Iesus Christus in gloria est Dei
Patris.

β'.

1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον
ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ
οἰκτιρμοί,
2 πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν
αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες·
3 μηδὲν κατ' ἐριθείαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφρο-
σύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν·
4 μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων
ἕκαστοι.
5 Τοῦτο γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν χριστῷ ἰησοῦ·
6 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο
τὸ εἶναι ἴσα θεῷ·
7 ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώ-
ματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄν-
θρωπος·
8 ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θα-
νάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.
9 διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ
ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα·
10 ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων
καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων,
11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται, ὅτι κύριος ἰη-
σοῦς χριστὸς, εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.

12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατέ μου,
μὴ ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ καὶ νῦν πολλῷ μᾶλλον
ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σω-
τηρίαν κατεργάζεσθε.
13 ὁ θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ
ἐνεργεῖν, ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.
14 πάντα ποιεῖτε χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμῶν·
15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἀμώ-
μητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς
φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,
16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέ-
ραν χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκο-
πίασα·

---

1 ממח בפי ירא יהד 2 רמיהר מן כל שמהין׃ 3 רבשמה הישרע כל דרך חכוף דבשמיא ובארעא ודלחחה מן ארעא׃ 4 וכל לשן
דיגליום ד
5 עלן יסוע 6 נזרא דמרא דישוע משיחא לשוכחא דאלהא אבהי׃
7 יחר יהית חשיא 8 מכיל חביבי איבנא דבכל זבן אשחמעהון לא כר קריב אנא לכן בלחוד אלא השא ורחיק אנא מכנכן יהיראת
9 אנא טער זוזה 9 קדחלתא ובריהיתא פלוחו פולחנא דחייכון׃ 10 אלהא הו מחפס בכון אף לסבבא אף לסחר הו סרם רצבן
10 רנא זכו מרוי זמנא 11 אנהון׃ 12 כלסרם חייהון עברין לא רסנא ודלא פולנ׃ 13 דהחזון חסימא ודלא טוס איך בנא דבניא אלהא
11 אחרנין דעברין כדרא עסקא ועסקא ואחחזו ביכחהון איך נחירא בעלמה׃ 14 דאיהיכון להון ברוכח חיא לשוכחרי
12 חשש בפלא ירא 15 קרץ דיל ביומה דמשיחא ולא חנא איקי רחמה ולא סריקאה עסלה׃
13 חשש בגא נחש
14 הכחום מן מלא שיחף
15 קרנים מסחרי רגא
16 מחשבו וכריב חגא
17 הגא אות רכא
18 רכא הכחום אות רגא
19 שמע מות חגא
20 רגרם

---

1 ואין איח לכון הכיל בויאא במשיחא ואן סחלא בלבא בחובא 2 כפלאון ב 3 שלמו חדוחי רחד 4 ולעינא נחנא לכון וחד חובא וחדא נפש
5 ולא אנש לשובחא סריקא אלא חעברן אלא בכפיכוח דעינא כלנש לחברה איך דסיחר
6 חן דכר איסוחי כרסוחא דאלחא לא חנא חסוסיא חשבה להדא דאיסוחי פחחא דאלחא׃
7 חרק נחסוסיא דעבדא נכב והוא כרסוחא דבנינשא ובאסכפא אשחכח איך ברנשא׃
8 ואשחעי לחמיא דחיא אלחא אסנ׳ רמרחה ויהב להשמא
9 משל הניא אלא אלחא לחמיא דין דיקיפא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * Quinetiam si immolor super hostia & ministerio fidei vestræ, gaudeo & exulto cum omnibus vobis.
18 * Sic & vos quoque gaudete & exultate mecum.
19 * Caterùm spero in Domino nostro Iesu Christo, me missurum ad vos Timotheum citò, vt & ego bono animo sim, cognitis quæ circa vos sunt.
20 * Neminem enim habeo tam vnanimem mecum animo præditus, diligentiam rei meæ curam gerat.
21 * Siquidem omnes quæ sua sunt quærunt, non autem quæ Iesu Christi.
22 * Porrò experimentum huius noſtis, quòd tanquam filius cum patre suo, sic ministrauit mecum in Euangelio.
23 * Hunc spero me missurum ad vos statim, postquam videro quæ ad me pertinent.
24 * Et confido in Domino meo, me quoque breui venturum ad vos.
25 * Nunc autem coëgi me mittere ad vos Epaphroditum fratrem meum, & cooperatorem meum, & militonem meum, vestrum autem Apostolum, & ministrum necessitatis meæ, mittere ad vos.
26 * Quoniam quidem omnes vos desiderabat: & mœstus erat, propterea quòd audieratis illum infirmatum.
27 * Quandoquidem peroptabat ad vos omnes inuisere, & anxius erat quòd rumor ille auditione accepisset ipsum ægrotare, non esse detineri. * Equidè infirmus fuit vsque ad mortem, sed Deus misertus est illius: non solùm autem illius tantùm, sed & mei, ne tristitiam super tristitiam haberem.
28 * Studiosiùs itaque misi eum ad vos: vt quum videritis eum gaudeatis iterum, & mœror sit animi ægritudo.
29 * Excipite igitur eum in Domino cum omni gaudio, & qui sunt huiusmodi eos in honore complectimini.
30 * Nam propter opus Messiæ vsque ad mortem peruenit, & nihil fecit quo non id suppleret quod defuerat ex vobis deerat erga me ministerio.

CAP. III.

Quotidie.

1 PRoinde fratres mei, gaudete in Domino nostro: quin eadem vobis scribam non mihi tedio, eò quòd vos cautiores efficiat.
2 * Cauete à canibus, cauete à malis operariis, cauete à concisione carnis.

17 * Sed & si immolor supra sacrificium & obsequiũ fidei vestræ, gaudeo & congratulor omnibus vobis.
18 * Idipsum autem & vos gaudete, & congratulamini mihi.
19 * Spero autem in Domino Iesu, Timotheum me citò mittere ad vos: vt & ego bono animo sim, cognitis quæ circa vos sunt.
20 * Neminem enim habeo tam vnanimem, qui sincera affectione pro vobis solicitus sit.
21 * Omnes enim quę sua sunt quęrunt, non quæ Iesu Christi.
22 * Experimentum autem eius cognoscite, quoniam sicut patri filius, mecum seruiuit in Euangelio.
23 * Hũc igitur spero me mittere ad vos, mox vt videro quæ circa me sunt.
24 * Confido autem in Domino, quoniam & ipse veniam ad vos citò.
25 * Necessarium autem existimaui, Epaphroditum fratrem & cooperatorem & commilitonem meum, vestrum autem Apostolum, & ministrum necessitatis meæ, mittere ad vos.
26 * Quoniam quidem omnes vos desiderabat: & mœstus erat, propterea quòd audieratis illum infirmatum.
27 * Nã & infirmatus est vsque ad mortem: sed Deus misertus est eius; non solùm autem eius, verumetiam & mei, ne tristitiam super tristitiam haberem.
28 * Festinantiùs ergo misi illum, vt viso illo, iterùm gaudeatis, & ego sine tristitia sim.
29 * Excipite itaque illum cum omni gaudio in Domino: & eiusmodi cum honore habetote.
30 * Quoniam propter opus Christi, vsque ad mortem accessit: tradès animam suam, vt impleret id quod ex vobis deerat erga meum obsequium.

CAP. III.

1 DEcętero, fratres mei, gaudete in Domino. Eadem vobis scribere, mihi A quidem non pigrum, vobis autem necessarium.
2 * Videte canes, videte malos operarios, videte concisionem.

17 * ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν·
18 * τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι.
19 * ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν·
20 * οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὃς πνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει·
21 * οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
22 * τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.
23 * τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀπίδω τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς·
24 * πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.
25 * ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·
26 * ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε·
27 * καὶ ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλ' ὁ θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπῃ σχῶ.
28 * σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν, πάλιν χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ·
29 * προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς· καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε·
30 * ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισε, παραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς μὲ λειτουργίας.

γ.

1 * Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.
2 * βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν·

* מורת ' עזק
* חוא ' עזי ' חרא
* מלאת על נפשי-לי כן
ף מלאת ' יקר ' אחר
* מות ' שמש
* עלי כן
* חרא ' מאן
* זהר שמר

27 אַף אִתְכְּרַה עַרְקָא * לְמִוְתָא אֶלָּא אִלָּהָא רַחֵם עֲלוֹהִי בְּלְחוֹד אֶלָּא אַף עֲלַי דְּלָא תַּחֲוָא לִי
עַקְּאָא עַל עַקָּא ׃ 28 חֲפִישְׁאִית הֲכֵיל שׁוּרְחָה לְהֵיכְרְכוֹן וְכֵיב * חֲוֹשׁוֹיְהוֹי * הוּב הֲחֵדִין לִי קְלִילְתָּא * נַפְשָׁא ׃
29 קַבְּלוּהִי * הֲכֵיל בְּמָרְיָא בְּכָל * חֲדָא וְלֵיאִילֵין דְּהָכְנָא אֲנִין * בְּאִיקְרָא * אֲחוֹרִי אֲנִין ׃ 30 מָטֵל עֲבִידַת נִיר
דְּשִׁיחָא עַרְקָא * לְמִוְתָא מְשִׁי וּכְסַר עַל נַפְשֵׁה דְּנַשְׁלִים מַרְכְּ דְּבִצְרוֹהִי דַּיְהוֹן * בְּהַשְׁתָּא וְלָהֵי ׃
ג רְבִיעָאי ח קְפַלְאוֹן

* מתנח ' רבע ' שמש
* חוא ' רביעי ' אדר
* עיין ' עדר ' שמש
* שדר ' מאזנ ' נגד
* מא ' בחמשה ' בגא
* בגא ' בשלשה ' חוא
* חוא ' רביעי ' אדר
* עיין ' עדר ' שמש

25 וְחַיָּבְנָא אֲנָא לְמִשְׁדַּר לְוָתְכוֹן יָת אַפְרוֹדִיטוֹס אֲחָא וּפָלְחָנָא דִּידִי וְחַיָּלָא דִּידִי וְשׁוּלְחָנָא דִּידְכוֹן וְשַׁמָּשָׁא ׃
26 דַּחֲמִיכוֹן כּוּלְכוֹן וַהֲוָה מְצַעֲרָא לֵיהּ עַל דִּשְׁמַעְתּוּן דְּאִתְקְפַת ׃ 27 וְאַף אִתְקְפַת וַהֲוָה מְסָרַס אֶלָּהָא עֲלוֹהִי
וְלָא עֲלוֹהִי בִּלְחוֹד אֶלָּא אַף עֲלַי דְּלָא תַּחֲוָא לִי
28 מְשַׁדַּרְנָא אֲנָא יָתֵיהּ בְּרַם בְּרַעֲוָא דְּתִחְדּוֹן כַּד תַּחֲזוֹנוּנֵיהּ וְאַתּוּן לָא תְּהוֹן מְצַעֲרִין ׃
29 וְקַבְּלוּהִי בְּחֶדְוָה סַגִּיאָה בְּשׁוּם יְיָ וְיָת אִלֵּין דְּכִוָתֵיהּ יְהוֹן מְיַקְּרִין ׃ 30 אֲרֵי עַל עוֹבָדָא דִּמְשִׁיחָא
קָרִיב לְמוֹתָא וְשַׁוִּי נַפְשֵׁיהּ דְּיַשְׁלֵים יָת דְּחַסַּר מִנְּכוֹן בְּפֻלְחָנִי דִּידִי ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * Nos enim sumus circumcisio qui spiritu seruimus Deum spiritu, & gloriamur in Mesechicho, & non collocamus fiduciam nostram in carne.

4 * Quanquam sit mihi fiducia etiam in carne. Si quis enim arbitratur fiduciam se habere in carne, ego magis habeo:

5 * Circumcisus natus octo dies, ex regione Ffroiel, ex tribu Beniomen, Hebræus filius Hebræorum filius: secundùm Legem Pharisæus,

6 * Zelo persecutor Ecclesiæ, & secundùm iustitiam Legis sine crimine fui.

7 * Sed hæc, quæ fuerunt mihi copia, propiam existimaui propter Mesechicho.

8 * Enimuerò existimo hæc omnia impedimento esse præ dignitate scientiæ Iesebus Mesechicho Domini mei, propter quem omnia pro damno duxi, & pro stercore habui, vt Mesechicho lucrifaciam;

9 * Vtique reperiar in illo, & non sit mihi propria iustitia illa quæ ex Lege, sed ea quæ ex fide Mesechicho, quæ est iustitia quæ ex Deo est.

10 * Vt per eam cognoscam Iesebus, & potentiam resurrectionis eius, & participationem passionum eius, & conformis fiam mortis eius.

11 * Si fortè possim peruenire ad resurrectionem illam, quæ est ex mortuis.

12 * Non quòd iam comprehenderim, aut iam perfectus sim, sed curro, vt fortasis apprehendam id propter quod me est assecutus Iesebus Mesechicho.

Quotidie.

13 * Fratres mei, ego de meipso non existimo me assecutum fuisse. Vnum autem, quæ quidem à tergo sunt, dem obliuiscens, ad ea verò quæ à fronte sunt, emitar.

14 * Itaque decurro ad metam, vt assequar victoriosum præmium supernæ vocationis Dei per Iesebua Mesechicho.

15 * Quotquot igitur perfecti sumus, hoc sentiamus: & si quid aliter sapitis, & hoc vobis Deus reuelabit.

16 * Veruntamen ad id ve pertingamus, eadem perficiamus semitâ, eademque conuersatione.

17 * Estote mihi conformes, fratres mei, & exquirite eos qui sic incedunt vt ea forma, quam in nobis videtis.

3 * ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες·

4 * καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί· εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον,

5 * περιτομὴ ὀκταήμερος, ἐκ γένους ἰσραήλ, φυλῆς βενιαμίν, ἑβραῖος ἐξ ἑβραίων, κατὰ νόμον φαρισαῖος,

6 * κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γινόμενος ἄμεμπτος·

7 * ἀλλ' ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν χριστὸν ζημίαν·

8 * ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου· δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα χριστὸν κερδήσω·

9 * καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει·

10 * τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,

11 * εἴπως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν νεκρῶν·

12 * οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

13 * ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι κατειληφέναι· ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος,

14 * κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ ἰησοῦ.

15 * ὅσοι οὖν τέλειοι τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει.

16 * πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν.

17 * συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς·

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * Sunt enim multi qui alter incedunt, de quibus pluries locutus sum vobis, nunc autem flens dico, illi infensi sunt crucis Messiæ.

13 * Quorum finis perditio est, quorum deus venter eorum est: & gloria eorum defectus ipsorum, quorum cogitatio in terra versatur.

20 * Noster autem cultus [nostra vero conuersatio] in cælis est, et inde expectamus nostrum Seruatorem, Dominum nostrum Ieschua Meschicho.

21 * Qui quidem transfigurabit corpus humilitatis nostræ, vt fiat in similitudinem corporis gloriæ suæ pro maxima virtute qua omnia subiecit sibi.

CAP. IIII.

1 PRoinde fratres mei dilecti & desiderati, gaudium meum & corona mea, sic state in Domino nostro dilecti mei.

2 * Euodiam rogo, & Syntichen, vt eadem sit voluntas in Domino nostro.

3 * Quinetiam te rogo mi compar, vt adiuues eas quæ laborauerunt mecum in Euangelio vnà cum Clemente, & cæteris adiutoribus meis, quorum nomina sunt in libro vitæ.

4 * Gaudete in Domino nostro semper: & iterum dico, gaudete.

5 * Et mansuetudo vestra innotescat omnibus. Dominus noster prope est.

6 * De nulla re solliciti sitis, sed semper in oratione & obsecratione petitiones vestræ innotescant coram Deo.

7 * Et pax Dei quæ maior est omni mente, custodiet corda vestra, & mentes vestras in Ieschua Meschicho.

Quotidie.

8 * Itaque fratres mei, quæcunque honesta sunt, & quæcunque iusta, & quæcunque syncera, & quæcunque amabilia, & quæcunque laudabilia, & quæcunque opera gloriosa & virtutis, hæc animo voluite.

9 * Quæ didicistis, & accepistis, & audistis, & vidistis in me, hæc agite, & Deus pacis erit vobiscum.

12 * Multi enim ambulant, quos sæpè dicebam vobis (nunc autem & flens dico) inimicos crucis Christi:

13 * Quorum finis, interitus: quorum deus, venter est: & gloria in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt.

20 * Nostra autem conuersatio in cælis est: vnde etiam Saluatorem expectamus, Dominum nostrum Iesum Christum;

21 * Qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ, secùndum operationem† qua etiam possit subiicere sibi omnia.

CAP. IIII.

1 ITaque fratres mei charissimi & desideratissimi, gaudium meum & corona Mea: sic state in Domino, charissimi.

2 * Euodiam rogo & Synthycen deprecor idipsum sapere in Domino.

3 * Etiam rogo & te germane compar, adiuua illas quæ mecum laborauerunt in Euangelio cum Clemente, & cæteris adiutoribus meis, quorum nomina sunt in libro vitæ.

4 * Gaudete in Domino semper: iterum dico, gaudete.

5 * Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Dominus† propè est.

6 * Nihil soliciti sitis: sed in omni oratione & obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestræ innotescant apud Deum.

7 * Et pax Dei quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra & intelligentias vestras in Christo Iesu.

8 * De cætero, fratres, quæcunque sunt vera, quęcunque pudica, quęcunque iusta, quæcunque sancta, quæcunq; amabilia, quęcunque bonæ famæ, siqua virtus, siqua laus disciplinæ, hæc cogitate.

9 * Quæ & didicistis, & accepistis, & audistis, & vidistis in me: hæc agite, & Deus pacis erit vobiscum.

12 * πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ·

19 * ὧν τὸ τέλος, ἀπώλεια, ὧν θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα, ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες·

20 * ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον ἰησοῦν χριστόν·

21 * ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ πάντα.

δ'.

1 * Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

2 * εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ.

3 * καὶ ἐρωτῶ καί σε, σύζυγε γνήσιε, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ κλήμεντος, καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

4 * χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε.

5 * τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ κύριος ἐγγύς.

6 * μηδὲν μεριμνᾶτε· ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετ' εὐχαριστίας, τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν·

7 * καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ.

8 * Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ, καὶ εἴπερ ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε·

9 * ἃ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρελάβετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * Vehementer autem gauisus sum in Do-
mino nostro, quòd vos denuo subcrevistis pro
tudo de me, quemadmodum & subsistis pro-
stis, sed non fuistis compotes.
11 * Non quòd penuriam passus sum id dico,
didici enim vt sufficiat mihi id quod habeo.
12 * Noui & humiliari, noui & abundare:
in omnibus, & per omnia institutus sum:
in satietate & inedia, in copia & egestate.
13 * Vt omnia viribus possim per Messiam
qui me corroborat.
14 * Veruntamen bene feciſtis qui commu-
castis oppressionibus meis.
15 * Scitis autem & vos Philippenſes,
quòd in principio Euangelij, quando profectus
Macedonia, ne vna quidem ex Ecclesijs com-
municauit mihi in ratione accepti & dati,
di, nisi vos tantùm.
16 * Qui & Thessalonicam semel & bis
necessitatē meam [id quo indigebam, suppe-
17 * Non quòd munus requiram,
ro vt fructus multiplicentur vobis.
18 * Omnia recepi, & abundo: repletus
sum, & accepi quæcunque ab Epaphrodito
Epaphroditum, odorem suauem, hostiam
acceptam gratamque Deo.
19 * Deus autem meus suppleat omnem de-
sideriam vestram secundùm diuitias
suam in gloria Jeschua Meschicho.
20 * Deo autem Patri nostro laus &
in seculum seculorum Amin.
21 * Postulate pacem omnium Sanctorum
Jeschua Meschicho.
22 * Postulant pacē vestram fratres qui mecū
cum sunt. Salutant vos omnes Sanc-
cissimùm ij qui sunt è domo Cæsaris.
23 * Gratia Domini nostri Jeschua Mes-
cho sit cum omnibus vobis, Amen.

Epistolæ ad Philippenses è Roma
scriptę, missæ verò per
Epaphroditum,
FINIS.

10 * Gauisus sum autem in Domino ve-
hementer, quoniam tandem aliquando
refloruistis pro me sentire, sicut & sen-
tiebatis: occupati autem eratis.
11 * Non quasi propter penuriam dico.
ego enim didici, in quibus sum, sufficiēs
esse. † Scio & humiliari, scio & abun-
dare: (vbique, & in omnibus institutus
sum) & satiari, & esurire, & abundare,
& penuriam pati.
13 * Omnia possū in eo qui me cōfortat.
14 * Veruntamen bene feciſtis, commu-
nicantes tribulationi meæ.
15 * Scitis autē & vos Philippenſes, quòd
in principio Euangelij, quādo profectus
sum à Macedonia, nulla mihi Ecclesia
cōmunicauit in ratione dati & accepti,
nisi vos soli:
16 * Quia & Thessalonicam, semel & bis
in vsum mihi misistis.
17 * Non quia quæro datum, sed requiro
fructum abūdantem in † ratione vestra.
18 * Habeo autem omnia, & abundo:
repletus sum, acceptis ab Epaphrodito
quę misistis, † odorē suauitatis, hostiam
acceptam, placentem Deo.
19 * Deus autē meus impleat omne de-
siderium vestrum secundùm diuitias
suas in gloria, in Christo Iesu.
20 * Deo autem & Patri nostro gloria in
secula seculorum. Amen.
21 * Salutate omnem sanctum in Chri-
sto Iesu.
22 * Salutant vos qui mecū sunt fratres.
Salutant vos omnes sancti: maximè au-
tem qui de Cæsaris domo sunt.
23 * Gratia Domini nostri Iesu Christi
cum spiritu vestro. Amen.

Ad Philippenses scripta fuit è Roma
per Epaphroditum.

10 * ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθά-
λετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖ-
σθε δέ.
11 * οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰ-
μι, αὐτάρκης εἶναι·
12 * οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ
περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι·
13 * πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με χριστῷ.
14 * πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές μου τῇ
θλίψει.
15 * οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐ-
αγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκ-
κλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ
ὑμεῖς μόνοι·
16 * ὅτι καὶ ἐν θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν
μοι ἐπέμψατε.
17 * οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν
τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.
18 * ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι δεξάμε-
νος παρὰ ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας,
θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ θεῷ.
19 * ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸν
πλοῦτον αὐτοῦ, ἐν δόξῃ, ἐν χριστῷ ἰησοῦ.
20 * τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων· ἀμήν.
21 * ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀσπάζονται
ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.
22 * ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ
ἐκ τῆς καίσαρος οἰκίας.
23 * ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.
ἀμήν.

Πρὸς φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης
διὰ ἐπαφροδίτου.

Argvmentvm in epistolam ad colossenses.

Colossenses & hi, sicut Laodicenses, sunt Asiani: & ipsi præuenti erant à pseudoapostolis. Nec ad hos accessit ipse Apostolus, sed & hos per epistolam corrigit. Audierant enim verbum ab Archippo qui ministerium in eos accepit. Ergo Apostolus iam ligatus scribit eis ab Epheso per Tychicum diaconem & Onesimum acolythum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

RVRSVM EPISTOLA AD COLOSSENSES: GVIDONE BRICIO BODERIANO exscriptore & interprete.

Quotidie. CAPVT I.

1 PAulus Apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei, & Timotheus frater,
2 Iis qui sunt Colossis sanctis & fidelibus fratribus in Christo Iesu:
3 Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & Domino Iesu Christo.
4 Gratias agimus Deo & Patri Domini nostri Iesu Christi, semper pro vobis orantes:
5 Audientes fidem vestram in Christo Iesu, & dilectionem quam habetis in sanctos omnes,
6 Propter spem quæ reposita est vobis in cœlis, quam audistis in verbo veritatis Euangelij,
7 Quod peruenit ad vos, sicut & in vniuerso mundo est, & fructificat, & crescit sicut in vobis, ex ea die qua audistis, & cognouistis gratiam Dei in veritate,
8 Sicut didicistis ab Epaphra charissimo conseruo nostro, qui est fidelis pro vobis minister Christi Iesu:
9 Qui etiam manifestauit nobis dilectionem vestram in spiritu.

Ideo & nos ex qua die audiuimus, non cessamus pro vobis orantes & postulantes, vt impleamini agnitione voluntatis eius, in omni sapientia & intellectu spirituali:
10 Vt ambuletis digne Deo, per omnia placentes: in omni opere bono fructificantes, & crescentes in scientia Dei:
11 In omni virtute confortati secundùm potentiã claritatis eius in omni patientia & longanimitate cum gaudio,
12 Gratias agentes Deo & Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum, in lumine:
13 Qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum Filij dilectionis suæ,
14 In quo habemus redemptionem, remissionem peccatorum,
15 Qui est imago Dei inuisibilis, primogenitus omnis creaturæ:

EPISTOLA B. PAVLI AD COLOSSENSES.

CAPVT I.

1 PAulus Apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei, & Timotheus frater,
2 Iis qui sunt Colossis sanctis & fidelibus fratribus in Christo Iesu:
3 Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & Domino Iesu Christo. Gratias agimus Deo & Patri Domini nostri Iesu Christi, semper pro vobis orantes:
4 Audientes fidem vestram in Christo Iesu, & dilectionem quam habetis in sanctos omnes,
5 Propter spem quæ reposita est vobis in cœlis, quam audistis in verbo veritatis Euangelij,
6 Quod peruenit ad vos, sicut & in vniuerso mundo est, & fructificat, & crescit sicut in vobis, ex ea die qua audistis, & cognouistis gratiam Dei in veritate,
7 Sicut didicistis ab Epaphra charissimo conseruo nostro, qui est fidelis pro vobis minister Christi Iesu:
8 Qui etiam manifestauit nobis dilectionem vestram in spiritu.

9 Ideo & nos ex qua die audiuimus, non cessamus pro vobis orantes & postulantes, vt impleamini agnitione voluntatis eius, in omni sapientia & intellectu spirituali:
10 Vt ambuletis digne Deo, per omnia placentes: in omni opere bono fructificantes, & crescentes in scientia Dei:
11 In omni virtute confortati secundùm potentiã claritatis eius in omni patientia & longanimitate cum gaudio,
12 Gratias agentes Deo & Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum, in lumine:
13 Qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum Filij dilectionis suæ,
14 In quo habemus redemptionem, remissionem peccatorum,
15 Qui est imago Dei inuisibilis, primogenitus omnis creaturæ:

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

κεφαλ. ά.

1 ΠΑυλος ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς,
2 τοῖς ἐν κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ
3 εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου
4 ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι,
5 ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
6 διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου
7 τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἔστι καρποφορούμενον, καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ,
8 καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ χριστοῦ,
9 ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ·
10 περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφορούντες, καὶ αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θεοῦ,
11 ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς·
12 εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί
13 ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,
14 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν,
15 ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως·

תוב אגרת אדלות קולסיא דכלוסם א קפלאיז א

1 לאולין דאית בקולסי ומיסתהדום אנא: 2 שלמא עמכון ומיבוכא מן אלהא אבונו מוזין לאלהא אבהתי דמרן ישוע משיחא
3 הוא מן דשמעון מיבוכא דמרן ישוע משיחא ותובכון לכלהון קדישא: 4 הי דאודעתה לכון מן קדם מרן ומן קדם מלאכא דמלתא דקבלתא:
5 ציך הא דילפתון מן אפפראס בכון חביבא דהו איהוהי חלפיכון משמשנא מהימנא

---

1 דמשיחא: 2 והו אודעין חוכבון דברוחא:

---

1 סגי 2 קום 3 שלחא חול 4 עבא 5 קלא 6 עבא 7 שמר 8 טוב 9 שמר והשגיח 10 רבא 11 חגל 12 רבא 13 קדיש 14 כשר 15 בגד 16 אשתא 17 קדש 18 תרך 19 עבא 20 קדש 21 דברה חביבא 22 עבא 23 חיון 24 משמש 25 עבא 26 עבא 27 מן עבא 28 מכרזא בשוק 29 קרא 30 קדש 31 עבא 32 עבא 33 קדש 34 מן קדש 35 עבא

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Et per quem creata sunt omnia quæ in cælo & in terra, omnia visibilia, & omnia inuisibilia, sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus, sive Potestates. Omnia per ipsum & in ipso condita sunt:

17 * Et ipse est ante omnia, & per eum omnia constant.

18 * Et ipse est caput corporis Ecclesiæ, qui est principium & primogenitus ex mortuis, vt sit in omnibus ipse primatum tenens:

19 * Quia in ipso voluit ille [Pater] omnem
20 plenitudinem inhabitare: * Et per eum conciliare sibi omnia: & pacem conficiens per sanguine crucis illius per ipsum sive ea quæ sunt in terra, sive quæ in cælo.

Feria quinta post Resurrectionem.

21 * Et vos qui quondam extranei erati & inimici mentibus vestris propter malas
22 vestra. * Reduxit nunc in gratiam in corpus carnis suæ, & per mortem suam, vt sistat vos coram se sanctos ab[que macu]la &
23 culpa non obnoxios; * Si permanetis in fide vestra confirmato fundamento, & stabili, & immobili à spe Euangelij quod audistis, quod prædicatum est in vniuersa creatura quæ sub cælo est, cuius factus sum ego Paulus minister.

24 * Et gaudeo in passionibus quæ sunt pro vobis, & suppleo quod deerat afflictionum Meschicho in carne mea pro corpore eius, quod est Ecclesia:

25 * Cuius ego factus sum minister secundum dispensationem Dei quæ data est mihi in vobis, vt impleam verbum Dei,

26 * Arcanum illud quod absconditum fuit à seculis & à generationibus, nunc autem patefactum est Sanctis eius,

27 * Quibus voluit Deus notas facere diuitias gloriæ arcani huius inter Gentes, quod est ipse Meschicho, qui in vobis est spes gloriæ nostræ.

28 * Quem nos prædicamus & docemus, & intelligendum præbemus cuilibet homini, & omni sapientia, vt sistamus [exhibeamus] omnem hominem perfectum in Iesu Christo.

29 * In hoc etenim laboro, & præsto sum cum auxilio virtutis quæ mihi data est

16 * Quoniam in ipso condita sunt vniuersa in cælis, & in terra, visibilia & inuisibilia, sive throni, sive dominationes, sive principatus, sive potestates: omnia per ipsum, & in ipso creata sunt:

17 * Et ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant.

18 * Et ipse est caput corporis Ecclesiæ, qui est principium, primogenitus ex mortuis, vt sit in omnibus ipse primatum tenens:

19 * Quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare:

20 * Et per eum reconciliare omnia in ipsum pacificans per sanguinem crucis eius, sive quæ in terris, sive quæ in cælis sunt.

21 * Et vos cùm esseris aliquando alienati & inimici sensu, in operibus malis:

22 * Nunc autem reconciliauit in corpore carnis eius per mortem, exhibere vos sanctos & immaculatos, & irreprehensibiles coram ipso:

23 * Si tamen permanetis in fide fundati & stabiles, & immobiles à spe Euangelij quod audistis, quod prædicatum est in vniuersa creatura quæ sub cælo est, cuius factus sum ego Paulus minister.

24 * Qui nũc gaudeo in passionibus pro vobis, & adimpleo ea quæ desunt passionum Christi, in carne mea pro corpore eius, quod est Ecclesia:

25 * Cuius factus sum ego minister secundùm dispensationem Dei, quæ data est mihi in vobis, vt impleam verbum Dei,

26 * Mysterium quod abscónditum fuit à seculis & generationibus, nunc autem manifestatum est Sanctis eius,

27 * Quibus voluit Deus notas facere diuitias gloriæ Sacramẽti huius in Gentibus, quod est Christus, in vobis spes gloriæ; * Quem nos † annuntiamus,

28 corripientes omnem hominem, & docẽtes in omni sapientia vt exhibeamus omnem hominem perfectum in Christo Iesu.

29 * In quo & laboro, certando secundum operationem eius quam operatur in me in virtute.

16 * ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται,

17 * καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε·

18 * καὶ αὐτός ἐστι κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχὴ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων·

19 * ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι,

20 * καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι πάντα εἰς αὐτὸν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 * Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς

22 * νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ·

23 * εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου ὃ ἠκούσατε, ὃ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ παῦλος διάκονος.

24 * νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία·

25 * ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,

26 * τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ,

27 * οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης·

28 * ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ ἰησοῦ.

29 * εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

ס׳ יחודים
ז׳ זוג ׳ הקמה בשורות
ר׳ קרי ׳ קרא ׳ שמש
ח׳ חית ׳ חלא ׳ אוץ
א׳ את ׳ נתה ׳ נחב
ש׳ שקלא טוא ׳ מלל
ג׳ סוד
ק׳ קנא ׳ חורס ׳ גלא
ע׳ ערע ׳ אשתר ׳ כרי

שתאסתכלן ולא ״ פתחוישהון מן דשמיא ׳ ואתכרו ׳ בכלה ׳ בריתא דחטיה שמיא הו ואנא
פולוס חויח ׳ משמשנה ׳ 24 ותדא אנא ׳ בחשא דעל אפיכון ׳ ומסרא אנא מסיריתא ׳ דאוד לצנותי דמשיחא בבסרי
חלף פגרה ׳ דאיתהי עדתא ׳ 25 היו דאנא חויח משמשנה איך ׳ מרכזנותא דאלהא ׳ דאתיהברת לי בכון
את ׳ נתה ׳ נחב
ראשמלא ״ מלחה ראלהא ׳ 26 ארזא הו ׳ דסבסיהוא מן עלמא ומן ׳ דרא חשיא ׳ אתגלי לקדישוהי ׳
לאלין דצבא אלהא ׳ הנדע מנו ׳ עיתרא דשוכחה דארזא הנא בעממא דהוי משיחא דכון מברא דשרתון ׳
הו דחנן ׳ מכרינן ומלפינן ונסכלינן לכל ברנש בכל חכמא ונקיים לכל ברנש כד נמיר בישוע משיחא ׳
בחדא הו גיר אף עשל אנא ומסבשף אנא כשעדרזתא דחולא דמיהב לי ׳

16 * Et per quem creata sunt omnia quæ in cælo & in terra, omnia visibilia, & omnia inuisibilia, sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus, sive Potestates. Omnia per ipsum & in ipso condita sunt:

17 * Et ipse est ante omnia, & per eum omnia constant.

18 * Et ipse est caput corporis Ecclesiæ, qui est principium & primogenitus ex mortuis, vt sit in omnibus ipse primatum tenens:

19 * Quia in ipso voluit ille [Pater] omnem
20 plenitudinem inhabitare: * Et per eum conciliare sibi omnia: & pacem conficiens per sanguine crucis illius per ipsum sive ea quæ sunt in terra, sive quæ in cælo.

Feria quinta post Resurrectionem.

21 * Et vos qui quondam extranei erati & inimici mentibus vestris propter malas
22 vestra. * Reduxit nunc in gratiam in corpus carnis suæ, & per mortem suam, vt sistat vos coram se sanctos ab[que macu]la &
23 culpa non obnoxios; * Si permanetis in fide vestra confirmato fundamento, & stabili, & immobili à spe Euangelij quod audistis, quod prædicatum est in vniuersa creatura quæ sub cælo est, cuius factus sum ego Paulus minister.

24 * Et gaudeo in passionibus quæ sunt pro vobis, & suppleo quod deerat afflictionum Meschicho in carne mea pro corpore eius, quod est Ecclesia:

25 * Cuius ego factus sum minister secundum dispensationem Dei quæ data est mihi in vobis, vt impleam verbum Dei,

26 * Arcanum illud quod absconditum fuit à seculis & generationibus, nunc autem manifestatum est Sanctis eius,

27 * Quibus voluit Deus notas facere diuitias gloriæ arcani huius inter Gentes, quod est ipse Meschicho, qui in vobis est spes gloriæ nostræ.

28 * Quem nos prædicamus & docemus, & intelligendum præbemus cuilibet homini, & omni sapientia, vt sistamus [exhibeamus] omnem hominem perfectum in Iesu Christo.

29 * In hoc etenim laboro, & præsto sum cum auxilio virtutis quæ mihi data est

---

ה׳ הא ׳ ידיעתא
ב׳ בית ׳ בעא ׳ בר
ו׳ ואו ׳ חזי ׳ ויהב
ז׳ זין ׳ זקף ׳ זמן
ח׳ חית ׳ חמא ׳ חוב
ט׳ טית ׳ טבא ׳ טלה
י׳ יוד ׳ יתיר ׳ עיר
כ׳ כף ׳ כבר ׳ כורסי
ל׳ למד ׳ לבא ׳ לית
מ׳ מם ׳ מות ׳ מלא ׳ עיר
נ׳ נון ׳ נכר ׳ נורא
ס׳ סמך ׳ סהדותא ׳ סגי
ע׳ עין ׳ עבד ׳ מרחם
פ׳ פא ׳ פרא ׳ קום ׳ אית
צ׳ צדי ׳ צדיק ׳ רשיעא
ק׳ קוף ׳ קשוט ׳ תב ׳ מרא
ר׳ ריש ׳ רשיעא ׳ קום ׳ תלא
ש׳ שין ׳ שרירא ׳ קשוט ׳ אית
ת׳ תו ׳ תקון ׳ קשוט ׳ תלא

ויום חמשא דבתר ׳ קמיהא ׳
ושין קדמא ורקיפה ° באורחי אן דבארעא ואן דבשמיא ׳
דקקשוטי קדישין ולא ׳ רשיעין ׳ 23 אן תקון בהימנותכון כד שריגא
שתיכון חשא בפגרא ׳ 24 אן חדון ׳ בחשי ׳ אנא ׳ ומסבשף אנא בכשרירתא דחולא דמיהב לי ׳
ואן ׳ מרחם ׳ אית ׳ קום ׳ נכר ׳ מות ׳ קום ׳ רשיעא ׳ תלא ׳ עיר

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. II.

1 VElim autem vos scire quanta sit sollicitudo pro vobis, & pro his qui sunt
Laodiceæ, & pro cæteris illis qui faciem meam
non viderunt in carne.

2 * Vt consolationem accipiant cordia eorum
vt cum charitate accedat ad omnem opulentiam persuasionis, & ad intelligentiam manifestationis arcani Dei Patris, & Messiæ.

3 * In quo abditi sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ.

4 * Hoc autem dico, vt nemo vos seducat persuasione sermonis.

5 * Et si enim carne absum à vobis; attamen spiritu vobiscum sum, & gaudeo quòd videam ordinem vestrum, & confirmationem fidei vestræ, quæ est in Meschicha.

Media die parasceues crucifixerunt.

6 * Quemadmodum igitur accepistis Meschicha Dominum nostrum, ita & in eo ambulate.

7 * Radicibus vestris ædificatis in eo, & constantes in fide vestra, sicut didicistis, vt in ea abundetis cum gratiarum actione.

8 * Cauete ne quis vos decipiat per philosophiam & deceptionem inanem secundùm doctrinam hominum, & iuxta Meschicha mundi, & non iuxta Meschicha.

9 * Quoniam in eo inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter:

10 * Et in eo vos quoque complemini, qui est caput omnis principatus, & potestatis:

11 * Et in quo circūcisi estis circumcisione non manu facta, quam exuit fit sine manibus, quum exuit fit corpus peccatorum per circumcisionem Meschichæ,

12 * Et sepulti estis cum eo per baptismum, in quo & vnà cum eo resurrexistis, per fidem diuistis in virtute Dei, qui excitauit eum à mortuis.

13 * Et vos, quum essetis mortui in peccatis vestris, & per præputium carnis vestræ, vnà cum eo vniscitavit, & remisit nobis omnia peccata nostra.

14 * Et deleuit in mandatis filios obligationum nostrarum quod erat contrarium, illudque sustulit è medio, & affixit cruci suæ.

15 * Et dum exuit corpus suum, despoliauit principatus & potestates, & confidenter palàm per seipsum.

CAP. II.

1 VOlo enim vos scire qualem solicitudinem habeam pro vobis, & pro iis A qui sunt Laodiceę, & quicunque non viderunt faciem meam in carne:

2 * Vt consolentur corda ipsorum, instructi in charitate, & in omnes diuitias plenitudinis intellectus, in agnitionem mysterij Dei & Patris & Christi Iesu,

3 * In quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi.

4 * Hoc autem dico, vt nemo vos decipiat in sublimitate sermonum.

5 * Nam etsi corpore absens sum, sed spiritu vobiscum sum: gaudens & videns ordinem vestrum, & firmamentum eius B quæ in Christo est, fidei vestræ.

6 * Sicut ergo accepistis Iesum Christum Dominum, in ipso ambulate,

7 * Radicati & superædificati in ipso, & cõfirmati in fide sicut & didicistis, abundantes in illo in gratiarum actione.

8 * Videte ne quis vos decipiat per philosophiam, & inanem fallaciam: secundùm traditionem hominum, secundùm elementa mundi, & non secundùm Christum.

9 * Quia in ipso inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter:

10 * Et estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus & potestatis:

11 * In quo & circumcisi estis circumcisione non manu facta in expoliatione corporis carnis, † in circũcisione Christi,

12 * Consepulti ei in baptismo: in quo & resurrexistis per fidem operationis Dei, qui suscitauit illum à mortuis.

13 * Et vos cùm mortui essetis in delictis & præputio carnis vestræ, conuiui- C ficauit cum illo: donans vobis omnia delicta:

14 * Delens quod aduersus nos erat, chirographum † decreti, quod erat contrarium nobis. & ipsum tulit de medio, affigens illud cruci:

15 * Et expolians principatus & potestates, traduxit confidenter palàm, triumphans illos in seipso.

β'.

1 * Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί,

2 * ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πᾶσαν πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τοῦ χριστοῦ·

3 * ἐν ᾧ εἰσι πάντες ⸋ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι.

4 * τοῦτο δὲ λέγω ἵνα μήτις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πειθανολογίᾳ·

5 * εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

6 * Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν χριστὸν ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε,

7 * ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.

8 * βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ χριστόν.

9 * ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς,

10 * καί ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι· ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας·

11 * ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ χριστοῦ·

12 * συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

13 * καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα,

14 * ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρεν ἐκ τοῦ μέσου, προσπήξας αὐτὸ τῷ σταυρῷ·

15 * ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παῤῥησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quotidie.

14 * Nemo igitur vobis molestum exhibeat in cibo & potu, aut in partitionibus dierum festorum, aut nouilunionum, & Sabbathorum.

17 * Quæ sunt vmbra futurorum, corpus autem Meschicho est.

18 * Ne quis porrò velit cũ humilitate vestra vos reos efficere, & statira sensu Angelorum, dum imitatur ea quæ non vidit, & frustrà turgescit mente carnis suæ.

19 * Nec amplectitur caput ex quo totum corpus coagmentatur & exhibetur per missuras & membra, & excrescit incrementum Dei.

20 * Si enim mortui estis cum Meschicho ab elementis mundi, quid quasi viuentes in mundo iudicamini?

21 * Ne tetigeritis, neque gustaueris, neque contrectaueris.

22 eorum * quæ vsu corrumpuntur, secundum præcepta & doctrinas hominum.

23 * Et videntur habere rationem sapientiæ in specie humilitatis & timoris Dei, non parcunt corpori non in aliquod honorem, sed in iis quæ vsui sunt carni.

Feria quarta Requiei.

CAP. III.

1 * Si ergo resurrexistis vnà cum Meschicho, quæ sunt supernè quærite, vbi Meschicho sedet ad dexteram Dei.

2 * Quæ superna sunt sapite, & non quæ in terra.

3 * Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Meschicho in Deo.

4 * Quum autem Meschicho manifestatus fuerit, qui quidem est vita nostra, tunc & vos manifestabimini cum eo in gloria.

5 * Mortificate igitur membra vestra, scortationem, immunditiam, libidinem, perturbationes, & concupiscentiam malam, & auaritiam, quæ est seruitus idolorum.

6 * Propterea enim venit ira Dei super inobedientiæ.

7 * Inter quos & vos quondam ambulastis, quum versabamini cum eis.

8 * Nunc autem deponite à vobis hanc omnia, iram, excandescentiam, malitiam, blasphemiam, sermonem impurum.

16 * Nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu, aut in parte diei festi, aut neomeniæ, aut Sabbathorum:

17 * Quæ sunt vmbra futurorum, corpus autem Christi.

Mat. 24. 4. 18 * Nemo vos seducat, volens in humilitate & religione angelorũ, quæ non vidit ambulans, frustra inflatus sensu carnis suæ,

19 * Et non tenens caput, ex quo totum corpus per nexus & coniunctiones subministratum & constructum, crescit in augmentum Dei.

20 * Si ergo mortui estis cum Christo, ab elementis huius mundi: quid adhuc tanquam viuentes in mundo decernitis?

21 * Ne tetigeritis, neque gustaueritis, neque contrectaueritis:

22 * Quæ sunt omnia in interitum ipso vsu, secundum præcepta & doctrinas hominum.

23 * Quæ sunt rationem quidem habentia sapientiæ in superstitione & humilitate, & non ad parcendum corpori, non in honore aliquo ad saturitatem carnis.

CAP. III.

1 IGitur si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt, quærite: vbi Christus A est in dextera Dei sedens.

2 * Quæ sursum sunt, sapite: non quæ super terram.

3 * Mortui enim estis: & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.

4 * Cũ Christus apparuerit, vita vestra: tunc & vos apparebitis cũ ipso in gloria.

5 * Mortificate ergo mẽbra vestra quæ sunt super terram, fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiscentiam malam, & auaritiam, quæ est simulachrorum seruitus.

6 * Propter quæ venit ira Dei super filios incredulitatis.

7 * In quibus & vos ambulastis aliquãdo, cùm viueretis in illis.

8 * Nunc autẽ deponite & vos omnia: iram, indignationẽ, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem de ore vestro.

14 * Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων·

17 * ἅ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα χριστοῦ.

18 * μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ & θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

19 * καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ.

20 * εἰ οὖν ἀπεθάνετε σὺν τῷ χριστῷ, ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε;

21 * μὴ ἅψῃ, μὴ γεύσῃ, μὴ θίγῃς.

22 * ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων·

23 * ἅπινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ & ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

γ'.

1 * Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος·

2 * τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.

3 * ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ χριστῷ ἐν τῷ θεῷ·

4 * ὅταν ὁ χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 * νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία,

6 * δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας·

7 * ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν αὐτοῖς.

8 * νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν·

ו חיים ב חוס ג יקר ד נוח ה קום ו בגיא ז ראה ח רוח ט מות י חיא יא כפאן יב אברהם יג ובאו יד רגז טו ושלום

יא ב

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * Ne mentiamini alius in alium, spoliantes vos veterem hominem cum omnibus operibus eius:

10 * Et induite nouum qui renouatur per agnitionem & similitudinem conditoris sui:

11 * Vbi non est Iudæus & Græcus, circumcisio & præputium, Barbarus & Scytha, seruus & liber: sed omnia & in omnibus Christus.

12 * Induite igitur tanquam electi Dei, sancti & dilecti viscera misericordiæ, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam,

13 * Et sufferte alius alium, & condonate vobis mutuò. quòd si quis habet querelam aduersus proximum suum, quemadmodum Meschicho condonauit vobis, sic & vos.

14 * Et cum his omnibus charitatem habete, quæ est vinculum perfectionis.

15 * Et pax Meschicho gubernet corda vestra, ad quam vocati estis in vno corpore, & gratiarum actores estote.

16 * Verbum Meschicho habitet in vobis opulenter cum omni sapientia: docete ac erudite vosmetipsos psalmis, & canticis spiritualibus; & cantate psallite in cordibus vestris Deo.

17 * Et quicquid agatis sermone & opere, omnia in nomine Domini nostri Iesu Meschicho agite, & gratiam habete per eum Deo Patri.

Quotidie.

18 * Vxores subdite estote maritis vestris, vt æquum est in Meschicho.

19 * Viri diligite vxores vestras, & nolite amarulenti aduersus illas.

20 * Filij, obedite parentibus vestris per omnia. sic enim placet coram Domino.

21 * Parentes, ne ad iracundiam prouocetis liberos vestros, ne animo frangantur.

22 * Serui obedite per omnia heris vestris corporeis, non in aspectu oculi, tanquam qui placent hominibus, sed in corde simplici & in timore Domini.

23 * Porrò quicquid facitis, ex animo operamini vestra facite tanquam Domino vestro, & non tanquam hominibus.

9 * Nolite mentiri inuicem: expoliantes vos veterem hominẽ cum actibus suis,

10 * Et induẽtes nouum eum qui renouatur in agnitionem†, secundùm imaginem eius qui creauit eum.

11 * Vbi non est Gentilis & Iudæus, circuncisio & præputium, Barbarus & Scytha, seruus & liber: sed omnia, & in omnibus Christus.

12 * Induite vos ergo sicut electi Dei, sancti, & dilecti viscera misericordiæ, benignitatem, humilitatem, modestiã, patientiam,

13 * Supportantes inuicem, & donantes vobismetipsis si quis aduersus aliquem habet querelam. sicut & Dominus donauit vobis, ita & vos.

14 * Super omnia autem hęc, charitatem habete, quod est vinculum perfectionis:

15 * Et pax Christi exultet in cordibus vestris, in qua & vocati estis in vno corpore: & grati estote.

16 * Verbum Christi habitet in vobis abundanter, in omni sapientia: docentes & commonentes vosmetipsos, †psalmis, & hymnis, & cãticis spiritualibus, in gratia cantãtes in cordibus vestris Deo.

17 * Omne quodcunque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini †Iesu Christi, †gratias agẽtes Deo, & Patri per ipsum.

18 * Mulieres subditæ estote viris, sicut oportet, in Domino.

19 * Viri, diligite vxores†, & nolite amari esse ad illas.

20 * Filij, obedite parentibus per omnia. hoc enim placitum est in Domino.

21 * Patres, nolite ad indignationem prouocare filios vestros, vt non pusillo animo fiant.

22 * Serui, obedite per omnia dominis carnalibus, non ad oculum seruientes, quasi hominibus placentes, sed in simplicitate cordis, timentes Deum.

23 * Quodcunque facitis, ex animo operamini sicut Domino, & non hominibus:

9 * μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ,

10 * καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν·

11 * ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία· βάρβαρος, Σκύθης· δοῦλος, ἐλεύθερος· ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός.

12 * ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν,

13 * ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ἡμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς·

14 * ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος·

15 * καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε.

16 * ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ, διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτούς, ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ,

17 * καὶ πᾶν ὅ, τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 * Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ.

19 * Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς.

20 * τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ ἐστιν εὐάρεστον ἐν κυρίῳ.

21 * Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν.

22 * Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις, ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας, φοβούμενοι τὸν θεόν·

23 * καὶ πᾶν ὅ, τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις·

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 * Et scitote vos à Domino nostro accepturos retributionem in hæreditate. Dominum enim Meschicho seruitis.

25 * Cæterùm qui peccauerit, luet pœnas prout peccauerit, nec est acceptio faciei apud eum. [delectus personarum.]

CAP. IIII.

1 O Heri, exhibete æquabilitatem & æqualitatem seruis vestris, & scitote vos quoque habere Dominum in cælo.

2 * In oratione perseuerate, & vigilate in ea: & gratias agentes, * Et orantes simul pro nobis, vt Deus aperiat nobis ostium sermonis, ad loquendum mysterium Christi, propter quod etiam vinctus sum.

4 * Vt reuelem illud & eloquar, quemadmodum necesse habeo.

5 * In sapientia ambulate ergà extraneos, & redimite opportunitatem vestram.

6 * Et sermo vester semper cum gratia condatus sale sit conditus, vt sciatis quomodo oporteat vos vnicuique respondere. [rationem reddere.]

7 * Cæterùm eorum quæ apud me sunt, omnia faciet vobis reddet Tychicus frater dilectus, & minister fidelis, & conseruus meus in Domino:

8 * Quem misi ad vos in hoc ipsum, vt cognoscat quid apud vos fiat, & confortet corda vestra;

9 * Cum Onesimo fratre fideli & dilecto, qui ex vobis est. Illi certiores vos facient eorum quæ apud vos sunt.

10 * Porrò postulat pacem vestram vobis) Aristarcus captiuus meus, & Marcus consobrinus Barnabæ, (de quo accepistis mandata. Quòd si venerit ad vos, excipite eum;

11 * Et Ieschua qui vocatur Iustus, qui sunt ex circumcisione. Et hi soli adiutores sunt mihi in regno Dei, hi fuerunt mihi solatio.

12 * Postulat pacem vestram Epaphras qui ex vobis est, seruus Meschicho, semper laborans pro vobis in oratione, vt stetis perfecti & completi in omni voluntate Dei.

24 * Scientes quòd à Domino accipietis retributionem hæreditatis. Domino Christo seruite.

25 * Qui enim iniuriam facit, recipiet id quod iniquè gessit: & non est personarum acceptio apud Deum.

CAP. IIII.

1 DOmini, quod iustum est & æquum, seruis præstate: scientes quoniam & Vos Dominum habetis in cælo.

2 * Orationi instate, vigilantes in ea in gratiarum actione:

3 * Orâtes simul & pro nobis, vt Deus aperiat nobis ostium sermonis, ad loquendum mysterium Christi, (propter quod etiam vinctus sum.)

4 * Vt manifestem illud, ita vt oportet me loqui.

5 * In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt: tempus redimentes.

6 * Sermo vester semper in gratia sale sit conditus, vt sciatis quomodo oporteat vos vnicuique respondere.

7 * Quæ circa me sunt, omnia vobis nota faciet Tychicus charissimus frater, & fidelis minister, & conseruus in Domino:

8 * Quem misi ad vos ad hoc ipsum, vt cognoscat quæ circa vos sunt, & consoletur corda vestra,

9 * Cum Onesimo charissimo & fideli fratre, qui ex vobis est. † Omnia quæ hîc aguntur, nota facient vobis.

10 * Salutat vos Aristarchus concaptiuus meus, & Marcus consobrinus Barnabæ, (de quo accepistis mandata: Si venerit ad vos, † excipite illum,)

11 * Et Iesus qui dicitur Iustus, qui sunt ex circumcisione: hi soli sunt adiutores mei in regno Dei; qui mihi fuerunt solatio.

12 * Salutat vos Epaphras qui ex vobis est, seruus Christi Iesu, semper solicitus pro vobis in orationibus, vt stetis perfecti & pleni in omni voluntate Dei.

24 * εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ γὰρ κυρίῳ χριστῷ δουλεύετε.

25 * ὁ γὰρ ἀδικῶν, κομιεῖται ὃ ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἔστι προσωπολημψία.

δ'.

1 * Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχετε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανοῖς.

2 * τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ,

3 * προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι,

4 * ἵνα φανερώσω αὐτό, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

5 * ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.

6 * ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 * τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ·

8 * ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν,

9 * σὺν ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσι τὰ ὧδε.

10 * ἀσπάζεται ὑμᾶς ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ μάρκος ὁ ἀνεψιὸς βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν·

11 * καὶ ἰησοῦς ὁ λεγόμενος ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία.

12 * ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ.

אֲנָשׁ אֵיכְנָא ׀ וְלָא לְכוֹן ׀ לְהַחְבּוֹ פִּתְגָמָא ׃ 7 מַרְכּ וְלֵיתִי דִּין ׀ נְוַדְּעִכּוֹן מַה־בִּיבָא וְשַׁשְׁמְשָׁנָא מְהֵימְנָא
וְקַיָּם בְּכַרְיָא ׃ 8 דְּשַׁדְּרֵת לְוָתְכוֹן עֲלַיהּ עַל הָדָא ׀ דְּנַדַּע מָא וְלֵוָתְכוֹן ׀ וְנַבְיֵא לִבָּוָתְכוֹן ׃
עִם אֲנִיסִימוֹס אָחָא ׀ מְהֵימְנָא וְחַבִּיבָא הוּ ׀ דְּאִיתוֹהִי מִכּוֹכּן הָנִין נְוַדְּעוּנְכוֹן מַרְכּ וְלֵיתִין ׃
10 וְשָׁאֲל בְּשַׁלָמְכוֹן אַרִסְטַרְכּוֹס ׀ שְׁבְיָא דְעִמִּי וּמַרְקוֹס בַּר בַּרְנַבָּא הוּ ׀ דְּאִתְפְּקַדְתּוֹן עֲלוֹהִי דְּאִן אָתָא לְוָתְכוֹן
תְּקַבְּלִנֵיהִי ׃ 11 וְיֵשׁוּעַ הוּ ׀ דְּמִתְקְרָא יוּסְטוֹס הָלֵין דְּאִימִּיהוֹן מִן ׀ גִּזְרְתָא וְהִנּוֹן בִּלְחוֹד ׀ עֲזָרוֹנִי בְּמַלְכוּתָה
דֶּאלָהָא וְקָנוֹן הֲוֹוּ לִי ׀ בְּרַוְחָא ׃ 12 שָׁאֵל בְּשַׁלָמְכוֹן אֶפַּפְרָא הוּ דְּמִנְכוֹן עַבְדָא דְּמָשִׁיחָא כַּד בְּכֹל זִבְנָן עָסֵל חֲלָפֵיכוֹן
בְּצְלוֹתָא ׀ דְּתְקוֹמוּן גְּמִירָא ׀ וְשַׁפְלִיָא בְּכֹלָה צְבְיָנָה דֶּאלָהָא ׃

וְקַיָּם בְּכֹל זִבְנָן כְּשִׁיבוּתָא אִיךְ דַּנְפִּלְתָא תְּהֵוֵא מְסַרְבָא וְתֵיהוֹן יָדְעִין דְּאַף לְכוֹן אִית הוּ מָרֵא בִּשְׁמַיָּא ׃
קְפַלְאוֹן ד
וְכַאוּתָא לְיֶרֶת עַבְדֵיכוֹן וְתֵיהוֹן יָדְעִין דְּאַף לְכוֹן אִית הוּ מָרֵא בִּשְׁמַיָּא ׃
אֲמַר עַבְדָא ׀ שִׁיוּתָא ׀ וְכַאוּתָא לְיֶרֶת עַבְדֵיכוֹן וְתֵיהוֹן יָדְעִין דְּאַף לְכוֹן אִית הוּ מָרֵא בִּשְׁמַיָּא ׃
בְּאַתְרָא ׀ אִתְנַבִּי וְתֵיהוֹן ׀ עֵדִין אַנְתּוּן בָּהּ ׀ וְסַגִּיאִין לָךְ הַרְעָא דְּמַלְכָא נַפְתַּח לָךְ הַרְעָא דְּמַלְכָא
וְתַשְׁלְחוּנָא ׀ דְּמִשְׁתַּלְחָא אֲסִיר אֲנָא ׃ 4 וְאַף אִיתַיְהִי וְאִתְלִיזוּהִי אֵיכְנָא דְּוַדַּאי לִי ׃ 5 בְּחֶכְמְתָא הֲלִיכוּ
וְקַיָּם בְּכֹל זִבְנָן כְּשִׁיבוּתָא אִיךְ דַּנְפִּלְתָא תְּהֵוֵא מְסַרְבָא וְתֵיהוֹן יָדְעִין לְאֵנָשׁ

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 ‡ Testimoniũ enim illi perhibeo quòd habet multum laboré pro vobis, & pro iis qui sunt Laodiceę, & qui Hierapoli.

14 ‡ Salutat vos Lucas medicus charissimus, & Demas.

15 ‡ Salutate fratres qui sunt Laodiceę, & Nympham, & quæ in domo eius est D Ecclesiam.

16 ‡ Et cùm lecta fuerit apud vos epistola †, facite vt & in Laodicẽsium ecclesia legatur: & †eam quæ Laodicensium est, vos legatis.

17 ‡ Et dicite Archippo, Vide ministerium quod accepisti in Domino, vt illud impleas.

18 ‡ Salutatio, mea manu Pauli. Memores estote vinculorum meorum. Gratia† vobiscum. Amen.

Lucas, ex versione Ie. ronymi.

Rectè. ex Gręco Ie. ronymi & Chrysost.

Ad Colossenses scripta fuit è Roma per Tychicum & Onesimum.

13 ‡ μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει.

14 ‡ ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς, καὶ Δημᾶς.

15 ‡ ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν.

16 ‡ καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολὴ, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε.

17 ‡ καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ, Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

18 ‡ ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς Κολασσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM AD THESSALONICENSES PRIMAM.

THESSALONICENSES *sunt Macedones, qui accepto verbo veritatis perstiterunt in fide, etiam in persecutione ciuium suorum. Præterea nec receperunt falsos apostolos, nec ea quæ à falsis apostolis dicebantur. Hos collaudat Apostolus scribens eis ab Athenis per Tychicum diaconem & Onesimum acolythum.*

13 ‡ Testor enim de eo quòd zelum plurimum habeat pro vobis, & pro iis qui sunt Laodiceæ, & Hierapoli.

14 ‡ Postulat pacem vestram Lucas medicus dilectus noster, & Demas.

15 ‡ Salutate fratres qui sunt Laodiceæ, & Nympham, & ecclesiam quæ est in domo eius.

16 ‡ Et quum lecta fuerit apud vos hæc epistola, efficite vt in ecclesia Laodicensium legatur, & eam quæ scripta est ex Laodicea vos legite.

17 ‡ Et dicite Archippo: Attende ministerio illi quod accepisti in Domino nostro, vt illud adimpleas.

18 ‡ Salutatio hæc mea manu Pauli. Memores estote vinculorum meorum. Gratia vobiscum. Amin.

Epistolæ ad Colossenses è Roma scriptæ & missæ per manus Tychici.

FINIS.

13 ‡ ܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܚܘܒܐ ܣܓܝܐܐ ܥܠ ܟܘܢ ܘܥܠ ܕܒܠܥܕܝܟܝܐ ܘܕܒܐܝܪܘܦܘܠܝܣ ׃

14 ‡ ܫܐܠ ܠܟܘܢ ܠܘܩܐ ܐܣܝܐ ܚܒܝܒܢ ܘܕܡܐ ׃

15 ‡ ܫܠܡܘ ܠܐܚܐ ܕܒܠܥܕܝܟܝܐ ܘܠܢܝܡܦܐ ܘܠܥܕܬܐ ܕܒܒܝܬܗ ׃

16 ‡ ܘܟܕ ܬܬܩܪܝ ܓܠܝܬܐ ܗܕܐ ܒܝܢܟܘܢ ܥܒܕܘ ܕܬܬܩܪܝ ܒܥܕܬܐ ܕܒܠܥܕܝܟܝܐ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܩܪܘ ܓܠܝܬܐ ܕܡܢ ܒܠܥܕܝܟܝܐ ׃

17 ‡ ܘܐܡܪܘ ܠܐܪܟܝܦܘܣ ܚܙܝ ܠܫܘܒܚܐ ܕܩܒܠܬ ܒܡܪܝܐ ܕܬܫܠܡܝܗ ׃

18 ‡ ܫܠܡܘܬܐ ܒܝܕܝ ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܐܬܘ ܕܟܪܝܢ ܒܣܘܪܝ ܛܘܒ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ׃ ܐܡܝܢ ׃

ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܩܘܠܣܝܐ ܕܐܬܝܬ ܡܢ ܪܘܡܝ ܒܝܕ ܛܝܟܝܩܘܣ ׃

ܫܠܡ ׃

13 ‡ שהד אנא עלוהי דאית ליה חלפיכון וחלף דכן דבלעדיקיא וחלף דבאיראפולים ׃

14 ‡ שאלי לכון לוקא אסיא חביבא ודימס ׃

15 ‡ שאלו לאחיא דלעדיקיא ולנימפא ולכנושתא דעלה ׃

16 ‡ ומן דיתקרי גלותא הדא לותכון עבדו דאף בעדתא דלעדיקיא תתקרי והי דאתפתרת ׃

17 ‡ ואמרו לארכיפוס חזי לשמושתא דיתקבלת בכרן דתהוא משתלאלה ׃

18 ‡ שלמא הנא באידא דילי דפולוס חויהון עתרין לאסורי טיבותא עמכון אמין ׃

ס זהר שמש שמלא
פלא נדר מומנים
אסר חסר

פ כתב שלר צוה

שְׁלָמָא אַנְרָתָא דִּלְוָת קוֹלְטָיָא ׃ דְּאִתְכְּתִבַת מִן רוּמָא ׃ וְאִשְׁתַּדְּרַת ׃ בְּאִידֵי טוּכִיקוֹס ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

RVRSVM EPISTOLA AD
THESSALONICENSES PRIMA.
GVIDONE FABRICIO BOR-
RIANO exscriptore & interpre-
Quotidie. CAPVT I.

1 PAVLVS, & Siluanus, & Timotheus Ecclesiæ Thessalonicensium in Deo Patre, & Domino nostro Iesu Christo, Gratia vobis & pax. 2 Gratias agimus Deo semper pro omnibus vobis, & mentionem vestri facimus precibus nostris iugiter; 3 memores operis fidei vestræ, & laboris charitatis vestræ, & sustinentiæ spei vestræ, quæ est in Domino nostro Iesu Christo, coram Deo & Patre nostro. 4 Scientes fratres dilecti à Deo, electionem vestram: 5 quoniam Euangelium nostrum non fuit in sermonibus tantùm, sed & in virtute & Spiritu Sancto, & in plenitudine multa, sicut scitis quales fuerimus in vobis propter vos. 6 Et vos imitatores nostri facti estis, & Domini nostri, excipientes verbum in tribulatione multa, cum gaudio Spiritus Sancti: 7 ita vt facti sitis forma omnibus credentibus in Macedonia & in Achaia. 8 A vobis enim diffamatus est sermo Domini nostri non solùm in Macedonia & Achaia, sed & in omni loco fides vestra quæ est ad Deum, profecta est, ita vt non sit nobis necesse quicquam loqui. 9 Ipsi enim de nobis annuntiant qualem introitum habuerimus ad vos, & quomodo conuersi estis ad Deum à simulachris, seruire Deo viuo & vero: 10 & expectare Filium eius de cælis, (quem suscitauit ex mortuis) Iesum, qui eripuit nos ab ira ventura.

CAP. II.

1 NAm ipsi scitis fratres introitum nostrum ad vos, quia non inanis fuit: 2 sed antè passi & contumeliis affecti (sicut scitis) in Philippis, fiduciam habuimus in Deo nostro, loqui ad vos Euangelium Dei in multa solicitudine. 3 Exhortatio enim nostra non de errore, neque de immunditia, neq; in dolo:

EPISTOLA B. PAVLI
AD THESSALONICENSES
PRIMA.
CAPVT I.

1 PAVLVS, & Siluanus, & Timotheus ecclesiæ Thessalonicensium in Deo patre, & Domino Iesu Christo, Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro & Domino Iesu Christo. 2 Gratias agimus Deo semper pro omnibus vobis, memoriam vestri facientes in orationibus nostris sine intermissione, 3 Memores operis fidei vestræ & laboris, & charitatis, & sustinentiæ spei B Domini nostri Iesu Christi, ante Deum & Patrem nostrum: 4 Scientes fratres dilecti à Deo, electionem vestram: 5 Quia Euangelium nostrum non fuit ad vos in sermone tantũ, sed & in virtute & in Spiritu sancto, & in plenitudine multa, sicut scitis quales fuerimus in vo C bis propter vos. 6 Et vos imitatores nostri facti estis, & Domini: excipientes verbũ in tribulatione multa, cum gaudio Spiritus sancti: 7 Ita vt facti sitis forma omnibus credentibus in Macedonia & in Achaia. 8 A vobis enim diffamatus est sermo Domini, non solùm in Macedonia & D in Achaia, sed & in omni loco, fides vestra quę est ad Deum, profecta est, ita vt non sit nobis necesse quicquam loqui. 9 Ipsi enim de nobis annuntiant qualem introitum habuerimus ad vos: & quomodo conuersi estis ad Deum à simulachris, seruire Deo viuo & vero: 10 Et expectare Filium eius de cælis, (quem suscitauit ex mortuis) Iesum, qui eripuit nos ab ira ventura.

CAP. II.

1 NAm ipsi scitis fratres introitum nostrum ad vos, quia non inanis fuit: A 2 Sed antè passi & contumeliis affecti (sicut scitis) in Philippis, fiduciã habuimus in Deo nostro, loqui ad vos Euangelium Dei in multa solicitudine. 3 Exhortatio enim nostra non de errore, neque de immunditia, neq; in dolo:

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ
πρὸς θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐπιστολή.
κεφαλ. α.

1 ΠΑΥΛΟ͂ καὶ σιλουανὸς καὶ τιμόθεο͂ τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσαλονικέων, ἐν θεῷ πατρὶ, καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, & κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

2 * εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, ἀδιαλείπτως 3 * μνημονεύοντες ὑμῶν & ἔργα τῆς πίστεως, καὶ τὸν κόπον τῆς ἀγάπης, καὶ τὴν ὑπομονὴν τῆς ἐλπίδος & κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·

4 * εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι, ὑπὸ θεοῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν·

5 * ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγένετο εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ· καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς·

6 * καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ, μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου·

7 * ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ μακεδονίᾳ & τῇ ἀχαΐᾳ.

8 * ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου, οὐ μόνον ἐν τῇ μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν· ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι.

9 * αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ,

10 * καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

β.

1 * Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοὶ, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν·

2 * ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν, λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.

3 * ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, οὐτε ἐν δόλῳ·

ܐܓܪܬܐ ܕܬܫܠܘܢܝܩܝ ܩܕܡܝܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܡܫܝܚܐ ܘܠܫܠܝܚ ܟܠ ܫܥܐ ܒܨܠܘܬܗ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܕܐܢܘܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܗ ܒܟܠ ܐܬܪ ܘܐܬܪ ܒܐܬܪ ܕܐܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܫܠܡܐ ܘܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܥܠ ܕܐܬܝܗܒ ܠܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕ

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 * Sed quèadmodum probati fumus à Deo, vt credaretur nobis Euangelium, ita loquimur: non quasi hominibus placentes, sed Deo ipsi qui probat corda nostra.

5 * Nec enim vnquam vsi fumus sermone adulationis, vt scitis, neque per occasionem auaritiæ, Deus testis est.

6 * Neque quærentes gloriam ex hominibus, nec à vobis, nec ab aliis.

7 * Quamuis potuerimus vestri Domini esse tanquam Apostoli: Medsciachon, sed fuimus manfueti inter vos, & inftar tanquam si nutrix amore complectentis filios suos: Sic & nos amore complectimur, desideriscque tenemur impartiendi vobis non tantum Euangelium Dei, sed & animas nostras, quoniam charissimi nobis facti estis.

8 * Memores enim estis fratres nostri, nos labores fuscepimus & fatigationem, nocte & die operantes, ne quem vestrum grauaremus, antlasse opere manuum nostrarum vobis interdiu, ne cui vestrum essemus onerosi, prædicauimus in vobis Euangelium Dei.

10 * Vos testes estis & Deus, quàm sanctè, & iustè, & sine querela, vobis qui credidistis, adfuimus:

11 * Sicut scitis qualiter vnumquemque vestrum (sicut pater filios suos)

12 * Deprecantes vos & consolantes, testificati sumus vt ambularetis dignè Deo, qui vocauit vos in suum regnum & gloriam.

13 * Ideo & nos gratias agimus Deo sine intermissione: quoniam cùm accepistis à nobis verbum auditus Dei, accepistis illud non vt verbum hominum, sed (sicut est verè) verbum Dei, qui operatur in vobis qui credidistis.

14 * Vos enim imitatores facti estis fratres Ecclesiarum Dei quæ sunt in Iudea, in Christo Iesu: quia eadem passi estis & vos à contribulibus vestris, sicut & ipsi à Iudæis,

15 * Qui & Dominum occiderunt Iesum & Prophetas, & nos persecuti sunt, & Deo non placent, & omnibus hominibus aduersantur,

16 * Quæ prohibent nos gentibus loqui vt saluæ fiant, vt impleant peccata sua semper. Peruenit autem ad eos ira in finem.

17 * Nos autem fratres, desolati à vobis ad horam tempore, non corde, abundantiori desiderio desiderauimus faciem vestram videre in multo desiderio.

18 * Propterea voluimus venire ad vos, ego quidem Paulus semel & bis, & impedit nos Satanas.

19 * Quæ enim nostra spes, aut gaudium, aut corona gloriationis? nonne & vos ante Dominum nostrum Iesum in aduentu eius?

20 * Vos enim estis gloria nostra & gaudium.

CAPVT II.

1 * Propterea non sustinentes amplius, placuit nobis relinqui Athenis solos,

2 * Et misimus Timotheum fratrem nostrum, & ministrum Dei, & adiutorem nostrum in Euangelio Christi, vt confirmaret vos & exhortaretur pro fide vestra,

3 * Ne quis conturbetur in tribulationibus istis. Ipsi enim scitis quia in hoc positi sumus.

4 * Nam & cùm essemus apud vos, prædicebamus vobis futuros nos tribulationes, sicut & factum est, & scitis.

5 * Propterea & ego non sustinens amplius, misi vt cognoscerem fidem vestram, ne forte tentauerit vos qui tentat, & inanis fiat labor noster.

6 * Nunc autem cùm venisset Timotheus ad nos à vobis, & annunciasset nobis fidem & charitatem vestram, & quòd bonam memoriam habetis nostri semper, desiderantes nos videre, sicut & nos vos,

7 * Ideo consolati sumus, fratres, super vobis in omni tribulatione & necessitate nostra per vestram fidem,

8 * Quia nunc vitam habemus, si vos statis in Domino.

9 * Quam enim gratiam possumus rependere Deo pro vobis, in omni gaudio quo gaudemus propter vos ante Deum nostrum,

10 * Nocte & die abundantius orantes vt videamus faciem vestram, & perficiamus quæ desunt fidei vestræ?

11 * Ipse autem Deus & Pater noster, & Dominus noster Iesus Christus dirigat viam nostram ad vos.

12 * Vos autem Dominus multiplicet & abundare faciat charitatem vestram in inuicem & in omnes, sicut & nos in vos,

13 * Ad confirmandos corda vestra irreprehensibilia in sanctitate ante Deum & Patrem nostrum in aduentu Domini nostri Iesu Christi cum omnibus sanctis eius. Amen.

CAPVT III.

1 * Cæterùm fratres rogamus vos & obsecramus in Domino Iesu, vt quemadmodum accepistis à nobis quomodo oporteat vos ambulare & placere Deo, sic & ambuletis vt abundetis magis.

2 * Scitis enim quæ præcepta dederimus vobis per Dominum Iesum.

3 * Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra, vt abstineatis vos à fornicatione,

4 * Vt sciat vnusquisque vestrum vas suum possidere in sanctificatione & honore,

5 * Non in passione desiderij, sicut & gentes quæ ignorant Deum,

6 * Vt ne quis supergrediatur neque circumueniat in negotio fratrem suum, quoniam vindex est Dominus de his omnibus, sicut & prædiximus vobis & testificati sumus.

7 * Non enim vocauit nos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem.

8 * Itaque qui abiicit, non hominem abiicit, sed Deum qui & dedit Spiritum suum sanctum in nos.

9 * De charitate autem fraternitatis non necessariam habetis vt scribam vobis: ipsi enim vos à Deo didicistis vt diligatis inuicem.

10 * Etenim facitis illud in omnes fratres qui sunt in vniuersa Macedonia. Rogamus autem vos, fratres, abundare magis,

11 * Et operam dare vt quieti sitis, & vestrum negotium agatis, & operemini manibus vestris sicut præcepimus vobis,

12 * Vt honestè ambuletis ad eos qui foris sunt, & nullius rei indigeatis.

13 * Nolumus autem vos ignorare fratres de dormientibus, vt non contristemini sicut & cæteri qui spem non habent.

14 * Si enim credimus quòd Iesus mortuus est & resurrexit, ita & Deus eos qui dormierunt per Iesum adducet cum eo.

15 * Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini, quia nos qui viuimus qui residui sumus in aduentum Domini, non præueniemus eos qui dormierunt.

16 * Quoniam ipse Dominus in iussu & in voce archangeli & in tuba Dei descendet de cœlo, & mortui qui in Christo sunt resurgent primi.

17 * Deinde nos qui viuimus qui residui sumus simul rapiemur cum illis in nubibus obuiam Christo in aera, & sic semper cum Domino erimus.

18 * Itaque consolamini inuicem in verbis istis.

CAPVT IV.

1 * Cæterùm fratres rogamus vos & obsecramus in Domino Iesu, vt quemadmodum accepistis à nobis quomodo oporteat vos ambulare & placere Deo, sic & ambuletis vt abundetis magis.

2 * Scitis enim quæ præcepta dederimus vobis per Dominum Iesum.

3 * Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra, vt abstineatis vos à fornicatione,

4 * Vt sciat vnusquisque vestrum vas suum possidere in sanctificatione & honore,

5 * Non in passione desiderij, sicut & gentes quæ ignorant Deum,

6 * Vt ne quis supergrediatur neque circumueniat in negotio fratrem suum, quoniam vindex est Dominus de his omnibus, sicut & prædiximus vobis & testificati sumus.

7 * Non enim vocauit nos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem.

8 * Itaque qui abiicit, non hominem abiicit, sed Deum qui & dedit Spiritum suum sanctum in nos.

9 * De charitate autem fraternitatis non necessariam habetis vt scribam vobis: ipsi enim vos à Deo didicistis vt diligatis inuicem.

10 * Etenim facitis illud in omnes fratres qui sunt in vniuersa Macedonia. Rogamus autem vos, fratres, abundare magis,

11 * Et operam dare vt quieti sitis, & vestrum negotium agatis, & operemini manibus vestris sicut præcepimus vobis,

12 * Vt honestè ambuletis ad eos qui foris sunt, & nullius rei indigeatis.

13 * Nolumus autem vos ignorare fratres de dormientibus, vt non contristemini sicut & cæteri qui spem non habent.

14 * Si enim credimus quòd Iesus mortuus est & resurrexit, ita & Deus eos qui dormierunt per Iesum adducet cum eo.

15 * Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini, quia nos qui viuimus qui residui sumus in aduentum Domini, non præueniemus eos qui dormierunt.

16 * Quoniam ipse Dominus in iussu & in voce archangeli & in tuba Dei descendet de cœlo, & mortui qui in Christo sunt resurgent primi.

17 * Deinde nos qui viuimus qui residui sumus simul rapiemur cum illis in nubibus obuiam Christo in aera, & sic semper cum Domino erimus.

18 * Itaque consolamini inuicem in verbis istis.

4 * ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.

5 * οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας· θεὸς μάρτυς·

6 * οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων,

7 * δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς χριστοῦ ἀπόστολοι· ἀλλ' ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν· ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα·

8 * οὕτως ἱμειρόμενοι ὑμῶν, εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῶν ἐγενήθητε.

9 * μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ.

10 * ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν·

11 * καθάπερ οἴδατε, ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ,

12 * παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρτυρόμενοι, εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 * Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν, τοῦ θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ, καθώς ἐστιν ἀληθῶς, λόγον θεοῦ· ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν·

14 * ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, ἐν χριστῷ ἰησοῦ· ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ἰουδαίων,

15 * τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων ἰησοῦν καὶ τοὺς ἰδίους προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων,

16 * κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε· ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

17 * ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ.

18 * διότι ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς.

19 * τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως; οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ;

20 * ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.

CAPVT II.

1 * Διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν ἀθήναις μόνοι,

2 * καὶ ἐπέμψαμεν τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν,

3 * τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα.

4 * καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν μέλλειν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε.

5 * διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

6 * ἄρτι δὲ ἐλθόντος τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς,

7 * διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως·

8 * ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ.

9 * τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν,

10 * νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

11 * αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς·

12 * ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς,

13 * εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ. ἀμήν.

CAPVT III.

1 * Τὸ λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον.

2 * οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ.

3 * τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας,

4 * εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ,

5 * μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν,

6 * τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα.

7 * οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ.

8 * τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

9 * περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους·

10 * καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον,

11 * καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν,

12 * ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

13 * οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.

14 * εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ.

15 * τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας·

16 * ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον·

17 * ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα.

18 * ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

CAPVT IV.

1 * Τὸ λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον.

2 * οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ.

3 * τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας,

4 * εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ,

5 * μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν,

6 * τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα.

7 * οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ.

8 * τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

9 * περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους·

10 * καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον,

11 * καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν,

12 * ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

13 * οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.

14 * εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ.

15 * τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας·

16 * ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον·

17 * ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα.

18 * ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Qui prohibent nos alloqui Gentes, vt saluæ fiant: vt impleant peccata sua semper. Peruenit autem in eos ira ad finem vsq;.

Quotidie.

17 * Nos porrò, fratres mei, postea quàm orfuimus ad tempus horæ, facie quidem non corde & non nostro corde: quin potius sedulitate maiori operam, vt faciem vestram videamus cum charitate multa.

18 * Et voluimus venire ad vos ego Paulus semel & iterum; sed obstitit mihi Satanas.

19 * Quæ est enim spes nostra, & gaudium nostrum, & corona gloriationis nostræ, nonne vos coram Domino nostro Iesu Christo in aduentu eius?

20 * Vos enim estis gloria nostra & gaudium nostrum.

CAP. III.

1 ET quoniam non ferebamus, placuit nobis manere Athenis soli.

2 * Caterùm mittemus ad vos Timotheum fratrem nostrum ministrum Dei, & adiutorem nostrum in Euangelio Messiæ: vt confirmet vos, & petat à vobis super fide vestra.

3 * Ne quis vestrum succidatur in tribulationibus istis. Vos enim scitis quòd in hoc positi sumus.

4 * Et enim quum apud vos essemus, prædicebamus vobis nos afflictiones passuros, sicut & factum est, & scitis.

5 * Propterea & ego amplius non sustinens, misi vt cognoscam fidem vestram, ne forte tentauerit vos ille, fieretque labor noster inanis.

6 * Nuper autem quum venisset ad nos Timotheus à vobis, & renunciasset nobis de fide vestra, & de charitate vestra, quòd habeatis memoriam nostri bonam semper, ac desiderio teneamini videndi nos, quemadmodum nos quoque vos:

7 * Idcirco consolationem accepimus per vos fratres nostri, super omnibus angustiis & afflictionibus nostris ob fidem vestram.

8 * Nunc enim viuimus, si vos statis in Domino nostro.

9 * Quam enim gratiarum actionem possumus rependere pro vobis Deo super omnibus gaudio quo gaudemus propter vos ante Deum nostrum?

10 * Nocte ac die abundantiùs orantes vt videamus faciem vestram, & compleamus ea quæ desunt fidei vestræ?

16 * Prohibentes nos Gentibus loqui, vt saluæ fiant: vt impleant peccata sua semper. Præuenit enim ira Dei super illos vsque in finem.

17 * Nos autem fratres desolati à vobis ad tempus horæ, aspectu, non corde, abundantiùs festinauimus faciem vestram videre cum multo desiderio:

18 * Quoniam voluimus venire ad vos, ego quidem Paulus & semel & iterum; sed impediuit nos Satanas.

19 * Quæ est enim nostra spes, aut gaudium, aut corona gloriæ? Nonne vos ante Dominum nostrum Iesum Christum † in aduentu eius? 20 * Vos enim estis gloria nostra & gaudium.

CAP. III.

1 PROpter quod non sustinentes amplius placuit nobis remanere Athenis solis. A

2 * Et misimus Timotheum fratrem nostrum, & ministrum Dei in Euangelio Christi, ad confirmandos vos, & exhortandos pro fide vestra: 3 * Vt nemo moueatur in tribulationibus istis. ipsi enim scitis, quòd in hoc positi sumus.

4 * Nam & cùm apud vos essemus, † prædicebamus vobis passuros nos tribulationes, sicut & factum est, & scitis.

5 * Propterea & ego amplius non sustinens, misi ad cognoscendam fidem vestram; ne fortè tentauerit vos is qui tentat, & inanis fiat labor noster. B

6 * Nunc autem veniente Timotheo ad nos à vobis, & annuntiante nobis fidem & charitatem vestram, & quia memoriam nostri habetis bonam semper, desiderantes nos videre, sicut & nos quoque vos: 7 * Ideò consolati sumus fratres, in vobis, in omni necessitate & tribulatione nostra per fidem vestram:

8 * Quoniam nunc viuimus, si vos statis in Domino.

9 * Quam enim gratiarum actionem possumus Deo retribuere pro vobis, in omni gaudio quo gaudemus propter vos ante Deum nostrum;

10 * Nocte ac die abundantiùs orantes vt videamus facié vestram, & compleamus ea quæ desunt fidei vestræ? C

16 * κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

17 * Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ, οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ.

18 * διὸ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν παῦλος, καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς.

19 * τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς, ἢ χαρὰ, ἢ στέφανος καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ;

20 * ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ χαρά.

γ.

1 * Διὸ μηκέτι στέγοντες ἐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν ἀθήναις μόνοι,

2 * καὶ ἐπέμψαμεν τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ, καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς πίστεως ὑμῶν,

3 * τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις, αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα·

4 * καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο, καὶ οἴδατε·

5 * διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

6 * ἄρτι δὲ ἐλθόντος τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ διαγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς,

7 * διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως.

8 * ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ.

9 * τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν,

10 * νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. IIII. Interpr. Syriaca.

11 ✠ ܗܘ ܕܝܢ ܐܠܗܐ ܘܐܒܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܢܦܫܚ ܠܢ ܐܘܪܚܐ
12 ✠ ܠܘܬ ܐܚܝܢ. ✠ ܘܡܪܢ ܢܣܓܐ ܘܢܫܪܐ ܠܟܘܢ ܚܘܒܐ ܕܠܚܕ ܠܚܕ
13 ✠ ܘܠܟܠ ܢܫ. ✠ ܕܢܬܬܩܢ ܠܒܟܘܢ ܕܬܗܘܘܢ ܙܟܝܐ ܒܩܘܕܫܐ ܩܕܡ
ܐܠܗܐ ܘܐܒܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܟܠ ܩܕܝܫܘܗܝ ✠ ✠

ܗ ✠ ✠ ✠

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * Velim autem vos scire, fratres, vt de iis qui obdormiunt non contristemini, sicut & cæteri homines, qui spem non habent.

14 * Si enim credimus Jeschua mortuum & resurrexisse; ita & Deus eos qui obdormierunt per Jeschua, adducturus est cum eo.

15 * Hoc autem dicimus vobis in verbo domini nostri, quòd nos qui reliqui erimus in aduentu Domini nostri, qui venturus est, non quam præueniemus eos qui obdormierunt.

16 * Quoniam ipse Dominus in iussu & voce principis Angelorum, & in tuba Dei descendet de cælo: & mortui qui in Meschicho resurgent primum.

17 * Et tunc nos qui reliqui erimus, simul rapiemur vnà cum eis in nubibus in occursum Domini nostri in aëra, & sic semper cum Domino erimus.

18 * Itaque consolamini vos mutuò in monibus.

CAP. V.

1 CÆterùm de temporibus & momentis, fratres mei, non necesse habetis vt scribamus vobis.

2 * Vos enim vere scitis diem Domini vt fur in nocte, ita veniet.

3 * Quum dixerint, Pax & tranquillitas; tunc repentina in surget in vos perditio, dolor partus vterum gestanti, nec effugient.

4 * Vos autem fratres mei, non estis in tenebris, vt dies ille tanquam fur vos comprehendat.

5 * Vos enim omnes estis filij lucis & filij diei: non sumus noctis neque tenebrarum.

6 * Igitur non dormiamus sicut cæteri: sed vigilemus, & sobrij simus.

7 * Qui enim dormiunt, nocte dormiunt: & qui ebrij sunt, nocte ebrij sunt.

8 * Nos autem qui diei sumus, sobrij simus, induti loricam fidei & charitatis, & galeam spem salutis.

9 * Quoniam non posuit nos Deus in iram, sed ad possessionem salutis per Dominum nostrum Jeschua Meschicho.

10 * Qui mortuus est pro nobis; vt siue vigilemus, siue dormiamus, simul cum eo viuamus.

13 * Nolumus autē vos ignorare, fratres, de dormientibus, vt non contristemini, sicut & cæteri qui spem non habent.

14 * Si enim credimus quòd Iesus mortuus est, & resurrexit; ita & Deus eos qui dormierunt per Iesum, adducet cum eo.

15 * Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini; quia nos qui viuimus, qui residui sumus in † aduētu Domini, non præueniemus eos qui dormierunt.

16 * Quoniam ipse Dominus in iussu & in voce archangeli, & in tuba Dei descendet de cælo: & mortui qui in Christo sunt, resurgent primi.

17 * Deinde nos qui viuimus, qui relinquimur, simul rapiemur cum illis in nubibus obuiā † Christo in aëra, & sic semper cum Domino erimus.

18 * Itaque consolamini inuicem in verbis istis.

CAP. V.

1 DE temporibus autem & momentis, fratres, non indigetis vt scribamus A vobis.

2 * Ipsi enim diligenter scitis, quia dies Domini, sicut fur in nocte, ita veniet.

3 * Cùm enim dixerint, Pax & securitas; tunc repentinus eis superueniet interitus, sicut dolor in vtero † habenti; & non effugient.

4 * Vos autem, fratres, non estis in tenebris, vt vos dies illa tanquam fur comprehendat. 5 * Omnes enim vos filij lucis estis, & filij diei: non sumus noctis neque tenebrarum.

6 * Igitur non dormiamus sicut & cæteri: sed vigilemus, & sobrij simus.

7 * Qui enim dormiūt, nocte dormiunt: & qui ebrij sunt, nocte ebrij sunt. B

8 * Nos autem qui diei sumus, sobrij simus, induti loricam fidei & charitatis, & galeam spem salutis.

9 * Quoniam non posuit nos Deus in iram, sed in acquisitionē salutis per Dominum nostrum Iesum Christum;

10 * Qui mortuus est pro nobis; vt siue vigilemus, siue dormiamus, simul cum illo viuamus.

13 * Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ ⓘ λοιποὶ ⓘ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.

14 * εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἄξει σὺν αὐτῷ.

15 * Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς ⓘ ζῶντες, ⓘ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας.

16 * ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ⓘ ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ· καὶ ⓘ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον.

17 * ἔπειτα ἡμεῖς, ⓘ ζῶντες ⓘ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτω πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα.

18 * ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

ε΄.

1 * Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι.

2 * αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτί, οὕτως ἔρχεται).

3 * ὅταν γὰρ λέγωσιν, εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται) ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν.

4 * ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ.

5 * πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους.

6 * ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν, ὡς καὶ ⓘ λοιποὶ ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν.

7 * ⓘ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ ⓘ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν·

8 * ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας·

9 * ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργήν, ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

10 * τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 ✱ Quamobrem vos mutuo consolamini & alter alterum ædificate, sicut & facitis.

12 ✱ Obsecramus autem vos, fratres, vt agnoscatis eos qui laborant inter vos, & qui constituti sunt pro vobis, quique vos admonent:

13 ✱ Vt habeantur vobis in charitate abundantiori, & propter eorum opera pacem habete cum eis.

14 ✱ Obsecramus autem vos, fratres, vt erudite errantes, & consolamini pusillanimes, & excipite onus eorū qui infirmi sunt, & longanimes estote erga omnes.

15 ✱ Et cauete ne quis malum malo pro malo rependat, sed semper sectamini bonum cum erga vos inuicem, tum erga omnes quemque.

16 ✱ Et gaudete semper,

17 ✱ Et orate sine intermissione,

18 ✱ Et in omnibus gratias agite. Hæc enim voluntas Dei per Iesum Christum in vobis.

19 ✱ Spiritum ne extinguatis,

20 ✱ Prophetiam ne aspernamini.

21 ✱ Omnia probate, & quod bonum est tenete.

22 ✱ Et ab omni voluntate malæ fugite.

23 ✱ Ipse autem Deus pacis sanctificet, & totum spiritum vestrum & animam vestram, & corpus vestrum integrum seruet: vt sine culpa coram aduentu Domini nostri Ieschua Meschicha.

24 ✱ Fidelis est ille qui vocauit vos, qui etiam faciat.

25 ✱ Fratres mei, orate pro nobis.

26 ✱ Salutate fratres omnes in osculo sancto.

27 ✱ Adiuro vos per Dominum vt legatur hæc Epistola omnibus fratribus sanctis.

28 ✱ Gratia Domini nostri Ieschua Meschicha vobiscum. Amen.

Epistolæ ad Thessalonicenses primæ quæ scripta fuit Athenis, finis. Tantem per manus Timothei.

FINIS.

11 ✱ Propter quod cōsolamini inuicem, & ædificate alteruttum, sicut & facitis.

12 ✱ Rogamus autem vos, fratres, vt noueritis eos qui laborāt inter vos, & præsunt vobis in Domino, & monent vos:

13 ✱ Vt habeatis illos abundantiùs in charitate propter opus illorum. ✝pacem habete cum eis.

14 ✱ Rogamus autem vos, fratres, corripite inquietos, consolamini pusillanimes, susicipite infirmos, patientes estote ad omnes.

15 ✱ Videte ne quis malum pro malo alicui reddat: sed semper quod bonum est sectamini inuicem, & in omnes.

16 ✱ Semper gaudete.

17 ✱ Sine intermissione orate.

18 ✱ In omnibus gratias agite. Hæc est enim voluntas Dei in Christo Iesu in omnibus vobis.

19 ✱ Spiritum nolite extinguere.

20 ✱ Prophetias nolite spernere.

21 ✱ Omnia autē probate, quod bonum est tenete.

22 ✱ Ab omni specie mala abstinete vos.

23 ✱ Ipse autem Deus pacis sanctificet vos per omnia: vt integer spiritus vester & anima, & corpus sine querela, in aduentu Dñi nostri Iesu Christi seruetur.

24 ✱ Fidelis est qui vocauit vos, qui etiam faciet.

25 ✱ Fratres, orate pro nobis.

26 ✱ Salutate fratres omnes in osculo sancto.

27 ✱ Adiuro vos per Dominū, vt legatur epistola hæc omnibus sanctis fratribus.

28 ✱ Gratia Domini nostri Iesu Christi vobiscum. Amen.

Ad Thessalonicenses prima scripta fuit Athenis.

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM SECVNDAM.

AD Thessalonicenses secundam scribit epistolam Apostolus, & notum facit eis de temporibus nouissimis, & de aduersarij deiectione. Scribit hanc epistolam ab Athenis per Titum diaconem & Onesimum acolythum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

RVRSVM EPISTOLA AD THESSALONICENSES II. EODEM G. FABRICIO BODIGHEN. EXSCRIPTORE ET INTERPRETE. Crepusculo infra Epiphaniam.

CAPVT I.

1 PAulus & Siluanus, & Timotheus ecclesiæ Thessalonicensium in Deo patre nostro, & Dño Iesu Christo. 2 Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & à Domino nostro Iesu Christo.

3 Gratias agere debemus semper Deo pro vobis, fratres, ita vt dignum est, quoniam supercrescit fides vestra, & abundat charitas vnius cuiusq; omnium vestrum in inuicem: 4 Ita vt & nosipsi in vobis gloriemur in ecclesiis Dei, pro patientia vestra, & fide in omnibus persecutionibus vestris & tribulationib' quas sustinetis,

5 In exemplum iusti iudicij Dei, vt digni habeamini regno Dei pro quo & patimini. 6 Si tamen iustum est apud Deum retribuere tribulationem, iis qui vos tribulant: 7 Et vobis qui tribulamini, requiem nobiscum, in reuelatione Domini Iesu de cælo cum angelis virtutis eius, 8 In flamma ignis dantis vindictam iis qui non nouerunt Deum, & qui non obediunt Euangelio Domini nostri Iesu Christi:

9 Qui pœnas dabunt in interitu æternas à facie Domini, & à gloria virtutis eius: 10 Cùm venerit glorificari in sanctis suis, & admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt, quia creditum est testimonium nostrum super vos in die illo.

11 In quo etiam oramus semper pro vobis, vt dignetur vos vocatione sua D Deus noster, & impleat omnem voluntatẽ bonitatis † & opus fidei in virtute,

12 Vt clarificetur nomen Domini nostri Iesu Christi in vobis, & vos in illo, secundùm gratiam Dei nostri, & Domini Iesu Christi.

CAP. II.

1 ROgamus autem vos, fratres, per aduentum Domini nostri Iesu Christi, & nostræ congregationis in ipsum:

EPISTOLA B. PAVLI AD THESSALONICENSES SECVNDA.

CAPVT I.

1 PAvlus, & Siluanus, & Timotheus ecclesiæ Thessalonicensium in Deo patre nostro, & Dño Iesu Christo. 2 Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro & Domino Iesu Christo.

3 Gratias agere debemus semper Deo pro vobis, fratres, ita vt dignũ est, quoniã supercrescit fides vestra, & abundat charitas vniuscuiusq; omnium vestrum in inuicẽ: 4 Ita vt & nosipsi in vobis gloriemur in ecclesiis Dei, pro patiẽtia vestra, & fide in omnibus persecutionibus vestris & tribulationib' quas sustinetis,

5 In exemplum iusti iudicij Dei, vt digni habeamini regno Dei pro quo & patimini. 6 Si tamen iustum est apud Deum retribuere † tribulationem, iis qui vos tribulant: 7 Et vobis qui tribulamini, requiem nobiscum, in reuelatione Domini Iesu de cælo cum angelis virtutis eius, 8 In flamma ignis dantis vindictam iis qui non nouerunt Deum, & qui non obediunt Euangelio Domini nostri Iesu Christi:

9 Qui pœnas dabunt in interitu æternas à facie Domini, & à gloria virtutis eius: 10 Cùm venerit glorificari in sanctis suis, & admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt, quia creditum est testimonium nostrum super vos in die illo.

11 In quo etiam oramus semper pro vobis, vt dignetur vos vocatione sua D Deus noster, & impleat omnem voluntatẽ bonitatis † & opus fidei in virtute,

12 Vt clarificetur nomen Domini nostri Iesu Christi in vobis, & vos in illo, secundùm gratiam Dei nostri, & Domini Iesu Christi.

CAP. II.

1 ROgamus autem vos, fratres, per aduentum Domini nostri Iesu Christi, & nostræ congregationis in ipsum:

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ
πρὸς θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐπιστολή.

κεφαλ. α'.

1 ΠΑῦλος καὶ σιλουανὸς καὶ τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσαλονικέων, ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν, καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ·

2 * χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, & κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

3 * εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους,

4 * ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν, καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε,

5 * ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε·

6 * εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλῖψιν,

7 * καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ,

8 * ἐν πυρὶ φλογὸς, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι θεὸν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ·

9 * οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὄλεθρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ·

10 * ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς πεπιστευκόσιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ·

11 * εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης, & ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει·

12 * ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα & κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, & κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

β'.

1 * Ερωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτὸν,

ס ס ס ספרטיקון

ס ס ס ספרטיקון

ס ב ס ספרטיקון

1 ס ס ס

Universidad de Deusto
Biblioteca

² Ne citò dimoueamini à mente vestra neque obstupescatis neque à spiritu, neque ab epistola, ac si à nobis esset, quòd ecce sit instat dies Domini nostri.

³ Ne quis imponat vobis vllo modo: quoniam nisi venerit prius rebellio & reuelatus fuerit homo ille peccati, filius perditionis,

⁴ Qui aduersatur & extollitur supra omnem qui vocatur Deus aut qui colitur, vt & in templo Dei tanquam Deus sedeat, & ostentet seipsum quasi Deus sit.

⁵ Nonne in memoriam reuocatis, quum apud vos essem, hæc dicebam vobis?

⁶ Et nunc scitis quid detineat, vt reueletur suo tempore.

⁷ Mysterium enim iniquitatis illius iam operatur: tantùm vt qui nunc detinet, tollatur è medio.

⁸ Et tunc reuelabitur iniquus ille, quem Dominus noster Iesebua confician spiritu oris sui, & abolebit eum reuelatione aduentus sui.

⁹ Aduentus enim illius est secundùm operationem Satanæ in omni potentia & signis & miraculis

¹⁰ iniquitatis quæ sit in perditis, eò quòd charitatem veritatis non receperunt vt seruarentur.

¹¹ Idcircò immittet illis Deus operationem seductionis, vt credant mendacio:

¹² Et condemnentur illi omnes qui non credidérunt veritati, sed acquieuerunt iniquitati.

¹³ Nos autem debemus gratias agere Deo semper pro vobis fratres, dilecti à Domino nostri, quòd elegerit vos Deus primitias in salutem [salutem] per sanctificationem Spiritus & fidem veritatis.

¹⁴ Ad hæc enim vocauit vos Deus per euangelio nostro, vt decori sitis Domini nostri Iesbua Meschicho.

¹⁵ Proinde fratres mei, state, & tenete traditiones quas didicistis, siue per sermonem, siue per epistolam nostram.

¹⁶ Ipse autem Dominus noster Iesbua Meschicho & Deus Pater noster, qui dilexit nos, & dedit vobis consolationem æternam & spem bonam in gratia sua,

¹ Vt non citò moueamini à vestro sensu, neque terreamini, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per epistolam tãquam per nos missam, quasi instet dies Domini.

² Ne quis vos seducat vllo modo, quoniam nisi venerit discessio primùm, & reuelatus fuerit homo peccati, filius perditionis,

³ Qui aduersatur & extollitur supra omne quod dicitur Deus, aut quod colitur, ita vt in templo Dei sedeat, ostendens se tanquam sit Deus.

⁴ Num retinetis quòd cùm adhuc essem apud vos, hæc dicebam vobis? B

⁵ Et nunc quid detineat scitis, vt reueletur in suo tempore:

⁶ (Nam mysterium iam operatur iniquitatis: tantùm vt qui tenet nunc, teneat, donec de medio fiat.)

⁷ Et tunc reuelabitur ille iniquus: quẽ Dominus Iesus interficiet spiritu oris sui: & destruet illustratione aduentus sui eum,

⁸ Cuius est aduentus secundùm operationem Satanæ, in omni virtute, & signis & prodigiis mendacibus:

⁹ Et in omni seductione iniquitatis iis qui pereunt, eò quòd charitatem veritatis non receperunt, vt salui fierent.

¹⁰ Ideò mittet illis Deus operationem erroris, vt credant mendacio: C

¹¹ Vt iudicentur omnes qui non ete-diderunt veritati, sed consenserunt iniquitati.

¹² Nos autem debemus gratias agere Deo semper pro vobis, fratres dilecti à Deo, quòd elegerit vos Deus primitias in salutem, in sanctificatione spiritus, & fide veritatis,

¹³ In quam & vocauit vos per Euangelium nostrum, in acquisitionem glo- D riæ Domini nostri Iesu Christi.

¹⁴ Itaque fratres, state: & tenete traditiones quas didicistis, siue per sermonẽ, siue per epistolam nostram.

¹⁵ Ipse autem Dominus noster Iesus Christus, & Deus & Pater noster qui dilexit nos, & dedit consolationem æternam, & spem bonam in gratia,

¹ εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς, μήτε θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου·

² μήτις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,

³ ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ ὡς θεὸν καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτόν ὅτι ἐστὶ θεός.

⁴ οὐ μιμνῄσκεσθε ὅτι ἔτι ὢν παρ' ὑμῖν, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;

⁵ Καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ.

⁶ τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται·

⁷ καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ·

⁸ οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους·

⁹ καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς.

¹⁰ καὶ διὰ τοῦτο πέμψει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει·

¹¹ ἵνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ.

¹² ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλετο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας·

¹³ εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ.

¹⁴ ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.

¹⁵ αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς χριστὸς, καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ὑμᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν, καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,

¹ ואל תבהלו מלבכם ואל תפחדו לא ברוח ולא בדבר ולא באגרת כאלו מאתנו כי יום יי קרב׃

² אל יטעה אתכם איש בשום דרך כי אם לא תבוא המרדות תחלה ויתגלה איש החטא בן האבדון׃

³ המתנגד והמתנשא על כל אשר יקרא אלהים או מקדש ויתחזק להושיב את עצמו בהיכל אלהים ולהראות כי הוא אלהים׃

⁴ הלא זכרתם כי עודי אתכם אמרתי אלה אליכם׃

⁵ ועתה ידעתם את אשר יעצר למען יגלה בעתו׃

⁶ כי סתר עון כבר יפעל רק עד אשר יסור המעצר מן התוך׃

⁷ ואז יגלה איש הרשע אשר יכלנו יי ברוח פיו ויאבדנו בהופעת בואו׃

⁸ ובא איש הרשע בכח השטן בכל עצמה ואותות ומופתים שקר׃

⁹ ובכל מרמת עולה בהחזיקם בדרך האבדון על אשר לא קבלו את אהבת האמת להושע׃

¹⁰ ובגלל זה ישלח להם יי פעולת התעתוע להאמין בשקר׃

¹¹ למען יאשמו כל אשר לא האמינו באמת כי אם חפצו בעולה׃

¹² ואנחנו נחוב להודות לאלהים תמיד בעדכם אחינו אהובי יי כי בחר בכם אלהים מראשית לישועה בקדושת הרוח ובאמונת האמת׃

¹³ ולזאת קרא אתכם בבשורתנו לקנות כבוד יי ישוע המשיח׃

¹⁴ ועתה אחינו עמדו ואחזו במסורות אשר למדתם אם בדבר או באגרת מאתנו׃

¹⁵ ואדוננו ישוע המשיח ואלהינו ואבינו אשר אהבנו ויתן לנו תנחומים עולמים ותקות טובה בחסד׃

¹ וְאַל תִּבָּהֲלוּ מִלִּבְכֶם וְאַל תִּפָּחֲדוּ לֹא בְּרוּחַ וְלֹא בְּדָבָר וְלֹא בְּאִגֶּרֶת כְּאִלּוּ מֵאִתָּנוּ כִּי יוֹם יְיָ קָרֵב׃

² אַל יַטְעֶה אֶתְכֶם אִישׁ בְּשׁוּם דֶּרֶךְ כִּי אִם לֹא תָּבוֹא הַמְּרִדוּת תְּחִלָּה וְיִתְגַּלֶּה אִישׁ הַחֵטְא בֶּן הָאֲבַדּוֹן׃

³ הַמִּתְנַגֵּד וְהַמִּתְנַשֵּׂא עַל כָּל אֲשֶׁר יִקָּרֵא אֱלֹהִים אוֹ מִקְדָּשׁ וְיִתְחַזֵּק לְהוֹשִׁיב אֶת עַצְמוֹ בְּהֵיכַל אֱלֹהִים וּלְהַרְאוֹת כִּי הוּא אֱלֹהִים׃

⁴ הֲלֹא זְכַרְתֶּם כִּי עוֹדִי אִתְּכֶם אָמַרְתִּי אֵלֶּה אֲלֵיכֶם׃

⁵ וְעַתָּה יְדַעְתֶּם אֶת אֲשֶׁר יַעְצֹר לְמַעַן יִגָּלֶה בְּעִתּוֹ׃

⁶ כִּי סֵתֶר עָוֹן כְּבָר יִפְעָל רַק עַד אֲשֶׁר יָסוּר הַמַּעְצָר מִן הַתָּוֶךְ׃

⁷ וְאָז יִגָּלֶה אִישׁ הָרֶשַׁע אֲשֶׁר יְכַלְּנֵהוּ יְיָ בְּרוּחַ פִּיו וְיַאְבִּדֵנוּ בְּהוֹפָעַת בּוֹאוֹ׃

⁸ וּבָא אִישׁ הָרֶשַׁע בְּכֹחַ הַשָּׂטָן בְּכָל עָצְמָה וְאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים שָׁקֶר׃

⁹ וּבְכָל מִרְמַת עַוְלָה בְּהַחֲזִיקָם בְּדֶרֶךְ הָאֲבַדּוֹן עַל אֲשֶׁר לֹא קִבְּלוּ אֶת אַהֲבַת הָאֱמֶת לְהִוָּשַׁע׃

¹⁰ וּבִגְלַל זֶה יִשְׁלַח לָהֶם יְיָ פְּעֻלַּת הַתַּעְתּוּעַ לְהַאֲמִין בַּשָּׁקֶר׃

¹¹ לְמַעַן יֶאְשְׁמוּ כָּל אֲשֶׁר לֹא הֶאֱמִינוּ בֶּאֱמֶת כִּי אִם חָפְצוּ בָּעַוְלָה׃

¹² וַאֲנַחְנוּ נָחוֹב לְהוֹדוֹת לֵאלֹהִים תָּמִיד בַּעֲדְכֶם אַחֵינוּ אֲהוּבֵי יְיָ כִּי בָחַר בָּכֶם אֱלֹהִים מֵרֵאשִׁית לִישׁוּעָה בְּקְדֻשַּׁת הָרוּחַ וּבֶאֱמוּנַת הָאֱמֶת׃

¹³ וְלָזֹאת קָרָא אֶתְכֶם בְּבִשׂוֹרָתֵנוּ לִקְנוֹת כְּבוֹד יְיָ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ׃

¹⁴ וְעַתָּה אַחֵינוּ עִמְדוּ וְאִחֲזוּ בַּמְּסוֹרוֹת אֲשֶׁר לְמַדְתֶּם אִם בְּדָבָר אוֹ בְּאִגֶּרֶת מֵאִתָּנוּ׃

¹⁵ וַאדוֹנֵנוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וֵאלֹהֵינוּ וַאֲבִינוּ אֲשֶׁר אֲהָבָנוּ וְיִתֶּן לָנוּ תַּנְחוּמִים עוֹלָמִים וְתִקְוַת טוֹבָה בְּחֶסֶד׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 ‡ Consoletur corda vestra, et stabiliat vos in omni sermone, & in omni opere bono.

CAP. III.

1 DEinceps, fratres, orate pro nobis, vt sermo Domini nostri currat & clarificetur vbique, sicut & apud vos.

2 ‡ Vt liberemur ab hominibus malis & insolentibus. non enim omnium est fides.

3 ‡ Fidelis autem est Dominus, qui confirmabit vos & liberabit à malo.

4 ‡ Porrò confidimus de vobis in Domino nostro, quòd quæ præcepimus vobis facitis, atque facturi estis.

5 ‡ Dominus autem noster dirigat corda vestra in dilectionem Dei, & in expectationem Meschicho.

6 ‡ Cæterùm præcepimus vobis, fratres mei, in nomine Domini nostri Iesu Christi Messiæ, vt recedatis ab omni fratre qui inordinatè ambulat, & non iuxta traditionem quam acceperunt à nobis.

7 ‡ Vos enim scitis quomodo oporteat imitari nos; quoniam non inquieti fuimus inter vos.

8 ‡ Neque panem gratis comedimus ab aliquo; sed cum labore & fatigatione noctis & diei operantes, ne quem vestrum essemus oneri.

9 ‡ Non quod non potuerimus, sed vt nosipsos exhiberemus vobis exemplum, vt nos imitaremini.

10 ‡ Etenim quum apud vos essemus, hoc præceperamus vobis, vt qui non vult operari, is nec manducet.

11 ‡ Siquidem audiuimus quosdam ex vobis qui in deterius ambulant, & nihil operantur, sed curiosè agunt.

12 ‡ Iis autem qui eiusmodi sunt, denuntiamus, & obsecramus per Dominum nostrum Ieschuà Messichà, vt cum quiete operentur, & comedant panem suum.

13 ‡ Vos autem, fratres mei, ne desistatis vobis agere quod bonum est.

14 ‡ Quod si quis non obedit sermonibus qui epistolâ continentur, iste notetur vobiscum, neque conuersamini cum eo, vt pudore suffundatur.

15 ‡ Neque tanquâ inimicum habeatis eum, sed admonete eum vt frater.

17 ‡ Exhortetur corda vestra, & confirmet in omni opere & sermone bono.

CAP. III.

1 DE cætero, fratres, orate pro nobis, vt sermo Dei currat & clarificetur, sicut & apud vos: 2 ‡ Et vt liberemur ab importunis & malis hominibus. nō enim omnium est fides.

3 ‡ Fidelis autem † Dominus est, qui cōfirmabit vos & custodiet à malo.

4 ‡ Cōfidimus autem de vobis † in Domino, quoniam † quæ præcipimus, & facitis, & facietis.

5 ‡ Dominus autē dirigat corda vestra in charitate Dei, & patientia Christi.

6 ‡ Denuntiamus autem vobis, fratres, in nomine Domini nostri Iesu Christi, Bvt subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinatè, & non secundùm traditionem quam acceperunt à nobis.

7 ‡ Ipsi enim scitis quemadmodū oporteat imitari nos: quoniam non inquieti fuimus inter vos.

8 ‡ Neque gratis panem manducauimus ab aliquo, sed in labore & in fatigatione nocte & die operantes, ne quem vestrum grauaremus.

9 ‡ Non quasi non habuerimus potestatem, sed vt nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos.

10 ‡ Nam & cùm essemus apud vos, hoc denuntiabamus vobis: quoniam si quis non vult operari, nec manducet.

11 ‡ † Audiuimus enim inter vos quosdā ambulātes inquietè, nihil operantes, sed curiosè agentes.

12 ‡ Iis autem qui eiusmodi sunt, denūtiamus, & obsecramus in Domino Iesu Christo, vt cum silentio operātes, suum panem manducent.

13 ‡ Vos autem, fratres, nolite deficere benefacientes.

14 ‡ Quòd si quis non † obedit verbo nostro, per epistolā hunc notate: & ne com D misceamini cum illo, vt confundatur:

15 ‡ Et nolite quasi inimicum existimare; sed corripite vt fratrem.

17 ‡ παράκαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι ὑμᾶς ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

γ΄.

1 ‡ Τὸ λοιπὸν, προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχῃ, καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς,

2 ‡ καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις.

3 ‡ πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος ὃς στηρίξει ὑμᾶς, καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

4 ‡ πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε.

5 ‡ ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ, καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ.

6 ‡ παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρέλαβον παρ' ἡμῶν.

7 ‡ αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν,

8 ‡ οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν·

9 ‡ οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς.

10 ‡ καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.

11 ‡ ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους.

12 ‡ τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν.

13 ‡ ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες.

14 ‡ εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν, διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦτον σημειοῦσθε, καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ,

15 ‡ καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 ᵃ αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

17 ᵃ ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου· ὅ ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω.

18 ᵃ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

Deus 16 ᵃ Ipse autem † Dominus pacis det vobis pacem sempiternam in omni loco. Dominus sit cum omnibus vobis.

17 ᵃ Salutatio, mea manu Pauli: quod est signum in omni epistola. ita scribo.

18 ᵃ Gratia Domini nostri Iesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

Ad Thessalonicenses secunda scripta fuit Athenis.

16 ᵃ ܗܘ ܕܡܪܝܐ ܕܫܠܡܐ ܢܗܒ ܠܟܘܢ ܫܠܡܐ ܕܠܥܠܡ ܒܟܠ ܐܬܪ ܘܡܪܝܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ׃

17 ᵃ ܫܠܡܬܐ ܒܝܕܝ ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܗܕܐ ܗܘ ܣܝܡܐ ܒܟܠ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܐܢܐ ܟܬܒ ׃

18 ᵃ ܛܝܒܘܬܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ׃

ARGVMENTVM IN EPIST. AD TIMOTHEVM I.

TIMOTHEVM *instruit & docet de ordinatione Episcopatus & Diaconij, & omnis Ecclesiasticæ disciplinæ: scribens ei à Laodicia per Tychicum diaconem.*

EPISTOLA B. PAVLI AD TIMOTHEVM PRIMA.

CAPVT I.

1 PAVLVS Apostolus Iesu Christi secundū imperium Dei saluatoris nostri, & Christi Iesu spei nostræ:

2 Timotheo dilecto filio in fide, Gratia, † misericordia, & pax à Deo patre, & Christo Iesu Dño nostro.

3 Sicut rogaui te vt remaneres Ephesi cùm irem in Macedoniam, vt denuntiares quibusdam ne aliter docerent,

4 Neque intenderēt fabulis & genealogiis interminatis, quę quęstiones præstant magis quàm ædificationem Dei, quæ est in fide.

5 Finis autem præcepti est charitas de corde puro, & conscientia bona, & Bfide non ficta.

6 A quibus quidam aberrantes, conuersi sunt in vaniloquium;

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ πρὸς Τιμόθεον πρώτη Ἐπιστολή.

κεφαλ. α.

1 Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, 2 Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

3 καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν,

4 μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει.

5 τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου·

6 ὧν τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν·

16 ᵃ *Ipse autem Dominus pacis det vobis pacem semper in omnibus. Dominus noster sit cum omnibus vobis.*

17 ᵃ *Pax [salutatio] per scripturam meam manu, Ego Paulus scripsi. quod est signum in omnibus epistolis meis. Sic scribo.*

18 ᵃ *Gratia Ieschua Meschicha sit vobiscum omnibus vobis, fratres mei. Amen.*

Epistolæ ad Thessalonicenses secundæ, quæ scripta est ex Laodicea Phrygiæ, missa verò per manus Tychici, FINIS.

16 ᵃ ܗܘ ܕܡܪܝܐ ܕܫܠܡܐ ܢܗܒ ܠܟܘܢ ܫܠܡܐ ܕܠܥܠܡ ܒܟܠ ܐܬܪ ܘܡܪܝܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ׃

17 ᵃ ܫܠܡܬܐ ܒܝܕܝ ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܗܕܐ ܗܘ ܣܝܡܐ ܒܟܠ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܐܢܐ ܟܬܒ ׃

18 ᵃ ܛܝܒܘܬܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ׃

RVRSVM EPISTOLA AD TIMOTHEVM I.

EODEM G. FABRICIO RODOLPHO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Parasceue Sabbathi v. Iesuæ.

CAPVT I.

1 PAVLVS Apostolus Iesu Messichæ secundùm Seruatoris nostri, & Iesu Messichæ Spei nostræ:

2 Timotheo filio suo in fide, Gratia, Misericordia, & Pax à Deo patre nostro, & Iesu Messicha Domino nostro.

3 Efflagitaui à te quam proficiscerer in Macedoniam, vt remaneres Ephesi & præciperes vnicuique ne docerent diuersa;

4 Nec attenderent fabulis & generationum quibus non est finis, quæ contentiones efficiunt potius quàm ædificationem Dei in fide Dei.

5 Finis autem præcepti est charitas de sincero, & conscientia bona, & fide non ficta.

6 A quibus quòd aberrarint, quidam conuersi sunt ad sermones vanos,

16 ᵃ *Ipse autem Dominus pacis det vobis pacem semper in omnibus. Dominus noster sit cum omnibus vobis.*

17 ᵃ *Pax [salutatio] per scripturam meam manu, Ego Paulus scripsi. quod est signum in omnibus epistolis meis. Sic scribo.*

18 ᵃ *Gratia Ieschua Meschicha sit vobiscum omnibus vobis, fratres mei. Amen.*

Epistolæ ad Thessalonicenses secundæ, quæ scripta est ex Laodicea Phrygiæ, missa verò per manus Tychici, FINIS.

16 ᵃ ܗܘ ܕܡܪܝܐ ܕܫܠܡܐ ܢܗܒ ܠܟܘܢ ܫܠܡܐ ܕܠܥܠܡ ܒܟܠ ܐܬܪ ܘܡܪܝܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ׃

17 ᵃ ܫܠܡܬܐ ܒܝܕܝ ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܗܕܐ ܗܘ ܣܝܡܐ ܒܟܠ ܐܓܪܬܐ ܗܟܢܐ ܐܢܐ ܟܬܒ ׃

18 ᵃ ܛܝܒܘܬܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ׃

שלום העבראתא דלית טיבתאום קדמיתא׃ עירוכתא השבתא דה דשוחא א קפלאון א
שלים יהא רשון משיחא ישוע סגרן׃ לכמיסחאום
בקא שרירתא ׃ פחינן ורחמא ושלמא מן אלהא מן אבהן ומשיחא ישוע מרן׃ ׃ בעיות

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * Dum volunt esse doctores Legis, non
non intelligant quod loquuntur, neque de quibus
differunt.
8 * Scimus autem Legem esse bonam, si quis
iuxta Legem conuersetur in ea:
9 * Sciens iusto Legem non esse positam, sed
iniustis, & rebellibus, & impiis, & sce-
leratis, & insolentibus, & iis qui parricidæ
sunt: & iis qui percutiunt matres suas, et homici-
iis qui percutiunt matres suas, et homici-
10 * Et scortatoribus, et concubitoribus ma-
culorum, et furibus ingenuorū plagiatoribus
mendacibus, & transgressoribus iuramen-
di, & cuilibet rei quæ aduersatur sanæ
11 doctrinæ * Euangelij gloriæ Dei benedicti,
quod mihi concreditum est.
12 * Et gratias ago ei qui me corroborauit Do-
mino nostro Jeschua Meschicho, quia me fi-
delem æstimauit, meque constituit ad mi-
sterium suum.
13 * Me inquam qui prius blasphemum fu-
ram, & persecutor, & contumeliosus, sed
misericordiam consecutus sum, quia ig-
feceram absque fide.
14 * At multiplicata est in me gratia Do-
ni nostri, & fides & dilectio quæ est in
schua Meschicho.
15 * Fidelis ille sermo, & dignus quem am-
cipiamus, nempe Jeschua Meschicho venisse
in mundum, vt seruaret peccatores, quorum
primus ego sum.
16 * Sed ideò misericordiam consecutus sum,
mò ostenderet Ieschua Meschicho longanimi-
tatem suam, vt exemplo iis esset qui credi-
turi sunt in vitam æternam.
17 * Regi autem seculorum immortali,
& inuisibili, qui quidem est vnus Deus,
honor & gloria in seculum seculorum.
Amin.
18 * Hoc præceptum commendo tibi, fili
Timothee, iuxta primas prophetias quæ
terunt de te, vt milites in eis bonam mili-
tiam,
19 * Cum fide & conscientia bona. Quam
qui hanc à se repulerunt, à fide naufra-
20 * Sicut Hymenæus & Alexander, quos
tradidi Satanæ, ne stat maledici.

7 * Volentes esse Legis doctores, non intelligentes neque quæ loquuntur, neque de quibus affirmant.
8 * Scimus autem quia bona est Lex, si quis ea legitimè vtatur:
9 *† Sciens hoc, quia Lex iusto non est posita, sed iniustis, & non subditis, impiis & peccatoribus, sceleratis & contaminatis, patricidis & matricidis, homicidis,
10 * Fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiariis, mendacibus, periuris, & si quid aliud sanæ doctrinæ aduersatur,
11 * Quæ est secundùm Euangelium gloriæ beati Dei, quod creditum est mihi.
12 * Gratias ago ei qui me confortauit, †Christo Iesu Domino nostro, quia fidelem me existimauit, ponens in ministerio:
13 * Qui prius blasphemus fui, & persecutor, & contumeliosus. sed misericordiam † consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate.
14 * Superabundauit autem gratia Domini nostri cum fide & dilectione, quæ est in Christo Iesu.
15 * Fidelis sermo, & omni acceptione dignus: quia Christus Iesus venit in hunc mundum peccatores saluos facere, quorum primus ego sum.
16 * Sed ideo misericordiam consecutus sum, vt in me primò ostenderet Christus Iesus omnem patientiam, ad informationem eorum qui credituri sunt illi in vitam æternam.
17 * Regi autem seculorum immortali, inuisibili, soli Deo honor & gloria in secula seculorum, Amen.
18 * Hoc præceptum commendo tibi, fili Timothee: secundùm præcedentes in te prophetias, vt milites in illis bonam militiam;
19 * Habens fidem & bonam conscientiam; quam quidam repellentes, circa fidem naufragauerunt:
20 * Ex quibus est Hymenæus & Alexander: quos tradidi Satanæ, vt discant non blasphemare.

7 * θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
8 * οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται·
9 * εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις,
10 * πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται,
11 * κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ.
12 * καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν,
13 * τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλ' ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ·
14 * ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
15 * πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ·
16 * ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἐλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.
17 * τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ θεῷ, τιμὴ, καὶ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
18 * ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν,
19 * ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν·
20 * ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Deprecationum.

CAP. II.

1 OBsecro te igitur, vt ante omnia fiant obsecrationes, orationes, interpellationes, & gratiarum actiones pro omnibus hominibus:

2 Pro regibus, & magnatibus, vt tranquillam & quietam vitam agamus cum omni reuerentia Dei, & puritate.

3 Hoc enim bonum est, & acceptum coram Deo Seruatore nostro.

4 Qui quidem vult omnes homines saluos fieri, & conuerti ad agnitionem veritatis.

5 Vnus enim est Deus, et vnus est mediator Dei et hominū, homo Iesus Messias.

6 Qui quidem dedit semetipsum pro omnibus, testimonium quod suo tempore fuit;

7 Cuius positus sum ego praco & apostolus, Veritatem dico, & non mentior, doctor Gentium in fide veritatis.

8 Volo igitur vt orent viri in omni loco, puré sustollentes manus suas, sine ira & ne disceptationibus.

9 Similiter & mulieres in habitu ornato: cum verecundia & sobrietate ornent seipsas, non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, aut vestibus pretiosis;

10 Sed in operibus bonis, quæ profitentur timorem Dei.

11 Mulier in silentio discat cum omni subiectione.

12 Docere autem mulieri non permitto, neque dominari in virum: sed esse in silentio.

13 Adam enim primùm formatus est: deinde Heua.

14 Et Adam non est seductus: mulier autem seducta, in præuaricatione fuit.

15 Seruabitur autem per filiorum generationem, si permanserint in fide & dilectione, & sanctificatione, cum sobrietate.

Dominica secunda post Epiphaniam.

CAP. III.

1 FIdelis ille sermo. Si quis desiderat Episcopatum, opus bonum desiderat.

CAP. II.

1 OBsecro igitur primùm omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus:

2 Pro regibus & omnibus qui in sublimitate† sunt: vt quietam & tranquillam vitam agamus in omni pietate & castitate.

3 Hoc enim bonum est & acceptum coram Saluatore nostro Deo,

4 Qui omnes homines vult saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.

5 Vnus enim Deus, vnus & mediator Dei & hominum homo Christus Iesus:

6 Qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus, cuius testimonium temporibus suis confirmatum est.

7 In quo positus sum ego prædicator & Apostolus (veritatem dico, non mentior) doctor Gentium in fide & veritate.

8 Volo ergo viros orare in omni loco, leuantes puras manus, sine ira & disceptatione.

9 Similiter & mulieres in habitu ornato: cum verecundia & sobrietate ornantes se, non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa:

10 Sed quod decet mulieres promittētes pietatem per opera bona.

11 Mulier in silentio discat, cum omni subiectione.

12 Docere autem mulieri non permitto, neque dominari in virum: sed esse in silentio.

13 Adam enim primus formatus est: deinde Heua.

14 Et Adam non est seductus: mulier autem seducta, in prævaricatione fuit.

15 Saluabitur autem per filiorum generationem, si permanserint in fide & dilectione, & sanctificatione, cum sobrietate.

CAP. III.

1 FIdelis sermo. Si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat.

β'.

1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων, ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων,

2 ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἥρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι·

3 τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ εὐπρόσδεκτον ἐνώπιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ·

4 ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

5 εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς·

6 ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις·

7 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος· ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι· διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

8 βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ.

9 ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ·

10 ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν δι' ἔργων ἀγαθῶν.

11 γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ.

12 γυναικὶ δὲ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.

13 ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὕα·

14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα, ἐν παραβάσει γέγονε·

15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

γ'.

1 Πιστὸς ὁ λόγος, εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ·

---

1 ועד 2 וחשב 3 בגבעה וכפר אמוה 4 ועל שני עיירות הסמוכים 5 כרמושים חשים 6 וטוב 7 וגא מות 8 אשתיה 9 שלום 10 ורוח ושני 11 שעבר 12 צבוא

1 דלא 2 רוגזא וחלא 3 סחשתא 4 חכנא אף בישא 5 באסכמא 6 נכפא ולבושא 7 כחחתא 8 ובכבפותא נחויא 9 חצעיתהין לא בעזילא 10 ובדחכא או 11 בסרגניתא או 12 אלא בעקרא 13 טבא איכא ריאא 14 לעשא 15 דשחוזין דחלה אלחא 16 אנחתא 17 בשלוא חוות 18 ילפא בכל שוקך 19 לאנחתא גיר 20 למלפ

1 לא 2 קשם אנא ולא לסברחו על גברא אלא חהוא בשלוא 3 אדם גיר איתכל לקדם וחידין חוא 4 ודאם לא טעא עונחא ין טעת ועברה על פוקדנא 5 חיא דין כיד דלריך אן נקוין בחיוכנחא

1 וכחוקא וכקרישוחא וכבכפותא 2 מחיכנא חי סלחא רא אלש רא קשישוחא עברא שפירא רא

---

1 דעזוחא ב קפלאון ב 2 עבדא אנא הכיל דחתו סעלין גברא בכל מוכא כד מרימין אידיהון רבואין 3 עבדא אנא הכיל כמן דשן קדם כל מדם בעוהא חהוא סקדב לאלחא ורצלוחא וחחנגחא וחזדיוחא חלף כלהון 4 חלף כלא זדוכנא דעוקבא שלוא וניוחא בעמר בכלה דחלה אלחא ורכייוחא 5 חד הוגיר שפירא 6 חד הוגיר אלחא וחד 7 חי דאבא דקלהון כניישא ניחון ורחפנון לידעחא דשרא 8 חו דיחב נפשה פורקנא חלף כל אנש 9 מהדוכא 10 חי דאמא 11 אחחסיפה כרויה ושלויה קושטא אסר אנא ולא מדגל אנא דחויות כלפנא 12 טוב אמשיכוב כנא

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 * Oportet autem presbyterum irreprehensibilem esse, vnius vxoris virum, sobriũ, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem,

3 * Non vinolentum, non percussorem: sed modestum, non litigiosum, non cupidum,

4 *†Suæ domui bene præpositum, filios habentem subditos cum omni castitate.

5 * Si quis autem domui suæ præesse nescit, quomodo ecclesiæ Dei diligentiam habebit?

6 * Non neophytum: ne in superbiam elatus, in iudicium incidat diaboli.

7 * Oportet autem illum, & testimonium habere bonum ab iis qui foris sunt; vt non in opprobrium incidat & †laqueum diaboli.

8 * Diaconos similiter pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non C turpe lucrum sectantes:

9 * Habentes mysterium fidei in conscientia pura.

10 * Et hi autem probentur primùm: & sic ministrent, nullum crimen habentes.

11 * Mulieres similiter pudicas, non detrahentes, sobrias, fideles in omnibus.

12 * Diaconi sint vnius vxoris viri: qui filiis suis bene præsint, & suis domibus.

13 * Qui enim bene ministrauerint, gradum bonum sibi acquirent, & mul- D tam fiduciam in fide quæ est in Christo Iesu.

14 * Hæc tibi scribo†, sperans me venire ad te citò.

15 * Si autem tardauero, vt scias quomodo oporteat te in domo Dei conuersari, quæ est Ecclesia Dei viui, columna & firmamentum veritatis.

16 * Et manifestè magnum est pietatis sacramentum, quod †manifestatum est in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit Angelis, prædicatum est Gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria.

1 * δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλεον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν,

3 * μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον,

4 * τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος.

5 * εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται;

6 * μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρῖμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου.

7 * δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.

8 * διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς,

9 * ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει.

10 * καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν μὴ ἐγκλητοι ὄντες.

11 * γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλέους, πιστὰς ἐν πᾶσι.

12 * διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι, καὶ τῶν ἰδίων οἴκων·

13 * οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 * ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός σε τάχιον·

15 * ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας.

16 * καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον. Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

---

1 אמן מלתא קשישא איכא דכומרא לא משתכח בה וחויא בעלא דחדא אנתתא אוכא רעיר ופכח
3 לא עבד על חמרא ולא נחית לקטלא אלא למסתא ולא נצי
4 מדבר ביתיה שפיר ואחיד בנוהי בשעבדא בכולה דכיותא
5 ולא דין דמתחזיתא שפירתא
7 ואף משתשתא חכנא נהוון יתרנא טנפא
8 ולא נחתין לקטלא ואסחיק בשוקנא
9 ואחזין כעלמא ואתבדרו בית עסקא ואתחזין כעלמא ואסחלק בשוקנא
10 ואחזן הלין נתבקן לוקדם והידין נשמשון כד איתיהון
11 דלא רשין
12 משתשתא נהוין אוכא אנתתא חדרת לה ורבי בנוהי וביתה שפיר
13 טבא קנין לנפשהון וכנגא סגיאא בהימנותא דישוע משיחא
14 דכתבנל אתא לוותך
15 ואהדין דין דאחיר אנא הדע איכנא ולא לסתחפכו בביתה דאלהא דאיתיה עדתא
16 דאלהא היא עמודא ושתאתא דשקרא
17 ושריריא רב הו אלהא דנא דכאשהא ואיתגלי בבסר ואזדכ
18 ברוחי ואתחזי לסלאכא ואתבדרו בית עסקא ואתחזין כעלמא ואסחלק בשוקנא

* אחר ' אחד
* ולא ' אלא
* נשתחרן ' נתחרן
* ולא ' אלא
* ולא ' אלא
* ולא ' אלא

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. IIII.

1 SPiritus autem perspicuè dicit, quia in nouissimis temporibus discedent a fide, attendentes spiritibus erroris & doctrinis dæmoniorum,

2 In hypocrisi loquentium mendacium, & cauteriatam habentium suam conscientiam,

3 Prohibentium nubere, abstinere à cibis quos Deus creauit ad percipiendũ cum gratiarum actione fidelibus, & iis qui cognouerunt veritatem.

4 Quia omnis creatura Dei bona est, & nihil reiiciendum quod cum gratiarum actione percipitur.

5 Sanctificatur enim per verbum Dei & orationem.

6 Hæc proponens fratribus, bonus eris minister Iesu Christi, enutritus verbis fidei & bonæ doctrinæ quam assecutus es.

7 Ineptas autem & aniles fabulas deuita: exerce autem teipsum ad pietatem.

8 Nam corporalis exercitatio, ad modicum vtilis est: pietas autem ad omnia vtilis est: promissionem habens vitæ quæ nunc est, & futuræ.

9 Fidelis sermo, & omni acceptione dignus.

10 In hoc enim laboramus & maledicimur, †quia speramus in Deum viuum, qui est saluator omniũ hominum, maximè fidelium.

11 Præcipe hæc & doce.

12 Nemo adolescentiam tuam contemnat: sed exemplum esto fidelium in verbo, in conuersatione, in charitate, in fide, in castitate.

13 Dum venio, attende lectioni, exhortationi, † doctrinæ.

14 Noli negligere gratiam quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam, cũ impositione manuum presbyterij.

15 Hæc meditare, in his esto: vt profectus tuus manifestus sit omnibus.

16 Attende tibi & doctrinæ, insta in illis. Hoc enim faciens, & teipsum saluum facies, & eos qui te audiunt.

CAP. IIII.

δ'.

1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνης καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων,

2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὸ ἴδιον συνείδησιν,

3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετ' εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν.

4 ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετ' εὐχαριστίας λαμβανόμενον.

5 ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἔσῃ διάκονος Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθηκας.

7 τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν.

8 ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης.

9 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.

10 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων μάλιστα πιστῶν.

11 παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.

12 μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω· ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ.

13 ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ.

14 μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας, μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου.

15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ ἐν πᾶσιν.

16 ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ. ἐπίμενε αὐτοῖς. τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

CAP. IIII.

1 SPiritus autem perspicuè dicit, quia in nouissimis temporibus discedent aliqui a fide, & secuturos spiritus impostoris, & doctrinam dæmoniorum.

2 Qui habitu mentito imponent, & quentur mendacium, & erunt cauteriati in sua conscientia:

3 Ac prohibentes nubere: & abstinentes à cibis, quos Deus creauit vt ii vtantur, & gratias agant, qui fideles, & cognoscunt veritatem.

4 Quoniam quicquid creatum est à Deo, bonum est, & nihil reiiciendum, si cum gratiarum actione sumatur.

5 Sanctificatur enim per sermonem Dei & orationem.

6 Hæc si docueris fratres tuos, bonus minister Iesu Christi eris, enutritus verbis fidei & bonæ doctrinæ quam didicisti.

7 Cæterum à fatuis auicularum fabulis sensum cohibeto, & exerce te ipsum ad pietatem.

8 Nam exercitatio corporalis ad modicum tempus prodest: pietas autem ad omnia prodest, & habet promissionem bus vtilis est, & habet promissionem tum huius temporis, tum futuri.

9 Feria quinta post Resurrectionem.

10 Fidelis ille sermo, dignus qui recipiatur.

11 Propter hoc enim laboramus, & probrà afficimur, quòd speremus in Deum viuum, qui est Seruator omnium hominum, maximè fidelium.

12 Hæc doce & præcipe.

13 Et nemo spernat adolescentiam tuam, sed forma esto fidelibus in sermone, & conuersatione, & charitate, & fide, & castitate.

14 Vsquedum veniam, attende lectioni, exhortationi, & doctrinæ.

15 Noli negligere gratiam quæ in te est, quod datum est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterij.

16 Hæc meditare, & in his esto: vt profectus tuus manifestus sit omnibus.

17 Attende tibi & doctrinæ, & insta in illis: hoc enim faciens, & teipsum saluum facies, & eos qui te audiunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. V.

1 Seniorem ne obiurgaueris, sed obsecra eum vt patrem; & eos qui iuuenes sunt, vt fratres.
2 Et maiores natu mulieres, vt matres; adolescentulas, vt sorores tuas, cum omni castitate.
3 Viduas honora, eas quæ vtique viduæ sunt.
4 Quòd si qua vidua habet filios aut nepotes, discant primùm filios suos domum suam regere, & vicissitudinem reddere parentibus. Hoc enim acceptum est coram Deo.
5 Ea porrò quæ verè est vidua, & desolata, hoc sperat de Deo ipsa, & perseuerat orationibus, & deprecationibus nocte & interdiu.
6 Illa verò quæ versatur in deliciis, mortua est viuens.
7 Hæc præcipe illis, vt irreprehensibiles sint.
8 Si quis enim eorum qui sui, & maximè domesticorum curam non habet, fidem negauit, & est infideli deterior.
9 Eligatur igitur vidua illa quæ non sit minor annis sexaginta, quæ fuerit vnius viri vxor,
10 Et quæ habeat testimonium operum: Si educauerit filios, si exceperit hospites, si lauerit pedes Sanctorum, si tribulationem patientibus subministrauit, si omne opus bonum subsecuta est.
11 Ceterum à viduis illis, quæ iuuenculæ sunt, recede; lasciuiunt enim vbi aduersus Messiæ [nubere viris.]
12 Condemnatio autem earum est, quippe quæ reiecerint suam primam fidem.
13 Quinetiam discunt pigritiam, circumeunt domos; nec solùm pigritiam, sed & multiplicare sermones, & loquas quæ non oportet.
14 Volo igitur eas quæ adolescentulæ sunt nubere, & gignere liberos, & gubernare ædes suas; nec aduersario dare vllam occasionem maledicentiæ.
15 Iam enim caperant nonnullæ deflectere post Satanam.

CAP. V.

1 SEniorem ne increpaueris: sed obsecra vt patrem: iuuenes, vt fratres: A
2 Anus, vt matres: iuuenculas, vt sorores in omni castitate.
3 Viduas honora; quæ verè viduæ sunt.
4 Si qua autem vidua filios aut nepotes habet, †discat primùm domũ suam regere, & mutuam vicem reddere parentibus: hoc enim acceptum est coram Deo.
5 Quæ autem verè vidua est & desolata, †sperauit in Deum, & †instat obsecrationibus & orationibus nocte & die.
6 Nam quæ in deliciis est, viuês mortua est.
7 Et hoc præcipe vt irreprehensibiles sint.
8 Si quis autem suorum, & maximè domesticorum curam non habet, fidem negauit, & est infideli deterior.
9 Vidua eligatur non minus sexaginta annorum, quæ fuerit vnius viri vxor, B
10 In operibus bonis testimonium habens, si filios educauit, si hospitio recepit, si sanctorum pedes lauit, si tribulationem patientibus subministrauit, si omne opus bonum subsecuta est.
11 Adolescentiores autem viduas deuita. Cùm enim luxuriatæ fuerint in Christo, nubere volunt:
12 Habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt.
13 Simul autem & otiosæ discunt circuire domos: non solùm otiosæ, sed & verbosæ & curiosæ, loquentes quę non oportet.
14 Volo †ergo iuniores nubere, filios procreare, matresfamilias esse: nullam occasionem dare aduersario maledicti gratia.
15 Iam enim quædam conuersæ sunt retro† Satanam.

ε΄.

1 * Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς·
2 * πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ.
3 * χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας.
4 * εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστι καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
5 * ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη, ἤλπικεν ἐπὶ τὸν θεὸν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας·
6 * ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε.
7 * καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν.
8 * εἰ δέ τις τῶν ἰδίων, καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.
9 * χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονῦια ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή,
10 * ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε·
11 * νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ. ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν,
12 * ἔχουσαι κρῖμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν·
13 * ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα.
14 * βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν.
15 * ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ.

mm 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Si quis fidelis habet viduas, subministret illis, † & non grauetur Ecclesia: vt iis quæ verè viduæ sunt, sufficiat. C

¶ Qui bene præsunt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maximè qui laborant in verbo & doctrina.

¶ Dicit enim Scriptura: Nō † infrenabis os boui trituranti. &, Dignus est operarius mercede sua.

¶ Aduersus presbyterum accusationem noli recipere, nisi sub duobus aut tribus testibus.

¶ Peccantes coram omnibus argue, vt & cæteri timorem habeant.

¶ Testor coram Deo & Christo Iesu, & electis angelis †, vt hæc custodias sine præiudicio, nihil faciens in † aliam partem declinando.

¶ Manus citò nemini imposueris, neque communicaueris peccatis alienis. Teipsum castum custodi.

¶ Noli adhuc aquam bibere: sed modico vino vtere propter stomachum tuum, & frequentes tuas infirmitates.

¶ Quorūdam hominum peccata manifesta sunt, præcedentia ad iudicium: † quosdam autem & subsequuntur.

¶ Similiter & facta bona, manifesta sunt: & quæ aliter se habent, abscondi non possunt.

CAP. VI.

QVicūque sunt sub iugo serui, dominos suos omni honore dignos, arbitrentur: ne nomen Domini & doctrina blasphemetur.

¶ Qui autem fideles habent dominos, non contemnant, quia fratres sunt; sed magis seruiant, quia fideles sunt & dilecti, qui beneficij participes sunt. Hæc doce, & exhortare.

¶ Si quis aliter docet, & non acquiescit sanis sermonibus Domini nostri Iesu Christi, & ei quæ secūdùm pietatem est, doctrinæ:

¶ εἴ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

¶ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ.

¶ λέγει γὰρ ἡ γραφή, βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις. καί, ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.

¶ κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.

¶ τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι.

¶ διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν κατὰ πρόσκλισιν.

¶ χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.

¶ μηκέτι ὑδροπότει· ἀλλ' οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.

¶ Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι προδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν.

¶ ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα προδηλά ἐστι, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύναται.

6'.

¶ Οἱ ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται.

¶ οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας, μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. ταῦτα διδασκε καὶ παρακάλει.

¶ εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,

---

* εἰ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

* καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ.

* λέγει γὰρ ἡ γραφή, βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις. καί, ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.

* κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.

* τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι.

* διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν κατὰ πρόσκλισιν.

* χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.

* μηκέτι ὑδροπότει· ἀλλ' οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.

* Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι προδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν.

* ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα προδηλά ἐστι, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύναται.

* Οἱ ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται.

* οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας, μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. ταῦτα διδασκε καὶ παρακάλει.

* εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,

---

* ܐܢ ܡܢ ܕܢ ܫܒ

* ܫܦܐ ܐܝܬ ܠ ܫܒ

* ܐܡܪ ܒܟܬܒ ܐܫܪ ܐܬ

* ܐܠܗ ܒܫܐ ܕܐ

* ܝܬܪ

* ܢܛܪ ܫܡܫ ܩܝܡ

* ܐܠܗ ܟܠܠ

CAP. VI. Interpr. Syriaca.

¶ Si quis fidelis, aut si qua fidelis habet viduas, alant eas, ne sint oneri Ecclesiæ, vt iis quæ verè viduæ sunt, sufficiat.

¶ Qui bene præsunt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maximè qui laborant in sermone & doctrina.

¶ Dicit enim Scriptura: Non obligabis os boui dum triturat. &, Dignus est operarius mercede sua.

¶ Aduersus presbyterum accusationem recipias, nisi per os duorum aut trium testium.

¶ Eos qui peccant coram omnibus argue, vt & cæteri homines timeant.

¶ Obtestor te coram Deo & Domino nostro Ieschua Meschicho, & Angelis electis, vt hæc serues, nullique anticipationem præoccupetur mens tua, & nihil agas per receptionem personarum.

¶ Manus citò nemini imposueris, neque communices peccatis alienis. Teipsum in puritate.

¶ Neque posthac aquam bibas, sed modicum vini bibito propter stomachum tuum, & crebras infirmitates tuas.

Dominica quinta Iesuiti.

¶ Sunt homines quidam quorum peccata manifesta sunt, & præcedunt ad iudicium. ¶ Et sunt quorum subsequuntur.

¶ Ita quoque vtri bona manifesta sunt, illi verò qui secus sunt, occultari non possunt.

CAP. VI.

QVicunque sunt sub iugo seruitutis, dominos suos in omni honore habeant, ne nomen Dei & doctrina eius blasphemetur.

¶ Qui verò habent heros fideles, non despiciant quòd fratres sint; sed magis seruiant eis, quia fideles sunt & dilecti, qui beneficij participes fiunt. Hæc docuerum in ministerio seruiantur regulæ. Hæc doce & exhortare eos.

¶ Si quis autem aliam doctrinam docet, & non accedit sermonibus sanis Domini nostri Ieschua Meschichæ, & doctrinæ, quæ est secundùm reverentiæ Dei;

---

* ܐܢ ܡܢ ܕܢ ܫܒ ܐܝܬ ܠ ܐܡܪ ܒܟܬܒ ܐܫܪ ܐܬ ܐܠܗ ܒܫܐ ܕܐ ܝܬܪ ܢܛܪ ܫܡܫ ܩܝܡ ܐܠܗ ܟܠܠ

* ܫܦܐ ܐܝܬ ܠ ܫܒ ܐܡܪ ܒܟܬܒ ܐܫܪ ܐܬ ܐܠܗ ܒܫܐ ܕܐ ܝܬܪ ܢܛܪ ܫܡܫ ܩܝܡ ܐܠܗ ܟܠܠ

ו ו ו

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ‡ Is effert ſeſe quum nihil ſciat, ſed languet in indagine & quæſtione verborum, ex quibus exiſtit inuidia, & contentio, & maledicentia, & mala ſuppoſitio in mente [ſuſpicio:]

5 ‡ Et conflictatio hominum mente corruptorum, & à veritate reprobatorum, exiſtimantium quæſtum eſſe reuerentiam Dei.

6 ‡ Tu verò procul diſcede ab iis. quoniam noſter magnus eſt, qui eſt cultus Dei cum uſu ſufficientiæ noſtræ.

7 ‡ Nihil enim intulimus in mundum. Manifeſtum eſt nec nos poſſe quicquam ab eo auferre.

8 ‡ Quapropter ſufficit nobis cibus & tegumentum.

9 ‡ Illi autem qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem & in laqueum, & in concupiſcentias multas, quæ ſtultæ ſunt & noxiæ, & quæ mergunt homines in interitum & perditionem.

10 ‡ Radix enim omnium malorum eſt cupiditas: quam quidam dum appetunt, pecuniæ, quam à fide aberrarunt, & ſeipſos inſerunt in dolores quamplurimos.

11 ‡ Tu autem, ô homo Dei, abſtine à malis, conſectare iuſtitiam, & aquitatem, & pietatem, & charitatem, & patientiam, & manſuetudinem.

12 ‡ Et certa bono certamen fidei, & apprehende vitam æternam, ad quam vocatus es, & confeſſus es confeſſionem bonam coram teſtibus plurimis.

13 ‡ Obteſtor te coram Deo qui viuificat omnia, & Ieſu Meſchicho, qui coram Pontio Pilato perhibuit bonam confeſſionem,

14 ‡ Vt ſerues præceptum abſque macula, irreprehenſibile uſque ad manifeſtationem Domini noſtri Ieſu Meſchichi:

15 ‡ Quem ſuo tempore oſtendet beatus & ille benedictus, & ſolus potens, Rex regum, & Dominus dominantium.

16 ‡ Qui quidē ſolus eſt incorruptionem habens, et habitat in luce ad quā nemo poteſt accedere: & nemo ex hominibus vidit eum, nec videre poteſt: cui honor & imperium ſempiternum. Amen.

4 ‡ Superbus eſt, nihil ſciens, ſed languens circa quæſtiones & pugnas verborum: ex quibus oriuntur inuidiæ, contentiones, blaſphemiæ, ſuſpiciones malæ,

5 ‡ Conflictationes hominum mente corruptorū, & qui veritate priuati ſunt, & exiſtimantium quæſtum eſſe pietatem.

6 ‡ Eſt autem quæſtus magnus, pietas cum ſufficientia.

7 ‡ Nihil enim intulimus in hunc mūdum: haud dubium, quia nec auferre quid poſſumus.

8 ‡ Habentes autem alimenta, & quibus tegamur, his contenti ſimus.

9 ‡ Nam qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem & laqueum diaboli, & deſideria multa inutilia, & nociua, quæ mergunt homines in interitum & perditionem.

10 ‡ Radix enim omnium malorum eſt cupiditas: quam quidam appetentes errauerunt à fide, & inſeruerunt ſe doloribus multis.

11 ‡ Tu autem, ô homo Dei, hæc fuge: ſectare verò iuſtitiam, pietatem, fidem, charitatem, patientiam, manſuetudinem.

12 ‡ Certa bonum certamen fidei: apprehende vitam æternam, in qua vocatus es, & cōfeſſus bonam confeſſionem coram multis teſtibus.

13 ‡ Præcipio tibi coram Deo qui viuificat omnia, & Chriſto Ieſu qui teſtimonium reddidit ſub Pontio Pilato bonam confeſſionem:

14 ‡ Vt ſerues mandatum ſine macula, irreprehēſibile vſque in aduentum Domini noſtri Ieſu Chriſti.

15 ‡ Quem ſuis temporibus oſtendet beatus & ſolus potens, Rex regum, & Dominus dominantium:

16 ‡ Qui ſolus habet immortalitatem, & lucem inhabitat inacceſſibilē, quem nullus hominum vidit, ſed nec videre poteſt: cui honor & imperium ſempiternum. Amen.

4 ‡ τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί,

5 ‡ διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων.

6 ‡ ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετ' αὐταρκείας·

7 ‡ οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα.

8 ‡ ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.

9 ‡ Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα, καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς· αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.

10 ‡ ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.

11 ‡ σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν.

12 ‡ ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.

13 ‡ Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα, καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν,

14 ‡ τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

15 ‡ ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ κύριος τῶν κυριευόντων·

16 ‡ ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐ δὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ, κράτος αἰώνιον. ἀμήν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 ‡ Diuitibus huius seculi præcipe non sublime sapere, neque sperare in incerto D diuitiarum, sed in Deo viuo (qui præstat nobis omnia abundè ad fruendum).
18 ‡ Bene agere, diuites fieri in bonis operibus, facilè tribuere, communicare,
19 ‡ Thesaurizare sibi fundamentū bonum in futurum, vt apprehendant ſ bonam vitam.
20 ‡ O Timothee, depositū custodi: deuitans prophanas vocum nouitates, & oppositiones falsi nominis scientiæ,
21 ‡ Quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt. Gratia tecum. Amen.

Ad Timotheum prima scripta fuit ex Laodicea, quæ est metropolis Phrygiæ Pacatianæ.

Epistolæ ad Timotheum primæ, quæ scripta est ex Laodicea.

FINIS.

EODEM G. FABRICIO BONIFACIO EX SCRIPTORE ET EXEMPLARE.

Commemoratione fidei, & sociorum eius.

CAPVT I.

1 ‡ Aulus Apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei, secundùm promissionem vitæ quæ est in Christo Iesu, ‡ Timotheo charissimo filio,
2 Gratia, & misericordia, & pax à Deo patre, & à Domino nostro Iesu Christo.
3 ‡ Gratias ago Deo ipsi cui seruio à progenitoribus meis cum pura conscientia, quòd sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis nocte ac die,
4 ‡ Desiderans te videre, memor lachrymarum tuarum, vt gaudio implear:
5 ‡ Recordationem accipiens eius fidei quæ est in te non ficta; quæ & habitauit primùm in auia tua Loide, & matre tua Eunice, certus sum autem quòd & in te.

17 ‡ Diuitibus huius seculi præcipe non sublime sapere, neque sperare in incerto D diuitiarum, sed in Deo viuo (qui præstat nobis omnia abundè ad fruendum).
18 ‡ Bene agere, diuites fieri in bonis operibus, facilè tribuere, communicare,
19 ‡ Thesaurizare sibi fundamentū bonum in futurum, vt apprehendant ſ bonam vitam.
20 ‡ O Timothee, depositū custodi: deuitans prophanas vocum nouitates, & oppositiones falsi nominis scientiæ,
21 ‡ Quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt. Gratia tecum. Amen.

Πρὸς τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις φρυγίας τῆς πακαλιανῆς.

ARGVMENTVM IN EPIST. AD TIMOTHEVM II.

ITEM *Timotheo scribit de exhortatione martyrij, & omni regula veritatis: & quid futurum sit temporibus nouissimis: & de sua passione, scribens ei ab vrbe Roma.*

EPISTOLA B. PAVLI AD TIMOTHEVM SECVNDA.

CAPVT I.

1 PAVLVS Apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei secundùm promissionem vitæ quæ est in Christo Iesu, ‡ Timotheo charissimo filio,
2 Gratia, ‡ misericordia, ‡ pax à Deo patre, & Christo Iesu Domino nostro.
3 ‡ Gratias ago Deo, cui seruio à progenitoribus ſ in conscientia pura, quòd sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis nocte ac die,
4 ‡ Desiderãs te videre, memor lachrymarum tuarum, vt gaudio implear:
5 ‡ Recordationem accipiens eius fidei quæ est in te non ficta; quæ & habitauit primùm in auia tua Loide, & matre tua Eunice, certus sum autem quòd & in te.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

κεφαλ. α.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ,
2 τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς, καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας,
4 ποθῶ σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πλησθῶ,
5 ὑπόμνησιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως· ἥτις ἐνῴκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου λωΐδι, καὶ τῇ μητρί σου εὐνείκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.

אגרתא דלות טימתאוס דתרתין׃

1 פולוס שליחא דישוע משיחא בצבית מן אלהא אבא ומן מרן ישוע משיחא׃
2 לטימתאוס ברא חביבא טיבותא ורחמא שלמא מן אלהא אבא ומן מרן ישוע משיחא׃
3 מודה אנא לאלהא דלוהי משכם אנא ומן אבהתי בדכיו אנא דאיתא דכירתך בצלותי
4 בליליא ובימא׃ ומתאנא אנא לחמיך ומתמלי אנא דאתחלא תורתא׃
5 בעוינכא דתהא לך דכיר אנא דאיתא בך דחילתא קדמיתא דשרת בלואיס אמך ובאפנקי

ܐܓܪܬܐ ܕܬܝܡܬܐܘܣ ܬܪܬܝܢ׃

1 ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܨܒܝܬ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ׃
2 ܠܛܝܡܬܐܘܣ ܒܪܐ ܚܒܝܒܐ ܛܝܒܘܬܐ ܘܪܚܡܐ ܫܠܡܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ׃
3 ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ ܕܠܘܗܝ ܡܫܟܡ ܐܢܐ ܘܡܢ ܐܒܗܬܝ ܒܕܟܝܐ ܐܢܐ ܕܐܝܬܐ ܕܟܝܪܬܟ ܒܨܠܘܬܝ
4 ܒܠܝܠܝܐ ܘܒܝܡܐ׃ ܘܡܬܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܝܟ ܘܡܬܡܠܝ ܐܢܐ ܕܐܬܚܠܐ ܬܘܪܬܐ׃
5 ܒܥܘܝܢܟܐ ܕܬܗܐ ܠܟ ܕܟܝܪ ܐܢܐ ܕܐܝܬܐ ܒܟ ܕܚܝܠܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܫܪܬ ܒܠܘܐܝܣ ܐܡܟ ܘܒܐܦܢܩܝ

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 * Quapropter commonefacio te, vt reſuſcites donum illud Dei, quod in te eſt per impoſitionem manuum mearum.

7 * Non enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris, ſed virtutis, & dilectionis, & ſobrietatis.

8 * Noli itaq; erubeſcere teſtimonium Domini noſtri, neque me vinctum eius: ſed collabora Euangelio ſecundùm virtutem Dei,

9 * Qui nos liberauit, & vocauit vocatione ſua ſancta, non ſecundùm opera noſtra, ſed ſecundùm propoſitum ſuum & gratiam, quę data eſt nobis in Chriſto Ieſu ante tempora ſecularia.

10 * Manifeſtata eſt autem nunc per illuminationẽ ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti, qui deſtruxit quidem mortem, illuminauit autẽ vitam & incorruptionem per Euangelium:

11 * In quo poſitus ſum ego prædicator, & Apoſtolus, & magiſter Gentium.

12 * Ob quam cauſam etiam hęc patior: ſed non confundor. Scio enim cui credidi, & certus ſum quia potens eſt depoſitum meum ſeruare in illum diem.

13 * Formam habe ſanorum verborum, quæ à me audiſti in fide & dilectione in Chriſto Ieſu.

14 * Bonum depoſitum cuſtodi per Spiritum ſanctum, qui habitat in nobis.

15 * Scis hoc, quòd auerſi ſunt à me omnes qui in Aſia ſunt: ex quibus eſt Phigellus & Hermogenes.

16 * Det miſericordiam Dominus Oneſiphori domui: quia ſæpè me refrigerauit, & catenam meam non erubuit.

17 * Sed cùm Romam veniſſet, ſolicitè me quæſiuit, & inuenit.

18 * Det illi Dominus inuenire miſericordiam à Domino in illa die. Et quanta Epheſi miniſtrauit, tu melius noſti.

CAP. II.

1 TV ergo, fili mi, confortare in gratia quæ eſt in Chriſto Ieſu:

2 * Et quæ audiſti à me per multos teſtes, hæc commenda fidelibus hominibus, qui idonei erunt & alios docere.

3 * Labora ſicut bonus miles Chriſti Ieſu.

6 * διʼ ἣν αἰτίαν ὑπομιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου.

7 * οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ.

8 * μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ

9 * τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατʼ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων,

10 * φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου·

11 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν·

12 * διʼ ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλʼ οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

13 * ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρʼ ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ·

14 * τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

15 * οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ, ὧν ἐστι φύγελος καὶ ἑρμογένης.

16 * δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπῃσχύνθη·

17 * ἀλλὰ γενόμενος ἐν ῥώμῃ, σπουδαιότερον ἐζήτησέ με, καὶ εὗρε·

18 * δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

β'.

1 * Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ,

2 * καὶ ἃ ἤκουσας παρʼ ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι.

3 * σὺ δὲ κακοπάθησον, ὡς καλὸς στρατιώτης ἰησοῦ χριστοῦ.

---

6 * Quapropter commonefacio te, vt reſuſcites donum illud Dei, quod in te eſt per impoſitionem manuum mearum.

7 * Non enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris, ſed virtutis, & dilectionis, & ſobrietatis.

8 * Noli itaq; erubeſcere teſtimonium Domini noſtri, neque me vinctum eius: ſed collabora Euangelio ſecundùm virtutem Dei,

9 * Qui nos liberauit, & vocauit vocatione ſua ſancta, non ſecundùm opera noſtra, ſed ſecundùm propoſitum ſuum & gratiam, quę data eſt nobis in Chriſto Ieſu ante tempora ſecularia.

10 * Manifeſtata eſt autem nunc per illuminationẽ ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti, qui deſtruxit quidem mortem, illuminauit autẽ vitam & incorruptionem per Euangelium:

11 * In quo poſitus ſum ego prædicator, & Apoſtolus, & magiſter Gentium.

12 * Ob quam cauſam etiam hęc patior: ſed non confundor. Scio enim cui credidi, & certus ſum quia potens eſt depoſitum meum ſeruare in illum diem.

13 * Formam habe ſanorum verborum, quæ à me audiſti in fide & dilectione in Chriſto Ieſu.

14 * Bonum depoſitum cuſtodi per Spiritum ſanctum, qui habitat in nobis.

15 * Scis hoc, quòd auerſi ſunt à me omnes qui in Aſia ſunt: ex quibus eſt Phigellus & Hermogenes.

16 * Det miſericordiam Dominus Oneſiphori domui: quia ſæpè me refrigerauit, & catenam meam non erubuit.

17 * Sed cùm Romam veniſſet, ſolicitè me quæſiuit, & inuenit.

18 * Det illi Dominus inuenire miſericordiam à Domino in illa die. Et quanta Epheſi miniſtrauit, tu melius noſti.

CAP. II.

1 TV ergo, fili mi, confortare in gratia quæ eſt in Chriſto Ieſu:

2 * Et quæ audiſti à me per multos teſtes, hæc commenda fidelibus hominibus, qui idonei erunt & alios docere.

3 * Labora ſicut bonus miles Chriſti Ieſu.

---

6 * על דנה אנה מהדרנך דתסגי בך חנא דיהבת בצלותי ידי׃

7 * לא יהב לן אלהא רוחא דדחלא אלא דחילא ומחבתא ומתונא׃

8 * לא תכיל תתבהת בסהדותה דמרן ולא בי באסירה אלא שקול עמי בשבקא דאלהא׃

9 * הו דאחין ונקרן בקרינא קדישא לא אגיד עבדין אלא איך צבינה ומטול חושבנה דאתיהב לן בישוע משיחא קדם זבנא דעלמא׃

10 * ואתגלית השא בגלינה דפחין ומבטל מותא ונהר חיין ולא פחיכלניתא באונגליון׃

11 * הו דאתתמנית כרוזא ושליחא ומלפנא דעממיא׃

12 * מסבל הנא מסיבר אנא חלין ולא כהה אנא ידע אנא בכן היכנה ומכתם אנא דמטול לניטרא הו׃

13 * אחוי תקוף מן דשמעת מני בהימנותא ואהבתא דבישוע משיחא׃

14 * נטרין לך מרא מטא חליקא דשפיר דהימנותא ואהבתא דבישוע משיחא׃

15 * ידע אנת הדא דתפכו כל דבאסיא מיני דכלהון חלין דבאסיא ראיהיהן סבהון פיגלוס והרמוגנוס׃

16 * יהב מרן רחמא לביתה דאנסיפורוס ארום זמנין סגיאין אניחני ושלשלתא דאסרי לא כהרה׃

17 * אלא אף כד אתא לרומי שחקני בעני ואשכחני׃

18 * יהב לה מרן רחמא לאשכחה רחמא מן קדם מרא בההוא יומא ומה דשמשני באפסוס יתירא ידע אנת׃

פפליון ב

1 * אנת הכיל ברי אתחזל בטיבותא דבישוע משיחא׃

2 * ואילין דשמעת מני בסהדותא סגיאא מהנין אפיגל לאנשא מהימנא אילין דכשירין אף לאחרנא למלפו׃

3 * וסבור כשישא אילף לשלא טבא דישוע משיחא׃

ᵃ הנא "הנה/hinc ᵇ נטרין "נטר/custodi ᶜ בקרינא "קרין/vocant ᵈ נקרן "נקר/vocati ᵉ בגלינה "גלי/reuelat ᶠ פחין "פחי/timidi ᵍ מבטל "בטל/euacuat ʰ מותא "מות/mors ⁱ נהר "נהר/illuminat ʲ חיין "חי/vita ᵏ פחיכלניתא "פחכלנית/incorruptio ˡ אונגליון "אונגליון/euangelium ᵐ כרוזא "כרז/praedicator ⁿ שליחא "שלח/missus ᵒ מלפנא "מלף/doctor ᵖ עממיא "עם/gentes ᵠ מסבל "סבל/patior ʳ מסיבר "סבר/confido ˢ חלין "חלי/turbor ᵗ כהה "כהי/erubescit ᵘ מכתם "כתם/confundor ᵛ אתגלית "גלי/reuelata est ʷ השא "השי/tenebrae ˣ אחוי "חוי/ostende ʸ תקוף "תקף/confortare ᶻ מהנין "מהן/refrigerat ᵃᵃ אניחני "נוח/requiescere facit ᵃᵇ שחקני "שחק/inuenit ᵃᶜ מטא "מטי/inuenire ᵃᵈ מהימנא "מהימן/fidelis ᵃᵉ כשירין "כשר/idonei ᵃᶠ מלפנא "מלף/doctor ᵃᵍ כשישא "כשיש/laborare ᵃʰ אילף "אלף/discere

Universidad de Deusto
Biblioteca

De Petro Alexandrino.

4 *Nemo militat, & implicat sæcularibus negotiis, vt placeat ei qui ipsum elegit.
5 *Quòd si quis certet, non coronatur nisi iuxta legem suam certauerit.
6 *Agricolam laborantem oportet primùm de fructibus percipere.
7 *Intellige quæ dico. Dabit tibi Dominus noster sapientiam in omnibus.
8 *Memento Iesum Messiham resurrexisse à mortuis, qui quidem est ex semine Dauid secundùm Euangelium meum,
9 *In quo laboro vsq; ad vincula, quasi malè operans: sed verbum Dei non est alligatum.
10 *Propterea omnia sustineo propter electos, vt & ipsi salutem consequantur quæ est in Messiha Iesu cum gloria æterna.
11 *Fidelis sermo. Nam si commortui sumus, cum eo & viuemus.
12 *Et, si pertulerimus, cum eo regnabimus. Sin abnegauerimus nos, abnegabit nos.
13 *Quòd si non credimus ipse fidelis permanet: seipsum enim negare non potest.
14 *De his eos admone, & contestare coram Domino nostro, ne contendant verba, quæ nihil prosunt, ad subuertendum eorum qui audiunt.
15 *Tibique cura sit sistere te probatum coram Deo operarium inconfusibilem, recte tractantem sermonem veritatis.
16 *A sermonibus vanis & profanis recede: potius enim addent ad impietatem sui,
17 *Et sermo eorum vt cancer serpet: ex quibus est Hymenæus & Philetus:
18 *Qui quidem aberrarunt à veritate, dicentes resurrectionem mortuorum factam esse, & fidem vnius cuiusque subuertunt.
19 *Firmum autem fundamentum Dei stat, & habet hoc signaculum: Nouit Dominus qui sui sunt, & discedat ab iniquitate omnis qui nominat nomen Domini.

4 *Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus, vt ei placeat cui se probauit.
5 *Nã & qui certat in agone, non †coronatur, nisi legitimè certauerit.
6 *Laborantem agricolam oportet primùm de fructibus percipere.
7 *Intellige quæ dico: dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum.
8 *Memor esto, Dominũ Iesum Christum resurrexisse à mortuis, ex semine B Dauid, secundùm Euangelium meum,
9 *In quo laboro vsq; ad vincula, quasi malè operans: sed verbum Dei non est alligatum.
10 *Ideo omnia sustineo propter electos, vt & ipsi salutem consequantur, quæ est in Christo Iesu cum gloria cælesti.
11 *Fidelis sermo. Nam si commortui sumus, & conuiuemus.
12 *Si sustinebimus, & conregnabimus. Si negauerimus, & ille negabit nos.
13 *Si non credimus, ille fidelis permanet, negare seipsum non potest.
14 *Hæc commone, testificans coram †Domino. Noli cõtendere verbis (ad nihil enim vtile est) nisi ad subuersionem audientium.
15 *Solicite† cura teipsum probabilem exhibere Deo, operatiũ inconfusibilem, rectè tractantem verbum veritatis.
16 *Prophana autẽ & †inaniloquia deuita. multum enim †proficient ad impietatem:
17 *Et sermo eorum †vt cancer †serpet: ex quibus est Hymenæus & Philetus:
18 *Qui à veritate exciderunt, dicentes resurrectionem esse iam factam, & subuerterunt quorundam fidem.
19 *Sed firmum fundamẽtum Dei stat, habens signaculum hoc. Cognouit Dominus qui sunt eius: &, Discedat ab iniquitate omnis qui† nominat nomen Domini.

4 * Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ.
5 * ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ.
6 * τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.
7 * νόει ἃ λέγω· δώσει γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι.
8 * μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου,
9 * ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται.
10 * διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου.
11 * πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συζήσομεν·
12 * εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνούμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς·
13 * εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται.
14 * ταῦτα ὑπομίμνησκε διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ κυρίου, μὴ λογομαχεῖν εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.
15 * σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παρίστανε τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.
16 * τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περίιστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας·
17 * καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει· ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φίλητος·
18 * οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσι τινῶν τὴν πίστιν.
19 * ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην, ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ· καὶ, ἀποστήτω πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 * In magna autem domo, non solùm sunt vasa aurea & argentea, sed & lignea & fictilia: & quædam quidem in honorem, quædam autem in contumeliam.

21 * Siquis ergo emundauerit se ab illis, erit vas in honorem sanctificatum & vtile Domino, ad omne opus bonum paratum.

22 * Iuuenilia autem desideria fuge: sectare verò iustitiam, fidem, †charitatem, & pacem cum iis qui inuocant Dominum de corde puro.

23 * Stultas autem & sine disciplina quæstiones deuita, sciens quia generant lites.

24 * Seruum autem Domini non oportet litigare: sed mansuetum esse ad omnes, docibilem, patientem,

25 * Cum modestia corripientem eos qui resistunt veritati: nequando Deus det illis pœnitentiam ad cognoscendam veritatem,

26 * Et resipiscãt à diaboli laqueis, à quo captiui tenentur ad ipsius voluntatem.

CAP. III.

1 HOc autem scito, quòd in nouissimis diebus instabunt tempora periculosa:

2 * Et erunt homines seipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus non obedientes, ingrati, scelesti;

3 * Sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, immites, sine benignitate;

4 * Proditores, proterui, tumidi, & voluptatum amatores magis quàm Dei,

5 * Habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem eius abnegantes. & hos deuita.

6 * Ex his enim sunt qui penetrant domos, & captiuas ducunt mulierculas oneratas peccatis, quæ ducuntur variis B desideriis:

7 * Semper discentes, & nunquam ad scientiam veritatis peruenientes.

8 * Quemadmodum autem Iannes & Iambres restiterunt Moysi, ita & hi resistunt veritati, homines corrupti mente, reprobi circa fidem.

10 * ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεῦη χρυσᾶ & ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα· καὶ ἃ μὲν εἰς τιμήν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.

21 * ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμήν, ἡγιασμένον, καὶ εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.

22 * τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας.

23 * τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσι μάχας·

24 * δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον,

25 * ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους· μήποτε δῷ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας,

26 * καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

γ΄.

1 * Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί·

2 * ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,

3 * ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι,

4 * προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι,

5 * ἔχοντες μορφὴν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου.

6 * ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις,

7 * πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.

8 * ὃν τρόπον δὲ Ἰάννης καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωσεῖ, οὕτω καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν·

20 * حصلا ٢ مِن وُحُا هُنا وُحُا هُنا حُصِفُا
وصحيه. الا وحِفُا وحِفُا حُصِفُا
21 الهُنا وصحيه حُزُنا. * ل انف وحيه بزحا
حُصِفُا مِن وحيه حُصِفُا. وحُا هُنا وحُا الهُنا
حُصِفُا مِن حُصِفُا. وحُا هُنا وحُا الهُنا
حُصِفُا مِن حُصِفُا. وحُا هُنا وحُا الهُنا
22 * مِن حُصِفُا وحُا هُنا وحُا الهُنا حُصِفُا
حُصِفُا وحُا هُنا وحُا الهُنا حُصِفُا
23 امحِفُا وحُا هُنا وحُا الهُنا حُصِفُا
امحِفُا وحُا هُنا وحُا الهُنا حُصِفُا
24 حُصِفُا وحُا هُنا وحُا الهُنا حُصِفُا
حُصِفُا وحُا هُنا وحُا الهُنا حُصِفُا
25 حُصِفُا وحُا هُنا وحُا الهُنا حُصِفُا
حُصِفُا وحُا هُنا وحُا الهُنا حُصِفُا
26 حُصِفُا وحُا هُنا وحُا الهُنا حُصِفُا
حُصِفُا وحُا هُنا وحُا الهُنا حُصِفُا

20 Cæterùm in magna domo non sunt vasa aurea aut argentea, sed etiam lignea atque testacea, quædam in honorem, & quædam in contumeliam.

21 Si quis igitur emundauerit seipsum ab his, erit vas in honorem sanctificatum & vtile Domino, ad omne opus bonum paratum.

22 Ab omnibus concupiscentiis adolescentiæ fuge, & curre post iustitiam, & fidem, & charitatem, & pacem cum iis qui inuocant Dominum nostrum ex puro corde.

23 Stultas illas contentiones, quæ generant, quæ eruditione, respue: scis enim quia pugnant digladiationes.

24 Seruus autem Domini non oportet digladiari, sed mansuetus esse erga omnes quemque, & doctor, & longanimis,

25 Vt eruditas eos qui contradicunt sibi ipsum, cum comitate: si quando det illis Deus resipiscentiam, vt cognoscant veritatem,

26 Et suam ipsorum recuperent memoriam, reuocent, ac liberentur à laqueis Satanæ, quo irretiti fuerant ad voluntatem ipsius.

CAP. III.

1 HOc autem scito, nempe in nouissimis diebus ventura tempora difficilia.

2 Homines sui futuros sui amantes, cupidos, fastuosos, elatos, blasphemos, hominibus parentibus non obedientes, ingratos, negantes gratiam, impios,

3 Calumniatores, concupiscentiæ seruientes, bestiarum more efferatos, odientes bonos,

4 Proditores, præcipites, inflatos, plus voluptatum amatores quàm Dei,

5 Habentes formam quidem pietatis, virtutem autem eius procul dissentes: quos & à virtute Dei procul dissentes, quos quidem modi, eos repelle à te.

6 Ex his enim sunt qui irrepunt in domos, & captiuas abducunt mulierculas onustas peccatis, quæ ducuntur variis concupiscentiis,

7 Quæ semper discentes, nunquam ad cognitionem veritatis peruenient, & cognoscant.

8 Quemadmodum autem Iannes & Iambres restiterunt Moysi, ita & isti resistunt veritati, homines corrupti mente, reprobi circa fidem.

ܐ ܝܡ ' ܐܬܐ ' ܩܛ
ܒ ' ܢܘܢ ' ܪܘܫ ' ܥܪܒ ' ܫܘ
ܓ ' ܒܟܠ ' ܫܡ ' ܬܫ ' ܒ ' ܕ ' ܘ ' ܗ ' ܙ ' ܚ ' ܛ ' ܟ ' ܠ ' ܡ ' ܣ ' ܥ ' ܦ ' ܨ ' ܩ ' ܪ ' ܫ ' ܬ
ܕ ' ܟܐ ' ܛܘ ' ܐܬ ' ܩܛ
ܗ ' ܢ ' ܣ ' ܩ ' ܪ ' ܫ ' ܬ ' ܐ ' ܒ ' ܓ ' ܕ ' ܗ ' ܘ ' ܙ ' ܚ ' ܛ ' ܟ ' ܠ ' ܡ ' ܥ ' ܦ ' ܨ

ܐ ' ܬܪ ' ܐ ' ܐ ' ܐ

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * Sed non progredientur. Eorum vero stultitia innotescet omnibus sicut & illorum fuit.

10 *Tu autem venisti post doctrinam meam & post institutum meum, & post placitum meum & post fidem meam, & post longanimitatem meam, & post charitatem meam, & post patientiam meam; 11 * Et post persecutiones meas, meas denique passiones. Eæ enim quæ pertulerim Antiochiæ, & Iconij, & Lystris; qualem persecutionē sustinuerim. Et ex his omnibus eripuit me Dominus noster.

12 * Enimverò quicunque volunt vivere more Dei vivere in Iesu Christo, persecutionem passuri sunt.

13 * Homines autem flagitiosi & seductores addent ad malitiam suam errantes, & errantesque in errorem.

14 *Tu verò permane in iis quæ didicisti, in quibus confirmatus es. Scis enim à quo diceris: 15 * Et quòd à puerilibus annis sanctas edoctus es, quæ te possint instruere efficere ad salutem, per fidem quæ est in Christo Iesu.

In obitu Episcoporum.

16 * Siquidem omnis Scriptura quæ per spiritum scripta [inspirata] est, utilis est ad doctrinam, & ad correctionem, & ad eruditionem, 17 * Ut perfectus sit homo Dei ad omne bonum, atque consummatus.

CAP. IIIII.

1 OBtestor te coram Deo & Domino nostro Iesu Christo, qui judicaturus est vivos & mortuos in resultatione sua & in regno suo: 2 * Prædica sermonem, & esto in tempestate oportunè & importunè, argue, obsecra, increpa cum omni longanimitate & doctrina. 3 * Erit enim tempus cùm sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabūt sibi magistros, prurientes auribus, 4 * Et à veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem declinabunt. 5 * Tu verò vigila in omnibus, labora, opus fac Evangelistæ, ministerium tuum imple.

9 * Sed vltrà non proficient: insipientia enim eorum manifesta erit omnibus, sicut & illorum fuit.

10 * Tu autem assecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam, 11 * Persecutiones, passiones: qualia mihi facta sunt Antiochiæ, Iconij, Lystris: quales persecutiones sustinui. & ex omnibus me eripuit Dominus.

12 * Et omnes qui piè volunt vivere in Christo Iesu, persecutionem patientur.

13 * Mali autem homines & seductores proficient in peius; errantes, & in errorem mittentes.

14 * Tu verò permane in iis quæ didicisti, & credita sunt tibi: sciens à quo diceris.

15 * Et quia ab infantia sacras literas nosti, quæ te possunt instruere ad salutem, per fidem quæ est in Christo Iesu.

16 * Omnis † scriptura diuinitus inspirata, vtilis est ad docendum, ad arguendū, ad † corrigendum, ad erudiendum in iustitia: 17 * Vt perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus.

CAP. IIII.

1 TEstificor coram Deo & Iesu Christo, qui iudicaturus est viuos & mortuos, A & per aduentum ipsius, & regnum eius: 2 * Prædica verbum: insta opportunè, importunè: argue, obsecra, increpa in omni patientia & doctrina.

3 * Erit enim tempus cùm sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacernabūt sibi magistros, pruritientes auribus, 4 * Et à veritate quidem auditum auertent, ad fabulas autem cōuertentur.

5 * Tu verò vigila, in omnibus labora, opus fac Euangelistę, ministerium tuum imple. Sobrius esto.

9 * ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἔτι πλεῖον. ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἐκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.

10 * Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, 11 * τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν οἷά μοι ἐγένοντο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ κύριος.

12 * καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται·

13 * πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.

14 * σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες,

15 * καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

16 * Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ·

17 * ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

δ'.

1 * Διαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,

2 * κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ.

3 * ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν·

4 * καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται.

5 * σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

ג

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 ‡ Ego verò immolor, & tempus re-
7 ſoluar inſtat. ‡ Bonum certamen certaui,
& curſum meum conſummaui, fidem ſeruaui.
8 ‡ In poſterum autem reſtituta mihi eſt
corona iuſtitiæ, quam reddet mihi Dominus
in illa die, iuſtus iudex: non ſolùm autem
mihi, ſed & his qui diligunt aduentum
eius.

De Gregorio.

9 ‡ Sit tibi cura vt venias ad me cito.
10 ‡ Nam Demas me reliquit, diligēs hoc
complexus eſt hoc ſeculum, & abiit
Theſſalonicam, Criſpus in Galatiam, Titus
11 in Dalmatiam. ‡ Lucas ſolus eſt mecum.
Marcum aſſume & adducito tecum: vtilis
enim mihi eſt ad miniſterium.
12 ‡ Tychicum autem miſi Epheſum.
13 ‡ Thecam verò librorum quam reliqui
Troade apud Carpum, quam veniens affer
tecum, & libros, maximè autem membranas.
14 ‡ Alexander ærarius multa mala mi-
nimum.
multa mala mihi exhibuit: reddat illi
Dominus noſter ſecundùm opera eius.
15 ‡ Sed & tu cave ab eo: valdè enim re-
inſtitit contra ſermones noſtros.
16 ‡ In prima prolatione (ſiue defenſione)
nemo mihi adfuit, ſed omnes me dereliquerunt:
17 imputetur illis hoc. ‡ Dominus autem
adſtitit mihi, & roborauit me, vt per me
prædicatio expleretur, & audiant omnes
Gentes: & ereptus ſum ex ore leonis.
18 ‡ Et eripiet me Dominus ab omni
opere malo: & ſeruabit me in regnum ſuum
quod eſt in cœlis. Cui ſit gloria in ſæcula
ſæculorum. Amen.
19 ‡ Da pacem (ſaluta) Priſcillæ & Aqui-
læ, & familiæ Oneſiphori.
20 ‡ Eraſtus manſit Corinthi: Trophimum
autem reliqui infirmum in Mileto.
21 ‡ Sit tibi cura vt ante hiemem venias. Sa-
lutat pacem tuam Eubulus, & Pudens, &
Linus, & Claudia, fratres omnes.
22 ‡ Dominus noſter Ieſus Chriſtus cum
ſpiritu tuo. Gratia tecum. ✠ Amen.

Epiſtolæ ad Timotheum ſecundæ,
è Roma ſcriptæ,
FINIS.

6 ‡ Ego enim iam delibor, & tempus
7 reſolutionis meæ inſtat.
‡ Bonum certamen certaui, curſum
consummaui, fidem ſeruaui. B
8 ‡ In reliquo, repoſita eſt mihi corona
iuſtitiæ, quam reddet mihi Dominus in
illa die, iuſtus iudex: non ſolùm autem
mihi, ſed & iis qui diligunt aduentum
eius.

9 ‡ Feſtina ad me venire citò.
10 ‡ Demas enim me reliquit, diligēs hoc
ſeculū, & abiit Theſſalonicam: Creſcens
in Galatiam, Titus in Dalmatiam.
Ephe. 4.12 11 ‡ Lucas eſt mecum ſolus. Marcum aſ-
ſume, & addue tecum: eſt enim mihi v-
tilis in miniſterium.
12 ‡ Tychicum autem miſi Epheſum.
13 ‡ Penulam quam reliqui Troade apud
Carpum, veniens affer tecum, & libros,
& maximè autem † membranas.
14 ‡ Alexander ærarius multa mala mi-
hi oſtēdit. †reddat illi Dominus ſecun- C
dùm opera eius. 15 ‡ Quem & tu de-
uita: valdè enim reſtitit verbis noſtris.
16 ‡ In prima mea defēſione nemo mihi
affuit, ſed omnes me dereliquerunt: non
illis imputetur.
17 ‡ Dominus autem mihi aſtitit, & cō-
fortauit me, vt per me prædicatio im-
pleatur, & audiant omnes Gentes: & li-
beratus ſum de ore leonis.
18 ‡ Liberauit me Dominus ab omni
opere malo: & ſaluum faciet in regnum
ſuum cæleſte. cui gloria in ſecula ſecu- D
lorum. Amen.
19 ‡ Saluta † Priſcillā & Aquilam, & One-
ſiphori domum.
20 ‡ Eraſtus remanſit Corinthi, Trophi-
mum autem reliqui infirmum Mileti.
21 ‡ Feſtina ante hyemem venire. Salu-
tant te Eubulus, & Pudens, & Linus, &
Claudia, & fratres omnes.
22 ‡ Dominus Ieſus Chriſtus cum ſpiri-
tu tuo. Gratia vobiſcum. Amen.

Secunda ad Timotheum, Epheſiorum Eccleſiæ primum Epiſcopum ordinatū, ſcripta eſt è Roma, cum iterum Paulus ſiſteretur Cæſari Nerōi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. I. Interpr. Syriaca.

EPISTOLA AD TITVM.

EODEM G. FABRICIO BOSRENSI EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Quum quis sit Presbyter.

CAPVT I.

PAVLVS seruus Dei, Apostolus autem Iesu Christi secundùm fidem electorum Dei, & agnitionem veritatis quæ est secundùm pietatem,

in spem vitæ æternæ, quam promisit qui non mentitur Deus ante tempora seculi:

Patefecit autem tempore suo per nostram illam prædicationem, quæ concredita est mihi mandato Dei Saluatoris nostri:

Tito vero filio iuxta communem fidem, Gratia, & pax à Deo patre, & Christo Iesu nostro Seruatore nostro.

Ob id reliqui te in Creta, vt quæ desunt dirigas, & constituas per singulas vrbes, sicut præcepi tibi:

Eum qui irreprehensus est, vnius vxoris vxorem, & habens liberos fideles, non in accusationem luxuriæ, aut non subditos.

Debet enim Episcopus irreprehensus esse tanquam administrator Dei, nec dux propriæ voluntatis, nec iracundus, nec modum præterens in vino, nec manu promptus ad percutiendum, nec lucra sordida

Sed amare hospites, & amare bonos, ac esse castos, & iustos, & sanctos, continentem:

Et qui curam habeat de fidelis sermonis fidei, vt possit etiam exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt, arguere.

Sunt enim quamplurimi inobedientes, vaniloqui, & seductores, maximè qui ex circumcisione sunt:

Quibus oportet obturare os, qui vniuersas domos subuertunt docentes quæ non oportet propter lucra sordida.

ARGVMENTVM IN EPIST. AD TITVM.

TITVM commonefacit & instruit de constitutione presbyterij, & de spirituali conuersatione, & hæreticis vitandis, qui traditionibus Judaicis credunt: scribens ei à Nicopoli.

EPISTOLA B. PAVLI AD TITVM.

CAPVT I.

PAVLVS seruus Dei, Apostolus autem Iesu Christi secundùm fidē electorum Dei & agnitionem veritatis, quæ secundùm pietatem est

In spem vitæ æternæ, quam promisit qui non mentitur, Deus, ante tempora secularia:

Manifestauit autem temporibus suis verbum suum in prædicatione, quę credita est mihi secundùm præceptum saluatoris nostri Dei:

Tito dilecto filio secundùm communem fidem, gratia & pax à Deo patre, & Christo Iesu saluatore nostro.

Huius rei gratia reliqui te Cretæ, vt ea quæ desunt corrigas: & constituas per ciuitates presbyteros, sicut & ego disposui tibi:

Si quis sine crimine est, vnius vxoris vir, filios habens fideles, non in accusatione luxuriæ, aut non subditos.

Oportet enim episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem: non superbum, non iracundum, non vinolentum, non percussorem, non turpis C lucri cupidum:

Sed hospitalem, benignum, † sobrium, iustum, sanctum, continentem:

Amplectentem eum qui secundùm doctrinam est, fidelem sermonem, vt potēs sit exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt, arguere.

Sunt enim multi etiam inobedientes, vaniloqui & seductores, maximè qui de circuncisione sunt:

Quos oportet redargui, qui vniuersas domos subuertunt, docentes quæ non oportet, turpis lucri gratia.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

κεφαλ. α.

1 Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ, καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν

2 ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων,

3 ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ

4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

5 Τούτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην.

6 εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυπότακτα.

7 δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ·

8 ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ,

9 ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.

10 εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι & φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς,

11 οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν.

---

1 דשא אשא ' עשא
2 איתי ' עסוטוקא יוס
3 באסוטוקא ' מסוטוקא
4 רחם ' אשא ' רחי
5 נצא ' חצא
6 סחא נסא ' יחל
7 טבף סבא ' גברים שוב
8 צתץ ' עתי ' חסיד ' קדש ' קלל ' מלך

1 איגא דלא ' דשין חוזניא בעלא דחזא אנתא ואית לה בנא מהימנא דלא ' פתחין דלא ' איתיהון דלא ' שיקרך
2 ' מיב חוציר קשישא דנהוא דלא ' דשין איך רבכיא דאלהא ולא נהוא ' פרקין נפשה דא
3 נהוא חסמן לא נהוא עבר על חמרא ולא חזוא רחמא איתה למסתא ולא נהוא רחם יחרגא ' אלא נהוא
4 רחם אכסניא ונהוא רחם ' נבף יהוא ' באין תהוא ' מהימנא לך נפשה מן דיתיבא ;
5 לה על ' יחלפא דמלילא דהימנותא ' דשכח אף למבוא בהילפנה מלישא ולסכמלאין מן מהימנין ;
6 מגיאה ולא משתעבדין חרוקין מסתיין בתא סניאה מחבלין ומלפין מרם ולא מסל ' יהרגא שבעא ;
7 הינן דלא נהוא למסברוסוהין בתא סניאה מחבלין ומלפין מרם ולא מסל ' יהרגא שבעא ;

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. I.

ܐ ܓܠܝܐ ܕܐܠܗܐ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܐܓܢܝ ܒܪ ܐܡܬܐ ܒܐܡܘܢܬܐ ܕܐܝܬ ܠܢ ܒܐܝܡܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܝܗܒ ܠܢ ܫܒܝܩܘ ܕܐܝܬ ܠܢ ܒܗ ܒܟܠ ܥܕܢ ܕܐܠܗܐ ܕܠܐ ܓܠܐ ܡܢ ܩܕܡ ܕܥܠܡ ܙܒܢ ܐ ܘܐܓܪ ܒܙܒܢܗ ܐܬܓܠܝ ܡܠܬܗ ܒܟܪܘܙܘ ܕܐܬܝܗܒ ܠܝ ܐܢܐ ܒܦܩܕܢܐ ܕܡܢ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܘܕܝ ܐܢܐ ܠܟ ܛܝܛܘܣ ܒܪܝ ܒܐܡܘܢܬܐ ܕܒܪ ܚܕ ܐ ܨܒܐ ܐ ܠܟ ܕܬܫܬܪ ܒܟܪܬ ܒܩܪܝܬܐ ܘܬܩܢ ܕܡܬܚܣܪ ܠܟ ܘܬܐܡܪ ܒܟܠ ܩܪܝܬܐ ܩܫܝܫܐ ܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܢܐ ܡܗܝܡܢܐ ܐ ܕܠܐ ܒܙܢܝ ܐ ܘܠܐ ܦܪܝܩ ܐ ܕܠܐ ܓܒܪ ܐ ܕܠܐ ܫܟܝܪ ܐ ܐ ܕܠܐ ܡܪܝ ܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ ܐ ܕܠܐ ܡܬܪܥ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܐ ܡܐܡܪ ܐܡܪ

15 ¶ ܠܐ ܫܒܘܩ ܐܢܫ ܠܟ ܕܐܟܚܕ ܒܗ ܕܐܟܚܕ ܒܗ ܘܐܬ ܒܟܠ ܚܕ ܐܢܫ ܕܫܠܡ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܒܫܠܡ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܒܫܠܡ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܒ

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 * Fidelis ille sermo. De his volo te confirmare, vt curent bonis operibus præesse qui credunt Deo. Hæc sunt bona & vtilia hominibus.
2 * Stultas autem quæstiones, & genealogias, & contentiones, & pugnas legis deuita. sunt enim inutiles & vanæ.
3 * Hæreticum hominem post vnam & secundam correptionem deuita:
4 * Sciens quia subuersus est qui eiusmodi est, & delinquit, cùm sit proprio iudicio condemnatus.
5 * Cùm misero ad te Arteman aut Tychicum, festina ad me venire Nicopolim, ibi enim statui hyemare.
6 * Zenam legisperitum & Apollo solicitè præmitte, vt nihil illis desit.
7 * Discant autem & nostri bonis operibus præesse ad vsus necessarios, vt non sint infructuosi.
8 * Salutant te qui mecum sunt omnes: saluta eos qui nos amant in fide. Gratia Dei cum omnibus vobis. Amen.

1 * Fidelis ille sermo. De his volo te confirmare eos, vt illi cure sit bona operibus exequi qui crediderunt in Deum. Hæc sunt bona & vtilia hominibus.
2 * Ceterum à stultis quæstionibus, & à contentionibus genealogiarum, & à digladiationibus Scribarum recede: nam quidem mesi in eis vtilitas, sed vana sunt.
10 * Ab homine hæretico post vnam & iterum eum admoneris, recede:
11 * Sciasque eiusmodi hominem peruersum esse, & sceleratum, quique rem peragit ipsum.
12 * Quum misero ad te Artemam aut Tychicum, sit tibi cure ad me venire Nicopolim: statui enim in mente mea illic hyemare.
13 * De Zina autem legisperito & Apollo da operam eos probè deduxerit, ne quid desit.
14 * Discantque & illi qui nostri sunt bonis operibus præesse ad vsus necessarios, vt non sint infrugiferi.
15 * Postulant pacem tuam illi omnes qui mecum sunt.
16 * Postula pacem eorum omnium qui diligunt in fide. Gratia cum omnibus vobis. Amen.

Epistolæ ad Titum ex Nicopoli missæ verò per manus Zinæ & Apollonis, FINIS.

Tranſlat. B. Hieronymi. EPIST. AD TIT. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΙΤ. γ'. 435

1 * πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις.
9 * μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔριδας καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι.
10 * αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ,
11 * εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.
12 * ὅταν πέμψω πρὸς σὲ Ἀρτεμᾶν ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.
13 * Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼ σπουδαίως προπέμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ.
14 * μανθανέτωσαν δὲ καὶ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.
15 * ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς Τίτον τῆς κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεως τῆς μακεδονίας.

ARGVMENTVM IN EPIST. AD PHILEMONEM.

PHILEMONI *familiares literas facit pro Oneſimo ſeruo eius: ſcribens ei ab vrbe Roma de carcere per ſuprascriptum Oneſimum.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. 1. Interpr. Syrus

EPISTOLA AD PHILEMONEM.

EODEM G. FABRICIO BOHEMO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Quotidie.

CAPVT I.

1 PAVLVS vinctus Iesu Christi, & Timotheus frater, Philemoni dilecto & adiutori nostro,
2 & Appiæ sorori charissimæ, & Archippo commilitoni nostro, & ecclesiæ quæ in domo tua est;
3 Gratia vobis & pax à Deo patre nostro, & Domino Iesu Christo.
4 Gratias ago Deo meo semper, memoriam tui faciens in orationibus meis,
5 audiens charitatem tuam & fidem quam habes in Domino Iesu, & in omnes sanctos:
6 vt communicatio fidei tuæ euidens fiat in agnitione omnis operis boni quod est in Christo Iesu.
7 Gaudium enim magnum habui & consolationem in charitate tua, quia viscera sanctorum requieuerunt per te, frater.
8 Propter quod multam fiduciam habens in Christo Iesu imperandi tibi quod ad rem pertinet:
9 propter charitatem magis obsecro, cùm sis talis vt Paulus senex, nunc autem & vinctus Iesu Christi:
10 obsecro te pro meo filio quem genui in vinculis, Onesimo,
11 qui tibi aliquando inutilis fuit, nunc autem & mihi & tibi vtilis:
12 quem remisi tibi. Tu autem illum, vt mea viscera, suscipe.
13 Quem ego volueram mecum detinere, vt pro te mihi ministraret in vinculis Euangelij:
14 sine consilio autem tuo nihil volui facere, vti ne velut ex necessitate bonum tuum esset, sed voluntarium.
15 Forsitan enim ideo discessit ad horam à te, vt æternum illum reciperes,
16 iam non vt seruum, sed pro seruo, charissimum fratrem, maximè mihi, quanto autem magis tibi, & in carne, & in Domino?

EPISTOLA B. PAVLI AD PHILEMONEM.

CAPVT I.

1 PAVLVS vinctus Christi Iesu, & Timotheus A frater, Philemoni dilecto & adiutori nostro,
2 Et Appiæ sorori charissimæ, & Archippo commilitoni nostro, & ecclesiæ quæ in domo tua est;
3 Gratia vobis & pax à Deo patre nostro, & Domino Iesu Christo.
4 Gratias ago Deo meo, semper memoriam tui faciés in orationibus meis,
5 Audiens charitatem tuam & fidem quam habes in Domino Iesu, & in omnes sanctos:
6 Vt communicatio fidei tuæ euidens fiat in agnitione omnis operis boni quod B in Christo Iesu.
7 Gaudium enim magnum habui & consolationem in charitate tua, quia viscera sanctorum requieuerunt per te, frater.
8 Propter quod multam fiduciam habens in Christo Iesu imperàdi tibi quod ad rem pertinet:
9 Propter charitatem magis obsecro, cùm sis talis vt Paulus senex, nunc autem & vinctus Iesu Christi:
10 Obsecro te pro meo filio quem genui in vinculis, Onesimo,
11 Qui tibi aliquàdo inutilis fuit, nunc autem & mihi & tibi vtilis:
12 Quem remisi tibi. Tu autem illum, vt mea viscera, fuscipe. C
13 Quem ego volueram mecum detinere, vt pro te mihi ministraret in vinculis Euangelij:
14 Sine consilio autem tuo nihil volui facere, vti ne velut ex necessitate bonú tuum esset, sed voluntarium.
15 Forlitan enim ideo discessit ad horam à te, vt æternum illum reciperes,
16 Iam non vt seruum, sed pro seruo, charissimum fratrem, maximè mihi, quanto autem magis tibi, & in carne, & in Domino?

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΚΕΦΑΛ. Α.

1 ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος χριστοῦ ἰησοῦ, καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφός, φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ, καὶ συνεργῷ ἡμῶν,
2 καὶ ἀπφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ, καὶ ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·
3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
4 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου, πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,
5 ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον ἰησοῦν, καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους·
6 ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν εἰς χριστὸν ἰησοῦν.
7 χάραν γὰρ ἔσχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διά σου, ἀδελφέ.
8 διὸ πολλὴν ἐν χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον,
9 διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος ἰησοῦ χριστοῦ.
10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου, ὀνήσιμον
11 τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοι καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον,
12 ὃν ἀνέπεμψα. σὺ δὲ αὐτόν, τοῦτ' ἔστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, προσλαβοῦ·
13 ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου·
14 χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον.
15 τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς,
16 οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοί, καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ;

ܐܘܕܝ ܐܢܐ ܒܟܠ ܙܒܢ ܥܠ ܟܠܟ ܒܨܠܘܬܝ ܘܐܡܠܠ ܥܠ ܫܡܟ ܀
ܫܡܥ ܐܢܐ ܥܠ ܚܘܒܟ ܘܥܠ ܗܝܡܢܘܬܟ ܕܐܝܬ ܠܟ ܠܘܬ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܘܠܘܬ ܟܠ ܩܕܝܫܐ ܀
ܨܠܘ ܐܢܐ ܕܫܘܬܦܘܬ ܗܝܡܢܘܬܟ ܬܗܘܐ ܦܥܠܐ ܒܝܕܥܬܐ ܕܟܠ ܛܒܬܐ ܕܐܝܬ ܒܢ ܠܘܬ ܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܀
ܚܕܘܬܐ ܣܓܝܐ ܐܝܬ ܠܝ ܘܢܚܡܬܐ ܒܚܘܒܟ ܡܛܠ ܕܪܘܚܐ ܕܩܕܝܫܐ ܐܬܢܝܚ ܥܠ ܠܒܐ ܒܟ ܐܚܝ ܀
ܡܛܠ ܗܕܐ ܣܓܝ ܐܢܐ ܒܡܫܝܚܐ ܕܐܡܪ ܠܟ ܕܬܥܒܕ ܠܝ ܡܕܡ ܕܫܦܝܪ ܠܟ ܀
ܡܛܠ ܚܘܒܐ ܕܝܠܟ ܐܪܚܡ ܐܢܐ ܠܡܐܡܪ ܠܟ ܗܟܢܐ ܕܐܢܐ ܐܝܟ ܕܝܢ ܕܐܝܬ ܠܝ ܚܝܠ ܕܐܢܐ ܐܦ ܐܝܟ ܕܝܢ

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * Si ergo habes me consortem, suscipe illum sicut me. * Si autem aliquid nocuit tibi aut debet, hoc mihi imputa.
18 * Ego Paulus scripsi mea manu: ego reddam vt non dicam tibi, quòd & teipsum mihi debes.
19 * Ita frater. Ego te fruar in Domino.
20 refice viscera mea in† Domino.
21 * Confidens in obedientia tua scripsi tibi: sciēs quoniam & super id quod dico, facies.
22 * Simul autem & para mihi hospitium. nam spero per orationes vestras donari me vobis.
23 * Salutat te Epaphras concaptiuus meus in Christo Iesu: *Marcus, Aristarchus, Demas, & Lucas adiutores mei.
24
25 * Gratia Domini nostri Iesu Christi cum Spiritu vestro. Amen.

Ad Philemonem scripta est è Roma per Onesimum seruum.

17 * εἰ οὖν ἐμὲ ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ.
18 * εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε, ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγει.
19 * ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί· ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις.
20 * ναί, ἀδελφέ· ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν κυρίῳ.
21 * πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω, ποιήσεις.
22 * ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.
23 * ἀσπάζονταί σε ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν
24 χριστῷ, * μᾶρκος, ἀρίσταρχος, δημᾶς, λουκᾶς,
ⓒ συνεργοί μου.
25 * ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησίμου οἰκέτου.

In primis dicendum est cur apostolus Paulus in hac epistola scribenda non seruauerit nomen suum, vt vel vocabulum nominis sui vel ordinis describeret dignitatem. Hac causa & ipse apud eos scribens, qui ex circuncisione crediderant, quasi Gentium apostolus & non Hebraeos scribens, quia

Vespere & matutinis Natalis Diebus.

CAPVT I.

1 *Multifariam, multisque modis olim Deus loquens Patribus in prophetis: nouissimè diebus istis locutus est nobis in Filio, quem constituit hæredem vniuersorum, per quem fecit & sæcula.*
2 *Qui cùm sit splendor [splendor] gloriæ, & figura substantiæ eius, portansque omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram maiestatis in excelsis:*
3 *Tantò melior angelis effectus, quanto differentius præ illis nomen hæreditauit.*

suum, quem constituit hæredem omnium, per quem condidit sæcula. *Qui cum sit splendor gloriæ, & imago substantiæ eius, sustentansque omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum per semetipsum fecit purgationis suæ, sedetque in dextera maiestatis in excelsis.* *Et ipse tanto præstantior factus angelis quanto excellentius nomen præ illis hæreditauit præ*

1 ΠΟλυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις,
2 * ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησε τοὺς αἰῶνας·
3 * ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς·
4 * τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * Cui enim ex Angelis dixit aliquando: Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum: Ego ero ei pro patre, & ipse erit mihi pro filio.

6 * Rursum autem quando inducit primogenitum in mundum, ait: Et adorent eum omnes Angeli Dei.

7 * Et de Angelis quidem dicit: Qui facit Angelos suos spiritus, & ministros suos ignem urentem.

8 * De Filio autem ait: Thronus tuus Deus, in seculum seculorum: sceptrum æquitatis, sceptrum regni tui.

9 * Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo letitiæ præ consortibus tuis.

10 * Et iterum: Tu à principio, Domine, fundamenta terræ, & opera manuum tuarum sunt cæli.

11 * Ipsi peribunt, tu autem permanebis; & omnes tanquam vestimentum veterascent.

12 * Et tanquam amictum mutabis eos, & mutabuntur: tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.

13 * Cuinam autem ex Angelis dixit aliquando: Sede à dextris meis, quoadusque ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?

14 * Nonne omnes sunt administratorij spiritus, in ministerium missi propter eos qui futuri sunt hæredes salutis?

CAP. II.

1 * Quamobrem debemus magis attendere ad ea quæ audiuimus, ne casu defluamus.

2 * Si enim qui per angelos dictus est sermo, factus est firmus, & omnis præuaricatio & inobedientia accepit iustam mercedis retributionem:

3 * Quomodo nos effugiemus si tantam neglexerimus salutem? quæ cùm initium accepisset enarrari à Domino, ab eis qui audierunt, in nos confirmata est,

4 * Contestante Deo signis, & portentis, & variis virtutibus, & Spiritus sancti distributionibus, secundùm suam voluntatem.

5 * Non enim Angelis subiecit futurum de quo loquimur.

5 * Cui enim dixit aliquando angelorum: Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum: Ego ero illi in patrem, & ipse erit mihi in filium?

6 * Et cùm iterum introducit primogenitum in orbem terræ, dicit: Et adorent eum omnes angeli Dei.

7 * Et ad angelos quidem dicit: Qui facit angelos suos, spiritus; & ministros suos, flammam ignis.

8 * Ad filium autem: Thronus tuus Deus in seculum seculi: virga æquitatis, virga regni tui.

9 * Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem: propterea vnxit te Deus, Deus tuus oleo exultationis præ participibus tuis.

10 * Et, Tu in principio, Domine, terram fundasti: & opera manuum tuarum sunt cæli.

11 * Ipsi peribunt, tu autem permanebis; & omnes vt vestimentum veterascent.

12 * Et velut amictum mutabis eos, & mutabuntur: tu autè idem ipse es, & anni tui non deficient.

13 * Ad quem autem angelorum dixit aliquando, Sede à dextris meis, quoadusque ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?

14 * Nonne omnes sunt administratorij spiritus, in ministeriũ missi propter eos qui hæreditatem † capiunt salutis?

CAP. II.

1 PRopterea abundantiùs oportet obseruare nos ea quæ audiuimus, ne fortè A pereffluamus.

2 * Si enim qui per angelos dictus est sermo, factus est firmus, & omnis præuaricatio & inobedientia accepit iustam mercedis retributionem:

3 * Quomodo nos effugiemus si tantã neglexerimus † salutem? quæ cùm initium accepisset † enarrari per Dominũ, ab eis qui audierunt, in nos confirmata est,

4 * Contestante Deo signis, & portentis, & variis virtutibus, & Spiritus sancti distributionibus, secundùm suam voluntatem.

5 * Non enim angelis subiecit Deus orbem terræ futurum, de quo loquimur.

1 * τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων, υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν, ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;

6 * ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει, καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ.

7 * καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα.

8 * πρὸς δὲ τὸν υἱόν, ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου.

9 * ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεός ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.

10 * καί, σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σού εἰσιν οἱ οὐρανοί.

11 * αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται·

12 * καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.

13 * πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέ ποτε, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

14 * οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

β'.

1 * Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μήποτε παραρυῶμεν.

2 * εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν,

3 * πῶς ἡμεῖς ἐκφεύξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,

4 * συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 * Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 * Sed sicut teſtatur ſcriptura, et quid eſt homo quòd memor es eius, & filius hominis quòd inuiſeris eum?

7 * Summiniſti eum paulominus ab angelis, gloriam & honorem impoſuiſti eum, & conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum.

8 * Omniáque ſubiecíſti ſub pedibus eius. hoc autem quod omnia ei ſubiecit, nihil dimiſit quod ſubiectum non ſit. Nunc autem necdum videmus omnia ei ſubiecta.

9 * Eum autem qui paulùm minoratus eſt ab Angelis, videmus Ieſum propter paſſionem mortis gloria & honore coronatum: vt gratia Dei pro omnibus guſtaret mortem.

10 * Decebat enim eum propter quem omnia, & per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, authorem ſalutis eorum per paſſionem conſummare.

11 * Qui enim ſanctificat, & qui ſanctificantur, ex vno omnes. Propter quam cauſam non confunditur fratres eos vocare:

12 * Dicens: Nuntiabo nomen tuum fratribus meis: in medio eccleſiæ laudabo te.

13 * Et iterum: Ego ero fidens in eum. Et iterum: Ecce ego & pueri mei, quos dedit mihi Deus.

14 * Quia ergo pueri communicauerũt carni & ſanguini: & ipſe ſimiliter participauit eiſdem: vt per mortem deſtrueret eum qui habebat mortis imperium, id eſt, diabolum;

15 * Et liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxij erant ſeruituti.

16 * Nuſquam enim angelos apprehendit, ſed ſemen Abrahæ apprehendit.

17 * Vnde debuit per omnia fratribus ſimilari: vt miſericors fieret & fidelis pontifex ad Deum, vt repropitiaret delicta populi.

18 * In eo enim in quo paſſus eſt ipſe & tentatus, potens eſt & eis qui tentantur auxiliari.

De genetrice Dei

19 * Quoniam enim filij pertes erant carnis & ſanguinis, ipſe quoque ſimiliter particeps factus eſt eorundem: vt per mortem ſuam aboleret eum qui habebat mortis imperium, hoc eſt Sathanam.

20 * Et ſolueret eos qui timore mortis per totam vitam mancipabantur ſeruituti.

21 * Non enim ex Angelis aſſumpſit, ſed ex ſemine Abrahæ aſſumpſit.

22 * Propterea iuſtum erat vt per omnia fratribus ſuis ſimilis fieret: vt miſericors fieret, & fidelis Sacerdos ad Deum, vt expiaret peccata populi.

23 * In hoc enim quod paſſus eſt ipſe & tentatus, poteſt & iis qui tentantur auxiliari.

6 * διεμαρτύρατό δέ που τις, λέγων, τί ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;

7 * ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου·

8 * πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ· ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον. νυνὶ δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.

9 * τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον· ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.

10 * ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι.

11 * ὅ, τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν,

12 * λέγων, ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.

13 * καὶ πάλιν, ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν, ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.

14 * Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκε σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον·

15 * καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας.

16 * οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται.

17 * ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται, καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ·

18 * ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δυνατός τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

---

11 כִּי אֲשֶׁר מְקַדֵּשׁ וְהַמְקֻדָּשִׁים כֻּלָּם מֵאֶחָד עַל כֵּן לֹא יִתְבּוֹשֵׁשׁ לִקְרֹא לָהֶם אַחִים׃ 12 לֵאמֹר אַגִּידָה שִׁמְךָ לְאַחָי בְּתוֹךְ קָהָל אֲהַלֶּלְךָ׃ 13 וְשׁוּב אֶבְטַח בּוֹ וְשׁוּב הִנֵּנִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי יְהוָה׃ 14 לָכֵן מֵאֲשֶׁר הַיְלָדִים שֻׁתְּפוּ בָּשָׂר וָדָם גַּם הוּא בְּעַצְמוֹ לָקַח חֵלֶק בָּהֶם לְמַעַן יְבַטֵּל בְּמוֹתוֹ אֶת בַּעַל הַמָּוֶת כְּלוֹמַר אֶת הַשָּׂטָן׃ 15 וְיַפְרֵק אֶת כָּל אֵלֶּה אֲשֶׁר מִיִּרְאַת הַמָּוֶת כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם הָיוּ נְתוּנִים לַעֲבוֹדָה׃ 16 כִּי לֹא מַלְאָכִים הֶחֱזִיק בְּיָדוֹ כִּי אִם זֶרַע אַבְרָהָם הֶחֱזִיק׃ 17 עַל כֵּן הָיָה חַיָּב לְהִדָּמוֹת בְּכָל דָּבָר לַאֲחָיו לִהְיוֹת רַחֲמָן וְנֶאֱמָן כֹּהֵן גָּדוֹל לִפְנֵי אֱלֹהִים לְכַפֵּר עַל חַטֹּאת הָעָם׃ 18 כִּי בַּאֲשֶׁר הוּא בְעַצְמוֹ נִסָּה וְנִתְיַסֵּר יָכוֹל הוּא לַעְזֹר לַנִּסְיוֹנוֹת׃

---

11 כִּי אֲשֶׁר אֹקֵדֵשׁ וְהַמְקֻדָּשִׁים כֻּלָּם מֵאֶחָד עַל כֵּן לֹא אֵבוֹשׁ לִקְרֹא לָהֶם אַחִים׃ 12 לֵאמֹר אַגִּידָה שִׁמְךָ לְאַחָי בְּתוֹךְ קָהָל אֲהַלֶּלְךָ׃ 13 וְשׁוּב אֶבְטַח בּוֹ וְשׁוּב הִנֵּנִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי יְהוָה׃ 14 לָכֵן מֵאֲשֶׁר הַיְלָדִים שֻׁתְּפוּ בָּשָׂר וָדָם גַּם הוּא בְּעַצְמוֹ לָקַח חֵלֶק בָּהֶם לְמַעַן יְבַטֵּל בְּמוֹתוֹ אֶת בַּעַל הַמָּוֶת כְּלוֹמַר אֶת הַשָּׂטָן׃ 15 וְיַפְרֵק אֶת כָּל אֵלֶּה אֲשֶׁר מִיִּרְאַת הַמָּוֶת כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם הָיוּ נְתוּנִים לַעֲבוֹדָה׃ 16 כִּי לֹא מַלְאָכִים הֶחֱזִיק בְּיָדוֹ כִּי אִם זֶרַע אַבְרָהָם הֶחֱזִיק׃ 17 עַל כֵּן הָיָה חַיָּב לְהִדָּמוֹת בְּכָל דָּבָר לַאֲחָיו לִהְיוֹת רַחֲמָן וְנֶאֱמָן כֹּהֵן גָּדוֹל לִפְנֵי אֱלֹהִים לְכַפֵּר עַל חַטֹּאת הָעָם׃ 18 כִּי בַּאֲשֶׁר הוּא בְעַצְמוֹ נִסָּה וְנִתְיַסֵּר יָכוֹל הוּא לַעְזֹר לַנִּסְיוֹנוֹת׃

---

1 הֲלֹא אִישׁ אֲנִי אֵין לִי וְתוּשִׁיָּה נִדַּחָה מִמֶּנִּי׃ 2 אֲשֶׁר אָמַרְתָּ אֶל אִיּוֹב מָה תָּעִיר עֵצָה לְלֹא חָכְמָה וְתוּשִׁיָּה לָרֹב הוֹדַעְתָּ׃ 3 אֵיפֹה הָיִיתָ בְּיָסְדִי אָרֶץ הַגֶּד אִם יָדַעְתָּ בִּינָה׃ 4 מִי שָׂם מְמַדֶּיהָ כִּי תֵדָע אוֹ מִי נָטָה עָלֶיהָ קָו׃ 5 עַל מָה אֲדָנֶיהָ הָטְבָּעוּ אוֹ מִי יָרָה אֶבֶן פִּנָּתָהּ׃ 6 בְּהָלְלוּ יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים׃ 7 וַיָּסֶךְ בְּדַלְתַּיִם יָם בְּגִיחוֹ מִרֶחֶם יֵצֵא׃ 8 בְּשׂוּמִי עָנָן לְבֻשׁוֹ וַעֲרָפֶל חִתּוּלוֹ׃ 9 וָאֶשְׁבֹּר עָלָיו חֻקִּי וָאָשִׂים בְּרִיחַ וְדָלָתָיִם׃ 10 וָאֹמַר עַד פֹּה תָּבוֹא וְלֹא תוֹסִיף וּפֹה יָשִׁית גְּאוֹן גַּלֶּיךָ׃ 11 הֲמִימֵי שָׁלַחְתָּ בֹּקֶר יְדַעְתָּ שַׁחַר מְקוֹמוֹ׃ 12 לְהֹאחֵז בִּכְנָפוֹת הָאָרֶץ וְיִנָּעֲרוּ רְשָׁעִים מִמֶּנָּה׃ 13 תִּתְהַפֵּךְ כְּחֹמֶר חוֹתָם וְיִתְיַצְּבוּ כְּמוֹ לְבוּשׁ׃ 14 וְיִמָּנַע מֵרְשָׁעִים אוֹרָם וּזְרוֹעַ רָמָה תִּשָּׁבֵר׃ 15 הֲבָאתָ עַד נִבְכֵי יָם וּבְחֵקֶר תְּהוֹם הִתְהַלָּכְתָּ׃ 16 הֲנִגְלוּ לְךָ שַׁעֲרֵי מָוֶת וְשַׁעֲרֵי צַלְמָוֶת תִּרְאֶה׃ 17 הַתָּבֵן עַד רָחְבֵי אָרֶץ הַגֵּד אִם יָדַעְתָּ כֻּלָּהּ׃ 18 אֵי זֶה דֶּרֶךְ יִשְׁכֹּן אוֹר וְחֹשֶׁךְ אֵי זֶה מְקוֹמוֹ׃ 19 כִּי תִקָּחֶנּוּ אֶל גְּבוּלוֹ וְכִי בִּינוֹת נְתִיבוֹת בֵּיתוֹ׃ 20 הֲתֵדַע כִּי אָז תִּוָּלֵד וּמִסְפַּר יָמֶיךָ כִּי רַבִּים׃ 21 הֲבָאתָ אֹצְרוֹת שָׁלֶג וְאֹצְרוֹת בָּרָד תִּרְאֶה׃ 22 אֲשֶׁר חָשַׂכְתִּי לְעֵת צָר לְיוֹם קְרָב וּמִלְחָמָה׃ 23 אֵי זֶה דֶּרֶךְ יֵחָלֵק אוֹר יָפִיץ קָדִים עַל הָאָרֶץ׃ 24 מִי פָלַג תְּעָלָה לַשֶּׁטֶף וְדֶרֶךְ לַחֲזִיז קוֹלוֹת׃ 25 לְהַמְטִיר עַל אֶרֶץ לֹא אִישׁ מִדְבָּר לֹא אָדָם בּוֹ׃ 26 לְהַשְׂבִּיעַ שֹׁאָה וּמְשׁוֹאָה וּלְהַצְמִיחַ מִשְׁאוֹת דֶּשֶׁא׃ 27 הֲנִלְאָה אֶל יָבֵשׁ נְפָשׁ וּמוֹצָא דֶשֶׁא הַרְוָיָה׃ 28 הֲיֵשׁ לַגֶּשֶׁם אָב אוֹ מִי הוֹלִיד אֶגְלֵי טָל׃ 29 מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקָּרַח וְכֶפֹר שָׁמַיִם מִי יְחוֹלְלוֹ׃ 30 כָּאֶבֶן מַיִם יִתְקַפְּאוּ וּפְנֵי תְהוֹם יִלְכֹּדוּ׃ 31 הֲתִקְשֹׁר מַעֲדַנּוֹת כִּימָה אוֹ מוֹסְרוֹת כְּסִיל תְּפַתֵּחַ׃ 32 הֲתוֹצִיא מַזָּרוֹת בְּעִתּוֹ וְעַיִשׁ עַל בָּנֶיהָ תַּנְחֵם׃ 33 הֲיָדַעְתָּ חֻקּוֹת שָׁמָיִם אִם תָּשִׂים מִשְׁטָרוֹ בָּאָרֶץ׃ 34 הֲתָרִים לָעָב קוֹלֶךָ וְשִׁחַת מַיִם תְּכַסֶּךָּ׃ 35 הֲתִשְׁלַח בְּרָקִים וְתֵלַכְנָה וְתֹאמַרְנָה לְךָ הִנֵּנוּ׃ 36 מִי שָׂם בַּטֻּחוֹת בַּתֻּךְ אוֹ מִי נָתַן לַשֶּׂכְוִי בִינָה׃ 37 מִי בְחָכְמָה יִסְפַּר שְׁחָקִים וְנִבְלֵי שָׁמַיִם מִי יַשְׁכִּיב׃ 38 בְּצֹק יִתִּיךְ לְמוֹסָה וּרְגָבִים יִדְבָּקוּ׃ 39 הֲתָצוּד לָבִיא טֶרֶף וְנֶפֶשׁ כְּפִירִים תְּמַלֵּא׃ 40 כִּי יָשְׁחוּ בַּמְעֹנוֹת יֵשְׁבוּ בְסֻכָּה לָאֳרֵב׃ 41 מִי יָכִין לָעֹרֵב צֵדָה כִּי יְלָדָיו אֶל אֵל יְשַׁוֵּעוּ יִתְעוּ בְּלִי אֹכֶל׃

---

1 וַיַּעַן אִיּוֹב אֶת יְהוָה וַיֹּאמַר׃ 2 יָדַעְתִּי כִּי כֹל תּוּכָל וְלֹא יִבָּצֵר מִמְּךָ מְזִמָּה׃ 3 מִי זֶה מַעְלִים עֵצָה בְּלִי דָעַת לָכֵן הִגַּדְתִּי וְלֹא אָבִין נִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי וְלֹא אֵדָע׃ 4 שִׁמְעָה נָּא וְאָנֹכִי אֲדַבֵּרָה אֶשְׁאָלְךָ וְהוֹדִיעֵנִי׃ 5 לְשֵׁמַע אֹזֶן שְׁמַעְתִּיךָ וְעַתָּה עֵינִי רָאָתְךָ׃ 6 עַל כֵּן אֶמְאַס וְנִחַמְתִּי עַל עָפָר וָאֵפֶר׃ 7 וַיְהִי אַחֲרֵי דַבֵּר יְהוָה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל אִיּוֹב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי חָרָה אַפִּי בְךָ וּבִשְׁנֵי רֵעֶיךָ כִּי לֹא דִבַּרְתֶּם אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדִּי אִיּוֹב׃ 8 וְעַתָּה קְחוּ לָכֶם שִׁבְעָה פָרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים וְלֵכוּ אֶל עַבְדִּי אִיּוֹב וְהַעֲלִיתֶם עוֹלָה בַּעַדְכֶם וְאִיּוֹב עַבְדִּי יִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם כִּי אִם פָּנָיו אֶשָּׂא לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת עִמָּכֶם נְבָלָה כִּי לֹא דִבַּרְתֶּם אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדִּי אִיּוֹב׃ 9 וַיֵּלֶךְ אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי וּבִלְדַּד הַשּׁוּחִי וְצוֹפַר הַנַּעֲמָתִי וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶם יְהוָה וַיִּשָּׂא יְהוָה אֶת פְּנֵי אִיּוֹב׃ 10 וַיהוָה שָׁב אֶת שְׁבוּת אִיּוֹב בְּהִתְפַּלְלוֹ בְּעַד רֵעֵהוּ וַיהוָה נָשָׂא עַל כָּל אֲשֶׁר לְאִיּוֹב וַיהוָה נָתַן אֶת כָּל אֲשֶׁר לְאִיּוֹב מִשְׁנֶה׃ 11 וַיָּבֹאוּ אֵלָיו כָּל אֶחָיו וְכָל אַחְיוֹתָיו וְכָל יְדָעָיו לְפָנִים וַיֹּאכְלוּ עִמּוֹ לֶחֶם בְּבֵיתוֹ וַיָּנִדוּ לוֹ וַיְנַחֲמוּ אֹתוֹ עַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר הֵבִיא יְהוָה עָלָיו וַיִּתְּנוּ לוֹ אִישׁ קְשִׂיטָה אֶחָת וְאִישׁ נֶזֶם זָהָב אֶחָד׃ 12 וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת אַחֲרִית אִיּוֹב מֵרֵאשִׁיתוֹ וַיְהִי לוֹ אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף צֹאן וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים גְּמַלִּים וְאֶלֶף צֶמֶד בָּקָר וְאֶלֶף אֲתוֹנוֹת׃ 13 וַיְהִי לוֹ שִׁבְעָה בָנִים וְשָׁלוֹשׁ בָּנוֹת׃ 14 וַיִּקְרָא שֵׁם הָאַחַת יְמִימָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית קְצִיעָה וְשֵׁם הַשְּׁלִישִׁית קֶרֶן הַפּוּךְ׃ 15 וְלֹא נִמְצְאוּ נָשִׁים יָפוֹת כִּבְנוֹת אִיּוֹב בְּכָל הָאָרֶץ וַיִּתֵּן לָהֶם אֲבִיהֶם נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם׃ 16 וַיְחִי אִיּוֹב אַחֲרֵי זֹאת מֵאָה וְאַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּרְאֶה אֶת בָּנָיו וְאֶת בְּנֵי בָנָיו אַרְבָּעָה דֹרוֹת׃ 17 וַיָּמָת אִיּוֹב זָקֵן וְשָׂבֵעַ יָמִים׃

---

1 אִישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ עוּץ אִיּוֹב שְׁמוֹ וְהָאִישׁ הַהוּא תָּם וְיָשָׁר וִירֵא אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע׃ 2 וַיִּוָּלְדוּ לוֹ שִׁבְעָה בָנִים וְשָׁלוֹשׁ בָּנוֹת׃ 3 וּמִקְנֵהוּ הָיָה שִׁבְעַת אַלְפֵי צֹאן וְשֹׁלֹשֶׁת אַלְפֵי גְמַלִּים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת צֶמֶד בָּקָר וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אֲתוֹנוֹת וַעֲבֻדָּה רַבָּה מְאֹד וַיְהִי הָאִישׁ הַהוּא גָּדוֹל מִכֹּל בְּנֵי קֶדֶם׃ 4 וְהָלְכוּ בָנָיו וְעָשׂוּ מִשְׁתֶּה בֵּית אִישׁ יוֹמוֹ וְשָׁלְחוּ וְקָרְאוּ לִשְׁלוֹשֶׁת אחיותיהם [אֲחְיוֹתֵיהֶם] לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת עִמָּהֶם׃ 5 וַיְהִי כִּי הָקִיפוּ יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה וַיִּשְׁלַח אִיּוֹב וַיְקַדְּשֵׁם וְהִשְׁכִּים בַּבֹּקֶר וְהֶעֱלָה עֹלוֹת מִסְפַּר כֻּלָּם כִּי אָמַר אִיּוֹב אוּלַי חָטְאוּ בָנַי וּבֵרְכוּ אֱלֹהִים בִּלְבָבָם כֹּה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב כָּל הַיָּמִים׃ 6 וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל יְהוָה וַיָּבֹא גַּם הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם׃ 7 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׂטָן מֵאַיִן תָּבוֹא וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת יְהוָה וַיֹּאמֶר מִשּׁוֹט בָּאָרֶץ וּמֵהִתְהַלֵּךְ בָּהּ׃ 8 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׂטָן הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ עַל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמֹהוּ בָּאָרֶץ אִישׁ תָּם וְיָשָׁר וִירֵא אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע׃ 9 וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת יְהוָה וַיֹּאמֶר הֲחִנָּם יָרֵא אִיּוֹב אֱלֹהִים׃ 10 הֲלֹא אַתָּה שַׂכְתָּ בַעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל אֲשֶׁר לוֹ מִסָּבִיב מַעֲשֵׂה יָדָיו בֵּרַכְתָּ וּמִקְנֵהוּ פָּרַץ בָּאָרֶץ׃ 11 וְאוּלָם שְׁלַח נָא יָדְךָ וְגַע בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ אִם לֹא עַל פָּנֶיךָ יְבָרְכֶךָּ׃ 12 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׂטָן הִנֵּה כָּל אֲשֶׁר לוֹ בְּיָדֶךָ רַק אֵלָיו אַל תִּשְׁלַח יָדֶךָ וַיֵּצֵא הַשָּׂטָן מִלִּפְנֵי יְהוָה׃ 13 וַיְהִי הַיּוֹם וּבָנָיו וּבְנוֹתָיו אֹכְלִים וְשֹׁתִים יַיִן בְּבֵית אֲחִיהֶם הַבְּכוֹר׃ 14 וּמַלְאָךְ בָּא אֶל אִיּוֹב וַיֹּאמֶר הַבָּקָר הָיוּ חֹרְשׁוֹת וְהָאֲתֹנוֹת רֹעוֹת עִמָּהֶם׃ 15 וַתִּפֹּל שְׁבָא וַתִּקָּחֵם וְאֶת הַנְּעָרִים הִכּוּ לְפִי חָרֶב וָאִמָּלְטָה רַק אֲנִי לְבַדִּי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃ 16 עוֹדֶנּוּ זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמֶר אֵשׁ אֱלֹהִים נָפְלָה מִן הַשָּׁמַיִם וַתִּבְעַר בַּצֹּאן וּבַנְּעָרִים וַתֹּאכְלֵם וָאִמָּלְטָה רַק אֲנִי לְבַדִּי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃ 17 עוֹדֶנּוּ זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמֶר כַּשְׂדִּים שָׂמוּ שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיִּפְשְׁטוּ עַל הַגְּמַלִּים וַיִּקָּחֵם וְאֶת הַנְּעָרִים הִכּוּ לְפִי חָרֶב וָאִמָּלְטָה רַק אֲנִי לְבַדִּי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃ 18 עוֹדֶנּוּ זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמֶר בָּנֶיךָ וּבְנוֹתֶיךָ אֹכְלִים וְשֹׁתִים יַיִן בְּבֵית אֲחִיהֶם הַבְּכוֹר׃ 19 וְהִנֵּה רוּחַ גְּדוֹלָה בָּאָה מֵעֵבֶר הַמִּדְבָּר וַתִּגַּע בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת הַבַּיִת וַיִּפֹּל עַל הַנְּעָרִים וַיָּמֻתוּ וָאִמָּלְטָה רַק אֲנִי לְבַדִּי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃ 20 וַיָּקָם אִיּוֹב וַיִּקְרַע אֶת מְעִילוֹ וַיָּגָז אֶת רֹאשׁוֹ וַיִּפֹּל אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃ 21 וַיֹּאמֶר עָרֹם יָצָאתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרֹם אָשׁוּב שָׁמָּה יְהוָה נָתַן וַיהוָה לָקָח יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ׃ 22 בְּכָל זֹאת לֹא חָטָא אִיּוֹב וְלֹא נָתַן תִּפְלָה לֵאלֹהִים׃

---

1 וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל יְהוָה וַיָּבֹא גַּם הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם לְהִתְיַצֵּב עַל יְהוָה׃ 2 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׂטָן מֵאַיִן תָּבוֹא וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת יְהוָה וַיֹּאמֶר מִשּׁוֹט בָּאָרֶץ וּמֵהִתְהַלֵּךְ בָּהּ׃ 3 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׂטָן הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ עַל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמֹהוּ בָּאָרֶץ אִישׁ תָּם וְיָשָׁר וִירֵא אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע וְעוֹדֶנּוּ מַחֲזִיק בְּתֻמָּתוֹ וַתְּסִתֵּנִי בּוֹ לְבַלְּעוֹ חִנָּם׃ 4 וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת יְהוָה וַיֹּאמֶר עוֹר בְּעַד עוֹר וְכֹל אֲשֶׁר לָאִישׁ יִתֵּן בְּעַד נַפְשׁוֹ׃ 5 אוּלָם שְׁלַח נָא יָדְךָ וְגַע בַּעַצְמוֹ וּבִבְשָׂרוֹ אִם לֹא עַל פָּנֶיךָ יְבָרְכֶךָּ׃ 6 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׂטָן הִנֵּה בְיָדֶךָ הוּא רַק אֶת נַפְשׁוֹ שְׁמוֹר׃ 7 וַיֵּצֵא הַשָּׂטָן מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיַּךְ אֶת אִיּוֹב בִּשְׁחִין רָע מִכַּף רַגְלוֹ עַד קָדְקֳדוֹ׃ 8 וַיִּקַּח לוֹ חֶרֶשׂ לְהִתְגָּרֵד בּוֹ וְהוּא יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ הָאֵפֶר׃ 9 וַתֹּאמֶר לוֹ אִשְׁתּוֹ עוֹדְךָ מַחֲזִיק בְּתֻמָּתֶךָ בָּרֵךְ אֱלֹהִים וָמֻת׃ 10 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ כְּדַבֵּר אַחַת הַנְּבָלוֹת תְּדַבֵּרִי גַּם אֶת הַטּוֹב נְקַבֵּל מִיַּד הָאֱלֹהִים וְאֶת הָרָע לֹא נְקַבֵּל בְּכָל זֹאת לֹא חָטָא אִיּוֹב בִּשְׂפָתָיו׃ 11 וְשָׁלֹשֶׁת רֵעֵי אִיּוֹב שָׁמְעוּ אֵת כָּל הָרָעָה הַזֹּאת הַבָּאָה עָלָיו וַיָּבֹאוּ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי וּבִלְדַּד הַשּׁוּחִי וְצוֹפַר הַנַּעֲמָתִי וַיִּוָּעֲדוּ יַחְדָּו לָבוֹא לָנוּד לוֹ וְלָנַחֲמוֹ׃ 12 וַיִּשְׂאוּ אֶת עֵינֵיהֶם מֵרָחוֹק וְלֹא הִכִּירוּהוּ וַיִּשְׂאוּ קוֹלָם וַיִּבְכּוּ וַיִּקְרְעוּ אִישׁ מְעִילוֹ וַיִּזְרְקוּ עָפָר עַל רָאשֵׁיהֶם הַשָּׁמָיְמָה׃ 13 וַיֵּשְׁבוּ אִתּוֹ לָאָרֶץ שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת לֵילוֹת וְאֵין דֹּבֵר אֵלָיו דָּבָר כִּי רָאוּ כִּי גָדַל הַכְּאֵב מְאֹד׃

---

1 אַחֲרֵי כֵן פָּצָה אִיּוֹב אֶת פִּיהוּ וַיְקַלֵּל אֶת יוֹם לִדָּתוֹ׃ 2 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃ 3 יֹאבַד יוֹם אִוָּלֵד בּוֹ וְהַלַּיְלָה אָמַר הֹרָה גָּבֶר׃ 4 הַיּוֹם הַהוּא יְהִי חֹשֶׁךְ אַל יִדְרְשֵׁהוּ אֱלוֹהַּ מִמָּעַל וְאַל תּוֹפַע עָלָיו נְהָרָה׃ 5 יִגְאָלֻהוּ חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת שָׁכֵן עָנָן עָלָיו וְיַבְעִתוּהוּ כְּמַרִירֵי יוֹם׃ 6 הַלַּיְלָה הַהוּא יְקָחֻהוּ אֹפֶל לֹא יִשְׂמַח בִּימֵי שָׁנָה בְּמִסְפַּר יְרָחִים אַל יָבוֹא׃ 7 הִנֵּה הַלַּיְלָה הַהוּא יְהִי גַלְמוּד אַל תָּבוֹא בוֹ רִנָּה׃ 8 יְקֻבֻהוּ אֹרְרֵי יוֹם הָעֲתִידִים לְעוֹרֵר לִוְיָתָן׃ 9 תֶּחְשַׁךְ כּוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ יְקַו לָאוֹר וְאֵין וְאַל יִרְאֶה עַפְעַפֵּי שָׁחַר׃ 10 כִּי לֹא סָגַר דַּלְתֵי בִטְנָהּ וַיַּסְתֵּר עָמָל מֵעֵינָי׃ 11 לָמָּה לֹא מֵרֶחֶם מַתִּי מִבֶּטֶן יָצָאתִי וְאֶגְוָע׃ 12 מַדּוּעַ קִדְּמוּנִי בִרְכָּיִם וּמַה שָׁדַיִם כִּי אִינָק׃ 13 כִּי עַתָּה שָׁכַבְתִּי וְאַשְׁקִיט יָשַׁנְתִּי אָז נָחָה לִי׃ 14 עִם מְלָכִים וְיוֹעֲצֵי אֶרֶץ הַבּוֹנִים חָרְבוֹת לָמוֹ׃ 15 אוֹ עִם שָׂרִים זָהָב לָהֶם הַמְמַלְאִים בָּתֵּיהֶם כָּסֶף׃ 16 אוֹ כְּנֵפֶל טָמוּן לֹא אֶהְיֶה כְּעֹלְלִים לֹא רָאוּ אוֹר׃ 17 שָׁם רְשָׁעִים חָדְלוּ רֹגֶז וְשָׁם יָנוּחַ יְגִיעֵי כֹחַ׃ 18 יַחַד אֲסִירִים שָׁאֲנָנוּ לֹא שָׁמְעוּ קוֹל נוֹגֵשׂ׃ 19 קָטֹן וְגָדוֹל שָׁם הוּא וְעֶבֶד חָפְשִׁי מֵאֲדֹנָיו׃ 20 לָמָּה יִתֶּן לְעָמֵל אוֹר וְחַיִּים לְמָרֵי נָפֶשׁ׃ 21 הַמְחַכִּים לַמָּוֶת וְאֵינֶנּוּ וַיַּחְפְּרֻהוּ מִמַּטְמוֹנִים׃ 22 הַשְּׂמֵחִים עַד מְאֹד יָגִילוּ כִּי יִמְצְאוּ קָבֶר׃ 23 לְגֶבֶר אֲשֶׁר דַּרְכּוֹ נִסְתָּרָה וַיָּסֶךְ אֱלוֹהַּ בַּעֲדוֹ׃ 24 כִּי לִפְנֵי לַחְמִי אַנְחָתִי תָבוֹא וְכַמַּיִם שַׁאֲגוֹתָי׃ 25 כִּי פַחַד פָּחַדְתִּי וַיְבֹאֵנִי וַאֲשֶׁר יָגוֹרְתִּי מִמֶּנִּי יֵאָתָה׃ 26 לֹא שָׁלַוְתִּי וְלֹא שָׁקַטְתִּי וְלֹא נָחְתִּי וַיַּעֲבֹר רֹגֶז׃

---

1 וַיַּעַן אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי וַיֹּאמַר׃ 2 הֲיִסָּבֵל דָּבָר אֵלֶיךָ תִּלְאֶה וְעָצַר בְּמִלִּין מִי יוּכָל׃ 3 הִנֵּה יִסַּרְתָּ רַבִּים וְיָדַיִם רָפוֹת חִזַּקְתָּ׃ 4 כּוֹשֵׁל יָקִימוּ אֲמָרֶיךָ וְכִרְעֵי פְסֵלוֹת אַמַּצְתָּ׃ 5

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 PRoinde, fratres mei sancti, qui vocationis cœlestis participes estis, contemplamini Apostolum & pontificem confessionis nostræ Iesum Christum:
2 qui fidelis est ei qui fecit ipsum, sicut & Moyses in domo eius.
3 Amplioris enim gloriæ ille præ Moyse dignus est habitus, quàm quòd ampliorem honorem habet domus, qui fabricauit illam.
4 Omnis namque domus fabricatur ab aliquo: qui autem omnia creauit, Deus est.
5 Et Moyses quidem fidelis erat in tota domo eius tanquam famulus, in testimonium eorum quæ dicenda erant:
6 Christus verò tanquam filius in domo sua: quæ domus sumus nos, si fiduciam & gloriam spei vsq; ad finem firmam retineamus.
7 Quapropter, sicut dicit Spiritus sanctus, Hodie si vocem eius audieritis,
8 Nolite obdurare corda vestra sicut in exacerbatione secundùm diem tentationis in deserto,
9 Vbi tentauerunt me patres vestri: probauerunt & viderunt opera mea
10 Quadraginta annis. Propter quod infensus fui generationi huic: & dixi, Semper errant corde. Ipsi autem non cognouerunt vias meas.
11 Quibus iurauí in ira mea, Si introibunt in requiem meam.
12 Videte, fratres, ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis, discedendi à Deo viuo:
13 Sed adhortamini vosmetipsos per singulos dies, donec Hodie cognominatur, vt non obduretur quis ex vobis fallacia peccati.
14 Participes enim Christi effecti sumus: si tamen initium substantiæ eius vsque ad finem firmum retineamus.
15 Dum dicitur, Hodie si vocē eius audieritis, nolite obdurare corda vestra quemadmodum in illa exacerbatione.
16 Quidam enim audientes exacerbauerunt: sed non vniuersi qui profecti sunt ex Ægypto per Moysen.

CAP. III. γ'.

1 * Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, καταμάθετε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν,
2 * πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν, ὡς καὶ Μωυσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ·
3 * πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωυσῆν ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν·
4 * πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας, θεός.
5 * καὶ Μωυσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων·
6 * χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς, ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν πρὸς τὴν παῤῥησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος, μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.
7 * διὸ καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε·
8 * μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
9 * οὗ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου
10 * τεσσαράκοντα ἔτη. διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ εἶπα, ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου·
11 * ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.
12 * βλέπετε, ἀδελφοὶ, μήποτε ἔσται ἐν τινὶ ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος,
13 * ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας.
14 * μέτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ χριστοῦ, ἐὰν τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν,
15 * ἐν τῷ λέγεσθαι, σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.
16 * τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ αἰγύπτου διὰ μωυσέως.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 ‡ Quos autem pertæsus est quadraginta annis? nonne illis qui peccauerũt, quorum cadauera prostrata sunt in deserto?
18 ‡ Quibus autem iurauit non introire in requiem suam, nisi illis qui incredduli fuerunt?
19 ‡ Et videmus quia non potuerũt introire propter incredulitatem.

CAP. IIII.

1 TImeamus ergo ne forte relicta pollicitatione introeũdi in requiem eius, aliquis inter vos qui ingressus fuerit remaneat.
2 ‡ Etenim & nobis nuntiatũ est, quemadmodum & illis. sed non profuit illis sermo auditus, non admixtus fidei ex iis quæ audierunt.
3 ‡ Ingrediemur enim in requiem qui credidimus: quẽadmodum dixit, Sicut iurauit in ira mea, si introibunt in requiẽ meam: & quidem operibus ab institutione mundi perfectis.
4 ‡ Dixit enim in quodã loco de die septima sic: Et requieuit Deus die septima ab omnibus operibus suis.
5 ‡ Et in isto rursum, Si introibũt in requiem meam.
6 ‡ Quoniã ergo superest introire quosdam in illam, & ij, quibus prioribus annuntiatum est, non introierunt propter incredulitatem:
7 ‡ Iterum terminat diem quendam, Hodie, in Dauid dicendo, post tantum temporis, sicut supra dictum est, Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra.
8 ‡ Nam si eis Iesus requiem præstitisset, nunquam de alia loqueretur post hac die.
9 ‡ Itaque relinquitur sabbatismus populo Dei.
10 ‡ Qui enim ingressus est in requiem eius: etiam ipse requieuit ab operibus suis, sicut & suis Deus.
11 ‡ Festinemus ergo ingredi in illam requiem: vt ne in idipsum quis incidat incredulitatis exemplum.
12 ‡ Viuus est enim sermo Dei & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti: & pertingens vsque ad diuisionem animæ ac spiritus, compagum quoque ac medullarum, & discretor cogitationum & intentionum cordis.

17 ‡ Quos autem pertæsus est quadraginta annis, nisi eos qui peccauerunt, quorum cadauera prostrata sunt in deserto?
18 ‡ Quibus autem iurauit non introire in requiem suam, nisi illis qui non præbuerunt?
19 ‡ Proinde videmus eos non potuisse introire, eò quòd incredduli fuerint.

CAP. IIII.

1 ‡ Timeamus igitur, ne forte manente promissione ingrediendi in requiem eius, quispiam aliquis inter vos qui ingressus fuerit remaneat.
2 ‡ Etenim nobis quoque nuntiatum est, prout & illis. sed non profuit eis auditus sermo quem audierunt, propterea quòd non fuit cum fide temperatus, ipsum audierant.
3 ‡ At introimus in requiem nos qui credidimus. quemadmodum dixit, Sicut iurauit in ira mea illos non ingressuros requiem meam, licet opera Dei à principio mundi facta sint.
4 ‡ Prout dixit de Sabbato quodam, Deũ in die septimo ab omnibus operibus suis.
5 ‡ Et illic rursum ait, Non introibunt requiem meam.
6 ‡ Quoniam igitur erat futurum vt nonnulli introirent, & ij quibus prius annuntiatum fuerat, non introierunt propter incredulitatem eius audiendi:
7 ‡ Affinsum non præbuerunt. ‡ Rursum alium præfinit post multum temporis, hodie, in Dauid, prout supra scriptum est dixisse Deum, Hodie si vocem eius audieritis, ne obdurescatis corda vestra.
8 ‡ Si enim Iesus eis requiem præstitisset, haud locutus fuisset post hæc de alio die.
9 ‡ Itaque restat sabbatismus populo Dei.
10 ‡ Qui enim ingressus est in requiem eius, & ipse requieuit ab operibus suis, prout Deus suis.
11 ‡ Demus igitur operam vt ingrediamur in requiem illam, ne quis in eundem incidat exemplo quo ij qui non credidêrunt.
12 ‡ Viuus est enim sermo Dei, & efficax, longeque penetrantior omni gladio ancipiti: & ingreditur vsque ad diuisionem animæ & spiritus, necnon compagum quoque ac medullarum, ac dinidicat cogitationum & voluntatem cordis.

17 ‡ τίσι δὲ προσώχθισε τεσσαράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασι, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσον ἐν τῇ ἐρήμῳ;
18 ‡ τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασι;
19 ‡ καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

ϛ'.

1 ‡ Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.
2 ‡ καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ συγκεκερασμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν.
3 ‡ εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν, ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου· καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων.
4 ‡ εἴρηκε γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως, καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ·
5 ‡ καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.
6 ‡ ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινας εἰσελθεῖν εἰς αὐτὴν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπείθειαν,
7 ‡ πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον· καθὼς εἴρηται, σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν.
8 ‡ εἰ γὰρ αὐτοῖς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας.
9 ‡ ἀρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ.
10 ‡ ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.
11 ‡ σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας.
12 ‡ ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργὴς, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας·

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * Necesse nulla creatura abscondita sit
spectu illius. Sed omnia nuda & aperta
sunt coram oculis eius cui reddimus rationem.
Secunda statione noctis Pas-
cheues Crucifixionis.

14 * Quum habeamus igitur summum sa-
cerdotem Jeschua Meschicho filium Dei, qui
ascendit in cælos, perstemus in confessione
15 eius. * Non enim habemus pontificem qui
non possit compati infirmitati nostræ, sed
tentatus est per omnia sicut & nos, absque
16 peccato. * Accedamus igitur cum fiducia ad
oculo [confidenter] ad thronum gratiæ eius,
vt obtineamus misericordiam, & inueniamus
gratiam ad auxilium in tempore opportuno.

CAP. V.

1 OMnis enim pontifex qui ex hominibus
assumptus est, pro hominibus stat super ea quæ
sunt, vt offerat oblationem & sacrificia pro
peccatis.

2 * Isque potest sese ipsum demittere, com-
pati ignorantibus, errantibus, quoniam
quidem & ipse infirmitate circundatus est.

3 * Et propterea debet qui est pontifex non
pro populo, tum pro seipso offerre pro
suis.

4 * Porrò nema sibiipsi sumit honorem, nisi
qui vocatur à Deo quemadmodum Aaron.

5 * Sic & Meschicho non semetipsum glo-
cauit, vt pontifex fieret, sed is qui dixit ei,
Filius meus tues, ego hodie genui te.

6 * Sicut & alio loco dicit, Tu es Sacerdos
dos in æternum secundùm similitudinem Mel-
kicedek.

7 * Qui etiam quum carnis suæ, preces
orationem & preces cum vehementi,
hementi, & cum lachrymis offerens, & exau-
ditus est pro sua reuerentia.

8 * Et quamuis esset filius, tamen ex
passionibus quas sustinuit, didicit obedien-
tiam.

9 * Et sic perfectus redditus est omnibus
nibus qui ipsi obediuerunt, fuit causa salutis
æternæ.

10 * Ac nominatus est à Deo, Summus Sa-
cerdos secundùm similitudinem Mel-
zedek.

13 * Et non est vlla creatura inuisibilis in conspectu eius. omnia autem nuda & aperta sunt oculis eius, ad quem nobis sermo.

14 * Habetes ergo pontificem magnum qui penetrauit cælos Iesum filium Dei, teneamus † confessionem.

15 * Non enim habemus pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris; tentatum autem per omnia pro similitudine absque peccato.

16 * Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiæ †: vt misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio oportuno.

CAP. V.

1 OMnis nanq; pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus cōstituitur in iis quæ sunt ad Deum; vt offerat dona & sacrificia pro peccatis;

2 * Qui condolere possit iis qui ignorāt & errant: quoniam & ipse circundatus est infirmitate.

3 * Et propterea debet, quemadmodum pro populo, ita etiā † pro semetipso offerre pro peccatis.

4 * Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo, tanquam Aaron.

5 * Sic & Christus non semetipsum clarificauit vt pontifex fieret: sed qui locutus est ad eum, Filius meus es tu, ego hodie genui te.

6 * Quemadmodum & in alio loco dicit, Tu es Sacerdos in æternum, secundùm ordinem Melchisedec.

7 * Qui in diebus carnis suæ, preces supplicationesque ad eum qui possit illum saluum facere à morte, cum clamore valido & lachrymis offerens, & exauditus est pro sua reuerentia.

8 * Et quidem cùm esset filius †, didicit ex iis quæ passus est, obedientiam:

9 * Et cōsummatus, factus est omnibus obtemperātibus sibi, causa salutis æternæ, 10 * Appellatus à Deo, Pontifex iuxta ordinem Melchisedec.

13 * καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

14 * Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας.

15 * οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας.

16 * προσερχώμεθα οὖν μετὰ παῤῥησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

ε.

1 * Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν,

2 * μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν.

3 * καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν.

4 * καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ καὶ ἀαρών.

5 * οὕτω καὶ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·

6 * καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ.

7 * ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,

8 * καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν·

9 * καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου,

10 * προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 *De eo autem ipso Melchisedech multus nobis sermo est, & ininterpretabilis ad dicendum: quoniam imbecilles facti estis ad audiendum.

12 *Etenim cùm deberetis magistri esse propter tempus, rursum indigetis vt vos doceamini, quæ sint elementa exordij sermonum Dei: & facti estis quibus lacte opus sit, non solido cibo.

13 *Omnis enim qui lactis est particeps, expers est sermonis iustitiæ, paruulus enim est.

14 *Perfectorum autem est solidus cibus, eorum qui prò consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni ac mali.

CAP. VI.

1 *Quapropter omittamus initium sermonis Christi, ad perfectionem feramur, non rursum iacientes fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis, & fidei ad Deum,

2 *Baptismatũ doctrinæ, impositionis quoq; manuum, ac resurrectionis mortuorum, & iudicij æterni.

3 *Et hoc faciemus, si quidem permiserit Deus.

4 *Impossibile enim est eos qui semel illuminati, gustauerunt etiam donum cæleste, & participes facti sunt Spiritus sancti,

5 *Gustauerunt nihilominus bonum Dei verbum, virtutesque seculi venturi,

6 *Et prolapsi sunt, rursus renouari ad pœnitentiam, rursum crucifigentes sibimetipsis filium Dei, & ostentui habẽtes.

7 *Terra enim sæpe venientem super se bibens imbrem, & generans herbam oportunam illis à quibus colitur, accipit benedictionem à Deo.

8 *Proferens autem spinas ac tribulos, reproba est, & maledicto proxima; cuius consummatio in combustionem.

9 *Confidimus autem de vobis dilectissimi meliora & viciniora saluti: tametsi ita loquimur.

11 *De quo nobis grãdis sermo & ininterpretabilis ad dicẽdum: quoniam imbecilles facti estis ad audiendum.

12 *Etenim cùm deberetis magistri esse propter tempus, rursum indigetis vt vos doceamini, quæ sint elementa exordij sermonum Dei: & facti estis quibus lacte opus sit, non solido cibo.

13 *Omnis enim qui lactis est particeps, expers est sermonis iustitiæ, paruulus enim est.

14 *Perfectorum autem est solidus cibus, eorum qui prò consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni ac mali.

CAP. VI.

1 QVapropter intermittentes inchoationis Christi sermonem, ad perfectionem feramur, non rursum facientes fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis, & fidei ad Deum,

2 *Baptismatũ doctrinæ, impositionis quoq; manuum, ac resurrectionis mortuorum, & iudicij æterni.

3 *Et hoc faciemus, si quidem permiserit Deus.

Mat. 12. Luc. 11. Ioan. 16. 2. Petr. 2. Iud.

4 *Impossibile enim est eos qui semel sunt illuminati, gustauerunt etiam donum cæleste, & participes facti sunt Spiritus sancti,

5 *Gustauerunt nihilominus bonum Dei verbum, virtutesque seculi venturi,

6 *Et prolapsi sunt, rursus renouari ad pœnitentiam, rursum crucifigentes sibimetipsis filium Dei, & ostentui habẽtes. B

7 *Terra enim sæpe venientem super se bibens imbrem, & Tgenerans herbam oportunam illis à quibus colitur, accipit benedictionem à Deo.

Germinans

8 *Proferens autem spinas ac tribulos, reproba est, & maledicto proxima; cuius consummatio in combustionem.

9 *Confidimus autem de vobis dilectissimi meliora & viciniora saluti: tametsi ita loquimur.

11 *περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς.

12 *Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι, διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς.

13 *πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γάρ ἐστι·

14 *τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

ϛ'.

1 *Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν,

2 *βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου.

3 *καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάν περ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός.

4 *ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου,

5 *καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,

6 *καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.

7 *γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ·

8 *ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος, καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

9 *πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα, καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * Non enim iniquus est Deus, vt obliuiscatur operis vestri, & vestram illam dilectionem quam exhibuistis eius nomini, qui ministrastis sanctis & ministratis.

11 * Cupimus autem vnumquemque vestrum hanc ipsam sedulitatem ostendere ad complementum spei vestræ vsque in finem:

12 * Vt non segnes efficiamini, verùm imitatores eorum qui fide & patientia hæreditabunt promissiones.

13 * Abrahæ namque promittens Deus, quoniam neminem habuit per quem iuraret maiorem, iurauit per semetipsum,

14 * Dicens, Nisi benedicēs benedicam te, & multiplicans multiplicabo te.

15 * Et sic longanimiter ferens, adeptus est repromissionem.

16 * Homines enim per maiorem sui iurant: & omnis cōtrouersiæ eorum finis, ad confirmationem, est iuramentum.

17 * In quo abundantius volens Deus ostendere pollicitationis hæredibus immobilitatem cōsilij sui, interposuit iusiurandum:

18 * Vt per duas res immobiles, quibus impossibile est mentiri Deum, fortissimum solatium habeamus, qui confugimus ad tenendam propositam spem,

19 * Quam sicut ancoram habemus animæ tutam ac firmam, ac incedētem vsque ad interiora velaminis,

20 * Vbi præcursor pro nobis introiuit Iesus, secundùm ordinem Melchi-sedec pontifex factus in æternum.

CAP. VII.

1 Hic enim Melchisedec, rex Salem, Sacerdos Dei summi, qui obuiauit Abrahæ regresso à cæde regum, & benedixit ei:

2 * Cui & decimas omnium diuisit Abraham. primùm quidem qui interpretatur rex iustitiæ: deinde autem & rex Salem, quod est, rex pacis:

3 * Sine patre, sine matre, sine genealogia, neque initium dierum, neque finem vitæ habens: assimilatus autem filio Dei, manet sacerdos in perpetuum.

10 * οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τῆς κόπου τῆς ἀγάπης, ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.

11 * ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους·

12 * ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας.

13 * τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ,

14 * λέγων, ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε.

15 * καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας.

16 * ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσι· καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος.

17 * ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ·

18 * ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος·

19 * ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος,

20 * ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

ζ.

1 * Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων, καὶ εὐλογήσας αὐτόν,

2 * ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ. πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστι, βασιλεὺς εἰρήνης·

3 * ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος· μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

---

10 כּי לא עול אלהים וישכח פעלכם ואהבתכם אשר הראיתם לשמו אשר שמשתם קדישיא ומשמשים׃
11 ונחיא לכל חד מנכון הדא חפישותא עד סופא לשכלולא דסברכון עד סופא׃
12 דלא תתכסלון אלא תהוון מתמלין לתקוניא ומשתעבדין בהימנותא ובסבלנותא דיורתון הולקנא׃
13 ארי לאברהם כד הוה מתעד אלהא לא הוה ליה דרב מנה דישתבע אלהא בגופה׃ 14 ואמר דמברכו
15 אברכך ואסגי אסגינך ובכדין סבל ואשכח הולקנא׃ 16 ארי בני נשא בגופה ישתבעון ולכל תוקפנא
17 דבעלי דבבא קיומא הוא שבועתא׃ 17 בגיניהון אלהא אתר ליתיר יתיר לירתא דסולקנא דשוויא
18 קיומא שבועתא׃ 18 דבתרין מלין דלא משתחלפין דלא משכח אלהא דנגדל בהין בוצינא רבא
19 דנחזי לן ואחד סברא דסלק בתרעא דבית קודשא לגו מפרסא׃ 20 הו דאישתלח לן איך אוקינא
20 ורליך בנמשתלח לן איך אוקינא׃ 21 דאיתמסר לן אפי מרעא׃ 22 ערך דקדם על מלפין ושוקדא
21 בוסרא לעלם בדרמהה דסלקיקא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 * Considerate verò quàm magnus hic fuerit, cui Abrahom patriarcha dedit decimas de primitias.

5 * Filii enim qui ex filiis Leui sacerdotium accipiunt, præceptum habent legis accipiant decimas à populo, hoc est, à fratribus suis, quamuis & ipsi ex lumbis Abrahom prodierint.

6 * Is autem qui scriptus non est in generationibus eorum, decimas tulit ab Abrahom, & benedixit ei qui acceperat promissiones.

7 * Porrò absque contradictione, quod minus est, à meliore benedicitur.

8 * Atque hic quidem homines morientes decimas accipiunt: ibi autem contestata est Scriptura ipsum viuere.

9 * Ac (vt quispiam dixerit) per Abrahom & Leui ipse qui decimas accepit, decimatus est.

10 * Adhuc enim erat in lumbis patris, quando occurreret ipsi Melchisedec.

11 * Si ergo consummatio per sacerdotium Leuiticum erat (populus enim sub ipso Legem accepit) quid adhuc necessarium fuit secundùm ordinem Melchisedec, alium surgere sacerdotem, & non C secundùm ordinem Aaron dici?

12 * Translato enim sacerdotio, necesse est vt & Legis translatio fiat.

13 * In quo enim hæc dicuntur, de alia tribu est, de qua nullus altario præsto fuit.

14 * Manifestum est enim quòd ex Iuda ortus sit Dominus noster, in qua tribu nihil de sacerdotio Moyses locutus est.

15 * Et amplius adhuc manifestum est, si secundùm similitudinem Melchisedec exurgat alius sacerdos,

16 * Qui non secundùm Legem mandati carnalis factus est, sed secundùm virtutem vitæ insolubilis.

17 * Contestatur enim; Quoniam tu es sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedec.

18 * Reprobatio quidem fit præcedentis mandati, propter infirmitatem eius & inutilitatem.

19 * Nihil enim ad perfectionem adduxit lex: introductio verò melioris spei, per quam appropinquamus Deo.

20 * Et quatenus non absque iuramento: alij enim absque iuramento facti sunt sacerdotes:

21 * Hic autem cum iuramento per eum qui dixit ad illum, Iurauit Dominus, & non pœnitebit eum: Tu es sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedec.

22 * Secundùm hoc melioris testamenti factus est sponsor Iesus.

23 * Et alij quidem plures facti sunt sacerdotes, propterea quòd morte prohibentur permanere.

24 * Hic autem eò quòd permaneat in æternum, sempiternum habet sacerdotium.

25 * Vnde & saluare in perpetuum potest accedentes per semetipsum Deo, semper viuens ad interpellandum pro nobis.

26 * Talis enim decebat vt nobis esset pontifex sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior cœlis factus,

27 * Qui non habet necessitatem quotidie (quemadmodum sacerdotes) prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi: hoc enim fecit semel, seipsum offerendo.

28 * Lex enim homines constituit sacerdotes infirmitatem habentes: sermo autem iurisiurandi, qui post legem est, Filium in æternum consummatum.

Feria tertia Candidatorum.

1 * Mutatio autem quæ facta est propter imbecillitatem, & inutilitatem eius.

2 * Nihil enim ad perfectionem adduxit lex: introductio verò melioris spei, per quam appropinquamus Deo.

3 * Et quatenus non absque iuramento: alij enim absque iuramento facti sunt sacerdotes:

4 * Hic autem cum iuramento per eum qui dixit ad illum, Iurauit Dominus, & non pœnitebit eum: Tu es sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedec.

5 * Secundùm hoc melioris testamenti factus est sponsor Iesus.

6 * Et alij quidem plures facti sunt sacerdotes, propterea quòd morte prohibentur permanere.

7 * Hic autem eò quòd permaneat in æternum, sempiternum habet sacerdotium.

8 * Vnde & saluare in perpetuum potest accedentes per semetipsum Deo, semper viuens ad interpellandum pro nobis.

9 * Talis enim decebat vt nobis esset pontifex sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior cœlis factus,

10 * Qui non habet necessitatem quotidie (quemadmodum sacerdotes) prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi: hoc enim fecit semel, seipsum offerendo.

11 * Lex enim homines constituit sacerdotes infirmitatem habentes: sermo autem iurisiurandi, qui post legem est, Filium in æternum consummatum.

4 * Intuemini autem quantus sit hic, cui & decimas dedit de præcipuis Abraham patriarcha.

5 * Et quidem de filiis Leui sacerdotium accipientes, mandatum habent decimas sumere à populo secundùm Legem, id est, à fratribus suis: quanquam & ipsi exierint de lumbis Abrahæ.

6 * Cuius autem generatio non annumeratur in eis, decimas sumpsit ab Abraham, & hunc qui habebat repromissiones, benedixit.

7 * Sine vlla autè contradictione, quod minus est, à meliore benedicitur.

8 * Et hic quidem, decimas morientes homines accipiunt: ibi autem contestatur, quia viuit.

9 * Et (vt ita dictum sit) per Abraham & Leui, qui decimas accepit, decimatus est.

10 * Adhuc enim in lumbis patris erat, quando obuiauit ei Melchisedec.

11 * Si ergo consummatio per sacerdotium Leuiticum erat (populus enim sub ipso Legem accepit) quid adhuc necessarium fuit secundùm ordinem Melchisedec, alium surgere sacerdotem, & non C secundùm ordinem Aaron dici?

12 * Translato enim sacerdotio, necesse est vt & Legis translatio fiat.

13 * In quo enim hæc dicuntur, de alia tribu est, de qua nullus altario præsto fuit.

14 * Manifestum est enim quòd ex Iuda ortus sit Dominus noster, in qua tribu nihil de sacerdotio Moyses locutus est.

15 * Et amplius adhuc manifestum est, si secundùm similitudinem Melchisedec exurgat alius sacerdos,

16 * Qui non secundùm Legem mandati carnalis factus est, sed secundùm virtutem vitæ insolubilis.

17 * Contestatur enim; Quoniam tu es sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedec.

18 * Reprobatio quidem fit præcedentis mandati, propter infirmitatem eius & inutilitatem.

19 * Nihil enim ad perfectionem adduxit lex: introductio verò melioris spei, per quam appropinquamus Deo.

20 * Et quatenus non absque iuramento: alij enim absque iuramento facti sunt sacerdotes:

21 * Hic autem cum iuramento per eum qui dixit ad illum, Iurauit Dominus, & non pœnitebit eum: Tu es sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedec.

22 * Secundùm hoc melioris testamenti factus est sponsor Iesus.

23 * Et alij quidem plures facti sunt sacerdotes, propterea quòd morte prohibentur permanere.

24 * Hic autem eò quòd permaneat in æternum, sempiternum habet sacerdotium.

25 * Vnde & saluare in perpetuum potest accedentes per semetipsum Deo, semper viuens ad interpellandum pro nobis.

26 * Talis enim decebat vt nobis esset pontifex sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior cœlis factus,

27 * Qui non habet necessitatem quotidie (quemadmodum sacerdotes) prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi: hoc enim fecit semel, seipsum offerendo.

28 * Lex enim homines constituit sacerdotes infirmitatem habentes: sermo autem iurisiurandi, qui post legem est, Filium in æternum consummatum.

4 * Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης.

5 * καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστι, τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ·

6 * ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκε τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἐσχηκότα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε.

7 * χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται.

8 * καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δὲ, μαρτυρούμενον ὅτι ζῇ.

9 * καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευὶ, ὁ δεκάτας λαμβάνων, δεδεκάτωται).

10 * ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύι τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.

11 * εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν· ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ νενομόθετηται· τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι;

12 * μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται.

13 * ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ.

14 * πρόδηλον γάρ ἐστιν ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μωυσῆς ἐλάλησε.

15 * καὶ περισσότερόν ἐστι κατάδηλον ἐὰν, κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ ἐξανίσταται ἱερεὺς ἕτερος,

16 * ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου.

17 * μαρτυρεῖ γάρ, ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 * ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές.

19 * οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος· ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.

20 * καθὸ οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας· οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες·

21 * ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, Ὤμοσε Κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· Σὺ εἶ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

22 * κατὰ τοσοῦτο κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.

23 * καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν ἱερεῖς γεγονότες, διὰ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·

24 * ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην.

25 * ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 * τοιοῦτος γὰρ ἔπρεπεν ἡμῖν ἀρχιερεὺς ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος,

27 * ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, καθάπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνενέγκας.

28 * ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ δὲ λόγος τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

Feria tertia Candidatorum.

1 * Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

2 * τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος.

3 * πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρα καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἦν καὶ τοῦτον ἔχειν τι καὶ προσενέγκῃ.

4 * εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα·

5 * οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται Μωυσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γάρ, φησὶ, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει.

6 * νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτευχε λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονος διαθήκης μεσίτης ἐστὶν, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.

7 * εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος.

8 * μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει· Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν·

9 * οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος·

10 * ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος· διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν·

11 * καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγοντες, Γνῶθι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί με ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν·

12 * ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.

13 * ἐν τῷ λέγειν καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

1 * Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

2 * τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος.

3 * πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρα καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἦν καὶ τοῦτον ἔχειν τι καὶ προσενέγκῃ.

4 * εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα·

5 * οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται Μωυσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γάρ, φησὶ, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει.

6 * νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτευχε λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονος διαθήκης μεσίτης ἐστὶν, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.

7 * εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος.

8 * μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει· Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν·

9 * οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος·

10 * ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος· διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν·

11 * καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγοντες, Γνῶθι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί με ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν·

12 * ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.

13 * ἐν τῷ λέγειν καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

ח

12 אֲשֶׁר אֵינֶנָּא דַיָּנָא שׁוּחְלָפָא כְּבוּטוּרְתָּא הָכֵנָא הֲוָא שׁוּחְלָפָא אַף
13 בְּטוּשְׁבָּחָא ׃ וְזוֹגִיר דְּאִתְאֲמַר עֲלוֹהִי הָלֵין מִן שִׁרְכְּתָא הוּ אִתְיְהִיב לְאִתְרָא אָחֳרִיתָא דְּלָא אִתְעֲבִידַת בֵּיהּ כָּל
14 גַּלְיָא הִי גִּיר דְּמִן יְהוּדָה אִתְיְלִידַת דְּלָא אִשְׁתְּכַח עֲלַהּ מִדְּבַר כַּהֲנוּתָא ׃
15 וְיַתִּיר אִיתַהּ הוּב דְּיִקְיָא בְּהֵי דְּאִתְיְלִידַת כְּרַמְיוּתָא דְּמַלְכִּיזְדֶק ׃ 16 דְּאִתְעֲבִידַת לָא בְּאוֹרַיְתָא דְּבִשְׂרָא
דְּפוּקְדָנָא אֶלָּא בְּחַיֵּי דְּלָא מְסוֹף ׃ 17 מְסַהֲדִ גִּיר עֲלוֹהִי דְּאַנְתְּ הוּ כַּהֲנָא לְעָלַם כְּמַלְכִּיזְדֶק ׃
18 וְסַלְקָא חֲלָשָׁא דְּאוֹרַיְתָא ח
19 שׁוּחְלָפָא דִּין דַּהֲוָא לְפוּקְדָנָא קַדְמָיְתָא כְּקָמֵי דְּחֵילָהּ וְתֵיתֵי לֵיהּ הֲוָא בָּהּ ׃

1 הַמְּדוּבָּר בְּכוּתוּרְתָּא 2 אִסְרִין בְּטוּשְׁבְּחָה דְּאִתְּמַרְנָן הֲוָא ׃ 3 אִלֵּין גִּיר מִן בְּנֵי לֵוִי דְּמַקְבְּלִין
4 כְּהֻנְתָּא ׃ 5 אַף עַל גַּב דְּנָפְקִין מִן כּוּלְיָא דְּאַבְרָהָם ׃ 6 וְהַרְכָּא דְּיוּחֲסֵיהּ לָא מְחֻשְׁבָא מִנֵּיהּ עֲשַׂר
7 מִן אַבְרָהָם וּבָרְכֵהּ לְהַהוּא דְּקַבֵּל מוֹתְבָנָא ׃ 8 וְהָכָא בְּנִינְשָׁא דְּמִתְיַהֲבִין נְטִירִין מְסָהֲדָא
9 דְּחַי הוּא ׃ 10 וְאַף לֵוִי דְּקָבֵל מַעְשְׂרָא מִן אַבְרָהָם אִתְעַשַּׂר ׃ 11 אִלּוּ גִּיר בְּהֻנְתָּא הֲוָא בְּאִבְרָהָם
12 אַף עַל גַּב דְּלָא הֲוָה בְּהוֹן מִדְּבַר כַּהֲנוּתָא דְּעַל יְדוֹהִי אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְתָא לְעַמָּא מָה הֲוָה עוֹד
13 דְּנֵקוּם כָּהֲנָא אָחֳרָנָא כְּדְמוּת מַלְכִּיזְדֶק ׃ 14 אֲרֵי גִּיר בְּהַהוּא דְּאָמְרִין עֲלוֹהִי דְּמִשְׁבְּטָא אָחֳרָנָא
15 הוּא דְּלָא קָרִיב עַל מַדְבְּחָא ׃ 16 דְּיָהִיר מִן דְּאִתְיְהִיב בְּאוֹרַיְתָא דִּבְשִׂרָא דְּלָא מְסוֹף
17 אֶלָּא בְּחַיֵּי דְּלָא מְסוֹף ׃ 18 וְאִיךְ אֲמַר בְּאַבְרָהָם אַף לֵוִי דְּמַעְשְׂרָא נַסַּב הֲוָא אַף
19 עַל גַּב דְּלָא הֲוָה בְּהוֹן מִדְּבַר כַּהֲנוּתָא ׃ 20 וְכָל דְּלָא בְּקִיָּמָא דְּמוֹמָתָא ׃ 21 אִלֵּין גִּיר בְּלָא
22 מוֹמָתָא כָּהֲנִין אִתְעֲבִידוּ ׃ 23 וְהַרְכָּא בְּנִינְשָׁא דְּמִתְיַהֲבִין נְטִירִין מְסָהֲדָא דְּחַי הוּא ׃
24 וְאִיךְ אֲמַר בְּאַבְרָהָם אַף לֵוִי דְּמַעְשְׂרָא נַסַּב הֲוָא אַף
25 עַל גַּב דְּלָא הֲוָה בְּהוֹן מִדְּבַר כַּהֲנוּתָא ׃ 26 וְכָל דְּלָא בְּקִיָּמָא דְּמוֹמָתָא ׃ 27 אִלֵּין גִּיר בְּלָא
28 מוֹמָתָא כָּהֲנִין אִתְעֲבִידוּ ׃

1 הַמְּדוּבָּר בְּכוּתוּרְתָּא 2 אִסְרִין בְּטוּשְׁבְּחָה דְּאִתְּמַרְנָן הֲוָא ׃ 3 אִלֵּין גִּיר בְּנֵי לֵוִי דְּמַקְבְּלִין
4 כְּהֻנְתָּא ׃ 5 אַף עַל גַּב דְּנָפְקִין מִן כּוּלְיָא דְּאַבְרָהָם ׃ 6 וְהַרְכָּא דְּיוּחֲסֵיהּ לָא מְחֻשְׁבָא מִנֵּיהּ עֲשַׂר
7 מִן אַבְרָהָם וּבָרְכֵהּ לְהַהוּא דְּקַבֵּל מוֹתְבָנָא ׃ 8 וְהָכָא בְּנִינְשָׁא דְּמִתְיַהֲבִין נְטִירִין מְסָהֲדָא
9 דְּחַי הוּא ׃ 10 וְאַף לֵוִי דְּקָבֵל מַעְשְׂרָא מִן אַבְרָהָם אִתְעַשַּׂר ׃ 11 אִלּוּ גִּיר בְּהֻנְתָּא הֲוָא בְּאִבְרָהָם
12 אַף עַל גַּב דְּלָא הֲוָה בְּהוֹן מִדְּבַר כַּהֲנוּתָא דְּעַל יְדוֹהִי אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְתָא לְעַמָּא מָה הֲוָה עוֹד
13 דְּנֵקוּם כָּהֲנָא אָחֳרָנָא כְּדְמוּת מַלְכִּיזְדֶק ׃ 14 אֲרֵי גִּיר בְּהַהוּא דְּאָמְרִין עֲלוֹהִי דְּמִשְׁבְּטָא אָחֳרָנָא
15 הוּא דְּלָא קָרִיב עַל מַדְבְּחָא ׃ 16 דְּיָהִיר מִן דְּאִתְיְהִיב בְּאוֹרַיְתָא דִּבְשִׂרָא דְּלָא מְסוֹף
17 אֶלָּא בְּחַיֵּי דְּלָא מְסוֹף ׃ 18 וְאִיךְ אֲמַר בְּאַבְרָהָם אַף לֵוִי דְּמַעְשְׂרָא נַסַּב הֲוָא אַף
19 עַל גַּב דְּלָא הֲוָה בְּהוֹן מִדְּבַר כַּהֲנוּתָא ׃ 20 וְכָל דְּלָא בְּקִיָּמָא דְּמוֹמָתָא ׃ 21 אִלֵּין גִּיר בְּלָא
22 מוֹמָתָא כָּהֲנִין אִתְעֲבִידוּ ׃ 23 וְהַרְכָּא בְּנִינְשָׁא דְּמִתְיַהֲבִין נְטִירִין מְסָהֲדָא דְּחַי הוּא ׃
24 וְאִיךְ אֲמַר בְּאַבְרָהָם אַף לֵוִי דְּמַעְשְׂרָא נַסַּב הֲוָא אַף
25 עַל גַּב דְּלָא הֲוָה בְּהוֹן מִדְּבַר כַּהֲנוּתָא ׃ 26 וְכָל דְּלָא בְּקִיָּמָא דְּמוֹמָתָא ׃ 27 אִלֵּין גִּיר בְּלָא
28 מוֹמָתָא כָּהֲנִין אִתְעֲבִידוּ ׃

1 מְחִי 2 אַפֵּר 3 נְגִיד 4 נְטִיר 5 מְסָהֲדָא 6 עֲשַׂר 7 מְחִי 8 אַפֵּר 9 נְגִיד 10 נְטִיר 11 מְסָהֲדָא 12 עֲשַׂר

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * Nihil enim perfect Lex, introd
loco ipsius spes præstantior ipsa per quam ac
cedimus ad Deum, & eam confirmat ne
bis iureiurando.

20 * Illi enim absque iureiurando facti sunt
pontifices, hic verò cum iureiurandi.

21 * Quemadmodum dixit is per Dauid, Iu
rauit Dominus, neque mentietur, Tu es Sa
cerdos in æternum tu similitudinem Melchi
zedek. * Hic totius excellentior ipse te
stamenti factus est Iesus fonsor Iesus.

23 * At illi quidem multi sacerdotes fuerunt,
ces, propterea quòd morti essent, non
fuerunt vt permanerent.

24 * Hic verò propterea quòd in æternum
stat, non præterit pontificatus eius.

25 * Et potest in æternum seruare eos qui
per eum patet aditus ad Deum: semper
ipse semper, & facit ascendere (offerri pro
nes pro illis. * Talis enim decebat
erat vt nobis pontifex esset purus, ex
malitia, & macula, segregatus a peccato
bus, & sublimior cælis,

27 * Nec ei est necesse quotidie (quemad
Sacerdoti, vt prius pro peccatis
victimas, tum demum pro populi, ita
fecit semel per semetipsum quum obtulit.

28 * Siquidem Lex homines constituit
tuit pontifices: sermo autem iurisiurandi
factus est post Legem, Filium perfectum in
æternum [constituit.]

Natali Christi, & dedicatione Templi & Altaris. CAP. VIII.

1 CApud autem omnium. Habemus
mum illum Pontificem qui sedet
ra throni maiestatis in cælis.

2 * Et ministrum domus Sanctuarii, &
Tabernaculi illius veri, quod fixit Dominus
non homo.

3 * Omnis enim Pontifex ad offerendum
tuitur, vt offerat oblationes & hostias
quapropter æquum est vt is quoque habeat
aliquid quod offerat.

4 * Quòd si esset in terra, ne Sacerdos
dem esset, quoniam essent qui secundùm
ferrent oblationes prout est in Lege.

Transl. B. Hieronymi. EPIST. AD HEBR. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΕΒΡ. ι. 457

19 * Nihil enim ad perfectum adduxit Lex: introductio verò melioris spei, per quam proximamus ad Deum.

20 * Et quantum est non sine iure iurando (alij quidem, sine iureiurando sacerdotes facti sunt.

21 * Hic autem cum iureiurādo per eum qui dixit ad illum: Iurauit Dominus, & non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum.) D

22 * In tantum melioris testamenti sponsor factus est Iesus.

23 * Et alij quidem plures facti sunt Sacerdotes, idcircò quòd morte prohiberentur permanere:

24 * Hic autem eò quòd maneat in æternum, sempiternum habet Sacerdotium.

25 * Vnde & saluare in perpetuum potest accedētes per semetipsum ad Deum: semper viuens ad interpellandum pro nobis.

26 * Talis enim decebat vt nobis esset Pontifex, sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excellior cælis factus.

27 * Qui non habet necessitatem quotidie (quemadmodum Sacerdotes) prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi. hoc enim fecit semel, se offerendo.

28 * Lex enim homines constituit Sacerdotes infirmitatem habentes: sermo autem iurisiurandi qui post Legem est, Filium in æternum perfectum.

CAP. VIII.

1 CApitulum autem super ea quę dicuntur: Talem habemus Pontificem, qui
confedit in dextera sedis magnitudinis A
in cælis,

2 * Sanctorum minister, & tabernaculi
veri, quod fixit † Dominus & non ho- Deus
mo.

3 * Omnis enim Pontifex, ad offerendum munera & hostias constituitur. vnde necesse est & hūc habere aliquid quod offerat.

4 * Si ergo esset super terram, nec esset Sacerdos, cùm essent qui offerrent secundùm Legem munera.

19 * οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.

20 * καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας· οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες·

21 * ὁ δὲ μετ' ὁρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, ὤμοσε κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ·

22 * κατὰ τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος ἰησοῦς.

23 * καὶ οἱ μὲν, πλείονές εἰσι γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·

24 * ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην·

25 * ὅθεν καὶ σῴζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ὑπερεντυγχάνειν αὐτούς.

26 * τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γρόμενος·

27 * ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνενέγκας.

28 * ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

η'.

1 * Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

2 * τῶν ἁγίων λειτουργὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος.

3 * πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ.

4 * εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * Qui exemplari & vmbræ deseruiunt cælestium: sicut responsum est Moysi, cùm consummaret tabernaculum, Vide (inquit) omnia facito secundùm exemplar quod tibi ostensum est in monte.

6 * Nunc verò tanto præstantius sortitus est ministerium quantò & melioris testamenti mediator est, quod in melioribus repromissionibus sanctum est.

7 * Nam si illud prius culpa vacasset: nō vtique secundi locus inquireretur.

8 * Vituperans enim eos dicit: Ecce dies venient, dicit Dominus, & consummabo super domum Israel, & super domum Iuda testamentum nouum:

9 * Non secundùm testamentum quod feci patribus eorum in die qua apprehendi manum eorum vt educerem illos de terra Ægypti; quoniam ipsi non permanserunt in testamento meo: & ego neglexi eos, dicit Dominus.

10 * Quia hoc est testamentum quod disponam domui Israel post dies illos, dicit Dominus: Dando Leges meas in mentem eorum, & in corda eorum superscribam eas: & ero eis in Deum, & ipsi erunt mihi in populum.

11 * Et non docebit vnusquisque proximū suum, & vnusquisque fratrem suum, Dicens: Cognosce Dominum: quoniam omnes scient me à minore vsque ad maiorem eorum.

12 * Quia propitius ero iniquitatibus eorum: & peccatorum eorum iam nō memorabor.

13 - Dicendo autem nouum: veterauit prius. Quod autē † antiquatum & senescit: prope interitum est.

CAP. IX.

1 HAbuit quidem & prius, iustificationes culturæ, & sanctum seculare. A

2 * Tabernaculum enim factum est primum, in quo erant, candelabra, & mensa, & propositio panum, quæ dicitur Sancta.

3 * Post velamentum autem secundum, tabernaculum, quod dicitur Sancta Sanctorum:

5 * Qui quidem deseruiunt exemplari & vmbræ eorum quæ sunt in cœlis: sicuti dictum est Mosi, cùm conderet tabernaculum, Vide, inquit, & fac omnia secundùm exemplar quod tibi ostensum est in monte.

6 * Nunc verò tanto præstantius sortitus est ministerium Iesu filius Nasi, quanto præstantior est, ac præstantius est etiam testamentum illud cuius factus est Mediator, & promissionibus excellentioribus datum est.

7 * Nam si illud prius culpa non fuisset obnoxium, nullus veluti fuisset huius secundi locus.

8 * Culpat enim eos, & ait, Ecce dies veniunt, inquit Dominus, & consummabo super familiam domus Israël, & super familiam domus Iudæ testamentum nouum:

9 * Non secundùm testamentum quod dedi patribus eorum, quo die apprehendi manum eorum, & eduxi eos de terra Ægypti: quoniam illi non permanserunt in testamento meo; & ego despectui eos habui, dicit Dominus.

10 * Hoc autem est testamentum quod dabo familiæ domus Israel post dies illos, dicit Dominus: Indam Legem meam in mentibus eorum, & in cordibus illorum superscribam eam: & ero illis ego Deus, ipsique erunt mihi populus.

11 * Nec docebit homo conciuem suum, nec quisquam fratrem suum, dicétue, Cognosce Dominum, quandoquidem omnes cognoscent me à minimo vsque ad maximum eorum.

12 * Et veniam eis tribuam iniquitatibus eorum, ac peccatorum ipsorum amplius non recordabor.

13 * In hoc autem quod dicit nouum, veterauit antiquauit. Quod autem antiquatur & senescit, propè est vt corrumpatur.

CAP. IX.

1 IN primo autem erant præcepta iustificationis & ædes sancta mundana.

2 * In tabernaculo enim primo quod factum fuerat, erat candelabrum, & mensa, & panis facierum, & vocabatur ædes sancta.

3 * Tabernaculum verò interius, quod erat intra superficiem portæ secundæ, [dum], vocabatur Sanctum Sanctorum.

5 * οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται μωυσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν, ὅρα γάρ, φησι, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει.

6 * νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τετύχηκε λειτουργίας, ὅσῳ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.

7 * εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος.

8 * μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει, ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα διαθήκην καινήν,

9 * οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος.

10 * ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοί ἔσονταί μοι εἰς λαόν.

11 * καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, γνῶθι τὸν κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί με, ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν·

12 * ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.

13 * ἐν τῷ λέγειν καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην. τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

θ'.

1 * Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιώματα λατρείας, τό, τε ἅγιον κοσμικόν.

2 * σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία, καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια.

3 * μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων·

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 * Et erat in eo domus aromatum aurea [thuribulum aureum], & arca testamenti circumtecta auro, erátque in arca aurea in qua erat Manna, & virga illa Aaroun quæ germinauerat, & tabulæ testamenti.

5 * Supra hanc autem erant Cherubim gloriæ obumbrantia propitiatorium. Nunc de singulis non est modo dicendum per singulas.

6 * His verò ita compositis, in priori quidem tabernaculo semper introibant Sacerdotes, sacrificiorum officia consummantes.

7 * In secundo autem, semel in anno solus Pontifex, non sine sanguine quem offert pro sua & populi ignorantia:

8 * Hoc significante Spiritu sancto, nondum propalatam esse sanctorum viam; adhuc priore tabernaculo habente statum.

9 * Quæ parabola est temporis instantis: iuxta quam munera & hostiæ offeruntur, quæ non possunt iuxta conscientiam perfectum facere seruientem,

10 * Solummodo in cibis & in potibus, & variis baptismatibus, & iustitiis carnis vsque ad tempus correctionis impositis.

11 * Christvs autem assistens Pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum non manufactum, id est, non huius creationis:

12 * Neq; per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem introiuit semel in Sancta, æterna redemptione inuenta.

13 * Si enim sanguis hircorum & taurorum & cinis vitulæ aspersus, inquinatos sanctificat ad emundationem carnis:

Statione tertia noctis Paschæ Crucifixionis.

11 * Meschicho autem qui venerat, erat summus Pontifex bonorum quæ facta sunt. egressus est in magnum illud & perfectum tabernaculum quod non fuit manufactum, ex hisce creaturis.

12 * Neque ingressus est per sanguinem hircorum & vitulorum, sed per sanguinem ipsius introiuit semel in domum Sanctorum & inuenit redemptionem æternam.

13 * Si enim sanguis hircorum & taurorum, & cinis iuuencæ sparsus sanctificant eos qui impuri erant, & sanctificant ad carnis purificationem ipsorum:

4 * χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης·

5 * ὑπεράνω δὲ αὐτῆς χερουβὶμ δόξης, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος·

6 * τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες·

7 * εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ, καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων·

8 * τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν·

9 * ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα,

10 * μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι, καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, καὶ δικαιώμασι σαρκὸς, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

11 * Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, ἀχειροποιήτου, τουτέστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως·

12 * οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος, εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος.

13 * εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς διαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα·

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * Quanto magis igitur sanguis Christi qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, purgabit conscientiam nostram ab operibus mortuis ad seruiendum Deo viuenti?

15 * Propterea ipse fuit Mediator noui testamenti, vt per mortem suam pro redemptione eorum qui transgressi fuerant testamentum primum, vt illi promissionem consequantur qui vocati sunt ad hæreditatem æternam.

Crepusculo feriæ v. Secretorum.

16 * Vbi enim est testamentum, mors necesse est intercedat testatoris.

17 * Testamentum enim in mortuis confirmatum est: alioquin nondum valet, dum viuit qui testatus est.

18 * Quapropter nec primum quidem sine sanguine dedicatum est.

19 * Quum enim iniunctum fuisset omne mandatum à Mosche omni populo, ille Legem accipiebat sanguinem vitulorum & hircorum cum aqua & lana coccinea, & hyssopo, ipsum quoque librum & omnem populum aspergebat librum, & populum totum,

20 * Ac dicebat illis, Hic est sanguis testamenti illius quod iniunctum est à Deo.

21 * Quinetiam tabernaculum & omnia vasa ministerij ex eo sanguine aspergebat.

22 * Quandoquidem omnia fere in Lege, & sine sanguinis effusione non fit remissio.

23 * Necesse est ergo vt exemplaria quidem cælestium rerum his mundari: ipsa autem cælestia, melioribus hostijs quàm istis.

24 * Non enim in manufacta sancta Iesus introijt exemplaria verorum: sed in ipsum cælum, vt appareat nunc vultui Dei pro nobis.

25 * Neque vt sæpè offerat semetipsum, quemadmodum Pontifex intrat in Sancta, per singulos annos in sanguine alieno.

26 * Alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi: nunc autem semel in consummatione seculorum, ad destitutionem peccati, per hostiam suam apparuit.

14 * πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι;

15 * καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι, τῆς αἰωνίου κληρονομίας.

16 * Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διατιθεμένου.

17 * διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία· ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.

18 * ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται.

19 * λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισε,

20 * λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός.

21 * καὶ τὴν σκηνὴν δὲ τὴν πᾶσαν τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας, τὰ αἵματι ὁμοίως ἐράντισε.

22 * καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις.

23 * ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας.

24 * οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν· ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·

25 * οὐδ', ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ·

26 * ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται).

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 * Et quemadmodum statutum est hominibus vt semel moriantur, post verò hoc ipsorum, iudicium.

28 * Sic & Meschicho semel oblatus est, vt in seipso immolauit peccata multorum: iterùm autem sine peccatis apparebit ad salutem eorum qui ipsum præstolantur.

Dominica III. post Resurrectionem.

CAP. X.

1 SIquidem in Lege erat vmbra bonorum, & non ipsamet substantia rerum: idcircò etsi quotidiè sanctificata offerrentur, nunquam potuerunt perficere eos qui ipsa offerunt.

2 * Si enim perfecti essent, iam dia requiescent ab oblationibus suis, quoniam nec vllus plus agit esset eos conscientia ipsorum propter peccata, illorum, vnquam, qui semel fuerunt purificati essent.

3 * Sed in ipsis sacrificiis commemoratio peccatorum illorum quolibet anno.

4 * Nam impossibile est sanguinem taurorum & hircorum purgare peccata.

5 * Quapropter quum intraret in mundum, dixit: Victimas & oblationes noluisti, corpus autem induisti me.

6 * Et holocautomata quæ pro peccato non postulasti.

7 * Tunc dixi, Ecce ego venio: in capite libri scriptum est de me, Vt faciam Deus voluntatem tuam ô Deus.

8 * Superius, dicens, Sacrificia & oblationes, & combusta integra holocautomata, & pro peccatis, noluisti, illa tamen quæ secundùm Legem offeruntur.

9 * Et postea dixit, Ecce venio vt faciam voluntatem tuam Deus. Auferet primum, vt sequens statuat.

10 * Siquidem in hac voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Iesu Christi semel.

11 * Omnis enim summus Sacerdos præsto assisteret & ministraret quotidie, quum victimas offerebat quæ nunquam possunt auferre peccata.

12 * Hic verò vnam victimam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextera Dei,

13 quoniam reliquum est vt expectet donec ponantur inimici eius scabellum pedum eius.

14 * Quia oblatione vna consummauit in sempiternum sanctificatos.

15 * Testatur autem nobis & Spiritus sanctus. Postquam enim dixerat

16 * Hoc testamentum quod testabor ad eos post dies illos, dicit Dominus, Dabo leges meas in cordibus eorum, & in mentibus eorum scribam eas.

17 * Et quemadmodum statutum est hominibus semel mori, post hoc autem iudicium:

18 * Sic & Christus semel oblatus est ad multorum exhaurienda peccata. secundo sine peccato apparebit † expectantibus se, in salutem.

CAP. X.

1 VMbram enim habens Lex futurorum bonorum, nō ipsam imaginem rerum: per singulos annos eisdem ipsis hostijs quas offerunt indesinenter, nunquam potest accedētes perfectos facere:

2 * Alioquin cessassent offerri, ideò quòd nullam haberent vltrà conscientiam peccati, cultores semel mundati.

3 * Sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos fit.

4 * Impossibile enim est sanguine taurorum & hircorum auferri peccata.

5 * Ideò ingrediens mundum dicit: Hostiam & oblationem noluisti: corpus autem aptasti mihi.

6 * Holocautomata, & pro peccato nō tibi placuerunt.

7 * Tunc dixi, Ecce venio: in capite libri scriptum est de me: Vt faciam Deus voluntatem tuam.

8 * Superius dicens, Quia hostias & oblationes, & holocautomata, & pro peccato noluisti, nec placita sunt tibi, quæ secundùm Legem offeruntur.

9 * Tunc dixi, Ecce venio vt faciā Deus voluntatem tuam: aufert primùm, vt sequens statuat.

10 * In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Iesu Christi semel.

11 * Et omnis quidem Sacerdos præsto est quotidie ministrans, & easdem sæpè offerens hostias, quæ nunquam possunt auferre peccata.

12 * Hic autem vnam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextera Dei;

17 * καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις·

28 * οὕτω καὶ ὁ χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

ι'.

1 * Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς, οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι.

2 * ἐπεὶ οὐκ ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ κεκαθαρμένους·

3 * ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν.

4 * ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.

5 * διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι.

6 * ὁλοκαυτώματα, καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.

7 * τότε εἶπον, ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπταί περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου.

8 * ἀνώτερον λέγων, ὅτι θυσίαν, καὶ προσφορὰν, καὶ ὁλοκαυτώματα, καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ εὐδόκησας· αἵτινες κατὰ νόμον προσφέρονται·

9 * τότε εἴρηκε, ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι, τὸ θέλημά σου, ὁ θεός μου· ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ·

10 * ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν, διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 * καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας.

12 * αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ·

* שלשתיהם עוד אבא
* לכפר חלוים שאל
* אבא עבא קרב
* אבא עבא קרב
* השנה קום
* קום קום
* שכח יכל
* ואבא יחב

* לא נזר מסבתה רמא והוגא ולצפריא לסדכיו חטוהא ׃ ' סגל הנא כד ' עאל לעלמא אתר כדכתא ובקרבנא
* לא אבזיח מגרא דין ' אלבשתני ׃ ' ויקרא שלמא רחלף חסהא לא ' שאלת ׃ ' חדין אסרח רהא אלא אהא
* אנא דקריש כהנא כהיב עלי ראעבד ' צבונך אלהא ׃ ' סן לעל אסר רדבתא וקרקבנא ויקרא שלמא רחלף חסהא
* לא ' אביח הנון ' דשקרין בהוי בנסוהא ׃ ' ואתרה אסר רהא אהא ראעבר ' צבונך אלהא בחדא כשל
* לקריסיא ' ורקיס לרחתין ׃ ' כהנא נזר צבונה אתקדשן בקרבנא רפגרה וישתו קשיהא רחדא זכן ׃
* כלרב כהנא גיר ' ורקאם הנא ושמשא כליום הנון כהן רבתא סקרב הנא אילין ' רסן סהום לא ' סגדתין
* הוו ' ורגדין חסהא ׃ ' הנא דין מן רבתא קרב חלף חסהא ' ויתב על ימינא דאלהא לעלם ׃

' סום ' מות ' רוץ
' ובמצמו ׃ זכח ' חטא
' חיא ' קרא ' קום
' אל ' שוב ' עמד ' אבא
' מן עולם ׃ נוח
' עוד ' שקא נכה
' נשמה ' רבה זכה
' רבה זכה

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * Et expectat adhuc vsquedum ponãtur inimici eius scabellum sub pedibus eius.
14 * Vna enim oblatione perfecit in sempiternum sanctificatos.
15 * Contestatur autem nos & Spiritus sanctus. Postquam enim dixit:
16 * Hoc est testamentum quod testabor ad illos post dies illos, dicit Dominus, Dando leges meas in cordibus eorum, & in mentibus eorum superscribam eas.
17 * Et peccatorum & iniquitatum eorum iam non recordabor amplius.
18 * Vbi autem horum remissio: iam non est oblatio pro peccato.
19 * Habentes itaque fratres fiduciam in introitu Sanctorum in sanguine Christi:
20 * Quam initiauit nobis viam nouam & viuentem per velamen, id est, carnem suam:
21 * Et Sacerdotem magnum super domum Dei,
22 * Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda à conscientia mala, & abluti corpus aqua munda,
23 * Teneamus spei nostræ cõfessionem indeclinabilem (fidelis enim est qui repromisit:) * Et consideremus inuicem in prouocationem charitatis & bonorum operum:
25 * Non deserentes collectionẽ nostram, sicut consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, & tantò magis quantò videritis appropinquantem diem.
26 * Volvntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur pro peccatis hostia:
27 * Terribilis autem quædam expectatio iudicij & ignis æmulatio, quæ consumptura est aduersarios.
28 * Irritam quis faciens Legem Moysi, sine vlla miseratione, duobus vel tribus testibus moritur:
29 * Quantò magis putatis, deteriora mereri supplicia qui Filium Dei conculauerit, & sanguinem testamẽti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, & spiritui gratiæ contumeliam fecerit?

CAP. X.

1 * Vmbram enim habens lex futurorum bonorum, non ipsam imaginem rerum, per singulos annos eisdem hostiis quas offerunt assidue, neminem potest perfectum facere accedentem.
2 * Alioquin cessassent offerri, propterea quod cultores semel mundati nullam amplius conscientiam haberent peccatorum.
3 * Sed in illis commemoratio fit per singulos annos peccatorum.
4 * Impossibile enim est sanguine taurorum & hircorum auferri peccata.
5 * Propterea ingrediens mundum dicit: Hostiam & oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi.
6 * Holocausta pro peccato non placuerunt tibi.
7 * Tunc dixi: Ecce venio, in capite libri scriptum est de me, vt faciam Deus voluntatem tuam.
8 * Superius dicens: Quia hostias & oblationes & holocausta pro peccato noluisti, neque placuerunt tibi, quæ secundum legem offeruntur,
9 * Tunc dixit: Ecce venio vt faciam Deus voluntatem tuam. Auferet primum vt sequens confirmet.
10 * In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Iesu Christi semel.
11 * Et omnis quidem Sacerdos præsto est quotidie ministrans & easdem sæpe offerens hostias, quæ nunquam possunt auferre peccata.
12 * Hic autem vnam pro peccatis offerens hostiam in perpetuum sedet in dextera Dei,
13 * De cætero expectans, donec ponantur inimici eius scabellum pedum eius.
14 * Vna enim oblatione, consummauit in sempiternum sanctificatos.
15 * Contestatur autem nos & Spiritus sanctus. Postquam enim dixit:
16 * Hoc autem testamentum quod testabor ad illos post dies illos, dicit Dominus, Dando Leges meas in cordibus eorum, & in mentibus eorum superscribam eas.
17 * Et peccatorum & iniquitatum eorum iam non recordabor amplius.
18 * Vbi autem horum remissio: iam nõ est oblatio pro peccato.
19 * Habentes itaque fratres fiduciam in introitu Sanctorum in sanguine Christi:
20 * Quam initiauit nobis viam nouam & viuentem per velamen, id est, carnem suam:
21 * Et Sacerdotem magnum super domum Dei,
22 * Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda à conscientia mala, & abluti corpus aqua munda,
23 * Teneamus spei nostræ cõfessionem indeclinabilem (fidelis enim est qui repromisit:) * Et consideremus inuicem in prouocationem charitatis & bonorum operum:
25 * Non deserentes collectionẽ nostram, sicut consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, & tantò magis quantò videritis appropinquantem diem.
26 * Volvntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur pro peccatis hostia:
27 * Terribilis autem quædam expectatio iudicij & ignis æmulatio, quæ consumptura est aduersarios.
28 * Irritam quis faciens Legem Moysi, sine vlla miseratione, duobus vel tribus testibus moritur:
29 * Quantò magis putatis, deteriora mereri supplicia qui Filium Dei conculauerit, & sanguinem testamẽti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, & spiritui gratiæ contumeliam fecerit?

13 * τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν ὁ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ·
14 * μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους.
15 * μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι,
16 * αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος· διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς,
17 * καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.
18 * ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.
19 * ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ·
20 * ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν προσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
21 * καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ,
22 * προσερχώμεθα μετ' ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ
23 * κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ· πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος·
24 * καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης, καὶ καλῶν ἔργων·
25 * μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.
26 * Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία·
27 * φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.
28 * ἀθετήσας τις νόμον μωυσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει·
29 * πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 *Nouimus enim qui dixit, Mihi vindictam, & ego retribuam. Et iterum, Iudicabit Dominus populum suum.

31 *Magna est formido incidere in manus Dei viuentis.

32 *In memoriam itaque reuocate primos dies, in quibus illuminati, magnum certamen sustinuistis passionum.

33 *Et quidem facti estis spectacula, & opprobrio & oppressione.

*Et quum facti estis spectacula, & sortes fuistis hominum qui talia perferebant.

34 *Et dolorem passi estis propter vos in vinctis: & direptionem facultatum vestrarum cum gaudio sustinuistis, cognoscentes vos habere substantiam in cognoscatis vos habere substantiam præstantiorem, ac non pereuntem.

35 *Ne perderitis igitur fiduciam vestram quæ habetis, cui futura est multa merces.

36 *Nam patientia requiritur vobis vt exequamini voluntatem Dei, & reportetis promissum.

37 *Quoniam perpusillum est tempus, & modicum valde quo veniet ille qui venturus est, neque tardabit.

38 *Cæterùm iustus ex fide meâ viuet: quòd si præcidatur ei, non placebit animæ meæ.

Matutinis feriæ 11. Pallmis. & de Patribus.

39 *Nos autem non sumus subtractionis filij in perditionem, sed fidei in possessionem animarum nostrarum.

CAP. XI.

1 *Est autem fides certitudo de rebus quæ sperantur, argumentum non apparentium.

2 *In hac enim testimonium consecuti sunt senes.

3 *Et in hac extat testimonium de omnibus.

*Per fidem enim intelligimus aptata fuisse secula verbo Dei, & quæ non videntur extitisse ex ijs quæ non videntur.

4 *Per fidem obtulit Habel Deo, & præstantiorem quàm Cain, obtulit Deo: per quam testimonium consecutus est esse iustus, testimonium perhibente muneribus eius Deo, & per illam defunctus adhuc loquitur.

30 *οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος· καὶ πάλιν, κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.

31 *φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος.

32 *ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων·

33 *τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατιζόμενοι· τοῦτο δὲ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες.

34 *καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ μένουσαν.

35 *μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παῤῥησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην.

36 *ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.

37 *ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει, καὶ οὐ χρονιεῖ.

38 *ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ.

39 *ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν.

ια.

1 *Ἔστι δὲ πίστις, ἐλπιζομένων ὑποστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων.

2 *ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.

3 *πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι.

4 *πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ προσήνεγκε τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܬܪܥܝ ܐܒܪܗܡ ܟܕ ܩܪܐ ܠܗ ܠܡܐܙܠ ܠܐܬܪܐ ܕܗܘ ܥܬܝܕ ܠܡܣܒ ܠܐܪܬ ܝܪܬܐ ܘܢܦܩ ܠܐ ܝܕܥ ܐܝܟ ܐܙܠ ׃ ⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܬܓܝܪ ܒܐܪܥܐ ܕܐܬܚܕ ܠܗ ܐܝܟ ܒܐܪܥܐ ܕܢܟܪܝܐ ܘܒܡܫܟܢ ܥܡ ܝܨܚܩ ܘܥܡ ܝܥܩܘܒ ܒܢܝ ܒܝܬ ܡܫܟܢ ܥܡ ܗܢܘܢ ܕܝܪܬܘ ܥܡܗ ׃ ⁹
ܗܝ ܕܣܒܪ ܕܐܬܐ ܕܐܬܒܢܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ׃ ¹⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܣܪܐ ܥܩܪܬܐ ܩܒܠܬ ܚܝܠ ܠܡܬܥܒܕ ܙܪܥ ܘܝܠܕܬ ܒܙܒܢ ܕܥܬܝܪ ܗܘ ׃ ¹¹
ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܢ ܚܕ ܐܦ ܡܝܬ ܐܬܝܠܕ ܘܡܢ ܚܕ ܐܦ ܡܝܬ ܐܬܝܠܕ ܐܝܟ ܟܘܟܒܝ ܫܡܝܐ ܕܠܐ ܡܬܡܢܝܢ ܘܐܝܟ ܚܘܠܬܐ ܕܥܠ ܦܬܟ ܝܡܐ ׃ ¹²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܡܝܬܘ ܟܠ ܐܠܝܢ ܘܠܐ ܩܒܠܘ ܠܘܥܕܐ ܐܠܐ ܡܢ ܪܚܩ ܚܙܝܢ ܘܫܠܡ ܠܗ ܘܐܫܬܘܕܥ ܕܒܪ ܘܓܝܪ ܗܘ ܒܐܪܥܐ ׃ ¹³
ܗܠܝܢ ܕܐܡܪܝܢ ܗܠܝܢ ܡܠܬܐ ܡܘܕܥܝܢ ܕܓܝܪ ܐܢܘܢ ܗܢ ܕܒܥܝܢ ܐܪܥܐ ׃ ¹⁴
ܘܐܢ ܗܢ ܕܐܢܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܬܪܥܝ ܗܘ ܐܦ ܐܬܪܐ ܕܐܝܟ ܐܙܠ ׃ ¹⁵
ܗܫܐ ܐܝܟ ܕܐܢ ܐܬܪܐ ܕܐܝܟ ܐܙܠ ׃ ¹⁶
ܗܘ ܕܐܬܪ ܕܐܝܟ ܐܙܠ ׃ ¹⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܐܒܪܗܡ ܟܕ ܢܣܝܘܗܝ ܩܪܒ ܠܡܩܪܒ ܠܝܨܚܩ ׃ ¹⁸
ܕܐܡܪ ܕܒܝܨܚܩ ܢܬܩܪܐ ܠܟ ܙܪܥ ׃ ¹⁹
ܡܚܫܒ ܗܘ ܕܐܦ ܡܢ ܡܝܬܐ ܩܐܡ ܐܠܗܐ ׃ ²⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܝܨܚܩ ܒܪܟ ܠܝܥܩܘܒ ܘܠܥܣܘ ׃ ²¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܝܥܩܘܒ ܟܕ ܡܝܬ ܒܪܟ ܠܟܠ ܒܢܝ ܝܘܣܦ ׃ ²²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܝܘܣܦ ܟܕ ܡܝܬ ܐܦ ܥܠ ܦܬܓܡܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܡܪ ׃ ²³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܡܘܫܐ ܟܕ ܝܠܝܕ ܬܠܬ ܝܪܚܝ ܐܒܘܗܝ ׃ ²⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܡܘܫܐ ܟܕ ܪܒ ܗܘ ܣܪܒ ܠܡܬܩܪܐ ܒܪܬ ܦܪܥܘ ׃ ²⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܡܘܫܐ ܟܕ ܗܘ ܠܗ ܚܝܠ ܠܡܬܥܢܝ ܥܡ ܥܡܐ ܕܐܠܗܐ ׃ ²⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܡܘܫܐ ܟܕ ܚܫܒ ܥܠ ܚܣܝܪ ܒܪ ܡܫܝܚܐ ׃ ²⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܡܘܫܐ ܟܕ ܫܒܩ ܠܡܨܪܝܐ ׃ ²⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܡܘܫܐ ܟܕ ܥܒܕ ܦܨܚ ׃ ²⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܡ ܣܦ ׃ ³⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܪܚܒ ܙܢܝܬܐ ܠܐ ܐܒܕܬ ܥܡ ܕܚܠ ܠܐ ܐܬܦܪܥ ׃ ³¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܓܕܥܘܢ ܟܕ ܫܒܥ ܫܢܝ ܚܘܠ ܥܠ ܐܝܪܝܚܐ ׃ ³²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܓܕܥܘܢ ܟܕ ܩܛܠ ܠܡܕܝܢ ׃ ³³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܒܪܩ ܟܕ ܫܕܪ ܠܗ ܠܫܡܫܘܢ ׃ ³⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܝܦܬܐ ܟܕ ܪܕܦ ܐܝܟ ܐܙܠ ׃ ³⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܫܘܢ ܟܕ ܩܛܠ ܠܡܕܝܢ ׃ ³⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܝܠܝܕ ׃ ³⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܫܡܥ ܩܠܗ ܕܐܠܗܐ ׃ ³⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܡܫܚ ܠܡܠܟ ׃ ³⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܓܠܝܬ ׃ ⁴⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܫܐܘܠ ׃ ⁴¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܓܓ ׃ ⁴²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܢܝܪ ׃ ⁴³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁴⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܥܡܣܐ ׃ ⁴⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁴⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁴⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁴⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁴⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁵⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁵¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁵²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁵³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁵⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁵⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁵⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁵⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁵⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁵⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁶⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁶¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁶²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁶³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁶⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁶⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁶⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁶⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁶⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁶⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁷⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁷¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁷²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁷³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁷⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁷⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁷⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁷⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁷⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁷⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁸⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁸¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁸²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁸³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁸⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁸⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁸⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁸⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁸⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁸⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁹⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁹¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁹²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁹³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁹⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁹⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁹⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁹⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁹⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ⁹⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁰⁰

ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁰¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁰²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁰³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁰⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁰⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁰⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁰⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁰⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁰⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹¹⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹¹¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹¹²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹¹³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹¹⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹¹⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹¹⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹¹⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹¹⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹¹⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹²⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹²¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹²²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹²³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹²⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹²⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹²⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹²⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹²⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹²⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹³⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹³¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹³²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹³³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹³⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹³⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹³⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹³⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹³⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹³⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁴⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁴¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁴²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁴³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁴⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁴⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁴⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁴⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁴⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁴⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁵⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁵¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁵²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁵³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁵⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁵⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁵⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁵⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁵⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁵⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁶⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁶¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁶²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁶³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁶⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁶⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁶⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁶⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁶⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁶⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁷⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁷¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁷²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁷³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁷⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁷⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁷⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁷⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁷⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁷⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁸⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁸¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁸²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁸³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁸⁴
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁸⁵
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁸⁶
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁸⁷
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁸⁸
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁸⁹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁹⁰
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁹¹
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁹²
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁹³
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܦ ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܩܛܠ ܠܐܒܝܫܠܘܡ ׃ ¹⁹⁴
ܒܗܝܡ

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * Per fidem obtulit Abraham Iſaac, cùm tentaretur: & vnigenitum offerebat qui ſuſceperat repromiſſiones.

18 * Ad quem dictum eſt: Quia in Iſaac vocabitur tibi ſemen;

19 * Arbitrans quia & à mortuis ſuſcitare potens eſt Deus. vnde eum & in parabolam accepit.

20 * Fide, & de futuris, benedixit Iſaac, Iacob & Eſau.

21 * Fide, Iacob moriens, ſingulos filiorum Ioſeph benedixit: & adorauit faſtigium virgæ eius.

22 * Fide, Ioſeph moriens, de profectione filiorum Iſrael memoratus eſt: & de oſſibus ſuis mandauit.

Occiſionis puerulorum.

23 * Fide, Moyſes natus, occultatus eſt menſibus tribus à parentibus ſuis: eò quòd vidiſſent elegantem infantem, & non timuerunt regis edictum.

24 * Fide, Moyſes grandis factus negauit ſe eſſe filium filiæ Pharaonis:

25 * Magis eligens affligi cum populo Dei, quàm temporalis peccati habere iucunditatem,

26 * Maiores diuitias æſtimans theſauro Ægyptiorum, improperium Chriſti: aſpiciebat enim in remunerationem.

27 * Fide, reliquit Ægyptum: non veritus animoſitatē regis. inuiſibilem enim F tanquam videns ſuſtinuit.

28 * Fide, celebrauit Paſcha, & ſanguinis effuſionem: ne qui vaſtabat primitiua, tangeret eos.

29 * Fide, tranſierunt mare rubrum tanquam per aridam terram: quod experti Ægyptij, deuorati ſunt.

30 * Fide, muri Iericho corruerunt, circuitu dierum ſeptem.

31 * Fide, Rahab meretrix non perijt cũ incredulis: excipiens exploratores cum pace.

17 * πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ, πειραζόμενος· καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος·

18 * πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα·

19 * λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγεῖραι δυνατὸς ὁ θεός, ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.

20 * πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ.

21 * πίστει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησε, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.

22 * πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

23 * Πίστει Μωυσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως.

24 * πίστει Μωυσῆς μέγας γενόμενος, ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ,

25 * μᾶλλον ἐλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ, ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν,

26 * μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ. ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.

27 * πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν, ἐκαρτέρησε.

28 * πίστει πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν προσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα, θίγῃ αὐτῶν.

29 * πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς· ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι, κατεπόθησαν.

30 * πίστει τὰ τείχη Ἰερειχὼ ἔπεσε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.

31 * πίστει ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασι, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Propheterum, & Apostolorum & Patrum.

31 * Et quid adhuc dicam? Deficiet enim me tempus enarrantem de Gedeon, Barae, Sampson, Iephte, Dauid, Samuel, & Prophetis:

33 * Qui per fidem deuicerunt regna, operati sunt iustitiam, adepti sunt repromissiones, obturauerunt ora leonum:

34 * Extinxerũt impetum ignis, †effugauerunt aciem gladij, conualuerunt de infirmitate, fortes facti sunt in bello, castra verterunt exterorum:

35 * Acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos. alij autem distẽti sunt, non susc̃ipientes redemptionem, vt meliorem inuenirent resurrectionem.

36 * Alij verò ludibria & verbera experti, insuper & vincula & carceres:

37 * Lapidati sunt, secti sunt, tẽtati sunt, in occisione gladij mortui sunt, circuierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti:

38 * Quibus dignus non erat mundus, in solitudinibus errantes, in montibus & speluncis, & in cauernis terræ.

39 * Et hi omnes testimonio fidei probati, non acceperunt repromissionem,

40 * Deo pro nobis melius aliquid prouidente, vt non sine nobis consummarentur.

CAP. XII.

1 IDeoque & nos tantam habentes impositam nubem testium: deponentes A omne pondus & circumstans nos peccatum, per patientiam curramus ad propositum nobis certamen,

2 * Aspicientes in auctorem fidei, & consummatorem Iesum, qui pro posito sibi gaudio, sustinuit crucem, confusione contempta, atque in dextera sedis Dei sedet.

31 * Qui adhuc amplius dicam? mentem enim tempus habeo vt recitem de Gedeon, & Borok, deque Schemeheun, & de Iepthe, necnon Dauid, & Schemuel, de cæteris item Prophetis.

33 * Qui quidem per fidem deuicerunt regna, & operati sunt iustitiam, & receperunt promissiones, & obturauerunt os leonum:

34 * Et extinxerunt vim ignis, & euaserunt ab acie gladij, & valida facti sunt ex infirmitatibus, & fuerunt fortes in bello, & euerterunt castra hostium.

35 * Et reddiderunt mulieribus filios defunctorum ex resurrectione mortuorum. Alij autem in cruciatibus mortui sunt, neque liberarunt se liberatum iri, vt resurrectionem potiantiorem haberent.

36 * Alij verò ludibriis & verberibus expositi sunt: alij in vinculis & carceribus detenditi sunt.

37 * Alij lapidibus obruti, alij diffissi sunt gladij mortui sunt, alij oberrarunt in melotis pellibus ouilis & caprinis, cùm egeni, & oppressi & conquassati.

38 * Viri quibus indignus erat mundus, & fuerunt veluti errantes in deserto & montibus, & in speluncis, & cauernis terræ.

39 * Atque hi omnes, quum de testimonium in fide eorum, non acceperunt promissionem.

40 * Quoniã Deus prospexit in nostrum, ne sine nobis consummarentur.

CAP. XII.

1 QUamobrem quum & nobis tam sint testes, qui nubium in modum circumdique sepiunt nos, abijciamus & nos omne, & peccatum quod semper nobis impedit, & per patientiam curramus ad certamen, quod propositum est nobis.

2 * Et respiciamus in Iesum qui fidei principium & perfector fidei nostræ, qui pro gaudio quod habebat, sustinuit crucem, de ignominiam contempsit, ad dexteram sedis Dei consedit.

32 * Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει γὰρ με διηγούμενον ὁ χρόνος, περὶ Γεδεών, Βαρὰκ τε καὶ Σαμψών, καὶ Ἰεφθάε, Δαβίδ τε καὶ Σαμουὴλ, & τῶν προφητῶν·

33 * οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων,

34 * ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων.

35 * ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν.

36 * ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς.

37 * ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι,

38 * ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς.

39 * καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν,

40 * τοῦ θεοῦ περί ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

ιβ'.

1 * Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, διὰ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,

2 * ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας· ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quum fit indignatio, ac de Iioub iusto.

3 * Videte ergo quantas sustinuerit à peccatis illis qui animæ suæ [filiabus] vestris adulterium ne tedeat vos neue remittatur vestro animo.

4 * Nondum peruenistis vsque ad sanguinem in certamine quod sit aduersus peccatum.

5 * Et obliti estis doctrinæ illius quam vobis ti filijs diximus vobis, Fili mi ne negligas correptionem Domini, neue conferaris animo, quum ab eo argueris.

6 * Quem enim diligit Dominus, castigat: flagellat filios illos quibus bene vult.

7 * Sustinete igitur correptionem, quia quidem tanquam apud filios agit apud vos Deus. Quis enim est filius quem non castigat pater ipsius?

8 * Quòd si absque illa castigatione vllo quilibet castigatur, estis extranei non filij.

9 * Quòd si patres nostri qui erant secundùm carnem, castigauerunt nos, reuereriti reueriti; quanto magis ergo debemus obedire patri ipsorum Spirituum vt viuamus?

10 * Illi enim ad modicum tempus pro voluntate lebant; erudiebant nos; Deus autem ad vtilitatem auxilio vt participes efficiamur Sanctificationis ipsius.

11 * Omnis porrò castigatio ad præsentem pus non existimatur esse gaudij, sed mœroris: ad extremum verò fructum pacatissimum nis: ad extremum verò fructus pacatissimi iustitiæ datura est illis qui per ipsam exercitati fuerint.

Oblatio Quadragesimalis.

12 * Quapropter manus vestras roborate & genua vestra nutantia confirmate.

13 * Et semitas rectas facite pedibus vestris, ne membrum claudum aberret: sed potius cum omnibus, & ad sanctimoniam illa restituatur. * Curate ad pacem cum omnibus, & ad sanctimoniam illa quæ nemo videt Dominum nostrum.

15 * Et cauete ne quis reperiatur vester expers gratiæ Dei: vel ne qua radix amaritudinis tudinum producat solium & perturbet vos, eoque multi contaminentur.

16 * Aut ne quis inueniatur inter vos fornicator & remissus sicut Esau qui propter vnam escam vendidit summum ius primogeniti.

Translat. B. Hieronymi. EPIST. AD HEBR. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΕΒΡ. ιβ. 477

3 * Recogitate enim eum qui talem sustinuit à peccatoribus aduersum semetipsum contradictionem: vt ne fatigemini, animis vestris deficientes.

4 * Nondum enim vsque ad sanguinem restitistis, aduersus peccatum repugnantes.

5 * Et obliti estis consolationis, quæ vobis, tanquam filiis loquitur, dicens: Fili mi, noli negligere disciplinam Domini: neque fatigeris dum ab eo argueris.

6 * Quem enim diligit Dominus, castigat: flagellat autē omnem filium quem recipit.

7 * In disciplina perseuerate: Tanquam filiis vobis offert se Deus: quis enim filius, quem non corripit pater?

8 * Quòd si extra disciplinam estis, cuius participes facti sunt omnes: ergo adulteri, & non filij estis.

9 * Deinde patres quidem carnis nostræ, eruditores habuimus, & reuerebamur eos: num multò magis obtemperabimus Patri spirituum, & viuemus?

10 * Et illi quidem in tempore paucorum dierum, secundùm voluntatem suā erudiebant nos: hic autem ad id quod vtile est, in recipiendo sanctificationem eius.

11 * Omnis autem disciplina in præsenti quidem videtur non esse gaudij, sed mœroris: postea autem fructum pacatissimū exercitatis per eam, Treddet iustitiæ. * Propter quod remissas manus & soluta genua erigite:

12 * Et gressus rectos facite pedibus vestris: vt non claudicans quis erret, magis autem sanetur.

13 * Pacem sequimini cum omnibus, & sanctimoniam: sine qua nemo videbit Deum:

14 * Contemplantes nequis desit gratiæ Dei: ne qua radix amaritudinis sursum germinans impediat, & per illam inquinentur multi.

15 * Nequis fornicator aut profanus vt Esau: qui propter vnam escam vendidit primitiua sua.

3 * διαλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

4 * οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι.

5 * καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται, υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου, ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος.

6 * ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος, παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.

7 * εἰ παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γὰρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ;

8 * εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί.

9 * εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτάς, καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν;

10 * οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον· ὁ δὲ, ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ.

11 * Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.

12 * διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε,

13 * καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.

14 * εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον,

15 * ἐπισκοποῦντες μήπως ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μήτις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ, καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσι πολλοί.

16 * μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * Scitis enim quoniam & postea cupiens hæreditare benedictionem, reprobatus est: non enim inuenit pœnitentiæ locum, quanquam cum lachrymis inquisisset eam.

18 * Non enim accessistis ad tractabilem mõtem, & † accensibilem ignem, & turbinem & caliginem, & procellam,

19 * Et tubæ sonum, & vocem verborum: quam qui audierunt, excusauerunt se, ne eis fieret verbum.

20 * (Non enim portabant quod dicebatur, Et si bestia tetigerit montem, lapidabitur.

21 * Et ita terribile erat quod videbatur, Moyses dixit: Extertitus sum & tremebundus.)

22 * Sed accessistis ad Sion montem, & ciuitatem Dei viuentis, Ierusalem cælestem, & multorum millium angelorum frequentiam.

23 * Et ecclesiam primitiuorum, qui conscripti sunt in cælis, & iudicem omnium Deum; & † Spiritus iustorum perfectorum:

24 * Et testamenti noui Mediatorem Iesum, & sanguinis aspersionem melius loquentem quàm Abel.

25 * Videte, ne recusetis loquentem. Si enim illi non effugerunt, recusantes eum qui super terram loquebatur: multò magis nos, qui de cælis loquentem nobis, auertimus.

26 * Cuius vox mouit terram tunc: nunc autem repromittit, dicens, Adhuc semel, & ego mouebo non solùm terram, sed & cælum.

27 * Quod autem Adhuc semel dicit: declarat mobilium trãslationem tanquam factorum, vt maneant ea quæ sunt immobilia.

28 * Itaque regnum immobile suscipientes, habemus gratiam: per quam seruiamus placentes Deo, cum metu & reuerentia:

29 * Etenim Deus noster ignis consumens est.

17 * ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρε, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

18 * οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ, καὶ γνόφῳ, καὶ σκότῳ, καὶ θυέλλῃ,

19 * καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον.

20 * οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, καὶ Ἐὰν θὴρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται,

21 * καὶ, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωυσῆς εἶπεν, ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος.

22 * ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων πανηγύρει,

23 * καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων τῶν ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων,

24 * καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ.

25 * βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον, τὸν ἐπὶ γῆς χρηματίζοντα· πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανοῦ ἀποστρεφόμενοι·

26 * οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται, λέγων, Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.

27 * τὸ δέ, Ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα.

28 * Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ μετ' αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας.

29 * καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XIII.

1 CHaritas fraterna permaneat in vobis.
2 *Et dilectionis peregrinorum nolite oblivisci: per hanc enim placuerunt quidam, quamvis non sentirent, Angelis.
3 *Memores estote eorum qui vinciuntur, tanquam simul vincti: & laborantium, tanquam & ipsi in corpore morantes.
4 *Honorabile connubium in omnibus, & thorus immaculatus. Fornicatores enim & adulteros iudicabit Deus.
5 *Sint mores sine auaritia; contenti præsentibus. ipse enim dixit: Non te deseram, neque derelinquam.
6 *Ita vt confidenter dicamus: Dominus mihi adiutor: & non timebo quid faciat mihi homo.
7 *Mementote præpositorum vestrorum, qui vobis locuti sunt verbum Dei: quorum intuentes exitum conuersationis, imitamini fidem.
8 *Iesus Christus heri & hodie: ipse & in secula.
9 *DOCTRINIS variis & peregrinis nolite abduci. Optimum est enim gratia stabiliri cor, non escis: quæ non profuerunt ambulantibus in eis.
10 *Habemus altare: de quo edere non habent potestatem qui tabernaculo deseruiunt.
11 *Quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato in Sancta per Pontificem, horum corpora cremantur extra castra.
12 *Propter quod & Iesus, vt sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est.
13 *Exeamus igitur ad eum extra castra: improperium eius portantes.
14 *Non enim habemus hîc manentem ciuitatem: sed futuram inquirimus.
15 *Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper Deo, id est, fructum labiorum confitentium nomini eius.

Hora nona Paraskeues Constitutionis, & de Sacerdotibus.

*Doctrinis peregrinis & variis nolite abduci. Optimum est enim gratia stabiliri cor nostrum, & non per escas: quæ non profuerunt ambulantibus in eis.
*Habemus autem altare: de quo edere non habent potestatem qui tabernaculo deseruiunt.
*Siquidem animalium illorum, quorum inferebat sanguinem summus Pontifex pro peccatis, in eadem Sanctuarij pro peccatis, corpora comburebatur extra castra.
*Propter quod & Iesus, vt sanctificaret populum suum per suum sanguinem, passus est extra ciuitatem passus est.
*Exeamus igitur ad eum extra castra, improperium eius portantes.
*Enimuerò nos quoque, exeuntes ad eum extra castra induti opprobrio ipsius.
*Non enim habemus ciuitatem hîc permanentem, sed in futurum illam inquirimus.
*Per ipsum itaque [offeramus] hostias laudis semper Deo, [fructus] labiorum confitentium nomini eius.

CAP. XIII.

ιγ'.

1 CHaritas fraternitatis maneat in vobis.
2 *Et hospitalitatem nolite obliuisci, per hanc enim placuerunt quidam angelis hospitio receptis.
3 *Mementote vinctorum, tanquam simul vincti: & non̄ timebo quid faciat mihi homo.
4 *Honorabile connubium in omnibus, & thorus immaculatus. Fornicatores enim & adulteros iudicabit Deus.
5 *Sint mores sine auaritia; contenti præsentibus. ipse enim dixit: Non te deseram, neque derelinquam.
6 *Ita vt confidenter dicamus: Dominus mihi adiutor: & non timebo quid faciat mihi homo.
7 *Mementote præpositorum vestrorum, qui vobis locuti sunt verbum Dei: quorum intuentes exitum conuersationis, imitamini fidem.
8 *Iesus Christus heri & hodie: ipse & in secula.
9 *DOCTRINIS variis & peregrinis nolite abduci. Optimum est enim gratia stabiliri cor, non escis: quæ non profuerunt ambulantibus in eis.
10 *Habemus altare: de quo edere non habent potestatem qui tabernaculo deseruiunt.
11 *Quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato in Sancta per Pontificem, horum corpora cremantur extra castra.
12 *Propter quod & Iesus, vt sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est.
13 *Exeamus igitur ad eum extra castra: improperium eius portantes.
14 *Non enim habemus hîc manentem ciuitatem: sed futuram inquirimus.
15 *Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper Deo, id est, fructum labiorum confitentium nomini eius.

ιγ'.

1 *Η φιλαδελφία μενέτω.
2 *τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους.
3 *μεμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.
4 *τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός.
5 *ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, οὐ μή σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλίπω.
6 *ὥστε θαῤῥοῦντας ἡμᾶς λέγειν, κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.
7 *μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν.
8 *ἰησοῦς χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.
9 *Διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ περιφέρεσθε. καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες.
10 *ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.
11 *ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα καίονται ἔξω τῆς παρεμβολῆς.
12 *διὸ καὶ ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε.
13 *τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες.
14 *οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.
15 *δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ θεῷ, τοῦτέστι, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 ✱ Nec obliuiscamini communicationis & eleemosynarum: talibus enim hostijs promeretur Deus.
17 ✱ Obedite gubernatoribus vestris, & subijcite eis. Ipsi enim vigilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri: vt cum gaudio hoc faciant & non gementes, hoc enim non expedit vobis.
18 ✱ Orate pro nobis. Confidimus enim quia habemus bonam conscientiam, in omnibus volumus bene conuersari.
19 ✱ Vehementer obsecro vos vt hoc faciatis, quò citiùs restituar vobis.
20 ✱ Ille autem Deus pacis qui eduxit de mortuis pastorem magnum ouium, in sanguine testamenti æterni, Dominum nostrum Iesum Christum,
21 ✱ Aptet vos in omni bono, vt faciatis eius voluntatem, faciens in vobis quod placeat coram se per Iesum Christum: cui est gloria in secula seculorum. Amen.
22 ✱ Rogo autem vos fratres, vt sufferatis verbum solatij. Etenim perpaucis scripsi vobis.
23 ✱ Cognoscite fratrem Timotheum dimissum, cum quo si celerius venerit) videbo vos.
24 ✱ Salutate omnes præpositos vestros, & omnes sanctos. Salutant vos de Italia fratres.
25 ✱ Gratia cum omnibus vobis. Amen.

16 ✱ τῆς δὲ εὐποιΐας & κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις διαρεσκεῖται ὁ θεός.
17 ✱ πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπείκετε. αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.
18 ✱ προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. πεποίθαμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.
19 ✱ περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.
20 ✱ ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τὸν μέγαν τῶν προβάτων ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν,
21 ✱ καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ· ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.
22 ✱ παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν.
23 ✱ γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον· μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.
24 ✱ ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.
25 ✱ ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου.

16 ✱ ولا تنسوا الصنيعة والمواساة فان بمثل هذه الذبايح يرتضي الله.
17 ✱ اسمعوا لرؤساكم واخضعوا لهم فانهم هم يسهرون على انفسكم كما يجب ان يعطوا حساب ذلك حتى يفعلوا ذلك بفرح ولا يفعلوا بانين فان هذا لا ينفعكم.
18 ✱ صلوا لاجلنا فاننا نثق اننا قد صار لنا ضمير صالح في كل شيء ونحب ان نسلك بالصلاح في كل شيء.
19 ✱ واطلب اليكم اكثر ان تفعلوا هذا حتى اسرع في ردي اليكم.
20 ✱ واما الله اله السلام الذي اصعد من الاموات راعي الخراف العظيم بدم العهد الابدي ربنا يسوع المسيح
21 ✱ يكملكم في كل عمل صالح لتعملوا مشيته صانعا فيكم ما يرضيه امامه بيسوع المسيح الذي له المجد الى ابد الدهور امين.
22 ✱ واطلب اليكم ايها الاخوة ان تحتملوا كلمة الوعظ فاني انما كتبت اليكم بكلمات قليلة.
23 ✱ اعلموا ان اخانا تيموثاوس قد اطلق معه ان اتى سريعا ارى وجوهكم.
24 ✱ سلموا على جميع رؤسائكم وعلى جميع القديسين يسلم عليكم الذين من ايطالية.
25 ✱ النعمة مع جميعكم امين.

الى العبرانيين كتبت من ايطالية بيد تيموثاوس

16 ✱ ולא תשכחון לעשות טובה ולתת צדקה לפני אלהים כי בכל אלה יתרצה אלהים׃
17 ✱ שמעו למנהיגיכם והיו נכנעים להם כי הם שוקדים על נפשותיכם כאשר יתחייבו לתת דין וחשבון ועל כן עשו זאת בשמחה ולא באנחה כי אין זה מועיל לכם׃
18 ✱ התפללו בעדנו כי אנחנו בוטחים שיש לנו מצפון טוב בכל דבר ורוצים אנחנו להתנהג בכל דבר בישרה׃
19 ✱ ואני מבקש מכם ביותר שתעשו כן כדי שאשוב אליכם במהרה׃
20 ✱ ואלהי השלום אשר העלה מן המתים את הרועה הגדול של הצאן בדם הברית הנצחית אדוננו ישוע המשיח׃
21 ✱ יכשיר אתכם בכל מעשה טוב לעשות את רצונו עושה בכם את אשר ישר בעיניו בישוע המשיח אשר לו הכבוד לעולמי עולמים אמן׃
22 ✱ ואני מבקש מכם אחי והנשרון רחשכון במלתא דבגינא מטל רבעיתיכון׃
23 ✱ דעו נא אחינו כי שלח עמו ואם יבוא במהרה אראה פניכם׃
24 ✱ שלמו נא לכל מנהיגיכם ולכל הקדושים ישלמו עליכם אחינו מאיטליא׃
25 ✱ חסד אלהים עמכם כולכם אמן׃

אל העברים נכתב מאיטליא ביד טימותיוס׃

Sed tu virgo Christi Eustochium, dum à me impensiùs Scripturæ veritatem inquiris, meam quodammodo senectutem inuidorum dentibus corrodendam exponis, qui me falsarium corruptoremque sanctarum pronunciant Scripturarum. Sed ego in tali opere nec æmulorum meorum inuidentiam pertimesco, nec sanctæ Scripturæ veritatem poscentibus denegabo.

ARGVMENTVM IN EASDEM.

IACOBVS, Petrus, Iohannes & Iudas septem Epistolas ediderunt, tam mysticas, quàm succinctas & breues pariter ac longas; breues in verbis, longas in sententiis, vt rarus sit qui non in earum cæcutiat lectione.

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM CANONICAM BEATI IACOBI APOSTOLI.

IACOBVS *Apostolus sanctum instruit clerum de cultura cælestium præceptorum, & regula catholicæ observantiæ, & de inuictæ patientiæ maiestate, & de reuelatione plurimorum, & de mendacio magistrorum.*

PROLOGVS IN SEPTEM EPISTOLAS CANONICAS.

NON ita est ordo apud Græcos qui integrè sapiunt, fidemque rectam sectantur, Epistolarum Septem, quæ Canonicæ nuncupantur, sicut in Latinis codicibus inuenitur: vt quia Petrus et Iohannes in ordine Apostolorũ, primæ sint etiam eius epistolæ in ordine cæterarum. Sed licut Euangelistas dudum ad veritatis lineam correximus: ita has proprio ordini Deo iuuante reddidimus. Nam enim prima earum vna Iacobi, duæ Petri, tres Iohannis, & Iudæ vna. Quæ si sicut ab eis digestæ sunt, ita quoque ab interpretibus fideliter in Latinum verterentur eloquium, nec ambiguitatem legentibus facerent, nec sermonum sese varietas impugnaret, illo præcipuè loco vbi de vnitate Trinitatis in Iohannis epistola positum legimus, in qua etiam ab infidelibus translatoribus multum errantium fidei veritate comperimus: trium tantummodo vocabula, hoc est aquæ, sanguinis, & spiritus in editione ponentibus, & Patris, Verbíque ac Spiritus testimonium omittentibus; in quo maxime fides Catholica roboratur, & Patris, & Filij, & Spiritus sancti, vna diuinitatis substantia confitetur. In cæteris verò Epistolis quantum à nostra aliorum distet editio, Lectoris prudentiæ derelinquitur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. III. Interpr. Syriaca.

IN NOMINE DOMINI NOSTRI IESCHVA MESCHICHA sigillamus tres Epistolas Iaakoub, & Petri, & Iouchanon.

EPISTOLA IACOBI APOSTOLI.

GVIDONE FABRICIO BVRGIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Commemoratione Martyrum.

CAP. I.

1 IAAKOVB seruus Dei & Domini nostri Iesu Christi Messiahæ, duodecim tribubus quæ dispersæ sunt in integritate, Pax vobis.

2 Omne gaudium existimate fratres mei, quum incidetis in tentationes multas & varias:

3 Scientes probationem illam fidei vestræ parare vobis patientiam.

4 Patientia autem habebit opus consummatum, vt sitis perfecti & consummati, & ne quid desit vobis.

5 Si quis autem ex vobis indiget sapientia, postulet à Deo ipso qui dat omnibus affluenter, nec exprobrat, & dabitur ei.

6 Postulet autem cum fide non hæsitans: qui enim hæsitat, assimilatur fluctibus maris quos commouet ventus.

7 Neque existimet homo ille quòd accipiet aliquid à Domino:

8 Vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis.

9 Glorietur autem frater humilis in limitate sua,

10 Diues autem in humilitate sua, quia sicut flos herbæ, ita præterit.

11 Exoritur enim Sol cum ardore, & arefacit herbam & flos eius cadit, & decor vultus illius perit: sic & diues in viis suis marcescet.

12 Beatus vir qui sustinet tentationem: quia cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ quam promisit Deus diligentibus se.

13 Ne quis cum tentatur, A Deo tentor. Deus enim non tentatur malis, & ipse neminem tentat.

14 Sed vnusquisque à concupiscentia sua tentatur, & allicitur, abstractus.

15 Porrò hæc concupiscentia cùm conceperit parit peccatum: peccatum autem quum consummatum est, generat mortem.

16 Nolite errare fratres mei dilectissimi.

Canonica

EPISTOLA †CATHOLICA B. IACOBI APOSTOLI.

CAP. I.

1 IACOBVS Dei & Domini nostri Iesu Christi seruus, duodecim tribubus quæ sunt in dispersione, salutem.

2 Omne gaudiũ existimate fratres mei, cùm in tentationes varias incideritis:

Rom. 5. Iac. 1. 3 Scientes quòd probatio fidei vestræ patientiam operatur. 4 Patientia autem opus perfectum habeat: vt sitis perfecti & integri, in nullo deficientes.

5 Si quis autem vestrum indiget sapientia, postulet à Deo quidat omnibus affluenter, & non improperat: & dabitur ei. 6 Postulet autẽ in fide nihil hæsitans. qui enim hæsitat, similis est fluctui maris, qui à vento mouetur & circunfertur.

Matth. 21. Marc. 11. Luc. 17. 1. Cor. 13. Iac. 4. 1. Ioan. 2. 7 Non ergo æstimet homo ille quòd accipiat aliquid à Domino.

8 Vir duplex animo inconstans est in omnibus vijs suis.

9 Glorietur autem frater humilis, in exaltatione sua.

10 Dũes autem, in humilitate sua; quoniam sicut flos fœni transibit.

11 Exortus est enim Sol cum ardore, & arefecit fœnum, & flos eius decidit, & decor vultus eius deperijt: ita & diues in itinetibus suis marcescet.

Vid. 102. 1. 19. Eccl. 14. 18. Hab. 2. 4. Prov. 8. 34. Luc. 11. 28. Iac. 5. 11. Deut

12 Beatus vir qui suffert tentationem: quoniam cùm probatus fuerit, accipiet coronam vitæ: quam repromisit †Dominus diligentibus se.

13 Nemo cùm tentatur, dicat quoniam à Deo tentatur. Deus enim intentator malorum est: ipse autem neminẽ tentat.

14 Vnusquisque verò tentatur à concupiscentia sua abstractus & illectus.

15 Deinde concupiscentia cùm conceperit, parit peccatũ. peccatum verò cùm C consummatum fuerit, generat mortem.

16 Nolite itaque errare fratres mei dilectissimi.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

κεφ. α.

1 ΙΑΚΩΒΟΣ θεοῦ & κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν.

2 πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις·

3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν.

4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι.

5 εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ οὐκ ὀνειδίζοντος· καὶ δοθήσεται αὐτῷ.

6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ.

7 μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου.

8 ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.

9 καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ.

10 ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ· ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.

11 ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

12 μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, ὅτι ἀπὸ θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα.

14 ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος.

15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

16 μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί.

יעקב

בשם מרן וישוע משיחא חתמינן תלת אגרן דיעקוב ופטרוס ויוחנן׃

1 יעקובס עבדא דאלהא ומרן דישוע משיחא לתרעסרא שרכן דבזרעין בעממא שלם׃
2 חדוא חדוא חזוא אחיי כד בכתישן סגיאא אתון משתלמין׃
3 ידעין אנחון גיר דבוקנא דהימנותא מקנא לכנא דתהוי לכון שלים ומהימן ולא חסיר מן אלהא הורייתא לכל פשיטאית ולא מחסד ומתיהבא לה׃
4 ולא נסבר הו ברנשא דנסב חלם מן מרניא ׃ איכא דפליג ברעותה ושגיש בלחין אורחתה׃
5 ולא נסבר הו ברנשא דנסב חלם מן מרניא ׃ איכא דפליג ברעותה ושגיש בלחין אורחתה׃
6 נשתחרר זין אחא סביכא ברומרמה ׃ ועייכא בסוכבה מטל דאיך חבבא דעסבא חכנא עבר׃
7 דנח גיר שמשא בחומה וסובב לה לעסבא והבבה נפל ושופרא דחזוא אבד הבנא אף שחירא תנא בהתפכחתה׃
8 סוכוהי לבבא דסכיר נסיכיא דקא דאתחר נסב כלילא דחיא הו דמלך אלהא לאוליך דרחמין לה׃
9 לא נאמר אנש כד סחנסא דמן אלהא סחנסא אנא אלהא גיר לא סנני בישיא והו לאנש לא סנסא׃
10 אלא אנש אנש מן נחשה ומתחדבר ומתנגר׃
11 והנא דנפא חמשיא דין קא דאתנפית חלגא סוחאו לא חשטן אחי חביבא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * Omne donum bonum & perfectum de-
pernis est, descendens à Patre luminum, apud
quem nulla est transmutatio, nec vicissitudinis
quidem vicissitudinis.
18 * Is voluit, & genuit nos sermone ve-
ritatis, vt simus primitiæ rerum ab eo creā-
tarum.
19 * Itaque ô vos fratres mei dilectissimi, vnus-
quisque vestrum sit velox ad audiendum, &
tardus ad loquendum, tardiusque ad iracun-
dum.
20 * Ira enim viri, iustitiam Dei non perfi-
cit.
21 * Quapropter procul expellatis à vobis
omnem immunditiem, & malitiæ abundantiam
malitiæ, & cum mansuetudine excipite verbum
illud naturæ nostræ insitum, quod potens
est seruare ipsas animas vestras.

Dominica 11. post Epiphaniam.

22 * Cæterùm estote effectores sermonis, &
non auditores tantùm, neque decipientes
metipsos.
23 * Si quis enim fuerit auditor sermonis &
non effector, hic similis est illi qui speculo
tum suum in speculo.
24 * Aspexit enim seipsum & profectus
25 oblitus est qualis esset. * Qui autem in-
spicit in Legem perfectam, quæ est libertatis,
& permanet in ea, nec est auditor oblitiosus
vt oblitiscatur, sed effector operis: hic
beatus erit in opere suo.
26 * Quòd si quis existimet se religiosum
& non continet linguam suam, sed seducit
in errorem cor suum, istius vana est reli-
gio.
27 * Ministerium enim purum & im-
coram Deo patre illud est, Visitare pupillos
& viduas in afflictionibus ipsorum, & se-
uare seipsum à mundo immaculatum.

CAP. II.

1 FRatres mei ne cum acceptione personarum habeatis
fidem Domini nostri Iesu Christi gloriæ.
2 * Nam si quis introierit in conuentum ves-
trum vir aureum annulum habens in
perpulchra vestimenta, introierit autem &
cum vestimento sordido:

17 * Omne datum optimum, & omne do-
num perfectum, desursum est, descen-
dens à Patre luminum, apud quem non
est transmutatio, nec vicissitudinis ob-
umbratio.
enim 18 * Volūtatiè† genuit nos verbo veritā-
tis, vt simus initium aliquod creaturæ
eius.
Ps. 115. 2. esr. 19 * Scitis fratres mei dilectissimi, Sit au-
tem omnis homo velox ad audiendum:
tardus autem ad loquendum, & tardus
ad iram.
20 * Ira enim viri, iustitiam Dei non ope-
ratur.
21 * Propter quod abijcientes omnem
immunditiam & abundantiam malitiæ,
in mansuetudine susciptte insitum ver-
bum, quod potest saluare animas vestras.

Matt. 7. b. Rom. 2. 13. 1. Cor. 7. 19. Gal. 5. 6. 6. 15.

22 * Estote autem factores verbi, & 22
non auditores tantùm: fallentes vos-
metipsos.
23 * Quia si quis auditor est verbi, & nō 23
factor: hic comparabitur viro conside-
ranti vultum natiuitatis suæ in speculo.
24 * Considerauit enim se, & abijt, & sta- 24
tim oblitus est qualis fuerit.
25 * Qui autem perspexerit in Legē per- 25
fectæ libertatis, & permanserit in ea, non
auditor obliuiosus factus, sed factor
operis: hic beatus in facto suo erit.
26 * Si quis autem putat se religiosum 26
esse, non refrenans linguam suam, sed se-
ducens cor suum: huius vana est religio.
27 * Religio munda & immaculata apud 27
Deum & Patrem, hæc est, Visitare pu-
pillos & viduas in tribulatione eorum:
& immaculatum se custodire ab hoc
seculo.

CAP. II.

1 FRatres mei, nolite in personarū acce-
ptione habere fidem Domini nostri A
Iesu Christi gloriæ.
2 * Etenim si introierit in conuentum
vestrum vir aureum annulum habens in
veste candida, introierit autem & pau-
per in sordido habitu:

17 * πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν
ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ᾽ ᾧ οὐκ
ἔνι παραλλαγὴ, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα.
18 * βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶ-
ναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
19 * ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, ἔστω πᾶς ἄνθρω-
πος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς
ὀργήν.
20 * ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς, δικαιοσύνην θεοῦ οὐ κατεργάζεται.
21 * διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κα-
κίας, ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνά-
μενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

22 * Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ, παρα-
λογιζόμενοι ἑαυτούς.
23 * ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶ, καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος
ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ
ἐν ἐσόπτρῳ.
24 * κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν, καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπε-
λάθετο ὁποῖος ἦν.
25 * ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας,
καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενό-
μενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιή-
σει αὐτοῦ ἔσται.
26 * εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς ἐν ὑμῖν εἶναι, μὴ χαλιναγω-
γῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου
μάταιος ἡ θρησκία.
27 * θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῷ καὶ πα-
τρὶ αὕτη ἐστὶν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ
θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

β.

1 * Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν
πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης.
2 * ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυ-
σοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς
ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι,

17 * ܟܠ ܡܬܬܐ ܛܒܬܐ ܘܟܠ ܡܬܢܬܐ ܫܠܡܬܐ ܡܢ ܠܥܠ ܢܚܬ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܐ ܕܢܗܝܪܐ ܕܠܝܬ ܠܘܬܗ ܫܚܠܦܐ ܘܠܐ ܛܠܠ ܕܫܢܝܢܐ ܐܦ ܠܐ ܚܕ ܡܢ ܐܠܝܢ ܕܫܢܝܢ ܐܢ ܐܝܬ ܒܗ ܫܚܠܦܐ ܐܘ

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * Et reſpexeritis in illum qui indutus eſt veſtimentis, ac dixeritis ei, Tu ſede hic bene: pauperi verò dicatis, Tu ſta illic, aut ſede hic ante ſcabellum pedum meorum.

4 * Nonne diuiſi eſtis vobis in animabus veſtris, & facti eſtis interpretes malarum cogitationum?

5 * Audite fratres mei dilecti, nonne pauperes mundi huius, diuites autem in fide elegit Deus, vt ſint hæredes in regno quod promiſit Deus iis qui ipſum diligunt?

6 * Vos autem contemptui habuiſtis pauperem. Nonne diuites efferunt ſeſe ſuper vos, ipſique trahunt vos ad domum iudicii?

7 * Nonne ipſi obloquuntur de bono nomine quod inuocatum eſt ſuper vos?

8 * Sed ſi Legem Dei in hoc adimplebitis quod ſcriptum eſt, Diliges proximum tuum ſicut teipſum, bene facitis.

9 * At ſi facies aſſumitis [faciem perſonarum] peccatum committitis, conuincemini à Lege tanquam tranſgreſſores.

10 * Is enim qui totam Legem ſeruauerit, in vno offendit, totius Legis factus eſt reus.

11 * Qui enim dixit, Non mœchaberis, dixit etiam, Non occides. Quod ſi non mœchaberis, occides autem, factus es tranſgreſſor Legis.

12 * Sic loquamini, & ſic facite quaſi per Legem libertatis iudicandi eſſetis.

13 * Iudicium enim ſine miſericordia illi qui non fecit miſericordiam. Exaltatur autem miſericordia iudicium in eum, qui non præſtiterit miſericordiam.

Dominica XI. poſt Pentecoſten.

14 * Quæ vtilitas fratres mei, ſi fidem habere dicit, Habeo fidem, opera verò non habeat? Nunquid poterit eius fides ipſum ſeruare?

15 * Quòd ſi frater aut ſoror nudi ſint, & indigeant victu quotidiano:

16 * Et dicat illis aliquis ex vobis, Ite cum pace, calefcite, & ſaturamini: non dederitis autem illis quæ ſunt neceſſaria corpori: quid proderit illis? Nunquid vtilitas erit?

3 * Et intendatis in eum qui indutus eſt veſte præclara, & dixeritis ei, Tu ſede hîc bene: pauperi autem dicatis, Tu ſta illic, aut ſede ſub ſcabello pedum meorum.

4 * Nónne iudicatis apud vosmetipſos, & facti eſtis iudices cogitationum iniquarum?

5 * Audite fratres mei dilectiſſimi: nónne Deus elegit pauperes in hoc mundo, diuites in fide, & hæredes regni quod repromiſit Deus diligentibus ſe?

6 * Vos autem exhonoraſtis pauperem. Nónne diuites per potentiam oppriB munt vos: & ipſi trahunt vos ad iudicia?

7 * Nónne ipſi blaſphemãt bonum nomen quod inuocatum eſt ſuper vos?

Scripturam. 8 * Si tamen Legem perficitis regalem ſecũdùm † Scripturam, Diligès proximũ tuum ſicut teipſum: bene facitis.

9 * Si autem perſonam accipitis, peccatum operamini, redarguti à Lege quaſi tranſgreſſores.

Leu. 19. 18. Mat. 22. 39. Mar. 12. 31. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. 10 * Quicunque autem totam Legem ſeruauerit, offendat autem in vno: factus eſt omnium reus.

Exo. 20. 13. Deut. 5. 17. Rom. 2. 11. 11 * Qui enim dixit, Non mœchaberis, dixit &, Non occides. Quod ſi non mœchaberis, occides autem: factus es tranſgreſſor Legis.

12 * Sic loquimini, & ſic facite ſicut per Legem libertatis incipientes iudicari.

Iacob. 1. 25. 13 * Iudicium enim ſine miſericordia illi qui nõ fecit miſericordiam. Superexaltat autem miſericordia iudicium.

14 * Quid proderit fratres mei, ſi fidem quis dicat ſe habere: opera autem non habeat? Nunquid poterit fides ſaluare eum?

15 * Si autem frater aut ſoror nudi ſint, & indigeant victu quotidiano:

16 * Dicat autem aliquis ex vobis, illis: Ite in pace, calefacimini & ſaturamini: non dederitis autem eis quæ neceſſaria ſunt corpori: quid proderit?

1 * καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν, καὶ εἴπητε αὐτῷ, σὺ κάθου ὧδε καλῶς· καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε, σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου.

4 * καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν;

5 * ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας, ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν;

6 * ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια;

7 * οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς;

8 * εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν, κατὰ τὴν γραφήν, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε.

9 * εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου, ὡς παραβάται.

10 * ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἑνὶ, γέγονε πάντων ἔνοχος.

11 * ὁ γὰρ εἰπὼν, μὴ μοιχεύσῃς, εἶπε καὶ, μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις, φονεύσεις δὲ, γέγονας παραβάτης νόμου.

12 * οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι.

13 * ἡ γὰρ κρίσις ἀνίλεως τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

14 * Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν;

15 * ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, καὶ λειπόμενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς,

16 * εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε· μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος;

ב ס׳ ישלמו ׳ ג ס׳ ישלמו ׳ ד ס׳ ישלמו ׳ ה ס׳ ישלמו ׳ ו ס׳ ישלמו ׳ ז ס׳ ישלמו ׳ ח ס׳ ישלמו ׳ ט ס׳ ישלמו ׳ י ס׳ ישלמו ׳ יא ס׳ ישלמו ׳ יב ס׳ ישלמו ׳ יג ס׳ ישלמו ׳ יד ס׳ ישלמו ׳ טו ס׳ ישלמו ׳ טז ס׳ ישלמו ׳ יז ס׳ ישלמו ׳ יח ס׳ ישלמו ׳ יט ס׳ ישלמו ׳ כ ס׳ ישלמו ׳ כא ס׳ ישלמו ׳ כב ס׳ ישלמו ׳ כג ס׳ ישלמו ׳ כד ס׳ ישלמו ׳ כה ס׳ ישלמו ׳ כו ס׳ ישלמו ׳ כז ס׳ ישלמו ׳ כח ס׳ ישלמו ׳ כט ס׳ ישלמו ׳ ל ס׳ ישלמו ׳ לא ס׳ ישלמו ׳ לב ס׳ ישלמו ׳ לג ס׳ ישלמו ׳ לד ס׳ ישלמו ׳ לה ס׳ ישלמו ׳ לו ס׳ ישלמו ׳ לז ס׳ ישלמו ׳ לח ס׳ ישלמו ׳ לט ס׳ ישלמו ׳ מ ס׳ ישלמו ׳ מא ס׳ ישלמו ׳ מב ס׳ ישלמו ׳ מג ס׳ ישלמו ׳ מד ס׳ ישלמו ׳ מה ס׳ ישלמו ׳ מו ס׳ ישלמו ׳ מז ס׳ ישלמו ׳ מח ס׳ ישלמו ׳ מט ס׳ ישלמו ׳ נ ס׳ ישלמו ׳ נא ס׳ ישלמו ׳ נב ס׳ ישלמו ׳ נג ס׳ ישלמו ׳ נד ס׳ ישלמו ׳ נה ס׳ ישלמו ׳ נו ס׳ ישלמו ׳ נז ס׳ ישלמו ׳ נח ס׳ ישלמו ׳ נט ס׳ ישלמו ׳ ס ס׳ ישלמו ׳ סא ס׳ ישלמו ׳ סב ס׳ ישלמו ׳ סג ס׳ ישלמו ׳ סד ס׳ ישלמו ׳ סה ס׳ ישלמו ׳ סו ס׳ ישלמו ׳ סז ס׳ ישלמו ׳ סח ס׳ ישלמו ׳ סט ס׳ ישלמו ׳ ע ס׳ ישלמו ׳ עא ס׳ ישלמו ׳ עב ס׳ ישלמו ׳ עג ס׳ ישלמו ׳ עד ס׳ ישלמו ׳ עה ס׳ ישלמו ׳ עו ס׳ ישלמו ׳ עז ס׳ ישלמו ׳ עח ס׳ ישלמו ׳ עט ס׳ ישלמו ׳ פ ס׳ ישלמו ׳ פא ס׳ ישלמו ׳ פב ס׳ ישלמו ׳ פג ס׳ ישלמו ׳ פד ס׳ ישלמו ׳ פה ס׳ ישלמו ׳ פו ס׳ ישלמו ׳ פז ס׳ ישלמו ׳ פח ס׳ ישלמו ׳ פט ס׳ ישלמו ׳ צ ס׳ ישלמו ׳ צא ס׳ ישלמו ׳ צב ס׳ ישלמו ׳ צג ס׳ ישלמו ׳ צד ס׳ ישלמו ׳ צה ס׳ ישלמו ׳ צו ס׳ ישלמו ׳ צז ס׳ ישלמו ׳ צח ס׳ ישלמו ׳ צט ס׳ ישלמו ׳ ק ס׳ ישלמו ׳ קא ס׳ ישלמו ׳ קב ס׳ ישלמו ׳ קג ס׳ ישלמו ׳ קד ס׳ ישלמו ׳ קה ס׳ ישלמו ׳ קו ס׳ ישלמו ׳ קז ס׳ ישלמו ׳ קח ס׳ ישלמו ׳ קט ס׳ ישלמו ׳ קי ס׳ ישלמו ׳ קיא ס׳ ישלמו ׳ קיב ס׳ ישלמו ׳ קיג ס׳ ישלמו ׳ קיד ס׳ ישלמו ׳ קטו ס׳ ישלמו ׳ קטז ס׳ ישלמו ׳ קיז ס׳ ישלמו ׳ קיח ס׳ ישלמו ׳ קיט ס׳ ישלמו ׳ קכ ס׳ ישלמו ׳ קכא ס׳ ישלמו ׳ קכב ס׳ ישלמו ׳ קכג ס׳ ישלמו ׳ קכד ס׳ ישלמו ׳ קכה ס׳ ישלמו ׳ קכו ס׳ ישלמו ׳ קכז ס׳ ישלמו ׳ קכח ס׳ ישלמו ׳ קכט ס׳ ישלמו ׳ קל ס׳ ישלמו ׳ קלא ס׳ ישלמו ׳ קלב ס׳ ישלמו ׳ קלג ס׳ ישלמו ׳ קלד ס׳ ישלמו ׳ קלה ס׳ ישלמו ׳ קלו ס׳ ישלמו ׳ קלז ס׳ ישלמו ׳ קלח ס׳ ישלמו ׳ קלט ס׳ ישלמו ׳ קמ ס׳ ישלמו ׳ קמא ס׳ ישלמו ׳ קמב ס׳ ישלמו ׳ קמג ס׳ ישלמו ׳ קמד ס׳ ישלמו ׳ קמה ס׳ ישלמו ׳ קמו ס׳ ישלמו ׳ קמז ס׳ ישלמו ׳ קמח ס׳ ישלמו ׳ קמט ס׳ ישלמו ׳ קנ ס׳ ישלמו ׳ קנא ס׳ ישלמו ׳ קנב ס׳ ישלמו ׳ קנג ס׳ ישלמו ׳ קנד ס׳ ישלמו ׳ קנה ס׳ ישלמו ׳ קנו ס׳ ישלמו ׳ קנז ס׳ ישלמו ׳ קנח ס׳ ישלמו ׳ קנט ס׳ ישלמו ׳ קס ס׳ ישלמו ׳ קסא ס׳ ישלמו ׳ קסב ס׳ ישלמו ׳ קסג ס׳ ישלמו ׳ קסד ס׳ ישלמו ׳ קסה ס׳ ישלמו ׳ קסו ס׳ ישלמו ׳ קסז ס׳ ישלמו ׳ קסח ס׳ ישלמו ׳ קסט ס׳ ישלמו ׳ קע ס׳ ישלמו ׳ קעא ס׳ ישלמו ׳ קעב ס׳ ישלמו ׳ קעג ס׳ ישלמו ׳ קעד ס׳ ישלמו ׳ קעה ס׳ ישלמו ׳ קעו ס׳ ישלמו ׳ קעז ס׳ ישלמו ׳ קעח ס׳ ישלמו ׳ קעט ס׳ ישלמו ׳ קפ ס׳ ישלמו ׳ קפא ס׳ ישלמו ׳ קפב ס׳ ישלמו ׳ קפג ס׳ ישלמו ׳ קפד ס׳ ישלמו ׳ קפה ס׳ ישלמו ׳ קפו ס׳ ישלמו ׳ קפז ס׳ ישלמו ׳ קפח ס׳ ישלמו ׳ קפט ס׳ ישלמו ׳ קצ ס׳ ישלמו ׳ קצא ס׳ ישלמו ׳ קצב ס׳ ישלמו ׳ קצג ס׳ ישלמו ׳ קצד ס׳ ישלמו ׳ קצה ס׳ ישלמו ׳ קצו ס׳ ישלמו ׳ קצז ס׳ ישלמו ׳ קצח ס׳ ישלמו ׳ קצט ס׳ ישלמו ׳ קצי ס׳ ישלמו ׳ קציא ס׳ ישלמו ׳ קציב ס׳ ישלמו ׳ קציג ס׳ ישלמו ׳ קציד ס׳ ישלמו ׳ קציה ס׳ ישלמו ׳ קציו ס׳ ישלמו ׳ קציז ס׳ ישלמו ׳ קציח ס׳ ישלמו ׳ קציט ס׳ ישלמו ׳ קצכ ס׳ ישלמו ׳ קצכא ס׳ ישלמו ׳ קצכב ס׳ ישלמו ׳ קצכג ס׳ ישלמו ׳ קצכד ס׳ ישלמו ׳ קצכה ס׳ ישלמו ׳ קצכו ס׳ ישלמו ׳ קצכז ס׳ ישלמו ׳ קצכח ס׳ ישלמו ׳ קצכט ס׳ ישלמו ׳ קצל ס׳ ישלמו ׳ קצלא ס׳ ישלמו ׳ קצלב ס׳ ישלמו ׳ קצלג ס׳ ישלמו ׳ קצלד ס׳ ישלמו ׳ קצלה ס׳ ישלמו ׳ קצלו ס׳ ישלמו ׳ קצלז ס׳ ישלמו ׳ קצלח ס׳ ישלמו ׳ קצלט ס׳ ישלמו ׳ קצמ ס׳ ישלמו ׳ קצמא ס׳ ישלמו ׳ קצמב ס׳ ישלמו ׳ קצמג ס׳ ישלמו ׳ קצמד ס׳ ישלמו ׳ קצמה ס׳ ישלמו ׳ קצמו ס׳ ישלמו ׳ קצמז ס׳ ישלמו ׳ קצמח ס׳ ישלמו ׳ קצמט ס׳ ישלמו ׳ קצנ ס׳ ישלמו ׳ קצנא ס׳ ישלמו ׳ קצנב ס׳ ישלמו ׳ קצנג ס׳ ישלמו ׳ קצנד ס׳ ישלמו ׳ קצנה ס׳ ישלמו ׳ קצנו ס׳ ישלמו ׳ קצנז ס׳ ישלמו ׳ קצנח ס׳ ישלמו ׳ קצנט ס׳ ישלמו ׳ קצס ס׳ ישלמו ׳ קצסא ס׳ ישלמו ׳ קצסב ס׳ ישלמו ׳ קצסג ס׳ ישלמו ׳ קצסד ס׳ ישלמו ׳ קצסה ס׳ ישלמו ׳ קצסו ס׳ ישלמו ׳ קצסז ס׳ ישלמו ׳ קצסח ס׳ ישלמו ׳ קצסט ס׳ ישלמו ׳ קצע ס׳ ישלמו ׳ קצעא ס׳ ישלמו ׳ קצעב ס׳ ישלמו ׳ קצעג ס׳ ישלמו ׳ קצעד ס׳ ישלמו ׳ קצעה ס׳ ישלמו ׳ קצעו ס׳ ישלמו ׳ קצעז ס׳ ישלמו ׳ קצעח ס׳ ישלמו ׳ קצעט ס׳ ישלמו ׳ קצפ ס׳ ישלמו ׳ קצפא ס׳ ישלמו ׳ קצפב ס׳ ישלמו ׳ קצפג ס׳ ישלמו ׳ קצפד ס׳ ישלמו ׳ קצפה ס׳ ישלמו ׳ קצפו ס׳ ישלמו ׳ קצפז ס׳ ישלמו ׳ קצפח ס׳ ישלמו ׳ קצפט ס׳ ישלמו ׳ קצצ ס׳ ישלמו ׳ קצצא ס׳ ישלמו ׳ קצצב ס׳ ישלמו ׳ קצצג ס׳ ישלמו ׳ קצצד ס׳ ישלמו ׳ קצצה ס׳ ישלמו ׳ קצצו ס׳ ישלמו ׳ קצצז ס׳ ישלמו ׳ קצצח ס׳ ישלמו ׳ קצצט ס׳ ישלמו ׳ קצק ס׳ ישלמו ׳ קצקא ס׳ ישלמו ׳ קצקב ס׳ ישלמו ׳ קצקג ס׳ ישלמו ׳ קצקד ס׳ ישלמו ׳ קצקה ס׳ ישלמו ׳ קצקו ס׳ ישלמו ׳ קצקז ס׳ ישלמו ׳ קצקח ס׳ ישלמו ׳ קצקט ס׳ ישלמו ׳ קצר ס׳ ישלמו ׳ קצרא ס׳ ישלמו ׳ קצרב ס׳ ישלמו ׳ קצרג ס׳ ישלמו ׳ קצרד ס׳ ישלמו ׳ קצרה ס׳ ישלמו ׳ קצרו ס׳ ישלמו ׳ קצרז ס׳ ישלמו ׳ קצרח ס׳ ישלמו ׳ קצרט ס׳ ישלמו ׳ קצש ס׳ ישלמו ׳ קצשא ס׳ ישלמו ׳ קצשב ס׳ ישלמו ׳ קצשג ס׳ ישלמו ׳ קצשד ס׳ ישלמו ׳ קצשה ס׳ ישלמו ׳ קצשו ס׳ ישלמו ׳ קצשז ס׳ ישלמו ׳ קצשח ס׳ ישלמו ׳ קצשט ס׳ ישלמו ׳ קצת ס׳ ישלמו ׳ קצתא ס׳ ישלמו ׳ קצתב ס׳ ישלמו ׳ קצתג ס׳ ישלמו ׳ קצתד ס׳ ישלמו ׳ קצתה ס׳ ישלמו ׳ קצתו ס׳ ישלמו ׳ קצתז ס׳ ישלמו ׳ קצתח ס׳ ישלמו ׳ קצתט ס׳ ישלמו ׳ קק ס׳ ישלמו ׳ קקא ס׳ ישלמו ׳ קקב ס׳ ישלמו ׳ קקג ס׳ ישלמו ׳ קקד ס׳ ישלמו ׳ קקה ס׳ ישלמו ׳ קקו ס׳ ישלמו ׳ קקז ס׳ ישלמו ׳ קקח ס׳ ישלמו ׳ קקט ס׳ ישלמו ׳ קקי ס׳ ישלמו ׳ קקיא ס׳ ישלמו ׳ קקיב ס׳ ישלמו ׳ קקיג ס׳ ישלמו ׳ קקיד ס׳ ישלמו ׳ קקטו ס׳ ישלמו ׳ קקטז ס׳ ישלמו ׳ קקיז ס׳ ישלמו ׳ קקיח ס׳ ישלמו ׳ קקיט ס׳ ישלמו ׳ קקכ ס׳ ישלמו ׳ קקכא ס׳ ישלמו ׳ קקכב ס׳ ישלמו ׳ קקכג ס׳ ישלמו ׳ קקכד ס׳ ישלמו ׳ קקכה ס׳ ישלמו ׳ קקכו ס׳ ישלמו ׳ קקכז ס׳ ישלמו ׳ קקכח ס׳ ישלמו ׳ קקכט ס׳ ישלמו ׳ קקל ס׳ ישלמו ׳ קקלא ס׳ ישלמו ׳ קקלב ס׳ ישלמו ׳ קקלג ס׳ ישלמו ׳ קקלד ס׳ ישלמו ׳ קקלה ס׳ ישלמו ׳ קקלו ס׳ ישלמו ׳ קקלז ס׳ ישלמו ׳ קקלח ס׳ ישלמו ׳ קקלט ס׳ ישלמו ׳ קקמ ס׳ ישלמו ׳ קקמא ס׳ ישלמו ׳ קקמב ס׳ ישלמו ׳ קקמג ס׳ ישלמו ׳ קקמד ס׳ ישלמו ׳ קקמה ס׳ ישלמו ׳ קקמו ס׳ ישלמו ׳ קקמז ס׳ ישלמו ׳ קקמח ס׳ ישלמו ׳ קקמט ס׳ ישלמו ׳ קקנ ס׳ ישלמו ׳ קקנא ס׳ ישלמו ׳ קקנב ס׳ ישלמו ׳ קקנג ס׳ ישלמו ׳ קקנד ס׳ ישלמו ׳ קקנה ס׳ ישלמו ׳ קקנו ס׳ ישלמו ׳ קקנז ס׳ ישלמו ׳ קקנח ס׳ ישלמו ׳ קקנט ס׳ ישלמו ׳ קקס ס׳ ישלמו ׳ קקסא ס׳ ישלמו ׳ קקסב ס׳ ישלמו ׳ קקסג ס׳ ישלמו ׳ קקסד ס׳ ישלמו ׳ קקסה ס׳ ישלמו ׳ קקסו ס׳ ישלמו ׳ קקסז ס׳ ישלמו ׳ קקסח ס׳ ישלמו ׳ קקסט ס׳ ישלמו ׳ קקע ס׳ ישלמו ׳ קקעא ס׳ ישלמו ׳ קקעב ס׳ ישלמו ׳ קקעג ס׳ ישלמו ׳ קקעד ס׳ ישלמו ׳ קקעה ס׳ ישלמו ׳ קקעו ס׳ ישלמו ׳ קקעז ס׳ ישלמו ׳ קקעח ס׳ ישלמו ׳ קקעט ס׳ ישלמו ׳ קקפ ס׳ ישלמו ׳ קקפא ס׳ ישלמו ׳ קקפב ס׳ ישלמו ׳ קקפג ס׳ ישלמו ׳ קקפד ס׳ ישלמו ׳ קקפה ס׳ ישלמו ׳ קקפו ס׳ ישלמו ׳ קקפז ס׳ ישלמו ׳ קקפח ס׳ ישלמו ׳ קקפט ס׳ ישלמו ׳ קקצ ס׳ ישלמו ׳ קקצא ס׳ ישלמו ׳ קקצב ס׳ ישלמו ׳ קקצג ס׳ ישלמו ׳ קקצד ס׳ ישלמו ׳ קקצה ס׳ ישלמו ׳ קקצו ס׳ ישלמו ׳ קקצז ס׳ ישלמו ׳ קקצח ס׳ ישלמו ׳ קקצט ס׳ ישלמו ׳ קקק ס׳ ישלמו ׳ קקקא ס׳ ישלמו ׳ קקקב ס׳ ישלמו ׳ קקקג ס׳ ישלמו ׳ קקקד ס׳ ישלמו ׳ קקקה ס׳ ישלמו ׳ קקקו ס׳ ישלמו ׳ קקקז ס׳ ישלמו ׳ קקקח ס׳ ישלמו ׳ קקקט ס׳ ישלמו ׳ קקר ס׳ ישלמו ׳ קקרא ס׳ ישלמו ׳ קקרב ס׳ ישלמו ׳ קקרג ס׳ ישלמו ׳ קקרד ס׳ ישלמו ׳ קקרה ס׳ ישלמו ׳ קקרו ס׳ ישלמו ׳ קקרז ס׳ ישלמו ׳ קקרח ס׳ ישלמו ׳ קקרט ס׳ ישלמו ׳ קקש ס׳ ישלמו ׳ קקשא ס׳ ישלמו ׳ קקשב ס׳ ישלמו ׳ קקשג ס׳ ישלמו ׳ קקשד ס׳ ישלמו ׳ קקשה ס׳ ישלמו ׳ קקשו ס׳ ישלמו ׳ קקשז ס׳ ישלמו ׳ קקשח ס׳ ישלמו ׳ קקשט ס׳ ישלמו ׳ קקת ס׳ ישלמו ׳ קקתא ס׳ ישלמו ׳ קקתב ס׳ ישלמו ׳ קקתג ס׳ ישלמו ׳ קקתד ס׳ ישלמו ׳ קקתה ס׳ ישלמו ׳ קקתו ס׳ ישלמו ׳ קקתז ס׳ ישלמו ׳ קקתח ס׳ ישלמו ׳ קקתט ס׳ ישלמו ׳ קקי ס׳ ישלמו ׳ קקיא ס׳ ישלמו ׳ קקיב ס׳ ישלמו ׳ קקיג ס׳ ישלמו ׳ קקיד ס׳ ישלמו ׳ קקטו ס׳ ישלמו ׳ קקטז ס׳ ישלמו ׳ קקיז ס׳ ישלמו ׳ קקיח ס׳ ישלמו ׳ קקיט ס׳ ישלמו ׳ קקכ ס׳ ישלמו ׳ קקכא ס׳ ישלמו ׳ קקכב ס׳ ישלמו ׳ קקכג ס׳ ישלמו ׳ קקכד ס׳ ישלמו ׳ קקכה ס׳ ישלמו ׳ קקכו ס׳ ישלמו ׳ קקכז ס׳ ישלמו ׳ קקכח ס׳ ישלמו ׳ קקכט ס׳ ישלמו ׳ קקל ס׳ ישלמו ׳ קקלא ס׳ ישלמו ׳ קקלב ס׳ ישלמו ׳ קקלג ס׳ ישלמו ׳ קקלד ס׳ ישלמו ׳ קקלה ס׳ ישלמו ׳ קקלו ס׳ ישלמו ׳ קקלז ס׳ ישלמו ׳ קקלח ס׳ ישלמו ׳ קקלט ס׳ ישלמו ׳ קקמ ס׳ ישלמו ׳ קקמא ס׳ ישלמו ׳ קקמב ס׳ ישלמו ׳ קקמג ס׳ ישלמו ׳ קקמד ס׳ ישלמו ׳ קקמה ס׳ ישלמו ׳ קקמו ס׳ ישלמו ׳ קקמז ס׳ ישלמו ׳ קקמח ס׳ ישלמו ׳ קקמט ס׳ ישלמו ׳ קקנ ס׳ ישלמו ׳ קקנא ס׳ ישלמו ׳ קקנב ס׳ ישלמו ׳ קקנג ס׳ ישלמו ׳ קקנד ס׳ ישלמו ׳ קקנה ס׳ ישלמו ׳ קקנו ס׳ ישלמו ׳ קקנז ס׳ ישלמו ׳ קקנח ס׳ ישלמו ׳ קקנט ס׳ ישלמו ׳ קקס ס׳ ישלמו ׳ קקסא ס׳ ישלמו ׳ קקסב ס׳ ישלמו ׳ קקסג ס׳ ישלמו ׳ קקסד ס׳ ישלמו ׳ קקסה ס׳ ישלמו ׳ קקסו ס׳ ישלמו ׳ קקסז ס׳ ישלמו ׳ קקסח ס׳ ישלמו ׳ קקסט ס׳ ישלמו ׳ קקע ס׳ ישלמו ׳ קקעא ס׳ ישלמו ׳ קקעב ס׳ ישלמו ׳ קקעג ס׳ ישלמו ׳ קקעד ס׳ ישלמו ׳ קקעה ס׳ ישלמו ׳ קקעו ס׳ ישלמו ׳ קקעז ס׳ ישלמו ׳ קקעח ס׳ ישלמו ׳ קקעט ס׳ ישלמו ׳ קקפ ס׳ ישלמו ׳ קקפא ס׳ ישלמו ׳ קקפב ס׳ ישלמו ׳ קקפג ס׳ ישלמו ׳ קקפד ס׳ ישלמו ׳ קקפה ס׳ ישלמו ׳ קקפו ס׳ ישלמו ׳ קקפז ס׳ ישלמו ׳ קקפח ס׳ ישלמו ׳ קקפט ס׳ ישלמו ׳ קקצ ס׳ ישלמו ׳ קקצא ס׳ ישלמו ׳ קקצב ס׳ ישלמו ׳ קקצג ס׳ ישלמו ׳ קקצד ס׳ ישלמו ׳ קקצה ס׳ ישלמו ׳ קקצו ס׳ ישלמו ׳ קקצז ס׳ ישלמו ׳ קקצח ס׳ ישלמו ׳ קקצט ס׳ ישלמו ׳ קקק ס׳ ישלמו ׳ קקקא ס׳ ישלמו ׳ קקקב ס׳ ישלמו ׳ קקקג ס׳ ישלמו ׳ קקקד ס׳ ישלמו ׳ קקקה ס׳ ישלמו ׳ קקקו ס׳ ישלמו ׳ קקקז ס׳ ישלמו ׳ קקקח ס׳ ישלמו ׳ קקקט ס׳ ישלמו ׳ קקר ס׳ ישלמו ׳ קקרא ס׳ ישלמו ׳ קקרב ס׳ ישלמו ׳ קקרג ס׳ ישלמו ׳ קקרד ס׳ ישלמו ׳ קקרה ס׳ ישלמו ׳ קקרו ס׳ ישלמו ׳ קקרז ס׳ ישלמו ׳ קקרח ס׳ ישלמו ׳ קקרט ס׳ ישלמו ׳ קקש ס׳ ישלמו ׳ קקשא ס׳ ישלמו ׳ קקשב ס׳ ישלמו ׳ קקשג ס׳ ישלמו ׳ קקשד ס׳ ישלמו ׳ קקשה ס׳ ישלמו ׳ קקשו ס׳ ישלמו ׳ קקשז ס׳ ישלמו ׳ קקשח ס׳ ישלמו ׳ קקשט ס׳ ישלמו ׳ קקת ס׳ ישלמו ׳ קקתא ס׳ ישלמו ׳ קקתב ס׳ ישלמו ׳ קקתג ס׳ ישלמו ׳ קקתד ס׳ ישלמו ׳ קקתה ס׳ ישלמו ׳ קקתו ס׳ ישלמו ׳ קקתז ס׳ ישלמו ׳ קקתח ס׳ ישלמו ׳ קקתט ס׳ ישלמו ׳ קקי ס׳ ישלמו ׳ קקיא ס׳ ישלמו ׳ קקיב ס׳ ישלמו ׳ קקיג ס׳ ישלמו ׳ קקיד ס׳ ישלמו ׳ קקטו ס׳ ישלמו ׳ קקטז ס׳ ישלמו ׳ קקיז ס׳ ישלמו ׳ קקיח ס׳ ישלמו ׳ קקיט ס׳ ישלמו ׳ קקכ ס׳ ישלמו ׳ קקכא ס׳ ישלמו ׳ קקכב ס׳ ישלמו ׳ קקכג ס׳ ישלמו ׳ קקכד ס׳ ישלמו ׳ קקכה ס׳ ישלמו ׳ קקכו ס׳ ישלמו ׳ קקכז ס׳ ישלמו ׳ קקכח ס׳ ישלמו ׳ קקכט ס׳ ישלמו ׳ קקל ס׳ ישלמו ׳ קקלא ס׳ ישלמו ׳ קקלב ס׳ ישלמו ׳ קקלג ס׳ ישלמו ׳ קקלד ס׳ ישלמו ׳ קקלה ס׳ ישלמו ׳ קקלו ס׳ ישלמו ׳ קקלז ס׳ ישלמו ׳ קקלח ס׳ ישלמו ׳ קקלט ס׳ ישלמו ׳ קקמ ס׳ ישלמו ׳ קקמא ס׳ ישלמו ׳ קקמב ס׳ ישלמו ׳ קקמג ס׳ ישלמו ׳ קקמד ס׳ ישלמו ׳ קקמה ס׳ ישלמו ׳ קקמו ס׳ ישלמו ׳ קקמז ס׳ ישלמו ׳ קקמח ס׳ ישלמו ׳ קקמט ס׳ ישלמו ׳ קקנ ס׳ ישלמו ׳ קקנא ס׳ ישלמו ׳ קקנב ס׳ ישלמו ׳ קקנג ס׳ ישלמו ׳ קקנד ס׳ ישלמו ׳ קקנה ס׳ ישלמו ׳ קקנו ס׳ ישלמו ׳ קקנז ס׳ ישלמו ׳ קקנח ס׳ ישלמו ׳ קקנט ס׳ ישלמו ׳ קקס ס׳ ישלמו ׳ קקסא ס׳ ישלמו ׳ קקסב ס׳ ישלמו ׳ קקסג ס׳ ישלמו ׳ קקסד ס׳ ישלמו ׳ קקסה ס׳ ישלמו ׳ קקסו ס׳ ישלמו ׳ קקסז ס׳ ישלמו ׳ קקסח ס׳ ישלמו ׳ קקסט ס׳ ישלמו ׳ קקע ס׳ ישלמו ׳ קקעא ס׳ ישלמו ׳ קקעב ס׳ ישלמו ׳ קקעג ס׳ ישלמו ׳ קקעד ס׳ ישלמו ׳ קקעה ס׳ ישלמו ׳ קקעו ס׳ ישלמו ׳ קקעז ס׳ ישלמו ׳ קקעח ס׳ ישלמו ׳ קקעט ס׳ ישלמו ׳ קקפ ס׳ ישלמו ׳ קקפא ס׳ ישלמו ׳ קקפב ס׳ ישלמו ׳ קקפג ס׳ ישלמו ׳ קקפד ס׳ ישלמו ׳ קקפה ס׳ ישלמו ׳ קקפו ס׳ ישלמו ׳ קקפז ס׳ ישלמו ׳ קקפח ס׳ ישלמו ׳ קקפט ס׳ ישלמו ׳ קקצ ס׳ ישלמו ׳ קקצא ס׳ ישלמו ׳ קקצב ס׳ ישלמו ׳ קקצג ס׳ ישלמו ׳ קקצד ס׳ ישלמו ׳ קקצה ס׳ ישלמו ׳ קקצו ס׳ ישלמו ׳ קקצז ס׳ ישלמו ׳ קקצח ס׳ ישלמו ׳ קקצט ס׳ ישלמו ׳ קקק ס׳ ישלמו ׳ קקקא ס׳ ישלמו ׳ קקקב ס׳ ישלמו ׳ קקקג ס׳ ישלמו ׳ קקקד ס׳ ישלמו ׳ קקקה ס׳ ישלמו ׳ קקקו ס׳ ישלמו ׳ קקקז ס׳ ישלמו ׳ קקקח ס׳ ישלמו ׳ קקקט ס׳ ישלמו ׳ קקר ס׳ ישלמו ׳ קקרא ס׳ ישלמו ׳ קקרב ס׳ ישלמו ׳ קקרג ס׳ ישלמו ׳ קקרד ס׳ ישלמו ׳ קקרה ס׳ ישלמו ׳ קקרו ס׳ ישלמו ׳ קקרז ס׳ ישלמו ׳ קקרח ס׳ ישלמו ׳ קקרט ס׳ ישלמו ׳ קקש ס׳ ישלמו ׳ קקשא ס׳ ישלמו ׳ קקשב ס׳ ישלמו ׳ קקשג ס׳ ישלמו ׳ קקשד ס׳ ישלמו ׳ קקשה ס׳ ישלמו ׳ קקשו ס׳ ישלמו ׳ קקשז ס׳ ישלמו ׳ קקשח ס׳ ישלמו ׳ קקשט ס׳ ישלמו ׳ קקת ס׳ ישלמו ׳ קקתא ס׳ ישלמו ׳ קקתב ס׳ ישלמו ׳ קק

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * Ita & fides absque operibus mortua est sola.
18 * Sed dicet aliquis, Tu fidem habes, & ego opera habeo: ostende mihi fidem tuam absque operibus, & ego ostendam tibi fidem meam ex operibus meis.
19 * Credis unum esse Deum, bene facis: & dæmonia credunt & contremiscunt.
20 * Vis autem scire o homo inanis, quòd fides absque operibus mortua est.
21 * Pater noster Abrahom nonne ex operibus iustificatus est, quum obtulit Isaak filium suum super altare?
22 * Vides fidem illius adiumento fuisse operibus, atque ex operibus fidem consummatam fuisse.
23 * Et impleta est scriptura quæ dicit, Credidit Abrahom Deo, & imputatum est ei ad iustitiam, & amicus Dei vocatus est.
24 * Vides quòd ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantùm.
25 * Sic etiam Rochob meretrix, nonne ex operibus iustificata est, quum recepit exploratores, & per viam aliam misit eos?
26 * Quemadmodum corpus absque spiritu mortuum est, ita & fides absque operibus mortua.

Dominica III. post Epiphaniam.

CAP. III.

1 NE multi doctores sint inter vos fratres mei, scientes quòd maius iudicium sumemus.
2 In multis enim offendimus omnes. Si quis in sermone non labitur, hic est vir perfectus qui potest subjicere & totum corpus.
3 Ecce enim frena in ora equorum injicimus, ut subjiciantur nobis, & totum corpus eorum circumagimus.
4 Quin & naves, valide quum sint & ventis vehementioribus, circumferuntur, cumaguntur, quocunque tendat gubernatoris.
5 Ita & lingua membrum est pusillum, & extollit se. Ignis quoque minimus quos incendit.

17 * Sic & fides, si non habeat opera, mortua est in semetipsa.
18 * Sed †dicet quis, Tu fidem habes, & ego opera habeo: ostende mihi fidem tuam sine operibus; & ego ostendam tibi ex operibus fidem meam.
19 * Tu credis quoniam vnus est Deus, bene facis: & dæmones credunt, & contremiscunt. D
20 * Vis autem scire ô homo inanis, quoniam fides sine operibus †mortua est?
21 * Abraham pater noster nonne ex operibus iustificatus est, offerens Isaac filium suum super altare?
22 * Vides quoniam fides cooperabatur operibus illius: & ex operibus fides consummata est?
23 * Et suppleta est scriptura, dicens, Credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad iustitiam, & amicus Dei appellatus est.
24 * Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo: & non ex fide tantùm?
25 * Similiter autem & Rahab meretrix, nónne ex operibus iustificata est, †suscipiens nuntios, & alia via eijciens?
26 * Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est: ita & fides sine operibus mortua est.

CAP. III.

1 NOlite plures magistri fieri, fratres mei, scientes quoniam maius iudicium sumitis.
2 * In multis enim offendimus omnes. Si quis in verbo non offendit, hic perfectus est vir: †potest etiam fræno circunducere totum corpus.
3 * Si autem equis fræna in ora mittimus ad consentiendum nobis, etiam omne corpus illorum circunferimus.
4 * Et ecce, naues, cùm magnæ sint, & à ventis validis minentur: circumferuntur †autè à modico gubernaculo vbi impetus dirigentis voluerit.
5 * Ita & lingua modicum quidem membrum est, & magna exaltat. Ecce quantus ignis quàm magnam syluam incendit!

17 * οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ' ἑαυτήν.
18 * ἀλλ' ἐρεῖ τις, σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου, κἀγὼ δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου.
19 * σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ θεὸς εἷς ἐστι; καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι.
20 * θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν;
21 * Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;
22 * βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη;
23 * καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη.
24 * ὁρᾶτε οὖν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον;
25 * ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα;
26 * ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι.

γ.

1 * Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρῖμα ληψόμεθα.
2 * πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα.
3 * εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πειθαρχεῖν αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν.
4 * ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται.
5 * οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστί, καὶ μεγαλαυχεῖ. ἰδοὺ ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * אף כן אמונה אם לא יהיה לה מעשים מתה היא בעצמה׃
18 * אבל יאמר אדם אתה יש לך אמונה ואני יש לי מעשים הראני אמונתך בלא מעשים ואני אראה לך אמונתי במעשי׃
19 * אתה מאמין שאלהים אחד הוא היטבת ושדים מאמינים ורועדים׃
20 * ואתה רוצה לדעת אדם ריק כי אמונה בלא מעשים מתה היא׃
21 * אברהם אבינו הלא במעשיו נצדק כאשר העלה את יצחק בנו על המזבח׃
22 * ראית כי אמונתו היתה עם מעשיו ומעשיו השלימו את אמונתו׃
23 * ונשלם הכתוב האומר ויאמן אברהם באלהים ויחשב לו לצדקה ואהוב אלהים נקרא׃
24 * ראיתם כי מן המעשים יצדק האדם ולא מן האמונה לבד׃
25 * וכן רחב הזונה הלא במעשים נצדקה בקבלה את המרגלים ובשלחה אותם בדרך אחרת׃
26 * כאשר הגוף בלא רוח מת כן האמונה בלא מעשים מתה היא׃

ג

1 * אל יהיו רבים מכם מורים אחי כי אתם יודעים כי עונש גדול יותר נקבל׃
2 * כי כולנו נכשלים בדברים ואיש אשר לא יכשל בדבר הוא איש שלם ויכול לכבוש גם את כל גופו׃
3 * הנה נשים רסן בפי הסוסים למען ישמעו לנו ונסבב בזה את כל גופם׃
4 * הנה גם האניות גדולות הן ומנהיגות ברוחות עזות ומסובבות בהגה קטן מאד אל אשר יחפוץ בו המנהיג׃
5 * כן גם הלשון איבר קטן הוא ומתפאר בגדולות הנה אש קטנה מה גדול היער אשר תבעיר׃

17 * Ita & fides absque operibus mortua est sola.
18 * Sed dicet aliquis, Tu fidem habes, & ego opera habeo: ostende mihi fidem tuam absque operibus, & ego ostendam tibi fidem meam ex operibus meis.
19 * Credis unum esse Deum, bene facis: & dæmonia credunt & contremiscunt.
20 * Vis autem scire o homo inanis, quòd fides absque operibus mortua est.
21 * Pater noster Abrahom nonne ex operibus iustificatus est, quum obtulit Isaak filium suum super altare?
22 * Vides fidem illius adiumento fuisse operibus, atque ex operibus fidem consummatam fuisse.
23 * Et impleta est scriptura quæ dicit, Credidit Abrahom Deo, & imputatum est ei ad iustitiam, & amicus Dei vocatus est.
24 * Vides quòd ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantùm.
25 * Sic etiam Rochob meretrix, nonne ex operibus iustificata est, quum recepit exploratores, & per viam aliam misit eos?
26 * Quemadmodum corpus absque spiritu mortuum est, ita & fides absque operibus mortua.

Dominica III. post Epiphaniam.

CAP. III.

1 NE multi doctores sint inter vos fratres mei, scientes quòd maius iudicium sumemus.
2 In multis enim offendimus omnes. Si quis in sermone non labitur, hic est vir perfectus qui potest subjicere & totum corpus.
3 Ecce enim frena in ora equorum injicimus, ut subjiciantur nobis, & totum corpus eorum circumagimus.
4 Quin & naves, valide quum sint & ventis vehementioribus, circumferuntur, cumaguntur, quocunque tendat gubernatoris.
5 Ita & lingua membrum est pusillum, & extollit se. Ignis quoque minimus quos incendit.

17 אַף כֵּן אֱמוּנָה אִם לֹא יִהְיֶה לָהּ מַעֲשִׂים מֵתָה הִיא בְּעַצְמָהּ׃
18 אֲבָל יֹאמַר אָדָם אַתָּה יֵשׁ לְךָ אֱמוּנָה וַאֲנִי יֵשׁ לִי מַעֲשִׂים הַרְאֵנִי אֱמוּנָתְךָ בְּלֹא מַעֲשִׂים וַאֲנִי אַרְאֶה לְךָ אֱמוּנָתִי בְּמַעֲשָׂי׃
19 אַתָּה מַאֲמִין שֶׁאֱלֹהִים אֶחָד הוּא הֵיטַבְתָּ וְשֵׁדִים מַאֲמִינִים וְרוֹעֲדִים׃
20 וְאַתָּה רוֹצֶה לָדַעַת אָדָם רֵיק כִּי אֱמוּנָה בְּלֹא מַעֲשִׂים מֵתָה הִיא׃
21 אַבְרָהָם אָבִינוּ הֲלֹא בְּמַעֲשָׂיו נִצְדַּק כַּאֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ׃
22 רָאִיתָ כִּי אֱמוּנָתוֹ הָיְתָה עִם מַעֲשָׂיו וּמַעֲשָׂיו הִשְׁלִימוּ אֶת אֱמוּנָתוֹ׃
23 וְנִשְׁלַם הַכָּתוּב הָאוֹמֵר וַיַּאֲמֶן אַבְרָהָם בֵּאלֹהִים וַיֶּחְשָׁב לוֹ לִצְדָקָה וְאֹהֵב אֱלֹהִים נִקְרָא׃
24 רְאִיתֶם כִּי מִן הַמַּעֲשִׂים יִצְדַּק הָאָדָם וְלֹא מִן הָאֱמוּנָה לְבַד׃
25 וְכֵן רָחָב הַזּוֹנָה הֲלֹא בְּמַעֲשִׂים נִצְדְּקָה בְּקַבְּלָהּ אֶת הַמְרַגְּלִים וּבְשַׁלְּחָהּ אוֹתָם בְּדֶרֶךְ אַחֶרֶת׃
26 כַּאֲשֶׁר הַגּוּף בְּלֹא רוּחַ מֵת כֵּן הָאֱמוּנָה בְּלֹא מַעֲשִׂים מֵתָה הִיא׃

ג

1 אַל יִהְיוּ רַבִּים מִכֶּם מוֹרִים אַחַי כִּי אַתֶּם יוֹדְעִים כִּי עֹנֶשׁ גָּדוֹל יוֹתֵר נְקַבֵּל׃
2 כִּי כֻלָּנוּ נִכָּשְׁלִים בְּדְבָרִים וְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִכָּשֵׁל בְּדָבָר הוּא אִישׁ שָׁלֵם וְיָכוֹל לִכְבּוֹשׁ גַּם אֶת כָּל גּוּפוֹ׃
3 הִנֵּה נָשִׂים רֶסֶן בְּפִי הַסּוּסִים לְמַעַן יִשְׁמְעוּ לָנוּ וְנָסֹבּ בָּזֶה אֶת כָּל גּוּפָם׃
4 הִנֵּה גַּם הָאֳנִיּוֹת גְּדוֹלוֹת הֵן וּמְנֻהָגוֹת בְּרוּחוֹת עַזּוֹת וּמְסֻבָּבוֹת בְּהֶגֶה קָטָן מְאֹד אֶל אֲשֶׁר יַחְפֹּץ בּוֹ הַמְנַהֵג׃
5 כֵּן גַּם הַלָּשׁוֹן אֵבֶר קָטָן הוּא וּמִתְפָּאֵר בִּגְדוֹלוֹת הִנֵּה אֵשׁ קְטַנָּה מַה גָּדוֹל הַיַּעַר אֲשֶׁר תְּבַעֵר׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 * Et lingua ignis est, & mundus iniquitatis. Lingua constituitur in membris nostris, quæ maculat totum corpus, & inflammat rotam nativitatis nostræ, inflammata à gehenna.

7 * Omnis enim natura bestiarum & volucrum, & serpentium, & cæterorum domantur, & domita sunt à natura humana.

8 * Linguam autem nullus hominum domare potest, inquietum malum, plena veneno mortifero.

9 * In ipsa benedicimus Deum & Patrem, & in ipsa maledicimus homines qui ad similitudinem Dei facti sunt.

10 * Ex ipso ore procedit benedictio & maledictio. Non oportet fratres mei, hæc ita fieri.

11 * Nunquid fons de eodem foramine emanat dulcem & amaram aquam?

12 * Nunquid potest fratres mei, ficus vuas facere; aut vitis ficus? Sic neque salsa, dulcem potest facere aquam.

13 * Quis sapiens & disciplinatus inter vos? Ostendat ex bona conversatione operationem suam in mansuetudine sapientiæ.

14 * Quòd si zelum amarum habetis, & contentiones sunt in cordibus vestris: nolite gloriari & mendaces esse adversus veritatem.

15 * Non est enim ista sapientia desursum descendens: sed terrena, animalis, diabolica.

16 * Ubi enim zelus & contentio: ibi inconstantia, & omne opus prauum.

17 * Quæ autem desursum est sapientia, primùm quidem pudica est: deinde pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens, plena misericordia & fructibus bonis, non iudicans, sine simulatione.

18 * Fructus autem iustitiæ, in pace seminatur facientibus pacem.

CAP. IIII.

1 VNde bella & lites in vobis? Nónne hinc, ex concupiscentijs vestris quæ Militant in membris vestris?

6 * καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης.

7 * πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ.

8 * τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι, ἀκατάσχετον κακόν· μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου.

9 * ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας.

10 * ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι.

11 * μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν;

12 * μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 * τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν, δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας.

14 * εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας.

15 * οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης·

16 * ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.

17 * ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους, καρποὺς ἀγαθοὺς, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος.

18 * καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

δ'.

1 * Πόθεν πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 * Concupiscitis & non habetis, & occiditis, ac æmulamini, nec deuenit in manus vestras. Et litigatis ac bella geritis, & non habetis, quoniam non postulatis.

3 * Petitis & non accipitis, quippe qui male petatis, vt alatis concupiscentias vestras.

4 * Adulteri, nescitis amicitiam huius mundi inimicitiam esse apud Deum? Quicunque ergo voluerit amicus esse mundi huius, inimicus est Deo.

5 * Vel nunquid putatis quod frustra Scriptura dicat: Ad inuidiam concupiscit spiritus qui habitat in nobis?

6 * Gratiam verò præstantiorem dabit. Propterea Dominus noster. Quapropter dicit, Deus superbis primitet elatos, humilibus autem dat gratiam.

Dominica x II. post Pentecosten.

7 * Subditi ergo estote Deo, & resistite diabolo, & fugiet à vobis.

8 * Et appropinquate Deo, & appropinquabit vobis. Purgate manus vestras peccatores, sanctificate corda vestra, duplices animo.

9 * Humiles efficiamini, & lugete, & plorate: risus vester in luctum conuertatur, & gaudium in mœrorem.

10 * Humiliamini in conspectu Domini, & exaltabit vos.

11 * Ne obloquamini mutuo de alio fratre mei. Is enim qui obloquitur de fratre suo, & iudicat fratrem suum, obloquitur de Lege, & iudicat Legem. Quòd si Legem iudicas, non es effector Legis, sed iudex tantùm.

12 * Vnus est enim legislator, & iudex qui potest perdere & liberare. Tu autem quis es qui iudicas proximum?

13 * Tu autem quis es qui iudicas proximum? Ecce nunc qui dicitis, Hodie aut crastino ibimus in illam ciuitatem, & faciemus ibi quidem annum, & mercabimur, & lucrum faciemus;

14 * Qui ignoratis quid erit in crastino. Quæ est enim vita vestra? Vapor enim ad modicum parens, & deinceps exterminabitur.

15 * Pro eo vt dicatis, Si Dominus voluerit, & si vixerimus, faciemus hoc aut illud.

3 * Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε, καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε· καὶ οὐκ ἔχετε, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς.

3 * αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε.

4 * μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστιν; ὃς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται.

5 * ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει, πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν;

6 * μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει, ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.

7 * Ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν.

8 * ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι.

9 * ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μετατραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν.

10 * ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

11 * μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νόμον. εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτής.

12 * εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης ὁ δυνάμενος καὶ σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ ὁ κρίνων τὸν ἕτερον;

13 * ἄγε νῦν οἱ λέγοντες, σήμερον καὶ αὔριον πορευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα, καὶ ἐμπορευσώμεθα, καὶ κερδήσωμεν·

14 * οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα δὲ καὶ ἀφανιζομένη.

15 * ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. V. Interp. Syriaca.

16 * Sese efferunt in superbia sua. Omnis gloriatio talis à malo est.
17 * Et quisquis nouit bonum, & non facit, peccatum illi est.

CAP. V.

1 O Diuites vlulate, & plorate in miseriis vestris quæ aduenturæ sunt vobis.
2 * Opulentia enim vestra corrupta est: & vestimenta vestra à tinea.
3 * Item aurũ & argentum vestrum æruginauit: & ærugo eorum erit in testimonium vobis, & manducabit carnes vestras sicut ignis. Thesaurizastis vobis iram in nouissimis diebus.
4 * Ecce merces operariorum qui messuerunt regiones vestras, quæ fraudata est à vobis, clamat: & clamor eorum in aures Domini sabbaoth introiuit.
5 * Epulati estis super terram: & in luxurijs enutristis corda vestra in die occisionis.
6 * Condemnastis & interfecistis iustum, & non restitit vobis.

Dominica IIII. post Epiphaniam, & de Patribus.

7 * Vos autem, fratres mei, longanimes estote vsque ad aduentum Domini. Ecce agricola expectat fructus pretiosi fructus terræ, longanimis est super eis donec accipiat temporaneum & serotinum.
8 * Patientes estote & vos, & cõfirmate corda vestra: quoniam aduentus Domini appropinquauit.
9 * Nolite ingemiscere fratres in alterutrum: vt non iudicemini. Ecce iudex ante ianuam assistit.
10 * Exemplum accipite fratres laboris & patientiæ, Prophetas, qui locuti sunt in nomine Domini.
11 * Ecce beatificamus eos qui sustinuerunt. Sufferentiam Iob audistis, & finem Domini vidistis, quoniam misericors est Dominus & miserator.
12 * Ante omnia autem fratres mei, nolite iurare, neque per cælum, neq; per terram, neque aliud quodcunque iuramentum. Sit autem sermo vester, est, est, non, non: vt non sub iudicio decidatis.
13 * Tristatur aliquis vestrũ oret. Æquo animo est psallat.

16 * Nunc autem exultatis in superbijs vestris. Omnis exultatio talis, maligna est.
17 * Scienti igitur bonũ facere, & non facienti: peccatum est illi.

CAP. V.

1 AGite nunc diuites, plorate, vlulantes in miserijs vestris quæ aduenient A vobis.
2 * Diuitiæ vestræ putrefactæ sunt: & vestimenta vestra à tineis comesta sunt.
3 * Aurum & argentum vestrum æruginauit: & æruginauit eorum in testimonium vobis erit, & manducabit carnes vestras sicut ignis. Thesaurizastis vobis iram in nouissimis diebus.
4 * Ecce merces operariorum qui messuerunt regiones vestras, quæ fraudata est à vobis, clamat: & clamor eorum in aures Domini sabbaoth introiuit.
5 * Epulati estis super terram: & in luxurijs enutristis corda vestra in die occisionis.
6 * †Adduxistis & occidistis iustum: & non †restitit vobis.

7 * PATIENTES igitur estote fratres, vsque ad aduentum Domini. Ecce, agricola expectat pretiosum fructum terræ, patienter ferens donec accipiat temporaneum & serotinum.
8 * Patientes† estote & vos, & cõfirmate corda vestra: quoniam aduentus Domini †appropinquauit.
9 * Nolite ingemiscere fratres in alterutrum: vt non iudicemini. Ecce, iudex ante ianuam assistit.
10 * Exemplum accipite fratres †laboris & patientiæ, Prophetas, qui locuti sunt in nomine Domini.
11 * Ecce beatificamus eos qui sustinuerunt. Sufferentiam Iob audistis, & finem Domini vidistis, quoniam misericors est Dominus & miserator.
12 * Ante omnia autem fratres mei, nolite iurare, neque per cælum, neq; per terram, neque aliud quodcunque iuramentum. Sit autem sermo vester, est, est, non, non: vt non sub iudicio decidatis.
13 * Tristatur† aliquis vestrũ oret. Æquo animo † est† psallat.

16 * νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν.
17 * εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν.

ε.

1 * Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις.
2 * ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν.
3 * ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις.
4 * ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τοὺς χώρους ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ὑφ' ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου Σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν.
5 * ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς·
6 * κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 * Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ, ἕως ἂν λάβῃ ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψιμον.
8 * μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικε.
9 * μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε. ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.
10 * ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί μου, τῆς κακοπαθείας, καὶ τῆς μακροθυμίας, οἳ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι κυρίου.
11 * ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστι καὶ οἰκτίρμων.
12 * πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε μήτε τὸν οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον. ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ, ναί, καὶ τὸ οὒ, οὔ· ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν πέσητε.
13 * κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω. εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * Quòd si ægrotet, vocet Presbyteros ec-
clesiæ vt orent pro ipso, & vngant eum oleo
in nomine Domini nostri.
15 * Et oratio fidei sanitati restituet ægro-
tum, & eriget eum Dominus: & si
quòd si peccata sint ab eo commissa, remitte-
16 tur ei. * Porrò cõfitemini alius alij delicta ve-
stra, & orate alius pro alio vt sanemini.
Magna siquidem est virtus oratio-
nis quam iustus orat.
17 * Elias homo fuit passionibus obnoxius
sicut & nos, & orauit ne descenderet pluuia
super terram, neque descenderit per tres annos
& sex menses.
18 * Et rursum preces fudit, & cæli dede-
runt pluuiam, terraque edidit fructus suos.
19 * Fratres mei, si quis ex vobis errauerit
à via veritatis, & conuerterit eum aliquis
ab errore ipsius:
20 * Sciat quòd qui reduxit peccatorem ab
errore viæ suæ, seruaturus sit animam eius a
morte, operiétque multitudinem peccatorum
suorum.

Epistolæ Iaakoub Apostoli
FINIS.

ܐܓܪܬܐ ܕܝܥܩܘܒ ܫܠܝܚܐ ✣

14 ✣ ܐܢ ܡܫܬܟܚ ܒܟܘܢ ܚܕ ܢܩܪܐ ܠܩܫܝܫ̈ܐ ܕܥܕܬܐ ܘܢܨܠܘ ܥܠܘܗܝ ܘܢܫܚܘܗ ܒܫܡܐ ܕܡܪܢ ܥܠ ܗܝ ܡܫܝܚܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܘܢܫܚܘܗ ܒܫܡܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ✣

Tranſlat. B. Hieronymi. EPIST. IACOBI. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΑΚΩΒΟΥ. ε. 499

14 * Infirmatur quis in vobis? inducat
presbyteros ecclesiæ, & orent super eum,
vngentes eum oleo in nomine Domini.
15 * Et oratio fidei saluabit infirmum, &
†alleuabit eum Dominus: & si in pecca-
tis sit, remittentur ei.
16 * Confitemini ergo alterutrum pecca-
ta vestra: & orate pro inuicem vt salue-
mini. multum enim valet deprecatio iu-
sti assidua.
17 * Elias, homo erat similis nobis passi-
bilis, & oratione orauit vt non plueret
super terram, & non pluit annos tres &
menses sex.
18 * Et rursum orauit: & cælum dedit
pluuiam, & terra dedit fructum suum.
19 * Fratres mei, si quis ex vobis errauerit
à veritate, & conuerterit quis eum:
20 * Scire debet quoniam qui conuerti
fecerit peccatorem ab errore viæ suæ,
saluabit animã eius à morte, & operiet
multitudinem peccatorum.

Epistolæ B. Iacobi FINIS.

14 * ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάτω τοὺς πρεσβυτέ-
ρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν, ἀλεί-
ψαντες αὐτὸν ἔλαιῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου.
15 * καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ
αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται
αὐτῷ.
16 * ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὔ-
χεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δι-
καίου ἐνεργουμένη.
17 * ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευ-
χῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς
γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.
18 * καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε, καὶ
ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.
19 * ἀδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας,
καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν,
20 * γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης
ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆ-
θος ἁμαρτιῶν.

Τέλος τῆς ἁγίας ἰακώβου καθολικῆς ἐπιστολῆς.

DISCIPVLOS *Saluatoris inuicti toto orbe diffusos & peregrinos in hoc seculo mon-
strat, & præteritæ vitæ pœnitere suadet, & in nouam vitam proficere tota cum sollicitudine
exhortatur Simon Petrus filius Iohannis, prouinciæ Galilææ, vico Bethsaidæ, frater An-
dreæ Apostoli.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

RVRSVM EPISTOLA PETRI SCHEMEON KIPHO APOSTOLI.

GVIDONE FABRICIO BODSTEN EXSCRIPTORE ET INTERPRETE

Dominica noua.

CAP. I.

1 PETRVS apostolus Ie-
schua Meschicho electis aduenis
& aduenis qui dis-
sunt in Ponto, & Ga-
latia, & Cappadocia,
Asia, & Tibyrnia,

2 * his qui electi sunt per præscientiam
patris, per sanctificationem Spiritus, ut sint
in obedientiam, & aspersionem sanguinis Ie-
schua Meschicho, Gratia & pax multiplicen-
3 tur apud vos. * Benedictus Deus & pater Do-
mini nostri Ieschua Meschicho qui secundum
misericordia sua genuit nos denuò per resur-
rectionem Domini nostri Ieschua Meschicho ex
spem vitæ.

4 * Et in hereditatem incorruptibilem, &
incontaminatam, ac immarcescibilem, quæ re-
posita est vobis in cœlis.

5 * Qui custodimini virtute Dei per fidem
in salutem quæ parata est ut reuelaretur in no-
uissimis temporibus.

6 * In quibus lætabimini si oportet nunc
paululum in angustiis
fueritis per varias tentationes quæ fiunt in
vobis per vestras.

7 * Vt probatio fidei vestræ approbata, multo
pretiosior auro quod per ignem probatur, in-
ueniatur in laudem & honorem, & gloriam, in re-
latione Ieschua Meschicho.

8 * Quem cùm non videritis, diligitis: in
quem nunc quoque non videntes creditis, &
per fidem in eum exultatis cum gaudio in-
9 effabili: * Vt recipiatis retributionem fidei
salutem animarum vestrarum.

10 * De hac salute exquisierunt & scrutati
sunt prophetæ qui de gratia quæ futura est in
vobis prophetauerunt.

11 * Et scrutati sunt quo tempore aut quod
tempus significaret in eis Spiritus Christi, qui
erat in illis, testificans ante Meschicho, qui habitabat in
turis passionibus Meschicho, & posteà.

EPISTOLA CATHOLICA B. PETRI APOSTOLI PRIMA.

CAP. I.

1 PETRVS Apostolus Ie-
su Christi, electis adue-
nis dispersionis Ponti,
Galatiæ, Cappadociæ,
Asiæ, & Bithyniæ,

2 * Secúdum præscien-
tiam Dei patris, in sanctificationem Spi
ritus, in obedientiam & aspersionem
sanguinis Iesu Christi: Gratia vobis &
pax multiplicetur.

1.Cor.1. Pet.1. 3 * Benedictus Deus & pater Domini
nostri Iesu Christi, qui secundum mise-
ricordiam suam magnã regenerauit nos
in spem viuam, per resurrectionem Iesu
Christi ex mortuis,

4 * In hæreditatem incorruptibilem, &
incontaminatam, & immarcescibilem,
conseruatam in cælis in vobis;

5 * Qui in virtute Dei custodimini per
fidem in salutem, paratam reuelari in
tempore nouissimo:

emulation 6 * In quo †exultabitis modicum nunc
si oportet contristari in varijs tentatio-
nibus:

B 7 * Vt probatio vestræ fidei multo pre-
tiosior† auro (quod per ignem probatur)
inueniatur in laudem & gloriam & ho-
norem in †reuelatione Iesu Christi:

reuelations 8 * Quem cùm non videritis, diligitis:
in quem nunc quoque non videntes cre-
ditis: credentes autem † exultatis lætitia
inenarrabili & glorificatã;

reflexum 9 * Reportantes finem fidei vestræ, sa-
lutem animarum†.

10 * De qua salute exquisierunt atque
scrutati sunt Prophetæ, qui de futura in
vobis gratia prophetauerunt:

11 * Scrutantes in quod vel quale tem-
pus significaret in eis Spiritus Christi:
prænuntians eas quæ in Christo sunt
passiones & posteriores glorias.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ
καθολικὴ πρώτη ἐπιστολή.

κεφ. α.

1 ΠΕτρ⊙ ἀπόστολ⊙ ἰησ͞ου χριστοῦ, ἐκλεκ-
τοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς πόντου, γα-
λατίας, καππαδοκίας, ἀσίας, καὶ βι-
θυνίας,

2 * κ͞τ προγνωσιν θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγια-
σμῷ πνεύματ⊙, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματ⊙
ἰησ͞ου χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

3 * εὐλογητὸς ὁ θεὸς, καὶ πατὴρ τ͞ου κυρίου ἡμῶν ἰησ͞ου χρι-
στοῦ, ὁ κ͞τ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλε⊙ ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλ-
πίδα ζῶσαν διὰ ἀναστάσεως ἰησ͞ου χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,

4 * εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραν-
τον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς,

5 * τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως, εἰς
σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ,

6 * ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστὶ, λυπηθέντες
ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς·

7 * ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ πολυτιμότερον χρυ-
σίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρε-
θῇ εἰς ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει ἰησ͞ου
χριστοῦ·

8 * ὃν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες, πι-
στεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδο-
ξασμένῃ,

9 * κομιζόμενοι τὸ τέλ⊙ τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν
ψυχῶν.

10 * περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προ-
φῆται ⊙ περὶ τ͞ης εἰς ὑμᾶς χάριτ⊙ προφητεύσαντες·

11 * ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς
πνεῦμα χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰς χριστὸν παθή-
ματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας·

ܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܒܪ̈ܝ̈ܐ ܕܐܬܦܪܫ̈ܘ ܒܦ̈ܘܢܛܘܣ ܘܓܠܛ̈ܝܐ ܘܩܦ̈ܘܕܩܝܐ ܘܐܣ̈ܝܐ ܘܛܒܪ̈ܝ̈ܐ

ܒ̈ܝ̈ܕܥ̈ܬܐ ܩ̈ܕ̈ܡ̈ܝ̈ܬ ܐ̈ܒ̈ܗ̈ܬ ܒ̈ܪ̈ܘ̈ܚ̈ܐ ܕ̈ܩ̈ܘ̈ܕ̈ܫ̈ܐ ܠ̈ܡ̈ܫ̈ܡ̈ܥ̈ܬ ܕ̈ܕ̈ܡ̈ܐ ܕ̈ܝ̈ܫ̈ܘ̈ܥ̈ ܡ̈ܫ̈ܝ̈ܚ̈ܐ ܢ̈ܗ̈ܘ̈ܐ ܠ̈ܟ̈ܘ̈ܢ ܘ̈ܫ̈ܠ̈ܡ̈ܐ ܢ̈ܬ̈ܪ̈ܒ̈ܐ ܠ̈ܟ̈ܘ̈ܢ

ܒ̈ܪ̈ܟ̈ܐ ܗ̈ܘ̈ ܐ̈ܠ̈ܗ̈ܐ ܘ̈ܐ̈ܒ̈ܐ ܕ̈ܡ̈ܪ̈ܝ̈ ܝ̈ܫ̈ܘ̈ܥ̈ ܡ̈ܫ̈ܝ̈ܚ̈ܐ ܕ̈ܒ̈ܪ̈ܚ̈ܡ̈ܝ̈ܗ̈ ܣ̈ܓ̈ܝ̈ܐ ܐ̈ܝ̈ܬ̈ܝ̈ ܠ̈ܢ̈ ܠ̈ܬ̈ܘ̈ܠ̈ܕ̈ܐ ܠ̈ܚ̈ܝ̈ܐ ܒ̈ܬ̈ܫ̈ܒ̈ܝ̈ܬ̈ܐ ܡ̈ܢ̈ ܡ̈ܝ̈ܬ̈ܐ

ܠ̈ܡ̈ܪ̈ܬ̈ܐ ܠ̈ܝ̈ܪ̈ܬ̈ܐ ܕ̈ܠ̈ܐ ܡ̈ܬ̈ܚ̈ܒ̈ܠ̈ ܘ̈ܠ̈ܐ ܡ̈ܬ̈ܣ̈ܪ̈ܚ̈ ܕ̈ܡ̈ܬ̈ܛ̈ܪ̈ ܠ̈ܟ̈ܘ̈ܢ ܒ̈ܫ̈ܡ̈ܝ̈ܐ

ܕ̈ܐ̈ܢ̈ܬ̈ܘ̈ܢ ܕ̈ܡ̈ܬ̈ܛ̈ܪ̈ܪ̈ܝ̈ ܒ̈ܚ̈ܝ̈ܠ̈ ܕ̈ܐ̈ܠ̈ܗ̈ܐ ܒ̈ܗ̈ܝ̈ܡ̈ܢ̈ܘ̈ܬ̈ܐ ܠ̈ܫ̈ܘ̈ܥ̈ ܡ̈ܫ̈ܝ̈ܚ̈ܐ ܕ̈ܠ̈ܐ ܚ̈ܙ̈ܝ̈ܬ̈ ܐ̈ܦ̈ ܗ̈ܫ̈ܐ ܠ̈ܐ ܚ̈ܙ̈ܝ̈ܢ̈ ܐ̈ܠ̈ܐ ܡ̈ܗ̈ܝ̈ܡ̈ܢ̈ܝ̈ܢ̈ ܐ̈ܢ̈ ܒ̈ܗ̈ ܘ̈ܡ̈ܬ̈ܪ̈ܥ̈ܝ̈ܢ̈ ܒ̈ܚ̈ܕ̈ܘ̈ܬ̈ܐ

ܕ̈ܠ̈ܐ ܡ̈ܠ̈ܠ̈ ܡ̈ܫ̈ܘ̈ܒ̈ܚ̈ܐ ܕ̈ܡ̈ܗ̈ܝ̈ܡ̈ܢ̈ܘ̈ܬ̈ܟ̈ ܕ̈ܝ̈ܩ̈ܪ̈ ܡ̈ܢ̈ ܕ̈ܕ̈ܗ̈ܒ̈ ܕ̈ܐ̈ܒ̈ܕ̈ ܕ̈ܒ̈ܢ̈ܘ̈ܪ̈ ܡ̈ܒ̈ܚ̈ܢ̈ ܘ̈ܡ̈ܫ̈ܬ̈ܟ̈ܚ̈ ܒ̈ܫ̈ܒ̈ܚ̈ ܘ̈ܒ̈ܝ̈ܩ̈ܪ̈

ܕ̈ܬ̈ܫ̈ܟ̈ܚ̈ܘ̈ܢ ܕ̈ܐ̈ܢ̈ܬ̈ ܘ̈ܒ̈ܢ̈ܝ̈ܟ̈ ܒ̈ܫ̈ܡ̈ܝ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܠ̈ܗ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܒ̈ ܕ̈ܡ̈ܪ̈ ܝ̈ܫ̈ܘ̈ܥ̈ ܡ̈ܫ̈ܝ̈ܚ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܦ̈ ܗ̈ܘ̈ ܐ̈ܠ̈ܗ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܒ̈ ܕ̈ܡ̈ܪ̈ ܝ̈ܫ̈ܘ̈ܥ̈ ܡ̈ܫ̈ܝ̈ܚ̈ܐ

ܕ̈ܐ̈ܫ̈ܪ̈ܐ ܠ̈ܟ̈ܘ̈ܢ ܒ̈ܫ̈ܡ̈ܝ̈ܐ ܕ̈ܫ̈ܡ̈ܝ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܦ̈ ܐ̈ܢ̈ ܐ̈ܢ̈ܬ̈ ܕ̈ܡ̈ܬ̈ܛ̈ܪ̈ ܒ̈ܫ̈ܡ̈ܝ̈ܐ ܕ̈

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 *Quibus reuelatum est quia non sibimetipsis, vobis autem ministrabant ea quæ nunc nuntiata sunt vobis per eos qui euangelizauerunt vobis, Spiritu sancto misso de cælo in † quem desiderãt angeli prospicere.

quæ

13 *Propter quod succincti lumbos mẽtis vestræ, sobrij, perfectè sperate in eam quæ offertur vobis gratiã, in † reuelatione Iesu Christi.

reuelationem

14 *Quasi filij obedientiæ, non configurãti prioribus ignorantiæ vestræ desiderijs:

15 *Sed secundùm eum qui vocauit vos, Sanctum, & ipsi in omni conuersatione sancti sitis.

16 *Quoniam scriptum est: Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum.

17 *Et si Patrem inuocatis eum qui sine acceptione personarum iudicat secundum vniuscuiusque opus: in timore, incolatus vestri tempore conuersamini:

18 *Scientes quòd non corruptibilibus auro vel argento redempti estis de vana vestra conuersatione paternæ traditioDnis,

19 *Sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi & incontaminati,

20 *Præcogniti quidem ante mundi constitutionẽ, manifestati autem nouissimis temporibus propter vos,

21 *Qui per ipsum fideles estis in Deo qui suscitauit eum à mortuis, & dedit ei gloriam, vt fides vestra & spes esset in Deo.

22 *Animas vestras castificantes in obedientia charitatis, in fraternitatis amore simplici ex corde inuicem diligite attentiùs:

23 *Renati non ex semine corruptibili, sed incorruptibili per verbum Dei viui & permanentis in æternum.

12 *οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 *διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ χριστοῦ,

14 *ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις·

15 *ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γένησθε·

16 *διότι γέγραπται, ἅγιοι γένεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι.

17 *καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε·

18 *εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς χρυσίῳ ἢ ἀργυρίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου,

19 *ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου, χριστοῦ,

20 *προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς

21 *τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.

22 *τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ πνεύματος εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς,

23 *ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου θεοῦ ζῶντος καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα.

CAP. 1. Interpr. Syriaca. 501

11 *Et reuelata fuerunt illi quatenus non sibimetipsis ministrabant, quia non sibimetipsis porgebantur, sed nostra nobis vaticinabantur, ea quæ nunc reuelata sunt vobis per eos qui euangelizauerunt vobis Spiritu Sancto qui missus est è cælo, in quæ desiderant etiam Angeli prospicere.

12 *Quapropter accingite lumbos mentium vestrarum, & exercamini perfectè, & sperate in gaudium illud, quod obuiam fit vobis in reuelatione Domini nostri Iesu Messichos;

13 *Tanquam filij obedientiæ: Nequa vos vicaueritis amplius primis illis concupiscentijs quibus concupiscebatis adhuc ignorantes:

14 *Sed estote sancti in omnibus conuersationibus vestris, quemadmodum Sanctus ille qui vocauit vos.

15 *Quandoquidem scriptum est: Sancti estote, sicut & ego sanctus sum.

16 *Quòd si patrem vocatis eum qui non est acceptio facierum personarum, & qui iudicat vnumquemque secundùm opera eius: timore ducimini hoc tempore incolatus vestri.

17 *Quum sciatis nec argento quod corrumpitur, nec auro vos redemptos fuisse de vanis operibus vestris quæ accepistis à patribus vestris.

18 *Sed pretioso sanguine agni illius, immaculati nec maculam habitis, hoc est Christi.

19 *Qui præordinatus fuit ante constitutionem mundi fundamenta, reuelatus autem in fine temporum propter vos.

20 *Qui quidem per ipsum credidistis in Deum qui excitauit eum à mortuis, & dedit ei gloriam, vt fides vestra spesque vestra esset in Deo:

21 *Quum sanctificaueritis animas vestras per obedientiã veritatis, & fraternitatis amore absque acceptione facierum, diligite inuicem vt ex puro & integro corde vos inuicem ligatis.

22 *Vt qui denuò geniti estis non ex semine corruptibili, sed ex illo incorruptibili, per viuum sermonem Dei, qui stat in æternum.

---

11 ܘܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ ܐܢ ܐܝܟ ܕܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ

12 ܒܥܠ ܗܟܝܠ ܙܪܙܘ ܐܬܪܝܟ ܕܗܘ ܒܗܓܝܢ ܘܬܬܪܓܠܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܘܣܒܪܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܕܒܓܝܪ ܕܒܚܕܘ ܠܟܘܢ ܒܬܪ ܓܠܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܓܝܪ ܕܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ

13 ܒܥܠ ܗܟܝܠ ܙܪܙܘ ܐܬܪܝܟ ܕܗܘ ܒܗܓܝܢ ܘܬܬܪܓܠܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܘܣܒܪܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܕܒܓܝܪ ܕܒܚܕܘ ܠܟܘܢ ܒܬܪ ܓܠܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܓܝܪ ܕܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ

14 ܒܥܠ ܗܟܝܠ ܙܪܙܘ ܐܬܪܝܟ ܕܗܘ ܒܗܓܝܢ ܘܬܬܪܓܠܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܘܣܒܪܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܕܒܓܝܪ ܕܒܚܕܘ ܠܟܘܢ ܒܬܪ ܓܠܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܓܝܪ ܕܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ

15 ܒܥܠ ܗܟܝܠ ܙܪܙܘ ܐܬܪܝܟ ܕܗܘ ܒܗܓܝܢ ܘܬܬܪܓܠܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܘܣܒܪܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܕܒܓܝܪ ܕܒܚܕܘ ܠܟܘܢ ܒܬܪ ܓܠܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܓܝܪ ܕܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ

16 ܒܥܠ ܗܟܝܠ ܙܪܙܘ ܐܬܪܝܟ ܕܗܘ ܒܗܓܝܢ ܘܬܬܪܓܠܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܘܣܒܪܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܕܒܓܝܪ ܕܒܚܕܘ ܠܟܘܢ ܒܬܪ ܓܠܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܓܝܪ ܕܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ

17 ܒܥܠ ܗܟܝܠ ܙܪܙܘ ܐܬܪܝܟ ܕܗܘ ܒܗܓܝܢ ܘܬܬܪܓܠܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܘܣܒܪܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܕܒܓܝܪ ܕܒܚܕܘ ܠܟܘܢ ܒܬܪ ܓܠܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܓܝܪ ܕܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ

18 ܒܥܠ ܗܟܝܠ ܙܪܙܘ ܐܬܪܝܟ ܕܗܘ ܒܗܓܝܢ ܘܬܬܪܓܠܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܘܣܒܪܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܕܒܓܝܪ ܕܒܚܕܘ ܠܟܘܢ ܒܬܪ ܓܠܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܓܝܪ ܕܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ

19 ܒܥܠ ܗܟܝܠ ܙܪܙܘ ܐܬܪܝܟ ܕܗܘ ܒܗܓܝܢ ܘܬܬܪܓܠܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܘܣܒܪܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܕܒܓܝܪ ܕܒܚܕܘ ܠܟܘܢ ܒܬܪ ܓܠܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܓܝܪ ܕܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ

20 ܒܥܠ ܗܟܝܠ ܙܪܙܘ ܐܬܪܝܟ ܕܗܘ ܒܗܓܝܢ ܘܬܬܪܓܠܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܘܣܒܪܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܕܒܓܝܪ ܕܒܚܕܘ ܠܟܘܢ ܒܬܪ ܓܠܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܓܝܪ ܕܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ

21 ܒܥܠ ܗܟܝܠ ܙܪܙܘ ܐܬܪܝܟ ܕܗܘ ܒܗܓܝܢ ܘܬܬܪܓܠܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܘܣܒܪܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܕܒܓܝܪ ܕܒܚܕܘ ܠܟܘܢ ܒܬܪ ܓܠܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܓܝܪ ܕܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ

22 ܒܥܠ ܗܟܝܠ ܙܪܙܘ ܐܬܪܝܟ ܕܗܘ ܒܗܓܝܢ ܘܬܬܪܓܠܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܘܣܒܪܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܕܒܓܝܪ ܕܒܚܕܘ ܠܟܘܢ ܒܬܪ ܓܠܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܓܝܪ ܕܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ

23 ܒܥܠ ܗܟܝܠ ܙܪܙܘ ܐܬܪܝܟ ܕܗܘ ܒܗܓܝܢ ܘܬܬܪܓܠܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܘܣܒܪܘ ܒܫܠܡܘܬܐ ܕܒܓܝܪ ܕܒܚܕܘ ܠܟܘܢ ܒܬܪ ܓܠܝܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܠܗܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܓܝܪ ܕܐܬܓܠܝ ܗܘ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܫܐ ܐܬܐܡܪܘ ܠܟܘܢ ܒܝܕ ܐܢܫܐ ܕܒܫܪܘ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܡܫܬܐܠܝܢ ܠܡܚܙܐ ܒܗ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ

ܐ ܦܪܩ ‘ܩܕ ‘ܒܫ
ܒ ‘ܐܬ ‘ܓܠ
ܓ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܕ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܗ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܘ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܙ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܚ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܛ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܝ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܟ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܠ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܡ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܢ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܣ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܥ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܦ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܨ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܩ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܪ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܫ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܬ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ

ܐ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܒ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܓ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܕ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܗ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܘ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܙ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܚ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܛ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܝ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܟ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܠ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܡ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܢ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܣ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܥ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܦ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܨ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܩ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܪ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܫ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ
ܬ ‘ܫܪ ‘ܪܥ ‘ܓܠ

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 * Quoniam omnis caro herba, & omnis gloria eius tanquam flos herbæ: exaruit herba, & flos eius decidit.
25 * Verbum autem Dei nostri stat in æternum. hoc est autem verbum quod euangelizatum est in vobis.

Dominica v. post Epiphaniam.

CAP. II.

1 DEponite ergo à vobis omnem malitiam, omnemque fraudem, & simulationem, & inuidiam, & obtrectationes.
2 * Et estote sicut infantes modò geniti, rationabile, sine dolo lac concupiscite, vt in eo crescatis in salutem.
3 * Si tamen gustastis quoniam dulcis est Dominus.
4 * Ad quem accedentes, lapidem viuum, ab hominibus quidem reprobatum, sed electus & pretiosus est apud Deum.
5 * Et ipsi tanquam lapides viui superædificamini, domus spiritualis, sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias, acceptabiles Deo per Iesum Christum.
6 * Propter quod continet Scriptura, Ecce pono in Sion lapidem summum angularem electum, pretiosum: & qui crediderit in eum, non confundetur.
7 * Vobis igitur honor, credentibus. non credentibus autem, lapis quem reprobauerunt ædificantes, hic factus est in caput anguli:
8 * Et lapis offensionis, & petra scandali, his qui offendunt verbo, nec credunt in quo & positi sunt.
9 * Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis: vt virtutes annuntietis eius qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumen suum.
10 * Qui aliquando non populus, nunc autem populus Dei: qui non consecuti misericordiam, nunc autem misericordiam consecuti.
11 * Charissimi, obsecro vos tanquam aduenas & peregrinos, abstinere vos à carnalibus desideriis quæ militant aduersus animam:

24 * διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου. ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε·
25 * τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

β'.

1 * Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν, καὶ πάντα δόλον, καὶ ὑποκρίσεις, καὶ φθόνους, καὶ πάσας καταλαλιάς,
2 * ὡς ἄρτι γεννήτα βρέφη, τὸ λογικὸν, ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε·
3 * εἴπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος·
4 * πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν, ἔντιμον,
5 * καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευματικὸς, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
6 * διότι περιέχει ἐν τῇ γραφῇ, ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον, ἐκλεκτὸν, ἔντιμον· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ μὴ καταισχυνθῇ.
7 * ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν ἀπειθοῦσι δὲ, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας,
8 * καὶ λίθος προσκόμματος, καὶ πέτρα σκανδάλου· οἳ προσκόπτουσι τῷ λόγῳ, ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν·
9 * ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτὸν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς·
10 * οἱ ποτὲ οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.
11 * Ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους, ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς·

24 * ܡܛܠ ܕܟܠ ܒܣܪܐ ܥܣܒܐ ܘܟܠ ܫܘܒܚܗ ܕܒܢܝ ܐܢܫܐ ܐܝܟ ܦܪܚܐ ܕܥܣܒܐ ܝܒܫ ܘܦܪܚܗ ܢܦܠ ܡܢ ܥܠ ܐܪܥܐ ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܒܥܠܡܗ ܢܦܠܘ ܘܐܬܒܕܘ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܘ ܒܗ ܒܝܘܡ ܕܐܬܓܠܝ ܡܫܝܚܗ ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܫܘܒܚܐ ܘܟܒܘܕܐ ܘܫܘܠܛܢܐ ܕܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܣܠܐ ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܫܘܒܚܐ ܘܟܒܘܕܐ ܘܫܘܠܛܢܐ ܕܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܣܠܐ
25 * ܘܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܩܝܡ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܣܠܐ ܘܗܢܘ ܗܘ ܡܠܬܐ ܕܐܬܒܫܪ ܠܟܘܢ ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܫܘܒܚܐ ܘܟܒܘܕܐ ܘܫܘܠܛܢܐ ܕܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ ܣܠܐ

CAP. II.

1 ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ
2 ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ
3 ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ
4 ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ
5 ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ
6 ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ
7 ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܫ ܗܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܕܘ ܡܢ ܒܝܬܟܘܢ ܟܠ ܒܝܫܬܐ ܘܟܠ ܪܡܝܐ ܘܟܠ ܟܝܠܐ ܘܟܠ ܣܢܝܐ ܘܟܠ ܦܓܪ ܦܘܡ ܒܝܫ ܘܠܫܢ ܒܝܫ ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ

De Iouchanon baptista.

12 * ܚܒܝܒܝ ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܬܗܘܘ ܐܝܟ ܓܝܪܐ ܘܐܝܟ ܐܓܪܝܐ ܕܬܫܬܘܪܘ ܡܢ ܬܐܒܬ ܦܓܪܟܘܢ ܕܡܬܓܝܫ ܥܠ ܢܦܫܐ ܗܝ

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 ‡ Sintque bonæ conuersationes vestræ inter gentes: vt in eo quod detrectant de vobis tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vestris considerantes, glorificent Deum in die visitationis.

13 ‡ Subiecti igitur estote omni humanæ creaturæ propter Deum: siue regi, quasi præcellenti:

14 ‡ Siue ducibus, tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem verò bonorum:

15 ‡ Quia sic est voluntas Dei, vt benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam:

16 ‡ Quasi liberi, & non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut serui Dei.

17 ‡ Omnes honorate. Fraternitatem diligite. Deum timete. Regem honorificate.

18 ‡ Serui, subditi estote in omni timore dominis; non tantùm bonis & modestis, sed etiam dyscolis.

19 ‡ Hæc est enim gratia, si propter Dei conscientiam sustinet quis tristitias, patiens iniustè.

20 ‡ Quæ enim est ‡gloria, si peccantes & colaphizati sustinetis? Sed si benefacientes ‡patienter sustinetis, hæc est gratia apud Deum.

21 ‡ In hoc enim vocati estis: quia & Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum vt sequamini vestigia eius.

22 ‡ Qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius.

23 ‡ Qui cùm malediceretur, non maledicebat: cùm pateretur, non comminabatur: tradebat autè iudicanti se iniustè.

24 ‡ Qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum; vt peccatis mortui, iustitiæ viuamus. cuius liuore sanati estis.

25 ‡ Eratis enim sicut oues errantes: sed conuersi estis nunc ad pastorem & episcopum animarum ‡vestrarum.

12 ‡ τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν καλὴν ἔχοντες, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύσαντες δοξάσωσι τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

13 ‡ ὑποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει, διὰ τὸν κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι,

14 ‡ εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις, εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν.

15 ‡ ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν.

16 ‡ ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δοῦλοι θεοῦ.

17 ‡ πάντας τιμήσατε. τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε. τὸν θεὸν φοβεῖσθε· τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

18 ‡ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς.

19 ‡ τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως.

20 ‡ ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες, καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ.

21 ‡ εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ·

22 ‡ ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδ' εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ·

23 ‡ ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως.

24 ‡ ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀποθανόντες, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μώλωπι ἰάθητε·

25 ‡ ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενα· ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. III.

1 Similiter et vos, mulieres, subdita sint viris vestris, vt et si qui non credunt sermoni, bonis moribus vestris absque labore:

2 Quum viderint in timore & castam vos conuersari.

3 Neque ornemini ornatu externo, vt circinis capillorum vestrorum, aut additamentis auri, aut excellentibus vestimentis:

4 Sed ornemini in homine absconditio dià, in spiritu mansuete incorruptibili ornato excellentiori coram Deo.

5 Sic enim & quondam mulieres sanctæ, quæ sperabant in Deo, ornabant se, & erant subditæ maritis suis.

6 Quemadmodum Sara subdebatur Abrahom; & vocabat eum, Dominum: cuius vos estis filiæ in bonis operibus, non conturbatæ vllo timore.

Dominica sexta post Epiphaniam.

7 Vos autem, viri, habitate cum vxoribus vestris secundum scientiam, & tanquam vasa infirmiora in honore eas habete; quoniam & ipsæ sunt vobiscum hæredes vitæ in æternum: neque impediantur orationibus vestris.

8 Finis porrò hic est; vt sitis omnes vnanimes, eßote vsque compatientes, patiuntur, & vos inuicem diligite, & estote misericordes & mansueti.

9 Et nemini malum pro malo reddatis, nec etiam maledictum pro maledicto: sed econtrario benedicentes: quia in hoc vocati estis, vt benedictionem hæreditate possideatis.

10 Qui enim vult vitam diligere, & dies videre bonos, Coërceat linguam suam à malo, & labia eius ne loquantur dolum.

11 Declinet à malo, & faciat bonum: inquirat pacem, & sequatur eam.

12 Quia oculi Domini super iustos, & aures eius in preces eorum: vultus autem Domini super facientes mala.

CAP. III.

γ΄.

1 Similiter & mulieres subditæ sint viris suis: vt & siqui non credunt verbo, A per mulierum conuersationem sine verbo lucrifiant,

2 Considerantes in timore † castam conuersationem vestram:

3 Quarum non sit extrinsecus capillatura, aut circundatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus:

4 Sed qui absconditus est cordis homo, in incorruptibilitate quieti & modesti spiritus, †qui est in conspectu Dei locuples.

5 Sic enim aliquando & sanctæ mulieres sperátes in Deo, ornabant se, subiectæ propriis viris:

6 Sicut Sara obediebat Abrahæ, Dominum eum vocans: cuius estis filiæ, benefacientes, & non pertimentes vllam perturbationem.

7 Viri similiter, cohabitantes secundùm scientiam, quasi infirmiori vasculo muliebri impartientes honorem, tanquam & cohęredibus gratię vitæ; vt non impediantur orationes vestræ.

8 In † fide autem, omnes vnanimes, compatientes, fraternitatis amatores, misericordes, modesti, humiles,

9 Non reddentes malum pro malo, nec maledictum pro maledicto: sed econtrario benedicentes: quia in hoc vocati estis, vt benedictionem hæreditate possideatis.

10 Qui enim vult vitā diligere, & dies videre bonos, Coërceat linguam suam à malo, & labia eius ne loquantur dolum.

11 Declinet †à malo, & faciat bonum: inquirat pacem, & sequatur eam.

12 Quia oculi Domini super iustos, & aures eius in preces eorum: vultus autem Domini super facientes mala.

1 Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται,

2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν.

3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκὴς τριχῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος·

4 ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές.

5 οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν θεὸν, ἐκόσμουν ἑαυτὰς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν·

6 ὡς Σάρρα ὑπήκουσε τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.

7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συγκληρονόμοι χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

8 τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, φιλόφρονες,

9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τοὐναντίον δὲ, εὐλογοῦντες· εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

10 ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη αὐτοῦ, τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον.

11 ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν· ζητησάτω εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν.

12 ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὦτα, αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

CAP. III. Interpr. Syriaca.

1 ܗܟܢܐ ܐܢܬ ܢܫ̈ܐ ܕܝܠܗ̈ܘܢ ܢܬܟܢܥܢ ܠܒܥ̈ܠܝܗ̈ܘܢ ܕܐܦ ܐܢ ܐܝܬ ܡܢ̈ܗܘܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ̈ܝܢ ܠܡܠܬܐ ܒܓ̈ܠ ܕܒܗ̈ܝܢ ܬܫܬܟܚ̈ܢ ܠܗ̈ܘܢ ܒܠܚܘܕ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ ܒܓ̈ܠ ܕܒܗ̈ܝܢ ܬܫܬܟܚ̈ܢ ܠܗ̈ܘܢ ܒܠܚܘܕ ܡܠܬܐ

2 ܒܕ̈ܚܠܬ̈ܐ ܕܚ̈ܙܝܢ ܕܒܕ̈ܚܠܬܐ ܐ̈ܢܘܢ ܡܗܠܟ̈ܝܢ ܒܟ̈ܢܝܘܬܐ ܕܫ̈ܪܝܪ̈ܐ ܒܕ̈ܚܠܬ̈ܐ ܕܚ̈ܙܝܢ ܕܒܕ̈ܚܠܬܐ ܐ̈ܢܘܢ ܡܗܠܟ̈ܝܢ ܒܟ̈ܢܝܘܬܐ ܕܫ̈ܪܝܪ̈ܐ

3 ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗ̈ܘܢ ܙ̈ܝܢܐ ܒܪ̈ܐ ܕܫ̈ܥܪ̈ܐ ܘܣ̈ܒܝܒ̈ܘܬ ܕܕ̈ܗܒ ܘܠܒ̈ܘܫ ܠ̈ܒܘܫ̈ܐ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗ̈ܘܢ ܙ̈ܝܢܐ ܒܪ̈ܐ ܕܫ̈ܥܪ̈ܐ ܘܣ̈ܒܝܒ̈ܘܬ ܕܕ̈ܗܒ ܘܠܒ̈ܘܫ ܠ̈ܒܘܫ̈ܐ

4 ܐܠܐ ܟܣ̈ܝܐ ܕܠܒܐ ܕܒܪ̈ܢܫܐ ܒܠܒܘܫ ܕܠܐ ܢܫ̈ܚܝܬ ܕܪ̈ܘܚܐ ܡ̈ܫܟܚܐ ܘܫ̈ܠܝܐ ܕܠܐ ܢܫ̈ܚܝܬ ܕܪ̈ܘܚܐ ܡ̈ܫܟܚܐ ܘܫ̈ܠܝܐ

5 ܗ̈ܟܢܐ ܕܐ̈ܢܘܢ ܕܒ̈ܙܒܢ̈ܐ ܩ̈ܕܡ̈ܝܐ ܢ̈ܫ̈ܐ ܩ̈ܕ̈ܝܫ̈ܐ ܕܣ̈ܒܪ̈ܝܢ ܒܐ̈ܠܗܐ ܡ̈ܫܟ̈ܚܝܢ ܗ̈ܘ ܢ̈ܦ̈ܫ̈ܗܝܢ ܗ̈ܟܢܐ ܕܐ̈ܢܘܢ ܕܒ̈ܙܒܢ̈ܐ ܩ̈ܕ̈ܡ̈ܝܐ ܢ̈ܫ̈ܐ ܩ̈ܕ̈ܝܫ̈ܐ ܕܣ̈ܒܪ̈ܝܢ ܒܐ̈ܠܗܐ ܡ̈ܫܟ̈ܚܝܢ ܗ̈ܘ ܢ̈ܦ̈ܫ̈ܗܝܢ

6 ܟܕ ܡ̈ܫܬ̈ܥܒ̈ܕܝܢ ܠ̈ܒܥ̈ܠܝܗ̈ܘܢ ܗ̈ܟܢܐ ܕܫ̈ܪܐ ܠܐܒ̈ܪܗܡ ܡ̈ܩܪ̈ܝܐ ܠ̈ܗ ܡ̈ܪܝ ܕܐ̈ܢ ܐ̈ܢ ܒ̈ܢ̈ܬ̈ܗ ܟܕ ܡ̈ܫܬ̈ܥܒ̈ܕܝܢ ܠ̈ܒܥ̈ܠܝܗ̈ܘܢ ܗ̈ܟܢܐ ܕܫ̈ܪܐ ܠܐܒ̈ܪܗܡ ܡ̈ܩܪ̈ܝܐ ܠ̈ܗ ܡ̈ܪܝ ܕܐ̈ܢ ܐ̈ܢ ܒ̈ܢ̈ܬ̈ܗ

7 ܐ̈ܢܫ̈ܐ ܗ̈ܟܢܐ ܕܒ̈ܥ̈ܠ ܒ̈ܬ̈ܐ ܡ̈ܫܬ̈ܡ̈ܫ̈ܢ ܥ̈ܡ ܢ̈ܫ̈ܐ ܒ̈ܝܕ ܝ̈ܕܥ̈ܬܐ ܘܝ̈ܩܪ̈ܐ ܗ̈ܒ ܠ̈ܡܢ̈ܐ ܕܐ̈ܢ ܠ̈ܡ̈ܢ̈ܐ ܕܐ̈ܢ ܐ̈ܢ ܒ̈ܢ̈ܬ̈ܗ ܐ̈ܢ̈ܫ̈ܐ ܗ̈ܟܢܐ ܕܒ̈ܥ̈ܠ ܒ̈ܬ̈ܐ ܡ̈ܫܬ̈ܡ̈ܫ̈ܢ ܥ̈ܡ ܢ̈ܫ̈ܐ ܒ̈ܝܕ ܝ̈ܕܥ̈ܬܐ ܘܝ̈ܩܪ̈ܐ ܗ̈ܒ ܠ̈ܡܢ̈ܐ ܕܐ̈ܢ ܠ̈ܡ̈ܢ̈ܐ

8 ܒ̈ܣ̈ܘܦ ܟ̈ܠ ܚ̈ܕ ܗ̈ܘ ܡ̈ܫ̈ܘܬ̈ܦ̈ܝܢ ܒ̈ܪ̈ܚ̈ܡ̈ܐ ܐ̈ܚ̈ܝ̈ܢ ܡ̈ܪ̈ܚ̈ܡ̈ܢ̈ܐ ܡ̈ܬ̈ܪ̈ܥ̈ܢ̈ܐ ܡ̈ܬ̈ܬ̈ܢ̈ܝ̈ܢ ܒ̈ܣ̈ܘܦ ܟ̈ܠ ܚ̈ܕ ܗ̈ܘ ܡ̈ܫ̈ܘܬ̈ܦ̈ܝܢ ܒ̈ܪ̈ܚ̈ܡ̈ܐ ܐ̈ܚ̈ܝ̈ܢ ܡ̈ܪ̈ܚ̈ܡ̈ܢ̈ܐ ܡ̈ܬ̈ܪ̈ܥ̈ܢ̈ܐ ܡ̈ܬ̈ܬ̈ܢ̈ܝ̈ܢ

9 ܠ̈ܐ ܡ̈ܦ̈ܪ̈ܨ̈ܝܢ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܚ̈ܠ̈ܦ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܐ̈ܘ ܩ̈ܠ̈ܠܐ ܚ̈ܠ̈ܦ ܩ̈ܠ̈ܠܐ ܐ̈ܠ̈ܐ ܒ̈ܪ̈ܟ̈ܝܢ ܗ̈ܘ ܡ̈ܫ̈ܘܬ̈ܦ̈ܝܢ ܠ̈ܐ ܡ̈ܦ̈ܪ̈ܨ̈ܝܢ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܚ̈ܠ̈ܦ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܐ̈ܘ ܩ̈ܠ̈ܠܐ ܚ̈ܠ̈ܦ ܩ̈ܠ̈ܠܐ ܐ̈ܠ̈ܐ ܒ̈ܪ̈ܟ̈ܝܢ ܗ̈ܘ ܡ̈ܫ̈ܘܬ̈ܦ̈ܝܢ

10 ܡ̈ܢ ܕ̈ܨ̈ܒ ܠ̈ܡ̈ܚ̈ܙ̈ܐ ܚ̈ܝ̈ܐ ܘ̈ܢ̈ܚ̈ܙ̈ܐ ܝ̈ܘ̈ܡ̈ܝ̈ܢ ܛ̈ܒ̈ܐ ܢ̈ܟ̈ܠ̈ܘ ܠ̈ܫ̈ܢ̈ܗ ܡ̈ܢ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܘ̈ܣ̈ܦ̈ܘ̈ܬ̈ܗ ܕ̈ܠ̈ܐ ܢ̈ܡ̈ܠ̈ܠ̈ܘ ܡ̈ܪ̈ܡ̈ܐ ܡ̈ܢ ܕ̈ܨ̈ܒ ܠ̈ܡ̈ܚ̈ܙ̈ܐ ܚ̈ܝ̈ܐ ܘ̈ܢ̈ܚ̈ܙ̈ܐ ܝ̈ܘ̈ܡ̈ܝ̈ܢ ܛ̈ܒ̈ܐ ܢ̈ܟ̈ܠ̈ܘ ܠ̈ܫ̈ܢ̈ܗ ܡ̈ܢ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܘ̈ܣ̈ܦ̈ܘ̈ܬ̈ܗ ܕ̈ܠ̈ܐ ܢ̈ܡ̈ܠ̈ܠ̈ܘ ܡ̈ܪ̈ܡ̈ܐ

11 ܢ̈ܫ̈ܬ̈ܟ̈ܚ̈ ܡ̈ܢ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܘ̈ܢ̈ܥ̈ܒ̈ܕ ܛ̈ܒ̈ܐ ܒ̈ܥ̈ܐ ܫ̈ܠ̈ܡ̈ܐ ܘ̈ܪ̈ܕ̈ܦ̈ ܒ̈ܬ̈ܪ̈ܗ ܢ̈ܫ̈ܬ̈ܟ̈ܚ̈ ܡ̈ܢ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܘ̈ܢ̈ܥ̈ܒ̈ܕ ܛ̈ܒ̈ܐ ܒ̈ܥ̈ܐ ܫ̈ܠ̈ܡ̈ܐ ܘ̈ܪ̈ܕ̈ܦ̈ ܒ̈ܬ̈ܪ̈ܗ

12 ܕ̈ܐ̈ܝ̈ܢ ܕ̈ܡ̈ܪ̈ܝ̈ ܥ̈ܠ ܙ̈ܕ̈ܝ̈ܩ̈ܐ ܘ̈ܐ̈ܘ̈ܕ̈ܢ̈ܘ̈ ܠ̈ܒ̈ܨ̈ܠ̈ܘ̈ܬ̈ܗ ܘ̈ܦ̈ܢ̈ܝ̈ ܕ̈ܡ̈ܪ̈ܝ̈ ܥ̈ܠ ܥ̈ܒ̈ܕ̈ܝ̈ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܝ̈ܢ ܕ̈ܡ̈ܪ̈ܝ̈ ܥ̈ܠ ܙ̈ܕ̈ܝ̈ܩ̈ܐ ܘ̈ܐ̈ܘ̈ܕ̈ܢ̈ܘ̈ ܠ̈ܒ̈ܨ̈ܠ̈ܘ̈ܬ̈ܗ ܘ̈ܦ̈ܢ̈ܝ̈ ܕ̈ܡ̈ܪ̈ܝ̈ ܥ̈ܠ ܥ̈ܒ̈ܕ̈ܝ̈ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ

CAP. III. Interpr. Syriaca.

1 ܗ̈ܟܢܐ ܐ̈ܢ̈ܬ̈ ܢ̈ܫ̈ܐ ܕ̈ܝ̈ܠ̈ܗ̈ܘ̈ܢ ܢ̈ܬ̈ܟ̈ܢ̈ܥ̈ܢ̈ ܠ̈ܒ̈ܥ̈ܠ̈ܝ̈ܗ̈ܘ̈ܢ ܕ̈ܐ̈ܦ̈ ܐ̈ܢ̈ ܐ̈ܝ̈ܬ̈ ܡ̈ܢ̈ ܗ̈ܘ̈ܢ ܕ̈ܠ̈ܐ ܡ̈ܗ̈ܝ̈ܡ̈ܢ̈ܝ̈ܢ ܠ̈ܡ̈ܠ̈ܬ̈ܐ ܒ̈ܓ̈ܠ ܕ̈ܒ̈ܗ̈ܝ̈ܢ ܬ̈ܫ̈ܬ̈ܟ̈ܚ̈ܢ̈ ܠ̈ܗ̈ܘ̈ܢ ܒ̈ܠ̈ܚ̈ܘ̈ܕ̈ ܡ̈ܠ̈ܬ̈ܐ ܐ̈ܦ̈ ܠ̈ܐ ܒ̈ܓ̈ܠ ܕ̈ܒ̈ܗ̈ܝ̈ܢ ܬ̈ܫ̈ܬ̈ܟ̈ܚ̈ܢ̈ ܠ̈ܗ̈ܘ̈ܢ ܒ̈ܠ̈ܚ̈ܘ̈ܕ̈ ܡ̈ܠ̈ܬ̈ܐ

2 ܒ̈ܕ̈ܚ̈ܠ̈ܬ̈ܐ ܕ̈ܚ̈ܙ̈ܝ̈ܢ ܕ̈ܒ̈ܕ̈ܚ̈ܠ̈ܬ̈ܐ ܐ̈ܢ̈ܘ̈ܢ ܡ̈ܗ̈ܠ̈ܟ̈ܝ̈ܢ ܒ̈ܟ̈ܢ̈ܝ̈ܘ̈ܬ̈ܐ ܕ̈ܫ̈ܪ̈ܝ̈ܪ̈ܐ ܒ̈ܕ̈ܚ̈ܠ̈ܬ̈ܐ ܕ̈ܚ̈ܙ̈ܝ̈ܢ ܕ̈ܒ̈ܕ̈ܚ̈ܠ̈ܬ̈ܐ ܐ̈ܢ̈ܘ̈ܢ ܡ̈ܗ̈ܠ̈ܟ̈ܝ̈ܢ ܒ̈ܟ̈ܢ̈ܝ̈ܘ̈ܬ̈ܐ ܕ̈ܫ̈ܪ̈ܝ̈ܪ̈ܐ

3 ܕ̈ܠ̈ܐ ܢ̈ܗ̈ܘ̈ܐ ܠ̈ܗ̈ܘ̈ܢ ܙ̈ܝ̈ܢ̈ܐ ܒ̈ܪ̈ܐ ܕ̈ܫ̈ܥ̈ܪ̈ܐ ܘ̈ܣ̈ܒ̈ܝ̈ܒ̈ܘ̈ܬ̈ ܕ̈ܕ̈ܗ̈ܒ ܘ̈ܠ̈ܒ̈ܘ̈ܫ̈ ܠ̈ܒ̈ܘ̈ܫ̈ܐ ܕ̈ܠ̈ܐ ܢ̈ܗ̈ܘ̈ܐ ܠ̈ܗ̈ܘ̈ܢ ܙ̈ܝ̈ܢ̈ܐ ܒ̈ܪ̈ܐ ܕ̈ܫ̈ܥ̈ܪ̈ܐ ܘ̈ܣ̈ܒ̈ܝ̈ܒ̈ܘ̈ܬ̈ ܕ̈ܕ̈ܗ̈ܒ ܘ̈ܠ̈ܒ̈ܘ̈ܫ̈ ܠ̈ܒ̈ܘ̈ܫ̈ܐ

4 ܐ̈ܠ̈ܐ ܟ̈ܣ̈ܝ̈ܐ ܕ̈ܠ̈ܒ̈ܐ ܕ̈ܒ̈ܪ̈ܢ̈ܫ̈ܐ ܒ̈ܠ̈ܒ̈ܘ̈ܫ̈ ܕ̈ܠ̈ܐ ܢ̈ܫ̈ܚ̈ܝ̈ܬ̈ ܕ̈ܪ̈ܘ̈ܚ̈ܐ ܡ̈ܫ̈ܟ̈ܚ̈ܐ ܘ̈ܫ̈ܠ̈ܝ̈ܐ ܕ̈ܠ̈ܐ ܢ̈ܫ̈ܚ̈ܝ̈ܬ̈ ܕ̈ܪ̈ܘ̈ܚ̈ܐ ܡ̈ܫ̈ܟ̈ܚ̈ܐ ܘ̈ܫ̈ܠ̈ܝ̈ܐ

5 ܗ̈ܟ̈ܢ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܢ̈ܘ̈ܢ ܕ̈ܒ̈ܙ̈ܒ̈ܢ̈ܐ ܩ̈ܕ̈ܡ̈ܝ̈ܐ ܢ̈ܫ̈ܐ ܩ̈ܕ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܕ̈ܣ̈ܒ̈ܪ̈ܝ̈ܢ ܒ̈ܐ̈ܠ̈ܗ̈ܐ ܡ̈ܫ̈ܟ̈ܚ̈ܝ̈ܢ ܗ̈ܘ̈ ܢ̈ܦ̈ܫ̈ܗ̈ܝ̈ܢ ܗ̈ܟ̈ܢ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܢ̈ܘ̈ܢ ܕ̈ܒ̈ܙ̈ܒ̈ܢ̈ܐ ܩ̈ܕ̈ܡ̈ܝ̈ܐ ܢ̈ܫ̈ܐ ܩ̈ܕ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܕ̈ܣ̈ܒ̈ܪ̈ܝ̈ܢ ܒ̈ܐ̈ܠ̈ܗ̈ܐ ܡ̈ܫ̈ܟ̈ܚ̈ܝ̈ܢ ܗ̈ܘ̈ ܢ̈ܦ̈ܫ̈ܗ̈ܝ̈ܢ

6 ܟ̈ܕ ܡ̈ܫ̈ܬ̈ܥ̈ܒ̈ܕ̈ܝ̈ܢ ܠ̈ܒ̈ܥ̈ܠ̈ܝ̈ܗ̈ܘ̈ܢ ܗ̈ܟ̈ܢ̈ܐ ܕ̈ܫ̈ܪ̈ܐ ܠ̈ܐܒ̈ܪ̈ܗ̈ܡ ܡ̈ܩ̈ܪ̈ܝ̈ܐ ܠ̈ܗ̈ ܡ̈ܪ̈ܝ̈ ܕ̈ܐ̈ܢ̈ ܐ̈ܢ̈ ܒ̈ܢ̈ܬ̈ܗ̈ ܟ̈ܕ ܡ̈ܫ̈ܬ̈ܥ̈ܒ̈ܕ̈ܝ̈ܢ ܠ̈ܒ̈ܥ̈ܠ̈ܝ̈ܗ̈ܘ̈ܢ ܗ̈ܟ̈ܢ̈ܐ ܕ̈ܫ̈ܪ̈ܐ ܠ̈ܐܒ̈ܪ̈ܗ̈ܡ ܡ̈ܩ̈ܪ̈ܝ̈ܐ ܠ̈ܗ̈ ܡ̈ܪ̈ܝ̈ ܕ̈ܐ̈ܢ̈ ܐ̈ܢ̈ ܒ̈ܢ̈ܬ̈ܗ̈

7 ܐ̈ܢ̈ܫ̈ܐ ܗ̈ܟ̈ܢ̈ܐ ܕ̈ܒ̈ܥ̈ܠ ܒ̈ܬ̈ܐ ܡ̈ܫ̈ܬ̈ܡ̈ܫ̈ܢ ܥ̈ܡ ܢ̈ܫ̈ܐ ܒ̈ܝ̈ܕ ܝ̈ܕ̈ܥ̈ܬ̈ܐ ܘ̈ܝ̈ܩ̈ܪ̈ܐ ܗ̈ܒ ܠ̈ܡ̈ܢ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܢ̈ ܠ̈ܡ̈ܢ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܢ̈ ܐ̈ܢ̈ ܒ̈ܢ̈ܬ̈ܗ̈ ܐ̈ܢ̈ܫ̈ܐ ܗ̈ܟ̈ܢ̈ܐ ܕ̈ܒ̈ܥ̈ܠ ܒ̈ܬ̈ܐ ܡ̈ܫ̈ܬ̈ܡ̈ܫ̈ܢ ܥ̈ܡ ܢ̈ܫ̈ܐ ܒ̈ܝ̈ܕ ܝ̈ܕ̈ܥ̈ܬ̈ܐ ܘ̈ܝ̈ܩ̈ܪ̈ܐ ܗ̈ܒ ܠ̈ܡ̈ܢ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܢ̈ ܠ̈ܡ̈ܢ̈ܐ

8 ܒ̈ܣ̈ܘ̈ܦ̈ ܟ̈ܠ ܚ̈ܕ̈ ܗ̈ܘ̈ ܡ̈ܫ̈ܘ̈ܬ̈ܦ̈ܝ̈ܢ ܒ̈ܪ̈ܚ̈ܡ̈ܐ ܐ̈ܚ̈ܝ̈ܢ̈ ܡ̈ܪ̈ܚ̈ܡ̈ܢ̈ܐ ܡ̈ܬ̈ܪ̈ܥ̈ܢ̈ܐ ܡ̈ܬ̈ܬ̈ܢ̈ܝ̈ܢ̈ ܒ̈ܣ̈ܘ̈ܦ̈ ܟ̈ܠ ܚ̈ܕ̈ ܗ̈ܘ̈ ܡ̈ܫ̈ܘ̈ܬ̈ܦ̈ܝ̈ܢ ܒ̈ܪ̈ܚ̈ܡ̈ܐ ܐ̈ܚ̈ܝ̈ܢ̈ ܡ̈ܪ̈ܚ̈ܡ̈ܢ̈ܐ ܡ̈ܬ̈ܪ̈ܥ̈ܢ̈ܐ ܡ̈ܬ̈ܬ̈ܢ̈ܝ̈ܢ̈

9 ܠ̈ܐ ܡ̈ܦ̈ܪ̈ܨ̈ܝ̈ܢ̈ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܚ̈ܠ̈ܦ̈ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܐ̈ܘ̈ ܩ̈ܠ̈ܠ̈ܐ ܚ̈ܠ̈ܦ̈ ܩ̈ܠ̈ܠ̈ܐ ܐ̈ܠ̈ܐ ܒ̈ܪ̈ܟ̈ܝ̈ܢ̈ ܗ̈ܘ̈ ܡ̈ܫ̈ܘ̈ܬ̈ܦ̈ܝ̈ܢ̈ ܠ̈ܐ ܡ̈ܦ̈ܪ̈ܨ̈ܝ̈ܢ̈ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܚ̈ܠ̈ܦ̈ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܐ̈ܘ̈ ܩ̈ܠ̈ܠ̈ܐ ܚ̈ܠ̈ܦ̈ ܩ̈ܠ̈ܠ̈ܐ ܐ̈ܠ̈ܐ ܒ̈ܪ̈ܟ̈ܝ̈ܢ̈ ܗ̈ܘ̈ ܡ̈ܫ̈ܘ̈ܬ̈ܦ̈ܝ̈ܢ̈

10 ܡ̈ܢ̈ ܕ̈ܨ̈ܒ̈ ܠ̈ܡ̈ܚ̈ܙ̈ܐ ܚ̈ܝ̈ܐ ܘ̈ܢ̈ܚ̈ܙ̈ܐ ܝ̈ܘ̈ܡ̈ܝ̈ܢ̈ ܛ̈ܒ̈ܐ ܢ̈ܟ̈ܠ̈ܘ̈ ܠ̈ܫ̈ܢ̈ܗ̈ ܡ̈ܢ̈ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܘ̈ܣ̈ܦ̈ܘ̈ܬ̈ܗ̈ ܕ̈ܠ̈ܐ ܢ̈ܡ̈ܠ̈ܠ̈ܘ̈ ܡ̈ܪ̈ܡ̈ܐ ܡ̈ܢ̈ ܕ̈ܨ̈ܒ̈ ܠ̈ܡ̈ܚ̈ܙ̈ܐ ܚ̈ܝ̈ܐ ܘ̈ܢ̈ܚ̈ܙ̈ܐ ܝ̈ܘ̈ܡ̈ܝ̈ܢ̈ ܛ̈ܒ̈ܐ ܢ̈ܟ̈ܠ̈ܘ̈ ܠ̈ܫ̈ܢ̈ܗ̈ ܡ̈ܢ̈ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܘ̈ܣ̈ܦ̈ܘ̈ܬ̈ܗ̈ ܕ̈ܠ̈ܐ ܢ̈ܡ̈ܠ̈ܠ̈ܘ̈ ܡ̈ܪ̈ܡ̈ܐ

11 ܢ̈ܫ̈ܬ̈ܟ̈ܚ̈ ܡ̈ܢ̈ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܘ̈ܢ̈ܥ̈ܒ̈ܕ̈ ܛ̈ܒ̈ܐ ܒ̈ܥ̈ܐ ܫ̈ܠ̈ܡ̈ܐ ܘ̈ܪ̈ܕ̈ܦ̈ ܒ̈ܬ̈ܪ̈ܗ̈ ܢ̈ܫ̈ܬ̈ܟ̈ܚ̈ ܡ̈ܢ̈ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܘ̈ܢ̈ܥ̈ܒ̈ܕ̈ ܛ̈ܒ̈ܐ ܒ̈ܥ̈ܐ ܫ̈ܠ̈ܡ̈ܐ ܘ̈ܪ̈ܕ̈ܦ̈ ܒ̈ܬ̈ܪ̈ܗ̈

12 ܕ̈ܐ̈ܝ̈ܢ̈ ܕ̈ܡ̈ܪ̈ܝ̈ ܥ̈ܠ̈ ܙ̈ܕ̈ܝ̈ܩ̈ܐ ܘ̈ܐ̈ܘ̈ܕ̈ܢ̈ܘ̈ ܠ̈ܒ̈ܨ̈ܠ̈ܘ̈ܬ̈ܗ̈ ܘ̈ܦ̈ܢ̈ܝ̈ ܕ̈ܡ̈ܪ̈ܝ̈ ܥ̈ܠ̈ ܥ̈ܒ̈ܕ̈ܝ̈ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܝ̈ܢ̈ ܕ̈ܡ̈ܪ̈ܝ̈ ܥ̈ܠ̈ ܙ̈ܕ̈ܝ̈ܩ̈ܐ ܘ̈ܐ̈ܘ̈ܕ̈ܢ̈ܘ̈ ܠ̈ܒ̈ܨ̈ܠ̈ܘ̈ܬ̈ܗ̈ ܘ̈ܦ̈ܢ̈ܝ̈ ܕ̈ܡ̈ܪ̈ܝ̈ ܥ̈ܠ̈ ܥ̈ܒ̈ܕ̈ܝ̈ ܒ̈ܝ̈ܫ̈ܐ

CAP. III. Interpr. Syriaca.

1 ܗ̈ܟ̈ܢ̈ܐ ܐ̈ܢ̈ܬ̈ ܢ̈ܫ̈ܐ ܕ̈ܝ̈ܠ̈ܗ̈ܘ̈ܢ ܢ̈ܬ̈ܟ̈ܢ̈ܥ̈ܢ̈ ܠ̈ܒ̈ܥ̈ܠ̈ܝ̈ܗ̈ܘ̈ܢ ܕ̈ܐ̈ܦ̈ ܐ̈ܢ̈ ܐ̈ܝ̈ܬ̈ ܡ̈ܢ̈ ܗ̈ܘ̈ܢ ܕ̈ܠ̈ܐ ܡ̈ܗ̈ܝ̈ܡ̈ܢ̈ܝ̈ܢ ܠ̈ܡ̈ܠ̈ܬ̈ܐ ܒ̈ܓ̈ܠ ܕ̈ܒ̈ܗ̈ܝ̈ܢ ܬ̈ܫ̈ܬ̈ܟ̈ܚ̈ܢ̈ ܠ̈ܗ̈ܘ̈ܢ ܒ̈ܠ̈ܚ̈ܘ̈ܕ̈ ܡ̈ܠ̈ܬ̈ܐ ܐ̈ܦ̈ ܠ̈ܐ ܒ̈ܓ̈ܠ ܕ̈ܒ̈ܗ̈ܝ̈ܢ ܬ̈ܫ̈ܬ̈ܟ̈ܚ̈ܢ̈ ܠ̈ܗ̈ܘ̈ܢ ܒ̈ܠ̈ܚ̈ܘ̈ܕ̈ ܡ̈ܠ̈ܬ̈ܐ

2 ܒ̈ܕ̈ܚ̈ܠ̈ܬ̈ܐ ܕ̈ܚ̈ܙ̈ܝ̈ܢ ܕ̈ܒ̈ܕ̈ܚ̈ܠ̈ܬ̈ܐ ܐ̈ܢ̈ܘ̈ܢ ܡ̈ܗ̈ܠ̈ܟ̈ܝ̈ܢ ܒ̈ܟ̈ܢ̈ܝ̈ܘ̈ܬ̈ܐ ܕ̈ܫ̈ܪ̈ܝ̈ܪ̈ܐ ܒ̈ܕ̈ܚ̈ܠ̈ܬ̈ܐ ܕ̈ܚ̈ܙ̈ܝ̈ܢ ܕ̈ܒ̈ܕ̈ܚ̈ܠ̈ܬ̈ܐ ܐ̈ܢ̈ܘ̈ܢ ܡ̈ܗ̈ܠ̈ܟ̈ܝ̈ܢ ܒ̈ܟ̈ܢ̈ܝ̈ܘ̈ܬ̈ܐ ܕ̈ܫ̈ܪ̈ܝ̈ܪ̈ܐ

3 ܕ̈ܠ̈ܐ ܢ̈ܗ̈ܘ̈ܐ ܠ̈ܗ̈ܘ̈ܢ ܙ̈ܝ̈ܢ̈ܐ ܒ̈ܪ̈ܐ ܕ̈ܫ̈ܥ̈ܪ̈ܐ

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * Ecquis vobis malefaciet, si fectatores bonitatis?
14 * Quòd si patiamini propter iustitiam: beati estis: neque reformidabitis eas quæ terrent vos incutiunt, neque conturbabimini.
15 * Sed sanctificate in cordibus vestris Dominum Meschicho.

Dominica tertia post Pentecosten.

Et estote parati ad deprimendum [ad satisfaciendum] omnem poscenti vos rationem de ea quæ in vobis est, spe:
16 * cum modestia & timore, habentes bonam conscientiam: vt in eo quod detrahunt vobis, confundantur qui calumniantur vestram bonam in Christo conuersationem.
17 * Melius enim est vt benefacientes (si voluntas Dei velit) patiamini, quàm malefacientes.
18 * Quia & Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustis: vt nos offerret Deo, †mortificatus quidem carne, †viuificatus autem spiritu.
19 * In quo & his qui in carcere erant spiritu veniens prædicauit:
20 * Qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientiam in diebus Noë, cùm fabricaretur arca: in qua pauci, id est octo animæ saluæ factæ sunt per aquam.
21 * Quod & †nos nùc similis formæ salnos facit baptisma: non carnis depositio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum per resurrectionem Iesu Christi†,
22 * Qui est in dextera Dei, deglutiens mortem, vt vitæ æternæ hæredes efficeremur: profectus in cælum, subiectis sibi angelis & potestatibus & virtutibus.

CAP. IIII.

1 CHristo igitur passo in carne, & vos eadem cogitatione armamini. quia A qui passus est in carne, desiit à peccatis:
2 * vt iam non hominibus stultis, sed voluntati Dei, reliquum in carne vestra vitæ tempus agatis.
3 * Sufficit enim præteritum tempus ad voluntatem gentium consummandam, qui ambulauerunt in luxuriis, desideriis, commessationibus, potationibus, & illicitis idolorum cultibus.
4 * In quibus nouitate gaudent non concurrentes vobiscum in eandem luxuriæ confusionem, blasphemantes:
5 * qui reddent rationem ei qui paratus est iudicare viuos & mortuos.
6 * In hoc enim & mortuis euangelizatum est, vt iudicentur quidem secundùm homines carne, viuant autem secundùm Deum spiritu.
7 * Omnium autem finis appropinquauit. Estote ergo prudentes & vigilate in orationibus.
8 * Ante omnia autem mutuam in vobismetipsis charitatem continuam habete: quia charitas operit multitudinem peccatorum.
9 * Hospitales inuicem sine murmuratione.
10 * Vnusquisque sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrantes: sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei.
11 * Si quis loquitur, quasi sermones Dei: si quis ministrat, tanquam ex virtute quam administrat Deus: vt in omnibus honorificetur Deus per Iesum Christum, cui est gloria & imperium in sæcula sæculorum. Amen.
12 * Carissimi, nolite peregrinari in feruore, qui ad tentationem vobis fit, quasi nouum vobis accidat:
13 * sed communicantes Christi passionibus gaudete: vt & in reuelatione gloriæ eius gaudeatis exultantes.
14 * Si exprobramini in nomine Christi, beati eritis: quoniam quod honoris, quod gloriæ, quod virtutis est, & quod requiescit super vos spiritus gloriæ & Dei, apud illos quidem blasphematur, apud vos autem honorificatur.
15 * Nemo enim vestrum patiatur vt homicida, aut fur, aut maledicus, aut alienorum appetitor.
16 * Si autem vt Christianus, non erubescat: glorificet autem Deum in isto nomine.
17 * Quia tempus est vt incipiat iudicium à domo Dei. Si autem primùm à nobis, quis finis eorum qui non credunt Euangelio Dei?
18 * Et si iustus vix saluabitur, impius & peccator vbi parebunt?
19 * Itaque & qui patiuntur secundùm voluntatem Dei, fideli Creatori commendent animas suas in bonis operibus.

CAP. V.

1 SEniores ergo qui in vobis sunt obsecro consenior & testis Christi passionum, qui & eius quæ in futuro reuelanda est gloriæ communicator:
2 * pascite qui in vobis est gregem Dei, prouidentes non coactè, sed spontaneè secundùm Deum: neque turpis lucri gratia, sed voluntariè:
3 * neque vt dominantes in cleris, sed forma facti gregis ex animo:
4 * & cùm apparuerit princeps pastorum, percipietis immarcescibilem gloriæ coronam.
5 * Iuuenes similiter subditi estote senioribus. Omnes autem inuicem humilitatem insinuate: quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.
6 * Humiliamini ergo sub potenti manu Dei, vt vos exaltet in tempore visitationis:
7 * omnem sollicitudinem vestram proiicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis.
8 * Sobrij estote & vigilate: quia aduersarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit quærens quem deuoret:
9 * cui resistite fortes in fide, scientes eandem passionum eis quæ in mundo sunt fraternitati vestræ fieri.
10 * Deus autem omnis gratiæ, qui vocauit nos in æternam suam gloriam in Christo Iesu, modicum passos ipse perficiet, confirmabit, solidabit, & fundabit.
11 * Ipsi gloria & imperium in sæcula sæculorum. Amen.
12 * Per Siluanum fidelem fratrem vestrum, vt arbitror, breuiter scripsi, obsecrans & testificans hanc esse veram gratiam Dei in qua statis.
13 * Salutat vos quæ coelecta est Babylone & Marcus filius meus.
14 * Salutate inuicem in osculo sancto. Pax vobis omnibus qui estis in Christo Iesu. Amen.

Translat. B. Hieronymi. EPIST. PETRI I. ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α΄ ΠΕΤΡΟΥ. γ΄ 511

13 * καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ γένησθε;
14 * ἀλλ' ἂν καὶ πάσχητε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε·
15 * κύριον δὲ τὸν θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.

Ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,
16 * μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν χριστῷ ἀναστροφήν.
17 * κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας·
18 * ὅτι καὶ χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων· ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ τῷ πνεύματι·
19 * ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν,
20 * ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία, ἐν ἡμέραις νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ· εἰς ἣν ὀλίγαι, τουτέστιν ὀκτὼ ψυχαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος·
21 * ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀναστάσεως ἰησοῦ χριστοῦ,
22 * ὃς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

δ΄.

1 * Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ, πέπαυται ἁμαρτίας·

2 * vt iam non hominibus stultis, sed voluntati Dei, reliquum in carne vestra vitæ tempus agatis.
3 * Sufficit enim præteritum tempus ad voluntatem gentium consummandam, qui ambulauerunt in luxuriis, desideriis, commessationibus, potationibus, & illicitis idolorum cultibus.
4 * In quibus nouitate gaudent non concurrentes vobiscum in eandem luxuriæ confusionem, blasphemantes:
5 * qui reddent rationem ei qui paratus est iudicare viuos & mortuos.
6 * In hoc enim & mortuis euangelizatum est, vt iudicentur quidem secundùm homines carne, viuant autem secundùm Deum spiritu.
7 * Omnium autem finis appropinquauit. Estote ergo prudentes & vigilate in orationibus.
8 * Ante omnia autem mutuam in vobismetipsis charitatem continuam habete: quia charitas operit multitudinem peccatorum.
9 * Hospitales inuicem sine murmuratione.
10 * Vnusquisque sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrantes: sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei.
11 * Si quis loquitur, quasi sermones Dei: si quis ministrat, tanquam ex virtute quam administrat Deus: vt in omnibus honorificetur Deus per Iesum Christum, cui est gloria & imperium in sæcula sæculorum. Amen.
12 * Carissimi, nolite peregrinari in feruore, qui ad tentationem vobis fit, quasi nouum vobis accidat:
13 * sed communicantes Christi passionibus gaudete: vt & in reuelatione gloriæ eius gaudeatis exultantes.
14 * Si exprobramini in nomine Christi, beati eritis: quoniam quod honoris, quod gloriæ, quod virtutis est, & quod requiescit super vos spiritus gloriæ & Dei, apud illos quidem blasphematur, apud vos autem honorificatur.
15 * Nemo enim vestrum patiatur vt homicida, aut fur, aut maledicus, aut alienorum appetitor.
16 * Si autem vt Christianus, non erubescat: glorificet autem Deum in isto nomine.
17 * Quia tempus est vt incipiat iudicium à domo Dei. Si autem primùm à nobis, quis finis eorum qui non credunt Euangelio Dei?
18 * Et si iustus vix saluabitur, impius & peccator vbi parebunt?
19 * Itaque & qui patiuntur secundùm voluntatem Dei, fideli Creatori commendent animas suas in bonis operibus.

CAP. V.

1 SEniores ergo qui in vobis sunt obsecro consenior & testis Christi passionum, qui & eius quæ in futuro reuelanda est gloriæ communicator:
2 * pascite qui in vobis est gregem Dei, prouidentes non coactè, sed spontaneè secundùm Deum: neque turpis lucri gratia, sed voluntariè:
3 * neque vt dominantes in cleris, sed forma facti gregis ex animo:
4 * & cùm apparuerit princeps pastorum, percipietis immarcescibilem gloriæ coronam.
5 * Iuuenes similiter subditi estote senioribus. Omnes autem inuicem humilitatem insinuate: quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.
6 * Humiliamini ergo sub potenti manu Dei, vt vos exaltet in tempore visitationis:
7 * omnem sollicitudinem vestram proiicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis.
8 * Sobrij estote & vigilate: quia aduersarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit quærens quem deuoret:
9 * cui resistite fortes in fide, scientes eandem passionum eis quæ in mundo sunt fraternitati vestræ fieri.
10 * Deus autem omnis gratiæ, qui vocauit nos in æternam suam gloriam in Christo Iesu, modicum passos ipse perficiet, confirmabit, solidabit, & fundabit.
11 * Ipsi gloria & imperium in sæcula sæculorum. Amen.
12 * Per Siluanum fidelem fratrem vestrum, vt arbitror, breuiter scripsi, obsecrans & testificans hanc esse veram gratiam Dei in qua statis.
13 * Salutat vos quæ coelecta est Babylone & Marcus filius meus.
14 * Salutate inuicem in osculo sancto. Pax vobis omnibus qui estis in Christo Iesu. Amen.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ܠܐ ܗܘ ܕܢܚܘܐ ܒܦܓܪܐ ܠܫܘܒܩ ܐܠܐ ܠܨܒܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܀ ܕܦܩ ܒܝܗ ܀
ܐ ܗܟܝܠ ܕܡܫܬܡܥ ܒܦܓܪܐ ܕܒܥܐ ܠܡܬܒܥ ܒܪܝܫܐ ܕܐܢܫ ܐܠܐ ܠܨܒܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܀
ܒ ܐܦ ܗܠܝܢ ܕܐܬܝ ܒܙܒܢ ܕܐܬܝ ܒܙܒܢ ܕܐܬܝ ܒܙܒ

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Sin patitur vt Christianus, non erubescat; sed glorificet Deum hoc nomine.
17 * Quoniam tempus est vt incipiat iudicium à domo Dei. Quòd si à nobis incipit, quis finis eorũ qui non acquiescunt euangelio Dei?
18 * Et, si iustus vix seruatur, impius et peccator vbi inuenietur?
19 * Quapropter & qui patiuntur iuxta voluntatem Dei, commendent ei animas suas in bonis operibus tanquam conditori fideli.

Dominica decimaquarta post Pentecosten, & in electione aut ordinatione Episcoporum.

CAP. V.

1 * OBsecro autem presbyteros qui sunt in vobis, ego presbyter socius vester & testis passionum Meschicho, & particeps gloriæ eius quæ reuelanda est:
2 * Pascite gregem Dei, qui traditus est vobis, & curam eius agite spiritualiter, non vi, sed sponte; non in sordido lucro, sed toto corde vestro:
3 * Non tanquam domini gregis, sed formæ illis bonum exemplar.
4 * Vt quum reuelatus fuerit ille pastorum magister, recipiatis ab eo coronam gloriæ immarcescibilis.
5 * Vos autem adolescentes, subditi estote senioribus vestris: & circumamicti estote manſuetudine animi vnus erga alium, quia Deus illis aduersatur qui efferuntur, ipsis autem dat gratiam.
6 * Humiliemini igitur sub potenti manu Dei, vt ipse vos exaltet in tempore congruo.
7 * Et omnem sollicitudinem vestram proijcite in Deum, quippe cui curæ estis.
8 * Vigilate & memores estote, quòd aduersarius vester Satanas tanquam leo rugiens circuit & obambulat, quærens quem deuoret.
9 * Cui resistite fortes in fide: scientes eandem passionem ei quę in mundo est, vestræ fraternitati fieri.

16 * Si autem vt Christianus, non erubescat, glorificet autem Deum in isto nomine.
17 * Quoniam tempus est vt incipiat iudicium à domo Dei. Si autem primùm à nobis, quis finis eorũ qui non credunt Dei Euangelio?
18 * Et si iustus † vix † saluabitur, impius & peccator vbi parebunt?
19 * Itaque & hi qui patiũtur secundùm voluntatem Dei: fideli creatori cõmendent animas suas in benefactis.

CAP. V.

1 SEniores ergo qui in vobis sunt obsecro, consenior & testis Christi passionum, qui & eius quæ in futuro reuelanda est, gloriæ communicator:
2 * Pascite qui in vobis est gregem Dei, prouidentes non coactè, sed spontanee secundùm Deum: neque turpis lucri gratia, sed voluntariè:
forma prop. 3 * Neque vt dominantes in cleris, sed † formę facti † gregis ex animo.
4 * Et cùm apparuerit princeps pastorum, percipietis immarcescibilem gloriæ B coronam.
5 * Similiter adolescentes subditi estote senioribus. Omnes † autem inuicem humilitatem insinuate. quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.
6 * Humiliamini igitur sub potẽti manu Dei, vt vos exaltet in tempore visitationis:
7 * Omnem solicitudinem vestrã proiicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis.
8 * Sobrij estote & vigilate, quia aduersarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit, quærens quem deuoret.
9 * Cui resistite fortes in fide: scientes eandem passionem ei quę in mundo est, vestræ fraternitati fieri.

16 * εἰ δὲ ὡς χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω· δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ.
17 * ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρῖμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ. εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ;
18 * καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σῴζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;
19 * ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ὡς πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἑαυτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

ε'.

1 * Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος, καὶ μάρτυς τῶν τοῦ χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός,
2 * ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως· μηδ' αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως·
3 * μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων· ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου·
4 * καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος, κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.
5 * ὁμοίως νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομπώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.
6 * ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὸ κραταιὸν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ,
7 * πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιῤῥίψαντες ἐπ' αὐτόν· ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.
8 * νήψατε, γρηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, περιπατεῖ ζητῶν τινα καταπιεῖν.
9 * ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.

16 ٭ ا ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩ ١٠ ١١ ١٢ ١٣ ١٤ ١٥ ١٦ ١٧ ١٨ ١٩ ٢٠ ٢١ ٢٢ ٢٣ ٢٤ ١

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ᵃ ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν
αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς
11 καταρτίσαι, ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενώσαι, θεμελιώσαι. ᵇ αὐτῷ
ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.
12 ᵃ διὰ σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι,
δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύ-
την εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ εἰς ἣν ἕστητε.
13 ᵃ ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ μάρ-
κος ὁ υἱός μου. ᵇ ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι
14 ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀμήν.

Τέλος τῆς ἁγίας πέτρου πρώτης ἐπιστολῆς.

10 ᵃ Deus autem omnis gratiæ, qui vocauit nos in æternam suam gloriã in Christo Iesu, modicum passos, ipse perficiet, confirmabit, solidabitq;. 11 Ipsi gloria, & imperium in secula seculorum. Amen.
12 ᵃ Per Syluanum fidelem fratrem vobis, vt arbitror, breuiter scripsi: obsectãs & contestans hanc esse veram gratiam Dei, in qua statis. 13 Salutat vos ecclesia, quę est in Babylone, †ecclecta: & Marcus filius meus. 14 Salutate inuicem in osculo sancto: Gratia vobis omnibus qui estis in Christo Iesu. Amen.

collecta

Epistolæ B. Petri I. FINIS.

ᵃ ואלהא דכלא דאתא לן בטיבותא עלמא דאתקרי בשום משיחא ומלכותא דלעלם עלמין אחרי זעירא מן דאתחזי לן בשבקנא חובינא ופרקנא מן חטהין דעבדנא בסנאנא ואתקרינא לעלם עלמין בשום מלכותא דלעלם ולא שכיחא לן בחיינא דנתמ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Β. ΠΕΤΡΟΥ γ.

τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γρα- 20
φῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνε᾽. ᵃ οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώ- 21
που ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλ᾽ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου
φερόμενοι ἐλάλησαν ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι. β᾽.

ᵃ Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν 1
ὑμῖν ἔσον) ψευδοδιδάσκαλοι οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις
ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι,
ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν· ᵃ καὶ πολλοὶ ἐξα- 2
κολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι᾽ οὓς ἡ ὁδὸς τῆ ἀλη-
θείας βλασφημηθήσε᾽), ᵃ καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λό- 3
γοις ὑμᾶς ἐμπορεύσον᾽· οἷς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ,
καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. ᵃ εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρ- 4
τησάντων οὐκ ἐφείσα᾽, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρτάρωσας
παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους. ᵃ καὶ ἀρχαίας κόσμου οὐκ 5
ἐφείσα᾽, ἀλλ᾽ ὄγδοον νῶε δικαιοσύνης κήρυκα, ἐφύλαξε,
κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας· ᵃ καὶ πόλεις Σοδό- 6
μων καὶ γομόρρας τεφρώσας κατέστρεψεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς. ᵃ καὶ δίκαιον λὼτ κα- 7
ταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστρο-
φῆς, ἐῤῥύσα᾽. ᵃ βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοι- 8
κῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις
ἔργοις ἐβασάνιζεν. ᵃ οἶδε κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμῶν 9
ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν·
ᵃ μάλισα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ 10
πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας· τολμηταὶ,
αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι, βλασφημοῦντες. ᵃ ὅπου 11
ἄγγελοι ἰσχύι καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ᾽ αὐ-
τῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν. ᵃ οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα 12
ζῶα φυσικὰ γεγεννημένα εἰς ἅλωσιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς
ἀγνοοῦσι, βλασφημοῦντες ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρή-
σονται), ᵃ κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι 13
τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴν, σπίλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν
ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν· ᵃ ὀφθαλμοὺς 14
ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος, καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρτίας,
δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην
πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα· ᵃ καταλιπόντες 15
εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ
Βαλαὰμ τοῦ Βοσὸρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν· ᵃ ἔλεγξιν 16
δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώ-
που φωνῇ φθεγξάμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου πα-
ραφρονίαν. ᵃ οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, νεφέλαι ὑπὸ λαί- 17
λαπος ἐλαυνόμεναι· οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τε-
τήρη). ᵃ ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι, 18
δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς, ἀσελγείαις, τοὺς ὀλίγον
ἀποφυγόντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους· ᵃ ἐλευθε- 19
ρίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς
φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται.

20 ᵃ Hoc primùm intelligentes, quòd om-
nis prophetia scripturæ propria interpre-
21 tatione non fit. ᵃ Non enim voluntate hu-
mana allata est aliquando prophetia: sed
Spiritu sancto inspirati, locuti sunt sancti
Dei homines. CAP. II.

1 FVerunt verò & pseudoprophetæ in po-
pulo, sicut & in vobis erunt magnifi
mendaces qui introducēt sectas perditio-
nis, & eum qui emit eos, Dominū negan-
superducentes sibi celerem perditionem.
2 ᵃ Et multi sequentur eorū luxurias, per
3 quos via veritatis blasphemabitur. ᵃ Et in
auaritia fictis verbis de vobis negotiabun-
tur, quibus iudicium iam olim non cessat,
4 & perditio eorum nō dormitat. ᵃ Si enim
Deus angelis peccātibus non pepercit, sed
rudentibus inferni detractos in tartarum
tradidit cruciandos, in iudicium reseruari
5 ᵃ Et originali mundo non pepercit, sed
octauum Noë iustitiæ præconem custodi-
uit, diluuium mundo impiorum inducēs:
6 ᵃ Et ciuitates Sodomorum & Gomor-
rhæorum in cinerem redigens, euersione
damnauit, exemplum eorum qui impie
7 acturi sunt ponens: ᵃ Et iustum Lot op-
B pressum à nefandorum †luxuriosa conuer-
satione eripuit. ᵃ Aspectu enim & auditu
iustus erat: habitans apud eos qui de die
in diem animam iustam iniquis operibus
cruciabant. ᵃ Nouit †Dominus pios de
tentatione eripere, iniquos verò de die
10 iudicij reseruare cruciādos. ᵃ Maximè eos
qui post carnem in concupiscentia im-
munditiæ ambulant, & dominationē spre-
contemnunt; audaces, sibi placētes, sectas
nō metuunt introducere, blasphemantes.
11 ᵃ Vbi angeli, fortitudine & virtute ma-
iores sint, non portant aduersum se
12 Dñō execrabile iudicium. ᵃ Hi verò velut
irrationabilia pecora, naturaliter in ca-
ptionē & in perniciē, in his quæ ignorāt
blasphemātes, in corruptione sua peribūt,
13 ᵃ Percipientes mercedē iniustitiæ, vo-
luptatem existimantes diei deliciarum: sor-
nationis & maculæ: delicijs affluentes in
14 conuiuijs suis luxuriantes vobiscū, ocu-
los habentes plenos adulterij & incessabi-
lis delicti; Pellicientes animas inconstā-
les, cor exercitatum in auaritia habentes,
15 maledictionis filij: ᵃ Derelinquentes rectā
viam errauerunt, secuti viam Balaā Bo-
16 for, qui mercedē iniquitatis amauit: ᵃ Cō-
reptionem verò habuit suæ vesaniæ: iu-
gale mutū animal, in hominis vocē loc-
quens, prohibuit Prophetæ insipientiam.
17 ᵃ Hi sunt fontes sine aqua, & nebulæ turbinibus exagitatę, quibus caligo tenebrarū reseruatur.
perba enim vanitatis loquentes, pelliciunt in desiderijs carnis luxuriæ, eos qui paululum effugiunt, qui
in errore conuersati, 19 ᵃ Libertatem illis promittentes, cùm ipsi serui sint corruptionis: à quo enim
quis superatus est: huius & seruus est.

Rom. 6. 4. Heb. 6. 4. 1. Ioh. 5. 16. Matt. 12. 4. 45.

ᵃ Si enim refugientes coinquinationes 20
mundi in cognitione Domini nostri & sal-
uatoris Iesu Christi, his rursus implicati
superantur: facta sunt eis posteriora dete-
riora prioribus. ᵃ Melius enim erat illis nō 21
cognoscere viam iustitiæ, quàm post agni-
tionem, retrorsum cōuerti ab eo quod illis
traditum est sancto mandato. ᵃ Contigit 22
enim eis illud veri prouerbij: Canis reuer-
sus ad suum vomitum: &, Sus lota in vo-
lutabro luti. CAP. III.

HAnc ecce vobis charissimi secundam
scribo epistolam, in quibus vestrā ex- A
cito in commonitione, synceram mētem:
ᵃ Vt memores sitis eorum quæ prædixi
verborum à sanctis Prophetis, & Apos-
tolorum vestrorum, præceptorū Domini &
a. Tim. 4. 4. 2. Tim. 4. 3. Iude 18. Rom. 2. 2. 4. Saluatoris: ᵃ Hoc primùm scientes, quòd
venient in nouissimis diebus in deceptio-
ne illusores, iuxta proprias cōcupiscentias
ambulantes; ᵃ Dicētes, Vbi est promissio
aut aduētus eius? ex quo enim patres dor-
mierunt, omnia sic perseuerant ab initio
creaturæ. ᵃ Latet enim eos hoc, volētes
cæli erant prius, & terra de aqua, & per B
aquam cōsistens Dei verbo: ᵃ Per quæ, ille
tunc mūdus aqua inundatus perijt. ᵃ Cæli
autem qui nunc sunt, & terra eodem ver-
bo repositi sunt, igni reseruati in diem iu-
dicij & perditionis impiorum hominum.
ᵃ Vnum verò hoc non lateat vos charis-
simi, quia vnus dies apud Dominum sicut
mille anni, & mille anni sicut dies vnus.
Promissi. Non tardat Dominus †promissionem
† promissis suam, sicut quidā existimant: sed patien- C
ter agit propter vos, nolens aliquos perire,
sed omnes ad pœnitentiam reuerti. ᵃ Ad- 10
a. Thes. 5. 2. Apoc. 3. 3. 16. 15. ueniet autem dies Domini vt fur: in quo
cæli magno impetu transient, elemēta ve-
rò calore soluētur, terra aūr & quæ in ipsa
sunt opera, exurentur. ᵃ Cùm igitur hæc 11
omnia dissoluenda sint, quales oportet vos
esse in sanctis conuersationibus & pietati-
bus, ᵃ Expectantes & properantes in ad- 12
uētum diei †Domini, per quem cæli ardē-
tes soluentur, & elementa ignis ardore ta-
Dei
befcent? ᵃ Nouos verò cælos & nouam 13
Apoc. 21. 1. Isai. 65. 17. 66. 22. 2. Pet. 3. 13. terram secūdum promissa ipsius expecta-
mus, in quibus iustitia habitat. ᵃ Propter 14
quod charissimi hæc expectantes, satagite
immaculati & inuiolati ei inueniri in pa-
Iesu Christi ce: ᵃ Et Domini nostri †longanimitatem, 15
salutem arbitremini, sicut & charissimus
frater noster Paulus secundū datam sibi sa
pientiam scripsit vobis. ᵃ Sicut & in om- 16
nibus epistolis, loquēs in eis de his, in quī-
bus sunt quædam difficilia intellectu, quæ
indocti & instabiles deprauāt, sicut & cæteras scripturas, ad suā ipsorū perditionē. 17 ᵃ Vos igitur fratres,
præscientes, custodite, ne insipientiū errore traducti excidatis à propria firmitate. 18 ᵃ Crescite verò in
& gratia & in cognitione Domini nostri & saluatoris Iesu Christi. Ipsi gloria & nunc †in diem æternitatis.
Amen. FINIS.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM BEATI IOHANNIS APOSTOLI PRIMAM.

RATIONEM verbi, & quòd Deus ipse sit charitas, manifestat, & susurrones fratrum nec Deum scire, nec pios fieri posse, eousque disserat, vt esse comprobet homicidas, eo quòd odium sit interfectionis occasio.

EPISTOLA B. IOHANNIS APOSTOLI PRIMA.

CAP. I.

QVOD fuit ab initio, quod audiuimus, quod A vidimus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostræ contrectauerũt de verbo vitæ;

(Et vita manifestata est: & vidimus, & testamur, & annũtiamus vobis vitam æternam quæ erat apud Patrem, & apparuit nobis:) Quod vidimus & audiuimus, annuntiamus vobis, vt & vos societatem habeatis nobiscum, & societas B nostra sit cũ Patre & cum Filio eius Iesu Christo. Et hæc scribimus vobis, vt gaudeatis, & gaudium vestrũ sit plenum.

Et hæc est annuntiatio quam audiuimus ab eo, & annuntiamus vobis, Quoniam Deus lux est: & tenebræ in eo non sunt vllæ. Si dixerimus quoniam societatem habemus cum eo, & in tenebris ambulamus: mentimur, & veritatem non facimus. Si autem in luce ambulamus sicut & ipse est in luce: societatem habemus adinuicem, & sanguis Iesu Christi filij eius emundat nos ab omni peccato. Si dixerimus quoniam peccatum non habemus: ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. D

Si confiteamur peccata nostra: fidelis est & iustus, vt remittat nobis peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus quoniam non peccauimus: mendacem facimus eum, & verbum eius non est in nobis.

CAP. II.

FIlioli mei, hęc scribo vobis, vt nõ peccetis. Sed & si quis peccauerit, aduocatum habemus apud Patrẽ, Iesum Christum iustum. Et ipse est propitiatio pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantùm, sed etiam pro totius mundi.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ καθολικὴ πρώτη ἐπιστολή.

κεφ. α.

ΗΝ ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν· ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν, καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀπαγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστι, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία.

ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν.

ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.

ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.

ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

β.

Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε. Καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα Ἰησοῦν χριστὸν δίκαιον.

καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

RVRSVM EPISTOLA IOVCHANON APOSTOLI,

GVIDONE FABRICIO BOVERIANO EXSCRIPTORE ET INTERPRETE.

Dominica post Natiuitatem.

CAP. I.

EVangelizamus vobis id quod erat à principio, quod audiuimus & vidimus oculis nostris, vidimus & contrectauimus manibus nostris, hoc est, Verbum vitæ;

Et vita reuelata est, & testamur ac prædicamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, & manifestata est nobis.

Et quod vidimus & audiuimus, vobis quoque patefacimus, vt habeatis societatem nobiscum: est autem societas nostra cum patre & Filio eius Iesu Messiæ.

Et hæc scribimus vobis, vt gaudium nostrum, quod est in vobis, sit plenum.

Et hoc est euangelium quod audiuimus ab eo, & annunciamus vobis, quòd Deus lux est, & nullæ omnino tenebræ sint in eo.

Quòd si dixerimus nos societatem habere cũ eo, & ambulauerimus in tenebris, mendaces sumus, & nõ in veritate progredimur.

Sin autem in luce ambulauerimus, sicut & ipse est in luce, societatem habemus inter nos mutuam, & sanguis Iesu Messiæ repurgat nos ab omnibus peccatis nostris.

Quòd si dixerimus nos peccatum non habere, nos ipsos seducimus, & veritas non est in nobis.

Sin confiteamur peccata nostra, fidelis est & iustus, vt remittat nobis peccata nostra, & repurget nos ab omni iniquitate.

Quòd si dixerimus non peccauimus, mendacem eum efficimus, & verbum eius penes nos non est.

CAP. II.

FIlioli mei, hæc scribo vobis vt ne peccetis. Et si quis peccauerit, aduocatum habemus apud Patrem, Iesum Messiam iustum.

Ipse enim est propitiatio pro peccatis nostris, nec pro nostris tantùm, sed etiam pro totius mundi.

ܐܝܓܪܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܫܠܝܚܐ ܀

ܡܬܪܓܡ ܡܢ ܝܘܢܝܐ ܠܣܘܪܝܐ ܀

ܐ ܀ ܦܪܩܐ ܚܕ ܀

ܐ ܕܝ ܗܘܐ ܡܢ ܫܪܝܬܐ ܕܥܠܡܐ ܀

ܡܕܡ ܕܫܡܥܢ ܘܚܙܝܢ ܥܝܢܝܢ ܀

ܘܕܝ ܐܝܬ ܠܢ ܐܝܕ

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * Et in hoc ſcimus quòd cognouerimus eum, ſi ſeruamus mandata eius.

4 * Qui enim dixerit ſe noſſe eum, & mandata eius non ſeruauerit, mendax eſt, & veritas non eſt in eo.

5 * Qui autem cuſtodit ſermonem eius, vere in hoc perfecta eſt charitas Dei: per hoc ſcimus nos in eo eſſe.

6 * Qui dicit, ſe in ipſo ſum, oportet vt ſicut ille ambulauit, & ipſe ambulet.

Oblatione Dominicæ Palmarum.

7 * Dilecti mei, præceptum nouum non ſcribo vobis, ſed præceptum vetus, quod habuiſtis ab initio. Præceptum autem vetus eſt ſermo ille quem audiſtis.

8 * Rurſus præceptum nouum ſcribo vobis, quod verum eſt in ipſo, & in vobis: quia tenebræ tranſierunt, & verum lumen iam incipit apparere.

9 * Quiſquis igitur dicit ſe in luce eſſe, & odio habet fratrẽ ſuum, in tenebris eſt vſque nunc.

10 * Qui diligit fratrem ſuum, in lumine manet, & offendiculum in eo non eſt.

11 * Qui verò odio habet fratrem ſuum, in tenebris eſt, & in tenebris ambulat, & neſcit quò eat, quia tenebræ obcæcauerunt oculos eius.

12 * Scribo vobis filioli, quoniam remittuntur vobis peccata propter nomen eius.

13 * Scribo vobis patres, quoniam cognouiſtis eum qui erat ab initio. Scribo vobis adoleſcentes, quoniam viciſtis malum illum.

14 * Scripſi vobis pueri, quoniam cognouiſtis Patrem. Scripſi vobis patres, quoniam cognouiſtis eum qui eſt à principio. Scripſi vobis adoleſcẽtes, quoniam fortes eſtis, & verbum Dei habitat in vobis, & viciſtis malum illum.

15 * Ne diligatis mundum, neque ea quæ in mundo ſunt. Si quis diligit mundum, non eſt charitas Patris in eo non eſt.

16 * Quoniam omne quod eſt in mundo, concupiſcentia carnis eſt, & concupiſcentia oculorum, & ſuperbia vitæ, quæ non eſt ex Patre, ſed ex mundo eſt.

17 * Et mundus tranſibit, & concupiſcentia eius. Qui autem fecerit voluntatem Dei, manet in æternum, ſicut & ipſe manet in æternum.

18 * Filioli, nouiſſima hora eſt: & ſicut audiſtis quia Antichriſtus venit, & nunc Antichriſti multi facti ſunt: vnde ſcimus nouiſſimam horam eſſe.

19 * Ex nobis prodierunt, ſed non erant ex nobis. Si enim fuiſſent ex nobis, permanſiſſent vtique nobiſcum: ſed vt manifeſtentur quia non ſunt omnes ex nobis.

20 * Et vos vnctionem habetis à ſancto, & nouiſtis omnia.

21 * Non ſcripſi vobis quaſi ignorantibus veritatem, ſed quaſi ſcientibus eam, & quia omne mendacium ex veritate non eſt.

22 * Quis eſt mendax niſi qui negat quoniam Ieſus non eſt Chriſtus? Hic eſt Antichriſtus qui negat Patrem & Filium.

23 * Omnis qui negat Filium, nec Patrem habet: qui confitetur Filium, & Patrem habet.

24 * Vos quod audiſtis ab initio, in vobis permaneat. Si in vobis permanſerit quod ab initio audiſtis, & vos in Filio & in Patre manebitis.

25 * Et hæc eſt promiſſio quam ipſe promiſit nobis vitam æternam.

26 * Hæc ſcripſi vobis de ſeductoribus veſtris.

27 * Et vos vnctionem quam accepiſtis ab eo, manet in vobis: & non opus habetis vt aliquis doceat vos, ſed ſicut vnctio eius docet vos de omnibus, & verax eſt, & non eſt mendacium, & ſicut docuit vos, manebitis in eo.

28 * Et nunc filioli manete in eo: vt cùm manifeſtatus fuerit habeamus fiduciam, & non confundamur ab eo in aduentu eius.

29 * Si ſcitis quia iuſtus eſt, ſcitote quia & omnis qui facit iuſtitiam, ex ipſo natus eſt.

3 * Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

4 * ὁ λέγων, ἔγνωκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν.

5 * ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται· ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμεν.

6 * ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.

7 * Ἀδελφοὶ, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιὰν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς.

8 * πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει.

9 * ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι.

10 * ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.

11 * ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει· ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 * γράφω ὑμῖν, τεκνία· ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

13 * γράφω ὑμῖν, πατέρες· ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι· ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν.

14 * γράφω ὑμῖν, παιδία· ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι· ὅτι ἰσχυροί ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν.

15 * μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ· ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ·

16 * ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστί.

17 * Et mundus tranſit, & concupiſcentia eius. Qui autem facit voluntatem Dei, manet in æternum.

18 * Filioli, nouiſſima hora eſt: & ſicut audiſtis quòd Antichriſtus venit, nunc Antichriſti multi facti ſunt: vnde ſcimus quia nouiſſima hora eſt.

19 * Ex nobis prodierunt, ſed non erant ex nobis. Si enim fuiſſent ex nobis, permanſiſſent vtique nobiſcum: ſed vt manifeſtentur quia non ſunt omnes ex nobis.

20 * Et vos vnctionem habetis à ſancto, & nouiſtis omnia.

21 * Non ſcripſi vobis quaſi ignorantibus veritatem, ſed quaſi ſcientibus eam, & quia omne mendacium ex veritate non eſt.

22 * Quis eſt mendax niſi qui negat quoniam Ieſus non eſt Chriſtus? Hic eſt Antichriſtus qui negat Patrem & Filium.

23 * Omnis qui negat Filium, nec Patrem habet: qui confitetur Filium, & Patrem habet.

24 * Vos quod audiſtis ab initio, in vobis permaneat. Si in vobis permanſerit quod ab initio audiſtis, & vos in Filio & in Patre manebitis.

25 * Et hæc eſt promiſſio quam ipſe promiſit nobis vitam æternam.

26 * Hæc ſcripſi vobis de ſeductoribus veſtris.

27 * Et vos vnctionem quam accepiſtis ab eo, manet in vobis: & non opus habetis vt aliquis doceat vos, ſed ſicut vnctio eius docet vos de omnibus, & verax eſt, & non eſt mendacium, & ſicut docuit vos, manebitis in eo.

28 * Et nunc filioli manete in eo: vt cùm manifeſtatus fuerit habeamus fiduciam, & non confundamur ab eo in aduentu eius.

29 * Si ſcitis quia iuſtus eſt, ſcitote quia & omnis qui facit iuſtitiam, ex ipſo natus eſt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * Et mundus præterit, & concupiscentia eius. Qui autem exequitur voluntatem Dei, manet in æternum.

18 * Filioli, vltimum est tempus, & sicut audistis venturũ Pseudochristum, etiam nunc multi sunt Pseudochristi, & ex hoc nouimus, quòd vltimum tempus est.

19 * E nobis egressi sunt, sed ex nobis nõ erant: si enim ex nobis fuissent, apud nos permansissent: at egressi sunt è nobis, vt manifestaremur quòd ex nobis non fuissẽt.

20 * Vos autem vnctionem habetis à Sancto, & discernitis vnumquemque hominum.

21 * Non scripsi vobis vt ignorantibus veritatem, sed vt scientibus eam: quoniam omne mendacium non est ab ipsa veritate.

22 * Quis est mendax, nisi ille qui negat Iesum esse Messiham? Et hic est Pseudochristus: Qui negat Patrem, negat & Filium.

23 * Et qui negat Filium, is nec Patrem habet: dem credit. Qui confitetur Filium, et Patrem quoque confitetur.

24 * Vos itaque quod audistis ab initio, permaneat apud vos. Si enim permanserit apud vos quod audistis ab initio, & vos in Filio & Filio manebitis.

25 * Et hoc est promissum quod pollicitus est nobis, vitam æternam.

26 * Hæc autem scripsi vobis propter eos qui seducunt vos.

27 * Sed & vos, si permanserit in vobis vnctio illa, quam accepistis ab eo, necesse non habebitis vt quis doceat vos, sed sicut vnctio à Deo est, ipsa docebit vos de omnibus, & verax est, nec est in ea mendacium. Et sicut docuit vos, manete in eo.

28 * Et nunc filioli manete in eo, vt quando relatus fuerit, non erubescamus ab eo, sed habeamus fiduciam in aduentu ipsius.

29 * Si scitis quòd iustus est, scitote quòd omnis qui facit iustitiam, ex eo est.

CAP. III.

1 POrro videte quanta sit charitas Patris erga nos, qui filios vocauit nos, vt essemus. Propterea mundus non nouit nos, quia nec illum nouit.

17 * καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 * παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καθὼς ἠκούσατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὁθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.

19 * ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν.

20 * καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα.

21 * οὐκ ἔγραψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι.

22 * τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

23 * πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱόν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει.

24 * ὑμεῖς οὖν ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε.

25 * καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 * ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς.

27 * καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μενεῖτε ἐν αὐτῷ.

28 * καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ὅταν φανερωθῇ, ἔχωμεν παῤῥησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

29 * ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

γ'.

1 * ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶμεν· διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

17 * ܘܥܠܡܐ ܥܒܪ ܘܬܐܒܘܬܗ ܕܝܠܗ ܗܘ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܩܐܡ ܠܥܠܡ.

18 * ܛܠܝܐ ܗܝ ܫܥܬܐ ܐܚܪܝܬܐ ܘܐܝܟ ܕܫܡܥܬܘܢ ܕܡܫܝܚܐ ܕܫܩܪܐ ܐܬܐ ܗܫܐ ܐܦ ܫܩܪܐ ܡܫܝܚܐ ܣܓܝܐܝܢ ܗܘܘ ܘܡܢ ܗܕܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܚܢܐ ܕܫܥܬܐ ܐܚܪܝܬܐ ܗܝ.

19 * ܡܢ ܒܝܬܢ ܢܦܩܘ ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܘ ܡܢ ܒܝܬܢ ܕܐܢ ܗܘܘ ܡܢ ܒܝܬܢ ܐܦ ܥܡܢ ܩܐܡܝܢ ܗܘ ܐܠܐ ܕܢܦܩܘ ܕܠܐ ܗܘ ܟܠܗܘܢ ܡܢ ܒܝܬܢ.

20 * ܐܢܬܘܢ ܕܫܚܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܢ ܩܕܝܫܐ ܘܝܕܥܝܢ ܟܠܗܘܢ.

21 * ܠܐ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܠܐ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢ ܫܪܪܐ ܐܘ ܠܐ ܕܟܠ ܫܪܪܐ ܠܐ ܡܢ ܫܪܪܐ ܗܘ.

22 * ܡܢ ܗܘ ܟܕܒܐ ܐܠܐ ܗܘ ܕܡܟܚܫ ܕܝܫܘܥ ܠܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܗܕܐ ܗܘ ܕܡܫܝܚ ܐܦ ܠܐܒܐ ܘܠܒܪܐ.

23 * ܟܠ ܕܡܟܚܫ ܠܒܪܐ ܐܦ ܠܐܒܐ ܠܝܬ ܠܗ ܘܟܠ ܕܡܘܕܐ ܠܒܪܐ ܐܦ ܠܐܒܐ ܡܘܕܐ.

24 * ܐܢܬܘܢ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢ ܫܪܝܬܐ ܢܬܩܝܡ ܒܟܘܢ ܐܢ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢ ܫܪܝܬܐ ܢܬܩܝܡ ܒܟܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܒܒܪܐ ܘܒܐܒܐ ܬܬܩܝܡܘܢ.

25 * ܘܗܕܐ ܗܝ ܗܝ ܕܐܦܩܕ ܠܢ ܗܘ ܡܘܥܕܐ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

26 * ܗܠܝܢ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܥܠ ܐܢܘܢ ܕܡܛܥܝܢ ܠܟܘܢ.

27 * ܐܢܬܘܢ ܕܫܚܐ ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܢܝܗ ܒܟܘܢ ܩܐܡ ܘܠܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܐܢܫ ܠܡܠܦܘܬܟܘܢ ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܫܚܐ ܗܘ ܕܡܠܦ ܠܟܘܢ ܥܠ ܟܠ ܡܕܡ ܘܫܪܪܐ ܗܘ ܘܠܐ ܟܕܒܐ ܗܘ ܘܐܝܟ ܕܠܦ ܠܟܘܢ ܬܬܩܝܡܘܢ ܒܗ.

28 * ܘܗܫܐ ܒܢܝ ܬܬܩܝܡܘ ܒܗ ܕܐܢ ܢܬܓܠܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܕܠܐ ܢܬܒܗܬ ܘܢܗܘܐ ܠܢ ܐܝܬ ܐܦ ܒܡܬܗ ܕܐܬܐ.

29 * ܐܢ ܝܕܥܬܘܢ ܕܙܕܝܩ ܗܘ ܝܕܥܘ ܕܟܠ ܕܥܒܕ ܙܕܩܬܐ ܡܢ ܗܘ ܐܬܝܠܕ.

ג ✣

1 * ܚܙܘ ܡܢ ܐܝܟ ܚܘܒܐ ܝܗܒ ܠܢ ܐܒܐ ܕܢܬܩܪܐ ܒܢܝ ܐܠܗܐ ܘܗܟܢܐ ܐܢܚܢܐ ܒܢܝ ܐܠܗܐ ܐܢܚܢ ܘܥܠ ܗܕܐ ܥܠܡܐ ܠܐ ܝܕܥ ܠܢ ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥ ܠܗ.

ג ✣ ✣ ✣

Universidad de Deusto
Biblioteca

De Genitrice Dei.

1 * Dilecti mei, nunc filij Dei sumus: & nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cùm apparuerit, similes ei erimus: quoniam videbimus eũ sicuti est.

3 * Et quisquis habet in eo hanc spem, purificat seipsum sicut & ille purus est.

4 * Qui autem peccatum committit, iniquitatem facit: peccatũ enim omne iniquitas est.

5 * Et scitis illum manifestatum esse vt peccata nostra tolleret: & peccatum in eo non est.

6 * Porrò quisquis in eo manet, non peccat: & quicunque peccat, non vidit eum, nec nouit.

7 * Filioli mei, nemo seducat vos. Qui facit iustitiam, iustus est, sicut & ille iustus est.

8 * Qui verò cõmittit peccatum, ex Satana est, quòniam à principio ipse Satanas peccat. Et propter hoc apparuit filius Dei, vt dissoluat opera Satanæ.

9 * Quisquis natus est ex Deo, peccatum non cõmittit, quoniam semen ipsius in illo manet: & non potest peccare quia ex Deo natus est.

10 * In hoc distinguuntur filij Dei & filij Satanæ. Quisquis non facit iustitiam, neque diligit fratrem suum, non est ex Deo.

11 * Quoniam hoc est præceptum quod audistis ab initio, vt diligatis vos inuicem.

12 * Non sicut Cain ille qui ex maligno erat, & occidit fratrem suum. Et propter quid occidit eum? Quoniam opera eius maligna erant, fratris autem eius, iusta.

13 * Nec miremini fratres mei, si odit vos mundus.

14 * Nos scimus quòd translati sumus à morte ad vitam, eò quòd diligimus fratres. Qui non amat fratrem suum, manet in morte.

15 * Quisquis enim odit fratrem suum homicida est. Et scitis quòd omnis homicida non potest habere permanentem in se vitam æternam.

16 * In hoc cognouimus charitatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit: & nos debemus pro fratribus animas ponere.

1 * Charissimi, nunc filij Dei sumus: & nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cùm apparuerit, similes ei erimus: quoniam videbimus eũ sicuti est.

3 * Et omnis qui habet hanc spem in eo, sanctificat se, sicut & ille sanctus est.

4 * Omnis qui facit peccatum, & iniquitatem facit: & peccatum est iniquitas.

5 * Et scitis quia ille apparuit vt peccata nostra tolleret: & peccatum in eo non est.

6 * Omnis qui in eo manet, non peccat: & omnis qui peccat, non vidit eum, nec cognouit eum.

7 * Filioli, nemo vos seducat. Qui facit iustitiam, iustus est: sicut & ille iustus est.

8 * Qui facit peccatum, ex diabolo est: quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit Filius Dei, vt dissoluat opera diabolí.

9 * Omnis qui natus est ex Deo, peccatum non facit: quoniam semen ipsius in eo manet, & non potest peccare, quoniam ex Deo natus est.

10 * In hoc manifesti sunt filij Dei, & filij diaboli. Omnis qui nõ† facit iustitiam, non est ex Deo: & qui non diligit fratrem suum.

11 * Quoniam hæc est annuntiatio, quã auditis ab initio: Vt †diligamus alterutrum.

12 * Non sicut Cain qui ex maligno erat, & occidit fratrem suum. Et propter quid occidit eum? Quoniam opera eius maligna erant, fratris autem eius, iusta.

13 * Nolite mirari fratres, si odit vos mundus.

14 * Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Qui non diligit: manet in morte.

15 * Omnis qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem.

16 * In hoc cognouimus charitatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit: & nos debemus pro fratribus animas ponere.

1 * Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα· ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι.

3 * καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστι.

4 * πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ. καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.

5 * καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι.

6 * πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.

7 * τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν.

8 * ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστὶν ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.

9 * πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ· ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει. καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται.

10 * ἐν τούτῳ φανερά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

11 * ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους·

12 * οὐ καθὼς κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

13 * μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

14 * ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφόν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ.

15 * πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστί· καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν.

16 * ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην θεοῦ, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι.

---

* אַחַי יְקִירַי עַתָּה בָּנִים אֱלֹהִים אֲנַחְנוּ וְלֹא נִרְאָה עֲדַיִן מַה נִּהְיֶה אֲבָל יָדַעְנוּ כִּי בְּהִגָּלוֹתוֹ נִהְיֶה דּוֹמִים לוֹ כִּי נִרְאֶנּוּ כְּמוֹ שֶׁהוּא׃

3 * וְכָל אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה זֹאת בּוֹ יְטַהֵר אֶת נַפְשׁוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא טָהוֹר׃

4 * כָּל עֹשֶׂה חֵטְא עֹשֶׂה גַּם עָוֶל וְהַחֵטְא הוּא הָעָוֶל׃

5 * וְיָדַעְתֶּם כִּי הוּא נִגְלָה לָשֵׂאת אֶת חַטֹּאתֵינוּ וּבוֹ אֵין חֵטְא׃

6 * כָּל דָּבֵק בּוֹ לֹא יֶחֱטָא וְכָל חוֹטֵא לֹא רָאָהוּ וְלֹא יְדָעוֹ׃

7 * יְלָדַי אַל יַשִּׂיא אִישׁ עֲלֵיכֶם לְהַתְעוֹת אֶתְכֶם כִּי הָעֹשֶׂה צְדָקָה הוּא צַדִּיק כְּמוֹ שֶׁהוּא צַדִּיק׃

8 * וְהָעֹשֶׂה חֵטְא הוּא מִן הַשָּׂטָן כִּי הַשָּׂטָן מֵרֹאשׁ חוֹטֵא הוּא וְלָזֹאת נִגְלָה בֶּן הָאֱלֹהִים לְהָפֵר מַעֲשֵׂה הַשָּׂטָן׃

9 * כָּל יָלוּד מֵאֱלֹהִים לֹא יַעֲשֶׂה חֵטְא כִּי זַרְעוֹ דָּבֵק בּוֹ וְלֹא יוּכַל לֶחֱטוֹא כִּי מֵאֱלֹהִים נוֹלָד הוּא׃

10 * בְּזֹאת נִוָּדְעוּ יַלְדֵי הָאֱלֹהִים וְיַלְדֵי הַשָּׂטָן כָּל אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה צְדָקָה לֹא מֵאֱלֹהִים הוּא וְכֵן הָאֹהֵב לֹא אֶת אָחִיו׃

11 * כִּי זֹאת הַבְּשׂוֹרָה אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם מֵרֹאשׁ כִּי נֶאֱהַב אִישׁ אֶת אָחִיו׃

12 * לֹא כְקַיִן אֲשֶׁר הָיָה מִן הָרָע וַיִּרְצַח אֶת אָחִיו וְעַל מָה רָצַח אֹתוֹ כִּי מַעֲשָׂיו הָיוּ רָעִים וּמַעֲשֵׂה אָחִיו צַדִּיקִים׃

13 * אַל תִּתְמְהוּ אַחַי כִּי יִשְׂנָא אֶתְכֶם הָעוֹלָם׃

14 * אֲנַחְנוּ יָדַעְנוּ כִּי מִמָּוֶת עָבַרְנוּ אֶל הַחַיִּים כִּי נֶאֱהַב אֶת אַחֵינוּ וְהָאֹהֵב לֹא אֶת אָחִיו הוּא בַּמָּוֶת׃

15 * כָּל שׂוֹנֵא אֶת אָחִיו הוּא רוֹצֵחַ וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי כָל רוֹצֵחַ אֵין חַיֵּי עוֹלָם שְׁכֻנִים בְּקִרְבּוֹ׃

16 * בְּזֹאת יָדַעְנוּ אֶת אַהֲבַת אֱלֹהִים כִּי הוּא נָתַן נַפְשׁוֹ בַּעֲדֵנוּ וַאֲנַחְנוּ נַפְשׁוֹתֵינוּ נָתוּן בַּעֲדֵי אַחֵינוּ׃

---

* חֲבִיבַי הַשָּׁא כַּנְהֵי חַנָּן דְּאַתְגְּלִי עִדְּמָה לְמֶהְוֵא וְאַחֲנָא יָדְעִינָן דְּמָא דְּאִתְגְּלִי נְהֵי דְּמֶהְוֵא לֵיתַנָא חֲזִיָן לֵיהּ אֵיכְדֵין דְּהוּא׃ 3 * וְכָל דְּאִית לֵיהּ הַהִיא סְבְרָא בְּגַוֵּהּ אִתְדְּכֵי נַפְשֵׁהּ כְּמָא דְּהוּא דָּכֵי׃ 4 * כָּל עָבֵד חֵטָא עָבֵד אַף עַוְלָא וְחֵטָא הוּא עַוְלָא׃ 5 * וְיָדְעִיתוּן דְּהַהוּא אִתְגְּלִי דְּנַסֵּב חוֹבַיָא וּבֵיהּ לֵית חֵטָא׃ 6 * כָּל דְּבֵיהּ מִתְקַיֵּם לָא חָטֵי וְכָל דְּחָטֵי לָא חֲזָאֵהּ וְלָא יְדָעֵהּ׃ 7 * עוּלְמָי לָא יְטָעֵי לְכוֹן גְּבַר דְּעָבֵד זִכּוּתָא זַכַּי הוּא כְּמָא דְּהַהוּא זַכַּי׃ 8 * וְדְעָבֵד חֵטָא מִן סָטָנָא הוּא אֲרֵי מִן שׁוּרְיָא סָטָנָא חָטֵי וּלְהָדָא אִתְגְּלִי בַּר אֱלָהָא דְּיִשְׁרֵי עוֹבָדֵי סָטָנָא׃ 9 * כָּל דְּאִתְיְלִיד מִן אֱלָהָא לָא עָבֵד חֵטָא אֲרֵי בְּרֵהּ דְּאִתְגְּלִי בֵּיהּ וְלָא יָכִיל לְמֶעְבַּד חֵטָא אֲרֵי מִן אֱלָהָא אִתְיְלִיד׃ 10 * בְּדָא אִתְגְּלִיאוּ בְּנֵי אֱלָהָא וּבְנֵי סָטָנָא כָּל דְּלָא עָבֵד זִכּוּתָא לָא מִן אֱלָהָא הוּא וְכֵן דְּלָא רָחֵים לְאָחוּהִי׃ 11 * אֲרֵי דָּא הִיא בְּשׂוֹרְתָא דִּשְׁמַעְתּוּן מִן שׁוּרְיָא דְּנִרְחֵם גְּבַר לְאָחוּהִי׃ 12 * לָא כְּקַיִן דְּהֲוָה מִן בִּישָׁא וּקְטַל לְאָחוּהִי וּמַטֶּל מָנָא קְטָלֵהּ אֶלָּא

---

* אַחַי יְקִירַי עַתָּה בָּנִים אֱלֹהִים אֲנַחְנוּ וְלֹא נִרְאָה עֲדַיִן מַה נִּהְיֶה אֲבָל יָדַעְנוּ כִּי בְּהִגָּלוֹתוֹ נִהְיֶה דּוֹמִים לוֹ כִּי נִרְאֶנּוּ כְּמוֹ שֶׁהוּא׃

3 * וְכָל אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה זֹאת בּוֹ יְטַהֵר אֶת נַפְשׁוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא טָהוֹר׃

4 * כָּל עֹשֶׂה חֵטְא עֹשֶׂה גַּם עָוֶל וְהַחֵטְא הוּא הָעָוֶל׃

5 * וְיָדַעְתֶּם כִּי הוּא נִגְלָה לָשֵׂאת אֶת חַטֹּאתֵינוּ וּבוֹ אֵין חֵטְא׃

6 * כָּל דָּבֵק בּוֹ לֹא יֶחֱטָא וְכָל חוֹטֵא לֹא רָאָהוּ וְלֹא יְדָעוֹ׃

7 * יְלָדַי אַל יַשִּׂיא אִישׁ עֲלֵיכֶם לְהַתְעוֹת אֶתְכֶם כִּי הָעֹשֶׂה צְדָקָה הוּא צַדִּיק כְּמוֹ שֶׁהוּא צַדִּיק׃

8 * וְהָעֹשֶׂה חֵטְא הוּא מִן הַשָּׂטָן כִּי הַשָּׂטָן מֵרֹאשׁ חוֹטֵא הוּא וְלָזֹאת נִגְלָה בֶּן הָאֱלֹהִים לְהָפֵר מַעֲשֵׂה הַשָּׂטָן׃

9 * כָּל יָלוּד מֵאֱלֹהִים לֹא יַעֲשֶׂה חֵטְא כִּי זַרְעוֹ דָּבֵק בּוֹ וְלֹא יוּכַל לֶחֱטוֹא כִּי מֵאֱלֹהִים נוֹלָד הוּא׃

10 * בְּזֹאת נִוָּדְעוּ יַלְדֵי הָאֱלֹהִים וְיַלְדֵי הַשָּׂטָן כָּל אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה צְדָקָה לֹא מֵאֱלֹהִים הוּא וְכֵן הָאֹהֵב לֹא אֶת אָחִיו׃

11 * כִּי זֹאת הַבְּשׂוֹרָה אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם מֵרֹאשׁ כִּי נֶאֱהַב אִישׁ אֶת אָחִיו׃

12 * לֹא כְקַיִן אֲשֶׁר הָיָה מִן הָרָע וַיִּרְצַח אֶת אָחִיו וְעַל מָה רָצַח אֹתוֹ כִּי מַעֲשָׂיו הָיוּ רָעִים וּמַעֲשֵׂה אָחִיו צַדִּיקִים׃

13 * אַל תִּתְמְהוּ אַחַי כִּי יִשְׂנָא אֶתְכֶם הָעוֹלָם׃

14 * אֲנַחְנוּ יָדַעְנוּ כִּי מִמָּוֶת עָבַרְנוּ אֶל הַחַיִּים כִּי נֶאֱהַב אֶת אַחֵינוּ וְהָאֹהֵב לֹא אֶת אָחִיו הוּא בַּמָּוֶת׃

15 * כָּל שׂוֹנֵא אֶת אָחִיו הוּא רוֹצֵחַ וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי כָל רוֹצֵחַ אֵין חַיֵּי עוֹלָם שְׁכֻנִים בְּקִרְבּוֹ׃

16 * בְּזֹאת יָדַעְנוּ אֶת אַהֲבַת אֱלֹהִים כִּי הוּא נָתַן נַפְשׁוֹ בַּעֲדֵנוּ וַאֲנַחְנוּ נַפְשׁוֹתֵינוּ נָתוּן בַּעֲדֵי אַחֵינוּ׃

---

* אחי יש * יקרי * עתה * בנים * אלהים * אנחנו * ולא * נראה * עדין * מה * נהיה * אבל * ידענו * כי * בהגלותו * נהיה * דומים * לו * כי * נראנו * כמו * שהוא׃ 3 * וכל * אשר * יש * לו * תקוה * זאת * בו * יטהר * את * נפשו * כמו * שהוא * טהור׃ 4 * כל * עשה * חטא * עשה * גם * עול * והחטא * הוא * העול׃ 5 * וידעתם * כי * הוא * נגלה * לשאת * את * חטאתינו * ובו * אין * חטא׃ 6 * כל * דבק * בו * לא * יחטא * וכל * חוטא * לא * ראהו * ולא * ידעו׃ 7 * ילדי * אל * ישיא * איש * עליכם * להתעות * אתכם * כי * העשה * צדקה * הוא * צדיק * כמו * שהוא * צדיק׃ 8 * והעשה * חטא * הוא * מן * השטן * כי * השטן * מראש * חוטא * הוא * ולזאת * נגלה * בן * האלהים * להפר * מעשה * השטן׃ 9 * כל * ילוד * מאלהים * לא * יעשה * חטא * כי * זרעו * דבק * בו * ולא * יוכל * לחטוא * כי * מאלהים * נולד * הוא׃ 10 * בזאת * נודעו * ילדי * האלהים * וילדי * השטן * כל * אשר * לא * יעשה * צדקה * לא * מאלהים * הוא * וכן * האהב * לא * את * אחיו׃ 11 * כי * זאת * הבשורה * אשר * שמעתם * מראש * כי * נאהב * איש * את * אחיו׃ 12 * לא * כקין * אשר * היה * מן * הרע * וירצח * את * אחיו * ועל * מה * רצח * אתו * כי * מעשיו * היו * רעים * ומעשה * אחיו * צדיקים׃ 13 * אל * תתמהו * אחי * כי * ישנא * אתכם * העולם׃ 14 * אנחנו * ידענו * כי * ממות * עברנו * אל * החיים * כי * נאהב * את * אחינו * והאהב * לא * את * אחיו * הוא * במות׃ 15 * כל * שונא * את * אחיו * הוא * רוצח * ואתם * ידעתם * כי * כל * רוצח * אין * חיי * עולם * שכנים * בקרבו׃ 16 * בזאת * ידענו * את * אהבת * אלהים * כי * הוא * נתן * נפשו * בעדנו * ואנחנו * נפשותינו * נתון * בעדי * אחינו׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 ‡ Porrò qui habuerit possessionem mundi, & viderit fratrem suum egentem, & clauserit viscera sua ab eo, qui potest esse charitas Dei in illo?

18 ‡ Filioli mei ne diligamus nos invicem verbis & lingua, sed operibus & veritate.

19 ‡ Et in hoc cognoscimus quòd ex veritate sumus, & antequàm veniat ipse persuadebimus reddituri sumus cor nostrum.

20 ‡ Quod si cor nostrum reprehendat nos, quàto maior est Deus corde nostro? novit enim omnia.

21 ‡ Dilecti mei, si cor nostrum non arguat nos, fiduciam habemus coram Deo.

22 ‡ Et quicquid petierimus, accipiemus ab eo, quoniam seruamus mandata eius, & quæ grata sunt coram ipso peragimus.

23 ‡ Et hoc est præceptum eius, Vt credamus in nomine filij ipsius Jeschua Meschichæ, & diligamus nos invicem sicut præcepit nobis.

24 ‡ Cæterùm qui seruat præcepta eius, ipsum seruatur, & ille habitat in ipso: ac per hoc intelligimus quòd habitet in nobis, ex spiritu suo quem dedit nobis.

Natiuitate Domini nostri.
CAP. IIII.

1 ‡ Dilecti mei, non omnibus spiritibus credatis, sed dijudicate spiritus num ex Deo sint, quia multi pseudoprophetæ exierunt in mundum.

2 ‡ Per hoc cognoscitur spiritus Dei. omnis spiritus qui confitetur Jeschua Meschicha venisse in carne, ex Deo est.

3 ‡ Omnis autem spiritus qui non confitetur Jeschua venisse in carne, non est ex Deo: hic est ab ipso pseudochristo, quem audistis venturum, & nunc iam in mundo est.

4 ‡ Vos autem ex Deo estis filij, & vicistis eos, quoniam maior est ille qui in vobis est, quàm qui in mundo.

5 ‡ Et illi ex mundo sunt propterea de mundo loquuntur, & mundus eos audit.

6 ‡ Nos autem ex Deo sumus, & qui novit Deum audit nos, & qui non est ex Deo non audit nos: per hoc ipsum intelligimus spiritum veritatis, & spiritum erroris.

17 ‡ Qui habuerit substantiam mundi, & viderit fratrem suum necesse habere, & clauserit viscera sua ab eo: quomodo charitas Dei manet in eo?

18 ‡ Filioli mei, nō diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate.

19 ‡ In hoc cognoscimus quoniam ex veritate sumus: & in conspectu eius suadebimus corda nostra.

20 ‡ Quoniam si reprehenderit nos cor nostrum: maior est Deus corde nostro, & nouit omnia.

21 ‡ Charissimi, si cor nostrum non reprehenderit nos: fiduciam habemus ad Deum.

22 ‡ Et quicquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata eius custodimus, & ea quæ sunt placita coram eo, facimus.

23 ‡ Et hoc est mandatum eius, Vt credamus in nomine Filij eius Iesu Christi: & diligamus alterutrum, sicut dedit mandatum nobis.

24 ‡ Et qui seruat mandata eius, in illo manet, & ipse in eo, & in hoc scimus quoniā manet in nobis de Spiritu quem dedit nobis.

CAP. IIII.

1 ‡ Charissimi, nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sint: quoniam multi pseudoprophetæ exierunt in mundum.

2 ‡ In hoc cognoscitur spiritus Dei. omnis spiritus qui confitetur Iesum Christum in carne venisse, ex Deo est:

3 ‡ Et omnis spiritus qui soluit Iesum, ex Deo non est, & hic est Antichristus, de quo audistis quoniā venit, & nunc iam in mundo est.

4 ‡ Vos ex Deo estis filioli, & vicistis eū; quoniam maior est qui in vobis est, quàm qui in mundo.

5 ‡ Ipsi de mundo sunt: ideo de mundo loquuntur, & mundus eos audit.

6 ‡ Nos ex Deo sumus. Qui nouit Deū, audit nos. qui non est ex Deo, non audit nos; in hoc cognoscimus spiritum veritatis, & spiritum erroris.

17 ‡ ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 ‡ τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ, μηδὲ τῇ γλώσσῃ· ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.

19 ‡ καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν.

20 ‡ ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὁ μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

21 ‡ ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παῤῥησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν.

22 ‡ καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παῤ αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν.

23 ‡ καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολήν.

24 ‡ καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ μένει. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἔδωκεν ἡμῖν.

δ'.

1 ‡ Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε· ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.

2 ‡ ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι.

3 ‡ καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου· ὃ ἀκηκόατε, ὅτι ἔρχεται· καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

4 ‡ ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.

5 ‡ αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει.

6 ‡ ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * Dilecti mei, diligamus nos inuicem, quoniam charitas ex Deo est. Et quisquis diligit, ex Deo natus est, & cognoscit Deum.
8 * Quoniam Deus charitas est, & quisquis non diligit, non cognoscit Deum.
9 * Per hoc manifestauit charitatem Dei erga nos, quòd filium suum vnicum misit Deus in mundum, vt viuamus per eum.
10 * In hoc est charitas, non quòd nos dilexerimus Deum, sed quòd ipse Deus dilexit nos, & misit filium suum propitiationem pro peccatis nostris.

Lotione secreta, & Dominica post Epiphaniam.

11 * Charissimi mei, si sic dilexit nos Deus, & nos quoque debemus nos mutuò diligere.
12 * Deum nemo vidit vnquam. Si diligamus nos mutuò, Deus in nobis manet, & charitas eius in nobis perfecta est.
13 * Et per hoc scimus nos in eo manere, & ipsum manere in nobis, quia de Spiritu suo largitus est nobis.
14 * Et nos vidimus ac testificamur quòd Pater misit filium suum Redemptorem in mundum.
15 * Quisquis confitetur Jesum quòd ipse sit filius Dei, Deus in eo manet, & ipse manet in Deo.
16 * Et nos credidimus & scimus quam charitatem habeat Deus erga nos. Deus noster charitas est, & quisquis manet in charitate, in Deo manet.
17 * Et in hoc completa est charitas eius nobiscum, vt fiduciam habeamus in die iudicij: quia sicut ille est, & nos sumus in hoc mundo.
18 * Timor non est in charitate: sed perfecta charitas foras mittit timorem, quoniam timor pœnam habet. Qui autem timet: non est perfectus in charitate.
19 * Nos igitur diligamus Deum, quoniam ipse primum dilexit nos.
20 * Sed si quis dicat, Diligo Deum, & fratrem suum odit, mendax est. Qui enim fratrem suum qui videtur, non diligit, Deum ipsum qui non videtur, quomodo potest diligere?
21 * Et hoc præceptum accepimus ab eo, vt omnis qui diligit Deum, diligat & fratrem suum.

7 * Charissimi, diligamus nos inuicem: quia charitas ex Deo est. Et omnis qui diligit, ex Deo natus est, & cognoscit Deū.
8 * Qui non diligit, non nouit Deum: quoniam Deus charitas est.
9 * In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam filium suum vnigenitum misit Deus in mundum, vt viuamus per eum.
10 * In hoc est charitas: non quasi nos dilexerimus Deū, sed quoniā ipse † dilexit nos, & misit filium suum propitiationem pro peccatis nostris.
11 * Charissimi, si sic Deus dilexit nos: & nos debemus alterutrum diligere.
12 * Deum nemo vidit vnquam. Si diligamus inuicem: Deus in nobis manet, & charitas eius in nobis perfecta est.
13 * In hoc cognoscimus quoniam in eo manemus, & ipse in nobis: quoniam de Spiritu suo dedit nobis.
14 * Et nos vidimus, & testificamur, quoniam Pater misit Filium suum saluatorem mundi.
15 * Quisquis confessus fuerit quoniam Iesus est filius Dei: Deus in eo manet, & ipse in Deo.
16 * Et nos cognouimus & credidimus charitati, quam habet Deus in nobis. Deus charitas est: & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.
17 * In hoc perfecta est charitas † nobiscum, vt fiduciam habeamus in die iudicij: quia sicut ille est, & nos sumus in hoc mundo.
18 * Timor non est in charitate: sed perfecta charitas foras mittit timorē, quoniam timor pœnam habet. qui autem timet: non est perfectus in charitate.
19 * Nos ergo diligamus Deum, quoniā Deus prior dilexit nos.
20 * Si quis dixerit, quoniam diligo Deū: & fratrem suum oderit, mendax est. Qui enim nō diligit fratrem suum quem † vidit: Deum quem non † vidit, quomodo potest diligere?
21 * Et hoc mandatum habemus à Deo: vt qui diligit Deum, diligat & fratrem suum.

7 * ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν θεόν.
8 * ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω τὸν θεόν· ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν.
9 * ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ.
10 * ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήκαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.
11 * Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν.
12 * θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν.
13 * ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.
14 * καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα, καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου.
15 * ὃς ἐὰν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ.
16 * καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστί· καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ θεῷ μένει, καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.
17 * ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.
18 * φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει. ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ.
19 * ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς.
20 * ἐάν τις εἴπῃ, ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν. ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακε, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾶν;
21 * καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. V.

1 Quisquis credit Jeschua esse Meschicho, ex Deo natus est. Et quisquis diligit genitorem, diligit & eum qui natus est ex eo.

2 Et in hoc cognoscimus quòd diligimus filios Dei, quum Deum diligimus, & exequimur præcepta eius.

3 Hæc est enim charitas Dei, vt seruemus præcepta eius; & præcepta eius grauia non sunt.

4 Quoniam quicquid natum est ex Deo, vincit ipsum mundum, & hæc est victoria quæ vicit mundum ipsum, fides nostra.

5 Quis est enim qui vincit ipsum mundum, nisi is qui credit Jeschua esse filium Dei?

6 Hic est qui venit per aquam & sanguinem Jeschua Meschicho, non per aquam solum sed per aquam & sanguinem. Et Spiritus est qui testificatur, quoniam ipse spiritus est veritas.

Deest 7. versus.

8 Et tres sunt testes, Spiritus, & aqua, & sanguis, & hi tres in vno sunt.

9 Si testimonium hominũ accipimus, testimonium Dei maius est. & hoc est testimonium Dei, quo testificatus est de Filio suo.

10 Quisquis credit in filium Dei, habet testimonium in seipso. Omnis qui non credit Deo, mendacem efficit eum: eò quòd non credat in testimonium quo testificatus est Deus de Filio suo.

11 Et hoc est testimonium, quòd vitam æternam dedit nobis Deus. Et hæc vita in filio eius est.

12 Quisquis habet filium, habet & vitam: & quisquis non habet filium Dei, non habet vitam.

13 Hæc scripsi vobis, vt sciatis vos habere vitam æternam, qui creditis in nomine filii Dei.

14 Et hæc est fiducia quam habemus apud eum, quòd quicquid petierimus secundùm voluntatem eius, audit nos.

15 Quod si persuasum habemus quòd audiat nos, quicquid petierimus ab eo: cognoscimus nos iam recepisse petitiones nostras quas postulauimus ab eo.

CAP. V.

1 Omnis qui credit quoniam Iesus est Christus, ex Deo natus est. Et omnis qui diligit eum qui genuit: diligit & eum A qui natus est ex eo.

2 In hoc cognoscimus quoniam diligimus natos Dei, cùm Deum diligamus, & mandata eius faciamus.

Matt. 22. 4. 36. 3 Hæc est enim charitas Dei, vt mandata eius custodiamus: & mandata eius grauia non sunt.

4 Quoniam omne quod natum est ex Deo: vincit mundum. & hæc est victoria quæ vincit mundum, fides nostra.

autem 1. Cor. 15 2. 17. 5 Quis est †qui vincit mundum, nisi qui credit quoniam Iesus est filius Dei?

6 Hic est qui venit per aquam & sanguinem Iesus Christus: non in aqua solùm: sed in aqua & sanguine. Et spiritus B est qui testificatur, quoniam Christus est veritas.

7 Quoniam tres sunt qui testimoniũ dant in cælo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus. & hi tres vnum sunt.

8 Et tres sunt qui testimonium dant in terra: Spiritus, aqua, & sanguis.†

9 Si testimonium hominum accipimus: testimonium Dei maius est. quoniã hoc est testimoniũ Dei quod maius est, quoniam testificatus est de filio suo.

Ioh. 3. 6. 36. 10 Qui credit in filium Dei: habet testimonium Dei in se. Qui non credit filio, mendacem facit eum: quia non credit in testimonium quod testificatus est Deus C de filio suo.

11 Et hoc est testimonium, quoniam vitam æternam dedit nobis Deus. Et hæc vita in filio eius est.

Dei 12 Qui habet filium†: habet vitam. qui non habet filium Dei, vitam non habet.

scripſi 13 Hæc †scribo vobis: vt sciatis quoniã vitam habetis æternam qui creditis in nomine filij Dei.

14 Et hæc est fiducia quam habemus ad eum: Quia quodcunque petierimus secundum voluntatem eius, audit nos.

Ioan. 9. 31. 15 Et scimus quia audit nos quicquid petierimus: scimus quoniam habemus D petitiones quas †postulamus ab eo. postula-mus

ε'.

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστός, ἐκ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ.

2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

3 αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν·

4 ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ Θεοῦ, νικᾷ τὸν κόσμον. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.

5 τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς Θεοῦ;

6 οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς ὁ χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμα ἐστιν ἡ ἀλήθεια.

7 ὅτι τρεῖς εἰσιν Ⓐ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατὴρ, καὶ ὁ λόγος, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ Ⓐ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσι.

8 καὶ τρεῖς εἰσιν Ⓐ μαρτυροῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα·

9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία Θεοῦ, ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν Θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ, ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν· ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστι.

12 ὁ ἔχων τὸν υἱὸν, ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔχετε, καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

14 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν.

15 καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν παρ' αὐτοῦ.

ᵃ וקשרוהא ᵇ קדר חדד ᶜ אות יש ᵈ נתן ᵉ אשר ואת ᶠ ויתן יהוה לשלמה חכמה ותבונה הרבה מאד ורחב לב כחול אשר על שפת הים ᵍ ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים ותכם מכל האדם מאיתן האזרחי והימן וכלכל ודרדע בני מחול ותהי שמעתו בכל הגוים סביבותיו וידבר שלשת אלפים משלו ויהי שיריו חמשה ואלף שיר ויספר על העצים מן הארז אשר בלבנון ועד האזוב היוצא בקיר ויספר על הבהמה ועל העוף ועל הרמש ועל הדגים ויבאו מכל העמים לשמע את חכמת שלמה מאת כל מלכי הארץ אשר שמעו את חכמתו ויעש חירם מלך צר את שלמה חיל וישלח חירם את עבדיו אל שלמה כי שמע כי אתו משחו תחת אביו כי אהב חירם את דויד כל הימים ויאמר שלמה אל חירם לאמר ידעת את דויד אבי כי לא יכל לבנות בית לשם אלהיו מפני המלחמות אשר סבבוהו עד תת יהוה אתם תחת כפות רגליו ועתה הניח יהוה אלהי לי מסביב אין שטן ואין פגע רע ואני אמר לבנות בית לשם יהוה אלהי כאשר דבר יהוה אל דויד אבי לאמר בנך אשר אתן תחתיך על כסאך הוא יבנה הבית לשמי ועתה צו וכרתו לי ארזים מן הלבנון ועבדי עבדיך עם עבדיך ושכר לעבדיך אתן לך כאשר תאמר כי אין בנו איש יודע לכרות עצים כצדנים ועבדיך עם עבדי ויהי כשמע חירם את דברי שלמה וישמח מאד ויאמר ברוך יהוה היום אשר נתן לדויד בן חכם על העם הרב הזה ויאמר חירם ברוך יהוה אלהי ישראל אשר עשה את השמים ואת הארץ אשר נתן לדויד המלך בן חכם ונבון ושכל ובנה בית ליהוה ובית למלכותו ועתה שלחתי חכם מבין חירם אבי לאמר כסף וזהב נחשת וברזל ארגמן תכלת ורקמה ופתוח פתחים לעשות את כל פתוח אשר יתנו לו עם חכמיך ועם חכמי אדני דויד אבי אביך ועתה ישלח אדני את החטים ואת השעורים ואת השמן ואת היין אשר דבר ונחנו נכרת עצים מן הלבנון כפי כל צרכך ונביאם לך דברת ים יפו ואתה תעלם ירושלם ויהי שלמה מספר את כל האנשים הגרים אשר בארץ ישראל אחרי המספר אשר ספר אותם דויד אביו וימצאו מאה וחמשים אלף ושלשת אלפים ושש מאות ויעש מהם שבעים אלף סבל ושמנים אלף חוצב בהר ושלשת אלפים ושש מאות נצבים על המלאכה ויצו שלמה ויסעו את אבני גזית יקרות לרצף אבני הבית ויפעלו בנאי שלמה וגבלי חירם ויכינו עצים ואבנים לבנות הבית ויהי בשנת ארבע מאות ושמנים שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש זיו הוא החדש השני למלכות שלמה על ישראל ויבן שלמה בית ליהוה ויהי הבית אשר בנה שלמה ליהוה ששים אמה ארכו ועשרים רחבו ושלשים קומתו ויבן על פני היכל הבית עשרים אמה ארכו לרחב הבית עשר אמות רחבו לפני הבית ויעש לבית חלונים שקופים ויבן על קיר הבית יציע סביב לקירות הבית סביב לדבר ולהיכל ולבית הדביר ויעש צלעות סביב התחתונה תרחב חמש אמות והתיכנה שש אמות והשלישית שבע אמות כי מגרעות נתן לבית מחוץ סביב בלתי אחזו בקירות הבית ובבנותו הבית אבן שלמה מסע נבנה ולא נשמע בבית בהבנותו פטיש וקרדם כל כלי ברזל לא נשמעו בבית בהיותו בבנותו ופתח צלע התיכנה אשר בצד הבית בירכתי הבית ויעל אל התיכנה ומן התיכנה אל השלישית ויבן את הבית ויכלהו ויסף את הבית בקרות ארזים לצלעות הבית מן הארץ ועד קרות הארזים

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Si quis viderit fratrem suum peccatem, peccatum quod non condemnat ad mortem, postulet, & dabitur ei vita, iis, qui non tãquam ad mortẽ peccant. Est enim peccatum mortis: pro quo non dico vt 17 quis roget. * Omnis enim iniquitas peccatum est, & est peccatum quod non est mortis.
18 * Porrò scimus quòd omnis qui natus est ex Deo, non peccat: is enim qui natus est ex Deo, custodit seipsum, & malus illum non 19 tangit eum. * Scimus quòd ex Deo sumus, & mundus totus in malo positus est.
20 * Et scimus filium Dei venisse, & dedisse nobis mentem vt cognoscamus verum illum, & simus in ipso vero, in filio eius Ieschua Meschicho. Hic est Deus verus, & vita 21 æterna. * Filioli mei custodite vosmetipsos à cultu idolorum. Amen.

Epistolæ Iouchanon Apostoli
FINIS.

peter & dabit ei vitam peccantibus.

16 * Qui scit fratrem suum peccare: peccatum nõ ad mortem, † petat & dabitur ei vita, peccanti non ad mortem. Est peccatum ad mortem: non pro illo dico vt roget quis. 17 * Omnis iniquitas, peccatum est: & est peccatum ad mortem.
18 * Scimus quia omnis qui natus est ex Deo, non peccat: sed generatio Dei conseruat eum, & malignus nõ tangit eum.
19 * Scimus quoniam ex Deo sumus: & mundus totus in maligno positus est.
20 * Et scimus quoniam filius Dei venit: & dedit nobis sensum vt cognoscamus verum Deum, & simus in vero filio eius. Hic est verus Deus, & vita æterna.
21 * Filioli, custodite vos à simulachris. Amen.

FINIS.

16 * ἐὰν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον, οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ.
17 * πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστὶ, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.
18 * οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ ἑαυτὸν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ.
19 * οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται.
20 * οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινὸν θεόν. καί ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς, καὶ ζωὴ αἰώνιος.
21 * τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων. ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ.

Hunc noui testamenti textum Syriacum, ac eiusdem characteribus Hebraïs descripti Latinam ab eruditissimo viro Guidone Fabricio Boderiano *factam versionem, nos infrà scripti Theologi (quibus* PHILIPPI *Catholici Regis mandato à Louaniensi Academia & facultate Theologica id munus commissum fuerat) accurata disquisitione examinauimus, examinatúmque comprobauimus, & tam ad ipsum textum Latinum vulgatæ versionis, quàm ad exemplar Græcum plurimis locis illustrandum, vtilem iudicauimus. Calend. Junijs, Anno Christi* CIↃ. IↃ. LXX. Augustinus Hunnæus *sacræ Theologiæ Ordinarius & Regius Professor*, Cornelius Reineri Goudanus *sacræ Theologiæ Professor ordinarius.*

Subscriptum
Johannes Harlemensis censuræ Secretarius & testis.

Ego BENEDICTVS ARIAS MONTANVS Hispalensis, Doctor Theologus, & PHILIPPI Catholici Regis Legatus, hunc noui Testamenti librum lingua & characteribus Syris excusum, eiusdémque literis Hebraicis exscriptionem per *Guidonem Fabricium Boderianum* natione Gallum Latinam factam diligenter recensui & approbaui. Anno Christi CIↃ.IↃ. LXX.

Cæteræ Canonicæ & Apocalypsis, etsi extent apud Syros, tamen & in exemplaribus, quæ secutus est VVidmanstadius, & in antiquissimo codice manuscripto, quo vsi sumus, desiderantur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM EIVSDEM SECVNDAM.

VSQVE adeò ad sanctam feminam scribit, vt eandem dominam non dubitet literis appellare, eiusdémque filiis testimonium, quòd ambulent in veritate, perhibet.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ καθολικὴ δ\ δευτέρα ἐπιστολή. κεφ. α'.

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Ἐκλεκτῇ κυρίᾳ, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν,

διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα.

ἔσται μεθ' ὑμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς, καὶ παρὰ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός.

καὶ νῦν ἐρωτῶ σε κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων σοι καινὴν, ἀλλὰ ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς· ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.

καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε.

ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος.

βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν ἃ εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν.

πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χριστοῦ, θεὸν οὐκ ἔχει. ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.

εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε.

ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι· ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς Ἐκλεκτῆς. ἀμήν.

Τέλος.

EPISTOLA B. IOHANNIS APOSTOLI SECVNDA.

CAP. I.

1 SENIOR, Electæ dominæ & natis eius, quos ego diligo in veritate, & non ego solus, sed & omnes qui cognouerunt veritatem,

2 Propter veritatem quæ permanet in nobis, & †nobiscum erit in æternum.

3 Sit vobiscum gratia, misericordia, pax à Deo Patre, & à Christo Iesu filio Patris in veritate, & charitate.

4 Gauisus sum valde, quoniam inueni de filijs tuis ambulantes in veritate, sicut mandatum accepimus à Patre.

5 Et nunc rogo te domina, non tanquam mandatum nouum scribens tibi, sed quod habuimus ab initio, vt diligamus alterutrum.

6 Et hæc est charitas, vt ambulemus secundùm mandata eius. Hoc est enim mandatum, vt quemadmodum audistis ab initio, in eo ambuletis:

7 Quoniam multi seductores exierunt in mundum, qui non confitentur Iesum Christum venisse in carne. hic est seductor & Antichristus.

8 Videte vosmetipsos, ne perdamus quæ operati estis: sed vt mercedem plenam accipiatis.

9 Omnis qui recedit, & non permanet in doctrina Christi: Deum non habet. Qui permanet in doctrina: hic & Patrem, & Filium habet.

10 Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam non affert: nolite recipere eum in domum, nec AVE ei dixeritis.

11 Qui enim dicit illi AVE, communicat operibus eius malignis.

D * Ecce prædixi vobis, vt in die Domini non confundamini.

12 ** Plura habens vobis scribere, nolui per chartam & atramentum: spero enim me futurum apud vos, & os ad os loqui, vt gaudium vestrum plenum sit.

13 Salutant te filij sororis tuæ Electæ.

FINIS.

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM EIVSDEM TERTIAM.

CAIVM pietatis causa extollit, atque, vt in ipsa pietate maneat, exhortatur. Diotrepen impietatis & superbiæ causa obiurgat. Demetrio autem bonum testimonium perhibet cum fratribus vniuersis.

EPISTOLA B. IOHANNIS APOSTOLI TERTIA.

CAP. I.

1 SENIOR Gaio charissimo, quem ego diligo in veritate.

2 Charissime de omnibus orationem facio prosperè te ingredi & valere, sicut prosperè agit anima tua.

3 Gauisus sum valde venientibus fratribus, & testimonium perhibentibus veritati tuæ, sicut tu in veritate ambulas.

4 †Maius horum nō habeo †gaudium quàm vt audiam filios meos in veritate ambulare.

5 Charissime, fideliter facis quicquid operaris in fratres, & hoc in peregrinos.

6 Qui testimoniū reddiderūt charitati tuæ in cōspectu ecclesiæ: quos, benè facies, deducens dignè Deo.

7 Pro nomine enim eius profecti sunt, nihil accipientes à Gentilibus.

8 Nos ergo debemus suscipere huiusmodi: vt cooperatores simus veritatis.

9 Scripsissem forsitan ecclesiæ: sed qui amat primatum gerere in eis, Diotrepes, non recipit nos.

10 Propter hoc si venero, commoneam eius opera quæ facit: verbis malignis garriens in nos, & quasi non ei ista sufficiant: neque ipse suscipit fratres, & eos qui suscipiunt, prohibet, & de ecclesia eijcit.

11 Charissime, noli imitari malum, sed quod bonum est. Qui bene facit, ex Deo est: qui malè facit, non † vidit Deum.

12 Demetrio testimonium redditur ab omnibus, & ab ipsa veritate, sed & nos testimoniū perhibemus: & nostis quoniam testimonium nostrum verum est.

13 Multa habui tibi scribere: sed nolui per atramentum & calamum scribere tibi.

14 Spero autem protinus te videre, & os ad os loquemur. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta tu amicos nominatim.

FINIS.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ καθολικὴ τρίτη ἐπιστολή. κεφ. α'.

1 Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

2 ἀγαπητὲ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή.

3 ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς.

4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

5 ἀγαπητὲ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ εἰς τοὺς ξένους,

6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ.

7 ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐξῆλθον, μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν.

8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

9 ἔγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.

10 διὰ τοῦτο ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 ἀγαπητὲ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακε τὸν θεόν.

12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστι.

13 πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι γράψαι.

14 ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.

15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

Τέλος.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ARGVMENTVM IN EPISTOLAM BEATI IVDAE APOSTOLI.

IVDAS Apostolas fratres de corruptoribus viâ veritatis ita informat, vt illicitum esse dissertet, de sub iugo semel erutos seruitutis, denuo operam suam officiis nouare seruilibus.

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΟΥΔΑ καθολικὴ ἐπιστολή.

κεφ. α.

1 Ιουδας χριστοῦ Ιησοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις, & ἰησοῦ χριστῷ τετηρημένοις, κλητοῖς·
2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

3 ἀγαπητοὶ, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.
4 παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρῖμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον θεὸν & δεσπότην τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν ἀρνούμενοι.

5 ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ κύριος λαὸν ἐκ γῆς αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν.
6 ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν.
7 ὡς σόδομα, καὶ γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον ἐκπορνεύσασαι, & ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, προκεῖνται δεῖγμα, πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.
8 ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν.
9 ὁ δὲ μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ μωυσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας· ἀλλ' εἶπεν, ἐπιτιμήσαι σοι κύριος.
10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασι, βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.
11 οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ κορὲ ἀπώλοντο.

EPISTOLA B. IVDAE APOSTOLI CATHOLICA.

CAP. I.

1 IVDAS Iesu Christi seruus, frater autem Iacobi: his qui sunt in Deo Patre dilectis, & Christo Iesu conseruatis, & vocatis;
2 Misericordia vobis & pax & charitas adimpleatur.
3 Charissimi, omnem solicitudinem faciens scribendi vobis de communi vestra salute, necesse habui scribere vobis, deprecàs supertertari semel traditæ sanctis fidei.
4 Subintroierunt enim quidam homines (qui olim præscripti sunt in hoc iudiciũ) impij, Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, & solum Dominatorem & Dominum nostrũ Iesum Christum negantes.
5 Commonere autem vos volo, scientes semel omnia, quoniam Iesus, populum de terra Aegypti saluans, secundò eos qui non crediderunt perdidit.
6 Angelos verò qui non seruauerunt suum principatum, sed dereliquerunt suũ domicilium, in iudicium magni diei, vinculis æternis sub caligine reseruauit.
7 Sicut Sodoma & Gomorrha, & finitimæ ciuitates simili modo exfornicatæ & abeuntes post carnem alteram, factæ sunt exemplum, ignis æterni pœnam sustinentes.
8 Similiter & hi carnem quidem maculant, dominationem autem spernũt, maiestatẽ autem blasphemant.
9 Cùm Michael archangelus, cum diabolo disputãs, altercaretur de Moysi corpore: non est ausus iudicium inferre blasphemiæ, sed dixit, Imperet tibi Dominus.
10 Hi autem quæcunque quidem ignorant, blasphemant: quæcunque autem naturaliter, tanquam muta animalia, norunt, in his corrumpuntur.
11 Væ illis quia in via Cain abierunt, & errore Balaam, mercede effusi sunt, & contradictione Core perierunt.

Transl. B. Hieronymi. EPIST. IVDAE. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΟΥΔΑ. α. 529

a.Pet.2.4.17. creatẽ-turæ
12 Hi sunt in epulis suis, maculæ; conuiuantes sine timore, semetipsos pascentes, nubes sine aqua quæ à ventis conferuntur, arbores autumnales, infructuosæ, bis mortuæ, eradicatæ:
13 Fluctus feri maris, despumantes suas confusiones, sydera errantia: quibus procella tenebrarum seruata est in æternum.
Apoc.1.7. 14 Prophetauit autẽ & de his septimus ab Adam, Enoch, dicens, Ecce venit Dominus in sanctis millibus suis,
Deum 15 Facere iudicium cõtra omnes, & arguere omnes impios, de omnibus operibus impietatis eorum quibus impiè egerunt, & de omnibus duris quæ locuti sunt contra eum peccatores impij.
Psal.11.6. 16 Hi sunt murmuratores querulosi, secundùm desideria sua ambulantes, & os eorum loquitur superba, mirantes personas quæstus causa.
17 Vos autẽ charissimi, inemores estote verborum quæ prædicta sunt ab Apostolis Domini nostri Iesu Christi,
in nouissimo tempore 18 Quì dicebãt vobis, quoniam in nouissimo tempore venient illusores, secundùm desideria sua ambulãtes in impietatibus.
impietatum 19 Hi sunt qui segregant semetipsos, animales, Spiritum non habentes.
vestræ 20 Vos autem charissimi, superædificantes vosmetipsos sanctissimæ nostræ fidei, in Spiritu sancto orantes;
21 Vosmetipsos in dilectione Dei seruate, expectantes misericordiam Domini nostri Iesu Christi in vitam æternam.
22 Et hos quidem arguite iudicatos.
23 Illos verò saluate, de igne rapientes. Alijs autem miseremini in timore: odiẽtes & eam quæ carnalis est, maculatam tunicam.
24 Ei autem qui potens est vos conseruare sine peccato, & constituere ante conspectum gloriæ suæ immaculatos in exultatione, in aduentu Domini nostri Iesu Christi;
25 Soli Deo saluatori nostro per Iesum Christum Dominum nostrum gloria & magnificentia, imperium & potestas ante omnia secula, & nunc & in omnia secula seculorum. Amen.

omne seculum

FINIS.

1 ὗτοί εἰσιν ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευωχούμενοι ὑμῖν, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἀνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινά, ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα·
13 κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται· οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται.
14 προεφήτευσε δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ ἀδὰμ ἐνὼχ, λέγων, ἰδοὺ ἦλθε κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ,
15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ, ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.
16 οὗτοί εἰσι γογγυσταὶ, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπερογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.
17 ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ,
18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας ἑαυτῶν πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.
19 οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες.
20 ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι,
21 ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον.
22 καὶ οὓς μὲν ἐλεᾶτε διακρινόμενοι·
23 οὓς δὲ ἐν φόβῳ ζώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάζοντες, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.
24 τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταίστους, καὶ στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει,
25 μόνῳ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν δόξα καὶ μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία, καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

PROLOGVS IN APOCALYPSIN
BEATI IOHANNIS APOSTOLI.

MNES qui piè volunt viuere in Christo, ſicut ait Apoſtolus, perſecutionem patientur, iuxta illud: Fili, accedens ad ſeruitutem Dei, ſta in timore, & præpara animam tuam ad tentationem. tentatio namque eſt vita hominis ſuper terram. Ne autem fideles deficiant in his, conſolatur eos Dominus atque confirmat, dicens: Vobiſcum ſum vſque ad conſummationem ſeculi, & nolite timere puſillus grex. Propterea videns Deus Pater tribulationes quas paſſura erat eccleſia ab Apoſtolis fundata ſupra petram Chriſtum, vt minus timeatur, diſpoſuit vnà cum Filio & Spiritu ſancto eas reuelare. Reuelauit autem tota Trinitas Chriſto ſecundum humanitatem: Chriſtus verò Ioanni angelum: Ioannes eccleſiæ; de qua reuelatione hunc librum compoſuit. Vnde & liber iſte Apocalypſis dicitur, id eſt, reuelatio, quia hîc cõtinẽtur quæ Deus reuelauit Iohanni & Iohannes eccleſiæ, quãta ſcilicet eccleſia paſſa ſit in tempore primitiuo, & nũc patiatur, & nouiſſimè temporibus Antichriſti paſſura ſit, quando tanta erit tribulatio, vt ſi fieri poſſet, etiam moueantur electi. et quæ pro his & nũc & in futuro præmia ſit ſuſcepturus, vt quos denunciata ſupplicia terrent, promiſſa præmia lętificent. Ideo iſte liber inter reliquas ſcripturas Noui Teſtamenti prophetiæ nomine cenſetur, quæ aliis eſt excellentior prophetiis. Sicut enim nouum Teſtamentum præſtat veteri, Euangelium Legi: ita hæc prophetia prophetiis veteris Teſtamenti, quia de Chriſto & Eccleſia, magna ex parte iam adimpleta ſacramenta denunciat. Vel etiam ideo, quia cùm aliis vnifaria, iſti trifaria dictio eſt prophetia ſimul, ſcilicet præterito, et præſenti & futuro. Ad cuius confirmandã auctoritatem, occurrit iam auctoritas mittentis, deferentis & accipientis. mittentis, ſcilicet Trinitatis; & deferentis, ſcilicet Angeli; & accipientis, ſcilicet Iohãnis. Cùm autem Iohannes hæc in viſione fuerint reuelata, & ſint tria genera viſionum, ſub quo genere continentur, videndum eſt. Viſio enim alia corporalis, quando videlicet corporalibus oculis aliquid videmus. Alia ſpiritualis ſeu imaginaria, cùm videlicet dormientes vel vigilantes imagines rerũ cernimus, quibus aliquid ſignificatur; ſicut vidit Pharao ſpicas, & Moyſes rubum ardere; ille dormiens, iſte vigilans. Alia intellectualis, quando videlicet Spiritu ſancto reuelante intellectui mentis veritatem myſteriorũ, ſicut eſt, capimus; quomodo vidit Iohannes quæ in hoc libro referuntur. Non enim figuras tantùm Spiritu vidit, ſed & earum ſignificata mente intellexit. Vidit autem Iohannes & ſcripſit in Pathmos inſula, relegatus à Domitiano in exilio, principe impiiſſimo, hac eum ad ſcribendum, compellente cauſa, quia dum exul teneretur à Domitiano in Pathmos inſula, in eccleſiis, quibus præerat, multa pullularunt atque inoleuerunt vitia atque diuerſæ hæreſes. Erant enim quidam hæretici ibi dicentes, Chriſtum non fuiſſe ante Mariam, quia temporaliter de ea natus erat; quos Iohannes in principio Euangelij ſui redarguit, dicens: In principio erat verbum. Et in hoc libro cùm dicit, Alpha & Ω, id eſt, principium & finis. Dicebãt etiam quidam, Eccleſiam pondere tribulationum ante finem ſeculi deſituram, & pro labore non præmium æternum ſuſcepturam. Horum ergo errores volens deſtruere Iohannes, oſtendit Chriſtum principium eſſe & finem. Vnde Eſaias: Ante me non eſt formatus Deus, & poſt me non erit, & Eccleſiam per exercitium tribulationum non deſinere, ſed proficere, & pro his brauium æternum recipere. Scribit autem Iohannes ſeptem eccleſiis Aſiæ, & earum ſeptem Epiſcopis, de prædictis inſtruens, & in eis per eam totam generalem eccleſiam docens. Eſt itaque materia Iohannis in hoc opere, ſtatus ſpiritualiter Aſianæ eccleſiæ, necnon & totius videlicet, quæ in præſenti patiatur, & in futuro receptura ſit. Intentio verò eius eſt, monere ad patientiam, quæ ſeruanda eſt. tum, quia breuis labor, tum, quia præmium magnum. Modus tractandi talis: Primò præmittit prologum & ſalutationem, vbi reddit auditores benignos & attentos, quo præmiſſo, accedit ad narrationem. Ante narrationem verò oſtendit Chriſtum eſſe ab æterno ſine principio & fine: inducens ipſum loquentem, Ego ſum Alpha & Ω, id eſt, principium & finis. Poſtea accedens ad narrationem diſtinguit ſeptem viſiones, quibus terminatis iſte liber conſummatur. Præmittit autem prologum dicens: APOCALYPSIS Ieſu Chriſti, ſubaudis hic eſt, ſicut in aliis: Viſio Eſaiæ, hæc eſt. & Parabolæ Salomonis, ſunt hæ.

ALIVS PROLOGVS IN
APOCALYPSIM.

IOHANNES Apoſtolus & Euangeliſta, à Chriſto electus atque dilectus, in tãto amore dilectionis vberior habitus eſt, vt in cœna ſupra pectus eius recumberet; & ad crucem aſtanti ſoli matrem propriam commendaſſet: vt quem nubere volentem ad amplexum virginitatis aſciuerat, ipſi etiam cuſtodiendam virginem tradidiſſet. Hic itaque cùm propter verbum Dei & teſtimonium Ieſu Chriſti in Pathmos inſulam ſortiretur exilium, illic ab eodem Apocalypſis præoſtenſa deſcribitur. Vt ſicut in principio canonis, id eſt, libri Geneſeos incorruptibile principium prænotatur; ita etiam incorruptibilis finis per virginem in Apocalypſi redderetur, dicentis, Ego ſum Alpha & Ω, initium & finis. Hic eſt Iohannes, qui ſciens ſuperueniſſe ſibi diem egreſſionis de corpore, conuocatis in Epheſo diſcipulis, deſcendit in defoſſum ſepulturæ ſuæ locum; orationéq; completa, reddidit ſpiritum, tam à dolore mortis factus extraneus, quàm à corruptione carnis noſcitur alienus. Cuius tamen ſcripturæ diſpoſitio vel libri ordinatio ideò à nobis per ſingula non exponitur, vt neſcientibus inquirendi deſiderium collocetur, & quærentibus laboris fructus & Deo magiſterij doctrina ſeruetur.

ARGVMENTVM.

APOCALYPSIS *Iohannis tot habet Sacramenta quot verba. Parum dixi, & pro merito voluminis laus omnis inferior eſt. In verbis ſingulis multiplices latent intelligentiæ.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

ΚΕΦ. Α.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, ΗΝ ΕΔΩΚΕΝ ΑΥΤΩ Ο ΘΕΟΣ, ΔΕΙΞΑΙ ΤΟΙΣ ΔΟΥΛΟΙΣ ΑΥΤΟΥ Α ΔΕΙ ΓΕΝΕΣΘΑΙ ΕΝ ΤΑΧΕΙ· ΚΑΙ ΕΣΗΜΑΝΕΝ ΑΠΕΣΤΕΙΛΑΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΥΤΟΥ ΤΩ ΔΟΥΛΩ ΑΥΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ·

1 ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα εἶδε. 2 μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, 5 καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων, ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ,

6 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· τῷ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς, καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ· 7 καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

7 ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμός, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς· ναί, ἀμήν.

8 ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, λέγει ὁ κύριος ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. 9 ἐγὼ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ κοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11 λεγούσης, ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδίκειαν.

12 καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαζοῖς ζώνην χρυσῆν· 14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡσεὶ ἔριον λευκόν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός. 15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν. 16 καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἀστέρας ἑπτά· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

APOCALYPSIS BEATI IOHANNIS APOSTOLI.

CAP. I.

1 APOCALYPSIS Iesu Christi quã dedit illi Deus, palàm facere seruis suis quæ oportet fieri citò: & significauit, mittens per angelũ suũ seruo suo Iohanni. 2 Qui testimonium perhibuit verbo Dei, & testimonium Iesu Christi, quæcunque vidit. 3 Beatus qui legit & audit verba prophetiæ huius: & seruate ea quæ in ea scripta sunt. tempus enim prope est. 4 Iohannes septem ecclesijs quæ sunt in Asia: Gratia vobis & pax ab eo qui est, & qui erat, & qui venturus est, & à septem spiritibus qui in conspectu throni eius sunt,

5 & à Iesu Christo qui est testis fidelis, primogenitus mortuorum, & princeps regum terræ, qui dilexit nos, & lauit nos à peccatis nostris in sanguine suo:

6 & fecit nos regnum & sacerdotes Deo & patri suo, ipsi gloria & imperium in secula seculorum. Amen. 7 Ecce venit cum nubibus & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerunt. Et plangent se super eum omnes tribus terræ. etiam, Amen.

8 Ego sum A & Ω, principium & finis, dicit Dominus Deus, qui est, & qui erat, & qui venturus est omnipotens.

9 Ego Iohannes frater vester & particeps in tribulatione, & regno, & patientia in Christo Iesu, fui in insula, quæ appellatur Patmos, propter verbum Dei & testimonium Iesu Christi.

10 Fui in spiritu in dominica die, & audiui post me vocem magnam tanquam tubæ,

11 dicentis, Quod vides, scribe in libro, & mitte septem ecclesijs quæ sunt in Asia, Ephesо, & Smyrnæ, & Pergamo, & Thyatirę, & Sardis, & Philadelphię, & Laodiciæ.

12 Et conuersus sum, vt viderem vocem quæ loquebatur mecum. Et conuersa vidi septem candelabra aurea,

13 & in medio septem candelabrorum aureorum filium hominis, vestitum podere, & præcinctũ ad mamillas zona aurea.

14 Caput autẽ eius & capilli erant candidi, tanquam lana alba, & tanquam nix, & oculi eius velut flamma ignis:

15 & pedes eius similes aurichalco, sicut in camino ardenti: & vox illius tanquam vox aquarum multarum.

16 Et habebat in dextera sua stellas septem. & de ore eius gladius vtraque parte acutus exibat: & facies eius sicut Sol lucet in virtute sua.

17 Et cùm vidissem eum, cecidi ad pedes eius tanquam mortuus. Et posuit dexteram suam super me, dicens, Noli timere: ego sum primus & nouissimus: 18 Et viuus, & fui mortuus, & ecce sum viuens in secula seculorum, & habeo claues mortis & inferni. 19 Scribe ergo quæ vidisti, & quæ sunt, & quæ oportet fieri post hæc.

20 Sacramentum septem stellarum, quas vidisti in dextera mea, & septem candelabra aurea. septem stellæ: angeli sunt septem ecclesiarum. & candelabra septem: septem ecclesiæ sunt.

CAP. II.

1 ET angelo Ephesi ecclesiæ scribe, Hæc dicit qui tenet septem stellas in dextera sua, qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum:

2 Scio opera tua, & laborem, & patientiam tuam: & quia non potes sustinere malos, & tentasti eos qui se dicunt Apostolos esse, & nõ sunt, & inuenisti eos mendaces: 3 Et patientiam habes, & sustinuisti propter nomen meum, & non defecisti.

4 Sed habeo aduersum te pauca, quòd charitatem tuam primam reliquisti.

5 Memor esto itaque vnde exciderís: & age pœnitentiam, & prima opera fac. sin autem: venio tibi, & mouebo candelabrũ tuum de loco suo, nisi pœnitẽtiam egeris.

6 Sed hoc habes, quia odisti facta Nicolaitarum, quæ & ego odi.

7 Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesijs: Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in Paradiso Dei mei.

8 Et angelo Smyrnæ ecclesiæ scribe, Hęc dicit primus & nouissimus, qui fuit mortuus, & †vixit. 9 Scio tribulationẽ tuam & paupertatem tuam, sed diues es: & blasphematris ab his qui se dicunt Iudæos esse & non sunt, sed sunt synagoga satanæ.

10 Nihil horum timeas quæ passurus es. Ecce missurus est diabolus aliquos ex vobis in carcerem vt tẽtemini: & habebitis tribulationem diebus decem. Esto fidelis vsque ad mortem: & dabo tibi coronam vitæ. 11 Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesijs: Qui vicerit, non lædetur à morte secunda.

12 Et angelo Pergami ecclesiæ scribe: Hæc dicit qui habet romphæam ex vtraq; parte acutam: 13 Scio vbi habitas, vbi sedes est satanæ: & tenes nomen meum, & non negasti fidem meã. Et in diebus illis Antipas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos, vbi satanas habitat. 14 Sed habeo aduersus te pauca: quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere scandalum coram filijs Israel, edere & fornicari: 15 Ita habes & tu tenentes doctrinam Nicolaitarum.

17 καὶ ὅτε εἶδον αὐτὸν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἐπέθηκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐπ' ἐμὲ, λέγων, μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, 18 καὶ ὁ ζῶν· καὶ ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν· καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἅδου. 19 γράψον οὖν ἃ εἶδες, καὶ ἃ εἰσὶ, καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ ταῦτα. 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσὶ· καὶ αἱ ἑπτὰ λυχνίαι ἃς εἶδες, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσί.

β.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας ἐφέσου γράψον· τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν. 2 οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύῃ βαστάσαι κακούς· καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶ, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς, 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας, διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες. 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν ἐκπέπτωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς.

6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου τοῦ θεοῦ μου. 8 καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς, καὶ ἔζησεν. 9 οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλῖψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ· καὶ τὴν βλασφημίαν τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν· ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῆτε· καὶ ἕξετε θλῖψιν ἡμερῶν δέκα· γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. 11 ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν, οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου. 12 καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν. 13 οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ, καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ σατανᾶς κατοικεῖ· 14 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκε τὸν Βαλὰκ βάλλειν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. 15 οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν νικολαϊτῶν.

ὁμοίως μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου.

17 ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς ἔγνω εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

18 καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός· καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ.

19 οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.

20 ἀλλ' ἔχω κατά σου, ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκα σου τὴν Ἰεζάβελ ἡ λέγει ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους, πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα.

21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.

22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς, εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς.

23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν.

24 ὑμῖν δὲ λέγω, τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος·

25 πλὴν ὃ ἔχετε, κρατήσατε ἄχρις οὗ ἂν ἥξω.

26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν,

27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντριβήσεται· ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου·

28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν.

29 ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

γ.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων τοὺς ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ.

2 γίνου γρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλες ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου.

3 μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον· ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω ἐπί σε.

4 ἀλλ' ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν.

5 ὁ νικῶν, οὕτω περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ.

16 Similiter pœnitentiam age. si quo-
17 nus: veniam tibi citò, & pugnabo cum il-
lis in gladio oris mei.

E rem, audiat quid Spiritus dicat eccle-
Vincenti dabo manna abscónditum, &
dabo illi calculum candidum: & in cal-
culo, nomen nouum scriptum, quod nemo
18 scit, nisi qui accipit. Et angelo Thyati-
rinæ ecclesiæ scribe. Hæc dicit filius Dei,
qui habet oculos tanquam flammā ignis,
19 & pedes eius similes aurichalco. Noui
opera tua, & fidem, & charitatem tuam,
& ministerium, & patientiam tuam, &
opera tua nouissima plura prioribus.
20 Sed habeo aduersus te pauca: quia per-
mittis mulierem Iezabel, quæ se dicit pro-

F pheten, docere, & seducere seruos meos,
fornicari, & manducare de idolothytis.
21 Et dedi illi tempus vt pœnitentiam age-
ret: & non vult pœnitere à fornicatione
22 sua. Ecce ego †mitto eam in lectulum, &
mœchantur cum ea, in tribulatione ma-
xima erunt, nisi pœnitentiam egerint
23 bus suis egerint.
Et filios eius interficiam in †morte, & scient omnes ecclesiæ
quia ego sum scrutans renes & corda, &
dabo vnicuique vestrum secundùm opera
24 sua. Vobis autem dico & cæteris qui in
Thyatiræ estis, Quicunque non habet
doctrinā hanc, & qui non cognouerunt

G altitudinem Satanæ, quemadmodum dicunt,
non mittam super vos aliud pondus.
25 Tamen id quod habetis, tenete donec
26 veniam.
Et qui vicerit & custodierit vsque in finem opera mea: dabo illi potestatem super Gentes.
27 Et reget eas in virga ferrea, & tanquam
28 vas figuli confringentur.
Sicut & ego accepi à patre meo: & dabo illi stellam
29 matutinam.
Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis.

CAP. III.

1 ET angelo ecclesiæ Sardis, scribe. Hæc
A dicit qui habet septem Spiritus Dei, &
septem stellas: Scio opera tua, quia nomen
habes quòd viuas, & mortuus es.
2 Esto vigilans & confirma cætera
quæ mortua erant. Non enim †inuenio
3 opera tua plena coram Deo meo.
Memento ergo quomodo accepisti & audisti: & serua, & pœnitentiam age. Si ergo non vigilaueris, veniam ad te tanquam
fur, & nescies qua hora veniam ad te.
4 Sed habes pauca nomina in Sardis,
qui non inquinauerunt vestimenta sua: &
ambulabūt mecū in albis, quia dignisunt.
5 Qui vicerit, sic vestietur vestimentis
albis, & non delebo nomen eius de libro
vitæ. & confitebor nomen eius coram Pa-
tre meo, & coram angelis eius.

6 Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesijs.

7 Et angelo Philadelphiæ ecclesiæ scri-
Isai. 22. f. 22. Apoc. 3. b. 14. be: Hæc dicit Sanctus & Verus, qui habet
clauem Dauid: qui aperit, & nemo clau-
dit: claudit, & nemo aperit.
8 Scio opera tua. Ecce dedi coram te
ostium apertum quod nemo potest clau-
dere: quia modicam habes virtutem, &
seruasti verbum meum, & non negasti no
men meum.
9 Ecce dabo de synagoga Sathanæ, qui
dicunt se Iudæos esse, & non sunt, sed
mentiuntur. Ecce faciam illos vt veniant,
& adorent ante pedes tuos: & scient quia
ego dilexi te.
10 Quoniam seruasti verbum patientiæ
meæ, & ego seruabo te ab hora tentatio-
nis quæ ventura est in orbem vniuersum
tentare habitantes in terra.
11 Ecce venio citò: tene quod habes, vt
nemo accipiat coronam tuam.
12 Qui vicerit, faciam illum columnam
in templo Dei mei: & foras non egredie-
tur amplius: & scribam super eum no-
men Dei mei, & nomen ciuitatis Dei mei
nouæ Ierusalem, quæ descendit de cælo à
Deo meo, & nomen meum nouum.
13 Qui habet aurem, audiat quid Spiri-
tus dicat ecclesiis.

14 Et angelo Laodiciæ ecclesiæ scribe:
Hæc dicit, Amen, testis fidelis & verus, qui
est principium creaturæ Dei.
Rom. 12. Apoc. 3. Cor. 1. c. 15. 15 Scio opera tua, quia neque frigidus es,
neque calidus. vtinam frigidus esses, aut
D calidus.
16 Sed quia tepidus es, & nec frigidus
nec calidus, incipiam te euomere ex ore
meo.
17 Quia dicis, Quòd diues sum, & locu-
pletatus, & nullius egeo: & nescis quia tu
es miser, & miserabilis, & pauper, & cæ-
cus, & nudus.
18 Suadeo tibi emere à me aurum igni-
tum probatum, vt locuples fias: & vesti-
mentis albis induaris, vt non appareat con
fusio nuditatis tuæ: & collyrio inunge
oculos tuos vt videas.
Prou. 3. Heb. 12. Apoc. 3. c. 19 Ego quos amo, arguo & castigo.
Æmulare ergo, & pœnitentiam age.
20 Ecce sto ad ostium & pulso. si quis au-
mihi dierit vocem meā, & aperuerit †ianuam,
intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, &
ipse mecum.
21 Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in
throno meo: sicut & ego vici, & sedi cum
Patre meo in throno eius.
22 Qui habet aurem, audiat quid Spiri-
tus dicat ecclesiis.

4 ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

7 καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαβίδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει αὐτὸ καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει·

8 οἶδά σου τὰ ἔργα. ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου.

9 ἰδοὺ δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἥξωσι καὶ προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε·

10 ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τὴν οἰκουμένην ὅλην, πειράσαι τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς.

11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου.

12 ὁ νικῶν ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι· καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ, ἡ καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν.

13 ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ·

15 οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς εἶης ἢ ζεστός.

16 οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὐ ζεστὸς οὐδὲ ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου·

17 ὅτι λέγεις, πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρείαν ἔχω· καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός.

18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσῃς· καὶ ἱμάτια λευκὰ, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου· καὶ κολλούριον ἐγχρῖσαι τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς.

19 ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω. ζήλωσον οὖν καὶ μετανόησον.

20 ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.

21 ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.

22 ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Universidad de Deusto
Biblioteca

δ'.

¹ Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ
οὐρανῷ· καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγ-
γος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγουσα, ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι
ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.

² καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος
ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος,

³ ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι, καὶ σαρδίῳ· καὶ ἶρις
κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοία ὁράσει σμαραγδίνῳ.

⁴ καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἰκοσιτέσσαρες· καὶ ἐπὶ
τοὺς θρόνους εἶδον τοὺς εἰκοσιτέσσαρας πρεσβυτέρους κα-
θημένους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ ἐπὶ
τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.

⁵ καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ
καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καόμεναι ἐνώ-
πιον τοῦ θρόνου αἵτινές εἰσιν ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ.

⁶ καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία
κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου
τέσσαρα ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν.

⁷ καὶ τὸ ζῷον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον
ζῷον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῷον ἔχον τὸ πρόσω-
πον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῷον ὅμοιον ἀετῷ πε-
τομένῳ.

⁸ καὶ τέσσαρα ζῷα, ἓν καθ' ἓν αὐτῶν ἔχον ἀνὰ πτέ-
ρυγας ἓξ κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν· καὶ
ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, λέγοντα, ἅγιος,
ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος,
ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ
ὁ ἐρχόμενος.

⁹ καὶ ὅταν δώσει τὰ ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχα-
ριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων,

¹⁰ πεσοῦνται οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον
τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ, καὶ προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· καὶ βαλοῦσι τοὺς στεφάνους αὐ-
τῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες,

¹¹ ἄξιος εἶ ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ ἅγιος λαβεῖν
τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ἔκτι-
σας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου εἰσὶ, καὶ ἐκτί-
σθησαν.

ε'.

¹ Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατε-
σφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. ² καὶ εἶδον ἄγγε-
λον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα φωνῇ μεγάλῃ, τίς ἄξιος ἀνοῖξαι
τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ; ³ καὶ οὐδεὶς
ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς
γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν αὐτό.

⁴ καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολὺ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη
ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό.

CAP. IIII.

¹ POst hæc vidi: & ecce ostium apertum
A in cælo, & vox prima quam audiui tan-
quam tubæ loquentis mecum, dicens,
Ascende huc, & ostendam tibi quæ oportet fieri † post hæc.

² ‡ Et statim fui in spiritu: & ecce sedes
posita erat in cælo, & supra sedem sedens.

³ ‡ Et qui sedebat, similis erat aspectui la-
pidis iaspidis, & sardii: & iris erat in cir-
cuitu sedis, similis visioni smaragdine.

⁴ ‡ Et in circuitu sedis sedilia viginti qua-
B tuor: & super thronos, viginti quatuor se-
niores sedentes, circumamicti vestimentis
albis, & in capitibus eorum coronæ au-
⁵ reæ. ‡ Et de throno procedebant fulgura
& voces, & tonitrua: & septem lampades
ardentes ante thronum, quæ sunt septem
Spiritus Dei.

⁶ ‡ Et in conspectu sedis tanquam mare
vitreum simile crystallo: & in medio sedis
& in circuitu sedis quatuor animalia ple-
na oculis ante & retrò.

⁷ ‡ Et animal primum, simile leoni: & se-
cundum animal, simile vitulo: & tertium
C animal, habens faciem quasi hominis: &
quartum animal, simile aquilæ volanti.

⁸ ‡ Et quatuor animalia, singula eorum
habebant alas senas † in circuitu: & intus
plena sunt oculis. & requiem non habe-
bant die ac nocte, dicentia, Sanctus, San-
ctus, sanctus Dominus Deus omnipotens,
qui erat, & qui est, & qui venturus est.

⁹ ‡ Et cùm darent illa animalia gloriam
& honorem, & benedictionem sedenti su-
per thronum, viventi in sæcula sæculorum,

¹⁰ ‡ Procidebant viginti quatuor seniores
ante sedentem in throno, & adorabant
D viuentem in sæcula sæculorum, & mittebant coronas suas ante thronum, dicentes,

¹¹ ‡ Dignus es Domine Deus noster ac-
cipere gloriam & honorem & virtutem: quia
tu creasti omnia, & propter voluntatem
tuam erant & creata sunt.

CAP. V.

¹ ET vidi in dextera sedentis supra thro-
num, librum scriptum intus & foris,
A signatum sigillis septem.

² ‡ Et vidi angelum fortem, prædicantem
voce magna, Quis est dignus aperire li-
brum, & soluere signacula eius?

³ ‡ Et nemo poterat neque in cælo neque
in terra, neque subtus terram aperire li-
brum, neque respicere illum.

⁴ ‡ Et ego flebam multum, quoniam nul-
mo dignus inuentus est aperire librum,
nec videre eum.

⁵ ‡ Et vnus de senioribus dixit mihi, Ne
fleueris: ecce vicit leo de tribu Iuda, radix
Dauid, aperire librum, & soluere septem
signacula eius. ⁶ ‡ Et vidi, & ecce in me-
dio throni & quatuor animalium, & in
medio seniorum, agnum stantem tanquã
B occisum, habentem cornua septem & ocu-
los septem: qui sunt septem Spiritus Dei,
missi in omnem terram.

⁷ ‡ Et venit, & accepit de dextera sedẽtis
in throno librum.

⁸ ‡ Et cùm aperuisset librũ, quatuor ani-
malia & viginti quatuor seniores ceciderunt coram agno, habentes singuli citharas, & phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum.

⁹ ‡ Et cantabant canticum nouum, di-
centes: Dignus es Domine accipere li-
C brum, & aperire signacula eius: quoniam
occisus es, & redemisti nos Deo in sanguine tuo, ex omni tribu & lingua & populo, & natione:

¹⁰ ‡ Et fecisti nos Deo nostro regnum &
sacerdotes, & † regnabimus super terram.

regnabimus. ¹¹ ‡ Et vidi, & audiui vocem angelorum
multorum in circuitu throni, & animalium & seniorum: & erat numerus eorũ
Dan. 7. n. 10. millia millium. ¹² Dicentium voce ma-
gna: Dignus est Agnus qui occisus est, ac-
D cipere virtutem, & diuinitatem, & sapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem.

¹³ ‡ Et omnem creaturam quæ in cælo est,
& super terram, & sub terra, & quæ sunt
in mari, & quę in eo: omnes audiui dicentes, Sedenti in throno, & Agno, benedictio & honor, & gloria, & potestas in sæcula sæculorum. ¹⁴ ‡ Et quatuor animalia
dicebãt, Amen. Et viginti quatuor seniores ceciderunt in facies suas: & adorauerunt viuentem in sæcula sæculorum.

CAP. VI.

¹ ET vidi quòd aperuisset Agnus vnum de
septem sigillis, & audiui vnum de qua-
A tuor animalibus, dicens, tanquam vocem
tonitrui: Veni, & vide. ² ‡ Et vidi, & ecce
equus albus, & qui sedebat super illum ha-
bebat arcum, & data est ei corona, & exiit vincens vt vinceret.

³ ‡ Et cùm aperuisset sigillum secundum,
audiui secundum animal, dicens, Veni & vide.

⁴ ‡ Et exiuit alius equus rufus: & qui se-
debat super illum, datum est ei vt sumeret pacem de terra, & vt inuicem se interficiant, & datus est ei gladius magnus.

⁵ ‡ Et cùm aperuisset sigillum tertiũ, au-
diui tertium animal, dicens, Veni & vide. Et ecce equus niger: & qui sedebat super illum, habebat stateram in manu sua.

⁵ ‡ καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι, μὴ κλαῖε
ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων, ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δα-
υὶδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.

⁶ ‡ καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσά-
ρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἀρνίον ἑστηκὸς
ὡς ἐσφαγιασμένον, ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ,
ἃ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ, ἀποστελλόμενα εἰς
πᾶσαν τὴν γῆν·

⁷ ‡ καὶ ἦλθε καὶ εἴληφε ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ
τοῦ θρόνου βιβλίον.

⁸ ‡ καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῷα καὶ εἰ-
κοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχον-
τες ἕκαστος κιθάρας, καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας
θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων·

⁹ ‡ καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες, ἄξιος εἶ λαβεῖν
τὸ βιβλίον, καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ· ὅτι ἐσφά-
γης, καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου, ἐκ
πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους.

¹⁰ ‡ καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱε-
ρεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

¹¹ ‡ καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν
κύκλῳ τοῦ θρόνου, καὶ τῶν ζώων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων·
καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, μυριάδες μυριάδων, καὶ χι-
λιάδες χιλιάδων,

¹² ‡ λέγουσι φωνῇ μεγάλῃ, ἄξιόν ἐστι τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφα-
γισμένον, λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ
ἰσχὺν, καὶ τιμὴν, καὶ δόξαν, καὶ εὐλογίαν.

¹³ ‡ καὶ πᾶν κτίσμα, ὃ ἐστιν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰσὶ,
καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, πάντας ἤκουσα λέγοντας, τῷ καθη-
μένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ
ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

¹⁴ ‡ καὶ τὰ τέσσαρα ζῷα λέγοντα τὸ ἀμήν. καὶ οἱ
πρεσβύτεροι ἔπεσον, καὶ προσεκύνησαν.

ς'.

¹ Καὶ εἶδον ὅτι ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ
σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέ-
γοντος, ὡς φωνὴ βροντῆς, ἔρχου.

² ‡ καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ'
αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε νι-
κῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ. ³ ‡ καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν δευτέραν σφραγῖδα, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος, ἔρχου.

⁴ ‡ καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρὸς, καὶ τῷ καθημέ-
νῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς,
ἵνα ἀλλήλους σφάξωσι, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα με-
γάλη.

⁵ ‡ καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα
τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος, ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ
ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν
τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν, χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τετάρτην σφραγῖδα, ἤκουσα φωνὴν τῆς τετάρτης ζώου λέγοντος, ἔρχου.

καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ, θάνατος· καὶ ὁ ᾅδης ἀκολουθεῖ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον.

καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, ἕως πότε ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν, ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;

καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον, ἕως πληρωθῶσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.

καὶ εἶδον καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ἐγένετο ὡς αἷμα.

καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσον εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ μεγάλου ἀνέμου σειομένη.

καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν.

καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλίαρχοι, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ ἰσχυροὶ, καὶ πᾶς δοῦλος καὶ πᾶς ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων·

καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις, πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου·

ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν· καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

ζ.

Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον.

καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,

λέγων, μὴ ἀδικήσατε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

Et audiui numerum signatorum centum quadraginta quatuor millia signati ex omni tribu filiorum Israel.

Ex tribu Iuda duodecim millia signati. Ex tribu Rubē, duodecim millia signati. Ex tribu Gad, duodecim millia signati.

Ex tribu Aser, duodecim millia signati. Ex tribu Nephthali, duodecim millia signati. Ex tribu Manasse, duodecim millia signati.

Ex tribu Simeon, duodecim millia signati. Ex tribu Leui, duodecim millia signati. Ex tribu Issachar, duodecim millia signati.

Ex tribu Zabulon, duodecim millia signati. Ex tribu Ioseph, duodecim millia signati. Ex tribu Ben-iamin, duodecim millia signati.

Post hæc vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus, & tribubus, & populis, & linguis: stantes ante thronum, & in conspectu Agni, amicti stolis albis, & palmæ in manibus eorum.

Et clamabant voce magna, dicentes, Salus Deo nostro qui sedet super thronū & Agno.

Et omnes angeli stabant in circuitu throni & seniorum & quatuor animaliū: & ceciderunt in cōspectu throni in facies suas, & adorauerunt Deum,

Dicentes, Amen. Benedictio, & claritas, & sapientia, & gratiarum actio, honor & virtus, & fortitudo Deo nostro in secula seculorū. Amen.

Et respondit vnus de senioribus, & dixit mihi, Hi qui amicti sunt stolis albis, qui sunt? & vnde venerunt?

Et dixi illi, Domine mi, tu scis. Et dixit mihi, Hi sunt qui venerunt de tribulatione magna, & lauerunt stolas suas, & dealbauerunt eas in sanguine agni.

Ideo sunt ante thronum Dei, & seruiunt ei die ac nocte in templo eius: & qui sedet in throno, habitabit super illos.

Nō esurient neq; sitient amplius, neque cadet super illos Sol, neq; vllus æstus.

Quoniam Agnus qui in medio throni est, reget illos, & deducet eos ad vitæ fontes aquarum, & absterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum.

CAP. VIII.

ET cùm aperuisset sigillum septimum, factum est silentium in cælo, quasi media hora.

Et vidi septem angelos stantes in conspectu Dei: & datæ sunt illis septem tubę.

Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν καὶ τεσσαρακοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ισραήλ.

ἐκ φυλῆς Ἰούδα, δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ρουβὴν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες·

ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Νεφθαλὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδες·

ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Λευὶ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ισσαχὰρ δώδεκα χιλιάδες·

ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένοι στολὰς λευκὰς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν,

καὶ κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν, τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ.

καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἱστήκεσαν κύκλῳ τοῦ θρόνου, καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ,

λέγοντες, ἀμήν. ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ σοφία, καὶ ἡ εὐχαριστία, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι, οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς, τίνες εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλθον;

καὶ εἴρηκα αὐτῷ, κύριέ μου, σὺ οἶδας· καὶ εἶπέ μοι, οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.

διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.

οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα·

ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

η.

Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον.

καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασι· καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.

Universidad de Deusto
Biblioteca

καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου.

καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ, καὶ βρονταὶ, καὶ ἀστραπαὶ, καὶ σεισμός.

καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας, ἡτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι.

καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα·

καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχὰς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν.

καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπὰς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων.

καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως.

καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετωμένου ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ τρίς, οὐαὶ, οὐαὶ, οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

θ'.

Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου· καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου καιομένης, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.

καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς.

καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους μόνους οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὸ σφραγῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτὰς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου ὅταν πλήξῃ ἄνθρωπον.

5 Et alius angelus venit, & ſtetit ante altare, habens thuribulum aureum: & datæ ſunt illi incenſa multa, vt daret de orationibus ſanctorum omnium ſuper altare aureum: quod eſt ante thronum Dei.

4 Et aſcēdit fumus incenſorum de orationibus ſanctorum de manu angeli coram Deo. 5 Et accepit angelus thuribulum, & impleuit illud de igne altaris, & miſit in terram, & facta ſunt tonitrua & voces, & fulgura, & terræmotus magnus.

6 Et ſeptem angeli qui habebāt ſeptem tubas, præparauerunt ſe vt tuba canerent.

7 Et primus angelus tuba cecinit, & facta eſt grando & ignis, miſſa in ſanguine, & miſſum eſt in terram, & tertia pars arborum combuſta eſt, & tertia pars arborum conciemata eſt, & omne fœnum viride combuſtum eſt.

8 Et ſecundus angelus tuba cecinit: & tanquam mons magnus igne ardens, miſſus eſt in mare, & facta eſt tertia pars maris, ſanguis.

9 Et mortua eſt tertia pars creaturæ eorum quæ habebant animas in mari, & tertia pars nauium interiit.

10 Et tertius angelus tuba cecinit, & cecidit de cælo ſtella magna, ardens tanquam facula, & cécidit in tertiam partem fluminum, & in fontes aquarum.

11 Et nomen ſtellæ, dicitur Abſinthium, & facta eſt tertia pars aquarum in Abſinthium: & multi hominum mortui ſunt de aquis, quia amaræ factæ ſunt.

12 Et quartus angelus tuba cecinit: & percuſſa eſt tertia pars Solis, & tertia pars Lunæ, & tertia pars ſtellarum, ita vt obſcuraretur tertia pars eorum, & diei non luceret pars tertia, & noctis ſimiliter.

13 Et vidi, & audiui vocem vnius aquilæ volantis per medium cœli, dicentis voce magna: Væ, væ, væ habitantibus in terra: de cęteris vocibus tribium angelorum qui erant tuba canitur-

CAP. IX.

1 ET quintus angelus tuba cecinit: & vidi ſtellam de cælo cecidiſſe in terram, & data eſt ei clauis putei abyſſi.

2 Et aperuit puteum abyſſi: & aſcendit fumus putei, ſicut fumus fornacis magnæ: & obſcuratus eſt Sol & aër de fumo putei.

3 Et de fumo putei exierunt locuſtæ in terram. & data eſt illis poteſtas, ſicut habent poteſtatem ſcorpiones terræ.

4 Et præceptum eſt illis ne lederent fœnum terræ neq; omne viride, neque quidquam arborem: niſi tantùm homines qui non habent ſignum Dei in frontibus ſuis.

5 Et datum eſt illis ne occiderēt eos: ſed vt cruciarent menſibus quinque: & cruciatus eorum, vt cruciatus ſcorpij cùm percutit hominem.

Exod. 30. Psal. 140. Apoc. 5. 8. 8. 3.

6 Et in diebus illis quærent homines mortem, & non inuenient eam: & deſiderabunt mori, & fugiet mors ab eis.

7 Et ſimilitudines locuſtarum, ſimiles equis paratis in prælium: & ſuper capita earum tanquam coronæ, ſimiles auro: & facies earum velut facies hominum.

8 Et habebant capillos ſicut capillos mulierum: & dētes earum, ſicut leonum erant.

9 Et habebant loricas ſicut loricas ferreas, & vox alarum earū ſicut vox currum equorum multorum currentium in bellum.

10 Et habebant caudas ſimiles ſcorpionum, & aculei erant in caudis earum: & poteſtas earum nocere hominibus menſibus quinque.

11 Et habebant ſuper ſe regem angelum abyſſi, cui nomen Hebraicè Abaddon, Græcè autem Apollyon: & Latinè habēs nomen Exterminans.

12 Væ vnum abijt, & ecce veniunt adhuc duo væ poſt hæc.

13 Et ſextus angelus tuba cecinit: & audiui vocem vnam ex quatuor cornibus altaris aurei, quod eſt ante oculos Dei,

14 Dicentem ſexto angelo qui habebat tubam, Solue quatuor angelos, qui alligati ſunt in flumine magno Euphrate.

15 Et ſoluti ſunt quatuor angeli, qui parati erant in horam, & diem & menſem & annum: vt occiderent tertiam partem hominum.

16 Et numerus equeſtris exercitus vicies millies dena millia. Et audiui numerum eorum.

17 Et ita vidi equos in viſione: & qui ſedebant ſuper eos, habebant loricas igneas, & hyacinthinas & ſulphureas: & capita equorum erant tanquam capita leonum: & de ore eorum procedit ignis, & fumus, & ſulphur.

18 Et ab his tribus plagis occiſa eſt tertia pars hominum, de igne & de fumo & ſulphure, quæ procedebant ex ore ipſorum.

19 Poteſtas enim equorum in ore eorum eſt, & in caudis eorum. nam caudæ eorum ſimiles ſerpentibus, habentes capita: & in his nocent.

20 Et cæteri homines qui non ſunt occiſi in his plagis, neque pœnitentiam egerunt de operibus manuū ſuarum, vt non adorent dæmonia & ſimulachra aurea & argētea, & ærea, & lapidea & lignea, quę neque videre poſſunt, neque audire, neque ambulare.

21 Et non egerunt pœnitentiam ab homicidijs ſuis, neque à veneficijs ſuis, neque à fornicatione ſua, neque à furtis ſuis.

καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτὸν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ φεύξεται ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος.

καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι χρυσοῖ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων·

καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν,

καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον·

καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ κέντρα· καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἐξουσίαν ἔχουσι τοῦ ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε·

ἔχουσι βασιλέα ἐφ' αὐτῶν τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, ὄνομα αὐτῷ ἑβραϊστὶ, ἀβαδδών, ἐν δὲ τῇ ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει, ἀπολλύων.

ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,

λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα, λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.

καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν, καὶ μῆνα, καὶ ἐνιαυτὸν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων.

καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ, μυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον.

ἀπὸ τῶν τριῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ, καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.

ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τοῖς στόμασιν αὐτῶν ἐστι, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν. αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσι κεφαλὰς καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι.

καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια, καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ, καὶ τὰ χαλκᾶ, καὶ τὰ λίθινα, καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύναται, οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν·

καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ι'.

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην· καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός·

2 καὶ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἀνεῳγμένον, καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς· 3 καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς.

4 καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἤμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσάν, Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ ταῦτα γράψεις.

5 καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, 6 καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκ ἔτι ἔσται·

7 ἀλλὰ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας.

8 καὶ ἡ φωνὴν ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσα μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσα, Ὕπαγε, λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

9 καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ, δός μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι, λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.

10 καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου.

11 καὶ λέγει μοι, δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

ια'.

1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, καὶ εἰστήκει ὁ ἄγγελος, λέγων, ἔγειραι, καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ.

2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξωθεν, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσεις, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαρακοντα δύο.

3 καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι, καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶσαι. 5 καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι.

CAP. X.

1 ET vidi alium angelum fortem descendentem de cælo, amictum nube, & iris in capite eius, & facies eius erat vt Sol, & pedes eius tanquam columnæ ignis.

2 Et habebat in manu sua libellū aperturn: & posuit pedem suum dextrum super mare, sinistrum autem super terram.

3 Et clamauit voce magna, quemadmodum cùm leo rugit. Et cùm clamasset, locuta sunt septem tonitrua voces suas.

4 Et cùm locuta fuissent septem tonitrua voces suas, ‡ ego scripturus eram: & audiui vocem de cælo dicentem mihi: Signa quæ locuta sunt septem tonitrua, & noli ea scribere.

5 Et angelus quem vidi stantem super mare & super terram, leuauit manū suam ad cælum.

6 Et iurauit per viuentem in secula seculorum, qui creauit cælum & ea quæ in eo sunt: & terram, & ea quæ in ea sunt: & mare, & ea quæ in eo sunt: Quia tempus non erit amplius.

7 Sed in diebus vocis septimi angeli cùm cœperit tuba canere, consummabitur mysterium Dei, sicut euangelizauit per seruos suos Prophetas.

8 Et audiui vocem de cælo iterum loquentem mecum, & dicentem: Vade, & accipe librum aperturn de manu angeli stantis super mare & super terram.

9 Et abij ad angelum, dicens ei vt daret mihi librum. Et dixit mihi: Accipe libri, & deuora illum: & faciet amaricari ventrem tuum, sed in ore tuo erit dulce tanquam mel.

10 Et accepi librum de manu angeli, & deuorauī illū: & erat in ore meo tanquam mel, dulce. & cùm deuorassem eum, amaricatus est venter meus.

11 Et dixit mihi, Oportet te iterum prophetizare Gentibus, & populis, & linguis, & regibus multis.

CAP. XI.

1 ET datus est mihi calamus similis virgæ: & dictum est mihi, Surge, & metire templum Dei, & altare, & adorantes in eo.

2 Atrium autem quod est foris ejice foras, & ne metiaris illud: quoniam datum est Gentibus, & ciuitatem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus.

3 Et dabo duobus testibus meis, & prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta, amicti saccis.

4 Hi sunt duæ oliuæ & duo candelabra in cōspectu Dei terræ stantes.

5 Et si quis voluerit eos nocere: ignis exiet de ore eorum, & deuorabit inimicos eorum: & si quis voluerit eos lædere, sic oportet eum occidi.

6 Hi habent potestatem claudendi cælum, ne pluat diebus prophetiæ illorum: & potestatem habent super aquas cōuertendi eas in sanguinem, & percutere terram omni plaga quotiescūque voluerint.

7 Et cùm finierint testimonium suum: bestia quæ ascendit de abysso, faciet aduersus eos bellum, & vincet illos, & occidet eos.

8 Et corpora eorū iacebunt in plateis ciuitatis magnæ, quæ vocatur spiritualiter Sodoma & Ægyptus, vbi & Dominus eorū crucifixus est.

9 Et videbunt de tribubus, & populis, & linguis, & Gentibus corpora eorū, per tres dies & dimidium: & corpora eorum non finent poni in monumentis.

10 Et inhabitantes terram gaudebunt super illos, & iocundabuntur: & munera mittent inuicem, quoniam hi duo prophetæ cruciauerunt eos qui habitabant super terram.

11 Et post dies tres & dimidium, spiritus vitæ à Deo intrauit in eos. Et steterunt super pedes suos, & timor magnus cecidit super eos qui viderunt eos.

12 Et audierunt vocem magnam de cælo, dicentem eis: Ascendite huc. Et ascenderunt in cælum in nube: & viderunt illos inimici eorum.

13 Et in illa hora factus est terræmotus magnus: & decima pars ciuitatis cecidit: & occisa sunt in terræmotu nomina hominum septem millia: & reliqui in timorem sunt missi, & dederunt gloriā Deo cæli.

14 Væ secundum abijt: & ecce væ tertium veniet citò.

15 Et septimus angelus tuba cecinit: & factæ sunt voces magnæ in cælo dicentes, Factum est regnum huius mundi Domini nostri & Christi eius, & regnabit in secula seculorum. Amen.

16 Et viginti quatuor seniores qui in conspectu Dei sedent in sedibus suis, ceciderunt in facies suas, & adorauerunt Deum,

17 Dicentes: Gratias agimus tibi Domine Deus † omnipotēs, qui es, & qui eras, & qui venturus es: quia accepisti virtutem tuam magnā, & regnasti.

18 Et iratæ sunt Gentes, & aduénit ira tua, & tempus mortuorum, iudicari & reddere mercedem seruis tuis Prophetis & sanctis, & timentibus nomen tuum, pusillis & magnis, & exterminandi eos qui corruperunt terram.

19 Et apertum est templum Dei in cælo, & visa est arca testamēti * in templo eius, & facta sunt fulgura, & voces, & terræmotus, & grando magna.

CAP. XII.

ET signum magnum apparuit in cælo: Mulier amicta Sole, & Luna sub pedibus eius, & in capite eius corona stellarum duodecim:

1 Οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ, ὁσάκις ἐὰν θελήσωσι. 7 καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον, καὶ νικήσει αὐτούς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς· 8 καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. 9 καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὰ πτώματα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσι τεθῆναι εἰς μνῆμα. 10 καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. 12 καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης αὐτοῖς, ἀναβῆτε ὧδε. καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.

15 καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι, ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

16 καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσον ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ·

17 λέγοντες, εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας.

18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου, καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι, καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.

19 καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ χάλαζα μεγάλη.

ιβ'.

1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ· γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα·

Universidad de Deusto
Biblioteca

καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἔκραζεν ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.
καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυρρὸς, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα.
καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τίκτειν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς, καταφάγῃ.
καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάγη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ.
καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ ἐκτρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα.
καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ.
καὶ οὐκ ἴσχυσεν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτοῖς ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ.
καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.
καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν, ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι κατεβλήθη ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός.
καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν· καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου.
διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν· ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔτεκε τὸν ἄρρενα.
καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπως τρέφηται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως.
καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς, ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ.
καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἰησοῦ.
καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

ιγ'.

Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα, καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας.

Et bestia quam vidi, similis erat pardo, & pedes eius sicut ursi, & os eius sicut os leonis. Et dedit illi draco virtutem suam & potestatem magnam.
Et vidi vnum de capitibus suis quasi occisum in mortem: & plaga mortis eius curata est. Et admirata est vniuersa terra post bestiam.
Et adorauerunt draconem qui dedit potestatem bestiæ: & adorauerunt bestiã, dicentes, Quis similis bestiæ? & quis poterit pugnare cum ea?
Et datũ est ei os loquẽs magna & blasphemias: & data est ei potestas facere bellum mẽses quadraginta duos.
Et aperuit os suũ in blasphemias ad Deum, blasphemare nomẽ eius, & tabernaculũ eius, & eos qui in cælo habitant.
Et datum est illi bellum facere cum sanctis, & vincere eos. Et data est illi potestas in omnem tribum & populum, & linguam, & gentem.
Et adorauerunt eam omnes qui inhabitabant terrã, quorum non sunt scripta nomina in libro vitæ Agni, qui occisus est ab origine mundi.
Si quis habet aurem, audiat.
Qui in captiuitatem duxerit, in captiuitatem vadit: qui in gladio occiderit, oportet eum gladio occidi. Hic est patientia & fides sanctorum.
Et vidi aliã bestiam ascendentem de terra: & habebat cornua duo, similia Agni, & loquebatur sicut draco.
Et potestatem prioris bestiæ omnem faciebat in conspectu eius: & fecit terram & habitantes in ea, adorare bestiam primam, cuius curata est plaga mortis.
Et fecit signa magna, vt etiam ignem faceret de cælo descendere in terram in conspectu hominum.
Et seduxit habitantes in terra propter signa quæ data sunt illi facere in conspectu bestiæ, dicens habitantibus in terra vt faciant imaginem bestiæ quæ habet plagam gladij, & vixit.
Et datum est illi vt daret spiritũ imagini bestiæ, & vt loquatur imago bestiæ: & faciat vt quicũque non adorauerint imaginem bestiæ, occidantur.
Et faciet omnes pusillos, & magnos, & diuites, & pauperes, & liberos, & seruos habere characterem in dextera manu sua, aut in frontibus suis.
Et ne quis possit emere aut vẽdere, nisi qui habeat characterem, aut nomẽ bestiæ, aut numerũ nominis eius.
Hic sapientia est. Qui habet intellectum, cõputet numerum bestiæ. Numerus enim hominis est: & numerus eius sexcenti sexaginta sex.

CAP. XIIII.

ET vidi, & ecce Agnus stabat supra montem Sion, & cum eo cẽtum quadraginta quatuor millia habentes nomen eius, & nomen Patris eius scriptum in frontibus suis.

καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον, ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην.
καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡσεὶ ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ ἡ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη, καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι τῷ δεδωκότι τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ.
καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ, λέγοντες, τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δυνατὸς πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;
καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας.
καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο.
καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεὸν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας.
καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.
καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω.
εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν συνάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ, καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.
καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων.
καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἐποίει τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.
καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, καὶ πῦρ, ἵνα καὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνῃ ἐπὶ τὴν γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.
καὶ πλανᾷ τοὺς ἐν τῇ κατοικούσας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὰ σημεῖα, ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃ εἶχε τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας, καὶ ἔζησε.
καὶ ἐδόθη αὐτῷ πνεῦμα δοῦναι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, καὶ ἵνα λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιῇ τοὺς μὴ προσκυνήσαντας τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα ἀποκτανθῶσι.
καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους, καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους, καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
καὶ ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.
ὧδέ ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν, ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστί, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἐστὶν ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ.

ιδ'.

Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἀρνίον ἑστηκὸς ἐπὶ τὸ ὄρος σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[1] καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν· [2] καὶ ᾄδουσιν ὡδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ὠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαρακοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. [3] Οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν· οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ. ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ.

[4] καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδος· ἄμωμοί εἰσι.

[5] καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελίσασθαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν, καὶ λαόν, [6] λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, φοβήθητε τὸν θεὸν, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων. [7] καὶ ἄλλος ἄγγελος δεύτερος ἠκολούθησε, λέγων, ἔπεσεν ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη· ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα τὰ ἔθνη. [8] καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον, καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. [9] καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν ἁγίων ἀγγέλων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. [10] καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

[11] ὧδε ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστὶν· ὧδε οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν τοῦ Ἰησοῦ. [12] καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης μοι, γράψον, μακάριοι οἱ νεκροὶ, οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες. ἀπάρτι λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν. [13] καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενος ὅμοιος υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ.

[14] καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου, καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι· ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.

[15] καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην, τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

[1] And I heard a voice from heaven as the voice of many waters, and as the voice of great thunder: and the voice which I heard was as the voice of harpers harping with their harps. [2] And they sung as it were a new song before the throne, and before the foure beasts, and the Elders: and no man could learne that song, but the hundred foure and fourtie and foure thousand which were redeemed from the earth. [3] These are they which were not defiled with women: for they are virgins. These are they which follow the Lambe whithersoeuer he goeth. These were redeemed from among men, being the firstfruits vnto God and to the Lambe. [4] And in their mouth was found no guile: for they are without fault before the throne of God.

[5] And I saw another Angel flie in the middest of heauen, hauing the euerlasting Gospel to preach vnto them that dwell on the earth, and to euery nation, and kindred, and tongue, and people, [6] Saying with a loude voice, Feare God, and giue glorie to him: for the houre of his iudgement is come: and worship him that made heauen, and earth, and the sea, and the fountaines of waters. [7] And there followed another Angel, saying, Babylon the great is fallen, is fallen, that made all nations drinke of the wine of the wrath of her fornication. [8] And the third Angel followed them, saying with a loude voice, If any man worship the beast and his image, and receiue his marke in his forehead, or in his hand, [9] The same shall drinke of the wine of the wrath of God, which is powred out without mixture into the cup of his indignation: and he shall be tormented with fire and brimstone in the presence of the holy Angels, and in the presence of the Lambe: [10] And the smoke of their torment ascendeth vp for euer and euer: and they haue no rest day nor night, which worship the beast and his image, and whosoeuer receiueth the marke of his name.

[11] Here is the patience of the Saints: here are they that keepe the commandements of God, and the faith of Iesus. [12] And I heard a voice from heauen saying vnto me, Write, Blessed are the dead which die in the Lord from henceforth: yea, saith the Spirit, that they may rest from their labours, and their workes do follow them. [13] And I looked, and behold a white cloude, and vpon the cloude one sate like vnto the Sonne of man, hauing on his head a golden crowne, and in his hand a sharpe sickle.

[14] And another Angel came out of the Temple, crying with a loude voice to him that sate on the cloude, Thrust in thy sickle, and reape: for the time is come for thee to reape, for the harueste of the earth is ripe. [15] And he that sate on the cloude thrust in his sickle on the earth, and the earth was reaped.

[16] καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. [17] καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, λέγων, πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ, καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς· ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. [18] καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. [19] καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

CAP. XV.

[1] ΚΑΙ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστὸν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας· ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. [2] καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑελίνην πυρὶ μεμιγμένην, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑελίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. [3] καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν Μωυσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες, μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν. [4] τίς οὐ μὴ φοβηθῇ σε, κύριε, καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου, ὅτι μόνος ἅγιος· ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσι καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν. [5] καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· [6] καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς, ἐκ τοῦ ναοῦ, ὁι ἦσαν ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν καὶ λαμπρὸν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. [7] καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς, γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. [8] καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἀγγέλων.

15. [1] Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις, ὑπάγετε, ἐκχέατε τὰς φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. [2] καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. [3] Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανε τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ. [4] καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα.

[16] And another Angel came out of the Temple which is in heauen, hauing also a sharpe sickle. [17] And another Angel came out from the Altar, which had power ouer fire, and cried with a loude crie to him that had the sharpe sickle, saying, Thrust in thy sharpe sickle, and gather the clusters of the vine of the earth: for her grapes are fully ripe. [18] And the Angel thrust in his sickle into the earth, and gathered the vine of the earth, and cast it into the great wine-presse of the wrath of God. [19] And the wine-presse was trodden without the citie, and there came out blood of the wine-presse, euen vnto the horse bridles, by the space of a thousand and sixe hundred furlongs.

CAP. XV.

[1] AND I saw another signe in heauen great and marueilous, seuen Angels hauing the seuen last plagues: for in them is filled vp the wrath of God. [2] And I saw as it were a sea of glasse mingled with fire, and them that had gotten the victorie of the beast, and of his image, and of his marke, and of the number of his name, stand on the sea of glasse, hauing the harpes of God. [3] And they sing the song of Moses the seruant of God, and the song of the Lambe, saying, Great and marueilous are thy workes, Lord God almightie: iust and true are thy waies, thou King of Saints. [4] Who shall not feare thee, O Lord, and glorifie thy name? for thou only art holie: for all nations shall come and worship before thee: for thy iudgements are made manifest.

[5] And after that I looked, and behold, the Temple of the Tabernacle of the testimonie in heauen was opened: [6] And the seuen Angels came out of the Temple, hauing the seuen plagues, clothed in pure and white linen, and their breasts girded with golden girdles. [7] And one of the foure beasts gaue vnto the seuen Angels seuen golden vials full of the wrath of God, who liueth for euer and euer. [8] And the Temple was filled with smoke from the glorie of God, and from his power: and no man was able to enter into the Temple, till the seuen plagues of the seuen Angels were fulfilled.

15. [1] And I heard a great voice out of the Temple, saying to the seuen Angels, Go your waies, and powre out the vials of the wrath of God vpon the earth. [2] And the first went, and powred out his vial vpon the earth, and there fell a noisome and grieuous sore vpon the men which had the marke of the beast, and which worshipped his image. [3] And the second Angel powred out his vial vpon the sea, and it became as the blood of a dead man, and euery liuing soule died in the sea. [4] And the third Angel powred out his vial vpon the riuers and fountaines of waters, and they became blood.

Universidad de Deusto
Biblioteca

καὶ ἦλθεν εἷς ἀπὸ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων, δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρῖμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης, τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν·

ιζ.

1 Καὶ ἦλθεν εἷς ἀπὸ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων αὐτῷ, δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρῖμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν,

1 Et venit vnus de septem angelis qui habebant septem phialas, & locutus est mecum, dicens, Veni, † ostendam tibi damnationem meretricis magnæ, quæ sedet super aquas multas.

2 μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. 3 καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον ὀνόματα βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα χρυσοῦν ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας αὐτῆς· 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. 6 καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. 7 καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος, διατί ἐθαύμασας; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 τὸ θηρίον ὃ εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον, ὅτι ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ παρέσται. 9 ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν· αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ, ἑπτὰ ὄρη εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν. 10 οἱ πέντε ἔπεσον, ὁ εἷς ἐστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. 11 καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. 12 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσὶν, οἵτινες βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. 14 οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς· ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶ, καὶ βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 καὶ λέγει μοι, τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, ἃ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. 16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν, καὶ γυμνὴν ποιήσουσιν αὐτὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί. 17 ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι γνώμην μίαν, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. 18 καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

ιη.

1 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ·

2 Cum qua fornicati sunt reges terræ; & inebriati sunt qui inhabitãt terram de vino prostitutionis eius. 3 Et abstulit me in spiritu in desertum. Et vidi mulierem sedétem super bestiam coccineam, plenam nominibus blasphemiæ, habétem capita septem, & cornua decem. 4 Et mulier erat circundata purpura & coccino, & inaurata auro, & lapide pretioso, & margaritis, habens poculum aureũ in manu sua, plenum † abominatione & immũditia fornicationis eius. 5 Et in fronte eius nomen scriptũ, Mysterium: Babylon magna, mater fornicationũ & abominationũ terræ. 6 Et vidi mulierem ebriam de sanguine sanctorum, & de sanguine martyrum Iesu. Et miratus sum cùm viderem illam admiratione magna. 7 Et dixit mihi angelus. Quare miraris? Ego dicam tibi sacramentum mulieris, & bestiæ quæ portat eam, quæ habet capita septem & cornua decẽ. 8 Bestia quam vidisti fuit, & non est, & ascensura est de abysso, & in interitũ ibit: & mirabuntur inhabitantes terram (quorum non sunt scripta nomina in libro vitæ à constitutione mundi) videntes bestiã quæ erat, & non est. 9 Et hic est sensus, qui habet sapientiam. Septem capita: septẽ montes sunt, super quos mulier sedet, & reges septem sunt. 10 Quinque ceciderunt, vnus est, & alius nondum venit: & cùm venerit, oportet illum breue tempus manere. 11 Et bestia quæ erat & non est: & ipsa octaua est, & de septem est, & in interitum vadit. 12 Et decem cornua quæ vidisti: decem reges sunt, qui regnum nondum acceperunt, sed potestatem tanquam reges vna hora † accipient post bestiam. 13 Hi vnum cõsilium habent & virtutem: & potestatem suã bestiæ tradent. 14 Hi cum Agno pugnabunt, & Agnus vincet illos, quoniam Dominus dominorũ est, & rex regum, & qui cum illo sunt, vocati, & electi, & fideles. 15 Et dixit mihi: Aquæ quas vidisti vbi meretrix sedet: populi sunt, & Gentes, & linguæ. 16 Et decẽ cornua quæ vidisti in bestia: hi odient fornicariam, & desolatam facient illam & nudam, & carnes eius manducabunt, & ipsam igni concremabunt. 17 Deus enim dedit in corda eorum, vt faciant quod placitum est illi: vt dent regnum suum bestiæ, donec cõsummentur verba Dei. 18 Et mulier quam vidisti: est ciuitas magna, quæ habet regnum super reges terræ.

CAP. XVIII.

1 ET post hæc vidi alium angelum descendentem de cælo, habentem potestatem magnã: & terra illuminata est à gloria eius.

accipiũt

abominationũ

a Thren. 4. Esa. 13. Ier. 50. & 51.

Universidad de Deusto
Biblioteca

καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ, λέγων, ἔπεσεν ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων, καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου, καὶ μεμισημένου· ὅτι ἐκ τοῦ θυμοῦ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν, Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε. ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν αὐτῆς ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν, καὶ διπλώσατε αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλᾶ. ὅσα ἐδόξασεν ἑαυτὴν, καὶ ἐστρηνίασε, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει, ὅτι κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω. διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν. καὶ κλαύσουσι καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον τῆς βασάνου αὐτῆς, λέγοντες, καὶ ἔκραζον βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες, τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;

Et exclamauit in †fortitudine, dicens: Cecidit cecidit Babylon magna: & facta est habitatio dæmoniorum, & custodia omnis spiritus immundi, & custodia omnis volucris immundæ & odibilis. Quia de vino iræ fornicationis eius biberunt omnes gentes: & reges terræ cum illa fornicati sunt: & mercatores terræ de virtute deliciarum eius diuites facti sunt. Et audiui aliam vocem de cælo, dicentem: Exite de illa populus meus: † vt ne participes fiatis delictorum eius, & de plagis eius no accipiatis. Quoniam peruenerunt peccata eius vsq; ad cælũ, & recordatus est Deus iniquitatum eius. Reddite illi sicut & ipsa reddidit vobis: & duplicate duplicia secundum opera eius: in poculo quo miscuit miscete illi duplum. Quantum glorificauit se, & in deliciis fuit: tantum date illi tormentũ & luctum: quia in corde suo dicit, Sedeo regina, & vidua non sum, & luctum non videbo. Ideo in vna die venient plagæ eius, mors, & luctus, & fames, & igne comburetur: quia fortis est Dñs Deus qui †iudicauit illã. Et flebũt, & plãgent se super illam reges terræ, qui cum illa fornicati sunt, & in deliciis vixerunt, cùm viderint fumum incendij eius, Longè stantes propter timorem tormentorum eius, dicentes: Væ, væ, ciuitas illa magna, Babylon, ciuitas illa fortis: quoniam vna hora venit iudicium tuum. Et negotiatores terræ flebunt, & lugebunt super illam, quoniam merces eorum nemo emet amplius. Merces auri & argenti, & lapidis pretiosi, & margaritæ, & byssi, & purpuræ, & serici, & †coccini, & omne lignũ thyinum, & omnia vasa eboris, & omnia vasa de ligno pretiosissimo, & æramento, & ferro, & marmore. Et cynamomũ, & †odoramentorum, & olei, & similæ, & tritici, & iumentorum, & ouium, & equorum, & animarũ hominum, & mancipiorum, & animæ tuæ desiderij poma defluxerunt à te, & omnia pinguia & præclara perierunt à te, & amplius illa iam non inuenient. Mercatores †horũ qui diuites facti sunt ab ea longè stabunt propter timorem tormentorum eius, flentes ac lugentes, & dicentes: Væ, væ, ciuitas illa magna, quæ erat bysso, & purpura, & cocco, & circumdata erat †erat auro, & lapide pretioso, & margaritis. Quoniã vna hora destituta est tanta diuitia: & omnis gubernator, & omnis qui in locum †naugat, & nauta, & quicunque in mari operantur, longè fecerunt, & clamauerunt videntes locum incendij eius, dicentes, Quæ similis ciuitati huic magnæ?

Et miserunt puluerem super capita sua: & clamauerunt flentes & lugentes, dicentes: Væ, væ, ciuitas illa magna, in qua diuites facti sunt omnes qui habebant naues in mari de pretiis eius: quoniam vna hora desolata est. Exulta super eam cælum, & sancti Apostoli & Prophetæ: quoniam iudicauit Deus iudicium vestrũ de illa. Et sustulit vnus Angelus fortis lapidem quasi molarem magnum, & misit in mare, dicens: Hoc impetu mittetur Babylon ciuitas illa magna: & vltrà iam non inuenietur. Et vox citharœdorum, & musicorum & tibia canentium & tuba, non audietur in te amplius: & omnis artifex omnis artis non inuenietur in te amplius, & vox molæ non audietur in te amplius. Et lux lucernæ non lucebit in te amplius, & vox sponsi & sponsæ non audietur adhuc in te: quia mercatores tui erãt principes terræ, quia in veneficijs tuis errauerunt omnes gentes. Et in ea sanguis prophetarũ & sanctorũ inuentus est, & omniũ qui interfecti sunt in terra.

CAP. XIX.

Post hæc audiui quasi vocem † turbarũ multarum in cælo, dicẽtium: Allelu-Ia. Salus, & virtus & gloria Dei nostri: Quia vera, & iusta iudicia sunt eius, qui iudicauit de meretrice magna, quæ corrupit terrã in prostitutione sua, & vindicauit sanguinem seruorũ suorũ de manibus eius. Et iterum † dixit: Allelu-Ia. Et fumus eius ascẽdit in secula seculorum. Et cecidẽrũt seniores viginti quatuor, & quatuor animalia, & adorauerunt Deũ sedentem super thronum, dicẽtes: Amen, Allelu-Ia. Et vox de throno exiuit, dicens: Laudem dicite Deo nostro omnes † serui eius: & qui timetis eum pusilli & magni. Et audiui quasi vocem † turbæ magnæ, & sicut vocem aquarum multarum, & sicut vocem tonitruorum magnorum, dicentium: Allelu-Ia: quoniam regnauit Dominus Deus noster omnipotẽs. Gaudeamus & exultemus, & demus gloriam ei: quia venerunt nuptiæ Agni, & vxor eius præparauit se. Et datum est illi vt cooperiat se byssino splendenti & candido. Byssinum enim: iustificationes sunt sanctorum.

Et dixit mihi: Scribe, Beati qui ad cænam nuptiarum agni vocati sunt. Et dixit mihi: Hæc verba Dei, vera sunt.

Et cecidi † ante pedes eius, vt adorarẽ eum. Et † dicit mihi, Vide ne feceris, conseruus tuus sum, & fratrum tuorum habentium testimonium Iesu. Deum adora. Testimonium enim Iesu, est spiritus prophetiæ.

καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, καὶ λέγοντες, οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. εὐφραίνου ἐπ' αὐτῇ οὐρανὲ, καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται· ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρῖμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς. καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων, οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν, καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι. καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

ιθ'.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, λεγόντων, ἀλληλουϊα. ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἡμῶν· ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτις διέφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. καὶ δεύτερον εἰρήκασιν, ἀλληλουϊα. καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ ἔπεσον οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἰκοσιτέσσαρες, καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνου, λέγοντες, ἀμὴν ἀλληλουϊα. καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα, αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λεγόντων, ἀλληλουϊα· ὅτι ἐβασίλευσε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα, καὶ δώσωμεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν. καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρόν· τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστί. καὶ λέγει μοι, γράψον, μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι, οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοί εἰσι τοῦ θεοῦ. καὶ ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

Universidad de Deusto
Biblioteca

καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. ⁴ ① οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά· ἔχων ὄνομα γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός. ⁵ καὶ περιρεραντισμένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. ⁶ καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐπὶ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν. ⁷ καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία δίστομος, ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὸν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. ⁸ καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον, Βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων. ⁹ καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετωμένοις ἐν μεσουρανήματι, δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ· ¹⁰ ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων τε καὶ δούλων, μικρῶν τε καὶ μεγάλων. ¹¹ καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. ¹² καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν ① εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν θείῳ. ¹³ καὶ ① οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

κ'.

¹ Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. ² καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστι διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη· ³ καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισε καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανᾷ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον. ⁴ καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρῖμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον, οὔτε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη.

Translat. B. Hieronymi. APOCALYP. IOHAN. ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝ. κ. 563

Cæteri mortuorum non vixerunt, donec cõsummentur mille anni. Hæc est resurrectio prima. Beatus & sanctus qui habet partem in resurrectione prima. in his secunda mors non habet potestatem: sed erunt sacerdotes Dei & Christi: & regnabunt cum illo mille annis.

Et cùm consummati fuerint mille anni, soluetur Satanas de carcere suo, & exibit, & seducet Gētes quæ sunt super quatuor angulos terræ, Gog, & Magog, & congregabit eos in prœlium, quorum numerus est sicut arena maris. Et ascenderũt super latitudinem terræ, & circuierunt castra Sanctorum, & ciuitatem dilectam.

Et descendit ignis à Deo de cælo, & deuorauit eos. Et diabolus qui seducebat eos, missus est in stagnum ignis & sulphuris, vbi & bestia & pseudoprophetæ cruciabuntur die ac nocte in secula seculorum.

Et vidi thronum magnum candidum, & sedentem super eum, à cuius conspectu fugit terra & cælum, & locus non est inuentus eis.

Et vidi mortuos magnos, & pusillos stantes in conspectu throni, & libri aperti sunt: & alius liber apertus est, qui est vitæ: & iudicati sunt mortui ex his quæ scripta erant in libris secundùm opera ipsorũ.

Et dedit mare mortuos qui in eo erãt; & mors, & infernus dederunt mortuos suos qui in ipsis erant, & iudicatum est de singulis secundùm opera ipsorum.

Et infernus & mors missi sunt in stagnum ignis. Hæc est mors secunda.

Et qui non inuentus est in libro vitæ scriptus, missus est in stagnum ignis.

CAP. XXI.

Isa. 65. 17. & 66. 22. 2. Pet. 3. 13.

ET vidi cælum nouum, & terram nouam. Primum enim cælum, & prima terra abijt, & mare iam non est.

Et ego Iohannes vidi sanctam ciuitatem Ierusalem nouam descendentem de cælo, à Deo paratam, sicut sponsam ornatam viro suo.

Et audiui vocem magnam de throno dicentem: Ecce tabernaculum Dei cum hominibus; & habitabit cum eis. Et ipsi populus eius erunt: & ipse Deus cum eis erit eorum Deus.

Isa. 25. 8. Apoc. 7. 17.

Et abstèrget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum: & mors vltrà non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit vltrà, quia prima abierunt.

Et dixit qui sedebat in throno, Ecce noua facio omnia. Et dixit mihi, Scribe, quia hæc verba fidelissima sunt & vera.

Et dixit mihi: Factum est, ego † & ω, initium & finis. Ego sitienti dabo de fonte aquæ vitæ, gratis.

καὶ ὁ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἐζήσαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.

μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν· ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη.

καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ· καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ τὸν Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον· οὗ ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. καὶ ἐβέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς. καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτόν, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγε ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, καὶ τόπος οὐκ εὑρέθη αὐτοῖς. καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστι τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ νεκροὺς, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἅδης ἔδωκαν τοὺς ἐν ἑαυτοῖς νεκροὺς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτος ἐστὶν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. καὶ εἴτις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

κα'.

Isa. 65. 17. & 66. 22. 2. Pet. 3. 13.

Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθε, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡτοιμασμένην, ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης, ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν· καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν. καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον. καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ, ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει μοι, γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοί εἰσι. καὶ εἶπέ μοι, γέγονα· ἐγὼ τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος· ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός.

8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις, καὶ ἀμαρτωλοῖς καὶ ἐβδελυγμένοις, καὶ φονεῦσι, καὶ πόρνοις, καὶ φαρμακοῖς, καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστι ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

9 καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων, δεῦρο, δείξω σοι τὴν γυναῖκα, τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου.

10 καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν μεγάλην ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· ἔχουσαν τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν· ἔχουσαν

12 πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἐστὶ τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

13 ἀπὸ ἀνατολῶν πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς.

14 καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

15 καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς.

16 καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ πλάτος· καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίους δώδεκα χιλιάδων δώδεκα. τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί.

17 καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου.

18 καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, ὅμοιον ὑέλῳ καθαρῷ.

19 καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύτερος, σαπφειρος· ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος.

20 ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, Σάρδιος· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ ἔνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ ἑνδέκατος, ὑακίνθινος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος.

21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρίται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν, ὡς ὕαλος διαυγής.

22 καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ ἀρνίον.

23 καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου, οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν ἐν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτὴν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον.

7 Qui vicerit, possidebit hæc, & ero illi
8 Deus: & ille erit mihi filius. Timidis autem & incredulis, & execratis, & homicidis, & fornicatoribus, & venefícis, & C idololatris, & omnibus mendacibus, pars illorum erit in stagno ardenti igne & sulphure, quod est mors secunda.

9 Et venit vnus de septem angelis habentibus phialas plenas septem plagis nouissimis, & locutus est mecum, dicēs: Veni & ostendam tibi sponsam, vxorē Agni.

10 Et sustulit me in spiritu in montem magnum & altum: & ostendit mihi ciuitatem sanctam Ierusalem descendentem D
11 de cælo à Deo, Habentem claritatem Dei: & lumen eius simile lapidi pretioso tanquam lapidi iaspidis, sicut crystallum.

12 Et habebat murum magnū & altum, habentem portas duodecim: & in portis angelos duodecim, & nomina inscripta, quæ sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israel.

13 Ab Oriente, portæ tres: & ab Aquilone, portæ tres: & ab Austro, portæ tres, & ab Occasu, portæ tres.

14 Et murus ciuitatis habens fundamenta duodecim: & in ipsis duodecim nomina duodecim Apostolorum Agni.

15 Et qui loquebatur mecum, habebat mensuram † arundineam auream, vt metiretur ciuitatem & portas eius, & murum.

16 Et ciuitas in quadro posita est, & longitudo eius tanta est, quanta & latitudo. E & mensus est ciuitatem de arundine per stadia duodecim millia: & longitudo & altitudo & latitudo eius æqualia sunt.

17 Et mensus est † murum eius centum quadraginta quatuor cubitorum, mensura hominis quæ est angeli.

18 Et erat structura muri eius ex lapide Iaspide: ipsa verò ciuitas aurum mundum, simile vitro mundo.

19 Et fundamēta muri ciuitatis, omni lapide pretioso ornata. † Fundamentum primum, F iaspis: secundum, sapphirus: tertium, chalcedonius: quartū, smaragdus. Quintum, sardonyx: sextū, sardius: septimum, chrysolithus: octauū, beryllus: nonum, topazius: decimū, chrysoprasus: vndecimum, hyacinthus: duodecimum amethystus.

20 Et duodecim portæ: duodecim margaritæ sunt, per singulas: & singulæ portarum erant ex singulis margaritis: & platea ciuitatis aurum mundum, tanquam vitrum perlucidum.

21 Et templum non vidi in ea. Dominus enim Deus omnipotens templum illius est & Agnus. G

22 Et ciuitas non eget Sole neque Luna, vt luceant in ea. nam claritas Dei illuminauit eam, & lucerna eius est Agnus.

23 καὶ περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν.

24 καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ.

25 καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν.

26 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν, καὶ ποιοῦν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

κβ'.

1 Καὶ ἔδειξέ μοι ποταμὸν καθαρὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ ἀρνίου.

2 ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδοὺς τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.

3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ.

4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

5 καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ χρείαν οὐκ ἔχουσι λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου· ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτίζει αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

6 καὶ λέγει μοι, οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.

7 ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

8 κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα, καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσον προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα.

9 καὶ λέγει μοι, ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου. τῷ θεῷ προσκύνησον.

10 καὶ λέγει μοι, μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν.

11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

12 ἰδοὺ ἔρχομαι ταχὺ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἔσται αὐτοῦ.

13 ἐγὼ τὸ α καὶ τὸ ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος.

14 μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν.

15 ἔξω οἱ κύνες, καὶ οἱ φαρμακοὶ, καὶ οἱ πόρνοι, καὶ οἱ φονεῖς, καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

16 ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός.

24 And ambulabunt Gētes in lumine eius: & reges terræ afferent gloriam suam & honorem in illam. Et portæ eius nō claudentur per diem, nox enim non erit illic.

25 Et afferent gloriam & honorem gentium in illam. Non intrabit in eam aliquid coinquinatū, aut abominationem faciens & mēdacium: nisi qui scripti sunt in libro vitæ Agni.

CAP. XXII.

1 ET ostendit mihi fluuium aquæ † vitæ, splendidum tanquam crystallum, procedentem de sede Dei & Agni.

2 In medio plateæ eius, & ex vtraque parte fluminis lignum vitæ, afferens fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum. & folia ligni ad sanitatem Gentium.

3 Et omne maledictum non erit amplius: † & sedes Dei & Agni in illa erūt, & serui eius seruient illi. Et videbunt faciem eius: & nomē eius in frontibus eorū.

4 Et nox vltra non erit: & non egebunt lumine lucernæ, neque lumine Solis, quoniam Dominus Deus illuminabit illos, & regnabunt in secula seculorum.

5 Et dixit mihi, Hæc verba fidelissima sunt & vera. Et Dominus Deus spirituum prophetarum misit Angelum suum ostendere seruis suis quæ oportet fieri citò.

6 Et ecce venio velociter. Beatus qui custodit verba prophetiæ libri huius.

7 Et ego Iohannes qui audiui, & vidi hæc. Et postquam audissem & vidissem, cecidi vt adorarem ante pedes angeli, qui mihi hæc ostendebat:

8 Et dixit mihi, Vide ne feceris: conseruus enim tuus sum, & fratrum tuorum prophetarum, & eorum qui seruant verba prophetiæ libri huius. Deum adora.

9 Et dicit mihi, Ne signaueris verba prophetiæ libri huius. tempus enim prope est.

10 Qui nocet, noceat adhuc: & qui in sordibus est, sordescat adhuc: & qui iustus †, iustificetur adhuc: & sanctus sanctificetur adhuc.

11 Ecce venio citò, & merces mea mecum est, reddere vnicuique secūdum opera sua.

12 Ego sum α & ω, primus & nouissimus, principium & finis.

13 Beati qui lauant stolas suas † vt sit potestas eorum in ligno vitæ, & per portas intrent in ciuitatem.

14 Foris canes & venefici, & impudici, & homicidæ, & idolis seruientes, & omnis qui amat & facit mendacium.

15 Ego Iesus misi angelū meum, testificari vobis hæc in Ecclesiis. Ego sum radix & genus Dauid, stella splendida & matutina.

καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, ἔρχου. καὶ ὁ 17
ἀκούων εἰπάτω, ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων
λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς 18
προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐ-
τά, ἐπιθήσαι ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸς τὰς πληγὰς τὰς γε-
γραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προ- 19
φητείας ταύτης, ἀφέλοι ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύ-
λου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γε-
γραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναὶ ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν. 20
ναὶ, ἔρχου κύριε Ἰησοῦ. ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ 21
μετὰ πάντων τῶν ἁγίων. ἀμήν.

Τέλος τῆς Ἀποκαλύψεως.

17 Et Spiritus & sponsa dicunt, Veni. Et qui audit, dicat, Veni. Et qui sitit, veniat: & qui vult, accipiat aquam vitæ gratis.

18 Contestor enim omni audienti verba prophetiæ libri huius, Si quis apposuerit ad hæc: apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto.

19 Et si quis diminuerit de verbis libri prophetiæ huius: auferet Deus partem eius de libro vitæ, & de ciuitate sancta, & de his quæ scripta sunt in libro isto.

20 Dicit qui testimonium perhibet istorum. Etiam venio citò: Amen. Veni Domine Iesu.

21 Gratia Domini nostri Iesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

Finis libri Apocalypsis.

Nouum testamentum Græcè, Syriacè, & Latinè summa diligentia à Plantino excusum, Benedictus Arias Montanus, ex Philippi Catholici regis mandato Lugduni, & se cum Complutensi & correctissimis alijs exemplaribus collatum, recensuit & probauit. Antuerpiæ Calend. Februarijs, cIↃ. IↃ. LXXI.

B. Arias Montanus

ANTVERPIÆ EXCVDEBAT CHRISTOPHORVS PLANTINVS REGIVS PROTOTYPOGRAPHVS,

ANNO cIↃ IↃ. LXXI. KAL. FEBRVARII.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca